
BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LX
G
28
NAPOLI

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM
MEDIOLANENSIUM.

TOMI PRIMI PARS ALTERA.

SYLLABUS
SCRIPTORUM MEDIOLANENSIUM
PER COGNOMINA DIGESTUS.

AMI-

S Y L L A B U S

AR-

B

BOS-

S Y L L A B U S

CABAL-

C

CA-

CER-

COR-

F

G

H

I

MAR-

N

PASI-

S Y L L A B U S

QUA-

S

de SAN-

TA-

T

Z

SYLLA-

SYLLABUS
SCRIPTORUM EXTERORUM,
SED MEDIOLANENSIBUS ADJICIENDI,
PER COGNOMINA DIGESTUS.

SYLLABUS
SCRIPTORUM MEDIOLANENSIUM
PER NOMINA DIGESTUS.

S Y L L A B U S

AN-

AR-

B

BLA-

CA-

S Y L L A B U S

CA-

D

FLA-

FRAN-

G

HE-

JO-

JO-

L

MAT-

OBER-

SIM-

S Y L L A B U S

Z

SYL-

SYLLABUS
SCRIPTORUM EXTERORUM,
SED MEDIOLANENSIBUS ADJICIENDI,
PER NOMINA DIGESTUS.

SYLLABUS
SCRIPTORUM MEDIOLANENSIUM
ORDINE CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

ANTE AERAM VULGAREM.

Anno 168. Coecilius Statius.

SECULO CHRISTI PRIMO.

20. Valerius Maximus.
91. Philippus.
97. Virginius Rufus.

SECULO SECUNDO.

134. Marcus Salvius Julianus.

SECULO TERTIO.

293. Julius.
295. S. Myrocles.

SECULO QUARTO.

355. S. Dionyſius.
356. S. Protaſius.
388. S. Ambroſius.
394. Anonymus XXIX.
399. Flagrius Manlius.

SECULO QUINCTO.

400. S. Simplicianus.
400. Theodorus Manlius.
400. Deuterius.
409. S. Venerius.
417. B. Paulinus.
435. S. Martinianus.
449. S. Lazarus.
464. Ruſticus.
465. S. Euſebius.
480. Anonymus I.
480. S. Senator Septala.
493. Fauſtus Flavius.

SECULO SEXTO.

500. Conſtantius.
510. S. Laurentius Litta.
518. S. Euſtorgius II.
520. Elpidius Ruſticus.
521. S. Magnus Felix Ennodius.
556. Arator.
570. S. Honoratus.
570. Anonymus II.
Anno 578. Florianus.
580. S. Laurentius II.

SECULO SEPTIMO.

660. Conſtantius alter.
680. S. Manſuetus.

SECULO OCTAVO.

735. S. Benedictus.
739. Theodorus.
764. S. Natalis.
790. Datheus.

SECULO NONO.

804. Petrus Oldradus.
814. Oldepertus.
868. Anſpertus.
869. Thado.
876. Anonymus III.

SECULO DECIMO.

906. Andreas de Cantiano.
937. Hildovinus.
949. Oldericus.
950. Ambroſius alter.
961. Angilbertus Puſterla.
969. Valpertus.

SECULO UNDECIMO.

1027. Landulphus Caſtillionaeus.
1045. Aribertus, ſeu Eribertus.
1060. Syrus.
1066. S. Arialdus Alciatus.
1071. Vido de Valvaſſoribus.
1073. Alexander II. Pontifex Max.
1076. S. Herlembaldus Cotta.
1080. Datius.
1080. Wifredus.
1080. Ambroſius Biffus.
1085. Landulphus.
1086. S. Anſelmus de Badagio.
1096. Arnulphus.
1096. Arnulphus alter.

S Y L L A B U S

SECULO DUODECIMO.

Anno 1101. Anselmus de Valvassoribus .
1113. B. Liprandus , seu Luitprandus .
1119. Petrus Grysolanus .
1123. Beroldus .
1130. Franciscus Serbellonus .
1131. Anonymus XXX.
1137. Landulphus alter .
1144. Robaldus , sive Roboaldus .
1146. Ubertus .
1148. Marinus Corvus , sive Corbus .
1150. Guido de Summa .
1150. Joannes .
1159. B. Joannes Oldradus .
1161. Thadaeus Ingressus .
1162. Aloysius Camerarius .
1162. Gulielmus Gessatus .
1162. Jacobus Gessatus .
1167. Niger Crassus .
1170. Ablaticus Marcellinus .
1170. Albertus Cagatossicus .
1170. Anonymus XLV.
1170. Anselmus de Mandello .
1170. Brocus de Judicibus .
1170. S. Galdinus .
1170. Litta Lampugnanus .
1170. Obertus ab Horto .
1170. Petrus Rhaudensis .
1170. Pyleus .
1170. Rogerius Vicecomes .
1170. Sirus Rhaudensis , sive Sire Rhaul .
1170. Tosabos Bossius .
1170. Ugo Marlianus .
1171. Carolus de Gorgonzola .
1171. Malconventus Cotta .
1172. Clanterius Crucejus .
1172. Eriprandus de Judicibus .
1172. Leo Crucejus .
1173. Preveda , seu Presbyter Marcellinus .
1176. Obertus Pirovanus .
1177. Gerardus Cacapistus .
1180. Pinamons de Vicomercato .
1185. Ugo Camerarius .
1186. Ardicio Rivoltella .
1187. Urbanus III. Pontifex Max.
1195. Adosadus Bultraphius, sive Boltraphius.
1195. Milo Cardanus .
1195. Manfredus Puteobonellus .
1197. Ubertus Terzagus .
1198. B. Albinus .

SECULO DECIMOTERTIO.

Anno 1200. Gulielmus Pusterla .
1200. Jacobus Pyrabos .
1200. Manfredus Vicecomes .
1200. Paulus Sala .
1200. Philippus Lampugnanus .
1201. Massatius .
1203. Ardicus , seu Ardericus Cassina .
1203. Manfredus Ossa .
1204. Dominicus Burrus .
1204. Oldebrandus Canevesius .
1207. S. Gerardus Tinctorius .
1210. Arialdus de Badagio .
1210. Lanfrancus de Badagio .
1211. Gerardus Sessa .
1216. Albertus Marlianus .
1216. Gifredus Crassellus .
1216. Otho ab Horto .
1216. Petrus de Judicibus .
1217. Amizio Solarius , sive de Solario .
1217. Fernandus Crucejus .
1217. Gaspar Menclotius .
1217. Leonardus Crucejus .
1217 Menedragus Sorexina .
1217. Vicecomes Rizolius .
1220. Anonymus IV.
1225. Anonymus V.
1227. Anonymus VI.
1230. Andreas à Modoëtia .
1231. Henricus Septala .
1232. Bernardus Puteobonellus .
12 4. Tatius de Mandello .
1241. Coelestinus IV. Pontifex Max.
1241. Gulielmus Rizolius .
1241. Paganus Turrianus .
1244. Gotifredus Castillionaeus .
1247. Ubertus Puteus .
1249. Jacobus Mazzucchellus .
1249. Petrus Farisellus .
1250. Guidotus de Sexto .
1250. Gulielmus de Saporitis .
1250. Lanfrancus .
1250. Oldradus Oldradus .
1250. Petrus à Basilica-petri .
1251. Albertus Arena .
1251. Jacobus Cortesella .
1251. Leodrisius Cribellus .
1257. Bonaccursus .
1257. Joannes Bartholomaeus de Guerciis .
1257. Guterus de Mixigia .
1257. Leo de Perego .
1260. Bertrandus .
1260. B. Gandulphus de Binasco .
1260. Guifridus .

Anno

Anno 1262. Emmanuel.
1262. Matthaeus de Grittis.
1263. Martinus Turrianus.
1264. Georgius à Caſſano.
1264. Gerardus Catapeſta.
1264. B. Lanfrancus Septala.
1264. Villanus de Cirniano.
1268. Ghezera Puteus.
1269. Joannes Boſſa.
1270. Joannes de Opreno.
1270. Mutius Corbetta.
1271. Galdinus Diſcordia.
1272. Conradus de Concoregio.
1276. Franciſcus Lampugnanus alter.
1277. B. Paganus de Leuco.
1279. Gottifredus de Buſſero.
1284. Bonifortus Puſterla.
1287. Comes Caſatus.
1287. Auricus de Sapia, ſive de Sabia.
1289. Jacobus Pyrabos alter.
1290. Philippus de Caſtro-Seprio.
1293. Henricus Scaccabarotius.
1293. Joannes Lampugnanus.
1294. Guidus Stampa.
1295. Otho Vicecomes.
1295. Petrus Peregroſſus.
1298. Stephanardus de Vicomercato.

SECULO DECIMOQUARTO.

Anno 1300. Bartholinus de Valvaſſoribus.
1302. Bonvicinus Ripa.
1304. Joannes alter.
1305. Magninus.
1306. Conradus Corrigius.
1308. Franciſcus Fontana.
1313. Ubertinus Vicecomes.
1318. Caſſonus Turrianus.
1320. Joannes Moriggia.
1321. Raynaldus de Concoregio.
1324. Ardicio de Concoregio.
1329. Paulus Aliprandus, ſive Liprandus.
1336. Benedictus Alciatus.
1337. Joannes de Cermenate.
1339. Aycardus Antimianus.
1340. Aramaninus de Alamannis.
1340. Joannes Serenius.
1340. Paulus Leazarius, ſeu Leazarnus.
1340. Simon Laſorius.
1343. Lumbardus Turrianus.
1344. Gualvaneus de la Flamma.
1348. Araſmus de Aliprandis.
1348. Aſtulphus Lampugnanus.
1348. Jacobinus Boſſius.
1348. Joannes Villanus.
1349. Luchinus Vicecomes.

Anno 1350. Antonius, ſeu Antoniolus Reſta.
1350. Bonincontrus Moriggia.
1350. Signorolus Homodeus.
1351. Beltraminus Gironus.
1351. Conradus de Bernadigio.
1351. Franciſcus, ſive Franciſcolus Capra.
1351. Franciſcus Sulbiagus.
1351. Franzius, ſive Franzinus Brippius.
1351. Franzius Spanzotus.
1351. Jacobinus Panigarola.
1351. Jacobinus Usbragerius.
1351. Joannolus Paganus.
1351. Laurentius de Bernadigio.
1351. Leo Dugnanus.
1351. Ottolinus Burrus.
1351. Paſinus Ciſnuſculus.
1351. Palius, ſeu Palia Craſſus.
1351. Petrus de Robiate.
1351. Philippus Capellus.
1351. Philippus Cazzola.
1354. Joannes Vicecomes.
1354. Boſchinus Mantegatia.
1354. Matthaeus Paggius.
1355. Paulus Eleazarnus, ſeu Eleazarius.
1356. Brutius Vicecomes.
1356. Manfredus Serazonus.
1358. Ruglerius Biſſus.
1360. Joannes Baptiſta.
1360. Anonymus VII.
1360. Matthaeus de Naſo.
1360. Petrus Maynerius.
1370. Albertus de Carate.
1370. Georgius de Paſqualibus.
1370. Jacobus de Cuticis.
1371. Ambroſius Scaccabarozius.
1374. Joannes Beſutius.
1376. Philippolus Bizozerus.
1377. Andreas Turrianus.
1377. Chriſtophorus de Medicis.
1381. Simon Borſanus, ſive de Broſano.
1383. Joannes Legnanus.
1385. Oldradus Oldradus alter.
1386. Ambroſius Septala.
1387. Bernardinus.
1388. Matthaeus Sylvaticus.
1389. Chriſtophorus Ripa.
1389. Franciſcus Francius.
1389. Jacobinus Daverius.
1389. Joannolus Martignonus.
1390. Franciſcolus de Broſſano.
1390. Tullius Marlianus.
1391. Anonymus VIII.
1396. Guido Taberna.
1397. Joannes de Capitaneis.
1399. Anonymus IX.

S Y L L A B U S

SECULO DECIMOQUINCTO.

Anno 1400. Ambrosius Bossius.
1400. Anonymus X.
1400. Anselmus Rotius.
1400. Antonius Recenates.
1400. Bernardinus à Modoëtia.
1400. Franciscus alter.
1400. Petrus Arcagnanus.
1400. Petrus à Castelletto.
1400. Trossus à Modoëtia.
1402. Antonius de Angleria.
1402. Antonius Pellottus.
1402. Joannes Galeacius Vicecomes.
1402. Paulus Arzonus.
1402. Petrus Sorexina.
1402. Ubertus Lampugnanus.
1404. Antonius Glussianus.
1404. Petrus Maynerius alter.
1405. Joannes de Capitaneis alter.
1408. Antonius Confalonerius.
1409. Joannes Castillionaeus.
1410. Alexander V. Pontifex Max.
1410. Lazarinus Resta.
1412. Antonius de Vicomercato.
1412. Signorolus Homodeus alter.
1413. Thomas à Cassano.
1420. Sylvester.
1421. Joannes de Viliaco.
1422. Paulus Bimius.
1423. Sebastianus Dardanonus.
1424. Georgius Lurascus.
1425. Christophorus Castillionaeus.
1425. Georgius Vallagussa.
1425. Manfredus Crucejus.
1425. Petrus Castillionaeus.
1426. Beltramus de Galante.
1425. Paganinus Bizozerus.
1427. Thadaeolus de Vicomercato.
1430. Joannes Franciscus Pagnanus.
1430. Hieronymus.
1430. Thadaeus Airoldus.
1431. Lanzallottus Resta.
1433. Bartholomaeus Capra.
1433. Boschinus de Angleria.
1435. Andreas Billius, seu de Billiis.
1435. Franciscus Barbavara.
1435. Franciscus Bossius.
1435. Joachimus Castillionaeus.
1436. Daniel de Concoregio.
1437. Jacobus Bossius.
1438. Joannes de Concoregio.
1439. Joannes Jacobus Ghilinus.
1439. Philippus Cribellus.
1440. Antonius Cremona.
1440. Antonius Pessina.

Anno 1440. Georgius Lampugnanus.
1440. Gulielmus Lampugnanus.
1440. Petrus de Valvassoribus.
1442. Ignatius Landrianus.
1443. Branda Castillionaeus.
1443. Franciscus Picolpassus.
1443. Petrus Besutius.
1443. Stephanus de Arsago.
1444. Jacobus Arcimboldus.
1445. Gerardus Landrianus.
1447. Philippus Maria Vicecomes.
1448. Alexius Serenius.
1448. Donatus Carcanus.
1448. Jacobus Dugnanus.
1448. Petrus Antonius Alciatus.
1450. B. Albertus de Sartiano.
1450. Ambrosius de Cavalleriis.
1450. Ambrosius Lucas Cribellus.
1450. Anonymus XI.
1450. Anonymus XXXII.
1450. Antonius de Canaro.
1450. Christophorus Picinellus.
1450. Christophorus à Varisio.
1450. Gabriel de Concoregio.
1450. Gulielmus Ruffinus.
1450. Henricus Rampinus de S. Alosyo.
1450. Joannes Homodeus.
1450. Joannes Montanus.
1450. Joseph Brippius.
1450. Maphaeus Crassus.
1450. Maphaeus Gallinonus.
1450. Marcus Marinonus.
1450. Margarita Ferrufina.
1450. Paulus Fossatus.
1450. Philippus de Ghisulphis.
1450. Raphaël.
1450. Romanus Rodellus.
1450. Simon de Aliprandis.
1450. Vincentius Castillionaeus.
1451. Augustinus Comus, seu de Cumis.
1451. Joannes Marlianus alter.
1453. Anonymus XXXI.
1454. Bernabos Carcanus.
1454. Hieronymus Vicecomes.
1454. Nicolaus Amidanus.
1455. Petrus Cotta.
1456. Orosius Hosius.
1457. Andreas Vicecomes.
1457. Gabriel Carcanus.
1457. Gabriel Sfortia.
1457. Thomas Moronus.
1458. Bartholomaeus Vicecomes.
1458. B. Leo de Carate.
1458. Sigismundus Castillionaeus.
1458. Ubertus Ghiringhellus.
1459. Nicolaus Arcimboldus.

Anno

Anno 1460. Albertus Gryphius.
1460. Antonius Craffus.
1460. Antonius Rhaudenfis.
1460. Baptifta Vaftamilius.
1460. Conradus Manlius.
1460. Francifcus ab Ecclefia.
1460. Francifcus Petrafancta.
1460. Guarnerius Caftillionaeus.
1460. Joannes Caftillionaeus alter.
1460. Joannes Malabarba.
1460. Joannes Montius.
1460. Joannes de Parazo.
1460. Lampus, five Lampuginus Biragus.
1460. Petrus de Repoffis.
1460. Raphaël alter.
1461. Bartholomaeus Moronus.
1462. Angelus Decembrius.
1462. Franchinus Caftillionaeus.
1463. Antonius Canobius.
1463. Leodrifius Cribellus alter.
1463. Nicolaus de Arfago.
1464. Ambrofius de Buffero.
1464. Chriftophorus.
1464. Georgius Platus.
1464. Jacobus Alciatus.
1468. Antonius de Gradibus.
1468. Balthaffar Rafinus.
1468. Blanca Maria Vicecomes.
1468. Jacobus à Modoëtia.
1468. Joannes Carpanus.
1468. Joannes de Vicomercato.
1469. Benedictus de Bernadigio.
1470. Bartholomaeus Rattus.
1470. Joannes de Capitaneis.
1470. Jo Matthaeus Ferrarius de Gradi.
1470. Nicolaus Luinus.
1470. Octavius de Vicomercato.
1470. Petrus Pufterla.
1470. Placidus Carminatus Brambilla.
1470. Scipio Cafatus.
1472. Archangelus Ungardus.
1472. Francifcus Trivultius.
1474. Benignus.
1474. Cambius Boffius.
1474. Chriftophorus Cambiagus.
1474. Joannes Aloyfius Tofcanus.
1475. Guido Terzagus.
1475. Henricus Cattaneus.
1475. Jacobus Puteobonellus.
1476. Aloyfius Strata.
1476. Galeacius Maria Sfortia.
1476. Hieronymus Olgiatus.
1477. Gabriel Brebbia.
1477. Joannes Jacobus Simonetta.
1478. Francifcus Crucejus.

Anno 1478. Joannes à Trivilio.
1478. Joannes Meltius.
1479. Andreas Carpanus.
1479. Hieronymus Donatus.
1479. Sfortia Sfortia.
1480. Ambrofius Calimerus.
1480. Anonymus XII.
1480. Guidotus Mazenta.
1480. Hieronymus Vicecomes alter.
1480. Leo Crucejus alter.
1480. Petrus Cornenus.
1480. Urbanus Paganus.
1481. Anonymus XIII.
1481. Paulinus alter.
1481. Petrus Carcanus.
1482. Leonardus Gryphius.
1483 Joannes Marlianus.
1483. Joannes Montius alter.
1483. Thomas de Capitaneis.
1484 Gafpar de Angleria.
1484. Stephanus Nardinus.
1485. Branda Caftillionaeus alter.
1485. Maurus Corbetta.
1485. B. Michaël Carcanus.
1485. Petrus Martyr Lampugnanus.
1485. Raymundus Marlianus.
1486. Jacobus Antonius Turrianus.
1487. Anonymus XIV.
1487. Anonymus XV.
1487. Ludovicus Mondellus.
1487. Princivallus Lampugnanus.
1488. Hyppolita Maria Sfortia.
1488. Joannes de Concoregio.
1488. Nicolaus Serazonus, feu de Serazonibus.
1488. Paulus Bernardinus Lanterius.
1489. Joannes Ambrofius Airoldus.
1489. Philippus Maria Sfortia.
1489. Roglerius de Comitibus.
1490. Andreas Boffius.
1490. Bartholomaeus Meltius.
1490 Boninus Mombritius.
1490. Bonus Aloyfius Crucejus.
1490. Donatus Boffius.
1490 Gafpar Lampugnanus.
1490. Hieronymus Cribellus.
1490. Joannes Ambrofius Airoldus.
1490. Joannes Chriftophorus Daverius.
1490. Joannes Philippus Gambaloita.
1490. Laurentius Lampugnanus.
1490. B. Michaël.
1490. Nicolaus Seraticus.
1490. Petrus Lazaronus.
1490. Platinus Platus.
1490. Theodorus Sovicus.
1490. Thomas de Caravagio.

S Y L L A B U S

Anno 1491. Joannes Arcimboldus.
1491. Nicolaus de Pado.
1492. Franciscus Maria Septala.
1492. Georgius.
1492. Joannes Bossius.
1493. Ambrosius Gryphius.
1493. Antonius de Canaro.
1493. Dionysius Aelius.
1493. Manfredus Medices.
1493. Marcus Bossius.
1493. Paganus Rhaudensis.
1493. Pantaleo Cusanus.
1494. Anonymus XXXIV.
1494. Bartholomaeus Caimus.
1494. Joannes Galeaz Maria Sfortia.
1494 Petrus Crassus.
1495. Andreas Sormanus.
1495. B. Antonius à Modoëtia.
1495. Hieronymus Battalea.
1495. Lancellottus Decius.
1496. B. Bernardinus Caimus.
1496. Constantius Applanus.
1496. Lucinus Conagus.
1496. Matthias de Sexto.
1496. Severinus Chalcus.
1496. Theodorus Platus.
1497. Branda Castillionaeus alter.
1497. Samuel de Cassinis.
1497. Veronica de Nigronibus.
1497. Vido Antonius Arcimboldus.
1498. Anonymus XVI.
1498. Anonymus XXXIII.
1498. Joannes Antonius Corvinus.
1498. Joannes Antonius de Vailate.
1498. Joannes Baptista Caforatus.
1499. Aloysius Capra.
1499. Anonymus XVII.
1499. Anonymus XVIII.
1499. Andreas Magnus.
1499. Gaspar Vicecomes.
1499. Jacobus Alipher alter.
1499. Joannes Baptista Castillionaeus.
1499. Joannes Jacobus Vincemala.
1499. Rolandus Pallavicinus.

SECULO DECIMOSEXTO.

Anno 1500. Angelus de Lavello.
1500. Andreas Bonfantus.
1500. Anonymus XLVI.
1500. Antonius Gryphius.
1500. B. Bernardinus de Bustis.
1500. Bernardinus Luinus.
1500. Bettinus Triccius.
1500. Caesar Saccus.

Anno 1500. Dionysius Aelius.
1500. Dominicus Maccaneus.
1500. Domitilla Trivultia.
1500. Eusebius Corradus.
1500. Georgius Ravennatinus.
1500. Gherardus Moriggia.
1500. Gulielmus Rhaudensis.
1500. Henricus.
1500. Hieronymus Luranus.
1500. Hieronymus Sansonius.
1500. Hieronymus Tuttavilla.
1500. Jacobus Arlunus.
1500. Joannes Albertus Bossius.
1500. Joannes Baptista Scaravagius.
1500. Joannes Mapellus.
1500. Joannes Moriggia alter.
1500. Joannes Petrus Cagnolus.
1500. Joannes Thomas Platus.
1500. Julius de Juliis.
1500. Matthias.
1500. Petrus.
1500. Petrus Figinus.
1500. Petrus Antonius Platus.
1500. Stephanus de Nottis, seu Nottius.
1500. Stephanus de Piopera.
1501. Luchinus Arconatus.
1501. Luchinus Corvinus de Aretio.
1502. Erasmus Brasca.
1502 Gabriel Moresinus.
1502. Sanctus Brasca.
1503. Joannes Petrus Figinus.
1503. Octavianus Arcimboldus.
1504. Raphaël Peragallus.
1505. Ascanius Maria Sfortia.
1506. Anastasius Platus.
1505. B. Joannes Angelus Porrus.
1507. Petrus Casola.
1507. Stephanus Pallavicinus.
1507 Thomas Raynonus.
1508. Alphonsus Riccius.
1508. Ambrosius de Aliprandis.
1508. Antonius Trivultius.
1508. Bartholomaeus Chalcus.
1508. Fabricius Marlianus.
1508. Ludovicus Maria Sfortia.
1508. Michaël Tonsus.
1509. Angelus Candianus.
1509. Antonius de Judicibus.
1509. Bartholomaeus à Valle.
1509. Franciscus à Trivilio.
1509. Franciscus Zenus.
1509. Joannes Antonius Sangeorgius.
1509. Petrus Montius.
1510. Bartholomaeus Petrasancta.
1510. Christophorus de Camponibus.

Anno

Anno 1510. Jacobus Chalcus.
1510. Thomas.
1510. Vincentius Foppa.
1511. Antonius Averarius.
1511. Hieronymus Terzagus.
1511. Hilarion Lanterius.
1511. Lancinus Curtius.
1512. Bartholomaeus Meda.
1512. Bernardinus Moronus.
1512. Diomedes de Pado.
1512. Gabriel Pirovanus.
1512. Jacobus Cambiagus.
1512. Joannes Biffus.
1512. Joannes Antonius Besana.
1513. Bartholomaeus Suardus.
1513. Bernardinus Corius.
1513. Hieronymus Bossius.
1513. Joannes Jacobus Castillionaeus.
1513. Leo de Fidelibus.
1513. Lucas Cribellus.
1513. Marcellinus Marmori.
1513. Michaël Fernus.
1513. Richardus Petrasancta.
1514. Joannes Baptista Vincemala.
1514. Joannes Petrus Petrasancta.
1515. Anonymus XIX.
1515. Benedicta de Vicomercato.
1515. Christophorus de Capitaneis.
1515. Joannes Petrus Arlunus.
1515. Joseph Cusanus.
1515. Tristanus Chalcus.
1516. Bernardinus Arlunus.
1516. Blanca Francisca Sfortia.
1516. Marsilius Petrasancta.
1517. Ambrosius Taëgius.
1517. Anonymus XXXV.
1517. Antonius, seu Jo. Antonius Cusanus.
1517. Joannes Tolentinus.
1517. Veronica Stampa.
1518. Carolus Barbavara.
1518. Gabriel.
1518. Jason Maynus.
1518. Joannes Ambrosius Archintus.
1518. Joannes Antonius Vicomercatus.
1518. Joannes Jacobus Trivultius.
1519. Anonymus XXXVI.
1519. Archangelus à Gallarato.
1519. Benedicta Bimia.
1529. Benedictus Bellabucca.
1519. Hieronymus Ripa.
1519. Joannes Andreas Prata.
1519. Joannes Stephanus Castillionaeus.
1520. Archangela Gabriella Viceccomes.
1520. Archangelus Madrignanus.
1520. Bartholomaeus Ferrarius.

Anno 1520. Bartholomaeus Marlianus.
1520. Caesar Caesarianus.
1520. Camilla Scarampa.
1520. Carolus Pagnanus.
1520. Franciscus Tantius Corniger.
1520. Georgius alter.
1520. Georgius Cribellus.
1520. Hippolytus Estensis.
1520. Horatius Siccus.
1520. Joannes de Gradibus.
1520. Petrus Novatus.
1520. Petrus Martyr de Angleria.
1520. Polydorus de Caravagio.
1521. Aloysius Marlianus.
1521. Bartholomaeus Simonetta.
1521. Joannes Jacobus Lomatius.
1521. Lampus, sive Lampuginus Biragus alter.
1522. Aaron Battalea.
1522. Ambrosius Varisius.
1522. Isidorus Isolanus.
1524. Facius Cardanus.
1524. Joannes Franciscus Marlianus.
1524. Ludovicus Septala.
1524. Michaël Marlianus.
1524. Petrus Cantonus.
1525. Aloysius Pirovanus.
1525. Anselmus Tantius.
1525. Archangela Panigarola.
1525. Bernardinus Landrianus.
1525. Bernardus Cribellus.
1525. Franciscus Taëgius.
1525. Franciscus Testa.
1525. Joannes Antonius Trivultius.
1525. Joannes Stephanus Cotta.
1525. Ludovicus de Perego.
1525. Paulus Cittadinus.
1526. Paulus Suardus.
1527. Scaramutia Trivultius.
1528. Benedictus Tonsus.
1528. Hieronymus Cittadinus.
1528. Joannes Antonius Castillionaeus.
1528. Paulus de Gradibus.
1529. Augustinus Panigarola.
1529. Hieronymus Castillionaeus.
1529. Hieronymus Moronus.
1530. Anonymus XXXVII.
1530. Augustinus Paravicinus.
1530. Balthassar de Fidelibus.
1530. Bartholomaeus Rozzonus.
1530. Christophorus Panigarola.
1530. Joannes Baptista Deganus.
1530. Joannes Petrus Vicecomes.
1530. Joseph Cisnusculus.
1530. Margarita Archinta.
1530. Thomas Pirola.

Anno

S Y L L A B U S

Anno 1530. Vivianus Guffallus .
1531. Nicolaus Caftillionaeus .
1535. Camillus Ghilinus .
1535. Matthaeus Vicecomes .
1535. Philippus Decius .
1535. Scipio Vegius .
1536. Antonius Mediobarbus .
1536. Coecilia Gallarana .
1536. Jacobus Minutius .
1535. Bernardinus Porta .
1535. Camillus Agrippa .
1537. Galeatius Capra , five Capella .
1537. Petrus Petrafancta .
1537. Ferrandus, five Ferdinandus de Abdua.
1537. Gualterius Corbetta .
1537. Lucilius Terzagus .
1538. Hilarion Corbetta .
1539. Afcaleon à Valle .
1539. Jacobus Simonetta .
1540. Anonymus XX.
1540. Camilla Suarda .
1540. Hippolyta Vela .
1540. Joannes Baptifta Confalonerius .
1540. Joannes Baptifta Sclafenatus .
1540. Romaeus Caftillionaeus .
1540. Titus Hieronymus Sempronius Caftillionaeus .
1540. Vincentius Dionefanus .
1541. Julius alter .
1542. Carolus Bebulchus .
1542. Hieronymus Ferrarius .
1542. Joannes Francifcus Gaddius .
1543. Tonfus Tonfus .
1544. Caefar Moriggia .
1544. Francifcus Caimus .
1544. Francifcus Craffus alter .
1544. Hippolyta Borromaea .
1544. Joannes Georgius Septala .
1544. Joannes Marcus Burigotius .
1544. Joannes Nava .
1545. Aurelius Albutius .
1545. Blanca de Baltamo .
1545 Paulus Cribellus .
1546. Aegidius Boffius .
1546. Jacobus Philippus Simonetta .
1546. Joannes Paulus Alciatus .
1547. Ambrofius Recalcatus .
1547. Andreas Gluffianus .
1547. Anonymus XXI.
1547. Auguftus Botta .
1547. Paulus Petrafancta .
1548. Auguftinus Trivultius .
1548. Diamans Marinonus .
1548. Hieronymus Porrus .
1548. Joannes Andreas de Vicomercato .

Anno 1548. Ludovicus Petrafancta .
1549. Andreas Mendrifius .
1550. Almericus Sayta .
1550. Ambrofius Ferrarius .
1550. Andreas Alciatus .
1550. Benedicta .
1550. Camillus Rhaudenfis .
1550. Camillus Agrippa .
1550. Francifcus .
1550. Francifcus Lampugnanus .
1550. Francifcus Sfondratus .
1550. Hieronymus Baffus .
1550. Hieronymus Novatus .
1550. Joannes Albertus Albicantes .
1550. Joannes Baptifta Archintus .
1550. Joannes Baptifta Brebbia .
1550. Joannes Baptifta Civegna .
1550. Joannes Francifcus Martignonus .
1550. Joannes Maria Buttinonus .
1550. Joannes Paulus Lomatius .
1550. Joannes Raynonus Barizaldus .
1550. Ludovicus Porrus .
1550. Marcus Litta .
1550. Marius Cotta .
1550. Matthaeus Caffagus .
1550. Octavianus Picius .
1550. Petrus Novatus alter .
1550. Petrus Puricellus .
1550. Princivallus Montius .
1550. Publius Francifcus Spinula .
1550. Quintilianus Cribellus .
1550. Sylvius Gelofus .
1551. Seraphinus ab Ecclefia .
1552. Bernardus Porrus .
1552. Hieronymus Torchius .
1553. Cattellianus Cotta .
1553. Joannes Antonius Ferrarius .
1554 Caefar Bologninus Attendulus .
1554. Sabbas Caftillionaeus .
1555. Bonaventura Caftillionaeus .
1555. Francifcus. Mantegatia .
1555. Hieronymus Rozzonus .
1555. Joannes Angelus Arcimboldus .
1555. Jofeph Brippius alter .
1555. Marcus Antonius Majoragius .
1555 Paula Antonia de Nigris .
1555. Philippus Pirogallus .
1556. Catharina Vicecomes .
1556. Hieronymus Benzonus .
1556. Jofeph Plantanida .
1556. Julius Porrus .
1557. Dionyfius Brippius .
1557. Joannes Ambrofius Bulla .
1557. Joannes Francifcus Strapparola .
1557. Joannes Jacobus Medices .

Anno

Anno 1557. Paulus Canobius.
1557. Philippus Castillionaeus.
1558. Ambrosius Cavenagus.
1558. Antonellus Arcimboldus.
1558. Jacobus Maria Stampa.
1558. Joannes Baptista de Vicomercato.
1558. Livia Torniella.
1558. Petrus Antonius Marlianus.
1558. Philippus Archintus.
1558. Tiburtius Caravagius.
1559. Joannes Baptista Castillionaeus alter.
1559. Marcus Antonius Caimus.
1560. Anastasia Cotta.
1560. Angelus à Ferno.
1560. Camillus de Advocatis.
1560. Floravantes Rabbia.
1560. Franciscus Bernardinus de Vicomercato.
1560. Hieronymus Mendrisius.
1560. Hieronymus Lombardus.
1560. Hieronymus Raynerius.
1560. Hortensius Landus.
1560. Jacobus Cattaneus.
1560. Jacobus Philippus Carpanus.
1560. Jason Maynus alter.
1560. Joannes Aloysius Trottus.
1560. Joannes Baptista Cardanus.
1560. Joannes Baptista Veranus.
1560. Joannes Franciscus Pusterla.
1560. Joannes Jacobus Aelius.
1560. Joannes Jacobus Salvatorinus.
1560. Mauritius Maurus.
1560. Michaël Resta.
1560. Nicolaus Mutonus.
1560. Pacificus Bebulcus.
1560. Paula Sessa.
1560. Paulus Triccius.
1560. Stephanus Moresinus.
1560. Ubaldus Gherardus.
1561. Franciscus Taberna.
1561. Nicolaus Oldanus.
1562. Anonymus XXIII.
1562. Caesar Gallaratus.
1562. Joannes Baptista Corneus.
1562. Joannes Baptista Crassus.
1563. Joannes Petrus de Cermenate.
1564. Anonymus XXII.
1564. Basilius Alamannus.
1564. Marius Picius.
1565. Cornelia Cotta.
1565. Franciscus Villanus.
1565. Joannes Fassatius.
1565. Octavianus Raverta.
1565. Petrus Paulus Arrigonus.
1565. Pius IV. Pontifex Max.
1565. Princivallus Besutius.

Anno 1566. Franciscus Crassus.
1566. Jacobus Maria Berna.
1566. Joannes Baptista Bimius.
1566. Virginius Joseph Burrus.
1567. Alexander Archintus.
1567. Joannes Baptista Besutius.
1567. Nicolaus Pacedianus.
1568. Franciscus Abundius Castillionaeus.
1568 Hieronymus Garbagnatus.
1568. Ludovicus Simonetta.
1569. Constantius Annonus.
1569. Gabriel Casatus.
1569. Joannes Antonius Canevesius.
1569. Petrus Georgius Vicecomes.
1570. Alphonsus Vicecomes.
1570. Anonymus XXXVIII.
1570. Anonymus XLVII.
1570. Antonius Maria Venustus.
1570. Aurelius Cattaneus.
1570. Bernardinus Bossius.
1570. Christophorus Vicecomes.
1570. Franciscus à Canobio.
1570. Franciscus de Vicomercato.
1570. Gaspar Legnanus.
1570. Ginesius Rosanus.
1570. Hieronymus Bossius alter.
1570. Hieronymus Hosius.
1570. Hieronymus Tattus.
1570. Jacobus Maynerius.
1570. Joannes Brippius.
1570. Joannes Stephanus Leinatius.
1570. Laurentius Maddius.
1570. Prosper Biragus.
1570. Vincentius.
1570. Vincentius Petrasancta.
1570. Zaccharias Ferrarius.
1571. Anonymus XXIV.
1571. Anonymus XLVIII.
1571. Branda Porrus.
1571. Hector Vicecomes.
1571. Joannes Ambrosius Barbavara.
1571. Michaël Sovicus.
1572. Ambrosius Canobius.
1572. Camilla Rhaudensis.
1572. Franciscus Curtius.
1572. Hippolytus Estensis alter.
1572. Joannes Antonius Cazzulus.
1572. Joseph Alamannus.
1572. Martinus Bassus.
1572. Parthenia Gallarata Maynolda.
1572. Pompejus Castillionaeus.
1573. Bartholomaeus Taegius.
1573. Bernardinus Rossignolus.
1573. Horatius Arrigonus.
1574. Alexander Cribellus.

S Y L L A B U S

Anno 1574. Camillus de Perego.
1574. Paulus Albutius.
1575. Chriſtophorus Magnus.
1575. Coſmus Alamannus.
1575. Fabricius Lampugnanus.
1575. Joannes Franciſcus Scantius.
1575. Ludovicus Biragus.
1575. Paula Sfondrata.
1575. Theophilus Gallinonus.
1576. Aloyſius de Capitaneis.
1576. Hieronymus Cardanus.
1575. Ludovicus Gandinus.
1576. Philippus Binaſcus.
1577. Annibal Balſamus.
1577. Annibal Crucejus.
1577. Antonius Sanſonius.
1577. Franciſcus de Comitibus.
1579. Joannes Maria Canepariús.
1577. Lanfrancus Bonipertus.
1577. Leander Vicecomes.
1578. Camillus de Capitaneis.
1578. Franciſcus Caſtellus.
1578. Joannes Matthaeus Toſcanus.
1578. Joannes Paulus Barzius.
1578. Malachias Bin.ſcus.
1579. Aſcanius Centorius de Hortenſiis.
1579. Franciſcus Civellus, ſive Clavellus.
1579. Franciſcus Curionus.
1579. Stanislaus Hoſius.
1579. Thomas Albiatus.
1579. Pomponius Cotta.
1580. Ambroſius Magnagus.
1580. Angelus Mutonus.
1580. Antonius de Comitibus.
1580. Antonius Franciſcus Raynerius.
1580. Caeſar Rincius.
1580. Camillus Boſſius.
1580. Franciſcus Alciatus.
1580. Gabrius Serbellonus.
1580. Galeatius Brugora.
1580. Horatius Lutius.
1580. Joannes Moronus.
1580. Joannes Ambroſius Ferrarius.
1580. Joannes Angelus Cerrus.
1580. Joannes Antonius Luinus.
1580. Joannes Petrus Airoldus.
1580. Julius Pogianus.
1580. Petrus Martyr Tronus.
1580. Robertus Francinetus.
1580. Thomas Albiatus.
1580. Tiburtius Vicecomes.
1581. Anonymus XXV.
1581. Camillus Caſtillionaeus.
1581. Camillus Porrus.
1581. Gaſpar Bugattus.

Anno 1581. Hieronymus Brambilla alter.
1581. Hieronymus Crottus.
1581. Marcus Maphaeus Cicerejus.
1582. Alexander Paravicinus alter.
1582. Jo. Baptiſta de Comitibus Fontana.
1582. Marcus Antonius Boſſius.
1583. Carolus Antonius Bebulchus.
1583. Franciſcus Arconius.
1583. Hieronymus Montius.
1583. Joannes Petrus Albutius.
1583. Renatus Biragus.
1584. Anonymus XXXIX.
1584. S Carolus Borromaeus.
1584. Franciſcus Boſſius.
1584. Hieronymus Caluſchus.
1584. Jacobus Gluſſianus.
1584. Jacobus Turrianus.
1584. Joannes Paulus de Clericis.
1584. Joannes Petrus Beſutius.
1584. Marcellus Caſtillionaeus.
1584 Angelus Caſtillionaeus.
1585. Antonius.
1585. Gothardus Regna.
1585. Gabriel Buſca.
1585. Hercules Vincemala.
1585. Hilarion Tadinus.
1585. Hippolytus Seta.
1585. Joannes Baptiſta Raynoldus.
1585. Marcus Antonius Miſſalia.
1585. Octavianus Ferrarius.
1585. Scipio Simonetta.
1585. Theophilus Carentius.
1586. Dominicus Buellius.
1587. Bernardus Bertolius.
1587. Joannes Baptiſta Crevenna.
1587. Joannes Baptiſta Formentus.
1587. Joannes Baptiſta Septala.
1587. Paulus Sfondratus.
1587. Philippus Raynoldus.
1588. Archileus Carcanus.
1588. Brunorus Taberna.
1588. Joannes Arcimboldus alter.
1588. Joannes Franciſcus Landrianus.
1588. Mutius Variſius.
1588. Petrus Franciſcus Biragus.
1589. Alexander Corius.
1589. Barth lomaeus Capra alter.
1589. Gaſpar Moriggia.
1590. Alexander Puſterla.
1590. Anna Maria Zucchia.
1590. Anonymus XLIX.
1590. Antonius Moneta.
1590. Antonius Rubeus.
1590. Appolonius Menabenus.
1590. Auguſtinus Cuſanus.

Anno

Anno 1590. Augustinus Ramellus.
1590. Bartholomaeus Maynerius.
1590. Basilius Alamannus.
1590. Benignus Grysonianus.
1590. Bonagratia Vignatus.
1590. Facius Gallaranus.
1590. Francisca Camilla Gallarata.
1590. Franciscus Cicerejus.
1590. Franciscus Perlasca.
1590. Germanus Gallassus.
1591. Gregorius XIV. Pontifex Max.
1590. Heliodorus.
1590. Hieronymus Frova.
1590. Hieronymus Platus.
1590. Joannes Ambrosius Pechius.
1590. Joannes Antonius Bossius.
1590. Joannes Antonius Lupus.
1590. Joannes Baptista Porrus.
1590. Joannes Baptista Porrus alter.
1590. Joannes Baptista Salvatorinus.
1590. Joannes Baptista Vicecomes alter.
1590. Joannes Franciscus Porrus.
1590. Joannes Jacobus Aelius.
1590. Joannes Petrus Airoldus.
1590. Joannes Petrus Stuppanus.
1590. Joseph Ferrarius.
1590. Julius Moriggia.
1590. Julius Verga.
1590. Maria Ferraria.
1590. Peregrinus de Peregrinis.
1590. Raphaël Applanus.
1590. Raphaël Toscanus.
1590. Sfortia Brippius.
1590. Thomas Orrigonus.
1590. Urbanus Montius.
1591. Caesar Rovidius.
1591. Joannes Antonius Serbellonus.
1591. Joannes Baptista Cerronettus.
1592. B. Alexander Saulus.
1592. Aloysius Varisius.
1592. Bartholomaeus Recalcatus.
1592. Basilius Menabenus.
1592. Fabius Varisius.
1592. Nicolaus Boldonus.
1592. Octavianus Fabagrossa.
1592. Prosper Vicecomes.
1593. Ascanius Mozzonus.
1593. Augustus Barbovius.
1593. Caesar Regna.
1593. Hieronymus Castillionaeus alter.
1593. Joannes Antonius Actius Gallaratus.
1593. Paulus Salodius.
1593. Primus de Comitibus.
1594. Alphonsus Oldradus.
1594. Andreas Casanova.

Anno 1594. Angelus Cantonus.
1594. Augustinus Bonacina.
1594. Desiderius Carcanus.
1594. Franciscus Panigarola.
1594. Hieronymus Rabbia.
1594. Jacobus Bossius.
1594. Joannes Antonius Zavatarius.
1594. Joannes Petrus Marchesonius.
1594. Joannes Vicecomes alter.
1594. Joseph Casatus.
1594. Petrus Paulus Porrus.
1594. Vincentius Serenius.
1595. Aloysius Terzagus.
1595. Evangelista à Canobio.
1595. Gaspar Vicecomes alter.
1595. Horatius Carpanus.
1595. Gabriel Cunaeus.
1596. Arcangelus Campatius.
1596. Augustinus Tradatus.
1596. Zaccarias Caimus.
1597. Franciscus Cretensis.
1597. Joachimus Garbicellus.
1597. Pomponius Rozzonus.
1598. Caesar Bergamius.
1598. Joannes Baptista Caballinus.
1599. Fabritius Vicecomes.
1599. Marcus Antonius Bossius.
1599. Prosper Cattaneus.

SECULO DECIMOSEPTIMO.

Anno 1600. Aloysius Plantanida.
1600. Angelus Franciscus Tignosius.
1600. Anonymus L.
1600. Angelus Purinellus.
1600. Antonius Maria Paverus.
1600. Appollinaris Vicecomes.
1600. Augustinus Gambarellus.
1600. Balthassar Castillionaeus.
1600. Bernardinus Baldinus.
1600. Bernardinus Fernus.
1600. Bernardinus Marlianus.
1600. Camillus Patellanus.
1600. Carolus Gallaratus.
1600. Desiderius Piola.
1600. Franciscus Montius.
1600. Georgius Florus.
1600. Joannes Antonius Burrus.
1600. Joannes Baptista Tadinus.
1600. Joannes Franciscus Carmenus.
1600. Joannes Philippus Gherardinus.
1600. Isaïas Prata.
1600. Julia Varisia.
1600. Julius Caesar Tadinus.
1600. Laurentius Toscanus.
1600. Livius Aicardus.

Anno

Anno 1600. Matthaeus Castillionaeus .
1600. Paulus de Perego .
1600. Petrus Paulus Simonetta .
1601. Ambrosius Stampa .
1601. Camillus de Advocatis .
1601. Franciscus Cittadinus .
1601. Joannes Tonsus .
1601. Guido Cusanus .
1602. Antonia Maria Sfondrata .
1602. Octavianus Besutius .
1603. Celsus Confalonerius .
1603. Fabricius Petrasancta .
1603. Franciscus, sive Jo. Franciscus Caccia.
1603. Joannes Antonius de Abdua .
1603. Joannes Christophorus Moronus .
1603. Paula Antonia Sfondrata .
1603. Petrus Franciscus Marlianus .
1604. Gulielmus Bramicellus .
1604. Julius Plantanida .
1604. Matronianus Binagus .
1604. Paulus Moriggia .
1604. Scipio Albanus .
1605. Alexander Rovidius .
1605. Ignatius Albanus .
1605. Joannes Matthaeus Paravicinus .
1606. Alexander Litta .
1606. Alphonsus Raynoldus .
1606. Hieronymus Sansonius alter .
1606. Jacobus Philippus Besta .
1606. Joannes Baptista Fageus .
1607. Aloysius Castillionaeus .
1607. Antonius Blaguazonus .
1607. Balthassar Caepolla .
1607. Caesar Specianus .
1607. Galeacius Vicecomes .
1607. Honorius Longus .
1607. Joannes Vicecomes alter .
1608. Anonymus LI.
1608. Bernardinus Scottus .
1608. Bernardus Raynoldus .
1608. Franciscus Glussianus .
1608. Joannes Franciscus Sitonus .
1608. Joannes Jacobus Castoldus .
1608. Michaël à Ferno .
1608. Paulus Airoldus .
1609. Caesar Parona .
1609. Carolus Hieronymus Bellanus .
1609. Curtius Casatus .
1609. Georgius Vercellonius .
1609. Hieronymus Raphaëlius .
1609. Jacobus Maria ab Ecclesia .
1609. Sebastianus Cattaneus .
1610. Alphonsus Gallaratus .
1610. Ambrosius de Rusconibus .
1610. Anonymus LII.

Anno 1610. Faustinus Aicardus .
1610. Franciscus Gerosa .
1610. Franciscus Bernardinus Magnus .
1610. Jacobus Bollinus .
1610. Joannes Baptista Martinengus .
1610. Joannes Baptista Saccus .
1610. Joannes de Magistris .
1610. Joseph Archintus .
1610. Joannes Petrus Zenalius .
1610. Raphaël Montorsanus .
1610. Zacharias Vicecomes .
1611. Antonius Regna .
1611. Eleuterius Albergonus .
1611. Franciscus Ambiverus .
1611. Georgius Longus .
1611. Horatius Seronus .
1611. Joannes Ambrosius Bissus .
1611. Joannes Stampa .
1611. Sampson Isola .
1612. Franciscus Aelius .
1612. Franciscus Simonetta .
1612. Jacobus Antonius Carpanus .
1612. Joannes Baptista Bossius .
1612. Joannes Marcus Fagnanus .
1612. Marcus Marcellus Rincius .
1613. Ambrosius alter .
1613. Angelus Scamnus .
1613. Flaminius Platus .
1613. Guidus Mazenta .
1613. Gabriel Verrus .
1613. Joannes Baptista Vicecomes alter .
1613. Joannes Franciscus Besutius .
1613. Joannes Jacobus Resta .
1613. Julius Caesar Corius .
1613. Julius Caesar Figinus .
1613. Modestus Vicecomes .
1613. Polydorus Ripa .
1614. Caesar Tettamantius .
1614. Franciscus Bimius .
1614. Joannes Antonius Crespius .
1614. Melchior Alciatus .
1614. Paulus Aemilius Barbarussa .
1614. Sebastianus Resta .
1615. Carolus à Basilica-petri .
1615. Gaspar Carcanus .
1615. Jacobus Alipher .
1615. Petrus Antonius Crespius Castoldus.
1615. Pomponius Aemilianus .
1615. Vincentius de Caravagio .
1616. Aurelins Bassus .
1616. Flaminius Fernus .
1616. Hieronymus Trivultius .
1616. Joannes Baptista Applanus .
1616. Joannes Baptista Viottus .
1616. Octavius Cottonius .

Anno

Anno 1616. Petrus Martyr Marinonus.
1616. Pompejus Arrigonus.
1617. Angelus Aelius, sive Ellensis.
1617. Antonius Albertallus.
1617. Dominicus Maria Curionus.
1617. Franciscus Ferrarius.
1617. Franciscus Petrasancta alter.
1617. Franciscus Picinellus.
1617. Joannes Baptista Billius.
1617. Ludovicus Meltius.
1617. Ludovicus Taberna.
1617. Marcus Antonius Bonvicinus.
1617. Pompejus Lampugnanus.
1617. Vitalianus Vicecomes Borromaeus.
1618. Andreas Bonus.
1618. Andreas Manriquius.
1618. Anonymus XLII.
1618. Carolus Pirovanus.
1618. Cherubinus Casatus.
1618. Franciscus Aelius.
1618. Julius Caesar Glussianus.
1618. Leo Rubeus.
1618. Ludovicus Maddius.
1618. Paulus Aemilius Sfondratus.
1618. Victoria Castelletta Rhaudensis.
1619. Anonymus XXVI.
1619. Augustinus Beretta.
1619. Desiderius Gryphius.
1619. Ferdinandus Taberna.
1619. Joannes Baptista Bologna.
1619. Joannes Thomas Gallaratus.
1620. Antonius Salmatia.
1620. Antonius Thoëschius.
1620. Bernardinus Fernus de Brusatoribus.
1620. Bonaventura Burattus.
1620. Cornelia Lampugnana Rhaudensis.
1620. Christophorus Sylva.
1620. Damianus Fasolius.
1620. Joannes Baptista Bonoculus.
1620. Joannes Baptista Proserpius.
1620. Joseph Milanus.
1620. Julius Tattus.
1620. Marcus Aurelius Grattarola.
1620. Octavianus de Custodibus.
1620. Petrus Antonius Barca.
1620. Petrus Martinolus.
1620. Raphaël Ferrarius.
1621. Blasius Guenzatus.
1621. Carolus Andreas Bassus.
1621. Joannes Baptista Montanus.
1621. Joannes Baptista Sylvaticus.
1621. Michaël Misseronus.
1621. Paulus Aemilius Blancus.
1621. Petrus Franciscus Goanus.
1621. Sebastianus Fageus.

Anno 1622. Ambrosius Borronus.
1622. Jacobus Antonius de Clericis.
1622. Joannes Georgius Trivultius.
1622. Mutius Sfortia.
1622. Paulus Sansonius.
1622. Raphaël Cassina.
1623. Albertus Pecorellus.
1623. Benedictus Sociacus.
1623. Jacobus Ferrarius.
1623. Joannes Ambrosius Consalonerius.
1623. Joannes Andreas Pionnus.
1623. Joannes Petrus Glussianus.
1623. Ludovicus Mazenta alter.
1623. Petrus Jacobus Arrigonus.
1623. Raphaël Fagnanus.
1624. Alexander Confalonerius.
1624. Anonyma.
1624. Joannes Andreas Cattaneus.
1624. Petrus Franciscus de Primis.
1625. Caesar de Riparia.
1625. Cherubinus Ferrarius.
1625. Flaminius Crucejus.
1625. Franciscus Ruginius.
1625. Franciscus Sanbenedictus.
1625. Joannes Franciscus Pellitionus.
1625. Tiburtius Caroccius.
1625. Valerius Confalonerius.
1626. Balthassar Capra.
1626. Bonaventura Paravicinus.
1626. Dominicus Zucchinettus.
1626. Franciscus Bernardinus Sessa.
1626. Hieronymus de Carate.
1626. Joannes Stephanus Mirabilia.
1626. Petrus Vincentius Carpanus.
1626. Salvator Rasorius.
1627. Alexander Rhaudensis.
1627. Ambrosius Ratagius.
1627. Bartholomaeus Assander.
1627. Camillus Ballianus, sive Balbianus.
1627. Camillus Sclafenatus.
1627. Donatus Fontana.
1627. Hieronymus Caimus.
1627. Julius Aresius.
1627. Tobias Corona.
1628. Aloysius Bariola.
1628. Celsus Dugnanus.
1628. Albertus Tirellus.
1628. Federicus Vassallus.
1628. Joannes Baptista Bizozerus.
1628. Joannes Baptista Gallimbertus.
1628. Joannes Franciscus de Clericis.
1628. Joseph Maria Arconius.
1628. Julius Caesar Ruginellus.
1628. Laurentius Frisonus.
1628. Ludovicus Mazenta.

S Y L L A B U S

Anno 1628. Maximus Serenius .
1629. Anonymus XLI.
1629. Antonius Georgius Besutius .
1629. Aquilinus Coppinus .
1629. Hieronymus de Sirturis .
1629. Horatius Casatus .
1629. Laurentius Binagus .
1629. Michaël Angelus Cassina .
1629. Octavius Vincemala .
1629. Petrus Maria Castillionaeus .
1629. Simon Bossius .
1630. Alexander Gherardinus .
1630. Aloysius Bossius .
1630. Antonius Albertallus .
1630. Antonius Gallaratus .
1630. Bartholomaeus Zucchius .
1630. Basilius Serenius .
1630. Benedictus Septala .
1630. Carolus Torniellus .
1630. Carolus Moneta .
1630. Eugenius Dionesanus .
1630. Eusebius Crucejus .
1630. Christophorus Carcanus .
1630. Federicus Borromaeus .
1630. Federicus à Valle .
1630. Ferdinandus Meltius .
1630. Franciscus Bernardinus Vela .
1630. Franciscus Biragus .
1630. Franciscus de Platea .
1630. Franciscus Rubinus .
1630. Franciscus Rugerius .
1630. Franciscus Maria Guazzus .
1630. Franciscus Maria Rhaudensis .
1630. Gabriel Sorexina .
1630. Gregorius Gallicanus .
1630. Hieronymus Septala .
1630. Hieronymus Sitonus .
1630. Hippolytus Airoldus .
1630. Joannes Andreas Drallus .
1630. Joannes Antonius Calvenzanus .
1630. Joannes Antonius Castillionaeus alter .
1630. Joannes Baptista Vertua .
1630. Joannes Baptista Villa .
1630. Joannes Rovidius .
1630. Joseph Alamannus .
1630. Joseph Landus .
1630. Joseph Oldradus .
1630. Julius Foppa .
1630. Ludovicus Vincemala .
1630. Marcus Antonius Montius .
1630. Maria Angelus Sanbenedictus .
1630. Melchior Ripa .
1630. Melchior Puteus .
1630. Michaël Angelus Caccia .
1630. Nicolaus Pellizzarius .

Anno 1630. Joannes Baptista Oddonus .
1630. Paulus Rhaudensis .
1630. Petrus Franciscus Corius .
1630. Prosper Farraudus .
1630. Robertus Rusca .
1630. Sigismundus Boldonus .
1630. Stephanus Mantegatia .
1630. Theodorus Fantonus .
1630. Timotheus Barossius .
1631. Alexander Panigarola .
1631. Angelica Agata Sfondrata .
1631. Aurelius Blancus .
1631. Camillus Sitonus .
1631. Camillus Raverta .
1631. Christophorus Maria Crucejus .
1631. Felix Hosius .
1631. Joannes Capis .
1631. Joannes Aloysius Confalonerius .
1631. Joannes Petrus Bimius .
1631. Joannes Petrus Grimaldus .
1631. Martinus Bonacina .
1632. Antonius Bossius .
1632. Antonius Giggaeus .
1632. Christophorus Burrus .
1632. Jacobus Lampugnanus .
1632. Jacobus Puteus .
1632. Philippus Archintus alter .
1633. Antonius Princivallus Carera .
1633. Joannes Baptista Arconatus .
1633. Joseph Vicecomes .
1633. Ludovicus Septala alter .
1634. Benedictus Cinquanta .
1634. Cosmus Alamannus .
1634. Joannes Forrerius Abbiatus .
1634. Joannes Sfondratus .
1634. Sebastianus Pessina .
1635. Angelus Stampa .
1635. Caesar Canobius .
1635. Carolus Antonius Agudius .
1635. Joannes Ambrosius Mazenta .
1636. Caesar Lampugnanus .
1636. Hector Albergantus .
1636. Isidorus Solarius .
1636. Mauritius de Domis .
1636. Senator Septala alter .
1637. Angelicus Radaëllus .
1637. Caesar de Perego .
1637. Innocentius ab Ecclesia .
1637. Joannes Baptista Vicecomes .
1637. Paulus Hieronymus Martignonus .
1637. Petrus Paulus Buttintrochis .
1637. Sebastianus Borsa .
1638. Andreas Pictorius .
1638. Antonius Ramponus .
1638. Bartholomaeus Gavantus .

Anno

Anno 1638. Benedictus Castellus.
1638. Carolus Jacomettus.
1638. Joannes Baptista Vicecomes alter.
1638. Joannes Franciscus Crescius.
1638. Octavius Cusanus.
1638. Ludovicus Barbavara.
1638. Matthaeus Parucconus.
1638. Philippus Vicecomes.
1639. Anonymus XLIII.
1639. Caesar Taberna.
1639. Ferrandus Dossena.
1639. Hercules Blancus.
1639. Joannes Augustinus Confalonerius.
1639. Joannes Baptista Plantanida.
1639. Joseph Barca.
1638. Julius Cignardus.
1640. Basilius Pusterla.
1640. Caesar Millesantius.
1640. Caesar Scrofatus.
1640. Franciscus Bernardinus Porrus.
1640. Franciscus Brippius.
1640. Flavius Boldonus.
1640. Franciscus Collius.
1648. Franciscus Puteobonellus.
1640. Hieronymus Parona.
1640. Hippolytus Porrus.
1640. Jacobus Lampugnanus alter.
1640. Joannes Baptista Ardemanius.
1640. Joannes Baptista Landrianus.
1640. Joannes Baptista Trottus.
1640. Joannes Franciscus Castillionaeus alter.
1640. Joannes Jacobus Conturbius.
1640. Joannes Petrus Legnanus.
1640. Julius Caesar Albicantes.
1640. Leonardus Delfinonus.
1640. Martinus Longus.
1640. Nicolaus Caranza.
1640. Octavianus Perlasca.
1640. Octavius Villanus.
1640. Odoardus Risius.
1640. Paulus Joseph Meronus.
1640. Petrus Maria Martellus.
1640. Philippus Pirovanus.
1640. Polycarpus Ursius.
1640. Severinus Frigerius.
1640. Valentinus Rubinus.
1641. Cornelius Franciscus Biragus.
1641. Hieronymus à Basilica-petri.
1641. Hieronymus Brippius.
1641. Jacobus Philippus Butius.
1641. Joseph Ripamontius.
1641. Paulus Casatus.
1641. Terentius Alciatus.
1642. Diomedes Crucejus.
1642. Franciscus Casatus.
Anno 1642. Joannes Baptista Cantonus.
1643. Caesar Blancus.
1643. Carolus Moneta alter.
1643. Domitius Platus.
1643. Donatus Benzonus.
1644. Bonagratia Glussianus.
1644. Bonaventura Cavallerius.
1644. Henricus de Capitaneis de Arsago.
1644 Paulus Aresius.
1645. Alexander Archintus.
1645. Antonius Orobonus.
1645. Bartholomaeus Bonsignorius Bustus.
1645. Franciscus Florentia.
1645. Honoratus Vicecomes.
1645. Joannes Paulus Velatus.
1645. Matthaeus Valerius.
1645. Petrus Paulus Ormanicus.
1646. Matthaeus Bimius.
1646. Petrus Franciscus Pioltellus.
1647. Carolus Antonius Archintus.
1647. Emmanuel à Laude.
1647. Hermes Stampa.
1647. Hieronymus Gatticus.
1647. Paulus Sfondratus alter.
1648. Caesar Landrianus.
1648. Franciscus Praestinus.
1648. Joannes Baptista Novatus.
1648. Paulus Nicolaus Varisius.
1649. Carolus Bossius.
1649. Cherubinus Serbellonus.
1649. Christophorus Parravicinus.
1649. Fabius Franciscus Dugnanus.
1649. Fabricius Bossius.
1649. Georgius de Abdua.
1649. Hieronymus Confalonerius.
1649. Joannes Baptista Raynoldus alter.
1649. Ludovicus Melzius alter.
1650. Adeodatus Pasinus.
1650. Aegidius Consonius.
1650. Alexander Puricellus.
1650. Alexius Ledesma.
1650. Angela Flaminia Confaloneria.
1650. Angelus de Frascarolo.
1650. Annibal de Spadacine.
1650. Anonymus LIII.
1650. Anonymus XLIV.
1650. Benedictus Melliavacca.
1650. Benignus Grysonianus.
1650. Caesar Montius.
1650. Caesar Picinellus.
1650. Carolus Carcassola.
1650. Carolus Emmanuel Maldura.
1650. Carolus Joseph Origonus.
1650. Carolus Proserpius.
1650. Claudius Righinus.

Anno

S Y L L A B U S

Anno 1650. Claudius Trivultius.
1650. Dominicus Blancus.
1650. Euſebius Blancus.
1650. Felix Actius.
1650. Franciſcus Caſulius.
1650. Franciſcus Cattaneus.
1650. Franciſcus Rivola.
1650. Franciſcus Ruſca.
1650. Franciſcus Statius.
1650. Franciſcus Taberna alter.
1650. Franciſcus Maria Forrerius Abbiatus.
1650. Franciſcus Maria Richinus.
1650. Franciſcus Maximilianus Chalcus.
1650. Gulielmus Creſcentinus.
1650. Hieronymus Chriſtianus.
1650. Hieronymus Gallaratus.
1650. Horatius Landus.
1650. Hieronymus Legnanus.
1650. Hieronymus Franciſcus Subalius.
1650. Joannes Marlianus alter.
1650. Joannes Antonius Gagliardi.
1650. Joannes Baptiſta à Modoëtia.
1650. Joannes Baptiſta Rubeus.
1650. Joannes Baptiſta Ruſca.
1650. Joſeph Raſius.
1650. Marcellinus Reſta.
1650. Maximilianus Vianus.
1650. Oliverius Mazzucchellus.
1650. Petrus Paulus Porrus alter.
1650. Philippus Meda.
1650. Sebaſtianus Sitonus.
1650. Sigiſmundus Serbellonus.
1650. Theodatus Hoſius.
1650. Thomas Regna.
1650. Tiburtius Boſſius.
1650. Ubertus Gagliardi.
1650. Vitalianus Oldradus.
1650. Zaccarias Caſtillionaeus.
1651. Aſcanius Ordeus.
1651. Bartholomaeus Sertorius.
1651. Caeſar Baroſſius.
1651. Franciſcus Redenaſcus.
1651. Georgius de Abdua.
1651. Hyacinthus Fageus.
1651. Joannes Jacobus Valerius.
1651. Michaël Baleſtrerius.
1651. Jacobus Philippus Terzagus.
1652. Benedictus Cantianus.
1652. Hieronymus Corius.
1652. Julius Urſinus de Roma.
1652. Lucius Joſeph de Advocatis.
1653. Hieronymus Lampugnanus.
1653. Jacobus Philippus de Nigris.
1653. Joannes Franciſcus Foſſatus.
1653. Julius Banfius.

Anno 1653. Julius Caeſar Cattaneus.
1654. Balthaſſar à Caſtro-Beſutio.
1654. Caeſar Burrus.
1654. Joannes Reſta.
1654. Joannes Baptiſta Pecchius.
1654. Joannes Petrus Moneta.
1654. Paulus Sfondratus.
1655. Antonius Ruſca.
1655. Franciſcus Gluſſianus alter.
1655. Joannes Andreas Crucejus.
1655. Joannes Maria Vicecomes alter.
1655. Ludovicus Beretta.
1655. Nicolaus Caſatus.
1655. Simplicius Corbetta.
1655. Victorius Caſtillionaeus.
1656. Baſilius Ferrarius.
1656. Carolus Agudius.
1656. Carolus Ghioldus.
1656. Daniel de Capitaneis.
1656. Franciſcus Maria Pellizarius.
1656. Hadrianus Majoragius.
1656. Hieronymus Dugnanus.
1656. Joannes Ambroſius Blancus.
1656. Octavius Archintus.
1657. Angelus Benedictus Creſcentinus.
1657. Joannes Dominicus Mazza.
1657. Petrus Auguſtinus Creſpius.
1657. Theodorus Trivultius.
1658. Aloyſius de Sancto Petro.
1658. Chriſtophorus Barella.
1658. Fauſtinus Mazenta.
1658. Franciſcus Hoſius.
1658. Jacobus Rhaudenſis.
1658. Joannes Baptiſta Vicecomes alter.
1658. Joſeph Radaëllus.
1659. Camillus Meltius.
1659. Joannes Petrus Puricellus.
1659. Oddus Hieronymus Figinus.
1659. Pius Mutius.
1660. Alexander Perlaſca.
1660. Alexander Porrus.
1660. Aloyſius Cuſanus.
1660. Anonymus XXVII.
1660. Baſſianus Cattenagus.
1660. Bernardinus Innocentius.
1660. Branda Burrus.
1660. Caeſar Battalea.
1660. Carolus Archintus.
1660. Franciſcus Antonius Radaëllus.
1660. Franciſcus Maria Caſnedi.
1660. Ignatius à Carnago.
1660. Jacobus Burrinus.
1660. Joannes Paganus.
1660. Joannes Auguſtinus Bertarellus.
1660. Joannes Baptiſta Foſſatus.

Anno

Anno 1660. Joannes Baptiſta Parona .
1660. Joannes Jacobus Raynoldus .
1660. Joannes Petrus Quadrius .
1660. Joſeph Triccius .
1660. Ludovicus Maria Chalcus .
1660. Marcus Antonius Siccus-Comnenus .
1660. Paulus Antonius Annonus .
1660. Paulus Antonius Sormanus .
1660. Sfortia Brippius alter .
1660. Thomas Magnus .
1660. Valerianus Caſtillionaeus .
1660. Vitalianus Borromaeus .
1661. Alexander Tadinus .
1661. Joannes Baptiſta Dardanonus .
1661. Joannes Donatus Ferrarius .
1661. Julius Caeſar Lampugnanus .
1661. Ludovicus Macinagus .
1661. Valerianus Magnus .
1662. Carolus Caeſar Maraſca .
1662. Carolus Stephanus Litta .
1662. Joannes Rhaudenſis .
1662. Joannes Maria Fontana .
1662. Joſeph Maria Cignardus .
1662. Stephanus Franciſcus Gariboldus .
1663. Georgius Serpontus .
1663. Hilarion Rancatus .
1663. Matthias Regius .
1664 Angelus Pius Chiapanus .
1664. Nicolaus Margaritonus .
1665. Andreas Radaëllus .
1665. Carolus Antonius Agudius .
1665. Carolus Patellanus .
1665. Carolus Vicecomes .
1665. Gregorius Brunellus .
1665. Jacobus Maria Hieronymus Stampa .
1665. Illuminatus Brunus .
1665. Joannes Angelus Boſſius .
1665. Joannes Baptiſta Gluſſianus .
1665. Octavianus Origonus .
1665. Petrus Franciſcus Areſinus .
1665. Stephanus Antonius Cantianus .
1666. Attilius Petraſancta .
1666. Auguſtinus Lampugnanus .
1666 Hippolytus Airoldus .
1666. Honuphrius de Buſſero .
1667. Auguſtinus Terzagus .
1667. Clemens Caſtillionaeus .
1668. Benedictus Sanbenedictus .
1668. Carolus Hieronymus Cavatius .
1668. Hieronymus Somaruga .
1668. Marius Corradus .
1668. Octavius Fontana .
1669. Alexander Madernus .
1669. Carolus Corius .
1669. Dominicus Muggianus .

Anno 1669. Eliſaeus Bonettus .
1669. Franciſcus Bernardinus Ferrarius .
1669. Hieronymus Bizozerus .
1669. Jacobus Spreaficus .
1669. Ludovicus Maria Agudius .
1669. Petrus Hieronymus Tirellus .
1669. Petrus Paulus Giletus .
1670. Aemilianus Caſtillionaeus .
1670. Alphonſus Beſutius .
1670. Alphonſus Maria Raſtellus .
1670. Anonymus LIV.
1670. Anthelmus Caſa-blanca .
1670. Antonius Cariſius .
1670. Antonius Maria Origonus .
1670. Auguſtinus Curtius .
1670. Carolus Moraſcus .
1670. Carolus Rancatus .
1670. Carolus Caeſar Hoſius .
1670. Carolus Joannes Baptiſta Ferrarius .
1670. Caſſianus Paravicinus .
1670. Conradus Confalonerius .
1670. Federicus Proſerpius .
1670. Franciſcus Sadarinus .
1670. Hieronymus Ghilinus .
1670. Hilarion .
1670. Horatius Beſutius .
1670. Jacobus Sayta .
1670. Jacobus Philippus Oppicellus .
1670. Joannes Maria Cattaneus .
1670. Joannes Nicolaus Boldonus .
1670. Joannes Zucchettus .
1670. Matthaeus Taberna .
1670. Mauritius Vicecomes .
1670. Petrus Aloyſius Origonus .
1670. Vercellinus Maria Vicecomes .
1671. Alexander Simonetta .
1671. Auguſtinus Santauguſtinus .
1671. Franciſcus Gradignanus .
1671. Gulielmus Hoſius .
1671. Hieronymus Biſſus .
1671. Joannes Andreas de Cermenate .
1671. Joannes Baptiſta de Buſto .
1671. Maximus à Modoëtia .
1671. Palladinus Cribellus .
1671. Vitalianus Vicecomes Borromaeus alter.
1672. Anonymus LV.
1672. Carolus Lampugnanus .
1672. Hieronymus Meltius .
1672. Joannes Baptiſta Rabbia .
1672. Timotheus Caneveſius .
1673. Anonymus LVI.
1673. Bartholomaeus Ferrarius alter .
1673. Joannes Franciſcus Lucinus .
1673. Leander .
1674. Bartholomaeus Areſius .

S Y L L A B U S

Anno 1674. Franciscus Maria Annonus.
1674. Hilarius Bologna.
1674. Joseph Maria Gradignanus.
1674. Petrus Paulus Arigonus alter.
1674. Sebastianus Calvus.
1674. Seraphinus Portabos.
1675. Bartholomaeus Triviolus.
1675. Isidorus Giroldellus.
1675. Philippus Picinellus.
1676. Caesar Sertorius.
1676. Joannes Videmarius.
1676. Isidorus Spreaficus.
1676. Paulus Antonius Prandonus.
1676. Romulus Archintus.
1677. Alexander Crespius.
1677. Aloysius Brippius.
1677. Flavius Cattaneus.
1677. Hieronymus Ramponus.
1677. Joannes Baptista Cattaneus.
1677. Ludovicus Moneta.
1677. Petrus Joseph Ederi, seu Ederus.
1678. Aloysius Marlianus alter.
1679. Alphonsus Litta.
1679. Bartholomaeus Cavallerius.
1679. Carolus à Turre.
1679. Gibertus Borromaeus.
1679. Haymon Corius.
1679. Hieronymus Cardanus alter.
1679. Hieronymus de Fridericis.
1679. Joannes Honoratus Castillionaeus.
1679. Joannes Ambrosius Turrianus.
1679. Joannes Paulus Mazzucchellus alter.
1679. Julius Pérottus.
1680. Archangelus Gibellinus.
1680. Bartholomaeus Canalis.
1680. Carolus Gallaratus alter.
1680. Carolus Andreas Drallus.
1680. Gabriel Maria Spreaficus.
1680. Genesius Gastorellus.
1680. Horatius Varisius.
1680. Joannes Andreas Sparolettus.
1680. Joannes Maria Vicecomes alter.
1680. Ludovicus Maria Agudius.
1680. Ludovicus Mannius.
1680. Manfredus Septala.
1680. Nicolaus Moronus.
1680. Octavius Boldonus.
1681. Valerianus Maddius.
1681. Antonius Pusterla.
1681. Augustinus Isimbardus.
1681. Cyprianus Maurus.
1681. Emmanuel Puteus.
1681. Joannes Baptista Sitonus.
1682. Aloysius Pionnus.
1682. Carolus Septala.

Anno 1682. Joseph Arzonicus.
1682. Octavius Ferrarius.
1682. Theodorus Regius.
1683. Andreas Borromaeus.
1683. Attilius Arigonus.
1683. Carolus Franciscus Airoldus.
1683. Carolus Octavianus Vianus.
1683. Joannes Baptista Bozzus.
1683. Joannes Baptista Siccus-Borella.
1683. Ludovicus Augustinus Castellus.
1683. Matthaeus Forrerius Abbiatus.
1684. Annibal Porronus.
1684. Antonius Choërez.
1684. Bartholomaeus Canalis.
1684. Carolus Goranus.
1684. Hieronymus de Valvassoribus.
1684. Joannes Galeaz Bossius.
1684. Joannes Baptista Carisius.
1684. Joannes Maria Vicecomes.
1684. Nicolaus Glussianus.
1684. Raphaël Moneta.
1685. Alexander Madernus alter.
1685. Aloysius Homodeus.
1685. Blasius de Comitibus.
1685. Franciscus Alipher.
1685. Fulgentius Gidonus.
1685. Paulus Antonius Landrianus.
1686. Antonius Bendonus.
1686. Joseph Maria Mirabilia.
1686. Hieronymus Brambilla.
1686. Petrus de Perego.
1686. Sigismundus Chalcus.
1687. Brunorus Taberna.
1687 Caesar Augustinus Zucchius.
1687. Joannes Baptista Barella.
1687. Vermundus Corius.
1688. Antonius Gagliardi de Rota.
1688. Cajetanus Paganus.
1688. Carolus Antonius Cerrus.
1688. Joannes Salvaterra.
1688. Joannes Baptista Zappa.
1688. Joseph Origonus.
1688. Nicolaus Marasca.
1688. Petrus Paulus Caravagius.
1688. Valerianus Deganus.
1688. Vitalianus Oldradus.
1689. Aloysius Figinus.
1689. Dominicus de Valvassoribus.
1689. Joannes Rabbia.
1689. Simplicius Gorla.
1690. Antonius Maria Macinagus.
1690. Balthassar Ruginellus.
1690. Bonaventura ab Herba.
1690. Bartholomaeus Mozzonus.
1690. Carolus Petrasancta.

Anno

Anno 1690. Christophorus Rachettus.
1690. Christoredus Pecchius.
1690. Claudius Franciscus Septala.
1690. Franciscus Maria Battalea.
1690. Gaspar de Rosales.
1670. Joannes de Benaliis.
1690. Joannes Baptista Corneus alter.
1690. Joannes Petrus Piccius.
1690. Joseph Maria Mazzettus.
1690. Joseph Taberna.
1690. Julius Caesar Carcanus.
1690. Julius Caesar Pedrolus.
1690. Lazarus de Grandis.
1690. Ludovicus Modronus.
1690. Marcus Antonius Franzonus.
1690. Michaël Angelus Morellus.
1691. Hieronymus à Basilica-petri alter.
1691. Joannes Baptista Joanninus.
1691. Joannes Paulus Cambiagus.
1691. Marcus Cremosanus.
1691. Paulus Franciscus Modronus.
1692. Angelicus.
1692. Franciscus Collius alter.
1692. Galeatius Tenca.
1692. Hortensius Pallavicinus.
1692. Joseph Arista.
1692. Petrus Maria Brambilla.
1693. Alexander Paravicinus.
1693. Bartholomaeus Capra alter.
1693. Federicus Vicecomes.
1693. Franciscus Joseph Burrus.
1693. Hilarion Gnochus.
1693. Joannes Andreas Caravagius.
1693. Joannes Andreas Rhaudensis.
1693. Joseph Gussantus.
1693. Joseph Pusterla.
1693. Philippus Mutonus.
1694. Alexander Maria Briantus.
1694. Camillus de Capitaneis de Figino.
1694. Celsus Quattrocase.
1694. Joseph Antonius Caprettus.
1694. Paulus Angelus Montorsanus.
1694. Rocchus Casatus.
1695. Carolus Manonus.
1695. Franciscus Maria Melliavacca.
1695. Joannes Baptista Bigarolus.
1695. Joseph Maria Vicecomes.
1695. Paulus Maria Terzagus.
1695. Aegidius Maria Bossius.
1696. Carolus Benedictus Bizozerus.
1696. Carolus Franciscus Ursinus.
1696. Coelestinus Sfondratus.
1696. Julius Caesar Confalonerius.
1696. Ludovicus Septala alter.
1696. Marcus Aresius.

Anno 1697. Bartholomaeus de Argentis.
1697. Joannes Castillionaeus alter.
1697. Octavius Vicecomes.
1697. Ubertus Dianus.
1698. Benedictus Robius.
1698. Carolus Antonius Caccinus.
1698. Fabricius Pusterla.
1698. Hector Albergantus.
1699. Augustinus de Castano.
1699. Caesar Pechius.
1699. Carolus Antonius Airoldus.
1699. Carolus Maria Maddius.
1699. Federicus Caccia.
1699. Hiacyntus Besutius.
1699. Joannes Baptista de Advocatis.
1699. Joannes Baptista Blanchinus.
1699. Joannes Baptista Resta.
1699. Joannes Jacobus Besutius.
1699. Matthaeus Butius.
1699. Petrus Paulus Bosca.

SECULO DECIMOOCTAVO.

Anno 1700. Albertus Robius.
1700. Alexander Cacciator.
1700. Antonius Carinus.
1700. Balthassar Paravicinus.
1700. Carolus Pinus.
1700. Carolus Franciscus Ceva.
1700. Carolus Joseph Imbonatus.
1700. Carolus Joseph Maria Regna.
1700. Carolus Maria Perugia.
1700. Carolus Matthaeus Marchesonius.
1700. Christophorus Tolentinus.
1700. Danesius Casatus.
1700. Federicus Quinctius.
1700. Fidelis Pedrolus.
1700. Horatius Archintus.
1700. Joannes Baptista Carcanus alter.
1700. Joannes Baptista Francius.
1700. Joannes Dominicus Gattus.
1700. Joannes Petrus de Busto.
1700. Joseph Glussianus.
1700. Joseph Vincemala.
1700. Marcus Aurelius Questa.
1700. Pontianus Moronus.
1700. Thomas Santaugustinus.
1701. Barnabas Barbovius.
1701. Gregorius Leti.
1701. Franciscus Bonardus.
1701. Joannes Antonius Zerbus.
1701. Joseph Villa.
1701. Petrus Paulus Arigonus.
1701. Theobaldus Maria Vicecomes.
1702. Antonius Maria Vicecomes.
1702. Augustinus Aresius.

S Y L L A B U S

Anno 1702. Carolus Maria Porcara.
1702. Federicus Garimbertus.
1702. Hieronymus Arconatus.
1703. Angelus Maria Quadrius.
1703. Carolus Costa.
1703. Gaspar Beretta.
1073. Paulus Prandonus.
1703. Stephanus Franciscus Gallaratus.
1704. Alexander Maria Borsa.
1704. Joannes Baptista Bazetta.
1704. Joannes Baptista Corius.
1704. Joannes Jacobus Corius.
1705. Basilius Bertuccius.
1705. Carolus Ambrosius Cattaneus.
1705. Franciscus Redenascus alter.
1705. Hieronymus Franciscus Vicecomes.
1705. Joannes Antonius Mediobarbus.
1705. Joannes Baptista Carcanus alter.
1705. Isidorus Ripa.
1706. Aloysius Homodeus alter.
1706. Carolus Franciscus Beccaria.
1706. Franciscus Christophorus Bazetta.
1706. Joannes Baptista de Sexto.
1706. Joseph Bissus.
1706. Nicolaus Moltrasius.
1707. Caesar Paganus.
1707. Hieronymus Meazza.
1707. Joseph Maria Fornara.
1708. Camillus Sitonus alter.
1708. Jacobus Antonius Moriggia.
1708. Joseph Cogliatus.
1708. Joseph Corradus.
1708. Joseph de Valvassoribus.
1709. Camillus Manara.
1709. Franciscus Bonesana.
1710. Angelus Joseph Verganus.
1710. Hieronymus Bossius alter.
1710. Hieronymus Sormanus.
1710. Joannes Ceva.
1710. Matthias Toscanus.
1710. Paulus Montius.
1710. Simplicianus Bizozerus.
1710. Thomas Lucionus.
1711. Carolus Antonius Casnedi.
1711. Fabricius Castillionaeus.
1711. Franciscus Pancerus.
1711. Francus Ferrarius.
1711. Joannes Baptista Buttintrochius.
1711. Joannes Paulus Paravicinus.
1711. Joseph Ruiz de Araciel.
1712. Antonius Massa.
1712. Bartholomaeus Aresius alter.
1712. Benedictus Bizozerus.
1712. Bernardinus Strabellius.
1712. Branda Franciscus Castillionaeus.

Anno 1712. Dominicus Bizozerus.
1712. Joannes Paulus Casatus.
1712. Joseph Archintus alter.
1712. Petrus Franciscus de Raymundis.
1712. Philippus Archintus alter.
1712. Raphaël Tignosius.
1713. Antonius Masera.
1713. Bernardus Serpontus.
1713. Carolus Bartholomaeus de Platea.
1713. Innocentius Melliavacca.
1713. Joannes Baptista Vicecomes alter.
1713. Petrus Franciscus Vicecomes.
1714. Carolus Ambrosius Ambiverus.
1714. Claudius Medulla.
1714. Joannes Baptista Pallavicinus.
1714. Joannes Maria Salvaterra.
1714. Joannes Paulus Mazzucchellus.
1714. Joseph Cabiatus.
1714. Michaël Bebulcus.
1715. Albertus Castellanus.
1715. Ambrosius de Comitibus.
1715. Bartholomaeus Castillionaeus.
1715. Carolus Franciscus Mangonius.
1715. Carolus Franciscus Rovellus.
1715. Christophorus de Nobilibus.
1715. Christophorus Maria Staurengus.
1715. Federicus Nicolaus Gavardus.
1715. Franciscus Antonius Cisnusculus.
1715. Galeacius Vicecomes de Aragonia.
1715. Joseph Vallianus.
1715. Joseph Maria Aresinus.
1715. Marcus Barbavara.
1715. Paulus Carminatus.
1716. Antonius Maria Affaitatus.
1716. Antonius Maria Ferrarius.
1716. Joannes Bonus de Bonitatibus.
1716. Pius Crucejus.
1717. Franciscus Castellus alter.
1717. Joannes Antonius Cantova.
1717. Nicolaus Rubinus.
1717. Victorius de Melioribus.
1718. Carolus Franciscus de Varisio.
1718. Joannes Claudius Puteobonellus.
1718. Joannes Chrysostomus Mantegatius.
1718. Joannes Evangelista Cabiatus.
1719. Antonius Albutius.
1719. Faustinus Giulinus.
1719. Joannes Baptista Bascius.
1720. Alexander de Comitibus.
1720. Camillus Pusterla.
1720. Carolus Hyacinthus Gariboldus.
1720. Carolus Joseph Cattaneus.
1720. Clemens Caprettus.
1720. Franciscus Xaverius Renolius.
1720. Horatius Bazetta.

Anno

Anno 1720. Joannes Antonius Pancerus.
1720. Joannes Dominicus Solarius.
1720. Joseph Antonius Castillionaeus.
1720. Thadaeus Caluschus.
1721. Antonius Maria Affaitatus.
1721. Carolus Antonius Cameronus.
1721. Hieronymus Archintus.
1721. Joannes Franciscus Aresius.
1721. Joseph Barbavara.
1721. Paulus Bossius.
1722. Alexander Vicecomes.
1722. Augustinus Sclafenatus.
1722. Bernardus Maria Amicus, sive de Amicis.
1722. Bonifacius Vicecomes.
1722. Carolus Franciscus de Clericis.
1722. Carolus Joseph Gerenzanus.
1722. Jacobus Antonius Fantonus.
1722. Petrus Maria Vulpius.
1723. Antonius Olgiatus.
1723. Marcus Barbavara alter.
1723. Michaël Maddius.
1723. Petrus Nicolaus Bonavilla.
1723. Petrus Paulus Caravagius alter.
1724. Caesar de Judicibus.
1724. Joannes Forrerius Abbiatus.
1724. Joseph Ludovicus Busserus.
1724. Theodorus Trivultius alter.
1725. Angelus Maria Parravicinus.
1725. Hieronymus Antonius Regna.
1725. Joseph Septimius à Laude.
1725. Philippus Maria Cesatus.
1725. Pyrrhus Vicecomes.
1726. Bernardinus Scottus alter.
1726. Christophorus Ceva.
1726. Franciscus Sormanus.
1726. Hieronymus Blanconus.
1726. Idelphonsus Manara.
1726. Joannes Baptista Porta.
1726. Joseph Maria à Clusio.
1716. Ludovicus Vallotta.
1727. Georgius Giulinus.
1727. Georgius Maria Martinellus.
1727. Gregorius Porrus.
1727. Octavius Cusanus alter.
1728. Alphonsus Litta alter.
1728. Benedictus Aresius.
1728. Carolus Joseph à Summa..
1728. Cosmus Dossena.
1728. Petrus Antonius Crevenna.
1728. Petrus Jacobus Rubinus.
1730. Alphonsus Crucejus.
1730. Carolus Arconatus.
1730. Carolus de Perego Puteus.
1730. Georgius Cattaneus.
1730. Guidus Antonius Brippius.
1730. Ignatius Carcanus.

Anno 1730. Joannes Stephanus Mirabilia alter.
1731. Carolus Maria Gradignanus.
1731. Carolus Thomas Bazetta.
1731. Franciscus Hieronymus Saxius.
1731. Jacobus Antonius Cribellus.
1731. Julius Puteus.
1731. Nicolaus Maria Vicecomes.
1731. Paulus Hieronymus Bimius.
1732. Carolus Archintus alter.
1732. Franciscus Bossius alter.
1732. Lucius Hadrianus Cotta.
1732. Ludovicus Maria Vicecomes.
1732. Michaël Franciscus Manonus.
1732. Paulus Antonius Monelia.
1732. Petrus Maria Bonsignorius.
1633. Angelus Maria Alchisius.
1733. Bonagratia Sylva.
1733. Dominicus Madernus.
1733. Philippus Meda alter.
1733. Santarcangelus Crippa.
1734. Alphonsus Bertarellus.
1734. Bartholomaeus Crassus.
1734. Carolus Stephanus Rampinus.
1734. Georgius Raynoldus.
1734. Laurentius Sormanus.
1735. Bartholamaeus Sitonus.
1735. Carolus Hieronymus Strata.
1735. Daniel Porrus.
1735. Joannes Petrus Gorius.
1735. Julius Caesar Cribellus.
1736. Alphonsus Corradus.
1736. Didacus Ordonius de Rosales.
1736. Joannes Gaspar Beretta.
1736. Sylvester Draghettus.
1737. Arsilius à Laude.
1737. Carolus Cornacciolus.
1737. Joannes Augustinus Meda.
1737. Joseph de Benaliis.
1737. Joseph Cattaneus.
1737. Joseph Carolus Franciscus de Comitibus.
1737. Thomas Ceva.
1738. Bartholomaeus Curtius.
1738. Franciscus Puricellus.
1738. Joannes Dominicus Bellanus.
1738. Maria Rosa Felix Maddia.
1738. Sylvester alter.
1740. Antonius Langlois.
1740. Bartholomaeus Pusterla.
1740. Franciscus Antonius de Ambrosiis.
1740. Joannes Baptista Litta.
1740. Joannes Baptista Trottus alter.
1741. Carolus Antonius Gessaga.
1742. Angelus Antonius Bellagatta.
1743. Antonius Recalcatus.
1742. Fernandus Frasconus, seu Frosconus.
1742. Georgius Olivatius.

Anno 1742. Joannes Antonius Verdanus .
1742. Marcellinus Corius .
1742. Andreas Pufterla .
1743. Dominicus Antonius Montius .
1743. Francifca Manzona Jufta .
Anno 1743. Francifcus Pezius .
1743. Francifcus Maria Ripalta .
1744. Joannes Melchior Sovanius .
1744. Jofeph Felix Maria Ferrarinus .

S Y L L A B U S
SCRIPTORUM EXTERORUM
SED MEDIOLANENSIBUS ADJICIENDI,
ORDINE CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

SECULO DECIMOQUINCTO.

Anno 1427. Ubertus Decembrius .
1429. Gafparinus Barzizius .
1444 Petrus Candidus Decembrius .
1450. Guinifortus Barzizius .
1457. Jacobus Bofcalinus .
1480. Cichus Simonetta .
1480. Georgius Merula .
1486. Auguftinus Rubeus de Aragonia .
1486. Jacobus Puteus .
1490. Gaudentius Merula .
1490. Georgius Valla .
1490. Ziliolus Oldoinus .
1491. Joannes Simonetta .

SECULO DECIMOSEXTO.

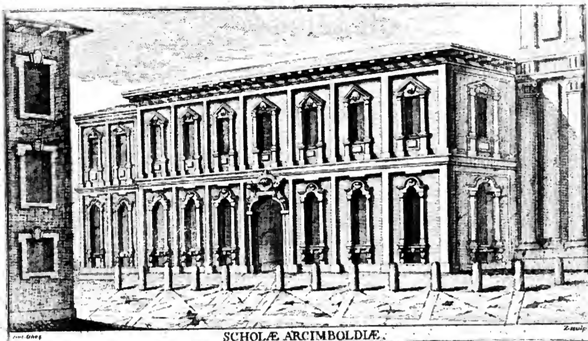
Anno 1500. Bonifacius Simonetta .
1508. Stephanus Dulcinus .
1511. Demetrius Chalcondyles .
1512. Jacobus Antiquarius .
1513. Julius Aemilius Ferrarius .
1520. Balthaffar Tacco , five Tacconus .
1521. Petrus Leo .
1529. Balthaffar Caftillionaeus .
1535. Protafius Porrus .
1540. Hieronymus Perbonus .
1540. Julia Torniella .
1540. Stephanus de Nigris .
1545. Joannes Baptifta Specianus .
1546. Tydeus Oldoinus .
1560. Nicolaus Siccus .
1560. Petrus Paulus Paravicinus .
1570. Lucillus Philalthaeus .
1575. Julius Clarus .
1577. Bartholomaeus Baphius .
1578. Andreas Camutius .
1580. Sigifmundus Picenardus .
1585. Maximilianus Calvus .
1587. Julianus Gofelinus .
1590. Petrus Galefinus .

SECULO DECIMOSEPTIMO.

Anno 1600. Gherardus Borgogni .
1603. Jacobus Menochius .
1612. Jacobus Maynoldus Gallaratus .
1622 Auguftinus Torniellus .
1625. Paulus Bellonus .
1626. Gafpar Afelius .
1626. Hieronymus Borferius .
1627. Papyrius Cattaneus .
1629. Didacus Salazarius .
1629. Ludovicus Vignatus .
16.0. Alexander Rubinus .
1640. Andreas Trevifius .
1640. Octavianus Picenardus .
1659. Caefar Carena .
1664. Julius Caefar Calvinus .
1667. Jofeph Dondeus .
1669. Julius Mercorus .
1678. Joannes Petrus Stampa .
1682. Carolus Bellonus .
1683. Carolus Francifcus Cerefolus .
1690. Francifcus Antonius Tranchedinus .
1691. Petrus Paulus Bonettus .
1695. Fabricius Paravicinus .
1697. Francifcus Mediobarbus Biragus .

SECULO DECIMOOCTAVO.

Anno 1706. Jofeph Hieronymus Sementius .
1707. Carolus Gregorius Rofignolus .
1707. Bartholomaeus Berfanus .
1715. Gregorius Rofignolus .
1720. Placidus Aloyfius Car ellus .
1734. Jofeph Maria Stampa .
1737. Jacobus Brachius .
1743. Martinus de Colla .
1743. Petrus Jofeph Crotta .

SCHOLÆ ARCIMBOLDIÆ.

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM
MEDIOLANENSIUM.

A

I.

de ABDUA FERRANDUS, seu FERDINANDUS.

SCHOLÆ TABERNÆ

Mihimetipsi gratulor, quod sors initium hujus Operis proferat à præstantissima Abduensi Familia, memor beneficiorum, singularisque erga me benevolentiæ Eminentissimi olim Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalis Ferdinandi de Abdua, ab eo usque tempore, quo Pontificiam Legationem in Patria mea carissima peregregiè obibat; dolendum interea est, nullum ad me pervenisse doctrinæ monumentum tanti Viri in omnibus fere studiis versatissimi, præter suam omnibus numeris laudandam Constitutionem de Bononiensi Archivo iterum instaurando ab ipso, me pluries præsente, summo studio elaboratam, atque Typis datam Anno MDCCVI. penes Typographum Cameralem in 4.

B

Ab altero interim Ferdinando celeberrimo inchoamus Palamedis à Secretioribus Consiliis sub Maximiliano Sfortia Mediolani Duce filio, Equite aurato, Oratoria, atque Poëtica facultate percelebri. Magistrum habuit Clarissimum Marcum Antonium Majoragium, de quo pluries sermo erit in hac nostra Bibliotheca, & quod rarum est, post quam Ferdinandus studiorum cursum Patavii expleverat, Academiam ipsam celebratissimam administravit, ibique sequens in marmore Elogium sibi excitari meruit, à Schradero & Sitono Viris præclarissimis relatum:

FERDINANDO ABDVENSI
MEDIOLANEN. PATRICIO,
EQVITI, ET IVRECONSVLTO,
QVI BIENNIVM
IN HAC FLORENTISSIMA CIVITATE
GYMNASIARCHVS FVIT,
PROPTER EIVS FELICISSIMAM
ADMINISTRATIONEM
POSITVM EST
ANNO DOMINI MDXXXVII.

De ipso supersunt:

I. Ferdinandi Abduensis Mediolanensis Patritii, Equitis Illustriss. Senatus Veneti, & celeberrimi, ac florentissimi Gymnasii Patavini Rectoris, ad omnes Juris Civilis interpretes, ac ejus disciplinæ studiosos, contra jurisprudentiæ vituperatores Oratio: quà manifestè declarat, Leges plurimum Medicinæ, Philosophiæque artibus anteferendas esse. *Bononiæ apud Bonardum 1566. in 4*

Extat etiam ad calcem libri, cui Titulus: Joannis Baptistæ Pellegrini Bononiensis adversùs Medicinæ calumniatores Apologia. 4. *Bononiæ* 1582.

II. Ferrandi Abduensis J. C. Mediolanensis Explicationum Libri II. quorum primus est in Pandectas, secundus in alias Juris Civilis partes ad Pium IV. P. M. *Lugduni apud Griphium* 1561. *in* 8. in qua Editione adsunt plura Variorum Carmina, de quibus suo loco.

Extat etiam in Tomo II. Everardi Ottonis Thesaurus Juris Romani, pag. 497.

III. Oratio ad Britannos, quos adhortatur ut Philippo Austriæ, Regi suo, diadema tandem imponant. *Mediolani, apud Moschenum* 1557. *in* 4.

IV. Oratio ad Cæsarem, qua ei suadet, ut parentis sui merita aliquo beneficio compensare velit. *ibidem*.

V. Oratio ad Senatum Venetum habita, cùm Franciscus Donatus in Principatum lectus fuisset, cui Gymnasium Patavinum summopere commendat. *Mediolani, apud Moschenum* 1558. *in* 4.

VI. Epigrammata nonnulla, quæ diversas amplectuntur sententias. *Venetiis, apud Aldi filium* 1646. *in* 8.

VII. Carmen ad Christophorum Madrucium Cardinalem, & Principem Tridentinum. 4. *Excudebant Mediolani Hieronymus, & Valerius Metii, Vincentii filii. Anno 1563. Kal. Novembris.*

VIII. Carmen aliud Latinum: extat in lib. cui Titulus: Tempio alla Divina Signora Donna Giovanna d'Aragona, fabbricato da più gentili spiriti, ed in tutte le lingue principali del Mondo. *Venezia 1555. in 8.*

IX. Carmen ad Hieronymum Montium: extat in fronte Orationis istius habitæ in funere Mutii Sfortiæ, *Editionis Venetæ 1557. in 4.*

X. Epigramma in laudem Pomponii Cottæ, quod refert Sitonus pag. 99.

Oravit in ejus Cooptatione in Collegium J. CC. Franciscus Alciatus, postea S. R. E. Card. de quo plura dicenda sunt.

Ipsum laudant præter supramemoratos Sitonus in suo Jurisperitorum Collegii Chronico pag. 99. & 496. atque Schraderus in Monument. Italiæ Lib. IV.

Crescimbenius in libro, cui Titulus: De Commentarj all'Istoria della volgar Poesia, Vol. IV. Lib. II. Artic 61. pag. 138. Rufcellus, atque Picinellus in suo Athenæo, pag. 188., qui Epigramma Bernardini Baldini in laudem Auctoris nostri profert.

II.

de ABDUA GEORGIUS.

Georgius de Abdua Eques S. Joannis Hierosolomytani, filius Joannis Antonii, & Constantiæ Alciatæ Homatæ. Obiit Anno MDCLXI. die XXII. Novembris, ætatis suæ LXV. Ære suo ædificavit Nosocomium ad usum Presbyterorum, quod nunc extat in fronte antiqui Nosocomii Fratrum Hospitalitatis Sancti Joannis de Deo in hac Urbe; In eadem Æde ultimos absolvit dies, atque morte correptus sepultus est in Ecclesia Sancti Satyri in Sepulcro Gentilitio.

De eo legitur:

I. Modo, e regola circa la forma di lavorare le Miniere d'argento, ed oro con l'argento vivo, ed Invenzioni nuove, trovate dal Cavalier F. Georgio d'Adda, in foglio, stampato senz'anno, e Stampadore.

Extat etiam Autographus apud Marchionem Joseph de Abdua, inter Patronos meos non secundum MS. *in fol.* una cum

II. Epistolis duabus pariter MSS. ad Philippum IV. Hisp. Regem datis Mediolani, una die XIV. Julii MDCXLIX. altera XV. Martii MDCL.

III.

de ABDUA JOANNES ANTONIUS.

Joannes Antonius de Abdua, filius Jacobi, & Franciscæ Scarogninæ Fundatorum Seminarii Clericorum in Oppido Varalli, Diœcesis Novariensis. Obiit Anno MDCIII. die V. Februarii, ætatis suæ ann. XLIII. Et sepultus est in Ecclesia Sancti Satyri in Sepulcro Gentilitio.

Ejus Scripta sunt:

I. Joannis Antonii de Abdua in Causa contra se per Senatum Excellentissimum decisa super puncto immissionis nominum Mortuorum in Urnam sortis faciendæ pro hæreditate &c. Sine anno, loco, & Typographo, *fol.*

II. Discorsi sopra la dispostzione delle Capelle del Sagro Monte di Varallo, (Celebre est Sanctuarium in agro Novariensi) in cui si contengono varj progetti toccanti il medesimo Santuario. *MS. in fol. justæ molis extat apud Marchionem Josephum de Abdua.*

ABIATES FORERIUS vide FORERIUS.

IV.

ACTIUS FELIX.

Felix Actius Mediolanensis Christophori filius, inter Lateranenses Canonicos conscriptus, humanas literas sub Joanne Baptista Crescio eximio Oratore didicit: Philosophiam Ticini sub Gregorio Taberna Mortariensi, Theologiam verò Cremonæ sub Joanne Francisco Bozzetto Cremonensi. Ante XXI. ætatis annum ad Philosophicam assumptus est Cathedram, quam per octennium rexit. Pluribus etiam in Urbibus sacris concionibus operam dedit magna cum eloquentiæ laude. Immatura morte præreptus anno ætatis suæ XXXIII., de se conceptam spem fefellit anno MDCL.

Reliquit impressos:

I. Il Sole Politico. Discorso fatto nel Senato di Lucca il IV. Sabbato di Quaresima. 1645. *Lucca, per Baldassarre del Giudice in 4.*

II. Panegirico al P. Abate D. Andrea Fossa, Generale de' Canonici Lateranensi, *in 4.*

III. Plures alios Panegyricos atque Orationes MS. apud suos. Id testantur Picinellus pag. 185., & Rosinus in Lic. Lateran. Lib. VI. pag. 502., qui etiam subdit hoc Carmen:

AUSONII GALLI TRANSLATUM.

Prudenter, comis, oreque juvenili senex,
Cui felle nullo, melle multo mens madens
Ævum per omne nil amarum miscuit:
Ocelle nostri, Acti, bone pectoris;
Te concionantem non Ulixes relinqueret,
Liquit canentes qui melodas virgines.
Facunde nulli Rhetorum cedens stylo,
Et disputator ad Cleanthen Stoicon,
Et Epirate Cinea memor magis;
Consilia nullus mente tam pura dedit,
Vel altiore conditu texit data.

V.

de ADVOCATIS CAMILLUS.

Familia de Advocatis, vulgo *Avogadri*, florentissima semper fuit in hac Metropoli; dolendum est quod nec de isto, nec de duobus sequentibus mihi aliud datum sit, præter quam nudum quasi nomen; Accipiat igitur, Lector humanissimus, quidquid in Collectione tam magna de aliquibus Viris etiamsi doctis, reperire potui, licet parum de ipsorum genere, atque re litteraria ad nos pervenerit.

I. Oratio de studio litterario, præcipuè in Artibus Liberalibus restaurando. *Mediolani*, sine anno, & Typographo, *in 4.*

II. Epigrammata ad Franciscum Cittadinum Episcopum, cùm Collegium Nobilium Juris Consultorum ingrederetur.

III. Carmen de Sacerdotii dignitate.

Extant in lib. VI. Epigrammatum Ignatii Albani, qui & ipsi Camillo Patritio Mediolanensi Adolescenti Optimo, ac studiosissimo eundem librum dicavit.

VI.

de ADVOCATIS JOANNES BAPTISTA.

Joannes Baptista de Advocatis, Ordinis Servorum Frater, & Sacræ Theologiæ Magister, diu in Ticinensi Universitate Philosophiam professus est. Scripsit:

I. Orationes XXXI. in Laureas Philosophicas & Medicas, quæ MSS. servantur in Biblioth. Conventus S. Dionysii Servorum B. M. V. Mediolani; ubi Religiosissimus Pater vitâ decessit anno MDCXCIX. die septima Novembris, anno ætatis suæ LXV.

Ita P. Mazzucchellus in suis Schedis.

VII.

de ADVOCATIS LUCIUS JOSEPH.

Lucius Joseph de Advocatis in Congregationem Somaschensem se contulit adhuc juvenis, ubi Philosophicis, atque Theologicis Studiis Operam ita dedit, ut in Collegio S. Majoli Papiæ per biennium Philosophiam, & in altero S. Mariæ Secretæ Mediolani, ubi etiam Præpositus fuit, per annos tres Theologiam docuerit: Inde Concionator egregius effectus, in pluri-

pluribus Italiæ Civitatibus, atque in ipsa Roma verbum Dei peregregiè protulit; unde merito Abbas Picinellus conqueritur, quod Auctor noster suum integrum Quadragesimale per viginti vices Auditoribus summo cum plausu dictum numquam Typis dare voluerit; igitur tres tantùm ejusdem Panegyres impressæ adsunt, videlicet:

I. La Palma, Panegirico per S. Simone, detto nella Cattedrale di Trento, *in* 8.
II. La Fenice, Panegirico per S. Carlo. *Milano, nella Stampa Archiepiscopale* 1652. *in* 8.
III. Altro in lode della Lingua per S. Antonio di Padova, detto nella Chiesa di S. Francesco di Milano. *Ivi, presso il Monza* 1652. *in* 12.
IV. Quadragesimale integrum MS. *apud Suos*.
Sic idem Picinellus in suo Athenæo, pag. 401.

A

VIII.

AELIUS, sive ELLENSIS ANGELUS.

Angelo AElio, sive ab Ello in Brianteis Collibus, Mediolanensis Ducatus Vico, natalis Soli obscuritas nihil omnino obsuit, quominus liberalibus Studiis imbutus clarum satis locum inter Insubres Eruditos nancisceretur. Minorum Observantium Institutum amplexus in eo annos aliquot probatissimis, & Religioso Viro dignis moribus præfulgens traduxit. Mediolani diem clausit extremam anno Redemptionis MDCXVII. Hæc sunt quæ à sui Ordinis Viris accepimus; cæterum post se reliquit:

B

I. Specchio Spirituale del principio, e fine della Vita Umana; diviso, e distinto in quindici Ragionamenti, ed in cento cinquanta Dubbj principali, con altri di nuovo aggiunti dall'istesso Autore, e sue risoluzioni fatti tra il Maestro, e suo Discepolo in Dialogo, per il R. Fr. Angelo Elli da Milano, Minor Osservante, da varj e diversi Dottori raccolto. Opera non meno dilettevole ad ogni curioso intelletto, che utile a' Lettori. *Prima Edizione Brescia* 1550. *in* 8. II. *Milano presso il Lantoni* 1614. III. *Tarvigi* 1664. IV. *Milano* 1715.
II. Tabulæ veritatum Religionis Catholicæ, quas in linguam Gallicam vertit M. Saultier Secretarius Principis Condæi. *Parisiis* 1625.
III. Indices quatuor copiosissimi super quatuor Volumina Pelbarti. *Temesvarii*.
IV. Magnum Rosarium Sacerdotum, & Clericorum pro Confessionibus, Concionibus, & Ordinibus suscipiendis. *Mediolani, apud Bidellum* 1614. *in* 4., *& ibid. apud Medam* 1620. *in* 4.
V. Rosarium Confessorum. *Cremonæ, apud Zannium* 1594. *in* 8.
VI. Lucidissima, atque profundissima Sequentia Defunctorum.
Ita VVaddingus in suo Cathalogo Scriptorum Ord. Min. pag. 22. & 23. Abbas Picinellus in suo Athenæo pag. 34.

C

IX.

AELIUS DIONYSIUS.

AElii, qui dicuntur etiam Elli, nescio an ab Oppido Ello, Plebis Incini, Ducatus Mediolanensis in montibus, ut dixi, Brianteis sic vocati, frequenter inter litteratos Viros Mediolanenses enumerati reperiuntur; de Dionysio isto nihil ex temporis injuria nobis superest, nisi pauca Carmina, idest:

D

I. Ad Presbyterum Joannem Bissium Poëtam ornatissimum Epigrammata duo, Latinum unum, alterum Italicum.
Extant inter Epigrammata Bissii, de quo infra.
In calce alterius Epigrammatis latini ejusdem Bissii sic habetur:
Vale Poëta sublimis. V. Id. Julii 1493.
II. Carmen latinum satis longum, atque elegans, in laudem Sanctissimæ Virginis Mariæ. Est in MSS. Bibliothecæ Canonicorum Lateranensium Mediol. sign. 174. *in* 4.
Extant Lancini Curtii ad eumdem Epigrammata quatuor, duo scilicet lib. XI. fol. 16., alii duo lib. XV. fol. 68. & 69.

E

X.

AELIUS FRANCISCUS.

Inter Poëtas sui temporis non ignobiles à pluribus etiam Franciscus AElius recensetur, & nobis datum est varia ejusdem Opuscula reperire, quæ diligentiam Picinelli effugerunt.

I. La Sirena del Mar Tireno. *Milano, presso il Lantoni* 1612. *in* 12.
II. Saavedra di Cervantes de' Travaglj di Persile, e Sigismonda, tradotto dal Castigliano da Francesco Ellio, *Venezia, presso il Fontana* 1626. *in* 12.
III. Idilj. Extant in libro, cui titulus: Idilj di diversi ingegni illustri del Secol nostro, raccolti dal Bidelli 1618. Sono l'Endimione — La Ruggiada — La Sirena del Mar Tireno, Stanze in lode della Signora Virginia Ramponi, divise in due parti. Ex his quædam seorsim impressa sunt.
IV. Varie Poesie Italiane. Extant ad calcem Poëmatum Scipionis Cellæ.
V. Un Sonetto di Francesco Ellio sopra la Maffeide d'Agostino Terzago. Est in fine Carminum ipsius, pag. 345.
Benedictus Fossatus in laudem nuptiarum Auctoris nostri cum nobili Fœmina Epigramma contexuit, quod est in libro VII. ejusdem.
Mariangelus Sanbenedictus ei dicavit Auctarium ad Grammaticam Philosophicam Pascasii Grosippi, sive Gasparis Scioppii.
Vide Hieron. Borserium in suo Supplemento ad Morigiam Cap. 12., & Athenæum Picinelli pag. 210.

XI.

AELIUS JOANNES JACOBUS.

De Jo. Jacobo AElio nulla memoria posteris forsan superesset, nisi fors mihi obtulisset invisere ditissimam Bibliothecam Illustrissimorum DD. Fratrum Marchionum Gregorii, & Eriprandi Vicecomitum, de qua frequenter mihi sermo erit cum debita laude eorumdem humanitatis, & erga literatos Viros amoris. Vidi igitur:

I. Epistolarum Latino Sermone Volumen integrum ad Varios, nempe:
Francisco Alciato.
Principallo Besutio.
Sebastiano Labuli Præceptori.
Petro Francisco Calcho.
Annibali Crucejo, plures eruditione Sacra & Profana, Græca atque Latina refertæ.
Primo Comiti.
Annibali Vicecomiti.
Jo. Baptistæ Fossano.
Jo. Petro Fossano.
Christophoro Tantio, plures erudirissimæ.
Bernardo Cribello.
Polydoro Crasso Præceptori.
Decio Archinto.
Romulo Archinto.
MS. in 4. servatur in Bibliotheca Dominor. PF. Marchionum Vicecomitum supradictor.
II. Epistolæ aliæ plures ad præfatum Christophorum Tantium lectu dignissimæ. Adsunt ibidem MSS. in Codice inscripto Rerum ad Alciatos spectantium, de quo suo loco.
Extant ad eundem varia Carmina Francisci Civelli in ipsius Carminum lib. VI., ut dicemus in articulo ad ipsum spectante.

XII.

AFFAITATUS ANTONIUS MARIA.

Antonius Maria ab Albogasio dictus, quia in ipso loco Ducatus Mediolanensis prope Vallemsolidam natus, a conspicua Affaitata Cremonensi familia originem duxit, & Capuccinorum Ordinem ingressus, adeò erga se liberalem naturam sensit sanè peculiari, qua præditus erat, comitate, ac dicendi gratia, utpote qua primo alloquio, ne dicam intuitu, omnium facilimè benevolentiam sibi vindicaret, & ad suæ conversationis desiderium alliceret. Mirifica erat persuadendi gratia, præsertim cum morti

addi-

addictos ad patibulum caritatis ergo comitaretur. Non eodem studio aliquis alius Præfecturas unquam quæsivit, quo hic repudiabat, subditorum humilitatem cujuscumque dignitatis fastigio præferens. Doctrinam ipsius testantur, & plura MSS., quibus præproperâ morte raptus non ultimam manum imposuit, & infrascripti in lucem editi Codices:

I. Fiori Istoriei, ovvero Compendio d'Erudizioni virtuose, e Fatti illustri d'Uomini Grandi, Antichi, e Moderni, Sagri, e Profani, e loro Detti memorabili. *Milano, per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta 1711. Tom. I. in fol.*
II. Fiori Istorici ec ristampati con copiosa aggiunta di varie altre Erudizioni, Fatti, e Detti ec. accompagnata da Indice distinto, e vasto. *Milano, appresso Carlo Giuseppe Quinto 1732. in 4.*
III. Memoriale Catechistico per le Religiose Claustrali di qualunque Ordine. *Milano, presso Giuseppe Pandolfo Malatesta 1716. in 4.*
IV. Il Patriarca Davidico, spiegato nella Vita, e Santità eminente di S. Giuseppe, Sposo di Maria sempre Vergine, esposto in cinque Libri, con Novena estratta dalla Vita del medesimo. *Milano, presso Francesco Agnelli 1716 in 8.*
V. Il Caritativo Assistente in pratica. Metodo per confortare, ed ajutare i condannati a morte ad un felice passaggio. *Tom. I. in 8. Milano, per Giuseppe Richino Malatesta 1719.*
VI. Il semplice Ortolano in Villa, e l'accurato Giardiniero in Città. *Milano, presso gl' Eredi di Domenico Bellagatta 1726. in 8.*

Obdormivit in Domino in Conventu Capuccinorum Immaculatæ Conceptionis Mediolani die XXVI. Aprilis An MDCCXXI. Religionis XLV., ætatis suæ circa LXI. Ita à suis.

AGRATUS, vide GRADUS.

XIII.

AGRIPPA CAMILLUS.

INter primarios Seculi Decimisexti Architectos locum meritò sibi acquisivit Camillus Agrippa Mediolanensis, nam cum anno salutis nostræ MDXXXV. Romæ moraretur, & erigendus esset insignis Obeliscus in Sancti Petri Platea, quod inter gesta Summi Pontificis Gregorii XIII. Patriæ meæ, atque Orbis integri decoris, ante omnium oculos usque ad miraculum adscribitur, ingenii sui Auctor noster specimen dedit. Nec solummodo in ipsa Mathematicarum Scientiarum parte, sed etiam in Nautica, atque in aliis Philosophicis disciplinis, & quod mirum est, in Armis tractandis doctissimum se præbuit, ut ex subsequentibus ejus Operibus facilè dignoscitur.

I. Trattato di trasportar la Guglia in su la Piazza di San Pietro. *Roma 1583., & iterum 1584.*
II. Nuove Invenzioni di Camillo Agrippa Milanese sopra il modo di navigare. *Roma, per Domenico Gigliotti 1595. in 4.*
III. Dialogo sopra la generazione de' Venti, Baleni, Tuoni, Fiumi, Laghi, ec. *Roma, appresso Bartolomeo Bonfadino, e Tito Diani 1584. in 4.*
IV. Trattato di Scienza d'Arme. *Venezia in 4.*

De eo Floravantes Martinellus in libro: *Roma ricercata, Giornata prima*: Illustriss. Fontaninius, *dell' Eloquenza Italiana, terza Edizione* pag. 709., & Picinellus in Athenæo pag. 100.

XIV.

AGUDIUS CAROLUS.

ABbas D. Philippus Picinellus in articulo Caroli Agudii mentionem agit de Nicolao Auctoris nostri Avunculo, & S. Carolo Borromæo apprimè caro, quo pluries in rebus agendis idem Sanctus usus est. Nepos fuit etiam Carolus noster Candidæ singularis pietatis fœminæ inter Moniales Ordinis Capuccinorum Sanctæ Praxedis Mediolani bis Abbatissæ, & cui supradictus S. Carolus sanitatem miraculo restituit, dum mortali morbo ægrotaret, uti refert Jo. Petrus Glussianus in ejusdem Sancti Vita. Poësi se devovit Scriptor noster, etsi in infœlicissimum Sæculum inciderit; ut longa series Opusculorum ipsius facilè demonstrat.

A

I. Il Guerriero animoso. Epitalamio nelle Nozze di Giulio Cesare Visconte, e di Teresa Fedeli. *Milano, presso il Cardi, 1656. in 4.*
II. Le Fortune Amorose. Epitalamio per le Nozze del Conte Gianbattista Fossati, e Donna Maria Cattarina Pozzi. *Milano, presso il Ramellati, senz' anno, in 4.*
III. Il Trionfo delle Saette di Cupido. Epitalamio nelle Nozze di Pietro Vico, e Camilla Ponti. *Milano, presso il Ghisolfi, 1656. in 4.*
IV. Il Verbano festante, Canzone Epitalamica nelle Nozze del Conte Antonio Borromeo, e Donna Elena Visconti. *Milano, presso il Ramellati, 1657. in 4.*
V. La Pace supplicante. Idilio, e Sonetti per la pace fra Luigi XIV. Re di Francia, e Filippo IV. Re delle Spagne. *Milano, 1659. in 4.*
VI. Il Sole fra' mortali nell' apparenza di Gesù Bambino: Idilio Sacro per S Antonio da Padova; con varj Sonetti dello stesso. *Milano, presso il Ramellati, 1662. in 4.*

B

VII. Teatro d'Amore, Epitalamio nelle Nozze di Ludovico XIV., e Maria Teresa di Spagna. *Milano, per il Monza, 1660. in 4.*
VIII. Epitalamj per le Nozze del Sig. Principe Trivulzio, e Principessa Giuseppa Maria Teresa Guevara. *Milano, per il Gariboldi, 1668. in 4.*
IX. La Lite amorosa nelle Nozze del Co. Pompeo Litta, ed Elena Visconti, Poema. *Milano, presso il Ramellati, 1663. in 4.*
X. Le nuove glorie d'Amore per le Nozze del Signor D. Giuseppe Maria Imbonati, ed Anna Clelia Sorbellona. *Milano, presso l'Agnelli, 1673. in 4.*
XI. Plura Carmina Italica sparsim edita.

Infrascripta MSS. servari olim penes ipsum, refert Picinellus.

XII. La bella Penitente.
XIII. La Caccia amorosa.
XIV. Descrizione di varie Acconciature.
XV. Descrizione di luogo forense.
XVI. Il Giudizio di Paride.

C

XVII. L'Adone, Idilio.

Idem Picinellus pag. 103.

XV.

AGUDIUS CAROLUS ANTONIUS.

CArolus Antonius Agudius frater fuit Ludovici Mariæ, inter viros insignes Ord. Prædicator. à partu Virginis Anno MDCXXXV. de quo parum infra dicemus: Ætatis suæ vix XXV. annor. in Collegio Braydensi hujus Urbis coram Eminentiss. Cardinali Theodoro Trivultio laurea in disciplinis Philosophicis donatus est, atque eamdem Romæ in Theologia, atque in Jurisprudentia paullo postea accepit.

D

Vir certè spectatæ virtutis; nam munere functus Consiliarii Regii in Regno Neapolitano, nec non Auditoris celeberrimi S. R. Ecclesiæ Cardinalis Joannis de Lugo, Episcopatum Castellanetensem in eodem Regno Neapolitano obtinuit meritò ab Innocentio X. Summo Pontifice die XXI. Novembris Anno MDCL., ubi sanctissimè vixit usque ad MDCLXXIII., quo mortalitatem deposuit. Parum de eo habemus, videlicet:

I. Poema Eroico in lode del Marchese Gio. Pirovano, Questore del Maestrato, Cavaliere di S. Giacomo. *Milano 1635. in 4.*
II. Didonis ob Æneæ fugam collacrymantis Querimoniæ. Poëma ad Joannem Pirovanum Equitem S. Jacobi, & Magistratus Ordinarii Quæstorem. *Mediolani, apud Jo. Baptistam Colonium, sine anno in 4.*

E

III. L'Istante Fortunato dell' Immacolata Concezione, Orazione Postuma detta nella Real Capella di Napoli. *Milano, per il Monza, 1680. in 4.*

De eo Ughellus in Italia Sacra T. IX. novæ editionis Col. 158., & Picinellus pag. 105.

XVI.

AGUDIUS LUDOVICUS MARIA.

LUdovicus Maria Agudius Mediolani natus, austerius Carmelitarum Nudipedum Institutum adolescens amplexus est, sicque profecit ac emicuit, ut inter Italiæ primi nominis Theologos, & Sacros Oratores Seculo XVII. haberetur. Scilicet postquam Philosophiam nondum Sacerdotio inauguratus docuerat, mox Theologiæ suis legendæ operam dedit Neapoli, & Bononiæ, suosque Sodales ita instituit.

tuit, ut horum plures celeberrimam doctrinâ famam sibi compararint. Tum ad parænitìcam & exegeticam conversus, à primariis Italiæ Civitatibus quasi certatim vocabatur, qui conciones per Quadragesimam haberet; nam Comi, Veronæ, Mediolani in S. Stephani, Venetiis in SS. Apostolorum, Græcii in Stiria, Neapoli in Sanctissimæ Annunciatæ, sed & Venetiis ter à Senatu invitatus in Sancti Marci summo plausu, & fructu Apostolico munere functus est. Tandem verò XXIX. annis in Carmelo transactis, variisque in eo functus honoribus & muniis, Prioris, Vicarii Provincialis, Definitoris, Visitatoris, ex Summi Pontificis indulgentia ad Sacrum Ordinis FF. Prædicatorum transiit Institutum Anno MDCLXIX., quod Mediolani in S. Mariæ Gratiarum professus est de consensu Procuratoris, & Vicarii tunc Generalis F. Petri Mariæ Passerini. Cum adhuc apud Carmelitas militaret in lucem dedit sequentia:

I. Carmelus Sapiens, sive de Scriptoribus utriusque Instituti, Excalceati, & mitigati.
II. Anima Bibliothecæ, sive Indicum liber, quo quidquid ex innumeris prope Auctoribus de unaquaque re ex proposito, & professo scriptum fuit, facili methodo indicatur.
III. De Justitia, & Jure.
IV. De Restitutione.
V. De Contractibus.
VI. De Censuris in communi, & in particulari.

Post suum verò in Ordinem Prædicatorum transitum, edidit:

VII. Fontes Salvatoris, sive de Sacramentis in genere, & specie Tractatus Scholastico-moralis. *Mediolani* 1676. *in* 4., *& Lugduni, ex Typ. Jacobi Lanier* 1683. *in* 4.
VIII. La Selce infranta, o sia il disingannato, e trionfato Ebreo. Orazione in genere giudiciale, detta nel Duomo di Verona, a cui fu obbligata intervenire la Nazione Ebrea. *Milano, presso il Monza* 1680. *in* 4.
IX. Il Celeste Pellegrino. Orazione in genere deliberativo, detta nel Duomo di Gorizia, e dedicata a Monsignor Ciceri Vescovo d'Alessandria, e poi di Como, *in* 4. *come sopra*.
X. L'Onnipotenza Epilogata. Panegirico per S. Antonio da Padova, detto in Bologna. *Milano, presso il Monza* 1679. *in* 4.
XI. Il Pericoloso Governo. Orazione in genere deliberativo, detta in S. Marco di Venezia. *Milano, presso il Monza* 1681. *in* 4.
XII. L'Apostolo di Roma Panegirico di S. Filippo Neri. *Milano, in* 4. *come sopra*.
XIII. La Colonna di fuoco. Panegirico di Santa Teresa. *Milano, presso il Monza* 1682. *in* 4.
XIV. La Pioggia d'oro. Panegirico di Santa Maria Maddalena. *Milano, presso il Monza* 1680. *in* 4.
XV. La Stella. Orazione per S. Tommaso da Villanuova. *Milano, presso il Monza* 1682. *in* 4.
XVI. L'Anatomia della lingua, Orazione detta nella Metropolitana di Milano alla presenza del Sig. Cardinale Alfonso Litta. *Milano, presso il Monza* 1680. *in* 4.
XVII. Il Minimo Massimo. Panegirico per S. Raimondo da Pennaforte, detto nel Duomo di Tivoli alla presenza del Cardinal Santa Croce, Vescovo di quella Città. Dedicato a Francesco Reina, Canonico della Metropolitana di Milano. *Saluzzo, presso Niccolò Valauri* 1682. *in* 4.
XVIII. L'America Sacra. Panegirico per Santa Rosa, detto in Piacenza l'Anno MDCLXXVII. *Milano, presso il Vigone* 1678. *in* 4.

Prælo parata habebat:

XIX. Quadragesimale integrum.
XX. Panegyres pro omnibus Sanctis in toto anni cursu.
XXI. Sermones, sive Homiliarium è priscis Ecclesiæ Patribus collectum.

Ex Quetif, & Eccard, Scriptores Ordinis Prædicatorum, *T. II* pag 687. & Bibliotheca magna Ecclesiastica, *Genevæ impressa* 1734. *T. I.* & Picinello pag. 394

XVII.

AICARDUS FAUSTINUS.

IN Libris Conventus FF. Carmelitarum Congregationis Mantuanæ S. Joannis ad Concham hujus Urbis mihi perhumaniter ab eisdem communicatis legi de Faustino Aicardo Mediolanensi in ipsam nobilissimam Religionem ingresso Anno MDLXIV. die XIIX. Februarii, præter Philosophiam ac Theologiam peregregiè imbuto, quod plurimùm excelluerit in Jure Canonico, adeout multoties suum judicium in gravissimis difficultatibus cum laude dederit; Concionatorem etiam eximium in variis Italiæ Civitatibus fuisse ipsum confirmant ejus Opera. Senex factus piè evolavit ad Superos Anno nostræ reparationis MDCXVI. die XXVIII. Aprilis.

I. Quadragesimale integrum Italico idiomate, *MS. in fol.* Extat apud suos.
II. De Sacramentis in communi, *MS. in fol.* ibidem.
Mirum est quod de Auctore nostro ullum verbum faciant nec Fellina, nec Vaghus, etsi ipsum à Picinello relatum pag. 180. facilè videre potuerint.

XVIII.

AIROLDUS CAROLUS FRANCISCUS.

CArolum Franciscum Airoldum Nobilis apud Insubres Familiæ germen non uno commendandum nomine, Mediolanenses immatura morte sublatum semper dolebunt. Nam Scientiarum ornamentis excultus, atque in Pontificis Romani Aula summa cum laude versatus, Archiepiscopus Edessenus creatus est. Plures pro S. R. E. Legationes obivit; nam primum ad Italiæ, tum ad Catholicos Germaniæ Principes, & Belgas Internuncius, postremò ad Magnum Hetruriæ Ducem, tandemque ad Venetam Rempublicam Nuncii Apostolici munus sustinuit. Reversus in Patriam XLVI. ætatis suæ, salutis verò Anno MDCLXXXIII. præreptam sibi ad honores amplissimos viam, superveniente morte Divinæ voluntati parens, lætus aspexit. Insigni quoque humilitatis exemplo Tumulo suo Elogium imponi interdixit, quod tamen fraterna non tulit pietas, nam ante Aram D. Michaëli Sacram, quam Sancti Joannis Boni dicimus, ob ibi cultas tanti Archiepiscopi reliquias, hoc Marmor appositum legitur:

CAROLO FRANCISCO AIROLDO
EDESSAE ARCHIEPISCOPO,
AD ITALIAE,
ET CATHOLICOS GERMANIAE PRINCIPES
PONTIFICIO LEGATO,
AD BELGAS INTERNUNCIO,
APVD MAGNVM ETRVRIAE DVCEM,
HINC APVD REMP. VENETAM NVNCIO,
HVMANIS OMNIBVS IN PATRIA
PIE' DEFVNCTO
NONIS APRILIS ANN. SAL. MDCLXXXIII.
CVM AETATIS AGERET XLVI.
MONVMENTVM HOC,
QVOD IPSE INANI GLORIAE
STARE VETVIT,
D. CAESAR AIROLDVS FRATER,
COMES LEVCI,
ET DOMINVS VILLARVM BELASII,
MEDIOLANENS. STATVS,
ET EXERCITVVM
THESAVRARIVS GENERALIS,
AD PERPETVAM AMORIS MEMORIAM
PONI IVSSIT.

Plura fortè scripsit, quæ exciderunt hoc tantùm superstite, sed lectu dignissimo.

I. Relazione mentre era Internunzio di Fiandra l'Anno MDCLXX., scritta al Cardinal Barberino, nella quale mentre fu in Londra, lo ragguaglia pienamente dello stato della Religione, della stima ed opinione in cui vi si trova la Corte di Roma ec.

Extat inter MSS. Comitis Didaci Rubini Mediol. mihi peramanter communicatos.

XIX.

AIROLDUS HIPPOLYTUS.

Hippolytus Airoldus Mediolani natus, & qui inter Regios Cancellarios seipsum adscribit, jure merito in hac collectione locum tenet pro ejus labore in colligendis, digerendisque optimo studio Senatus Mediolanensis Placitis, atque Decretis, cum eorundem Summariis, brevibusque notis marginalibus adjectis in Volumine tituli subsequentis:

I. Hippolytus Airoldus Regius Cancellarius, Ordines Senatus magis memorabiles, ejusque decreta scitu digniora ab Anno MDCXXX. ad MDCLXVI. congesti.

In eodem MS. adest etiam Allegatio Senatoris Boneti, de Praecedentia inter Senatum, & Consilium Secretius occasione Ingressus Reginae Mariae Annae. *MS. fol. justae molis.*

Extat apud Marchionem Gasparem de Rosales; cum Epistola nuncupatoria ejusdem Airoldi ad Gasparem Marchionem de Rosales seniorem Regii Fisci tunc Patronum, postea Senatorem: Data XXII. Januarii MDCLXVII.

XX.

AIROLDUS JOANNES AMBROSIUS.

INter Airoldae Familiae eruditos Viros recensendus est meritò Joannes Ambrosius, qui circa finem Decimiquinti Saeculi floruit, & Jurisperitorum commodis insudans, insigne Volumen inferiùs memorandum compilavit. Ægerimè profectò fero, nihil ad me pervenisse de tanti Viri gestis, quem tamen excidere pati non possum pro mea in doctos observantia, & eorum lucubrationes colligendi studio. In Archintaea igitur Bibliotheca inter reliquos MSS. Codices Airoldi quoque nostri sequens visitur diligentissimè scriptus hoc titulo:

I. Collectio Decretorum Civilium — quae sic incipit — Haec est Rubrica praesentium Decretorum Civilium mei Johannis Ambrosii de Ayroldis de Robbiate, & per me compilata de Anno MCDLXXXXIX. septima Indictione. Autographus in fol. pagg. 874. litteris Rubro-nigris.

Extant etiam in eodem Codice plurima Ducum Mediolanensium, atque Summorum Pontificum Decreta ad leges ipsius dominii spectantia, nec non Constitutiones Synodales Castoni Turriani Archiepiscopi Mediolanensis editae An. MCCCXI. de quibus suo loco, uti etiam Consilium Signoroli de Homodeis, cujus sermo nobis erit inferiùs.

XXI.

AIROLDUS JOANNES PETRUS.

CUr Joannes Petrus Airoldus sibi addat nomen *Marcellini* ignoro, nam Patrem habuit Caesarem, ut ipsemet testatur in Epistola nuncupatoria suae editionis Orationum, atque Praefationum Majoragii, ut infra videbimus, in qua etiam nobis ostendit locum, ubi lucem vidit primam: Scilicet in Mandelli Oppido Mediolanensis Ducatus ad ripas Larii. Nepos fuit Auctor noster celeberrimi Antonii Comitis in litteris graecis, latinisque versatissimi, cujus exemplo Joannes Petrus virtutum assecla Patavii laureâ in Medicina, atque Philosophia acceptâ, Venetias se contulit, ibique inter primarios Medicos magnum sibi nomen acquisivit, atque ab eodem Veneta Airolda Familia originem suam agnoscit. Nec solum Medicinae operam dedit, sed & aliis liberalibus artibus praesertim latini sermonis eloquentiae, ut in alia ipsius Epistola nuncupatoria nobis ostendit, de qua infra.

Inter alia cordi ei summopere fuit fama sui illustris, doctissimique affinis Marci Antonii Majoragii, cujus mentio saepe à nobis facienda est, nam nostro debemus accuratissimas editiones tanti Viri Operum, praeter alia, quae nunc Lectori profero.

I. In Dialogum de Partitione Oratoria M. T. Ciceronis; Majoragio Auctore. *Venetiis apud Franciscum Senensem 1587. in 4.* cum Epistola nuncupatoria Airoldi ad Pompejum Trissinum Academiae Olympicae Principem.

II. Marci Ant. Majoragii Commentarius in dialogum seu lib. primum de Oratore ad Q. Fratrem M. T. Cic. nuper adeo in eloquentiae studiosorum gratiam accurata Jo. Petri Ayroldi Marcellini Mediolanensis, Medici, ac Philosophi Veneti, opera, atque industria in lucem prolatus. Hanc Editionem dedicavit Vespasiano Gonzagae Duci primo Sabloneae, ac in ipsa de studiis suis sic loquitur: „ atque utinam mihi „ quoque daretur, ut praeter medendi laborem, & eas „ Medicinae practicae difficultates, quae animum meum „ alioqui cupidissimum, & incitatissimum perturbant „ quidem, ac retardant, sed non omnino retrahunt, „ ornatiore dicendi ratione &c.

III. Orationes etiam atque Praefationes Majoragii edidit *Venetiis per Antonium Bonifacium 1582. in 4.* necnon eas nuncupavit Nicolao Sfondrato postea Summo Pontifici, & Comiti Paulo ejus Fratri. Ibique memoriam agit de proprio Parente, atque de loco suorum natalium sic scribendo: „ Nec minus „ foelicitatis obtinuit Mandellum patria mea charissima &c. & infra „ atque hoc quidem vestrum juvandi generis humani incredibile studium ego quoque pro mea erga vos observantia non semel, neque „ pauco cum meo commodo sensi: idemque CÆSARI „ patri meo cum magno familiae nostrae ornamento experiri antea contigit. Eamdem Epistolam nuncupatoriam ego legi inter illas Ciceréi, quas Manuscriptas adservant in suo Museo Fratres Marchiones Vicecomites aliquibus in locis ab edita dissimilem.

IV. Francisci Valesii Commentaria in varios Galeni libros recens publicata Opera, & industria Jo. Ayroldi Marcellini. *Venetiis apud Franciscum de Franciscis, & Jo. Bapt. Ciottum 1592. in fol. & iterum 1594.*

V. Fr. Valesii in Libros Hypocratis de morbis popularibus, & in ejusdem Aphorismos: in libros de alimento: in lib. Praenotionum: de victus ratione in acutis &c. edente ipso Ayroldo, ut supra.

VI. Joannis Petri Ayroldi Marcellini Consilia de Floribus. Extat MS. in Regia Parisiensi Biblioth. num. 6333. ex Montfaucon. Biblioth MSS. Tom. II. pag. 761.

Ejus Academicum Insigne refert Camillus Camilli p. p. pag. 87.

Agunt de eo Mercklinus de Scriptis Medicis p. 656. in verbo Francisci Valesii, Bartholomaeus Curtius in libro cui titulus: Memorie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi pag. 122., atque Picinellus p. 456.

XXII.

AIROLDUS PAULUS.

PAulus Airoldus Mediolanensis in praeclarissimum Fratrum Praedicatorum Ordinem adscriptus, per omnes gradus, & consuetos Scholae agones ad magisterium evectus apud S. Victoris Olivetanos Monachos Lectoris onus annis aliquot cum laude sustinuit: deinceps in sacris libris concione ad populum exponendis curam omnem, & operam adhibuit, atque Mediolani primum in Templo, quod vulgo Rosa dicitur quinquennio integro, tum postea in Basilica primaria Comensi Sacrae Scripturae publicas habuit, eruditissimasque praelectiones, tanto auditorum plausu, ut Episcopus illius Urbis Philippus Archintus, de quo locuturi suo loco sumus, eisdem interesse continuo voluerit, audireque docentem, & dicentem semper amaverit. Inter alias hujus Religiosissimi Viri dotes humilitas singularis excelluit, ob quam solo intuitu supradicti Illustriss. Comensis Episcopi aliorumque eruditione praestantium Virorum permisit, ut Typis tantum producerentur sequentia.

I. Lezioni sopra l'Orazione Dominicale. *Milano, presso il Piccaglia, 1608. in 8.*

Paratum habebat praelo Volumen alterum.

II. Lezioni sopra li Sette Salmi, aliosque plures MSS. qui in scriniis forsan suorum adservantur.

Videndi Quetif & Eccard Scriptores Ordinis Praedic. T. II. pag. 366. atque Picinelli Athenaeum p. 445.

XXIII.

XXIII.

de ALAMANNIS ARAMANINUS.

ARamaninus de Alamannis nobili familia Mediolani ortus anno MCCCXL. juxta Clar. Sitoni testimonium Jurisconsultorum Collegium ingressus, Jurisprudentiam usque adeo coluit, ut cum Patriæ Statuta in unum essent Corpus redigenda, atque correctione opus esset, anno MCCCLI. Indictione IV. electus fuerit inter XI. Viros Jurisperitos Statutorum Patriæ compilatores, & correctores. Hæc MSS. servantur in Ambrosiana, Cod. fol. sign. B. n. 19. atque vulgata sunt eodem anno Indictione IV. die Martis XXII. Martii sub dominio Jo. Vicecomitis Mediolani Principis, & Archiepiscopi, quo jubente Statuta ipsa sunt compilata, ut loco suo dicendum.

I. Statuta Patriæ correcta, compilata, & in ordinem digesta.

XXIV.

ALAMANNUS BASILIUS.

MAximum omni ævo quidem erit decus Alamannorum Mediolanensis familiæ, inter suos habuisse Benedictum singulari laude dignissimum, nam illius opera, atque præsidio doctissimi PP. è Societate Jesu in hac celeberrima Metropoli primam sedem suam fixere anno Christi MDLXIV., atque tanti Viri Liberi quinque se eidem præstantissimæ Societati addixere. Basilius inter ipsos enumeratur, qui in Collegio Braydensi summa cum laude emicuit non solum pietate insignis, sed & litteris, & præsertim in Philosophicis, atque Theologicis studiis, quorum Præceptor doctissimus evasit, & etiam latina Poësi delectabatur, ut novus Ovidius passim à pluribus tunc vocaretur; scripsit igitur:

I. Tragedias plures, atque
II. Pastoralia in Universitate Braydensi repræsentata, nec non
III. Elegias, &
IV. Epigrammata, de quibus Volumen integrum effici potuisset.
Ita Picinellus in suo Athenæo pag. 73.

XXXV.

ALAMANNUS COSMUS.

BAsilii Alamanni Cosmus Frater in supralaudatam Societatis Jesu familiam ingressus est anno MDLXXV. qui ejus ætatis erat sextus decimus, & ita pietate, quæ est in primis à Deo petenda, singulariter claruit, ut collectis quotquot potuit Viris sanctitate celebribus, in eorumdem honorem toties orationem Dominicalem quotidie recitaret. Narratur quod Cosmus in hypocondriacum morbum lapsus à S. Aloysio Gonzaga explicatione cujusdam Psalmi divinitus facta ad pristinam hilaritatem fuerit restitutus. Vir fuit doctissimus, atque Operum S. Thomæ ita peritus, ut & doctrinam suis discipulis explicaverit, atque Commentariis illustratam in publicam lucem scriptis emiserit. Tandem senex factus spiritum Deo reddidit die XXIV. Maji, anni MDCXXXIV. extant de ipso.

I. Summa totius Philosophiæ, & D. Thomæ Aquinatis Doctoris Angelici doctrinæ. In prima parte agitur de Logica & Physica. In secunda de Cœlo, atque de generatione & corruptione. In tertia de Anima & Metaphysica. *Primum Papiæ apud Rubeum 1618. tom. 5. in 4. inde ab eodem Typographo iterum annis 1622 & 1624. denuo impressa. Postea Parisiis bis recusa à Carolo Rouillard 1639. in 4. & 1640. in fol.* pluribus additionibus illustrata.
II. Opuscula Theologica MSS.
Ita in Biblioth. Scriptor. Soc. Jesu P. Alegambe, & Borserius in Supplemento ad Moriggiam c. 12. necnon Picinellus pag. 53.

A

B

C

D

E

XXVI.

ALAMANNUS JOSEPH.

PRimus ex Filiis Benedicti Alamanni, de quo cum laude jam diximus, fuit Joseph, cujus exemplum quattuor ejusdem Fratres sequuti sunt se Deo vovendo in amplissima Societate Jesu anno MDLXXII. Rhetoricam, atque Philosophiam docuit peregregiè indeque Concionator præclarissimus effectus est, & ita in omnibus prudenter se gessit, ut ad regenda suæ familiæ plura Collegia meruerit eligi. Ad septuagesimum quartum usque ætatis annum pervenit, & piissimè obiit in Civitate Astensi anno MDCXXX. habemus de ipso.

I. Historiam miraculosæ imaginis B. M. Virginis Montisregalis, *vulgò* Mondovì.
II. Orazione nella Coronazione del Doge di Genoa Davide Vacari. *Milano, presso il Ponzio 1588. in 4.*
III. De Christiana Sapientia ad Principes Gentiles fol. t. 2. MSS. Servantur Taurini in Colleg. PP. ejusdem Societatis.
Alegambe Biblioth. Maraccius in Bibliotheca Mariana p. p. pag. 816. & Picinellus p. 363.

XXVII.

ALBANUS IGNATIUS.

OPpidum Merate in montibus Bryanthæis natales dedit Ignatio Albano, atque forsan loci amœnitas, atque aëris perfectio Musas amandi in causa ei fuit; ideo Poëta singularis evasit, nec aliud de eo reperire mihi licuit nisi, quod ordinem clericalem profitebatur, atque Cardinali Federico Borromæo satis carus exstitit. Id ostendunt plura ejusdem Carmina sparsim edita, & postea fere omnia in unum collecta: adsunt ergo.

I. Ignatii Albani Carminum Libri VI. variis temporibus editi, nempe *Mediolani 1586. Typis Moscheni in 4. penes Pontium & Piccaleam 1603. in 4. apud Comum 1605. item in 4.*
II. De Laudibus B. Caroli Borromæi S. R. Eccl. Card. amplissimi, & Archiep. Mediol. Poëma, in quo recensentur omnes Archiepiscopi Mediolanenses à S. Barnaba, usque ad Federicum Borromæum S. R. E. Cardinalem amplifs. *Mediolani apud Franciscum Paganellum 1602. in 4.* Hoc Poema & subsequentia non leguntur inter alia Ignatii Carmina.
III. Argo in adventu Jacobi Mainoldi Sac. Senatus Mediolanensis Præsidis Poëma. *Mediolani apud Medam sine anno in 8.*
IV. Lachrymæ in funere Card. Vicecomitis Patricii Mediol. *Mediolani apud Medam 1604. in 4.* In hoc libro adest Epistola Ericii Puteani ad Albanum.
V. Carmina varia in Tomo primo Carminum illustrium Poetar. Italorum. *Florentiæ apud Tartinos & Francos pag. 45.*
VI. Alia Opuscula latina. Ita Picinellus.
VII. Emendavit, & auxit librum cui titulus Varron Milanes; Ita Comus Impressor: in Epistola nuncupatoria ejusdem libri ad Herculem Galleratum.
Vide Borserium c. 12. & Picinellum supradictum pag. 378.

XXVIII.

ALBANUS SCIPIO.

ET Medicus primi nominis, & Sacerdos, nec non Imperialis, Ducalisque Collegiatæ S. Mariæ Scalensis hujus Urbis Canonicus fuit Scipio Albanus, qui etiam Prothonotariatus Apostolici honore insignitus à pluribus laudatur non solum ob Poësim, ut in ejus quæ supersunt Carminibus facile videre est, sed etiam pietate, & doctrina maximè in rebus Theologicis nobis eruditissimus demonstratur. Excessit e vivis anno MDCIV. die XXIV. Septembris. De ipso damus:

I. Vita del Venerabile Girolamo Miani Fondatore della Religione Somasca. *Venezia presso i Sessa 1600 in 8. Milano nella Stamperia Archiepiscopale 1603. in 4. con* aggiun-

aggionte dello stesso Autore. Iterum apud Pontium 1607. 4. editio ignota Bartholomæo Curtio.

II. Exasticon ad Jo. Paulum Lanaiium. Reperitur post Vitam istius pag. 556.

III. Epigrammata tria. I. Illust. Hieronymo Abduæ J. C. Mediol. Francisco Fratri. II. ad Magnificos S. Sepulchri Fabricæ Præfectos. III. ad Ignatium Albanum Consobrinum. Extant in libro IV. Epigrammatum Ignatii supradicti.

Ejus cum laude meminit Petrus Paulus Boscha in Martyrolog Mediol. in notis ad diem VIII. Februarii n. 2. Bartholomæus Curtius in suo libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus pag. 127.

XXIX.

ALBERGANTUS HECTOR.

ETsi celeberrimus Lazarus Augustinus Cotta locum dederit in suo Museo Novariensi Hectori Albergauto; ego inter Scriptores Mediolanenses ipsum restituo rationibus Lectori meo jam in Præfatione prolatis, & præsertim quia propè Vicemeniæ, Italicè *Omegna*, Oppidum Mediolanense originem habuit, ut ipsemet testatur in suo libro inscripto *il Disinganno* pag. 150. ubi sic legitur: *Morto Alessandro V. Sommo Pontefice della Terra di Crusinallo Pieve d'Omegna mia Patria*; Sed pace istius alioquin Viri docti, Alexander V. natione fuit græcus, ut ostendemus suo loco.

A

Pluribus atque præclaris dotibus ornatum Auctorem nostrum demonstrat supralaudatus Cotta, nam Oratorem, Poëtam, atque Musicæ peritum adhuc adolescentem asserit fuisse. Porro ad vitam Ecclesiasticam conversus, Philosophiæ, necnon Theologiæ operam dedit, deinde humaniores litteras in Seminario Insulæ Sancti Julii, usque ad annum MDCXXXVI. docuit, ibique in adventu Antonii Tornielli Episcopi Novariensis pereruditam habuit Orationem. Romam inde profectus Lauream in utroque Jure, atque in facultate Theologica obtinuit, postea ab Epistolis Cardinali Palottæ, atque Præsuli Pico Archiepiscopo Amalphitano per aliquot temporis spatium ita inservivit, ut ipse Picus secum eum voluerit in Regno Neapolitano. Paullo post ab Episcopo Novariensi Torniello pœnes se revocatus fuit, & peracta de ejus mandato suæ Diœcesis Visitatione Præposituram S. Sixti in Urbe Comensi obtinuit, ubi etiam non solum à secretis duorum Episcoporum Comensium extitit, scilicet Caraffini, atque Turriani, sed munus etiam Provicarii Generalis cum laude gessit, & quod in ejus honorem plurimum semper erit, Academia Velocium in ea Urbe ipsum Institutorem anno MDCLV. agnovit. Ex subsequentibus ejus scriptis facile videre est studiis non solum sacris, sed amœnioribus semper vacasse. Auctor noster ad senectutem usque, pietate in egenos ita excelluit, ut omni tempore pauperum Pater vocaretur meritò, nam post erogatas in eorum subsidium, quotquot potuit facultates, Montem Virginem erigere etiam decreverit in Patria anno MDCLXIX. die XXIII. Septembris, cui postea nomen dedit Hospitalis B. M. Virginis, leges pro recta ipsius gubernatione ipsomet scribente. Obiit in Patria omnium mœrore anno MDCXCVIII. Octobris decima die, atque in funere eum laudavit Carolus Antonius Caccinus, de quo nobis erit mentio in Scriptoribus brevioris notæ. De his est Auctor:

B

C

D

E

I. Il Triumvirato Fanciullesco. Drama recitativo del Martirio de Santi Alfeo, Fidelsio, e Cirrejo. *Napoli 1649.*

II. Canzonette Spirituali. Terzetti, che si cantano alla Dottrina Christiana nella Città d'Amalfi. *Napoli 1644.*

III. La Madregna. Vita della B. Panacea. *Milano 1649.*

IV. Ordo habendi Congregationes Urbanas, & Plebanas &c. *Comi 1651.*

V. Registro di quanto devono pubblicare li Parochi al suo popolo tutte le Feste. *Como 1653.*

VI. Decreti, e Statuti generali per le Collegiate, Parochiali, Vice-Parochiali, Monasterj di Monache, e Confraternità. *Como 1669.*

VII. De Politia, & Nitore Ecclesiastico. *Novariæ 1646.*

VIII. Sinodo Sesta di Como celebrata da Monsig. Ambrogio Torriano l'anno 1672. *Como 1674.*

IX. Problema Accademico sopra la Musica. *Como 1656.*

X. Registro compendioso de Decreti, Editti, & altri Avvisi Parochiali &c *Como 1658.*

XI. Epicedium in obitu Illustrifs. & Reverendifs. D. D. Lazari Caraffini Episcopi Comenf. habitum in Cathedrali inhumaro cadavere. *Comi 1665.*

XII. Allegationes in utroque Jure.

XIII. Frammenti Poetici nell'una, e l'altra lingua fatti in diverse contingenze da Hettore Alberganti Academico, fra li Veloci di Como, l'Honorato, MS.

XIV. Hæreticarum virtutum fallax gratia, & vana pulchritudo personata. Contentio Theologica, & redargutio in triumphum &c. à Carolo Francisco Petronio exhibitum die XX. Aprilis MDCL. MS. in fol. cum Indice & approbationibus prælo paratis, vidi ego in Ambrof. sign. G. 67. in fol.

XVII. Il Condesino (Romanzo di se medesimo, che da Secondino si anagramatizò in Condesino) libri sette sotto nome d'Alberto Gatinrete MS.

XVIII. Volume di lettere diverse in trentanove anni di Secretaria del Cardinale Pallotta, dell' Arcivescovo Pichi d'Amalfi, delli Vescovi di Novara Antonio Tornielli, e di Comò Caraffino, e Torriano MS.

XIX. Il Disinganno. Discorso Controversale, e Politico sopra la Dichiarazione del Clero Gallicano della Potestà Ecclesiastica pubblicata in Parigi a' XXIV. Gennajo MDCLXXXII. diviso in due parti con varie notizie Istoriche, e curiose. *Milano 1688. in 4.*

XX. Il Peregrinante solitario mai solo. Vita di San Benigno Abb. della Serenissima Casa de' Medici Gran Duchi di Toscana &c MS.

XXI. Orazione recitata d'ordine del Consiglio della Riviera di San Giulio all'Illustrifs. e Reverendifs. Antonio Torniello Vescovo di Novara, Conte d'essa Riviera &c.

Ex Cotta Museo Novarienf. pag. 106.

XXX.

ALBERGONUS ELEUTERIUS.

INter Minores Conventuales Sancti Francisci doctrinâ, ac præclarissimis aliis dotibus ita se efformavit Eleuterius Albergonus, ut post obtenta in Religione prima ministeria, usque ad Mediolanensis Provincialis dignitatem, Consultor S. Officii, atque in Ecclesia majori suæ Patriæ Pœnitentiarius efficeretur. Demum à Deo in Apostolicis prædicationibus summæ facundiæ donum obtinuit, ut in ejus scriptis omnium oculis semper apparebit; unde merito à Pontifice Max. Paulo V. pronunciatus fuit Episcopus Montis Marani die XXIX. Octobris anni MDCXI. quam Ecclesiam sanctè gubernavit per annos XXV. De eo legitur:

I. Trattato della gratitudine, dell'ingratitudine, dell'allegrezza salutevole, e dell'umiltà per l'espofizione delli 3. primi Versi del Cantico della B. Vergine. *Milano presso il Pontio 1598. in 8.*

II. Concordanza degli Evangelj correnti con il Cantico della B. Vergine, esposto nelle cinque Lezioni delle stesse Domeniche nella Città di Genova. *Milano presso il Pontio 1594. in 8.*

III. Resolutio Doctrinæ Scoticæ. *Patavii apud Paulum Majettum 1593. in 4. & Lugduni 1643.*

IV. Sermoni fatti nell' occasione delle 40. hore. *Milano presso il Pontio 1598. in 8.*

V. Connexio Evangeliorum Quadragesimalium, & Psalmorum. *Romæ 1631. in 4.*

VI. Prediche per le Domeniche dell'Avvento, e Santo Natale, dette in S. Pietro di Roma. *Roma 1651., e Napoli presso il Savio lo stesso anno in 4.*

VII. Cinque Prediche nelle quali concorda gli Evangelj Romano, ed Ambrogiano. *Roma 1631. in 8.*

Ughellus Italia Sacra novæ edit. T. 8. p. 343. Morigia della Nob. d'Italia lib. 3. c. 30. Borserius c. 12. Picinellus p. 168. & Jo. Franchinus in facr. Bibliosophia pag. 165. Ejus Epistola nuncupatoria Marchioni Guido Cusano, quæ est in fronte libri, *Concordanza Evangelica*, ext. in libro 3. Collectionis Epistolarum ejus generis Comini Venturæ.

Vide etiam Picinell, pag. 168.

XXXI.

XXXI.

ALBERTALLUS ANTONIUS.

ANtonius Albertallus Patria Mediolanensis, quinto vitæ suæ elapso lustro se Deo, & Carthusiensi consecrat ordini in Asceterio prope Ticinum, S. Præcursoris vota emittens die sacro, anni vigesimi à Sæculo sexto decimo, Priore D. Andrea Pictorio; Vicarii munere functus, Procuratoris donatur officio, in quo consummatus obiit tertio Idus Julii MDCXXX. Ante Religionis ingressum plura scripsit, scilicet:

I. Lucubrationes Rhetoricas anno MDCXVII.
II. Logicales disputationes in Prædicabilia Porphyrii, & in universam Aristotelis Logicam anno MDCXVIII.
III. Librum Epigrammatum, aliarumve compositionum Rhetoricarum. Omnes MSS. extant in Bibl. Carthusiæ prope Papiam. Ita accepi ab humanissimo P. D. Paulo Maria Bonhomio, qui non solùm Scriptores sui Ordinis mihi libentissimè communicavit, sed & alios MSS. Mediolanensium in Bibliotheca supradicta adservatos, cui ipse præsidet.

XXXII.

ALBIATUS THOMAS.

NUllum istius Grammaticæ Præceptoris monumentum mihi reliquit oblivio, atque incuria eorum, quibus cordi non est de propriis memoriam in gratiam posteritatis relinquere: Titulum tantum Opusculorum ejusdem damus, quæ perlecta certe ad erudiendos juvenes pro more sæculi multùm proficua agnoscuntur.

I. Thomæ Albiati Mediolanensis in accidentia partium Orationis, & Constructionis Regulas Introductio &c. Unacum aureo de Moribus Opusculo Catoni adscripto per eumdem Albiatum melius effecto. *Mediolani per Franciscum Magrerium 1567. in 8.*
II. Pars secunda. *Mediolani per Pacificum Pontium 1570. in* 8. continet etiam.
III. Varia Epigrammata ejusdem Albiati.
IV. Thomæ Albiati Mediolanensis pura Syntaxis, sive Grammatica linguæ latinæ. *Mediolani apud Piccaleam 1579. in 8.*

XXXIII.

ALBICANTES JO. ALBERTUS.

MUltum laboris impendendum mihi fuit in secernenda vera à falsis de duobus istius cognominis Scriptoribus, nempe Jo. Alberto, de quo agimus, & Julio Cæsare, de quo infra, nam Viri alioquin doctissimi, nempe Crescimbenius, Armellinus in sua Bibliotheca Benedictino-Cassinensi, Belfortius in Chronologia Cœnobiorum Montis Oliveti, & si diis placet, Picinellus, atque Auctores Diarii Italici nomina, & Opera istorum sæpe confuderunt, nam sæpius etiam solo titulo *d'Albicante* varia Opuscula inscripta reperiuntur. Tandem inspectis accurate temporibus, nec non Epistolis nuncupatoriis, mihi visum est de eis ita separatim dicendum. Nomen Joannis Alberti nobis ostendit Paulus Moriggia in libro III. Nobilitatis Mediolanensis pag. 252. sic. *Gio. Alberto Albicante hà composto diversi Poemi, e scrisse contro Pietro Aretino, e si veggono molti versi de' suoi*; quæ verba exscripsit Fontaninius suppresso nomine Moriggiæ in libro *de' Commentarj intorno all'Istoria della volgar Poesia, Vol. IV. lib. II. Art. 96. pag.* 101. & mirum est, quod etiam nomen Albicantis hujus non viderit. Accipiat igitur Lector noster, ea quæ ad Poetam istum sæculi XVI. certè non spernendum spectant, & majora de ejus Vita cupiat, quæ mihi invenire non licuit.

I. De l'Albicante Historia de la Guerra del Piemonte. *Stampata in Milano per M. Gio. Antonio da Castiglione alli X. di Decembre MDXXXVIII. in 4.* liber paucis notus.
II. Al gran Marchese del Guasto, Notomia d'Amore del famoso Albicante Furibondo (ignotum est cur sibi hunc titulum imponat.) *Bressa per Ludovico*

Brittannico, ad instanza di Messer Giovanbattista Verini Fiorentino, che stà in Milano al Malcantone, al segno del Ballone, MDXXXVIII. in 8. Poema in ott. rima.
In libro cui titulus: Il Tempio alla Divina Sign. Donna Giovanna d'Aragona, fabricato da tutti i più gentili Spiriti &c *Stampato in Venezia per Francesco Rocca 1565. in 8.* adest.
III. Carmen Italicum, vulgo *Sonetto* dell' Albicante a p. 110. Aliud est.
IV. In altero libro inscripto, *La Zucca* del Doni, *Stampato in Venezia 1551. pag. 50.*
V. Lettera dell' Albicante al Doni con la quale gl' invia un Sonetto per il Duca Cosmo, data Milano 11 Maggio 1547. con la risposta del Doni in lode del detto Sonetto, e dell' altre sue Opere dat. in Roma 21. Maggio lo stesso anno.
VI. Trattato dell' intrar in Milano di Carlo V. C. sempre Augusto, con le proprie figure degli Archi, e per ordine li Nobili Vassalli e Prencipi, e Nobili Signori Cesarei, fabricato, e composto per l'Albicante, dedicato all' Illustrissima ed Eccellentissima Signora Donna Giovanna d'Aragona di Colonna, e con Privilegio di S. M. *Stampato da Andrea Calvo 1541. in 4. Poema in ott. rima.*
VII. Il sacro, e divino Sposalizio del gran Philippo d'Austria, e della sacra Maria d' Inghilterra, con l'unione ed obbedienza data alla Cattolica Chiesa, sedente Sommo Pontefice Giulio III. dedicato all' Illustriss. ed Eccellentiss. Sig il Sig. Duca d'Alba, fabricato in ottava rima per l' Albicante Furibondo *Milano per il Moscheni 1555. in* 4. Poema ut supra ignotum Crescimbenio.
VIII. Intrada in Milano di D. Filippo d'Austria Re di Spagna, dell' Albicante. *Venezia sine Impressoris nomine 1549. in* 4. Poema & illud ignoravit Crescimbenius.
Epistola Italica Annibalis Cari ad eundem extat in lib. cui tit. „ Lettere di diversi Uomini illustri raccolte da diversi libri, *in Treviso presso Fabricio Zanetti 1603. in 8.*
Extat altera Epistola satis erudita Annibalis Cari ad Albicantem in libro cui titulus: Lettere di diversi Autori Eccellenti. *Venez. 1556. in 8.*

XXXIV.

ALBICANTES JULIUS CÆSAR.

ALbicantes alter, cui nomen fuit Julius Cæsar, atque Patria Mediolanum, in lucem venit Anno MDXLV. die vero XXVI. mensis Decembris, nec non in nobilissima Olivetanorum familia professionem emisit Anno MDLXI. ubi plura, & ad litteras, & ad pietatem, atque ad suæ Religionis decus indesinenter fecit, ideo in primum Abbatem Monasterii Vicoboldoni eligi meruit, Anno MDXCI. deinde Visitatoris generalis munus obtinuit millesimo nonagesimo nono anno, usque dum citius, quam ejus ætas, suorum desiderium, bonorumque omnium virorum vota exoptabant, excessit e vivis millesimo sexcentesimo secundo nostræ reparationis anno. Extant de eo:

I. Le gloriose Gesta di Carlo V. Imperadore cominciando dalla sua Coronazione. *Roma presso il Zanetti 1567 in 8* Hic fuit liber, qui, male ipsius titulo a variis prolato, Scriptores, quos in Vita alterius Albicantis indicavi, fefellit, eum tribuendo Albicanti sine nomine, etsi Moriggia illud apertè scripserit, verè nullum in titulo Auctoris nomen legitur, sed solummodo in fronte Præfationis ad Lectorem est scriptum *l' Albicante a' Cortesi Lettori*, ibi inter Monachos Olivetanos se dicit ingressum jam ab octo fere annis, atque in suis scriptis invenisse hoc Poëma, quod est *in Terzetti*, uti nos dicimus, in sæculo a se inchoatum, necnon rogantibus amicis ad finem perductum, & Typis concessum. Memini me vidisse hoc idem Poëma certè non spernendum, atque tractasse in quodam Codice MS. in 4. qui servabatur Bononiæ in Biblioth. olim Co. Cornelii de Pepulis Viri præstantissimi litterarum, atque Litteratorum cultoris eximii.
II. Esercizj Spirituali. *Roma per il Zanetti 1580. in 8* Ista edidit intuitu Eminentiss. Cardinalis Antonii Caraffæ, sicuti in Epistola nuncupatoria ad eundem legitur.
III. Trattato della mansuetudine del Salvatore del Mondo, dedicato al Cardinale Antonio Caraffa. *Milano presso il Ponzio 1689. in 4.*
De isto Auctore cum laude scripserunt præter Moriggiam lib. 3. atque Borserium c. 12. Belfortius etiam in Chronol. Cœnobior. Montis Olivet. pag. 125. & 127. Armellinus in Bibliotheca Benedictin. Cassinens. in Appendice pag 44. atque Picinellus pag 157.

XXXV.

ALBINUS.

ALbinus S. R. E. Cardinalis Episcopus Albanensis, Mediolani natus, junior Institutum Canonicorum Regularium Ordinis Divi Augustini in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Crescentiaco, quarto ab Urbe lapide, amplexus, illic cum applausu aliquandiu, ac celebritate nominis vixit. Hinc à Summo Pontifice Lucio III. Romam, ob eximiam in agendis rebus Ecclesiasticis industriam vocatus, ut negotiis Sedem Apostolicam atque Ecclesiam spectantibus incumberet. Tantâ probitate, tamque publicâ prudentiæ laude sibi commissis negotiis Albinus curas adhibuit, ut vigilantissimi hominis meritum idem Lucius III. Cardinalitia dignitate compensaverit. Factus igitur primùm Diaconus Cardinalis Anno MCLXXXII. mense Decembri, tituli Sanctæ Mariæ Novæ, tum postea Sanctæ Crucis in Hierusalem, denique & promotus à Clemente III. est ad Episcopatum Albanensem Anno MCLXXXIX., vel juxta Ughellum MCXCVIII. Ad hunc scripsit de Actis Concilii Rhemensis Gaufridus Clarevallensis Monachus, apud Baronium, ex eodem Ughello. Eum inter Beatos recenset Bosca in suis Notis ad Martyrologium Mediolan. Kal. Novembris. Extat de ipso:

I. Collectio Canonum MS. in Bibliotheca Vaticana à pluribus relatus.

Ex Oudin de Scriptoribus Eccles. T. II. pag. 1581., & Ughello Ital. Sac. T. I. in Episcopis Albanensibus num. 37., nec non agunt de Albino Aubertus in Historia generali Cardinalium. T. I. ad annum 1182. folio 207. cum aliis: Augustinus Oldoinus in Vitis, & Rebus Gestis Romanorum Pontificum, & Cardinalium T. I. ad annum 1181. col. 1117., editionis Romanæ 1676. quatuor Vol. in folio. Item in Athenæo Romano, quo scripta Romanorum Pontificum, & Cardinalium publicè exponitur littera Albinus pag. 46. editionis Perusinæ 1716. in 4. Carisius in suo Theatro Sacro, atque noster Picinellus p. 8.

ab ALBOGASIO, vide AFFAITATUS.

XXXVI.

ALBUTIUS ANTONIUS.

ANtonius Albutius Mediolanensis Congregationis Oblatorum Sanctorum Ambrosii & Caroli in Seminario Clericorum, divinas humanasque litteras edoctus, annos non paucos in altero Seminario, quod Canonica dicitur, Sacrarum Exercitationum Præfecturam gessit. Tum inter Doctores Ambrosiani Collegii adscitus, Bibliothecæ itidem Ambrosianæ præficitur. Eam Provinciam diù gessit, atque interim Oratoriæ facultatis, qua excellebat, plura dedit testimonia in primariis hujus Urbis Basilicis; quemadmodum & Eruditorum commodis insudans Indicem Voluminum in ipsa Bibliotheca servatorum per materiarum seriem inchoaverat, quod tamen Opus imperfectum reliquit. Translatus inde ad Summensis Oppidi Præposituram, & Vicarii, quem Foraneum vocant, munere decoratus, cum commissum sibi Populum vigilanter rexisset Anno MDCCXIX. mortalitatem deposuit. Typis dedit:

I. Carlo Borroméo il gran Santo. Panegirico di Antonio Albuzio, detto in Duomo il dì IV. Novembre MDCLXXXVIII. *Milano, per il Camagni in 4.*
II. Ad Josephum Archintum Mediol. Archiep. Gratulatoria. *in fol. Mediolani, apud Gagliardum* 1699.
III. Panegirico per la Coronazione Solenne dell' Immagine miracolosa della B. V. presso S. Celso.
IV. Altro per la nascita dell' Arciduca Leopoldo.
V. Prediche, Sermoni, e Panegirici MSS. Extant apud Canonicum Angelum Auctoris fratrem, de quibus plura Volumina effici potuisse.

XXXVII.

ALBUTIUS AURELIUS.

SAtis dixisse de Aurelio Albutio, si & amicissimum Andreæ Alciati, & ab eo laudatum fuisse, dixero, omnibus forsan videbor; sed utinam à Picinello plura de ejus Vita didicissemus, nam ille inter alia de Diplomatibus Caroli V. Cæsaris Auctori nostro donatis nudam tantùm indicationem nobis profert; nisi de eo solum intelligere voluerit, de quo infra. Florebat interim Aurelius medio sæculo XVI. at cum Parisiis degeret, ibi erudito Carmine Alciatum invitavit ad rumores bellicos, à quibus etiam illis temporibus affligebatur Italia, fugiendos, Emblemmate fructus Persici, qui pluries in variarum regionum campis immissus melior efficitur, quod Emblemma est inter ea Alciati CXLIII. Ab Operibus istius Auctoris, & impressis, atque à nobis fortuito repertis MSS. satis apparet optimum Jurisconsultum, & eximium Poëtam fuisse; en ergo quid habemus.

I. Christianarum Institutionum lib. III.
II. Hymnorum lib. I.
III. Decem Virginum Vitæ, & Jobi liber.
IV. Jobi Poëtæ lib. I.
V. Apologia adversus Petrum Stellam, & Longovallium Legum Doctores.
VI. Ex Psalterio in Officium de Mortuis.
VII. Ex Psalterio in Officium B. M. Virginis, omnia uno Volumine, ad Matthæum Gibertum Episcopum Veronensem dicatum. *Mediolani, apud Pontium* 1540. *in* 4.

In Privilegio Caroli V. pro impressione hujus libri, de quo forsan ut supra Picinellus, ita legitur *Opus varium, amabile, & ab iis, qui se Christianos profitentur, diurna, & nocturna manu versandum* &c.

VIII. Heroidum Epistolarum libri IV. *Mediolani ex Officina Antonii Brugensis* 1542. *Kalendis Martii*. Et iterum *Venetiis* 1544.
IX. Aurelii Albutii Oratio Funebris in morte Joannis Jacobi Trivultii.
X. Carmen satis longum in morte ejusdem MS. fol. pag. 9. in Biblioth. FF. Marchion. Vicecomitum.
XI. Interpretatiunculæ in Alciati Philargyrum. MS. in fol. de quo suo loco. Extat ibid.
XII. Carmen in laudem Andreæ Alciati MS. fol. pag. 4. & Carmen Alciati ad Albutium pag. 5. ibid.

In libro V. Epigrammatum Alciati extant ad Albutium Carmina tria, quorum uni titulus est.

In Laudem Aurelii Albutii, qui Psalmos Carmine complexus est. Extant ibid.

Præter Alciatum, & Picinellum Bonaventura Castillionæus est inter laudatores hujus Albutii, ipsum vocando Poëtam egregium, & ita Joannes Thuillius in Commentariis Emblemmatum Alciati, cujus Epigramma in honorem Albutii juvat hic referre:

Carmine, quo cecinit divina poëmmata Psaltes,
Quo sua damnavit tempora mœstus Job.
Hoc recreat, retinetque pias Albucius aures,
Et mentem ad superos religione trahit.
Dii tibi dent quæcumque optas, seu vincere cantu
Davida, seu questu vis superare Jobum.

XXXVIII.

ALBUTIUS JOANNES PETRUS.

OPtimo sanè consilio Abbas Picinellus nobis Vitam exhibuit Joannis Petri Albutii, quam ex integro exscripsit Curtius in suo libro *de' Scrittori Medici Milanesi*, utinam melius de ejus Operibus nos erudivisset, scilicet, utrum impressis, an MSS. & quo in loco reperiantur. Fuit igitur Auctor noster alterius Jo. Petri Albutii, ac Juliæ Daveriæ filius, Vir ab omnibus laudatissimus ob morum elegantiam, virtutumque ferè omnium ornamentum, nam & Theologus & Philosophus, nec non Historicus, Poëta, Orator, linguarum Latinæ, Græcæ, atque Hebraicæ peritissimus nobis demonstratur ab ejusdem Vitæ Scriptoribus; sed præsertim Medicus præclarissimus, ut dilucidè in Operibus quæcumque ab eo concinnata supersunt, invisitur. Ætatis

suæ

suæ annor. juvenilium XXV. mandante Francisco II. Sfortia Mediolani Duce, primùm Rhetoricam, inde Logicam Papiæ docuit, ibique per spatium quadraginta annor idem munus exercuit, quod videtur pugnare contra temporum seriem, quæ in Lapide Sepulchrali Scriptoris nostri, infra edendo, legitur, nam demortuus ætatis annor. LXXV debuit legisse per spatium annorum L Animadvertendum igitur est, Gymnasium Ticinense bellorum causâ pluries fuisse iis temporibus interruptum, ut rectè notat supralaudatus Bartholomæus Curtius.

Fama tanti Viri ipsum in alias regiones pluries vocari fecit pro sanitate reddenda variis Principibus, scilicet Octavio, atque Alexandro Parmæ & Placentiæ Ducibus, Christiernæ Regis Daniæ filiæ, ac Ducis Francisci II. Sfortiæ Viduæ Fridburgum usque, nec non Bavariæ, & Auriæ Ducibus, plurimisque S. R. E. Cardinalibus, inter quos enumerantur Borromæus, Sorbellonus, Alterius, & ab Ecclesia: ideo mirum non est, si ferè omnes illius Ævi Viri docti, nempe Cardanus, Giraldus, aliique eum multi fecere, atque ipsius judicium in eorum Operibus edendis exoptavere. Papiæ vitæ suæ finem habuit die XIV Februarii Anni MDLXXXIII., & ejus corpus Mediolanum delatum in S. Eustorgii Templo summo cum honore sepultum fuit, inscripta sequenti Epigraphe, & Oratione erudita eum commendante Archilleo Carcano.

IO. PETRO ALBVTIO
INTER PVBLICOS MEDICINAE PROFESSORES
CELEBRATISSIMO.
IN TICIN. ACADEM. HOR. VESPER.
LECTORI PRIMARIO
VIRO INGENVO PIO MODESTO
ET LIBERALI
PATRIAE ET PRINCIPIBVS MVLTIS
MEDICINAE CAVSA SVMME CARO
QVI ANNOS VIXIT LXXV.
PVBLICE DOCVIT XL.
ET AETERNO MEDICINAE DAMNO OBIIT
IO. FRANCISCVS
PATRI B. M. SIBI ET SVIS
POSVIT
ANNO DOMINI CIƆDC.

Scripsit juxta Picinellum:

I. Lectionum Libros II.
II. Consiliorum Medicinalium Lib. I.

Videndi Moriggia Lib. 3. C. 7. Jo. Petrus Crescentius in suo Amphiteatro p. p. Picinellus pag. 318., atque Curtius p. 87., qui nobis præclarum testimonium de tanto Scriptore exhibet in Opere Martini Henrici S. Columbani, quod est Laudensis Oppidum agri Medici, sic inscripto: „Pulcherrimarum Quæstionum Medicarum „ Tomus primus„ quarum secunda Albutio nostro dicata est his verbis: „Ad Joannem Petrum Albutium „ Præceptorem suum; Medicum undequaque in litteris „ admirandum, in Gymnasio Ticinensi publicè profi- „ tentem &c.

In laudem ejusdem extat etiam Epigramma Antonii Ceruti Novariensis inter Carmina illustrium Poetarum Italorum T. 6. p. 375.

XXXIX.

ALBUTIU PAULUS.

POëtam eruditissimum Sæculi decimisexti Paulum Albutium Mediolanensem suspiciendum quidem ex operibus doctissimis, lectuque dignissimis novi, at diligentiam meam dira fefellit oblivio virtutis hostis

A infensa. Pauli Opera suppeditavit mihi humanitas Canonicorum Ordinariorum hujus Metropolitani Templi, ex cujus Bibliotheca MSS. ditissimè referta non pauca haurire licuit, quæ in hunc librum congererem Et oh utinam quemadmodum Carmina invenire datum fuit, ita & Vatis ipsius acta offendissem posteris indicanda! Hoc tantùm Lectores optimos monitos volo, abusum Albutii nostri nomine Lutheranum quemdam, ut suspicatur Jo. Fabricius in Hist. Biblioth. Tom. IV. pag. 269. in fronte Epistolæ ad Societ. Jesu Anno MDCXI. conscriptæ, à me etiam in Bibliotheca Ambrosiana Typis *Lutetiæ Parisiorum* anno 1574 in 4. inspectæ, in qua invehitur in Pontificiam Potestatem, de Clericorum conjugio, similibusque agit. Atque ut fucum faceret incautis, initio Societatem laudat ob operam, quam præstat in re-B ducendis litterarum studiis, & pietatem, bonosque moribus in aliorum mentibus implantandis. Cujus Epistolæ mentio extat in Tom. I. magnæ Biblioth. Ecclesiasticæ *Genevæ* editæ pag. 232 Quomodo enim fieri potuit, ut Vir piissimus, & D. Carolo Borromæo, cui sua Carmina inscripsit, percarus, vix elapso ab ejus obitu anno trigesimo, à vera Fide deficiens Eterodoxis adhæreret? Sed jam de tam patenti impostura satis. Supersunt igitur sequentia Albutii Carmina Latina vario metri genere composita; quorum singula capita per ordinem digessi, ut melius judicet de nostro Auctore meus Lector.

C
I. Epistola nuncupatoria ad Cardinalem Borromæum cum Carminibus expressa.
II. In adventu Illustriss. ac Reverendiss. Caroli Borromæi. Episodion.
III. Paupertas, an divitiæ ad salutem conferant. Idyllium.
IV. Cur boni affligantur, mali tolerentur. Idyllium.
V. An, & quando Christiano mors metuenda. Idyll.
VI. An, & quomodo diligantur inimici. Idyll.
VII. Tres hominis hostes. Idyll.
VIII. Fides. Idyll
IX. Spes. Idyll.
X. Charitas. Idyll.
XI. Humanæ vitæ naufragium. Idyll.

MS. in 4. sign. K num. 8. Ext. ut supra innuimus.

XL.

ALCIATUS ANDREAS.

D SI animus fuisset ea omnia referre, quæ ad Vitam, atque ad Opera Andreæ Alciati spectantia subocculis habui, nec volumen sufficeret, nec forsan Lectoris patientiam mererer, tanta essent dicenda de præclarissimo Viro istius urbis, imò totius Italiæ decore, atque ornamento Quod igitur à pluribus ipsius vitæ Scriptoribus excerpsi, ac quidquid mihi ejusdem, aut impressum, aut MS. ad manus venerit, quo brevius fieri poterit, hîc exhibeo. Non ex Joanne pecunioso negotiatore, ut Pancirolus, aliique malè scripserunt, sed ex Ambrosio in patria Decurione, & pro ipsa ad Rempublicam Venetam Oratore, & Matre Margarita Landriana nobilissima fœmina, ferè nullo dolore in Pago Alzate, in finibus agri Mediolanensis Comum versùs, natus est Andreas noster die prima Maji Anno MCDXCII. Jano Parrhasio Præceptore Mediolani humanis litteris excultus fuit; deinde Ticinum studio-E rum legalium causâ missus Jasonem Maynum præcipuè audivit, & Bononiæ Carolum Ruinum: Demum Anno MDXIV. vix XXII ætatis annum egressus, Civilis, Pontificiique Juris insignibus primùm ornatus, statim Advocatus in foro evasit; novo apud nostros scribendi genere Paradoxa, Dispunctiones, & Prætermissa in publicum emisit: ista nuncupavit Jacobo Minuto Regio Senatus Mediolani Consiliario: Disputationes vero Joanni de Sylva Regii Senatus Præsidi, & Paradoxa Joanni de Prato Regio Mediolanensi Consiliario, quæ omnia Barbaris frustra insectantibus, aut ineptis litteratoribus mordentibus, maximam eidem prima in juventute laudem compararunt.

Itaque Ticini professor, postea Avenione Jus Civile docuit cum D. scutorum stipendio, ut ex ejus Epistolis

A

lis à Gudio relatis pag. 76. Anni MDXVIII. colligitur. Verùm, cùm idem stipendium exigere non potuisset, Mediolanum rediit mense Octobri Anno MDXXII. & ibi commoratus est, usque ad MDXXVIII. quo ad Bituriges magnâ discipulorum affluentiâ, & famâ amplo MCC. aureorum stipendio à Rege Francisco est evocatus, ubi celebri disputatione peracta, de Verborum significatione ante omnia titulum explicuit, & Dissertationem de singulari certamine typis dedit, eamque ipso Regi Francisco dicavit. Semel à Delphino auditus CD. aureorum numismate, quod illi ejus urbis cives obtulerant, pro insigni munere donatus est. Liberalis Princeps Pompejum Magnum imitatus est, qui Rhodi, & Athenis singulis artium liberalium professoribus talentum donavit.

B

Cæterùm vix quinque elapsis annis Andreas in Galliis amplius degere non potuit; siquidem à Francisco II. Mediolani Duce sub pœna publicationis bonorum vocatus, domum reverti coactus est, ubi Senatoria dignitate honestatus, & pingui stipendio donatus aliquot annos Ticini docuit, donec ob ingruens bellum intermisso Papiæ gymnasio, Bononiam vocatus anno MDXXXII. mille ducentorum aureorum stipendio per quadriennium ibi Professor extitit. Exinde eodem pretio Ticinum revocatus, celeberrimam eam Academiam instituit, qua rursus post biennium propter resurgentia bella intermissâ, ab Hercule II. Ferrariam cum MCCCL. aureorum salario conductus; illud quoque gymnasium antea destitutum frequentissimum reddidit. Tanta enim erat ejus nominis celebritas, ut

C

quòcunque illum plurimi auditores sequerentur.

Interea contigit, Paulum III. Pont. Ecclesiæ urbes invisentem eò proficisci, ubi Alciatum comiter exceptum, & ab omnibus Præsulibus non sine magna admiratione spectatum, ad Ecclesiasticos honores, & tum, & aliàs sæpius invitavit. Sed cùm temerè profitendi munus deserendum non esse arbitraretur, solo Protonotariatus honore contentus ab aliis abstinuit. Cæterùm post quadriennium, quàm Ferrariam venit, restitutâ Ticinensi Academiâ, in qua insigni usus est Mercurii Caduceo inter gemina Amaltheæ cornua addito lemmate Græco, quod in ejus sepulchro legitur, eò reverti compulsus, Mediolani iterum Senatoriam, & Palatinam dignitatem à Carolo V. obtinuit.

Narratur, Francisco Galliarum Rege in ipsius scho-

D

lam cum audiendi causa introëunte, Alciatum Orationem ex tempore dixisse, quæ res mirum Viri ingenium, & promptissimam facundiam apertè demonstravit. Veteres Jurisconsultos imitatus, Responsa reddebat brevissima, quæ duobus tantùm aut tribus Juribus nitebantur. In opulenti causa cùm CCC. aureos recepisset, pluresque Mariano Socino numeratos fuisse audivisset: Meliorem, inquit, habuerunt negotiatorem, quàm Jurisconsultum. Raro in publico Auditorum argumenta audivit, aut ea paucis verbis diluit. Et cùm semel de simili, quam prælegens solverat, quæstione interrogaretur, unico verbo respondit, idem, & discessit.

Æstivi caloris impatientia à prandio raro gravioribus studiis incumbere consueverat, sed vel aleæ lusu, vel Poëtæ, aut alicujus historiographi lectione detineba-

E

tur. Matrem diu habuit superstitem, qua defuncta, Collegium Studiosorum Ticini instituere voluit: sed à petulantibus juvenibus injuriâ affectus, mutata voluntate, Franciscum Alciatum, postea S. R. Ecclesiæ Cardinalem, quamquam longa cognatione remotum, sed magnæ spei juvenem, quem apud se aluerat, & sustentaverat, nominis, ac professionis hæredem reliquit, uti nos de eo loquentes brevi clariùs dicemus.

Andreas verò plurimis, laudatissimisque operibus editis, ut infra, ex cibo, quem largiorem sumere consueverat, morbum contraxit, & cum LVIII. Ætatis annum non excederet, Papiæ obiit Anno MDL. Prid. Id. Januarii, & in S. Epiphanii templo, atque in Mausolæo marmoreo penè regio, cum hoc Epitaphio sepultus fuit.

D. O. M.

ΜΗΔΕΝ ΑΝΑΒΑΛ. ΛΟΜΕΝΟΣ:	ANDREAE ALCIATO MEDIOL. IVRECON. COM. PROTH. APOST. CAES. QVE SENATORI.	ΑΝΔΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΡΠΟΣ ΟΥΚ. ΑΠΟΛ. ΛΥΤΑΙ:

QVI OMNIVM DOCTRINARVM
ORBEM ABSOLVIT.
PRIMVS LEGVM STVDIA
ANTIQVO RESTITVIT
DECORI.
VIXIT ANN. LVII.
MEN. VIII. DIES IIII.
OBIIT PRIDIE IDVS
IANVARII.
M. D. L.
FRANCISCVS ALCIATVS
IC. H. B. M. P. P.

Vir fuit corpulentus, proceræ staturæ, patentibus, & prominentibus oculis, latis, & crassioribus labiis, ac fusci coloris.

Extat Constantii Landi Explicatio in Sepulchrum Andreæ Alciati pag. 118. eruditione Græca, & Latina referta. MS. in fol. in Biblioth. DD. Marchionum Fratrum Vicecomitum.

Subsequentium virorum doctissimorum Orationes habemus in ejus funere, nempe:

Alexandri Grimaldi Antipolitani Alciati discipuli Oratio, quam dixit in Cathedrali Papiensi, & ibi impressa Anno MDL. in 4.

Georgii Trivultii Oratio in mortem Andreæ Alciati cum Epigraphe sepulchrali, & Carmina. MSS. in fol. pagg. 11. Extant in Biblioth. DD. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Stephani Pallavicini Oratio in mortem Andreæ Alciati. MS. in fol. pagg. 8. Extat ibidem.

Habeat nunc Lector seriem Operum Andreæ Alciati, sicuti legitur in editionibus Lugdunensi, & Basileensi anno 1582., nec à me exspectet scire quot vices alibi, & seorsim sint in publicum prolata, nam hoc ferè impossibile, & prorsus inutile mihi videtur. Postea dabo alia Auctoris nostri Opera, quæ non reperiuntur in supradictis, atque aliis Collectionibus, necnon plurima adhuc inedita, quorum notitia, ni fallor, non parvi erit facienda.

I. De Verborum significatione libri IV.
II. Comm. in Titulum Pandectarum de Verborum, & rerum significatione.
III. Dispunctionum libri IV.
IV. Annotationes in III. posteriores Institutionum Justiniani Libros.
V. Prætermissorum libri II.
VI. Parergon, seu obiter dictorum libri XII.
VII. De Magistratibus, Civilibusque, & Militaribus officiis lib. I.
Hoc opus perfectiùs recusum fuit in Tomo I. pag. 325. novi Thesauri Antiquitatum Romanarum Alberti Henrici de Salengre, Hagæ Comitum MDCCXVI.
VIII. De Ponderibus, & Mensuris.
IX. Claudii Galeni de Ponderibus, & Mensuris liber. Andrea Alciato Interprete.
X. Oratio I. Habita Avenione in laudem Juris Civil.
XI. II. Ticini.
XII. III. Ferrariæ.
XIII. Annotationes in Cornelium Tacitum.
XIV. Paradoxorum Juris Civilis lib. IV.
XV. De Summa Trinitate, & Fide Catholica.
XVI. De Sacrosanctis Ecclesiis, & Privilegiis earum.
XVII. De Edendo.
XVIII. De in Jus vocando.

XIX.

XIX. De Pactis. A
XX. De Transactionibus.
XXI. Finium Regundorum.
XXII. De Quinque pedum præscriptione liber.
XXIII. De eo quod interest liber.
XXIV. De Rebus creditis.
XXV. Depositi, vel contra.
XXVI. De Verborum obligationibus.
XXVII. De Stipulationum Divisionibus, Tractatus.
XXVIII. Declamatio Minutio transmissa.
XXIX. De Singulari certamine liber.
XXX. Consilium in materia Duelli.
XXXI. In aliquot Justinianei Codicis Titulos Commentaria.
XXXII. De Officio Judicis Ordinarii.
XXXIII. De Judiciis.
XXXIV. De Jurejurando.
XXXV. De Præscriptionibus.
XXXVI. De Præsumptionibus.
XXXVII. In aliquot titulos, & Leges Pandectarum, seu Digestorum Commentaria. B
XXXVIII. Oratio habita Bononiæ dum cooptatus fuit in locum Pauli Parisii anno MDXXXVII.
XXXIX. Alia anno MDXXXIX.
XL. Prælectio ibidem anno MDXL. habita.
Hæc tria habentur autographa in Cod. MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. D. n. 173. in fol.
XLI. Emblemata.
XLII. Oratio habita in præsentia Francisci Valesii Gallorum Regis.
Tractatus de Duello in Italicum Sermonem translatus fuit, & pluries typis commissus, sicuti & Emblemata; nam tres habentur editiones Gallicæ, præter aliam versionem Italicam Lugduni impressam anno MDLI. apud Rovillium, nimirum Bartholomæi Anuli, Joannis le Feure, & Claudii Minos, qui postremus illa commentatus est. Sanctius Brocens Hispanicè ea vertit, & commenrationibus illustravit. Pi- C gnorius vero sapiens noster Italus in proprium Idioma similiter traduxit, & commentaria addidit Denique Joannes Thuilius Friburgi Professor cum horum omnium notis, ac propriis, additis etiam iis Friderici Morelli Typis ibidem dedit. Habentur impressa Patavii MDCLXI. in 4. & continent Emblemata 212.

Quæ sequuntur partim sunt vulgata extra supradictas editiones, & partim sunt MSS. ut infra:

XLIII. Consiliorum Libri IX. Basileæ 1582. & alibi pluries. Vol. II. in fol.
XLIV. Consilium Juridicum. Extat in Consiliorum Collectione ad causas ultimarum voluntatum Zilletti. Vol. II. pag. 136.
XLV. Allegatio, seu Consilium in causa Monasterii S Salvatoris Ticini pro lecto Padi in fol. Typis Papiensibus. Extat in Archivo supradicti Monasterii. D
XLVI. Consilium ad instantiam Filiorum quondam Ludovici, & Federici Taurellorum super quodam Decreto dici V.Julii MCDXLV.sub Philippo Maria Vicecomite emanato. Servatur Autographum MS. apud J. C. Collegiatum Dominum Josephum de Landriano.
XLVII. Lectura ab eo habita anno MDXXXV. Ticini. Extat MS. in fol. in Bibliotheca Gymnasii Patavini. Ex Tomasino.
XLVIII. De Formula Romani Imperii libri II., qui habentur impressi Basileæ 1559., *Offenbaci* 1610. *& Francofurti*, reperiuntur etiam MSS. in Codice sign. ft. n. 3. in Bibliotheca Ambrosiana.
XLIX. De Re Nummaria compendiosa ratiocinatio. Extat in eodem Codice Ambrosiano ab edita diversa.
L. Rei Vestiariæ vocabula aliquot explicata. In eodem. E
LI. De Narantio Cedrone, Adamio, Limone, aliisque Arborum speciebus. In eod.
LII. Rerum Patriæ, seu Historiæ Mediolanenses libri IV. Primus edidit Mediolani Joannes Baptista Bidellius, denuo recusi sunt magnificè in Tomi secundi parte prima Thesauri Antiquitatum Italiæ Joannis Georgii Grævii. *Lugduni Batavorum* 1704.
LIII. Fragmentum de Templis Portæ Ticinensis MS. in Ambrosiana sign. ft. n. 3., & in altero sign. A. n. 136., qui erat Caroli à Basilica Petri Episcopi Novariensis.
LIV. Fragmentum de Templo S. Eustorgii. In eisdem MSS.
LV. De Tribus Magis, In eisdem.
LVI. De S. Petro Martyre, in eisdem.
LVII. De Porta Ticinensi, in eisdem.
LVIII. De Templo S. Laurentii, in eisdem.
LIX. De Antiquitate Insubriæ, & Origine Mediol. in eisdem.

LX. Mediolanensium Monumentorum Inscriptiones MS. in fol. in Ambrosiana sign. D. n. 425. Copiosiores verò in altero Codice sign. ft. n. 4.
LXI. Epistola Rufino Cribello Sacerdoti optimo, sive Commentarius in Inscriptionem Plinio positam, ex schedis Ambrosianis, & alterius Regii in agro Mediolanensi repertæ, e MS. ejusdem Biblioth. edidit Clariss. Muratorius in Tom. II Thesauri Veterum Inscrip. pag. 732. & seq. Extat etiam MS. in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii Mediol. in fol. num. 71.
LXII. Tractatus contra Vitam Monasticam. Extat in libro, quem typis dedit Antonius Matthæus Antecessor Leidensis, cum Sylloge Epistolarum Clarissimorum Virorum &c. in 8. *Lugduni Batavorum* 1708. *apud Henricum Stuart*. Citat. in Tom. 43. Journal de Sçavans 1708. 12.
LXIII. Phylargyrus Comœdia Act. V. ad cujus calcem adsunt interpretatiunculæ paginarum 24. Aurelii Albutii.
LXIV. Nubes antiqua Fabula ex Aristophane, ad calcem extant Gualterii Corbettæ Annotationes pagg. 18. Quæ duo Alciati nostri Poëmata stylum Plautinum redolent. Leguntur in Cod. MS. in fol. optimæ notæ in Biblioth. DD. Marchionum Gregorii, & Eriprandi Vicecomitum.
LXV. Consilium favore Domni Francisci de Tovar Præfecti Castellaniæ Castri Gulletæ, contra Fiscum cum Auctoris Subscriptione, & Sigillo. Extat ibid.
LXVI. Fragmenta Rerum ad Vicecomites pertinentium, MS. ibid.
LXVII. Responsio ad Annotationes Benedicti Jovii ad Historiam suam, MS. fol. pagg. 19. Eidem MS. annexa legitur Benedicti Jovii Paraphrasis, de Numeris ad Andream Alciatum, MS. pagg. 12. Ibid.
LXVIII. Epigrammatum liber V adhuc ineditus, inter quæ duo ad Aurelium Albutium, satis prolixa. Ad Bartholomæum Simonettam. In obitu Ripæ. In mortem Gualterii Corbettæ. Hieronymi Archinti. M. Antonii Dugnani &c. MS. ibidem.
LXIX. Epistolæ plures Latinæ, ad Franciscum Alciatum, aliosque. Reperiuntur in MS Cod. cui titulus: Variæ litteræ ad Alciatos in Biblioth. supradicta FF. Marchionum Vicecomitum.
LXX. Epistolæ XXVI. ad Franciscum Calvum. Extant in Gudii Epistolis pag. 75.
LXXI. Epistola ad M. Ant. Majoragium, ibid. pag. 113.
LXXII. Epistola ad Aonium Palearium, de Oratione ab ipso edita in L. Murenam in responsionem ad Ciceronem, cum Alciati judicio, multa etiam legali eruditione referta. Data Ticini Kal. Octobris. Extat inter Epistolas Palearii. *Basileæ* pag. 210. *in* 8.
LXXIII. Carmina Latina ad Joannem Bissium. Extant inter Carmina Bissi.
LXXIV. Epigrammata varia. Extant in Libro, cui titulus Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. I. pag. 53.
LXXV. De Plautinorum Carminum ratione libellus, & Lexicon Plautinum. Ita asserit Clarissimus Fabririus in Biblioth. Latina, in editione Plauti. *Basileæ, apud Hervagium* 1568. *in* 8.

De Operibus ab eo adhuc adolescente factis. Vide Baillet Jugemens des Sçavans. Tom. V. Art. XXXIX pag. 42. in quo etiam citat Levizanum ad calcem I. libri Sylvæ Nuptialis, ubi ait: Alciatum adhuc adolescentem scripsisse non solùm plures libros in Jure Civili, sed etiam sequentes:

Historiam Mediolanensem usque ad tempora Caroli Magni.
Libros V. Epistolarum.
Libros III. de Laudibus Juris Civilis.
Libros III. Epigrammatum.
Comœdiam de Nubibus Aristophanis Versibus Latinis reddidit.

Opera, quorum partem vidimus, jam dedimus; de reliquis vero Fides sit penès Levizanum.

Valerii Deciani Apologiam pro Responsis Jurisconsultorum adversus Alciatum testatur se vidisse MS. Laude Pompeja P. D. Gaspar Beretta in suis Schedis.

Epistolæ Virorum illustrium, quæ leguntur ad Alciatum nostrum scriptæ, & magis dignæ, quæ hic referantur, sunt:

Volumen integrum Epistolarum Francisci Alciati, postea S R. Ecclesiæ Cardinalis, ad Andream, cum ipsius Responsionibus. Extat in Bibliotheca DD. FF. Marchionum Vicecomitum.
Petri Cardinalis Bembi ad Alciatum Epistolæ V. inter familiares latinas, *editionis Venetæ* pag. 270. & seqq.
Cardinalis Sadoleti Epistolæ IV. ad Alciatum inter Epistolas

stolas ipsius Sadoleti. *Lugduni editas* 1560. pag. 70. 72. 74. 371.

Sed & Laudatores Alciati quis unquam enumerare potest? Nos vidimus optimum Carmen Ferdinandi Abduensis post suam Orationem, de qua diximus ab Aldo editam An. 1546. In Tomis Carminum illustrium Poëtar. Italor. *editionis Florentinæ*, passim occurrunt Poëmata ad Alciatum nostrum, nempe in II. pag. 336. Ext. Achillis Bocchii Bononiensis ad Alciatum Epigram. In III. Aliud Antonii Ceruti pag. 388. In IV. Carmen Hieronymi Faleti pag. 190. in VIII. Alterum Georgii Rubini pag. 182. atque in XI. Francisci Vintæ pag. 235

Vitam autem Auctoris nostri ex professo scripserunt Guido Pancirolus, Castellianus Cotta, Gravina, Isaacus Bulartus, Myreus, Petrus Bayle, aliique plures, quibus addimus in gratiam nostrorum Ghilinum, & Picinellum.

X L I.

ALCIATUS ARIALDUS.

SAnctus Arialdus Alciatus, qui de Alzate dicitur, Nobili genere, Bezone patre, in Vico Cutiaco, Ducatus Mediolanensis natus, à teneris annis Clericali adscriptus militiæ, & sub optimis Præceptoribus sacras, humanasque Litteras edoctus, in Gallias ad Parisiensem Academiam se contulit, ubi usque adeo profecit, ut Collegas omnes longo intervallo post se relinqueret. Reversus in Patriam, & inter Decumanos Canonicos cooptatus, tum ad Sacrum Diaconatus Ordinem promotus, Divini Verbi præco eximius adversùs Clericos tunc temporis perditissimis moribus involutos strenuè decertavit. Postmodum cum Landulpho de Cottis Metropolitanæ Ecclesiæ Ordinario à Mediolanensibus ad Concilium à Stephano Papa celebratum missus, cùm Landulphus comes ejus non ultra Placentinam Urbem progredi potuisset ab impio quodam ibi percussus, Arialdus Romam tendens Clericos à recto tramite devios coram Summo Pontifice accusavit; Interim à Vidone Archiepiscopo Mediolanensi in Synodo Provinciali apud Fontanetum habita Arialdus absens cum Landulpho excommunicationis telo feritur. Pontifex verò Maximus, frustra conantibus adversariis, inter quos erat Dionysius Cardinalis, Synodalem Sententiam abrogavit, hortatus Arialdum, ut à veri prædicandi munere nunquam cessaret. Ad componendas verò Cleri Mediolanensis Controversias tres Viros sanctissimos Hildebrandum Cardinalem, qui fuit postea Gregorius PP. Septimus, Petrum Damiani Ostiensem, & Anselmum de Badagio Lucensem Episcopos Legatos Pontifex misit. In Sancti Petri Damiani verba jurans Arialdus cæteris exemplo præivit, atque ita se subscripsit: *Ego Arialdus dictus Diaconus de Capella Mediolanensis Archiepiscopi*. Simoniacos tanquam Hæreticos fugiendos docens, cùm hi adversùs eum, & Landulphum arma moverent, Herlembaldum ipsius Landulphi fratrem defensorem elegit, quem etiam secum Romam ad Alexandrum Secundum adduxit, qui Herlembaldum tradito Sacro Vexillo defensorem Ecclesiæ nominavit. Vido quoque Archiepiscopus armis sumtis in Arialdum insurrexit, qui tamen à fidelibus Arialdi fautoribus victus est; quapropter iratus Urbem Interdicto subjecit, donec Arialdus in ea maneret. Igitur fugere coactus; nocte clam Mediolano exiit, & Romam perrecturus violenter raptus, & traditus Archiepiscopi militibus, ad Verbanum Lacum traductus, in quadam ejusdem Lacus Insula prope Angleriam, barbarè interemptus veritatis Martyr occubuit. Corpus ejus saxis ingentibus alligatis in profundum demergitur; inde tamen post menses decem emergens non sine miraculo, integrum & suaviter olens Mediolanum translatum, primùm apud Sanctum Celsum, tum in Sancti Dionysii Basilicam illatum est ab Anselmo IV., in cujus Tumulo hi conscripti sunt versus:

A

HOC MAUSOLÆO REVERENTER CONDITA DIGNO,
HIS GEMINIS CAUSIS ARIALDUS PASSUS AB ISTIS,
MARTYR IN ECCLESIA LEVITA RECONDITUR ISTA.
TRANSTULIT ANSELMUS PASTOR VENERABILE CORPUS.
SANCTOS THESAUROS VENERARE PER OMNIA CHAROS,
HOS PUGILES CHRISTI, GENS INCLYTA MEDIOLANI,
DE CUJUS SANCTI SUNT ISTI SANGUINE NATI.

Et in pavimento Chori Sancti Dionysii sunt scripti isti versus ad honorem Beati Arialdi Martyris:

B

MARTYR ET LEVITA JACET HIC ARIALDUS IN URNA.
TRUNCATUS MORITUR, SED VITÆ DONA MERETUR.

Passus est Arialdus V. Kalendas Julii Anno Domini MLXVI., eumque Alexander II. SS. Martyrum Fastis adscripsit Anno sequenti.

Extant in ejus Vita à Beato Andrea Vallombrosano Sancti Discipulo, quam post Puricellum vulgarunt Bollandistæ ad diem XXVII. Junii, variæ Sancti Martyris Orationes;

I. Est in Capite Primo, in qua plura præfatus de Verbi Divinitate damnat Sacerdotum nuptias.
II. Est in Capite V. in qua improbat jejunium inter Pascha, & Pentecostem.
C
III. Est in Capite VI. in qua suadet Populo, ne de hostibus suis vindictam sumat.
IV. Altera Oratio adversùs Guibertum, & Ambrosium, in qua probat ex testimonio Sacræ Scripturæ Sacerdotes non uxorandos.

Extat hæc ultima in Lib. III. Cap 24. Hist. Mediol. Landulphi Senioris, de quo suo loco.

Habentur ad Arialdum, ejusque Collegas Epistolæ duæ Sancti Petri Damiani in Lib. V. Epistolarum ejusdem.

Præter supra recensitos Auctores peculiari libro Sancti Arialdi gesta prosecutus est prædictus Puricellus, de quo infra.

Ejus quoque Vitam scripsit Landulphus de Sancto Paulo, cujus notitiam & nos dabimus, & Andreas Alciatus celeberrimus J. C. de quo supra.

Meminerunt Sancti Arialdi præter Mediolanenses Carolus Sigonius, Baronius, Philippus Ferrarius, Leonardus Coquæjus, & alii plures.

D

X L I I.

ALCIATUS BENEDICTUS.

PRimus ego nobilissimæ antiquissimæque Alciatorum Familiæ Scriptorem hunc addo ex Anonymi Chronico Humiliatorum Ordinis, quod extat in Biblioth. Ambrosiana. Ibi legitur in Capitulo XXXIII. quod Benedictus Alciatus, sive de Alzate, prius fuit Præpositus Mirasolis, & Anno MCCCXXI. electus est Generalis Octavus sui Ordinis, quem optimè rexit usque ad Annum MCCCXXXVI. Successit in hoc munere Jacobo Lomeno Generali VII. Habemus ipsius:

E

I. Constitutiones Ordinis Fratrum Humiliatorum ab eo conditæ & promulgatæ in domo de Galgari, dum esset Præpositus Generalis Anno MCCCXXXII.

Extant in Cod. MS. Biblioth Ambr. supradictæ sign. C. 74. fol.

X L I I I.

ALCIATUS FRANCISCUS.

FRancifcus Alciatus natus est Anno MDXXII. Kal. Februarii, Martini Bernardino geniti, & Susannæ parentibus, magni Andreæ gentilis, qui ejusdem Lega-

Legalia Opera posthuma in lucem eduxit. Græcis, Latinisque politioribus literis apprime versatus, in Ticinensi Academia primarius Anagnostes Divo Carolo Borromæo in Jure civili prævivit Præceptor, Jurisque lauream contulit. Posthæc à Pio IV. Romam evocatus U. S. Referendarius, & ad Bohemiæ Regem Internuncius creatus est. Episcopus subinde Claramontanus, dein Ariensis, hinc Civitatensis Antistes in Beneventana Provincia renunciatur die V. Septemb. MDLXI. Anno demum MDLXII. die XII. Martii ab eo Pontifice S. R. E. Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu, S. Carolo potissimum id precante, pronunciatus, ex priori titulo ad alium Presb. S. Luciæ in Septisolio, mox ad titul. S. Susannæ transiit. Unus ex Interpretibus Sacri Concilii Tridentini, ex Episcoporum, & Regularium rerum Præsidibus, pro Divo Carolo Borromæo Major Pœnitentiarius, Philippi II. Hispaniarum Regis, & Carthusiensium penes Sum. Pontificem patronus, officia maxima Sedi Apostolicæ præbens Vaticanam Purpuram propria virtute illustravit. Insignem Bibliothecam construxit, in qua, testante Ciaconio, extabant plura ejus ingenii monumenta MSS. Romæ verò meliorem vitam nactus est, XIII. Kalend. Maji Anno MDLXXX. ætatis LVIII. Quiescit ibidem in Ecclesia D. Mariæ Angelorum, hoc apposito Cenotaphio.

D. O. M. S.

ET MEMORIAE FRANCISCI ALCIATI
MEDIOLANEN.
TIT. S. MARIAE IN PORTICV,
S. R. E. PRESB. CARD.
VIRTVTE, HVMANITATE
OFFICIO I. V. SCIENTIA,
AC CAETERIS OMNIBVS DISCIPLINIS
FLORENTISSIMI,
CARTHVSIENSIS FAMILIAE PROTECTORIS.
VIXIT ANN. LVIII. MENS. II. DIES XVIII.
OBIIT AN. SALVT. MDXXC. XIII. KAL. MAII
VIRTVTE VIXIT
MEMORIA VIVIT
GLORIA VIVET

Qui Cardinalem nostrum magni Andreæ Senatoris filium dixêre, valde allucinati sunt; siquidem Martini filium, præter alios Auctores, testatur Franciscus Cicellius ejusdem Cardinalis coævus, ac concivis, qui etiam de eodem cecinit, lib. pr. suor. Poëmatum pag. 347. ad Martinum Alciatum:

Martine magne Præsulis inclyte
Pater, Susanna conjuge cum bona, &c.

Scripta ejusdem, quæ extant, sunt:

I. Volumen Epistolarum Cardinalis Francisci Alciati ad S. Carolum Borromæum cum Responsionibus ejusdem Sancti, ab anno 1568. ad 1571. MS. in fol. sign. F. num. 82. in Ambrosiana Bibliotheca.

II. Epistolæ Francisci Alciati Latinæ plusquam 120., magna ex parte autographæ ad varios Principes & Magnates, Virosque illustres Mediolanenses.
Inter primos III. ad Pium IV. Pont. Max.
Ad Philippum Austriacum Hispan. Regem.
Inter secundos ad Hieronymum Montium Senatorem, IV.
Ad Gaudentium Merulam Magistrum suum, II.
Ad Franciscum Martinionum, plures.
Ad Andream Alciatum, plurimæ.
Ad Senatores Dolenses, II.

Refertæ sunt Eruditione Græca & Latina. Extant MSS. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

III. Scripsit etiam Litteras Italica Lingua Gabrieli Flammæ, quæ in lucem editæ inveniuntur inter Epistolas Virorum illustrium, atque à Bartholomæo Zucchio inter suas impressas Anno 1595. *Venetiis*, sicuti tres ad eundem. Item aliæ Italicæ in libro, cui titulus: Lettere di Girolamo Catena. *Roma* 1589. *in* 8. T. I pag. 41. 43. & 45.

IV. Allegationes plures.
Extant in MS. pag. 440. cui titulus: Litteræ ad Alciatos, & eorum ad alios in Bibliotheca supradicta Vicecomitum.

V. Epularis Controversia prima de Prandio ad Ludovicum Cæsium Antistitem Carevallensem Ærarii Pontificis Maximi X Virum Auctoris manu marginalibus notis locupletatâ, *fol. imperial* pagg. 16.

VI. Consultationes ejusdem Authographæ.
Extant omnes in altero MS. magnæ molis in eadem Bibliotheca.

VII. Oratio Francisci Alciati in cooptatione Pauli Camilli Crassi, *fol.* pag 12. MSS. ibid.

VIII. Alia in cooptatione Ferdinandi Abduensis pag. 12. ibidem.

IX. Consilium in materia peculiari.

X. Consiglj in materia di duello.

XI. Orazioni varie De illis tribus ultimis articulis fides sit Picinello pag. 199.
Alexandri Pusterulæ Oratio in laudem Cardinalis Alciati, pag. 11. Extat ibid.
Pomponii Cottæ Oratio pro cooptatione ejusdem in Collegio Jurisconsultorum. Ibid.
Heliæ Nolani Apologia pro Medicis Hebræis ad Franciscum Alciatum S. R. E. Prothonotarium, MS. p. 28. Ibid.
Plures Epistolæ ad eumdem Franciscum Alciatum Joannis Baptistæ Robii.
Carmina plura ipsius Robii, Antonii Philotei, de Homodeis, Floravantis Rabbiæ, Alexandri Cabiati, Ægydii Bossii, Alexandri Pusterulæ, Aurelii Albutii, aliorumque Virorum illustrium tam Italicorum, quàm Brittannorum, atque Belgarum, Italico, Latino, atque Græco sermone in laudem Francisci, atque Andreæ.
Extant in dicto MS.

Hæc nos invenimus de præstantissimo illius Ævi Viro, cujus Acta collegimus ex Ciacconio, Ughello, Eggs Purpura docta, Sitono, Auberto Myræo, Jano Nicio Erithræo, aliisque.

XLIII.

ALCIATUS JOANNES PAULUS.

PRofectò de isto Joanne Paulo Alciato, cujus mentionem nullibi apud nostros reperi, sermonem non habere mihi mens fuit, nam si vere Mediolanensis, nec Italiæ, nec Patriæ, neque tam illustri Familiæ decus profectò affert, sicuti & forsan huic meæ Collectioni. Sed cum de eo agatur prolixè in Tomo primo magnæ Bibliothecæ Ecclesiasticæ Typis Genevensibus editæ anno 1734. pag. 234. piaculo Criticos mihi tributuros fore censui, si ipsum insalutatum reliquissem: Accipiat igitur Lector quod ad litteram exscripsi ab eodem libro penes quem tantùm fidem esse desidero. Joannes Paulus Alciatus nobilis Italus, aliis Pedemontanus, aliis rectius, ut videtur, Mediolanensis, sectâ Socinianus, fuit è societate illorum Italorum, qui Sec. XVI. circa A. MDXLVI. relictâ patriâ, Ecclesiæ Reformatæ sese adjunxerunt; sed qui postea Trinitatem in dubium revocantes, Protestantibus ipsis non minùs quàm Pontificiis odio fuerunt. Aliquando stipendia fecit Alciatus; Genevæ innovare cœpit, una cùm Medico quodam Georgio Blandrata, & Causidico Matth. Griboldo, quibus socium se dedit Valent. Gentilis; contra quem adeo rigide egerunt Genevenses, ut alii sibi caventes discesserint. Poloniam ergo petierunt Alciatus noster, & Blandrata, ubi hæreses suas prospero satis successu disseminarunt. Ad se Gentilem allexerunt, quem in oppido Gajo (Gallicè *Gex*) incarceratum redemerat Alciatus. E Polonia in Moraviam transiisse dicunt. Saltem Dantiscum secessit noster, ibique Socinianum obiisse colligitur ex Epistolâ Martini Ruari (qui & ipse Socinianus) ad Abrah. Calovium scriptâ Gedano seu Dantisci A. MDCXL. III. Non. April. quæ est quadragesima septima Cent. I. Epist. hujus Ruari, editæ Am-

Amstelod. 1477. ubi hæc refert: Tu nosti Alciatum in hac urbe, vitam per aliquot annos, Christiano ritu, singulari cum pietate exegisse, & moriturum animam Christo servatori commendasse. Quod porrò testimoniis confirmat, & nonnulla alia de eo ibidem narrat; v. g. Cracoviæ à pueris, quia Arianus habebatur, vehementer aggressum, ridiculo schemate evasisse, cum se non Arianum, sed Marianum esse diceret, quod cum illi quid sibi vellet quærerent, respondisse, credere se Jesum Christum Dei vivi, & Mariæ filium. Illi non minore stupore, quàm malitiâ oppressi, audito venerando Mariæ nomine incolumem dimiserunt. Atque hic verificatur dictum S. Anselmi de Excellentiâ Virginis, cap. VI. *Velocior est nonnunquam Salus invocato nomine Mariæ, quàm invocato nomine Jesu*. Dixerunt aliqui Alciatum transiisse ad Turcas, ac Mahomedismum amplexum fuisse, & inter eos vitam finiisse; sed meram fabulam esse variis argumentis comprobat doctiss. Bælius. Pulsus è Polonia cum Sociis à Sigismundo Augusto periit an. Christi MDLXI. Ita Hoffman. Lexicon Universale.

I. Epistolas duas Husterlitzii dederat A. 1564. & 1565. ad Gregorium Pauli, in quibus eum ab hac sententiâ abstrahere conatur, quod Christus extiterit antequam ex Maria nasceretur, & acerrimè dogmati vulgari de Trinitate restitit.

Porrò scripsisse eum, præter hæc, plura de simili materia, innuit cum Stanisl. Budzinius Hist. Eccles. Polon. cap. 27. tum Andr. Dudithius in Epist. ad Theod. Bezam.

Alciatum vocat Calvinus adversùs Valent. Gentil. (p. 659. Tract. Theolog.) hominem non stolidi tantùm ac vesani ingenii, sed planè phreneticum ad rabiem usque: Bezæ verò Epist. LXXXI. idem fermè audit homo - - - - - - - - - - planè phreneticus & vertiginosus.

Conf. Sandii Biblioth. Anti-Trinit. p. 27. Bælium p. m. 139. &c.

X L I V.

ALCIATUS MELCHIOR.

MEritò inter Alciatos ob sanguinis nobilitatem, ac scientiarum doctrinam locum meruit Melchior, qui Patrem habuit præstantissimum Johannem Paulum Alciatorum Collegii Institutorem eximium, matremque Franciscam ex Comitibus Balbianis nobilissimam. Litteris humanioribus non solum operam dedit Melchior noster, sed etiam Legalibus solidioribusque studiis, ita ut Professor Papiensis Gymnasii efficeretur, ubi summa cum laude vespertinis horis Jus Civile interpretatus est magna Auditorum affluentia. Anno vero MDCXIV. fato cessit, sicut Picinellus asseruit, sed Cl. Sitonus eum mortuum dicit Anno MDCXVIII. in quodam Territorii Ticinensis loco, qui Turris Corvinorum nomine appellatur, & Papiæ inde sepultus in Templo S. Mariæ Carmeli.

Opera ejusdem refert dictus Picinellus in Athenæo pag. 424. sed nullo indicato juxta morem loco atque anno nec Impressore; ad nostras venit manus tantummodo primum.

I. De Præcedentia inter Feudatarium Cæsareì, Pontificiique Juris Doctorem, & Feudatarium habentem annexam Comitatus, & Marchiæ dignitatem. *Ticini, apud Vianum* 1600. *in* 4.

II. De acquirenda Possessione.

III. In Cæsareas Constitutiones Status Mediolani.

IV. De novi Operis Nunciatione.

V. De Ordine graduum Status Mediolani.

VI. Carmina Italica; extant in libro, cui titulus: Componimenti diversi per il Dottoramento nelle Leggi di Gianfrancesco Sorbellone. *Pavia*, 1599. *in* 12., & alibi.

Eum laudarunt Polydorus Ripa egregius J.C. Antonius Maria Spelta, Henricus Farnesius, Bernardinus Baldinus. Videndi etiam Ghilinus, Crescentius, Melchior Ripa, Clariss. Sitonus pag. 191. art. 800.

A

B

C

D

E

X L V.

ALCIATUS PETRUS ANTONIUS.

TAm pauca de Petro Antonio Alciato habemus, ut si non adessent tot merita illustrium aliorum istius clarissimæ Familiæ Virorum, forsan ab Athenæo Picinelli ipsum cum aliis expungendum duxissem. Verum præ oculis mihi fuit, quod in fronte hujus Operis præfatus sum, scilicet memoriam servare Virorum doctrina præstantium Sæculo XVI. antiquiorum, & si de ipsis parum invenire nobis licuerit; nam plura fortè temporis edacitas abstulit. Retinui igitur hunc nostrum, & si de ipso aliud Lectoribus exhibere non possim, nisi quod fuit Matthæi filius, & Juris peritis Collegii Nobilium hujus Urbis adscriptus anno MCDLXVIII. Claruisse etiam in oratoria facultate asserit Sitonus anno MCDXLVIII. ex infrascriptis, quos enumerat, Auctoribus; In Picinelli Athenæo pag. 456. ita legitur breviter de scriptis ejusdem, nulla addita indicatione, qua certè opus esset. Scripsit:

I. Alcune eleganti Orazioni.

De eo ut supra ex Sitono loquuntur Moriggia pag. 30. c. 7. Lucas Contilis in Insignibus Academiæ Affidator. Papiæ pag. 67.

Alciatus in Patriæ Antiquis Monumentis.

Crescentius in Amphiteatro p. 1.

X L V I.

ALCIATUS TERENTIUS.

EX Athenæo Romano Clariss. Mandosii excerpere non audeo Terentium Alciatum, utpote qui Romæ natus ab omnibus asseratur, hunc tamen nullatenus à Scriptoribus Mediolanensibus expungendum esse censui; nam etsi ignarus, qua forte fortuna natales suos habuerit in ea Urbe; certum tamen est ipsum fuisse è celeberrima Alciatorum Mediolanensium familia, ut omnes, qui de eo agunt, testantur. In lucem venit igitur Terentius Anno MDLXX. & prius, quam inter PP. Societatis Jesu cooptaretur, quod contigit Anno MDXCI. mense Martio, Juris prudentiæ se addixerat. Tam egregiè, tam prudenter se gessit in clarissimo ordine supradicto, quod eum sui multum probavere, nam Collegium Romanum tredecim annorum spatio rexit, atque ibi Philosophiam, & Theologiam per V. annos integros docuit. Officium Directoris Pœnitentiariæ in Vaticano exercuit, ac vices Superioris Domus Professæ summa cum laude sustinuit. Præfuit etiam uti delegatus Romanæ Provinciæ IX. Congregationi generali suæ Societatis, & dum mors eum è vivis eripuit, molesto apoplexiæ morbo die XII. Novembris Anni MDCLI., Pro-Provincialis munere fungebatur. Nec solummodo inter suos singularem, justamque existimationem sibi adeptus fuerat, sed tota plaudente Roma ipse inter Qualificatores Sancti Officii Congregationis enumerabatur, atque in altera Rituum sacrorum officium Consultoris obtinuit. Eum tanti fecit Summus Pontifex Urbanus VIII. ut Provinciam perarduam Operum confutandorum celeberrimi Fratris Pauli Sarpi, vulgò Soave, ipsi demandaverit; sed eo morte prævento, istam cum documentis non paucis jam collectis ab Alciato, ad præstantissimum Virum Sfortiam Palavicinum transtulit. Male autem Cl. Bayle arguit Morerium, quòd inter Opera nostri Auctoris enumeret etiam Acta Concilii Tridentini inchoata, nam ex eo, quod infra proferam ex doctissimo Allatio, plura certè Alciatus jam scripserat ad hanc historiam pertinentia: Cætera illius edita, atque MSS. Opera sunt, ut infra, ex quibus hîc aliqua à me inspecta, digna sunt profectò tanto Viro, pro cujus laude sufficit indicare, Urbanum VIII. Sum. Pont. ipsum dixisse purpurâ dignum.

I. Oratio in morte Christi Domini ad Clementem VIII. Sum. Pontif. Extat inter Orationes PP. Societatis Jesu, *Romæ* editas *apud Mascardum Anno* 1641. pag. 247.

II. Vita del B. Pietro Fabro primo Compagno di S. Ignazio, traddotta dal latino, che scrisse Niccolò Orlandino. *Roma, per il Zanetti* 1629. *in* 8. Hanc sub nomine *Erminii Taciti* edidit Alciatus.

III. In primam, & secundam partem Divi Thomæ explicationes scriptæ Anno MDCXX & MDCXXI. MS. in 4. extant in Bibliotheca PP. Hæremitar. S. Augustini Conventus S. Marci Mediolani.

IV. De beatifica visione, necnon alii Tractatus Theologici MSS. 4. extant ut supra.

V. Historiæ Concilii Tridentini à veritatis hostibus evulgatæ Elenchus.

De eo sic Laurus in Orchestra: „ Ad quos aditum, si „ me ducem recusaris, aperiet tibi Terentius Alcia„ tus, eruditorum, & ipse, quantum agnovi, urba„ nissimus, cujus amabile ingenium, & in tradendis „ sanctioris Philosophiæ præceptis industriam plusquam „ fraternè exosculeris.

Et Victorellus in Opere Ciacconii in Vita Pii IV. col. 169. „ Veram Concilii Tridentini Historiam eruditè, & „ cultè scribit Theologus clarissimus Terentius Alcia„ tus Soc. Jesu, refelletque mendacia Auctoris non„ pii, cujus libros ingenui hominis oculis indignos M. „ Antonius de Dominis, dum Catholicæ Religionis „ desertor esset, excudi curavit.

Binas ad eum dedit Epistolas Italicas eruditione Ecclesiastica plenas Jacobus Sirmundus, prima data est Parisiis XIV. Augusti MDCXXXV. Altera XVI. Octobris MDCXLVI. Extant in Tomo IV. operum Var Sirmond. pagg. 679. & 683.

Ex Allatii Apibus Urbanis pag. 238., & Lexicis Bayle, & Morerii.

Vide de eo Janum Nicium Ærithreum in sua Pinacotheca Imm. Illust. Viror. 8. Lipsiæ 1712. pag. 445. Sfortiam Palavicinum in sua hist. Concil. Trid. atque Picinellum p. 501.

XLVII.

ALEXANDER II.

INter Summos Pontifices, de quibus gloriari potest Mediolanum secunda Roma, adest Anselmus de Badagio, vulgo Baggio, Vico prope Mediolanum extra Portam Vercellensem, Patre Anselmo Viro Patritio, & in ipsa Urbe Primario natus; Is dudum Canonicus Regularis in Monasterio Lateranensi electus fuit Episcopus Lucensis Anno MLVI. Interfuit Romano Concilio sub Nicolao II. Annis MLIX., & MLXI., & una cum D. Petro Damiani legationem obivit ad Mediolanenses pro correctione Cleri. Defuncto Nicolao ut in Propylæo Papebrochius pag. 196. coronatus est in Dominica die XXX. Septembris MLXI. assumpto nomine Alexandri Secundi. Ejus, gesta referunt copiosè Sanctus Antoninus, Sanctus Gregorius VII. in suis Epistolis, Ciaconius, Oldoinus, Cardinalis Nicolaus Aragoniæ, & Severinus Binius in Script. Rer. Ital. Tom. III. pag. 302. & 599. Platina, & alii plures. Quatuor celebravit Concilia Romæ, & Mantuæ, quæ habes in Tom. VII. Conciliorum cum notis Binianis. Defunctus est anno MLXXIII. die XX. Aprilis, sepultus est XXII. ejusdem mensis in Ecclesia Vaticana. Stella tamen, Platina, & Rasponus, ut notat Papebrochius loc. cit. in Lateranensi sepultum dicunt, nullo adducto, quo id confirment, Epitaphio vel Monumento.

Scripsit Epistolas quamplures, quarum aliquæ desumptæ ex Codicibus Bibliothecarum Vaticani, Cassini, & S. Victoris Parisiensis, hæ sunt:

I. Una ad Mediolanenses, illos ad virtutum exercitia excitans, iisdemque orationem Dominicam interpretatur.

II. Alia ad Heraldum Norvegiæ Regem, illum hortans ad obedientiam Adalberto Hamburgensi Archiepiscopo præstandam.

III. Una ad Suenonem Danorum Regem, qua exigit censum, quem majores ejus persolvere consueverant.

IV. Una ad Petrum Dalmatiæ, & Sclavoniæ Archiepiscopum, cum qua illi Pallium mittit.

V. Una ad omnes Episcopos de Rebus in Concilio Romano gestis.

A VI. Una ad Episcopos Daniæ pro Synodo celebranda.

VII. Quatuordecim ad VVillelmum, seu Gervasium Archiepiscopum Rhemensem de Simoniacis, deque vitiis Clericorum extirpandis.

VIII. Duæ ad VVillelmum Regem Anglorum pro exactione denarii S. Petri, & pro Lanfranco Archiepiscopo.

IX. Una ad S. Annonem Archiepiscopum Coloniensem, qua concedit illi privilegium immunitatis pro Monasterio Sigebergensi.

X. Una ad Landulphum in Corsica, qua illi vetat, nisi cum uxoris consensu, Monasticam vitam ingredi, & votum continentiæ emittere.

XI. Una ad Archiepiscopos Galliæ, qua mandat, ut Petro Damiani Ostiensi Episcopo Sedis Apostolicæ Legato obediant.

XII. Scripsit ad Constantinum Aretinum, ad Lambertum Bononiensem, & ad Ubaldum Cremonensem Episcopos; ad Everardum Archipresbyterum Ferrariensem, & ad Gerardum Ecclesiæ Pisanæ Canonicum, concessionesque factas à Prædecessoribus suis Ecclesiis Aretinæ, Bononiensi, Cremonensi, Ferrariensi, & Pisanæ comprobavit: quin etiam Capuæ cum esset, vetera Romanorum Pontificum in Ecclesiam Salernitanam beneficia instauravit.

B

XIII. Epistolas plures dedit Lucensis Ecclesiæ Clero, & Populo, quibus illos ad optimam vivendi rationem reducere studuit: litteras misit ad Petrum Præpositum Spoletanæ Ecclesiæ, quibus ratam habuit Andreæ Episcopi donationem factam eidem Ecclesiæ Spoletanæ. Cum autem à Petro Damiani litteras accepisset, ad eum prolixiorem officii plenam Alexander Epistolam rescripsit, illud ab eo exigens, ut quia jam non liceret ipsius frui verbis, saltem litteras legere concederetur. Præter Petrum Damiani Alexandro scripserunt Lanfrancus Archiepiscopus Cantuariensis, Clerus, & populus Florentinus.

C

XIV. Extant etiam Epistolæ aliæ n. XLV. cum fragmentis aliquot in Concil. Labbei Tom. IX. & novissima Coleti editione Veneta Tom. X. Inscriptiones singularum dedit Fabricius Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 585. ad quem Lectorem nos remittimus.

XV. Aliam Epistolam ad Monachos Rivipolenses exhibet Aguirrius Tom. III. Conciliorum Hispaniæ pag. 231. & ad Aquilinum Abbatem Monasterii S. Joannis Binnatensis in Aragoniæ Regno pag. 245.

XVI. Aliam ad Udonem Archiepiscopum Trevirensem, de pœnitentia Sacerdotis incæstuosi perpetua. Extat in Martene, & Durand. Vet. Script. & Monum Collect. Tom. I. pag 480.

XVII. Aliam ad Joannem Abricensem Episcopum. Extat in Conciliis Rhotomagensibus Bessin. pag. 76.

XVIII. Aliam ad Stephanum Trojanum Episcopum. Extat in Ughell. Ital. Sacr. Tom. VII. pag. 536.

D XIX. Aliam Decretalem pro Ecclesia Piscariensi. Extat in Spicilegio Dachery.

XX. Constitutionem in Lateranensi Synodo edidit, qua Monachis pedem è claustris efferre, & Civitates peragrare prohibuit, Canonicos verò in communi vivere, & nil proprii habere jussit: utque Lateranensis Basilicæ Canonicos ad antiquum institutum revocaret, Romam Lucenses Canonicos, Congregationis S. Fridiani, vocavit, quibus Ecclesiam S. Mariæ Antiquam olim, nunc Novam dictam concessit.

XXI. Confirmatio Donationis Andreæ Episcopi Spoletani. Extat in Ughell. Ital. Sacr. Tom. I. part. II. pag. 442.

XXII. Bullæ III. Extant in Bullario Margarini Tom. I. pag. 8. Tom. II. pag. 103.

XXIII. Bulla Floriacensibus de Corpore S. Benedicti. Extat in Biblioth. Jo. à Bosco Tom. II. pag. 241.

XXIV. Diplomata varia. Extant in Ughell. Tom. 1. 3. 4. 7.

E

Male à Ludovico Jacob nuncupatus fuit Radagius in sua Bibliotheca Pontificia pag 6.

In Tomo V. Rerum Ital. Scrip. pag. 76. legitur Anonymi Scriptoris narratio celeberrimæ Consecrationis, & Dedicationis Ecclesiæ Cassinensis ab Alexandro II. P. M. factæ ex MS. Cod. 47. Biblioth. Cassinen.

In ejus Commendationem plura, extant impressa in Tomo V. Rerum Italicar. pag. 76. & seqq.

Præter Auctores supra memoratos, de ejus Vita, & Operibus observandi sunt Chronica Sigiberti, & Abbatis Urspergensis, Bosca in Martyrologio Mediolanensi ad diem I. Novembris, qui Beatum ipsum appellat, Joannes Franciscus Besutius in Historia Pontificali Mediolanensi, atque Carisius in suo Theatro.

XLVIII.

ALEXANDER V.

PEtro Philargo, licèt patriâ Cretensi, quidquid e contra varii senserint, inter quos Cl. Cotta, qui in suo Musæo Novariensi locum huic Pontifici dedit, forsan ob id, quod nos monuimus scripsisse Hectorem Albergantum in suo libro, cui titulus, *il Disinganno*, in hac Collectione Scriptorum Mediolanensium locum feci, utpote istius Metropolis non tantum summè benemerito, quippe qui dignitatem Ducalem à Vincislao Cæsare impetravit, necnon quia pietate, doctrina, ac prudentia Ecclesiam Archiepiscopalem optime rexerit, atque obtentis novis redditibus auxerit. Ipsum ergo ex plurimis testimoniis in Insula Cretensi natum affirmamus. Præstantissimæ indolis adolescens, & pauper cuidam Ordinis Sancti Francisci Religioso, in eadem Insula obviam factus, ab ipso receptus, & educatus, Franciscanum tandem amplexus est Institutum: litterisque Græcis, & Latinis optime instructus, doctrina, & probitate tantum profecit quantum exitus inde probavit: ipsius Ordinis Gymnasia, præcipuè Oxoniense & Parisiense, circumiens, in ultimo laurea decoratus, Mediolanum venit, ubi Joannes Galeatius Vicecomes Insubriæ Regulus Viri prudentiam, & virtutem expertus, inter sui regiminis Consiliarios primarium locum ei contulit, rerumque summam pœnes ipsum reposuit. Devinctus itaque Principis animus benemerenti gratum se præbuit, Placentinæ siquidem, Vicentinæ, & Novariensis Ecclesiæ Insulis insigniri curavit. Hinc à præfato Joanne in Bohemiam ad Cæsarem Vincislaum missus laudabiliter ita se gessit, ut eidem Ducis Mediolanensis titulum, atque insignia impetrarit, nullo jure Regio, nullaque Superiore auctoritate sibi reservata. Plurima suæ Novariensi Ecclesiæ privilegia, sibique Principis Imperii nomen reportavit. Mox Patriarcha Gradensis, ut aliqui volunt, tandem Archiepiscopus Mediolanensis effectus, talis, ac tantus erat in Galeatii oculis, ut vivens primùm Ducatus Administrum voluerit, & moriens Filiorum Tutorem instituerit, multaque Prædia ejus intuitu Ecclesiæ Mediolanensi reliquerit. Dum solerti prudentia inter seditiosorum turbas, & fluctuantis Populi vicissitudines sacro, civilique Mediolanensium regimini incumbit, ab Innocentio VII., qui Viri integritatem, & scientiam noverat, Romam evocatus, Presbyter Cardinalis tituli Basilicæ duodecim Apostolorum renunciatur. Anno sequenti Legatus a Latere ad Insubres, Liguriam, aliasque Regiones, deinde ad præfatos Mediolanensium motus sedandos Viterbio emandatur. In Pisano tandem Concilio (privatis ex Synodi sententia Gregorio XII., & Benedicto XIII., ob mutuam eorum collusionem) anno Domini MCDIX. die XXVI. Junii omnium suffragiis, nullo reclamante, in Summum Pontificem est electus, & Alexandri V. sibi nomen imposuit. Ita in Actis ejus Sessione XVIII. legimus.

Jam constitutus in solio, prout erat ingentis animi, magna quæque moliebatur, ut Ecclesiæ unionem consolidaret, & corruptos hominum mores, ortosque ex nimia temporis licentia abusus extirparet; diris Ladislaum Regem devovit, Regno Neapolitano privavit, & Diadema ad Ludovicum Andegavensem transtulit. Ut Sigismundo Hungarorum Regi à Turcis victo, opemque imploranti, & Rhodianis Militibus ad Terræ Sanctæ recuperationem aspirantibus suppetias ferret, missis nunciis, & litteris omnes Reges, & Principes Europæos ad sacram militiam excitavit. Hussitarum hæresim in Boëmia serpentem compressit, aliasque multas Fidei injurias litteris, & sumptibus in aliquot Galliæ Provinciis vindicavit. Religionum scissuris, aliisque malis occurrit, & Viros doctrina, pietateque claros prœmiis affecit, & præ cæteris, multos ex Ordine Minorum Episcopalibus Insulis insignivit. Ampliora meditabatur, at morte præventus, cum in Summi Pontificatus apice menses decem, & dies octo sedisset, anno Domini MCDX. die Sabbati, V. Nonas Maji, noctis sequentis hora quinta, Bononiæ Vita decessit ætatis suæ anno LXXI., ibique sepultus est in Ecclesia S. Francisci Fratrum Minorum Conventualium in elegantissimo marmoreo Tumulo, ubi sequentia leguntur Carmina:

SUMMUS PASTORUM ALEXANDER V. ET OMNIS
SCRIPTURAE LUMEN, SANCTISSIMUS ORDO MINORUM
QUEM DEDIT, ET PROPRIO CRETENSIS NOMINE PETRUS,
MIGRAVIT ANNO MCCCCX.

PETRO PHILARGO CRETENSI

VIRO. INSIGNI. ORATORI. GENTIUM. CONCIONATORI. FACUNDISSIMO. CONSILIARIO. DUCUM. DISPUTATORI. ACERRIMO. PARISIIS. PUBLICE. THEOLOGIAM. PROFITENTI. IN. QUATTUOR. SENTENTIARUM. LIBROS. SCRIPTORI. LUCULENTISSIMO. QUI. EX. ORDINE. MINORUM. AD. EPISCOPATUM. VINCENTIÆ. NOVARIÆ.. ARCHIEPISCOPATUM. MEDIOLANENSEM. CARDINALATUM. ET. TANDEM. AD. SUMMI. PONTIFICATUS. APICEM. EVECTUS. ET. ALEXANDER. QUINTUS. APPELLATUS. BONONIÆ. MORITUR. ANNO. SALUTIS. MCCCCX. PONTIFICATUS. SUI. MENSE. OCTAVO. JOANNES. BAPTISTA. PAGANUS. DE ZANETINIS. BONO. PIETATIS IMPULSUS. DUM. PLURA. IN. HOC. TEMPLO. DIVINO. CULTUI. PARARET. EIDEM. DIVO. CULTORI. HOC. MAUSOLEUM. REPARAVIT. ANNO. MDLXXXVIII. DIE. XX. SEPTEMBRIS.

Tam eximii viri habentur scripta, quæ infra damus.

I. Commentaria in quatuor libros Magistri senten. quæ extare MSS. Oxoniæ in Bibliotheca Bodlejensi, Cremonæ, apud Augustinianos Pisauri, Assisii, & Patavii in illa Sancti Antonii, apud Franciscanos Conventuales, & in Biblioth. Regis Gallor. Cod. 685. affirmant Ludovicus Jacobus à Sancto Carolo, VVadingus, Cave de Scriptoribus Eccles p. X. T. II. Extant etiam Tolosæ in Bibliotheca Collegii Fuxensis, manu propria Fr. Petri Fuxensis Cardinalis, qui Collegium exstruxit, conscripta. Reperiuntur, & in Biblioth. Serenissimi Ducis Mutinæ, ut asserit Cl. Cotta; sed insignis est MS. in Biblioth. Ambrosiana sic inscriptus. Lectura Petri de Candia super quatuor Libros Sententiarum. In fine sic legitur. „ Explicit Lectura Venerabilis Doctoris Petri de Candia super quartum Sententiarum, ac scripta per me Joannem de Augusta anno Domini 1420. Feria quarta post Dominicam: Lætare Jerusalem. Codex MS. in fol. pergam. sign. A. 123. litteris rubronigris cum miniaturis, & auro. In prima littera libri primi adest Protome Pontificis, vestibus Minorum induti, quibus superposita Chlamys Sacra, quam Pluviale dicimus, & Tiaram

ram in capite gestat, dextera benedicit, sinistra clavem portat. Subest Stemma Gentilitium, in quo Sol circumpositis stellis septem ex auro, parma verò ipsa coloris est hiacynthini.

II. Quodlibeta quædam MS.

III. Conclusiones in Collegio habitæ. Servantur MSS. in Colleg. Emmanuelis Cantabrigiæ.

IV. Sermones varii, inter quos ille, quem dixit in prima Sessione supradicti Concilii, atque primus fuit post suam in Summum Pontificem electionem: incipit. *Erit unum ovile*, &c.

V. Sermo fulgidi S. Theol. Magistri Domini Petri de Candia Novariensis Antistitis in assumptione dignitatis Ducalis Jo. Galeatii Protoducis Mediolani. Thema: *Ecce testem Populis dedi eum, Ducem, & præceptorem gentibus*: MS. in Biblioth. Ambrosiana sign. B. n. 116.

VI. Sermo in Coronatione Ducis Mediol. anno MCCCXCV. cujus initium: *Magnificavit Dominus Misericordiam suam*: Memoratur in Epistola Gregorii Azanelli ad Andriolum de Arisiis Ducalem Cancellarium, Dat. Mediol. X. Septembris ejusdem anni, in qua describit Coronationem prædictam, quæ MS extat in Missali Membranaceo, & præclarè picto dono dato Basilicæ S. Ambrosii à Joanne Galeatio.

VII. Epistolæ ad diversos, & Decreta apud Binium, Bigneum, Contelorium, Didacum de Lequile Hierarch. Francis. Tom. I. pag. 96. & in Biblioth. PP. Bignei Tom. 6 edit. 2. e 4. Quibus nos addimus sequentes

Epistola Antonio de Luca Secretario Apostolico, in qua dolet Petrum tunc Cardinalem à Gregorio Pontifice defecisse. Data Vincentiæ VII. Julii MCDVIII. cum responsione ejusdem Petri. Data Bononiæ eodem anno.

Petri Cardinalis Mediolanensis Epistola ad Regem Romanorum, in qua eum hortatur, ut subtrahat obedientiam utrique Pontifici contendenti, scripta nomine Collegii Cardinalium. Dat. ut supra.

Altera eodem nomine & ejusdem argumenti ad Regem Angliæ Dat. ut supra.

Altera ad Archiepiscopum Cantuariensem ejusdem argumenti, & eodem nomine.

Altera ad Ducem Mediolani, ut subtrahat obedientiam Gregorio XII. Pseudopapæ, nomine ut supra. Dat. Florentiæ eodem anno.

Altera nomine proprio ad A. Cardinalem Prænestinum, in qua gratulatur ei, quod propter justitiam persecutionem passus sit, & narrat quid & ipse vicissim à Gregorio patiatur, suadetque, ut pro subtractione obedientiæ Oratores ad Florentinos mittantur. Data est ut supra.

Altera ejusdem ad Hermolaum Bragadinum civem Venetum, in qua explicat qua ratione recens creatos à Gregorio Cardinales in Epistola ad Ducem Mediolani bestias appellavit. Dat. ut supra. Noviter in Collect. Monument. Martene, & Durand. Tom. VII. positæ.

Aliæ ad Florentinos, datæ Senis Anno MCDXCIX. die VII. Octobris. Ego eas legi inter Uberti Decembrii Epistolas, in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. B. n. 123. in fol. cum Respons. Florentinorum, ejusdem mensis, Indictione VIII.

Epistola ad Fratrem Poncium Feugeyronis Ordinis Minor. Inquisitorem in Gallia, ut errores evellat, & Schismaticos reducat. Data Pisis III. Kal. Septemb. MCDIX. Extat apud VVading. Tom. IX.

Alia ad Petrum Cardinalem S. Susannæ Apostolicæ Sedis Legatum, ut Fratri Poncio sumptus largè suppeditet. Data ibidem IV. Kal. Octob. eodem anno. Extat ibid.

VIII. Tractatus de Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione à Petro de Candia editus. In Monumentis antiquis Seraphicis pro Immac. Conceptione. Lovanii MDCLXV. hic Tractatus etiam memoratur ab Hippolyto Maraccio Biblioth. Marianæ Tom. I pag. 233.

IX. Constitutio Apostolica in favorem Immaculatæ Conceptionis MS. ibid.

X. Regulæ Cancellariæ. MS. est in Biblioth. Vaticana.

XI. Obligationes MS. ibid.

XII. Oratio ad Ladislaum Cæsarem, cujus fragmenta recitat Isidorus Isolanus in Panegyr. de laudibus Mediolani p. 13.

XIII. Privilegium, aut Bulla Sabbatina, de qua disputant Jo. Launoius, & Daniel à B. V. Maria juxta Fornaram Anno Memorab. Tom. II pag 626. & alibi.

XIV. Nonnulla historica, ut colligitur à Blondo Ital. Illust. Regest. VII. prope finem.

XV. Generale Indultum, de quo scripsit Andreas Billius.

XVI. Bulla pro Mendicantibus. Ext. in Sæculis Augustinianis Taurelli T. 6. ad An. MCDIX. & in Annal. VVadingi t. 5. pag. 26.

XVII. Confirmatio Concilii Pisani. Extat in Conciliis Labbei T. XI. p. II. pag. 2303.

XVIII. Diploma anni MCDV. die XX. Junii, quo Vicarium suum in Spiritualibus Generalem confirmat Franciscum de Creppa Ord. Minor. de quo suo loco. Habetur MS. in Collectione Diplomatum D. Nicolai Sormani, Ambros. Colleg. Doctoris.

XIX. Libellus supplex oblatus Papæ Alexand. V. cum Responsione. Continet Articulos Reformationis faciendæ. Ext. in Actis Concilii Pisani in Tomo VII. Collect. Monumentor. Martene, & Durand.

XX. Replicatio Domini Alexand. Papæ V. ad Ambasciatam factam sibi per D. Episcopum Cerviensem ex parte Caroli de Malatestis, ibidem.

XXI. Præfationes Ambrosianæ Petri Archiep. Mediolani, qui postea Alex. V. Papa fuit. MS. Archivi Basilicæ S. Petri; ex Montfaucon Biblioth. Bibliothecarum MSSrum Tom. I. pag. 158.

Pœnes me extat ad eundem Epistola Innocentii Papæ VII. Dat. Romæ X. Kal Jan. sui Pontif. anno I. ex MS. Cod. Biblioth. Riccardinæ Florentiæ, ope Cl. Viri Jo. Lamii Præfecti, & mei amicissimi, in qua ita ait Pontifex: „ Non sub ea generalitate, qua cæteros, Apostolico favore prosequimur, sed adiectu specialissimo circa te gerentes internæ considerationis intuitum, ac maturitatem Consilii, elegantiam morum, profunditatem scientiæ, quibus personam tuam pollere conspicimus, diligentius intuentes, quandoquidem existimantes, quod tu in maximis gerendarum rerum exercitiis nedum expertus, verum etiam, ut ita dixerimus, amodo tritus existis; Fraternitatem tuam rogamus, & hortamur in Domino, eidem nihilominus per Apostolica scripta mandantes, quatenùs compositis illic, utcumque poteris, rebus tuis, illicet in Dei nomine itineri te accingas, quacumque excusatione postposita, quanto citiùs id fieri poterit, profecturus. Optamus enenim tecum communicare imminentes Ecclesiæ Romanæ necessitates innumeras, & dictim non aliter, quam Lernææ Hydræ capita renascentes, ut illud nobis super his, & aliis occurrentibus casibus Consilium præbeas &c.

His respondit Litteris Joannes de Capitaneis de Crispis Mediolanensis, ut loco suo dicemus. Juvat hic ex Joannis Synchroni verbis sequentibus „ Qui in Oriente natus est „ iterum recentiorum errorem emendare, qui Petro natale solum in Italia fingunt.

Plura Petri Opuscula periisse arguo ex verbis ejusdem Joannis „ Sed & illius opera prius legantur, quæ prius in primitivis penè puer scripsit, quibusque senes facti utuntur. Quid enim si Epistolas, si . . . . . . si cætera Opuscula, quæ Græcarum, atque Latinarum Litterarum doctissimus composuit, numerare voluero, quæ numero carent &c.

Inter Epistolas Uberti Decembrii Cod. MS. Ambros. sign. B. 123. fol. adest una ad quendam Hippolytum ad Religionis de Observantia Ordinem converso: ubi hæc leguntur „ Habes ante Te Imperatoris tui speculum, Franciscum loquor, qui Vexilla Crucis, virtutum omnium ostentat, & monstrat. Habes alium vices ejus gerentem, qui nunc vivit, ad cujus exemplum potes in omnibus virtutum exemplis progredi, mundi unicum hujus jubar, & radium, Reverendissimum videlicet Patrem nostrum Fratrem Petrum Cretensem &c. In margine autem eodem charactere sic legitur: à quo Petrus Candidus nomen sumpsit.

Alia Epistola ejusd. Uberti Decembrii ad Alexandrum V. nomine Ducis Mediol. Latina dat. p. Julii MCDIX. cui subjecta est altera privata pro se. Extat inter Epistolas Decembrii MS. pluries memorandas locis suis.

In Poëmate pagg. 4. MS. Josephi Bripii Scriptoris coævi ad eundem lectu digno, Patria noscitur Alexandri; ait enim:

„ Princeps summe Patrum Te Te sibi Græcia talem
„ Lætetur genuisse Virum &c.

De eo loco suo dicendum.

Extat ad eumd. Oratio Gasparini Barzizii, in Cod. MS. Ambrosianæ sign. L. n. 69

Ex Codicillo Jo. Galleatii XXV. Augusti MCDII. inter Tutores, Curatores, & Defensores Filiorum suorum enumeratur P. D. D. Petrus de Candia Archiepiscopus Mediolani.

Eum Beatum vocat Bosca in notis Martyr. Mediol. ad diem I. Novembris.

Scribunt de eo Ludovicus Jacob in sua Biblioth. Pontif. pag 11. ubi plures citat de eo agentes; quorum aliqui extant in Collectione Scriptorum Rerum Italicarum, Acta Ecclesiæ Mediolanensis, VVadingus, aliique Scriptores de Ordine FF. Minor. præter Elogium, quod de ipso habetur in eorumdem Martyrologio, innumerique alii.

XLIX.

ALIPHER FRANCISCUS.

Mirabuntur forsan aliqui, me locum dedisse in hac Bibliotheca Francisco Aliphero, de quo nullam habemus memoriam, nisi eam, quæ in fronte Operis illius visitur, atque etiam ob librum ipsum parum primo aspectu faciendi; sed cuique legenti melius digno-

gnoscendum patebit, quantum ad Historiam illius temporis sit ille proficuus, nec non optime scriptus, ideo non rejiciendum duxi, addita etiam ratione, quod non selectiora, & præstantissima Opera præberi tantum institui.

I. Discorso Panegirico, & Istorico dedicato a Don Gregorio Caraffa gran Maestro di Malta Prencipe di Rodi &c. in occasione della riportata Vittoria contro Turchi nella Morea, e dell'acquisto di Corone; di Francesco Alfieri Milanese Segretario del Conte, e Commendatore Don Fabrizio Sorbellone. *Milano per il Zanetti* 1685. 4.

L.

ALIPHER JACOBUS.

JAcobus Alipher Hieronymi, & Claræ Moronæ filius, in Collegio Jurisconsultorum nobilium censetur Anno MDLXXX. In patria Proprætor, Anno MDCII. & MDCIX. Urbis Præfectus, hinc Regius, Ducalisque Senator Mediol. Provinciæ: Prætoris fasces Ticinenses adeptus est. In Sacello B. V. Mariæ sine labe conceptæ Franciscani Templi Mediol. situs est. Tanto patri pientiss. filii hoc eulogium adhibuêre:

IACOBO ALIPHERO
HIERONYMI, ET CLARAE MORONAE F.
PATRICIO, AC I. C. COLLEG. MEDIOL.
CAVSARVM PATRONO CLARISSIMO,
IVDICVM AEQVISSIMO,
DIFFICILIMIS REIPVB. TEMPORIBVS
ANNONAE BIS PRAEFECTO
PROVIDENTISSIMO,
REGIO SVMMAE INTEGRITATIS SENATORI,
QVI CVNCTIS HIS HONORIBVS
CVM OMNIVM LAVDE PERFVNCTVS
IN PRAEFECTVRA TICINENSI
MORTALITATEM, OMNIBVS MOERENTIBVS,
EXVIT.
VIXIT ANNOS LXIX.
OBIIT PRID. KAL. IVNII MDCXV.
IOH. ANDREAS, ET MARTINVS I. C.
EX EOD. COLLEG.
PARENTI OPT. MOESTISS. PP.

Ejus sunt:

I. Relatio Historica de Feudis Dominii Mediolanensis, & de eorum proventibus. Mediolani 1612. sine Typographi nomine in fol.

II. Allegationes XXII. sunt in Collectione Benalliana à P. D. Gaspare Berretta ferutatæ. Una vero in Archivo Monasterii S. Salvatoris Ticinensis Impressa in Cod. A. Alia MS. in Tom. 4. Parodian. Aliasque plures ego vidi in Archintea.

Vide Siton. Art. 655. & Land. pag. 217.

L I.

de ALIPRANDIS AMBROSIUS.

AMbrosius de Aliprandis Belorini patriæ Decurionis filius, Ducalis Consiliarius Consilii Justitiæ, Anno inde MDII. Ludovico XII. Francorum Rege Mediolanensem Ducatum obtinente, Regius Ducalisque Senator. Cooptatus fuit in nobiliss. J. C. C. Colleg. anno MCDLVI., & à vivis discessit anno MDVIII.

I. Jurium Municipalium, quibus hæc Urbs utitur, reformationi operam dedit.

In ejus, & Quatuor Collegarum in eo Opere laudem Lancinus Curtius Sylvarum suarum lib. 2. pag. 18. non inelegans Carmen cecinit.

Ex Siton. pag. 48. Artic. 192.

L I I.

de ALIPRANDIS ARASMUS.

ARasmus de Aliprandis Salvarini J. C. Collegiati filius, & ipse in Collegio suorum numeratur Anno MCCCXLVIII. juris prudentiæ gloriâ præstantissimus, Eques auratus, Capitaneus, Comes Palatinus, sacrique Imperialis Palatii Auditor.

I. Sub Carolo IV. Cæsare jura municipalia haud facili negotio à se, & Collegis in unum redacta correxit, & approbavit.

II. Una cum aliis adhibitus est etiam à Joanne Vicecomite Archiepiscopo ad compilandum Juris Municipalis Mediolanensis Codicem.

Agit de eo Siton. pag. 29. Artic. 29.

L I I I.

ALIPRANDUS, sive LIPRANDUS PAULUS.

INter Scriptores Rerum Italicarum, quas Ludovicus Antonius Muratorius litteratorum nostrorum facilè princeps collegit, atque in Volumine XII. reperitur Bonincontrus Moriggia celeberrimus rerum Modoëtiensium Chronologus, ex quo colligimus Paulum Aliprandum, sive Liprandum eo loco natum fuisse, nec non *prudentem Virum*, *eloquentemque* evasisse, ut ipsis verbis Moriggiæ utar. Floruit ille sub initium Sæculi XIV., atque duæ præstantissimæ ejusdem Orationes supersunt, quas Anno MCCCXXIX. dixit, & superlaudatus Moriggia nobis servavit.

I. Prima nomine duodecim de Secreto Consilio Communis Modoëtiæ in Castro ejusdem oppidi coram Duce Tech, quem Ludovicus Imperator per Litteras datas Lucæ die secunda Aprilis, Imperii sui Anno II. Dominum, & Vicarium Modoëtiæ constituerat, in qua oratione meminit Theodelindæ Reginæ in Templo Divi Johannis sepultæ.

II. Altera respondet Boschino de Mantegatiis, & Pagano de Mandello Nunciis Azzonis Vicecomitis Mediolani Domini.

L I V.

AMBIVERUS FRANCISCUS.

FRanciscus Ambiverus ex antiqua origine, atque ex natalibus Trivilias, ab ipsa pueritia litteris addictus in Rhetorica, in Philosophia, in Juris scientia mirum in modum profecit. Inde Novariam vocatus, ut Canobianas scholas regeret, totum se juventuti formandæ, erudiendæque addixit. Itaut non solum DCC. scutorum stipendio ab ipsa Civitate donatus fuerit, sed & ibi Lauream Philosophicam in Prætorio publicè per manus Jo. Baptistæ Vicecomitis, tunc ipsius Officium Potestatis gerentis, ei summo cum honore collata fuerit, ideo Clar. Cotta in suo Novariensi Museo Ambiverum, etsi Triviliensem, intulit. Erat ille solida pietate instructus, tantaque comitate morum, ut omnium animos caperet, ipsaque civium juventus ab illo formata omnibus accepta erat. Tantam autem Ambiverus ingessit existimationem sui, ut nunc etiam post annos ultra centum, qui Novariæ dant litteris operam, ad Ambiverum dicantur accedere. Itaque publico ejus civitatis decreto civibus adscriptus est, addita facultate insignium Civitatis suis inserendorum. Integritatem hominis illud maxime declarat, quod Auctor fuerit Patrum Societatis Jesu ad regendas Canobianas scholas Novariam advocandorum, quibus libentissimè suam Rectoris dignitatem, mercedemque satis splendidam dimisit, juris interpretandi unica sibi facultate servata. Ea autem fama de illo erat, ut Taurinum, Vercellas, Mediolanum ad solemnes Principum laudes in eorum maximè parentali-

talibus, aut etiam sponsalibus obeundas advocaretur. Tantus vir morte præreptus est cum annum ageret vix quadragesimum. Nam cum Trivilium venisset gravi febre oppressus in Phrenæsim incidit, unde non custoditus præcipitem se se in puteum dedit. De eo præclaram Cotta mentionem facit in Scriptoribus Novariensibus, qui ejus etiam Opera typis excusa recenset.

Calvus inter Scriptores Bergomenses eum ponit, quia Trivilienses Civium Bergomatum privilegio fruuntur.

- I. De Illustriss. & Reverendiss. Joanne Emo Episcopo Bergomi Carmina. *Bergomi apud Cominum Venturam*, 1611.
- II. De D. Mariæ Romanæ Virg. & Mart. laudibus Carmina Latina, & Italica. *Ibid.* 1613.
- III. Componimenti volgari, & latini nell' immatura morte del Sig. Francesco Continelli. *In Bergamo per il Ventura* 1613.
- IV. Affetti Poetici. *Ivi* 1614.
- V. Michaelis Tornielli in tenella ætate prodigia quædam. *Novariæ per Hieronym Sesallum* 1616.
- VI. Orazione per la Visitazione della S. Sindone &c. recitata nelle Scuole Canobiane. *Ibid.* 1619.
- VII. Oratio in funere Jacobi Antonii Brusati, J. C. ex Decur. Civ. Novar. *Ibid.* 1620.
- VIII. Tractatus de perfecta juvenilis ætatis disciplina tripartitus. Ibid. 1621.
- IX. Vaticinationes Virgilianæ de Jo. Baptista Vicecomite Borromæo. *Novariæ* 1621. *in* 4.
- X. Orazione nell' esequie celebrate in Borgomanero al Signor Marchese D. Alfonso d'Este. *Novara*, 1624.

Ex Cottæ Museo Novariensi pag. 117., & Calvi Scriptorib. Bergom., ut supra.

L V.

S. AMBROSIUS.

NEmo est, qui historiam sacram, profanamque scripserit, & nullus unquam erit, qui de S. Ambrosio Mediolanensi Archiepiscopo sermonem non habuerit; ideo in tanti Viri memoria præsenti Collectione inserenda dubius extiti, à quonam aliquid inter tot ejus Vitæ Scriptores excerpere deberem. Selegi igitur doctissimos Casimirum Oudinum, & Jo. Albertum Fabritium, utpote qui omnes alios Ambrosii Acta referentes invisere, & pauca hæc de eo dicere mihi visum est. Sanctus Ambrosius Mediolanensis Archiepiscopus, unus, & primus ex quatuor Ecclesiæ Doctoribus, ob Augustinum ad Catholicam veritatem appellatum insignis fuit; anno ætatis quadragesimo à tribunalibus raptus Anno Christi CCCLXXIV. ad Episcopatum Mediolanensem promotus fuit; vir intrepido in munere pastorali animo præditus, & invicta fortitudine, cum in propugnanda fide, tum in tuenda disciplina Ecclesiastica: fide quidem adversùs Arianos, & Justinam Imperatricem ipsis faventem: disciplina, in causa Maximi Tyranni, quem ob illatam Gratiano Imperatori necem à communionis consortio segregavit: & in causa Imperatoris Theodosii, quem ob cædem Thessalonicensem publicæ addixit pœnitentiæ. Doctrinam ipsius, & scripta, veteres laudarunt, inter quos maxime Sanctus Augustinus, qui ejus authoritate adversùs Pelagianos pugnat libro I. contra Julianum cap. 3. ubi inquit: „ Adhuc audi „ alium excellentem dispensatorem, quem veneror „ ut patrem, in Christo enim per Evangelium ipse „ me genuit, & eo Christi ministro lavacrum rege- „ nerationis accepi. Beatum loquor Ambrosium, „ cujus pro Catholica fide gratiam, constantiam, „ labores, pericula, sive sermonibus, sive operi- „ bus, & ipse sum expertus, & mecum non dubi- „ tat orbis prædicare Romanus. Ipse Pelagius hæresiarcha apud Sanctum Augustinum libro *de Gratia Christi* cap. 43. magnis laudibus S. Ambrosium extulit, inquiens: „ Ambrosius Episcopus, in cujus „ præcipuè libris Romana elucet fides, qui Scripto- „ rum inter Latinos flos quidam speciosus enituit, „ cujus fidem, & purissimum in Scripturis sensum, ne „ inimicus quidem ausus est reprehendere. Alterum

A Ambrosii Elogium juvat hic addere ex ore ipso Theodosii Magni Imperatoris ita loquentis: *Episcopum dignum nullum vidi, quàm Ambrosium*. Gloriosis ad Ecclesiam Catholicam defendendam perfunctus laboribus, præclarisque libris conscriptis, obiit die IV. Aprilis, anno Christi CCCXCVII. ætatis suæ LXIV. Episcopatus XXII. Morti vicinus ad Amicos conversus, *non sic vixi*, inquit, *ut pudeat me inter vos vivere, sed nec mori timeo, quia bonum Dominum habemus*. Memoria hujus Sancti recolitur in Martyrologiis die IV. Aprilis. Jacet ejus Corpus sub Ara Maxima Basilicæ Mediolanensis ab ipso conditæ, & Divis Martyribus Protasio, & Gervasio dicatæ, quæ à Conditore Ambrosiana nuncupatur. Aram ipsam ob
B tanti Doctoris, & Martyrum cum ipso jacentium reverentiam, Angelbertus II. Mediolanensis Archiepiscopus solidis aureis laminis, gemmisque contexit.

Ex Ænodii Ticinensis scriptis in laudem D. Ambrosii hoc Epigramma transcribere duxi.

EGit quod docuit, meritis, & honore superstes
Ambrosius vates moribus, ingenio.
Roscida regifico cui fulsit murice lingua,
Vere suo pingens germina, quæ voluit.
Serta redimitus gestabat lucida fronte,
Distinctum gemmis ore parabat opus.
Instituit populos gestu, probitate, pudore;
Fovit respiciens, pertulit, admonuit.
Vocis ut officium postrema pericula poscunt,
C *Sic teneras culpas, qui tacet, insequitur.*
Succintus gladiis, clypei de pondere tutus
Pectora claudebat textilibus chalybis.
Ensis habet vires vitiorum sector, & hostis:
Vipera non tangit squammea terga viri.

Extat lib. I. Carm. num. XV. edit. Sirmundi.

Sequitur in Oudino Dissertatio de operibus Sancti Ambrosii, illorumque variis editionibus, quas omnes referre hic prorsus incongruum erit, nam, & ibi, & in omnium D. Ambrosii Operum editione celeberrima à Monachis Benedictinis è Congregatione Sancti Mauri Parisiis summa cum laude facta Anno 1686. & nunc iterum nobis promissa, quam enixè expectamus, habentur. Ideoque Indicem solum Lectori-
D bus exhibeo, quem clarissimi Monachi protulere, addito Elencho Tractatuum nonnullorum, qui Sancto Ambrosio tribuuntur.

- I. Hexameron libri sex.
- II. De Paradiso liber unus.
- III. De Cain, & Abel libri duo.
- IV. De Noë, & Arca liber unus.
- V. De Abraham libri duo.
- VI. De Isaac, & Anima liber unus.
- VII. De Bono Mortis liber unus.
- VIII. De Fuga fæculi liber unus.
- IX. De Jacob, & Vita beata libri duo.
- X. De Joseph Patriarcha liber unus.
- XI. De Benedictionibus Patriarcharum liber unus.
- XII. De Elia, & Jejunio liber unus.
- XIII. De Nabuthe Jezraëlita liber unus.
- XIV. De Tobia liber unus.
- E XV. De Interpellatione Job, & David libri quatuor.
- XVI. Apologia Prophetæ David.
- XVII. Apologia altera Prophetæ David.
- XVIII. Enarrationes in Psalmos XII.
- XIX. Expositio in Psalmum CXVIII.
- XX. Expositio Evangelii secundum Lucam lib. X. comprehensa.
- XXI. De Officiis Ministrorum libri tres.
- XXII. De Virginibus ad Marcellinam Sororem suam libri tres.
- XXIII. De Viduis liber unus.
- XXIV. De Virginitate liber unus.
- XXV. De Institutione Virginis liber unus.
- XXVI. De lapsu Virginis consecratæ.
- XXVII. De Mysteriis liber unus.
- XXVIII. De Sacramentis libri sex.
- XXIX. De Pœnitentia libri duo.
- XXX. De Fide libri quinque.
- XXXI. De Spiritu Sancto libri tres.
- XXXII. De Incarnationis Dominicæ Sacramento lib. unus.

XXXIII. Fragmentum Ambrosianum ex Theodoreto desumptum.
XXXIV. Epistolæ in duas classes distributæ.
XXXV. De excessu Fratris sui Satyri libri duo.
XXXVI. De Obitu Valentiniani Consolatio.
XXXVII. De Obitu Theodosii Oratio.
XXXVIII. Hymni aliquot Ambrosiani.

Clariss. Joannes Bollandus in Tom. II. Act. SS. Januarii ad pagg. 265. & 351. intulit, & Sancto Ambrosio tribuit:

XXXIX. Acta Sancti Sebastiani M. ex pluribus veteribus MSS. &
XL. Vitam Sanctæ Agnetis V. & M.

Tractatus verò suppositítii, sunt:

I. De XLII. Mansionibus Filiorum Israël.
II. Commentaria in Epistolas III. B. Pauli.
III. De Trinitate, *aliàs* In Symbolum Apostolorum.
IV. De Fide Orthodoxa contra Arianos, *aliàs* De Filii Divinitate, & Consubstantialitate.
V. De Dignitate Sacerdotali.
VI. Ad Virginem devotam.
VII. Sermones in Adventu Domini I. De Natali Domini Adveniente I. De Natali Domini IV. De Kalendis Januarii I. De S. Epiphania V. Et alii XXIV. infra annum.
VIII. Sermones de Diversis XI.
IX. Sermones de Sanctis XVII.
X. Epistolæ IV.
XI. Precationes II. ante Missam.
XII. Berengarii Expositio in Apocalypsin.
XIII. De Pœnitentia.
XIV. De Spiritu Sancto.
XV. Concordia Evangelistarum Matthæi, & Lucæ.
XVI. De dignitate conditionis humanæ.
XVII. Exorcismus.

De ejus Sancti Vita scripsit Paulinus ejus Notarius ad B. Augustinum. Anonymus Græco idiomate in Latinum postea converso Gallicè Godefridus Hermand, *Parisiis* 1679. *in* 4. Eamdem pariter dedere Monachi Benedictini è Congregatione S. Mauri, ex ejus Scriptis collectam, & secundùm Chronologicum ordinem digestam.

De pluribus editionibus Operum Sancti Doctoris nostri disserit ex professo, ut diximus, Oudinus pag. 674. Tom. I. Præter primam sine loco, anno, & Typographo, quam nunquam vidi, profert secundam Mediolanensem anno 1490. Tom. IV. in fol. cura Presbyteri Georgii Cribelli, quam servat Bibliotheca Archintea, ubi etiam plura Opuscula ejusdem Sancti Antistitis seorsim Mediolani impressa, annis videlicet 1470. & 1474. reperiuntur, qua de re agit in Histor. Typogr. sua Clar. Saxius.

Sæpè in exteras linguas Hispanicam, scilicet, atque Gallicam translata sunt quædam Sancti Ambrosii Opuscula, quorum Indicem hic connexere supervacaneum duximus. Nonnulla etiam Italicè reddita sunt; cum tamen diligentissima inquisitione facta, pauca hic Mediolani reperierimus, habeant Lectores, quæ invenire licuit; & nobis non imputent, si plura non damus.

I. L'Esamerone di S. Ambrogio traddotto in volgare Fiorentino da Francesco Cattani da Diaceto, con Note. *Firenze, per il Torrentino*, 1560. *in* 8.
II. Gli Uffizj di S. Ambrogiò traddotti in volgare Fiorentino da Francesco Cattani da Diaceto, con le Annotazioni del medesimo. *Firenze, per il Torrentino*, 1558. *in* 4.
III. Delle Vergini Libri III. di S. Ambrogio a Marcellina sua Sorella traddotti in Italiano dal Canonico Gian-Andrea Irico. MS. pænes eundem, propediem edend.

Extat ad Sanctum Ambrosium eruditissima Epistola Sancti Basilii Cæsareæ Cappadociæ Archiepiscopi, cognomento Magni, qua ejus respondet Litteris, quibus rogatus fuerat, ut Sancti Dionysii quondam Mediolanensis Antistitis in exilio defuncti, Corpus ad se transmittendum curaret; Laudat miris encomiis Ambrosium, ejusque electionem mirabilem à Tribunalibus ad Infulas vocat. Habetur in Tom. III. Operum ejusdem S. Basilii, num. 197. pag. 287. edit. Monach. S. Mauri 1730.

Ex Oudin de Scriptor. Ecclesiast. t. 1. pag. 655. & seqq. & Fabrit. Bibliotheca Medii Ævi t. 1. Videnda est etiam Gofridi Henschenii exercitatio singularis de anno, & die mortis S. Ambrosii in t. 1. Actor. SS. Bollandi pag. 18.

L V I.

AMBROSIUS.

AMbrosius Presbyter Mediolanensis circa annum DCCCCL. floruit. Virum hunc in sacris Canonibus peritissimum fuisse liquet ex unica, quæ superest:

I. Epistola ad Attonem Vercellensis Ecclesiæ Antistitem, quam una cum ejusdem Episcopi aliquot Operibus ex MS. Biblioth. Vaticanæ, publici Juris fecit D. Lucas Dacherius in suo Spicilegio Edit. Paris. 1723. Tom. I. pag. 430. num. 7.

Eâ respondet Attoni, à quo consultus fuerat de conjugio eorum, qui spiritali cognatione ob susceptos in Baptismate Filios juncti sunt; & citatis Canonum, & Legum placitis sententiam suam pandit. Quanti eum faceret tantus Episcopus patet è verbis, quibus claudit Epistolam ad ipsum datam. „ Omnipotens Dominus „ Vestram prudentiam nobis conservare dignetur, ut ab „ ea regulati, recto tramite incedere valeamus. Consulit etiam in iisdem Litteris Ambrosium de quibusdam aliis Canonibus Orientalium Patrum, quod argumentum certissimum est Eruditionis Ambrosii, à quo hæc petere non indignabatur Atto in Canonum Scientia versatissimus, ut ejus Capitulare, de quo infra dicendum, ostendit.

L V I I.

AMBROSIUS alter.

AMbrosius à Mediolano cùm annos aliquot in Ordine Hæremitarum S. Augustini transegisset, ad Capuccinorum Institutum migravit. Sæpe Definitoris munere functus totius Provinciæ regendæ onus suscepit. Vir fuit silentii amantissimus, & in Deiparam Virginem piissimus. Verbum Dei magno cum animarum lucro plures annos disseminavit; magnâ apud omnes sanctitatis famâ clarissimus. Eum Fontium Comes pro Catholico Rege Insubriæ Moderator Theologum suum, & Confessarium elegit. Meritis, & annis plenus Mediolani in Cœnobio sui Ordinis prope Portam Orientalem quievit in Domino Anno MDCXV. edidit:

I. Commentaria Erudita, & pia super Orationem Dominicam, & nonnulla alia.
II. Quadragesimale integrum intellexi extare MS. apud Suos.

Hæc testatur Sylvester à Mediol. In Annal. Capucc. part. I. Appendicis ad Tom. III. pag. 67. & seq. num. 39.

L V I I I.

AMBROSIUS alter.

ALterum Ambrosium Mediolanensem mihi offert Jo. Gherardus Vossius in Libro III. de Historicis Latinis, sic scribendo: „ Ambrosius Mediola- „ nensis fecit prolixum admodum

I. Chronicon Ordin. Prædicat. idque *maximis vigiliis, laboribusque*: ut de eo ait Leander Albertus lib. IV. de Viris illustribus Ordin. Prædicator. Qui ex ejus Scriptoris fontibus se agellos suos irrigasse ibidem fatetur. Atque etiam Baptista Fulgosius inter eos reponit, quos in Collectaneis suis sequitur Auctores.

L I X.

AMICUS, seu de AMICIS, BERNARDUS MARIA.

BErnardus Maria de Amicis diem vidit primam Mediolani Anno MDCLXXII., atque pietate ductus nobilissimam Religionem Monachorum Montis Oliveti ingressus est anno MDCXCIII. ibique se studiis ita dedit, ut nomen suum inter nostros Scriptores inseri meruerit, non solum ex iis, quæ Typis tradidit, sed à pluribus quæ ab ingenio suo erant speranda, si mors nimis propere nobis eum non rapuisset Anno MDCCXXII. En quid de eo habemus.

I. Vita di S. Francesca Romana. *Venezia* 1715.
II. Vite de' Santi Benedettini traddotte dalla lingua Francese, nell' Italiana, *dum è vivis excessit Typis Venetis imprimebantur*.

LX.

L X.

AMIDANUS NICOLAUS.

NIcolaus Amidanus patriâ Cremonensis, Jurisprudentiæ laude clarissimus, apud Cardinalem Panormitanum gravissimum, & doctissimum Jurisconsultum aliquando versatus, ab Eugenio IV. Summo Pontifice ex Urbe Mantua, in cujus Cathedrali Canonicatu potiebatur, Anno MCDXXXV. Romam vocatus, Urbem ipsam undecim annorum spatio tanta cum laude rexit, ut Apostolicæ Sedis tanquam oraculum coleretur. Anno MCDXLVI. ad Placentinas Infulas evectus, die postmodum XXVI. Mensis Maji MCDLIII. à Nicolao V. ad Mediolanensem sedem translatus est. Præfuit huic Ecclesiæ vix annum integrum. Cùm excessisset è vivis Anno MCDLIV. XVII. Kal. Aprilis, in Choro Metropolitanæ conditus fuit, adjecta Tumulo Marmorea ejus Effigie, atque sequenti inscriptione, quæ omnia Divus Carolus Archiepiscopus, quod novæ substructioni ibidem erigendæ impedimento essent, amoveri jussit; dolendum est quod de tanto Viro solum nobis ætas servaverit memoriam in Epistolis Æneæ Sylvii, postea Pii II. Sum. Pont. ut infra.

NICOLAO AMIDANO ARCHIEPISCOPO MEDIOLANENSI
QUI OBIIT ANNO CHRISTI NATALIS MCCCCLIV.
XVII. KAL. APRILIS VINCENTIUS FRATRI
HOC P. M.

ROMAM PONTIFICIS, QUI NOMINE REXIT, ET IDEM
ANTE PLACENTINA PRÆSUL IN URBE FUIT:
DE HINC CATHEDRA AMBROSII RESIDENS AMIDANUS, IN URNA
NUNC NICOLAUS INEST, PULCHRA CREMONA, TUUS.
ILLE ANIMO INVICTUS DOCTA PROBITATE, FIDEQUE,
ÆQUABAT PRISCOS ET PIETATE PATRES.
IMPIA MORS NIMIUM PASTOREM TOLLERE NOBIS
HEU PROPERAS, QUALEM SÆCULA NULLA FERENT.

I. Extat ejus Epistola ad Æneam Sylvium, data Basileæ anno MCDXLIII., in qua se excusat de taciturnitate diuturna. Habetur n. 182. lib. I. inter Epist. Æneæ Sylvii.
Extant etiam Æneæ Sylvii ad eundem Epistolæ duæ, in quarum prima, quæ est octava libri I., respondet litteris Amidani, & amicitiam suam cum eo testatur. In altera autem, data ad eundem jam Canonicum Mantuanum, ipsum hortatur ad rescribendum. Est XXVIII. libri primi.
Agunt de eo Antonius Campius, Ludovicus Cavitellius, Arisius, Ludovicus Jacob. in Bibliotheca Pontificia, Acta Ecclesiæ Mediolanensis, & alii.

L X I.

ANARDUS LIVIUS.

DE Livio Anardo Mediolanensi Viro, etsi sæculo XVII. floruerit, nullum inveni, qui mihi aliquid dixerit, aut indicaverit pro meo instituto exponendum: Nam ægrè fero Lectori meo aliud exhibere non posse, nisi nudum titulum Operis manuscripti, in quod offendi, dum mihi à pluries laudato Josepho Antonio Saxio Bibliothecæ Ambrosianæ Præfecto dignissimo benigniter datum fuit præclarissimos, & numero, & pluribus aliis de causis Codices ibi à nunquam satis celebrato S. R. Eccl. Card. Federico Borromæo invectos scrutari, sed uti in dies plura, quæ aliis invenire datum non fuit, reperiuntur, Auctori inter Astronomos Mediolanenses enumerando meliora, quàm ego profero aliquibus addere benignior fortasse fors suppeditabit. En Operis titulum.

I. Livii Anardi Patricii Mediolanensis Matthematicorum Schematum Cœlestium Volumen primum, continens figuras CLXVIII. Nativitatum varior. illust. Viror. præcipuè Mediol. Sæculi XVI. & XVII. MS. in fol. sign. D. pag. 271.
Extat ut supra in Ambrosiana.

L X I I.

ANGELICUS.

DE Angelico isto nil aliud mihi à suis Fratribus Reformatis Ord. Sancti Francisci suppeditatum fuit, nisi quod Provincialatum optime gessisset, atque in Conventu Hierosolymitano Montis Sion nuncupato ad superos evolasset Anno MDCXCII. die V. Julii; ideo ejus versio ex Hispanica, in linguam Italicam Historiæ Syriacæ Provinciæ, aut est opus Auctoris posthumum, aut altera editio prævivit illa, quam damus.

I. Istoria Cronologica della Provincia di Siria, e Terra Santa scritta in Spagnuolo dal Padre Giovanni di Calaorra, traddotta in Italiano dal Padre Angelico da Milano Minor Riform. Guardiano, e Custode di Terra Santa. *Venezia per Antonio Tuani 1694. in 4.*
II. Fioretti Istorici del P. Angelico da Milano Riformato di S. Francesco. *Milano 1689. in 8.*
Hæc à Suis.

ab ANGELIS DOSITHEUS.
Vide BOZZUS JO. BAPTISTA.

L X I I I.

de ANGLERIA ANTONIUS.

OPpidum insigne Angleria nomine ad Lacus Verbani marginem situm, in historiis præsertim Mediolanensibus passim occurrit, atque plures Viros in litteris famâ dignos protulit; etsi nonnulli allucinati sint inter eos enumerando Scriptores ab Angaria Hetruriæ Vico originem trahentes, similitudine nominis forsan in errorem adducti. Hoc idem animadvertit etiam Petrus Bayle in Lexico Critico ad articulum Angeli Caninii, & Hieronymi Magii, qui Anglariæ orti perperam Anglerienses à Bailleto, Lancellotto, & Nicolao Antonio appellati sunt. De Antonio nostro, cujus cognomen non habemus, Sitonus memoriam tantum reliquit in suo Theatro Equestris Nobilitatis, idest quod inter XII. Officii Pro-

Provisionum Præsides commemoratus fuerit anno MCDII. Ego ejus ingenii Monumentum addo in Bibliotheca Ambrosiana repertum, cui titulus:

I. Judicium factum per Magistrum Antonium de Angleria in Astrologia præstantissimum, de cujus scientia non est dubitandum. Anno MCDXLIV. MS. in 4. Sign I. n. 6. in Ambrosiana.

LXIV.

ab ANGLERIA PETRUS MARTYR.

INter eruditos Viros, qui Angleriam natalibus honestarunt, ut jam diximus, principem locum tenet Petrus Martyr, de quo varii scripsere, & mihi datum est ex his plura colligere, quæ sufficerent ad plenam istius Auctoris cognitionem præstandam, hactenus desideratam. Ipsemet Patriam suam pluribus locis in Operibus infra enunciandis profitetur, sed de ejus cognomine, in nullo præter quam in Rosini Licæo Lateranensi Lib. II. pag. 117. lego fuisse ex familia Serenia, nescio tamen quibus tabulis fretus id asserat. Ex Auctoris nostri Epistolis diligenter inspectis didici, habuisse duos fratres Jo. Baptistam unum, militem Venetum, Georgium alterum Modoëtiæ Gubernatorem anno MDXLVII. Jo. Baptistæ mortuo anno MDXVII. plurimas idem Petrus Martyr Epistolas direxit. Ex titulo libri de Orbe novo editionis Parisiensis MDLXXXVII. & ex Epistola Ludovici Mariani Tudetensis Episcopi, quæ est inter eas nostri Angleriensis, discitur dignitate Senatoria fuisse insignitum, namhuic est inscriptio: „ Ad Petrum Martyrem de An- „ gleria, conterraneum, & Affinem, necnon Cæsa- „ reum Senatorem: data est anno MDXX. Prothonotarius item Apostolicus, Prior Archiepiscopatus Granatensis, atque à Consiliis Rerum Indicarum Hispanicis, Regum Ferdinandi, & Elisabethæ, necnon Liberorum Regiorum magister, in ipsis Epistolis nobis ostenditur. Legationem ad Camponem Gaurum Memphiticum Regem suscepit, atque peregregiè integerrimèque eam descripsit ut infra: „ Sed tum, (sic Paulus Jovius inquit) „ importunè discessit, „ quum Ferdinandi Cortesii, in altero ad Occiden- „ tem Orbe invento, subactoque, insuitatæ fœlicita- „ tis victorias scripturus esse videretur. En ejus doctissima Opera, sed prius audiamus quid Matthæus Toscanus de eo cecinerit:

Quas Stephanus, aut Ptolemæus, aut Strabo, aut Mela
Terras nequivere gradu adire, nec scriptis,
Angleriæ illas arduus penetravit,
Laborque libris explicavit æternis.
Labor vetusta laude Cosmographorum
Hoc clarior, quo proferens soli metas
Plagam ampliorem pervagatus est Orbis.

I. Libri tres de Legatione Babylonica ex Urbe Granata ad Soldanum Babylonicum. *Hispali* 1500. *in fol.* Ejusdem libri Italica Versio Catoli Passi sub titulo delle cose notabili dell'Egitto. *Typis Venetis anno* 1564. *in* 8.

II. Epistolarum Libri XXXVIII. ab an. MCDLXXXVIII. ad MDXXV. *Compluti* primam viderunt lucem 1530. in fol. meliorem vero ex editione Elzeviriana *Amstelodami* 1670. in fol. Subjunctis Ferdinandi de Pulgar Epistolis per eadem tempora scriptis, Latinè, vel Hispanicè, cum notis Juliani Magonis, & libro itidem Hispanicè ab eodem Pulgaro ad Reginam Elisabetham de claris Hispaniarum Viris.

III. Decades Octo de Rebus Oceanicis, & Orbe novo; Prima editio fuit solummodo trium decadum *Basileæ apud Jo. Oporinum* 1533. in fol. completa vero *Parisiis* 1536. fol. & iterum anno 1587. sub hoc titulo. De Orbe novo Decades 8. diligenti temporum observatione, & utilissimis annotationibus illustratæ, labore, & industria Richardi Hacklnyti *Paris. anno* 1587. *in* 4.

IV. De Insulis nuper inventis, & incolarum moribus. *Basileæ, apud Oporinum* 1533. *fol. & Coloniæ* 1574. *in* 8. Qui liber Gallica lingua scriptus reperitur sic Pier Martyr Histoire des Isles nouvellement trouvées &c. *à Paris chez Sim. de Colines* 1532. *in* 4. Istum Petrus Savorgnanus una cum Ferdinandi Cortesii Epistolis inter Opera sua edidit *Basileæ* 1532. *in fol.*, & seorsim Italicè, *Venet.* 1588. *in* 8., adest etiam in libro: Navigazioni del Ramusio T. I. pag. 1., atque cum Joanne de Parvo in suo novo Orbe: ex his quidem Indicis Lucubrationibus derivasse videtur Italicum Opus, Istoria delle Indie Occidentali cavata dalli scritti di Pietro Martire; prodiit anno 1534. in 4.

V. Janus, Machus, Pluto furens, Carmina, necnon Hymni & Epigrammata, extant in prima decade Rerum Oceanicar. curante Ælio Antonio Nebrissensi, *Hispali* 1500. *in fol.*

VI. Carmen extemporale in bellantes ex imperandi cupidine, legitur in Epistola 556.

VII. Carmina alia in morte Fratris, ac contra Gallos. Extant in ejusd. Epistolis annor. MDXLVII. & MDXLVIII.

VIII. Epistola latina ad Comitem Jo. Moronum, quæ non legitur inter editas, data Tridenti Prid. Kal. Novemb. an. MDXXV. Extat inter Epistolas MSS. ejusdem Moroni, de quo suo loco.

De hoc Petro, & ejus scriptis diligentius præ cæteris tractavit Niceronus To. XXIII. Memoires des Hommes illustres pag 202. & seq. Possunt etiam consuli Jovius pag 206. elog. Nicolaus Antonius Tom. II. Biblioth. Hispan. pag. 362. & seq. Vossius pag. 671. Mothierius in libro, cui titulus: Essais de litterature Tom. II. pag. 228. Lasor à Varea, Draudii Bibliotheca Classica pag. 1011. Conradus Gesnerus, Antonius Possevinus, Trithemius, Picinellus etsi parum satis de eo pag. 463., & tandem Fabricius in Biblioth. Ecclesiastica, & melius in illa Medii Ævi, quam utinam Viro doctissimo ad umbilicum perducere datum fuisset. Vagæus in Chronico Hispaniæ Cap. IV. male arguit Auctorem nostrum, eo quòd quædam scripsisset, quæ parum cum Ecclesia Romana conveniunt, quod falsum est; forsan Petrum Martyrem Mediolanensem cum Petro Martyre Florentino confundit.

LXV.

ANNONUS JOSEPH MARIA.

INter Codices MSS. quos ego inspexi in Bibliotheca Fratrum Carmelitarum Congregationis, quam Mantuanam vocant, atque S. Joannis in Concha in hac Urbe, inveni optimas Conciones Quadragesimales P. Magistri Josephi Mariæ Annoni Mediolanensis ejusdem Ordinis, aliquibus quarum perlectis, dignas certè judicavi, quæ oblivioni minimè relinquantur, eo magis, quod de ipso sanè digno Concionatore, nec Felina, nec Vaghus in suorum historiis verbum faciunt. Florebat anno MDCXXVIII. uti legitur in Libri titulo, qui est:

I. Quaresimale intiero MS. in fol. paginar. 616.
Extat in Bibliotheca supradicta.

ab ANNUNTIATIONE LEANDER.
Vide PEREGUS PETRUS.

IN SEQUENTES ANONYMOS

MONITUM.

ANimus mihi primùm fuerat sequentes Anonymos, quorum ad me Opera pervenerunt, in calce hujus Bibliothecæ Lectoribus optimis dare; cùm vero Clarissimi Viri, qui similia Volumina edidere, Anonymos suos hoc loco duxerint collocandos; ego quoque, mutato consilio, eorum exempla sequi decrevi. Id unum moneo, quotquot hîc à me recensentur aliquo certo indicio Mediolanenses fuisse cognitos, eosque distributos, ordine chronologico temporis, quo scripserunt, servato: tametsi dolendum maxime sit eorum excidisse nomina; æqui tamen, bonique consulturos laborem hunc qualemcumque nostrum speramus omnes, quibus cordi est Eruditorum etiam ignotorum monumenta, lucubrationesque percurrere, & temporis potius edacitatem, quàm conatus meos causaturos, si plura desiderentur, quæ fortè aliquando clariora elucescent.

LXVI.

LXVI.

ANONYMUS I.

ANonymorum Mediolanensium antiquissimus censendus videtur, qui sequens Opus conscripsit:

I. Tractatus de Conflictu Vitiorum, & Virtutum.

In fine se Mediolanensem testatur his verbis: „ Ecce, ut ad vicinos nostros veniamus, Protasius, & „ Gervasius in propria hac Mediolanensi Civitate, „ propriaque Domo manentes, ac per annos decem „ Monachorum vitam exercentes, ita perfecti sunt, „ ut Martyres fierent.

Ambrosiani Ritus hominem fuisse indicant verba, nam ex hujus Ecclesiæ consuetudine Protasius Gervasio præponi solet, cum secus in Romana servetur, cujus rei rationem habemus apud Puricellum Differt. Ambrosi. n. 97. Cùm autem meminerit Auctor Regulæ Sancti Benedicti, ex eodem Instituto eum fuisse suspicamur, & in Cœnobio, quod olim extabat apud Ecclesiam, nunc Parochialem Sancti Protasii, cui cognomen ad Monachos, Cœnobitis inde translatis ad Basilicam Sancti Simpliciani. Opus istud rudioribus Sæculis adscribebatur Divo Augustino, & extat in Appendice Tomi IX. ejus Operum n. 19.

LXVII.

ANONYMUS II.

CElebris est apud Insubres Sancti Victoris Mart. memoria, cui præter alias in hac Urbe dicata est vetustissima Basilica, Portiana nuncupata. Hujus Martyris gesta Anonymus Mediolanensis conscripsit hoc titulo:

I. Vita Sancti Victoris Martyris.

Codex MS. in Pergameno, quem extare apud Monachos Congregationis Montis Oliveti, apud Basilicam Portianam Mediolani degentes, eoque uti in anniversaria ejusdem Sancti Martyris solemnitate asserit Puricell. Differt. Ambrosi. n. 19. huncque sibi suppeditatum scribit à Joanne Francisco Tessera ejusdem Monasterii Abbate, quem plurimum commendat.

LXVIII.

ANONYMUS III.

ANonymum Scriptorem, cujus opus nunc recensemus, Sæculo sexto post Christum floruisse existimavit clarissimus Papebrochius in Dissertatione sua accuratissima, quam in Tomo septimo Maji præposuit Chronologiæ Mediolanensium Episcoporum. Veruntamen Eruditissimus Muratorius in Præfatione operis Anonymi nostri, editi Tom. I. Scriptorum Rerum Italicarum parte secunda pag. 199. arbitratus est, Auctorem Sæculo nono, vel saltem decimo, vixisse pluribus adductus rationibus, quas ibi in medium profert, & quò Lectorem candidum libentissimè amandamus.

I. Opusculum de Situ Civitatis Mediolani, una cum Vitis priorum Archiepiscoporum Mediolanensium, quod ex MS. Codice Bibliothecæ Ambrosianæ Membranaceo signato P. n. 246. edidit Muratorius, ut supra.

LXIX.

ANONYMUS IV.

HUjus operis testimonio utitur Gualvaneus Flamma in Chronica Ordinis Prædicatorum ad annum MCCXXVII. fol. 253. pag. 1. dicens: „ Et dicit „ quidam Canonicus antiquissimus Sancti Nazarii, „ quod Beatus Dominicus Canonicam Sancti Nazarii, ubi Canonici habitum regularem deferebant, „ ingressus est: qui ipsum Beatum Dominicum in habitu regulari, quasi unum de ipsis, honorificè susceperunt.

Ex Puricell. Differt. Nazar. Cap. 109. n. 19.

LXX.

ANONYMUS V.

GRatam posteris operam impendunt quicumque Patriæ Monumenta litteris tradere satagunt, & temporis edacitatem fallentes, quæ forsan oblivione delerentur, accuratè custodiunt. Hos inter non spernendus Mediolanensis Anonymus, qui sequens Volumen elaboravit.

I. Chronica, seu Memoriæ pertinentes ad Civitates Dominii Mediolanensis ab anno MCLXVII. ad annum MCCLXVIII. MS. in 4. Chartaceus.

Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

LXXI.

ANONYMUS VI.

PRo inveterata Ecclesiarum omnium consuetudine Mediolanensis quoque Sanctorum Gesta colligere, & in unum Volumen redigere ab antiquissimis temporibus studuit. Hujus rei argumentum dat quod hic subdimus Anonymi nostri Opus:

I. Martyrologium Sanctorum Mediolanensium.

Illud MS. fuisse in Cœnobio S. Francisci Mediol. testatur Baldessanus in Historia SS. Martyrum Mauritii, & Sociorum libro I. & II., ubi affert etiam testimonium ipsius Martyrologii de Sancto Innocentio, cujus corpus colitur Canturii in Ecclesia Sancti Jacobi, & ex eo Petrus Paulus Bosca in Martyrolog. Mediolan. ad diem XV. Septembr. n. 3. Addit idem Bosca in notis ad diem XIV. ejusdem mensis, scriptum videri hunc Codicem forsan sub finem Sæculi XIII. cùm in eo fiat mentio Gosfredi de Bussero, qui fuit Parochus Rodelli, & Vitas Sanctorum scripsit Anno MCCXX. de quo suo loco.

Hunc etiam Codicem pluries in Martyrologio ipso citat idem Bosca, in notis præcipuè ad diem XXX. Septembris, ubi asserit, se in hoc Codice vidisse Acta Sanctæ Sophiæ à Joanne Presbytero Mediolanensi conscripta, de quo infra dicemus.

LXXII.

ANONYMUS VII.

PRæclara Antistitum Mediolanensium Acta plures prosecuti sunt Scriptores sparsim in hac Bibliotheca commendandi, quos inter memorandus etiam Anonymus sequentis libri Auctor.

I. Commemoratio hujus Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Episcoporum, quantum in hoc Sæculo vixerunt, aut ubi sepulti sunt.

Incipit à Sancto Barnaba, desinit in Guillielmo Pusterla, quem dicit obiisse Avenione, & sepultum in Domo Fratrum Prædicatorum. Ideo scriptus videtur hic liber anno circiter MCCCLXI.

Ex Archivo Imperialis Capituli S. Ambrosii intulit in collectionem suam Diplomat. Mediolanens. Nicolaus Sormanus Biblioth. Ambr. Doctor, qui hunc, & alios Scriptores nobis perhumaniter communicavit.

LXXIII.

ANONYMUS VIII.

FLoruit Sæculo XIV. Anonymus Poëta Mediolanensis ignotus, certè Crescimbenio, Fontaninio, aliisque doctissimis Viris, qui de Poësi Italica, ejusque Professoribus ex instituto disseruerunt. Scripsit ille Carmine Italico Opus sequens anno MCCCXCI. barbaro quidem pro more sæculi stylo, sed censoria virga sui temporis vitia castigat.

I. Poëma Italicum paginarum VII. in cujus calce sic legitur:

E se di chi t'a facta alcun se lagna,
Digli che stà alla Pietra cagna
In Milano
E facta sotto l'anno de MCCCXC uno
Indictione quarta decima,
Per man d'uno,
Che non decima denari,
Peroche gli sono sì salvaggj, e contrarj,
Che non se ponno domesticare,
Ne stare con lui.
A dirlo contra Vui
El se giama della Terra che fronteggia Cantù.
Amen finit.

Extat in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium S Ambrosii Mediolani, in Codice cui titulus: Collectiones Variæ, in fol. sign. n. 15.

LXXIV.

ANONYMUS IX.

PRoprio, & peculiari Ritu præditum fuisse Humiliatorum Ordinem apud Insubres quondam florentissimum testantur Sacri Liturgici Codices, & impressi, & manuscripti in hujus Urbis Bibliothecis obvii. Id etiam præstat Anonymus noster, qui ejusdem cœtus fuisse videtur

I. Martyrologium ad usum Fratrum Humiliatorum.

MS. in Pergameno, charactere satis antiquo, inchoatum à vigilia Nativitatis Domini. Hunc Codicem citat Puricellus Dissertat. Nazar. Cap. 48. n. 13., asserens, cum sibi suppeditatum fuisse ab ejusdem Ordinis Monialibus in Monasterio Sanctæ Catharinæ cognomento ad Braydam degentibus. Eum citat sæpe in Martyrologio suo Bosca, præcipuè in notis ad diem I. Novembris, ubi ait nunc illud servari in Bibliotheca Ambrosiana. Scriptorem Mediolanensem fuisse multa evincunt, præcipuè verò quòd hujus Ecclesiæ Ambrosianæ Festivitates proprias recenseat; inter quas illud non omittendum, Inventionem SS. Nazarii, & Celsi enunciari Pr. Id. Junii.

LXXV.

ANONYMUS X.

ET Jurisprudentiæ, & Eruditionis ornamentis excultus fuit Anonymus, cujus hic damus Codicem plurimi certè faciendum, ut ex Librorum argumentis Lector agnoscet. Is continet:

I. De Monarchia Libros XI.

Idest:

De Principibus.
De Consiliariis Principum.
De Castellanis.
De Officialibus.
De Milite.
De Bello.
De Crimine lesæ Majestatis.
De Confœderationibus Principum; & Conventionibus.
De Privilegio, & Rescripto.
De Dignitate.
De Fisco.

A Opus est inscriptum Philippo Mariæ Vicecomiti, & in Epistola Nuncupatoria Auctor se dicit à Senatu Mediolanensi Lectorem Juris Imperatorii Ticini electum, & per octo annos ibi mansisse, postea ad Urbem Senensem translatum pro eodem munere, spe redeundi ad Mediolanensem Patriam.

MS. in fol. Pergameno cum miniaturis, Sæculi XIV. circiter. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

LXXVI.

ANONYMUS XI.

B AMbrosianos Ritus nedum prosa, verum etiam Carmine Mediolanenses exponere curarunt, nam Anonymus quidam scripsit:

I. Carmen prolixum Italicum, vulgò *Terzetti*.

Illud è veteri MS. Archivi Confessionis, vulgò *Scuroli* Basilicæ Ambrosianæ, sibi ab amico suppeditatum, inseruit Jo. Petrus Puricellus Monument. Basilicæ Ambrosianæ n. 51. Plenum est eruditione ad Ambrosianos Ritus veteres cognoscendos utilissima, & narrat beneficentiam Angelberti Archiepiscopi in Ambrosianum Altare, quod laminis aureis, gemmisque ornavit, ut alibi diximus. Stylum redolet Sæculi XV. ineuntis.

LXXVII.

C ANONYMUS XII.

QUo anno Scriptor Anonymus Annales inferius indicandos concinnarit, & in vivis extiterit, apud Clarissimum Muratorium, qui Opus ipsum in Tomo XVI. Scriptorum Rerum Italicarum pag. 642. vulgavit, Lector inveniet. Etenim in Præfatione clarissimis argumentis evincit, non ante annum MCDLXXX. scribendæ historiæ manum admovisse; neque Petrum de Sorevina Civem Mediolanensem, & in Civitate Papiensi Sacræ Theologiæ Lectorem, vel Fratrem Gualvaneum della Flamma, vel Petrum Azarium Novariensem hujus historiæ Auctores dicendos. Tanti viri sententiam nos quoque amplectentes Anonymum unicè Mediolanensem dicemus,
D cujus liber sic inscribitur:

I. Annales Mediolanenses ab Anno MCCXXX. usque ad Annum MCDII. ab Anonymo Auctore litteris consignati. Extant loco citato.

LXXVIII.

ANONYMUS XIII.

PIetatis eximiæ censendus est Auctor Anonymus noster, qui sequens Opus conscripsit ad Mediolanensium devotionem in sacra Patriæ loca Divinis Thesauris locupletata excitandam. Non parvi momenti fuisse existimamus, cum illius testimonio clarissimus Puricellus non uno loco dicta sua confirmet, ut data
E Voluminis Inscriptione dicemus.

I. De Indulgentiis, quæ concessæ sunt nostræ Urbis Ecclesiis: deque Corporibus Sanctorum in ea, ejusque Diœcesi quiescentibus.
Fuit apud Puricellum, ut ipse testatur Dissertat. Nazarianæ cap. 127. n. 1., cujus etiam Fragmenta septem in eodem capite inserta leguntur.
Conscriptus fuit Anno MCDLXXXI., ut, eodem Puricello teste, legebatur fol. 27. pag. 2. ejusdem MS.

LXXIX.

ANONYMUS XIV.

ANno MCDLXXXVII. Helvetii, qui jam triennali bello Insubriam afflixerant, ingenti clade affecti sunt à Mediolanensis Ducis exercitu; ut pluribus narrat

narrat Bernardinus Corius Histor. Mediol. part. VI. Anonymus quidam hujus belli narrationem suscepit, quam infra dabo. Coævum se, & Mediolanensem multis in locis patefacit, idcirco inter Scriptores nostros meritò commemorandus; præcipuè quod elegantissimè & prorsus latina phrasi conscripserit. En illius titulum:

I. Historia Belli Helvetici cum Oratione ad Populum Mediolanensem Bernardi Gribelli ad arma capienda ipsum suadentis.
MS. in 4 optimæ notæ in Pergameno cum Miniaturis. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

LXXX.

ANONYMUS XV.

PLuribus in locis Auctor se Mediolanensem ostendit, & diligentissimi Scriptoris nomen justè sibi meruit, nam rejectis vetustissimorum sæculorum fabulis, solidiora ab Auctoribus emunctæ naris excerpsit; dignus itaque est ut legatur præsertim ab anno MCDXX. usque ad finem.

I. Chronica della Città di Milano dalla Fondazione fino all'Anno MCDLXXXVII. MS. in fol. Autog. pagg 500. Extat in Biblioth. Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum Ord. Min. Observ. Modoëtiæ.

LXXXI.

ANONYMUS XVI.

SI omnes, etsi Anonymos, à quibus Cathalogi, aut Chronica Archiepiscoporum Mediolanensium scripta fuere Lectoribus meis exhibere instituissem, nimio tedio forsan eos affecissem; digniores ideo, antiquioresque selegi, inter quos merito adest noster pluribus de causis:

I. Chronica Archiepiscoporum Mediolanensium à S. Barnaba ad Hippolytum Estensem, idest ad an. MCDXCVIII. Codex MS. Chartaceus, ut videtur, Autographus litteris initialibus rubris; extat in Bibliotheca Ambrosiana sign. A. num. 98. in fol. In fine adest.
II. De progenie Dominorum Vicecomitum de Mediolano, & unde venerunt, secundùm Chronicam antiquissimam.
Desinit in Vita Joannis Vicecomitis Archiepisc. & Domini Mediol. his verbis: „ Regnavit igitur Joannes „ Archiepiscopus annis decemseptem circa. Hic à Cle„ mente VI. Pontifici excommunicatus, & aliis gra„ vioribus Sententiis innodatus, tandem Sedis Apostoli„ cæ extitit filius. Factus est Archiep. Mediolan. anno „ MCCCXLIX. de mense Februarii. Auctor videtur unus & idem duorum Opusculorum, ac saltem si duo, æqualis ætatis se produnt.

LXXXII.

ANONYMUS XVII.

INter Eruditos nostros Anonymos Scriptorem infrascripti Operis recensere decrevi, eo quod, tametsi breve Chronicon concinnaverit, nihilominus solertissimum, atque in colligendis suæ ætatis monumentis, illustriumque Virorum Actis satis diligentem se demonstret. Non enim ex mole, sed ex eruditione, cum doctis omnibus, Libros pluris æstimandos arbitror. Hujusmodi est quod coævus iste litteris tradidit, nempè:

I. Chronicon Rerum Mediolanensium à die VIII. Martii anni MCDLXVI. ad diem VIII. Septembris ann. MCDXCIX. In contextu se indicat Mediolanensem. MS. fol. in Cod. sign. D. n. 45. Extat in Biblioth. Metropolitanæ Mediolanensis.

LXXXIII.

ANONYMUS XVIII.

QUantæ utilitatis sit Codex Anonymi Mediolanensis à me hìc memorandus, præsertim ad antiquitatis servandam memoriam, ex solo titulo Lector agnoscet. Hoc unum moneo, dignum esse Opus, quod vetustatis amatores, & maximè politici regiminis, quo vetustiores utebantur, sciendi cupidi, diligenti perquisitione volutent. Illud est:

I. Rubrica Intratarum Illustrissimi, & Excellentissimi D. D. nostri Ducis Mediolani, Papiæ, Angleriæque Comitis, ac Cremonæ Domini, anni scilicet MCDLXIII. Incipit à Mediolano, Papia, Cremona, Placentia, Parma, Laude, Cumis, Novaria, Alexandria, Terdona &c. una cum omnibus expensis annualibus. MS. Pergam. in 4. justæ molis. Extat in Biblioth. Canonicor. Lateranensium S. Mariæ Passionis Mediolani. In fronte hoc legitur: *Custodiatur diligentissimè*.

LXXXIV.

ANONYMUS XIX.

ANonymis nostris Mediolanensibus adteximus & sequentem, in quo nihil præter corruptum ejus sæculi idiotismum Lector damnabit; liber verò ipse ob Ecclesiasticam Eruditionem lectu non est indignus:

I. Tractato utilissimo alle Anime devote, cioè delle Indulgentie, & Corpi Santi, che sono nelle Giesie de la Citade de Milano: etiam in alcuni altri lochi, che sono nel Comitato de la dicta Citade: come si trova per li antiqui Registri, & Privilegj autentici.
Eum citat Puricellus Differt. Nazar. cap. CXXXV. n. 1. & dicit Impress. anno 1515.
Ibi etiam reperiuntur varia ex hoc libro fragmenta ab eodem Puricello recitata; idque argumento est non contemnendæ Eruditionis Scriptorem fuisse, utpotè qui à tanto Viro laudari, & citari meruerit.

LXXXV.

ANONYMUS XX.

VIxisse videtur Anonymus Mediolanensis Scriptor sequentium Operum ad Ritus Ambrosianos veteres cognoscendos utilissimorum, ante Divi Caroli tempora, nam postremo loco pag. IX. reperitur Ordo processionis ad feretrum, seu Castrum Doloris, ubi recensentur omnia Canonicorum hujus Urbis Collegia, sed nulla ibi mentio Canonicorum Sancti Thomæ in Terra Amara, quos in Urbem introduxit Sanctus idem Cardinalis Archiepiscopus Anno MDLXXIV. ex Glussiano in Vita Sancti Caroli lib. 3. cap. 5.

I. Missa solemnis, quæ in præsentia Pontificis celebratur more Divi Ambrosii. MS. in fol. paginarum 18.
II. De Matutinis pro Defunctis cum Officio, quod post Missam agitur, & cum Missa Pontificali more Ambrosiano. MS. in 4. pag. 12.
Extant apud Canonicum Jo. And. Iricum, Autographa, & eodem charactere conscripta.

LXXXVI.

ANONYMUS XXI.

SI titulum sequentis Operis, & phrasim, qua conscriptus est, inspiciamus, nihil decoris in eo reperietur. Si verò Monumenta in ipso obvia considerentur, non indignus censebitur ejus Auctor, qui Scriptoribus nostris inseratur; multa enim continet ad rerum Mediolanensium notitiam pertinentia. Illud interim Horatianum juvat hic monitum titulo præmittere:

Spectatum admissi risum teneatis amici.

I. Historia come fù instituita, e consecrata la Giesa de Madonna S. Maria in Monte dal glorioso Doctore Sancto Am-

Ambrosio Archivescovo de Melano, con la legenda de la Beata Catherina Palantina prima Institutrice, ed Abbadessa del Monastero de S. Maria in Monte a lode del tremente, e magno Iddio. Impressa ne la inclita Città di Melano per Messere Gottardo da Ponte, che stà nella contraia de Sancto Satiro per mezo il Barbero de la Dovana, nell' anno del Segnore 1547. a dì 18. de Settembre, in 4.

LXXXVII.

ANONYMUS XXII.

SÆculo illo fœlicissimo, quo Sanctus Carolus Borromæus, nedum Italiæ, sed totius Ecclesiæ decus, Mediolanensibus sacra Jura dixit, plures floruere Viri doctissimi, quos sparsim in hoc opere laudamus, quosque Præsul ille optimus, & exemplo, & præmiis ad doctos labores invitabat. Hos inter non contemnendus videtur Anonymus quidam Operis inferiùs memorandi Auctor. Eum ideo inter Insubres Scriptores damus, quod non uno loco se patriâ Mediolanensem fuisse profiteatur. En opus ipsum:

I. Archiepiscoporum Mediolanensium Vitæ, usque ad Sanctum Carolum Borromæum. MS. in fol. sign. Q. n. 122. in Biblioth. Ambrosiana.
In fine adest notula Archiepiscoporum Mediolanensium, qui in Sanctorum album sunt relati, numero XXXII.

LXXXVIII.

ANONYMUS XXIII.

EOs inter Scriptores, quorum Codicibus usus est Clariss. Vir. Joannes Petrus Puricellus ad texendam eruditissimam Nazarianæ Basilicæ Dissertationem, de qua cum laude alibi sermo erit, locum sanè non humilem obtinuit Anonymus quidam Poëta, qui Arderici Archiepiscopi gesta Carmine heroico prosecutus est. Eum, quod, ut infrà dicemus, se Mediolanensem declaret, hic collocamus una cum Operis sui titulo, qui sequens est:

I. Divi Arderici Comæ Archiepiscopi Mediolanensis Historia
Incipit:
„ Pontificem canimus Comam, natumque, patremque.
Decimum Carmen ita se habet:
„ Seu duo circumdent Urbem quod flumina nostram.
Ex quo eruimus Auctorem Mediolanensem fuisse, cum ibi de hac Urbe verba faciat.
In fine sic legitur:
Impressum Arimini, apud Astulphum de Grandis Veronensem. Anno Domini MDLXII.
Extat memoria apud Puricell. in Differt. Nazar. Cap. 84. n. 6.

LXXXIX.

ANONYMUS XXIV.

QUisquis ille fuerit Mediolanensis Anonymus, qui Urbis suæ monumenta in unum collegit, debita certè commendatione apud posteros non est fraudandus. Ego certè, cui cordi est eruditorum Virorum à temporis edacitate memoriam vindicare, dignum duxi ignotum licèt hìc inserere, ut vivat ingenio, qui nomine periit. Scripsit ergo, Typisque vulgavit sequens Opus:

I. Compendio delle Cronache della gran Città di Milano in 8 *Milano per li Fratelli Meda* 1571.

XC.

ANONYMUS XXV.

REligiosum Virum fuisse, atque in Monasterio Sancti Celsi hujus Urbis quondam Monachorum Cluniacensium, nunc Congregationis Rhenanæ

A Canonicorum Regularium, qui Salvatoris nomine sunt insigniti, vitam duxisse Anonymum istum, satis clarè ex contextu Operis apparet, cui titulus:

I. Codex MS. multa continens ad Monasterii S. Celsi hujus Urbis statum, & ad nonnullorum ibidem Canonicorum Congregationis Rhenanæ Professionem pertinentia, ex cujus folio 52. fragmentum recitat Puricellus Differtat. Nazar Cap. 136. n. 2. In quo Auctor Codicis se Mediolanensem esse prodit his verbis: „ Nota „ ancora, che nella detta nostra Chiesa è il Corpo di „ S. Celso &c. Hinc citat hujus Codicis Scriptor librum alium Anonymi, undè hausit memoriam inventionis Corporis S. Celsi sub Ara maxima ejusdem templi anno MDXXI die XX. Aprilis reperti, cum aliis SS. reliquiis, cui memoriæ hæc verba subjecta erant: „ & etiam ego Ambrosius Brasca, & Joannes Baptista „ filius aderamus.
B Hunc Codicem in Celsiani Monasterii Archivo extantem sibi suppeditasse Jo. Bapt. Madernum ejusdem Cœnobii Abbatem Regularem, quem plurimum commendat, testatur idem Puricell. loc. cit. n. 1.
Aliud ejusdem libri fragmentum recitat idem Puricellus loco citato cap. 151. n. 5. ubi Auctor narrat inventionem Corporum SS. Martyrum Basilidis, Cyrini, & Naboris factam mense Aprili anno MDLXXXI. ex quo patet, Scriptorem usque ad hæc tempora vixisse.

XCI.

ANONYMUS XXVI.

COnscriptum fuit sequens Opus, ut ibi notatur, anno MDCXIX. die XII. Decembris, & refertum est purissima eruditione circa Acta Sanctorum, C quorum festa in Ambrosiana Ecclesia celebrantur; examinantur enim notæ Chronologicæ, & alia, quæ in singulis lectionibus ejusdem Breviarii vel corrigenda videbantur, vel in dubium revocari poterant. Sanè Mediolanensem Auctor se centies ostendit:

I. Animadvertenda in nova Breviarii Ambrosiani editione. MS in fol. Extat apud Canonicum Jo. And. Iricum. Autograph.

XCII.

ANONYMUS XXVII.

OMnia hæc Opuscula uno, eodemque charactere conscripta sunt, & quidem Autographa, cùmque in his sæpius mentio fiat Sancti Caroli, conscri-D pta creduntur circa medium Sæculi XVII. Porro Author se pluries Mediolanensem prodit; & peritissimus fuisse videtur tam sacrorum Rituum, quàm Ecclesiasticæ Historiæ. En ejus scripta:

I. Differtazione intorno al Tempio di S. Ambrogio di Milano.
II. Altra sopra il Sagro Chiodo, che si venera nella Metropolitana.
III. Raccolta di alcune Notizie degli Atti di S. Anna Madre della B. V.
Extant MSS. in fol. apud præfatum Canonicum Jo. Andream Iricum.

XCIII.

E

ANSPERTUS ARCHIEPISCOPUS.

ANspertus Confalonerius vocatus ex Oppido Blassono prope Modoëtiam, filius Arbutii nobilis Mediolanensis, & Garidtrudæ, ut ex ejus Testamento, B. Bono Thadono successit ex Archidiacono, Anno DCCCLXIX. die XXV. Julii, ab Adriano Papa confirmatus est. In lib. Successorum S. Barnabæ singularis pietas Ansperti erga pauperes commendatur, & ibi sic legitur: „ Archiepiscopus Anspertus in teterima „ peste, quæ suo tempore omnem Italiam, populum- „ que Mediolanensem præcipuè invaserat, pestilenti „ lue tabescentes perpetuo studio visitasse, eisque „ Sacramenta omnia ministrasse fertur, idque ipsum „ officium ejus exemplo, & jussu, Parochi etiam „ accuratè præstitisse dicuntur. Ille omni Europa, Italia,

Italia, & Urbe, ditioneque Mediolanensi præsertim pestilentiæ morbo vexata, atque afflicta, tum ea ipsa officia præstitisse, tum cibum etiam, ac victum tabe languentibus manu sua ministrasse commemoratur. Accidisse hanc in Italia pestis luem an. DCCCLXXIV. Ansperto Præsule, scribit Tristanus Calcus. Post hæc Anspertus anno DCCCLXXVI. Carolum Calvum coronavit Papiæ, à quo quædam Castella in Papiensi Comitatu recepit: Diploma de eadem re ex Ambrosiano Archivo retulit Puricellus. Idem Anspertus anno DCCCLXXX. Carolum Crassum Ludovici Germaniæ Regis filium, & in Regno Successorem, Regni insigniis exornavit Papiæ. Eximium ejusdem Caroli Crassi privilegium Ambrosiano Cœnobio concessum post suam coronationem adfert citatus Auctor ex originali num. 131. Sancto Satyro D. Ambrosii Fratri Templum excitavit, & Xenodochium, ac Sacella plura in Oppido Blassono erexit. Apud Ambrosianam Basilicam sepultus jacet, ubi in majori sacello ad sinistram hæc Carmina leguntur:

HIC JACET ANSPERTUS, NOSTRÆ CLARISSIMUS URBIS
ANTISTES, VITA, VOCE, PUDORE, FIDE.
ÆQUI SECTATOR, TURBÆ PRÆLARGUS EGENÆ:
EFFECTOR VOTI, PROPOSITIQUE TENAX.
MOENIA SOLLICITUS COMMISSÆ REDDIDIT URBI
DIRUTA: RESTITUIT DE STILICONE DOMUM.
QUOT SACRAS ÆDES, QUANTO SUDORE REFECIT:
ATRIA VICINAS STRUXIT ET ANTE FORES?
TUM SANCTO SATYRO TEMPLUMQUE, DOMUMQUE DICAVIT,
DANS SUA SACRATO PRÆDIA CUNCTA LOCO;
UT MONACHOS PASCANT ÆTERNIS OCTO DIEBUS,
AMBROSIUM PRO SE QUI SATYRUMQUE ROGENT.

OBIIT ANNO INCARNATIONIS DOMINI DCCCLXXXII. VII. IDUS DECEMBRIS,
INDICTIONE XV.
REXIT EPISCOPATUM SUUM ANNIS TREDECIM, MENSIBUS QUINQUE, DIEBUS DUODECIM.

PRÆSUSULIS ANDREAS PRÆFATI CAPTUS AMORE
HOC LEVITA SIBI CONDECORAVIT OPUS.

De eo superest:

I. Formula, qua usus est Anspertus anno DCCCLXXVI. cum in Conventu Ticinensi Carolum Calvum in Regem Italiæ elegit, ex sedis suæ vetustissimo Privilegio, quam refert ex Actis ejusdem Synodi Ticinensis Sigonius ad eum annum.

II. Consultatio ad Jo. Papam VIII. super electionem Josephi Episcopi Astensis; memoratur in Epistola XII. ejusdem Pontificis ad Anspertum.

III. Epistola eidem Pontifici scripta, meminit idem in litteris Anselmo Mediolanensi Archidiacono datis.

IV. Relationes ab Ansperto transmissæ ad Apostolicam Sedem pariter meminit suprememoratus Pontifex in Epistola ad Antonium Episcopum Brixiensem.

V. Testamentum ab ipso Ansperto scriptum, servatur in Archivo S. Ambrosii signatum tempore Caroli Regis quondam Hlodovici anno ejus Regni in Italia primo. XI. mensis Novembris, Indictione III.

Extant ad eum Epistolæ Joannis Papæ VIII.

In prima, respondet super negotio Abbatis cujusdam, qui nullo comprobato crimine à Regii Cœnobii Præpositura depulsus fuerat.

In secunda, nunciat eidem Ansperto, & Joanni Ravennati, & VValperto Aquilejensi Archiepiscopis, se excommunicasse Adelardum Episcopum Veronensem, quod Nonantulanum Monasterium invasisset.

In tertia, vocat Anspertum, & Antonium Episcopum Brixiensem ad Synodum Ravennæ celebrandam.

In quarta, monet Anspertum, ut quantocitius cum Suffraganeis ad Synodum in Gallia tenendam accedat, & queritur de perfidia Lamberti Comitis Spoletini.

In quincta, & sexta, monet eum, ut sibi cum omnibus Episcopis suis Papiam occurrat.

In septima, vocat eum ad Synodum Romæ celebrandam, ubi de Imperatoris electione agetur, & jubet nequemquam Regem excipiat, antequam ipse Imperatorem elegerit.

In octava, & nona, denuo ad Synodum vocat, & præcipit, ne cum Francorum Regibus Italiam ingressuris placitum faciat.

In decima, & undecima, denuo ad Synodum vocat.

In duodecima, confirmat Ordinationem Josephi Episcopi Astensis.

Extant omnes in Tom. XXIV. edit. Reg. Paris. Concil.

Privilegium eidem Ansperto ab eodem Carolo Calvo concessum anno primo Imperii sui Indictione nona, extat apud Puricell. in Monum. Basilicæ Ambros. num. CXXVIII.

Agunt de eo Ughellus, atque Puricellus in Differt. Nazar. cap. 83. num. 2. & seq. nec non Fabritius Bossius, de quo suo loco.

XCIV.

ANTIMIANUS AYCARDUS.

Aycardus Antimianus ex oppido Camodea Novariensis Diœcesis, translato ad Sedem Aquilejensem Cassono Turriano, Anno MCCCXVII. IV. Kal. Octobris à Joanne XXII. ad Mediolanensem Sedem promotus est. Eum ex ordine Minorum fuisse probat Cotta in Museo Novariensi pag. 33. ex Epitaphio Caraveræ ejus Matris, quod extat in Claustro Divi Francisci Novariæ, prope januam Sacrarii. Ob reconditam doctrinam, morumque probitatem Joannis Pontificis judicio dignus habitus est, qui ad tantam dignitatem assumeretur. Obstante magno Matthæo Vicecomite, ejusque filiis Mediolani tunc temporis dominantibus, vix tandem Anno MCCCXXXIX. ad Ecclesiam suam accedere permissus, ut multis probat Camillus Sitonus, sub nomine Manilii Scotti, in apparatu pro illustrando Archiepiscoporum Mediolanensium Catalogo. Matthæum ipsum cum filiis fidelium communione semovit. Cùm concionem haberet ad populum, plures ærumnas Mediolanensibus impendentes quasi afflatus numine prænunciasse narratur. Exulem decessisse in Urbe Roma Anno Domini MCCCXXXIX. die XI. Augusti, & sepultum in Aracœli nonnulli contendunt; sed in Catalogo Beroldi MS. Biblioth. Metropolit. legitur: *Obiit Mediolani in Canonica Sancti Ambrosii die XII. Augusti MCCCXXXIX.* Addit Flamma eum jacere ad Sanctum Franciscum, sive ut alia MSta habent, sepultum apud Minores. Id confirmat sepulchralis Urnæ operculum è candido marmore in duas partes divisum, quod è Templo translatum, extat Parieti insertum non longè à janua Sacrarii Divi Francisci hujus Urbis, in quo Aycardi Icon anaglyptico opere insculpta Minorum vestibus, & Pontificalibus ornamentis decorata conspicitur:

I. Extant acta Synodi, quam habuit in Pago Burgolio prope Alexandriam, quæ ex originali archivi Vaticani exhibet Ughellus tomo IV. in Archiepiscopis Mediolanensibus n. 102. Scripsit ad eum litteras Joannes XXII. dat. Avenione XI. Kal. Januarii Pontificatus sui Anno VI., in quibus dolet de Matthæi Vicecomitis adversùs Ecclesiam conatibus.

II. Aycardi Oratiunculam Modoëtiæ habitam ad confirmandos eos, qui Ecclesiasticas partes armis propugnabant ad-

versùs Vicecomites, refert Ripamontius Libro II. Hist. Mediolanensis non longè ab initio.

III. Binæ ejus Litteræ ad Lanfrancum Mosseiam Præpositum S. Ambrosii, quarum prima data est Alexandriæ in domo Fratrum Minorum Anno MCCCXXXVII. die XXVI. Martii pro Hospitali Pauperum sub titulo Sanctæ Catherinæ ad Pontem Fabrorum nuper constructum, reservato sibi, & Cameræ Archiepiscopali censu annuo unius libræ ceræ per ejusdem Hospitalis administratorem singulis annis in festo Sancti Ambrosii, in signum subjectionis persolvendo. Altera verò dat. ibid. Anno MCCCXXXIX. die XIX. Aprilis, pro Monialibus Sanctæ Mariæ in Valle, sive de Montano, pro commutatione quorumdam prædiorum.

Se eas vidisse asserit Puricellus Differtat. Nazar. Cap. 116. num. 13.

IV. Epistolæ duæ Benedicti XII. datæ Avenione XV. Kal. Januarii Pontificatus sui Anno II., & X. Kal. Martii Anno III., in quarum prima agit de exactione pecuniarum pro expeditione Hierosolymitana; in alia verò de excommunicatione Matthæi Vicecomitis, cum responsionibus, quas habes apud Ughellum loc. cit. ex Regestis Vaticanis.

Extant Synodi Borgoliensis irritatoriæ litteræ Benedicti XII. de quibus dicendum infra in Joanne Vicecomite Archiepiscopo.

Agunt de eo Ripamontius, Cotta, VVadingus, & alii, præter supra citatos.

X C V.

ANTONIUS.

QUod de Antonio Mediolanensi Ordinis Capuccinorum profero, non suis, sed humanissimo Patri Bonhomio alibi à me memorato, & Bibliothecæ Carthusiensis prope Papiam custodi debeo, nam is, ut mihi faveret solicitus in scrutandis MSS. ibi servatis, uti pluries Lector in hoc Opere videbit, quæ sequuntur, invênit de isto, ut ipsemet testatur, verè eximio Concionatore erga finem sæculi XVI. florente; nec mihi datum fuit plura invenire ad eundem spectantia. Ejus Opera sunt:

I. Un libro di varie Prediche fatte nel 1573. nel di cui fine ha una Predica per S. Homobono Cremonese.
II. Quaresimale fatto in Genova l'Anno 1585.
III. Altro Quaresimale trascritto da Alfonso Beccaria.
IV. Due Sermonarj di varie Prediche.
V. Altro libro di varie Prediche fatte in varie Feste.

Omnes MSS. in Biblioth. Carthusiæ prope Papiam, ut supra innui.

X C V I.

APPLANUS CONSTANTIUS.

COnstantius Applanus Mediolani nobili natus sanguine inter Canonicos Regulares Lateranenses cooptatus, cum Oratoris munere Congregationis suæ nomine apud Apostolicam Sedem fungeretur, in ea incidit tempora, quibus Sixtus PP. IV. Lateranensem Basilicam Sæcularibus Canonicis tradidit. Plurimum igitur laboravit apud eundem Pontificem, eique ob eruditionem notissimus simul, atque gratissimus dignus habitus est, qui primus omnium Sanctæ Mariæ de Pace Diplomate Pontificio Canonicæ hujus Urbis præficeretur Præpositus, Pontificalibus etiam insigniis decoratus. Rexit etiam Abbas Monasterium S. Petri de Pado Cremonæ. Bis quoque Visitatoris munere functus est. Obiit ætatis suæ sexagesimo sexto, non absque sanctitatis fama. Quæ vidi de ipso accipe:

I. Soliloquia Virorum. Liber Constantii Applani Mediolanensis Canonici Regularis, in quo Collocutores sunt Constantius, & Animus, de humani arbitrii libertate, & potestate, ad Cardinalem Ascanium Sfortiam Vicecomitem. In fine sic legitur: „ Opus insigne, ac prope Angelicum „ Reverendi P. D. Constantii Applani Mediolanensis, Ca- „ nonici Regularis, sacræ paginæ acutissimi interpretis, „ impressum exactissima opera, studioque exquisitissimo „ Caroli de Darleriis Cremonensis Impressoris egregii in „ inclyta Urbe Cremona, Anno Domini MCDXCVI. „ IV. Non. Octobres feliciter explicit. Imperante verò „ faustissimo, ac sapientissimo Ludovico Sfortia Anglo „ Mediolani Duce, anno felicissimi Principatus ejus se- „ cundo. Extat in Biblioth. Canonicor. Lateranensium Mediolani. Male Picinellus in suo Athenæo de isto Opere duo fecit, & male etiam Aubertus Myræus in Biblioth. Eccles. sæcul. XVI. num. 9. illud dixit Mediolani impressum.

A Soliloquia ista composuit, dum Abbas esset S. Petri de Pado.

II. Joanni Augustino Fratri omnium amantissimo Constantius Applanus Sal. Epistola ascetica de Mundi fallaciis, sive Tractatus pagin. 20. MS. autograph. in Biblioth. eadem inter Miscellanea Cod. sign. 132.

Loquuntur de eo præter supradictum Picinellum pag. 154. Rosinus in Lyceo Later. lib. 3. pag. 236. Pennotus in Hist. Tripart. lib. 3. cap. 55. num. 2. Antonius Possevinus in Apparatu Sacro. Carisius in Theat. Sacro. Jo. Philippus Novar. Chron. lib. 6. cap. 33.

X C V I I.

de ARACIEL JOSEPH RUIZ.

JOseph Ruiz de Araçiel Didaci junioris, & Theresiæ Blancæ Vicecomitis filius, Mediolani natus est, origine verò Hispanus, & ex Urbe B vulgò *Calahorra*, ad Iberum sita, nunc Castellæ veteris, olim Navarræ, clara ex stirpe profectus. Porro Didacus item Didaci senioris, & Laurentiæ Diaz Gonzalez filius, ut Revisionem (Hispanicè *Veedoriam*) generalem exercituum Proprietarii loco moderaretur, anno MDCXLVI. in Italiam trajecerat.

Joseph noster studiorum suorum, adolescens adhuc, emenso curriculo, Juris utriusque cognitionis laudem promeritus, laureaque donatus, in causarum Patroni munere IX. annorum spatio celebri omnium plausu, & acclamatione in foro Mediolanensi se exercuit. Postmodum Auditoris Generalis exercituum amplo officio in virtutis prœmium an. MDCXCIII. ei collato, anno MDCXCIX. in ampliori C Regii Advocati Fiscalis generalis gradu locatus, ibique indefesso labore defunctus per annos XII. meritisque undique onustus, ad amplissimam Regii Ducalis Senatoris dignitatem est evectus Cæsareo Diplomate III. Novembris MDCCXI. Composuit

I. Consultationes decem pro nova Regula Mercimonii. MS. fol. cum esset Præses Congregationis super Mercimonium.
II. Allegationum juris edita Volumina duo in fol. Mediol. ab anno MDCLXXXIV. ad MDCXCIII.
III. Vota Fiscalia in X. Volumina magnæ molis in fol. digesta; extant apud Dominum Marchionem Didacum Auctoris filium autographa.
IV. Allegationes Fiscales Tom. tres fol. MSS. ab anno MDCXCIX. ad MDCCXI.

Extant apud eumdem.

D Omnia quoque scrutatus est Cl. Bereita, ut in suis schedis.

Lectorem hîc denuo Monitum volo, me certè in animum non induxisse Viro huic, aliàs doctissimo, locum in hac Collectione assignare ob Allegationes, atque Vota Fiscalia ab eo scripta, nam si & hoc facere voluissem de aliis, quotquot enumerandi essent, Viris in Causis patrocinandis, penè de innumeris sermonem facere oporteret; nam juxta morem Fori Mediolanensis, in quacumque etsi parvi momenti causa, tam civiliter, quam criminaliter agenda, plures Allegationes imprimuntur hinc inde, quas post sententiam prolatam frequenter nemo magni facit: numerus tamen, atque doctrina, quæ illucescit in tanto Viro singularis, me duxit, ac pene coëgit, ut obli- E vioni illius nomen, & scripta non amandarem, præsertim cum præter forenses quoque labores alias tractarit materias.

X C V I I I.

A R A T O R.

ARatorem Mediolanensem fuisse Civem, nullum meliorem proferre testem Lectoribus meis ego possum, quàm Cl. Josephum Antonium Saxium Collegio, atque Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectum in libro de Studiis Litterariis Mediolanensium, quem iterum in fronte hujus Operis recusum volui; in ipso jam visum fuit, quibus solidioribus argumentis contra Georgii Josephi Eggs in sua Purpura docta, aliorumque Eruditorum sententiam Saxius noster propugnet Aratoris Patriam. Cum ille dicatur natione

ne Ligur, plures arbitrati sunt natum fuisse in ora, quæ Mari Mediterraneo proximior est; sed veriùs lucem vidit in Urbe Mediolani, eo quia ab omnibus Liguriæ Metropolis appellatur. Libenter igitur & ego Scriptoribus Mediolanensibus Aratorem addo, uti ipsorum, immo totius Ecclesiasticorum Auctorum Cœtus honorem & decus. Quicquid à pluribus fide dignissimis Auctoribus, ut infra demonstrabimus, de Aratore nostro variis in libris reperi, quo ad breviùs possum exhibeo. Natus igitur inter Mediolanenses Cives, & parentibus orbatus, à Sancto Laurentio Archiepiscopo Mediolani susceptus fuit, uti affirmat Ennodius in nona dictione, sive Suasoria. Magistrum habuit Deutherium, qui Scholas Mediolanenses tunc erudiebat. Inde Advocati munere functus, ab Athalarico Rege inter domesticos, & privatos renunciatus Anno DXXXIV. Sed & diù antea insignis exstitit, quippe qui ante Annum DXXVII. pro Dalmatis ad Theodoricum Regem Legatione functus sit, ac feliciter eam confecerit, ut colligimus ex Epistola XII. Libri VIII. Cassiodorii. Relictâ deinde Aulâ sacris Ordinibus initiatus est, ac inter Subdiaconos Ecclesiæ Romanæ Cardinales cooptatus. Miris laudibus eloquentiam, & facundiam ejus deprædicat Athalaricus in rescripto, quo Comitivæ dignitatem ei largitur: „ Genitoris tui, inquit, facundia, & moribus adjuvaris, cujus te eloquium instituere potuit, etiam si libris veterum non vacasses. Erat enim, ut scimus, egregiè litteris eruditus .... O beatum Magistrum fœlicissimumque discipulum, qui affectuosè didicit, quod aliis doctorum terror extorsit! Romanum denique eloquium non suis regionibus invenisti; & ibi te Tulliana lectio disertum reddidit, ubi quondam Gallica lingua resonavit. Ubi sunt, qui litteras Latinas Romæ, non etiam alibi asserunt esse discendas? Soluta est quippe vis illa sententiæ: mittit & Liguria Tullios suos. Pangendi sacri Carminis, hoc est Musas ad Divina convertendi, in causa fuit Parthenius sororis Ennodii filius, Vir Illustris. Idcirco cum Apostolorum Actus Arator versibus hexametris reddidisset, opusque suum primum Floriano Abbati, ut ex ipsius Elegiis patet, postea Vigilio Papæ obtulisset (quod juxta Auberti sententiam fuit die XVI. Aprilis, sed Trithemii, & Labbei XVI. Decembris Anni DXLIII.), id ipse in Galliam misit ad Parthenium, qua de re in præstanti Codice Aratoris, qui servatur in Bibliotheca Rhemensi, extat Epistola ejusdem ad Parthenium Elegiacis versibus contexta. Oblatum igitur fuit Auctoris nostri Opus supradicto Papæ Vigilio ante Confessionem Sancti Petri, multis Episcopis, & Viris doctis præsentibus, ipsumque jubente Pontifice magna ex parte coram omnibus recitavit. Hora labente Pontifex Venerabili Surgentio, Scholæ Notariorum Primicerio, in Scrinio locandum tradidit, ut ejus lectio vacante tempore perficeretur. Interim Viri docti obnixè Summum rogabant Antistitem, quatenus librum ex integro coram eis legi præciperet; quod cum fieri jussisset in Ecclesia Sancti Petri ad Vincula, Religiosorum, & nobilium Laicorum magna turba convênit, atque ipso Aratore recitante, distinctis verbis, ambo libri quatuor vicibus sunt auditi, nam uno die pars libri tantummodo legebatur, propter assiduas repetitiones, quas auditores cum multiplici favore postulabant.

In Codice antiquissimo Aratoris, qui extat Cantabrigiæ in Collegio Sanctissimæ Trinitatis, adnotatum est, recitationem factam fuisse his diebus: prima, Idibus Aprilis; secunda, XV. Kal. Majas; tertia, VIII. Id. Majas; quarta verò, die III. Kal. Juniarum; tertiùm Proconsule Basilio V. C. Indictione septima. Hic exclamat Joannes Trithemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis apud Fabricium: „ ubi nunc his temporibus tale studium litterarum? ubi amor scientiæ salutaris? &c. Fato cessit Arator Anno DLVI. Sexto decimo, seu ultimo Pontificatus Vigilii: Justiniano Augusto Cæsare imperante. Ita in Monumentis Vaticanis. Extant de ipso:

I. Expositio Metrica Actuum Apostolorum libri II. Quot Codices insigniores hujus Operis ego observaverim in variis Europæ Bibliothecarum Catalogis reperiri, non expectent à me Lectores, nam ipsis tædio nimio essem: pretiosiores tantum juvat indicare, qui sunt. Duo in Bibliotheca Vaticana signari 169. & 1665. Unus in Colbertina num. 4306. cum glossis. Duo in Laurentiana Medicea in Pluteis XXIII. & XXXIII. Alter in Bibliotheca Cathedralis Patavinæ, teste Thomasino. Vetustissimus reperitur, ut diximus, in Bibliotheca Collegii Sanctissimæ Trinitatis Cantabrigiæ, atque alter non minus æstimandus in Bibliotheca Rhemensi, cui præfixa est hæc Inscriptio:

Beato Domno Petro adjuvante, oblatus hic Codex ab Aratore Illustri ex Comite Domesticorum, ex Comite Privatorum, Viro Religioso S. R. E. Sedis Apostolicæ, Sancto, atque Apostolico Viro Papa Vigilio: Susceptus ab eo die VIII. Id. April.

Alios habent Codices Bibliotheca Regis Angliæ, Paulina Lipsiensis, aliæque brevitatis gratiâ à nobis omissæ. Prima editio à Beughem in Incunabul. Typog. pag. 17. & ex Fabricio, Mediolanum ornat Anno MCDLXIX. ut vidimus ex Cl. Saxio; atque millies hoc Opus fuit seorsim recusum, & præsertim inter alia SS. PP. Opera. Novam promisit ipse Fabricius emendatiorem in sua Bibliotheca Latina Medii Ævi Tom. I. pag. 346. ex memorato Codice Cantabrigiensi. Animus ei erat Aratori præmittere Acta Apostolorum Græcè, & Latinè expressa è Codice Laudiano ad editionem Thomæ Hearne Oxonii MDCCXV. in 8.

II. Epistola ad Florianum Abbatem, ut vidimus.

III. Alia ad Vigilium Papam.

IV. Aliæ Epistolæ memorantur à Thomasino in Biblioth. Patav. pag. 25.

V. Alia de Oblatione, & recitatione, Versuum narrationem continens. Memoratur in Biblioth. MSS. Labbei T. I. pag. 668.

VI. Alia ad Parthenium, de qua jam dictum, & memoratur in Biblioth. Sixti Senensis, atque impressa *Coloniæ Agrippinæ* 1618. *in* 8.

Quædam alia Aratorem scripsisse ait Trithemius, quæ tamen se non vidisse fatetur.

Mirum est, post tot Editiones Historiæ Evangelicæ Aratoris, Adrianum Bailletum in Opere aliundè laudando, cui tit. Jugemens des Sçavans. Tom. III. pag. 302. art. 122. scripsisse ipsam adhuc latitare.

De Aratore, ejusque præclaro Volumine hos habet versus Venantius Fortunatus:

Sortis Apostolicæ, quæ gesta vocantur, & actus,
Facundo eloquio Vates sulcavit Arator.

Ad ipsum referunt quidam Ennodium Episcopum ejus contemporaneum recurrente ejus Natali die, hoc Distichon dedisse:

Jure colis proprium Natalem pulcher Arator,
Quem si non coleres, numquid Arator eris?

Clariss. Sirmundus nobis dedit III. Epistolas ab Ennodio Aratori nostro scriptas.

Aratoris Elogium ab Usuardo in suo Martyrologio conscriptum pr. Kal. Julii neutiquam expungendum contendit Bovilartus Benedictinus Presbyter contra Solerium Jesuitam in sua Usuardi editione Parisiensi Anno MDCCXVIII.

Eum, præter citatos, commendant in primis Cl. Sirmundus, Du-Pinius Sæcul. VI. Bellarminus, Ciacconius, Ughellus, Baronius, Ludovicus à Sancto Paulo, Eggs Purpura docta, Barthius in Adversariis, Puricellus, aliique.

XCIX.

ARCAGNANUS PETRUS.

Petrus Arcagnanus ex illustri Mediolanensi familia, æque nobilibus virtutum incrementis eò devenit, ut inter Minores Sancti Francisci Religiosos scientiis omnibus ornatissimus efficeretur. Sancti Officii Tribunal in Inquisitorem electus cum ipse regeret, probitate morum, ac doctrinæ splendore omnes ad admirationem trahebat. Verùm à supremo Numine potius, quam ab hominibus visus est ad illud munus evectus, cum tunc quam maximæ hæreses grassarentur. Qua de re ad eas eliminandas, profligandasque vigiliis, orationibus, ac voluminibus pro tuenda Fide elaboratis se paravit. Factum est autem, ut odio, ac rabie concitati nefarii Hæreti-

reticorum Fautores, quippe qui plurimum illum posse, ac præstare intelligebant, evaginatis gladiis strenuum Christianæ Militiæ propugnatorem aggredi intentarent, jamque sacrilegas ad necem usque violenter manus injiciebant; at quamquam plurimum vapulaverit, & acerbo vulnere multatus sit, adhuc extremum vitæ periculum non obivit; ii siquidem alios metuentes, à nece inferenda, quam ipse libenter pro Christi Fide amplectebatur, abstinuerunt. Acceptum vero immane vulnus sæpe numero ipsum doloribus affligebat; at is immotus stetit, donec laboribus fractus Cœlum conscendit, in componendis libris, quibus fidei dogmata tuebatur, in sustinendis Ecclesiæ Legibus nunquam fatigatus, & semper constans.

I. Tractatus Varios composuisse asserit Picinellus pag. 457. teste Paulo Moriggia in libro tertio Nobilitatis Mediolanensis cap. 30. sed nec à suis, nec alibi ego clariorem notitiam accepi.

C.

ARCHINTUS ALEXANDER.

Nunc ad viros doctos præstantissimæ, atque Nobilissimæ familiæ Archinteæ transeamus, ad quam me trahit meum erga ipsam singulare obsequium, nec non tantorum beneficiorum memoria nunquam peritura. Ab Alexandro igitur incipimus J. C. Coll. atque Patricio Mediolanensi, Christophori Urbis Decurionis, & Magdalenæ Turrianæ filio. Pluribus in Patria honoribus meritò fuit decoratus, nam & Cæsareus Locum Tenens penes Urbis Præfectum extitit anno MDXXIX. & Auditor Magistratus Annonæ anno MDXXXV., demum Patriæ suæ Præfecturam gessit anno MDXLVII. Tanti illum habuit Carolus V. Imperator, ut Feudo Blandratensi ipsum donatum voluerit, Diplomate dato die II. Martii anno MDXXXVI. quod legitur in libro, cui titulus: *Epilogati racconti dell'Antichità e Nobiltà della famiglia Archinta*. In eo Diplomate, præter cætera legitur: „ Et Primogenitos suo ordine „ vocandos titulo, ac honore Comitum, ac Baro„ num Sacri Romani Imperii, & præfati Dominii „ Mediolanensis, ut de cætero dictis nomine ac di„ gnitate fruantur, &c. Postea Magistratus Reddituum Ordinariorum Mediolanensis dominii Quæstor efficitur annó MDLXIII. Quæ plura mihi essent addenda de tanti Viri dotibus Lector excipiet infra in Epistola nuncupatoria ad Sanctissimum Cardinalem Carolum Borromæum per Canonicum Ghiringhellum scripta, & quæ in fronte Operis Auctoris nostri reperitur: satis mihi dixisse videbor, ipsum gloria forsan nulli minorem obiisse, quod molestè accidit anno MDLXVII. Sobole præstantissima, Romulo nempè Novariensi, Christophoro Salutiarum, atque Philippo Comensi Præsulibus post se relictâ. De ipsius operibus superest:

I. Alexandri Archinti Jurisconsulti de Prædestinatione.
II. De Beatæ Mariæ Magdalenæ Pudicitia, ac Virginitate. Extant MSS. in Biblioth. Metropolitana Cod. sign. G. num. 61. in fol. cum Epistola nuncupatoria M. Ant. Ghiringhelli Canonici S. Georgii in Palat. ad Card. Borromæum Non. Novembris MDLXV., in qua hæc de Alexandro: „ Nobilis J. C. Vir integerrimus, „ cujus singularem virtutem, eximiasque animi dotes „ ut omnibus innotescant (Ghiringhellus) cupiebat. „ Duodeviginti liberorum Pater, & Rerum divinarum „ apprime eruditus ea erat humilitate, ut opera ipsa „ vulgare nollet, additque Ghiringellus eum, si hoc opus edendum suspicatus esset, numquam permissurum. Orat S. Carolum, ut apud Auctorem pro se intercedat, ubi molestè ferat hæc publicari.
Extant etiam in Archintea cum Præfatione Theodori Trivultii Canon. Ord. ad Eminentiss. Archintum. Dat. Mediolani Id. Augusti MDCCIII.
Reperitur quoque in Biblioth. Ambrosiana Cod. sign. D. n. 136. in fol.
III. Dialogus, in quo Philippo Patruo, ac Pompilio Nepote differentibus, quis sit Villicus iniquitatis, ex sextodecimo capite Lucæ, quàm diligentissimè explicatur.
IV. Dialogus alter, in quo eosdem in eos, qui pro Salvatore Servatorem scribunt, colloquentes facit.
Omnes in supracitato Codice Ambrosiano diligentissimè scripto, in cujus fine sic legitur:

M D C L X X I V.

„ Decimo quinto Kal Maji. Librum hunc à Gentili suo „ Viro doctissimo scriptum, Comes Horatius Archin„ tus munificentissimus, & rei litterariæ amantissimus „ Bibliothecæ Ambrosianæ donavit, Petro Paulo Bosca „ Præfecto.
De ipso Sitonus pag. 100. Art. 417. Picinell. pag. 9. aliique.

C I.

ARCHINTUS CAROLUS.

Carolus Archintus Christophori J. C. Colleg. & Annæ Panigarolæ genitus, Tainati Comes, Herbæ, & Terrarum adjacentium in Plebe Incini Toparcha, ex LX. Patriæ Decurionibus, eidemque Præfectus Anno MDCXXXIX. Fuit etiam à consultationibus S. Officii, atque Judex in Prætorio Mediolan. ad signum cum Galli, tum Equi: Hinc Vicarius Capitanei Justitiæ, mox rerum capitalium Præfectus in Mediolanen. Dominio, & Regii Exercitus Provisor Generalis: Quæstor subinde Magistratus Extraordin. Reddituum; dein Regius, Ducalisque Senator Mediolanen. Provinciæ. Duabus Legationibus egregiè peractis clariss. extitit hic Carolus: primam egit Anno MDCXXXIX. dum Urbis Præfecturam gerebat, ut supra, ad Romanum Pontificem Urbanum VIII. pro juribus Regiis tuendis; alteram in Comitiis Ratisponensibus pro Rege Catholico ad negotia Mediolanensis Ducatus tractanda, quod accidit Anno MDCLX. Excessit è vivis Anno MDCLXV. sed prius sibi sepulcrum paravit, uti è sequenti Inscriptione, quæ in Templo Divi Michaëlis Oppidi Canturii legitur:

FAMILIAE ARCHINTEAE
REGIO LONGOBARDORVM ORTV
MANFREDI MAGNIFICA PIETATE INSIGNI
S. R. E. PRAESVLVM VIGILANTIA
MILITARI DVCVM FORTITVDINE
FIRMATAE:
CAESAREIS REGIIS
DVCALIBVS PRIVILEGIIS
PATRITIIS DIGNITATIBVS
PLVRIBVSQVE LEGATIONIBVS ILLVSTRI,
COMES OCTAVIVS ARCHINTVS
MEDIOLANENSIS PATRICIVS DECVRIO
COMES CAROLVS ARCHINTVS I. C. COLLEG.
DECVRIO, ET VRBIS PRAEFECTVS
AETERNAE FELICITATI INAVGVRATI
IN HAC DIVI MICHAELIS AEDE
ALEXANDRI ET HORATII ARCHINTI
REGIORVM QVAESTORVM LIBERALITATE
RESTAVRATA
GENTILI IVREPATRONATV AVCTA
SVB HOC CANTVRIENSI COELO
ARCHINTEAE GENTI PROPITIO
MONVMENTVM VV. PP.
AN. MDCXXXIX.

Extant de eo:

I. Oratio ab ipso habita ad Dietam Ratisponens. quam memorat Gudius inter suas Epistolas pag 163.

II.

II. Epistola VI. ad Hilarionem Rancatum cum ejus responsis, Annis MDCLXI., LXII., & LXIII. extant in Tom. XXIII. MSS. Rancati, de quo suo loco.

Rancati quoque Instructio ad eundem in Germaniam proficiscentem pro Rege Catholico, jubente Summo Pontifice conscripta, ext. in Tom. II. MSS. Rancati.

III. Consultationes plures editæ, quas refert P. D. Gaspar Berretta se vidisse in Collectione Parodiana Papiæ, & in aliis penès J. C. C. Mediol.

Agunt de ipso Cavatius in Alleviament. Status Mediolani in principio; Sitonus pag. 208. Art. 898. &c.

C I I.

ARCHINTUS CAROLUS alter.

Quid ego de præclarissimo Viro, meoque eximio Patrono Comite Carolo Archinto dicturus sim curiosè à Lectoribus expectari optimè scio, nam nec ipsis, neque mihi videtur tam breviter, tam modestè de ipso loqui posse, quin integram Panegyrim eidem contexere cogar; sed ex meo instituto hic non est locus, immo veriùs vires ingenioli mei satis non sunt ad omnes tanti Viri dotes, ad ipsius animi magnitudinem, necnon ad tot, & tam singularia beneficia mihi collata dignè, ut par esset, enarranda. En ergo quid de ipso in hoc opere scribendum duxi.

Ex celeberrimo Senatore Comite Philippo Archinto, de quo mihi sermo erit, atque ex Comitissa Camilla Stampa ortus est Carolus noster die XXX. Julii, anni MDCLXIX. primisque doctrinis imbutus fuit in Universitate Braydensi sub clarissimis Viris in nostra Collectione summa cum laude memorandis, scilicet Carolo Ambrosio Cattaneo, necnon Thoma Ceva, ambobus è Societate Jesu, hujusque Urbis perpetuis ornamentis. Tum reliquis Philosophiæ studiis, atque Mathesi in altera Universitate Patrum ejusdem Societatis, scilicet Ingolstadiensi, fuit eruditus; ideo mirum non est, si & dum vixit æquus rerum æstimator Comes Carolus, & dum ultimum diem clausit, erga tam insignem Societatem amoris, atque venerationis testimonia tam præclara dederit. Quantum postea ad hominem rectè efformandum juvat Orbem peragrare optimè cognovit nobilissimus Vir; ideo Galliam, Germaniam, Belgium, atque totam Italiam non cursim, sed tanto temporis spatio, quantum sufficit ad agnoscendos mores, leges, litterarum studia, atque publica negotia cujuscunque Provinciæ, & Principum Aulas, diligenter perlustravit. Romæ verò diuturnam moram traxit varietate forsan doctissimorum Virorum, Civium, & Exterorum, ex tot regionibus eò affluentium ductus; hos omnes enixè semper coluit, frequentibusque colloquiis cunctorum in se eruditionem derivabat. Eos inter in primis memorandus Sanctissimus Pontifex BENEDICTUS XIV. in Petri Cathedra nunc feliciter sedens, tunc Prosper Lambertinus. Inde verò Procerum, & omnium Romanæ Aulæ Prælaturâ præstantium Virorum amorem secum trahens, Patriæ se restituit anno MDCC., ubi in primis ei cordi fuit studia prosequi, & litteras ita colere, ut tota Civitas, & maximè Nobilium ordo in ipsis proficere posset. Legatur, quæso, quid de ipsius Academiæ institutione scribit Cl. Saxius in Libro de Studiis Litterariis Mediolanensium, quidque Auctores Diarii Italici Venetis Typis dati. Plura iis addere non est opus, quorum memoria adhuc viget. Pro me loquetur insignis Bibliotheca prope Regia, quam me adjuvante in suis Ædibus extruxit, eandemque in dies auget Comes Philippus virtutum Patris hæres, & utinam ipsius Catalogus, in quo construendo tantum temporis, improbique laboris insumsi, aliquando lucem, pro bono Reipublicæ litterariæ, videat. Loquentur omnes, qui de universis ferè doctrinis tam facili, quàm dulci methodo Comitem Archintum nostrum differere audiverunt, nam si de rebus sacris sermo est, totam Ecclesiasticam historiam, Concilia, & Dogmata præ manibus habebat, notitiamque rerum hoc seculo controversarum avidè perquirebat, excipiebatque, ut facilè agnosci potest ex integris Collectionibus Opusculorum, quotquot in lucem prodibant de V. Propositionibus Jansenii, de Sinarum ritibus, de Bulla Unigenitus, & similibus. Si de Philosophicis, Physicis, Mathematicis, Medicis, atque Anatomicis rebus, & ad Historiam naturalem pertinentibus agamus, nemo est, qui ipsum peritissimum fuisse etiam ex suis Manuscriptis non agnoscat, ita ut in variis morborum generibus tam justa prognostica dederit, ut Professoribus ipsis admirationi non semel esset. Chymicam quoque Artem insalutatam non dimisit, ac proinde in Patriæ Nosocomio pro rebus ad ipsam spectantibus perpetuam delegationem obtinuit; immo secreta illius, nullis parcendo impensis, tentavit. Quid mirum, si Vir tot scientiis insignitus, totque aliis singularibus animi, & corporis dotibus exornatus, ab omnibus tam suis, quàm exteris adamanter frequentaretur, & ita solicitè quæreretur, ut penès eum nunquam interruptus extiterit concursus Virorum Eruditorum, Affinium, Amicorumque?

Patria hæc sua tanti ipsum semper fecit, ut in ferè omnibus civicis Magistratibus eum delegerit, in quibus prudenter, probèque se gessit. Principum oculis multiplex ejus virtus ita effulsit, ut Leopoldi Imperatoris invictissimi à Cubiculis extiterit, necnon à Regibus Hispaniarum Carolo II., & Philippo V. Aurei Velleris Eques creatus, atque in Hispanorum Magnatum honores adscitus fuerit: Gubernatores etiam hujus Mediolanensis Dominii operâ ipsius in pluribus arduis negotiis usi fuerunt. Silendum interea non est, quod huic Mecœnati gloriæ semper erit, scilicet ejus solicitudini, ac præcipuis beneficiis mihi collatis, Orbem Litterarium debere editionem in hac Urbe factam magni Operis, cui titulus: RERUM ITALICARUM SCRIPTORES, namme humanissimè in propriis ædibus accepto, & ipsius suasionibus Nobilium aliquot Virorum Palatina Societate confecta, ingens labor, sub auspiciis olim clementissimi, ac generosissimi Cæsaris CAROLI VI. inchoatus, jam ad umbilicum perducitur. Plura hîc addere de Comite Carolo Archinto mihi datum non est, nisi quod omnes boni adhuc vident, quantum Patria, Litteræ, Amici, Clientesque, inter quos ego primus, in ipso amiserunt, dum mors inopportuna nobis ipsum eripuit die XVII Decembris, anno MDCCXXXII. En quod de ipsius Scriptis nobis superest: Plura verò ille meditatus est, ut ex variis opusculis nondum completis dignoscitur, sed ad sui ingenii demonstrandam vim satis erit videre quid præ manibus haberet. A rebus Philosophicis, & Mathematicis incipiamus, nam his Comes Carolus fuit semper summopere addictus, uti facilè agnoscitur ex Instrumentis Mathematicis præcipuorum Italiæ, Galliæ, & Britanniæ Opificum, in eximia sua Bibliotheca miro ordine dispositis:

I. Ragionamenti IV. della Storia Filosofica. Sunt verè summa eruditione referti, & ab ipso in supradicta Academia Nobilium Virorum magno cum plausu dicti. MSS. in fol. autographi apud Suos.

II. Sylvæ pro Dissertationibus Philosophicis. MS. in 4. autographus. Ibid.

III. De Rerum existentia contra Scepticos Disputatio. MS. in fol. autographus. Ibid.

IV. Manuductio ad Cartesianam Philosophiam, sive Animadversiones in Renati Des-Cartes Methodum rectè gerendæ rationis. MS. in 4. autographus incomplet. usque ad num. XXII. tantùm. Ibid.

V. Disquisitiones Physiologicæ de natura aëris, & aquæ, sive de elatere, & gravitate aëris, & aquæ, Tractatus Physico-Mathematicus. MS. in 4. Ibid.

VI. Demonstrationes Mathematicæ in ordine ad Spheram. MS. in 4. Ibid.

VII. Tractatus de Horologiis. Extat in supradicto Volumine, in 4.

VIII. In Mechanicos Tractatus de Machinis, atque earum in attollendis ponderibus facultate. MS in 4. Ib.

IX. Tractatus ad Geometriam practicam Isagogicus. Extat in eodem Volumine. MS.

X. Ad Geographiam introductio. MS. in eodem, cum figuris delineatis in uno quoque Tractatu.

XI. Chiave Geometrica, Astronomica, e Geografica, per la quale s'apre un facile adito alle principali scienze Matematiche, con inserta la spiegazione degli Elementi d'Euclide, divisa in cinque Libri. MS. in 4. justæ molis, unà cum variis figuris. Ib.

XII. Elementa Geometrica è Gallico in Latinum Sermonem translata. MS. in 4. imperfect. Ibid.

XIII. Annotationes Horographicæ tam universales, quàm particulares. MS. in 4. justæ molis, cum figuris. Ibid.

XIV. Annotationes Geometricæ tam Theoricæ, quàm Practicæ, quibus aliæ circa Arithmeticam superadduntur. MS. in 4. Ibid.

XV. Instructio Summaria pro Trigonometria, sive pro doctrina sinuum tangentium, & secantium. MS. in 4. justæ molis, cum figuris. Ibid.

XVI. Artis Aquariæ pars prima, complectens Hydrotechniam, & Hydrostaticam. MS. in 4. non complet cum figuris. Ibid.

XVII. Tractatus de Sphera, libri II. MSS. in 4. cum figuris. Ibid.

XVIII. De Architectonica Tractatus. Agit potissimum de Architectura Militari. MS. in 4. justæ molis, cum figuris. Ibid.

XIX. Praxis pro construendis Horologiis Solaribus. MS. in 4 cum figuris. Ibid.

XX. Annotationes Cosmographicæ in veterem, & novam Astronomiam P. Joannis Baptistæ Riccioli Soc. Jesu, sive in ejusdem novum Almagestum Analysis. MS. in fol. autogr. adhuc incomplet.

XXI. Memorie d'Architettura sopra li dieci libri di Vitruvio, cavate da' Commentarj di Monsieur Perrault. Liber primus tantùm. MS. in fol. autogr.

XXII. Pensieri Metafisici esposti in varj Dialoghi tra Demetrio e Filalete. MS. in fol. incomplet. Ibid.

XXIII. La Chimia fondata su la ragione, scritta in Latino da Michele Etmulero, ed ora portata in Italiano. MS. in 4. autogr. sed ultro non progreditur post caput VII. Ibid.

XXIV. Compendium Anatomicum, sive brevis Historia corporis humani. MS. in 4. Ibid.

XXV. De Usu & Constructione Quadrantis. MS. in 4.

In aliis Scientiis, quæ scripsit, sunt:

XXVI. Notæ in III. IV. & V. Librum Historiarum Arnulphi Mediolanensis. Extant in Tomo quarto Rerum Ital. Script. ab eodem Comite Carolo elaboratæ, atque ipso dictante à me scriptæ, occasione, qua Comes Albericus ejus filius, nunc Archiepiscopus Nicænus, & ad Magnum Hetruriæ Ducem Apostolicus Nuncius, Romam proficiscens perficere non potuit, nisi illas, quas ad libros I. & II. jam composuerat.

XXVII. Progetto della nuova Conferenza da farsi sopra le Scienze, ed Arti. MS. in fol. Ibid.

XXVIII. Regole stabilite per la suddetta Conferenza. MS. in fol. Ibid.

XXIX. Ragionamento primo, e secondo sopra la Sacra Scrittura, overo Dissertazioni preliminari all'esposizione di quella. MSS. in fol. Vol. II. cum notis, & additionibus marginal Auctoris manu. Ib.

XXX. Tabulæ præcipua Scientiarum, & Artium Capita digesta per ordinem repræsentantes, cum Præfatione ad Lectorem autographa, in qua ait primo hujus sæculi anno, cum Romà in patriam rediisset, cogitasse ad imitationem florentissimarum in Urbe Academiarum, eruditorum Virorum Cœtum apud se colligere, qui statis diebus de variis Litterariis rebus disceptarent. Cùmque deinde schedulas suas evolveret, incidisse in Tabulam Mathesis universæ, quam multos ante annos in Universitate Ingolstadiensi Thesibus Mathematicis propugnandis præfixerat, dum ibi liberalibus disciplinis vacaret. Hoc aspectu incitatum se reliquas Scientias in Tabulas redegisse non sine magno labore. Eas diu Typis tradere distulisse, sed nunc instituta in hac Urbe Palatina Societate sub auspiciis Invictissimi Cæsaris, has velut Prodromum secuturæ editionis Scriptorum primæ Notæ, in lucem proferre meditabatur.

Tabulæ præfixæ sine numero sunt hoc titulo: Cosmosophiæ, sive humanæ sapientiæ præcipuæ partium Iconismus.

Tabula universalis Scientiarum Profanarum.

Tabula Cosmographiæ, sive humanæ Sapientiæ, ejusque præcipuarum partium œconomicæ derivationis Iconismus.

Tabula I. seu Supplementum scientiæ corporum: continet Physicam.

Tabula II. præcipuas Matheseos universæ partes in certum ordinem redactas exhibet.

Tabula III. agit de divisionibus Historiæ Profanæ.

Tabula IV. agit de Medicina.

Tabula V. est Supplementum secundæ pro Mathematica.

Tabula VI. est Supplementum secundæ pro Mundo Cœlesti, seu de Astronomia.

Tabula VII. continet Ethicam, sive Moralem.

Tabula VIII. Jus Civile Romanorum.

Tabula IX. Theosophiæ, sive Sacrarum Scientiarum Programma, de Theologia ejusque divisionibus.

In his omnibus tanti Viri elucet ingenium; mirum enim dictu est, quàm rectè, eruditèque, & ex ordine Scientiarum omnium divisiones præcipuas promit, adeo ut uno velut intuitu sub oculis legentium quidquid diuturni studii labore in Scholis discitur, hisce tabulis conspiciatur expositum.

Hic addere juvat, quod ab Amico, me præsente, Tabulæ istæ pluribus precibus fuerunt è manibus Comitis Caroli ob ipsas summa cum voluptate invisendas ereptæ, atque Patavium secum delatæ, pluribusque mensibus, nec sine impatientia Auctoris ibi detentæ; tandem ipsis recuperatis, post mortem Comitis Caroli, extra expectationem, Typis magna ex parte apparuerunt Venetiis, nulla de tanto Auctore mentione habita, & adhuc desideratur, quod superest.

XXXI. Carmina plura Latina, quæ partim leguntur in variis Ædibus suburbanis Archintorum, & partim apud me ex tempore ab ipso Comite composita.

XXXII. Repertorium Miscellaneum, sive Annotationes Historicæ, Chronologicæ, Geographicæ, Theologicæ, Dogmaticæ, Criticæ, Opus incompletum. MS. in 4. Ibid.

Ei dicavit P. Magister Julius Franciscus Salmoirago Ordinis Min. Kalendarium sui Ordinis pro anno MDCCXXXII. impress. *Brixiæ, apud Rizzardum, in* 8. eruditissimis Ecclesiasticis notis additis. In nuncupatoria sic de eo ait: „ Gravitatem studiorum tuorum, morumque probitatem tot inter sæculares curas, & „ mundi illecebras sæpesæpius expertus sum, atque ad„ miratus &c.

Item Liber, cui titulus: „ In Medicinæ fundamenta ab „ exemplari Londinensi Taurini corruptè recusa Casti„ gationes acestico-criticæ à Jacobo Antonio de Lupis „ Comiti Carolo Archinto dicatæ. *Venetiis*, 1722. *in* 8. necnon Jo. Baptista Albritius primum Volumen: *Novelle Letterarie*: Anni MDCCXXIX. eidem Comiti Carolo nuncupavit. Sed nimis longi essemus, si omnes Epistolas nuncupatorias, & meas, & aliorum pluribus occasionibus ei factas hic referre statuissemus; satis erit ipsum laudatum observare à Ludovico Antonio Muratorio in sua Præfatione generali præfixa magno Operi: Rer. Ital. Script. à Josepho Antonio Saxio, ut monuimus, à Bartholomæo Curtio in Scriptoribus Medicis, pag. 195. & à pluribus aliis laudatis Viris.

CIII.

ARCHINTUS CAROLUS ANTONIUS.

PAtrem habuit Carolus Antonius Archintus Comitem Octavium, atque inter fratres Comitem Horatium, de quibus summa cum laude quamprimum nobis erit agendum. In prænobili Congregatione Canonicorum Regularium Lateranensium adscriptus fuit Archintus iste, in qua eum ad studia, & maximè ad artem oratoriam se contulisse testantur opera, quæ de ipso invenire nobis fuit concessum, ut infra. Doctrinâ non minus, quàm morum probitate, necnon summâ prudentiâ ita optimè excelluit, ut suorum æstimationem, & Abbatis dignitatem meritò obtinuerit. Hæc sui ingenii monumenta partim adolescens, partim verò in senectute Typis dedit;

Quæ sunt:

I. Encomiastica Oratio in laudem Alexandri Troili Abbatis Generalis Lateranensis. *Ravennæ, apud Petrum Paulum de Paulis*, 1647. *in* 8.

II. Oratio Panegyrica Theodoro Fantono Visitatori Generali Lateranensium. 8 Extat in Bibliotheca Suorum S. Mariæ Passionis. Vivebat Fantonus Anno MDCXLIX.

III. La Scrittura Politica, Discorso fatto nella Sala dell'Eccellentissimo Senato di Lucca il quarto Sabbato di Quaresima nel MDCLXXXII. dal P. Abate D. Carlo Antonio Archinto Canonico Regolare Lateranense. *Lucca, per Giacinto Paci*, 1682.

De eo Picinellus, qui Orationem tantùm in laudem Fantoni enunciat in suo Athenæo, pag. 106.

CIV.

C I V.

ARCHINTUS HIERONYMUS.

HIeronymo Archinto Comes Philippus Mediolanensis Senator, & Josephi Cardinalis Archiepiscopi Germanus, Pater fuit, Mater verò Camilla Stampa. Patrui exempla secutus, tam sedulam litteris navavit operam, ut, cùm non contemnendos progressus fecisset, in Juris Consultorum Collegium fuerit cooptatus Anno MDCXCVI. Clericali militiæ initiatus, Abbas Commendatarius S. Mariæ de Vico Novocomensis Diœcesis, tum Præpositus item Commendatarius S. Mariæ Braydensis, à Clemente XI. inter Prælatos Domesticos recensitus, U. S. Referendarius, & Ravennæ Prolegatus creatur. Tum Tharsensi Archiepiscopatu ornatus ad magnum Hetruriæ Ducem Nuncius mittitur; Hinc ad Tractum Rheni, aliasque inferioris Germaniæ partes cum Potestate Legati à Latere; postremò ad Regem Poloniæ ablegatur. Quo munere vix suscepto, quinquagesimo circiter ætatis anno, Varsaviæ quievit Anno MDCCXXI. Kal. Octobris, de ipso tantùm inveni, ut infra:

I. Esposizione del Concilio di Trento. MS. in fol. apud Comitem Stampam Soncini Marchionem.
II. Epistolarum de gravissimis Ecclesiæ rebus agentium Volumina IV. Extant autographæ apud Comitem Philippum Archintum Auctoris Nepotem.
Ei dicavit Franciscus Metternich Coloniensis Historiam Concilii Trident. ad Eminentiss. Sfortia Pallavicino Italicè conscriptam, à se in Latinum conversam; ibique recusam: Anno MDCCXVII.

C V.

ARCHINTUS HORATIUS.

PArentes habuit Horatius noster Comitem Octavium, de quo infra, & Georginam Paronam ex familia Comitum Sancti Martini de Alladio in regionibus Pedemontanis, & Sabaudicis præclarissima, atque in patria inter LX. Decuriones adscriptus, non solum supremus viarum Ædilis extitit cum laude, sed pluribus aliis ornamentis præcipuè militaribus decoratus fuit; nam præter Tribunitiam Potestatem unius cohortis, Commissarius Generalis Militum Cathaphractorum in tota Insubria efficitur, ut ex nonnullis documentis ex integro relatis in libro, cui titulus: „ Epilogati Racconti dell'Antichità, e Nobil„ tà della Famiglia Archinta. Uxorem duxit Catherinam Fossanam, ex qua genuit Hieronymum Metropolitanæ Mediolanensis Basilicæ Primicerium, quem postea Anno MDCCIII. Clemens XI. Pont. Max. Episcopum Civitatis Viglevani creavit. Nos inter Scriptores Mediolanenses libenter ipsum collocamus, etsi unicam ejusdem Orationem latinam habeamus, quæ tam bene fuit ab omnibus accepta, ut bis typis recudi meruerit, hoc titulo:

I. Comitis Horatii Archinti de Tribus Magis Oratio habita ad Federicum Cardinalem Borromæum. *Mediolani sine anno, & Tyrographo &c. Editio altera, apud Bidellum* 1628.
Ad eundem extant Carmina Francisci Civelli.
Agit de ipso Sitonus pag. 236. Artic. 1116.

C V I.

ARCHINTUS JOANNES BAPTISTA.

ETiam me silente loquerentur de Joanne Baptista Archinto Christophori Patriæ Decurionis, & Magdalenæ à Turre filio, inter alios duo celebratissimi Viri, Remigius nempe Florentinus, atque Paulus Jovius, ut videbimus. Illius pater optimus narratur prædixisse filiis, dum morti proximus erat, quid eis futurum esset, plura documenta memoratu digna ipsis relinquendo, quæ referuntur in sæpe relato libro:

A „ Racconti della Nobiltà, ed Antichità della Fami„ glia Archinta; dolendum interea est, quod de nostro Joanne Baptista nullum aliud ingenii monumentum nobis ætas reliquerit, præter illud, revera celebratissimum, quod dedit occasione suæ legationis ad Carolum Quintum Cæsarem pro Patria sublevanda à teterimis damnis, quibus belli causâ affligebatur. Tam rectè, tam doctè, tam efficaciter Archintus oravit, ut Imperator nihil præ oculis habere voluerit, nisi in tanto Cive, etsi forsan nimis liberè loquente, justum dolorem; ideoque clementer ejusdem petitionibus annuit, ut videre est in supradictis Auctoribus: Elucubravit itaque:

I. Orazione di Gio. Battista Archinto a Carlo V. Imperadore.
B Integram refert Remigius Florentinus in suo Libro, cui titulus: „ Orazioni di varj Eccellenti Uomini. Videndus etiam Paulus Jovius in sua Historia Lib. XXXVII.

C V I I.

ARCHINTUS JOSEPH.

CElebris J. C. Collegiatus Josephus Archintus Bartholomæi, & Margaritæ Terzagæ filius, Anno MDXCIV. Urbis Præfecturam obtinuit, hinc Regius Capitaneus Justitiæ, mox Quæstor Magistratus Redituum Ordinariorum efficitur; demum à Philippo III. Hispaniarum Rege Senator in toto Mediolanensi dominio declaratur, Diplomate dato Matriti, Anno
C MDCVI. die XXV. Novembris, in quo munere perduravit cum omnium laude usque ad Annum MDCX. qui suæ vitæ ultimus numeratur. Extat ejusdem mnemosynon in peristylio Regii Officii Capitanei Justitiæ Mediol. in hanc formam:

IOSEPHVS ARCHINTVS I. C. C.
AB AN. MDLXXXIII. CITRA ADVOCATVS
APVD SENATVM EXCELLENTISS.
EX PRAEFECTIS HVIVS FABRICAE,
EX CONSVLTORIBVS S. INQVISITIONIS,
VICARIVS PROVISIONVM ANNO MDXCIV.
D RERVM CAPITALIVM PRAEFECTVS
ANNO MDXCVIII. ET MDXCVIIII.
QVAESTOR REDDIT. EXTRAORD.
FACTVS EST.

Scripsit:

I. Compendium omnium Ordinationum factarum per Senatum Excellentissimum Mediolani Annis MDXCVIII. & MDXCIX. ad Relationem Egregii Domini Capitanei Justitiæ Comitis Josephi Archinti, ab eodem collectæ, & ad Ducem Feriæ Mediolani Gubernatorem nuncupatæ. *Mediolani, apud Malatestam in* 4.
II. Epistolæ plures ad Cardinalem Federicum Borromæum Anno MDXCVIII. extant in Collectione Epistolarum ejusdem Cardinalis in Bibliotheca Ambrosiana.
E Benedictus Sociacus ipsum Carmine laudavit in suo libro pag. 94.
De eo Sitonus pag. 162. Artic. 650.

C V I I I.

ARCHINTUS JOSEPH alter.

JOsephum Archintum nobilissimæ Gentis non unum decus Carolus, & Catharina Aresia genuere, die XVI. Aprilis MDCLI. Ab ipsa infantia optimis disciplinis excultus, & ex ferme totius Europæ Provinciarum inspectione doctior, in Colleg. J. CC. Mediol. adscitus anno MDCLXXVI. in Apostolica Aula sub Innocentio XI. tale morum specimen dedit, ut Protonotariis participantibus annumeratus, Abbas Commendat. S. Jo. de Vertemate Novocomensis, & S. Jo. *delle Vigne* Laudensis Diœc. Prælatus domesticus, Utriuf-

Utriusque signat. Referendarius, Bononiæ Prolegatus fuerit constitutus. Hoc munere, quod præclarissimè gessit, prælusisse visus est ampliori; post sexennium enim Archiepiscopus Thessalonicensis inauguratus, ad Magnum Hetruriæ Ducem Sanctæ Sedis Apocrisarius missus, postmodum ab Alexandro VIII. ad Venetos Legatus, & ab Innocentio XII. ad Catholicum Regem Nuncius destinatur. Quam optimè tot sibi commissa negotia Archintus perfecerit, postremus hic Pontifex patefecit; defuncto enim Federico Caccia S. R. E. Cardinali, & S. Mediol. Eccl. Archiepiscopo, non alium successorem præter Josephum dedit, anno MDCXCIX. die XVIII. Maji, cui etiam eodem anno die XIV. Novembris sacram donavit Purpuram, adjecto titulo Sanctæ Priscæ. Ad celebrandas Philippi V. Catholici Regis, cum Sabauda Principe Nuptias eum legavit Nicæam Provinciæ cum potestate Legati de Latere Clemens XI. Sibi commissam Ecclesiam vigilantia singulari rexit, & Clericalis disciplinæ vindex acerrimus nihil non egit, ut Levitarum mores ad omnem virtutis formam componeret. Migravit è Vita die IX. Aprilis MDCCXII. conditusque est apud Philippum ex eadem Gente Archiepiscopum in Metropolitana, atque in sacello Sanctæ Catharinæ Senensi sacro; cum hac Epigraphe:

IOSEPH TITVL. S. PRISCAE
PRESBYTER CARDIN.
LEGATVS DE LATERE EX ARCHINTA
FAMILIA SECVNDVS MEDIOLAN.
ARCHIEP. VITA FVNCTVS
V. ID. APRILIS MDCCXII.
AETATIS SVAE AN. LXI.
CORPVS PROPE AVOS
SPEM IN PRECE VESTRA DEPOSVIT.

Tanti Antistitis habetur apud Posteros:

I. Oratio de Spiritus Sancti Adventu *Romæ per Ignatium de Lazaris 1674. in 4.*
II. Relatio Legationis a Latere, qua Philippum V. Hispaniarum & Indiarum Regem Nicææ in Provincia, cum Sabaudiæ Ducis filia matrimonio junxit. Extat MS. apud Joannem Maximilianum Stampam Marchionem Soncini.
III. Epistolæ plures de gravissimis Ecclesiæ negotiis, cùm esset Nuncius Apostolicus Florentiæ, Venetiis, & Matriti ad varios conscriptæ, signanter vero ad Philippum Fratrem suum, è quibus non pauca volumina confici possent. Extant autographæ apud Nepotem Comitem Philippum Archintum.
IV. Acta Visitationis Oppidi Abbiati-Crassi, quæ in Volumen magnæ molis fol. redegit Canonicus Porrus, de quo suo loco.

Ei adhuc Prolegato Bononiensi Gregorius Rosignolus Novariensis Cler. Regul. S. Pauli dicavit Opus suum inscriptum: „ Novissima Praxis Theologico-legalis in „ universas de sponsalibus controversias. *Mediolani apud Conradum 1684. in fol.*

Jam Card. & Archiep. dicavit Ludovicus M. Sinistrati de Amæno ex M. Obs. Refor. Opus de Delictis & Pœnis edit. *Venet. Tom. 2. apud Albricium 1700. in fol.*

Eidem inscripsit Clar. Saxius Dissertationem suam eruditissimam de Sanctis Martyribus Protasio, & Gervasio in prima editione.

Eum funebri Oratione laudavit Joannes Baptista Sutius Metropolitanæ nunc Ordinarius, & Theologus. Edita est *Mediolani 1712. apud Bellagattam in 4.*

Funebrem pompam adornavit, & edidit Franciscus Saxius ejusdem Basilicæ Canonicus Ordinarius, de quo dicemus.

CIX.

ARCHINTUS OCTAVIUS.

QUamdiu Litterarum, necnon venerandæ Antiquitatis amor, non solum Mediolani, sed in toto Orbe erudito perdurabit, semper atque semper de Octavio Archinto ex Quæstore Horatio, atque A Eleonora Tonsa genito erit cum laude dicendum. Vir iste percelebris sanguinis splendori, animi sui magnitudinem adjecit in colligendo, ut infra videbimus, quidquid ad ornamentum decoremque Patriæ spectans invenire potuit; ideoque meritò in ipsa omnes Civicos honores obtinuit, nam inter LX. Decuriones adscriptus anno MDCXIII. Viarum Ædilis extitit anno MDCXXXI. necnon à Cardinali Albornotio, aliisque subsequentibus dominii Mediolanensis Gubernatoribus in gravissimarum rerum administrationem adscitus, peregregiè semper se gessit; adeo ut à Rege Catholico in Barati Comitem anno MDCXLII. evectus, plura alia suæ familiæ splendori addiderit, inter quæ jus electionis, quam vocant, Capellani Ecclesiæ S. Christophori in Oppido Canturii, B ubi memoriæ caussâ hoc legitur monumentum:

AEDEM HANC
D. CHRISTOPHORO SACRAM
COMES OCTAVIVS ARCHINTVS
PATRICIVS MEDIOLANENSIS
ET DECVRIO
PERPETVO PATRONATVS IVRE
FAMILIAE POSTERITATIQVE SVAE
ADIVNXIT

Majorum suorum genio Comes noster indulgens, C antiquitatum Insubricarum amator præcipuus innumeras priscæ Romanæ ætatis reliquias, eruditas nempe Inscriptiones, quibus opus suum nunc ornat Cl. Muratorius, marmoreas, æneasque Statuas, nec non celebrium Europæ Pictorum Tabulas propria in Domo undique magno sumtu collegit, ideo ipsam Templum Antiquitatis æternæ alii nuncuparunt, quemadmodum justiori titulo nuncupanda erit & illa Co. Philippi, de quo in Vita eximii illius Patris locuti sumus; nam ob ea omnia, quæ ad Comitem Octavium spectabant, hæreditario jure sibi collata, splendidissimæ Bibliothecæ, pretiosis Mathematicæ Artis Instrumentis, necnon aliis, quæ penes ipsum & nos, & exteri admirantur, adjecta, nescio ubi Musæum simile reperiri possit; interim Vir D noster nunquam moriturus, parato sibi sepulcro, uti vidimus in Inscriptione posita in pene Regio Oratorio Archinteo Oppidi Canturii, cum de Vita Comitis & Senatoris Caroli ageremus, è vita migravit anno MDCLVI. die XIII. Junii. Supersunt autem de ipso:

I. Epilogati Racconti delle Antichità e Nobiltà della Famiglia Archinta, e de' suoi Privilegi, aggiuntavi una breve esposizione degl' antichi marmi, che ne' Palagi di questa Famiglia si leggono; (ipso Auctore etsi nomine supresso). *Milano per li Malatesta 1648. in fol.*
II. Descrizione più esatta di tutte le lapidi da' suoi Antenati, e da lui raccolte, con la loro spiegazione, e notizia di dove furono levate, e di quanto per la più gran parte d'esse furono pagate. MS. in fol. cum delineatione exactissima eorundem marmorum atque egregiè scriptus. Extat penes Hæredem, ut E supra.
III. Mediolanensium Familiarum Monumenta collecta ab eod. Volumina III. in fol. Ibid.
IV. Insignia Familiarum Mediolani Vol I. in fol. Ibid.
V. Inscriptiones aliæ collectæ ab eod. Vol. I. in fol. in quo singillatim per Familias Mediolanenses distributæ sunt, & quæ sparsim reperiuntur in Templis, locisque publicis Urbis Mediolani, & locorum adjacentium. MS. in fol. Ibid.
VI. Exemplaria Documentorum ob admissionem in Collegium Jurisperitorum Mediolani pro Familia Archintea. Ibid.
VII. Exemplaria Privilegiorum Archintorum. Ibid.
VIII. Collectanea Inscriptionum veterum, præcipuè Alciati, Jovii, Cæsarini, Mazochii, & Jo. Antonii Castillionei. Ibid.
IX. Decreti Ducali, e Gridarii dal principio del governo del Duca di Terranuova fino all'anno MDCLIV. Ib.

Collegit etiam libros Dierum Utilium Collegii Jurisperitorum Mediolanensium per annorum CLXXVIII.

cur-

curriculum, usque ad annum MDCLV., quæ quidem collectio non parum juvare potest inquirentibus Familiarum Patriæ antiquitates.

Ejus cum laude meminerunt Ripamontius in Præf. lib. I. Decad. IV. Hist. Mediol. pag. 8. Alciatus in Monum. Patriæ, Sitonus pag. 132. Artic. 557. & supralaudatus Ludovicus Antonius Muratorius pluribus in locis sui Thesauri novi Vet. Inscript., Typis Palatinis magnifice impressi, atque alibi.

C X.

ARCHINTUS PHILIPPUS.

DE Philippo Christophori Archinti jam laudati, atque Magdalenæ Turrianæ filio, memoriæ traditur, suo natali die, scilicet tertio Julii Anni MD. rosam ex fere arido stipite in paternæ Domus viridario floruisse, unde hæc illi fuit Insigne Academicum, adjecto lemmate: *Florus in Arido*. Papiæ studiis Legalibus vacavit, ibique laureâ donatus, ipsam denuo, anno ætatis suæ vigesimo, recepit in Patria, necnon more cæterorum illustrium Familiæ suæ Virorum in cœtum J. C. C. Nobilium cooptatus fuit. Locum inde inter celebriores Causarum Patronos breviter obtinuit, atque in rebus publicis tam graviter, tam strenuè se gessit, ut favore Mediolanensium suorum Oratoris munere functurus expediri meruerit anno MDXXVII. ad Carolum V. Imperatorem, cui feliciter Patriam reconciliavit, quamvis alii ante ipsum Oratores in Hispanias profecti, inauditi fuissent dimissi. Iterum subsequenti anno MDXXIX. ad ipsum Cæsarem Barcinone degentem mittitur, à quo tam benigniter fuit exceptus, ut à Consiliis suis Imperator ipsum vocaverit, & quod magni est faciendum, plura favore Collegii Jurisperitorum Mediol. Privilegia obtinuerit, inter quæ recensentur Exemtiones ab oneribus extraordinariis, & Facultas tribuendæ laureæ in omnibus scientiis. Non parum Archinto nostro debuit Franciscus II. Sfortia in rebus suis dificillimo tempore gerendis cum Antonio de Leyva tunc Exercitus Cæsarei in Insubria Moderatore supremo; quamobrem pluribus honoribus, beneficiisque ab eodem Duce cumulatus, inter quæ Senatoria dignitate, ut asserit Glussianus Lib. I. Cap. XXIX. in Vita ejusdem; aliis etiam auctus fuit ab invictissimo Cæsare pro Quæstionibus Montisferrati tam prudenter, tam opportunè compositis, ut denuo ad se vocatum anno MDXXXV. Neapolim Legatum Cæsareum ad Summum Pontificem Paulum III. destinaverit; quo in munere virtutes eximiæ Philippi nostri ante omnium oculos ita colluxerunt, ut ipse Summus Antistes, permittente Cæsare, almæ Urbis Gubernatorem illum declaraverit, aliisque Ecclesiasticis dignitatibus decoraverit, quas inter Episcopali Infula Burgi S. Sepulchri; nec post multum Vicarius Generalis Episcoporum omnium Episcopi effectus est; inde currente anno MDXLIX. ad Salutiarum Episcopatum transiit. Non tantum in rebus pacis, verum etiam in bellicis vir iste aptissimum se præstitit, eo quia militibus pro Camerini Ducatu Ecclesiæ dominio iterum subjiciendo paratis præfuit, sed re sine armorum periculo ab ipso composita, primus ille Pontificius Moderator ibi est constitutus. In negotiis difficilioribus ministrandis tam clarum sibi nomen adeptus est Philippus, ut ad congressum Nicææ habitum cum Carolo Imperatore, Regeque Galliarum Francisco, Summus Pontifex hunc comitem & adjutorem secum duxerit; præterea, ut Apostolicæ Sedis nomine Univerlali Concilio Tridentino Bononiam causâ pestis translato præesset, dato diplomate jussit anno MDXLII. In tam magnis, immo maximis dignitatibus Successor Pauli Julius PP. III. Philippum confirmavit, sed & eumdem Legatum de latere Venetias destinavit anno MDLV. Post triennium à novo Pontifice Paulo IV. Archiepiscopatum Mediolanensem obtinuit. Nos quoad brevius potuimus Acta ipsius Volumine integro, à Glussiano, ut innuimus, exarata, hic tantummodo indicavimus; id unum prætermittendum minimè est, quòd isto adjuvante atque adnitente non tam Sfondrata, quàm Medicea Nobiles Mediolan. Familiæ Pontificatus summi honore fuerint insignitæ. Hoc etiam tanti Viri gloriam in dies magis augebit, quòd nempe ipso protegente S. Ignatius Loyola ei amicissimus, difficultates omnes sibi objectas superaverit ob instituendam, firmandamque suam de toto Orbe optimè meritam Societatem Jesu. Id unum summopere Patria hæc sua doluit, quod sibi datum non fuerit tantum Archiepiscopum in sinu recipere, ut anxiis optabat votis, nam adversante quodam Calabro Oeconomo, in possessionem non venit, sed è vivis abiit Bergomi anno MDLVIII. die XXI. Junii. Hujus exuviæ auctoritate Pontificia Mediolanum translatæ ab Alexandro fratre quiescunt in hac Ecclesia Metropolitana cum marmorea ejusdem effigie, atque Inscriptione ab ipso adhuc vivente dictata, scilicet:

HIC EST TITVLVS MONVMENTI
PHILIPPI ARCHINTI
ARCHIEPISCOPI MEDIOLANI
VIXIT ANNOS LXII. MENSES XI. DIES XII.
OBIIT XI. KAL. IVL. MDLVIII.

Supramemoratus illius Frater hos versus addere instituit:

ORE GRAVIS, LINGUAQUE POTENS, JURISQUE PERITUS
TRAXIT AB ANTIQUA NOBILITATE GENUS.
PONTIFICISQUE VICES ROMANA GESSIT IN AULA
LEGATI HINC VENETA MUNUS IN URBE OBIIT.
ALEX. ARCHINTUS J. C. C. FRATRI B. M. P.

Hæc scripsit:

I. De Fide, & Sacramentis Libri II. editi primùm *Romæ apud Antonium Baldum* 1545. *in* 4. postea *Ingolstadii* 1546. *in* 4. *& Augustæ Taurinorum* 1549. *in* 4.

II. Oratio ab eo habita Romæ in funere Isabellæ Romanor. Imperatricis, quæ obiit die 5. Maji an. 1539.

III. Attestatio de ordine in Urbe observari solito in Processionibus, in quibus Canonici Regulares Monasterii S. Mariæ de Pace præferuntur Monachis Monasterii S. Pauli. Extat in libro, cui titulus: Allegationes diversorum in causa præcedentiæ ortæ in Concilio Tridentino inter Canonicos Lateranenses, & Monachos Cistercienſ. *Cremonæ* 1567. *in fol.*

In libro X. historiarum Mediolanensium Ripamontii extant Epistolæ duæ Decurionum ipsius Urbis ad Catholicum Regem Philippum petentium, ut liceat Philippo Archinto Archiepiscopatus possessionem inire.

Ibidem etiam reperiuntur Litteræ ejusd. Regis ad Philippum ipsum Archintum, & aliæ ad Jo. Figueroam tunc Mediolani Producem super eo negotio.

In Tomo IV. Carminum Illustr. Poëtar. Italor. pag. 254. adest epigramma Ludovici Fenaroli Brixiani de Philippo Archinto Gubernatore Urbis.

Alterum etiam legitur in ipsius laudem Francisci Clavellii pag. 8.

Marcus Antonius Litta in libello de Urbe Mediolani sic de eo cecinit:

Fulget in Archinto Ciceronis lingua Philippo;
In jure æqualis Scævola prisce tibi est.

Hujus celeberrimi Præsulis volumina doctissima magno undique sumptu collecta anno MDLXXXIX. à Carolo Archinto ejusdem nepote dono missa sunt Philippo Secundo Hispaniarum Regi, qui gratum animum testaturus, ad Carolum ipsum litteras conscripsit, in quibus Philippum Archiepiscopum plurimum commendat. Datæ sunt die XXV. Aprilis anno MDLXXXIX. Et extant in Archivo Fratrum Comitum Archintorum autographæ.

Agunt de ipso præter Jo. Pet. Glussianum ut supra, Fr. August. ab Ecclesia in Theatro mulierum litteratarum in Candida Archinta pag. 116. Gaudentius Merula in bello Erasmicano pag. 3. Moriggia p. 117. Jo. Franciscus Besutius in hist. Pontificali Mediol. num. 123. Picinellus in Atheneo pag. 189. &c.

C X I.

ARCHINTUS PHILIPPUS alter.

PHilippus Archintus Alexandri Extraordinariorum Reddit1uum Magistratus Quæstoris, ut supra innuimus, & Hippolytæ Crucejæ filius, cum legalibus studiis ab ipsa penè pueritia sedulam navasset operam, in ornatissimum Jurisperitorum Collegium anno MDLXXV. in Patria est cooptatus, cujus etiam cœtus Illustrissimi nomine, una cum Equite Hieronymo Vicecomite Mediolanensium Legato, Romam profectus Gregorio XIV. Pontificiam dignitatem recens adeptam gratulatus est. Archintum benignè excepit Pontifex, tum quod jam pridem ei notus esset, tum etiam grata recordatione Philippi Patrui, cujus paulò antè meminimus. Igitur in ipsa Urbe Clericali Militiæ nomen dedit, & Utriusque Signaturæ Referendarius, atque Sanctæ Mariæ Allemanorum extra Bononiam Archipresbyter à Gregorio creatus est. Clemens verò VIII. Philippum cum Cardinali Platto (quem loco suo memorabimus) Mediolani degentem, & nec cogitantem anno MDXCV. ob perspectam Virtutem Episcopatu Comensi dignum censuit. Inopinanti Diploma Apostolicum sub data diei VI. Augusti oblatum est, & XXVI. Novembris ejusdem anni Pastoralis Regiminis onus suscepit. Interfuit anno sequenti Concilio Provinciali Aquilejensi, quod Barbarus Patriarca Utini celebravit. Ab eodem Clemente inter præstantissimos Antistites unus ipse cum Claudio Rangono Episcopo Placentino selectus est, ut B. Caroli Borromæi in album Cœlitum referendi sanctitatem Apostolico nomine, & judiciali potestate libraret. Eidem D. Carolo, cujus Canonizationi interfuerat, totius Archinteæ Gentis Patrocinium Philippus commendavit, magnifico extructo Templo, auro, picturis, sacrisque Reliquiis insigni, cujus primarium lapidem fundamentis injecit die X. Aprilis MDCXIV. innumeroque confluente populo statis ceremoniis dedicavit anno MDCXVII. Id testatur lapis in ipso Templo positus, in quo legitur:

S. CAROLO
CVIVS INCOMPARABILEM SANCTITATEM
AVCTORITATE APOSTOLICA EXAMINAVIT
QVEMQVE IN SVVM
AC FAMILIAE ARCHINTORVM
PATRONVM ADOPTAVIT
PHILIPPVS ARCHINTVS EPISCOPVS
COMENSIS
AC SVMMI PONTIFICIS ASSISTENS
SACELLVM HOC A FVNDAMENTIS
EXTRVXIT MDCXVII.

In Urbe Novocomo Templum Societatis Jesu Sanctis Prædecessoribus suis Felici, & Amantio consecravit; Cathedralem Basilicam pretiosis muneribus auxit, Episcopales Ædes ampliavit, magnoque cum animarum lucro, & Catholicæ Religionis incremento Diœcesim lustravit, signanter verò Comitatum Clavennæ, & Vallem Tellinam, ubi jam à sæculo nullus Antistes gregem conspexerat, adhibitis etiam Societ. Jesu alumnis, quem præclarissimorum Virorum cœtum semper meritò fovit. Tandem eâ Ecclesiâ prudentissime administratâ ad annos XXVI. fractus laboribus Aurelio Nepoti Dignitatem resignavit anno MDCXXI. cùm prius pluribus Synodis celebratis Ecclesiasticam disciplinam, & mores populi corrigere fategisset. Obiit in senectute bona Canturii anno MDCXXXII. die XXV. Novembris; non autem anno MDCXXI. ut perperam Ughellus scribit, qua de re testes habemus Tabulas ultimæ voluntatis, quas conscribi mandavit anno MDCXXIX. die XXXI. Januarii. Ejus Corpus, ut Testamento mandaverat, in Cathedrali Comensi conditum jacet. Utriusque Philippi memoria in Parochiali Canturii his verbis concepta legitur:

ILLVSTRI MEMORIAE
PHILIPPI ARCHINTI
ARCHIEPISCOPI MEDIOLANI
PHILIPPI ARCHINTI
EPISCOPI COMENSIS
QVORVM PRIMVS
BASILICAM
SECVNDVS ALTARE MAIVS
D. MICHAELI ARCHANG.
SOLEMNI RITV
CONSECRAVIT
NEPOTES POSVERE.

Habemus de eo:

I. Orationem, quam nomine Collegii J. Consultor. Nobil. Mediolanensium dixit Gregorio XIV. in ejus assumptione ad Pontificatum, de qua mentio est in Libro: Epilogati Racconti della Nobiltà, ed Antichità della Famiglia Archinta.
II. Acta plura Synodalia quorum meminit Ughellus in Italia Sacra T. V.
III. Acta pro Canonizatione S. Caroli Borromæi; Volumen fol. MS. autogr. extat in sacrario supra dicti Sacelli in opp. Canturii penes Suos.
IV. Plures Epistolas ad Federicum Cardinalem Borromæum de negotiis Ecclesiasticis tractantes, & de quibus integrum Volumen fieri potest, ext. autographæ in Bibliotheca Ambrosiana inter Epistolas supradicti Card. Federici.
V. Concilium Provinciale Aquilejense primum celebratum anno MDXCVI jussu Philippi Archinti Episcopi Comensis anno MDXCVIII. in Synodo Diœcesana promulgatum: huic accesserunt nonnullæ Constitutiones Pontificiæ. *Comi, apud Hieronymum Trovam*, 1599 *in* 4.

De ipso videri possunt præter Ughellum supradictum in Tomo V. Ital. Sac. Ballarin. Chron. Novocom. T. III. p. 147. Giattarola hist. Canoniz. S. Caroli c. 26. p. 112. Sitonus pag. 157. Art. 631.

C X I I.

ARCHINTUS PHILIPPUS alter.

SEnatoris Philippi Archinti Paronæ Marchionis, S. R. Imperii, ac Tainati Comitis, Herbæ & Terrarum adjacentium in Plebe Incini Toparchæ, ex Dynastis Albizati, & Patriæ Decurionis adhuc penes omnes non tam Mediolanenses, sed etiam exteros viget memoria, utpote prudentia, virtute, muneribusque pluribus egregiè functis clarissimi. Ex Comite atque Senatore Carolo, necnon Co. Catharina Aresia natus est anno MDCXLIX., atque more suorum Gentilium litteris, & maximè Jurisprudentiæ summopere deditus Collegium Nobilium Jurisconsultorum ingressus est anno MDCLXX., nec multo post Quæstor Magistratus Extraordinariorum reddituum, & Regius Ducalisque Senator Mediolanensis dominii eligitur: Provinciam Cremonensem dignitate Prætoria ita optimè rexit, ut à Viro laudatissimo Francisco Arisio meruerit his verbis laudari in sua Cremona litterata pag. 340. „ Hic ille est inter omnes totius „ Insubriæ Proceres sapientiâ Princeps, avita nobi- „ litate nemini secundus, in quo ingenium, erudi- „ tio, rerum usus, ac omnia summa, serie dumta- „ xat, intacta perspiciuntur. Quæ ex integro vera esse optimè agnovit Rex Hispaniarum Carolus II. ideo ipsum anno MDCLXXVII. Legatum misit ad Leopoldum Romanorum Imperatorem pro rebus gravissimis

vissimis tractandis, à quo cum honore susceptus est, atque in fere omnibus difficillimo eo tempore negotiis peragendis auditus magnum sibi nomen acquisivit. Inde ipse Rex Carolus totam Belgii Provinciam regendam sub Alexandro Farnesio Parmæ & Placentiæ Principe ei demandavit. Historiarum profectò illius Ævi Scriptores de Senatore Archinto tam frequenter, tam magnis cum elogiis scripsere, ut mihi plura supervacaneum hìc addere videatur. Accedit ad tanti Viri laudes, Fratrem habuisse Josephum Archintum Archiepiscopum Thessalonicensem, ac postea Mediolanensem, necnon S. R. E. Cardinalem, in hac Collectione loco suo memoratum. Clarissimus noster Philippus obiit in Patria anno MDCCXX. Hæc vidi de eo, nempe:

I. Il Soglio di Salomone eretto nel Tempio della Virtù per lo ricevimento nell'Università di Brera del Sig. Cardinale Luigi Omodeo del Co. Filippo Archinto. *Milano, presso il Monza, in 8. fine anno.*

II. Diario di tuttociò, che gli è occorso alla Corte di Vienna, durante la sua incombenza d' Inviato alla medesima di Carlo II. Re di Spagna. Vol. VI. justæ molis magna ex parte ipsius manu scripta, & lectu dignissima, nam negotia politica illius temporis non solum ab ipso cum Austriacis, sed & cum aliis, tam inferioris, quam superioris Germaniæ Brincipum Ministris habita, etiam in rebus ad Pacem Noviomagensem, & ad revolutiones Hungaricas spectantibus, clarissimè enuntiat; præterea de pluribus aliis politicis atque bellicis rebus tractandis occasionem sibi præstitam, & exitum declarat.

III. Epistolæ plures autographæ ad Principes, & S. R. E. Cardinales; & præsertim ad Ducem Parmæ, & Placentiæ, cum eorum responsionibus item autographis Vol. XII. fol. Extant apud suos.

Præter Arisium supracitatum de eo loquitur Sitonus pag. 230. Art. 1037.

CXIII.

ARCHINTUS ROMULUS.

Romulum Archintum Alexander jam memoratus, atque Hippolyta Cruceja prole fœlicissimi Jugales genuere. Abbatia Sancti Bartholomæi in Urbe Ticino decoratus, post emensos Ecclesiasticos gradus tanto virtutum, & scientiæ splendore clarus apparuit, ut cedente Cardinali Sorbellonio Episcopo Novariensi à Gregorio XIII. anno MDLXXIV. ad eam regendam Ecclesiam assumptus fuerit. Episcopatus possessionem iniit die XXVI. Maji ejusdem anni; Synodum convocavit, in qua optima, & utilima decreta inferiùs memoranda condidit. Clericorum Seminarium ex Concilii Tridentini sanctione erexit, datis etiam optimis Præceptoribus, qui alumnos ad Ecclesiasticam eruditionem formarent. Audito Sanctum Carolum Borromæum brevi Diœcesim Novariensem lustraturum, sibi commissum gregem ad tanti Viri adventum paraturus, universas plebes fervente Æstate, tanta celeritate percurrit, ut concepto morbo lentè consumptus, vix expleto regiminis biennio, die IV. Septembris MDLXXVI. è vivis excesserit, inter populi gemitus elatus, atque in Cathedrali Basilica tumulatus cum hoc Elogio:

ROMVLO ARCHINTO ALEX. F.
MEDIOLANENSI
VIRO PRVDENTIA ET PIETATE SINGVLARI
EPISCOPO NOVARIAE
VBI POPVLVM SVAE FIDEI COMMISSVM
VNICE AMAVIT
MORIBVS RELIGIOSIS EXCOLVIT
PRAECEPTIS AD DEI CVLTVM
PERVTILIBVS INSTRVXIT
OMNIBVS TRISTE SVI DESIDERIVM
RELIQVIT
VIXIT ANN. XLIV. MENS. VII. DIES XV.
HIPPOLYTA MATER FILIO
ET FRATRES QVINQVE FRATRI B. M. P.
MDLXXVI.

De ipso hæc scripta extant:

I. Decreta edita, & promulgata in Synodo Diœcesana Novariensi habita Anno MDLXXVI. die XXVIII. Februarii. *Novariæ 1576.*

II. Della Dottrina Cristiana, con molti avvertimenti a' Curati, e Confessori. Ita Carolus à Basilica Petri.

III. Quædam vulgari Sermone certis diebus promulganda.

IV. Edicta à B. Carolo edita ad suam Diœcesim rectè accommodata.

V. Leges pro Seminario ab ipso instaurato.

Agunt de eo Cotta in Museo Novariensi, Carolus à Basilica Petri in Novaria Sacra, Ughellus Tom. IV. Ital. Sacræ in Novariensibus, Siton. pag. 100. Art. 417. Picinell. pag. 483. & alii.

Ad eum extant Litteræ Jo. Jacobi Ælii, de quo diximus

CXIV.

ARCIMBOLDUS ANTONELLUS.

Familia Arcimbolda pluribus de causis inter primarias hujus Urbis inscribitur, sed magis eo quia quatuor ei dederit Archiepiscopos, ut nos brevi indicabimus. Frustra in Lando, atque in aliis de isto Senatore Antonello Arcimboldo ea quæsivi, quæ ad meum institutum implendum apta fuissent. Ex Picinello præter verba plura, prorsus inutilia, nil excerpere mihi licuit, nisi quod studiis operam dederit Papiæ, & inter Academicos Affidatos locum non infimum obtinuerit: Illi etiam Protonotariatus Apostolici honorem tribuit, sed & munere Senatorio insignitum fuisse eruitur ex Epistola nuncupatoria ejusdem in fronte libri ab ipso editi, S. Basilii Magni de vera, & incorrupta Virginitate ad Cardinalem Moronum, ut infra, nec non à duobus Epigrammatis P. Francisci Bulgari J. C. in laudem Auctoris in hoc ipso Volumine existentibus, quæ hìc referre non injucundum duximus.

I.

Eja parcite disputare tandem,
Quæ sit regula recta transferendi
Græcorum in Latium Vetusta scripta.
Arcimboldius en Senator omnem
Uno, quem modo cernitis, libello
Litem mirificè resolvit istam.
Quisquis passibus hunc sequetur æquis
Vertendi genus optimum tenebit.

II.

Si quis me roget, ac det optionem,
Utrum Græca mihi, an Latina malim,
Hæc de Virginitate scripta vera:
Et quod sentio liberè profari
Possim pace bona omnium bonorum:
Nec optem ora licet diserta Magnì,
Nec Jani sterilem locutionem,
Nec ullum alterius licentiosum
Vertendi genus, & periculosum:
Sed unum mihi seligam libellum,
Quem nunc edit hic optimus Senator;
Qui reddit Latio decus vetustum
Et fastus simul Atticos retundit.

Hunc inter vivos esse desiisse asserit Picinellus Anno MDLVIII. Ego plura inveni ab ipso, & ad ipsum scripta, quæ aut non vidit Picinellus supralaudatus, aut malè descripsit:

I. D. Basilii M. Homiliæ IIX. Antonello Arcimboldo vertente. *Mediolani, apud Vincentium Girardonium 1569. in 4.*

II. S. Patris nostri Basilii Archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ de vera, & incorrupta Virginitate liber ad Letojum Episcopum Melitensem Antonello Arcimboldo interprete. *Mediolani per Petrum Gotbardum Pontium 1573. in 4.*

III. D. Basilii de gratiarum actione Homiliæ duæ, Latinè redditæ ab Antonello Arcimboldo; ita refert Lasor à Varea. Id opus hunc habet titulum: S. Basilii Magni de gratiarum actione liber è Græco in Latinum translatus ad Hieronymum Montium, in quo dif-

scrit

ferit de Eloquentia Græcorum æquè ac Latinorum. *Mediolani, apud Vincentium Girardonium, sine anno*, 4

IV. Gregorii Nazianzeni Homeliæ IV. E Græco in Latinum transtulit Antonellus Arcimboldus; ita idem Lafor, ut supra.

V. Varia S. Jo. Chrysostomi Opuscula in Latinum versa.

VI. Orationes.

VII. Varia Opuscula. De istis tribus ultimis articulis fides sit penes Picinellum, quibus addit

VIII. Catalogum Hæreticorum. *Mediolani* 1554. Librum hunc ego non vidi, sed in Fabritii Bibliotheca Medii Ævi Tomo primo ita legi: „ Arcimboldi Mediolanensis „ Catalogus Hæreticorum citatur à Cangio, eumdemque Handreichius tribuit Archiepiscopo Mediolanensi hujus nominis, atque lucem vidisse Anno „ MDLIV., & quia neque Fabritius se vidisse hunc librum testatur, subjungit: „ Nescio an referendus „ sit ad Vidonem Antonium Arcimboldum, qui Ecclesiæ Mediolanensi præfuit ab Anno MCDLXXXVIII. ad MCDXCVII., vel Jo. Angelo Arcimboldo tribuendus Legato Leonis X. in Germaniam., „ Patronoque Jo. Tentzelii, ac deinde Episcopo Novariensi, ac denique ab Anno MDL. ad MDLV. „ Mediolanensi Archiepiscopo. Mea sententia, usquedum clariora mihi proferantur, stat pro Jo. Angelo auctore Operis supradicti.

Extant ad eum Epistolæ Francisci Ciceræi, cum quibus mittit Orationes, quæ filiorum Antonelli studiis inserviant, datæ mense Majo MDLXXVI. de hoc MS. videat Lector in Articulo Fr Ciceræi.

Scribunt de isto Jo. Jacobus Frisius in sua Bibliotheca; Crescentius in parte prima Amphiteatri; Moriggia lib 3. cap. 4. Abbas Ghilinus in suo Theatro pag. 2. Picinellus pag. 41.

C X V.

ARCIMBOLDUS JOANNES.

JOannes de Arcimboldis Nicolai J. C. Vicarii Provisionum, dein Præsidis Senatus Mediolanensis, & Ursinæ Canossæ filius, in patria Senator, Præses Magistratus Ducal. Intratarum, à Secretioribus Consiliis Galeatii Mariæ Sfortiæ Mediol. Ducis, cujus nomine ad Florentinos, Venetos, Francorum Regem, Cæsarem, ac Summum Pontificem sæpius legationes obivit: dein sublata Briseide ejus uxore, ex qua Aloysium sustulit anno MCDLXVIII., à Paulo II. Novariensis Episcopus, postea à Sixto IV. dum à Galeatio Duce, ut supra innuimus, Legatus ad eum missus fuerat an. MCDLXXIII. die VII. Maii S. R. E. Presb. Cardinalis primo Titul. SS. Nerei, & Achillæi, deinde S. Praxedis creatus: demum ad Archiepiscopatum Mediolanensem ab Innocentio VIII. an. MCDLXXXIV. translatus, ab ipso Pontifice ad Cæsarem, ad Hungaros, atque Bohemos Legatus missus est, necnon ipsos Bohemos obsequentes Pontifici reddidit. Perusiæ ac Umbriæ Provinciis pro S. Rom. Ecclesia præfuit. Ecclesiam Mediolanensem maximis donis auctam restauratamque egregiis legibus communivit, quam deinde senio confectus, & purpura sua contentus contulit in Fratrem Vidonem. Cœnobium vero S. Ambrosii Majoris Ord. S. Bened. quod in Commendam habuit, sublatâ dissolutioris vitæ licentiâ, ad disciplinam veterem correptum quarto ante obitum anno Ascanio Sfortiæ Diacono Cardinali resignavit. Romæ obiit anno MCDXCI. die II. Octobris, non ut per errorem legitur in Sitono anno MCDLXXXVIII. die I. Septembris, sicut infra recensebimus, conditus in Ecclesia S. Augustini sine ulla Inscriptione. Mediolani tamen celebris ejus memoria extat in Metropolitana: idest in sequenti Elogio, quod expressum legitur penes sacrarium in parte Septentrionali:

IOANNI ARCIMBOLDO
PRESBYTERO CARDINALI
AVO PATERNO LEGITIMO
ET GVIDO ANTONIO ARCIMBOLDO
PATRVO MAGNO
ARCHIEPISCOPIS MEDIOLANI
ET SIBI IOANNES ANGELVS ARCIMBOLDVS
AB EPISCOPATV NOVARIENSI
CVI XXIV. ANNOS PRAEFVERAT
AD ARCHIEPISCOPATVM MEDIOLANENSEM
TRANSLATVS
V. E.
IDEM ANNOS LXX. NATVS
MORTEM OBIIT VIII. IDVS APRILIS
MDLV.

Scripsit atque in lucem edidit:

I. Statuta Plebis Gaudiani anno MCDLXIX.

II. Statuta Ripariæ S. Julii annis MCDLXXIII. & MCDLXXXII.

III. Statuta pro Cleri Reformatione.

IV. Homiliæ.

V. Orationes.

VI. Catalogus Hæreticorum. *Mediolani* 1514. impressum juxta Eggs Purpura docta, & 1554. juxta Picinel. ut vidimus in Antonello Arcimboldo, nos vero Jo. Angelo Arcimboldo adjudicamus.

VII. De Ponderibus, Mensuris, & Monetis libri III. ita Eggs ut supra.

Extant ad eumdem plura Elogia Majoragii, necnon Epistolæ Cardinalis Papiensis, inter quas gratulatoria pro sacra Purpura ei collata, data est die X. Maji anni MCDLXXIII.

Matthæi Bossi Epistola Johanni data, quæ est 50. editionis veteris Bononiensis MCDXCIII

Inter Epistolas Francisci Philelphi Editionis Venetæ anni 1502. in fol. extant nonnullæ Joanni Arcimboldo Novariensi Episcopo scriptæ, à pag. 244. ad 262.

Extant ad eumdem Epistolæ X. latinæ Petri Martyris de Angleria ab anno MCDLXXXVIII. ad MCDXCI.

Alia item latina ad Ascanium Vicecomitem de morte Arcimboldi eodem anno, ex quibus clarè eruitur non obiisse anno MCDLXXXVIII. ut Sitonus.

In Libro cui titulus Bonifacii Simonetæ Abb. Cisterc. Persecutionum Christianarum Historia, Pontificumque Commentarii, impresso *Mediolani* 1492. Extat Epistola XV. Libri IV. ad Aluisium Arcimboldum Auratum Interpretem, in qua ita de nostro Joanne ejus Patre: „ Fœlicem Sacerdotis natum: ut te Aluisium „ solemnibus nuptiis ortum arbitramur. Genitor tuus „ nunc inter Cardinales affabilitate, maturitate, sapientia lucifer alter: & inter consummatissimos Viros luminare majus, te etiam in prima lanugine animæ, „ & corporis decore nulli secundum situ, pompaque jugali genuit. Illius conjugem te viro enixam vidi, „ & patris tui in Gymnasio Papiensi præconia, ac in „ regia Ducis munera ob illius virtutem celebrata no- „ vi &c.

De ipso præter Sitonum pag. 49. art. 102. atque Eggs Purpura docta, innuunt Ughellus, Ciacconius, Mazzuchellus in suis schedis, aliique.

C X V I.

ARCIMBOLDUS JO. ANGELUS.

JOannes Angelus Arcimboldus nobilis Mediolanensis, Novariensis electus Episcopus anno MDXXV. die XX. mensis Decembris, sequenti anno inauguratus fuit die XXII. mensis Martii à Cardinale de Monte in Ecclesia S. Praxedis. Hic Aloysii Senatoris filius fuit, qui à teneris annis optimis disciplinis filium instituendum curavit, quique laurea donatus Maximiliano deinde Duci maximo usui fuit. Post Mediolani amissionem cum Sedunensi Cardinali Romam concessit, factusque à Leone X. Apostolicus Referendarius, & in Germaniam Legatus, indeque reversus in

in Patriam, mittente Francisco Sfortia, in Hispaniam profectus est, ut Adriano VI. ejusdem nomine novum Pontificatum gratularetur. Clemens VII. unicè illum amavit, à quo retulit Episcopatum cum Senatoria potestate. Rexit Novariensem Ecclesiam usque ad Annum MDL. Deinde ad Archiepiscopatum Mediolanensem translatus est à Julio III. Pontif. Max. Anno eodem, die V. Februarii. Plura jura Novariensis Ecclesiæ, quæ eidem bellorum injuria ademerat, recuperavit, curavitque, ut à Carolo V. Imperatore vetera Privilegia præteritorum Cæsarum confirmarentur, Diplomate dato Placentiæ Anno MDXXIX., in quo honorifico titulo Consiliarii, Principisque Sacri Imperii insignitur. Diem clausit extremum Anno MDLV. ut in Elogio sepulcrali, quod supra dedimus in Joanne Arcimboldo.

Ea, quæ scripsit, sunt:

I. Novas Constitutiones Mediolanensis dominii collegit, atque correxit.
II. Statuta Ripariæ S Julii.
III. Joannis Angeli Arcimboldi Ordinationes pro Clero, & sua Diœcesi Dat. XIII. Julii Anni MDL. in fol. sine Typog. & loco, extant in Biblioth. Metrop. Mediol. in Cod. signat D. num. 45. in fol.
IV. Ejus Diploma diei XX. Junii MDLIII. quo transfert in Metropolitanam ab Ecclesia destructa S. Theclæ Societatem Sanctæ Catharinæ, quæ nunc est Sacratissimi Corporis Domini. Extat in Collectione Diplom. Mediol. Sormani.
V. Catalogus Hæreticorum. *Mediolani* 1554. de quo Opere jam diximus.

Entrata Pontificale fatta il primo Giugno MDL. in Milano dal Reverendissimo Monsignor Gio. Angelo Arcivescovo. MS Autog. fol. Extat apud Canonicum Jo. Andream Iricum.

Habentur ad eum Carmina duo Marii Picii Ordinis Humiliatorum, in quorum primo describit locum Ottacii, quod erat Cœnobium ejusdem Ordinis ad Portam Vercellensem. Alterum est de reditu Arcimboldi ex Dania anno MDXIX. Extant in MS. Picii de quo innui.

Item ad eundem Carmina, atque Epistolæ Latinæ Joannis Biffii, de quibus suo loco.

Ipsum laudant Ughellus in Italia Sacra, Moriggia, Landus, Crescentius, Carolus à Basilica Petri, Sitonus, Cotta in Museo Novar. atque Mazzuchellus in suis Schedis.

CXVII.

ARCIMBOLDUS NICOLAUS.

QUanti sint faciendi homines, qui saltem de suorum memoria aliquid posteris relinquunt, facilè agnoscitur ab iis, qui frustra inde perquirunt monumenta aliqua Lectoribus offerenda in suis Collectionibus. Ita mihi contingit, dum de Nicolao Arcimboldo Viro procul dubio doctissimo nunc sum locuturus; nil enim de ipso reperi, quod aliquibus dignum forsan videatur, ut inter Scriptores Mediolanenses ipse collocetur; Sed tot illustres habeo Testes de hujus Viri doctrina, ut infra videbitur, quod ipsum recensere satius duxerim. Ex Cl. Sitono didici, fuisse Nicolaum istum non solum Juris Consultum, atque Provisionum Officii Vicarium, sed & Senatus Mediolanensis Præsidem, imo sub anno MCDXLIX. ejus nomen legitur inter sex Viros, quibus à Magnificis DD. Capitaneis, & Defensoribus illustris, & excelsæ Mediolanensis Provinciæ demandatum fuit Officium conficiendi Catalogum Lectorum in Patria, juxta varias scientiarum classes, eique honorarium stipendium assignandi.

In Sacello Divi Bernardini Franciscanæ Ædis Mediol. hocce ejus tumulo inciso Carmine aliàs commendabatur:

QUEM GENUS, ET PROAVI, SED PLUS PROBITASQUE FIDESQUE
EXTULIT, ET GEMINI JURIS UTRUMQUE DECUS
ARCIMBOLDUS IN HAC TUMBA NICOLAUS HONESTA
MEMBRA SEPULTA DEDIT, SYDERA MENTE PETENS.
PRINCIPIS ANGUIGERI CONSULQUE, PATERQUE SENATUS,
INCLYTUS INGENIO, RELLIGIONE PIUS.
SANA FIDES, PROBITAS, PIETAS, SAPIENTIA, VIRTUS
SURREPTUM HUNC TERRIS COMPOSUERE POLO.
OBIIT ANNO DOMINI MCCCCLVIIII.
DIE ULTIMO APRILIS.

Hoc de eo superest tantùm:

I. Nicolai Arcimboldi J. C. & Ducalis Consiliarii ad Candidum Decembrium Epistolæ latinæ ab anno MCDLIV. ad MCDLVIII. cum Decembrii responsionibus.

Extant in MS. Epistolarum Decembrii in Biblioth. Amb.

In MS. ejusdem Biblioth. Ambros. in 4. sign. M. 44. adsunt Versus in laudem Nicolai Arcimboldi, Cosmæ Raymundi, & Ambrosii Cribelli, anno MCDXXXVI. scripti.

Francisci Philelphi ad Nicolaum Arcimboldum Versus Lyrici contra negantes Christianorum fidem; sunt in MS. in fol. in Ambr. sign. C. n. 64. & in 4. L. n. 64. cum Epist. Lat. dat. Mediol. XV. Kal. Decemb. MCDXLIX.

Inter Epistolas ejusd. Francisci Philelphi Editionis Venetæ anni MDII. in fol. extant Epistolæ Nicolao Arcimboldo Jure Consulto pagg. 10. 34. 65. 73. 78. 79. 80. 86. 96.

Lancinus Curtius Primam Sylvam Libri tertii scribit ad Joannem Jacobum Caniolam, & Nicolaum Arcimboldum Mediolanens. pag. 59. editionis Mediolanensis, anni 1521.

Inter etiam Epistolas Æneæ Sylvii extat XLVII. fine data, Nicolao de Arcimboldis Doctori præstanti, ac Ducali Consiliario.

Altera autem numero CCXCII. data Romæ XXII. Octobris ann. MCDLVII.

Altera numero CCCLXXIII. data Romæ IV. nonas Decembris ann. MCDLVII.

Innuit ipsum Sitonus ut supra pag. 49. art. 202. atque Curtius in Epistola ejusd. Sitoni ad calcem Operis de Scriptoribus Medicis Mediol. pag. 280.

CXVIII.

ARCIMBOLDUS OCTAVIANUS.

OCtavianus (aliis Octavius) de Arcimboldis Aloysii J. C. Coll. Senatoris filius, Andreæ Episcopi Novariensis ex fratre nepos, vir Græcis, Hæbraicis, Latinisque litteris præstantissimus, an. MCDXCV. sub Alexandro VI. in Romana Curia Utriusque Signaturæ Referendarius, Abbas Commendatar. Præposituræ S. Theodori Civitatis Papiæ, nec non Prothonotarius Apostolicus, anno inde MDIII. mense Octobris à Pio III. Sum. Pont. Mediolanensis Archiepiscopus creatus est. Verùm antequam Ecclesiæ sibi creditæ possessionem iniret, suis Civibus Archiepiscopum ostensum magis, quàm datum mors immatura Romæ sustulit, ætatis suæ anno XXXII. ibidemque funeratus est. De eo supersunt:

I. In Collectione Carminum, vulgo Sonetti, degli Academici Trasformati di Milano. *Ivi per M. Antonio Borgi nel* 1548. *del mese di Decembre*, extant Octaviani Arcimboldi Carmina Italica n. 6.
II. Epigramma latinum ejusdem in laudem Isidori Clari Monachi: Extat ad calcem libri, cui titulus: de Modo divitias adhibendi hominis Christiani. *Mediolani* 1540. *in* 4.

Ei dum adhuc esset Protonotarius Apostolicus, Octavianus de Floravantiis Mirandulanus dicavit opus suum inscriptum: Viridarium Illustrium Poëtarum, *Venetiis apud Bernardinum Vitalis* 1497.

Ughellus, atque Sitonus pag. 72. art. 315. ejus meminere.

CXIX.

ARCIMBOLDUS VIDO ANTONIUS.

VIdo Antonius Arcimboldus Nicolai Senatus Mediolanensis Præsidis, & Ursinæ ex Comitibus Canossæ filius, cessione Joannis Cardinalis fratris sui Archiepiscopatum Mediolanensem adeptus est anno MCDLXXXVIII. IV. Kal. Maji. Hic antequam sacris initiaretur, Senator, ac Præses fuerat in patria sub Gàleatio Duce, cui ille ob singularem prudentiam, atque facundiam carissimus, ad Reges plures atque Principes Legatus ab eo missus est. Politioribus litteris, & legum præsertim peritia insignis fuit. Cum clarissimo Viro Jacobo Trivultio pietatis ergo usque in Palæstinam peregrinatus est. Vix ad Ecclesiæ suæ regimen accesserat, Archiepiscopales Ædes restauravit, auxit, & pretiosa suppellectili exornavit. Templo suo Metropolitano ædificando maximam pecuniæ vim legavit. Plura fecisset, si in meliora tempora incidisset, nam Rex Gallorum Carolus VIII. pro acquirendo Regno Neapolitano, pacem Italiæ tunc interturbavit. Decessit anno Christi MCDXCVII. die XVIII. Octobris. Jacet in Tumulo Marmoreo in Templo Maximo ad Aram Divæ Techlæ, ubi Joannis fratris sui, & Joannis Angeli Arcimboldi nepotis, ejusdem Ecclesiæ Antistitum, superest insignis memoria, quam in Jo. Arcimboldo Lectori exhibuimus. Scripsit:

I. Orationem, quam habuit Romæ nomine Ludovici Sfortiæ ad Innocentium VIII. Pont. Max. ut refert Ludovicus Jacob. à S. Carolo in Bibl. Pontif.
II. Alias Orationes.
III. Testamentum ab ipso scriptum die VII. Octobris MCDXCVII. Extat in Collectione Diplom. Mediol: amicissimi Sormani.
Ei dicantur S. Hilarius de Trinitate à Georgio Cribello Presbyt. MCDLXXXIX.
Item Breviarium Ambrosianum à Petro Casola MCDXL. Vide Clar. Saxii Hist. Typogr.
Extant ad eumdem Carmina, & Epistola Latina Joannis Biffi, de quibus suo loco.
Videndi Ciacconius, Ughellus, Sitonus, & Mazzuchellus in suis Schedis.

CXX.

ARCONATUS HIERONYMUS.

HIeronymus Arconatus Societatis Jesu, filius unicus amplissimi Equitis Comitis Caroli Arconati, natus est Mediolani XIII. Kal. Maji Anno MDCLXXV. Illibata morum, vitæque integritate, perspicacissimo ingenio, matura prudentia dilectissimus omnibus, studuit in Nobilium Collegio minoribus Scientiis & naturali Philosophiæ, laudemque singularem excellentis doctrinæ obtinuit. Magnas spes caducarum rerum Evangelicæ humilitati & paupertati postposuit. Ingressus est Societatem Jesu III. Idus Octobris Anno MDCXCII. Post minores facultates in Collegio Braydensi docuit biennio Rhetoricam cum singulari auditorum emolumento & amore. Jamque Cœlo maturus in vere adolescentiæ summo omnium luctu excessit e vivis V. Kal. Februarii Anno MDCCII.

Extat ejus Vita typis edita statim post ejus mortem apud Josephum Pandulphum Malatestam, hoc titulo: Ragguaglio della morte, e virtù di Girolamo Arconati, figlio del C. Carlo, ec.
Vulgatæ pariter sunt ejusdem
I. Hieronymi Arconati Soc. Jesu Prolusiones posthumæ in gratiam Rhetorum Braydensium, *Mediol. apud Josephum Pandulfum Malatestam. Anno 1702.*
Ita à Suis.

CXXI.

ARCONATUS JOANNES BAPTISTA.

JO. Baptista Arconatus alterius Jo. Baptistæ sub Christianiss. Majestate Regii Stabuli Præfecti, ac Feudatarii Jo. Gaspari geniti filius, Regius Feudatarius Plebis Dayraghi: in Collegio J. C. C. Mediolanensium conscriptus fuit Anno MDXCVII., Anno MDCXIV. Urbis Præfectus: hinc Judex Prætorius Mediol. ad Signum Equi, mox quadriennio rerum capitalium Præfectus, Consultor Officii S. Inquisitionis, dein Quæstor Magistratus Ordinariorum Redditúum, Regius, Ducalisque subinde Senator, & Præfectus Generalis Annonæ: demum Præses gravissimi Magistratus Sanitatis in Mediol. Dominio. Vivere desiit Anno MDCXXXIII.

Horatius Landus in Senatus Mediolanensis Historia vocat Jo. Bapt. Arconatum Virum summæ integritatis & amoris in Patriam, atque hæc subdit: „ Jo. Baptista Arconatus per hæc tempora, quo magis ætas sæviret, olim Annonæ Præses integerrimus, „ eruditissimus Senator cum omnium lacrimis est „ elatus.

Supersunt:

I. Joannis Baptistæ Arconati Senatoris Mediolanensis Epistolæ variæ Latinæ ad diversos - nempe:
Antonio Galliæ Senatori.
Hiacyntho Vignato.
Joanni Baptistæ Sacco; aliisque, partim editæ, partim MSS. in fol.
Extant in Biblioth. PP. Hæremit. Discalc. apud SS. Cosmum, & Damianum Mediolani.
II. Allegationes plures. Extant in Collectionibus penes J. C. C. Mediolanenses.
Inter Epistolas Sigismundi Boldoni extant plurimæ Jo. Bapt. Arconato Senatori; una scilicet Anno MDCXXV. XI. Kal. Majas; altera V. Decemb. MDCXXVI., binæ Anno MDCXXVIII., una VIII. Kal. Decemb., altera VII. Id. Jan.
Sitonus pag. 83. art. 756., atque Landus supra memoratus lib. 6. pagg. 225. & 260.

CXXII.

ARCONATUS LUCHINUS.

LUchinus Arconatus ab aliis Arctinus dictus, Mediolani nobili natus genere Congregationi Hæremitarum S. Augustini, quæ de Lombardia dicitur, se addixit anno MCDXLVI. Cum adhuc in sæculo degens egregiam humanis studiis navasset operam, ad Divina in Religione positus se convertit. S. Pauli præsertim Epistolas, & Sancti Augustini Volumina tam firmiter memoriæ commendarat, ut ex utrisque, cum opus erat, quidquid libuisset protinus recitaret. Inter eximios ætatis suæ Divini Verbi ministros habitus, in primariis Italiæ Urbibus sacrum munus Concionatoris magna cum nominis sui fama, & animarum lucro exercuit. S. Mariæ Coronatæ Cœnobium in Patria ampliavit, & in Savonensi Bibliothecam erexit. Visitatoris, Præsidis, & Definitoris munere sæpe functus annis MCDLXXXVI., & MCDXCVII. Vicarius Generalis toti Congregationi præfuit. A Bartholomæo de Pallazolio Generali Vicario Romam pro gravissimis Ordinis sui negotiis missus, revocationem Brevis, quo Alexander VI. anno MCDXCVII. die VIII. Martii Congregationem fere deleverat, impetravit. Id accidit die XXVI. Januarii MCDXCVIII. Tandem obiit senio confectus, septuagesimo septimo ætatis suæ, Christi verò anno MDI. cum transegisset in Ordine annos quinquagintaquinque. Eum inter Beatos numerant Herrera, Taurellus, aliique Ordinis Scriptores, & in Theatro Augustiniano hoc elogio decoratur: „ B. Luchinus Mediol. „ post religionis significationes, nomine miraculo„ rum ingens, atque sanctitate clarus.

In

In laudem ejusdem pro libro de Proœmiis editum fuit hoc Epigramma :

Luchinus miserans tardæ commercia linguæ
Doctoris partes sedulus hic peragit.
Arguit , hortatur , commendat , cuncta retundit
Crimina , sancta , bona , facta nefanda virum.

Scripsit :

I. De Prologis , seu Proœmiis materna lingua &c. *Mediol.* 1500.
II. Conciones per totam Quadragesimam , & anni Dominicas. Ex Donato Calvi.
III. Summa Moralis, Canonica , atque Dogmatica. MS. autographus ingentis molis optimè scriptus , in 4. extat in Biblioth. FF. Heremitar. S. August. in Conventu S. Mariæ Coronatæ Mediolani à me inspecta.
IV. Sermones Latini. MS. autograph. litteris rubronigris, in 4. Ibid.
Manipulus Episcopalis Officii , & Regiminis Auctore Dominico Tit. S. Crucis in Hierusalem Presb. Card. & Pœnitentiario, necnon Ecclesiæ Firmanæ administratore, scriptus à F. Luchino Mediol. anno MID. *in Patria* MS. optimæ notæ, in 4. extat Ibid.
Legitur Vita ejusdem apud Donatum Calvi in lib. suo, cui titulus : Memorie Istoriche della Congregazione Osservante di Lombardia dell' Ordine Eremitano di S. Agostino part. I. pag. 128. & sequentibus.

CXXIII.

ARCONIUS FRANCISCUS.

FRanciscus à Mediolano nuncupatus , ex Ordine Fratrum Capuccinorum , ejusdem Provinciæ Minister Provincialis , ac in Romana Curia Procurator Generalis , natus est Mediolani Anno MDXX. Patre Joanne Arconio Cretensi , nobili Jurisconsulto , Habitumque Religionis Seraphicæ suscepit anno ætatis suæ XIII. Vir fuit valde doctus , singularis prudentiæ , profundæ humilitatis , ac altissimæ contemplationis , Apostolico spiritu à Deo imbutus , gratiæque cœlestis ubertate in prædicando ditatus , universas ferè Italiæ Civitates peragravit , in quibus innumera animarum lucra reportavit ; tamque ingens de vitæ illius sanctitate , sermonis efficacia , cœlesti doctrina apud Populos fama fuit , ut non immeritò novus Italiæ Apostolus fuerit appellatus. Summopere carus extitit Clementi VIII. Pont. Max. Vitam clausit Romæ Anno MDLXXXIII. post XLV: Religionis. Acerrimus agnoscitur Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis Mariæ propugnator , ejusque venerationem mirificè propagavit. Quapropter etiam scripsit.

I. Volumen , in quo doctissimè tractat de Immunitate ejusdem Virginis Deiparæ ab omni peccati originalis macula.
De ipso Pagnotius in libro de Maria Triumphante pag. 328. & Boverius in Annalibus Capuccinorum. T. II. ad ann. 1583.

CXXIV.

ARDEMANIUS JOANNES BAPTISTA.

QUo floruerit tempore , vel quibus è parentibus originem traxerit , Jo. Baptista Ardemanius frustra quæsivi à Patre Abbate Picinello , qui tantùm, nos docuit ipsum Theologiæ laurea insignitum , & Apostolici Protonotarii honore decoratum , Capellanum item , & Magistrum Chori in Regia Collegiata Scalensi hujus Urbis extitisse. Eum Musas summo studio coluisse indicat liber Picinello ignotus à me infra dandus ; atque utinam ad manus nostras pervenisset alterum hujus Auctoris Opus, de Astronomia , ab eodem Picinello relatum , ut melius Lectorem nostrum quantum Ardemanius in ea scientia valuerit instrueremus. Musicam etiam inter ejus ornamenta sæpè relatus Picinellus enumerat : alterum tamen Ardemanium ab ejus Athenæo expungendum duximus , sicut & alios hujus artis , cum ibi ob Musicæ peritiem tantummodo commendetur. De Joanne Baptista verò hæc damus :

I. Opus Astronomicum , quod Picinellus asserit eum composuisse occasione Academiæ Cassinensium Inquietorum vocatæ.
II. Carmina latina , quæ vidimus in libro, cui titulus : Academiæ Animosorum plausus in Laurea Philosophica Joannis Mariæ Sicci de Aragonia. *Mediol.* in 4.
Vid. Picinellum in Athenæo pag. 269. ubi citat Burserium in supplemento Cap. XII.

CXXV.

ARESIUS AUGUSTINUS.

IN Augustino Aresio, quem Alexander junior Juris-Cons. Coll. genuit , avita sanguinis nobilitas virtutis splendoribus ornata coruscavit ; nam & ipse Jurisprudentiæ laude clarissimus Collegio Juris-Consultorum aggregatus Anno MDCLXVI. dignus est habitus , qui legales scientias in Palatino Gymnasio Fori Candidatis publicè traderet. Patriam Præfectus rexit Anno MDCLXXXIX. , deinde Prætoris vices cum laude gessit. Terris valedixit Anno MDCCII. Supersunt :

I. Repertorium Juris exactissimè compactum ex quamplutibus Auctoribus, nec non cum Senatus Excellentissimi Mediolanensis Decisionibus, inceptum Anno MDCLXVI. , & perfectum Anno MDCLXXX MS. in fol. Autog. Vol. II. ingentis molis. Extat in Biblioth. Comitis Marci Aresii.
II. Allegationes plures apud J. C. C. Mediolan.
De ipso Siton. Art. 1019. pag. 227.

CXXVI.

ARESIUS BARTHOLOMÆUS.

BArtholomæus Aresius Comitis Julii J. C. Coll. Senatus Mediolanensis Principis , & Margaritæ Legnanæ filius , in lucem venit anno MDXC. XI. Kal. Novembris. Ex LX. Patriæ Decurionibus , Eques Calatravensis , deinde Senator creatus est anno MDCXLI. die XXIX. Martii. Mox Magistratus Ordinariorum Reddituum Præses , & ex Secretiori Consilio ; Regius subinde Consiliarius , ac Regens in Supremo Italicarum Rerum Consistorio apud Regem Catholicum. In tumultu Cremonensi difficilimis temporibus cum Comite de Haro Dominii Mediolanensis Moderatore particeps imperii datus : demum Excellentissimi Senatus Præses efficitur die XVII. Novembris anno MDCLX. Apud Barlassinam in agro Mediolanensi Comum versùs magnificentissimo opere, & sumptu Templum , & Cœnobium PP. Ordinis Prædicatorum Divo Petro Martyri dicavit , ubi invictus ille Fidei testis vulneribus ab impiis confossus victor occubuit ; anno vero MDCLXXIV. mundo valedixit. In sacra Æde D. Victoris ad Corpus Mediolani situs est hisce duobus Elogiis clarissimus :

COMES BARTHOLOMAEVS ARESIVS
POST OMNES TOGAE GRADVS
IN PATRIA EMENSOS
APVD CATHOLICAM MAIESTATEM REGENS
ET MEDIOLANENSIS SENATVS PRAESES
AGNITA RERVM HVMANARVM FIDE
SPEM DIVINARVM AMPLEXVS
HOC SACELLVM
FAMILIAE CINERIBVS CONDENS
CONSCIENTIAM MORTALITATIS
AETERNITATIS EXPECTATIONEM
POSTERITATIS PIETATEM
EXCITABAT ANNO SAL. MDCLXIX.

CO-

COMITEM BARTHOLOMAEVM ARESIVM
EX SVPR. ITAL. CONS. APVD C. M.
REGENTEM
MAGIST. ORD. DEIN EXC. SENATVS.
PRAESIDEM
RELIGIONE IN DEVM FIDE IN REGEM
IVSTITIA IN CIVES
CHARITATE IN PATRIAM
MVNIFICENTIA IN PRINCIPES
LIBERALITATE IN PAVPERES
IN OMNES BONAS ARTES FAVORE
INGENIO SAPIENTIA MAGNITVDINE ANIMI
TEMPLORVM COENOBIORVM
PALATIORVM MAGNIFICENTIA
VITAE MODESTIA SPECTATISSIMVM
HVIC TVMVLO
A SENATORE MARCO ANTONIO AVO
NEPOTIBVS PARATO
CO. LVCRETIA HOMODEA VXOR
COM. IVLIA ET COM. MARGARITA FILIAE
MEMORIA VIRTVTVM DOLOREM
LENIENTES
COELO RESTITVENDVM COMMITTEBANT
AN. MDCLXXIV. AETATIS EIVS LXIV.

De hujus Viri certe magni nominis gestis illustribus, plura addere non duximus, Lectorem nostrum ad vitam ipsius Coloniæ impressam anno MDCLXXXII. per Franciscum à Turrè (cujus Auctorem aliqui volunt Annibalem Porronum, de quo suo loco dicendum) remittentes. Ecce quod de hoc Aresio damus :

I. Volumen amplum, cui titulus: Centuria decisionum Senatus Mediolanensis, Præside Aresio, ipso collectore, in fol. MS. Extabat in Bibliotheca quondam Senatoris Jo. Galeatii Vicecomitis.

II. Allegationes, & Relationes in Causis coram Senatu cum variis Ordinationibus. MS. in fol. magnæ molis Autographus. Extat in Bibliotheca Comitis Marci Aresii.

III. Allegationes Juris, partim editæ, & partim MStæ. Reperiuntur in collectionibus Archintea, Aresiana, Parodiana, Aresiniana, aliisque.

IV. Collectio Sententiarum, atque Decretorum Magistratus Redditum Ordinariorum ab Anno MDCXXXII. ad MDCLV. per materiarum seriem, & alphabetico ordine disposita. MS. ingentis molis, atque optimæ notæ in fol. Extat apud Marchionem Gasparem de Rosales.

V. Collectio altera Relationum causarum coram se agitatarum ab Anno MDCXLIX. ad MDCLXXIII. cum Votis Fisci, in fol. Tom. IV. MSS. Autographi ingentis molis. Extant in Bibliotheca supradicti Comitis Marci Aresii.

VI. Repertorium Juris ordine alphabetico dispositum. MS. Autographum magnæ molis. Ibid.

VII. Tractatus acutissimus, & prudentissimus, quo probatur, Regem Catholicum non teneri Magno Etruriæ Duci, juxta pacta Senensia, milites in auxilium mittere, memoratur in Auctoris vita, de qua supra pag. 108.

VIII. Epistola ad Gubernatorem Mediolani data die XXI. Junii MDCXLII. in qua agit de negotiis politicis, & bellicis eo tempore Italiam vexantibus, præcipuè de jurgiis inter Ducissam, & Principes Sabaudiæ. Extat in ejus vita, ut supra pag. 95.

IX. Lettera autografa al Governadore di Milano sopra la Resa del Castello della medesima Città. Dat. Milano MDCXLIII. XXVI. Maggio. Extat MS. in Cod. sig. G. num. 573. inter impressos Bibliothecæ Ambros.

X. Riccordi dati dal Presidente Bartolomeo Arese sopra gli abusi da levarsi, ed altri da corregersi, ed alcuni raccordi anche politici per la sicura difensiva dello Stato di Milano, e per la di lui conservazione. MS. in fogl. pagg. 16. Adest in Biblioth. Monachorum Cistercienfium S. Ambrosii Mediolani.

XI. In Opere Ludovici Visinarii de essentia Possessionis adest Præfatio Bartholomæi Aresii.

Orationem in Laurea eidem collata dixit Henricus Arsagus Ripalta J. C. & pub. Professor in Universitate Ticinensi, quæ *Typis Ambrosianis edita fuit Anno* 1630. *in* 4.

Franciscus Severinus Mediolanensis à Secretis Senatus, Orationem dixit in ejus funere. *Mediolani*, *apud Montiam* 1675. *in* 4.

Panegyricus Comiti Bartholomæo Aresio dictus a Carolo Proserpio. *Mediolani* 1654. *in* 4.

Hieronymus Bossius ei Hendecasyllabon cecinit : Extat inter ejus Musas successivas pag. 4.

Ei dicatum est Opusculum Jo. Ruitz de la Cuna de origine, auctoritate, dignitate, honoribus, & Privilegiis Regii Fisci Patroni, deque præcedentia adversùs Secretarios. *Mediol.* 1636. *in fol.*

Inter Carmina Augustini Terzaghi extat Carmen in Lauream Comitis Bartholomæi Aresii pag. 158.

Lancellotus Gallia ei, cum esset Præses Magistratus Ordinarii, dicavit an. MDCLIII. Commentarium in consuetudinem Alexandrinam.

Angelus Stephanus Garonus ei, cùm esset Capitaneus Justitiæ, anno MDCXXXVIII. dedit Commentarium in Titulum de Meretricibus, & Lenonibus nov. Constit. lib 4. tit. 15.

Altobellus Pisanus ei, cùm esset Præses Mag. Ord., ann. MDCXLVII. dicavit Angeli Stephani Garoni Commentaria de continuanda possessione defuncti in hæredem.

Bernardinus Innocentius ei dicavit suum Tractatum de successione Municipali, *Mediolani* 1666.

De eo vide Horatium Landum de obsidione Cremonensi pag. 56. & alibi. Vide Galeatium Gualdum Priorarum in relatione Status pag. 187. ac Sitonum pag. 206. att. 892.

CXXVII.

ARESIUS BARTHOLOMÆUS alter.

NE dum forensibus studiis claruit Aresia Familia, sed etiam Viros protulit aliis excultos disciplinis. Hoc probat in primis Bartholomæus alter, qui perfectioris Vitæ studio Cisterciensis Instituti Regulam amplexus est anno MDCLIX. In celeberrimo Sanctæ Crucis in Hierusalem Monasterio Romæ sacris addictus studiis non paucos ibi transegit annos. Hinc aliis regendis jam maturus Abbatialem dignitatem in Locediensi Cœnobio promeruit, quod etiam munus in aliis sui Ordinis Asceteriis laudabiliter exercuit. Neque tamen ab amœnioribus studiis abhorruit, nam inter Academicos Coloniæ Arcadicæ Mediolanensis, aliosque hujusmodi eruditorum Cœtus conscriptus, plurima Italica, atque Latina Carmina non semel magno cum Auditorum plausu recitavit. Meritis annisque onustus mortalitatem exuit salutis humanæ anno MDCCXII. Hæc composuit, quæ subjungimus :

I. Insignis Basilicæ, & Imperialis Cœnobii S. Ambrosii Majoris Mediolani Abbatum Chronologica series ab initio fundatæ Abbatiæ ad hæc usque tempora per compendium deducta. *Mediolani* 1674. *apud Ramellatum in* 4.

In calce ejusdem libri adsunt Privilegia, & quampluri-ma Diplomata ad dictum Monasterium spectantia ab eodem collecta, & edita.

II. Poesie varie Italiane sopra varj Soggetti. Vol. IV. in 4. MSS. adsunt in Biblioth. Monachor. Cisterciens. S. Amb. Mediol. n. 169. & seqq.

Aresium, & ejus Chronologicum Opus laudat Bosca in Martyrol. Mediol. in notis ad diem IX. Maji num. 2. sicuti & Illustrissimus Fontaninius in suo libro de Corona ferrea edit. Romanæ anni 1719. pag. 57. ubi multum commendat Collectionem Aresii supradictor. Privilegior. ac Diplomatum, quæ in lucem edidit, ut diximus.

CXXVIII.

ARESIUS BENEDICTUS.

BEnedictus Aresius Marci, & Annæ Castellæ filius natus die XXIV. Martii anno MDCLXXIII. ex LX. Decurionibus Civitatis Mediolani non solum in Juris peritia, sed & in Philosophicis, Mathematicis, sacris, atque profanis litteris versatissimus, ideo locum inter Academicos, quos *della Crusca* vocant, meruit obtinere. Bibliothecam insignem in Ædibus suis apud hæredes adhuc extantem condidit. Amicissimus etiam erat celeberrimi Philosophi Laurentii Magalotti, cujus Epistolas Philosophicas, antequam Typis excuderentur, ipse habuit. Obiit Quæstor Reddit
uum Ordinariorum anno MDCCXXVIII. die III. Augusti. Scripsit:

I. Vocabolario delle voci, e Frasi Italiane più usitate, e che non si trovano negli altri Vocabolarj. Vol. VII. MSS. in 4.
II. Raccolta di cose memorabili, e detti più sentenziosi, e politici cavati da varj Autori. T. II MSS. in 4. Hoc Opus inchoavit Co. Præses Julius Aresius, & continuavit Benedictus noster.
III. Tractatus de motu ex Gallileo, Cartesio, Marsenno, aliisque. MS. in fol. Extant omnes in Bibliotheca ejusdem, nunc Comitis Marci.
IV. Dell'Animastica, o sia Metafisica Dissertazioni IV. in Academia Co. Caroli Archinti expositæ. MSS. in fol. extant apud Co. Maximilianum Jo. Stampam Marchionem Soncini.

CXXIX.

ARESIUS JOANNES FRANCISCUS.

ERravit profectò quicumque inter armorum strepitus Musas silere arbitratus est; etenim Joannes Franciscus Aresius Comitis Benedicti, & Annæ Carcanæ filius, quamvis Martialibus addictus laboribus, studia semper enixè prosecutus est. Urbibus Cremonæ, Alexandriæ, Novariæ, & Marchionatui Finarii cum imperio præfuit. Regis Catholici nomine apud Helveticam Rempub. Oratoris munus exercuit. Insigni Militiæ Sancti Jacobi, quam de Spatha nuncupant, adscriptus, Germanorum Peditum Chiliarca, insuper in Betico adversùs Lusitanos bello, atque in Mamertino, Cathalaunico, & Belgico Insubrum lectissimæ Legionis Tribunus, tum exercituum Generalis Præfectus, postremo rei tormentariæ Moderator extitit. Inter tot, tamque diversa bellica munera pluribus exarandis Codicibus dedit operam, tam ad militiam, quàm ad res alias pertinentibus. Terris ereptus est in Patria anno salutis MDCCXXI. ætatis suæ anno LXXVIII. atque conditus in Templo Monialium Sanctæ Claræ Regulam profitentium. Quos scripsit libros Lector accipe:

I. Alcune regole Militari; lectu sunt dignæ, atque prœlo paratæ, MS. in 4.
II. Prattica, e Massime della Guerra del Sig. Cavagliere de la Valliere, da lui tradotte dal Francese l'anno MDCXCIV. MS. in fol autog. justæ molis.
III. La Filotea di Don Francesco de Quevedo, trasportata dallo Spagnolo, MS. in fol.
IV. Dilucidazione di alcune difficoltà, che sono insorte sopra il libro della santità, e degli obblighi della vita Monastica, trasportato dall'Idioma Francese nell'Italiano, MS. in fol. justæ molis, qui jam prœlo paratus erat.

Extant omnes in Biblioth. Comitis Marci Aresii.

CXXX.

ARESIUS JULIUS.

COmes Julius Aresius Marci Antonii J. C. Coll. Senatoris, & Hippolytæ de Claris Julio Senatore genitæ filius, Pauli integerrimi æque ac literatissimi Derthonensis Episcopi frater, de quo dicturi sumus, necnon Præsidis Bartholomæi Pater. Jurisperitorum Mediolanensium Collegio adscriptus anno MDXCVI. ex LX. patriæ Decurionibus, Reg. Ducal. Quæstor Magistratus Extraordinar. Reddituum, hinc Senator efficitur, Magistratus Ordinariorum Reddituum subinde Præses, & ex Secretiori Principis Consilio, demum Excellentiss. Mediolanen. Provinciæ Senatus Princeps anno MDCXV. Tot dignitatibus insignitus, necnon à tantis eruditione Clarissimis Viris laudatus, ut videbimus infra, nobis præripit plura in ipsius dignam commendationem addere. Vivere desiit anno MDCXXVII. atque superstes suorum pietas hoc illi elogium inscripsit in Templo D. Victoris ad Corpus Mediol.

D. O. M.
HIC IACET
COMES IVLIVS ARESIVS
MARCI ANTONII SENATORIS F.
IVRISCONS. EX COLLEGIO
REDDITVVM EXTRAORD. QVAESTOR
DEINDE SENATOR
MOX REDDIT. ORDINAR. MAGISTRATVS
PRAESES
ET CONSILII SECRETI CONSILIARIVS
POSTREMO SENATVS MEDIOLANENSIS
PRAESES
QVI HVC OMNES ACCEDITIS
DEVOTAS PRO EO EFFVNDITE AD DEVM
PRECES
COMES BARTHOLOMAEVS CAESAR
LVDOVICVS ET FRANCISCVS MARIA
ILLIVS FILII
ET IOH. BAPTISTA QVARTERIVS
EORVM TESTAMENTARIVS TVTOR
ET CVRATOR
IVXTA IN TESTAMENTO
AD EXCITANDAS FIDELIVM ORATIONES
PRAESCRIPTA
OBIIT DIE V. FEBR. MDCXXVII.
AETATIS SVAE LV.

Hæc de ipso habemus:

I. Notæ seu Decreta Senatus Mediolani ab ipso collecta & ordine materiarum disposita. MS. in fol. ingentis molis. Extat apud Marchionem Gasparem de Rosales.
II. Constitutiones Dominii Mediolanensis in ordinem redactæ à Jacobo Cattaneo Senatus Secretario. *Mediolani* 1541. fol. cum pluribus adnotationibus tam marginalibus, quàm ad calcem scriptis manu ejusdem Præsidis. Extant in Bibliotheca pluries laudata Co. Marci Aresii.
III. Statuta Mediolani cum appostillis Castelliani Cottæ. *Mediolani* 1552. in fol. cum adnotationibus MSS. Præsidis Aresii tam sparsim in libro, quàm ad calcem paginarum 80. minutissimè scriptis manu ejusdem. Extat in ead. Biblioth. in qua vidi etiam insignem alium MS. eidem Præsidi Aresio perquam carum, ut ibi legitur, sic inscriptum: Raccolta bellissima di scritture Ducali dall'anno MCDLXXXVIII. sino al MDXXV. attinenti alle gravezze imposte dai Duchi, regolamento della loro Corte, dell'Entrate, e spese annue della Camera, al regolamento per il sale, per il sussidio Ecclesiastico &c. posto in ordine da Alessandro Giussani Archivista del Magistrato Ordinario, di cui sono li Sommarj, Indici, ed una lettera scritta al sodetto Sig. Presidente, li XX. Novembre MDCXCV. MS. in fol. magnæ molis.

IV. Repertorium juris ditissimum alphabetico ordine dispositum in fol. Vol. IV. ingentis molis. MS. autographus. Extat ibidem.

V. Opus Legale super omnes Titulos Juris tam Cæsarei, quàm Pontificii, necnon de Jure publico. Vol. VI. MSS. in fol. ingentis molis. Extat ut supra.

VI. Carmina aliquot Italica, extant in lib. cui tit. Le Muse Toscane di diversi nobilissimi ingegni di Gerardo Borgogni. *Bergamo* 1549. *per Comin Ventura in* 4.

VII. Allegationes plures ejusdem reperiuntur in ferè omnibus collectionibus jam enunciatis, inter quas ex schedis P. D. Gasparis Berettæ, de quo suo loco, cognovi lectu dignas esse quæ sequuntur:
Motivum contra Fiscum pro Barone VVolphango Germano, incipit: *in Bononiensi Fœdere* pag. 8. extat in Parodiana Tom. I. Fiscalium.
Allegatio pro Frattribus Cribellis in materia Testamentaria, incipit *Casus propositus* 15. Jun. 1601. apud Soliv. Tom. XXII.

VIII. Consultario de Præcedentia Magistratus Ordinarii, & Extraordinarii. Extat in Collectione Comitis & Quæstoris Ludovici Archinti.

Videndæ sunt Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ Italicæ XI. Extant inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani apud Pontium, & Piccaleam* 1601.

Ejusdem Guaschi ad Aresium aliæ duæ Epistolæ, in quarum prima respondet aliquibus dubiis de pace hostibus in scriptis data, quæ Julius Guaschus scripserat contra ejus Epistolam in primo volumine contentam. Extant inter Epistolas Guaschi editas *Alexandriæ apud Felicem Mottum* 1607.

In Libro Epistolarum Sigismundi Boldoni *Mediolani* 1631. *Typis Ludovici Montiæ* extant ad eum Epistolæ V.

Ei nuncupavit Bossius Epistolarum ad Jo. Bap. Saccum Senatus à Secretis librum singularem. Anno 1617.

Benedicti Sociaci Epigr. ad Julium Aresium Quæstorum Principem, cum ei libellus *Momi* titulo inscriptus dicaretur. Ext. lib. 4. pag. 147.

Francisci Rubini gratiarum actio ad Jul. Aresium Mediolani Præsidem. 1628 in 4.

Hieronymus Bossius in Musis Juvenil. Epig 42. pag. 26. cum esset Præses Senatus ad eum dedit.

Joannes Petrus Surdus ei, cum adhuc esset Quæstor, dicavit *Decisiones Mantuani Senatus*. 1606.

Extant ad eum Epistolæ quinque Stephani Guatii Epist. lib. V.

Bartholomæus Regius ei Senatori dicavit Libellum *Momus*, & *Viator*. 1613.

Cum Laurea donatus esset Ticini, plura in ejus laudem Carmina Latina, & Italica Jo. Bapt. Massarenghus Parmensis edidit.

In Funere Julii Aresii Senatus Præsidis Sigismundi Boldoni Epigrammata quinque.

Extant ad eundem Carmina plura in Collectione Gherardi Borgonii eidem dicata 1599.

Laudatur in pluribus Epistolis a P. Abbate Grillo. *Ven.* 1608. *in* 4. & à Sitono pag. 180. art. 746.

CXXXI.

ARESIUS MARCUS.

MArcus Aresius Com. Benedicti ex LX. Urbis Decurionibus, de quo egimus, & Annæ Carcanæ filius, Equitis Joann. Francisci Germanorum peditum Chiliarchi, quem paulo antè laudavimus, frater, Comes Barlassinæ, Regius Feudatarius Plebis Sevesi, etiam ipse ex LX. patriæ Decurionibus, J. C. C. Collegio adscriptus anno MDCLVII. ejusdemque Proprætor, mox anno MDCLXIX. Urbis Præfectus, à consultationibus S. Officii, ex Regiis Vicariis Generalibus, hinc Judex Prætorius sub signo Equi: post hæc in Supremo Italicarum rerum Consilio Regens apud Catholicam Majestatem: Magistratus subinde Ordinariorum Reddituum Mediolanen. dominii Præses. Vir in magnis, atque arduis negotiis à Carolo II. Hispaniarum Rege Catholico, necnon ab ejusdem in hoc dominio Mediolanensi Gubernatoribus pluries semper fœliciter adhibitus; obiit anno MDCXCVI. Hæc reperi de ipso:

I. Memorabilia Magistratus Redditum Ordinariorum ab anno MDCXXXVII. ad MDCLX. Tomi V. ingentis molis in fol. apud Comitem Marcum Aresium Auctoris Nepotem

II. Vocabularium Juris Criminalis. MS. in fol. ingentis molis autogr. Extat in Biblioth. Comitis Marci Nepotis supradicti.

III. Relationes Causarum coram se agitatarum, cum Votis Fisci, & Decisionibus Senatus. MS. in fol. Tom. II. ingentis molis autogr. ab anno MDCLXXIII. ad MDCXCVI. Ibidem.

IV. Lettere di varj negozj Politici scritte a più persone dall' anno MDCLXXXIII. al MDCLXXXV. Extant ibid.

V. Allegationes Fiscales III. apud Benaliam, aliæque plures in Jure Civili, & Criminali in Collectione Archintea à me inspectæ.

De eo agit Sitonus pag. 221. art. 980.

CXXXII.

ARESIUS PAULUS.

PAulus Aresius, in sæculo autem Cæsar, M. Antonio, & Hippolyta de Claris, ut innuimus in Vita Comitis, & Præsidis Julii ejus Fratris, nobilibus Parentibus anno MDLXXIV. Mediolani natus, nondum quartum decimum attingens annum Clericus Regularis Theatinus effectus est. In hoc vivendi genere ita se gessit, ut in eo nihil desiderari potuerit, quod pietatem religiosam non redolere videretur. In litterarum studiis brevi temporis spatio coætaneos suos anteivit, evasitque Philosophus, Theologus, ac verbi Dei declamator eximius. Paulus V. Pontifex Maximus, defuncto Dossena Præsule religiosissimo, Derthonensem exhilaravit Ecclesiam, cum die VI. mensis Julii anno MDCXX. Aresium declarasset Episcopum, quam ille doctrinæ gloria, virtutum fama, & honestate vitæ non minus antecessore suo Dossena illustravit. Hominis doctissimi, probique Præsulis nomen adeptus, perhonorificè à primis nostri ævi Scriptoribus celebratur. Plura volumina Academicarum concertationum in lucem emisit, unde verbi Dei Concionatores tamquam ex ditissimo penu divina possunt eruere, quæ salubriter populo explicentur. Cætera sui clarissimi ingenii monumenta nos infra Lectoribus exhibebimus. Quatuor & viginti annos Derthonensem rexit Ecclesiam: senio tandem, studiorumque labore fessus, in Urbani VIII. Pontif. Max. manibus Episcopale munus deponere magnopere exoptans, misit nuncium anno MDCXLIV. pauloque post è vivis exemptus est die XIII. Junii, funeratus in Cathedrali, tantâ populorum frequentiâ, ut per aliquot dies exstincti Præsulis cadaver insepultum eorum piam curiositatem vix explere potuerit. Hic est Operum ejus cathalogus:

I. Velitationes in Cantica Canticorum. *Mediolani, ex Typographia Job. Petri Cardi* 1640. *in* 4.

II. Velitationes in Apocalypsim. Opus posthumum, quod edidit Paulus Sfondratus Gregorii XIV. Pont. Max. pronepos, cum Auctoris Vita. *Mediolani, ex eadem Typograph.* 1647. *in fol.*

III. Della Tribulazione e suoi remedj. *Venezia presso Pietro Paolo Tozzi* 1627. *in* 4. *& Colonia per Gio Busio* 1663. Opus etiam latinitati donatum per Petrum VVemers Strict. Observ. Catm. editio secunda. *Antuerpiæ* 1647. *Coloniæ* 1663. *Tom.* 2. *in* 4.

IV. In Aristotilem de generatione, & corruptione ad Philippum Hispaniarum Regem. *Mediolani apud Hieronymum Bordonium* 1627. *in* 4.

V. De Aquæ transmutatione in sacrificio Missæ. *Derthonæ* 1622. *in* 8. *& cum additionibus Antuerpiæ apud Martinum Nutium* 1628. *in* 12.

VI. Arte del Predicar bene. *Venezia* 1611. *presso Bernardino Giunti, Gio. Battista Ciotti, e compagni in* 4.

VII. Imprese sacre, ita distinctæ:
Libro primo della natura dell' imprese. *Milano per l'Erede di Pacifico Ponzio, e Gio. Battista Piccaglia* 1625. *in* 4.
Libro secondo (imprese XV.) *Milano per gl' Impressori Archiepiscopali* 1625. *in* 4.
Libro terzo (imprese XXX.) *Milano per gl' Impressori Archiepiscopali* 1625. *uno tantum volumine cum supradicto in* 4.
Libro quarto volume primo (imprese LXXVI.) in lode di Cristo Signor nostro, e d'altri Santi, e Beati. *Tortona per Pietro Giovanni Calenzano, ed Eliseo Viola compagni* 1630. *in* 4.
Libro quarto volume secondo (imprese CXXI.) fatte in lode de' Santi Pontefici, e de' Beati Confessori. *Tortona per li suddetti, in* 4.
Libro quinto (imprese CLII.) in lode della Beatissima Vergine. *Tortona per li suddetti* 1630. *in* 4.
Libro sesto volume primo (imprese CLXXIII.) in

in biasimo di Satanasso. *Tortona, per li suddetti*, 1634. *in* 4.

Libro sesto volume secondo (imprese CC.) in biasimo di Satanasso. *Tortona, per li suddetti*, 1635. *in* 4.

Libro settimo, la Retroguardia delle sacre imprese. *Ivi, per Pietro Gio. Calenzano*, 1640. *in* 4.

La Penna rafilata, aggiunta al primo Tomo delle imprese. *Milano*, 1666. *in* 4.

Hoc opus ex integro in Latinam linguam redditum fuit à P. Cajetano Nemmich Religionis Teatinorum alumno, atque impressum *Francofurti annis* 1701. & 1702. *Tom.* 2. *in fol.*, præmissa eleganti Præfatione Salisburgi data.

VIII. Panegyres Sacræ partim seorsim, partim simul, sed non omnes collectæ, atque *Mediolani editæ, primum apud Ludovicum Montiam, postea per Franciscum Mognagam annis* 1644. & 1659. ideo has singillatim recensere statui.

1. In lode di S. Carlo Borromeo Cardinale di S. Prassede Arcivescovo di Milano, detto nel Duomo di Milano, il quarto giorno di Novembre 1610. in occasione della Festa del Santo, e della nuova della sua Canonizzazione, che la notte precedente s'ebbe.

2. In lode del Cuore di S. Carlo Cardinale Borromeo, fatto in Roma nella Chiesa del medesimo Santo, ove si conserva il detto Cuore, nel giorno Festivo di Lui, l'anno 1617. alla presenza del sacro Collegio. *Roma, appresso Giacomo Mascardi*, 1617. *in* 4.

3. In lode del medesimo, fatto in Roma la sera del giorno Festivo di Lui, nella Cappella di N. S. Papa Paolo V. in S. Maria Maggiore, l'anno 1617 come sopra.

4. In lode di S. Corrado Piacentino, fatto nel Duomo di Piacenza l'anno 1616. a di 19 Febbrajo giorno Festivo di Lui, correndo la Feria sesta dopo le Ceneri. *In Piacenza in* 4., *ed in Tortona, appresso Nicolò Viola*, 1621. *in* 4.

5. In lode de' Santi Ignazio, e Francesco Xaverio, fatto nella Festa, che per la Canonizzazione de' detti Santi si celebrò nella Chiesa di S. Fedele de' PP. della Compagnia di Gesù, il giorno 17. Aprile 1622 *Tortona, presso il Viola*, 1622. *in* 4.

6. In lode de i suddetti fatto nella Festa, che per la Canonizzazione d'essi Santi si celebrò in Castelnovo sua Diocesi da' PP. della Compagnia di Gesù li 17 Maggio 1622. come sopra.

7. In lode della Beata Chiara di Montefalco, fatto nella di lei Solennità, nella Chiesa de' Padri Agostiniani detta la Trinità di Tortona, l'anno 1624. *Tortona, in* 4.

8. In lode del B Andrea Avellino della Religione de' PP. Teatini, fatto in S. Sito di Genova, Chiesa de' Padri dell'istessa Religione, celebrandosi la sua Festa, li 10. Novembre 1625. *In Tortona, appresso Pietro Gio. Calenzano, ed Eliseo Viola* 1625. *in* 4.

9. In lode della B. Vergine Maria, fatto nella Chiesa delle Vigne di Genova, la sera del Sabbato giorno 15. di Novembre dell' anno 1625. come sopra.

10. In lode delli XXIII. Martiri del Giappone seguaci del Serafico P. S. Francesco fra' Minori Osservanti, fatto nella Chiesa della Pace in Castelnovo in occasione della Festa, che si celebrò degl'istessi Beati, li 5. Febbrajo 1628. come sopra.

11. In lode de' III Martiri del Giappone, Religiosi della Compagnia di Gesù, fatto in Castelnovo nell'occasione della Festa, che ivi si celebrò degl'istessi Beati Martiri, li 6. Febbrajo 1628. come sopra.

12. In lode della Beata Rita, con occasione della sua Beatificazione, che si celebrò nella Chiesa della Santissima Trinità de' PP. Eremitani della stessa Città di Tortona, la Domenica terza dopo Pasqua, l'anno 1629. in 4. come sopra.

13. Panegirico fatto nel Duomo di Tortona, il giorno 28. Maggio 1643. con occasione del Castello reso la sera avanti, alla presenza dell' Eccellentiss. Sig. Co. di Sirvela, Governatore dello Stato di Milano, e d'altri principali Guerrieri, che in quest' impresa impiegati si erano. *Ivi, come sopra, e Milano*, 1643 *in* 4.

14. Panegirico fatto in Genova, nella Chiesa de' PP. della Compagnia di Gesù, nella Translazione di molte Reliquie, e Corpi Santi, che si celebrò li 22. Luglio 1643. *Genova, in* 4.

15. Panegirico fatto ne' Funerali del Cattolico e Potentissimo Re di Spagna Filippo Terzo, nella Cattedrale di Tortona. *Ivi, appresso Nicolò Viola, in* 4.

16. In lode dell'Eminentiss. e Reverendiss. Sig. Cardinale Federico Borromeo Arcivescovo di Milano, nelle sue esequie, nel Duomo di Milano, l'anno 1631. *In Milano, per Gio. Battista Cerri*, 1631. in 8.

17. Panegirico fatto nell'occasione dell'incoronazione del Sereniss. Doge di Genova Alessandro Giustiniano *Ivi, ed in Venezia, appresso Gio. Alberti*. 1611. *in* 4.

18. Panegirico de' Cavaglieri della gran Croce fatto in lode de' XXIII. Martiri del Giappone, seguaci del Serafico Padre S. Francesco fra' Minori Osservanti, nella Chiesa di S. Maria delle Grazie in Voghera, con l'occasione della Festa, che si celebrò degl' istessi Beati, il giorno 17 di Settembre del 1628, *in Tortona per Pietro Gio. Calenzano, ed Eliseo Viola compagni in* 4. Hæc cum aliis non reperitur in collectione, utpote dissimilis ab indicato numero X.

IX. Guida dell'Anima orante. *In Pavia per Gio. Andrea Magri*, 1645. *in* 12. *Genova, appresso Francesco Meschino*, 1662. *Venezia. Verona &c.*

X. Constitutio Synodalis edita in prima Diœcesana Synodo. *Dertbonæ apud Nicolaum Violam*, 1623. *in* 4.

XI. Lettera à Sebastiano Baldi. Extat in Liceti Responsis ad quæsita per Epistolas, Tom IV. pag. 136.

XII. Conciones Latinæ MSS. in fol. magnæ molis, extant in Biblioth. Ambr. sign C. num. 191.

Ipsum laudavit in funere Joseph Calciatus, ex Canonicis Lateranensibus disertissima Oratione, *Dertbonæ edita per Violam in* 4., & Præsidi Julio dicata.

Elogium ejus ab Aloysio Novarino conscriptum Tom. II. Opusculorum exscripsit Ughellus Tom IV in Episcopis Derthonensibus num LXXXIV. Extat aliud in Libro, cui titulus: Elogj d'Uomini Letterati, scritti da Lorenzo Crasso. *Venezia, presso Combi, e Lanau*, 1666. *in* 4. *parte seconda*.

Inter Carmina Augustini Terzaghi extat Carmen ad Paulum Aresium pag. 46. atque ejusdem Pauli ad Auctorem, ibidem.

De Paulo Aresio scripserunt Ughellus in Episc. Derthonens. T. 4. Morossius Polistor. literar. lib. 6. c. 4. Le Long. Biblioth sacra p g. 613. Biblioth. Magna Eccl Genevæ edita T. 1 pag. 544 Borsetius c 12. Petrus Paulus Bosca de orig. Biblioth. Ambrosianæ, Picinellus pag. 447. &c.

Miramur Nicolaum Toppium in Bibliotheca sua Neapolitana pag. 232 Edit. Neapol anni MDCLXXVIII. inter eruditos suos Paulum Aresium recensere, cum in Diœcesi Cajetana ortum asserendo, Placentinis primum Infulis, tum Neapolitanis, & sacra Purpura insignem; ideoque succensere Hieronymo Ghilino, quod in Theatro suo Part. 1. fol. 182. Mediolanensem fuisse dicat. Fefellit Virum similitudo nominis Aresii nostri cum Paulo de Aretio Clerico Regulari è Congregatione Teatina, qui verè Cardinalis fuit ex Episcopatu Placentino ad Neapolitanum translatus die VI. Novembris MDLXXIV. Unum tamen Toppio indulgendum non videtur; illud est, quod Paulum de Aretio defunctum anno MDLXXVIII Sancto Carolo Borromæo adhuc vivente, ut ex epitaphio ab Ughello citato in Tom. VI. Ital. Sacræ in Neapol. num. CI. clarissimè patet, in Vitam revocat, ut anno MDCX Sanctum Carolum in Basilica Metropolitana Mediolanensi erudita Oratione commendaret. Præstitit id verè Aresius noster, ut loco suo jam dictum: quod verò nos hic adnotamus de Pauli patria, & Toppii sphalmate, jam adverterant Collectores Bibliothecæ Magnæ Ecclesiasticæ Genevæ impressæ anno 1734.

CXXXIII.

De ARGENTIS BARTHOLOMÆUS.

Ex Alexandro de Argentis, atque Barbara Capiaga Mediolanensibus inter vivos anno MDCIII. cœpit esse Bartholomæus noster, qui studiis humanioribus, indeque Philosophicis, & Theologicis operam seriò dedit in Seminario Clericorum hujus Metropolis, atque laureâ in præscriptis facultatibus acceptâ vitam Ecclesiasticam amplexus est in Oblatorum Collegio SS. Caroli & Ambrosii. Charus fuit Cardinali Federico Borromæo, necnon Philippo & Carolo Archinto, nam eorum primo datus fuit in Nobilium Collegio ad ipsum in Rhetorica erudiendum; secun-

secundus autem, qui Ecclesiam Comensem Episcopus regebat, eum à sacris confessionibus voluit usque ad vitæ finem; tertius vero hujus Viri consilia, ac doctrinam sic perpensavit, ut eundem in Legationibus Romana atque Germanica, de quibus in ipsius Vita sermonem habuimus, socium adsciverit, inde in Scholis Palatinis Mediolanensibus publicus professor evasit. Pluries Scriptor noster Verbum Christi egregiè disseminavit; nam in Metropolitana Mediolanensi Ecclesia de Salomonis Templo, ac de Legibus in Monte Sinai evulgatis publicè ac religiòsè per biennium disseruit, nec tantummodo in Patria, sed Comi etiam egregii Concionatoris nomen promeruit. Animarum quoque curam habuit Canturii in Ecclesia principali ipsius Oppidi S. Michaëli dicata, & deinde Mediolani in altera, quam S. Viti ad Pasquirolum vocant. Tandem annorum meritorumque plenus obiit die XIV. Augusti MDCXCVII. Hæc damus ad ipsum spectantia:

I. Orazione nelle esequie del Cardinale Cesare Monti, celebrate nel Duomo di Milano. *Ivi, nella Stamperia Arcivescovile*, 1650. *in* 4.

II. La Nube, Panegirico per S. Antonio di Padova. *Milano, per il Monza*, 1652. *in* 4.

III. Ragionamento in lode dell'Eminentiss. Sig. Cardinale Alfonso Litta nelle dimostrazioni d'allegrezza fatte nella Chiesa di S. Tommaso in Terra amara per la Porpora allo stesso conferita. *Milano*, *in* 4.

IV. Panegirico per la Canonizzazione di S. Francesco Borgia in 4. Eam dixit in Ecclesia PP. Societatis Jesu hujus Urbis S. Fideli dicata coram omnibus Magistratibus, atque cum ingenti viror. doctor. concursu, à quibus tantum laudis accepit, ut illico Lector in Scholis Palatinis, sicut diximus, effici meruerit.

V. De Regno Italico ab Urbe condita usque ad Ottonem Vicecomitem Mediolani Archiepiscopum & Dominum. MS. qui cum aliis Argenti nostri extabat penes Petrum Crassum S. Laurentii Basilicæ Canonicum, atque in Scholis Palatinis Professorem publicum, nunc, ut asseritur, apud suos Canturii.

Ipsum laudant Bosca in libro de Origine & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, atque Picinellus in Athenæo pag. 64.

CXXXIV.

ARIBERTUS.

ERibertus, sive melius Aribertus, Gariardi, & Berlindæ de Antimiano filius, nobili natus genere, vitâ functo Arnulpho Mediolanensi Archiepiscopo, in ejus locum sufficitur anno MXIX. Post obitum Henrici Augusti contendentibus Italis Optimatibus in publico Concilio, quis in Regem Italiæ eligeretur, ipse in Germaniam solus contendit, ubi Conradum Cæsarem salutavit, cui etiam, cùm Mediolanum advenisset, solemni ritu in Ambrosiana Basilica Coronam imposuit anno MXXIV. sed cùm postea inter Eribertum, atque Conradum ingens orta esset simultas, Augustus eum in Vincula conjectum quasi Majestatis reum Aquilejensi Patriarchæ tradidit custodiendum, intruso in ejus Cathedram Ambrosio Metropolitanæ Ordinario. Elapsus ex Aquilejensi custodia

A stodia Eribertus Mediolanum rediit magno populi gaudio exceptus. Interfuit Romanæ Synodo sub Benedicto VIII. atque Henricum II. Conrado suffectum coronavit. Henrico postmodum ipso Mediolanum obsidente, ne Urbis videret exitium, Modoëtiam se recepit, ubi S. Joannis Basilicæ sacrum Codicem aureis contectum laminis donavit, qui hodie quoque in ejusdem Templi Cimelio asservatur his ornatus Carminibus:

HUNC EVANGELICUM TIBI DAT PRO MUNERE TEXTUM
PRÆSUL ERIBERTUS, CHRISTE, TUUS FAMULUS
FULGEAT ECCLESIÆ SANCTI SUB LAUDE JOANNIS:
TOLLERE QUI TENTAT, PERPETUO PEREAT.

B Anno Christi MVII. erat Custos Ecclesiæ Sancti Vincentii apud Canturium ex Puricell. Dissert. Ambros. n 18. Refert Carolus à Basilica Petri in fragmentis Hist. Med. Inscriptionem ibi positam, in qua legitur:

VI. NONAS JULII
TRANSLATIO CORPORIS SANCTI ADEODATI
PRESBITERI,
ET DEDICATIO IPSIUS ECCLESIÆ
TEMPORE DOMNI ERIBERTI DE ANTIMIANO
SUBDIACONI SANCTÆ MEDIOLANENSIS ECCLESIÆ
ET CUSTODIS IPSIUS ECCLESIÆ.

C Quam etiam dat Placidus Pucinellus in Libro, cui titulus: Memorie Antiche di Milano &c. pag. 25.

Monasterium Sancti Dionisii olim extra Portam Orientalem construxit. in quo etiam extat ejus effigies antiquissima ex Ære ducta ad pedes Christi Domini è Cruce pendentis cum his litteris: ARIBERTUS INDIMNUS ARCHIEP.

D. Satyri Templum consecravit, & Sancti Monæ Archiepiscopi Corpus in Ædem D. Vitalis transtulit. Basilicam Sancti Vincentii extra Ticinensem Portam, illatis Sanctorum Martyrum Quirini Episcopi, Nicomedis Presbyteri, & Abundii Diaconi Corporibus nobilitavit. Plures Insubriæ Urbes armorum vi domuit; Arduinum, Berengarium & Ugonem Comitem bello superavit, Ticinensem Antistitem coram

D se Crucem deponere coëgit, quamplures Episcopos sibi obsistentes devicit, & in officio continuit. Vir fuit magnæ fortitudinis & fidei, litteris apprime cultus, à Benedicto VIII. Pontifice Maximo magno in honore habitus, insignibus donis cumulatus, egregiisque titulis decoratus. Mediolanensem Ecclesiam annos circiter septem supra viginti administravit; cum autem gravi morbo urgeretur, jamque finem vitæ instare sentiret, sumptis Divinis Mysteriis ploranti Clero dixisse fertur: „ nolite contristari: quia ad „ pedes Beati Ambrosii Patris mei ascendo. Quibus dictis quievit in Domino XVI. Januarii anno MXLV. Ejus Corpus jacet in Basilica prædicta Sancti Dionysii, hoc adjecto Carmine:

HIC IACEO PVLVIS CVI QVONDAM CLARVIT ORBIS
TVNC HERIBERTVS ERAM NIMIOQVE DECORE VIGEBAM
OFFICIO PLACIDI FVNGEBAR PRAESVLIS ARCHI
NVNC TVMVLOR SERVVS SERVORVM CHRISTE TVORVM
PRO MERITIS HORVM TIBI DIGNE COMPLACITORVM
SANGVINE QVAESO TVO MIHI TV MISERERE REDEMPTO
HVC VENIENS LECTOR SIBI DIC IGNOSCE REDEMPTOR
ET VIVENS VITA REQVIESCAT SEMPER IN IPSA

OBIIT ANNO DOMINICAE INCARNATIONIS MXLV. XVII. DIE MENS. IANVARII, INDICTIONE XIII.

De ipso habemus:

I. Extat ejusdem Ariberti Testamentum ab ipso scriptum anno salutis MXXXIV. Incipit:
„ In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Chunradus Dei gratia Imperator Augustus, anno Imperii ejus VII. mense Martii Indictione secunda.
„ Ego Aribertus Dei gratia S. Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus, & filius bonæ memoriæ Gariardi, qui fuit de loco Antemniano, & vixit Lege Longobardorum, pauperibus dixi &c. in fine: „ Ego Aribertus Dei gratia Archiepiscopus à me facto subscripsi.

Continet insigne hoc vetustatis Monumentum plurima ad Ecclesiasticam Mediolanensem Historiam utilia, & scitu dignissima, atque idcirco æquum duximus illud non præterire silentio, præcipuè cum ex ipso contextu pateat, non à Tabellione, sed ad ipsomet Antistite conscriptum fuisse.

Habetur apud Ughellum in Archiepiscopis Mediolanensibus t. 60. qui illud exscripsit e Monumentis Puricelli n. 224. apud quem aliud ejusdem Testamentum reperies n. 245.

II. Legitur ibidem Donatio ab Ariberto facta Cœnobio Tollensi anno MXL. in Castro Cassano.

III. Ariberti Erectio Monasterii S. Dionysii, in qua constituit Abbatem, Monachos XII. & Hospitale pro pauperibus. Incipit „ Ego Aribertus Omnipotentis Dei misericordiâ Ambrosianæ Ecclesiæ Archiepiscopus pro salute animæ meæ, necnon magni H. (hoc est Henrici) Imperatoris Augusti, atque totius Urbis vivorum, & Defunctorum Fidelium, Ecclesiam, in qua Beatissimorum Confessorum Dionysii, & Aurelii sacra Corpora requiescunt &c subscriptio est hæc ✠ *Aribertus Dei gratia Archiep. SS.* Adsunt quoque subscriptiones variæ Presbyterorum, & Diaconorum. dat. est anno MXXIII.

IV. Ejusdem Donatio anno MXXXV. mense Martio Ecclesiæ sive Plebi Sancti Victoris Varisii duorum prædiorum sit. in Castro Blenni, & Bimii superioris. Subscrip. ✠ *Ego Aribertus Dei gratia Archiep. à me facto SS.*

V. Ejusdem anno MXLII. mense Aprili Donatio facta XII. Decumanis S. Mariæ Hyemalis Castri, & Latifundiorum Monualli, in fine sic legitur: *Sign. man. isto Domni Ariberti Archiepiscopi qui ac car. judicat, & offersionit, ut supra, fieri rogavit, set propter infirmitatem suam, quam abebat, scribere minimè potuit.*

Extant apud Nicolaum Sormanum Ambrosianæ Bibliothecæ Doctorem in ea, quam prœlo paratam habet, Diplomarum Mediolanensium Collectione.

VI. Ejus Diploma pro Monasterio Sancti Ambrosii extat apud Puricell. in Monum. Basil. Ambrof. n. 222. & existimat datum anno MXXXII.

Agunt de eo præter Historicos Mediolanenses, Epidamus Sancti Galli Monachus in Annalibus, VVippo in Vita Conradi Regis, Sigonius Libro VIII. Rubeus in Hist. Ravennate anno MXL. Hermannus Contract. ann. MXXXVII.

CXXXV.

ARISTA JOSEPH.

IN Ducatu Mediolanensi ad fines, & in Diœcesi Novariensi oppidum situm est, cui nomen Castelletum, quod etiam ab amnis propinquitate *supra Ticinum* dicitur. Ibi in Majori Ecclesia Capellani munere functus est annos aliquot Joseph Arista Sacerdos, & doctrina, & morum integritate commendabilis. Hic anno MDCXCII. secum recogitans plurimum prodesse posteris Virorum pietate illustrium gesta colligere, Francisci Aristæ Patrui sui, quem ob singularem prorsus vigilantiam in oppidanis ejusdem Pagi regendis, cum ibi Parochiali officio fungeretur, omnium memoria dignum populus ille semper existimabit, ipsius Acta compilavit hoc titulo:

I. La Vita, e Fatti di Francesco Arista. Extat in Miscell. Novariens. MSS. in Biblioth. Ambrof. illatis à Clar. Cotta.

Ibi etiam aliud Aristæ Opus reperi, cui titulus:

II. Modi indicativi di Battesimo imperfetto in sei Casi nel genere di Allevatrici. MS in 4.

Porro Francisci Aristæ Vitam scripsit etiam Stephanus Franciscus Gallus, de quo loco suo dicendum.

Josephum istum commendat Cotta in suo Musæo Novar. pag. 196. ob rationes alibi adductas.

CXXXVI.

ARLUNUS BERNARDINUS.

ARlunum, sive Ara Lunæ, Oppidum est in agro Mediolanensi XIV. ab Urbe lapide Novariam versùs. Ab ipso Familia Arluna, sive Arulena, originem traxit, & quidem nobilem, & antiquitate præstantem, ut videre est ex libro Bernardini nostri, qui autographus servatur in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii, ut infra. Parentes illius fuere Bonifortus, sive Guinifortus, uti legitur in Matricula Physicorum Civium ex Collegio Mediolanensi ab Anno MCCCLXVII. ad MCDXLIX. à MS. quem servat Bibliotheca FF. Eremitarum Nudipedum SS. Cosmæ & Damiani hujus Urbis eruta per Cl. Jo. de Sitonis de Scotia, atque in Curtii libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus inserta pag. 286. Ad Annum igitur MCDLIII. die XVI. Junii nomen est Guiniforti de Arluno: nec non Agnetis Tanciæ Bernardini Parentum, cujus mentio est in lapide ipsius Boniforti hìc adtexenda. Vir certe fuit noster in primis annis Sæculi XVI. non tantùm Oratoria Poëticaque facultate celeberrimus, verumetiam Mediolanensium rerum Scriptor accuratissimus, & sui temporis laudatissimus, ut testatur Elogium marmore sculptum in sacello D. Bernardi ad S. Ambrosii Majoris hujus Urbis sequentibus notis:

BERNARDINVS ARLVNVS I. C.
ABSOLVTISSIMVS
EXQVISITISSIMAQVE MORVM ELEGANTIA
CONSPICVVS
MVLTA DE IVRE CAESAREO
LVCVLENTER SCRIPSIT
SED PERIERE OMNIA
AB HISPANIS COPIIS DISPERSA
ET PLERAQVE ALIA
PER HVNC IPSUM GRAVITER
EXCOGITATA
NON OMNIA TAMEN VIRTVTIS HVIVS
MONVMENTA INTERIERVNT
NAM EXTANT ADHVC PRAECLARI
HISTORIARVM LIBRI
QVI CVM MVLTIS MODO REPERTIS
PER EVNDEM INSIGNITER CONTEXTIS
DEI OPT. MAX. NVTV
BREVI IN LVCEM VENIENT.

Et quidem prœlo parata erat ejus Patriæ historia, ut suo loco Lectorem monebimus. Patavii Lauream in Jure tam Civili, quàm Canonico obtinuit, postquam ipsis studiis operam dedisset in Ticinensi Universitate à bellis ætate nostri Scriptoris deturbata. Opera illius, quæ præ manibus habuimus, accipiet Lector humanissimus, & prius aliud Monumentum, quod exstat in supradicto Sacello S. Bernardi, in quo de Parentibus Bernardini hujus, atque de fratre Jo. Petro à nobis infra memorando, memoria posteris commendatur.

BONIFORTVS ARLVNVS
SPLENDIDIS NATALIBVS PROCREATVS
MEDIOLANI DVCIBVS ACCEPTISSIMVS FVIT
QVIPPE QVI ET ANIMI VIRTVTE
ET CELEBRI LITERATVRA FLORVIT
CAETERVM EX AGNETE TANCIA
INSIGNI MATRONA
LIBEROS SVSCEPIT HAVD DEGENERES
IOH. BAPTISTAM HIERONYMVM
IOH. FRANCISCVM BERNARDINVM
IOH. PETRVM
AT CONDITI SVNT
IPSE BONIFORTVS
CVM CONIVGE HONESTISSIMA
ET IOH. BAPTISTA ET BERNARDINVS
IN DIVI BERNARDINI TEMPLO.

I. De bello Veneto Libri VI. ab Anno MD. ad MDXVI. MS. in fol. paginar. 926. Ext. in Bibliotheca Ambrosiana signat. A. num. 107.

Impressi verò fuerunt in Thesauri Antiquitatum Italiæ Tomo V. parte IV. *Lugd. Battavor. per Vander Aa*, ex MS. Cod. Francisci Strychet Consulis Hollandiæ apud Venetos. Auctor Opus suum nuncupavit Andreæ Gritti Duci, atque Senatui Veneto.

II. Historia Patriæ. Ita inscribitur. „ Illustrissimo ac „ sapientissimo Principi Francisco Sfortiæ II. Mediolani Duci exoptatissimo, Bernardinus Arlunus Juris Consultus, Patritius Mediolanensis salutem p. d. Præmittitur Marci Antonii Majoragii in Historiam Bernardini Arluni ad Mediolanenses Cives Præfatio.

Incipit Auctor à fundatione Urbis Mediolani, usque ad Annum Christi MD. Tomus I, qui prœlo paratus erat, imò Præfatio Majoragii extat jam impressa. MS. in folio pag. 330. reperitur in Bibliotheca Ambrosiana signat. A. num. 114.

Tomus alter ejusdem Historiæ ab Anno MD., usque ad captionem Francisci I. Galliarum Regis MS. in folio pagg. 792. præter Præfationem ad Carolum V. Imperatorem pagg. 57. Extat ibidem. Tomus III. prosequitur Historia usque ad Auctoris tempora MS. in fol. Extat ibid. sign. A. num. 140.

Franciscus ejus frater etsi ætatis annorum LXXV. editionem totius Operis meditabatur, ut asserit Majoragius in sua Præfatione, imò incœpta fuit *Basileæ per Jo. Oporinum in fol.* ut videre est in Ambrosiana.

III. Panegyricus Carolo V. nuncupatus cum Præfatione Augustissimo Sanctissimoque Senatui Sfortiaco. MS in folio pag. 79. in Bibliotheca supradicta signatus D. num 136.

IV. Carmen Heroicum in idem argumentum, pag. 9 In eodem Codice, atque in altero signato item D. num. 139., sed omnia longè diffusiora leguntur in Codice manuscripto in folio Bibliothecæ Monachorum Cistercienfium S. Ambrosii Mediolani, atque in simili apud FF. Marchiones Vicecomites, in quibus gesta Caroli V. mirificè illustrantur.

V. De Caroli V. ad Civitatem Mediolanensem adventu Carmen gratulatorium MS. in folio; extat in duabus supradictis Bibliothecis Monachorum Cistercienfium, atque Marchionum Vicecomitum.

VI. Panegyricus ad Franciscum I. Galliarum Regem Carmine Heroico MS. in folio pagg. 62. signatus D. num. 101. Extat in Bibliotheca Ambrosiana.

VII. Panegyricus alter præcedente copiosior, Auspicatissimo & Invictissimo Galliarum Regi Francisco Mediolani Duci. MS. in folio in Pergameno satis elegans, cum miniaturis, pagg. 80. in Bibliotheca Ambrosiana signatus D. num. 273. in folio.

VIII. Panegyricus alter eidem Regi dictus, pagg. 34. Extat in Codice memorato.

IX. De ejusdem Regis adventu Carmen Panegyricum, pagg. 19. Extat in eodem Codice.

X. Carmen Heroicum ad Ludovicum XII. Franciæ Regem. MS. in folio, pagg. 255. Extat in duobus MSS. supradictæ Bibliothecæ Ambrosianæ signatis D. num. 101., & D. num. 139.

XI. Oratio ad Senatum Mediolanensem. MS. in folio, pagg. 65. in Cod. ut supra.

XII. Carminum sylva, cui præmittitur Epistola Illustrissimo ac Reverendissimo D. D. Georgio de Ambasia, tituli Sancti Sixti, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali Archiepiscopo Rothomagensi & Apostolico Legato, MS. in 4. in pergameno optimæ notæ cum miniaturis. Extat in supradicta Bibliotheca Ambrosiana signatus D. num. 133.

XIII. Epistola ad Paulum Taëgium contra Lutherum. Extat in duobus MSS. sæpe laudatæ Bibliothecæ Ambrosianæ, pagg. 96. signatis A. num. 9., atque C. num. 101. in folio.

XIV. Dissertatio Legalis eruditissima ad Senatum Sfortiacum. Extat MS. in folio tam in Bibliotheca Monachorum Cistercienfium, quàm Marchionum Vicecomitum.

XV. De Familia Arulena, ideft Arluna, liber singularis Auctoris manu conscriptus; quo autem anno decernere licet, cum ipse dicat, se scripsisse regnante Gallo, & Regni ejus Consule decimo. MS. in folio. Extat in Bibliotheca supradictorum Monachorum Sancti Ambrosii Majoris Mediolani.

XVI. Panegyricus Illustrissimo, ac Sapientissimo Principi Antonio Leyvæ Cæsareo in Cisalpina Gallia Gubernatori. MS. in folio pagg. 118. Extat in Ambrosiana signatus A. num. 115.

Laudatur à Jacobo Frisio, atque à Conrado Gesnero in eorumdem Bibliothecis, nec non à Hieronymo Borsetio in Supplemento cap 12., sed non diligenter, ut etiam à Picinello pag 84., qui addit, Bernardinum Arlunum scripsisse etiam quædam alia Opuscula, nescio tamen quibus tabulis fultus.

CXXXVII.

ARLUNUS JACOBUS.

PLura sunt, quæ Jacobum Arlunum posteritati commendant, ut in eruditorum nostrorum album referri dignus censeatur. Primùm enim in amplissimum J. C. C. Collegium cooptatum fuisse testatur Petrus Crescentius in secunda parte Amphitheatri Romani Nobilit. Mediol. quæ nondum Typis edita extat MS. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum, ex quo præclarissimo volumine plurima in hanc nostram Bibliothecam derivavimus. Id fugit Clarifs. Sitonum; nullibi enim Jacobum recenset inter J. C. C. Mediolanenses. Tum oratoria Facultate excelluit, Musas etiam singulari cum laude coluit, atque Philosophicas Disciplinas professus, ipsas publicè tradidit in Ticinensi Academia. Opera ejus sunt:

I. Orationes, &
II. Carmina.

Hæc apud suos MSS. extitisse, laudatus Crescentius asserit; nosque licet hac ætate ubi delitescant ignoremus, nihilo tamen secius tam eruditi Hominis memoriam debita laude fraudare noluimus.

CXXXVIII.

ARLUNUS JOANNES PETRUS.

DE Archiatro Ducali Jo. Petro Arluno, atque inter Medicos Mediolanenses fama dignos recensendo, aliquid diximus in Bernardino ejus fratre ex Boniforto, atque Agnesia Tancia nato. Ejus Corpus jacet in sacello gentilitio S. Bernardi in Ecclesia Monachorum Cistercienfium Sancti Ambrosii Majoris Mediolani, hoc supra Tumulum ejusdem inscripto Epitaphio:

D. O. M.
INVIDISTIS HVNC PARCAE NOBIS
IO. PETRVM ARLVNVM
VIRVM MEDICAE FACVLTATIS
PERITISSIMVM
CELEBERRIMVM PROBATISSIMVM
PERINSIGNIS ITEM DOCTRINAE
PROBITATIS
AC LAVREAE PATRIS
ATQVE FRATRVM QVATVOR MAIESTATE
PRAEFVLGENTEM
AN CANDIDAS HVIVS LITERAS
CVM MORIBVS SANCTISSIMIS ADAMANTES
AD CVMVLVM VESTRAE FELICITATIS
EVEXISTIS IN COELVM ?

Illu-

Illustriorem hunc faciunt Opera ejusdem Typis data, & à pluribus relata, à nobis verò, si Diis placet, in meliorem ordinem redacta, videlicet:

I. Joannis Petri Arluni Mediolanensis, de faciliori alimento Commentarius tripartitus, Jacobo Philippo Sacco Mediolanensis Senatus Præsidi dicatus.

II. De Balneis Commentarius ad Scipionem Vegium Ducalem Prothophysicum. In ipso Auctor differit, an Balnea conveniant pro salute reddenda Francisco II. Sfortiæ Mediolani Duci. Duo hæc Opuscula præter editionem, de qua infra, cum subsequentibus, Typis data fuerunt *Basileæ anno* 1533. *apud Michaëlem Isingrinium in* 8. ex qua editione deceptus fuit Picinellus pagg. 319. de uno tantum Arluno duos nobis exhibendo.

III. Vinum ne mixtum an meracum obnoxiis junctarum doloribus magis conveniat?

IV. De Lotii difficultate Commentariolus, Equiti Jacobo Trivultio, qui eodem morbo laborabat, inscriptus.

V. De articulari morbo, quem podagram vocitant, Commentarius: ipsum ego vidi MS. hoc titulo in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium in Cœnobio Clarevallensi, IV. ab Urbe Mediolanensi lapide. Joannis Petri Arluni egregii Medico-Physici Mediolanensis ad præcavendam podagram, medendamque Commentarii. MS. in fol. sign. L. & Venerando ac Reverendo Patri Domino Pacifico Priori Ceretano ab Auctore dicati; pagg. 46.

VI. De spirandi difficultate, quam Græci Asthma vocitant, Commentarius, Philiberto S. Martini Comiti nuncupatus.

VII. De feminis fluore, ut ajunt, involuntario, qui à Græcis Gonorhea dicitur, Commentarius.

VIII. De febre quartana ad Juris-Consultum Joannem Baptistam Panigarolam Commentarius.

IX. De suffusione, quam cataractam appellitant, Commentarius.

A num. IV. ad ultimum Opuscula hæc impressa extitunt *Mediolani apud Gotbardum Pontium*, non Gothelfium, ut male Mangetus in sua Bibliotheca Scriptorum Medicorum, anno 1731. T. IV. in folio. Omnia vero primùm uno Volumine pariter in folio impressa fuere, *Mediolani, per Zanetum de Castiliono, ad impensas D. Joannis Jacobi, & frat. de Lignano, anno Domini* 1515. *die* 18. *Aprilis*.

X. Tractatus de peste MS. in Bibliotheca Ambrosiana.

Carmine Latino laudatus fuit à Benedicto Patelano Ducali Secretario, quod integrum refert Curtius pag. 69. Loquuntur etiam de eo præter supradictum Curtium in suo de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus libro pag. 68. atque Joannem Jacobum Mangetum in laudata Bibliotheca Scriptorum Medicorum pag. 183. Tom. I. Moriggia in historia Mediolani Cap. 59. Gesnerus, atque Gallus in eorundem Bibliothecis, necnon Picinellus in suo Athenæo pag. 319.

Extat Lancini Curtii Sylvarum Liber quartus, Editionis Mediolanensis 1521. fol. 76. ad Bonifortum, filiosque Arlunates Mediolanenses, idest ad Joannem Petrum, & Bernardinum, quibus primam Oden dicat.

CXXXIX.

ARNULPHUS.

ARnulphus, qui hujus nominis III. Mediolanensem rexit Ecclesiam, ex Capitaneis Portæ Argenteæ, quæ & Orientalis dicitur, suffragante Populo Anno MXCIII. Anselmo III. suffectus, & ab Henrico Cæsare per annulum, & baculum confirmatus, mox tanquam illegitimè creatus, ab Apostolicæ Sedis Legato deponitur. Ille ad Claustrum confugiens, humilimè calamitatem pertulit, & ea Sanctitatis famâ claruit, ut Urbanus II. cùm in Gallias tendens Mediolano transiret, huic Ecclesiæ adhuc Pastore carenti, eductum e Monasterio Antistitem dederit Anno MXCV. & in Placentina Synodo consecrationis munus ipsi à Patribus impertiendum decreverit. Pontificem ipsum secutus Arnulphus Concilio Claramontensi interfuit. Reversus in Patriam ad recuperandam Hierosolymam eloquentissimis Concionibus sæpius habitis Insubrum animos incitavit, adeo ut plura hominum millia Cruce suscepta, Duce Othone Viceccomite, in Syriam se contulerint. Ab Urbano Pontifice ad Henricum Augustum pro gravissimis Ecclesiæ negotiis Legatus, tam arroganter exceptus est, ut inde concepto mœrore ad Sedem suam reversus obierit, fama sanctè gestarum rerum illustris VIII. Kal. Octob. Anno MXCVI. Jacet in Basilica Portiana, quam fortunis, & privilegiis auxit. Hæc habet de ejus Sepulchro Ughellus. Acta verò Mediolanensis Ecclesiæ in Tabula Archiep. Med. eum sepultum dicunt in Monasterio Clivatensi. Cum autem in utroque Monasterio Congregationis Montis Oliveti Monachi degant, inde forsitan dubium circa Arnulphi Tumulum ortum credimus, quod solvere nostri non est instituti.

Præter alia, quæ periisse dolemus, hujus Archiepiscopi supersunt:

I. Conciones ad Populum dictæ, ut Crucem susciperet pro sacro Bello. Has refert Ughellus, & alii.

II. Erectio Canonicæ Sancti Gemuli de Ganna, & pro Ecclesia S. Victoris Arcidiati, nunc Arcizati, II. Novembris MXCV. data.

III. Ejusdem Donatio Sanctæ Mariæ Græcæ (nunc Sancti Sigismundi) facta Canonicis Sancti Ambrosii Mense Augusto MXCVI. quam Donationem confirmavit Anselmus IV. Hæc Monumenta inseruit suæ Collectioni Diplomaticæ eruditus Sormanus, quæ ut Typis mandetur enixè desideramus.

Nescio an de isto loqui voluerit Picinellus pag. 55. ubi historiam sui temporis scripsisse innuit, sed & tempora, & acta istius Archiepiscopi enormiter confundit, ut mihi liceat etiam asserere, supradictam historiam Arnulphi subsequentis male Archiepiscopo isti attributam Picinellum nobis dedisse.

CXL.

ARNULPHUS alter.

ARnulphus Mediolanensis Historiographus, eadem ætate, videlicet sæculo undecimo, quo Landulphus senior scripsit, cujus mentionem habebimus suo loco, floruit. Idem ipse in libro 1. cap. 7. se fuisse pronepotem fratris Arnulphi Archiepiscopi, qui tempore Ottonis Magni in Cathedra Mediolanensi sedit, profitetur. Primus qui publici juris fecit hujus Arnulphi historiam, fuit clarissimus Leibnitius in collectione Scriptorum Brunswicensium Tom. 3. pag. 717. *Hanoveræ* 1710. in fol. quam accepit beneficio Joannis Sitoni de Scotia Juris Consulti Mediolanensis. Auctor certè est magni faciendus, nam res medii sæculi undecimi scitu dignissimas nobis tradit, ideoque Ludovicus Antonius Muratorius inter eruditos nostri ævi facilè princeps ipsum denuò evulgavit in Tomo IV. Rerum Italicarum Scriptor. cum variantibus lectionibus ex duobus Bibliothecæ Metropolitanæ Capituli, quorum vetustior est in litteris rubronigris signat. E. n. 24., atque ab altero Ambrosianæ Codicibus manuscriptis me insudante excerptis, necnon notis historicis illustratum, quarum primi, & secundi libri Auctor est Albericus Archintus, nunc Archiepiscopus Nicœnus, & apud magnum Etruriæ Ducem Apostolicus Nuntius; reliquæ vero conscriptæ fuerunt à Comite Carolo Patre, uti in Vita ejusdem jam diximus, suppressis licèt nominibus; en titulus:

I. Arnulphi Mediolanensis Historiographi rerum sui temporis libri V.

Ipsos dedit etiam Grævius in Tomi primi parte secunda Antiquitatum Italiæ. MSS. verò in pluribus aliis Bibliothecis reperiuntur, & præsertim in Regia Parisiensi Cod. 10430.

De ipso diffusè differunt Muratorius supralaudatus in sua Præfatione, Casimirus Oudinus in Commentario de Scriptoribus Ecclesiæ antiquis Tom. II. pag. 704. atque Puricellus in Vita S. Arialdi, contra quem Arnulphus plurimum invexit, favore Clericorum Conjugat., sed postea Palinodiam in se reversus cecinit. Videndus etiam est Tristanus Chalcus, & si libet, Picinellus pag. 56. qui quatuor tantùm hujus historici libros innuit, loco quinque, uti revera sunt.

CXLI.

CXLI.

ARRIGONUS HORATIUS.

HOratius Arrigonus, Pompeji Cardinalis eximii frater, de quo infra, Patrem habuit Joannem Jacobum, qui erat Patruelis frater Fabii Confeudatarii Broni, & Petri Pauli Senatus Mediolani Præsidis: Matrem autem Eugeniam Tharam. In Legalibus studiis ita se exercuit, ut Jurista magni nominis meritò claruerit, necnon inter Advocatos Consistoriales locum habuerit, legum peritia suo ævo nulli secundus. Catholicæ Majestatis Jura ipsum defensorem obtinuerunt in alma Urbe anno MDLXXIII.

I. Statuta Romana in ordinem redegit anno MDLXXX.
II. Consilia nonnulla ejusdem habentur impressa in Operibus Farinaccii.
Ita ex Carthario in Sylabo Advocatorum Consistorialium, & ex Mandosii Bibliotheca Romana Tom. I.

CXLII.

ARRIGONUS PETRUS JACOBUS.

AN Petrus Antonius Arrigonus ex nobili hac Familia oriundus fuerit, ignoro, nam nullâ diligentiâ posthabitâ, aliud invenire mihi sors non obtulit, nisi quod Rhetoricam professus fuerit in Collegio S. Simonis Mediolani adhuc vigente, ut videre est in libro, quem nunc profero. Parum certè de isto; sed ob elegantiam latini sermonis, & in argumenti gratiam, minime omittendus:

I. Petri Jacobi Arrigoni S. T. D. & in Academia Nobilium Sancti Simonis Politiorum Litterarum Interpretis, Oratio de Plebe ad studia sapientiæ non admittenda. *Mediol. apud Pontium, & Piccaleam 1623. in 4.*
II. Carmen ad Joannem Antonium Castillionæum, extat in lib. cui titulus: Florilegium Antiquit. Mediolan. ejusdem Castillionæi, de quo suo loco dicendum.

CXLIII.

ARRIGONUS PETRUS PAULUS.

ANno Domini MDXLI. die III. Octobris, Caroli V. Imperatoris jussu vulgatæ sunt Novæ Constitutiones Mediolanensis Dominii, quarum compilationi VIII. ex Collegio Jurisconsultorum Patres interfuisse compertum est, inter quos Petrus Arrigonus Æmilii Ducal. Collateralis Generalis ex Simone Ducalium Arcanorum Magistro nati, & Margaritæ Mantegatiæ filius, Simonis junioris Vallis Saxinæ Toparchæ ex fratre nepos, in Mediol. Provincia generalis Advocatus Fiscalis, dein Quæstor Reddituum, mox Senator, Cremonæ Prætor, ac Placentiæ Gubernator: hinc Regens in Supremo Italicarum rerum Consilio apud Hispanos designatus, post omnes togæ gradus, & honores emensos, Excellentiss. Mediolanensis Senatus Præses creatur anno MDLIII. quod munus maxima cum prudentiæ, doctrinæ, & integritatis fama annorum XIII. curriculo administravit. Tanta porrò fuit hujus amplissimi Viri potestas, & auctoritas, ut Excellentiæ titulo ab omnibus vocaretur; quam appellationem cæteris exinde, qui subsequuti sunt, Præsidibus est adeptus, quasi uni dumtaxat in Provincia dandus esset, qui cæteros excelleret, Moderatori scilicet Provinciæ: ita Ruginel. de Senatorib. glos. 3. cap. 2. num. 47. Ex hac Vita migravit anno MDLXV. Quiescit in suo sacello gentilitio in Æde Divi Marci, hoc apposito Epitaphio:

AEMILIO ARRIGONO PATRI
PETRO PAVLO ARRIGONO FRATRI
PRAESIDI SENATVS
VNO OMNIVM CONSENSV
PATRI PATRIAE
MARIVS ARRIGONVS POSVIT
ET SIBI ET SVIS
ANNO MDLXIX. XII. KAL. FEBR.

I. Novæ Constitutiones dominii Mediolanensis compilatæ; & in meliorem ordinem ab eo redactæ.
II. Allegationes variæ partim MSS. partim editæ in Collectionibus Archintea, Aresiana, & aliis.
Ei nuncupavit Marcus Litta librum suum: De Urbe Mediolanensi; de quo alibi sermo recurret, ubi etiam cum hoc Carmine laudavit:

Justitiæ Defensor eras fortissimus olim,
O Latii splendor maxime Marce Cato;
Verum Arrigonus præstat, quo Præside junctam
Æquo Justitiam quisque videre potest.

Ex Siton. par. I. pag. 10. artic. 39. & parte II. pag. artic. 403.

CXLIV.

ARRIGONUS PETRUS PAULUS alter.

PEtri Pauli Arrigoni, de quo in præcedenti Articulo verba fecimus, clarissimum nomen, & virtutis laudem hæreditario quodam jure Petrus Paulus alter hic memorandus ante paucos annos renovavit. Hunc Mediolani genuit Jacobus, & tam paterna sollicitudine educandum curavit, ut post humaniores litteras Jurisprudentiæ vacans, & laureæ honore decoratus, Regii Fisci tutelam maxima omnium cum laude administrandam susceperit. In eo munere tale præbuit eruditionis, atque integritatis specimen, ut Regius, Ducalisque Senator Insubricæ Provinciæ renunciatus, non infimum locum inter amplissimos Patres obtinuerit. E vivis abiit circa annum MDCLXXIV. ut asserit Cl. P. D. Gaspar Beretta in suis schedis, & plura scripsisse, quæ deperdita sunt, ipse nos docet. Ego vero ante paucos annos emi tanti Viri MSS. ut infra ad novam Editionem instaurandam amplificandamque Novarum Constitutionum aptissimos, videlicet:

I. Adnotationes ad novas dominii Mediolanensis Constitutiones, additis Eccellentissimi Senatus decisionibus, atque Decretis suis in locis optimè collocatis Vol. VII. in 4. MSS.
II. Allegationes plures penes J. C. Solivetam, atque in aliorum Collectionibus.
III. Vota Fiscalia. Vol. IV. in fol. MSS.
Ita ex supramemorato Patre D Gaspare Beretta, & Sitono pag. 403.

CXLV.

ARRIGONUS POMPEJUS.

POmpejus Arrigonus Joannis Jacobi, de quo egimus in Horatio parum supra, ex LX. Decurionibus Patritii Mediolanensis, & Eugeniæ Taræ Romanæ nobilium parentum filius, male in Epitaphio sepulcrali, & à Mandosio Romanus dicitur, nam nec Patria, nec tam nobilis Arrigona Mediolanensis Familia, ipsum ammittere debet, eo quia fortuito Romam natale solum anno MDLII. agnoverit. Perusiæ primùm, tum Bononiæ, mox Patavii Pontificii Civilisque Juris studia amplexus, Doctor renunciatus, in patriam redux arcana jurisprudentiæ attigit. A Gregorio XIII. Advocatus Consistorialis constitutus fuit, deinde Vicecomite causarum Apostolici Palatii Auditore ad Mediolanensis Ecclesiæ Infulam provecto, Gregorius idem Pompejum in relato causarum mu-

munere successorem designaverat, sed morte prævento rem perficere non valente, Gregorius XIV. adimplevit. Postea in cœtu Auditorum sacræ Rotæ Romanæ adscribitur anno MDXCI., & à Clemente VIII. Cardinalis Diaconus efficitur Titulo Sanctæ Mariæ in Aquiro, hinc anno MDXCVII. ad illum Sanctæ Balbinæ transivit. Leo X. Datarii munus ei credidit, quod confirmavit Paulus V. Fuit etiam causarum Philippi II. Catholici Regis in Urbe patronus: mox Archiepiscopus Beneventanus ab eodem Pontifice anno MDCVII. institutus. In Neapolitano suburbio, quo aëris mutandi causa concesserat, Summo Antistiti, atque omnibus charus supremum diem obiit die IV. Aprilis anno salutis MDCXVI. ætatis LXIV. Corpus Beneventum relatum, in Metropolitana Ecclesia, ut ipse in ultimis tabulis jusserat, terræ mandatum est, cum hoc Epitaphio:

MEMORIAE
POMPEII S. R. E. PRESBYTERI CARDINALIS
ARRIGONI ROMANI
HVIVS ECCLESIAE ARCHIEPISCOPI OPTIMI
ET OPTIME MERITI
VIRI MAGNI
RARA ANIMI ET INGENII VI
RELIGIONE PRVDENTIA AC IVRIS
RERVMQVE MVLTARVM INTELLIGENTIA
EXIMIA
SACRI CONSISTORII ADVOCATI
ROTAE AVDITORIS
EX HIS ALIISQVE PVBLICIS MVNERIBVS
AD AMPLISSIMVM ORDINEM
A CLEMENTE VIII. PONT. MAX. EVECTI
GRAVISSIMIS QVIBVSQVE NEGOTIIS
SPECTATI
IVLIA ET CLARIX
CYRIACVS ET ANTONIVS ROCCII
DIOMEDES ET IO. PETRVS VARESII HAERED.
AVVNCVLO BENEMERENTISSIMO
POSVERVNT
VIXIT ANNOS LXIII. MENSEM I. DIES II.
OBIIT DIE IV. APRILIS MDCXVI.
SORORIS FILII HAEREDES INSTITVTI
VNA CVM MARMOREO TVMVLO
CENOTAPHIVM POSVERE.

Damus de ipso quæ sequuntur:

I. Oratio coram Sixto Quinto P. M. pro annumerando inter Divos B. Didaco Complutensi in publico Consistorio habita & impressa extat in libello pro Canonizatione ejusdem B. Didaci à Petro Galesinio typis evulgato.

II. Sermo habitus, cum Roma Nicolaum Sfondratum, & Augustinum Velerium purpureis Galeris à Gregorio XIII. exornatos aspexit coram eodem Pontifice, teste Francisco Mucantio in Diariis.

III. Decisiones Rotæ Romanæ. Extant MSS. in Archivo ipsius Tribunalis, & penes varios eruditos J. C. C.

IV. Instantiæ; recensentur à Francisco Pegna sacri Palatii Auditore in Vita ejusdem S. Didaci.

V. Litteræ latino idiomate evulgatæ, sunt cum illis Joannis Baptistæ Lauri.

Ad illum sunt litteræ Fratris Bartholomæi à Saluthio, ac Tolomæi plures.

Laudatur à Petramellario, à Filliuccio, à Joanne Delphino, à Cardinale Bentivolo, ab Ughellio, Mandosio in Bibliotheca Romana T. I. Morerio in Lexico, Sitono pag. 184. art. 757. aliisque.

A

B

C

D

E

CXLVI.

De ARSAGO NICOLAUS.

Clarissimus Bartholomæus Curtius, optimè duxit ad calcem sui libri, cui titulus: „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi; Typis Mediolanensibus anno MDCCXVIII. commissi, Epistolam addere Joannis de Sitonis de Scotia, in qua hujus Viri doctissimi diligentiâ legitur pag. 286. Matricula Dominorum Physicorum, Civium Mediolani Collegiatorum, à nobis alias relata, ab anno MCCCLXVII. ad MCDLIX. Ibi nomen habemus magistri Nicolai de Arsago sub anno MCDL. die IX. Februarii: Ego verò in evolvendis MSS. Bibliothecæ FF. Augustinianensium S. M. Coronatæ hujus Urbis, offendi in Codicem Epistolarum variorum Auctorum Sæculi XV. latino sermone conscriptarum in folio, ubi leguntur:

I. Litteræ Latinæ de eruditione in præsagiendis morbis tractantes Nicolai Arsagii Physici, & Astrologi Mediolanensis, ad Guidum de Pratis de Crema, cum responsionibus istius, datæ Id. Maji MCDLII. quod parum forsan Lectoribus videbitur, sed temporum injuriam nobis alia ejusdem Opera eripuisse facile conjici potest. Vidi etiam

Candidi Decembrii Epistolam Latinam ad Nicolaum Arsagum Physicum, & Astrologum, dat. Id Junii MCDLXIII. satis eruditam, quæ extat inter Epistolas MSS. Decembrii in Biblioth. Ambrosiana.

CXLVII.

De ARSAGO STEPHANUS.

Ex Arsago, supra etiam memorato, quod est Oppidum Mediolanensis ditionis in confiniis Bergomensibus, habemus hunc Stephanum, de quo in alibi laudato Codice MS. Rerum ad FF. Humiliatos spectantium, scripsit Anonymus hic à nobis danda. In Capitulo igitur XXXIII. indicatur electio F. Stephani de Arsago in Generalem Humiliatorum, Comitiis ipsius Ordinis Senis habitis, jubente Eugenio IV. Summo Pontifice. Fuit antea Præpositus Comensis, inde assumto Generalatus munere anno MCDXXXV. ipsum tenere coactus est confirmatione intercedente per annos IX. sed inde sponte officium abdicavit. Tanti fecerunt Sui Virum istum omnibus numeris laudandum, ut Capitulum Generale in eum compromissum fecerit pro electione alterius Generalis, qui extitit F. Philippus Cribellus anno MCDXLIII. Memoratur Stephanus noster inter Generales decimus septimus, successitque Fratri Andreæ Vicecomiti. Scripsit:

I. Constitutiones Ordinis FF. Humiliatorum editas anno MCDXXXVIII. dum esset Magister Generalis in Capitulo de Vicoboldono.

Extant in Cod. Biblioth. Ambros. sign. C. 74. in fol.

CXLVIII.

ARZONICUS JOSEPH.

Joseph Arzonicus, Minorum Conventualium Frater, litteris & pietate maximè claruit. Ad sexennium Mediolani gessit Studiorum Regentis munus in Conventu S. Francisci. Nec Philosophiâ tantùm ac Theologiâ, verumetiam Juris Canonici, & Civilis scientiâ excelluit religiosissimus Pater. Unde plurimi ad ipsum, ac præcipui ex Patritiis Mediolanensibus consiliorum gratiâ confluebant. In enunciando quoque Dei Verbo non mediocrem sibi famam comparavit, adeo ut Venetiæ, Patavium, Augusta Taurinorum, aliæque Urbes per Italiam ipsum lubentissimè audierint. Anno verò MDCLXXI. exeunte Aprili, renunciatus est Provincialis in Comitiis habitis Laude Pompeja, quo in munere nihil magis

cordi habuit, quàm ut optimè juvenes instruerentur, ne unquam vel pravis moribus, vel ignorantia, Franciscani Ordinis existimationi obessent. Desiit in vivis esse anno MDCLXXXII. anno ætatis suæ circiter quinquagesimo, Typisque dedit Mediolani anno MDCLIX. Italicâ Linguâ

I. Orationem, quam habuit die III. Decembris MDCLVIII. in funere Reverendissimi P. Magistri Hieronymi Mariæ Puricelli Generalis Ordinis Servorum B. M. V.
II. Elogia, Inscriptiones, & Emblemmata à se composita; extant in eodem libro, quem dicavit Principi Trivultio.
Arzonici meminit cum laude Franchinus in sua Biblioth. pag. 334.
Ex schedis Mazzucchellianis.

CXLIX.

ARZONUS PAULUS.

PAulum Arzonum Civem Mediolanensem Jurisprudentia semper apud posteros clarum efficiet, sed honoribus quoque civicis enituit anno MCCCLXXXV. inter Decuriones Patriæ recensitus. Ipso etiam anno Jurisperitorum Collegio ob Nobilitatis splendorem, ac virtutis meritum aggregatus, tum ex XII. Provisionum Præfectis Officio ad altiora conscendens, Ducalis Fisci tutelam suscepit, & paucos post annos in Principum Consiliarium electus est. In vivis esse desiit anno reparatæ humanitatis MCDII.

I. Consilia, quæ scripsit hic Auctor, extant inter Consilia ultimæ voluntatis Joh. Baptistæ Ziletti Tom. I. pag. 44.
II. Consilia alia plura ejusdem Baldus testatur se vidisse in Tomo I. Consilior. n. 327.
Ex Sitono pag. 32. art. 44. Videndus est etiam liber, cui titulus: Memorie Istoriche della Casa Arcioni di Casimiro Frescot in 4. *Parma* 1693. quem præ manibus non habui.

CL.

ASSANDER BARTHOLOMÆUS.

AD annum MDCIII. Bartholomæus Curtius inter suos Medicinæ Scriptores Bartholomæum Assandrum collocat, qui lauream in supradicta professione suscepit, deinde in numerum Medicorum Collegii cooptatus fuit anno MDLXX. Carus extitit omnibus, non tantùm suis, quàm Mediolanensis dominii Moderatoribus, ita ut Joannes Baptista Sylvaticus eum vocet virum decora facie, lectissimis moribus, & incomparabili quadam animi prudentia præditum. Juvat etiam hìc addere verba sequentia ipsius Sylvatici: „ Zachariæ Caymo Summo Philoso„ pho, nostrique temporis altero Socrate, jam us„ que ab adolescentia amico usus est, & consulto„ re, à quo ingeniosis artibus, & Philosophicis „ præceptis adhuc plenius imbutus fuit. In Academia Inquietorum in ædibus Mutii Sfortiæ Columnæ Caravagii Marchionis, die decima mensis Junii anno MDXCIV. erecta, non solum fuit adscriptus, sed in ipsa sui ingenii monumenta plurima dedit, uti legitur in libro Cl. Saxii de Studiis Litterariis Mediolanensium. Protophysico Zaccariæ Caymo præfato suffectus est, & in ipso munere ita se gessit, ut tantæ dignitati pristinum splendorem restituerit, quemadmodum diffusè asserit Sylvaticus supra laudatus in sua Oratione, quam dixit occasione cooptationis in Collegium Assandri nostri, & difusè legitur in pag. 167. operis Curtii. Inter Decuriones Patriæ numeratur, ac deinde maligna febri correptus occubuit die tertia Novembris anni MDCXXVII. sepultusque jacet in Templo Sancti Angeli Fratrum Minorum Observantium S. Francisci hujus Urbis, ubi hoc Eulogion visitur:

BARTHOLOMAEO ASSANDRIO
E MEDICORVM COLLEGIO
E LX. DECVRIONIBVS
ATQVE PROTOPHYSICO
QVAM DIGNITATEM A PHILIPPO II.
REGE CATHOLICO IN SE COLLATAM
INTEGRE VIGILANTERQVE
SVSTINVIT ANNIS XXX.
PROVINCIAE GVBERNATORIBVS
OB ANIMI CANDOREM
ET INSIGNEM PERITIAM VNICE CARO
AB IISDEM HONORIBVS
AC DONIS EXORNATO
HORATIVS FILIVS
INTER DECVRIONES IN LOCVM PATRIS
SVFFECTVS M. P.
VIXIT ANNOS LXXXII.

Ejus Lucubrationes, quarum notitiam habemus, sunt sequentes:

I. Remedia ad morbos desumpta ex animalibus, & eorum partibus. MS. testatur pœnes se servasse Bartholomæus Curtius in suo Opere pluries memorato pag. 167.
II. Divinæ Dantis Comœdiæ Interpretationem aggressus est in Academia Mediol. Mutii Sfortiæ Columnæ Marchionis Caravagii. Ita Saxius de Studiis Litterar. Mediol.
III. Inter Epistolas Juliani Goselini editas Mediolani MDXCII. extant Assandri Epistolæ tres ad Franciscum Melchiorem de ejusdem Goselini morte. In ea quæ data est XVIII. Martii MDLXXXVII. rogat Melchiorem, ut petat à Joanne Ambrosio Figino Goselini imaginem pingi, his additis carminibus:

Tor l'ingordiggia al Tempo, agli anni l'ale,
I lumi, el moto al Sol, l'ombre all'aurora
Figin, sì puote il tuo penel far guerra, &c.

Extant in eodem libro plures Epistolæ Goselini ad Assandrum.

Qui plura cupit, supracitatum Curtium adeat.

ATTENDULUS BOLOGNINUS.
Vide BOLOGNINUS.

CLI.

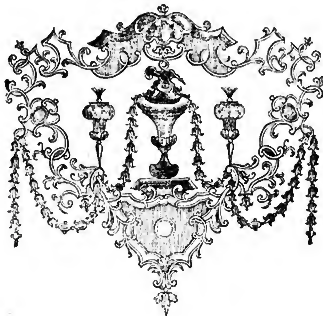
AVERARIUS ANTONIUS.

REligionem Carmelitanam Congregationis Mantuanæ, ut vocant, illustravit Antonius Averarius, sive de Averaria, Mediolanensis, qui in Patria doctrinis imbutus inter suos Cœnobitas S. Joannis ad Concham plurimum excelluit: Magistrum etiam habuit clarissimum Baptistam Mantuanum, adeo ut sacrarum litterarum cognitione, atque in humanioribus disciplinis mirificè ornatissimus evaserit. Concionator etiam egregius pluribus in locis effulsit: idcirco, post varia suæ Religionis munera, merito in Conventu Mutinensi die X. Maji anni MDXI. in Vicarium Generalem suæ Congregationis Mantuanæ electus fuit; singulari scientia præditus, ac vitæ exemplo eluxit. Doctissimus Fabritius in sua Bibliotheca latina Medii Ævi ultimum nostri Averarii annum signat MDIX. Scripsit:

I. Sermones quinquaginta de virtutibus. *Mediolani* 1509. *in* 4.
Picinellus autem notavit anno MDXL., sed si Auctor noster e vita migravit anno MDIX. juxta Fabritium, de quadam editione posthuma Picinellus locutus

cutus est; ego verò nullam vidi.
II. Artium Epitomen.
III. Epistolas.
IV. Carmina.
Ita Picinellus in suo Athenæo pag. 42. qui testem adducit Joannem Jacobum Frisium in sua Bibliotheca. De eo agunt Vaghus pag. 116. atque Felina pag. 130. necnon Aubertus Miræus apud Fabritium in Bibliotheca Ecclesiastica T. II. pag. 119.

AVOGADRUS, vide de ADVOCATIS.

De

B

De BADAGIO ANSELMUS.
Vide ALEXANDER II.

CLIII.

De BADAGIO ANSELMUS alter.

SAnctus Anselmus de Badagio, quod Oppidum distat ab Urbe Mediolano pass quatuor mille, Alexandri II. Pontificis Nepos, & claro sanguine genitus à Patruo in Summum Pontificem electo Lucensi Ecclesiæ præfectus est. Defuncto Alexandro, Gregorio VII. adhæsit, ejusque consuetudine ad perfectiorem vitam amplectendam accensus, depositis Lucensibus Infulis, in Monasterium Sancti Benedicti de Padolyrone in agro Mantuano à Comitissa Mathilda luculentissimè eo hortante dotato, se abdidit. Inde à Gregorio, licèt invitus, ad Episcopalem Cathedram revocatus. Gregem suum, & Clerum præcipuè optimis moribus instruens, Canonicos Ecclesiæ Majoris ad Regularem vitam juxta sacras Leges revocare fategit. Sed, perditorum hominum conspiratione, Civitate expulsus, ad Mathildam Comitissam se contulit, eique fuit à confessionibus. Legatione functus est Gregorii nomine ad Mediolanenses, deinde ab eodem Pontifice Legatus destinatur ad absolvendos Schismaticos pœnitentes, qui in Langobardiæ Provincia vivebant, à quo etiam Pontificius Vicarius est renunciatus. Canonum collectionem concinnavit, quam deinde Gratianus Monachus absolvit. Rogatu Mathildis plura scripsit, quæ infra dabimus. Eum Gregorius VII. moriens Summo Pontificatu dignum asseruit. Multis etiam vivens miraculis claruit. Anno demum MLXXXVI. Romana Sede vacante, Episcopatus sui anno XIII. decimo Kal. Aprilis in Civitate Mantuana sanctissimè obiit. Ejus Corpus in Ara maxima Cathedralis ad hunc usque diem integrum visitur, atque memoria die XVIII. Martii juxta Martyrologium Romanum celebratur. Colitur etiam in pluribus aliis Ecclesiis, ut habemus in Commentario ejus actis præfixo apud Bolland. Tom. II SS Martii pag. 647. n 4. Vitam ejus à Scriptore domestico, & coævo exaratam habemus loco citato.

Scripsit Anselmus:

I. Collectionem Canonum, quam deinde Gratianus absolvit, ut diximus, cujus exemplum MS. extat in Bibliotheca Vaticana, & in Archivo Basilicæ S. Petri. Ex Montfauconio Biblioth. MSS. T. I. pag. 156.

II. Commentarium egregium super Psalmos, & Hieremiam Prophetam.

III. Apologeticum contra Guibertum Antipapam lib II.

IV. Rhythmos de Gestis, & Passione Christi.

V. Meditationes in Orationem Dominicam. Hæc duo Opusc. edidit Henricus Canisius in VI. Tomo Antiq. Lectionum.

VI. Epistolas plures ad diversos.

VII. Nonnulla Authentica Instrumenta propria ejus manu conscripta. Ea in Archivo Episcopali Lucensi asservari testatur Bolland. loco cit.

VIII. Meditationem in Salutationem Angelicam.

IX. Meditationem piissimam super *Salve Regina* columnis octo.

Hæc meditatio tribuitur S. Bernardo in Edit. Veneta 1568. Tom. II. Operum ejus. Utrum rectè, videat cordatus Lector, inquit Possevinus in Apparatu. Ita Hippolytus Maraccius Biblioth. Marianæ Tom. I. pag. 108 & sequenti.

De Miraculis in ejus obitu patratis extat apud Ciacconium Epistola Ubaldi Episcopi Mantuani ad Mathildam Comitissam.

Superest ad eum Epistola Gregorii VII. data Capuæ Kal. Sept., quam refert Ughellus.

Plurium de eo testimonia habet Bolland. loco citato §.2.

A

Ejus etiam Vitam reperiri in lib. cui titulus: „ Vetera „ monumenta contra Schismaticos, jam olim pro Gregorio VII., aliisque nonnullis Pontificibus Romanis „ conscripta; quæ primus omnium vulgavit Vir Cl. Sebastianus Tengnagel Cæsareus Bibliothecarius, Ingolstadii anno MDCXII. testatur Puricell. in Monum. Basil. Ambros. num. CCLXXVIII.

Agunt etiam de ipso Johannes Trithemius, & Bellarminus de Script. Ecclesiasticis, Picinellus pag. 39. Hippolytus Donesmundus in Hist. Eccles. Mantuæ P. 2. aliique.

Plura de eo habet Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Med. XV. Kal. Aprilis, & in notis ad eandem diem, ubi nonnullos citat Scriptores doctrinam, & sanctimoniam tanti viri commendantes.

De ejus obitu extant Carmina in lib II. cap. III. Vitæ Mathildis à Donizone conscriptæ. Tom. V. Script. Rer. Ital. pag. 368. & seqq. unde hæc exscripsimus:

B

Mensis ut advenit, qui primus in ordine cœpit,
Ejus in octavo decimoque die Dominator
In Cœlis regnans Anselmum vexit ad æthra.
Huic similis credo fuit hoc in tempore nemo;
Officium duplex Monachorum, Pontificumque
Nocte, die complent; corpus macerabat ut hostem;
Catholicus, cœlebs, pius, & sobrius fuit æque;
De cujus verè tristantur morte fideles,
Schismatici gaudent; erat his contrarius autem,
Quem sibi commissum per Gregorium Comitissa,
Ut decuit, dignè sepelivit mœsta benignè.
Artus Anselmi condivit Mantua terris,
De quo, quod gliscit, monstrasti, Christe, Mathildi;
Nam virtute tua fecit miracula plura;
Servulus iste tuus de Sanctis extitit unus,
Catholicæ parti fuit indicium probitatis,
Schismaticæ parti signum quasi debilitatis.
Inde triumphando gaudet Comitissa precando;
Hujus enim patris precibus putat auxiliari,
C
Cumque daret tumba sancti miracula multa,
Proderet ut multis post nos per secla futuris,
Justitiæ cultrix ea partim fingere jussit,
Quæ simul est vitam Capellani sibi dictant;
Tertius existens ab eo Lucensis & ille
Rangerius Rector dictavit eam sibi metro,
Dictavit pulchrum nuper librumque secundum,
Qui baculi litem diffinit, misit eique,
Principum cujus sit hic, & non hesitet ullus
Lector, sed noscat, quòd cætera sint metra docta.

Fallitur Ciacconius, & Oudinus, qui Anselmum nostrum patriâ Mantuanum fuisse scribunt; Auctor enim ejus Vitæ coævus Cap III n. 14 ipsum disertè Mediolanensem fuisse ait: qui tamen nusquam meminit de ejus Cardinalatu, ut etiam Baronius, Florentinius, aliique accurati Scriptores; sed neque Panvinius eum inter Cardinales ab Alexandro creatos recenset; licèt Ciacconius eum Presbyterum Cardinalem ab Alexandro Patruo creatum dicat, neque Gregorius VII. eum Cardinalem appellat in Inscriptione Epistolæ citatæ.

D

CLIV.

BALDINUS BERNARDINUS.

NOn Intræ, ut malè Picinellus scripsit, ortus est Bernardinus Baldinus anno MDXV., sed Sunæ Oppido ad ripas Lacus Verbani, uti meliùs legitur in Musæo Novariensi Lazari Augustini Cottæ,

E

necnon in Scriptoribus Medicis Bartholomæi Curtii. Vir certè singularis ingenii fuit, & totus literis deditus; nam non solum in Universitate Papiensi publicum Professorem egit, sed etiam in Mathematicis, in Philosophicis, atque in Poëticis facultatibus, mirificè emicuit. Fuit ideo tam omnibus charus, ut etsi annorum plenus, scilicet octuaginta quinque, obierit anno MDC. die XII. mensis Januarii, à bonarum literarum cultoribus adhuc desideretur. Nepotem habuit Franciscum Imperatorium, qui & ipse in

Scholis Ticinensibus publicus fuit Medicinæ profes- A
sor, & quem Bernardinus in suis Carminibus laudavit. In Templo Parochiali Sancti Bartholomæi hujus Urbis tumulum habuit Baldinus noster, de quo Cæsar Millesantius Canonicus Scalensis hoc Epitaphium conscripsit:

PARVULUS IN PARVA BALDINUS CONDITUR URNA
PARVA VELUT VIVO RESQUE DOMUSQUE FUIT
UTQUE VIRI SPATIO MENS ÆQUA CAPACIOR OMNI
SIC IN COELESTI SEDE PATENTE VIGET.

Plurima scripsit, scilicet:

I. Problemmata excerpta ex Commentariis Galeni in Hippocratem. *Venetiis* 1587. B

II. Regole di misurar il camino fatto da' naviganti, e di sapere il luogo, ove sono ridotti a tutte le ore.

III. Dialogi duo, in quorum uno agitur de multitudine rerum, atque de unitate ejus quod est; in altero vero de materia omnium disciplinarum. Ad Jo. Baptistam Baldinum J. C., & patruelem jucundissimum. *Mediolani, apud Antonium de Antoniis* 1558 *in* 8.

IV. Epistolæ variæ, in quibus cum aliarum artium præcepta, tum Philosophiæ potissimum illustrare contendit. *Mediolani, apud eumdem*, 1558. *in* 8.

V. De Bello à Christianis, & Othomanicis gesto. *Mediolani, apud Pontium* 1571. *in* 4.

VI. De Bello Othomanicorum ad Manes gesto. *Mediolani, apud eumdem*. 1572. *in* 4.

VII. Carmina varia. *Mediolani, apud eumdem*, 1574. *in* 4

VIII. Carminum Appendix, Cæsaris Millesantii J. C. & Scalensis Canonici studio & opera in lucem edita. *Mediolani, apud Paganellum* 1600. *in* 4. C

IX. Descrizione dell'aspro Inverno dell'anno 1571. sunt carmina Italica.

X. In Pestilentiam libellus. *Mediolani apud Pontium*. 1577. *in* 4.

XI. De Deis fabulosis antiquarum gentium. *Mediolani apud fratres Pontios*, *in* 4.

XII. De Stellis, iisque, qui in Stellas, & Numina conversi dicuntur homines. Ad Johannem Thomam Odescalcum, & Galeatium Brugoram Senatores Regios. *Venetiis, ex Officina Dominici Guerrei, & Joannis Baptistæ fratrum*. 1579. *in* 4.

XIII. De Arte Poetica Aristotelis, versibus exposita. *Mediolani, apud Pontium*. 1576. *in* 4.

XIV. OEconomica Aristotelis, versibus exposita. *Mediolani, apud Metium*. 1578. *in* 4.

XV. Octo libri Physicorum Aristotelis versibus expressi. *Mediolani*, *in* 4. D

XVI. Ejusdem Operis Appendix. *Ibidem*, *in* 4.

XVII. Discorso intorno all'utilità delle scienze, ed arti. Al Signor Conte Alfonso della Somaglia. *Milano, appresso Gian Battista Colonio*. 1586. *in* 4.

XVIII. Dialogus de præstantia, & dignitate Juris Civilis, & artis Medicæ. Ad Nicolaum Sfondratum Cardinalem amplissimum, prima editio. *Mediolani, apud Pontium*. 1559. *in* 4., secunda verò, *apud Joannem Baptistam Colonium*. 1587. *in* 4.

XIX. Lusus, ad Marcum Antonium Baldinum fratris filium. *Mediolani, apud Pacificum Pontium*. 1586. *in* 4.

XX. Deorum Consilium. Poema MS. in 4. extat in Cod. Bibliothecæ Ambrosianæ signat. N. n. 176.

XXI. Carmina varia ipsius Baldini sparsim edita, quæ aut non sunt in Collectione num. VII. à nobis enunciata, nec in Appendice, aut ab ipsis diversa, uti diligenter observavimus. Longum nimis esset omnia hìc referre, nam in quasi omnibus Collectionibus, necnon in plurimis libris tempore Baldini nostri editis, Carmina ejusdem reperiuntur: Nos verò hæc tantum indicare contenti sumus. Carmina per Thoscanum collecta, & in T. II. Carminum illustrium Poëtarum Italorum inserta pag. 212. Carmen in laudem Sigismundi Foliani ad calcem Epistolarum ejusdem typis *Mediolanensibus*. 1579. Item Carmina duo, quæ sunt in libro, cui titulus: Il Tempio alla Divina Signora D. Giovanna d'Aragona. *Venezia* 1555. *in* 8. E

XXII. Epistolæ variæ Latinæ, atque Italicæ cum Carminibus item Latinis, & Italicis, ad Cardinalem Federicum Borromæum, anni MDXCIV. & MDXCV. unacum istius responsionibus. Vidimus MSS inter Epistolas Cardinalis Federici in Bibliotheca Ambrosiana.

Extant ad eum Epistolæ duæ Juliani Goselini in ejus litteris editis *Mediolani* 1592. Folianus supradictus ei dicavit librum Carminum suorum, & à Francisco Civello pluribus Carminibus laudatus fuit.

Videndi sunt Paulus Moriggia lib. 3. cap. 21. Abbas Ghilinus in suo Theatro, Parte II., Picinellus in Athen. pag. 85., atque Curtius pag. 101.

Insigne Academicum Baldini reperitur in libro, cui titulus: Imprese illustri di Camillo Camilli par. I. pag. 25.

CLV.

BALESTRERIUS MICHAEL.

Michaël Balestrerius Mediolanensis Monasticum amplexus institutum, & in statu laicali Chartusianorum leges secutus, à studiis tamen liberalibus etiam inter claustra non cessavit. Professus est die VI. Januarii MDCXXVI. sub Patre Don Augustino Garzonio, & cùm annos plures religiosissimè transegisset, pie, ut vixerat, obiit anno MDCLI. in Chartusia Padulæ in Regno Neapolitano. Opera hæc conscripsit:

I. Arithmetica.
II. Geometrica tam practica, quam rationalis.
III. Pratica per construire gl'Orologj da Sole.
IV. Modo di misurar terreni.

Extant MSS in Biblioth. Chartusiæ prope Papiam.

CLVI.

BALLIANUS, seu BALBIANUS, CAMILLUS.

Camillus Balliani, vel Balbiani (utroque enim modo scriptum ejus agnomen lego apud varios) de Mediolano etiam aliquando à patria simpliciter dictus, nobili stirpe ortus, adolescens vergente sæculo XVI. apud S. Eustorgium Ordini Prædic. nomen dedit, Virque evasit apud suos eruditione, & facundia commendatus. Sacræ Theologiæ lauream per omnes scholæ agones adeptus, variis suæ Religionis Conventibus, & præcipuè illi Sancti Petri Martyris dicto, præfuit, demum in Provincia sub eodem nomine in Comitiis generalibus Romæ anno MDCI. habitis primus institutus est Prior Provincialis. Fidei Quæsitoris munere jam anno MDC. fungebatur Terdonæ, inde Alexandriam anno MDCIII., & demum Taurinum translatus, Sancti, ut vocant, Officii ubique jura, sacramque doctrinam egregiè tutatus est. Vivebat etiamnum anno MDCXXVII. Serenissimo Sabaudiæ Duci in primis acceptus, ejusque Ecclesiastes ordinarius. Ejus hæc habentur ingenii monumenta:

I. Oratio Venetiis ex tempore in Ecclesia SS. Joannis, & Pauli habita, die Festo SS. Trinitatis, dum Comitia generalia ab Ordine Prædicatorum agerentur, anno MDXCII. pro gratiis dictæ Civitati agendis. *Mediolani, apud Jo. Bap. Colonium*. 1592. *in* 4.

II. Oratio in laudem S. Hyacinthi Confess. Ord. Prædic. Mediol. in Templo S. Eustorgii dicta XVII. Kal. Septemb. die ipsi Sancto dicata, anno MDXCIV. Hanc ordine quintam inseruit, ac edidit Bzovius in suo Serto gloriæ S. Hyacinthi. *Venetiis apud Zalterium*. 1598. *in* 4. à pag. 203. ad 213., *& Mediolani apud Medam* 1594. *in* 4. editio ignota Eccardo, & Quetifio in Scriptoribus Ord. Prædic.

III. Ragionamenti sopra la sacra Sindone di N. Signor Gesù Cristo fatti da F. Camillo Balliani Milanese dell' Ord. de' Pred. Dottore di sacra Teologia, Inquisitore di Torino, nuovamente ristampati, e divisi in tre parti. *Torino, per Lodovico Pizzamiglio*. 1627. *in* 4.

Prima pars jam prodierat ibid. Duci Sabaudiæ nuncupata die XXV. Aug MDCX., hæcque habet: Ragionamento I. fatto il Venerdì dopo la quinta Domenica di Quaresima l'anno MDCVIII., 2. il primo Venerdì dell'anno MDCIX. 3. il Venerdì Santo MDCIX. 4. il giorno della Festa MDCIX. 5. il primo Venerdì di Quaresima MDCX. 6. il Venerdì Santo MDCX. 7. Nella Festa MDCX.

Secunda pars adjecta, & eidem Duci nuncupata typis prodiit *Ibidem*. 1618. hæc habens: Ragionamento 8. detto il quinto Venerdì di Quaresima MDCXIV. 9 il Quarto Venerdì di Quaresima XXX. di Marzo MDCXII. 10. La sera del Sabbato Santo MDCXIV 11. Del B. Amedeo III. Duca di Savoja. 12. Della Sindone, e del B. Amedeo.

Tertia pars rursùs adjecta, & Seren. Margaritæ à Sabaudia nuncupata, prodiit ibid. MDCXXIV. Nella

Scholis Ticinensibus publicus fuit Medicinæ profes- A sor, & quem Bernardinus in suis Carminibus laudavit. In Templo Parochiali Sancti Bartholomæi hujus Urbis tumulum habuit Baldinus noster, de quo Cæsar Millesantius Canonicus Scalensis hoc Epitaphium conscripsit:

PARVVLVS IN PARVA BALDINVS CONDITVR VRNA
PARVA VELVT VIVO RESQVE DOMVSQVE FVIT
VTQVE VIRI SPATIO MENS ÆQVA CAPACIOR OMNI
SIC IN COELESTI SEDE PATENTE VIGET.

Plurima scripsit, scilicet:

I. Problemmata excerpta ex Commentariis Galeni in Hyppocratem. *Venetiis*, 1587. B
II. Regole di misurar il camino fatto da' naviganti, e di sapere il luogo, ove sono ridotti a tutte le ore.
III. Dialogi duo, in quorum uno agitur de multitudine rerum, atque de unitate ejus quod est; in altero verò de materia omnium disciplinarum. Ad Jo. Baptistam Baldinum J. C., & patruelem jucundissimum. *Mediolani, apud Antonium de Antoniis*, 1558. *in* 8.
IV. Epistolæ variæ, in quibus cùm aliarum artium præcepta, tum Philosophiæ potissimùm illustrare contendit. *Mediolani, apud eundem*, 1558 *in* 8.
V. De Bello à Christianis, & Othomanicis gesto. *Mediolani, apud Pontium*, 1571. *in* 4.
VI. De Bello Othomanicorum ad Manes gesto. *Mediolani, apud eundem*, 1572. *in* 4.
VII. Carmina varia. *Mediolani, apud eundem*, 1574 *in* 4.
VIII. Carminum Appendix, Cæsaris Millesantii J. C. & Scalensis Canonici studio, & operâ in lucem edita. *Mediolani, apud Paganellum*, 1600. *in* 4. C
IX. Descrizione dell'aspro Inverno dell'anno MDLXXI. sunt carmina Italica.
X. In Pestilentiam libellus. *Mediolani, apud Pontium*, 1577. *in* 4.
XI. De Deis fabulosis antiquarum gentium. *Mediolani, apud fratres Pontios, in* 4.
XII. De Stellis, iisque, qui in Stellas, & Numina conversi dicuntur homines. Ad Johannem Thomam Odescalcum, & Galeatium Brugoram Senatores Regios. *Venetiis, ex Officina Dominici Guerrei, & Joannis Baptistæ fratrum*, 1579. *in* 4.
XIII. De Arte Poëtica Aristotelis, versibus exposita. *Mediolani, apud Pontium*, 1576. *in* 4.
XIV. OEconomica Aristotelis, versibus exposita. *Mediolani, apud Metium*, 1578. *in* 4.
XV. Octo libri Physicorum Aristotelis versibus expressi. *Mediolani, in* 4. D
XVI. Ejusdem Operis Appendix. *Ibidem, in* 4.
XVII. Discorso intorno all'utilità delle scienze, ed arti. Al Signor Conte Alfonso della Somaglia. *Milano, appresso Gianbattista Colonio*, 1586. *in* 4.
XVIII. Dialogus de præstantia, & dignitate Juris Civilis, & artis Medicæ. Ad Nicolaum Sfondratum Cardinalem amplissimum, prima editio. *Mediolani, apud Pontium*, 1559. *in* 4., secunda verò *apud Joannem Baptistam Colonium*, 1587. *in* 4.
XIX. Lusus, ad Marcum Antonium Baldinum fratris filium. *Mediolani, apud Pacificum Pontium*, 1586. *in* 4.
XX. Deorum Consilium: Poëma MS. in 4 extat in Cod. Bibliothecæ Ambrosianæ signat. N. n. 176.
XXI. Carmina varia ipsius Baldini sparsim edita, quæ aut non sunt in Collectione num. VII. à nobis enunciata, nec in Appendice, aut ab ipsis diversa, uti diligenter observavimus. Longum nimis esset omnia hic referre, nam in ferè omnibus Collectionibus, necnon in plurimis libris tempore Baldini nostri editis, Carmina ejusdem reperiuntur: Nos verò hæc tantum indicare contenti sumus. Carmina per Toscanum collecta, & Tom. II. Carminum illustrium Poëtarum Italorum inserta pag. 212. Carmen in laudem Sigismundi Foliani ad calcem Epistolarum ejusdem typis *Mediolanensibus*, 1579. Item Carmina duo, quæ sunt in libro, cui titulus: „ Il Tempio alla Divina Signora „ D Giovanna d'Aragona. „ *Venezia*, 1555. *in* 8.
XXII. Epistolæ variæ Latinæ, atque Italicæ cum Carminibus item Latinis, & Italicis, ad Cardinalem Federicum Borromæum, annis MDXCIV., & MDXCV. unà cum istius responsionibus. Vidimus MSS. inter Epistolas Cardinalis Federici in Bibliotheca Ambrosiana.
XXIII. Commentarius in libellum de Sphæra Procli.
XXIV. In Communis Optices librum. Hæc duo Opera memoravit Conradus Gesnerus in Biblioth. sua.

Extant ad eum Epistolæ duæ Juliani Goselini in ejus literis editis *Mediolani*, 1592. Folianus supradictus ei dicavit librum Carminum suorum, & à Francisco Civello pluribus Carminibus laudatus fuit.
Insigne Academicum Baldini reperitur in libro, cui titulus: „ Imprese illustri di Camillo Camilli par. I. pag. 25.
Videndi sunt Paulus Moriggia lib. III. cap. XXI. Abbas Ghilinus in suo Theatro, Parte II, Picinellus in Athenæo pag. 85., atque Cuttius pag. 101.

C L V.

BALESTRERIUS MICHAEL.

Michaël Balestrerius Mediolanensis Monasticum amplexus institutum, & in statu laicali Chartusianorum leges secutus, à studiis tamen liberalibus etiam inter claustra non cessavit. Professus est die VI. Januarii MDCXXVI. sub Patre Don Augustino Garzonio, & cùm annos plures religiosissimè transegisset, piè, ut vixerat, obiit anno MDCLI. in Chartusia Padulæ in Regno Neapolitano.

Opera hæc conscripsit:

I. Arithmetica.
II. Geometrica tam practica, quàm rationalis.
III Pratica per construire gli Orologj da Sole.
IV. Modo di misurar terreni.
Extant MSS. in Biblioth. Chartusiæ prope Papiam.

C L V I.

BALLIANUS, seu BALBIANUS, CAMILLUS.

Camillus Balliani, vel Balbiani (utroque enim modo scriptum ejus agnomen lego apud varios) de Mediolano etiam aliquando à patria simpliciter dictus, nobili stirpe ortus, adolescens vergente sæculo XVI. apud S. Eustorgium Ordini Prædicatorum nomen dedit, Virque evasit apud suos eruditione, & facundia commendatus. Sacræ Theologiæ lauream per omnes Scholæ agones adeptus, variis suæ Religionis Conventibus, & præcipuè illi Sancti Petri Martyris dicto, præfuit, demum in Provincia sub eodem nomine in Comitiis generalibus Romæ anno MDCI. habitis primus institutus est Prior Provincialis. Fidei Quæsitoris munere jam anno MDC. fungebatur Derthonæ, inde Alexandriam anno MDCIII., & demum Taurinum translatus, Sancti, ut vocant, Officii ubique jura, sacramque doctrinam egregiè tutatus est. Vivebat etiamnum anno MDCXXVII. Serenissimo Sabaudiæ Duci in primis acceptus, ejusque Ecclesiastes ordinarius.

Ejus hæc habentur ingenii monumenta:

I. Oratio Venetiis ex tempore in Ecclesia SS. Joannis, & Pauli habita, die Festo SS. Trinitatis, dum Comitia generalia ab Ordine Prædicatorum agerentur, anno MDXCII. pro gratiis dictæ Civitati agendis. *Mediolani, apud Jo. Baptistam Colonium*, 1592. *in* 4.
II. Oratio in laudem S. Hyacinthi Confessoris Ord. Prædic. Mediol. in Templo S. Eustorgii dicta XVII. Kal. Septemb. die ipsi Sancto dicata, anno MDXCIV. Hanc ordine quintam inseruit, ac edidit Bzovius in suo Serto gloriæ S. Hyacinthi. *Venetiis, apud Zalterium*, 1598 *in* 4. à pag. 203. ad 213., & *Mediolani, apud Medam*, 1594. *in* 4. editio ignota Eccardo, & Quetifio in Scriptoribus Ord. Prædic. E
III. Ragionamenti sopra la sacra Sindone di N. Signor Gesù Cristo fatti da F. Camillo Balliani Milanese dell' Ord. de' Pred. Dottore di Sacra Teologia, Inquisitore di Torino, nuovamente ristampati, e divisi in tre parti. *Torino, per Lodovico Pizzamiglio*, 1627. *in* 4.
Prima pars jam prodierat ibid. Duci Sabaudiæ nuncupata die XXV. Aug. MDCX., hæcque habet: Ragionamento 1. fatto il Venerdì dopo la quinta Domenica di Quaresima l'anno MDCVIII., 2. il primo Venerdì dell'anno MDCIX. 3. il Venerdì Santo MDCIX. 4. il giorno della Festa MDCIX. 5. il primo Venerdì di Quaresima MDCX. 6. il Venerdì Santo MDCX. 7. nella Festa MDCX.

II. Epistola Latina ad Antonium Panormitam, cui nunciat electionem de ipso factam pro scribendo favore Ducis Mediolani. Legitur in MS. Ambrof. infra citando.
Responsio Synodalis Concilii Basileensis ad schedulam protestationis contra processum Papæ factæ per Franciscum de Barbavara Oratorem Ducis Mediolani, Data in Congregatione Generali XIII. Kal. Octobris MCDXXXVIII. Extat in Collect. Reg. Concil. Tom. XXX. pag. 461. & sequentibus.
Epistola Gasparini Barzizii ad Franciscum Barbavaram in morte Zanini Riccii Ducalis Consiliarii. Est in MS. Biblioth. Ambrof. sign. M. n. 4 in fol.
Inter Epistolas Francisci Philelphi, *Editionis Venetæ anni 1502. in fol.* Extat Epistola Francisco Barbavaræ directa pag. 27.
Epistola Latina Bartholomæi Capræ Archiepisc. Mediolanensis ad ipsum, de quo suo loco. Extat in MS. Biblioth Ambrof. fol. sign. H. num. 49.
Epistola pagg. 10. ad eundem scripta ab Antonio Panormita, in qua queritur de Satyris contra se ab inimicis evulgatis, ajens se plusquam mille latinas litteras scripsisse, & Commentaria in Plautum, & duas Orationes ad Januenses hortatorias, ut Philippo Mediolani Duci suppetias in bello ferrent: Guarnerium etiam Castillioneum summis laudibus ipse celebrat. Extat in supradicto MS. Bibliothecæ Ambrosianæ.

C L X.

BARBAVARA JOANNES AMBROSIUS.

JOannes Ambrosius ille est, qui in sæculo Rochus, Conventus PP. Ordinis Prædicatorum Sancti Eustorgii Mediolani alumnus, clarum Barbavariæ gentis nomen & genus, eruditione singulari, religioneque per omnem Italiam multò reddidit illustrius, quem Carolus ipse Sanctissimus Cardinalis Borromæus elegit ideo sibi Theologum, suæque etiam arbitrum conscientiæ habere voluit Sabaudiæ Dux. Quippe quam Parisiis in Gymnasio ipsius Ordinis Sancti Jacobi inter æquales eminens audierat, ad suos reversus Taurini annis pluribus ingenti fama docuerat Theologiam, rude donatus in ea, laureatusque Magister, publicoque stipendio Patavii, annos tredecim à MDLXI. ad MDLXXIII. publicus Professor divinarum litterarum aggregatus, uti Thomasinus lib. III. c. III. Gymnasii Patavini pag. 283. Cognominem habuit fratris germani filium, ejusdem Conventus S. Eustorgii professum F. Joannem Ambrosium Barbavaram sacræ Theologiæ Magistrum, & Provinciæ S. Petri Martyris Priorem Provincialem, cui F. Hieronymus Mercurii, & ipse ex Prædicatorum Ordine librum suum tertium: „ Degli errori popolari d'Italia, nuncupavit, qua in Epistola sic cum Barbavarorum gentis, tum nostri Johannis Ambrosii patrui gloriam extollit: „ Camillo vostro Padre conobbi io in Milano, gentil„ huomo così civil, honorato, e prudente, che in „ vero ben mostrava esser legitimo ramo della no„ bilissima pianta Barbavara, e Rocco suo figlio, „ e vostro zio fu quel famoso Theologo della nostra „ Religione, detto Maestro Gio. Ambrogio Barba„ vara, il quale in Parigi, ed in Padova manifestò „ al Mondo quanta fosse la felicità del suo ingegno, „ e la profondità della sua dottrina: poichè come „ nella Università di Parigi, essendo Studente, non „ ritrovò mai o Frate, o Secolare, che con ragion „ si potesse pareggiare a lui, così essendo in Padova „ Teologo pubblico della Ser. Signoria di Venezia, „ non ebbe pari non solo in esso Studio, ma neanco „ in Italia, e quasi in tutto l'Ordine, di che io ne „ son occulato testimonio, perchè in quel tempo „ fui suo discepolo, e studente formale nello Studio „ di Padova: e perciò meritamente, quando fu „ Teologo del Cardinal di Trento in Roma, così „ fece stupire in poco tempo la Corte Romana, per „ le sue rare virtù, come si fece schiava in sua „ vecchiezza la Corte di Torino, dove serviva per „ Teologo pubblico dello Studio ec. Quæ Mercurius scribebat die XII. Julii MDCIII.

Plura laudantur ejus scripta, quorum aliqua in lucem edita prodierunt, reliqua vero Manuscripta, nec omnia vidit Clarissimus Cotta, ut in suo Musæo Novariensi, nec celeberrimi Patres Eccard. & Quetif. de ipsis edocti fuere:

A

I. De laudibus Divi Thomæ Oratio. *Venetiis 1548. sic Simlerus.*
II. In septem Psalmos Pœnitentiales dictos Paraphrasis, quam Plagiarii alterius Ordinis nomine post mortem Auctoris excusam fuisse, narrat Pius in Scriptoribus Ordinis Prædicatorum, ut testantur supradicti Eccard. & Quetif.
III. Oratio in laudem Beatæ Mariæ Virginis elegantissima. *Ita Rovetta.*
IV. Tractatus de Sacrosanctis Ecclesiæ Sacramentis, quem idem Rovetta asserit typis datum fuisse nullo indicato loco: Nos vero eum vidimus Manuscriptum in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ signato D. n. 372. in fol., sicuti & Paraphrasim, sive Commentaria in Davidicum Psalterium, ut supra.

B

V. In primum Sententiarum Relectiones habitæ ab anno MDLXVIII. ad MDLXXII. extant in duobus Codicibus Manuscriptis ejusdem Bibliothecæ Ambrosianæ sign. D. n. 366. & 367.
VI. Relectiones in secundum, tertium, & quartum Sententiarum, extant in tribus Codicibus MSS. in supradicta Bibliotheca Ambrosiana signatis D. n. 378. 379. 380.
VII. Relectiones de prædestinatione, & reprobatione. MS. in fol ejusdem Bibliothecæ sign. D. n. 372.
VIII. Tractatus num Monachi habentes consuetudinem eligendi suum Priorem, vel Abbatem jure Constitutionum suarum, possint ab eorum Præside Generali cogi ad certam, vel certas Personas eligendas. Extat in MS. ejusdem Bibliothecæ.
IX. Tractatus de legibus, ibidem.
X. De Potestate Papæ, & Concilii: Relectiones apud Canonicos Regulares anno MDLXIX., in quibus etiam potestatis Ecclesiasticæ origo altius repetitur, & disputatur, ibidem.

C

XI. Utrum relationes sint in Deo realiter, ibidem.
XII. De Mauris rebaptizandis, ibidem.
XIII. In librum Ethicorum Aristotelis adnotationes, ibid.
XIV. Censura Opusculorum, quæ sub D. Thomæ Aquinatis nomine hactenus prodierunt, ad Reverendum Patrem Magistrum Seraphinum Caballum Brixiensem Ordinis Sancti Dominici, Generalem in Romana Curia Procuratorem, ibidem.
XV. In XXVII. Quæstion. partis primæ summæ D. Thomæ, ubi quæritur primò utrum detur processio in Divinis, ibidem.
XVI. De Sacramento Eucharistiæ in genere, & in communi. MS. in fol. in eadem Bibliotheca sign. D. n. 374.
XVII. De Religione secundum D. Thomam, ibid.
XVIII. Conclusiones in Psalmum XCIII. MS. in 4. supradictæ Bibliothecæ sign. S. n. 362.

D

XIX. Joannis Ambrosii Barbavarii Mediolanensis Ordinis Prædicatorum Disputatio de Beatitudine, Nobilissimo, atque ornatissimo D. Joanni Vincentio Pinello VI. Kalend. Aprilis MDLXIX. MS. in quarto in supra memorata Bibliotheca sign. N. 193.

Extant Epistolæ Francisci Ciceri ad eumdem mittentis Folia primæ impressionis Operum M. Antonii Majoragii, ut ea Patavii cum Auctoris Imagine imprimenda curet. Ea sunt de Rhetorica Majoragii ejusdem. Dat. Mediol. mense Junio MDLXXI. MS. Bibliot. Vicecomitum, necnon Epistolæ aliæ Annibalis Guaschi Alexandrini ad ipsum leguntur in editionibus earumdem 1601., & 1607.

Ad eumdem etiam extant Carmina plura P. Francisci Spinulæ inter ipsius Poëmata, quorum suo loco mentio fiet: In ipsis vocatur Theologus Mediolanensis à Cypri Archiepiscopo accersitus.

E

De eo legendi Michaël Pius lib. I. cap. 67. pag. 243. Annibal Guascus, Thomas Garzonius, Jos. Simlerus, Ambrosius Gozzeus pag. 145. Altamura ad ann. MDXLV., & Picinellus in Athenæo pag 256.

Cotta etiam in suo Musæo Novariensi pag. 146. necnon Auctores Diarii Italici *Venetiis* Impressi in T. X. pag. 242. Primus Comes ipsum laudat in sua Nuncupatoria Operum Rhetoricorum Majoragii.

C L X I.

BARBAVARA LUDOVICUS.

INsulatus Canonicorum hujus Metropolitanæ Ecclesiæ, qui Ordinarii dicuntur, Cœtus plures semper protulit Viros & pietate, & doctrina insignes. Ex his non paucos in hoc Opere cum laude memoratos Lector reperiet; atque hic præsertim Ludovicum Barbavaram Octaviani Patritii Mediolanensis, & Luciæ

ciæ Mazentæ filium, cùm aliis Ecclesiastico Viro dignis scientiis præditum, tum etiam Mathematicis disciplinis clarissimum. Cancellarii quoque Archiepiscopalis munus non sine prudentiæ commendatione plures annos exercuit. Neque tamen studiorum oblitus hæc in eruditorum commoda elaboravit. Ipsum amisimus anno MDCXXXVIII. Clariss. Cotta parcè nimis de ipso, & de ejus Operibus scripsit, ut Lector facile cognoscet in Musæo Novariensi:

I. Tabula Sinuum rectorum ad singula secunda expansa, posito sinu toto partium 100000. usque ad gradum trigesimum. MS. in 4. in Bibliotheca Ambrosiana signatus G. n. 784.
II. Tabula tangentium ad prima & secunda quadrantis scrupula expansa, posito radio sive sinu toto partium 100000. ibidem MS. in 4. G. n. 785.
III. Tabulæ politionum generalium MSS. partim in 4. partim in fol. signat. G. n. 780. 781. 782. 783.
IV. Aliæ Tabulæ numericæ MSS. sign. G. n. 752. ad 758.
V. Neocanon Trigonometricus sinuum tangentium, & secantium ad partes radii 100000000. MS. in 4. ibid. sign. G. n. 786.
VI. Nova localium numerorum Tabula; mirum dictu quam facilem, & expeditum reddat calculum in quartæ portionalis indagatióne, absque ulla vel multiplicatione, vel divisione, quam etiam si libeat mediam unam, tum duas suppeditabit quadratarum cubicarum, extractione radicum non adhibita &c. MS. in 4. ibid. G. 787.
VII. De dispositione atque ordine novi Canonis Trigonometrici. MS. ibid. sign. G. n. 788. in 4.

Ex Cotta, & à Suis.

C L X I I.

BARBAVARA MARCUS.

MArcus Barbavara Octaviani Equitis, Ducaliumque arcanorum Magistri, & Blancæ Vicecomitis filius, Gravelonæ, ut sui antiquissimi Antecessores Confeudetarius, Collegium Nobilium Jurisconsultorum Mediolanensium ingressus est Anno MDXII., deinde Patriæ Præfectus, postea Magistratus Redditnum Extraordinariorum Quæstor, & per quadriennium Civitatis Novariæ Prætor extitit. Suorum nomine bis Legatus ad Carolum V. Imperatorem missus, à quo Senatoria dignitate insignitus, Cremonensem Præturam, maximâ cum laude administravit. Demum Anno MDL. ab eodem Cæsare Præses Excellentis. Senatus Insubrici in demortui Sacci locum suffectus est. Prohibuit officii brevitas (nam solum ferè per biennium hoc obivit munus) quominus tanti viri virtus magis eluceret, ut par erat. Sed qualis futurus esset, si vitam produxisset, egregium specimen cursim eo tempore dedit; nam de eo utrum prudentiâ, doctrinâ, an integritate præstantior extiterit incertum prædicatur. E vivis excessit Anno MDLII. Prid. Non. Decemb. omnium mœrore. Compilavit, atque in meliorem formam redegit:

I. Novas Constitutiones Mediolanensis Dominii, necnon
II. Novas Leges pro Regimine Civitatis Viglevani Anno MDXLIII. invisit, correxit, ordinavit, quæ ipso referente à Senatu Mediolanensi approbatæ fuerunt.
III. Ejus esse Observationes ad Statuta Mediolani, quæ sub nomine Horatii Carpani circumferuntur, testatur in suis schedis Clar. Sitonus.

De ipso Julius Cæsar Ruginellus de Senatoribus. Cotta in Musæo Novariensi pag. 317. Sitonus pag. 80 Artic. 373. Ægidius Sacchettus in Viglevano Illustrato pag. 80.

Marcus Antonius Natta, ei dicavit, dum erat Præses, VIII. Orationes *Papiæ* MDLII., atque in Epistola nuncupatoria, ubi etiam discipulus Jasonis Mayni celeberrimi laudatur.

Octaviani hujus Marci Patris frater fuit Scipio J. C. C. & Senator, de quo Sitonus meminit, cujus Inscriptionem sepulchralem in Ecclesia Sanctorum Angelorum existentem, exscripsit Franciscus Cicerejus, his conceptam verbis, quam in gratiam hujus tam illustris Familiæ hìc adjectam volumus:

ALIVM VOBIS QVAERITE MEDIOLANENSES
SCIPIONEM SI POTESTIS
HIC ILLE BARBAVARA TANTI NOMINIS
SEPVLTVS EST
CVM EO IVSTITIA ET INTEGRITAS
D . A . R . MDV.
EIDIB. N. AETAT. LXIII.
O . B . F . P . M . P.

C L X I I I.

BARBAVARA MARCUS alter.

EX Ludovico Barbavara Equite insignis militaris Ordinis Sancti Stephani, atque ex Lucretia Besutia natus est Mediolani Marcus Barbavara ex Feudetariis Gravelonæ. Hunc Clericali ordini adscriptum, & in J. C. Collegium cooptatum anno MDCLXXVII. Protonotariatus Apostolici dignitas exornavit. Mox in Basilica Sancti Nazarii, quam in Brolio dicimus, Doctoralem Præbendam adeptus, haud ita multo post insigni Canonicorum ejusdem Basilicæ Ordini Præpositus datus est. Vitam cum morte commutavit anno redempti Orbis MDCCXXIII. atque nobis hæc argumenta pietatis, studiorumque suorum reliquit:

I. Il Consigliere Fedele, che insegna fuggire l'occasioni pericolose di perder l'anima; opera utilissima per tutti i fedeli Cristiani, composta da Marco Maria Barbavara Preposto, e Paroco dell' insigne Chiesa Collegiata e Parochiale di S. Nazaro Maggiore di Milano. *Milano, nella Stampa di Giacomo Bolgiani*, 1709. *in* 8.
II. Raccolta di divote orazioni, ed avvisi salutari, e di varie istruzioni per ben Confessarsi e Comunicarsi. *Milano, per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1706. *in* 8.
III Jura Parochialia Præpositi S. Nazarii. Vol. I. in fol.
IV. Dissertatio Juridica de Campanis, occasione cujusdam dissensionis inter ipsum & Capitulum S. Nazarii, de non pulsandis tribus Campanis. MS. in fol. testatur se vidisse J. C. Coll. Joseph Landrianus mei amicissimus, & cui pro hac mea Collectione multum debeo. Utinam vero, non Dissertatio, sed Lex daretur contra abusum intollerabilem de nimia; atque importuna Campanarum pulsatione.

Vide Siton. pag. 234. art. 1069.

C L X I V.

BARBOVIUS BARNABAS.

EX Victoria à Puteo Conjuge præclarissima suscepit Comes Hieronymus Barbovius hujus Metropolis Decurio Barnabam Filium Jurisprudentiâ insignem, de quo nunc dicendum occurrit. Fratrum etiam suorum honoribus emicat Auctor noster; Theodori scilicet Equitis Commendatarii Sancti Jacobi, & pro Sacra Catholica Majestate supremi rei tormentariæ Præfecti in Provincia Calabriæ, atque Emmanuelis Equitis Calatravensis Ordinis, & Statoris Majoris. Barnabas verò Regius Feudetarius, inter Jurisperitos Collegiatos anno MDCXXXVIII. admissus, LX. Patriæ Decurionum Collegio adnumerari meruit. Præfecturam quoque Urbis annis MDCLII. MDCLX. & MDCLXXVII. peregregie administravit. Posthæc inter Patres Conscriptos Regii, Ducalisque Insubrici Senatus adscitus, doctrina, & meritis celeberrimus migravit è vivis currentis sæculi anno primo. Sepultus in Tumulo suorum Ecclesiæ S. Nazarii in Brolio ubi legitur hæc brevis Epigraphe Barnabæ Avi:

SEPVLCRVM BERNABOVIS BARBOVIS
AC SVORVM
MDLXXXIV.

De

De litterariis ejus laboribus, quod sciamus, supersunt:

I. Allegationes plures, quæ reperiuntur in Collectionibus Archintea, Aresiana, Aresiniana, & aliis, inter quas occurrunt duæ eruditissimæ, altera nempe pro Crotto, Offredo, & Cambiago Fidejussoribus contra Fiscum. in fol. *Mediolani* 1640., altera contra ipsum Fiscum pro Immunitate Ecclesiastica. in fol.
II. De Oneribus extraordinariis Ducatus Mediolanensis Disquisitio. MS. in fol.
III. Ode Saphica. Extat inter Carmina latina Aloysii Brippii.
Ex schedis P. D. Gasparis Berettæ, & ex Sitono pag. 211. art. 913.

C L X V.

BARCA JOSEPH.

SUbsequentis Petri Antonii Nepos fuit Joseph Barca, qui idem Studium Avi secutus, librum optimum edidit, de quo infra, certe pro more sui temporis non spernendum, atque ipsum Marchioni de Leganes tunc Mediolanensis Dominii Gubernatori dicavit: Nos vero nullum de ista Familia Mediolanensi vestigium reperimus, contenti Epigrammate Pauli Ghetii Sac. Theol. Doct. quod in laudem Auctoris compositum hîc exhibemus:

Qua solidam fundet ratione Triangulus arcem,
Aut æquo constet, aut vario latere,
Ostendit graphicè sanguis Barcæus Elisæ,
Qui Veneris Cellas sepiit aggeribus.
Hic ubi conclusit Gallos Leganensis Achilles,
Atque triumphavit, pars quoque Barca fuit.
Archigeometræ crede, armorumque magistro,
Martia qui tractas, & lege castra loco.

I. Breve Compendio di Fortificatione moderna del Capitan Giuseppe Barca, Tenente Generale dell' Artiglieria per S. M. Cattolica nello Stato di Milano. *Milano, per il Ghisolfi.* 1639. *in* 4.
Memoratur à Canonico Joanne Andrea Irico Tridinensi in historia Patriæ suæ propediem edenda ad annum MDCXXXIX.

C L X V I.

BARCA PETRUS ANTONIUS.

QUam benè scripserit, qui ait:
Vivitur ingenio; cætera mortis erunt,
optimè ostendit Petrus Antonius Barca Mediolanensis. Vixit ille sub præteriti sæculi initium, & quantum in Architecturæ præsertim Militaris profecerit studiis, ex eo, quem vulgavit, libro facilè candidi Lectores agnoscent. Quibus parentibus genitus fuerit, quæ vivens egerit, quove anno è vita migraverit, quamvis diligenter investigaverim, nullibi datum est invenire. Vivens tamen in posterorum memoria tanti Viri ingenium ætas nulla obliterare poterit. Quid litteris tradiderit Lector hìc habeat:

I. Avvertimenti, e regole sopra l'Architettura Civile, Scultura, Pittura, Prospettiva, ed Architettura Militare per offesa, e difesa di Fortezze di Pietro Antonio Barca Ingegniero Milanese, dedicate à Filippo III. Re di Spagna; in fol. oblong. *Mediolani* 1620. cum Figuris æreis.
Ibi in ejus laudem extat Carmen Italicum, vulgo Sonetto, Joannis Francisci Clerici J. C. & Causidici Collegiati Mediolanensis.
De ipso mentio habetur in libro, cui titulus: Escuela de Palas ad annum 1620.

C L X V I I.

BARELLA CHRISTOPHORUS.

CHristophorus Barella in Oppido Trivilii humili natus genere, puer Mediolanum litterarum causa missus, nedum Humanas, & Rhetoricas, sed Philosophicas quoque, atque Theologicas scientias perpeti labore sibi comparavit. Federici Vicecomitis, cujus condiscipulus fuerat, commendatione, à Francisco item Vicecomite Cremonensi Episcopo inter Aulicos electus, ei à Secretis fuit. Ab ipso etiam Presbyter consecratus plura Ecclesiastica beneficia percepit. Post Antistitis mortem reversus in patriam, ab eodem Federico inter S. R. E. Cardinales cooptato, & Mediolanensi Ecclesiæ Præfecto, primum in Patria Rector in Templo D. Martini, tum Theologus, & tandem Præpositus eligitur. Eam dignitatem Archiepiscopo defuncto cum Paroecia Sancti Pauli in Compito Mediolani commutavit, pauloque post novum hoc sacerdotium transtulit in nepotem. Tum Brinianum secedens, ibi dote perenni collata, Presbyterorum Collegium instituit, qui Deo quotidianas laudes persolverent. Paulo post obiit Trivilii, ibique in Templo maximo conditus est. Scripsit:

I. Volumen Panegyrum à se dictarum in D. Mariæ Lachrymarum Templo Trivilii. *Mediolani in* 4.
II. Elogia Virorum Illustrium, qui pro Trivilio Patria sua anno MDCLVIII. pugnaverant. MS. in fol.
In ejus lauream extat Panegyris Alexandri Perlaschæ inter eas hujus Auctoris impressa, *Mediolani* 1668. *in* 8.
Hæc mihi suppeditavit Clar. atque amicissimus Canonicus Barizaldus Trivilienfium suorum, atque Reipublicæ litterariæ ornamentum.

C L X V I I I.

BARELLA JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Barella Mediolanensis Societatis Jesu magnam obtinuit excellentiæ famam in amoenioribus, & altioribus scientiis. Docuit in Collegio Braydensi Rhetoricam, Philosophiam, & Theologiam cum summa laude. Concionator etiam egregius fuit. Mortuus est in Professorum domo Sancti Fidelis hujus Urbis anno MDCLXXXVII. die XXIII. Februarii.

Eo Auctore inter alia ingenii Opera prodierunt:

I. Gloriæ Theatrum in solemnibus Inferiis Excellentissimæ D. Felicis Sandovaliæ Ucedæ Ducis tribus linguis, Latina, Italica, & Hispanica. *Mediolani, anno* 1671. *die* 26. *Octobris, in fol.*
II. Venetus de Classe Othomana ad Abydenas fauces Triumphus, Carmen. *Mediolani, apud Julium Cæsarem Malatestam.* 1657. *in fol.*
III. Relazione delle Esequie Reali di Filippo Quarto. *Milano, li* 17. *Decembre* 1665. *in fol.*
IV. Elogia ab eo composita in ipsis Exequiis. Extant in eodem libro.
Ex suis, & à Picinello in Athenæo pag. 269.

C L X I X.

BARIOLA ALOYSIUS.

IN Congregatione Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, enumeratur Aloysius Bariola, Vir in omni Doctrinæ genere absolutissimus, nam Philosophiam, Theologiam, atque Jus Canonicum, non solum professus est, sed etiam suos edocuit, à qui-

bus munera omnia, usque ad Lombardiæ Provincialatus gradum obtinuit, necnon à Federico Cardinali Borromæo Pœnitentiarius in Metropolitana Ecclesia, atque Sancti Officii Consultor electus fuit. Specie venerabili donatus, necnon in consultandis causis versatus, atque facundissimus extitit. Plurimi ipsum fecit Gregorius XV. Pontifex Maximus, sed nunquam, licet vocatus, ad Urbem accedere voluit. Inter vivos desiit esse anno MDCXXVIII. die trigesima Aprilis. Exstant de ipso:

I. Summarium Bullarum Sancto Officio deservientium. *Mediolani* 1620. *in* 8.
II. Flores Directorii Inquisitorum, cum Tractatu de sollicitatione Pœnitentium &c. *Mediolani apud Pontium & Picaleam* 1625 *in* 8.
III. Flores Commentariorum Francisci Pegnæ in Directorium Inquisitorum.
IV. Nonnulla Consilia Foro Conscientiæ satis utilia.
V. Aphorismata pro utroque Foro, ad Senatorem Marcum Antonium Montium. *Mediolani* 1628.
Eum laudavit Augustinus Terzagus Carmine latino, in suo libro, cui titulus: Poësis; Abbas Ghilinus in sui Theatri parte prima; Thomas Herrera in Alphabeto Augustiniano; Picinellus pag. 402., atque Philippus Vicecomes in suo MS. de Conventu Sancti Marci a me inspecto.

CLXX.

BAROFFIUS TIMOTHEUS.

TImotheus Baroffius in lucem editus an. MDLXI. sub Joanne Castagnerio Soc. Jesu, universam Aristotelis Logicam didicit, item sub eodem Philosophiæ Professore publico Physica deinde percepit commentaria. Exacto Philosophiæ curriculo veræ virtutis appetens studium, Carthusiensium Ordinem amplexus est anno MDLXXXVII. sexto Idus Septembris, vota ejus suscipiente P. D. Stephano Bareggio Mediolanensi. In Comitiis Generalibus habitis anno MDXCIII. dignus Procuratoris Officio existimatus est, quod sibi eodem anno fuit impositum; anno vero MDXCVI. electus est Prior Mediolanensis Carthusiæ, quam Garignani dicimus; anno autem MDC. ipso Prioratu se abdicavit; biennio inde in officio Procuratoris transacto, à suis consodalibus Pastor, & Pater omnium votis eligitur, & confirmatur anno MDCII., senio tandem confectus, supernæ bravium vocationis, ut speramus, obtinuit, anno à partu Virginis trigesimo sexcentesimo supra millesimum, septimo Kalendas Augusti.

Eruditissimi nomen litterariis sibi vindicavit fœtibus, quorum sunt ex multis:

I. Cursus Philosophicus tribus Voluminibus comprehensus, quæ MSS. servantur in Biblioth. Carthusiæ Papiensis.
II. Fragmentum Theologicum Morale, utrum percussio in Clericum facta joco delictum dicatur occultum, cum læsio enormis est occulta &c. MS. in fol.
De P. D. Timotheo Baroffio Mediolanensi habet Epigramma unum fol. 251., & Odam duodecimam Benedictus Sociacus in suo Opere Poëtico, impresso in Ambrosiani Collegii Typographia. 1616.
A Suis.

CLXXI.

BARZIUS JOANNES PAULUS.

MUsarum Cultorem eximium, & non infimæ notæ Vatem Joannem Paulum Barzium Mediolanensem Patritium, Regium Robecchi Feudetarium, Franciscus J. C. & Patriæ Decurio ex Joanna Capharda Conjuge suscepit. Tam sedulò in percipiendis liberalibus disciplinis insudavit, ut brevi æquales superans, Carminum suavitate, & elegantia omnium admirationem excitarit. In hujusmodi pangendis ad annum usque MDLXXVIII. pervenit, quo desiderium sui Patriæ, atque Viris eruditis reliquit; hæc autem Opera ipsum posteris commendant:

I. La strage degl' Innocenti; Poema in terza Rima. *Venezia per li Sessa*, 1551. *in* 4.
II. Carmina V. elegantissima, quæ leguntur in aureo libro, cui titulus: „Sonetti degli Accademici Trasformati di Milano. *Ivi presso Marco Antonio Borghi*; 1548. *in* 8.
III. Plura etiam illius Carmina tam Italico, quam Latino Sermone conscripta habentur sparsim in Collectionibus pro laureis Papiensibus, & alibi.
Ita è schedis Mazzuchellianis, atque ex aliis Cl. Sitoni.

CLXXII.

BASCIUS JOANNES BAPTISTA.

CArmelitarum Religionem, quam Excalceatorum vocant, professus fuit F. Bartholomæus Maria à Sancto Carolo, in sæculo autem Joannes Baptista Bascius, Mediolani natus anno MDCL. die II. Junii. Etiam in juventute singulari pietate emicuit; deinde studiis sedulo deditus in Operibus Sanctorum Patrum perlegendis præcipue insudavit; ideo Theologus, Canonista, atque Examinator Synodalis in Diœcesi Placentina per multos annos extitit. Eminentissimus quoque Cardinalis Cusanus pluries à consiliis ipsum voluit, non solum in rebus ad suam Ecclesiam Ticinensem spectantibus, sed etiam in aliis dum Bononiensi Legatione fungeretur. Excessit è vivis Religiosus optimus die trigesima prima Octobris anni MDCCXIX.: scripta ejusdem quam plura deperdita sunt, neque nobis datum est aliud proferre, quam sequens satis proficuum volumen sacra Eruditione refertum, & sic inscriptum:

I. La Scuola di Verità aperta alle sacre Vergini. *Pavia presso li Fratelli Gradignani*. 1714. *in* 4. quam supradicto Eminentissimo Cardinali Augustino Cusano dicavit.
Hæc à suis accepimus.

CLXXIII.

à BASILICA PETRI CAROLUS.

COgnomen à Basilicâ Petri facilè creditur pervenisse ad hanc nobilissimam Familiam Mediolanensem à loco sic vocato, & ad Lambrum flumen Papiam versus (vulgò *Bescapè*) feliciter sito. Ab Angelo à Basilicâ Petri, atque Isabella Glussiana ortus est Carolus noster, Anno MDL. nomine Johannis Francisci ei donato, quod postea in suo ab hoc seculo exitu in Carolum mutavit. Celeberrimus Marcus Antonius Majoragius in literis Græcis, atque Latinis ei fuit optimus Magister, Papiæ deinde egregiis disciplinis operam dedit, ibidemque laureâ decoratus Anno MDLXXIV. paulo post in Juris Consultorum Nobilium Collegio receptus fuit. Divus Carolus Borromæus Anno MDLXXVI. Metropolitani Templi Canonicum Ordinarium ipsum constituit, ejusque operâ in suæ Ecclesiæ administratione usus est usque ad Annum MDLXXVIII., in quo manu ipsius Sancti Archiepiscopi habitum Clericalem Barnabitarum, ut vocant, publicè induit, cumque nuncupasset vota, idem Sanctus Carolus in Hispaniam eum misit, ut apud Regem Mediolanensis Ecclesiæ gravis momenti negotia expediret. Noster verò, de cujus sanctimonia, & virtute Rex optime conscius erat, feliciter omnia juxta Sancti Caroli mentem ad finem perduxit. Mediolanum reversus, S. Barnabæ Collegii Præfectus est acclamatus, deinde Præpositus Generalis etiam ter cum laude effectus est. Romam postea Anno MDXCII. pro Collegio ibi noviter efformando, ordinandoque concessit. Cujus cum Clemens VIII. Pontifex Maximus merita inspe-

ſpexiſſet, Novarienſem Antiſtitem, die XVIII. menſis Februarii, Anni MDXCIII. illum adlegit. Novariam ingreſſus eſt ſolemni pompâ menſe Majo Anni ejuſdem, ſemperque præſens ſibi creditum gregem curavit, ubi publicis Romanæ Eccleſiæ non detineretur negotiis, ut tunc accidit, quando à Pontifice ſupradicto juſſus Derthonæ per aliquod tempus moratus eſt, cum Regiis Adminiſtris de graviſſimis illius Eccleſiæ rebus tractaturus. Inſtitit indeféſsè ut Sanctus Carolus in Sanctorum numerum referretur: Uno verbo Eccleſiam Novarienſem præter voluntatem ſibi creditam conſiliis, prædicatione, optimiſque legibus ad Chriſtianam pietatem informavit: Diœceſim ſæpius ſolers Viſitator luſtravit, vitia correxit, abuſus ſuſtulit, optimam vivendi formam præſcripſit, plures Synodos celebravit, denique per nonnullos annos optimi Paſtoris perfunctus Officio graviter inſeneſcens, ſanctè, ut vixit, deceſſit Anno MDCXV. Petrus Georgius Odeſcalchus Viglevanenſis Epiſcopus ornatiſſimum latinum Sermonem in ejus funere dixit. Sepulcrum ejuſdem viſitur in Eccleſiâ Divi Marci, atque in Sacello Sanctæ Febroniæ, quod ob eximiam in eamdem Virginem, ac Martyrem pietatem ſuam magnificentiſſimè conſtruxerat, hoc appoſito Epitaphio:

CAROLVS BASILICAPETRI
EX COLLEG. IVRISCONS. MEDIOL.
CONGREG. CLER. REGVLAR. S. PAVLI
TERTIVM PRAEPOSIT. GENER.
S. CAROLI PERPETVVS ALVMNVS
A QVO ET GRAVISS. DE REBVS
AD REGEM CATHOLICVM LEGATVS
NOVARIAE EPISCOPVS
VIR PRVDENTIA VITAE SANCTITATE
DOCTRINA ECCLESIASTICA DISCIPLINA
REBVS PRO ECCLESIA PRAED. GESTIS
AC SCRIPTIS
INSIGNIS
HIC PENES CHARISS. FILIOS
SACELLO EXTRVCTO ET EXORNATO
VIVENS SIBI HOC MONVMENTVM
STATVIT
VIXIT ANN. LXV. IN EPISC. XXII.
OBIIT PRID. NON. OCTOBR. MDCXV.
PRAEF. HOSP. CHARIT. NOVARIAE HAER.
PAREN. BENEF. P.

Humilitatis vero eximiæ ſpecimen dedit Carolus noſter; nihil enim Tumulo ſuo inſcribendum mandaverat præter hæc verba:

CAROLVS EPISCOPVS NOVARIAE
CVIVS CORPVS HIC QVIESCIT
PRECVM TVARVM SVFFRAGIA PETIT

Porrò dignus Præſul iſte habitus eſt, non ſolum, ut à Populis precibus, ac votivis Tabellis invocaretur, ab Epiſcopis veluti luciditſſimum exemplar ob oculos ad imitandum haberetur, verumetiam à Maximis Pontificibus Clemente VIII., Pauloque V. ſummis extolleretur laudibus, & meritò etiam, pro ejus ſcriptis memoriâ æternâ dignis, quæ ſunt:

I. De Metropoli Mediolanenſi. *Mediolani* primum *Anno* 1575., *deinde* 1596., & 1598., & *apud Malateſtam*; 1628. *in fol.* Clariſſimus Grævius hoc opus inſeruit in Tomi primi parte ſecunda Antiquitatum Italiæ.

II. Libro di alcune Chieſe di Milano. *Milano* 1576.

III. De obitu Caroli Card. Sanctæ Praxedis Epiſtola. *Mediolani*, *apud Tinum*; 1584. in 8.

IV. Della morte di S. Carlo a Monſ. Sega Veſcovo di Piacenza. *Breſcia*, *per il Sabbio*; 1584. *in* 4. Riportata da Paolo Emilio Marcobruno nella Raccolta pag. 204.

V. Specchio delle Perſone illuſtri del P. Alfonſo di Madrid, traddotto dalla lingua Spagnuola, ed accreſciuto. *Milano* 1585.

VI. De Regulari diſciplina Monimenta Patrum &c. *Mediolani*, *apud Pontium*; 1588.

VII. De Vita, & rebus geſtis Caroli S. R. E. Card. Archiep. Mediolani lib. VII. *Ingolſtadii*; 1592. Editio ſecunda. *Brixiæ*, *apud Marchetum*; 1613. *in* 4.

VIII. Della Vita di S. Carlo libri ſette, traddotti da lui in volgare, e pubblicati ſotto nome di Luca Vandoni. *Bologna*; 1614. *in* 8.

IX. Scritti pubblicati nel ſuo governo dall' Anno MDXCIII. fino al MDCIX. *Novara*, *per il Seſſalo*, reimpreſſi per ordine del Veſcovo D. Giulio Maria *in Milano*; 1660., poſcia diſtribuiti dal Sommo Pontefice Innocenzo XI. a tutti li Veſcovi da lui creati.

X. Novaria, ſeu de Eccleſia Novarienſi. *Novariæ*, *apud Seſſalum*; 1612.

XI. Lettere di governo Epiſcopale a' ſuoi Vicarj Foranei dall' Anno MDXCIII. al MDCXIII. *Novara*, *per il Seſſalo*; 1613. *in* 4.

XII. Commentarii Canonici. *Novariæ*, *per Seſſalum*; 1615. *in* 8. Extant etiam in Hieronymi Gattici Catena Aurea Allegationum pro Eccleſia. *Bononiæ*; 1622. *in* 4. Tom. II. p. 136.

XIII. Hiſtoriæ Eccleſiæ Mediolanenſis lib. pr. *Novariæ*, *apud Seſſalum*; 1615. *in* 4.

XIV. Fragmentum Hiſtoriæ Mediolanenſis. *Mediolani*, *apud Malateſtam*; 1628. *in fol.*

XV. Editti per le Sacre Ordinazioni. *Novara*; 1602.

XVI. Inſtruzione intorno al predicare la parola di Dio ec. *Milano*; 1600.

XVII. Avvertenze, ed Ordini dati a' Predicatori ec. *Novara*; 1597.

XVIII. Liber Congregationum Sacerdotalium Eccleſiæ Novarienſis. *Novariæ*; 1597.

XIX. La Regola delle Confraternità de' Diſciplinati, accomodata alla Dioceſi di Novara. *Vercelli*; 1608.

Sequentes MSS. cuſtodiuntur in Collegio S. Marci Novariæ, atque alibi, ut infra:

XX. Commentariorum de Antiquitatibus Eccleſiaſticis ab anno ſalutis CCCXXI. uſque ad CCCLXXV. MS. in fol.

XXI. Commentariorum de Rebus Eccleſiæ ab Reſurrectione Chriſti ad interfectionem Petri, & Pauli. MS. in fol.

XXII. Compendio del Sacro Vecchio Teſtamento con varie conſiderazioni. MS. in fol.

XXIII. Epiſtola di S. Paolo a' Romani volgarmente ſpiegata. MS. in fol.

XXIV. De Concordia Evangeliſtarum. MS. in fol.

XXV. Della ſacra Sindone viſitata inſieme con S. Carlo l'anno MDLXXXII. MS. in fol.

XXVI. Commentarii de Eccl. Mediolanen. ab obitu S. Caroli ad annum MDCXIII. MS. in fol.

XXVII. Succeſſi circa la mutazione della Sedia fatta dal Duca di Terranova al tempo di Gaſparo Viſconte Arciveſcovo di Milano l'anno MDLXXXV. MS in fol.

XXVIII. Delle Opere di S. Carlo al Re Cattolico Filippo II. l'anno MDLXXXIV. MS in fol.

XXIX. Della Riforma della Chieſa, Trattato. MS. in fol.

XXX. De Epiſcopali munere ad Bernadinum Moram Epiſcopum Averſanum. MS. in fol.

XXXI. De ritibus Eccleſiæ Mediolanenſis lib. MS. in Bibl. Ambroſ. ſign. Q. 461. in fol.

Hunc Codicem ex Archetypo magna ex parte à ſe tranſcriptum, & in Ambroſiana Bibliotheca collocatum teſtatur Boſca in Martyrol. Mediol. in Notis ad diem XI. Februarii, ubi prolixum ex hoc opere teſtimonium citat. Extat etiam penes Advocatum Porrum Mediolanenſem.

XXXII. Dell' onore dovuto agli Eccleſiaſtici, Diſcorſo. MS. in fol.

XXXIII. Dell' onore dovuto a' Veſcovi, al March. Muzio Sforza l'anno MDCXI. MS. in fol.

XXXIV.

XXXIV. Dell'Offervanza Regolare, alle Monache della Provincia di Milano l'anno MDLXXXIII. MS. in fol.
XXXV. De regimine animarum Oratio in Concil. Proviuc. IV. habita.
XXXVI. Della morte, Orazione. MS. in fol.
XXXVII. Galateo Spirituale de' costumi del buon Cristiano. MS. in fol.
XXXVIII. De Choreis, libellus. MS. in fol.
XXXIX. La Vita di Santa Chiara, scritta alle Monache Capucc. di Santa Prassede di Milano. MS. in fol.
XL. La Vita di S. Bernardino da Siena, a Suor Angela Cecilia Bascapè ec. MS. in fol.
XLI. La Vita di Gio. Carabò, traddotta dalle Opere di Tommaso da Kempis. MS. in fol.
XLII. Della Vita di S. Ambrogio, Dialogo. MS. in fol.
XLIII. De' danni della Giurisdizione Ecclesiast. MDCIII. MS. in fol.
XLIV. Parere sopra le Controversie della Giurisdizione. MS. in fol.
XLV. Per rimediare a' danni della Giurisdizione Ecclesiastica, l'anno MDCIX. MS. in fol.
XLVI. Che sia da trattar accordo con la Podestà laica. MDCVII. MS. in fol.
XLVII. De Ecclesiastica Jurisdictione restituenda, ad Senatum Mediolanensem. MDCXII. MS. in fol.
XLVIII. Della causa di Riviera. MDCXIII. MS. in fol.
XLIX. Registri di lettere dall'anno MDLXX. fino ch' entrò in Religione. Tom. I. MS. in fol.
L. Registri dall'anno MDLXXXVI. fino al MDXCIII. Tomi VII. MSS. in fol.
LI. Registri nel tempo del suo Vescovado, cioè dall' anno MDXCIII. fino al MDCXV. Tomi XXVI. MSS. una delle quali lettere è stampata fra quelle del Zucchi P. II. pag. 9.
LII. Raccolta delle lettere di S. Carlo; Tomi IV. MSS. in fol.
LIII. Officia propria Sanctorum Eccl. Novarien. MS. in fol.
LIV. Statuta Ripariæ S. Julii MDCII. MDCIV. MDCVI. MSS in fol.
LV. Regola della Compagnia de' Morti fondata in S. Gaudenzio di Novara; ivi. 1613.
LVI. De Archiepiscopis Mediol. MS. in Bibl. Ambros. signat. M. n. 168. in 4.
LVII. Annotationes in lib. I. Histor. Mediol. Andreæ Alciati, MSS. extabant apud Joannem Baptistam Blanchinum.
LVIII. Oratio habita in Capitulo Generali sui Ordinis anno MDLXXIX. coram Sancto Carolo Borromæo, atque Patribus. MS. in Bibliotheca Collegii Sancti Barnabæ Mediolani.
LIX. Discorso sopra le Reliquie di S. Genesio, e la sua Vita tratta dal Beato Paolino. MS. in 4. ibidem.
LX. Moltissime lettere sue, tanto Latine, che Italiane scritte à S. Carlo sopra cose Ecclesiastiche, con le risposte dello stesso Santo, extant in Collectione amplissima Epistolarum Sancti Caroli Borromæi in Bibliotheca Ambrosiana.
LXI. Epistolæ ejusdem, extant etiam uno Volumine in 4. MSS. in Archivo Romano Præpositi Generalis Congregationis Sancti Pauli.

Reperiuntur ad eundem Epistolæ plures Francisci Panigarolæ in Collectione Epistolarum ipsius, de qua suo loco.

Ipsum laudarunt Ughellus in Italia Sacra T. IV. Cotta in suo Musæo pag. 90. Carmine Latino Bernardinus Baldinus, Moriggia, Joannes Petrus Puricellus in Vita Laurentii Littæ, Joannes Baptista Carisius in suo Theatro Sacro, Picinellus in Athenæo pag 107. Sitonus pag. 155. art. 625., atque præ omnibus Innocentius ab Ecclesia, qui Vitam Caroli nostri integro Volumine Typis dedit.

CLXXIV.

à BASILICA PETRI HIERONYMUS.

Hieronymo à Basilica Petri Genitor fuit Christophorus Mediolanensis Patritius, Regiusque Feudetarius. Ab ineunte ætate liberalibus primum litteris, tum Legalibus Disciplinis operam dedit, ideoque anno MDXCII. Jurisconsultorum in Patria Collegio aggregatus, haud ita multo post Regius Generalis Vicarius renunciatur. Rebus deinde capitalibus Præfectus tanta cum æquitatis, & prudentiæ

A commendatione id muneris exercuit, ut in Insubriæ sacro Senatu sedem meritò adeptus fuerit. Tum Cremonensi Urbi Prætor datus legum vindex acerrimus impositam sibi provinciam optimè gessit. Annus illi emortualis fuit MDCXLI.

Valerius in Collectaneis Inscriptionum Mediolanensium pag. 183., in Templo D. Michaëlis ad Clusam Mediol. hocce memorati Joh. Francisci Hieronymi nostri Patris mnemosynon refert:

CHRISTOPHORO BASILICAPETRI......
HVMANITATI EIVS
SVAEQVE SVORVMQVE POSTERORVM
CONSVLENTES
B IO. FRANCISCVS ET HIERONYMVS F.
POSVERVNT
IDIBVS MARTII MDCXXIII.

Habemus de eo:

I. Consilium in Controversia Jurisdictionali cum Ecclesiasticis. *Mediolani*; *1599. sine Typographo*, *in fol.*
II. Discursus Jurisdictionalis pro detentione Presbyteri ejecti à Religione. *Med. 1610. in fol.*
III. Allegationes ferè C. Extant in Collectionibus Archintea, Benaliana, Aresiniana, Soliveta, &c. omnimoda eruditione refertæ.

Ex Schedis P. D. Gasparis Berettæ, & ex Sitono, pag. 176. Art. 722.

C CLXXV.

à BASILICA PETRI HIERONYMUS alter.

IN Hieronymo à Basilica Petri Mediolanensi dubitari merito potest an præstantior eruditione Ecclesiastica singularis pietas fuerit. Sub Præceptoribus optimis humanas, atque divinas scientias edoctus, & in Theologicis præsertim, in quibus Condiscipulum habuit Petrum Paulum Boscam, sicut ipse testatur in Martyrol. Mediol. in notis ad diem II. Januarii, ut Deo arctius se jungeret Congregationem Oratorii Sancti Philippi Nerii toto Orbe clarissimam in Urbe Neapoli amplexus est. In eo Sacerdotum Cœtu, qui ex professo in animarum salutem curandam incumbit, D sedulus Evangelii Operarius plures vixit annos, ibique diem clausit extremam. Ægrè interim fero ob locorum distantiam nihil amplius de gestis ejus ad me perlatum fuisse. Opera vero ab ipso exarata, & Typis credita recensebo; nimirum:

I. Effemeridi sacre, in cui giorno per giorno si registrano le azioni de' Santi, le Vite de' quali non sono state scritte dalli Surio, Fiamma, Lipomano, Vigliega, Ribadenera, nè da altri tali Collettori; cavate dagl' Atti de' Santi, che si stanno unendo dal Bollando, Enschenio, Papebrochio, e da altri della Compagnia di Gesù, da Girolamo Bascapè Milanese, della Congregazione dell'Oratorio di Napoli, dal mese di Gennajo a tutto Maggio. *Napoli. Nella Stamperia Arcivescovile. 1688. al 1691. Tomi V. in 4.*
II. Le sagre Metamorfosi, overo Conversioni segnalate d'Idolatri, Ebrei, ed Eretici. *Napoli. 1680. nella Stampa Arcivescovile. Tomi III. in 8.*
E III. Metamorfosi funeste, o castighi di Dio contro gli ostinati. *Come sopra. 1686. in 8.*

Edoceri sanè cuperem, an Vir præstantissimus Sanctorum Acta à Clariss. Collectoribus, qui post Bollandum in hoc Opere tam doctè insudant, conscripta in posterioribus mensibus fuerit prosecutus; id enim Litterariæ Reipublicæ utilitatis & commodi plurimum afferre posset.

CLXXVI.

à BASILICA PETRI PETRUS.

ANtiquissimæ Nobilissimæque Familiæ à Basilica Petri non parum honoris addere mihi videor in Petro hujus cognominis hìc adtexendo, Poëta nempe sæculi XIII. adhuc omnibus ignoto. Bibliotheca Archintea ipsum mihi suppeditavit in sequenti insigni MS. in fol. pergameno justæ molis litteris rubro-nigris, figurisque pluribus pro more sæculi coloribus variis optimè pictis, unicuique capiti præfixis:

I. Historia del vecchio, e nuovo Testamento. MS. in fol. ut supra.
In fine ejusdem sic legitur:

In mille duxento sexanta, e quatro
Questo libro si fo fatto
Et de Junio si era lo prumer dì
Quando questo dito se fenì
Et era in secunda diction
In un Venerdì abassando lo Sol.

Auctor vero se ipsum cognomine, ac Patriâ sæpe in Opere prodit, signanter autem in fine Codicis, ubi ante Carmina recitata, scribit:

Petro de Barsegapè ke era un Fanton
Si à fatto sto sermon
Si il compillio, e si la scripto
Ad honor de Jhu Xpo.

Lectoribus fortè jucundum erit nascentem apud Insubres Italicam Poësim in Petro nostro audire, & rudibus lineamentis efformatam, sive potius informem contemplari in Volumine conscripto eo anno, qui Dantis nativitatem præcessit; ideoque Operis ipsius initium hic dabimus, uti specimen quoddam Auctoris ingenii:

Como Deo a fatto lo Mondo
E como de terra fo lo homo formo
Cum el descendè de cel in terra
In la Vergene regal Polzella
E cum el sostene passion
Per nostra grande salvation
E cum verà el dì del ira
La o serà la grande roina
Al peccator darà grameza
Lo justo avrà grande alegreza
Ben e raxon ke l'omo intenda
De que tratta sta legenda.

CLXXVII.

BASSUS AURELIUS.

AUrelius Bassus antiqua civilique familia in oppido Trivilio natus, ac litteris instructus, Augustiniano Ordini nomen dedit admodum adolescens. Eam vitæ rationem amplexus, cum pietate ac prudentia floreret, Philosophiæ, ac Theologiæ studiis totus incubuit. Inde juventuti sui ordinis erudiendæ addictus, ita se probatum exhibuit, ut religiosis præfecturis illustratus ad extremum sui Ordinis Præpositus supremus sit renunciatus. In eo munere egregium sibi nomen usque ad mortem comparavit, quæ illi Romæ contigit Anno MDCXVI. Scripsit plura, quæ deperdita sunt, nec superest aliud, quàm:

I. Historia S. Mariæ de Populo, quæ Typis Romæ excusa est. Ita intellexi ab Amico, doctissimoque Viro Canonico Barizaldo.

CLXXVIII.

BASSUS CAROLUS ANDREAS.

INter Sacerdotes Oblatos Mediolani nuncupatos, qui in Congregatione Sanctorum Ambrosii & Caroli pro Ecclesia Mediolanensi summo studio, ac pietate continuò laborant, enumeratur Carolus Andreas Bassus honestissimis parentibus Mediolani natus. Studiis Ecclesiasticis, ac præcipue Theologicis, ita

Tom. I.

A se dedit, ut Præposituram Ecclesiæ Anglериensis primùm, deinde Tritiensis ad fines Bergomenses meritò obtinuerit. Virtutes, moresque incomparabiles ipsius agnovit non solum Comes Gibertus Borromæus, postea Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, sed & omnes etiam Pontificiæ Curiæ Præsules; nam dum in Urbe Carolus noster moram traxit, cum supradicto Borromæo, qui socium ipsum voluit in rebus spiritualibus agendis, pluries adhibitus fuit. Mediolanum verò reversus, atque senex factus, vitam cum morte commutavit, atque in Ecclesia subterranea Templi S. Sepulchri tumulatur.

Inveniuntur de ipso Opera subsequentia impressa, satis laudata:

B I. Curator Animarum, Libri quatuor, Sancto Carolo Borromæo dicati. *Mediolani, apud Pontium, & Picaleam.* 1618. *in* 4.
II. De Officio Canonici. *Mediolani, apud Pontium, & Picaleam.* 1621. *in* 4.
III. Praxis Quotidianarum Exercitationum.
IV. La Monaca perfetta ritratta dalla sacra Scrittura, & esempj de' Santi Padri. *Milano, per li Pontio e Piccaglia.* 1627. *in* 4.
V. La Compagnia fedele, per la figliola mentre stà nella casa de' parenti, per ritornarsene al Monastero a pigliar l'habito Monacale. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile.* 1632. *in* 8.
Memoria ejus habetur in supplemento Borserii cap. 12. in Bibliotheca Mariana Hypoliti Maracii parte prima pag. 261. atque in Athenæo Abbatis Picinelli pag. 105. ubi legitur hoc Epigramma Benedicti Socciaci ad Andream Bassum Præceptorem suum.

C *Natura secreta mihi dum Basse recludis,*
Et mentem ætbereis inseris usque plagis;
Silvestrem mutas animum, moresque profanos,
Afflatu Cœli me propiore beas.
Sic tu cum magni Chironis gesseris instar,
Me potes Æacidem dicere jure tuum.

CLXXIX.

BASSUS MARTINUS.

NOn tantùm hujus Metropolis, quàm totius Italiæ, immo Europæ Templum Maximum Architectonicæ Artis perpetuo erit miraculum. De ipso pluries, atque pluries in libris à Viris in hac professione eruditissimis disputatum est, & quod hujus Urbis honor, lucrumque semper erit, forsan ab aliis non observatum, dignum est, quod à continuatione tam magnifici ædificii, Ars ipsa
D Architectonica, & quod plus est Statuaria, hac occasione mirificè servatur in dies. Martinus Bassus itaque Mediolanensis in ædificatione hujus magni Templi edoctus librum scripsit, cujus raritas multum Auctoris nomen commendat, & auget:

I. Dispareri in materia d'Architettura, e Prospettiva, con pareri d'eccellenti, e famosi Architetti, che li risolvono. *Brescia, per Francesco Marchetti.* 1572. *in* 4.
II. Oratiuncula latina ab ipso Basso habita in Capitulo Fabricæ Templi ejusdem, extat in supradicto libro.
III. Epistola latina ejusdem ad Templi Majoris Mediolani Præfectos. Ibidem.
E In eodem libro extant etiam Epistolæ Italicæ. I. nempe Andreæ Palladii data Venetiis die III. Julii anno MDLXX. I. Jacobi Barozzii data Capreolæ XXVIII. Augusti. I. Georgii Vassarii sine data, omnes Martino Basso scriptæ.
Est in Athenæo Picinelli pag. 414.

CLXXX.

BATTALEA CÆSAR.

CÆsar Battalea Mediolanensis inter Canonicos Lateranenses magna eruditionis laude floruit. Philosophiæ operam dedit Cremonæ sub Gregorio Taberna Mortariensi; tum Bononiæ sub eodem Præceptore Theologiæ vacavit. Expleto Studiorum curriculo in Monasterio Casoreti, secundo ab Urbe Medio-

R

diolano lapide, Philosophiam docuit; tum in Templo Sancti Joannis Bononiæ in Monte nuncupato sacris Concionibus habendis initium dedit. Idem postea præstitit Mediolani, & Brixiæ in sui Ordinis Ecclesiis; tum Cremonæ, Bergomi, Venetiis, Lucæ, & alibi. Id cum Regii Lepidi perageret à Paulo de Coccapanis ejusdem Urbis Episcopo Theologus suus constituitur: carus fuit etiam Cardinali Theodoro Trivultio, atque Serenissimo Estensium Duci Francisco. Hinc ad Abbatiales Insulas S. Mariæ Gratiarum Regiensis Urbis assumtus est, translatus inde ad Abbatias Sanctæ Mariæ Casoreti, atque Crescenzagi; Anno demum MDCLX. dum esset Præpositus Sancti Georgii Bernatensis, obiit ætatis suæ Anno LV.

Scripsit:

I. Librum Panegyrum Sanctorum Ordinis sui numero triginta sex, ut testatur Rosinus in Lycæo Lateranen. lib. III. pag. 221.
Hæc vero vulgata sunt.
II. La Sagra Torre del Faro, Panegirico di Santa Cattarina Vergine e Martire, recitato in Brescia nell' Accademia degli Erranti. *Brescia, presso il Rizzardo* 1641.
III. L'Esemplare, ed il Diadema del Principe, Predica fatta alla Serenissima Repubblica di Luca nel quarto Sabbato di Quaresima. *Luca, presso il Giudici*. 1640. *in* 4.
IV. L'Archimede Sacro, Predica come sopra. *Ivi*, 1647. *presso lo stesso*.
V. Il Diadema del vero Principe, Panegirico detto nel Senato di Luca, l'anno MDCXL. *Ivi, presso lo stesso*, in 4.
VI. Il Concerto del buon Governo, Orazione detta nell' aprirsi de' Tribunali nel Duomo di *Milano, l'anno* 1650. *presso il Monza*, *in* 4.
VII. La Lingua Immortale, Panegirico per S. Antonio di Padova. *Milano, presso il Monza*. 1651. *in* 12.
VIII. Il Carbonchio fra le ceneri, Panegirico per S. Antonio di Padova. *Milano, per il Monza*. 1653. *in* 12.
IX. Li Tesori del niente, Panegirico per il Beato Gaetano da Tiene.
X. Il Briareo della Chiesa, Panegirico per S. Nicola da Tolentino.
XI. Fiori singolarissimi dell' Eloquenza. *Milano, presso il Monza*. 1654. in 12.
Præter supradictum Rosinum, de ipso scripsit Picinellus in suo Athenæo pag. 135.

CLXXXI.

BAZETTA FRANCISCUS.

Celebris elapsi Sæculi Jurisconsultus Mediolanensis Franciscus Bazetta Christophori filius memoratur à Cotta in suo Musæo Novariensi, utpote Omegnæ natus, idest in Diœcesi Novariensi, sed Mediolanensis agri in ditione, ideo hìc jure merito inferendus. Nisi Vir iste alia scripsisset, quàm eruditissimam, prudentissimamque Dissertationem à me visam, atque summa cum voluptate lectam penes Amicum, qui nomen suum in hoc loco, ut opus erat, recensere mihi prohibuit, videlicet de modo auferendi franchigias in ditionibus Principum, atque Rerumpublicarum, ut nec fures, nec homicidæ Asylum invenirent, sequenti titulo; inter meliores nostros Scriptores numerandus esset. Abiit è vivis anno MDCXLVI. En ejus operum tituli:

I. Allegationes Juris plurimæ, de quibus II. aut III. Volumina efformari possunt. Extant in Collectionibus Mediolanensibus, Papiensibus, atque Novariensibus.
II. Differtatio de modo tollendi Asyla in dominiis Principum, atque Rerumpublicarum pro gravissimorum delictorum Reis. MS. in fol. pagg. 250.
III. Astreo-daphnis, sive Astreæ Triumphus. MS. penes Hieronymum Bossum.
Ita Cotta in suo Museo Class. IV. *n*. 755. atque è schedis P. D. Gasparis Bezettæ.

CLXXXII.

BAZZETTA JOANNES BAPTISTA.

Joannes Baptista Bazzetta Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ, quos Reformatos appellamus, in Oppido Omegnæ ad ripas Lacus Sancti Julii in Ducatu Mediolanensi ortus est. Ut Sacri Montis Varalli custodia suæ Provinciæ Religiosis Viris demandata sarta, tectaque servaretur, & posteris nota essent sui Ordinis in eo celeberrimo loco regendo Jura, anno MDCCIV. insignem Codicem conscripsit, quem typis mandare statuerat. Is est:

I. Codex Diplomaticus, in quem congestæ sunt omnes Tabulæ publicæ, & monumenta ad Sacrum Varalli Montem spectantia, ab anno MCDXCIII. ad MDCCIII. servatur in Archivo Cœnobii sui.
Ex Cotta in addendis ad Musæum Novariense pag. 135. MS. mihi perhumaniter communicatus à gentilissimo J. C. Onuphrio Cotta Auctoris Filio, & utinam in lucem aliquando ad laudem Novariensium, & Litteratorum suorum producatur.

CLXXXIII.

BEBULCUS MICHAEL.

Nomen Michaëlis in Fontis Baptismate Bebulco nostro Mediolanensi impositum fuit, dum lucem vidit die V. Februarii anno MDCXLIV. in hac Urbe; Caroli verò à. S. Michaële nomen adeptus est, dum sacrum Carmelitarum Excalceatorum induit habitum, quod contigit anno MDCLXII. die V. Martii. Tanta pietate præditus, tot virtutibus excultus evasit, ut ipsius Religio suas omnes præcipuas dignitates ipsi donaverit. Fuit nempe Prior, Definitor, atque Provincialis Vicarius, & non tantummodo suis, sed etiam Eminentissimo Cardinali Ruffo, aliisque Principibus summopere carus evasit. In Insula Melitensi, in Urbe Cremona, atque in Patria munus Sancti Officii Consultoris, summa cum laude sustinuit, atque ejus vota à Viris doctis cum summa existimatione accepta semper fuerunt, uti Doctrinis Theologicis & Ecclesiastica eruditione referta. Dolendum interea est, quod ejusdem scripta sint deperdita, ideo aliud nobis non remanet, præter librum Typis datum ut infra. Decessit Placentiæ anno MDCCXIV. die XIV. Octobris:

I. Orazioni sacre da lui dette in varj luoghi. *Piacenza per Leandro Bazachi*. 1702. *in* 12.
Ita à Suis accepi.

CLXXXIV.

BEBULCUS PACIFICUS.

Pacificus Bebulcus satis clara Familia Mediolani ortus in Ordinem Humiliatorum cooptatus, jam labentis Congregationis suæ apud Apostolicam Sedem Procuratoris Generalis munus aliquot annos gessit. Hujus Viri ingenium ad Musas præsertim proclive eo mirabilius eluxit, quo cæteri ejusdem Ordinis alumni ab antiquo majorum suorum splendore deficientes pejora sectabantur. Pii IV. Pontificis Maximi, cujus loco suo occurret mentio, temporibus floruit; ad quem sequens Poëma conscripsit, ex quo tamquam ex ungue Leonem illius ingenium agnoscere licet. Nec dubium quin plura conscripserit, quæ tamen omnia cum Ordine ipso interiisse dolemus:

I. Ad Pium IV. Pontificem Maximum Poëma latinum satis elegans, atque prolixum Pacifici Bebulci totius Classis Humiliatorum Procuratoris Generalis. MS. in fol. Extat in Biblioth. PP. Marchionum Vicecomitum.

Patrem

Patrem habuit Pacificus Joannem, cujus Elogium extans in Templo Sancti Joannis ad Concam multa nos inducunt, ut hic promamus:

O. D. S.
IO. BEBVLCO MEDIOL. PATRICIO
SVMMO INTER INSVBRES MERCATORI
AC QVAESTORI REGIO
NEC NON NOBILISS. MATTHAEAE MARLIANAE
POSTERISQVE SVIS
FRANCISCVS QVAESTOR REGIVS
ET FRATRES SVPERSTITES
FILII PIENTIS. B. M. POSVER.
DEFVNCTAM VXOREM XI. KAL. OCT.
CONIVX INGEMVIT
ET PROX. MENSE ID. NOV. AN. MCCCCC.
VIDVITATIS IMPATIENS
ILLAM SEQVVTVS EST
ILLE ANN. LXX. MEN. VII.
HAEC ANNO XLVII MENSE X. AET. SVAE
FELICIQVE IN CONNVBIO
ANN. XXXVI. MENS IV. VIXERE
L. F. R. R. D. M. DEPOS. FVER.

C L X X X V.

BECCARIA CAROLUS FRANCISCUS.

A Thanasius à S. Carolo, Ordinis Excalceatorum S. Augustini, in Sæculo Carolus Franciscus Beccaria filius Nicolai & Juliæ Pestalotiæ Mediolanensium Religionis habitum induit in Conventu Sanctorum Cosmæ & Damiani Turbici ad ripas Ticini Novariam versùs, die XXXI. Maji MDCXLVIII. ibique solemnia Professionis vota emisit die III. Junii MDCXLIX. Vir fuit multiplicis litteraturæ, & acerrimi ingenii. Diu magnâ sui nominis famâ concionatus est è suggestu, & Cremonæ, ubi aliquando commoratus est, S. Inquisitionis Consultor fuit. Vixit tamen vitam penè omnem Mediolani in Conventu Sanctorum Cosmæ & Damiani, ibique Philosophiam ac Theologiam suos docuit Fratres; plurima scripsit, licèt adversa valetudine laboraret, summæ eruditionis, ibique decessit die VI. Octobris, anni MDCCVI. ætatis verò suæ LXXVI.

I. De sacro Annulo Pontificali, & de Christi Capitis inclinatione in Cruce.
II. De Annulo signatorio S. P. Augustini. Pars prima.
III. De Christi Capitis inclinatione in Cruce, & de Annulo signatorio S. P. Augustini. Pars secunda.
IV. De Annulis Litteratis. Pars prima.
V. De Annulis Litteratis. Pars secunda.
VI. De Annulo Magico.
VII. De Annulis Miscellanea. Tomi III.
VIII. De Majoriano Imperatore.
IX. De Horologiis Solaribus.
X. De Barbantismo.
XI. Miscellanea de Osculis.
XII. De Eunuchis.
XIII. De Regibus Langobardorum.
XIV. De Familia Vicecomitum Ducum à Regibus Langobardis derivata, quod certatim D. Theclæ devoti fuerint.
XV. De Salutationibus.
XVI. De Saltationibus.
XVII. De Jurejurando.
XVIII. Miscellanea de B. V. M. & ejus Immaculata Conceptione.
XIX. De Corde & Latere Christi & Capitis inclinatione in Cruce.
XX. De oculorum damnis.
XXI. De origine Reformationis FF. Eremitarum Discalceatorum Ordin. S. Augustini.
XXII. Discorsi sopra la Passione di Cristo.
XXIII. Discorsi sopra il Santo Chiodo.
XXIV. Novitas proscripta, & Antiquitas vindicata.
XXV. De Infamiis Priscorum Gentilium.
XXVI. Apologia Augustinianensis, sive Defensorium Doctrinæ S. P. Augustini.
XXVII. De Annulis Sacris.

Quæ omnia MSS. sunt in Biblioth. Conventus SS. Cosmæ & Damiani Mediolani.

A Suis, atque ex schedis Mazzuchellianis hæc desumsi.

C L X X X V I.

BELLABUCCA BENEDICTUS.

PAtrem habuit Franciscum Benedictus Bellabucca Physicus Collegiatus Mediolanensis, & Nepotem Benedictum alterum Equitem Hierosolymitanum. Medicus fuit noster, atque summopere carus Francisco secundo Mediolanensium Duci, necnon inter Decuriones Patriæ enumeratus anno MDXIII. regnante Maximiliano Sfortia VIII. Insubrum Domino. Ejus memoria reperitur usque ad annum MDXXIX. Typis dedit:

I. Diarium calculatum per D. Benedictum Bellabuccam Artium & Medicinæ Doctorem, Civem Mediolanensem &c. *Mediolani, per Magistrum Gotardum de Ponte* 1507.

Ita Curtius sæpè laudatus in suo Libro pagg. 55. & 274. necnon Sitonus in Libro de Legibus Nobilitatis impresso Mediolani anno 1724. in fol. ad pag. 119.

C L X X X V I I.

BELLABUCCA JOANNES ANGELUS.

FAmiliam Bellabuccam inter Nobiles Mediolanenses reperio pluribus in libris, & signanter in Scriptoribus Medicis hujus Urbis, ut innui, à Bartholomæo Curtio collectis ad annum Christi MDVII. & MDXIII. ubi varios istius Gentis Viros doctos recenset, qui forsan consanguinei fuerunt Jo. Angeli nostri eodem tempore florentis, & Institutum S. Augustini Eremitarum Congregationis, ut vocant Lombardiæ, sequentis. Nil præter verba prorsus inutilia de ipso nobis protulit Picinellus, qui etiam nomen Angeli tantùm ei dedit, nec mihi à suorum Scriptoribus ultra ejus opus editum ediscere contigit; in alterum vero offendi inter MSS. Codices Bibliothecæ Ambrosianæ ut infra:

I. Viridarium Sacræ Scripturæ. *Venetiis*. 1519. *in* 4.
II. Electuarium Spirituale Fratris Jo. Angeli Bellabuccæ Mediolanensis Ordinis Eremitarum S. Augustini Observantium Congregationis Lombardiæ, Libri V. in Capitibus XL digesti. MS. in fol. justæ molis in Bibliotheca Ambrosiana, signatus C. n. 95. Sæculo XV. circiter exaratus.

Picinellus pag 3. asserit mentionem ipsius fieri ab Antonio Possevino in Apparatu sacro.

C L X X X V I I I.

de BENALIIS JOANNES.

OB duas Editiones libri istius Joannis Benalii, necnon ob res historicas, atque politicas in isto contentas, non omittendum duxi illius nomen in hac mea Collectione, etsi nil aliud quàm ex istius Præfatione sui Operis excerpere potuerim, nisi quod à Leopoldo I. Romanorum Imperatore, cujus memoria erit semper faustissima, uti Secretarius Zifræ quam vocant, missus fuerit Auctor cum Comite Caprara meæ Patriæ clarissimo lumine ad fines designandos cum Othomannorum Imperio. En ergo titulus:

I. Relazione del Viaggio fatto a Constantinopoli, e ritorno in Germania del Conte Alberto Caprara di Gio. Benaglia Milanese. *Romæ* primùm, deinde *Mediolani, apud Agnellum*. Sine anno.

CLXXXIX.

de BENALIIS JOSEPH.

JOseph Benalius Mediolanensis Patritius ex Francisco, & Margarita Cayma Parentibus anno MDCXLVIII. inter vivos cœpit esse. Liberalibus disciplinis eruditus Jurisprudentiæ animum applicuit, indeque Regii Fisci Patroni munus obivit anno MDCCXVII. Susceptum ex Cæcilia Ottolina Uxore unigenitum Franciscum prædicto anno morte sublatum, tempore, quo Patri simillimus Regiam Comensem Præturam administrabat, ita doluit, ut tamen Divinæ voluntati piissimè aquiesceret. Amisit paulò post, anno scilicet MDCCXXIII. dilectissimam sibi Conjugem. Studiis semper intentus ad extremum usque senium, annum videlicet ætatis suæ LXXXVII. qui erat salutis humanæ trigesimus septimus supra millesimum septingentesimum. Prædictæ Uxori suæ sepulchrum paravit, ubi & ipse sedem sibi destinaverat extremam, sed mutato consilio jacet in Ecclesia S. Caloceri, ubi veneratur imago B. M. V. miraculis clara, ejus solummodo Familiæ insignibus appositis. Ego tamen ad tanti Viri memoriam Inscriptionem Monumenti antedicti, quod est in Sancti Angeli PP. S. Francisci Observantiæ hoc titulo hîc exhibere duxi:

SEPVLCRVM
A MAIORIBVS DE BENALIIS
ANTIQVITVS POSITVM
IOSEPH I. C. REGII FISCI PATRONVS
CAECILIAE OTTOLINAE VXORI CARISS.
SIBIQ. AC POSTERIS
RESTAVRABAT
AN. SAL. MDCCXII.

Vir fuit singularis Eruditionis, ut testantur ea quæ scripsit, atque edidit, quæ sequuntur, nempè:

I. Relazione Istorica del Magistrato delle Ducali Entrate Straordinarie nello Stato di Milano, composta da Giuseppe Benaglia: *Milano, per il Malatesta*. 1711 *in fol.*

II. Elenchus Familiarum in Mediolani dominio Feudis, Juridictionibus, Titulisque insignium, colligente J. C. Domino Josepho Benalio. *Mediolani, apud Malatestam*. 1714 *in fol.*

In eodem libro dat Catalogum Regii Fisci Patronorum ab anno MCCCLXXXV. ad MDCCIX. adductis ad plura Operis loca Diplomatibus opportunis.

III. La Gerarchia della Città, e Stato di Milano. MS. in fol. ingentis molis. Extat apud Michaëlem Parainum, qui Opus ipsum prosequitur.

IV. Teatro Genealogico della Nobiltà di Milano. MS. in fol. magnæ molis. Extat apud D. Rochum Lonatum Ordinarium Metropol.

V. La Verità Smascherata, o sieno osservazioni sopra la Nobiltà di Milano. MS. in fol. Extat penes Principem Antonium Meltium, & apud Tribunum Militum Urbanorum Comitem Constantium Mariam Abduam.

VI. Paraphrasis Relationis historicæ de Magistratu Extraordinario Mediolani: Poëma. Extat editum inter Novar. Miscellanea Lazari August. Cottæ in Ambros. Tomo XVI.

VII. Genealogiæ à Collegio J. PP. Mediolani excerptæ Connubiis, Dignitatibus, Officiis usque ad totum annum MDCCXIV. per documenta, & animadversiones dilucidatæ, & in IX. partes distributæ. Auctore Sophejo Labenio, (idest Josepho Benalio) Volumina IX. in fol. magnæ molis ab ipso Auctore dono data Petro Antonio Crevennæ Præposito S. Mariæ Scalensis, de quo nos suo loco agemus; & nunc servantur penes Josephum Mariam Crevennam Regium Feudatarium atque Petri Antonii ex Fratre Nepotem, & hæredem.

Hoc Opus prælo jam erat paratum, imò titulus ipse impressus visitur cum Auctoris Præfatiuncula.

Inter alios Josephum nostrum laudarunt Auctores Epherid. Ital. *Venetiis impress. anni* 1711. Tomo IX. pag. 463.

CXC.

BENEDICTUS.

DEcessor Benedicti in Sede Mediolanensi fuit S. Mansuetus, mortuus post annum DCLXXX. die XIX. Februarii, de quo infra. Post Mansuetum, inquit, Ughellus Tomo IV. Italiæ Sacræ, promotus est S. Benedictus, Mediolanensis, quem Toppius in Bibliotheca Neapol. pag. 42. Amiterni natum fuisse contendit. Cum doctrinâ, tum sanctimoniâ clarus emicuit. Hunc suæ jurisdictionis acerrimum defensorem gravis lis coram Pontifice Romano exercuit. Cùm enim contenderet Ticinensem Episcopum Mediolanensi throno subesse, ille verò contra niteretur, se ad arbitrium Romani Pontificis ex antiquo jure immediate spectare, felicior litis eventus pro Ticinensi stetit. Benedictus verò cùm causâ cecidisset, reversus est Mediolanum, ubi S. Benedicti Cœnobium ædificavit, quod hoc tempore infelici connubio junctis mulierculis est pro domicilio, ac sepimento pudoris, vulgo *il Soccorso*. Benedictus è vivis exemptus est anno sui Pontificatus XLIII., vel, ut alii volunt XLVII., quinto Idus Martii anno DCCXXXV., sepultusque est in Basilicâ Ambrosianâ, & in numerum Sanctorum relatus. Ista sunt ejus Opera:

I. Docta, & erudita Commentaria. Meminit horum post Morigiam in Nobilit. Mediol. & Picinellum in Athenæo; Toppius loc. cit.

II. Ceadoaldi Anglo-Saxonum Regis epitaphium compluribus versibus exaratum, qui abjuratâ idololatriâ, ad Christum se converterat, sacroque Fonte à Sergio Pontifice ablutus fuerat, defunctusque paulò post, apud S. Petrum cum prædicto epitaphio est tumulatus.

Missale Mediolanense, ad morem Sanctissimi Domini & Pontificis Ambrosii anno MDLX. excusum, refert in Kalendario præfixo ad XI. diem Martii memoriam S. Benedicti Episcopi & Confessoris, quem postmodum Martyrologio suo inscripsit Galesinus his verbis: „ Mediolani S. Benedicti Episcopi, qui Ecclesiâ Mediolanensi ad Dei voluntatem pie administratâ, miraculis clarus, & virtutum laude in omni Italiâ florens, quievit in Domino. In Martyrologii Germanici Canisii secundâ editione, S. Benedicti Episcopi Mediolanensis cultus notatur: quod etiam fit in Martyrologio Romano. Illustre testimonium de eo præbet Paulus Diaconus lib. 6. de Gestis Langobardorum cap. 29. „ Tunc quoque (scilicet tempore Regis Aliperti) venit Benedictus Arhiepiscopus Mediolanensis Romam, & caussam egit pro Ecclesiâ Ticinensi. Sed victus est, eo quòd à priscis temporibus Ticinenses Episcopi à Romanâ fuerant Ecclesiâ consecrati. Fuit autem idem venerabilis Benedictus Archiepiscopus, Vir egregiæ Sanctitatis, de quo per universam Italiam bonæ opinionis fama flagravit.

De Epitaphio Regis Ceadual à S. Benedicto conscripto agit pluribus Puricell. Differt. Nazar. Cap. LXXII. num. X. citans Bedam lib. IV. Hist. Gentis suæ cap. XV. & XVI. Paulus Diaconus lib. VI. Hist. Langobard. cap. XV. Ordericus Vitalis Monachus Uticen. lib. I. Hist. Eccles. pag. 364 juxta edit. Parisien. MDCXIX. in Volum. inscripto: Historiæ Normannorum Scriptores antiqui. Vide Bollandum in Tom. II. Martii.

Brautius Episcopus Sarsinæ in Martyrologio Poëtico eum Elogio isto veneratur:

Hic Benedictus erat factis & nomine Præsul;
Maxima qui cessit post benefacta senex.

Acta S. Benedicti collegit Benedictus Lentinus Tricaricensis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, & vulgavit hoc titulo: „ Breve Compendio della vita, e morte del gloriosissimo Arcivescovo di Milano S. Benedetto Crispo Protettore, ed Avvocato de' litiganti, e tribulati. *Napoli, per Francesco Mollo*. 1674. *in* 12. Ex Toppio pag. 43.

CXCI.

CXCI.

BENIGNUS.

IN Pago agri Bergomatis, cui nomen *Sanctus Alexander*, Cœnobium est sub Sanctæ Mariæ Gratiarum titulo, quod nunc incolunt Minores Strictioris Observantiæ Reformati dicti. Suspicio nobis est olim prætulisse Titulum Virginis Deiparæ ab Angelo salutatæ, & Minorum Ordini addictum fuisse Benignum Mediolanensem; tamen quibus Parentibus lucem viderit, quove anno desideratus fuerit, quantumvis diligentissimè perquisiverim, adhuc me latet. Patriam tamen suam, atque ætatem ipse apertissimè significat iis verbis, quæ post titulum ejus, quod scripsit, Operis subjiciam. Hunc, ne virtuti laus debita denegetur, tametsi nomine tenus tantummodo posteris notum, hisce paginis inserere statui; versatissimus enim fuisse videtur in Sanctorum Patrum Operibus, & præcipuè Sancti Augustini, è cujus scriptis non pauca in Volumine infra indicando, ad Beati Hieronymi commendationem pertinentia recenset. Illud hujusmodi titulum præfert:

I. Del Transito, e de li dignissimi Miracoli del glorioso, e excelente Doctore Miser Sancto Jeronimo. Codex MS. papyraceus literis rubro-nigris autograph. justæ molis in 4. servatur in Archintea.

In fine sic legitur: „ Finito è lo libro del transito, e „ deli dignissimi miracoli del glorioso, e excellente Doctore Miser Sancto Jeronimo. Laus sit tibi Christe. „ del MCDLXXIV. a dì 14. di Februario nel Convento de la Nunciata di Sancto Alexandro, e ne la „ cella chie appresso a la presone: a hore XIII. che „ fu compiito di scrivere, e de mia propria mano. „ Fr. Benignus Mediolanensis. „ Errores Ortographicos, ut jacent, excripsimus.

CXCII.

BENZONUS DONATUS.

MEdiolanensem fuisse Donatum Benzonum satis indicat Familia ipsa in hac Metropoli nostro sæculo florens, quæ nobis in præsens exhibet Reverendissimum Præsulem Ludovicum Benzonum, virtute, pietate, humanitateque clarissimum, post Generalem Carmelitarum Ordinis Præfecturam ad Eleusinum Episcopatum assumptum. Cæterum Donatus Ecclesiasticis præcipuè addictus studiis, Clericorum commodis insudans, Volumen infrascriptum edidit, quod unum de eo inveni:

I. Della Hinnodia Ecclesiastica libri III. di Annaclero Secchi fatti in volgare da Donato Benzoni. *Milano, per Gio. Pietro Cardi*. 1643. *in* 8.

CXCIII.

BENZONUS HIERONYMUS.

MElius Lectores meos instruere non posse mihi videor de Hieronymo Benzono, quàm ejus verba transcribendo ad litteram, uti leguntur in Epistola nuncupatoria sui Operis ad Pium V. Pontificem Maximum; sunt enim quæ sequuntur:

„ Essendo io nato di humil padre nella mirabil „ Città di Milano, ed essendo andata la nostra Casa „ più volte in sinistro, & rovina: tanto per le continue guerre, quanto per altri accidenti della iniqua fortuna sempre nimica nostra: & non potendo „ il padre mio allo studio sostentarmi, mi mandò di „ età giovenile in varie Provincie, Francia, Spagna, Alemagna, ed altre Città d'Italia. E così „ in tutti questi luoghi udj la fama de' nuovi Regni „ trovati, e da ingegni mirabili scoperti, con tanta „ abondanza di ricchezze, che io della gran maraviglia del dire mi accesi ancora di una voglia „ estrema d'andarvi, onde mi posi in viaggio, e „ là pervenni. Nelli quali Reami, Provincie, Isole, „ Mari, e Terre son dimorato per ispazio d'anni „ XIV. sopportando molti travaglj, e fatiche senza „ numero, come narra la mia historia. Ritornando „ poi in Italia &c., & paulò supra asserit se iter suum inchoasse anno MDXLI., ac rediisse in Patriam anno MDLVI.

I. La Historia del Mondo Nuovo di M. Girolamo Benzoni Milanese, la qual tratta dell' Isole, & Mari novamente ritrovati, e delle nuove Città da lui proprio vedute, per acqua, e per terra in quattordeci anni. Con Privilegio dell' Illustrissima Signoria di Venezia per anni XX. *In Venezia, appresso Francesco Rampazetto*. 1565. *in* 8. *con figure*.

Tanti hunc librum fecerunt eruditi, quod & pluries, & variis in locis recusus fuit, ut ex Bibliotheca Latina Medii Ævi Clarissimi Fabricii mo hausi, videlicet Hieronymi Benzoni Descriptio novi Orbis, sive Historiæ rerum ab Hispanis in India Occidentali gestarum libri III. ex Italico Sermone Latinè eusa cum annot. & descriptione expeditionis Gallorum in Floridam. *Geneve*. 1578. *in* 8. *Francof*. 1594. *in fol*. & iterum Latinè cum aliis 1599. in fol. ibid. cum tabulis ære incisis per Theod. Bry. 1596. in fol. & Germanicè. *Francof* 1613. & Gallicè sub titulo: Histoire Nouvelle de nouveau Monde, traduite d'Italien par Urbain Chauveron. *à Geneve*. 1579. *in* 8. & Belgicè per Carolum Vormander: *Amstelod* 1650. *in* 4. Extat etiam in Parte IV. V. & VI. Descriptionis Americæ. *Francofurti*; annis 1594. 1596. 1599. 1602. & 1633.

Lasor à Varea Auctorem nostrum aliquando citat vero ejus nomine usus, aliàs verò sub nomine Henrici, sed non rectè, sicuti & uno in loco ei tribuit libros III. Rerum Brasilianarum, atque in altero Canariæ Insularum Descriptionem, verius, ut opinor, unus est supracitatus ejus liber, in quo agitur de rebus à Lasore à Varea distinctiùs relatis.

CXCIV.

BERETTA AUGUSTINUS.

AUgustinus Beretta, qui in Scriptoribus Ord. Præd. male Barettus dicitur, patriâ Mediolanensis, & Conventus S. Eustorgii alumnus, Sacræ Theologiæ Magister, in Galliis diutius commoratus est, & primo quidem Avenione Joannis Francisci Bordini Romani, è S. Philippi Nerii Congregatione Archiepiscopi Avenionensis Theologus, & Ecclesiastes, fortè etiam ejus Successoris F. Stephani Dolce Urbevetani quinta April. MDCIX. ex Ordine Prædicatorum assumpti. Jam antea, nempe ab anno MDLXXX. Lutetiam Parisiorum se contulerat, ubi lingua Italica prædicando non parum inclaruit, adeo ut Regina Franciæ Catharina Medicea in Sacello Regio Palatii Borbonii, quod incolebat, eum pluries audierit concionantem. Idem imitata est altera Franciæ Regina Maria Medicea, quæ Ludovico XIII. Rege ejus filio tum puero, Regni regens, sæpius cum è suggestu dicentem in eodem Sacello audivit, ac inter Concionatores Regios adscivit. Bruxellas etiam adiit, ac in aula Principum Belgii cum plausu concionatus est, Sermones verò suos Italice pronunciatos, alios idiomate proprio, alios ab amico se instante Gallice versos edidit, ut sequuntur:

I. Doctes & rares Sermons sur les Evangils & Festes de l'Avent, avec quelques autres non moins excellens que profitables.

II. Deux belles & admirables Oraisons a la louange de S. Charles Borromée, composez en Italien, & preschez en divers temps en la Royale Chapelle de Bourbon, & autres lieux, & traduits fidelement en François par commission de l'Auteur, *Parisiis, apud Franciscum Huby*. 1617. *in* 8. ambo in uno Volumine.

III. Tresor des plus excellentes vertus, qui conduisent l'ame au Ciel, recueillé des choses plus remarquables preschées en divers Carêmes par le R. P. Augustin Bereiti de l'Ordre des Freres Precheurs en Italien, & traduit &c. *ut supra*. *Parisiis, apud Dionysium Moreau*. 1618. *in* 8.

IV. Quattre excellens & doctes Sermons de l'Ascension, Pentecôte, Trinité, & Misericorde de Dieu preschez à Paris par &c. *ut supra*. *Parisiis, apud Moreau*, 1619. *in* 8.

V. Predica della Immacolata Concezione della B. Maria Vergine, recitata nella Capella Regia di Borbone innanzi alla Regina Madre Cattarina de' Medici, il dì VIII. Decembre MDLXXXII. *Parisiis, per Dion. Langlois*. 1582. *in* 4.

VI. Panegirico di S. Carlo Borromeo, fatto li IV. Novembre MDCXIV., e recitato nella Chiesa del Collegio di Marmourtier dal P. Agostino Beretti dell'Ordine de' Predicatori. *Parif. per Dion. Langlois*. 1614. *in* 4.

VII. Orazione in lode di S. Carlo Borromeo, fatta nel dì della sua Festa nel Collegio &c. *ut supra. Parif.* 1616. *in* 4.

VIII. Discorso delle lagrime di Maria Vergine nella morte di N. S. Gesù Cristo. *Antuerpiæ, apud Morettum*. 1620. *in* 4.

IX. Vago Giardino di rose corrispondenti a' Sacri Misterj del SS Rosario, con le instruzioni necessarie ed Indulgenze. Aggiontovi un facilissimo modo di sapersi ben confessare. *Avenione, apud J. Bramerau*. 1606. *in* 12.

X. Discorsi morali sopra i sette Salmi del P. Innocenzio Cybo: ut Gallice a Joanne Baudion redderentur, curavit.

Mirum, illustrem hunc verbi Dei Præconem Italis etiam nostratibus fuisse incognitum, ita scribunt Eccard & Quetif in Tomo II. Scriptorum Ordinis Prædicator. pag. 414.

C X C V.

BERETTA JOHANNES GASPAR.

De hoc Viro Clarifs. mihique dum vixit apprimè charo nullum ferè verbum addere institui ad id, quod legitur in Armellini Bibliotheca Benedictino-Cassinensi, nisi quod, & Societas mea Palatina, & tota Mediolani Civitas, immo Respublica ipsa Litteraria mecum plurimum amiserunt in homine isto Studiis, amicisque tantummodo nato: en ergo quod refert de ipso supradictus Armellinus, brevius juxta meum institutum, & si quid opus erit addendo: Joannes Gaspar Beretta Gasparis Architecti militaris celeberrimi, ac Magistri Castrorum Filius, Mediolani natus, ibidem in Monasterio S. Petri in Glassiate Deo se per sacra Vota dicavit anno MDCLXXVI. die XVII. Junii. Hic acri præditus ingenio, in qualibet scientia, cui operam dedit, insigniter profecit, præsertim in Scholasticis facultatibus, Ecclesiasticâ Eruditione, sacra profanaque Historia. Apud Cœnobium S. Benedicti Agri Mantuani Philosophiam, ac Theologiam docuit; deinde cognitâ jam, vulgatâque ejus doctrinâ, publicus Philosophiæ Professor in percelebri Ticinensi Gymnasio electus fuit, quo literario munere ad postremam ferme vitæ suæ periodum perfunctus est. Cum autem anno MDCXCV. fama percrebuisset in Urbe Ticinensi Corpus SS. Ecclesiæ Doctoris Augustini repertum fuisse in perantiqua S. Petri in Cœlo-aureo Basilica, ubi olim à Luitprando Longobardorum Rege, ex Sardinia redemptum, collocatum fuerat; ipseque Jo. Gaspar una cum aliis Theologis, & eruditis Viris ad idem Corpus examinandum, recognoscendumque deputatis ab Illustrifs. Episcopo Laurentio Trotto, verum id esse, ipsumque Corpus D. Augustini pronunciasset, insurrexit inter alios ex Canonicis Regularibus Lateranensibus Joseph Maria Bellini Canonicus Regularis, & dubia quædam protulit super Reliquiis repertis dicti S. Doctoris. Jo. Gaspar ad se potissimum eorumdem dubiorum solutionem pertinere arbitratus, præstitit sanè id copiose, erudite, nervose, numerisque omnibus, qui argumenti gravitatem decebant. Denuo satis acriter insurrexit idem Bellinus; sed Gaspar minimè respondendum putavit, quamvis ad calcem libri sui antea scripsisset: *Nondum finis*, satius ducens librum, & silentium suum eruditorum, ac prudentum judicio relinquere, quàm Adversarii novas objectiones refellere. At veram fuisse Jo. Gasparis sociorumque sententiam rei eventus comprobavit; nam ann. MDCCXXVIII. die XVI. mensis Julii Illustrissimus Franciscus Pertusatus Episcopus Ticinensis, Delegatus Apostolicus, Juris ordine, cæterisque solemnitatibus servatis, definivit, ac sententia sua declaravit: Satis constare Corpus inventum in Confessione S. Petri in Cœlo-aureo hujus Civitatis Papiæ die prima Octobris anni MDCXCV., & nuper per nos recognitum, ac Sigillo nostro munitum, esse Corpus Sancti Augustini Ecclesiæ Doctoris.

Post verò supradictam sententiam, denuò disceptatum est de hoc argumento inter clarissimos Viros, Justum nempe Fontaninium Ancyranum Archiepiscopum, atque Ludovicum Antonium Muratorium Serenissimi Ducis Mutinæ Bibliothecarium. Porro Beretta per annos triginta Lectorem Publicum in Regio Ticinensi Archigymnasio egit: cumque fuisset ab Excellentissimo Mediolanensi Senatu emeritus declaratus, paucis post mensibus Apoplexi correptus, summa Bonorum, Litteratorum, Amicorumque, inter quos ego non ultimus, mœstitia, obiit in hoc Monasterio Divi Petri Inglassiatensis die I. anni MDCCXXXVI. ætatis suæ LXXV.

Plura scripsit, atque sub alienis, sive confictis nominibus evulgavit Beretta noster, in quibus nomen suum semper abscondit, multa etiam paraverat, quæ ab omnibus anxiè expectabantur, eorumque elenchum hic referre juvat:

I. Licnus Chronologico-Juridicus ad discutiendas tenebras, sive dubia, quibus rationes pro Tumulo, & Reliquiis nuper compertis die I. Octobris anno MDCXCV. in Confessione S. Petri in Cœlo-aureo Papiæ ventilantur; expressa à P. D. Josepho Maria Bellini Patavino, in Congregatione Lateranensi Canonico, & Sacræ Theologiæ Lectore, eisdem iterum editis, ac ex integro hic ad Antigraphi fidem pro sacrorum ossium M. D. Aurelii Augustini Ep. & Doct. ac Regii Ticini Protectoris identitate vindicanda, atque illustranda, *Idibus Augusti anno* 1700. deest locus impressionis; sed impressus fuit Mediolani in Ducalis Palatii Typographia; librum etiam Auctor ipse amplissimo Senatori Marchioni Cæsari de Paganis, tunc Ticini Prætori dicavit.

II. Quadragesimales Conciones, atque Orationes Panegyricæ ab ipso scriptæ, ac recitatæ, ut asserit supradictus Armellinus.

III. In Historiam rerum Laudensium Othonis, & Acerbi Morenæ ejus filii adnotationes. Extant una cum illis Cl. Josephi Antonii Saxii in T. VI. Rerum Italicarum Scriptores nostræ Editionis pag. 956.

IV. De Italia Medii Ævi. Dissertatio Cronographica pro usu Tabulæ Italiæ (ab eo pariter adornatæ) Græco-Langobardico-Francicæ, ut à Græcis & Langobardis ad Carolum M. translatæ: Medii Ævi nominibus Regionum, Urbium, Fluminum, & Montium opportunè appositis, atque illustratis. Isagoge ad Geographiam universalem, ejusdem Ævi antiquioribus originibus intermixtis, Auctore Anonymo Mediolanensi, Regio Ticini Lectore, SOCIETATE PALATINA curante, cum duplici Indice locorum, & materiarum ad calcem. Prodiit hæc Dissertatio in T. X. Rerum Italicarum, & etiam seorsim in fol. anno MDCCXXVIII. ipsamque recudendam esse quam primum putamus, non solum ab aliquibus mendis ab Auctore novi Diarii Litterarii Veronensis rectè animadversis emendatam, sed ab aliis perperam ab ipso Censore usque adeo ostensis vindicatam, cura, ac studio doctissimi Viri, mei item Amicissimi. Primis vero Censuris, quæ in lucem venerunt, vivente Beretta, ipse expeditè responsum dedit, edito statim sequenti Opere.

V. In Dissertationem Italiæ Medii Ævi Censuræ III. Viterbiensis, Veneta, & Brixiana, cum responsis III. pro Anonymo Mediolanensi. Belli Diplomatici Historia tertio præmissa, parvaque Mantissa emendationum & additionum ad calcem subjecta, Palatinis Sociis cuncta curantibus *Mediolani*. 1729. *ex Ædibus Societatis Palatinæ*. Cum Indice Rerum Latino-Italicarum pro commodiori usu promiscuo. Necnon mea Epistola ad Lectorem. Volumen in 4.

Aggressus etiam fuerat ingens Opus in tres partes distribuendum, quod minime absolvit, quamvis materiam, seu ut dicunt Sylvam collegerit, nempè.

VI. Metropoleon Civilium universi Orbis antiqui Barbari, Judaici, Græci, geminique Romani Peregesis plenissima, cum perpetuis Vindiciis in Novatores; Prodromus, ad Insubrum Sacri Senatus Historiam Politico-Litterariam. II. Mediolanum Metropolis Civilis. Hoc est summi Magistratus perpetua Sedes. Sive Insubrum Sacri Senatus Historia Politica. III. Insubrum Sacri Senatus Historia Litteraria, hoc

hoc est Scriptorum ex Ordine Senatorio Acta, & scripta edita, vel anecdota: Cæterorumque hactenus cognitorum à I. Duce nostro ad hoc tempus, eruditio plerumque per testes ostensa.

Scribere etiam meditabatur sequentia.

VII. Prodromo Ticinense agli Anni memorabili della Regia Città di Pavia, e del suo antico Principato: dove in XII. discorsi trattasi.

1. De' Primi Abitatori delle nostre Contrade Traspadane avanti i Toschi. 2. Da chi fu data al Vico Ticino la forma di Città Barbara. 3. Se Colonia Romana: quando Municipio, e di quale Tribu. 4. Dell'età del suo Protovescovo S. Siro, controversa ne' tempi presenti. 5. Quando, e perche detta Pavia. 6. Cronologia riformata de' suoi Re Langobardi. 7. Apologia del legittimo loro Regno contra G. V. 8. Se la Sede del Langobardico Regno fosse da qui altrove trasferita da Ottone III. 9. Se per questa Città siasi fatto l'Epigramma Leonino ora al Ponte del fiume Ticino. 10. Quando, e da chi fabbricossi questo Ponte. 11. Reliquie di sue Antichità, Bronzi, Marmi Romani, Greco-Barbari, Gotici, Langobardici, e de' tempi posteriori, Torri &c. illustrati &c. 12. Suoi Cittadini illustri per dignità Ecclesiastiche, e per Magistrati Civili fuori della Patria, per Uffici Militari, e per eccellenza nelle Arti.

VIII. Anni memorabili della Regia Città di Pavia, e dell' antico suo Principato, tratti dagli Annalisti, e Storici piu Classici delle cose d'Italia.

IX. Pavia erudita, ovvero Raccolta de' suoi Scrittori, del suo antico Principato, giunti fin' ora alla notizia d'un suo Cittadino.

X. Scriptorum Academiæ Ticinensis collectanea binis Dissertationibus.

XI. De Scholis Papiæ, & de hujus Academiæ præmissis.

Laudaverunt Auctorem, præter Marianum Armellinum supradictum in sua Bibliotheca Benedectino-Cassinensi, Par. II. pag. 38. Auctores Ephemeridum Litter. Italiæ Anni MDCCI. T. III. pag. 350. Ludovicus Antonius Muratorius in Tomis supracitatis Rerum Italicarum Scriptorum, Josephus Antonius Saxius strictioribus amicitiæ vinculis eidem obstrictus, aliique.

CXCVI.

BERETTA LUDOVICUS.

Ludovicus Beretta, Ordinis Servorum Frater, ac Sacræ Theologiæ Magister præstantissimus, floruit circa annum MDCL. Tam grandi rerum agendarum usu præcelluit, ut ad ejus consilia princeps Mediolanensis Nobilitas confugeret. Diu Philosophiæ publicus Professor fuit in Universitate Ticinensi. Verùm nimio annorum pondere oppressus, & amore Patriæ vehementissime impulsus ad Excellentissimum Mediolanensem Senatum perfugit, ut sibi locus fieret legendi Græcas ac Latinas litteras in Gymnasio Palatino. Illico voti sui compos factus est, & ad perennem beneficii memoriam habuit, ediditque Orationem, quam innuemus.

Obiit P. Lud. Beretta an. MDCLV. die XX. Decembris in Conventu S. Mariæ Servorum Mediol. Inter celebriores Italiæ Concionatores maximum locum habuit, & in Eccles. Metropol. Mediol. Quadragesimales Sermones dixit, qui servantur apud suos, tanto plausu, ut ob memoriam ejus Venerandæ Fabricæ Præfecti erexerint Statuam S. Philippi Benitii in parte superiori Metropolitanæ.

I. Oratio in cooptatione ad Gymnasii Palatini Academicos coram Excellentissimo Mediolanensi Senatu habita, eidemque dicata. *Mediol. apud Carolum Camagnum.*

II. Quaresimale compito, extat MSS. in fol. T II. apud Suos.

III. Prælectiones habitæ in Scholis Ticinensibus. Vol. II. MSS. in fol.

Ex schedis Mazzuchellianis.

CXCVII.

BERGAMIUS CÆSAR.

Joannes Petrus Glussianus in Vita D. Caroli Borromæi memoriæ tradit nomina plurium eo tempore Medicorum Mediolanensium fama dignorum, inter quos enumerat Cæsarem Bergamium, quem Curtius ad annum MDXCVIII. non omisit in sua Collectione Artis Medicæ Scriptorum Mediolanensium, nil aliud præterea nobis de ipso Cive suo proferendo, nisi ipsius Opera, quæ sunt:

I. Rationalis discussio de præcautione à calculis Renum, & à lapillis vesicæ, Cæsare Bergamio Physico Mediolanensi Auctore. Ad Illustriss. atque Excellentiss. D. Johannem Fernandez Vellaschium, Hispaniarum, Castellæ, & Legionis Comestabilem. *Mediolani, apud Somaschum*. 1585. editio Cl. Curtio ignota, & *Mediolani, apud Hieronymum Bordonum, & Petrum Martyrem Locarnum Socios*. 1605. in 4.

II. Physici Cæsaris Bergamii Decisio universalis super minoratione materiæ morbificæ in principio morbi facienda, & quo ordine, pro studiosis Tyronibus. *Mediolani, apud Franciscum Paganellum*. 1598. in 4.

III. Cæsaris Bergamii de præservativa Podagræ Artrytidis Sciaticæ. *Mediolani, apud Bordonum*. 1604. in 4. quam editionem Curtius non vidit, & *Venetiis*. 1605. in 4.

IV. Andreæ Bergamii vidi Carmina plura Italica vulgo Sonetti in variis Collectionibus Mediolanens. & Ticinen. Vide Curtium supra laudatum pag. 136.

CXCVIII.

BERNA JACOBUS MARIA.

Jacobus Maria Berna, in sæculo Joannes Antonius Aronensis ad Verbanum, Divini Spiritus impulsu socium & alumnum se dedit B. Zaccariæ de Cremona, & in Congregatione S. Pauli Clericorum Regul. professus est anno MDLVI. Vir severioris disciplinæ, humilitatis, cæterarumque Virtutum, inprimis verò charitatis eminens cultor. Vota emisit in manibus Petri Besutii. Matthæus Priulus Vicentinus Episcopus eum advocavit, & per biennium ferè secum detinuit, Clericalem, & Regularem disciplinam, ac sacrarum Virginum pietatem egregiè promoventem. Sub Nicolao Sfondrato tunc Episcopo Cremonensi, & postmodum Summo Pontifice assumpto nomine Gregorii XIV. ab Aloysio à Basilica Petri Humiliatorum apud ædem D. Jacobi ea ætate Præposito expetitus, cum Paulo Maletta anno MDLXVI. suæ Congregationis Collegium in ea Urbe fundavit. Inde S. Carolo Cardinale intercedente ad confessiones audiendas, & moderanda studia Joannis Francisci Bonomii Nobilis Cremonensis Nonantulæ Abbatis Viri ingenio, & pietate præstantissimi Nonantulam petiit. Is postea Abbas ipso S. Carolo curante ad Vercellensem Cathedram evectus, Apostolicas Legationes in Germania per annos plures sanctissimè gessit. Mediolanum reversus Berna Pietatis officia enixius est prosecutus. Tempus quod à Divinis Officiis aliisque Religiosis operibus ipsi vacuum erat, sacris studiis, & piis libris è Latina in Italicam linguam convertendis impendebat. In his fuere complura Dionysii Carthusiani de variis hominum officiis Opuscula ab ipso edita, quæ ad piam populi Eruditionem gratis largiebatur. Cum Socio suo Cornelio Crucejo juvene annorum XXVI. Sacerdote primus fuit Berna, qui grassante lue anno MDLXVI. in Urbe Mediolano, audito D. Caroli Sermone ad Regularium Sacerdotum Cœtum, pestilentia tactorum servituti se devovit. Qui ambo in eo charitatis munere Sacramentis muniti, & D. Caroli benedictione donati, contractum post morbum quinto & decimo die ad æterna præmia convolarunt. Eorum corpora in pestilentium loco sepulturæ mandata, post alterum annum in commune Patrum Polyandrum in Divi Barnabæ Templo propriis arcis inclusa illata sunt. Hæc scripsit:

I. Traduzione nel Volgare d'alcune Opere Spirituali di Dionigi Cartusiano. *Milano*. 1568. in 8.

II. Sermones varii de Sanctis. MSS. in Biblioth. Cisterc. Nonantulæ se vidisse testatur Amicus meus Abbas Vandonus.

A Suis.

CIC.

C I C.

de BERNADIGIO BENEDICTUS.

DE antiquissimâ, præclarissimâque Familiâ Bernadigiâ præter Laurentium, atque Conradum inferius memorandos anno MCCCLXXXVIII. Petrum invenio hujus cognominis, qui dignitatem Decurionis agebat sub Galeatio Vicecomite Mediolanensium Duce, atque Antonium Bernadigium à Capitaneis, ac Defensoribus Reipublicæ Mediolanensis, cum quinque aliis anno MCDXLVI. electum ad instruendam primam Academiam pro publico Mediolanensi Studio: Hæc autem leguntur in Epistola Lazari Augustini Cottæ ad calcem Operis sæpè laudati Bartholomæi Curtii: Hac de causa tres istius Bernadigiorum cognominis à loco Bernadigium vocato propè Modoëtiam assumpsi, etsi parum de ipsis reperire mihi sors obtulerit, sed præcipuè de Benedicto, qui Cancellarius extitit Ducis Mediolani, Galeatii nempè, dum bellum iste gerebat contra Florentinos. In MS. Bibliothecæ Ambrosianæ signato D. n. 223. in fol. legitur invectiva Florentinorum contra arma Domini Ducis Mediolani transmissa per Ser Collutium, quam sequitur;

I. Responsio ad eamdem Invectivam per D. Benedictum de Bernadigio Cancellarium Illustriss. & Excellentissimi Domini Ducis Mediolani. Est Carmen Latinum pagg. VI. Extat ut supra.

C C.

de BERNADIGIO CONRADUS.

MAgni faciendus est Conradus de Bernadigio Patritius Mediolanensis, cùm non solum Jurisprudentiæ ornamentis fulgeat, sed etiam anno MCCCXLIV. in Collegium J. C. adscitus Majoris Patriæ Consilii Decurio creatus fuerit. Inter XII. etiam Viros publici commodi Provisores enumerabatur, atque anno MCCCLI. Statutorum Mediolani promulgationem Consilio suo firmavit. A Principibus summo in honore habitus Imperatorii Mareschalli dignitatem obtinuit. Francisco Petrarchæ amicissimus fuit, ut ex infra dandis Lector agnoscet. Obtulerunt enim se mihi, quæ hìc recenseo.

I. Ad Dominum Franciscum Petrarcam Conradus de Bernadigio Imperatoris Magnus Marescallus Generalis de dispositione Vitæ, quam sequitur Epistola D. Francisci Petrarcæ Poëtæ laureati ad Dominum Conradum de Bernadigio de Mediolano, sive Marescallum Serenissimi Domini Imperatoris, quæ est pagg XI. in 4 Laudatur Conradus uti Juris Peritus atque in Patria Consultissimus. Extat in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ signato D. n. 223. in fol.

II. Statuta Patriæ recensuit, atque approbavit. Vide Sitonum pag. 28. Artic. 25. ubi non Conradus, sed Conradinus dicitur.

C C I.

de BERNADIGIO LAURENTIUS.

LAurentius de Bernadigio Juris Utriusque Doctor sua ætate magni nominis, atque unus ex Decurionibus Patriæ Mediolanensis ad Pontificem Maximum anno MCCCXL. Legatus, ut Mediolanum ipsum Interdicto solveretur, quo obstrictum fuerat eo quia Ludovico Bavaro cum Vicecomitibus adhæsisset. Non solum ex Clarissimo Sitono Statuta Patriæ anno MCCCXLVIII. cum quinque aliis Juris Peritissimis Collegis, recensuit, correxit, atque in meliorem ordinem redegit, sed munus istud habuit etiam sub Joanne Archiepiscopo, & Mediolani Principe, uti ego legi in secunda parte Amphiteatri Romani Crescentii, quæ Manuscripta, ut diximus, servatur

A in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum. Laudatur ergo ob

I. Statuta Mediolanensia bis correcta, ampliata, & ad meliorem ordinem redacta, annis videlicet MCCCXLVIII. & MCCCLI. Ita Sitonus pag. 23. Artic. 31. Corius Historiæ Mediol. part. III. anno MCCCLI. Crescentius in secunda parte Amphitheatri Romani. MS.

C C I I.

B E R O L D U S.

BEroldus Mediolanensis Ecclesiæ Custos, & Cicendelarius paulo post Olrici Archiepiscopi tempo-
B ra, videlicet circa annum Domini MCXXIII. floruit; ait enim ipse in Opusculo, cujus initium est: „In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Incipit „Ordo Mediolanensis Ecclesiæ: qualiter unicuique „sit agendum juxta officium suum; nuper in tempo„re Domini Olrici Archiepiscopi Subdiaconi cum Cu„stodibus convenerunt &c. Hujus Viri ingenium eo clarius elucet, quo barbaro sæculo eum scripsisse compertum est; tantique habentur ejus Lucubrationes apud Ambrosiani Ritus Cultores, ut in Eruditorum gratiam eas non breviter, sed pro Tractatuum numero diligenter hìc enumerandas existimaverim. Librum scripsit, qui ab Auctoris nomine Beroldus communiter appellatur, ubi quidquid viderat, aut audiverat, & scriptum repererat de ritu, Ceremo-
C niis, & prærogativis Ecclesiæ Mediolanensis se collegisse testatur ad pag. 388. Scriptor autem Codicis, Presbyter Joannes Bossa, de quo infra, Rector fuit Ecclesiæ Sancti Viti annis MCCLXVII. MCCLXVIII. & MCCLXIX. sicuti legitur in paginis 371 388. atque in ultima quæ est 400.

I. Psalterium secundum Translationem SS Venerabilis Patris nostri Ambrosii S. Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopi à fol. 1. ad 68.

II. Breviarium secundum Institutionem Sancti Ambrosii à fol. 69. ad 327. Ibi fol. 80. remissive adnoratur qui debeant, & quando prandere cum Domino Archiepiscopo honorabiliter, & fol. 133. de Idea, quæ portatur in Festo Purificationis Beatissimæ Virginis, fol. 147. de Aspersione quæ fit ante Tertiam, fol. 192. & 407.

D III. Ordo, & forma variarum Benedictionum à fol. 327 ad 349.

IV. Expositio Matutini Officii S. Mediolanensis Ecclesiæ edita à Theodoro ejusdem Ecclesiæ Pontifice à fol. 349. ad 367.

V. Sententia inter Dominum Archiepiscopum, & Dominum Cimiliarcam circa obligationes istius de reficiendis sacris vestibus, & suppellectilibus Sacristiæ intra solidos decem pro qualibet refectione, edita anno MCCVI., & transcripta in nostro Beroldo anno MCCLXVIII. per ejus Scriptorem Joannem Bossam ut supra. Ubi notandum, quod iste dictam Sententiam transcripsit de Beroldo veteri, & in isto Beroldo novo posuit, ex quo eruitur quod Beroldi duo Codices fuerunt, & senior scriptus ante annum MCCVI. quo currente edita fuit dicta Sententia cum relatione ab Beroldum, fol. 368. & 381.

E VI. Statutum pro Custodibus sup. fructibus Custodum decedentium, d. fol. 368.

VII. Forma Sacramenti præstandi ab Ordinariis in eorum admissione, fol 372.

VIII. Cognitio aurei numeri, Lunarum, una cum ethymologiis singulorum mensium, ac aliarum diversarum computationum.

IX. Calendarium antiquum, in quo plura notabilia describuntur.

X. Qualiter dividentur denarii omnium Festivitatum, à fol. 373. ad 387.

XI. Memoria quod ex lapidibus quadratis vivis, qui erant de Campanili Ecclesiæ Majoris Mediolani destructæ à Federico Imperatore an. MCLXIII. quo destructa fuit Civitas, constructæ fuerant sedes convenientium in Curia Arenghi, quæ an. MCCLXXIII. erat Platea ante atrium hyemalis Ecclesiæ S. Mariæ Majoris Mediolani, fol. 388.

XII. Ordo Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ editus ab ipso Be-

Beroldo Custode & Cicendelario ejusdem Ecclesiæ, à fol. 388. ad 412. & fol. 389. circa dimidium primæ frontis habentur ista: *Sed nuper in tempore Domini Olrici Archiepiscopi*. Hic fuit Henricus II Septala Archiepiscopus; ex quo deducitur, quod hic Codex à Bossa ut supra exscriptus, editus fuit à Beroldo juniori paulo post mortem ejusdem Henrici II. Archiepiscopi. Insuper dicto fol. 389. habetur, quod ferula, quam unus ex Veglonibus nunc pueris tradit osculandam, est ferula Vicecomitis, & fol. 401. quod tunc quoque aderant Cruces argentea, & aurea deferendæ in Processionibus, ut modo visitur, & Primicerius Lectorum cum suis sequebatur Archiepiscopum, ut nunc, & fol. 410. notatur Sententia lata favore Herimberti Mediolanensis Archiepiscopi contra Heribertum Archiepiscopum Ravennatem super præcedentia lata ann. MXXVII. à Conrado Imperatore in ejus coronatione, & confirmata à Joanne P. XX. in Synodo ad hoc vocata: fol 412.

XIII. Orationes dicendæ à Sacerdote cùm sacras induit vestes, fol. 413.

XIV. Quot sint Suffraganei Archiepiscopi Mediolani, & quomodo sedeant in Synodo, fol. 413. ubi subnectitur Catalogus Mediolanensium Pontificum usque ad electionem Ottonis Vicecomitis Mediolanensis Archiepiscopi, & quæ sequuntur, à f. 419. ad 422. utpote manu diversa conscripta alterius sunt auctoris, nempe

XV. Electio Guillelmi II. Archiepiscopi ex eodem fol. 422.

XVI. Dispositio & assignatio Ecclesiarum Mediolani pro Stationibus peragendis in Quadragesima, cum concessione Indulgentiæ XL. dierum in qualibet ex illis Ecclesiis facta per Ottonem Archiepiscopum an. MCCLXXXIV. XXVII. Februarii, fol. 423.

XVII. De situ Civitatis Mediolani, cujus Capita sunt:

1. De Adventu Barnabæ Apostoli.
2. De Recuperatione Officii Ambrosiani facta ab Eugenio.
3. Expositio Fidei Catholicæ.
4. Expositio Missæ Ambrosianæ.
5. Expositio Symboli.
6. Quomodo scrutinia agantur more Ambrosiano.
7. Cur Cathecumeni exorcizantur.
8. Ethimologia omnium Ordinum, & Sacrorum.
9. De Vestibus Pontificalibus.
10. De Vestibus Sacerdotalibus.
11. De Dedicatione Ecclesiæ, & ceremoniis ejus.

XVIII. Martyrologium, sive Calendarium secundum Ambrosianum morem, quod videtur scriptum eadem manu, qua scriptus est præsens Beroldi liber à fol. 418 tergo. sicque per Bossam præcitatum cum adnotationibus de an MCCLXXXII. ad MCCLXXXIX à fol 424 ad 440. &c.

Hic Liber a S servatur in Archivo Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolani, tanquam originalis indubitatæ fidei.

XIX. Carmen ejusdem Beroldi in laudem Sancti Anatalonis. Extat in Zodiaco Mediolanensis Ecclesiæ Placidi Pucinelli, quod retulit etiam Faytus in notis ad Martyrologium Brixianum, atque Bosca ad Mediolanense in die XXV. Septembris.

De cetero animadvertendum est, duo fuisse Beroldi exemplaria servata in Archivo Metropolitanæ; vetus unum, alterum novum, ex eo veteri exscriptum, & in præsentem usque diem superstes. Verum ob amanuensis incuriam, & errorem, nonnulla in novo exemplari prætermissa sunt, quæ legebantur in veteri. Quare Gualvaneus de la Flamma testem aliquando Beroldum citat in rebus, quæ in hodierno Codice non inveniuntur.

Ex ipso Codice Metropolitano, ex Schedis Mazzuchellianis, & ex Puricello Diss. Nazar. Cap. 57 Adest etiam Beroldi Codex MS. in Pergameno sign. C. n. 23. in Bibliotheca Ambrosiana litteris rubro-nigris sæculi circiter XIV In quo ante hymnos in laudem nonnullorum Sanctorum sic legitur:

Ego Presbyter . . . . Capellanus Sanctæ Mariæ Podonis, & Canonicus S. Stephani de Segrate hunc librum meis propriis manibus scripsi, & exemplavi totum illud, quod inveni in Beroldo Ecclesiæ Mediolanensis . . . . (supple Cicendelario) ad utilitatem mei tantùm, & non alicujus Ecclesiæ.

CCIII.

BERTARELLUS JOANNES AUGUSTINUS.

JOannes Augustinus Bertarellus Patriâ Mediolanensis anno suæ ætatis decimoquinto in clarissima Carmelitarum Excalceatorum Religione ad-

scribi voluit sub nomine Augustini à S. Paulo. Totus pietati, atque litteris se dedit, adeo ut in Poëtam, Oratorem, atque Theologum ex integro evaserit. Philosophiam, necnon Theologiam Bononiæ, ac Cremonæ summo cum plausu docuit, variosque sui Instituti Conventus, scilicet Patrium, Bononiense, atque Parmense prudentissimè rexit: Definitor etiam extitit Lombardiæ Provinciæ, atque Visitatoris Generalis munus in Regionibus Pedemontanis, Burgundiæ, atque Germaniæ exercuit, & summa cum laude in Vicarium Generalem totius Regni Poloniæ electus fuit. Notatu dignum est, quod Carolus Secundus Britanniæ Rex dum Coloniæ moraretur, apud Patres Carmelitas Excalceatos prandio donatus, convivam voluit Patrem Bertarellum, & à quodam Regis Secretario latina Oratione laudatum: Ille vero ex improviso ipsam Orationem in integrum summa eruditione in laudem Regis, omnium circumstantium admiratione, convertit. Merita illius optimè cognoverunt Ferdinandus Tertius Romanorum Imperator, Cardinalis Farnesius, necnon innumeri alii Viri dignitate, ac virtute præstantissimi, à quibus, & à Suis, honores, laudesque quamplurimas obtinuit, usquedum mors ipsum eripuit Cracoviæ anno MDCLX. Extant de tanto Viro Opera sequentia adhuc inedita:

I. In D. Dionysium Areopagitam Observationes.
II. Clavis in Opera D. Bernardi.
III. In quoddam Opusculum B. Bonaventuræ Comment.
IV. De Privilegiis Regularium.
V. Abecedarium Legale.
VI. Consilia Moralia.
VII. Tractatus de Legibus.
VIII. Tractatus de Datione supernaturali.
IX. Decades variæ.
X. Currus Ezechielis.
XI. In Epistolam ad Hebreos Commentarius.
XII. In Psalmum Primum Comment.
XIII. In Psalmum Quinquagesimum Comment.
XIV. Conciones in Adventu.
XV. Conciones Quadragesimales.
XVI. Conciones in Festis totius Anni.
XVII. Quadragesimale de Sacra Eucharistia.
XVIII. Tractatus de Sancta Anna.
XIX. In universam Philosophiam Aristotelis Comment.
XX. In totam summam Theologicam Sancti Thomæ Comment.
XXI. Apologia pro habitu Carmelitico.

Servantur omnes MSS. apud Suos in Conventu Sancti Caroli hujus Urbis, atque de eo loquitur Pater Joachimus à Sancta Maria in Historia erectionis ejusdem Conventus, necnon Picinellus pag. 254.

Ejus effigies apud Suos cernitur Mediolani cum hac Epigraphe:

VENERAB. P. F. JO. AVGVSTINVS A S. PAVLO
CARM. DESCALC.
DOCTRINA AC PRVDENTIA CLARVS
PRIOR SAEPE SAEPIVS GENERALIS VISITATOR
OCCVBVIT IN POLONIA VICARIVS GENERALIS
CVIVS VITA
SICVT CAETERIS FVIT SACRA VIRTVTIBVS
ITA MORS FVIT CHARITATIS
ET OBEDIENTIAE VICTIMA
OBIIT CRACOVIAE ANNO AETATIS SVAE XLIX.
DIE XXI. APRILIS MDCLX.

CCIV.

BERTOLIUS BERNARDUS.

INter Poëtas Mediolanenses Bertolius noster sedem habere meruit, uti à Carminibus in publicam lucem donatis Sæculo XVI. vergente, quo litterarum jactura adhuc fletur, certè non contemnendis tam Latino, quam Italico sermone compositis liquet.

Inter Dyſtica Jo. Bapt. Vicecomitis impreſſa *Mediol. per Pacificum Pontium* 1585. extat hoc Dyſticon

Ad Bernardum Bertholium Mediolanenſ.

Te, modò ſeſteris quæ in terris geſſerit olim
Divus Bernardus, cœlica regna manent.

Ejus Opera ſunt:

I. In funere Sereniſſimæ Annæ Hiſpaniarum Reginæ. Carmen. *Mediolani, in* 4.
II. In Nuptiis Caroli Emmanuelis Sabaudiæ Ducis Poëma Latinum, ut eruitur ex Epiſtola nuncupatoria Vitæ S. Caroli Borromæi infra memorandæ.
III. Carmina Latina, atque Italica. Extant in libro, cui titulus: Mauſoleo di varie Poeſie in morte di Giuliano Goſelini. *Milano*. 1588. *in* 4.
IV. Vita di S. Carlo Borromeo ſcritta in Latino dal Cardinale Agoſtino Valerio Veſcovo di Verona, tradotta in Italiano da Bernardo Bertolio, e dedicata al Duca di Savoja. *Milano, preſſo Paolo Steccio*. 1587. *in* 8.
Hæc addidi Picinello pag. 99.

C C V.

BERTRANDUS.

COgnomen hujus Bertrandi Mediolanenſis & Sacræ Rotæ Romanæ Auditoris edacitate temporis nobis excidit, extant nullatenus ejus:

I. Deciſiones impreſſæ inter Antiquiores, necnon MSS. in Archivo ipſius Tribunalis.
Ita ſcripſit Cantalmayus in Syllabo Auditor. S. Rotæ Romanæ, atque Oldradus in Conſil. n. 304. nec non & ego admonitus fui de ipſo à doctiſſimo Præſule Jo. Baptiſta Vicecomite pro Mediolanenſibus nunc in eodem Cœtu Romanæ Rotæ Auditore, una cum nominibus aliorum, qui idem munus ſuſtinuere ab anno Chriſti MCCXLIV. uſque in præſens, ut in hoc Opere ſicut par eſt, recenſeantur, per humaniter mihi communicatis.

C C V I.

BERTUCCIUS BASILIUS.

FOrſan de Baſilio Bertuccio Mediolanenſi, atque Monaco Baſiliano memoria apud nos non fuiſſet, ſicut & de aliis ejuſdem Inſtituti, cujus nullum ſupereſt ætate noſtra in hac Urbe Cœnobium, ſi domeſticis exigentibus curis, ad Patriam Neapoli reverſus non fuiſſet anno MDCLXXX. Magni eum fecit Lucas Tozzius Operum ſuorum gratiâ in Repub. Litteraria ſatis laudatus. Extitit Bertuccius in facultate Theologica Magiſter, necnon Sereniſſimo Duci Mantuæ ſummopere charus, qui & ſuum Theologum declaravit: Ad Italicam Poëſim ſe convertit, dum etiam Dei verbum locis in variis Regni Neapolitani publicè, & cum Auditorum plauſu diſſeminabat. Auctores ſacros, atque profanos præ manibus habuit, ut Opera illius facilè demonſtrant. Deceſſit in Patria die XVIII. menſis Martii, anno MDCCV. Eum laudavit Cotta carmine epico, poſtquam in ſua Corographia Verbani Lacus ipſum vocavit Socratis, ac Platonis ſectatorem mirificum. En carmen ipſius Cottæ ad Verſus Bertuccii ſpectans:

Ornabitque chorum vario Bertuccius ore,
Quem lyra verſicolor, pellicit, ornat, amat:
Namque graves Italas Muſas revocavit ad aures,
Et facit, ut Bacchus plectra moderna gerat.

Quæ ſequuntur de Bertuccio in lucem prodierunt partim ipſo vivente, & reliqua poſt ejus deceſſum:

I. La Urania Morale di Don Baſilio Bertucci Milaneſe Monaco Baſiliano, *in Milano nella Stamperia d'Ambrogio Ramellati*. 1704. *in* 8. Dedicata alla Conteſſa Maria Caterina Altrogradi Rainoldi. In ipſo Volumine adeſt Auctoris Epiſtola ad Lucam Tozzium, in qua vocat Uraniam ſuam uti Practicam quamdam in Philoſophia Morali, atque ſequens opus: Viaggio al ſommo Bene: ejuſdem Moralis Philoſophiæ Theoricam.
II. Viaggio al ſommo Bene, ſunt Carmina n. XXXV. *Milano*. 1706. *in* 8.
III. Baccho nel Monte di Brianza. Italicum Poëma ab ipſo compoſitum anno MDCLXXXVII. *Milano, per Carlo Giuſeppe Quinto*. 1711. *in* 8. In eodem mentio fit variorum doctorum Virorum Auctori amicitiâ junctorum, cujus etiam ſunt ad calcem libri aliquot adnotatiunculæ.
Ita ego hauſi à libro, cui titulus Galleria di Minerva. T. V. pag. 127. ex Cotta, & ex T. IV. Ephemeridum Litter. Italiæ, Venetiis impreſſo, in quo uti optimus Poëta Auctor noſter celebratur.

C C V I I.

BESTA JACOBUS PHILIPPUS.

EGregiè, atque optimè de Patria ſua Mediolanenſi meritus eſt Jacobus Philippus Beſta, qui ſe Notarii, & Procuratoris officio profitetur functum fuiſſe ad annum MDCVI. ſuæ hiſtoriæ, de qua infra. Patrem habuit Joannem Jacobum, primum inter Officiales Capitanei Juſtitiæ, ut hîc dicitur, ab Excellentiſſimo Mediolanenſi Senatu electum, ſicuti videre eſt in nova Conſtitutione ad annum MDLXIX., in quo munere etiam filius ſe exercuit per annos ſex. Delegationem habuit cum J. C. Crotto ad conſtruendum Proceſſum in cauſa ictus ſclopi contra S. Carolum Borromæum iniquiſſimè exploſi, ut ipſemet teſtatur in Capite VIII. libri ſexti ſui Operis, quod ſcripſit hoc titulo:

I. Origine, e Maraviglie della Città di Milano, e delle impreſe de' ſuoi Cittadini. Vol. III in fol. non duo ut malè notavit Picinellus. Extant MSS. pagg. ſupra mille pro unoquoque, in Bibliotheca Patrum Reformatorum Sancti Franciſci in Conventu hujus Urbis nuncupato il *Giardino*.
II. Relazione della Peſte, che fu in Milano l'anno MDLXXVI. *Ivi per il Pontio*. 1578. *in* 4. *e* 1630. *per il Bidelli in* 12.
De ipſo ſcripſit Pucinellus in ſuis libris della Nobiltà del Notajo, e del Zodiaco della Chieſa Milaneſe. Picinellus etiam in ſuo Athenæo pag. 240.

C C V I I I.

BESUTIUS ANTONIUS GEORGIUS.

NEc annum, nec locum, ubi Antonius Georgius Beſutius lucem viderit, Picinellus de more adnotavit: ſolummodo dixit, ipſum ex illuſtri Familia in Feudis Comitum Borromæorum ad Lacum Verbanum ortum eſſe, ſed forſan in Oppido ipſo Beſutii, à quo ferè gens omnis Beſutia originem trahit. Primis juvenilibus annis militiam ſecutus eſt, deinde litteris deditus, ſoluta Italica Oratione multum profecit, ita ut ſuis Lucubrationibus Milites inſtrueret, expendens loca plurima Polybii, & Cæſaris, quæ ingenia ad legendum invitant. In eo libro Federicum Ænobarbum ſævitiæ nota liberat, neque ab eo everſam Mediolanenſium Urbem ſuperjecto ſale fuiſſe, ſed tantum diruta mœnia, & domos eorum, qui Guelphis favebant, oſtendit. Hæc adverſantur quidem Scriptoribus Mediolanenſibus, & exteris, ſed tamen ea conatur Beſutius conjecturis probare. Ita habet de eo Boſca in lib. III. de Origine, & Statu Biblioth. Ambroſ. Poſtea ad ſacra ſtudia converſus, in numero familiarium Divi Caroli Borromæi locum habuit, poſt cujus mortem Cardinalis Federicus Borromæus Beſutium noſtrum apud ſe uſque ad vitæ finem retinuit, in quo munere ad graviores litteras ſe contulit, uti ex ejus ſcriptis, quæ

quæ sequuntur facilè visitur.

I. Lamento Amoroso.
II. Vita di Cleopatra Regina d'Egitto.
III. Vita del Beato Alberto Besozzi, e come in luce venisse, dedicata al Padre Dionigi Besozzi Capuccino, Latina, ed Italiana. *Milano, per Giacomo degli Antonj*, 1606. *in* 8.
IV. De Inventoribus rerum.
V. Discorsi di Filosofia Militare, dati In luce da Nicolò Pellizzari. *Milano, nella Stamperia del Collegio Ambrosiano*, 1629. *in* 4.
Extant ad eum Epigrammata Bernardini Baldini in Carminum Appendice. Lauditur etiam aliis Carminibus à Benedicto Sociaco, atque à Publio Francisco Spinula, de quibus suo loco. De eo Moriggia lib. III. cap. XXI. Picinellus pag. 45. atque Bosca supramemoratus.

CCIX.

BESUTIUS HIACYNTUS.

Hiacyntus Besutius ab Alphonso, atque Anna Maria Terzaga nobiles natales traxit anno MDCXXVI. die XIV. Februarii. Religionem autem Beato Cajetano Thienæo Institutore, quam Theatinam vocant, in patria Mediolanensi amplexus est anno MDCXLII. die IX. Februarii, ibique sacris imbutus doctrinis, Dei Verbum summa cum laude prædicavit Ticini, Florentiæ, Genuæ, Veronæ, Venetiis, Panormi, Romæ, Mediolani, ac ferè in omnibus aliis præcipuis Italiæ Civitatibus. Ad Confessiones excipiendas, & Hospitalium curam sollicitè incubuit, atque Deo penitus consecratus inter Capuccinos vitam finire destinavit, Religionem ipsam profitendo die X. Octobris anno MDCLXXXI. in qua piissimè obiit anno MDCXCIX. habemus de ipso:

I. Primizie Sacre, o siano IX. Panegirici. *Milano, per gli Eredi di Giorgio Rolla*, 1663. *in* 4.
II. Orazioni Sacre, e Discorsi. *Milano, per il Monza*, 1652. *in* 12. ristampate dalli *Eredi del Rolla*, 1653. *in* 12. indi nuovamente con aggiunte. Tomi II. 1665 *in* 12.
III. Il Zodiaco Virginale, o siano nove Discorsi per il Santo Natale. *Milano, per gli Eredi del Rolla*, 1669. *in* 4.
IV. La Monarchia Cattolica, Discorso fatto nella Chiesa della Madonna presso S. Celso. *Milano*, 1677. *in* 8.
V. Orazioni tre in lode di S. Antonio di Padova. *Milano*, 1682. *in* 12.
VI. Altra Orazione fatta nella Chiesa di Nostra Signora presso S. Celso per la felicità dell'Armi. *Milano*, 1689. *in* 4.
Videndus Picinellus pag. 237. in suo Athenæo.

CCX.

BESUTIUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Besutius filius Petri Antonii, ac Ursulæ Mantegatiæ conjugum, & Principalli frater, de quo nobis erit sermo, cooptatus fuit in Collegium Physicorum Mediolanensium die V. Junii MDL. Celebratur Joannes Baptista noster ab altero Joanne Baptista, nempe Sylvatico, his verbis: „ Cum optimis, & primis Medicis sui „ temporis collatus est; cujus quoque claro exem„ plo, quam grata, & accepta fuerit exteris Prin„ cipibus Mediolanensis Medicina, liquidò constat: „ Cum siquidem non adhuc senem in suæ vitæ cu„ stodiam esse voluerit Maria Pannoniæ Regina. „ Hunc tamen liberali Reginæ manu sæpè donatum, „ & ad honores majores destinatum, inopinata mors, „ magnâ ipsius Reginæ, & Urbis nostræ jacturâ è „ vivis abstulit. „ Ita hausit Bartholomæus Curtius, & intulit in suum Opus pag. 92. ubi etiam refert Epitaphium sequens Sepulcro Besutii nostri appositum in Imperiali Urbe Viennensi, ubi diem clausit extremum:

A

DEO OPT. MAX. SACR.
IO. BAPTISTAE BESVTIO
PATRITIO MEDIOLANENSI
DE COLLEGIO MAG. D. D. PHYSICORVM
MEDIOLANI
SERENISS. IMPERATRICIS D. MARIAE
AVSTRIAE
MEDICO ADLECTO
ET CLEMENTIAE GLVSSIANAE
MEDIOLANENSI
VXORI PVDICISS.
CVI XVI KALEN. DECEMBRIS
FATO FVNCTAE
COMES ESSE VOLVIT
VT QVIBVS COMMVNIS THORVS
IDEM QVOQVE SEPVLCRVM FIERET
CVM OMNES IN DESIDERIO VITAE
RELIQVISSET
P. P. B. M. P.
ANNO MDLXVII. DIE V. MENSIS MARTII.

B

Eques atque Cæsareus Archiater Pius Nicolaus Garellius, ob cujus mortem anno nuper elapso secutam, inter alios, magnam ego feci jacturam, ex pluribus beneficiis mihi collatis, suis literis mensis Januarii anno MDCCXXXVII. occasione alicujus literarii subsidii perhumaniter præstandi in hoc Opere, de quo ipsum monui, extare scripsit in Cæsarea Vindobonensi Bibliotheca, cui ipse præfuerat, Opus Joannis Baptistæ Besutii nostri hoc titulo:

I. Tractatus de Febribus putridis. MS. in fol. pagg. 350.

CCXI.

BESUTIUS JOANNES FRANCISCUS.

C

AUt Picinellus allucinatus est, nobis tradendo Joannem Franciscum Besutium librariam Artem professum fuisse, aut ab altero ejusdem nominis dissimilis extitit, nempe de illo qui indicatur in titulis Dictionarii Galesini, aliorumque, cujus sunt plures additiones Italicarum, atque Latinarum vocum Paulus Moriggia, in suo libro inscripto: Nobiltà di Milano, libro III. sic habet: „ Dirò ancora, come „ il nobile Gio: Francesco Besozzi, ha composto „ una bell'opera intitolata, Locuzioni di varj Au„ tori antichi, e moderni, tratte dalli Dizionarj ul„ timi del Venuti, e del Calderino, dal Tesoro del „ Galesino, dall'Eleganze del Cardinale Adriano, „ d'Aldo Manuzio, e del Casaro. „ Ego verò, nil decernere audeo, atque Lectoribus meis contentus sum Opera tam edita, quàm manuscripta istius Besutii describere, qui si ille idem est, de quo Clariss. Sitonus agit, Joannis Jacobi, & Claræ de Aprilis conjugum filius fuit, claruitque ad annum MDCXX. Hæc sunt, quæ scripsit:

D

I. Istoria Pontificale di Milano di Gio: Francesco Besozzi, da S. Barnaba fino a Federico Borromeo, primo di questo nome, cioè fino all'anno MDLXXXV. Sic legitur in titulo Codicis MS. signat. A. n. 175. in fol. Bibliothecæ Ambrosianæ, quod Opus impressum fuit *Mediolani, anno* 1596. eidem Cardinali Borromæo dicatum, & iterum cum additionibus Melchioris Ripæ, *anno* 1623 *apud Malatestam, in* 8.
II. Joannis Murmelii Tabularum Opuscula tria per Petrum Godofredum Remæum in Epitomen redacta, in hac verò postrema editione Jo. Francisci Besutii opera Tabulæ ipsæ, quo faciliùs memoriæ mandentur ordine alphabetico distinctæ sunt. Voces prætérea difficiliores Italicè declaratæ. Adest Epistola nuncupatoria ejusdem Besutii ad Jo. Bernardinum Gherardinum Præfationis loco. Datæ Mediolani III. Id. Quintilis MDLXXX. Impressus est Liber *Mediolani, apud Haeredes Simonis Tini*, 1586. *in* 4.

E

III. Apparati fatti per ricevere il nuovo Arcivescovo di Milano Federico Borromeo. In Præfatione ipsius libri Besutius Auctorem se dicit Inscriptionum latinarum, Elogiorumque ibi existentium.
IV. Vita di S. Carlo Borromeo. *Milano, per il Ferioli, in* 8.
V. Vita del Confessore di Cristo Santo Arderico Vescovo di Augusta. *Milano, per Francesco Paganello*, 1599. *in* 4. Auctorem hujus Vitæ, pluribus in locis, arguunt Carolus à Basilica-petri in Fragmentis Historiæ Mediolanensis, atque Puricellus in Dissertatione Nazariana cap. LXXXV.
VI. Breve Istoria dell'Invenzione della Santa Croce, e de' Sacri Chiodi. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile*, 1603. *in* 8.

VII.

VII. Federici Borromæi Cardinalis, & Mediolani Archiepiscopi patruelis Divi Caroli ad se loquentis visum. Jo. Francisco Besutio Auctore. MS. in 8. sign. N. num 7. extat in Bibliotheca Ambrosiana.
Videant Lectores unus ne, an hic duo Besutii sub eodem nomine existant.

CCXII.

BESUTIUS JOANNES JACOBUS.

NUnc meritò commendandus est Joannes Jacobus Besutius, Josephi Pomponii, & Angelæ de Georgiis conjugum filius, ex Condominis, & Advocatis Præbendæ Theologalis in Ecclesia Collegiata insignis Oppidi Besutii. Patriam Mediolanum, ubi lucem vidit die VI. Augusti, anno MDCLXIV. adeò usque dilexit, ut Monumenta ad posteros transmittenda, & quidem utilissima improbo ferme labore collexerit, atque conscripserit; ea verò præsertim quæ ad sacras Ædes Deo dicatas pertinent. Decessit die prima Februarii anno MDCCXXX.

Hæc sunt illius laboris testimonia, partim edita, & partim adhuc tantum MSS. quæ nunc primùm profero:

I. Dell'origine, e stato presente del Duomo di Milano. *Milano, presso Carlo Federico Gagliardi*, 1694. *in* 8. Hoc Opus ab Auctore auctum, & partibus omnibus absolutum servatur adhuc MS. pagg. 222. Vol. II. in fol. ut infra.
II. Compendio della Vita del Santo Anacoreta Nicone Besozzo. *Milano, per l'Agnelli*, 1699.
III. Tesoro dell'Indulgenze delle sette Chiese di Milano. *Milano, per il Gagliardi*, 1694 *in* 8.
IV. Cose appartenenti alla Confraternita di Santa Catterina da Siena, aggregata a quella della Minerva in Roma, con varie notizie Sagre, e Profane. *Milano, per il Gagliardi*, 1694. *in* 4.
V. Vita di S. Venerio Oldradi XVI. Arcivescovo di Mil.
VI. Vita di S. Marolo XVII. Arcivescovo di Milano.
VII. Vita di S. Martiniano XVIII. Arcivescovo di Milano.
VIII. Vita di S. Geronzio Bescapè XXII. Arcivescovo di Milano.
IX. Vita di S. Benigno Bossi XXXIII. Arcivescovo di Milano.
A num. V. ad IX. extant in Cod. MS. in 4. sign. N. num. 56. in Ambrosiana Bibliotheca.
X. Istoria Sacra, e Morale di Milano. La prima parte contiene le Vite de' Santi Milanesi. La seconda le Azioni de' Pontefici, Cardinali, Arcivescovi, Vescovi, e Venerabili Milanesi. Se hanc scripsisse asserit Auctor in Epistola ad Lectorem in Opere inscripto: Dell'origine, e stato presente del Duomo di Milano, de quo supra.
XI. Il nuovo Santuario Generale della Città, e Diocesi di Milano, diviso in libri XII. MS. in fol. pagg. 688.
XII. Ritratto in lontananza di Gio: Giacomo Besozzo Istorico, e Cittadino Milanese. All'Eminentiss. Signor Cardinale Conte Ferdinando d'Adda. MS. in fol. pagg. 56.
XIII. Istorie memorabili di Casa Besozza distinte in libri sette Tom. I. MS. in fol pagg. 146.
XIV. Origine, e stato presente della Gran Certosa di Pavia. MS. in fol. pagg 221.
XV. Diario Sacro perpetuo della Città, e Diocesi di Milano. Tomi II. MS. in fol. pagg. 390.
XVI. Origine, e progressi delle Compagnie della S. Croce della Città, Corpi Santi, e Diocesi di Milano. MS. in fol. pagg. 150.
XVII. Pratica del modo, che si osserva nel trattare le Cause civili nella Città, e Foro di Milano. MS. in fol. pagg. 173.
XVIII. Relazione dello stato, e qualità del nobiliss. Collegio de' Signori Dottori di Milano. MS. in fol. pagg 73.
XIX. Indice generale delle Opere composte da Gio: Giacomo Besozzo Cittadino Milanese. MS. in fol. pagg 502.

Opera MSS. numero I., & à num. XI. ad XIX. superiùs relata, penès J. C. Josephum Antonium Besutium Ecclesiæ Collegiatæ S. Blasii Oppidi Cottonei Præpositum insul. & J. C. Advocatum Nicolaum Albertum fratres Besutios custodiuntur.

Scriptorem hunc satis commendant literæ Reverendissimi Abbatis Joachimi Besutii, nunc S. R. E. Cardinalis, meique pro eximia ejus benignitate Patroni præstantissimi, datæ ex Alma Urbe anno MDCCI. à me inspectæ, & sic inscriptæ: *Nobili ac Literato Viro Domino Joanni Jacobo Besutio, Don Joachim Besutius salutem, ac felicitatem.* In ipsis verò singularis Jo. Jacobi nostri virtus, atque literarii labores laudantur, gratias eidem agendo pro Opere à nobis supra relato num. XIII. Romam transmisso, quod versibus Petronii, & Fausti Andrelini ab eruditissimo litterarum Scriptore commendatur. De Studiis suis cum Jo. Jacobo agit, nempe ad Hebraicam, Syriacam, & Græcam linguas ediscendas, ad illa usque tempora se contulisse monet, atque Commentaria latino sermone in Hieremiam, usque ad Cap. VII. declamatorio more composuisse, eaque ad Auctorem nostrum transmittere promittebat, & in hæc verba definit: „ Vive ergo diu, vive felix, tibi, Fami„ liæ tuæ, totique Besutio sanguini. „

CCXIII.

BESUTIUS JOANNES PETRUS.

NOmen Besutii istius in sæculo, ubi Jurisprudentiam ille exercuit usque ad ætatis suæ annum trigesimum nonum, Paulus fuit. Fallitur ergo Picinellus, qui de Joanne Petro tanquam de adolescentulo, Congregationem Clericorum Sancti Pauli suscipiente, locutus est. Uxorem habuit Ivonam de Tattis, pari nobilitate, ac pietate Cremonensem fœminam, ex qua Horatium procreavit, qui postea in eamdem Congregationem à Jo. Petro parente suo est cooptatus. Ivonâ igitur mariti consilium probante, & eodem virtutis ardore Angelicarum Sancti Pauli Institutum capessente, Besutius Religionem professus est anno MDXLII, ejusdem non multò post regimini Præfectus fuit. Ticini novum Congregationis Collegium reseravit. Divo Carolo à consiliis fuit, uti ex nonnullis litteris ejusdem Sancti ad Besutium, quæ apud suæ Congregationis Clericos supersunt. Vir sanè pietate, doctrinâ, prudentiâque memorabilis, atque de suo Ordine optimè meritus, gravi, venerabilique aspectu; in sacrorum librorum, & potissimùm Epistolarum Divi Pauli lectione versatissimus stylum induit verè sacrum, familiaresque Paulo formulas exprimente. Ejus studio, & operâ constructum est sub Instituto Angelicarum Virginum Sancti Pauli Cœnobium nobile in Urbe Cremona apud Ædem Sanctæ Marthæ. Ejusdem sacræ, facundæque elocutionis testes sunt Mediolanum, Ticinum, Cremona, Vicentia, aliæque Urbes. Ad annum LXXXIII ætatis suæ pervenit, & lenta febri per duos menses afflictus, salutari S. Caroli visitatione, benedictioneque recreatus piissimè in Domino obdormivit in Collegio Sancti Barnabæ Mediolani die VII. Junii MDLXXXIV. Scripta ejusdem sunt:

I. Discorsi intorno alla Vita di S. Paolo Apostolo, confirmati per lo più col testimonio delle sue Epistole, e degli Atti degli Apostoli, dedicati a S. Carlo Borromeo. *Milano, per Paolo Gottardo Ponzio*, 1573. *in* 4., *e Brescia, per li Fratelli Jurlini*, 1576. *in* 8. In Epistola nuncupatoria professus est Auctor se hoc Opus composuisse instante Paula Angelica Nigra.
II. Discorsi intorno alla Vita di S. Maria Maddalena. *Milano, per Giacomo Picciaglia*, 1577. *in* 8.
III. Avvertimenti per le Monache. *Milano, per lo stesso*, 1578. *in* 12.
IV. Un Volume di lettere spirituali, scritte a diversi generi di persone del modo di celebrare le Solennità fruttuosamente, sopra varj Misterj della Religione, del Culto, ed Imitazione de' Santi, e della perfezione della Cristiana disciplina. *Milano, per Gottardo Ponzio*, 1578. *in* 4.
V. Lettere Spirituali, che vanno sotto il nome di Paola Antonia de' Negri. *Roma, nella Stamperia del Popolo Romano*, 1576. *in* 8.
VI. Opposizioni alla Vita dell'Angelica Antonia de' Negri, pubblicata da Giambattista Fontana capo per capo. MS. in fol. Extat in Collegio S. Barnabæ Mediolani.
VII. Lettera a Gianpaolo Folperto Autore della Vita di Paola Antonia de' Negri sotto il nome di Giambattista Fontana. MS in fol. Extat ibid.

Objectiones illæ, & hæc Epistola tam sunt perspicuæ, & veritatem produnt adeò manifestè, ut negari ferè non possit Fontanæ suppositam fuisse Nigriæ Vitam, cujus Auctor certissimus apparet Folpertus, non sine mendaciis sub fucato colore veritatis. Ita nobis affirmat P. D. Petrus Gratiolus Barnabita Concivis amantissimus, cujus diligentiæ Manuscriptos hujusmodi, aliorumque notitiam debemus, quæ in hoc Opere recensebimus. Jure igitur Besutio fœtus suus à nobis vindicatus est. De veritate autem hujus historiæ Besutius, Fontana, sive Folpertus decertent inter se, nostrum non est aut causam dicere, aut litem dirimere.

VIII. Constitutiones Clericorum Regularium Sancti Pauli à Sancto Carolo elaboratæ interveniente Besutio, & quæ ut confirmarentur à Summo Pontifice, ut evenit, ipse operam dedit.

IX. Adsunt ejus libelli de Institutione Virginum, quæ Deo sese devovent, & alia præclara ejus pietatis monumenta, quæ in lucem nondum venerunt.

Legitur ad eum Epistola Stephani Guazzii inter istius Epistolas Venetiis editas, anno 1592.

Videndi sunt Gabutius in libro tertio Historiæ Congregationis Clericorum Sancti Pauli Cap. XV. Jo. Petrus Crescentius in Præsidio Romano, Picinellus pag. 319., sed ego plurimùm hausi ex Opere manuscripto Patris D. Francisci Pezzii Concivis amantissimi, quod utinam in lucem prodeat: continet enim Vitas illustrium Virorum suæ Divi Pauli Congregationis, sermone optimo latino conscriptas, & quæ multum mihi pro ejusdem humanitate subsidii in hac Collectione attulerunt.

CCXIV.

BESUTIUS OCTAVIANUS.

OCtavianus Besutius Mediolanensis Sacerdos è Congregatione Oblatorum Sanctorum Ambrosii, & Caroli, Vir eruditione simul, & pietate clarus Friderici Cardinalis Borromæi hujus Urbis Archiepiscopi ætate floruit, cui etiam aliqua, præter ea, quæ edidit, ex infra recensendis Operibus nuncupavit, quæ omnia in Ambrosiana Bibliotheca servantur. Ea sunt:

I. Considerationi sopra il Santissimo Sagramento. MS. sign. N. n. 88. in 4.

II. Trattato del buono, e malo Amore, Divino, & Diabolico di F. Antonio Pagano Min. Osserv. ridotto in XIII. Tavole dal Prete Ottaviano Besozzi Oblato. Vol. II. MsS. Sign. A. n. 126. & 127. in 4. Oblong.

A III. Ghirlanda Celeste di centocinquanta Rose per i Fratelli, e Sorelle del Santissimo Rosario. MS. sign. G. n. 25. in 4.

IV. Esercizj Spirituali per meditare sopra gl' Evangelj correnti dell' Advento, Quaresima, Domeniche, e de' Santi di tutto l' Anno, nel fine per i giorni feriali, tutto secondo il Rito della Santa Chiesa Milanese, composti del R. P. Ottaviano Besozzo Sacerdote Milanese, dedicati al Card. Federico Borromeo. *Bergamo, per Comino Ventura.* 1592. *in* 8. *con figure.*

V. Esercizj Spirituali per meditare &c. ut supra, secondo il Rito della Santa Chiesa Romana. Al Card. Cusani. *Bergamo, per il Ventura.* 1595. *in* 8.

Videndi sunt Paulus Moriggia lib. III. cap. 27. Picinellus pag. 438.

CCXV.

B

BESUTIUS PETRUS.

COmes Petrus de Besutio Princivalli, & Agnesolæ Castillioneæ filius, Jo. Galeatio Mediolani Duce I. dominante, clarissimus juris Interpres in Universitate Ticinensi, deinde Taurini Leges docuit, illuc conductus à Ludovico Principe Achajæ. Castri Besutii feudo donatus est à Facino Cane Comite Blandrati, & Mediolani Gubernatore Generali. E vivis vero decessit an. MCDXLIII. dolosa nece sublatus, tantique Viri jacturam, bimestri justitio celebrato, Mediolanense J. PP. Collegium, in quod cooptatus fuit prope finem sæculi XIV. ingemuit. Quiescit in Franciscano Mediolanensi Delubro, ex cujus epitaphio, quod extat cum Besutii marmorea effigie,
C exesi sunt ob temporis vetustatem characteres, adeo ut Cl. Sitonus acephalum ipsum dederit pag. 38. art. 101. Nos vero ope schedarum Comitis Octavii Archinti integrum Lectoribus exhibemus litteris vetustis sic inscriptum:

Epitaphium Sapientiss. Doctoris D. Petri Besutii.

HIC JACET ILLE PETRUS DOCTOR FAMOSUS IN OMNI
GYMNASIO ITALIÆ GENEROSO SANGUINE NATUS
BESUTIO QUOVE FARI AUSIM NEMO TENEBAT
JUS UTRUMQUE QUIDEM MELIUS NEMOQUE LEGEBAT
ALTIUS IN CATHEDRA NEMO PROFUNDIOR ILLO
CONSULTATOR ERAT SED PROH DOLOR IPSE TUENDO
JURE SUAM CAUSAM FUIT ENSE NECATUS AB HOSTE
ET DONAVIT OPES FABRICÆ MEMOR ANTE SALUTIS
MCDXLIII.

Supersunt de ipso:

I. In L. Re conjuncti.
II. De Legatis lib. III.
III. De Appellationibus.

Omnia in Repetition. Vol. IV. pag. 404.

Plura alia scripsisse asserunt Bartolus, Jason, Philippus Decius, Castellianus Cotta, Marcus Mantua apud Pancirolum pag. 483., & Picinellus in Athenæo pag. 458.

CCXVI.

BESUTIUS PRINCIVALLUS.

PRincivallus Besutius Petri Antonii fil. Jo. Baptistæ Collegiati Protophysici Serenis. Mariæ Pannoniæ Reginæ, ut diximus, frater, ex LX. Patriæ Decurionibus, anno MDLXI. Urbis Præfectus, ac pro eadem ad Philippum II. Hispaniarum Regem Legatus, ingressum & ipse obtinuit in Collegium Jurisconsultor. Mediolanens. anno MDXLVIII. obiit verò MDLXV. Habemus tantum de ipsius Poësi latinæ argumenta duo, unum videlicet in Opere, quod ad laudem Ucedæ Ducis Mediolani Gubernatoris in lucem emisit, alterum vero MS. ut infra:

D I. Ucedorum Sylva per Princivallum Besutium Locum Tenentem Regium Poëma. *Mediolani, apud Ramellatum* 1560. *in* 4.

II. De Partu Virginis Poëma. MS. in 4. pagg. 88. penes me. Ex Sitono pag. 117. art. 483.

CCXVII.

BIFFUS AMBROSIUS.

NObilis Familia de Biffis, Bergomi olim florens in Mediolanensem Urbem translata est longè ante annum Domini MLXXX., nam Ambrosius noster, qui primam hîc lucem vidit, anno supradicto
E eloquentia Græca, & Latina præstans, clarissimum ingenii sui specimen dedit, quemadmodum eruitur ex Libro Historiarum Mediolani Landulphi Senioris ejusdem Urbis Historiographi (ab aliquibus perperam Chronica Datii Archiepiscopi Mediol. nuncupato, uti suo loco erit dicendum.) Ibi capite XXI. libri III. Diaconus vocatur, & capite XXIII. ejusdem libri Biffus Latinis & Græcis litteris eruditus fuisse dicitur, ideò Biffarius vocatus. Ex eadem Historia eruimus, ipsum scripsisse

I. Orationem pro Sacerdotum Conjugio adversus Arialdum, & Landulphum. Extat in Opere Landulphi Senioris supradicti.

Vide Sitonum in Articulo de Rugletio Biffo n. 36. pag. 30.

CCXVIII.

BIFFUS HIERONYMUS.

Hieronymus Biffus, à Secretis Marchionis Theobaldi Vicecomitis, edidit librum, cui titulus:

I. Gloriosa Nobilitas Illustrissimæ Familiæ Vicecomitum, cum Diplomatibus &c. *Mediol. apud Lud. Montiam*. 1671. *in fol.*

Hoc Opus evulgatum est, cùm Marchio D. Hercules Vicecomes, Theobaldi Filius in Jurisperitorum Mediolanensium Collegium cooptatus fuit, quod paulo post subsequuta fuit.

II. Parænetica Appendix: *Mediolani, apud Montiam*, 1673. *in fol.*

Ita ex schedis Mazzuchellianis.

CCIX.

BIFFUS JOANNES.

NOn tantùm pro libro Miraculorum Beatæ Virginis per Joannem Biffum scripto, atque Typis dato, inter Scriptores Mediolanenses meritò ipse est collocandus, sed propter alia ejus Opera, quæ sors mihi præ manibus obtulit. Ex epistola igitur ejusdem, quæ in supramemorato libro legitur ad Lucium Biffum, hæc hausi ad Auctorem nostrum pertinentia, necnon ad plures alios Viros doctos ibi, & incidenter in aliis Opusculis ejusdem memoratos, quorum notitiam posteris tradere jucundum fore spero. Patrem habuit Philippum, Matremque ex familia de Capitaneis, atque primam diem vidit in Oppido Mezaghi, quod est propè Tritium, anno MCDLXIV. in vigilia S. Vincentii. Et ipse, ut ego jam innui, familiæ suæ originem à Civitate Bergomensi agnoscit, nam illuc anno MCDLXXXIII. Auctor noster profectus, plures domos, turres, atque viam integram se vidisse testatur sub Bifforum nomine vocatas. De primis ipsius litterariis rudimentis juvat eum audire loquentem in Epistola nuncupatoria Reverendissimo D. Cuntisalvo Hispano, ex Hæredia Stirpe oriundo Sacratiss. Barchinonæ Episcopo: „ Cum Mediolani „ degerem XV. anno ab ineunte ætate versus scandere didici, & Poëtas imitando nova Carmina „ composui: ante vero illud tempus tres annos extra Urbem in Oppido, quod Vicomercatum nuncupatur ab Mediolano XIV. millia passuum distans, „ Grammaticam, nonnullosque Poëtas sub Presbytero „ docto audiens, in illa ætate tenera me ad Carmina fluentem venam habere cognovi. Studui etiam „ Merate sub Jo. de Corvis Philelphi discipulo. „ Vicomercato Mediolanum me contuli, ibique septem „ annos Poëticæ, Oratoriæ, aliorumque Artium facultatibus interdum operam dedi. Epigrammata „ quibuscumque Nobilibus, præsertim doctis Viris „ mittens, qui meum ingenium, quod in juvene ferveret, mirabantur. Majorem Epigrammatum partem amisi, nam in scrinio servare non curaram: „ fortassisque ex illis aliqui sibi gloriam parant, cum „ pro suis edunt. Magistros habuit Mediolani Joannem Antonium Vicecomitem, quem vocat Poëtam facundissimum, modestissimumque, necnon Consilii Justitiæ Secretarium, & Cancellarium, Presbyterum etiam Joannem Besanam Ecclesiæ Sancti Joannis, ad Murum vulgariter dictæ, Rectorem, penes quem Auctor noster domicilium habuit, & ab ipso, cum aliis in Sacram Melodiam edoctus est. Alias ameniores litteras à Jacobo Porro didicit, in quibus ita excelluit, ut ipse poësim inde docuerit tres liberos ejusdem Vicecomitis, atque duos fratres Porri supradicti. Grassante Peste in hac Urbe, ad locum Quinti nomine se contulit, ibique Miracula Beatissimæ Virginis scripsit Carmine heroico, ad calcem cujus libri sic legitur: „ Finis „ Miraculorum, quæ in domo Domini Jacobi Porri „ Civis Mediolanensis clarissimi, & cui multum debeo, incepi, & mediam eorum partem perfeci cùm „ suos natos, atque Nepotes Cardinalis Novariæ, „ aliorumque Magnorum filios Virorum edocerem: „ Reliquam vero partem in domo Domini Othorini „ Pelizarii in Urbe, partim in rure, quod extra „ Portam Vercellinam ad quintum lapidem est, „ composui: illud enim rus Quintum, sicut Tusculum, dicitur. Inde iter suum Romam versùs instituit, uti legitur in supradicta Epistola ad Episcopum Barchinonensem sic: „ Cum enim ex Hispania Romam „ equitans in via me itinerantem repperisses, tuis famiIiaribus adjunxisti, mulam ascendere jussisti, „ Romam duxisti &c. inde ingentia beneficia ab ipso accepta diffusè narrat. Primùm verò Bononiam profectus, ibi clarissimum Philippum Beroaldum agnovit. Deinde narrat se plurima Carmina in dicta Civitate, sicut & Florentiæ, Viterbii, ac in ipsa Roma composuisse, necnon in publico Auditorio recitasse, quæ distinctè in dicto libro ipse signat. Faustum ei item fuit, quod Antonius Besana, forsan supradicti Presbyteri consanguineus, in alma Urbe tunc moraretur, quem ipse vocat: „ Civem Mediolanensem „ nobilissimum, & mihi necessitudine summa conjunctum, atque in hac Curia Romana ditissimum, „ magnæque virtutis, & divitiarum Mercatorem &c. Nam ejus præsidio librum Miraculorum Virginis typis committere potuit, quem Summo Pontifici Xisto IV. obtulit. Ex aliis ejus Operibus, agnovi Biffum nostrum habitum Clericalem induisse; præterea anno MCDXCIII. se dicit Ducalem Capellanum ad Altare Consolationis in Area Arcis Jovis. Fuit etiam Rector Sanctæ Mariæ de Mezago, atque Sancti Victoris Capellanus. Beneficium obtinuit Sanctæ Mariæ in Ecclesia Sancti Satyri, in qua etiam se vocat assiduum rogatorem Sacellarium, & Capellanum Ducalem. In quodam suo carmine D. Francisco Galassio Archipresbytero Canonicæ Sancti Nazarii inscripto rogat, ut Benefitium supradictum Sanctæ Mariæ transferretur ad Simonem Biffum ex sorore nepotem, quod factum fuit. Tandem Canonicus ad Altare Assumptionis Gloriosissimæ Virginis Mariæ in Templo supra memorato Sancti Nazarii anno MDXII. efficitur. Domus, in qua habitabat, prope S. Andream ad Pusterlam P. Novæ sita erat. Hæc de ipso diligenter inquisivi: Scripsit verò

I. Miraculorum vulgarium Beatissimæ Virginis Mariæ per Joannem Biffum Mediolanensem ex Mezagho oriundum in Carmen heroicum traductio: ad Xistum Summum, Sanctissimumque Pontificem Quartum: in fine sic legitur: *Impressum Romæ, anno Domini 1484 die 11. Martii Pontificatus Sanctissimi D. N. Xisti Div. provid Papæ IV. anno ejus XIII.*

II. Epistola ejusdem inclyto Viro D. Joanni Paulo Bosso: extat in eodem libro.

III. Elegia pro gratulatione Purpuræ adeptæ ab Ascanio Maria Sfortia. *Romæ*. 1484. *in 4.*

IV. Parcarum Promatheusis in die natalis Illustrissimi Principis Ludovici, per Presbyterum Joannem Biffum ad Satyri Rogatorem, & Capellanum; Carmen impressum *Mediolani*, *per A. Z. P.* idest Antonium Zarotum Parmensem, sine anno, in 4.

V. Ad Illustrissimum & Excellentissimum Principem D. D. Joannem Galeatium Sfortiam Vicecomitem Arag. invictissimum Mediolani Ducem, verum Patriæ nostræ parentem, & eximium Poëtarum, Oratorumque fautorem, Presbyteri Joannis Biffi assidui rogatoris, & Sacellarii ad Satyri Epistola cum libello feliciter incipit. In fine: *Impressum M. per Antonium Zarotum Parmensem MCDXCIII. die X. Octobris. Re. Joanne Galeatio Du. Se.* Continet Epigrammata varia ad Viros illustres, atque doctos, inter quos sunt Joannes Jacobus Sclafenatus Parmæ Cardinalis, Franciscus Capitaneus U. J. Doctor peritissimus, cum Epistola latina ad eumdem in qua laudatur uti Poëta, & Orator eximius, Bartholomæus Peragallus, Nicolaus Arcimboldus, Gabriel Fontana Pavarus publicus Mediol. Lector. ad quem aliam Epistolam latinam scribit, sicut &

ad

ad Jo. Paulum Bossum supramemoratum. Adest quoque Biffi Oratio in laudem B. Amedei, ex Ordine Minorum.

VI. Ejusdem libri Editio altera priori multò auctior, *Mediolani, apud Gottardum Pontium*. 1512. *die 22. Novembris*: ad Cardinalem Sedunensem Johannem Angelum Arcimboldum. In eodem extant

VII. Epistolæ Variæ continentes laudes Arcimboldæ gentis, altera ad Petrum Martyrem Pusterlam Concionatorem, altera ad Hieronymum Moronum Senatorem. Extant ibi etiam in calce

VIII. Carmina Italica ejusdem Biffi de Nativitate Christi. In nuncupatoria Epistola testatur se Typis dedisse plura Volumina, & alia habere jam prœlo parata.

IX. Ad Ludovicum Sfortiam Vicecomitem Carmina septem. *Mediolani, per Antonium Zarotum Parmensem*. 1493. *in* 4. In ipso extant alia Epigrammata ejusdem Biffi, nempe I. ad Ambrosium Varisium Rosatum Ducalem Medicum, & Astrologum. I. ad Bartholomæum Chalcum, Equitem Auratum, unacum Epistola ad eumdem. I. Ad Carolum Barbavaram Ducalem Scribam, & Patritium Mediolanensem, necnon Epistola Biffi ad Carolum, item & Caroli Epistola ad Biffum, data XIV. Augusti, MCDXCIII. ut edat sua Epigrammata: In Epistola vero Biffi ad Barbavaram, se profitetur impressionem intermisisse libri, cui titulus

X. Enarrationes in Ovidium de Arte amandi, & de Remedio amoris, ut sua Epigrammata, sicut Barbavara optabat, ederet; adest etiam in eodem Andreæ Magni Mediolanensis Poëma ad Joannem Biffum.

XI. Epigramma in laudem Operis Bonifacii Simonettæ. Extat in calce editionis ejusdem ad annum 1492.

XII. Joannis Biffi Sacerdotis Mediolanensis Epistola magnifico, ac generoso Viro Joanni Petro Figino, & ejus Liberis, anno MDXI. una cum Carminibus variis ejusdem, & Pauli Verani Poëtæ egregii Mediolanensis Carmen in laudem libelli Joannis Biffi. Legitur etiam alia Epistola Caroli Barbavaræ data Mediolani die XXVII. Augusti MCDXCVII. in qua Biffum commendat, tamquam linguæ Græcæ peritissimum: Laudat etiam Versus Dominici Macane, quem vocat Virum doctissimum. Testatur quoque Biffus se plures alias tenere hujus Caroli Epistolas. *Mediolani, per Gotbardum de Ponte*. 1511. *die* 9. *Augusti, in* 4.

XIII. Epistola Joannis Biffi ad Cardinalem Sedunensem, in qua ait varia olim Volumina varii argumenti à se composita, tum Mediolani, tum Romæ impressa, ac variis temporibus in lucem edita per omnes Italiæ Urbes, & externarum gentium Regiones evolasse, diversis Pontificibus, Principibusque dicata. Plurima etiam sibi in scriniis abdita esse, veluti maturum fœtum expectantia. Offert eidem Cardinali secundam editionem Vitarum Sanctorum, quas jam ediderat, sub auspiciis Guidonis Antonii Arcimboldi. Data est Epistola Mediolani die XXIII. Junii, MDXII. in Canonica Sancti Nazarii. Reperiuntur in fine Epigrammata varia Biffi ad Varios, nempè ad Gabrielem Pirovanum Illustrissimi Ducis Medicum peritissimum, ad Franciscum Baldironum, pariter Ducis Medicum, item ad Franciscum Biragum Virum magnificum, & Civem præstantissimum Mediolanensem, una cum Epistola Johannis Baptistæ Scaravagii, Grammatices Præceptorum minimi, ad P. Joannem Biffum Poëtam haud ignobilem, & Oratorem illustrem, data Caravagii die XXII. Februarii anno MCDXCV. necnon ejusdem Scaravagii Epigramma, cum aliis Dionisii Hællii, & Lucini Conagii Civium Mediolanensium in laudem Biffi, omnia uno Volumine impressa *Mediolani, impensa Viri Ven D. Joannis Biffi Sacerdotis Mediolanensis, titulo Magistri Gotbardi Pontici, ad Sanctum Satyrum: anno Domini* 1512. *die* 15. *Septembris. Collata tamen à variis Principibus stipe*.

In indice librorum MSS. Francisci I. Galliæ Regis Christianissimi, quem clarissimus Saxius vidit, legitur

XIV. Joannis Biffi Presbyteri Mediolanensis, & Poëtæ Tractatus de laudibus Domini nostri, missus ad Ludovicum XII. Galliæ Regem; de Miraculis Beatæ Virginis metricè, & alia Epigrammata.

In Biblioth ca autem Laurentiano-Medicæa Plut. LXV reperitur Codex n. 37. qui continet Opuscula ut infra, ex Montfauconio Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 369.

XV. Facetiarum Joannis Biffi Mediolanensis Poëtæ, ad Illustrissimum, & Excellentissimum Virum D Laurentium Medicem, atque Carmina elegiaca, quæ sunt: Ad Beatam Virginem gratiarum actio. Vita Sancti Martini Turonensis. Vita S. Cæciliæ. Vita S. Clementis, & alia ejusdem generis.

In fine Carminum Joannis Biffi, *Romæ* primùm, postea *Mediolani impressorum, anno* 1512. quæ editio servatur in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii Mediolani, extat sequens adnotatio, charactere sæculi ejusdem: „ Biffus hic scripsit „ etiam librum cui Titulus

XVI. Servii Honorati Vocabula brevi compendio, cum authoritatibus ipsius Virgilii utilissima pro pueris ad disputandum; erant autem ea vocabula ordine alphabeti digesta, ut singulis litteris, singuli libri inscriberentur hoc modo: „ De littera B. liber secundus incipit. Hunc libellum porro Petro Guerrino dicavit Biffus.

XVII. Donatellum etiam edidit pro lingua latina pueris tradenda, quem Archiepiscopo Mediolanensi Arcimboldo dicavit, in 4. sine anno, & Typographo. In fine ejusdem leguntur alia Carmina Biffi nostri.

Videndus Cl. Saxius in Hist. Typograph. Mediol. atque Abbas Picinellus in suo Athenæo pag. 291.

CCXX.

BIFFUS JOANNES AMBROSIUS.

Optimè Abbas Picinellus Joanni Ambrosio Biffo tribuit Alciati Emblemma, in quo visitur Juvenis, qui ad astra anhelat, sed pondere pedibus affixo miserè est detentus, nam & à Parentibus Joannes noster, & à paupertate litteris abstractus, solis ingenii sui viribus ad Parnassi verticem, ut optaverat, evolare non potuit, & victum sibi comparandi gratia, summo cum mærore Musæum distrahere coactus fuit. Tandem è Patrio Cœlo Lovanium adscitus, ibi Italicæ linguæ Magister efficitur, uti narrat Hieronymus Borserius, qui & Scriptoris nostri Musæum supradictum, & specimina plura pro suo Theatro efformando se aquisivisse testatur; multa nihilominus Auctoris nostri ingenii monumenta supersunt, videlicet:

I. La risorgente Roma, sopra le Imprese di Costantino il Grande, Canti XIII in ottava Rima. *Milano, presso il Como*. 1611. *in* 12.

II. Varii Poëmi.

III. L'Adda, Poema nelle glorie del Conte Francesco d'Adda.

IV. Opuscoli varii d'Ericcio Puteano, traddotti dal Latino in Italiano.

V. De Nei, Discorso di Lodovico Settala, traddotto dal Latino nell'idioma Italiano.

VI. Discorso sopra il fuoco perpetuo delle Vestali.

VII. Instituzione delle antiche Dignità.

VIII. Consiglio sopra la cognizione delle Anticaglie.

IX. Un Trattato di varie Erudizioni.

Utinam & Ghilinus in sui Theatri parte II. & Hieronymus Borserius in sui Supplementi cap. XII. & Picinellus in suo Athenæo pag. 256. nobis aperuissent ubi aut impressa, aut MSS. supradicta reperiantur, nam ego præter I. nullum alium vidi, nisi etiam, id quod asserit Comus Impressor in sua ad Lectorem Epistola ad calcem libri cui titulus: Varron Milanes; idest, quod Opera Joannis Ambrosii Biffi sint

X. Le spiegazioni dei Vocaboli Milanesi, in supradicto libro existentes.

XI. Carmina Italica plura: extant in libro, cui titulus: Le Muse Toscane di diversi nobilissimi ingegni da Gerardo Borgogni raccolte. *Bergamo, per Comino Ventura*. 1594. *in* 4.

CCXXI.

BIFFUS RUGLERIUS.

Ruglerius Biffus memoratorum pluries Statutorum Patriæ Revisor & ipse fuit. Anno MCCCLVIII. die XXIX. Januarii, tanquam unus è Judicibus Venerandi Mediolanensis Collegii, favore Antonii Vignati Laudensis Optimatis, in controversia Feudi Castri, & Plebis Turani Sententiam adversùs Brutium Viceccomitem Luchino Mediolani Principe genitum, & Laudæ Dynastam pronunciavit; de qua rogatum fuit Instrumentum anno, & die quibus supra per Joannem Ongaronum publ. Mediol. Notarium. Inter Nobiles J. Consultos Coll. hujus Urbis ad-

adſcriptus fuit anno MCCCXLVIII. moritur verò anno MCCCLVIII. Nil habemus de ipſo præter jam dicta, ſcilicet:

I. Statuta Patriæ Mediolanenſis reviſa, & ordinata.
II. Sententia lata adverſus Brutium Vicecomitem &c. ut ſupra.
Obſervandi ſunt Defendens à Lauda in Diſcurſ. X. Hiſtoric. Civit. Laud. pag. 503. Fannian. in Famil Biſſa, MS. atque pluries laudatus Sitonus art. 36.

CCXXII.

BIGAROLUS JOANNES BAPTISTA.

Joannes Baptiſta Bigarolus Patria Mediolanenſis, ex Familia verò Papienſi oriundus, anno MDCXLII. Clericus Regul. S. Pauli effectus eſt. Philoſophicis, & Theologicis diſciplinis excultus, inde Sacris Concionibus vacans, Verbum Dei in multis Italiæ Urbibus magna cum laude diſſeminavit. Sed ætate ſuccreſcente infirmiori valetudine præpeditus, munus Concionatorium depoſuit. Obiit Præpoſitus Collegii Ticinenſis anno MDCXCV. Scripſit, & edidit uno Volumine Sacras Conciones titulo ſubſequenti, ſub auſpiciis Leopoldi Auguſti.

I. Prediche Quareſimali. *Milano, per Franceſco Vigoni. 1686. in 4.*

CCXXIII.

BILLIUS, ſive de BILLIIS ANDREAS.

De Andrea noſtro paucis verbis me expediam, poſtquam Clariſſimus Muratorius in T. XIX. Rerum Italicarum Scriptor., ex profeſſo, & abundanter diſſeruit in Præfatione Hiſtoriæ Auctoris noſtri præfixa; libenter igitur Lectorem meum ad ipſam remitto, & tantùm addo, quod Philippus Vicecomes Converſani Epiſcopus, atque ejuſdem Religionis Eremitanæ Sancti Auguſtini alumnus, uti & Andreas Billius, in accuratiſſimo ejus MSto cui titulus: de Conventu Sancti Marci, notatum reliquit ſicuti egomet inſpexi, Andream noſtrum vocatum fuiſſe alterum Auguſtinum, atque litteris ita præditum, ut triginta tria Opuſcula confeciſſe ſcribat, quod penè miraculo adſcribitur, nam adhuc juvenis obiiſſe fertur Senis, anno MCDXXXV. ſepultuſque ibi in Sancti Auguſtini Templo, dum Vicarii Generalis ſuæ Religionis munus gerebat. Amplum Elogium ei texuit Johannes Schipoverus Weſtphalus, & ipſe ex Eremitarum Auguſtinianenſium familia in ſuo Chronico de Arci-comitibus Oldemburgicis anno MDIV. ſcripto, atque inter Rerum Germanicarum Scriptores à Meibomio editos in T. II. relato his verbis: „ hic tam univerſalis Homo „ fuit, ut Græcam, Hebraicam, Latinamque linguam haberet optimè cognitam. Hic è duabus „ primis in noſtram multa traduxit, & in Arte „ Oratoria alter Cicero, in Philoſophia ſecundus „ Ariſtoteles, in Theologia Patris ſui Auguſtini „ pediſſequus, perfectus erat. Quæſtiones de Anima, Interpretationes Evangeliorum, Longobardorum, & maximè Mediolanenſium hiſtorias, & „ alia multa aptè, & diſtinctè compoſuit &c. De iſtius magni Viri doctrina teſtis etiam Patria mea chariſſima fuit, dum anno MCDXXXII. in ipſa Regens ſui Conventus extitit, atque Concilio Florentino interfuit anno MCDXXXIV. à Jacobo Philippo Bergomenſi homo ſcientia, & opere divinus appellatus. Quid plura? Nobiliſſima Billiorum Mediolanenſis Familia, cujus antiquiſſimum Sepulcrum uſque hodie viſitur in S. Guilielmi Sacello, Eccleſiæ Sancti Marci hujus Urbis, & quod ante elatum denuo pavimentum in area Presbyterii extabat, jure meritò gloriari poteſt de hoc Andrea omni ævo memorando. Nos Opera illius hìc exhibemus, ſervato tantum ordine, quo ipſa præ manibus habuimus, & deinde cætera ſicuti ab aliis relata:

I. Hiſtoria Fratris Andreæ Billii Patriâ Mediolanenſis, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, in novem libros digeſta, ab anno MCDII. uſque ad annum MCDXXXI. nunc primum prodit è Manuſcripto Codice Pergameno Bibliothecæ Ambroſianæ, cum duobus aliis Manuſcriptis Codicibus, uno Novarienſi, & altero ornatiſſimi Viri Comitis Caroli Pertuſati collata. Extat in Murat. Rer. Ital. Script. Tom. XIX. pag. 1.
Variantes lectiones ex quatuor MSS. ſummo cum labore, egomet hauſi; ad calcem verò Codicis Ambroſiani, qui eſt antiquior, litteris rubronigris in Pergameno ſcriptus, ita legitur: *Siluit poſtea ab Opere, quia mortuus eſt. Thomas Curtius Presbyter Mediolanenſis tranſcripſit hoc Opus, & id expedivit XVI. menſis Maji MCDLXXII.* Idem Opus ſervatur MS. in Bibliotheca Vaticana, duobus Codicibus n. 1298. & 5297. ex Montfaucon Biblioth. Bibliothecarum MSS. Tom. I. pag. 119. Impreſſum eſt etiam in Voluminis IX. Parte VI. Antiquitatum Italicarum Grævii: ſervatur & in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum, in Pergameno litteris, atque miniaturis deauratis exornatum.
Abbas Picinellus Opera quam plurima iſtius Auctoris protulit, quæ aſſerebat MSS. ſervari in Bibliotheca Fratrum Eremitarum Sancti Marci; ſed aut ex ipſis multa periere, aut ea, quæ extant in Ambroſiana, cum ipſis confundebat, nos à Codicibus Ambroſianis incipimus.
II. F. Andreæ Mediolanenſis Ordinis Eremitarum Beatiſſimi Auguſtini Paniſcolaria, ad Alphonſum Aragonum Regem adverſùs ſchiſma Benedicti; extat in Ambroſiana in MS. Codice ſignato H. n. 117 litteris rubro-nigris, & in Bibliotheca S. Marci.
III. Ad Reginaldum Rhemenſem Archiepiſcopum de concordia, & meritis Ordinum ſuper generali Indulto Alexandri Papæ V. Extat in Ambroſ.
IV. De Diſciplina Ordinis. Admonitio habita in Capitulo Bononienſi. Ibidem.
V. Admonitio, ad F. Manfredum Vercellenſem, de Vita ſua. Ibidem.
VI. De Inſtitutis, Diſcipulis, ac doctrinâ Fratris Bernardini (Senenſis) Ordinis Min. lib. II. hic non eſt in Codice S. Marci.
VII. Ad Barchinonenſes de littera H. qua nomen Chriſti fuerat ſcriptum. In utraque Bibl. ut ſup.
VIII. Sermo de converſione, & translatione Beatæ Monicæ Matris Beatiſſimi Patris Auguſtini. Ibid.
IX. Tractatus de Ordinis noſtri forma, & propagatione, ad Fratrem Ludovicum Ordinis Eremitarum. Ibid.
X. Querela pacis. Extat in MS. Bibliothecæ Ambroſianæ ſignato H. n. 66. in fol. à quodam Aloyſio de Strata ſcripto, & ad Conventum S. Mariæ Coronatæ olim ſpectante.
XI. De pace cum Philippo Mediolanenſium Duce componenda, ad Alphonſum Regem Aragonum. Extat ibid.
XII. In Exequiis Jo. Galeazii Vicecomitis Ducis Mediolanenſis, Laudatio Funerea. Ibid.
XIII. Pro ſuſcipienda in Bohemos expeditione, ad Jordanem Urſinum Presbyterum Cardinalem. Ibid.
XIV. In Caſtris Philippi Ducis Mediolanenſium Oratio Militaris. Ibid.
XV. Altera Oratio ad eumdem Ducem. Ibid.
XVI. Annotationes in Evangelia Quadrageſimæ MS. in fol. maximo in Pergameno, pagg. 752., cum miniaturis deauratis: in prima littera, quæ eſt O, viſitur Auctor, ſuper eminentem Cathedram in actu legendi librum, cum Auditoribus Regularibus variorum Ordinum, atque ad calcem primæ pag. adſunt Inſignia Billiorum Familiæ; in fine ſic legitur, litteris rubro-nigris: „ Hic finis libri Annotationum in Evangelia „ Quadrageſimæ P. B. Andreæ Mediolanenſis „ Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini. Deo „ ſemper gratias. Amen. Cœpta Bononiæ, producta Piſis, completa Senis, nam multa intervenere ad annum Milleſimum Quadringenteſimum, ac Trigeſimum Primum; in die Feſto „ Sancti Auguſtini, quod optaveram; Date „ laudes, ac preces Deo. Amen. Frater Andreas Mediolanenſis Cognomine Billiadarum „ explicit. Extat in Bibliotheca Cœnobii Sancti Marci Mediolani.
XVII. Sermones ab Adventu uſque ad Reſurrectionem Chri-

Christi. MSS. in fol. max perg. litteris rubronigris, ac miniat. deauratis, justæ molis. Extat ibid.

XVIII. Primus, & secundus liber Physicorum, cum principio libri tertii MS. in fol. max. perg. Manu aliena antiqua sic adnotatum est in principio: Scriptum hoc super Physicis, supervenienre morte incompletum, fecit Angelicus Doctor Magister Andreas de Billiis de Mediolano. Extat ibid.

XIX. Commentaria in Genesim. MS. in fol. perg. pagg. 40. est Codex imperfectus. Ibid.

XX. In primum librum Sententiarum. MS. fol. perg. justæ molis. Codex imperfectus, cui aliena manu inscriptum est ut supra. Ibid.

XXI. In Metaphysicam Aristotelis Commentaria. MS. in fol. perg. justæ molis cum litteris rubro-nigris, & stemmate Billiorum. Ibid.

XXII. Interpretatio Physicorum Aristotelis. In fine sic legitur: Explicit F. B. Andreæ Mediolanensis Interpretatio libri Physicorum Aristotelis ex Græca in Latinam linguam. MS. in fol. parvo perg. ab Auctore egregie scriptus litteris rubronigris, & deauratis cum stemmate Billiorum. Ibid.

XXIII. Aristotelis liber de Anima, in fine sic legitur Litteris uncialibus F. B. Andreæ Mediolanensis nova Interpretatio in tribus libris Aristotelis de Anima, ex Græca in Latinam linguam translatis. Deo item gratias. In principio adest argumentum Operis, atque sequentes Versus Auctoris:

Virgo pios oculos, mentemque intende benignam;
Supplicibus nam sola malis superes Veneranda;
Usque adeo absorpti pervastis mergimur undis,
Hæremusque rati, si non tua dextra revellat,
Unde sinusque tuos lati gremiumque petamus.

Beatissimæ V. M. F. B. Andreas Illiceto. MS. in 4. perg. optimè scriptus cum miniaturis. Ibid.

XXIV. Terentii Comediæ à F B. Andrea Mediolanensi scriptæ in pergameno peregregiè cum suis variis Commentariis marginalibus, atque variantibus lectionibus interlinearibus. MS. in 4. perg. pag. 180. Ibid.

XXV. In libros Evangelicos lib. IV. Ex Draudii Bibliotheca Classica pag. 254.

XXVI. In Exhameron. Ex eodem pag. 290.

XXVII. De Turcarum origine, Commentarius. Ex Lasor à Varea, & ex Vossio, qui Operi isti titulum dat: Tractatus de detrimento Fidei Orientis, sive de origine Turcarum.

XXVIII. Expositio super *Missus est Angelus*, ex Maracii Bibliotheca Mariana pars I. pag. 80.

XXIX. Expositio super Canticum *Magnificat*, ex Maracio, & Aloysio Novarino.

XXX. Sermones Festivi de Beata Virgine, ex eodem.

XXXI. De Excellenti dignitate Virginis Mariæ. Opusculum insigne, ex eodem.

XXXII. De Amore, & magnitudine Crucis, ex Picinello.

XXXIII. De non necessario mortis metu lib. I. ex eodem.

XXXIV. Historia Longobardorum lib. I. ex eodem.

XXXV. Exordia super practica Rethorices, ex eodem.

XXXVI. De Arte dicendi lib. III ex eodem.

XXXVII. Orationes, & Epistolæ lib. II. ex eodem.

XXXVIII. Grammatices, sive de octo partibus Orationis lib. VIII. ex eodem.

XXXIX. In Aristotelem de Cœlo & Mundo, ex eodem.

Videndus igitur Picinellus in Athenæo pag. 28. Philippus Bergom in supplem. Chron. lib. XV. Scriptores Augustiniani, Possevinus in Apparatu, Carisius, aliique.

CCXXIV.

BILLIUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Billius Mediolanensis Vir nobili Familia ortus præclarissimos mores cum virtutum splendore conjugens dignus habitus est, qui defuncto Guillielmo Bastono Civi suo Episcopo Papiensi succederet. Ad eam Cathedram assumptus est à Paulo V. Pontifice anno MDCIX. die XIX. mensis Januarii, & Pallio, cujus usu Ticinenses Antistites in gratiam Sancti Enodii, (de quo infra erit dicendum) Apostolicæ Sedis Privilegio sunt insigniti; à Cardinali Andrea Peretto exornatus est. Sibi

Tom. I.

A commissum gregem vigilantissimè rexit annos circiter octo. Fato functus est anno MDCXVII. Scripsit:

I. Epistolas plures ad Cardinalem Fridericum Borromæum, quæ extant MSS. in Ambrosiana in Collectione Epistolarum ejusdem Friderici.

II. Constitutiones novas factas in Synodo Diœcesana Papiensi celebrata anno MDCXII. *Papiæ, apud Petrum Bartoli. 1612. in 4.*

Agit de eo Ughellus in Papiensibus Tom. I. Ital. Sacræ.

CCXXV.

BIMIA BENEDICTA.

IN suburbio Oppidi Varisii, cui nomen Bimium superius, orta est Aloysio Bimio patre Benedicta, quæ in ipso juventutis flore Mundi oblectamenta despiciens, licet à nobilissimis adolescentibus ad nuptias expeteretur, clam parentibus ad Montem Varisio imminentem, ubi Deiparæ Virgini dicatum Templum magno populorum undique confluentium concursu frequentatur, secedens, Beatis Virginibus Catharinæ, & Julianæ ibidem Domino famulantibus comitem se adjunxit, nihil verita saxorum, & specus horrorem, in quo annos integros quinque cœlestem potius, quàm mortalem vitam traduxit. Inde anno MCDLXXVI. egressa die X. Augusti Monasterium in eo Monte constructum adiit, ibique sacro suscepto habitu paulò post Antistita communibus suffragiis constituitur. In eo munere mirum qua vigilantia sibi creditas Christi Sponsas custodierit, quibus curis Cœnobii census auxerit, quibusque novis molitionibus Ædes sacras ampliaverit. Cum autem plurimum eloquentiâ valeret, non solum Monialibus, sed & laicis hominibus cœlestibus monitis vitæ præcepta sæpe tradere consueverat. Eam quoad viveret Leo X. Pontifex Maximus Monasterii præfecturam tenere jussit Diplomate dato Romæ die XVII. Martii MDXIII. Meritis tandem, atque præclarè gestis illustris migravit in Cœlum die XIX. Januarii MDXIX. Scripsit:

I. La Vita della B. Giuliana Monaca nel Monistero di Sancta Maria sopra il Monte presso Varese

Eam Manuscriptam esse in Ambrosiana testatur Picinellus in Athenæo pag. 78. Illam tamen ego non vidi.

Acta Benedictæ conscripsit Cæsar Tettamantius in libro suo, cui titulus: Historia del Sacro Monte sopra Varese. *Milano, per il Pontio, e Piccaglia. 1614. in 8.*

CCXXVI.

BIMIUS FRANCISCUS.

NUnc relatis tantæ Virginis, quæ extant, Monumentis, ad Viros Bimios transcundum est, quorum eruditio, atque doctrina Familiæ suæ vetustatem decorarunt. Primus omnium occurrit Franciscus Bimius ignotus Picinello, cæterisque de Bimiorum Gente scribentibus. Illud tamen dolori nobis est, effugisse diligentiam nostram eruditi hujus Genitores, & Acta; hoc enim tantummodo scire licuit ex infra laudando ejus Opere, vixisse Franciscum sæculi superioris initio, tunc cùm Federicus Borromæus præclarissimus ille Cardinalis, & Doctorum Virorum Mœcenas incomparabilis Mediolanensem regebat Ecclesiam, & anno MDCXIV. in perinsigni Basilica S. Ambrosii Canonici officio functum fuisse.

In Ambrosiana Bibliotheca Codicem reperi MS. in fol. signat. D. num. 104. hoc titulo

I. La Storia della Genealogia degl' Illustrissimi Vitaliani Borromei di Milano. In Codicis fine sic legitur: Scritta da me Francesco Bimio d'ordine dell' Illustrissimo Sig. Cardinale Borromeo alli XXV. di Marzo MDCXIV.

Aliud ibidem servatur hujus Voluminis exemplar pariter in fol. signat. D. num. 44.

CCXXVII.

BIMIUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Bimius Matthæi celeberrimi Collegiati Physici Mediolanensis, cujus inferiùs recurret memoria, & Catharinæ Castillioneæ Conjugum filius, Vir acerimo ingenio, præstanti judicio, insigni eruditione præditus, studiis, quæ humaniora appellantur, exornatus, Philosophiæ se totum dedit, & optimarum artium culturâ emicuit. Laureâ in Medicina susceptâ in Ticinensi Academia, ibidem per annos aliquot facultatem ipsam publicè docuit. A Carolo V. Augusto Equitis, Comitis, ac Protophysici dignitate, necnon aliis magnis honoribus auctus, Romam à Pio IV. satis uberi stipendio constituto accitus, intimus sibi, primariusque Physicus constitutus est. Eo in munere tanta cum laude vixit, ut illum Pontifex apprimè dilexerit, maximis donis atque dignitatibus exornaverit, & Urbis Archiatrum constituerit. In rebus gerendis singularem prætulit integritatem, atque prudentiam, earumque virtutum gratiâ ejus consiliis non rarò in arduis negotiis usus est Pius. In ægrotantibus præsertim pauperibus curandis humanissimus fuit, & in arte Physica, maximè in prognosticis pronunciandis excelluit, ideoque Principibus, & illustribus Viris acceptus. In Oppido Varisiensi sumptu ingenti elegantissimas Ædes excitavit, in quibus sæpius Proceres nobilitate, & dignitatibus claros splendido suscepit hospitio. Animam emisit anno salutis MDLXVI. atque in Insigni Beatæ Virginis Deiparæ Templo, quod in Monte apud Varisium frequenti populorum concursu colitur, tumulatus est, ubi in ejus, atque Avorum laudem Joannes Petrus Bimius Elogium marmori incisum apponendum curavit, quod in Paulo Bimio loco suo recitabimus.

Plura Typis tradenda elaboraverat, quæ ad nos non pervenerunt; eorum tamen titulos posteris servavit Gothardus Reyna in Epistola præfixa Consultationibus legalibus Joannis Petri Bimii Auctoris filii in editione Veneta Damiani Zenarii anno MDLXXXVIII. quam integram exscripsit Curtius in libro, cui titulus: Notizie historiche intorno a' Medici Scrittori Milanesi, pag. 86. Ea sunt:

I. Paradoxa Medica in Palatino Gymnasio coram Duce Francisco Sfortia disputata.
II. Praxis Artis Medicæ. Hanc Reyna hortatur filium, ut in lucem edendam suscipiat his verbis: „ Tua est „ nunc cura, tuæ sunt partes, ne hæc tanta res deli„ tescat, aut pereat &c.
Arbitramur ista esse Opera Medica à Moriggia indicata lib. III. Nobil Mediol. cap. X. ex quo Picinellus pag. 272. verba mutuatus est, ambo ut plurimum Opera eruditorum indicare contenti nihil tradunt, quod posteros ulteriùs doceat.

CCXXVIII.

BIMIUS JOANNES PETRUS.

QUidquid hactenus de Joanne Baptista Bimio diximus, multum quidem Lectoribus videri possit, sed maxima tanti Viri laus ex eo, & Margarita Calvasina genitus Joannes Petrus censendus est. Patris virtutes præclarissimus filius æmulatus, primum inter Jurisconsultos in hac Urbe conscriptus anno MDLXXX. Oratoriæ Facultatis postmodum ornamentis claruit. Legalibus quoque studiis tam benè imbutus extitit, ut doctissimus inter Causarum Patronos ætate sua haberetur. Non modica in existimatione Opera ejus Legalia apud Sacræ Romanæ Rotæ Auditores semper fuere, ut frequenter eorum authoritate nitantur tam celebris Ordinis oracula. Obiit anno MDCXXXI. hoc Epigrammate à Francisco Ruglerio lib. II. commendatus.

Explicat implexos Bimii mens enthea nodos,
Sistit & in tuto per vada cæca gradum.
Dixeris hæc sacro deprompta oracula Phœbo,
Non legum interpres, Conditor est Bimius.

Hujus ingenii lucubrationes fuere:

I. Consilia legalia Philippo II. Hispaniarum Regi, & Principi Filio nuncupata. *Venetiis, per Damianum Zenarium.* 1588. 1598. *&* 1611. *Tom. III. in fol.*
II. Vitæ Caroli Borromæi Laudatio brevis, dilucida, & verissima. *Mediolani, apud Pontium.* 1585. *in* 4. In eodem Libro extant Carmina Bernardini Sicci, & Antonii Mariæ Carabelli Civium Mediolanensium.
Laudatur à Fontana in Bibliotheca Legali, Siton. art. 654. in Athenæo Picinelli pag. 320. & aliis.

CCXXIX.

BIMIUS MATTHÆUS.

MAtthæus Bimius Equitis Jo. Petri J. C. Coll. & Violantæ Abbiatæ Foreriæ filius anno MDCXII. & ipse in Collegium Nobilium J. Consultor. Mediol. cooptatus, Cæsareus Comes Palatinus, Regius Consiliarius, Quæstor Magistratus extraordinariorum redditum; hinc Regius Ducalisque Senator Mediolanen. Provinciæ, mox Cremonæ Prætor, Regens subinde in Supremum Italicarum rerum Consilium adscitus, demum Regis Philippi IV. munificentiâ Marchio insignis Oppidi Binaschi; Cœnobium Cappucinorum in Oppido Tradati condidit, & in ejusdem Templo anno MDCXLV. die V. Julii collocavit magnam partem Corporis Sancti Chrysonis Martyris effossam Calari ex Basilica Constantiniana S. Saturnino dicata, cujus meminit Bosca in Martyr. Mediol. ad diem XXVI. Sept. & in Notis ibidem. Varisii etiam suo ære Scholas, Collegium, & Ecclesiam Patribus Societatis Jesu erigi curavit ex testamento. Extat ejusdem mnemosynon in sacello gentilitio Templi D. Victoris ad Corpus Mediol. hisce notis incisum:

MATTHAEI BIVMII
MENTEM AC NOMEN
INNATAE DOTES AQVISITAE OPES
DOCTRINAE MVLTIPLICIS
SAPIENTIAE MIRABILIS
VIRTVTIS SINGVLARIS FIRMARVNT
PROBARVNT ORNARVNT
DIVIS DEIPARAE DEO
PIETATEM
DONARIA SACELLA AEDES
TEMPLA TESTANTVR
I. C. MEDIOLANENS. COLLEGIVM
SVSPEXIT
CLIENTES AC IVDICES MIRATI SVNT
COM. PALATIN. CAESARIS AVLA VOLVIT
DISERTISSIMVS ORATOR CALAMO
ET LINGVA PRIVATIM SEMPER
ET PVBLICE FREQVENTER
ETIAM AVGVSTAE OSTENDIT
REG. CONSILIARIVM QVAESTOREM
SENATOREM
TANDEM AD CATHOLICAM CVRIAM
IN SVPREMO ITALIAE REGNO EVOCATVM
NE TANTIS TITVLIS DEBITA DEESSET
CORONA
MORS ACERBA AETATIS ANN. LVI.
MATVRA MER. MARCHIONEM INVENTVM
XVI. SEPTEMBRIS ANNO MDCXLVI.
EXTINXIT
HIPPOLYTVS CASTILLIONAEVS
COLLEG. MEDIOL. PHYS.
ET COMES PALATINVS
EX TESTAMENTO
ET SENATVSCONSVLTO EXECVTOR
VT AETERNAE MEMORIAE VIVAT
HIC INSCRIPSIT LABENTE ANNO EODEM.

Hæc

Hæc de tanto Viro exhibeo :

I. Oratio in funere Augustiss. Hispaniar. Reginæ Isabellæ Borboniæ dicta die Jovis XI. Kal. Januarii MDC XLV. *Mediol. apud Malatestas*, *in* 4. quæ Italicè necnon Hispanicè denuo recusa fuit.
II. Allegationes plures apud Archintos, Solivetam, Benaliam, &c.
III. Vota Fiscalia apud varios J. C.
IV. Carmina Latina atque Italica, extant in Libro, cui titulus in Laurea Antonii Ferni : Collectore Paulo Bellono. *Papiæ*. 1610. *in* 4.

Extat ejus Elogium inter alia Excell. apud Insubres Supremi Senatus Jacobi Philippi Terzagi. *Impr. Mediol.* 1638. *apud Rollam*.

Ex Picinello pag. 416. Sitono pag. 194. art. 822. & schedis P. Berettæ.

CCXXX.

BIMIUS PAULUS.

PAulus de Bimio Johannis J. C. Coll. filius, ex LX. patriæ Decurionibus, ingreditur & ipse in Collegium Jurisconsultor. Nobil. Mediol. anno MCDIII. Primarius juris Interpres in Universitate Patavina, à Philippo Maria Vicecomite Legatus ad Martinum V. Pont. Max. à suorum Collegio ad Brandam Castillionæum S. R. Eccl. Cardinalem tunc Imperialem Locumtenentem, & ad Archiepiscopum Mediolanensem Jo. Vicecomitem gratulationis causa missus, Oratoria, Poëticaque facultate præstantissimus, obiit anno MCDXXII. atque hujus præclarissimi Viri gesta fusius sequens memorat cenotaphium, quod in Ecclesia Colleg. S. Mariæ in Monte apud Varisium conspicitur :

PAVLO BIMIO SAPIENTISS. I. C.
IOANNIS FILIO COLL. MED. I. C. AMPLISS.
PATAVII PVB. LEGVM INTERPRETI
IMPERIALI VICARIO
VERONAE MODERATORI
AD MARTINVM PONTIFICEM V.
E CONCILIO CONSTANTIENSI PAPIA
TRANSEVNTEM
NOMINE DVCIS PHILIPPI MARIAE
VICECOMITIS
VNIVERSI CLERI AC POPVLI
PRO CONSECRATIONE ARAE
METROPOLITANAE LEGATO
SIGISMVNDI IMPERATORIS FAMILIARI
NOBILI POETAE
AC PERFECTO ORATORI
IACOBO PROAVO OMNI LITERARVM
GENERE PERPOLITO
EIVSDEM COLL. I. C. CELEBERR.
AC PAVLI NEPOTI NON DISSIMILI
MATTHAEO AVO
VIRO NON SOLVM ELEGANTIA MORVM
VERVM ETIAM FIDEI
ET VITAE INTEGRITATE INSIGNI
IO. BAPTISTAE PATRI PHILOSOPHO
SVMMO INGENIO
ET EXQVISITA DOCTRINA
EQVITI COMITI PROTHOPHISICO
CAESAREO
NEC NON PII IV. PONT. MAX.
PRIMARIO PHYSICO
ADEO EXCELLENTI VT DIVINVS POTIVS
QVAM HVMANVS HABERETVR
ADEO IN EXPLICANDIS NEGOTIIS
PRVDENTI VT SAEPIVS ETIAM
IDEM PONTIFEX EIVS CONSILIO
IN ARDVIS VTERETVR
IO. PETRVS COMES ET EQVES PIVS
AC. COLL. MED. I. C.
AD MAIORVM SVORVM MEMORIAM
RENOVANDAM
ET PATRI CVIVS OSSA HIC HVMANTVR
SIBI LIBERISQVE SVIS
H. M. P.

Quæ reperi de ipso accipiat Lector :

I. Pauli Bimii Juris Consulti Orationes & Poëmata ex antiquissimo ejus libro decerpta nunc primum edita. *Mediolani, apud Marcum Tullium Malatestam*. 1612. *in* 4.
II. Pauli de Bimio Oratio latina, ad Martinum Papam V. extat in MS. Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, signato D. n. 116. in fol.
III. Collatio ad Reverendissimum Dominum Brandam de Castilliono pro parte Collegii Mediolanensis. Ibidem.
IV. Sermo eruditus in die sacræ solemnitatis Joannis Vicecomitis anno 1489. Ibidem.
V. Carmina ad Pandulphum Malatestam Mediolani Gubernatorem. Ibidem.
VI. Carmina pro æquanimitate vitæ. Ibidem.
VII. Epistola ad Thomasinum de Fano ejus discipulum. Ibidem.
VIII. Epistola metrica ad Sigismundum Cæsarem. Ibidem.

Omnia singillatim describere optimè duxi, nam non ex integro impressa sunt in libro n. I. supradicto, neque accuratè, atque fideliter, uti in MS.

Vide Siton. pag. 78. artic. 105. Picinellum pag. 449.

CCXXXI.

BIMIUS PAULUS HIERONYMUS.

HUnc Virum mihi humanissimum, & cognovi, & summa cum voluptate pluries secum versatus sum, nam non solummodo in rebus Medicis, verùm etiam in aliis disciplinis, præclara eruditione præditus erat. Vivebat adhuc dum sæpè laudatus Curtius Opus suum elaborabat de Medicis Scriptoribus Mediol. atque in ipso legitur, Bimium nostrum parentes habuisse Carolum Antonium, & Hieronymam Carcanam, celebresque duos Magistros alibi à me laudatos, atque laudandos, Carolum Ambrosium nempè Cattaneum, atque Thomam Cævam, ambos è doctissima Societate Jesu. Papiæ Medicinam didicit à Siro Friggio, Petri Francisci celeberrimi Operum Hippocratis Commentatoris filio, ibique donatus laurea, Collegium Physicorum Mediolanensium ingressus est anno MDCXCIV. Nunquam studia intermisit, etsi pro eo in morbis curandis Magisterio continuò quæreretur, & quod plus est, studiorum amori, singularem adjunxit erga Superos pietatem. Obiit anno MDCCXXXI. & in Templo Sancti Hieronymi PP. Societatis Jesu apud Proavos jacet. Hic est ejusdem Lucubrationum Elenchus ;

I. Prognosticorum, & Aphorismorum Hippocratis felix recordatio à Paulo Hieronymo Bimio Physico Collegiato Mediolanensi, & hoc anno in Sanitatis Illustrissimo Tribunali altero ex Conservatoribus, relata in memoriæ beneficium, pro ingenuis Medicinæ Tyronibus. *Mediolani Typis Hæredum de Ghisulphis*. 1696. *in* 4.
II. Encomiasticon lucis, sive profusa lucis encomia in physiologicis Medicinæ novæ fundamentis è veterum tenebris erutis, atque Cultro Anatomico, Autopsiæque caractere confirmatis &c. Epistola data pridie idus Augusti anno à partu Virginis. 1701. *per Marcum Antonium Malatestam*, *in* 8. ad insignem Physicum Venetum Ludovicum Testi.
III. Apparato Poetico Sacro della Chiesa di S. Eustorgio di Milano in occasione degli Ossequii prestati a dì V. Giugno MDCCVII. da S. A. S. il Sig. Prencipe Eugenio di Savoja a' Sagri Corpi di S. Eugenio Vescovo, e de' SS. Vittore, e Corona Martiri. *Milano, per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta*. 1707. *in fol.*
IV. Scrutinio Teorico pratico di Notomia, e Cirugia antica, e moderna, Dedicato agl' Illustrissimi, e Reverendiss. Sig. Priore, e Deputati del Ven. Spedale Maggiore di Milano. *Ivi, presso il Malatesta*. 1712. *in* 8.
V. Naturalezza del contagio bovino. *Milano, per il Malatesta*. 1712. *in* 12.
VI. Manuale d'avvertimenti, cautele, e remedj preservativi, e curativi della corrente Epidemia Bovina disposte a comune beneficio. *Milano, per il Malatesta*. 1712 *in* 12.
VII. Carmen Latinum, sive Hymnus ad Jesum Nascentem. Extat in eodem libro.

VIII.

VIII. Discorso sopra il lucimento della carne lessata. *Milano, presso il Malatesta*. 1716 *in* 8. de hoc libro nobis erit denuo dicendum in Ignatio Carcano.

IX. Hecatombes Lyrica, qua novissima Divina Mysteria, & Sanctorum merita recoluntur, præcipuè Sanctorum Sacrarum Religionum Fundatorum, quarum in hac Mediol. Diœcesi extant Monasteria, & plurium Sanctorum, quos Ecclesia Mediol. celebrat, & pia devotio veneratur. Auctore Paulo Hieronymo Bimio Physico Collegiato Mediolani, Comite, & Equite Pontificio, Cæsareo, ex Conservatoribus Illustrifs. Sanitatis Tribunalis. Dicata Eminentissimo Domino Domino Benedicto S. R. E. Cardinali Odescalco Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Metropolitano Archiepiscopo. *Mediolani, Typis Hæredum Dominici Bellagattæ*. 1722. *in* 8.

X. Estimina d'alcuni canelletti chiliferi, in 8.

XI. Moyses Philosophus. MS.

XII. Institutio Medica stricta, & soluta Oratione. MS.

XIII. Compendiosa medendi methodus. MS.

XIV. Sistema novum de Febribus. MS.

XV. Tractatus Angeologicus de sanguinis circulis. MS.

XVI. Circulus sanguinis annuus. MS.

XVII. De Fermentis Chilificationis, & Sanguificationis. MS.

XVIII. De diebus Criticis. MS.

XIX. De Urinæ separatione. MS.

XX. De Alvina evacuatione. MS.

XXI. De Medica Anatome, cum Prælectionibus. MS.

XXII. Hippocratis felix recordatio recudenda cum Commentariis. MS.

XXIII. Sacer Hymnorum apparatus. MS.

XXIV. Orationes plures pro variis Medicis laureandis, aut in Collegium cooptandis, partim editæ, partim MSS. Quæ omnia Anecdota servantur apud Suos.

Ex Bartholomæo Curtio pag. 200., & ex Epistola Lazari Augustini Cottæ, ad ipsum Curtium scripta pag. 277. 278., & ex Diariis Litterar. Italic. T. II. & T. XIII. pag. 479.

CCXXXII.

BINAGUS LAURENTIUS.

ARchitectonicam Artem æquè, ac Virtutum omnium ad Religiosum statum pertinentium culturam suspicimus in Laurentio Binago Mediolanensi. Regularium Clericorum in Congregatione Divi Pauli Decollati institutum amplexus anno MDLXXIV. sic pietati addictus fuit, ut tamen Architecturæ studiorum nunquam oblivisceretur. Quantum in ea præcelleret, ab eodem delineata Ædificia posteritati admiranda testantur. Hæc inter memoratur Divi Alexandri Templum in hac Urbe, quod colunt ejusdem Congregationis Viri Religiosissimi. Supersunt apud eos scripta, & Graphicæ Tabulæ ejusdem Binagi manu delineatæ, è quibus primo aspectu Auctoris peritiem facile capere possunt intuentium oculi. Neque tamen Italiæ tantum innotuit tanti Hominis meritum, sed cum in Hispanias operum ejus fama longè lateque diffusa esset, Catholicus Rex Philippus II. inter aliorum Typos illum Laurentii nostri selegit, cum de magnificentissima Æde, quam l'Escuriale appellamus, excitanda ageretur. Obiit Mediolani in Collegio S. Alexandri die XXIV. Aprilis MDCXXIX.

I. MSS. plures ad Artem Architectoriam spectantes, extant in Biblioth. Clericor. Regular. S. Pauli Mediolani. Meminerunt Barellius Tom. II. & Bosca de Bibliotheca Ambrosiana.

CCXXXIII.

de BINASCO GANDULFHUS.

BEatus Gandulphus de Binasco Mediolanensis, ex Ord. Minorum Conventualium S. Francisci, suo tempore Concionator egregius, cujus vita semper probata fuit, & mores inculpati, Vir magnæ abstinentiæ, & assiduæ contemplationis, in bona opera perpetuò erat intentus, castitatis

A fuit perquam studiosus, obedientiæ constanter, & integrè addictus, paupertate & humilitate facilè omnes superabat. Doctrinam Ecclesiasticam moribus ornatissimis illustrabat, divina quoque perfusus sapientia intrinsecus, semper cœlestibus fruebatur delectationibus. Porrò B. Gandulphus in hoc præcipuus, ut incenderet corda, & commoveret animos ad Crucem Christi bajulandam, qui cùm anno MCCLX. concionaretur in Oppido Policii Provinciæ Siciliæ, obiit die Sabbati Sancti, in Hospitali S. Nicolai, sepultusque in Cathedrali Ecclesia, quia tunc temporis non aderat ibi Fratrum suorum Conventus, qui postea fuit constructus, concepta jam devotione in B. Gandulphum, vel ab Universitate, vel (ut aliis placet) à Regina Blanca sub titulo S. Francisci. Corpus ejus ab Incolis præcipua
B colitur veneratione.

Scripsit:

I. Volumen Concionum in pergameno in folio, quod tostatur se vidisse P. de Pasqualibus in suis notulis ad librum de Ludis Scacchorum. MS. in Biblioth. Sancti Francisci Mediol.

Agit de eo Petrus Paulus Bosca in Martyrologio Mediolanensi in notis ad diem XIII. Januarii. Octavius Cajetanus Soc. Jesu Tom. II. de Sanctis Siciliæ, qui in animadversionibus testatur, Templa, Aras, & Imagines in Sicilia eidem positas fuisse cum Epigraphe *Sanctus Gandolfus*. Videndus etiam Tussignanus, qui Vitam ejusdem texuit. Lib. I. pag. 103.

C

CCXXXIV.

BINASCUS MALACHIAS.

BInæ, vulgò Binasco, Oppidum est notissimum ditionis Mediolanensis medio itinere Mediolanum inter atque Ticinum. Ultimæ tantum domus ejusdem sunt Agri Ticinensis, ideo plures se deceperunt, Viros quacumque de causa insignes Binaschi natos ad Ticinensem Provinciam pertinere scribentes. Noster vero, qui fuit Monachus Cisterciensis, nullibi à suis Scriptoribus memoratur; idcirco refero tantum quod de ipso inveni, scilicet:

I. Breviarium Ordinis sui ampliavit, & supplevit, atque Epistola Latina data ex Monasterio Torcellano mense Decembri MDLXXVIII. dicavit præclaro Viro Cosmo Plantanidæ Cisterciensium Monachorum Clarævallis Abbati maxime Venerando.
D
II. Litteræ plures latinæ extant inter Epistolas Francisci Cicerei in Codice MS. Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum. Hic Auctor ignotus fuit Armellino.

CCXXXV.

BINASCUS PHILIPPUS.

PHilippus Binascus, ut ipse de se testatur, in Oppido Binasco Ducatus Mediolanensis natus est. Ghilinus, qui malè ipsum Papiæ dixit natales habuisse, deceptus videtur à Libri titulo ipsius Philippi, in quo *Gentiluomo Pavese* notatur, sed post mortem
E Auctoris editus fuit non bene inspecto loco, ubi ipse asserit primam se lucem vidisse, scilicet Binasco. Ab ipsa ineunte ætate Musarum Studia coluit, in quibus quantum profecerit Opera ejus testantur. Unus ex iis præclarissimis Viris fuit, qui sæculo XVI. in Urbe Ticinensi Affidatorum Academiam instituerunt. In eo cœtu ob virtutis suæ meritum inter primos habitus Endimion vocabatur. Ingruentibus postmodum bellis, Gallisque universam Insubriam ferro, igneque vastantibus, Binascus diu profugus, & bonis omnibus spoliatus, in hostium tandem manus incidit, à quibus diuturno carceris squallore maceratus, tandem liber abire permissus est. Contracto ex loci, in quo diu captivus fuerat, humiditate oculorum morbo miseram pertulit cœcitatem, quæ Studia

dia ejus tam Poëtica, quam Legalia abrupit. Fuit Præceptor Beatricis Capellæ Venetæ Monialis in Monasterio Pusterulæ in Urbe Ticinensi Virginis eruditissimæ, cujus Carmina extant in lib. cui titulus: „ Ghirlanda della Contessa Angiola Bianca Beccaria „ contesta di Madrigali di diversi Autori da Stefano „ Guazzo. *Genova, per il Bartoli.* 1595. *in* 4. Ita asserit Comes Claudius Beccaria in Declaratione Carminum ejusdem Beatricis, quæ ibi extat. Obiit Philippus noster Ticini circa annum MDLXXVI. & tumulatus est in Ecclesia Sancti Theodori, in Sacello à se condito, in quo Distichon hoc legitur:

ALMA DEI GENITRIX BINASCHI LUMINE CAPTI
SUSCIPE DONA, PIO QUÆ TIBI CORDE DICAT.

Scripsit:

I. Delle Rime parte prima, e seconda. *Pavia, presso il Bartoli.* 1588. *in* 8. Hanc postremam jam cœcus condidit, & quia certè non omnia in hac Collectione leguntur, quæ sparsim pluribus in libris ego vidi, non incongruum duxi hic referre ubi de isto non ignobili Poeta Carmina aliqua inveniri possunt.
II. Carmina Italica, vulgo Sonetti, Sestine, e Canzoni num. XLIII. sunt inter ea Affidatorum.
III. Alia tria Italica extant in lib. cui titulus: Tempio alla Divina Donna Giovanna d'Aragona fabricato da' più gentili spiriti &c. *Venezia.* 1555. *in* 8.
IV. Alia in Collectione Gabrielis Joliti: Tom. I. *Editionis* 1572.
V. Alia duo in altera Collect. Joliti. Anno 1564.
VI. Alia Italica in lib. sic dicto: Sesto libro delle Rime di diversi eccellenti Autori, raccolte da Andrea Arrivabene, che sono in seguito di quella del Giolito.
VII. Alia in libro cui titulus: Rime di diversi nobilissimi, ed eccellentissimi Autori in lode della Signora Donna Lucrezia Gonzaga Martesana. *Bologna.* 1565. *in* 4.
VIII. Alia in libro nuncupato: Rime del Goselini, in 4.
IX. Aliud Carmen Italicum in Libro inscripto: Mausoleo di Poesie volgari, e latine in morte del suddetto Goselini. *Milano.* 1588. *in* 12.

Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ Italicæ quinque extant inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani, apud Pontium & Picaleam.* 1601.

Agunt de eo Ghilinus supracitatus in Theatro Part. II. pag 79. & allii.

CCXXXVI.

BIRAGUS CORNELIUS FRANCISCUS.

Cornelius Franciscus Biragus Nobilis Mediolanensis sæpè laudatam Religionem Minorum Conventualium S. Francisci professus est anno MDCXIV. & quia in eadem plura scripsit sub nomine supradicto Cornelii Francisci, atque alia post etiam ejus egressum, ut infra, cum sola Francisci appellatione Typis demandavit, ansam dedit Abbati Picinello de uno solo Birago duos in suo Athenæo nobis exhibendi. Fuit igitur Scriptor noster sui Conventus Patavini Prior sub anno MDCXX. atque in Universitate Ticinensi publicus Philosophiæ Professor per quindecim annorum spatium summa cum laude ita, ut Sacerdos secularis deinde factus, à Senatu Mediolanensi post Ludovici Septalæ obitum Cathedram in Scholis Palatinis hujus Urbis obtinuerit, ibique plurium Auditorum concursu Ethicam, atque Politicam Aristotelis palam doctissimèque explicaverit. Ei debemus:

I. Orationes plures in ingressu Studiorum, quæ sunt partim editæ, partim MSS.
II. Oratio de Laudibus Scientiarum. Ad Cardinalem Federicum Borromæum. *Mediolani, apud Feriolum.* 1626. *in* 4.
III. Commentaria, & Quæstiones in libros Aristotelis de Ortu, & Interitu. *Ticini.* 1626. *in* 4.
IV. De duplici hominis fœlicitate objectiva, & formali. *Mediolani, apud Jo. Baptistam Cerrum.* 1627. *in* 4.
V. De Generatione, & Corruptione. *Ticini, apud Nigrum.* 1621. *in* 4. Cardinali Mauritio Sabaudiæ Principi dicatus.
VI. Predica in lode de' Santi Ignazio, e Francesco Saverio, dedicata a Monsig. Girolamo Melzi Avocato Concistoriale. *Milano, presso il Ferioli.* 1622. *in* 4.
VII. De Monomachia, sive de Duello. MS.

Sic VVadingus in Catalogo Scriptor. Ord. Minor. littera C. pag. 44. Ghilinus in suo Theatro p. p. Franchinus in Scriptoribus Franciscanis. *Mutinæ.* 1693. *in* 4. pag. 150., & Picinellus pagg. 152. & 203.

CCXXXVII.

BIRAGUS FRANCISCUS.

Caduceatoris nomen dedit Picinellus Francisco Birago Nobili, ac Regio Feudatario Mediolanensi, eo quia & verbis, & scriptis querelas Nobilium Virorum componere satagebat: Adhuc etiam ejus libri in usu sunt apud eos, qui ad paces procurandas, & jurgia tollenda se convertunt, ideo & vivens suorum Civium amorem promeruit, & è vivis ereptus meritò ab omnibus laudatur ob optima Opera typis data, quæ sunt:

I. Discorsi Cavalereschi per acquetare le querele nate per cagion d'onore. Al Presidente Giulio Arese. *Milano, per il Bidelli.* 1622. *in* 8. *e Bologna per il Longhi.* 1686. *in* 4.
II. Consiglj Cavalereschi circa il modo di far la pace. *Milano, per il Bidelli.* 1623. *in* 8.
III. Il secondo libro d'essi Consiglj. *Ivi per lo stesso.* 1624. *in* 8.
IV. Cavalaresche Decisioni. *Milano, per il Ghisolfi.* 1637. *in* 8.
V. Appologia Cavaleresca per Torquato Tasso.
VI. Dichiarazioni, ed Avertimenti Poetici, Istorici, Politici, Cavalereschi, e Morali nella Gerusalemme conquistata del Sig. Torquato Tasso. *Milano, per Benedetto Somasco.* 1616. *in* 4.
VII. Trattato Cinegetico, overo della Caccia. *Milano, per il Bidelli.* 1626. *in* 8.

Laudatur ab Abbate Ghilino in II. parte sui Theatri, ab Abbate Picinello pag. 203. & à Crescimbenio in suo libro: Dell' Eloquenza Italiana pag. mihi 649.

CCXXXVIII.

BIRAGUS LAMPUS, sive LAMPUGINUS.

Vix credibile est, quanto mihi labore opus fuerit, ut de Lampo Birago, qui & Lampuginus ab aliis dicitur, sive Lampugninus, certum aliquid proferrem. Illud autem potissimum pendere me animo cogebat, quod alter Lappus Biragus appellatus, natione Florentinus ipsi coævus fuerit, sub eodem Præceptore Francisco Philelpho eruditus, Latini, Græcique Sermonis peritissimus, & quod magis est qui Dionysii Halicarnassei Antiquitates ex Attico Sermone in Latium transtulit, ut & noster. Accedebat ad tot tantasque difficultates Lampus alter junior, quem infra commemorabimus; similitudo enim nominis, atque Patriæ, unum è duobus conflabat, nisi diligentissimè inspectis Operibus utriusque veritas tandem, auspice Numine, prodiisset. Lucem nobis attulere Philelphi ipsius Litteræ ad Lampum nostrum, quæ extant in Edit. Veneta anni 1502. in fol. ubi sic habemus: „ Laudo bonitatem ingenii tui, qui ætate jam dudum „ ingravescens des Operam Græcæ Litteraturæ. Ex his namque verbis arguo, Biragum Mediolanensem alium à Florentino Castillionchio nuncupato esse, quem Vir Clar. Julius Niger Ferrariensis è Societ. Jesu inter Florentinos Eruditos memorat pag. 343. ille enim trigesimum tertium ætatis annum non excessit; ut supra laudatus Scriptor asserit. His addimus testimonium Petri Crescentii, qui in Amphitheatri sui parte II. MS. extante in Bibliotheca Fratrum Marchionum Viceecomitum, Lampum Biragum Reipublicæ Mediolanensis Principem

cipem fuisse narrat, cum in Francisci Sfortiæ dominationem pervenit; quod confirmat Ripamontius lib. V. Hist. Mediol. his verbis usus: „ Præfectus „ Rerum Capitalium ad coërcendam eam licen- „ tiam (Populi scilicet Mediolanensis detrectantis „ imperium Francisci Sfortiæ) cum Lictoribus, & „ cohorte sua progressus facto in eum impetu protru- „ ditur, ægreque evasit. Par discrimen adierat Lam „ pugninus Biragus, quem ad tumultum eum inspi- „ ciendum, sedandumque Magistratus ex Templo „ emiserant. Sed quid plura? Clarissimus Sitonus nobis affert in suis Collectaneis Guidonem Patriæ Decurionem, & Catharinam Landrianam Conjuges Lampum istum genuisse. Florebat igitur sæculo XV. & subsequentis initio. Pater Mazzuchellus alibi laudatus agit de hoc Scriptore in suis Schedis, nihil ei tribuens præter Dionysium Halicarnassæum latinitate donatum. Cum vero, ut jam innuimus, hoc idem præstiterit Biragus Florentinus, cujus Opus impressum est Tarvisii anno 1480. & forsan etiam hæc est secunda editio, nam cum ipsa Summo Pontifici Paulo II. dicata sit, jamque ipse obiisse anno MCDLXXI. monemus Lectores optimos, traductionem Biragi nostri, quæ MS. in Ambrosiana omni qua potuimus diligentia inspecta est, ab ea toto cœlo distare, & in ipso statim, ut ajunt, limine alium Auctorem præferre; præsertim cum in hoc Codice non Lappus, sed Lampus Biragus apertè legatur. Mirum sanè non videtur, duos Philelphi discipulos, Præceptore, ut credimus, hortante, idem argumentum tractasse; sed quæ est rerum humanarum varietas, Florentinus ad umblicum perduxit Opus suum; Mediolanensis vero primum tantum librum transtulit, aut nobis ille unicè superest. Præter hoc, alia nos invenimus, quæ hîc cum eo recensemus:

I. Dionysii Halicarnassæi Antiquitatum liber primus latinitate donatus. Extat MS. in Biblioth. Ambrof. in Cod. in 4. sign. S n. 65.

II. Xenophontis Opera ab ipso in Latinum è Græco translata, ut infra.

III. Præfatio in Xenophontis libros ad Borsium Ducem Mutinæ, ac Regii &c. Extat MS. in fol. Ambrof. supradictæ Cod. sign H. n 91.

IV. Epistola latina ad Candidum Decembrium, cui mittit suam Orationem in laudem Pontificis, dat. Mediolani XXVI. Augusti MCDLVIII. ut super eam judicium suum rescribat. Extat inter Epistolas MSS. Decembrii in Biblioth. Ambrof. de quibus dicturi sumus etiam alibi.

V. Altera Candido Decembrio latina, in qua narrat se traduxisse Opera Xenophontis è Græco in Latinum, ut diximus. Dat. anno MCDLX. Extat ibidem.

VI. Stratagemata adversus Turcas. MS. in 4. Extat in Regia Taurinensi. Ex Montfaucon Biblioth. Bibliothecar. MSS. T. II. pag. 1395. Codicem non inspexi, ideo an ad nostrum pertineat affirmare non audeo.

Extat etiam Epistola Decembrii ad eundem de Vita, & Doctrina Antonii Cassarini Genuæ litteras docentis. Dat. Calii VII. Junii MCDLXI. Ibidem.

Videndi supracitati Auctores.

CCXXXIX.

BIRAGUS LAMPUS, seu LAMPUGINUS alter.

NOminum varietas, quam in Patruo vidimus, à doctiss. Sitono in præclarissimæ Biragæ Familiæ Genealogia adhibetur etiam in Nepote Lampo seu Lampugnino. Filius hic fuit Joannis Patriæ Decurionis, senioris Lampi Fratris. Floruit ab anno MCDLXXI. ad MDXXI. Musas eum coluisse testatur Lancinus Curtius in duobus Carminibus inter alia ejusdem edita Mediolani 1521. lib. XVI. pag. 74. atque lib. XX. pag. 134 ibi enim Vates Mediolanensis dicitur. Ægre ferimus de hujus eruditi Viri Lucubrationibus parum nobis temporis edacitatem reliquisse; suspicamur autem plura ejus Opera ob nominum similitudinem aliis fortasse ex Biraga progenie in Galliis, & Subalpinis, atque alibi florentissima tributa fuisse, quod Lectoris optimi judicium esto. Nos de quibus nulla est dubitatio in primis indicabimus:

I. Carmen Heroicum satis prolixum, sic inscriptum: Lucerna. Lampius Mediolanensis Thylesio dono dederat. Habetur in libro cui Titulus: Carmina illustrium Poëtarum Italorum. Tom IX. pag. 255. inter Carmina Antonii Thylesii Cosentini.

II. Epistola præfixa libro Lancini Curtii: „ Meditatio in „ Hebdomadam Olivarum; Poëma: in ea Auctor noster se dicit Civem Mediolanensem; & Opus publici juris fecisse Scriptore invito, atque ære suo anno MDVIII.

III. Dialogus de Excellentia Curiæ Romanæ: ex Montfaucon Biblioth. Bibliothecar. MSS. Tom. I. pag. 102. quem extare dicit in Vatican. Cod. 939. Eum libenter pervolverem, ut de Auctore certior fierem.

CCXL.

BIRAGUS PETRUS FRANCISCUS.

PEtrus Franciscus Biragus Gasparis filius satis Nobili stirpe Mediolani genitus mirum ingenii specimen vel puer præbuit. Quod enim in celeberrimo Mirandulano prodigium quoddam visum est, ut puer scilicet Orationem à se elucubratam publicè recitaret, hoc etiam in Birago nostro ejusdem fermè ætatis videre licuit, & admirari. Adultus nuptias iniit cum Elisabetha Princivalle, ejusque connubium Franciscus Philelphus eloquenti Panegeri exornavit, ut videre est inter Orationes ipsius editas. Obiit anno MDLXXXVIII. Quæ scripserit, accipe:

I. Oratio de Modestia publicis in Gymnasiis conservanda, quam P Franciscus Biragus vix annos X. natus habuit in publico Mediolanensi Gymnasio. *Mediolani*, sine anno & Typogr. in 4.

II. Carmina plura ejusdem, tam Latina, quàm Italica leguntur in variis Collectionibus pro Laureis collatis Papiæ, & Mediolani.

In Libro, cui titulus, Bonifacii Simonetæ Abb. Cisterc. Persecutionum Christianorum Historia, Pontificumque Commentarii, impresso *Mediolani*, 1492. extat Epistola Libri II. num. XI. ad Magnificum Equitem Petrum Biragum; scribit de Causis pestilentiam generantibus.

An sit idem, de quo agimus, adhuc anceps sum.

CCXLI.

BIRAGUS PROSPER.

PRosper Biragus Mediolanensis Patritius, clara ortus familia, gentis suæ vetustam nobilitatem virtutis splendoribus auxit. Cùm enim ad Clericalem Militiam animum convertisset, primùm antiquissimi Monasterii Sancti Vincentii in Prato, quod olim incoluerunt Cluniacenses, Abbas Commendatarius constitutus est. Mox in Oppido Mortariensi Præpositus item Commendatarius efficitur. Hinc ad altiora progressus, à Pio IV. Cubicularius Apostolicus creatur. Gregorio XIII. acceptissimus, ter ad Gallorum Regem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ nomine Internuntius mittitur. Patrueli suo Renato Birago Magno Franciæ Cancellario, de quo post pauca sermo recurret, inter Purpuratos adscito Birretum, & Catharinæ Galliarum Reginæ Pontificis munus, auream scilicet Rosam, detulit. Neque tamen Patriæ defuit; pro gravissimis enim negotiis Civium suorum nomine ad Sixtum V. Legatione functus est. Quo anno desideratus fuerit, à me Lector ne quærat, nam diligentiam meam hoc latuit. Extant

I. Ejus plures Orationes ad Principes valde elegantes MSS. quas se vidisse testatur Crescentius in sua parte II. Amphit. MS. in Biblioth. Vicecomitum.

CCXLII.

CCXLII.

BIRAGUS RENATUS.

REnatus de Birago Galeatii Senatoris, ac Patavii Moderatoris, & Antoniæ (aliis Theodoræ) Trivultiæ filius, ex Feudatariis Ottobiani, & ex LX. Patriæ Decurionibus natus est Mediolani die II. Febr. MDVI. non MDVII. ut notat Andreas Thevetus in suo libro: Vies des Hommes illustres Tom. II. pag. 592. ubi illustres Viros hujus Familiæ Regibus Franciæ addictos enumerat, & laudat. Anno inde MDXXXVI. Collegio Nobil. J. C. Mediol. adscriptus, Lugdunensis Provinciæ Gubernator, Eques Regii Ordinis S. Michaëlis in Regno Francico, Supremus Galliarum Cancellarius extitit. Supradictus Thevetus nobis narrat, quoties in bello Biragus noster fortiter se gesserit usque ad senectutem mirantibus omnibus. Valentinam Balbianam Uxorem habuit, eâque mortuâ, Clericali Ordini addictus, Episcopus Lodevensis efficitur, mox anno MDLXXVIII. XI. Kal. Martii à Gregorio XIII. Sum. Pont. S. R. E. Presb. Cardinalis sine titulo creatur; indè Abbas Commendatarius Flaviniacensis. Cùm nondum Cardinalis esset, missus fuit à Carolo Galliarum Rege ad Tridentinum Concilium; & in ejusdem Regis Litteris ad Patres datis Ambasii die XV. Aprilis MDLXIII. hæc de eo leguntur: „ Virum nobis merito „ charissimum, & Consilii nostri Secretioris fidelissimum Consiliarium M. Renatum de Birago Supremum Transalpini Senatus nostri Præsidentem ad Sanctissimum istum Consessum vestrum destinavimus, ut nostro nomine ea omnia vobis viva voce aperiat, ac declaret (pertinentia scilicet ad reformationem, & repurgationem Ecclesiæ) ob idque vos obnixè ipsi, ac si istic præsentes essemus, adhibeatis fidem. Extat in Collectione Monum. Martene, & Durand Tom. VIII. Inde ab ipso Rege ad Ferdinandum Cæsarem missus, necnon ad Maximilianum tunc Romanorum Regem pro sponsalibus tractandis Reginæ Elisabethæ. Catholici Exercitus adversus Huguenotos, quos sæpissimè fudit, Commissarius Generalis postea constitutus; quibus in muneribus ita se gessit, ut scientiâ, rerum usu, bellicaque virtute illustris, ante Purpuram, & post Purpuram verè memorabilis, Hæreticorum malleus, Fideique Catholicæ defensor invictus ab Historicis uno ore celebretur. Anno MDLXXXIII. Parisiis fatis concessit, ubi in D. Catharinæ Martyris Phano, pompa funebri penè regia, magnifico conditus monumento, marmorea effigie, & hoc eulogio decoratus conquiescit:

QVID TIBI OPVS STATVA?
SATIS EST STATVISSE BIRAGVE
VIRTVTIS PASSIM TOT MONIMENTA TVAE.

RENATO BIRAGVO
PATRITIO MEDIOLANENSI
MVLTIS ET SVMMIS DIGNITATIBVS
FVNCTO
TVM FRANCIAE CANCELLARIO
AC DEMVM S R. E. CARDINALI
FRANCISCA F. VNICA
ET CAESAR BIRAGVS AGNATVS
MOESTISSIMI
NON MEMORIAE SED DESIDERII PERPETVI
MONVMENTVM H. P. C.
VIXIT ANNOS LXXVII. MENSES IX.
DIES XXVI.
OBIIT VIII. KAL. DECEMBRIS MDLXXXIII.

A HVNC RENATI BIRAGVI
S. R. E. CARDINALIS
CANCELLARII GALLIAE TVMVLVM
PHILIPPVS HVRALTVS GHIVERNIVS
GALLIAE CANCELLARIVS
OB CONSORTIVM SVVM MAGISTRATVS
ET AMICITIAM AFFINITATE SANCITAM
AVXIT HOC TITVLO VLTIMO
IN DEFVNCTI MVNERE
ET DECESSORI SVCCESSOREM
SANCTISSIMVM
SENI HOC QVIDQVID EST
INFERIARVM DARE PIETATI
ADIVNCTIM EXISTIMAVIT
ADEO QVOS NON SORS
B SED IVDICIVM MAGNI REGIS
ET RESPVBLICA CONIVNXIT
NVLLA VIS FATI SVPERARE POTIS EST.

Franc. Suvertius in Select. Christian. Orbis deliciis pag. 629. & 635. Renati nostri mnemosynon, quod ad Fontem in Vico S. Antonii Parisiis conspicitur, in hanc formam refert:

HANC DEDUXIT AQUAM DUPLICEM BIRAGUS IN USUM;
SERVIAT UT DOMINO, SERVIAT UT POPULO.
PUBLICA SED QUANTO PRIVATIS COMMODA, TANTO
PRÆSTAT AMORE DOMUS PUBLICUS URBIS AMOR.

C RENATVS BIRAGVS
FRANC. CANCELL.
PVBLICAE COMMODITATI.

Superest de ipso:

I. Oratio, quam Blesis habuit in Conventu Ordinum Galliæ anno 1577.
II De Potentia Regis Galliæ. MS.
III. Epistolarum Volumen.
IV. Epistolæ aliæ ad S. Carolum Borromæum cum responsionibus ejusdem S. extant in Collectione Ambrosiana.
De istis duobus MSS. signatis II. & III. fides sit penes P. Mazzuchellum, à cujus Schedis illos deprompsi, non indicantibus tamen locum, ubi sint.
Extat ad eum Epistola Mutii Justinopolitani in editione Florentina Sermatelli 1590. in 4 ut ipse suum ju-
D dicium proferat libri, cui titulus: „ Il Cesano di „ Messer Claudio Tolomei. Ibi plura erudita differit de lingua Italica.
Ughellus etiam, atque Ciacconius de Renato Birago cum laude loquuntur, necnon Sitonus p. 105. art. 436. & Picinellus pag. 481.

CCXLIII.

BIZOZERUS BENEDICTUS.

PAtre Josepho vivere cœpit Bizozerus noster die XXIX. Novembris anno MDCLIV. nomenque Caroli Antonii baptismale, in alterum Benedicti commutavit, dum anno MDCLXX. in Patrio Me-
E diolanensi Cœnobio S. Ambrosii Monasticam Cisterciensem Religionem amplexus est, atque in ista Professionem emisit anno sequenti. Romæ, ubi Sacerdotio initiatus fuit, litteras ita solicitè coluit, ut anno MDCLXXXIII. ter publicas Theses sustinuerit summo cum plausu, ideoque Sacræ Theologiæ Magister efficitur, & nunquam Studiis relictis, ita se erudivit, & singulari pietate adeo excelluit, ut Sanctitatis cum fama, & omnium bonorum mœrore in suo Mediolanensi Cœnobio desideratus fuerit anno MDCCXII. Plura vidi ejus ingenii monumenta, videlicet:

I. Della grande, e massima Virtù degli Agnus Dei; Disputa Teologica dottamente composta dal P. Don Agostino Castano Milanese Chierico Regolare Teatino, tradotta in lingua Italiana da un Religio-

giofo Cifterciense del Monaftero di S. Ambrogio di Milano. L'anno MDCCXXI. Eft P. D. Benedictus Bizozerus. MS. Extat in Bibliotheca Monachor. S. Ambrofii Mediol.

II. Difcorfi varj, circa 100. fopra la B. V. e S. Giufeppe, fopra l'Ottava della Pentecofte, ed altre Fefte, fopra le Lamentazioni di Gieremia. MSS. in fol. Autog. juftæ molis. Extant ut fupra.

III. Tractatus de Juftitia, & Jure. MS. in fol. Extat ut fupra.

IV. Tractatus de Sacramento Pœnitentiæ. MS. in fol. ut fupra.

V. Rerum Memorabilium Sylva. MS. Autog. in fol. pagg. 100. Extat ibid.

VI. Schedæ Variæ do Elogiis. MS. in 4. ibid.

VII. De Poefi. MS. in 4. ibid.

VIII. De Oratione. MS. in 4. ibid.

A Suis.

CCXLIV.

BIZOZERUS CAROLUS BENEDICTUS.

Dies XXI. Octobris anni MDCXXXVI. nobis dedit Carolum Benedictum Bizozerum, qui ad Religiofam vitam vocatus, nomen fupradictum reliquit, & Gervafius à S. Ælia appellari voluit, dum inter Carmelitas Excalceatos in Patria Mediolanenfi ingreditur anno MDCLII. die VI. Novembris. In ftudiis, pietateque ita emicuit, ut à fuis tam in difciplinis tradendis, quàm in Concionibus habendis adhibitus fuerit, præcipua cum ejus laude, & non tantùm Patria, fed etiam Bononia ejus virtutum fuere Theatrum; Munera in hac fecunda Civitate Examinatoris Synodalis, ac S. Officii Confultoris peregregiè geffit; Mediolanum inde reverfus, fuos implevit annos in Conventu S. Mariæ Concefæ propè Tricium die VIII. Julii. MDCXCVI. Hæc fcripfit:

I. Il Falfo, ed il Vero. Opus Philofophiæ moralis plenum. *Bononiæ*, *in* 4. & iterum *ibi*, *apud Montium*. 1660. *T. IV. in* 12. ad Rectorem, atque Alumnos perinfignis Collegii majoris S. Clementis Nobilium Hifpanor. Bonon. nuncupatum.

II. I Frutti d' Elia, Difcorfi diftribuiti per ogni Domenica. *Bologna*, *per il Monti*. 1684. *ad* 1686. *T. IV. in* 12.

III. Tractatus de Jure publico, & Jure privato, methodo Theologica confectus. MS. in fol. penes Suos.

IV. Univerfi Juris Canonici Compendium. MS. in fol. Ibid.

V. De Theologia Parochorum. MS. in fol. ut fupra. Hæc à Suis.

CCXLV.

BIZOZERUS DOMINICUS.

Dominico Bizozero natale folum Mediolanum fuit. Ab ipfis adolefcentiæ fuæ annis in fortem Domini electus per confuetos Ordinum gradus ad Sacerdotii dignitatem afcendit. Hinc ut fuum Studiis Theologicis ab eo exantlatis prœmium non deeffet, in eadem Facultate lauream confecutus eft, & in Collegium Canonicorum Ecclefiæ Sancti Thomæ, cui cognomen in Terra amara, cooptari meruit. In facro illo cœtu nonnullos peregit annos Ecclefiafticis femper intentus ftudiis, mox ad Infignis Apoftolorum Bafilicæ Præpofituram affumptus, ante fermè decennium fato fublatus eft. Superftites habemus fequentes libros:

I. Le Glorie della gran Vergine ful Sagro Monte fopra Varefe Diocefi di Milano, con la divozione a quell' Immagine, del Monaftero, e Fabrica delle SS. Cappelle. Per Domenico Bigiogero Canonico di S. Tommafo. *Milano*, *per il Malatefta*. 1650. *in* 4. Dedicato al Cardinale Giufeppe Archinti.

II. Compendio della Vita della Beata Cattarina Fondatrice del Monaftero fuddetto, della Beata Giuliana fua prima Compagna, e Venerabili MM. Suor Benedetta Bimia, e Suor Illuminata Alciati feconda, e terza Abbadeffa.

Extant in fupradicto Libro.

III. Lo Studio pratico circa gli obblighi principali degli Ecclefiaftici come Criftiani, Chierici, e Sacerdoti. Confiderazioni &c. *Milano*, *per il Camagni*. 1700. *in* 12.

IV. L'Economia del Dolore, diftribuita ne' Mifterj della SS. Paffione del noftro Redentore. Difcorfi per la Quarefima. *Milano*, *per il Camagni*. 1700 *in* 12.

V. Penfieri Ecclefiaftici fopra i Vangelj delle Domeniche fra l'anno. *In Milano*, *nelle Stampe dell' Agnelli* 1712. *in* 12.

Eum laudarunt Auctores Ephemeridum Eruditorum Italiæ Tom. XXIV. pag. 412.

CCXLVI.

BIZOZERUS JOANNES BAPTISTA.

Quantum debeat S. Carolo Borromæo difciplina præfertim Ecclefiaftica Mediolanenfis notiffimum eft omnibus tam exteris, quam noftratibus, nam plurimos Viros doctos undique conquifitos edocendo Clero fibi commiffo præfecit, inter quos fuit Joannes Dominicus Bizozerus Varifii natus, cui provinciam publicè profitendi Theologiam tam fcholafticam, quàm moralem in Canonicæ Academia, atque in propria domo Sanctus Paftor demandavit, quod ipfe Bizozerus optimè adimplevit; ideo Canonicus Theologus in Ecclefia S. Thomæ, quam in Terra amara vocant, meritò efficitur, deinde Curam Animarum Paræciæ Sancti Stephani in Noxigia vulgò dictæ obtinuit, nunquam litterarum amorem relinquendo ufque ad mortem, quam religiofiffimè oppetiit, poft varia fuis ovibus egregii Paftoris figna relicta, necnon fuæ pietatis erga Ecclefiam S. Antonini Varifii, ubi perpetuum pro ejus anima Sacrificium quotidie celebrandum inftituit. Bernardinus Baldinus eum laudavit hoc Epigrammate:

Quæ Divina gregi præfcribit pagina lecto,
Veridica eft paucis fas aperire fono.
Quandoquidem tectos fenfus, & juffa Tonantis
Nubila mens hominum difcere nulla poteft.
Nos fiquidem Baptifta tuum facra myftica promit,
Mens ideo fertur dia tributa tibi.

Ecce quid fcripferit:

I. Tractatus de feptem Sacramentis. *Mediolani*, *apud Jacobum Comum*. 1622. *in* 4. ad P. D. Sebaftianum Alciatum Carthufienfem.

II. Summa Cafuum Confcientiæ. *Mediolani*, *apud Comum*. 1628. *in* 4. ad P. D. Matthæum Valerium Carthufienfem. Hæc duo recenfuit atque edidit Auguftinus Terzagus, reliqua alterum Terzagum expectant.

III. Tractatus de Ufura perfectiffimus.

IV. De Mendacio.

V. De Matrimonio. Extant MSS. in Bibliotheca Carthufiæ Ticinenfis, tranfcripti à Ludovico Meda.

Inter Carmina Auguftini Terzaghi leguntur Carmina in Tractatum de Sacramentis Jo. Baptiftæ Bizozeri pag. 76. atque alterum in fummam Cafuum Confcientiæ ejufd. pag. 79. Videndus etiam Picinellus pag. 273.

CCXLVII.

BIZOZERUS SIMPLICIANUS.

Quantum valeat in Eruditis Viris virtutis amor optimè oftendit Simplicianus Bizozerus Mediolanenfis. Hic perfectioris vitæ defiderio Clericale Sodalitium Sancti Pauli Decollati, quod Barnabitarum nuncupamus, profeffus eft Æræ Chriftianæ anno MDCLVIII. In hoc religiofiffimo cœtu totus pietati, atque eruditioni deditus, nullam unquam ob caufam à facrorum Librorum lectione vacabat: Sanctis præcipuè Patribus fedulam navavit operam, unde tamquam ex Catholicæ Doctrinæ fontibus inexhauftis optima quæque folebat excerpere, quæ in propriam eruditionem derivaret. Collegio

gio Sancti Barnabæ in hac Urbe vigilantissimè præfuit, tum à curis quiescendi, & studiis liberiùs vacandi gratiâ ad Montis-acuti solitudinem se recepit. Ibi annis plenus in senectute bona quievit anno Christianæ libertatis MDCCX. Reliqua sunt ejusdem Volumina:

I. Lezioni Morali sopra le Parabole di Salomone. *Milano 1684. e 1686. presso Francesco Vigone, e Malatesta. T. III. in fol.*
II. Il Giardino di Delicie dello Sposo Celeste, o sieno le Azioni più Eroiche de' Santi. *Milano, per il Malatesta. 1693. T. III. in 4.*
III. La Sacra Lega contro la Potenza Ottomana, Successi dell' Armi Imperiali, Polache, Venete, e Moscovite &c. dall' anno MDCLXXXIII. al MDCLXXXIX. Autore Don Simpliciano Bizozero Barnabita Milanese. *Milano, per il Malatesta. 1690. & denuo 1700. in 4.*
IV. Compendio del Regno d'Ongheria. *Milano, per il Vigoni, in 12.*
V. Concentramento Sacro. *Milano, per il Vigone. 1675. in 12.*
VI. La Legge Salica. *Amburgo, sine anno, in 12.*
A Suis, & à Picinello pag. 272.

CCXLVIII.

BLAGUAZONUS ANTONIUS.

SCientiis omnibus inimicam semper fuisse paupertatem vulgò ferunt; Musarum verò cultoribus eandem infensissimam sæpissimè vidit eruditorum Respublica. Inter alios, quibus hujusmodi contigit infortunium, nobis Abbas Picinellus exhibet Antonium Blaguazonum non contemnendum Poëtam, qui tamen post tot condita Carmina ad victum sibi comparandum Artem quandam à Picinello ipso non indicatam amplecti coactus fuit. Vixit sub finem sæculi decimisexti, Typisque dedit:

I. Agnese Martirizzata: Poema. *Milano, presso il Como. 1607. in 12.*
II. Poemata varia tam Italica, quàm Latina, pluribus in libris reperiuntur, inter quos ante Maffeidem Augustini Terzagi, ante Opuscula Francisci Picinelli, in Laurea Antonii Ferni, atque in ferè omnibus aliis Collectionibus Poëticis Mediolanensibus, Papiensibus &c. vergente ad finem sæculo XVI. atque in principio XVII. impressis.

CCXLIX.

BLANCHINUS JOANNES BAPTISTA.

PAllantiæ, quod Oppidum est ad oram Verbani Lacus ditionis Mediolanensis, ortus est Joannes Baptista Blanchinus, Vir de Republica litteraria optimè meritus, nam etsi Juribus prosequendis deditus, ita ut Conservatoris perpetui munus in suo Notariorum Collegio obtinuerit, atque in pluribus hujus Urbis piis locis, ut vocant, lites, atque res omnes perfectissimè tractaverit, nullatenus, nec patriis documentis colligendis, neque aliis litterariis studiis usque ad senectutem operam dare destitit. Optimam Bibliothecam domi suæ, non sine pergrandi impendio, instruxit, in quam plures Codices manuscriptos, magna ex parte autographos, undequaque collectos intulit, & ipsam Monachis Cistercienſibus Sancti Ambrosii hujus Urbis Testamento legavit. Ex supradictis MSS. ibi adhuc plurimi Codices supersunt non solum aliorum illustrium Virorum, sed etiam hujus Auctoris, plures vero deperditi sunt, atque ad manus forsan alicujus venerunt, qui de ipsis honorem maximum in litteraria Republica sibi comparavit, vel in posterum aquiret. Dies suos implevit anno MDCXCIX. XI. Martii Apoplexiâ correptus octuagesimo sexto ætatis suæ anno. Hæc ipsius scripta undique collegi:

I. Celeberrimi Collegii Causidicorum, & Notariorum Mediolani Sanctiones, Stylatus, & Prærogativæ ex veteribus Codicibus excerptæ, compilatæ, & ordine alphabetico dispositæ, una cum Diplomatibus, & Privilegiis nonnullis Collegii ipsius &c. Conjunctæ sunt Allegationes aliquot præstantissimorum J.C. decorem, splendoremque Collegii exprimentes. *Mediolani, apud Majettam. 1701. in fol.*
II. Familiæ, à quibus Causidici prodiere, à primordio Collegii ad hæc usque tempora, dignitatesque, quibus unusquisque decoratus fuit. MS. ex Picinello.
III. Causidici, Notariique Mediolanenses nonnulli, eorumque genitores, & geniti, ac nepotes, qui in Vener. Colleg. DD. Juris Peritorum Mediolani fuere cooptati. MS. ex eodem.
IV. Collectanea diversorum Notariorum Mediolanensium, variis dignitatibus, ac muneribus, tum Regiis, & Ducalibus, tum publicis decoratorum. MS. ex eodem.
V. Abbatum omnium ejusdem Collegii Catalogus. MS. ex eodem.
VI. Venerandum Collegium DD. Juris Peritorum Mediolani, sive Familiarum illustrium, & Nobilium, è quibus Juris Periti Equites, & Comites prodiere, à primis ejusdem Collegii cunabulis usque in præsens. MS. ex eodem.
VII. Compendium Alphabetico ordine digestum, nominumque, & cognominum, ac dignitatum, quibus fulsere, temporum servata varietate, fidelis indagatio. MS. ex eodem.
VIII. De Origine, Antiquitate, & Nobilitate Illustriss. Familiæ Crassæ Romanæ, in diversas Italiæ Urbes propagatæ, deque Viris Togâ, Sagove conspicuis ejusdem, Dissertatio. MS. ex eodem.
IX. De Montibus Brigantinis, sive Brianteis, ac Orobio, deque Castris in cacuminibus eorundem constructis, ipsorumque origine, & ethimologia brevis Dissertatio. MS. ex eodem.
X. De Nobilitate in genere, & in specie Nobilium Familiarum Mediolani. Volumina duo permagna. MSS. ex eodem.
XI. Vicecomitum, aliarumque illustrium Familiarum à Regibus Longobardorum propagatarum Stemmata, ad nostra usque tempora ex publicis tabulis. MS. ex eodem.
XII. Commentarii ad Historiam Mediolani, cui titulus: Flos Florum, in quibus plura enodantur, & dilucidantur ad Historiam Mediol pertinentia. MS. ex eodem.
XIII. Descriptio Chorographica Verbani Lacus, & de dotibus ejusdem. MS. ex eodem.
XIV. Annotationes ad Historiam Arnulphi, & Landulphi de S. Paulo. MS. ex eodem.
XV. De Antiquitate, ac Nobilitate Familiæ Pusterlæ, Arconatæ, Luranæ &c. MS. ex Cotta.
XVI. De Insigni Monasterio S. Ambrosii Majoris Mediol. Dissertatio. MS. ex Cotta.
XVII. De Origine, Antiquitate, Nobilitate, & Incremento Regii Oppidi Pallantiæ ad oram Verbani Lacus Dissertatio. Ex eod.
XVIII. Genealogica, atque Historica Cribellæ gentis Arbor. Codex MS. in fol. Georgio Cribello J. U. C. Uboldi Domino dicata, magna ex parte Auctoris manu, extat in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium Sancti Ambrosii Mediolani pagg. 635. Codex signatus n. 9.
XIX. Memorie di Guglielmo VII. Marchese di Monferrato. Extat ibidem in Cod. sign. A. num. 110.
XX. De Variis Magnatuum Lombardiæ Familiis, sive de origine Marchionum Montisferrati, Malaspinarum, Estensium, Turrianorum, Vicecomitum, Carrariensium, Gonzagarum, Bonacossarum, & Sfortiadum. Extat Ibid. MS. in fol. Cod. sign. A. num 114.
De ejus laudibus plura habet Joannes Baptista Carcanus è Societate Jesu in sua Historia Familiæ Carcanæ. MS. ad pag. 281. de quo suo loco. Laudatur etiam à Joanne Petro Puricello in Vita Sancti Arialdi, à Placido Pucinello in Vita Hugonis, à Primo Tatto in Historia Comensi, à Comite Gualdo Priorato, à Cotta in suo Musæo pag. 156. atque à Picinello pag. 270.

C C L.

BLANCONUS HIERONYMUS.

HIeronymus ex Blancona Familia in Vico, cui nomen Calium, in Mediolanensi Ducatu natus, in ipso adolescentiæ flore austerum Capuccinorum institutum suscepit in hac eadem Provincia. Oratoriam, in qua excelluit, cum singulari pietate conjungens Apostolicæ Prædicationis munus tam ferventer exercuit, ut ne dum apud suos, verum etiam apud populos, quibus Divinum tradidit Verbum, magnum sibi nomen conciliaverit. Annus illi emortualis fuit MDCCXXVI. in Cœnobio sui Ordinis in Oppido Herba. Multa quidem composuisse fertur, quæ deperdita esse mœrentes audivimus, & Typis tantùm vulgavit Sermone Italico:

I. Panegirici composti, e recitati dal P. Gerolamo Biancone da Caglio Predicatore Cappuccino della Provincia di Milano, dedicati a Sua Eminenza il Sig. Cardinale Benedetto Erba Odescalchi Arcivescovo di Milano. *Ivi*. 1718. *appresso Giuseppe Pandolfo Malatesta*, *in 4*.

E schedis Mazzuchellianis.

C C L I.

BLANCUS AURELIUS.

AUrelio Blanco de Velate Mediolanensi Parentes fuere Joannes Franciscus Jo. Stephani genitus, & Maura Gallarana jugales. Fratrem habuit Joannem Baptistam Physicum Collegiatum, ipseque Aurelius cum ad legalia studia animum convertisset, in Juris Consultorum Collegium anno MDLXXX. meruit cooptari. Obiit anno MDCXXXI. superstite Joanne Ambrosio filio, de quo sermo erit. Non desunt qui claram hanc Gentem ad Insubres Roma migrasse contendant; quod certum est, ipsa in pluribus Italiæ Civitatibus, & maximè in Patria mea charissima splendido honore floret adhuc, nos vero Lectoribus judicium libentissimè relinquentes, insignis tantummodo ex eadem Familia geniti Viri monumentum dabimus, quod legitur Romæ in Sancti Thomæ in Parione:

SCRIPTOR APOSTOLICUS JACET HIC FRANCISCUS HONOREM

QUI MERUIT STUDIIS ET PIETATE SUA.

DE MEDIOLANO BLANCORUM E GENTE CREATUS

MORIBUS AC PATRIA NOBILIS ATQUE DOMO.

Porro Aurelii scripta hæc habentur:

I. Breve Compendium Nobilitatis, & Antiquitatis Familiæ Blancorum, ad Hortensium Blancum Quæstorem Magistratus Ordinarii. *Mediolani*, *apud Malatestam*. 1623. *in fol.*

Ex Sitton pag. 162. art. 652. Jo. Petro Crescentio in Amphitheatro pag. 125. part. I. & Picinello in Athenæo pag. 60.

C C L I I.

BLANCUS EUSEBIUS.

EUsebius Blancus Patria Mediolanensis, professione verò Carmelita Excalceatus à Spiritu Sancto dictus, ne dum eruditionis splendore, sed morum etiam probitate commendabilis habetur. Idiomata exotica, Hebræum scilicet, Græcum, Germanum, Gallicum, Hispanum mirificè calluit. Geometrica quoque, Architectonica, Astrologica studia sectatus principem in his artibus ætate sua locum tenuit. Optimatibus Mutinensibus, cum in ejus Urbis Monasterio degeret, acceptissimus fuit, quorum pluribus Mathematicas, & Geometricas Artes atque Militarem Architecturam tradidit. Morte vero jam instante Volumina per viginti annorum curriculum à se conscripta, ut ambitus periculum declinaret, igni tradidit; quorumdam tamen titulos habemus, quos infra dabimus:

I. L'Effemeridi per dieci anni. Editas fuisse asserit Picinellus, nullo tamen indicato, pro more suo, loco, anno, vel Typographo.

II. Circinus proportionalis Georgii Galchemayr, ab Eusebio nostro è Germano in Latinum translatus. Hoc opus etiam in Italicum vertit Joachimus Garbicellus ejusdem Ordinis, à Sancta Maria nuncupatus loco suo laudandus, quod Typis brevi tradendum promiserat cit. Picinellus.

III. Interpretazione d'una Lastra di Bronzo segnata di Caratteri Ebraici da lui transmessa al Marchese Bentivoglj.

IV. Traduzione del Libro di Giovanni Enoch Meyers della Fabrica, ed uso di due Tavole tetragonica, e cubica.

V. De Jona Propheta in Ventre Cæti.

VI. Regole per fabricar un Organetto, che anco è Gravicembalo, quale a forza di ruote da per se suona due, o tre ariette.

Agunt de eo Picinellus in Athenæo pag. 174. ex quo Opera hæc ab Eusebio conscripta hausimus; & Garbicellus citatus in libro, cui titulus: „ Istoria della fondazione de' Conventi de' Carmelitani Scalzi „ della Provincia di Lombardia, de quo suo loco, ubi agit de Cœnobio Mutinensi.

C C L I I I.

BLANCUS HERCULES.

ADmirandam Herculis Blanci Mediolanensis in militaribus, aliisque liberalibus scientiis peritiem merito suspicient posteri. Hic primis adolescentiæ suæ annis in Belgio militavit, & præsertim in Ostendæ celeberrima obsidione fortitudinis bellicæ præclara dedit indicia. Id etiam in Subalpinis prœliis sub Petro Toletano Insubriæ Moderatore præstitit. Eum Dux Feriæ in Laumellinam Provinciam anno MDCXXII. tum in Viglevanensem Agrum pro magni momenti negotiis misit anno MDCXXV. quo in munere ita se gessit, ut haud multo post Regii Exercitus Provisoris vices obire meruerit. Anno postmodum MDCXXVII. à Gonzalez de Corduba Generalis Provisor renunciatus ad Vastallensem Ducem pro regiis rebus agendis ablegatur. Neque minus tanti Hominis virtus Cardinali Albornotio dum Insubres & ipse regeret, nota fuit, ad Oppidum enim Mortarii anno MDCXXXII. Herculem destinavit, cumque Marchio Leganesius anno MDCXXXIX. Placentiæ fines armata manu invasisset, ut Parmensem Ducem à Gallicis partibus abstraheret peculiari Diplomate selectus est, ut eò se conferret. Catholico Regi, cui tam fideliter, fortiterque servierat, acceptissimus, Quæstor designatus morte sublatus est. Vir fuit acris ingenii, & non exiguæ eruditionis in Astrologia, Arithmetica, Geometria, atque Architectura, quarum artium Professores ætate sua florentes consuetudinis vinculis sibi habebat conjunctissimos. Eruditionem ejus testantur Opera:

I. De Astrologia.
II. De Arithmetica.
III. De Geometria.
IV. De Architectura.

MSS. quæ apud Suos servata fuisse asserit Jo. Petrus Crescentius, ut infra.

Ad eum extat Epistola Aquilini Coppini, data Taurini IX. Kal Oct. anno MDCIX. pag. 40

Item Epistolæ aliæ, à Bosca loco infra memorando citatæ, celeberrimi Pictoris Bruguel, cujus Tabulas Hercules noster pro Cardinali Federico Borromæo colligere curabat, cum esset picturæ quoque studiosissimus. Hæ servantur hodie in Pinacotheca annexa Bibliothecæ Ambrosianæ.

Laudatur à Jo. Petro Crescentio in prima parte Amphitheatri pag. 125. Petro Paulo Bosca de Origine, & Statu Biblioth. Ambr. & à Picinello in Athenæo pag. 171.

CCLIV.

A

CCLIV.

BLANCUS JOANNES AMBROSIUS.

JOannes Ambrosius Blancus, quem Picinellus Ambrosium tantummodo appellavit, Aurelii superius memorati filius, legalibus addictus studiis, & laureâ donatus, Collegium Jurisconsultorum ingressus est anno post Christum natum MDCXIV. Viglevanensem, Derthonensem, atque Laudensem Præturam cum magna integritatis fama administravit. Tum inter Regiæ Cameræ Judices, quos Executores dicimus, recensitus, cum plurimum in Historia versatus esset, & peculiari quadam comitate jucundus, Eruditorum Insubrum, & inter hos Comitis Bartholomæi Aresii, cuius supra meminimus, consuetudine claruit. Excessit è vivis anno MDCLVI. Cum Gentis suæ monumenta collegisset, ea vulgavit hoc titulo:

I. Compendium Nobilitatis Familiæ Blancorum. *Mediol. apud Malatestam, sine anno, in 4.*
II. Elogia Varia Latina; teste Picinello in Athenæo pag. 22. Præter eum scribunt de Blanco nostro Laurentius Longus in Catal. Viror. illustrium Gentis Blancorum num. 104. Siton. pag. 196. art. 826. Jo. Petrus Crescentius in Amphitheat. part. I. pag. 125.

CCLV.

BLANCUS PAULUS ÆMILIUS.

PAulum Æmilium Blancum quis genuerit nobis Picinellus in Athenæo non indicavit, Mediolanensem tamen credimus, & quidem ex Familia Blanca de Velate. Distinguendus interim est ab alio Paulo Æmilio, quem laudat Jo. Petrus Crescentius in Amphit. parte prima pag. 123. asserens eum Patavii, & Pisis publicè Leges interpretatum fuisse, hic enim postremus Urbevetanus esse dignoscitur ex ipso Scriptoris citati contextu. Noster verò, cum Philosophiæ operam dedisset, in Ticinensi Academia ejusdem Facultatis Professor extitit. Neque tamen à Legum Studiis abhorruit; ut ex infra dandis ejus libris liquet. Sciant Lectores interea nos hìc Paulum Æmilium inter Scriptores Mediolanenses inserere ex Picinelli fide, præsertim cum citet Longum in Catal. Gentis Blancorum pag. 38. quem tamen ad manus non habeo. Marcum tamen Antonium ex eadem Familia Virum Eruditissimum ex Insubrum Scriptorum Catalogo expunximus, quamvis à citato Picinello in Athenæo memoratum, cum Patavinus fuerit, ut ex ejusdem Voluminibus apertè constat. Scripsit Paulus Æmilius noster:

I. De Partu hominis pro Medicis, & Jurisperitis. Ad Ranucium Parmæ, & Placentiæ Ducem. *Papiæ, apud Rubeum. 1621. in 4.*
II. Epitome Feudorum.
Ex Picinello pag. 450.

CCLVI.

BOFFA JOANNES.

JOanni Boffæ Civi suo non modicum debet Urbs Mediolanum. Is Sacerdotii dignitate, & Parochiali munere in Ecclesia Sancti Viti, ut ipse asserit in Opere inferius indicando, decoratus, insignem Beroldi, de quo paulo ante nos egimus, Codicem diligentissimè scripsit annis MCCLXVII. MCCLXVIII. & MCCLXIX. Neque tamen hisce terminis clausus extitit Auctoris nostri in Patriæ antiquitates amor, nam & de suo eidem Operi addidit, quæ hìc enunciamus, scilicet:

I. Ordo Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ editus à Beroldo, sed usque ad tempora Henrici Secundi Septalæ, & usque ad annum MXXVII. à Boffa continuatus.

CCLVII.

BOLDONUS JOANNES NICOLAUS.

ORtus est Joannes Nicolaus Boldonus ex nobili genere in hac Urbe, ejusque stirpis plures in Medicorum Collegium relati sunt, ut brevi videbimus. Congregationem Clericorum Regularium, quam Barnabitarum vocant, amplexus est; atque non tantùm ad sacra studia se contulit, quàm ad amœniora, ita ut & Concionator egregius, & Poëta non ignobilis ex suis Operibus commendetur. Charus fuit Cardinali Ludovisio, & meritis plenus obiit Theani apud Fratrem suum Octavium ejus Urbis Episcopum, anno MDCLXX. ut à sequenti Epitaphio, quod ad illius Sepulcrum legitur germano in amoris testimonium adjecto:

B

CIVIS HOSPES
BENEDIC HVIC CINERI
IOANNEM NICOLAVM BOLDONVM
MEDIOLANENSEM
E CLERICIS REGVLARIBVS S. PAVLI
BARNABITIS
OCTAVII BOLDONI EPISCOPI THEANENSIS
FRATREM GERMANVM COLLEGAM
ET NOVISSIME CONTVBERNALEM
CONSVMMATVM POETAM
EXIMIVM CONCIONATOREM
QVOD HAVSTVM IAM INDE A PVERO
EVANGELIVM
PVBLICIS PRIVATIS COLLOCVTIONIBVS
SCRIPTIS SOLVTA STRICTA ORATIONE
PERPETVVM
VEL IN EXTREMO COLLVCTANTIS
ANIMAE SPIRITV
INREQVIETVS ERVCTAVERIT
VT ET REQVIESCENS ERVCTET
THEANENSIVM PIETAS HIC HVMAVIT
VVLTV GESTV COELVM ANHELANS
COELITEM SPIRATVS
DECESSIT V. ID. IAN. MDCLXX.
ANNVM INGRESSVS LXXV.
IN SACRO IPSO ORDINE CLERICALI
SEXAGENARIVS.

C

D

Sequuntur ejus Opera:

I. La Saetta, Discorsi della Passione di nostro Signore Gesù Christo, nell' Anima di Maria, dedicati all' Eminentissimo Sig. Cardinal Spada. *Perugia, presso il Bartoli, e Laurenti. 1644. in 4.*
II. L'Annunziata, Drama sacro. *Spoleti, per l' Arnazzini. 1642. in 12.*
III. L'Uranilla, Drama sacro. *Milano, per il Ghisolfi: 1647. in 8.*
IV. Settenarj sacri, Scherzi Poetici sopra i sette Misterj di Gesù, e di Maria, *Milano, per il Monza. 1650. in 12.*
V. Oratio in adventu Scipionis Agnelli in Casalensem Episcopum cooptati. *Casali, apud Pantaleonem Goffium. 1624. in 4.*
VI. Annuale, o siano Discorsi per il Purgatorio, *Perugia. 1666. in 4.*
VII. Il Cielo in Terra. Prediche Quaresimali. *Napoli; per Giacinto Passaro. 1677. in 4.*
VIII. Epistolarum liber Sigismundi Boldoni. Opus posthumum ejus fratris, quod edidit, & Præfationem suam, necnon Epistolam nuncupatoriam Ferdinando IV. Hungariæ Regi addidit. *Mediolani, apud Lambertum. 1631.*
IX. Epigrammata. Extant in eodem libro, in laudem fratris.
X. La Caduta de' Longobardi. Opus ejusdem Sigismundi, cui Jo. Nicolaus addidit argumenta, atque supplementa, & Christinæ Sabaudiæ Ducissæ nuncupavit. *Bononiæ. 1636.*
Juvat etiam hic addere in laudem istius familiæ nonnulla Carmina, quæ leguntur in libro, cui titulus: La Saetta della Passione &c. Sonetto della Signora Contessa Livia Boldoni Scotti Sorella dell' Autore.

E

Lau-

Altro della Signora Aurelia Boldoni Castiglioni, Sorella come sopra.
Altro di Monsignor Aurelio Boldoni Preposto di S. Stefano Maggiore, Fratello &c.
Due Sonetti di Eustachio Giacinto Faggio Preposito di Brivio.
Laudatur a Maraccio in Bibliotheca Mariana parte I. pag. 660. & à Picinello p. 314.

CCLVIII.

BOLDONUS NICOLAUS.

INter Scriptores Medicos, locum peregregie meruit Nicolaus Boldonus, Octaviani filius, ut clarissimus Curtius notavit in suo libro Medicorum Mediolanensium. Lauream noster Philosophicam atque Medicam adeptus est Patavii, necnon anno MDXLV. receptus fuit in Collegio Physicorum hujus Urbis. Adhuc juveni Pisanorum Universitas lecturam Primariam in suo Licæo ei contulit, ubi tantum famæ sibi aquisivit, ut Excellentissimus Mediolanensis Senatus ad Patriam Boldono nostro revocato, primarium Lectorem in Academia Ticinensi ipsum majori stipendio, quàm aliis unquam dato, constituerit; ibi usque ad septuagesimum octavum ætatis suæ annum, qui vitæ ejus extitit ultimus, voce, & scriptis nunquam destitit immortali gloria dignum se efficere. A Philippo II. Hispaniarum Rege Protophysicus declaratur, & usque in Boëmiam à Maria Austriaca, & à Cæsare Rodulpho ejus filio vocatus pro salute eorumdem, optimè se gessit, uti testatur Sigismundus ejus frater in Epistola à Lazaro Augustino Cotta in Curtii libro pag. 267. relata. Multa ejus Opera deperdita sunt; quæ vero refert ibi Curtius, & ego ipse vidi Lector amicus accipiat:

I. Excellentissimi Artium & Medicinæ Doctoris, Nicolai Boldoni Lectiones in quarta Fen. I. Canonis Avicennæ, quas aggressus est anno MDLV. die Martis XXVI. Novembris.
II. In primum lib. Avicennæ Sect. IV. Cap. I. circa medium, extant in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ in fol. sign. A. n. 180.
III. De Febribus in generali, & particulari. MS. in fol. ejusdem Bibliothecæ sign. A. n. 215.
Extat ad eum Epistola Stephani Guazzii inter Epistolas ejusdem impressas *Venet.* 1592.
Joannes Baptista Sylvaticus, Curtius in suo libro pagg. 91. & 267. necnon Picinellus in Athenæo pag. 499. ipsum laudant.

CCLIX.

BOLDONUS OCTAVIUS.

OCtavius Boldonus, Octavii filius, necnon Jo. Nicolai frater, in Congregatione & ipse Sancti Pauli Decollati ab anno ætatis suæ decimo quintò, ad sexagesimum usque vixit, geminam in canobili palæstra consecutus laudem, nempe Regularis Disciplinæ, Litteraturæque sacræ, & amœnæ. Utramque mox est professus, reluctante quamvis valetudine, quæ primam juventam acerrimè divexavit, alteram sacro primùm Tyrocinio alumnorum Ordinis, post Collegiis Pisano, & Perusino Præpositus per annos plures: alteram in publicis Academiis, scilicet Astensibus, Pisanis, atque Mediolanensibus, Discipulis egregiis sacræ, ac profanæ Reipublicæ datis compluribus. In Magistrum magni Principis Cosmi Medicæi à Patre Ferdinando Florentinorum Principe fuit electus, necnon ab Alexandro VII. Summo Pontifice Episcopatum Theanensem obtinuit. Clemens quoque IX. Pontifex Maximus, Vice-Præfectum Bibliothecæ Vaticanæ Octavium nostrum constituit. Die XIX. Februarii, anno MDCLXI. adorsus est naviter Episcopales labores, inter quos instituit frequentes ipse per se habere sacras Conciones de suggestu, quandoque in Pontificalibus, plerumque de Sede, reparans Sanctorum Patrum veterem usum. Præsul optimus Ecclesiam suam rexit viginti annorum spatio, vitamque reliquit anno salutis MDCLXXX. insigni sua Bibliotheca relicta RR. PP. Reformatis D. Francisci in Conventu D. Antonii extra mœnia Theani. In ejus Sepulchro hæc legitur Inscriptio ab ipsomet vivente concinnata:

IESV PIISS.
VIVENS FECI
ANNIS FATIGATVS ET CVRIS
EN DORMIO PLACIDVS
AD PEDES DVLCISSIMI FRATRIS
IOANNIS NICOLAI MEI
O. SI.
ARCANGELICA TVBA
EXPERGEFACTVS
AD EOSDEM IN COELO PEDES
PRENSANDOS ADMITTAR
OCTAVIVS BOLDONIVS
EPISCOPVS THEANENSIS ET
SS. D. N. PAPAE PRAESVL ADSISTENS
ANNO MDCLXXX.
ORBIS SERVATI
AETATIS MEAE LXXX.
EPISCOPATVS MEI XX.
FAVETE DIVI
FAVETE PII.

Plura scripsit ut infra:

I. ΚΟΣΜΟΠΟΗΑ idest Kosmopeia, seu Mundus, è gentilitiis Medicæorum globis, Architectâ sapientiâ perfectus. Ad Serenissimos Conjuges Magnos Duces Etruriæ Ferdinandum, & Victoriam. *Perusiæ Augustæ, per Antonium Bartolum.* 1641. *in* 8.
II. Theatrum Temporaneum æternitati Cardinalis Montii sacrum. *Mediolani, apud Montiam.* 1636. *in fol.*
III. Dies Attici, sive Exercitationes Græcanicæ. *Mediol. apud Caballum.* 1639. *in* 12.
IV. De sui Inspectione Acroama. *Lucæ, apud Peregrinum.* 1644. *in* 4.
V. Extemporalium Rhetoricorum pars prima, secunda, atque tertia, continens Orationes, Poëmata, Elogia, &c *Romæ.* 1622., & *Neapoli, apud Passanum.* 1670. *T. II. in* 12.
VI. Epigraphica, sive Elogia, Inscriptionesque pangendi ratio. *Perusiæ, apud Bartolos.* 1660. ad Alumnum suum Inclytum Serenissimum Cosinum Ætruriæ Principem. Ejusdem libri editio secunda, multò auctior. *Romæ, apud Tinassium.* 1670. *in fol.*
VII. Sermo Panegyricus habitus in renuntiatione Guidonis Mazentæ Principis Infocatorum, adjectis Elogiis illustrium Mazentarum.
Eo auspice recitatæ sunt, & impressæ sequentes Orationes Panegyricæ.
VIII. D. Octavii Ducis Thebæi, & Martyris fortis Infirmitas, dictio Panegyrica habita Mediolani in Academia Infocatorum ad S. Alexandrum, ad Octavium Asinarium Episcopum Jpporegiensem.
IX. Dictio Panegyrica de Simone Bossio Principe Infocatorum renunciato.
X. Dictio Panegyrica de Alphonso Asinario Principe Paladinorum in Gymnasio publico Astensi.
XI. Dictio Panegyrica de Daniele Patritio Mediolanensi renunciato Principe Infocatorum.
XII. Virtutis Templum, & Honoris.
XIII. Epigrammata varia extant in libro Fratris ejus Nicolai Boldoni, cui titulus la Saetta.
Inter Carmina Augustini Terzagi extant Carmina in Theatrum Octavii Boldonii in laudem Eminentissimi Montii pag. 56.
Videndi sunt Ugelli Italia Sacra in Episcopis Theanensibus, & Picinellus in Athenæo.
Donavit Biblioth. Ambr. Autographum litterarum, quas Bajazetes Turcarum Tyrannus ad Summos Pontifices Innocent. VIII. & Alexand. VI. conscripsit. Ita Petrus Paulus Bosca lib. I. de Orig. & Statu Biblioth. Ambr.

CCLX.

CCLX.

BOLDONUS SIGISMUNDUS.

Sigismundus & ipse, patrem habuit Octavium, de quo diximus: Laudibus cumulatus est ab Abbate Picinello, utpote litteris Græcis atque Latinis summopere præditus; Philosophicas, atque Medicas disciplinas exercuit in Patria Mediolanensi, post lauream Patavii acceptam. Cujusdam rixæ causâ Mediolano pulsus Urbinum se contulit, ætatis verò annorum XXV. Cathedram Philosophicam in Universitate Papiensi adeptus est; Romæ etiam fuit, & ibi in Academia Humoristarum appellata, suorum Carminum gratiâ, locum habuit. In Patriam redux inter Medicos Collegiatos adscriptus fuit; Patavium vocatus ob mortem Cæsaris Cremonini primarii Philosophiæ Professoris eidem suffectus, pestilenti morbo anno trigesimo tertio ætatis suæ occubuit die tertia Julii in Urbe Papiensi anno MDCXXX. Ex tempore publica ingenii sui testimonia dedit, nam Philosophicis, aliarumque scientiarum argumentis sibi datis, statim responsa tradebat, atque Orationem quarto solius horæ spatio uniuscujusque lemmatis texebat, recitabatque. Hæc de ipso habemus:

I. Larius, sive Lacus Larii Descriptio. *Lucæ, apud Marescandolum*. 1660 *in* 12.
II. Amores Amintæ, & Leucipis Carmina Sigismundi Boldoni: extant MSS. in Codice Reginæ Sveciæ in Bibliotheca Vaticana Cod. n. 2098. Ex Montfaucon.
III. Apotheosis in morte Philippi III. Regis Hispaniarum Poëma. *Papiæ, apud Bartolum*. 1621. *in* 4.
IV. Epistolarum Tomi II. *Mediolani, apud Montiam*. 1651 *in* 8.
V. Orationes Academicæ n. XXIII. *Lucæ, apud Marescandolum*. 1660. *in* 12.
VI. La Caduta de' Longobardi Poema Eroico. *Bologna*. 1636. *in* 8. de quo jam diximus in Johanne Nicolao Boldono.
VII. Poëmata varia latina. MS. in fol. ex Theatro Ghillini.
VIII. Sermones Latino, atque Italico Sermone confecti, uno Vol. in fol. MS ex eodem.
IX. De Fœtu Opus imperfectum. MS. ex eodem.
Ghillinus supra memoratus in suo Theatro part I pag. 209. Athen. Picinelli pag. 493. cum laudant.

CCLXI.

BOLLINUS JACOBUS.

Jacobus Bollinus Ordinis Eremit. S. Augustini Regens Sacræ Theologiæ Magister, inde Prior Cœnobii D. Marci Mediolani, Definitor bis ad Capitulum Generale, Vir equidem eximiæ majestatis, & venerationis, ingentis animi, & maximæ authoritatis fuit. Inter alia beneficia, quæ suo Conventui largitus est, numerantur Candelabra argentea, quæ Templo D. Marci donavit. Obiit anno MDCX. Scripsit:

I. Tractatum de Anima.
II. De Elementorum formis.
MSS. in 4. justæ molis. Extant in Biblioth. Cœnobii S. Marci Mediolani.

CCLXII.

BOLOGNA HILARIUS.

Hilarius, cognomine Bologna, patria Mediolanensis, in Sancto Simpliciano Regulam Monasticam Cassinensium S. Benedicti professus est anno MDCXVI. die XXVI. Januarii. Floruit non scholasticis solum, & contemplativis scientiis, sed etiam sacris, amœnisque litteris, quibus admodum fuit celebris, ac illustris; florentissimis idcircò Italiæ Academiis certatim adscriptus. Morum doctrinæ seriam,

A ac sedulam impendit operam, eamque Brixiæ non sine plausu tradidit, sed cùm ad Euangelicas Conciones studium omne, ac vires convertisset, in ea facultate profecit adeo, ut nobiliores per Italiam suggestus, Mediolani scilicet, Florentiæ, Venetiis, Genuæ, Bergomi, Bononiæ, alibique singulari semper Auditorum frequentia, & admiratione conscenderit, inter celebriores proinde sui ævi Concionatores haud postremum locum adeptus. Straverat quidem illi virtutis meritum ad Regulares dignitates expeditum iter, jamque Decani, ac Præpositi munera ei delata fuerant; sed ipse nihilominus optimorum Studiorum amore irretitus, Prioratu spontè dimisso, ad ulteriora aditum sibi præclusit, Abbatis tantùm titulo contentus: Denique in Monasterio S. B Salvatoris Papiæ anno ætatis LXIII. fato cessit, his relictis Studiorum suorum monumentis:

I. Il Sole, ed il Mondo delle Glorie del Gran Patriarca S. Benedetto, e degli Uomini illustri di sua Religione; Panegirico dedicato alla Santità di Alessandro VII. *In Venezia, presso il Tomasini*. 1656. *in* 4, estque Opusculum non adeò parvæ molis, qualem Panegyris titulus videtur præseferre, continet enim paginas 200. illustrioribus Monastici Ordinis historiis adornatas.
II. Il Trionfo dell' Amor Divino. Panegirico per S. Caterina d'Egitto. *Milano, per il Rolla*. 1638. *in* 4.
III. Le Sagre Spoglie di S. Bernardo, Panegirico. *Ivi, per il Monza*. 1640 *in* 4
IV. Le Prediche Quaresimali. MS. in fol.
V. Composuit etiam aliud majus volumen de rebus omnino sacris, sicut ipsemet asserit in Epistola ad Lectorem præfixa Panegyri S. Benedicti in hæc verba:
C „ Se egli sarà mirato con occhio benigno, uscirà ben „ tosto accompagnato da un volume assai maggiore „ di materie pur sagre, che già stà pronto, nè altro „ vi manca, che trascriverlo.
Ejus meminere cum laude Angelus Maria Areioni in libello de translatione SS. Parmensium pag. 32. his verbis: „ Et in un altro Anniversario celebratosi il Mercoledì per li Benefattori, predicò il Padre Abbate Don Ilario di Milano pel desiderio, „ che mostrò di sentirlo questa Città, restando impressa in questi Letterati la memoria del valore di „ questo Padre, fattosi qui conoscere nelle replicate „ prove di due Quadragesimali, e d'un Avvento.
Philippus Picinellus in Athenæo Literat. Mediolan. pag 379., illum nobilioribus Scientiis insignitum describit, suique temporis Concionatorem egregium appellat. Ad eum legitur longissima Epistola Jo. Caramuelis illius laudibus plenissima.
D Meminit ejus Bernardus Pez Mellicensis Epistola X. apolog. pag. 252. At Bergomates sibi gratissimæ prædicationis ab Hilario in S. Mariæ Templo habitæ, illustre testimonium toti Orbi exhibitum voluerunt, edito libello prosa, & carmine ejus laudes exprimente cum hoc titulo: „ Plausus in Orbis Theatro datus Hilario Bononiæ Mon. Casin. „ Bergomi in S Mariæ anno MDCXXXIX. Concionatoris munere egregiè perfuncto. *Bergomi, Typis M. Antonii Rubei*.
Ex Armellini Bibliotheca Benedictino Cassinensi P. II. 227., & in Appendice pag. 50. A Picinello eiam suprad.

CCLXIII.

BOLOGNA JOANNES BAPTISTA.

E Sub Alexandro Rubino in Scholis Palatinis, inde in Universitate Braydensi, sub Nicolao Magnetio Societatis Jesu, natione Gallo, humaniores litteras didicit Jo. Baptista Bologna Mediolanensis. Ad Jura postmodum tractanda animum suum convertit, ideoque Magistrum habuit Hieronymum à Basilica Petri in Institutis, dum moram trahebat Papiæ partim in Collegio Castelioneorum, partim in altero Borromæorum; sed Patris jussu in Notarii, atque Procuratoris officio se exercere Jo. Baptista noster coactus fuit, quod ægrè ferens, pœnè ex integro studia omnia reliquit, adeo ut cum in morbum incidisset, Georgius Manriquez Nobilissimus, pietate motus Fiscalem cujusdam sui Feudi ipsum constituerit, sed irâ patris non ammotâ, ex propria domo profugus, plura miser hic filius sustulit patienter. Non defuere

tamen maledici, qui ipsum contra vitam Parentis insurrexisse vulgarunt: Qua de re carceribus detentus per multum temporis spatium, aut verè, aut fictè demens apparuit: Nullatenus sic miserimè vivens, scripsit Librum hoc titulo:

I. De Attentato, ut dicebatur, Paricidio, ac de sua somniata dementia Oratio. *Mediolani, apud Malatestam*. 1619. *in* 4. In ipsa de vita propria multùm differit.
II. Nonnulla Epigrammata.
Ex Picinello pag. 235.

CCLXIV.

BOLOGNINUS ATTENDULUS CÆSAR.

Bolognina Familia inter Nobiles, non tantùm hujus Urbis, sed etiam Bononiæ, cognomen Attenduli à Duce Sfortia Mediolanensi obtinuit; de origine autem hujus inclytæ domus differit Simoneta in sua Sfortiade lib. IX. cap. IV. pag. 160. Cæsar noster parentes habuit Jo. Paulum Mediolanensem Senatorem à Plotto memoratum anno MDLXVII. atque Paulam Vicecomitem Borromeam. Celebris Juris Consultus suæ Patriæ fuit, ut videre est in

I. Collectione X Allegationum, quas *Jo. Baptista Bidelius impressit Mediol anno* 1551. *in fol.*
II. Aliæ plures Allegationes ejusdem tam impressæ, quam MSS. reperiuntur in Bibliothecis Archintea, Aresiana, Comitis Gabrielis Verri, de quibus plura Volumina effici possent, & alibi.
III. Juris Criminales Animadversiones. *Mediolani, sine Typographi nomine*. 1654. *in fol.* Extant in Aresiana.
Ex Schedis Patris Beretæ.
Vide etiam Siton. in Monum. Senat. Mediol. n. 123 pag. 9. Plottum ad Consil. 63. Martin. Garat. pag. 264.

CCLXV.

BONACINA AUGUSTINUS.

Primus Mediolanensium Scriptorum, quem nobis dedit Abbas Picinellus, Augustinus fuit Bonacina, atque, ut solet, nihil de ipsius natalibus, atque vita protulit: Ego vero ex MSS. hujus Viri, quos in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium humanissimè mihi protulit, doctissimus, atque mei amicissimus Don Laurentius Georgius, multimoda eruditione prædinus, atque illius vetustissimi Archivi attentissimus illustrator, cognovi ipsum fuisse professorem Oratoriæ facultatis in Scholis Palatinis, necnon in linguis Græca, atque Latina summopere edoctum: Ista profero Lectoribus meis post Opuscula edita, alterum à Picinello relatum, alterum à me repertum. Idest:

I. De Federico Borromæo Cardinali creato, Oratio gratulatoria. *Mediolani, apud Pontium*. 1588. *in* 4.
II. De Sanctissimo Pontifice Gregorio XIV. Optimo Maximo, Oratio habita in Ecclesia Scalensi. *Mediolani, apud Pontium* 1591. *die* 27. *Januarii*, *in* 4.
III. Ad Illustrissimum Camillum Sfondratum Epistola Gratulatoria pro Cardinalis dignitate obtenta. *Mediolani, ut supra*, *in* 4.
IV. Oratio in laudem Illustrissimi atque Excellentissimi Joannis Fernandei Velasci Feriæ Ducis, Castellæ Comestabilis, Mediolani Gubernatoris, bonarum Artium Mœcenatis MS in fol. cui titulus Orationes, & Epistolæ diversor. n. 60. in Biblioth. Monac. Cister. S. Ambrosii Mediolani.
V. De Gregorio XIV. Summo Pontifice declarato libellus, cui præfigitur etiam Epistola ad eumdem Pontificem. MS in fol. paginarum 10. Extat ut supra.
VI. Preces XI. partim MSS. partim impressæ ad Senatum Mediolanensem pro augmentatione salarii, & pro aliis causis, nempè ut adsit Orationi, quam habiturus est pro Regia Prole suscepta, necnon ut sua Grammatica legatur ubique à Ludimagistris, etiam nomine, & ad instantiam ipsorum; ut in locum subrogetur Marchesonii; ut in primarium locum promoveatur, & similia. Extant ut supra, eruditione Græca, & Latina refertæ.
VII. Epistola Latina ad Senatorem Marium Corradum pro ejusdem Protectione.
VIII. Alia ad Joannem Salazarium Didaci supremi Cancellarii filium. Extant ut supra.
IX. Oratio in obitu Joannis Petri Marchesonii anno MDXCIV. habita. Ex Schedis Sitonianis.
X. Oratio in ortu Philippi Dominici Austrii Principis Hispaniarum anno MDCV. ex Cæsare Parona fol. 5. & ex eisdem Schedis.

CCLXVI.

BONACINA MARTINUS.

Nemo est, qui Theologicas facultates discere atque docere profiteatur, qui præ manibus non habeat Martini Bonacinæ Mediolanensis Opera; & quidem facem ipse prætulit omnibus aliis, qui Moralem ex professo tractavere. Mirum ideo non est, si centies scripta ejusdem, partim seorsim, & partim in unum collecta undique reperiantur. De ipsis vero infra loquemur, postquam de illius meritis aliquantulum disseruerimus. Nobili sanguine natus, optimisque moribus imbutus, Clericis suæ Patriæ Jus Canonicum, atque Civile dictavit: Rector inde Collegii Nobilium, atque alterius Helvetici efficitur, & in Congregatione, quam Oblatorum vocant, enumeratur. Suadentibus fratribus, ad Aulam Romanam se conferens, inter Præsules locum obtinuit, necnon à Ferdinando II. Cæsare, Comes, atque Eques auratus declaratur. Hippolytus Cardinalis eximius Aldobrandinus Theologum suum Bonacinam voluit, atque ab Urbano VIII. Pontifice Maximo Episcopatum Uticensem obtinuit, & paulò post in Suffraganeum, uti dicitur, Pragensis Archiepiscopi eligitur, sed morte præventus anno suæ ætatis XLVI. ultimam dignitatem exercere non potuit, nam in itinere fato cessit, anno salutis MDCXXXI.

Opera illius distinctè recensere congruum duxi, quæ postea Lugduni, Antverpiæ, Venetiis, Taurini, Mediolani, & alibi ab anno MDCXXIV. ad nostra usque tempora duobus, atque tribus Voluminibus in folio Typis data fuerunt:

I. De Legibus.
II. De Peccatis.
III. De Præceptis Decalogi, & Ecclesiæ.
IV. De Horis Canonicis.
V De Contractibus.
VI. De Matrimonio.
VII. De Simonia.
VIII. De Restitutione.
IX. De Censuris.
X. De Sacramentis.
XI. De Alienatione bonorum Ecclesiasticorum.
XII. De Largitione Munerum Regularibus interdicta.
XIII. De Obligatione Beneficiatorum ad residendum &c.
XIV. De Obligatione denuntiandi hæreticos, & sollicitantes.
XV. De Clausura.
XVI. De Incarnatione.
XVII. De Censuris Ecclesiasticis.
XVIII. De Gratia.
XIX. De Legitima Electione Summi Pontificis.
XX. De Beneficiis.
XXI. De iis, quæ pertinent ad Clausuram, & de pœnis violatoribus ipsius impositis.
XXII. De Excommunicationibus.
XXIII. De Suspensionibus.
Eum laudat Augustinus Terzagus in pluribus Epigramm. in libro cui titulus: Poësis pag. 55., & 81. De ipso agunt Lasor à Varea, Hieronymus Ghilinus, Janus Nicius Eritræus, Leo Allatius in Apibus Urbanis, Borserius, Picinellus pag. 415., atque alii innumeri.

CCLXVII.

CCLXVII.

BONACURSUS.

NEfaria Catharorum Hæresis, quæ orta sæculo XII. diu Christi vexavit Ecclesiam, licèt pluribus in Conciliis damnata, serpere non destitit etiam sequenti, & ultra, ut optimè norunt Eruditi omnes. Horum impia Dogmata diu Mediolani docuit Bonacursus, quem Mediolanensem Civem fuisse auctor est Gulielmus Cave. Divino postmodum afflante Spiritu, ejuratâ pestilentiæ Cathedrâ, Catholicam Fidem professus est tanto cum Ecclesiæ gaudio, ut ad Episcopales Infulas assumptus, qui prius Oves Christi laceraverat, iisdem Pastor præficeretur. Cujus Urbis Præsul fuerit Bonacursus (ingenuè fatebimur) ignoramus; si verò quid sentimus exponere licet, illum ipsum esse suspicamur, qui anno MCCLVII. Æmoniensi populo sacra Jura dabat, & inter ejus Sedis Antistites XII. ab Ughello recensetur. Quæ ad hanc nos inducant sententiam multa sunt, præsertim, quòd paucos ante annos fortissimus Christi Pugil S. Petrus Martyr ex Ordine Prædicatorum ab ejusdem sectæ hominibus confossus gloriosum Veritati Ortodoxæ testimonium dedisset. Nec verò nos movet Clarissimi Dupinii sententia, opinantis Bonacursum sæculo XII. floruisse, neque enim quia Catharorum Doctor extitit, ideo priori ejusdem hæresis ætate vixisse censendus est, sed potius ad subsequentia tempora referendus. Cùm autem nullus inter Italicos Præsules eo nomine reperiatur ante Æmoniensem, jure opinioni nostræ insidendum credimus, salvo semper Eruditorum judicio, cui in omnibus subesse volumus. Porro errorem suum ita Bonacursus doluit, ut Dogmatum antea traditorum turpitudinem in publicum protulerit sequenti Volumine:

I. Vita Catharorum Hæreticorum.
Hanc vulgavit Dacherius in Spicilegii Tom. XIII.
Agit de Bonacurso citatus Dupinius in sua Bibliotheca Ecclesiastica Tom. IX. pag 105. qui & ipsum Mediolanensem scribit fuisse.

CCLXVIII.

BONAVILLA PETRUS NICOLAUS.

PAter Joseph Bernardinus Buroccus à Modoëtia ex Ord. Minorum Obser. Sancti Francisci, atque Bibliothecæ sui Conventus Modoëtiensis non tantum Custos, sed egregius Promotor, necnon accuratissimus rerum suæ Religionis Collector, aliquot ejusdem Scriptores, mihi perhumaniter in hoc Opere inserendos subministravit, inter quos Petrum Nicolaum Bonavillam Sacræ Theologiæ Doctorem, atque inter suos Definitoris munus agentem anno MDCCXXIII. qui scripsit:

I. Breve Chronicon Fratrum Minor. Obser. Provinciæ Mediol. *Ibi, apud Marellum.*
II. Vita di S. Giacomo della Marca. *Milano, presso lo stesso.* 1727. *in* 8.

CCLXIX.

BONESANA FRANCISCUS.

FRanciscus Bonesana Patricius Mediolanensis, ex Clericis Regularibus Theatinis, cum in Regno Poloniæ Commissarii Apostolici munere in bello contra Turcas sedulo functus esset, ab Innocentio XII. electus Episcopus Calatinus, Romæ consecratus fuit die VII. Aprilis MDCXCII. Neapolim pervenit die I. Maji, ibique ab Archiepiscopo Jacobo Cardinali Cantelmo hospes exceptus (& prout eorum necessitudo exposcebat) innumeris favoribus tunc, & imposterum est honestatus. Die vero XV. præfati mensis Maji, ejus ingressum solemni plausu celebravit Ecclesia Calatina, cujus possessionem jam pridem per nuncium adeptus fuerat. Diœcesanam Synodum coram omni Clero, & populo edidit die XXIII. Novembris MDCXCIII. Memorati Cardinalis operâ ad Novocomensem in Insubria evectus Ecclesiam, hanc proprio Præsule orbatam reliquit die XX. Novembris MDCXCV. Illic diu præfuit usque dum apopletico morbo correptus, in sua Diœcesi spiritum Deo reddidit XXI. Decembris MDCCIX. atque ob ejus laudabilem memoriam die XXII. Januarii MDCCX. funebri pompa Calatina Ecclesia illi justa persolvit:

I. Synodus Calatina ab eo elaborata, & vulgata ut supra.
II. Epistolæ Pastorales Ecclesiastica Disciplina plurimum refertæ, & Typis datæ.
Vide Ughelli Ital. Sacra T. VI. col. 460. & T. V. col. 322.

CCLXX.

BONETTUS ELISÆUS.

ELisæus Bonettus à Mediolano, florebat in Carmeli Religione Congregationis, ut vocant, Mantuæ, atque in Conventu Sancti Joannis ad Concam in hac Urbe, ut refert Felina anno MDCLXIX. Ab ipso laudatur uti Vir non solum pietatis eximiæ, sed etiam virtutibus præclarissimis conspicuus, inter quas habuit etiam Musicæ ornamentum, atque Chori Magister ab omnibus vocabatur. Ejus diligentiæ debemus memoriam plurium ejusdem Cœnobii Virorum illustrium, etsi nunc de aliquibus frustra quæramus. Præter igitur librorum Chori Volumina, quæ diligentissimè cum notis Musicalibus conscripsit, & quibus alios Conventus perhumaniter ditavit, instituit etiam:

I. Librum pro Fratrum Defunctorum memoria, in quo eorum gesta praecipua, virtutes, beneficia Religioni collata, & pro meritis encomia descripsit, necnon imposterum describenda ordinavit. MS. in fol. quem ego tractavi; servatur in Bibliotheca ejusdem Conventus.
Videndus Felina in suo Opere pag. 38.

CCLXXI.

BONUS ANDREAS.

ANdreas Bonus Mediolanensis Sacerdos, Sacræ Theologiæ Laurea decoratus, Congregationem Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli ingressus est, ubi tale dedit virtutum suarum specimen, ut die XXIV. Januarii Anni MDCVIII. ad generalem ejusdem Præposituram ascenderit. In hujus Viri commendationem plura proferre non juvat, sufficit enim satis, superque dicere, dignum habitum fuisse a Friderico Cardinali Borromæo, qui Anno MDCXI. Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicus Ordinarius crearetur. Sed cum tanta virtus majora posceret præmia, ejusdem Basilicæ Pœnitentiarius Major ab Antistite ipso renunciatus est Anno MDCXIV. Eo in munere quadriennio vixit evocatus à Sæculo ætatis suæ XLIII. Kal. Januarii, idest Anno MDCXVIII. Animarum saluti consulens hæc vulgavit.

I. Breve Trattato dell' Indulgenze, composto per ordine del Sig. Cardinale Federico Borromeo dal Reverendo Prete Andrea Buono, Dottor Teologo ed Oblato di S. Sepolcro. *Milano, per il Pontio.* 1610. *in* 4.
II. Esortazione al Giovane Cristiano per fuggire la strada del Mondo, e convertirsi a Dio. Opera di Monsignor Andrea Buono Canonico Ordinario, e Penitenziero Maggiore nella Metropolitana. *Milano, nella Stamp. Archiepiscopale* 1616. *in* 8.
Quædam de eo tradit Bartholomæus Rubeus in libro recenter edito; de Origine, & Progressu Congregationis Oblatorum, pag. 34.

CCLXXII.

CCLXXII.

BORROMÆA HIPPOLITA.

NOn tantùm Mediolanensium Scriptorum Catalogus erit omni ævo à Viris doctis summopere laudandus tot tantisque rationibus, de quibus jam præfatus sum, sed & etiam numero Fœminarum virtute illustrium, quæ in ipso recensentur, quod certè rarum est, & in aliis Scriptorum Bibliothecis fermè desideratur. Hanc non ignobilem Poëtriam igitur ex Crescimbenio attuli, Hippolitam nempè Borromæam Comitis Hieronymi Anguisciolæ Uxorem, Mediolanensem Matronam, prudentia, virtutibus, aliisque dotibus præclarissimam. Leguntur de ipsa:

I. Carmina Italica, vulgo Rime. Extant post Epigramm. Italica Aloysii Calolæ *Venetiis impressa anno 1544.*

II. Epistola Italica ad Veronicam Blancardam, data Placentiæ die XIII. Aprilis anno MDXLVII. extat in lib. cui titulus Lettere di Molte Valorose Donne. *Venezia, presso il Giolito. 1549. in 8.*, ibique legitur etiam Epistola ad ipsam Æmiliæ Rangonæ data item Placentiæ.

Ex supradicto Crescimbenio in libro II. Volum. IV. De' Commentarj intorno all' istoria della volgar Poesia, & ab Ecclesia de Fœminis Illustribus.

CCLXXIII.

BORROMÆUS ANDREAS.

COmes Julius Cæsar Borromæus Pater extitit Andreæ nostri, atque ejus Mater Comitissa è Cæsiorum familia, neque ex tam nobili Parentum origine, nec ab aliis singularibus animi, atque corporis dotibus illectus fuit Andreas, ut in Sæculo degeret, imò etiam vivens, & Theatinorum Religionem professus anno MDCXXXVII. ibique pietatis, & litterarum novis ornamentis acceptis, nostrum institituit relinquere Mundum, & anno MDCLII. ad alterum, idest in Georgianas, Mingrellianasque regiones abire voluit Missionarii munere accepto à Summo Pontifice Innocentio X. Romam redux post sui primi laboris novennium, in quo barbarorum animas Deo quot lucrasset penè incredibile est, ejusdem Missionis, cujus Præfecturam jam egerat, Procurator efficitur; Urbanus item VIII. Pont. Max. merita ipsius compensare tentavit, & Episcopatum nescio quem ei obtulit, sed frustra, nam Andreas sicuti dignitates suæ Religionis, ita & istum recusavit: tandem longiori vita dignus abiit ad Superos Anno MDCLXXXIII. In Suorum D. Antonii Collegio hujus Metropolis legitur de ipso hoc Monumentum.

P. D. ANDREAS BORROMAEVS
C. R. MEDIOLANENSIS
VIR APOSTOLICVS
IN ORIENTALI IBERIA MISSIONIS
PRAEFECTVS
BARBARORVM SALVTI
AD MVLTOS ANNOS VNICE ADDICTVS
DEVITATIS INFVLIS
GENTILITIVM STEMMA HVMILITATIS
OPERE COMPLENS
PIETATE QVA VIXIT
DECESSIT IN VRBE
A. D. MDCLXXXIII.

De ipso habemus:

I. Relazione della Georgia, Mingrellia, e Missioni de' PP. Teatini in quelle parti. Extat in primo Volumine Operis, cui titulus: Delle Missioni del P. Don Bartolomeo Ferro. *Roma 1704. in fol.*

A A Suis, & à Paulo Maria Terzago in Septaliano Musæo Cap. 16. nec non Picinello pag. 30. Petrus Paulus Bosca egit de ipso in libro de origine & statu Bibliothecæ Ambrosianæ.

CCLXXIV.

BORROMÆUS CAROLUS.

S. Carolus Borromæus Patritius Mediolanensis Giberti Borromæi Aronæ Comitis, & Margaritæ Mediceæ Pii IV. Pontificis Max. sororis filius, in arce Aronæ natus est Anno Christi MDXXXVIII. postridie Kal. Oct. De ejus præclarissimis gestis superfluum B est verba facere, cùm luce clariora sint, & tot Virorum scriptis edita, de quibus infra indicem dabimus, quotquot nobis innotuerunt. Quis ejus Mansuetudinem, Pastoralem sollicitudinem, Charitatem, cæterasque Virtutes omnes verbis assequi poterit? Angustos nimis terminos Opus istud, & Institutum nostrum statuit. Satius igitur duximus ejus Dignitatum gradus ordine quo collati sunt referre. Sacra illum Purpura decoravit Avunculus ejus Pontifex Anno MDLX. pr. Kal. Februarii. Ad Archiepiscopatum Mediolanensem evectus est cum annum vigesimum tertium ageret. Inde ex Diaconia SS. Viti, & Modesti ad Titulum Presbyteralem S. Praxedis, & Bononiensem, ac Romandiolæ Legationem translatus, Flandriæ, Lusitaniæ, Helvetiæ Catholicæ, Germaniæ Inferioris C Protector, ac Major Romanæ Ecclesiæ Pœnitentiarius effectus est. Plurimum in Concilio Tridentino laboravit, ut testes sunt innumeræ ejus Epistolæ authographæ, quæ in Bibliotheca Ambrosiana servantur, de quibus infra. In cinere, & cilicio sanctissimè obiit Anno MDLXXXIV. III. Nonas Octobris. Certatim exuvias, instrumenta pœnitentiæ, libros, precarios globulos rapientibus qui aderant, omnia quoque apud Viros Principes magno in honore habita sunt. Sacrum ejus Cadaver in Archiepiscopali Sacello expositum, cancellisque munitum, quarta ab obitu die maxima omnium Ordinum pompa elatum in Metropolitana ad primos gradus, quibus ad Aram maximam ascenditur in Arca plumbea conditum est, cum hoc à se concinnato Epitaphio:

D CAROLVS CARDINALIS TITVLI S. PRAXEDIS
ARCHIEPISCOPVS MEDIOLAN.
FREQVENTIORIBVS CLERI POPVLIQVE
AC DEVOTI FOEMINEI SEXVS
PRECIBVS SE COMMENDATVM CVPIENS
HOC LOCO SIBI MONVMENTVM
VIVENS ELEGIT.
HVMILITAS.
VIXIT ANNOS XLVI. MENSEM I. DIEM I.
PRAEFVIT ECCLESIAE MEDIOLANENSI
ANNOS XXIV. MEN. II. D. XXVI.
OB. III. NONAS NOVEMBRIS
ANNO MDLXXXIV.

Eum Clemens VIII. inter Beatos, Paulus V. E inter Sanctos retulit; ille Anno MDCIV. hic MDCX.

Colitur nunc ejus Corpus in subterraneo Sacello in Arca argentea montana Chrystallo ornata, quam Philippus IV. Hispaniarum Rex Divo Antistiti dono dedit; universo Catholico Orbe Virum sanctissimum Miraculorum, & Virtutum Fama celeberrimum venerante.

Carolum laudavit in funere Franciscus Panigarola Astensis Episcopus, de quo suo loco.

Processus super Miraculis factis à S. Carolo Bononiæ, & alibi MS. in fol. extat in Biblioth. Amb. sign. D. num. 59., atque alter Canonizationis illius, sub auspiciis Phil. Archinti confectus, servatur in Sacrario Oratorii magnificentissimi Comitum Archintorum in Oppido Canturii.

Nunc

Nunc Opera istius Sancti Viri typis edita, aliquo temporum, quibus scripta fuerunt, ordine servato, Lectoribus profero.

I. Acta Ecclesiæ Mediolanensis à S. Carolo condita, cum Vita ejusdem à Carolo à Basilica-petri conscripta. *Mediolani, apud Pacificum Pontium*, 1599. *in fol. tum Brixiæ, apud Societatem*, 1603. *Tom. III. in 4., atque Lugduni, Tom. II. in fol. deinde Bergomi, typis Santini*, 1738. *Tom. II in fol.*

II. Epistola ad Clerum Mediolanensem. *Patavii, typis Pasquati*, 1667. *in* 12.

III. Decreta Generalia ab Illustrissimo & Reverendissimo D. D. Carolo, S. R. E. Presbyt. Cardinali tituli Sanctæ Praxedis, Archiepiscopo Mediolani, Civitatis, & Diœcesis Brixiensis Visitatore Apostolico promulgata, atque edita, Anno à Christo nato MDLXXXII. Gregorio XIII. Pont. Max. regnante. *Mediol. ex Officina Michaelis Tini, in* 4.

IV. Epistola Caroli Cardinalis Borromæi ad Andream Bathoreum Regis Poloniæ nepotem, simul, & Andreæ ad Cardinalem responsum, impressa Anno 1584. Ita Cinellus in sua Bibliotheca Tom. I. 1696.

V. Lettera Pastorale scritta dal Cardinal Borromeo al suo Popolo, nella quale diffusamente si dichiara che cosa sia l'Anno Santo del Giubileo, la Indulgenza, che si acquista, e quale preparazione si debba fare per pigliarlo con profitto spirituale, impressa l'anno 1574, & iterum latino sermone. *Antuerpiæ, ex Officina Plantiniana, anno* 1575. *in* 8. Denuo jussu Episcopi Augustani in Germanicam, & Latinam Linguam translata. *Dilingæ*, 1575 *in* 8. Ita Draudius in Biblioth. Classica pag. 348., & iterum Gallicè, *per Ludovicum de Creil, à Paris chez Chardon*, 1574. *in* 8.

VI. De Ratione administrandi Sacramentum Pœnitentiæ. *Mediolani, sine anno, & Typographo, in* 8.

VII. Sermone nelle Esequie di Donna Anna Regina di Spagna. *Sine loco, anno, & Typographo, in* 4.

VIII. Memoriale al Popolo Milanese. *Milano, per il Tini*, 1579. *in* 4.

IX. Avvertenze a' Confessori della Diocesi di Milano, *pluries impressa, & denuo sic*: con l'aggiunta di un Libro di Canoni Penitenziali. *Venezia, presso la Società Albriziana*, 1725. *in* 12. Hic liber extat etiam MS. in Bibliotheca Ambrosiana in Codice signato E. num. 5., atque in linguam Gallicam versus, hoc titulo: Instructions de S. Charles Borromée aux Confesseurs, traduittes par Charles de Montechal Archevêque de Toulose. *A' Paris chez Vitré*, 1657. *in* 8., & reimprimées par ordre du Cardinal de Novailles Archevêque de Paris 1702. Eas edidit etiam latinè cum notis Franciscus Sylvius Theologus in Duacensi Academia. *Rothomagi*, 1712., *& Antuerpiæ apud Bellerum* 1624. Anno 1726. Vir doctissimus, ac præstantissimus Dominicus Passionæus tunc Nuntius Apostolicus apud Helvetios, nunc S. R. E. Cardinalis ipsum imprimi fecit *Tugii* cum longa, atque erudita ejusdem, & Cardinalis Gasparis de Carpineo Præfatione; reperitur quoque in Enchiridio Ecclesiastico Romæ edito.

X. Liber supplicationis solemnis in celebritate translationis Sacri Corporis Sancti Simpliciani, & Reliquiarum Beatissimorum Martyrum Sisinii, Martyrii, & Alexandri, Sanctorum item Confessorum Ampellii, Benigni, Gerunsii, & Antonini Archiepiscoporum Mediolani. *Ibidem, apud Pontium*, 1582. *in* 12.

XI. Protestationes faciendæ in vita, ut in hora mortis anima à tentationibus diabolicis liberetur. *Coloniæ, apud Critbium*, 1619. *in* 12. Ex supradicto Draudio pag. 412.

XII. Regole per gli Oblati Secolari. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile*, 1609. *in* 8.

XIII. Lettere cinque, cioè I. al Generale de' Predicatori per la proibizione de' Parlatorj de' Monasterj: altra allo stesso. I. al suo Agente intorno al Vescovato di Corsica dato ad Alessandro Sauli. I. al Cardinale Giustiniani per la sua promozione. I. a' Cardinali Legati del Concilio di Trento in raccomandazione del Vescovo di Nicastro. Extant in libro, cui titulus: Scelta di Lettere memorabili raccolte dall' Abbate Michele Giustiniani. *Napoli*, 1683. *in* 12.

XIV. Canones Pœnitentiales. *Gandavii, per Franciscum Erele*, 1602. *in* 12.

XV. De Sacramento Confessionis. Extat cum Beyer de auctoritate Episcoporum pag. 325

XVI. Litaniæ Majores, & Triduanæ solemnes ritu Ambrosiano. *Mediolani, per Sirturum, in* 8.

XVII. Orationes sex, habitæ in Conciliis Mediolanensibus. Extant in Conciliis Labbei Tom. XV. Col. 338. 343. 368. 409. 557. & 707. *& seorsim Antuerpiæ, apud Plantinum, in* 8.

XVIII. Raccolta di varj Ragionamenti d'alcuni Santi sopra la cura, ed ajuto de' poveri, ed infermi, con la fortezza del morire. *Milano, presso il Ponzio*, 1577. *in* 12.

XIX. Instructiones novæ Prædicationis. *Mediol. apud Pontios*, 1581. *in* 12.

Nunc ad MSS. transeamus:

XX. Sylva Pastoralis, complectens loca ut plurimum ex Sacra Scriptura excerpta ad Episcoporum, & aliorum Ecclesiasticorum Virorum Institutionem, & ad tractationes, exhortationes, & Conciones ad Ecclesiasticos Viros cujusvis Ordinis habendas, & ad Populum de ejus officiis erga Clerum, Sacerdotes, & Pastores suos, operâ ac studio Caroli Borromæi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis collecta. MS. in fol. extat in Bibliotheca Ambrosiana, sign. I. num. 9.

XXI. Exercitiorum Spiritualium Regula generalis: Titulus supradictus, & quædam Additamenta ad calcem sunt manu ejusdem Sancti Caroli. MS. in fol. extat ut supra, signat. D. num. 132.

XXII. Tabulæ pro Concionibus, atque Meditationibus à Sancto Carolo confectæ. MS. in fol. Imperiali, sign. B. num. 46. in supradicta Bibliotheca, in cujus fronte legitur Epistola Augustini Valerii Episcopi Veronensis, quam transcribendam optimè duxi, ut meritum hujus Codicis melius dignoscatur:

„ Synopses, sive Tabellas, in quibus Meditationis partes „ præcipuæ, atque cætera omnia, quæ ad Orationem „ explicandam comprehensa sunt, mira brevitate, & „ admirabili quadam perspicuitate delineata, expressa „ potius sunt à Carolo Cardinale Sanctæ Praxedis Ecclesiæ Mediolanensis Archiepiscopo, describendas jussi, „ descriptas ad vos mitto, ut industriâ Pastoris vestri „ fruamini; memoriæ commendetis præcipua Meditationis capita, quæ dum Româ duobus ab hinc annis „ proficisceretur in itinere collegit, & assidua exercitatione ad usum revocetis. Scholas vir Dei, dum liberalium tantùm artium, Philosophiæ, Theologiæ, „ Juris Canonici Mediolanens. suis aperiendas curavit, „ orandi etiam Gymnasiola instituit, Oratorium istud „ vestrum, cellulas illas superioribus annis ad orandi „ usum ædificatas, in quibus fortasse plurimi vestrûm „ commorati sunt. Cùmque in Oratorio isto, ubi Sanctus inhabitat Spiritus; in sacro illo Templo, ubi „ Christi Salvatoris nostri Sepulchri magna cum piorum „ hominum lætitia memoria renovatur, & colitur: in „ illis etiam, quas paulo ante commemoravi, cellulis, „ synopses, quas dixi non minimam meditandi materiam præbere posse intelligerem, continuato stylo vobis explicandas, & proponendas esse duxi, ut paterna „ valde, & salutaria documenta Archiepiscopi vestri in „ vestrûm singulis animis faciliùs imprimerentur. Videte, fratres charissimi, orate, & vigilate. Illis verbis D. N. Jesu Christi, quæ Sanctus Evangelista „ Marcus recitat, libet Epistolam hanc benevolentiæ „ meæ erga vos indicem claudere. Veronæ Idibus Decembris MDLXXXIII.

„ Vester Fr. Aug. Episcopus Veronæ.

Constat Tabulis XXXX.

XXIII. Conciones partim Latino, partim Italico Idiomate conscriptæ ab eodem Sancto annis scilicet 1577. & 1578. MSS. in fol. extant ibidem, sign. C. n. 60. In fronte ejusd. Codicis legitur Epistola Italica Presbyteri Gabrielis Sirmondi ad Cardinalem Federicum Borromæum de transmissione ipsius Codicis ad eumdem, data Bormii die X. Martii 1617.

XXIV. Sermones, & Homeliæ num. XXV. diversis in locis, & Festis habitæ. MS. in fol. sign. G. num. 94. ibidem.

XXV. Homeliæ num. XXXIII. diversis in locis, ac Solemnitatibus dictæ. MS. in fol. signat. G. num. 129. ut supra.

XXVI. Homeliæ XIII., inter quas I. Parmæ habita, in Monasterio Monialium S. Pauli post traditionem habitus Religiosi Illustrissimæ Ducissæ Mauræ Lucretiæ Farnesiæ, Ducis Alexandri filiæ, jam uxoris Vincentii Gonzagæ, Mantuæ, & Montisferrati Ducis, post dissolutionem matrimonii ex naturali impedimento, lectu digna. MS. in fol. in Bibliotheca Ambrosiana, sign. P. num. 135.

XXVII. Homiliarum Divi Caroli Borromæi Vol. IV. in fol. sign. C. num. 101. 102. &c. in Bibliotheca supradicta.

XXVIII. Conciones ex voce Beati Caroli à Possevino excerptæ, & latino stylo exaratæ. Extant in duobus Codicibus MSS. in supradicta Bibliotheca, signatis D. num. 15. & num. 17.

XXIX. Epistolæ XII. Insigniores Pastorales, ad Clerum, Populumque Mediolanensem, ac Diœcesanum conscriptæ. MS. in fol. ibidem signat. D. num. 55.

XXX. Epistolæ XVI. ad varios scriptæ super negotiis Tridentini Concilii, atque I. ad Magnum Cancellarium Tabernam Mediolanensem, manu ejusdem Sancti scripta. Extant in Bibliotheca Comitis Cæsaris Montii.

XXXI. Epistolæ Latinæ nomine Sancti Caroli à Johanne Baptista Amaltheo, ejus à Secretis, ad varios Principes, & Cardinales, in Pontificatu Pii IV. MS. in fol. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. R. num. 100.

XXXII. Epistolæ aliæ ad varios Europæ Principes, Episcopos, & Optimates, datæ Mediolani, & Romæ, ab anno MDLXV. ad MDLXXII. MS. in fol. in Ambrosiana Bibliotheca, signat. G. num. 46.

XXXIII. Aliæ item Latinæ, ab anno MDLXIII. usque ad annum MDCLXVII. in altero MS. ibidem signat. P. num. 1. in 4.

XXXIV. Præter supradictas Epistolas adest in Ambrosiana Bibliotheca Collectio amplissima Epistolarum Sancti Caroli Borromæi ad varios, nec non variorum ad eundem in Vol. XXVI. in fol. comprehensa. Viri autem illustriores, qui ad tantum Virum scripserunt, sunt Sanctus Franciscus Salesius, Sixtus V. Cardinales Comendonus, Sirletus, Paleotus, Augustinus Valerius, Sfortia Palavicinus, aliique, nec non Hieronymus Vida, Minturnus, Onuphrius Panvinius, unà cum responsionibus ipsius Sancti, pluresque alii, qui forsan meam diligentiam fugerunt.

XXXV. Novissimæ Constitutiones civilium actionum Fori Illustrissimi, ac Amplissimi Cardinalis Borromæi, Bononiæ de latere Legati, ab ipso correctæ, & auctæ. MSS. in 4. signat. P. num. 26. Extant in Bibliotheca Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis.

XXXVI. Biblia Sacra notis marginalibus ipsius Sancti manu adspersa. Extant ibidem, sicuti & Concilium Tridentinum ex editione Aldi Manutii in fol, ut & plures alii Sanctorum Patrum, aliorumque Ecclesiasticorum Auctorum Codices à Beato Viro adnotationibus variis postillati, nam ipsa Bibliotheca ad ipsum spectabat, atque eidem Capitulo ex Testamento reliquit.

XXXVII. Istruzione a Monsignor Delfino Nunzio Apostolico alla Corte di Vienna, per la confermazione del Re de' Romani, scritta li VIII. Giugno MDLXII. con altre Lettere allo stesso, sopra il Concilio di Trento, e cose attinenti alla Religione per la Germania. Extat in Ambrosiana Bibliotheca. MS. in fol. sign. R. num. 22.

XXXVIII. Tractatus de Oratione, manu ejusdem Sancti, aliquibus in locis postillatus. MS. in fol. justæ molis in Ambrosiana Bibliotheca, sign. D. num. 166.

XXXIX. Differtazione autografa di S. Carlo, contenente varj avvertimenti per la Riforma degli Umiliati di Lombardia, che dovevasi fare nell' anno 1567. Extat in Archivo Archiepiscopali Neapolitano, teste Johanne Petro Puricello in Codice MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. C. num. 278 in fol.

XL. Omelie dette nelle notti Vaticane, della quarta Beatitudine. MS. in fol. in Ambrosiana Bibliotheca, sign. I. num. 39.

XLI. Estratto di Lettere del Cardinal Borromeo circa il negozio della precedenza tra Francia, e Spagna. MS. in Biblioth. Regia Parisien. Cod. 10081. ex Montfauconio Biblioth. MSS. Tom. II pag 89.

XLII. Epistolarum ejus Volumina IV. collegit Carolus à Basilica Petri Episcopus Novariensis, de quo jam dictum.

Juvat etiam hic addere, plures Epistolas extare Petri Galesini ad Sanctum Carolum, & Sancti Caroli ad eundem, eruditione Ecclesiastica, præsertim ad Ambrosianos Ritus spectante, summopere refertas, etiam autographas, tam in Ambrosiana, quam penès Canonicum Joannem Andream Iricum mei amicissimum, & alibi a me inspectas, certè typis dignas. Habet etiam idem Iricus sequentia ad Sanctum Carolum pertinentia.

Compendium Vitæ ejusdem Sancti Caroli, & Familiæ Archiepiscopalis ipsius, scriptum dum Sanctus idem viveret ab Anonymo, in fol. Extat MS. apud eundem.

Ordine tenuto nell' Entrata dell' Illustrissimo, e Reverendissimo Sig. Carlo Borromeo Cardinale, e Arcivescovo di Milano, in Milano il dì 23. Settembre 1565., e Legato in tutta Italia della Santa Sede Apostolica, fatto ec. pagg. 8. in fol. Extat MS. apud eundem.

Ragguaglio della Solennità nuovamente seguita in onore del Beato Carlo Cardinale di Santa Prassede Arcivescovo di Milano, 1601. MS. in fol apud eundem

Ceremonia da servarsi nel promovere l'Illustrissimo Sig Cardinal Farnese al Diaconato, e Sacerdozio dall' Illustrissimo Sig. Cardinale Borromeo Arcivescovo di Milano. MS. in fol. apud Iricum ipsum.

Diarium ejusdem Sancti Caroli, de quo agemus infra in Francisco Gasato. MS. apud sæpedictum Canonicum Iricum.

Quantum etiam in Galliis tanti Viri Sanctitas illucescat, apertè cernitur in tot piis Societatibus sub invocatione sui nominis institutis, inter quas profero

L'Office de Saint Charles Borromée, en Latin, & en François, à l'usage de la Compagnie de la Charité, établie sous le nom de ce Saint dans l'Eglise de S. Jacques de la Boucherie. *A Paris, chez Jaques Cardon*, 1718. *in* 8.

Alienos etiam libros ad pietatis culturam edendos curavit Præsul Optimus, è quibus apud Fontaninium in libro, cui titulus: Della Eloquenza Italiana pag. 640. editionis III. hunc inveni.

Dell' Educazione Cristiana de' figliuoli, Libri III. di Silvio Antoniano (dipoi Cardinale ad istanza del Cardinal di Santa Prassede Arcivescovo di Milano San Carlo Borromeo). *In Verona, per Bastian dalle Donne*, 1584. *in* 4. Ex Epistola huic libro præfixa, agnoscitur quantum de suo in eum intulerit Sanctus Antistes.

Plurium in ejus laudem Panegyres sparsim habentur in hoc Opere:

Præter innumeros Scriptores, qui de Sancto Carolo agunt, ejus Acta ex instituto conscripsere

Carolus à Basilica-Petri Episcopus Novariensis,
Augustinus Cardinalis Valerius,
Aubery Gallico Sermone,
Aurelius Grattarola Latinè,
Sulphutius Gallicè,
Joseph Ripamontius,
Joannes Baptista Possevinus,
Franciscus Penia Italicè, quod Opus Latinè reddidit Ernestus Cholinus,
Petrus Giussianus Italicè, bis, atque ter recusa.
Vida de S Carlos de Giussano, Bascapè, Possevino, Grattarola. *Madrid, nella Impronta Real*, 1626. *in* 4.
Ejus Testamentum impressum est *Mediolani, sine anno, aut Typographo*, *in fol.*

CCLXXV.

BORROMÆUS FEDERICUS.

Federicus Borromæus Julii Cæsaris, & Margaritæ Trivultiæ filius Anno MDLXIV. Mediol natus, Bononiæ Philosophiæ, & Mathesi operam dedit. Clericali veste, & Tonsura à Divo Carolo donatus, & omnium primus in Collegium Borromæorum Ticini ab ipso D. Carolo instituto cooptatus est, ibique lauream Philosophicam, & Theologicam assecutus, Romam profectus, ob eximias Virtutes à Sixto V. Pont. Max. primùm Cubicularius, deinde S. R. E. Diaconus Card. Sanctæ Mariæ in Dominica, cùm vix XXIII. ætatis annum ageret, die XVIII. Decembris MDLXXXVII. creatus fuit. Ei Purpuram donans Pontifex asseveravit: reliquos ad unius, vel alterius Principis postulationem, Federicum ad universi Orbis vota in Vaticanum adscribi. Ipsum præfecit Sixtus Pont. tamquam omnium aptissimum editioni Veterum Conciliorum, Sacrorumque Bibliorum emendationi, ac vulgationi. Hac maximi momenti provinciâ susceptâ Federicus incredibili curâ, atque diligentiâ elaboravit, ut nobilissimum hoc Opus, quàm absolutissimum, emen-

emendatissimumque prodiret. D. Philippum Nerium conscientiæ moderatorem habuit, eumque adeò dilexit, ut ejus anima appellaretur; cui decumbenti cùm Sacramenta ministrasset, honestissimo loco tumulandum curavit, collatis ad ædificandum Vallicellanum Templum (non autem, ut perperam asserit Eggs in sua Purpura docta in Philippi sepulturam) quatuor aureorum millibus. De ejus Archiepiscopatu Mediol. agit Ughellus. Reluctantem ut allocutus fuerit Pontifex habes apud Ciaconium. Tom. 4. col. 187. Mediolanensem Clerum ad Disciplinam composuit, Bibliothecam, quæ propemodum Vaticanæ æmula vocatur, & Collegium Ambrosianum instituit. Templum Maximum donariis ditavit, peste laborantes paternè fovit, pluresque habuit Synodos. Ejus Acta leguntur in Oldoino, atque aliis Scriptoribus. Octies Pontificiis Comitiis interfuit, & defuncto Paulo V. Pontificatum sibi à Cardinalibus oblatum constanter recusavit. Magnâ Sanctitatis famâ piissimè obiit in osculo Domini X. Kal. Octobris MDCXXXI. ætatis suæ LXVII. Eum in funere laudavit primùm Paulus Aresius Dertonensis Episcopus, tum Donatus Ferrarius. Jacet ipsius Corpus in Templo Maximo, ante Aram Deiparæ, cui ab ænea arbore lampades sustinente cognomen, addita hac Epigraphe ab eo composita:

FEDERICVS BORROMÆVS CARDINALIS
ET ARCHIEPISCOPVS MEDIOLANI
SVB PRÆSIDIO BEATÆ MARIÆ VIRGINIS
HIC QVIESCIT IN PACE.

Hæredem instituit Virginum Orphanarum Collegium sub titulo Rosarii, quod ipse ædificaverat. Græca, Arabica, Hebraica, & Chaldaica, præter Latinam, & Italicam, linguis edoctus erat.

Hæc quæ scripsi hausi à Libro eruditissimo de Studiis Literariis Mediolanensium Cl. Saxii pag. 218.

Opera Latinâ Linguâ edita.

I. Literæ de Ecclesiastica Jurisdictione ad Regem Catholicum Philippum II. *Mediolani* 1596.
II. De absoluta Collegii Ambrosiani in literis institutione libri sexdecim. *Mediolani* 1616.
III. Plebanarum Visitationum exordia: Tractatus ad homines agros colentes: Tractatus ad Clerum Plebanum. *Mediolani* 1616.
IV. De Ecstaticis mulieribus, & illusis, libri quatuor. *Mediolani* 1616.
V. Pallas compta, seu de bonarum artium cultu liber unus. *Mediolani* 1617.
VI. De prudentia in creando Pontifice Maximo liber unus. *Mediolani* 1617.
VII. Salomon, sive opus Regium, liber unus. *Mediolani* 1617.
VIII. De naturali Ecstasi liber unus. *Mediol.* 1617.
IX. De Vita perfecta liber unus: De acquirendo Orationis habitu liber unus: De assidua Oratione liber unus: De vario Revelationum, & illusionum genere liber unus. *Mediolani* 1617.
X. Vita Catharinæ Senensis Monacæ Conversæ libri tres. *Mediolani* 1618
XI. Epistolarum domesticarum liber unus: Patentes Literæ. *Mediolani*, *sine anno*, *certè post* 1629.
XII. De moribus Christi libri quatuor: De moribus Beatæ Virginis Mariæ liber unus: De Euangelicæ narrationis dignitate liber unus. *Mediolani* 1619.
XIII. De variis amoris moribus liber unus. *Mediolani* 1620.
XIV. Ad aridam mentem epistola. *Mediolani* 1620.
XV. Tractatus ad sacras Virgines Volumen primum. *Mediolani* 1620.
XVI. De tribus vitiis Superbia, Avaritia, Concupiscentia libri tres. *Mediolani* 1620.
XVII. Notæ in duodecim Prophetas minores. *Mediol.* 1620.
XVIII. De actione Contemplationis libri quatuor. *Mediolani* 1621.
XIX. De vera & occulta Sanctitate libri tres. *Mediolani* 1621.
XX. Observationum in Apocalypsim libri septem. *Mediolani* 1622.
XXI. De Presbyterio liber unus. *Mediolani* 1622.
A XXII. De fugienda ostentatione libri duo. *Mediolani* 1623.
XXIII. De Villa Gregoriana, seu de contemptu Deliciarum liber unus. *Mediolani* 1623.
XXIV. De non vulgari existimatione & fama, seu de Pii IV laudibus, Apologia contra Onuphrium Panvinium liber unus. *Mediolani* 1623.
XXV. De Delectu ingeniorum libri duo. *Mediolani* 1623.
XXVI. De Consiliariis Disputationes duæ. *Mediolani* 1623.
XXVII. Tractatus ad sacras Virgines Volumen secundum. *Mediolani* 1623.
XXVIII. Philaghios, sive de amore Virtutis libri duodecim. *Mediolani* 1623.
XXIX. Parallela Cosmographica de sede, & apparitionibus Dæmonum liber unus. *Mediolani* 1624.
XXX. De providentia Dei, & illius permissione cum malignis Spiritibus liber unus. *Mediol.* 1624.
B XXXI. De cognitionibus, quas habent Angeli & Dæmones liber unus. *Mediolani* 1624.
XXXII. De Pictura sacra libri duo. *Mediolani* 1624.
XXXIII. Musæum Bibliothecæ Ambrosianæ. *Mediolani* 1625.
XXXIV. De rebus inveniendis liber unus. *Mediolani* 1625.
XXXV. De ordine rerum liber unus. *Mediolani* 1625.
XXXVI. De nonnullis Sacræ Scripturæ locis passim usurpatis libri duo. *Mediolani* 1625.
XXXVII. De Gratia Principum liber unus. *Mediolani* 1625.
XXXVIII. De exercitatione & labore scribendi libri tres. *Mediolani* 1625.
XXXIX. De addiscendis Scientiis ad Comitem Federicum Borromæum liber unus. *Mediolani* 1626.
XL. De Selectis divinarum rerum probationibus libri tres. *Mediolani* 1626.
C XLI. De suis studiis Commentarius. *Mediolani* 1627.
XLII. De primis rerum nominibus libri duo. *Mediolani* 1627.
XLIII. De Pythagoricis numeris libri tres. *Mediolani* 1627.
XLIV. De Caballisticis inventis libri duo. *Mediolani* 1627.
XLV. Canticorum explanatio juxta literalem sensum. *Mediolani* 1627.
XLVI. Conciones sacræ dispositæ per tempora, & annos prout recitatæ fuerunt. *Mediolani* 1627.
XLVII. Conciones sacræ Volumen IX. *Mediolani* 1627.
XLVIII. Cypria sacra, sive de honestate & decore Ecclesiastici moris liber unus. *Mediolani* 1628.
XLIX. De actibus Prudentiæ libri quatuordecim. *Mediolani* 1628.
L. De Laudibus divinis libri tres. *Mediolani* 1628.
LI. De Linguis, Nominibus, & numero Angelorum libri tres. *Mediolani* 1628.
D LII. De sacris libris Theoreticis Tractatus XVII. *Mediolani* 1629.
LIII. De insanis quibusdam tentationibus liber unus. *Mediolani* 1629.
LIV. De Miraculis Gentilium liber unus. *Mediolani* 1629.
LV. De Vita Contemplativa, sive de Valetudine Ascetica libri duo. *Mediolani* 1630.
LVI. De sacris nostrorum temporum Oratoribus libri quinque. *Mediolani* 1632.
LVII. De Episcopo concionante libri tres. *Mediolani* 1632.
LVIII. De Christianæ mentis jucunditate libri tres. *Mediolani* 1632.
LIX. Meditamenta literaria. *Mediolani* 1633.
LX. Conciones Synodales Volumen primum. *Mediolani* 1633.
LXI. Sacrarum Concionum Volumen secundum. *Mediolani* 1633.
E LXII. Consolatoria, atque adhortatoria Oratio ad Episcopos, *sine anno*.
LXIII. Constitutiones Collegii, ac Bibliothecæ Ambrosianæ, *sine anno*.

Opera Italicè edita.

LXIV. Vita della M. Suor Caterina Sanese Monaca convertita libri tre. *Milano* 1618.
LXV. Della Villa Gregoriana, o sia del disprezzo delle delizie. *Milano* 1624.
LXVI. De' piaceri della mente Cristiana libri tre. *Milano* 1625.
LXVII. L'Idiota, ovvero della facilità dell' orare. *Milano* 1626.
LXVIII. Delle Laudi Divine libri tre. *Milano* 1632.
LXIX. La Grazia de' Principi. *Milano* 1632.
LXX. Ragionamenti Sacri, e Sinodali, ed altri, Volume I. *Milano* 1632.
Volume II. *Milano* 1633.
Volumi III. IV. e V. *Milano* 1640.

Vo-

A Volumi VI. VII. VIII. IX. e X. *Mil.* 1646.

LXXI. Ragionamenti Spirituali, fatti alle Monache dell' Insigne Monastero di S. Marta di Milano, dati in luce dal Prete Gio. Zucchetto. Volume I. *Milano* 1673. Volume II. *Milano* 1676.

Opera Latina manuscripta.

LXXII. Plura spectantia ad regimen Ecclesiæ Mediolanensis.

LXXIII. Eloquentia extemporanea, ideſt Sermones variis in Locis, ac Festis diebus ex tempore habiti.

LXXIV. Conciones de veræ pœnitentiæ impedimentis, aliisque rebus.

LXXV. Collatio Psalterii Ambrosiani cum Romano juxta editionem emendatiorem jussu Clementis VIII. factam.

B LXXVI. Caldaica paraphrasis Psalmorum quomodo, & quibus in verbis differat à Vulgata: Item Syriaca, & Arabica impressa.

LXXVII. Argumenta Psalmorum ex textu Syriaco, juxta divisionem Hebraicam.

LXXVIII. Notæ ad Sacros Sermones.

LXXIX. Parallelum Vitæ Jesu cum Vita Adæ.

LXXX. De cultu piarum exercitationum intra privatos parietes.

LXXXI. Lectiones in Jonam.

LXXXII. Apparatus ad Conciones diversas.

LXXXIII. Promtuarium eruditionum cum indice Latinè, & Italicè.

LXXXIV. Notæ in Psalmos.

LXXXV. De sacris & solitariis peregrinationibus libri duo manu ipsius conscripti. Iidem etiam Italicâ linguâ.

LXXXVI. Lectiones de Vita Sanctorum, cum Commentariis ad modum Martyrologii.

C LXXXVII. De Pestilentia in Urbe Mediolani Anno 1630 grassante; ejus manu exaratus liber.

Præter supradicta MSS. latina nobis indicavit Canonicus Joannes Andreas Iricus, hæc apud se extantia scilicet:

LXXXVIII. Acta pro controversiis inter utrumque Forum Ecclesiasticum, atque Laicum dirimendis anno 1597. & sequentibus. Volumen I. in fol. pagg. 246. in quo leguntur præter cætera:
Relatio latina earundem Controversiarum ad Catholicum Regem missa: pagg. 20.
Altera Relatio ejusdem argumenti ad Patriarcham Alexandrinum Sedis Apostolicæ apud Catholicam Majestatem Nuncium: pagg. 3.
Varia Edicta Cardinalis nostri super eadem materia.

Opera Italica manuscripta ex eodem Cl. Saxio.

D LXXXIX. Trattato sopra le Versioni della Scrittura Sacra fino al Libro IV. de' Re.

XC. Trattato sopra il gesto, la voce, il luogo, e le vestimenta del corpo umano in ordine al culto Divino.

XCI. Trattato sopra la pratica delle Virtù.

XCII. Trattato della Filosofia Cristiana in nove libri.

XCIII. Trattato sopra la Simetria, proporzione, e connessione, che hanno fra di sè le parti dell' Universo.

XCIV. Trattato dell' Orazione in XX. Ragionamenti.

XCV. Trattato diretto a' Conservatori del Collegio Ambrogiano diviso in quattro parti, cioè: I. dell' Educazione degli ingegni, II. dell' accrescere i Libri, III. della Stampa, IV. delle regole spettanti all' Arti liberali.

XCVI. Trattati sopra l'Amor Divino, cavati dalle parole, ed azioni di S. Maria Maddalena, diretti alle Monache.

E XCVII. Commentarj sopra i Cantici di Salomone.

XCVIII. Commentarj sopra i Salmi, e sopra i Libri di Giob.

XCIX. Ragionamenti fatti a' Vescovi, a' Parochi della Diocesi, ed agli Obblati di S. Sepolcro.

C. Ragionamenti fatti da esso alle Monache in diversi Monasterj della Città, e Diocesi, divisi in molti Volumi.

CI. Raccolta di Esempj, e Sentenze morali, divisa in tre Libri.

CII. Raccolta di varie osservazioni in materie diverse.

CIII. Lettera del medesimo in risposta ad una di Marco Velsero sopra un' immagine di Orfeo, trovata in Roma nel Cemitero di Zeffirino.

CIV. Materie da meditarsi negli Esercizj Spirituali, e regole per disporsi ad essi.

CV. Meditazioni, o Riflessioni morali, cavate dalle Vite de' Santi, e distribuite per li mesi dell' anno.

CVI. Modi di agevolare la Vita Religiosa, divisi in tre Libri.

CVII. Quattro Libri di addizioni da farsi a diversi Trattati del medesimo.

CVIII. Viaggio Spirituale, o sia modo di camminare alla perfezione, da esso scritto, e praticato.

CIX. Delle Vite di alcuni Santi, cavate dalle Scritture antiche, ed altre memorie, che si conservano nella Diocesi di Milano.

CX. Di alcune cose mirabili udite, o vedute dallo stesso Cardinale.

CXI. Esercizj Spirituali da esso fatti, con varie cose, scritte di sua mano, spettanti al suo interno.

CXII. Sfera, o sia Globo mirabile.

CXIII. Lettera alle Monache di S. Maria Maddalena ad Cerchio intorno al Breviario dell' Ordine degli Umiliati, data li 10. Aprile. 1631. Extat inter MSS. Puricelli in Biblioth. Ambros. Cod. signat. C. num. 74 in fol.
Editis a Cl. Saxio recensitis addimus & sequentes, hoc titulo:

CXIV. Litaniæ Modoëtiensis Ecclesiæ ab Illustrissimo Federico Cardinali Borromæo Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopo reformatæ. *Mediol.* 1613. *in* 8.

CXV. Regole d'alcuni Capi necessarj, e più frequenti per l'osservanza delle Sagre Ceremonie, e del Canto fermo Ambrosiano. 4. *Milano dal Ponzio &c* 1622.

CXVI. Regole per gli Oratorj Segreti da esso istituiti per i Giovani Secolari in Milano. MS. e da esso sosctitte si conservano nell' Archivo dell' Oratorio di Campo-Santo.

CXVII. Regole per la Congregazione de' Cherici nella Casa degli Obblati del Santo Sepolcro, da esso dettate, e sottoscritte. Servantur MSS. ibidem.

In magna Collectione Epistolarum ad eundem, quæ MS. servantur in Ambrosiana, extant Variorum Illustrium Virorum de litterariis rebus agentium, cum Responsionibus etiam Card. Federici, nempe
Cardinalis Paleotti plures.
Cardinalis Augustini Valerii plures.
Joannis Baptistæ Possevini plures.
Scipionis Ammirati plures.
Doctissimi Imhoff plures.
Joannis Baptistæ Guarini plures.
Camilli Bossii, inter quas una data Regii 21. Decembris 1607. cum qua mittit varios Codices MSS. pro Bibliotheca.
Caroli Labbei plures, inter quas una data Lutetiæ Parisiorum 8. Kal. Julii 1607. cum ipsa mittit Observationes in Synopsim Basilicon, cum Constitutionibus Imperatorum Oriental. quas Græco-Latinas edidit
Gerardi Vossii plures, inter quas una data Romæ 7. Junii 1603. eruditissima de morte Horatii Moroni Episcopi Sutrini, & Nepesini. Hinc agit de duabus suis Editionibus Operum, scilicet S. Ephrem Syri, & S. Gregorii Thaumaturgi missæ, ut cum suis Notis imprimantur Coloniæ.
Litteras Cardinalis Francisci Avilæ Tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem, quibus mittit ei aliquot Sanctorum Reliquias, quæ nunc in Templo S. Thomæ, cui in *Terra Amara* cognomen est, coluntur, datas Romæ 4. Kal. Septembr. 1603 memorat Bosca in Martyrolog. Mediol. in notis ad diem 13. Julii.
Vidi etiam ad eundem Opusculum Consolationis in morte Comitissæ Margaritæ ejus Matris a Cardinali Valerio Episcopo Veronensi scriptum. MS. in Bibliotheca Ambrosiana.
Elogium in laudem Cardinalis Federici Borromæi Archiepiscopi Mediolanensis, in quo ejus gesta præcipua erudita Phrasi recensentur ab Anonymo in fol. pag. 111. MS. autographo. Extat apud Canonicum Joannem Andream Iricum.
Alia ejus Elogia sparsa in aliis Operibus collegit Octavius Lanzavecchia S. J. Theologus.
Extant Anonymi cujusdam Orationes duæ, nempe in laudem Bibliothecæ Ambrosianæ ab eo conditæ, altera in laudem ipsius Federici. MS. in fol. signat. num. 60. Biblioth. Cistereiens. Mediolani.
In Volumine II Opusculorum Scipionis Ammirati pag. 391. extat Epistola ejusdem data Florentiæ die 12. Februarii 1594. ad Cardinalem Federicum Borromæum, una cum Responsione istius, data Romæ 26. Februarii, anni supradicti. Item aliæ III. ad ipsum Cardinalem in paginis 410. & 424.
Vitam tanti Viri scripsit, ac edidit uno Volumine in 4. Franciscus Rivola, de quo suo loco. Acta ejusdem ex professo tractarunt Joseph Ripamontius, & Carolus à Basilica Petri. Paulus Aresius oravit in ejus Funere, nec non laudatur obiter, & ex professo à Cardinali Bentivolio, ab Abbate Ghilino, à Ciacconio, ab Ughello, à Jano Niccio, à Petro Paulo Bosca, & à Picinello pag. 181.

CCLXXVI.

CCLXXVI.

BORROMÆUS GIBERTUS.

Gibertus Borromæus, S. Caroli pronepos, nobilis Mediolanensis, Comitis Caroli Borromæi, & Isabellæ de Addua nobilissimæ Matronæ filius, natus Anno MDCXV. die XXVIII. Septembris, à puero incredibili ardore literarum studia, & cœlibatum coluit. Philosophiæ, Theologiæ, aliarumque Scientiarum cursu in patria cum laude peracto, Romam se contulit, ut in Urbe Literatorum omnium theatro ingenii specimen sui daret, majorumque suorum laudatissima vestigia calcaret.

Sub Urbano VIII. Pontif. Max. Præsulari veste indutus, difficillimis temporibus ingruente bello in Provinciis Patrimonii, & Territorio Ferrariensi Legati vices cum plausu gessit, Populis, ob summam justitiam, rebusque in agendis solertiam apprimè charus. Ab Innocentio X. Pontif. Legatione solutus, Romamque evocatus, ac gravissimis identidem Ecclesiæ negotiis, Scrinioque Sacræ Consultationis adhibitus, quum Pontifici fide, & opera plenissimè satisfecisset, Cardinalium Senatui adscribitur, ac Titulo SS. Joannis, & Pauli, aliàs Pammachii cohonestatur. Inde inter Patres plurimorum Sacrorum Cœtuum à Summis Pontificibus Alexandro VII., Clemente IX. atque X. adlectus, operam suam tantâ cum gravitate, prudentiâ, & eruditione, ubi necessitas Virum posceret, in Ecclesiæ commodum impendit; ut meritò inter primores sui Sæculi, auctoritate, doctrinâ, scientiisque præstantes Viros cultus fuerit. Vitam sanè, inquit Oldoinus, inter scientias, & virtutes, quibus mirè abundavit, duxit, quoad vixit, honestissimam, Ecclesiastico Principe dignam.

Legatus in Æmilia Pontificio nomine constitutus, Provinciam eam triennio, solâ sui nominis famâ ita coërcuit, ut delicta magis cessare, quàm puniri contigerit; nullusque, eo Rectore, ultimo affectus sit supplicio, quia nullus eo dignus inventus est. Ejus porrò præcipuum studium fuit, post ordinata Sacra, reductumque ad honestatem Clerum, Civitates omnes, ac municipia ære alieno gravata levare, suique juris reddere: quod & præstitit. Legatione hac summo Reipublicæ bono peracta, ad Urbem rediit, in qua literis, ac negotiis intendens, glorioso fine decessit die XVI. Januarii Anno reparatæ salutis MDCLXXIX. annos natus LVII. Non ut malè scribit Eggs in Purpuræ Doctæ Tom. VI. pag. 424. anno MDCLXXIX. ætatis suæ LXIV.

Extant hujusce Cardinalis:

I. Sententia ab eo eruditè prolata adversùs errores Jansenii.
II. Epistola Typis Mediolanensibus evulgata, ad Urbanum VIII. directa, quando studiorum cursu perfecto, Lauream expetebat.
III. Ad Urbanum VIII. Epistola altera, & Carmina de Veteri Gemma Barberina. *Mediolani apud Ghisulphum. in 4.*
Inter Poemata Augustini Terzaghi extant Carmina Comiti Giberto Borromæo Cardinali creato pag. 70.
Celebrant eum Acta, Vaticana, & Mediolanensia. Augustinus Oldoinus in Additionibus ad Ciacconium, aliique.

Præstantissimi hujus Cardinalis nomen, doctrinam, & dignitatem Sæculo nostro renovavit Gibertus alter Borromæus primùm Patriarcha Antiochenus, tum Novariensis Episcopus, & S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli Sancti Alexii; Vir certè admirabilis ingenii, & maximæ eruditionis, cujus avita Humilitas nobis invidit lucubrationes. Quantum scientias coleret, apertè indicat insignis Voluminum collectio, cujus partem non modicam in Ambrosianam Bibliothecam Testamento inferri mandavit. Obiit Novariæ cum bonorum omnium mœrore die XXII. Januarii Anno MDCCXL. & in Sacello Sancti Caroli, ut jusserat, conditus est, pauperibus com-

A munis Parentis decessum luctu lachrymabili prosequentibus. Ejus Tumulum hoc Elogio decoratur à Clariss. Josepho Antonio Saxio Bibliothecæ, & Collegio Ambrosiano Præfecto composito.

GIBERTO BORROMAEO
S. R. E. PRESBYT. CARD. TIT. S. ALEXII
PATRIARCHAE ANTIOCHENO
EPISCOPO NOVARIENSI
QVOD SANGVINE ET IMITATIONE
VIGILANTIAE MVNIFICENTIAE PIETATIS
S. CAROLO BORROMAEO CONIVNCTVS
NEC MORTE SEIVNGI VOLVERIT
SEPVLCRO ANTE ILLIVS ARAM DELECTO
B CO. D. IO. BORROMAEVS ARESIVS
MAGNAS HISPANIARVM
EX FRATRE NEPOS ET HAERES
IMMORTALEM HANC MEMORIAM
MESTISSIMVS POSVIT A. MDCCXL.

CCLXXVII.

BORROMÆUS VITALIANUS.

Vitalianus Borromæus inclytæ Stirpis germen clarissimum utriusque Minervæ artibus enituit, militaribus scilicet, atque litterariis disciplinis. Sacræ Catholicæ Majestatis à Secretis Consiliis electus, quintus extitit inter Borromæos hujus muneris gloria insignitos. Rem Tormentariam, cui Præfectus C Generalis fuit, egregiè curavit adeo, ut Cæsaris Generalis item Procurator intra Italici Regni terminos fuerit constitutus. Faticosorum Academiæ aggregatus in Patria, eruditissimi Cœtus Principatum gessit Anno Redempti Orbis MDCLX. In Verbani Lacus Insulis sumptu magnifico, & verè regio Anno MDCLXXI. amœnissimas excitavit Ædes, quas & Insubres, & Exteri magna cum admiratione invisere consuescunt. Militaribus, atque Politicis muneribus bello, & pace optimè, ac strenuè functus, Oratoria, & Poëtica facultate illustris, hæc protulit:

I. L'Arte dell'Operare a fine. Trattato composto con singolare erudizione, e dottrina, il quale i Curiosi delle materie Politiche, e Morali desiderano un pezzo fa di vedere alla pubblica luce. Verba sunt Francisci Fabri Bremundani in Epistola ad Comitem Vitalia- D num Academiæ Faticosorum Principem data die 3. Septembris Anno MDCLX. quæ legitur inter editas Mediol. eodem anno.
II. In Nuptiis faustissimis Serenissimorum VVladislai Poloniæ, ac Succiæ Regis, & Cæciliæ Austriacæ Ferdinandi III. Imp. Sororis Epitalamium. *Mediolani apud Ghisulphum, sine anno, in 4.*
Vitam ejus conscripsit Gualdus Prioratus.
Laudatur inter reliquos à Clariss. Josepho Antonio Saxio in apparatu pro cooptatione in Colleg. Jurisperitorum Mediol. Eminentissimi Giberti Borromæi pagg. 29. & 30.

CCLXXVIII.

BORRONUS AMBROSIUS.

E Optimus hic Sacerdos Mediolanensis in Sacra Theologia, & Canonibus versatissimus non solum curam animarum sollicitè exercuit in Ecclesia S. Joannis Itolani, vulgò Laterani, hujus Urbis, sed & ad Acta nonnullorum Sanctorum suæ Patriæ colligenda se dedit, nulli parcendo labori, ut facile videre est ex sequentibus libris typis datis, quæ specimen quoddam majoris Operis fuisse infrascriptus Picinellus testatur.

I. Vita del glorioso Martire S. Fausto Milanese figliuolo del Beato Filippo Oldano primario Cittadino, descritta dal Prete Ambrosio Borrone Teologo, e Rettore della Parrocchiale di S. Gio: Laterano di Milano. *Ivi, nella Stamperia Archiepiscopale. 1622. in 4.* dedicata al Sig. Cardinale Giulio Roma.
II. La Vita di Santa Soffia Matrona Milanese, e delle tre sue figliuole. *Ivi, 1623.*

III. Carmina IX. Italica ejusdem Borroni in laudem ipsius Cardinalis Romæ; Item Cardinalis Federici Borromæi, & Bibliothecæ Ambrosianæ. Extant in libro supradicto Vitæ SS. Fausti, & Oldani.
Plura addere mihi datum non fuit Abbatis Picinelli Athenæo pag. 22.

CCLXXIX.

BORSA ALEXANDER MARIA.

Alexander Maria Borsa Mediolanensis natus die II. Septembris MDCXLV. parentibus Alexandro, & Blanca de Advocatis Jugalibus, Congregationis Clericorum Regularium de Somascha Institutum amplexus est die XIX. Septembris MDCLX. Non contemnendos in litteris progressus cum fecisset, ut Religioni addictum Virum decet, ad divina studia totum se convertit. Per omnes sui Ordinis gradus ad munus Cancellarii Generalis assumptus est. Postmodum huic Provinciæ regendæ admotus omnium sibi animos singulari vigilantia, comitateque devinxit. Id officium exercentem mors rapuit in Collegio Sancti Petri in Monteforte hujus Urbis die XII. Julii Anno MDCCIV. ætatis suæ LIX. Scripsit, quæ hic recensemus Opera non Ascetica solum, sed & Ethica; mirum enim quo nexu utraque jungat, additis Sanctorum Patrum sententiis insignioribus, qua eruditionis copia ex Oratoribus, Poëtis, præsertim ex aureo libro Francisci de Lemene, cui titulus: *Il Dio*: atque Historicis hausta exiguæ molis Volumina referta sint:

I. Dell'Amore di Filotea Ragionamenti di Partenio, e Teocrito descritti da Don Alessandro Maria Borsa Cherico Regolare Somasco. *Milano, per il Malatesta* 1695. *in* 8.
II. Della Morte di Filotea Ragionamento di Partenio, e Teocrito esposti dal medesimo. *Milano, per il Malatesta*. 1697. *in* 8.
Ex Suis.

CCLXXX.

BORSA SEBASTIANUS.

Sebastianus Borsa, Alexandri mox memorati propatruus, Mediolani natus, professione verò Ordinis Prædicatorum Conventus S. Eustorgii Alumnus, in Actis Capituli Generalis Anno MDCXV. Bononiæ habiti Magister Studentibus in dicto Conventu datus, & institutus, per omnes Scholæ agones Lauream tandem integram obtinuit magisterii. Vir singularis eruditionis, & ingenii, patriæque suæ, ac provinciæ S. Petri Martyris ornamentum: Antiquitatum præterea curiosissimus Scrutator, quem dolendum est obiisse in Conventu sui Ordinis Novariæ Kal. Decemb. MDCXXXVII. [non circa Annum MDCLX. ut apud Eccard, & Quetif pluries laudatos, non bene legitur] actu Provincialem, & dum supremam manum libro sequentis tituli imponebat.

I. Istoria di Milano.
Volumen ingens, quo de rebus Mediolanensibus innumera singularia, & abstrusa referuntur. Id ipsum in Bibliotheca Suorum MS. repositum fuerat ibidem servandum, at paulo post, inquit Picinellus, Auctoris æqualis, atque gentilis, nimirum Anno MDCLXVI. temeraria manu furto raptum Ordini excidit. Utinam saltem patriam tanto thesauro non privet, quisquis est ille plagiarius.
Verba sunt eorumdem Eccard & Quetif in Tomo I. Scriptor. Ordinis Prædicatorum pag. 599.
Addo ego quæ sequuntur ipsis ignota.
II. Sermone per la Canonizzazione de' Santi Ignazio Loyola, e Francesco Xaverio. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile* 1622 *in* 4.
III. Cronica de' Stabili, Possessi ec. de' Reverendi Padri di Sant' Eustorgio dell' Ordine de' Predicatori dal suo primo ingresso nella Città di Milano, cioè dall'Anno MCCXVII. fino al MDCXXXIII. in cui si parla non solo di tutto ciò, che appartiene alla Chiesa, Cappelle, e Fondazioni di esse, ma ancora di tutti i Privilegj, e Fondi spettanti al Convento. MS. in fol. penes Clar. J. C. & Advocatum Sitonum; ex Codice ipsius Auctoris descriptum in forma authentica, quod quidem autographum extat apud P. Magistrum Josephum Mariam Missaliam ejusdem Ordinis.

CCLXXXI.

BORSANUS, seu de BROSSANO, SIMON.

Simon Borsanus Mediolanensis, Jurisconsultus celeberrimus, Guillelmo Pusterlæ suffectus est Anno MCCCLXX. in Archiepiscopatu suæ Patriæ. Illius doctrinæ fama adeò eximia erat, ut Gregorius XI. Senatoriam illum vocaret ad Purpuram sub titulo SS. Joannis & Pauli juxta Ughelli sententiam Anno MCCCLXXIII. sed è contra Eggs ait, Cardinalem creatum fuisse, ut scribit Anonymus coævus, cujus verba refert, Anno MCCCLXXV. & cum eo sentit etiam Ciacconius. Sedit in Archiepiscopatu Annos VI. Mens. VI., sed negotiis Ecclesiæ occupatus ad gregem sibi concreditum non accessit.

Errores Petri Bonagetæ Minoritæ examinavit, atque in causa Beguvardorum, quorum caput Wiclessus. Legatus Apostolicus ad Carolum IV. Imper. ab eodem Gregorio XI. mittitur in Germaniam, ubi egregiè officio functus est. Turelupinos Hæreticos in Allobrogibus persequutus est, decessitque Niciæ in Provincia Anno MCCCLXXXI. VI. Kal. Septembris, ibidemque sepultus fuit in nobili Monumento.

Ejus rogatu Gregorius Papa XI. Anno MCCCLXX. cum Avenione degeret III Idus Decembris Privilegium concessit Fratribus Ordinis Sancti Ambrosii ad Nemus, ut testatur Puricell. Differt. Nazar. Cap. 38. num. 13. Hujus Ordinis nunc extincti, quondam in Cisalpina Gallia florentissimi, & ex quo plures prodierunt sanctitate insignes Viri, ad Sanctum parentem nostrum Ambrosium initia sunt referenda. De eo hæc ait Sanctus Augustinus libro VIII. Confessionum cap. VI. „ & erat Monasterium Mediolani „ plenum bonis Fratribus extra Urbis mœnia sub Am„ brosio Nutritore, & non noveramus. „ Sanctus ipse Ambrosius Monachorum suorum meminit in Epistola ad Vercellenses, & de ejusdem Sancti Doctoris ad præfatum Nemus secessu agit, inter alios, Franciscus Petrarcha libro II. de Vita Solitaria sectione III. cap. II. Sacras nunc Sedes incolunt Minores Strictioris Observantiæ Reformati.

Scripsit:

I. Opus perutile super Clementinarum Librum.
II. Deductionem item Schismatis post mortem Gregorii XI. quæ extabat MS. in Bibliotheca Cardinalis Sirleti.
III. Epistolas aliquot ad Franciscum Petrarcham.
IV. Declarationem ab eo circa negotia Schismatis factam per publicum Instrumentum priusquam Testamentum conderet. Dat. Niciæ in Domo FF. Prædicatorum, ubi habitabat, Anno MCCCLXXXI. die XXVI. Augusti. Edidit eam Dacherius Spicilegii Tom. I. pag. 765. & sequentibus. *Parisiis*. 1723.
De ipso, præter citatos Auctores, agunt Ciacconius, Auberius, Contellorius, Oldoinus, Ughellus in Archiepiscopis Mediolanensibus, atque Moriggia pag. 197.

CCLXXXII.

BOSCA PETRUS PAULUS.

Sapientissimis, atque piissimis Oliverii Mazzuchelli, cujus mentio erit cum laude in hoc Opere, suasionibus, debet Ecclesia Mediolanensis, immo, ut veriùs dicam, universa Litteratorum Respublica eruditos labores Viri doctissimi Petri Pauli Boschæ Joannis Francisci filii; ipso enim hortante clericalem amplexus vitam, sacra coluit studia. Adscriptus namque primò inter Seminarii hujus Urbis Alumnos Rhetoricam, Philosophiam, atque Theologiam diligentissimè didicit: tum susceptâ laureâ, atque in sacrâ paginâ Magister creatus, omnibus numeris com-

commendabilem Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli Congregationem ingreditur. Humaniores litteras Clericis tradidit in Seminario Modoëtiensi biennium; hinc Rhetoricam docturus, in eo, ubi paulo ante discipulus fuerat, Mediolanum revocatus per integra lustra duo id muneris magno cum auditorum plausu, atque progressu exercuit. Eruditionis ejus famâ longè, latèque diffusâ, tanti habitus est, ut vix XXXVI. annos natus celeberrimæ Ambrosianæ Bibliothecæ Præfecturam nancisceretur. Mirum dictu quam assidua Voluminum lectione scientiarum omnium peritissimus evaserit, in sacris præsertim disciplinis, ut ea, quæ scripsit, satis ostendunt. Tredecim annos supradictæ Bibliothecæ præfuit, hinc VIII. Kal. Octobris ab Innocentio X. Summo Pontifice Anno MDCLXXX. in laborum suorum præmium Prothonotarius Apostolicus, & Archipresbyter infulatus insignis Basilicæ Sancti Joannis Baptistæ Regii Oppidi Modoëtiæ constitutus est. Conciones habuit sæpissimè ad populum è suggestu tam acres, atque elegantes, ut cum Pontificalibus ornamentis indutus ipsas recitaret, sibi viderentur Auditores è veteribus Patribus aliquem loquentem audire. Neque verò à conscribendis libris unquam cessavit, donec laboribus attritus, mortalitate deposita, requiem apud Superos invenit, Anno MDCIC. ut in ejus sepulcrali epigraphe in Basilica Modoëtiensi extante, legitur his notis:

PETRI PAVLI BOSCHAE
S. S. AMBR. ET CAR. OBL.
S. T. ET I. V. DOCTORIS
PROTHON. APOST.
PER ANNOS XIX.
ARCHIPRESB. ET VIC. FOR. MODOETIAE
MEMORIA
QVAM PIA MODESTIA NOLVIT
VIRTVTE MERVIT
OBIIT DIE XXII. APR. ANNO MDCIC.
AET. SVAE ANN. LXVII.

Post se reliquit hæc ingenii sui monumenta

I. Icon Animorum Johannis Barclaji de mandato Conservatorum Collegii Ambrosiani ab eo correcta, atque edita.

II. Orazione Panegirica in lode di S. Carlo. *Milano*, *1661.* dedicata al Cardinale Alfonso Litta.

III. Panegyris in laurea Theologica Ludovici Alexandri.

IV. De Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ. *Mediolani*, *apud Montiam*. *1672*. *in 4*. Idem Opus inseruit Clariss. Grævius in Vol. IX. pag. VI. Antiquitatum Italiæ.

V. De Serpente Æneo Ambrosianæ Basilicæ Mediolanensis Micrologus. *Mediolani*, *apud Vigonum*. *1675 in 8*.

VI. Decadis IV. Historiarum Mediolanensis Ecclesiæ, sive de Pontificatu Gasparis Vicecomitis; ad Innocentium X. Pont. Max. *Mediolani*, *apud Vigonum*. *1682*. *in 4*.

VII. Martyrologium Mediolanensis Ecclesiæ, cum Adnotationibus; ad Cardinalem Federicum Cacciam. *Mediolani*, *typis Archiepiscopalibus*. *1695*. *in 4*.

VIII. Epistola ad Octavium Ferrarium. Extat inter Epistolas Ferrarii, cum istius Responsione.

IX. De Ferrea Corona, quæ asservatur in Templo perinsigni S. Johannis Baptistæ Modoëtiæ, Disputatio, cum Responsione ad Dominum Ludovicum Antonium Muratorium. Auctore Petro Paulo Bosca ex Sodalitio Sacerdotum Oblatorum, Prothonotario Apostolico, & Archipresbytero Modoëtiæ. MS in fol cum Nuncupatoria ad Leopoldum Cæsarem; penes Clariss. Joseph Antonium Saxium Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectum.

X. Notæ in librum, cui titulus: „ De Beato Gerardo „ Tinctorio Fundatore, & Magistro Hospitalis Mo„ doëtiæ in Lombardia Acta, atque Miracula. MS. Anonymi Ord. Minor. Observ. qui servatur in Bibliotheca Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum Modoëtiæ, de quo infra dicendum.

XI. Monumenta Ecclesiæ Modoëtiensis. MS. in fol. magnæ molis nondum ad amussim elaboratus. Hunc Codicem, simul cum aliis suis ineditis libris, jusserat Auctor migraturus è vitâ, igni tradi. Verùm hac in re illi obtemperatum non fuit; Extat apud Comites Dutinos.

Nescio an sequentes ipsius MSS. à Picinello relati, fato ab Auctore imposito cesserint, an etiam supersint, nec ubi.

XII. De Arte Concionatoria.

XIII. De Hyppotiposi.

XIV. De Topica.

XV. De Oratione Genethliaca.

XVI. De Narratione.

XVII. De Elogiis, & Præfationibus Scholasticis conficiendis.

XVIII. Epistola, in qua Exequiæ Philippi IV. sunt descriptæ.

XIX. Epistolæ duæ disputatoriæ in Epigramma, quo Ausonius Mediolanum celebrat.

XX. Disputatio de Patria utriusque Plinii.

De ipso, præter Picinellum memoratum pag. 465., agunt omnes, qui de Rebus Mediolanensibus, præsertim Ecclesiasticis, loquuntur.

CCLXXIII.

BOSSIUS AEGIDIUS.

Bossiam nobilissimam apud Insubres Familiam varia nuncupatione dictam reperi apud Scriptores rerum Mediolanensium; ibi enim Bossia, Bosia, Bossa, de Bossis, & de Bossiis appellatur. Non paucos Eruditos Viros ejusdem gentis habemus huic nostræ Bibliothecæ inserendos, ut alios omittamus dignitatibus insignes, quos hìc referre non est ex instituto. Horum ordine litterarum servato primus occurrit Ægidius Francisci filius, qui Prætorio munere, & Moderatoris officio functus est in Urbe Alexandrina. Jurisprudentiæ laureâ susceptâ Jurisperitis Collegiatis in Patria aggregatur Anno salutis humanæ MDXVIII. Hinc Regii Fisci clientelam suscipit in toto Mediolanensi Dominio, atque Urbis Decurionis dignitate augetur. Postremo Caroli V. Cæsaris diplomate inter Patres Conscriptos Senatus Mediolanensis cooptatus est. Legum Scientia, rerumque Forensium usu præstantissimus in eo munere perseveravit ad Annum usque MDXLVI. qui eidem fuit supremus. Guidus Pancirolus eum scribit Francisci non filium, sed nepotem extitisse; litem dirimant, quorum interest. Nos Elogium tantummodo referemus, quod ejus imminet Tumulo, in Ecclesia Sanctæ Mariæ Coronatæ ad Comensem Portam his verbis conceptum:

D. O. M.
AEGIDIO BOSSIO IVR. CONS. MAXIMO
QVI SEX ANNIS CELEBERRIMVS
FISCI PATRONVS
X. ET. VII. CLARISSIMVS MEDIOL.
SENATOR FLORVIT
VXOR ET VI. SVPERSTITES FILII
PATRI BENEMERENTI
MOESTISS. S. P.
NATVS ANNOS LVIII.
OBIIT ANNO MDXLVI.

Opera ejus sunt:

I. Tractatus varii ad Criminales Causas pertinentes; *Venetiis*, *1566*. *in fol*. Ibidem *apud Bonellum*, *1575*. *in 4*.

II. De Vectigalium Conductoribus, & Remissione Pensionum. *Lugduni 1566*. *in fol*. & *Basileæ 1578*. In unum Corpus postea redegit Franciscus ejus filius Jurisconsultus, quibusdam adjectis, instante Antonio Perenoto Granvellano Cardinali. *Venetiis*, *1584*. *in 4*.

III. Tractatus de Testibus. Extat in Collectione Tractatuum de Testibus Johannis Baptistæ Zilleti. *Venetiis*, *1568*. *pag*. 749.

IV. De Jure Fisci, atque Principis auctoritate. Extat inter supradictos ejusdem Tractatus Criminales.

V. Allegatio pro immunitate Ecclesiastica. Extat in Catena Aurea Hieronymi Gattici Tom. I. pag. 44.

VI. Tractatus de Maleficiis. *Basileæ*, *1578*. *in fol*.

VII. De Muneribus Patrimonialibus, seu Collectis. *Mediolani*, *apud Moschenum*. *1557*. *in 4*.

VIII. Novæ Constitutiones Mediolanensis Dominii jussu Caroli V. Augusti ab eo cum septem aliis compilatæ. Juxta Siton. pag. 16.

Adest Perboni Epistola ei data lib. 1. pag. 8.

Præter

Præter Pancirolum fupradictum ad num. CCLXXVIII. pag. 300. de claris Legum Interpretibus, videndi funt Johannes Jacobus Frifius, Ghilinus, Morigia, Crefcentius, Sitonus pag. 89. artic. 386. atque Picinellus pag. 166.

CCLXXXIV.

BOSSIUS AEGIDIUS MARIA.

Ægidius Maria Boffius Mediolanenfis, genere clarus, magnæ expectationis adolefcens, florente ætate inter Clericos Regulares S. Pauli profeffus eft Anno MDCXLI. Bonis artibus, ac ftudiis expolitus alios Philofophicis, ac Theologicis difciplinis nedum in Italia, verumetiam in Gallia erudivit. In Patriam reverfus piè obiit in S. Alexandri Collegio, quod aliquando adminiftravit, LXXII. ætatis fuæ Anno, qui fuit Chrifti MDCXCV. Opus perinfigne confcripfit, cui titulus:

I. Rediviva Chiromantia. In fol. fed nondum typis excufum eft, fervaturque MS. in fol. magno in Bibliotheca S. Alexandri apud Suos.

CCLXXXV.

BOSSIUS ALOYSIUS.

Aloyfium Boffium non uno nomine illuftrem Mediolanum peperit: Rhetorica enim facultate excelluit, ut ejus Orationis, quam habuit cum à Friderico Cardinali Borromæo hujus Urbis Antiftite ad Litteratorum commodum Ambrofianum Collegium conderetur, fumma à Petro Paulo Bofca relata lib. 2. de Orig. & Stat. Biblioth. Ambr. fatis apertè teftatur. Inter Canonicos Ordinarios Templi Maximi cooptatus fuit, & Theologali Præbenda donatus Anno MDXCVIII. fingulari prorfus eruditione, & morum innocentia claruit ad Annum ufque MDCXXX. quo deceffit. Suarum virtutum imago quædam in his, quæ reliquit, fcriptis emicat, nempe:

I. Oratio Latina habita cum Collegium Ambrofianum aperiretur, de qua fupra.
II. Orazione delle Laudi del Beato Carlo Borromeo. *Brefcia, preffo il Sabio*, 1602. *in* 8. *Milano, per il Ponzio, e Piccaglia*, 1612. *e per il Bidelli*, 1622. *in* 4.
III. Pratica della mortificazione Religiofa. *Milano, preffo il Ponzio, e Piccaglia*, 1607. *in* 8.
IV. Pratica Religiofa intorno all'ufo del Parlatorio. *Milano, preffo li fuddetti*, 1623. *in* 8.
V. Orazione in laude di S. Marciano I. Vefcovo di Tortona, in occafione della Translazione delle fue Reliquie. *Tortona, per gli Eredi Bolla*, 1610. *in* 4.
VI. Catechifmo per le defiderofe di farfi Monaca. *Milano, preffo il Ponzio, in* 8.
VII. Guida Spirituale all'ingreffo del Monaftero, e ricevimento dell'abito Religiofo. *Milano, preffo lo fteffo*, 1626. *in* 8.
VIII. Exercitationes Spirituales ad ufum Sacerdotum. *Mediolani, typis Archiepifcopalibus*. 1626. *in* 12.
IX. De Unione, quam debet habere Sacerdos Confeffarius cum Deo. *Mediolani, ut fupra*, 1628. *in* 8. ad Cardinalem Federicum Borromæum.

Præter fupradictum Bofcam agit de ipfo Abbas Picinellus in Athenæo pag 403.

CCLXXXVI.

BOSSIUS AMBROSIUS.

Supra jam monui in Ægidio, quæ in Boffiorum cognomine varietas reperiatur; ideoque mihi ignofcendum confido, fi in tanta rei ambiguitate, omnes latinè Boffios appellandos cenfui, tametfi quandoque italicè Boffi, feu Bofii dicti fuerint; quamvis enim nihil non egerim, ut fingulos liceret viritim fecernere, laborem improbum tandem me fufcepiffe confpiciens, omnes inter Boffios collocavi. Hujufmodi eft Ambrofius ifte, quem Abbas Picinellus in Athenæo, pag. 32. Boffium cognominavit; nullum tamen proferens vel Parentum, vel Scriptoris monumentum, ex quo veritatem, atque acta, tempufque faltem innuere nobis daretur. Unicum affert ab eo confcriptum Volumen hoc titulo:

I. Flos Florum. De Antiquitatibus Mediolani.
Hunc MS. extitiffe apud Joannem Baptiftam Blanchinum citatus Picinellus autumat; ejus tamen fidei Lectorem relinquo, follicitè enim quæfitum Codicem nufquam reperi, ideoque inter eos omifi, quos fub Blanchini Vita loco fuo inferui: Si tamen ætas ipfius MS. indicata mihi fuiffet, vidiffem an Ambrofio Boffio, quem Sitonus inter Juris Conf. Collegiatos Mediolanenfes inferuit Anno MCDXLV. ad MCDL. convenire potuiffet.

CCLXXXVII.

BOSSIUS ANTONIUS.

Tefte Jano Nicio Erythreo in Tom. I. fuæ Pinacothecæ, Abbas Picinellus afferit Antonium Boffium fratrem fuiffe Jacobi Mediolanenfis, de quo fuo loco dicendum erit. Moram Romæ traxit, ubi litteras Humaniores, Legefque Civiles audivit, in quibus etiam publicè lauream adeptus eft, Confultationibus, Scriptis, atque voce plurimorum Jura defendit in Foro, ufquedum ab avunculo Johanne Boffio, de quo etiam nobis fermo erit, munus Religionis Melitenfis Procuratoris, quod ipfe tenebat, eidem collatum fuit. In hujus dignitatis otio, ad rem magnam fe vertit Antonius nofter, nam ex confilio fratris fupradicti Viri docti Jani Nicii ad perquirendum quidquid fub magna Urbe ex antiquiffimis ruinis fupereft, converfus, perpeti labore infudabat in Cryptis Romanis, integros degens dies, adeò, ut duo magna Volumina impleverit, ut infra; qua etiam occafione Acta variorum Sanctorum in lucem emifit. Hæc igitur de ipfo, ingenti cum ejus laude, profero:

I. Roma Sotterranea Libri III. quam latinè vertit Paulus Aringhius Congregationis Oratorii. *Romæ, in fol.* poftea verò ab altero Presbytero ejufdem Oratorii, prodiit Italicè, addito libro IV. hoc titulo: Roma Sotterranea accrefciuta da Giovanni Severano, e pubblicata da Carlo Aldobrandini *Roma, per il Facciotti*, 1632. *in fol.*
II. Hiftoria Paffionis B. Cæciliæ Virginis, Valeriani, Tiburtii, & Maximi Martyrum, necnon Urbani, & Lucii Pontificum item Martyr. *Romæ, apud Stephanum Paulinum*, 1600. *in* 4.
III. Pafchalis I. Pontificis litteræ de eorundem Sanctorum Corporum Inventione; extant in eodem libro: ad Cardinalem Paulum Sfondratum.

Præter Janum Nicium citatum, vide Laforem à Varea, & Picinellum in Athenæo pag. 42.

CCLXXXVIII.

BOSSIUS CAMBIUS.

Cambius Boffius Mediolanenfis triginta annos natus Canonicum Inftitutum inter Lateranenfes affumpfit. Cum autem vitæ fanctitate, & Scientiarum laude floreret Anno MCDLXXIV. toti Ordini Generalis præficitur in Comitiis Ferrarienfibus. Abdicato poft annum munere, abdidit fe, amore folitudinis, in Monafterio Victorino tertio ab Urbe Bononia lapide; tum ad invifenda Sacrofancta Palæftinæ loca contendit. Inde reverfus in Italiam Generalis Vifitator electus eft, & in Ordine fuo Gymnafia inftauravit, & reformavit. Tandem cum annos triginta unum inter Canonicos fuos egiffet, in Urbe Cremona, longa infirmitate cruciatus, fpiritum Deo reddidit die XXVII. Septembris, magna cum fama fanctitatis ita, ut ab ejufdem Inftituti Scriptoribus Beatus nuncupetur. Vulgavit:

I. Commentaria fuper Libros D. Dionyfii Areopagitæ, quæ ingravefcente jam ætate inchoaverat, tefte Rofino in Lycæo Later pag. 161. ea tamen neque perfecit, neque ubi ferventur fcimus.

II.

II. Epigrammata sparsim vulgata, & partim collecta in Dial. de veris, ac salutaribus animi gaudiis. *Bononiæ, apud Victorium Benatium*, 1627.
III. Elegiam ad Pientissimum Jesum. Legitur in fine Libri F. Bonvicini de Ripa Mediolanensis.
Extat de ejus obitu, ac laudibus Epistola Marthæi Bossi ad Severinum Calchum, quæ est septuagesima prima.
Ipsum commendat insigni Elogio Joannes Philippus Novariensis lib. VI. cap. II. Chronici.
Ei dicavit Eleutherius Leonicenus Vicentinus lib. suum, cui titulus: „ Lachrymæ, seu de Planctu Beatissimæ „ Virginis Matris, Carmine latino.
De eo agunt Rosinus loc. cit. Paulus Morig. Nob. di Mil. lib. I. cap. II. Crescentius in Amphit. Rom. parte prima, & Picinellus pag. 98.

CCLXXXIX.

BOSSIUS CAMILLUS.

Camillus Bossius Mediolanensis Vir eruditione Philosophica insignis, Pompeji Arnulphini Lucensis Poëtæ nobilissimi amicitia claruit. Ejus in volvendis veterum Philosophorum Voluminibus assiduitatem idem Arnulphinus commendat, atque testatur in prolixo Carmine ad Bossium dato, quod extat in Tom. I. pag. 369. Carminum Illustrium Poëtarum Italorum. Juvat hic in laudem tanti Viri ipsa scribentis verba intexere, quæ quidem talia sunt:

Cur semper libris noctesque, diesque fatigas
Mentem, animumque tuum?
Nec potis est quisquam doctis te avellere chartis
Ardui Aristotelis?
Omniaque evolvis Divini scripta Platonis,
Socraticamque domum?
Nonne vides varias iterum redeuntibus annis
Semper inesse vices?

Ejus ingenii nihil, quod sciamus, superest nisi sequens Opus, quod MS. servatur in Bibliotheca Ambrof. Cod. sign. Q. num. 113. in fol.

I. Discorso Academico dell'Utilità dell'Istoria, pagg. 20.

CCXC.

BOSSIUS CAROLUS.

Carolus Bossius Patritius Mediolanensis XX. ætatis Anno in Congregationem Cleric. Regul. S. Pauli ingressus, in ea professus est Anno MDXCIV. Vir fuit sacra eloquentia, & mira dicendi gratia cum paucis comparandus, Græcæ, Latinæque linguæ peritissimus. Tali prudentia præditus erat, ut Regii Mediolanensis Ditionis Administri in privatis, publicisque negotiis ejus opera uterentur, atque consilio. A Supremo ejusdem Dominii Moderatore ad Serenissimum Ranutium Parmensem Ducem Legatus missus est, controversias quasdam Jurisdictionales compositurus; quod munus tam feliciter gessit, ut idem Dux eundem Carolum, tamquam ejus egregiis virtutibus captus, Consiliarii, & Concionatoris sui nomine decoratum apud se retinere decreverit; eoque Principe postulante ab Urbano VIII. Cruce Melitensis Ordinis, & Referendarii utriusque Signaturæ Dignitate ornatus est. Diu in ea Aula commoratus, inter optata S. Barnabæ Claustra reversus, in vario scribendi genere se exercuit Litterarum, & Litteratorum cultor assiduus. Poësim tam Latinam, quàm Hetruscam in primis dilexit, reliquitque præsertim egregia opera, ut infra.

Prima die Novembris MDCXLIX. ætatis suæ LXXVI. obiit in Collegio S. Barnabæ, cui ultra pinguem assem legavit sacrarum Reliquiarum D. Caroli Borromæi pretiosissimum thesaurum. Collegio item S. Alexandri insignem Bibliothecam, & complurimas egregias Tabulas, uti legitur in sequenti Inscriptione, quam Demetrius Supensius posuit in eadem Bibliotheca sub Fundatoris effigie.

DON CAROLVS BOSSIVS
EX CLERICIS REGVL. S. PAVLI
EQVES HIEROSOLYMITANVS
ET SS. DOMINI NOSTRI VRBANI VIII.
REFERENDARIVS VTRIVSQVE
SIGNATVRAE
AD ALENDAM NOSTRORVM ERVDITIONEM
VBEREM LIBRORVM COPIAM
TVM EGREGIAS TABVLAS
QVAE HOS PARIETES ORNANT
HVIC NOSTRO COLLEGIO ELARGITVS
INSIGNI MVNIFICENTIA PATRVM
ANIMOS EXCITAVIT
VT AVCTO PROPRIIS IMPENSIS
LIBRORVM NVMERO
RECENS EXORNATA HAC AVLA
PLENIOREM STVDIOSIS OFFICINAM
APERIRENT
TAM SPLENDIDE BENEFICVM
LITTERIS VIRVM
NVMQVAM LITTERAE NOSTRAE
CONTICESCANT.

De eodem Bossii dono extat Epigramma Francisci Ruglerii lib. 3. Epigr.

Scripsit:

I. Carmina in laudem Urbani VIII. *Romæ*. *in* 4.
II. Il Cantico delle Benedizioni nella Coronazione di N. S. Urbano VIII. Carmen Italicum, vulgò Canzone. *Roma*, 1626 *presso Giacomo Mascardi in* 4.
III. I cinque Cigni, Carmen Italicum, ut supra, nel giorno della Coronazione di Urbano VIII. MS. in 4. ibid.
IV. Lode dell'Inchiostro. *Roma*, 1626. *presso lo stesso*. *in* 4.
V. Epigrammata varia à P. Vincentio Gallo Barnabita relata in Opusculo *de Epigrammate*.
VI. Inno in lode della Santissima Vergine di Mongiovino Canzona. MS. in 4. servatur in Bibliotheca Collegii S. Barnabæ Mediolani.
VII. Varie Imprese. Extant in Mundo Symbolico Picinelli.
VIII. De Rebus Politicis.
IX. De Epistolis.
X. De Impresiis, seu Emblematibus.
XI. Commentaria in omnes Divinæ Scripturæ Libros. Extant omnia MSS. apud Suos.
Laudatur à Philippo Picinello in Athenæo pag. 111.
A Christophoro Giarda.
A Jo. Angelo Bossio in fronte Operis de Matrimonii Contractu, ubi inquit: „ Carolum præclarissima „ Commentaria in omnes Divinæ Scripturæ Libros „ conscripsisse, quæ si Typis excusa forent, Abulensis Volumina ferè adæquarent.
Ab Angelo Grillo in suis Epistolis. *Venetiis*. 1608. *in* 4.
Inter Carmina Augustini Terzaghi extant nonnulla ad Carolum Bossium de Poësi P. Vincentii Galli pag. 2.
Annibalis Guaschi ad eundem Epistolæ duæ Italicæ. Extant inter Epistolas Guaschi editas *Mediol. apud Pontium*, & *Piccaleam*. 1601.
Extat etiam Epistola Latina Octavii Ferrarii ad Carolum Bossium, data Patavii III. Non. Maji 1637.

CCXCI.

BOSSIUS DONATUS.

DOnatus Bossus, ab aliis Bossius, patre Joanne, natus est Mediolani Anno MCDXXXVI. die V. Martii, Notariatus verò munere donatus Anno MCDLVI. & causis in Foro agendis magnam vitæ partem intentus, horas subcesivas per tria lustra impendit scribendo *Chronico*, quod ære suo excudi fecit, de quo infra. Hoc Chronicon cum legisset Matthæus Bossus, ita scripsit Epistolâ CXXIX. „ ad „ Donatum Bossum, eruditum & accuratum Scripto- „ rem temporum: Plurimum salve, Vir sine dubita- „ tione erudite, & accurate, Donate. Annotationes „ nostri temporis, eventusque bellorum, quos scri- „ bis, legi tuos, & ita id avidè quidem ac perbelle, „ ut ego te amo, Donate: & ut est honos gratissi- „ mus mihi, quem tu affers Bossio nomini, a quo „ ego tecum originem duco.

En titulus Operis:

I. Donati Bossii Causidici, & Civis Mediolanensis, gestorumque dictorumque memorabilium, & temporum, ac conditionum, & mutationum humanarum, ab Orbis initio usque ad ejus tempora, usque ad Annum MCDXCII. Liber ad Illustrissimum Principem Johannem Galeatium, Mediolanensium Ducem VI.

II. Historia Episcoporum, & Archiepiscoporum Mediolanensium desinens in Guidone Antonio Arcimboldo, idest ad Annum MCDLXXXIX. In fine sic legitur: „ Hoc „ Opus impressum fuit in inclita Civitate Mediolani „ per solertissimum Artis Impressoriæ Magistrum Anto- „ nium Zarotum Parmensem ad impensas probi Viri „ Domini Donati Bossi Civis Mediolanensis, & Causi- „ dici accuratissimi, Auctorisque hujus pulcherrimi Ope- „ ris, Anno Salutis Christianæ MCDXCII. Kal. Mart. „ in fol.

Agunt de eo ex Nostris Moriggia lib. 3. Salvator Vitalis, Ghilinus in secunda Parte sui Theatri, Picinellus in Athenæo pag. 165. Auctores Ephemeridum Litter. Ital. Tom XXVIII. pag. 117. & ex Exteris Gesnerus, Frisius, Dupinius, Miræus, atque Fabritius in suis Bibliothecis.

CCXCII.

BOSSIUS FABRITIUS.

FAbritius Bossius Simonis J. C. Colleg. utriusque Magistratus Præsidis, & Angelæ Calvæ filius, Johannis Ambrosii, & Caroli Equitum Hierosolymitanorum frater, Marchio Castri Mussii Lacus Larii, &c. Inter Juris Consultos Collegiatos Nobiles Mediolanenses enumeratur Anno MDXCVI. & inde Anno MDCI. Urbis Præfectus, ad diversos Principes, Regiamque Catholicam Majestatem, nempe Philippum IV. à quo dignitatem Senatoriam obtinuit, Legatus. Doctrinâ ac meritis onustus è vivis excessit Anno MDCXLIX.

Extat ejusdem mnemosynon grandioribus litteris æneis marmori insitum in fronte campanariæ Turris Fori Mercatorum Mediol. hoc pacto:

FABRICIO. BOSSIO. VRBIS. PRAEFECTO.

De eo reperiuntur:

I. Relazione dell' Ambasciata di Milano presso la Maestà del Re. *Milano*, 1625. *in* 4.

II. Alla Santità di N. S. Papa Urbano VIII. il Marchese Fabricio Bosso, Informazione, e Documenti sopra il Sigillo di Ferro di S. Benigno Bosso, ed Indulgenza &c. contro Francesco Benzio da Como. *Milano per il Ramellati*, 1640. *in* 8.

III. De Bossiis Viris Sanctis Benigno, & Ansperto Archiepiscopis in Compendium redacta Monumenta. *Mediolani, apud Ramellatum*, 1647. *in fol.*

A IV. Oratio in Funere Philippi II. Hispaniarum Regis, *tertio impressa Ticini, apud hæredes Hieronymi Bartoli*, 1599. *& primùm Mediolani, apud Pontios.*

Fabritium laudant Puricellus in Dissertatione Nazar. Sitonus pag. 178. Art. 377. atque Picinellus pag. 179.

CCXCIII.

BOSSIUS FRANCISCUS.

AB Ægidio Mediolanensi Senatore natus est Franciscus Bossius, qui Legalibus studiis intentus in Jurisconsultorum Collegio receptus est Anno MCLXXIX. postquam Patriæ Præfecturam gessisset Anno MDLX. Dum idem munus ageret cum tribus aliis Nobilibus Romam contendit, gratulandi gratia nomine
B
Civitatis Mediolanensis, non Collegii Jurisconsultorum ut malè Ughellus contendit, ad Pium IV. Pontificem pro ejus assumptione ad Pontificatum, qua occasione Orationem luculentam dixit, atque pro aliis præclaris dotibus, necnon virtutum ornamentis adeò animum Pontificis demeruit, ut ab eo Advocatus Concistorialis effectus fuerit. Pius V. non minori gratiâ Franciscum suscepit, nam Prothonotariatu Apostolico eidem collato, in Referendarium Signaturæ, atque Prolegatum Perusiæ, Umbriæ, ac Bononiæ, & tandem Episcopum Gravinensem ipsum renunciavit. Gregorius item Pontif. XIII. ad Perusinam Insulam Franciscum nostrum transtulit, indeque ad Novariensem, Sancto Carolo Borromæo procurante, Anno MDLXXIX. pervenit. Post suam diligentiùs Diœcesim
C
perlustratam, jussus a supradicto Pontifice Gregorio, eandem curam Visitationis exhibuit erga Genuensem, Laudensem, Burgensemque S. Domnini Diœceses. Novariense Seminarium legibus novis ad meliorem frugem traduxit, alterum in Insula S. Julii munificenter erexit, at post annos quatuor, & amplius, quibus Novariensem Ecclesiam, piè, sanctèque rexisset, clausit diem postremum Anno MDLXXXIV. die XVIII. mensis Septembris, cujus inferias S. Carolus Borromæus suâ præsentiâ exornavit, sepultusque est in Cathedrali.

Hæc habemus de ipso:

D
I. Oratio Gratulatoria nomine Civitatis Mediolanensis ad Pium IV. Pontificem pro ejus assumptione ad Petri Cathedram. *Romæ*, 1560. *sine Typographo*, *in* 4. De hac mentio est in Epistola à XII. Provisionum Abbati Borromæo scripta die XXVIII. Januarii MDLX. occasione expeditionis Francisci Bossii Urbis Præfecti, cum tribus aliis Mediolanensibus Nuntiis Nobilibus gratulationis gratiâ, ut supra, in MS. signato F. num. 36. Bibliothecæ Ambrosianæ.

II Orationes aliæ elegantes, ex Cotta in suo Musæo.

III. Practica Criminalis Ægidii Bossii ejus patris ab ipso Francisco multum aucta, uti ab Epistolâ Nuncupatoriâ ejusdem Cardinali Antonio Perenoto.

IV. Bernardi Diez Opera ex Linguâ Hispanicâ in Italicam traducta, pro Animarum Curatoribus. *Novariæ*, 1583 ex Cottâ.

V. Decreta in Visitatione Apostolicâ Diœcesis Laudensis. *Laudæ*, 1584. *in* 4.

VI. Leges noviter conditæ pro Seminario Novariensi. MS.

E
VII. Avvisi a quelli, che hanno cura d'Anime, ex Cotta.

VIII. Lettera Pastorale al Serenissimo Duce, all'Illustrissima Signoria, e Clero, e Popolo di Genova. *Milano*, 1582.

IX. Historia Mediolanensis Ecclesiæ Sancto Carolo Borromæo nuncupata, quam imprimendam curare se profitebatur Anno MDLXXXVII., ut ex ipsius Epistolis ad Lazarum Augustinum Cottam scriptis die XXVII. Maji ex Urbe Româ. Has se vidisse autographas apud Marchionem Fabritium Bossium, testatur Puricellus in Dissertatione Nazar. cap. 82. num. 3.

X. Decreta Visitationis Genuensis Anni MDLXXXII. sub Francisco Bossio Episcopo Novariensi. *Mediolani*, 1584. *in* 4.

XI. Bandi di Francesco Bosso Vescovo di Perugia. *Ivi*, *presso Jacomo Petrucci*, 1575. *in* 4.

XII. Epistolæ plurimæ, e quibus Volumen integrum confici posset, ad Sanctum Carolum Borromæum ab Anno

Anno MDLXXIX. ad MDLXXXIV. Extant in Collect. Epist. ejusdem Sancti Cardinalis in Biblioth. Ambros. servat.

Leguntur ad eum Epigrammata V. in libro II Carminum Spinulæ, atque de ipso scripserunt, præter Cottam supradictum, Ughellus in Episcopis Perusinis, ac Novariensibus, Moriggia lib. II., Picinellus pag. 204.

CCXCIV.

BOSSIUS FRANCISCUS alter.

Nostro ineunte Sæculo sortiti sumus Patrem Franciscum Bossium, qui quamquam Philosophicas, Theologicasque facultates apprimè calleret, sponderetque magnum Patribus Seraphicæ Religionis proventum ex ejus doctrina fore adventurum, tamen hausta ab ipsius pietatis indole Concionandi energia, Saracenosque adeundi, ac, nullum vitæ suæ discrimen timendo, eos ad Deum trahendi, Constantinopolim sese contulit, ubi cum immanis pestis grassaretur, quod morbi genus ex Turcarum commixtione ipse quoque contraxit, invicta patientia, calamitates, inediam, ac maxima incommoda sustinuit. Clam nonnullos Fidei dogmatis erudiebat, nonnullos quoque palam adjuvabat, ac Sacris Mysteriis imbuebat. Cum verò dehortaretur ibi adhuc commorari ob vitæ periculum, quod adibat, à Sacra Fidei Propagandæ Congregatione consultum est, ut Præfectus Missionum constitueretur. In Moldaviam proinde profectus, tot ac tanta sustinuit, & confecit, tantoque ardore Conciones habuit, fructum recepit, pro Fide insudavit, ut commotus Summus Pontifex eum Episcopum primitus Spirensem renunciaret; eam proindè ob causam Mediolanum venit, ubi summa celebritate, in Basilica Sanctorum Naboris, & Felicis, vulgo appellata S. Francisci, ob Religiosorum ejusdem Ordinis incolatum, consecratus est Anno MDCCXXX. Episcopatum inde aditurus, cum Romam perveniret, Archiepiscopus Anaxiensis electus est. Quamplurima autem terra, marique perpessus immatura morte præventus est Anno MDCCXXXII. ad majora fortasse ascensurus. Extant

I. Conciones ejusdem in plura Volumina digestæ. MSS.
II. Sylvæ pro Concionibus construendis. MSS. penes Suos. Ita ab ipsis.

CCXCV.

BOSSIUS HIERONYMUS.

Hieronymus Bossius Mediolanensis cum Regularem inter Canonicos Lateranenses vitam professus esset, tantam nomini suo famam peperit, ut cum ageretur de reformanda Canonica Sancti Petri in Cœlo Aureo in Urbe Ticino, agente Raphaële Riario, S. R. E. Cardinali Camerario, Hieronymus jam Abbas S. Augustini Placentiæ dignus visus fuerit, qui præclarissimi Monasterii possessionem suæ Congregationis nomine iniret. Id Actum die III. Februarii MDIX. Toti jam Ordini ille præfuerat Annis MD. & MDV. Eo igitur Anno, quo Monasterium prædictum Sancti Petri Congregationi accesserat, tertium ad id munus assumitur, & cum Eremitani Lateranenses abegissent, veluti ejusdem Cœnobii invasores, apud Ludovicum XII. tunc Insubria potitum, atque Senatum Mediolanensem, tam strenuè pro Ordine suo decertavit; ut intra paucos dies, in easdem Sedes Canonici, quasi postliminio, redierint. His aliisque virtutum meritis præclarus, quarto in comitiis Placentinis celebratis Anno MDXIII. Generalis eligitur, tum sequenti Anno, dum Abbas præesset Cœnobio Placentino, vivere desiit.

Scripsit:

I. De Fide castè servanda in communi, Deo, Amicis, Inimicis Libros IV.
II. De Juramento exhibendo, acceptando, rejiciendo Libros III.

Hos MSS. extitisse apud Basilium Serennium, docet Rosinus in Lyc Later. lib. VIII. pag. 394.

Ei dicavit Marcus Rizzonus Veronensis Sermones super *Missus est*, & super quasdam solemnitates Beatæ Virginis habitos Vercellis. *Florentiæ, apud Antonium de Tubinis*. 1508.

Agunt de eo prædictus Rosin. loc. cit. Pennot. in Hist. Tripart. sæpius.

CCXCVI.

BOSSIUS HIERONYMUS alter.

Hieronymus Bossius, sive Bossus, Francisci, atque Franciscæ item Bossæ filius, ad Medicinæ Studium primis ætatis suæ Annis genialiter se dedit, nec non inter suos Anno MDLX. die XXII. Martii cooptatus fuit in Collegium, & sicuti fortunæ bonis præditus erat, pauperibus omnibus gratis semper inservivit: Amœnioribus litteris etiam vacavit, ita ut Academici Papienses nomine Affidati in cœtu suo, Hieronymum nostrum experierint. Dolendum est, quod mors Orbi litterario citius, quam meruisset, illum abstulerit, nam ejus ingenii plura Monumenta, quam quæ nunc profero, sine dubio extitissent.

I. Rime Toscane, inter eas Academicorum Affidatorum, ex quibus ille fuit nomine *il Necessitato*. *Milano*, 1567. *sine Typographi nomine*, *in* 8.
II. I primi Cinque Canti di Eliodoro tradotti. *Milano*, *per Gian Antonio Borgio*, 1557. *in* 4. ad Carolum V. Cæsarem.
III. La Genealogia della Gloriosissima Casa d'Austria, Poema in ottava Rima. *Venezia*, *per li Fratelli Sessa*, 1560. *in* 4.
IV. Ragioni, perchè la Volgar Lingua abbia avuto dal Petrarca, e dal Boccaccio il compimento. Alli Signori Gian Paolo, e Prospero Fratelli Visconti. *Padova*, *per Lorenzo Pasquati*, 1570 *in* 4.
V. Ottave del Paradiso Terreno alla Signora Donna Antonia Somaglia Visconti. *Milano*, ita ex schedis Mazzuchellianis.

Extat Hieronymi Bossii memoria in libro Bartholomæi Curtii, sed nimis parcè, ut & in Moriggia lib. 3 Ghilino part. 2. Picinello pag 34., de ipso etiam Crescimbenius in libro V. cap. 219. pag. 247. dell' Istoria della Volgar Poesia.

CCXCVII.

BOSSIUS JACOBINUS.

Jacobinus de Bossiis senior juris peritiâ apprimè clarus, Comes, & Eques auratus, cum suis in Collegio J. C. C. ad MCCCXLVIII. numeratur. Eodem Anno sub Carolo IV. Imperialis Aulæ Judex Patriis Statutis reformandis egregiam navavit operam. Ejus illustre nomen, rudi, & irregulari licèt Carmine, celebrat Inscriptio ejusdem marmoreo Monumento affabrè incisa in Ecclesia PP. Augustinensium Divi Marci Mediol. sequentibus notis. Sed prius audiamus, quid de ipso dixerit Camillus Sclaffenatus in Oratione ab eo facta pro cooptatione in Collegio Juris Consultorum Nobilium Fabricii Bossii: „ Tu „ verò ante alios Jacobe, qui Patriam tuam singulari „ obstrinxisti beneficio; quia vastum erat incomposita „ mole Urbis nostræ Decretorum Volumen, unde „ difficultates, varietates, & fraudum occasiones „ multæ. Hinc inter alios nonnullos Cives prudentissimos, & Patriæ ornatissimos tu delectus es; „ cujus ope, aptissimo ordine dispositum utiliora „ omnia brevi opere comprehendit.

TEGI-

TEGITVR HAC ARCHA VIR PROBVS QVEM MVNDI MONARCHA
CAROLVS EFFECIT CENSOREM AVLAE SVAE.
QVALIS SIT HIC DOCTOR QVI TRANSIS CERNE VIATOR
COMES MILES FACTVS CAESARIS DIVA MANV.
STEMMATE PRAECLARVS BOSIA PROPAGO PRAEDIGNA
GENVS EDITVM CLARIVS TITVLIS IPSE FECIT.
ROMA SVVM CONSONVM LEGIBVS MORIBVS APTVM:
IACOBVS SVPPLANTANS VITIA QVASQVE LITES.
SORTE MORTIS MERITA QVAM VITA PRAECESSIT HONESTA
OBIT SENEX IACOBVS IACOBI MAGNI PATER
STIPES PRAECLARVS A QVO BINA PROPAGO NATORVM
ILLVSTRIS ENITVIT BOSIAM DOMVM AMANS
PATRIS ADHVC SOBOLES SVPERSTES ALTERA FELIX.
VASSALINVS REGIVS CAESAREVSQVE COMES
CVIVS IN HAC POLI TITVLVS EST ISTE FAMOSVS
VIR CLARVS DOGMATIBVS PVBLICAE REI TVTOR
QVI PATRIS ET FRATRIS PVLCHRO TEGENS OSSA SEPVLCHRO
MONET QVASQVE GENTES HOS MEMORARE VIROS
REGNET CVM CHRISTO SARCOPHAGO CONDITVS ISTO
SORS SVA SIT COELVM QVOD PASTOR SERVAT AMOENVM.

Memoramus:

I. Statuta Patriæ ab ipso ordinata.
Ex Siton. pag. 29. Artic. 30.

CCXCVIII.

BOSSIUS JACOBUS.

JAcobus Bossius (quem Miræus perperam confundit cum Antonio Bossio Romæ Subterraneæ Scriptore à nobis supra laudato, cum hic Jacobi nepos fuerit) inter Equites incluti Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani recensitus, ut asserit Janus Nicius in Tom. I. Pinacothecæ, suæ Religionis negotia in Urbe Roma plurium annorum spatio diligentissimè curavit. Postmodum otii litterarii cupiditate incensus, sibi demanditum munus in Antonium nepotem transtulit. Clericalis etiam amplectendæ militiæ desiderio flagravit, ideoque Cardinalis Gregorii Petrochini, qui ex generali Eremitarum Sancti Augustini Præfectura ad Purpuram assumptus fuerat, Aulam secutus, ei tamquam Cubiculi Magister inservivit. Sperabat Jacobus, ut publica ferebat fama, Cardinalem ipsum ad Summi Pontificatus apicem perventurum, sed cum aliquot Pontificibus defunctis, nunquam id evenisset, aulicis relictis curis, pietatis officia in posterum coluit. Templa sedulus invisebat, inopesque juvabat; & Melitensibus Equitibus Vineam suam in Aventino Monte sitam, variis antiquitatis Monumentis exornatam, Testamento reliquit. Plura sunt, quæ scripsit; nimirum

I. Istoria della Sagra Religione di S. Gio: Gerosolimitano. *Roma*, 1594. *Tom. III. in fol.* & iterum *Roma*, *per il Facciotto*, 1622. 1621. 1630. *Tom. III. in fol.*

II. Statuti della Sagra Religione Gerosolimitana, con li Privilegj della medesima. *Roma*, *per il Tornieri*, 1589. *in 4.*

III. La Corona del Cavaliere Gerosolimitano. *Roma*, *per il Zanetto*, 1588. *in 4.*

IV. La Trionfante Croce. *Roma*, *per Alfonso Ciaccone*, 1610. *in fol.*

Hic Liber, in Latinum idioma conversus, denuo editus fuit hoc titulo: „ Crux Triumphans, & Gloriosa, descri-
„ pta Libris VI ad sacræ, & profanæ historiæ lucem,
„ & christianæ pietatis augmentum utilissimum. *Antuerpiæ*, *apud Moretum*. 1617. *in fol.*

Videndus Picinellus in Athenæo pag. 239.

A

CCXCIX.

BOSSIUS JOHANNES.

NEscio quibus tabulis fultus Abbas Philippus Picinellus in suo Athenæo pag. 292. duos faciat Johannes Bossios, nam ego unum tantum reperi, qui, juxta Moriggiæ verba, Azzonis Bononiensis Magister extitit, cujus ætas apprimè convenit cum Inscriptione à Sitono, & Picinello relata Johannis nostri, ideòque scripta legalia ad eumdem pertinere arbitror. Hæc est Inscriptio, quæ legitur ad ejus Tumulum in Templo Sanctæ Mariæ Coronatæ hujus Urbis, & post ipsam, quid Johannes scripserit, dabo.

B

IOHANNES BOSSIVS PATRICIVS
ERVDITIONE LIBERALIVM ARTIVM
ET IN PRIMIS SACRARVM LITERARVM
CHRISTIANAE RELIGIONIS FERVORE
VITAE SANCTITATE
PRAECLARVS
IN PROXIMOS ET EGENOS PIVS
CREBRIS IEIVNIIS VIGILIIS
ATQVE PERPETVIS PRECIBVS
DEVM PIE PLACANS
LABORVM ET IN ADVERSIS
PATIENTISSIMVS
CONSVETVDINE OPTIMORVM
PROCVL A FASTV ET AMBITIONE
DELECTATVS
RELIGIOSOS ANTE OMNES

C

HOSPITALITATE BENIGNA PROSECVTVS
LIBRIS IN OMNI GENERE DISCIPLINARVM
ATQVE COMMENTARIIS
SVPER VARIA SCRIPTORVM VOLVMINA
EDITIS
QVATVOR ET LXX. NATVS ANNOS
FELIX CONIVGE ET LIBERIS
NATVRAE CONCESSIT
MCCCCXCII. IV. ID. MAII
MATTHAEVS FILIVS IVRECONSVLTVS ET
POLYXENA BOSSIA NVRVS P.
ET M. G. POSVERVNT.

I.

Hæc sunt ejus scripta :

I. Summa in Pandectas.
II. Lectura utilissima super Codicem.
Ex supradictis, & ex Sitono pag. 62. Artic. 263. Vide etiam Picinellum pag. 292.

C C C.

BOSSIUS JOHANNES ALBERTUS.

IN fine Sæculi XVI. Mediolani florebat Johannes Albertus Bossius, in Arte Grammaticali satis excellens, ut notat Picinellus in suo Athenæo, qui de more nimis jejunos nos relinquit, nihil de ipso in medium proferendo, nisi quod habitum Clericalem gestabat. Ego verò in evolvendis MSS. Codicibus eximiæ Bibliothecæ Ambrosianæ, de Auctore isto hæc reperi, ex quibus, ubi natus fuerit, idest in Oppido Busti nomine saltem cognovi, & quod inter Latinos Poëtas non infimum locum promeritus fuerit.

I. Jo. Alberti Bossii Clerici Mediolanensis Michaleæ Libri IV. metricè scripti.
II. Hymnarium, seu Fastorum Libellus de Solemnitatibus Domini, & Sanctorum Festis.
III. Epitalamium de Jo. Galeatio VI. Mediolanensium Duce, & Isabella Uxore.
IV. De Amœnitate Villæ Cusagi à Ludovico Mauro erectæ.
V. Alia Carmina ad diversos præcipuè Bustenses: In fine adest
VI. Epistola ad Basilium in Claravalle Monacum super tribus exemplis de Confessione, Avaritia, & Purgatorio sua ætate editis.
Extant omnia in Cod. MS. Bibliothecæ Ambrosianæ in 4. sign. I. num. 133. pagg. 200.
VII. Bossii Joannis Alberti Institutiones Grammaticæ Lat. *Venet. apud Societatem*, 1609. *in* 8.
Hunc librum tantùm laudat Abbas Picinellus in suo Athenæo pag. 254.

C C C I.

BOSSIUS JOHANNES ANGELUS.

ORnamentum non vulgare Congregationis Clericorum Regularium, quam Barnabitarum vocant, fuit, atque semper erit, Johannes Angelus Bossius Mediolanensis, nam in ipsa studiis Philosophicis, atque Theologicis completis, gradus omnes usque ad Generalatum à suis accepit. Primò annis sex Collegio Pisarum præfuit, quo tempore tanti Viri consilio utebantur Serenissimus Ferdinandus II. Magnus Hetruriæ Dux, atque Illustrissimus Julianus de Medicis Pisarum Archiepiscopus. Visitatoris Generalis, & Assistentis officiis præclarè gestis ad supremam Ordinis dignitatem, ut diximus, evectus est. Quod sibi denuò Patres contulissent, ni tantum onus humilimè fuisset deprecatus. Romæ, dum Assistentis munus iterum ageret, ultimum egit diem Anno MDCLXV. Opera ejus sunt:

I. De Triplici Jubilæi Privilegio. *Pisis, ex Typographia Tanaliana*. 1635. *in fol.*
II. Moralia Varia ad usum utriusque Fori. *Lugduni, apud de Borde*. 1649. *&* 1650. *Tom. III. in fol.*
III. De Effectibus contractus Matrimonii. *Venetiis, apud Bertanos*. 1643. *in fol.*, *& Lugduni, apud eundem de Borde*. 1655. *in fol.*
IV. Disceptationes Morales de Jurisdictione Episcoporum. *Mediolani, apud Hæredes Pontii, & Piccaleæ*. 1638. *in* 4. De hoc libro duos Picinellus fecit.
V. De Scrupulis, & eorum Remediis. *Venetiis, per Balleonium*, 1647. *in* 8.
VI. De Dote Filiabus danda. *Lugduni, apud de Borde*. 1662. *in fol*
VII. De Suspensione Indulgentiarum, & facultatum à Casibus, & Censuris &c. ex Picinello.
VIII. Methodus serviendi Deo. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*. 1656. *in* 12.
IX. De Patria potestate in filios: Opus editum à Juvenale Falconio, qui in Epistola ad Lectorem, inquit: „ Utinam mitiora fata in longiorem ætatem hunc Virum servassent, dedissentque potuisse maturare reliquos partus, quos ille feraci ingenio conceperat. *Lugduni*. 1667. *&* 1671. *apud de Borde. in fol.*
Agunt de ipso, ferè omnes Theologi Morales, Cardinalis de Luca in Theatro Veritatis, & Justitiæ, Crescentius in Præsidio Romano, Philippus Picinellus pag. 361. & alii.

C C C I I.

BOSSIUS JOHANNES BAPTISTA.

MOrtem saxis etiam, nominibusque venire, testis est Poëta. Superstites tamen morti vivunt Eruditorum labores, & Codicum adjumento ipsorum nomina interitum ignorant. Id expressè noscent Lectores candidi in Johanne Baptista Bossio Mediolanensi, cujus perierunt Acta, nomen tamen, atque Volumina perseverant. Alterius fortasse diligentiæ sors favebit, ut aliquid adjici possit; Ego interim, quod inveni proferam; nempè:

I. Prælectiones Philosophicæ. *Mediolani, apud Paganellum*. 1612. *in* 4.
II. Johannis Baptistæ Bossii Epigrammata Varia.
Extant MSS. in Reg. Parisiens. Cod. 6483. ex Montfauconio Biblioth. MSS. Tom. II. pag. 763.
Inter Carmina Augustini Terzaghi legitur Carmen in Lauream Jo. Baptistæ Bossii pag. 15.

C C C I I I.

BOSSIUS JOHANNES GALEAZ.

IN lucem editus est Mediolani Johannes Galeaz Bossius parentibus Marchione Fabricio Juris Consulto Collegiato, atque Laura Fregosia. Cum Forensia secutus studia Legum peritiem non modicam perpeti diligentia sibi comparasset, & summos Academicos honores adeptus esset, Anno MDCXLIV. inter Jurisperitos Collegiatos in Patria sedem & ipse obtinuit. Inter LX. Decuriones recensitus, & Sanctæ Inquisitionis Consultor effectus, Urbis Præfecturam gessit Anno MDCLIII. Prætorium hinc officium ad Signum Galli administravit. Capitalibus exinde Caussis agendis Præfectus datus, Regiique Fisci clientela suscepta, per tot honorum gradus ad Senatorium munus in amplissimo Insubrum Senatu Regali Diplomate evocatur; ubi singularis prudentiæ, & æquitatis laude conspicuus plures transegit Annos. Publicæ etiam salutis Præses creatus vigilantissimè demandatam sibi provinciam implevit, donec fatis cessit Anno superioris Sæculi octuagesimo quarto. Juvenilium studiorum ejus præclarum habemus testimonium, scilicet:

I. Phœbus. Panegirica Dictio de Daniele Comite Patritio Mediolanensi Principe Infocatorum renuntiato habita à Jo Galeatio Bossio Marchionis Fabritii filio. *Mediolani, apud Gariboldum*. 1636 *in* 4. In fine adest Epigramma Alexandri Glussiani in laudem Danielis Comitis.
Viriles Bossii labores fuerunt.
II. Allegationes Juris plurimæ à J.CC. laudatissimæ, & sparsim in sæpè memoratis Collectionibus servatæ, e quibus in unum redactis non parvæ molis Volumen coalesceret.
Vide Siton. pag. 213. Artic. 932.

C C C I V.

BOSSIUS MARCUS.

CEleberrimum olim apud Insubres Humiliatorum Institutum professus est circa medium fermè Seculi XV. Marcus Bossius Mediolanensis in eo, quem tertium Ordinem nuncupabant. In litterarum studia totus incubuit, & suæ Religionis Monumentis colligendis undique insudavit. In Cœnobio Florentino Sanctis omnibus dicato Præpositus aliquando præfuit. Hieronymum Landrianum Jurisconsultum laudatissimum, atque ejusdem Ordinis Moderatorem supremum, inter primos coluit, cui etiam inscripsit Anno post Virginis partum nonagesimo tertio supra quadringentesimum, & millesimum, Codicem, cui titulus:

I. Chronicon Ordinis Humiliatorum. Codex MS. in fol. pluribus picturis exornatus, abitum, atque gesta prædictorum Fratrum demonstrantibus, servatur in Bibu-

bliotheca Comitis Cæsaris Montii Equitis inter Mediolanenses eruditissimi.

In Epistola Nuncupatoria, hæc leguntur: „ Reverendissimo Domino Hieronymo Landriano Decretorum„ Doctori celeberrimo, Ordinis nostri Humiliatorum„ Generali, Frater Marcus Bossius omnium Sanctorum„ Florentiæ Præpositus S. P. D. Quia, Reverendissime„ mi Pater, & Domine, multi conati sunt originis no„ stræ Humiliatorum historiam diversimodè terere &c.

Idem Opus Johannes Petrus Puticellus in Italicum sermonem convertit, illudque vidi in Ambrosiana Bibliotheca Cod. sign C. num. 74. in fol.

Laudatur Marcus noster à Johanne Bartholomæo à Sancta Claudia in historia PP. Eremitarum Nudipedum Sancti Augustini. Agit etiam de eo pro more satis breviter in schedis suis Pater Mazzuchellus.

CCCV.
BOSSIUS MARCUS ANTONIUS.

Ægidius Bossius Juris Consultus Collegiatus, & Mediolanensis Senator, quem debita cum laude superiùs recensuimus, etiam filii splendoribus illustratur. Hic est Marcus Antonius, & ipse ob generis, atque eruditionis meritum Anno MDLXIV. Patre jam defuncto Jurisperitis annumeratus in Patriæ nobilissimo Collegio. Plura suæ prudentiæ testimonia dedit tantus Vir eo præsertim tempore, quo jubente Catholico Rege Philippo II. ab Insubriæ Moderatore Duce Sessæ ad Fœderatos Helveticæ Reipublicæ Patres Orator missus est. Ex ea Legatione, quam prudentissimè gessit, cum Mediolanum remeasset, primùm Decurio, tum in Extraordinariorum Redituum Magistratu Quæstor creari meruit. Raptus est terris Anno Salutis humanæ MDLXXXII. Elucubravit hoc Volumine Acta Legationis suæ:

I. Prima Parte della Negoziazione del Sig. Marc'Antonio Bossi presso li tredeci Cantoni de' Signori Svizzeri, e suoi Confederati fatta in servigio dell' Invittissimo, e Cattolico Re di Spagna, e dell' Illustrissimo Signor Duca di Sessa Governatore Generale per Sua Maestà in Italia.
Continet primo loco Regium Diploma pro Auctoris expeditione ad Helvetios.
Sequitur Instructio, hinc Epistolæ ab ipso Bossio ad Hispanicam Aulam conscriptæ, atque ad eandem Legationem spectantes, datæ annis MDLIX. & MDLX.
Servatur MS. in fol. justæ molis in Bibliotheca Comitis Marci Aresii. Dolendum interim secundam Operis partem periisse.
Vide etiam Siton. pag. 129. Artic. 545.

CCCVI.
BOSSIUS PAULUS.

Paulum Bossium Mediolanensem Congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati, quos Barnabitas dicimus, Alumnum, mores suavissimi, atque Oratoriæ Sacræ Facultatis ornamenta posteris satis, superque commendant. Quotquot ætate sua vixerunt, Concionatorum celeberrimus, diuturnam in Urbe Bononia moram traxit, ibique tanti habitus est ab Eminentissimo Jacobo Boncompagno ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopo, ut Synodali Decreto Examinator fuerit renunciatus. In ipsa Urbe collatis in Congregationem suam universam singularibus beneficiis insignis, mortalibus valedixit.

Edidit:

I. Prediche dette alla Corte Cesarea. *Bologna, per il Longhi*, 1715. *in* 4.
II. Panegirici Sacri. *Bologna, per il Pisarri*. 1721. *in* 4.
Ex Suis.

CCCVII.
BOSSIUS SIMON.

Simonis Bossii, cujus nunc paucis verbis gesta, eruditique labores sunt proferendi, pater Fabricius fuit; qui filium præcipuâ diligentiâ in liberalibus studiis educandum curavit. Nam cum legibus sedulam dedisset operam, lauream assecutus, generis nobilitate, atque doctrina commendabilis Collegium Jurisconsultorum ingredi meruit Anno MDLXIV. Ejus perspectâ prudentiâ dignum censuit Hispaniarum Monarcha Philippus Caroli Augusti Filius, ut Regii Fisci Patronum in Insubria constitueret. Mox ad majora in virtutum suarum gratiam evectus, in Amplissimo Mediolanensi Senatu Patribus conscriptis annumeratur. Hinc Extraordinariorum Redituum Magistratui Præses datus, atque in Secretius Consilium admissus; postremo Magistratus, quem Intratarum Ordinariarum appellant, Præses creatus est. Eo in munere abiit è terris Anno MDCV. Cadaver in Templum Divi Pauli ad Portam, quam Ludovicus Maria Insubrum Dux de suo nomine Ludovicam vocandam edixit, illatum est; addito sequenti Elogio:

SIMONIS BOSSII SENATORIS
PRAESIDIS VNIVS ATQVE ALTERIVS
MAGISTRATVS
FAMILIAEQVE SVAE SEPVLCHRVM

Ejus ingenium hæc posteros edocent:

I. Consilium in Causâ præcedentiæ Illustrissimorum Præsidum, & Senatorum Mediolani, teste Melchiore Alciato de Præcedentia pag. 43. num. 95. ibi.
„ Clarissimus Dominus meus amplissimusque Quæstorum„ Ordinariorum Mediolani Præses D. Simon Bossius in„ luculentissimo illo Consilio, quod ad Sacram Regis„ nostri Majestatem transmisit in Causa præcedentiæ.„ Illustrissimorum Præsidum, & Senatorum Mediolani &c. Quod denuo innuit pag. 53. num. 29. & pag. 77. num. 158.
II. Oratio Latina in laudem Margaritæ Austriacæ. Extat in libro, cui titulus: „ Orazioni, e Poemi dell'Aca„ demia Affidata per la Venuta, e Nozze di Margarita„ d'Austria con Filippo Re di Spagna. *Pavia, presso il Viani*, 1599. *in* 4.
In ejus laudem satis prolixum habet Epigramma MS. Hercules Cimiliotus in Biblioth. March. Fratrum Vicecomitum.
Dictio Panegyrica de Simone Bossio Principe Infocatorum habita à Danesio Castro, auspice Octavio Boldono. *Mediolani*, *in* 4. ubi Bossii hujus, ejusque Familiæ laudes.
Annibalis Guaschi ad eundem Epistola Italica. Extat inter Epistolas Guaschi editas *Mediolani*, *apud Pontium*, *& Piccaleam*, 1601.
De eo Alexandri Rubini Bergomatis Carmina. 1594. in Ambrosiana. 4. R. 326.
Extat ad ipsum Epistola ad pag. 60 Juliani Gosellini à Secretis Ferrantis Gonzagæ gratulatoria pro ejus cooptatione in Senatum data VI. Novembris MDLXXXII. cum esset Magistratus Ordinarii Præses.
Vide Sitonum pag. 129. Artic. 548 atque Landum, qui de ipso sermonem habuerunt.

CCCVIII.
BOSSIUS TOSABOS.

Post luctuosissimum illud, & Sæculis omnibus memorandum Urbis Mediolanensis excidium, cum Fridericus hujus nominis inter Augustos I. eam funditus eruit, vix Cives profugi hortante præsertim Sancto Galdino Ambrosianæ Ecclesiæ Præsule ad patriam reficiendam convenerunt, statim Magistratus ad Reipublicæ regimen creare cura fuit. Sex igitur electi sunt, inter alios Urbis Rectores, Consules Justitiæ dicti Anno MCLXX. quorum prudentia, & in gerendis rebus summa dignitas redivivam hanc Insubrum Metropolim apud omnes terrarum gentes redderet clariorem. Horum nomina sparsim dabimus in hoc Volumine, cum omnes meritò inter Eruditos sibi locum vindicent. Primus interim ordine alphabetico, quo utimur, memorandus venit Tosabos Bossius, qui cum Collegis condidit:

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ.
Hæc hausi ex Monumentis Familiar. Mediol. à Co. Octavio Archinto collectis Vol. I.

CCCIX.

CCCIX.

BOTTA AUGUSTUS.

NUllum aliud lumen mihi datum fuit de Augusto Botta, nec de ejusdem operibus, præterquam id quod Picinellus de ipso obtulit in suo Athenæo, scilicet eum tantummodo in loco nomine Roveschallo, Ducatus Mediolanensis, prope Saronum, Comum versùs, natum fuisse asserit, & quod Johannem Mormellium æmulatus sit in Sententiis, atque Apophtegmatis melioribus colligendis ex Tibullo, Propertio, atque Ovidio; dedit itaque typis Lugdunensibus Anno MDXLVII. Opuscula quæ sequuntur:

I. Tibulli, Propertii, Ovidii Flores locupletissimè aucti.
II. Familiarium Colloquiorum Formulæ.
III. Vocum aliquot ineptiarum Catorthosis.
Ex supradicto Picinelli Athenæo pag. 6.

CCCX.

BOZZUS JOHANNES BAPTISTA.

IN Oppido Ditionis Mediolanensis, Castellettum supra Ticinum nuncupato, à Francisco, atque Felice Cardana natales habuit Jo. Baptista Bozzus die XVII. Octobris Anni MDCXVIII. Pietati deditus, Religionem Carmelitarum Excalceatorum ingressus est Anno MDCXXXVI. die II. Martii, ibique nomen Dosithei de Angelis assumpsit. Lectoris munus perplures annos exercuit, itemque Concionator egregius evasit pluribus in Italiæ Civitatibus, præcipuè Patavii; Episcopo ipsius Urbis, scilicet Sapientissimo Cardinali Gregorio Barbadigo, summoperè charus fuit. Provinciam Venetam summa cum laude gubernavit. Penès nepotem suum Franciscum Bozzum, hæc nostri Auctoris Opera MSS. servabantur:

I. Funiculus triplex Mysticis Canticis Canticorum sensibus Allegorico, Anagogico, & Morali intertextus. Vol. IV. in 4.
II. Amoris prodigia congesta in Cantico Canticorum triplici sensu Allegorico, Anagogico, & Morali exhibita. Vol. III. in fol.
III. Renovatæ Urbis, & Templi, cujus ideam inspexit Ezechiel, Litteralis, Allegorica, & Moralis Descriptio. Vol. I. in fol.
IV. In Apocalypsim Commentaria. Vol. I. in fol. apud Auctorem.
V. Santa Teresa Coronata, con gli Esempj di virtù de' suoi Figlj, e Figlie. *Venezia*, 1684. *in* 4.
Teste Cotta in Musæo Novariensi pag. 104.

CCCXI.

BRACCIUS JOHANNES.

TAntùm à pluries laudato Picinello, nobis indicatur Johannes Braccius, quem brevibus verbis fuisse Mediolanensem asserit, & in Bibliothecis Johannis Jacobi Frisii, atque Paschalis Galli nomen ipsius reperiri. Mirum est, quod diligentissimus Scriptorum Medicorum Mediolanensium Collector Bartolomæus Curtius, de ipso minimè verba fecerit, & quod plus est, nec Jo. Jacobus Mangetus, qui de omnibus Medicis Scriptoribus quatuor magna Volumina composuit, & ipse de isto Braccio sileat, eò magis, quod & Mangetus, & Curtius præ manibus habuerunt Frisium, Gallum, & Picinellum; expungendum esse itaque credidi, si Bononiensi homine liceret, hunc Auctorem Mediolanensibus eripere. Fides sit itaque penès Picinellum, Johannem Braccium conscripsisse

I. Opus Chirurgicum.
Vid. Picinell. pag. 292.

BRAMBILLA CARMINATUS.

V. CARMINATUS BRAMBILLA PLACIDUS.

A

CCCXII.

BRAMBILLA HIERONYMUS.

HIeronymus Brambilla à Mediolano Lector Jubilatus, ex Ordine FF. Minor. Observ. S. Francisci, sæpiùs Deffinitor, & Variarum Provinciarum Visitator. In Conventu S. Angeli Mediolani die IX. Maji, Anno MDCLXXIV. fuit electus in Ministrum Provincialem; & quia erat Vir non solum multâ doctrinâ, sed etiam summâ prudentiâ, & zelo observantiæ præditus, ab Innocentio XI. Summo Pontifice ad visitandam, & componendam Provinciam Bononiensem ejusdem Ordinis, cum facultate Apostolica, fuit destinatus. Jurium Mendicantium fuit acer propugnator, rerumque tam antiquarum, quàm
B recentiorum accuratissimus Scriptor. Obiit in Conventu Sancti Angeli Mediolani die II. Aprilis, Anno MDCLXXXVI., ibique sepultus est. Typis dedit:

I. Prologum in Librum Sententiarum. *Mediolani, apud Montiam*, 1682. *in* 4.
II. Descriptionem rerum memorabilium Provinciæ Mediolani Fratrum Minorum, ac Cœnobiorum ejusdem initium, & progressus.
III. Tractatus de Sepulturis, Quæstionibus, & Dubiis ad easdem, cum suis Resolutionibus illustratus MS in fol. cum supradicto in Bibliotheca Suorum. Extat etiam in Bibliotheca S Mariæ Gratiarum Modoëtiæ.
IV. Resolutiones aliquorum dubiorum in jure Canonico fundatæ. MS in fol. in Conventu S Angeli.
V. Manuscripta alia diversa in rebus Theologicis, & ad sacros Canones spectantia, asservantur in Bibliotheca supradicta S. Angeli.
Ex Suis, qui ex Libris Provinciæ hæc extraxerunt.

C

CCCXIII.

BRAMBILLA HIERONYMUS alter.

DUm aliquando Modoëtiæ Bibliothecas Cœnobiorum illius Insignis Oppidi scrutarer, inter cæteros MSS. Codices à me repertos sequentem vidi Hieronymi Brambillæ satis diligenter exaratum, ideoque dignum existimavi, cui in hac mea Collectione locum facerem. Nihil tamen de Auctoris Vita, vel parentibus occurrit mihi, nisi quod in Basilica Sancti Joannis Baptistæ ejusdem Oppidi Capellanus Regius degebat Anno post redemptum Orbem MDLXXXI. En Operis titulum:

I. Antichità della Collegiata, e delle altre Chiese di Monza, colla nota delle Reliquie, delle Indulgenze, delle
D Rendite, e di altre cose notabili. MS. autographus in 4. justæ molis. Extat in Biblioth. FF. Eremitar. Excalceat. S. Andreæ Modoëtiæ.

CCCXIV.

BRAMBILLA PETRUS MARIA.

PEtrus Maria Brambilla (quo Anno ortum habuerit, non invenitur) in Carthusiano prope Ticinum Monasterio, Anno reparationis nostræ quadragesimo primo post Millesimum Sexcentesimum claustrali se addixit vitæ, vota reddens in manibus P. D. Ignatii Bullæ Prioris Sacrum facientis pridie Nonas Octobris. Viceno autem jam Anno elapso, quo fuit professus, morum probitate, virtutumque lucro,
E cum Sacristæ in ipsa Carthusia fungeretur munere, onus Procuratoris, in altera Mantuana generalibus in Comitiis Anno MDCLXI. ei præcipitur sustinendum, usque ad Annum MDCLXIX., quo ad suæ professionis reversus domum, ibi mutuatas à terra exuvias terræ reddidit Procuratoris agens vices IV. Idus Februarii MDCXCII. cujus pietatis in suum Heterarcham, simul & eloquentiæ ubertatem, ac facundiam testatur hic liber

I. De Divo Carthusianorum Patriarcha Brunone Enarratio, Reverendiss. P. D. D Joanni Pegonio totius Carthusiani Ordinis Moderatori vigilantissimo. MS. in fol. Extat in Bibliotheca Carthusiæ prope Papiam.
II. Ex plurimis ipsius Elucubrationibus duo tantùm supersunt Sermones dicti Anno MDCXLI. MSS. ibidem.
Ita à Suis.

CCCXV.

CCCXV.

BRAMICELLUS GUILLIELMUS.

Guillielmus Bramicellus Mediolanensis inter Regulares Clericos Congregationis de Somascha, primis adolescentiæ annis, Deo se dicavit. In Collegio Sancti Majoli Ticini litteris excultus ad Italicam Poësim colendam adjecit animum, in qua non modicum progressum fecisse Opus infra dandum demonstrat. Verùm maturioris ævi prudentia Guillielmum à Carminibus ad Sacra studia convertit, quibus ad extremum usque spiritum totus adhæsit. Querebatur interim de Sacerdotibus, qui pura puta Poëtarum lectione gaudentes ætatis florem leviter nimis terebant. Quare illud frequenter in ore habebat, quod Doctor Maximus Sanctus Hieronymus in Epistola ad Damasum Tom. III. scribit: „ Nunc etiam Sacer„ dotes Dei, omissis Evangeliis, & Prophetiis vide„ mus Comœdias legere, amatoria Bucolicorum „ versuum verba canere, tenere Virgilium, & id, „ quod in pueris necessitatis est, crimen in se facere „ voluptatis. „ Tantam verò apud suæ Congregationis Alumnos existimationem nactus est Bramicellus ut in generalibus Comitiis Anni MDCIV. Præpositus Generalis Decimustertius fuerit renunciatus. Cum igitur juvenis Musas coleret conscripsit sequens Opus:

I. Inni, che si cantano tutto l'anno alle Ore Canoniche nella Chiesa Romana dichiarati, e tradotti in Rima Italiana. *Venezia, presso Georgio Angelerio. 1597. in 8.* postea, plurimis Additamentis factis. *Padova, presso Pietro Paolo Torti, 1612. in 8.*

Bramicelli meminit cum laude Dominicus Blancus in Historia Ordinis Somaschensis MS. & Antonius Possevinus in Biblioth. tit. de Pictura, & Poësi cap. 29. ut testatur Bibliopola Tortius in Præf. ad Lect. „ quod „ tamen falsissimum esse suspicor, cum nihil sane lo„ quatur Possevinus de Guillelmo Bramicello in editio„ nibus tum Romana an. MDXCIII. ex Typographia „ Apostolica Vaticana, cùm Coloniensi an. MDCVII. „ apud Joannem Gymnicum, ut ipsemet vidi. „ Hæc verba sunt Clarissimi Patris Mazzuchelli, quæ ego hausi ab illius Schedis.

A

B

C

CCCXVI.

BRASCA ERASMUS.

Erasmum Brascam magno amore prosequebatur Ludovicus Maria Sfortia, Jo. Galeatii Ducis Mediolani Patruus, cujus erat à Consiliis, qui Anno MCDLXVII. ad Principatum spectantia, Senator creatus, multa negotia tractabat, sed ejectus Ludovicus ob quosdam tumultus excitatos, reversus deinde, & in Patriam restitutus Anno Salutis humanæ MCDLXXIX. hujus Erasmi opera in fere omnibus negotiis magni momenti utebatur, Legatique officio pro se, & Duce Mediolani apud Maximilianum Regem Romanorum fungi jusserat; cum deinde virtutem ejus, & fidem expertus esset, mandatum in illum confecit Anno MCDXCIII. promittendi, & solvendi Friderico III. Austrio Imperatori, & Maximiliano ejus filio illas pecuniarum quantitates, quæ Erasmo viderentur pro impetrandis Privilegiis Ducatus Mediolani, Comitatusque Papiæ. Legatus ad nuptias Blancæ Mariæ cum Maximiliano Romanorum Rege celebrandas, quam in Germaniam proficiscentem, una cum Jasone de Mayno, & Petro Pusterula profecutus est. Eum Ludovicus Maria supradictus, in Germaniam iterum ablegavit, eoque agente Investituram, ut vocant, Ducatus Mediolanensis obtinuit. Ad alios quoque Principes Nuntius missus, Eques auratus Trigestinam Urbem rexit, & in Secretiori Cæsareo Consilio lectus est. In Codice sign. D. num. 45. Biblioth. Eccl. Metropolit. Mediol. extat Chronica Anonymi, de quo jam diximus, ubi sub diem X. Martii MCDXCIII. sic legitur: „ Man„ datum hoc die fecimus ex parte Domini Joannis „ Galeatii Mariæ Sfortiæ in Arasmum Brascam Se„ cretarium ad tractandas nuptias Blancæ Mariæ ejus „ sororis cum Maximiliano Romanorum Rege &c. Jacet in Templo D. Euphemiæ Mediolani cum hoc Epitaphio:

HIC SITVS EST
MAGNIFICVS EQVES ERASMVS BRASCHA
MAXIMILIANI CAESARIS DVCISQVE MEDIOLANI CONSILIARIVS
ET AD EVROPAE REGES ORATOR LEGATVS.
TANDEM TERGESTINAE VRBIS PRAEFECTVS
DIEM OBIIT AN. SALVTIS MDII. NONIS FEBRVAR.
ET IN PATRIAM EFFERRI TESTAMENTO CVRAVIT:
VIXIT ANN. XXXVIII. MENS. IV. DIES VII.
PIENTISS. FRATRES
D. SANCTVS, THOMAS, IOHANNES, ET AMBROSIVS
HVNC TVMVLVM P. P.

Scripta ejusdem sunt, nempe:

I. Orationes plures.
II. Commentaria varia Politica.

Ex lib. cui titulus: Anfiteatro Romano delle Famiglie illustri della Grande Città di Milano, part. II. di Gio: Pietro Crescenzio. MS. in 4. Tom. II. in Bibl. Marchionum Fratrum Vicecomitum, ex Sitono pag. 130. Art. 550. ex Corio, & ex Collectione Co. Octavii Archinti.

CCCXVII.

BRASCA PHILIPPUS.

Tametsi Brasca Mediolanensis Familia alium inter suos non habuisset, præter Erasmum jam laudatum, & Sanctum, de quo nobis post pauca sermo erit, merito gloriari posset: alios nihilosecius

D

illustres Doctrina, atque Armis Viros à Cl. Sitono in suo Opere posteris indicatos, ea Gens numerat. Hos inter memorandus Philippus non mediocri certè ingenio præditus, utpote, qui Scientiarum varietate admodum delectatus fuerit, sicuti apertè docet Manuscriptum Volumen infra memorandum, in quo incredibile dictu est, quam egregiè de pluribus tam seriis, quàm amœnis differat. Hic Codici præfixus est titulus:

I. Raccolta di diverse Sentenze, Proverbj, Quesiti, Avvertimenti &c. in ogni materia, alcune d'erudizioni, altre di cose curiose, e lepide. MS in fol. autograph. paginar. 798. sign. num. 45. Extat in Biblioth. Monachorum Cisterciens. Mediolani.

CCCXVIII.

CCCXVIII.

BRASCA SANCTUS.

MAtronianum Patrem habuit Sanctus Brasca, à quo pietatis, & eruditionis rudimentis initiatus in Virum præclarum evasit. Quæstoris, atque Oratoris laudem inferiùs inserenda Sepulchralis Inscriptio Sancto tribuit. Neque tamen à Poësi abhorruit, & Rhetoricis imbutus artibus facundiæ singu- A laris commendationem est consecutus. Religionis ergo ad Sacra Palæstinæ loca Redemptoris Sanguine respersa se contulit, atque itineris sui seriem diligentissimè tradidit in Opere infra laudando. Illud ego non sine magna voluptate præ manibus habui, admiratus Scriptoris accuratissimum laborem, qui ad eas oras tendentibus ducem se præstitit fidelem adeò, ut nihil prætermittat, quod vel ad devotionem, vel ad œconomiam, vel etiam ad eruditam curiositatem pertineat. Ejus, & Matroniani Genitoris Elogia visuntur in Divæ Euphemiæ Templo his exarata litteris.

V. ✠. F.

MAGNIFICVS EQVES AVREATVS
ET QVAESTOR REGIVS
D. SANCTVS BRASCHA
SACRVM HOC
SVB OMNIVM SANCTORVM TITVLO
SIBI ET POSTERIS SVIS CONDIDIT AN. SAL. MDII.

HOC VIVENS POSVIT TIBI SANCTVS BRASCHA SACELLVM
SVMME POLI RECTOR COELICOLISQVE TVIS.
IS SANCTVS BIS QVAESTOR TER EQVES
ORATORIVM MVNVS SAEPE PEREGIT
HIEROSOLYMAM PEREGRINATVS EST
ET IN VTRAQVE LINGVA CLARVS
AC O. V. F.

V. ✠. F.

HOC FIERI IVSSIT MATROGNANVS BRASCHA SEPVLCHRVM;
VT SIBI SIT REQVIES OMNIBVS ATQVE SVIS
MCCCCLXI. IDIBVS DECEMBRIS.

Opus Sancti sic inscriptum est:

I. Itinerario da Milano in Terra Santa, ad Magnificum D. Antonium Landrianum, Ducalem Thesaurarium Generalem.
In fine adest Epistola Ambrosii Archinti ad Sanctum Brascam data IX. Kal. Martias. Cura nempe ejusdem Archinti, hoc Opus impressum fuit, & sic notatur: „ Leonardus Pachel, & Uldericus Siczenzeler Theutonici hortatu Ambrosii Archinti, hoc „ Opusculum in lucem attulerunt, Anno à Natali Christiano MCDLXXXI. V. Kal. Martii. Servatur in Bibliotheca Archintea.
Specimen etiam dedit ingenii sui in Arte Poëtica, in eodem enim libro circa finem habentur:
II. Carmina duo Italica. Unum quorum composuit nudis pedibus sacrum Calvariæ Montem ascendens die XXIX. Julii Anno MCDLXXX. Alterum in Valle Josaphat ad Deiparæ Virginis tumulum.
Scripsit etiam
III. Orationes plures, quæ perierunt.
Videndi sunt Puccinellus in Inscriptionibus Sepulchralibus pag 101. Sitonus pag. 136. Art. 550., atque Saxius in Hist. Typogr. huic meæ Collectioni præfixa.

CCCXIX.

BREBBIA GABRIEL.

GAbriel Brebbia patriam habuit Mediolanum, ubi apud S. Petrum in Glassiate Congregationis S. Justinæ Monachis (nondum enim Cassinense Archysterium eidem unitum fuerat, unde postea Cas- B sinensis fuit appellata) adscribi voluit Anno MCDLXXI. die XXVIII. Martii, nec ulla in re sibi defuit, ut Religiosi hominis partes expleret omnes; nam, & pietatem impensè coluit, & sacra studia egregio labore est prosecutus, excelluitque Græcis non minus, quam Latinis litteris, suamque animi, ingeniique præstantiam posteritati abundè commendavit, sapienter concinnando hunc librum, scilicet:

I. Commentaria in Psalterium Davidicum.
II. Orationes piissimæ in calcem uniuscujusque Psalmi. In eodem libro.
III. Epistola, seu potius longa Præfatio ad Religiosum Monachum, & sapientissimum Virum D. Gregorium Beaque Mediolanensem, ubi plura leguntur de variis illustribus, & doctis Viris Mediolanensibus illius ævi. Extat in eodem libro, in cujus fine sic legitur: „ Mediolani „ IX. Quintil. MCDLXXVII. Imperantibus Illustriss. „ Excellentissimisque Principibus Bona Matre, & Johan- C „ ne Galeatio Maria Sfortia Vicecomite Filio, Ducibus „ VI. in 4
Liber hic impressus fuit ære Antonii Bracelli Ducalis Senatoris. Extat in Ambrosiana, atque in pergameno impressus penes Marchionem Alexandrum Trivultium: memoratur quoque à Montfauconio, qui fortasse Opus hoc Typis datum ignoraverat, in sua Bibliotheca Manuscriptorum Tom. I pag. 28.
IV. Librum F. Pacifici Novariensis Ordinis Min. Observ. cui titulus: Summa de Pacifica Conscientia: Mediolani impressum Anno MCDLXXIX. emendavit, & edidit, de quo videndus Clar. Saxius in sua Hist. Typograph. Mediolanensi.
De ipso agunt plures Auctores cum laude, nempe Arnoldus VVion in Ligno Vitæ pag. 418. Sixtus Senensis in

in sua Bibliotheca, Antonius Possevinus, Moriggia, Picinellus in Athenæo pag. 227., atque Armellinus in Bibliotheca Benedictino-Cassinensi P. I. pag. 178. qui etiam adducit Hieronymum de Potentia in historia Monastica, quæ servatur MS. in Sanctæ Justinæ Patavinæ Bibliotheca, ubi plura de Brebbia nostro haberi asserit. Videnda est etiam historia Typographica Mediolanensis Cl. Saxii.

CCCXX.

BRIANTUS ALEXANDER MARIA.

ET doctrina, & morum integritas singularis in Alexandro Maria Brianto Mediolanensi Cive posterorum memoriam promeruit. Sacro Carmelitarum Ordini in Congregatione Mantuana cum nomen dedisset, seriis, amœnisque scientiis operam tam sedulam navavit, ut nedum Oratoriæ facultatis gratiâ in omnium ore versaretur, sed etiam ad Religionis primaria munera, Fratrum suorum accedentibus suffragiis, ascenderet. Anno enim MDCLXXIII. Deffinitor electus est, tum Cœnobii Sancti Joannis ad Concam Anno MDCLXXXV. Prioratu decoratus, pluribus eruditionis sacræ præcipuè monumentis relictis, nonagenarius in ipso Conventu in Domino quievit.

Habemus ab eo conscripta Opera, quæ hic proferimus:

I. L'Antiparistasi del Santo Amore, o sia dell' Origine, Antichità, Cadute, Rinovazioni, e Progressi della Scuola di Santa Maria della Neve, e di San Giovanni alli Fonti del P. Alessandro Maria Brianti Carmelitano Milanese. *Milano, per il Monza*, 1660. *in* 4.

II. Li Sacri Notturni delle Nove Lezioni di Giobbe. *Milano, presso il Ramellati*. 1694. *in* 8.

III. Quadragesimale compiuto MS. in fol magnæ molis, extat in Bibliotheca supradicta Sancti Joannis ad Concam.

IV. Quadragesimale nel Deserto, o sia lo stesso Quadragesimale ridotto in CLXXII. Sonetti. MS. in fol. extat ut supra, atque in fine sic legitur: „ Trovandomi „ ottuagenario per passare le ore dell'ozio, che mi con„ cede la Religione, ho ristretto le moralità del mio „ Quadragesimale in pochi Sonetti &c. il mio fine fu „ di dedicargli alle Sante Teresa, e Maddalena de' Paz„ zi, acciò mi fossero assistenti nell' ora della mia „ morte &c. gli ho dato nome di Quaresima nel De„ serto, perchè osservo, che ella è poco osservata, e „ più, perchè è un fiore d'un terreno, che patisce la „ sterilità &c.

V. Discorso dell' Ingratitudine. MS. in fol. ibidem.

VI. S. Simon Stoch Rappresentazione in versi Italiani d'Atti V. MS. in 4. ibidem.

VII. Opusculum Miscellanearum rerum, tam ad eruditionem sacram, quàm ad profanam Italico, & Latino sermone spectantium. MS. in 4. ibidem.

Agit de ipso Vagus in suo Opere pag. 336.

CCCXXI.

BRIPPIUS ALOYSIUS.

IN Marchione Aloysio Brippio Cæsaris item Marchionis, & Quæstoris, atque Isabellæ Vertematæ filio, Legalia, Poëtica, nec non Oratoria studia adeò emicuerunt, ut in omnibus hisce facultatibus Vir laudabilis evaserit. Jurisprudentiæ cum vacasset, lauream assecutus, in Collegio Jurisconsultorum hujus Urbis exceptus est Anno MDCXXXIX. Civicis etiam functus officiis Patriæ Decurio extitit, ejusdemque Proprætor. Cum autem Anno MDCLVII. laudabiliter Præfecturam gessisset, iterum eo Magistratu insignitus Anno MDCLXXVII. e vivis eripitur. Indicant Viri ingenium, quæ conscripsit, Opera

I. Oratio ad Comitem Gibertum Borromæum, cum publicè laureâ donatus est. *Mediol. apud Philippum Ghisulphum, in fol.*

II. Ejusdem Ode Saphica: Phœbe Pymplei. Ibid.

III. Carmina varia habentur in Apibus Barberinis. Vid. Siton. pag. 212. Art. 914.

CCCXXII.

BRIPPIUS FRANCISCUS.

URbi huic Mediolanensi, & doctissimæ Societati Jesu decus addidit non modicum Franciscus Brippius, qui posthabitis domesticis opibus, cum illi Ordini se addixisset, Romæ studia peregit sub Andrea Blanco, qui de tanto Discipulo gloriabatur, & lib. VI. Epigrammatum num. 60. eum pluribus laudavit. Philosophiam, Sacrasque disciplinas edoctus ad alios erudiendos, bonisque artibus imbuendos transivit. Oratoriæ præsertim Artis præcepta per plurium annorum curricula professus est tam eminenter, ut scripta ejus in hac facultate insigni pretio fuerint comparata. Tanto autem plausu ab omnibus audiri consueverat, ut quoties in publicum aliquid esset prolaturus, monendi essent Purpurati, aliique eruditionis cupidi Proceres, quo maturiùs convenire possent, neque auditorum multitudine à Templorum, vel Collegiorum ingressu arcerentur. Oblatas non rarò Ordinis Præfecturas invicta humilitate recusavit. Musas etiam latinas coluit, pluribus Carminibus mirabili artificio conditis. Floruit medio Sæculo XVII. Malè Francisci cognomen reddidere Allatius, & Cinellus, qui pro Brippio Briccium scripserunt.

Habeat hîc Lector ab eo elaborata

I. In Funere Alexandri Peretti Card. Montalti S. R. E. Vice-Cancellarii Oratio Francisci Briccii (rectiùs *Brippii*) Soc. Jesu ad S. R. E. Cardinales habita ab eodem in Sacello Sixti V Pont. Max. Divæ Mariæ ad Nives. *Romæ, ex Typograph. Alexandri Zanetti*, 1623 *in* 4.

II. Oratio in Parasceve ad S. D. N. Urbanum VIII. habita. *Romæ, Typis Vaticanis*, 1633. *in* 4. & inter Orationes PP. Soc. Jesu pag. 637.

Ex Cinelli Biblioth. Volante Tom. I. edit. ult. Venet. pag. 215.

III. Oratio de Spiritu Sancto habita ad Urbanum VIII, quam dixit Franciscus Agnellus Suardus. *Romæ, apud Corbellettum*, 1626. *in* 4.

IV. Fluvius igneus: Oratio de eodem argumento, ab Antonio Pigoarello recitata. *Romæ*, 1633. *in* 4.

V. Oratio in Parasceve à Jo. Francisco Aldobrandino pronuntiata. *Romæ*, 1637. *in* 4

Videndus est Philippus Allegambe in sua Bibliotheca.

CCCXXIII.

BRIPPIUS FRANCIUS, sive FRANZINUS.

NOn minimam prudentiæ laudem, & amoris in Patriam sibi conciliavit famam ex præclarissima Brippiorum stirpe genitus Francius, inter Decuriones Mediolani recensitus. Hic enim cum aliis XI. præstantissimis Civibus, quorum in hac Bibliotheca sparsim loco suo nomina recensebimus, difficillimam illam suscepit provinciam, Jura scilicet Municipalia undique excerpta, & diligenter collecta in unum Codicem redigendi. Cum laboriosissimum illud Opus confectum tandem fuisset, Johanne Vicecomite Archiepiscopo, & Mediolani Domino jubente, Anno MCCCLI. hujusmodi promulgatæ sunt Leges, quas omnes hujus Urbis Incolas sanctè servare jussit optimus Princeps. Unus ex his fuit Patriæ Proceribus, qui, ejecto Ludovico Bavaro Imperatore, à Benedicto XII. Summo Pontifice Interdicti absolutionem impetrarunt. Quo Anno lucem viderit, & quo amiserit Francius, ignoratur. Hoc tantum nobis suppeditavit sæpelaudata Collectio Monumentorum hujus Metropolis Familiarum à Co. Octavio Archinto magno sumptu elaborata.

Cum Collegis igitur tantus Vir conscripsit:

I. Codicem Juris Municipalis Mediolanensis.

Agit de ipso Corius ad eum Annum.

CCCXXIV.

BRIPPIUS HIERONYMUS.

INter Brippiæ Familiæ doctos Viros enumeratur à Leone Allatio Hieronymus Caroli, atque Barbaræ Crassæ, Francisci S. R. E. Cardinalis, quem suo loco cum debita laude recensebimus, neptis filius. Legibus addiscendis operam navavit, & cum laureæ honorem in studiorum præmium esset assecutus, suorum Gentilium more, inter Jurisperitos Collegii Mediolanensis receptus est Anno vigesimo primo post Christum natum Sæculi decimiseptimi. Mox Clericalem amplexus militiam Apostolici Prothonotarii dignitatem, & Metropolitanæ Mediolanensis Archidiaconatum obtinuit Anno MDCXXXI. Duobus postmodum elapsis lustris, in alma Urbe dum degeret, nimis festinatam mortem obiit. Parum igitur de ipso superest, nempe

I. Poëma de Jesu in Cruce moriente, atque de Doloribus Beatissimæ illius Matris. *Romæ*, & *Mediol. apud Colonios*, 1646. *in* 4.

II. Elegia in Nuptiis DD. Thaddæi Barberini, & Annæ Columnæ. *Romæ*, 1630. *in* 8.

III. Poëmata varia Italica, atque Latina. Ita ex Leone Allatio citato, in Apibus Urbanis: pag. 129.
In libro Epistolarum Sigismundi Boldoni edito Mediolani 1651. apud Ludovicum Montiam, legitur una ad Hieronymum Brippium data Kal. Martiis 1628.
Videndi etiam Siton. pag. 200. Art. 857. & Picinellus fol. 335.

A

CCCXXV.

BRIPPIUS JOHANNES.

QUamvis omni, qua potui, diligentia Johannis Brippii apud suos Acta quæsiverim, nihil tamen invenire datum fuit; nisi fortè Johannes Baptista extiterit Jacobi, atque Angelæ Serenniæ filius, qui à pluries laudato Sitono cooptatus dicitur in Collegium Jurisperitorum Mediolanensium Anno MDIC. Hujus etenim aptissimè convenit ætas cum Carminibus Italicis Johannis nostri, quæ leguntur in Collectione Gabrielis Joliti Anno MDLXXX. in lucem edita. Id tamen asserere non audeo. Quod possum igitur offero, scilicet:

I. Carmina supradicta plura Italica. Extant in libro I. Collectionis Joliti. *Venetiis*, *anno* 1580.

B

II. La Creanza de' Prelati.
Ita Donius in suo libro, cui titulus: La Libreria: pag. 72.

CCCXXVI.

BRIPPIUS JOSEPH.

INter Oratores, atque Poëtas latinos non infimæ notæ, qui Sæculo XV. in Urbe Mediolanensi orti floruere, numerandus est jure merito Joseph Brippius, qui sacram secutus Militiam, Legum scientiam, & Theologiam tam sedulò didicit, ut in utraque facultate Lauream promeruerit. Sub ejusdem Sæculi initium hujus Metropolitanæ Basilicæ Ordinarius creatus fuerat; jam enim Anno MCDIV. in præclarissimum eum Ordinem cooptatum fuisse aliquot Monumenta indicant. Annus illi emortualis fuit MCDL. quo Romæ fato cessit, ut ex sequenti Elogio tumulo illius inciso in Templo Sancti Alexii in ipsa Urbe.

CARE JOSEPH BRIPPI CVI SEMPER CARMINA CVRAE
SVSCIPE NVNC TVMVLO CARMINA DIGNA TVO.
PONTIFICVM STVDIIS STVDIISQVE EXERCITE SANCTIS
INSIGNES TITVLOS NACTVS ES VNDE TIBI.
QVI SENIOR TENERIS SEMPER SERVARIS AB ANNIS
NVNQVAM LAESA TVAE DONA PVDICITIAE.
HAEC VERO QVAE SVNT VIVENTVM PABVLA TANTVM
NVNC INSTEM RELIQVIS LAVDIBVS IPSE TVIS.
AT PLACIDA HOC OPTEM MAGIS VT CVM PACE QVIESCAS
VERA HAEC DEFVNCTIS QVAE BONA SOLA IVVANT.
QVAE TIBI VIVENTI FVIT OPTATISSIMA SEMPER
SIT QVOQVE DEFVNCTO PAX REQVIESQVE TIBI.
ET CVM LEGERIT HAEC BONA TVNC TIBI QVISQVE PRECETVR
VT CLEMENS ANIMAE SIT DEVS IPSE TVAE.

OBIIT ROMAE XI. KAL. SEPTEMBR. ANNO DOMINI MCCCCL.
VIXIT ANNIS LXXX.

Primus ego, quæ tantus Vir conscripsit, Lectoribus meis profero, non exiguo labore conquisita.

I. Non procul à janua Sacrarii Meridionalis Basilicæ Metropolitanæ Mediolanensis extat Statua marmorea Martini Papæ V., cui subest marmorea pariter Tabula cum Carmine inciso Josephi Brippii ejusdem Ecclesiæ Ordinarii Sacræ Theologiæ, & Juris Canonici Doctoris, in quo meminit Consecrationis Aræ Maximæ ejusdem Basilicæ ab ipso Martino Pontifice factæ Anno MCCCCXVIII. die XVI. Octobris, regnante Philippo Maria Vicecomite.

II. Sanctissimo Patrum, ac Beatissimo Domino Domino Alexandro V. Divina Providentia Sacrosanctæ, ac

C

Universalis Ecclesiæ Dignissimo Summo Pontifici. Incipit:

Princeps Summe Patrum Te Te sibi Gracia talem Lætetur Genuisse Virum &c.

Poëma est pagg. IV. Dat. Mediolani III. Id. Septembris MCDIX. in fine sic legitur: „ Ejusdem Sanctitatis devotus servus Joseph de Brippio minimus „ Ordinariorum Ecclesiæ Mediolani Civis omni subjectione se totum.
Extat MS. in Ambr. Cod. sign. B. num. 116.

III. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Sermo Joseph Brippii Ordinarii Ecclesiæ Majoris Mediol. & Studentis in Theologia, & Philosophia editus,

editus, & pronunciatus per ipsum ad pedes Sanctissimi Domini nostri Papæ Martini V. in Civitate Papiæ pro Universitate Theologorum, & Doctorum, & Scholarium tam Philosophiæ, quàm Artium, & Medicinæ pro tota Urbe Papiæ, die Martis XI Octobris Anni MCDXVIII. pagg. X. extat ut supra.

IV. Ad Sereniffimum Summumque Regem Romanorum D. D. Sigifmundum, Chriftianiffimumque Mundi Imperatorem Dei gratia perdigniffimum, Carmen pagg. VI. ibidem.

V. Ad Sanctiffimum D. Epifcoporum Papam D. D. Martinum S. R. atque Univerfalis Ecclefiæ Mundi Summum Pontificem perdigniffimum, Carmen pagg. IV. ibidem.

VI. Spectanti ac litteratiffimo Viro Nicolao Nicolæ, velut fratri Majori, & Amico chariffimo S. P. & novos amicitiæ amores. Epiftola Metrica pagg. VI. ibid.

VII. Ad Magnificum Francifcum Barbavariam pro ejus confirmatione in Confiliarium Mediolanenfem Carmen heroicum, apud Ticinum III. Idus Aprilis compilatum pagg. VIII. ibidem.

VIII. Ad Egregium, Doctumque Virum Ubertum Decembrem de Viglevano Ducalem Secretarium Fratrem honorandum: Invectiva Metrica: adjecta eft etiam ejufdem Uberti Excufatio; data Mediolani V. Kal. Aprilis.

IX. Repetita redargutio ad eundem Ubertum Metrica, pagg. VI. ibidem.

CCCXXVII.

BRIPPIUS JOSEPH alter.

JOfephum Brippium alterum, cujus nunc fiet mentio, Picinellus in Athenæo Mediolanenfi pag. 264. commendavit, ejufque memoriam Cl. Jacobo Philippo Thomafino fe debere profeffus eft; hanc enim excerpfit ex hujus Opere, cui titulus: Petrarcha redivivus. Oratoria, & Poëtica facultate præditum fuiffe Scriptorem noftrum ibi afferitur, idque etiam fatis evincunt ejus ingenii Monumenta. Ego verò præter id, quod protulit Picinellus fupra citatus, Volumen Hiftoricum Jofephi fortè reperi, cum aliis nonnullis, quæ hic recenfebo:

I. Panegyres variæ Latinæ Ita Picinellus.

II. Fragmentum cujufdam ejus Panegyris exfcripfit Hieronymus Squarciaficus, atque intulit in Vitam Francifci Petrarchæ ipfius Operibus præfixum; tefte Puricello in Differtatione Nazariana Cap. 53. num. 10.

III. Opera nuova, nuovamente compofta in onore, & laude dell' Illuftriffima Cafa de' Medici. Contiene la Guerra feguita fra i Milanefi, e Piemontefi l'Anno MDLV. All' Illuftriffimo Signor Gio. Giacomo de' Medici Marchefe di Malegnano Jofepho Brivio de Melano. MSS. in 4. penes D. Abbatem Carolum Trivultium. Videndus fupradictus Picinellus pag. 264.

A S. BRITIO MAURILIUS.

V. CERRUS CAROLUS ANTONIUS.

CCCXXVIII.

BRUGORA GALEATIUS.

FRancifcus Nobilis Mediolanenfis Galeatium Brugoram genuit, quem Pater litterarum cultura ad ampliores gradus promovere ftuduit. Quam benè Genitori optimo hæc cefferit cura, fatis oftendunt ea, quæ confecutus eft Filius; primum etenim à Ferrante Gonzaga Mediolanenfis Provinciæ pro Catholico Rege Moderatore in fuum Auditorem electus eft; hinc Regii Fifci clientelam fufcepit. In hujufmodi muneribus tam egregiè fe geffit Brugora, ut prudentiâ illius perfpectâ, ad Sacrofanctam Tridentinam Synodum, inde apud Helveticam Rempublicam; poftremò ad Sanctam Apoftolicam Sedem Legatus ab ipfo Hifpaniarum Monarcha miffus fuerit. Neque tantæ virtuti præmium defuit, nam Ordini ampliffimo Patrum confcriptorum Senatus Infubris adfcriptus, Ticinenfi, atque Cremonenfi Provinciæ cum poteftate Prætoria præfuit. Seriis Legum ftudiis amœna mifcuit, & inter Affidatos Academicos præclarum fibi nomen acquifivit, dictus in doctiffimo illo Cœtu

A l'*Avvifato*. Symbolum ejus exhibet, cum prolixo Elogio Lucas Contilis in fuo libro infcripto: *Le Imprefe*: pag. 162. Ea dignitate, atque eruditione clariffimus defideratus eft Anno Sæculi decimifexti quinto fupra octuagefimum. De illo fic cecinit Bernardinus Baldinus:

Nonnihil Ætherei tibi feminis arguit effe,
Brugura vis ardens Corporis atque animi.

Operum ejus feriem Lector excipiat:

I. Confilium in Materia Dotis: extat in Tom. III. Confiliorum Albæ num. 652. quod fecit Anno MDXLVIII.

B II. Galeatii Brugoræ Patricii Mediolanenfis, & Regii Fifci Patroni Oratio habita Tridenti in Concilio Patrum nomine Illuftriffimi, & Excellentiffimi Marchionis Pifcariæ, Regis Catholici Oratoris, die Lunæ XVI. Martii MDLXII. una cum Refponfione Synodi. *Ripæ*, 1562. *in* 4. Extat etiam inter Orationes Concilii Tridentini. *Venetiis*, *apud Aldum*, *in* 8.

Extat Annibalis Guafchi ad eundem Epiftola Italica, inter fuas *Mediolani*, *apud Pontium*, *&* *Piccaleam*, 1601.

Supralaudatus Bernardinus Baldinus ei dicavit librum fuum de Stellis, & Hominibus in Stellas converfis, Anno MDLXXIX.

Francifcus Cicerejus Antiquorum Monumentorum Mediolani ab Alciato prætermifforum lib. II. Brugoræ dicavit. In Epiftola Nuncupatoria valde eum in Antiquitatibus verfatum prædicat, & dicitur: *omnium optimarum Artium eruditus*, & ad calcem, ut Brugora hoc Opus corrigat, remittit. Extat in Ambrofiana MS. in fol. fign. C. num. 102. & in Mufæo FF. March. Vicecomitum.

Eidem cum Prætor effet Cremonæ Annis MDLXXXII. & MDLXXXIII. F. R. Zava ei Carmen dixit. Extat in Ambrofiana fign. F. num. 739. in 4.

C Horatius Carpanus ei dicavit fuas Lucubrationes in Jus Municipale. *Mediolani*, 1583.

Jo. Verzofa Cæfarauguftanus Carmen ei dedit Epiftolate lib. III. pag. 134.

Partim ex fchedis P. Berettæ, & partim à Sitono pag. 14. Art. 467.

CCCXXIX.

BRUNELLUS GREGORIUS.

GRegorius Brunellus Mediolanenfis natus Anno MDCVI. ad Canonicorum Lateranenfium Ordinem fe contulit Anno ætatis fuæ XVI. jam in Braydenfi Academia fub optimis Præceptoribus, præfertim Emanuele Thefauro, humanis imbutus litteris, Ticini, & Placentiæ Philofophiam, & Theologiam didicit. In Comitiis Bononienfibus Anno MDCXXX. Doctoris gradu infignitus, facra afcendit Roftra Mediolani, Anconæ, & Venetiis; inter Academicos *Adagiatos* Arimini recenfitus, tum Metrica, tum foluta Oratione plurimum valuit. Apoplexiâ correptus ætatis fuæ Anno LXII. exeunte Februario MDCLXV. diem claufit.

D

Eum laudavit hoc Carmine Clemens Jacobinus Bononienfis.

AUDES AH CLOTO VITALE INCIDERE STAMEN,
QUO PEREAT FATIS GLORIA, LUXQUE VIRI.
E HÆC MANET ÆTERNUM: NESCIT SUCCUMBERE VIRTUS:
NON HABET OCCIDUOS INCLYTA FAMA DIES.
HÆC MANET, ET FASCIS FERALES NEGLIGIT ICTUS;
FORTIS HABET PUGNÆ PRÆMIA DIGNA SUÆ.
OCCASUM NESCIT VIRTUS CUM SOLE CREATA;
ASSIDET IN CÆLO NON CARITURA FACE.

Scripfit:

I. In Funere Reverendiffimi Marci Antonii Gentilis Abbatis Generalis Orationem ad Reverendiffimum Patrem D. Conftantinum Phafeolum Abbatem, & Deffinitorem. *Bononiæ*, *apud Joannem Baptiftam Ferronium*. 1641.

II.

II. Epigrammata XXIV. in laudem Scriptorum sui Ordinis. Extant sparsim in libro, cui titulus: Licæum Lateranense Abbatis Celsi de Rosinis, in fol. *Cesenæ, apud Nerium*, 1640. quæ seorsim impressa etiam fuerunt *Mediolani*, *apud Malatestas*, *in* 4. *sine anno*.

III. Virtutum Quadriga (Libellus ad Comitem Bartholomæum Aresium) quem ab Hispaniæ laudibus traxit. *Mediolani*, *apud Malatestam*, 1614. *in* 4.

IV. De Religiosæ solitudinis Consolatione. *Mediolani*, 1647. *in* 4.

V. Le Contese Academiche: sotto nome Anagramatico di Rogerio Rubinelli. *Milano*, 1610. *in* 8.

VI. De Canonici Ordinis Propagatione. MS. in 4. extat in Bibliotheca Canonicorum Regularium Lateranensium Sanctæ Mariæ Passionis Mediolani.

VII. De Quatuor Virtutibus Cardinalibus. MS. in 4. extat ibidem.

VIII. Elogia Venetæ Reipublicæ tam soluta, quàm metrica Oratione. MS. in 4. justæ molis, extat ibidem.

Præter supradictum Rosinum libro VII. pag. 379. Brunellum laudant Placcius in suo Thesauro Anonymorum, & Pseudo-Anonymorum Tom. II. pag. 547. num. 2377. atque Picinellus pag. 373.

CCCXXX.

BRUNUS ILLUMINATUS.

Illuminatus Brunus Mediolanensis, Minorum, quos Observantes dicimus, institutum professus, Concionatorum omnium sui temporis facilè Princeps, & in Arte Oratoria Magister habitus est. Tantum dicendo valuit, ut stuporem audientium mentibus instillaret, atque prodigium quoddam in Evangelico Ministerio exercendo & videretur, & vocaretur. Cum Apostolici Præconis officio summam Theologiæ peritiam conjunxit, ideoque Eminentissimis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Fachineto, & Rossseto in hac facultate fuit à Consiliis. Claruit ab Anno MDCXXII. usque ad MDCLXV. Evocatus enim ab Archiepiscopo Neapolitano, ut in Templo Maximo ejus Urbis Quadragesimali tempore Conciones haberet ad populum, humanitatis debitum hoc ipso anno Cajetæ persolvit. Cùm autem obiisse Concionatorem suum, quem plurimùm venerabatur, audiisset Archiepiscopus, in suggestu tánto Viro parato, noluit eâ Quadragesimâ quempiam sermocinari; sed lugubri apparatu jussit ambonem tegi, ut quodammodo viduitatem testatus Oratori suo parentaret. Eximii hujus Viri habetur:

I. Miscellaneum Theologicarum Quæstionum, quod Manuscriptum asservatur in Bibliotheca Conventus S. Angeli Mediolani.

II. Quadragesimale integrum. MS. apud Suos.

Ex Libris, & Actis Provinciæ, atque à Suis.

CCCXXXI.

BUELLIUS DOMINICUS.

Dominicus Buelli, Aronæ natus, Ordinis Prædicatorum, provinciæ Lombardiæ Superioris, postea S. Petri Martyris dictæ Alumnus, Conventusque S. Petri Martyris, & S. Quirici professus, S. T. Magister, ac Inquisitor Sanctæ Fidei Generalis Novariensis, illud pluribus annis summa integritate animique fortitudine munus obivit, à Pio V. ob bene navatam operam, annuo centum aureorum censu donatus, in ejus officii sumptus, & usus; quo ille sibi suisque Successoribus ædes erexit opportunas, & accommodas, carceresque construxit Anno MDLXX. Bellum otio semper indixit, hæreticos indefessè profligavit, insignemque in illis Baptistam de Farina nuncupatum, pertinacem Hæreticum relapsum, & impœnitentem Anno MDLXXXVI. brachio Sæculari relaxavit. Ejus Imago, quæ visitur in Sancti Quirici Templo Urbis Novariæ, supereminet huic Inscriptioni:

D. O. M.
CATHOLICAE RELIGIONI
ET S. INQVISITIONI DVM EI PRAEFVERIT
ORDO PRAEDICATORVM
ET SS. PETRI EIVSDEM ORDINIS
ET QVIRICI MARTYRVM NVMINI
FR. DOMINICVS BVELLIVS
S. THEOLOG. PROFESSOR
ET INQVISITOR NOVARIAE
HANC PORTICVM
CVM ADIVNCTIS AEDIBVS
EXTRVCTAM DICATAM ESSE VVLT
ANNO MDLXXXV.

Scripsit, præloque parata reliquit hæc Opera:

I. Sette Salmi Penitenziali traddotti in versi sciolti, ed esposti a Monsignor Gianpaolo Chiesa Cardinale. *Novara*, *per il Sessali*, 1572. *in* 8. impressi in *Milano* l'anno 1602. con l'Aggiunta di alquante

II. Poesie Sacre.

III. Quatesimale di Prediche num. XLV. MS. in fol. Tom. III. extat Novariæ in Bibliotheca Conventus sui Ordinis.

IV. Tractatus de Sacramentis: extat ibidem MS. in fol.

V. Dialogus Disputativus inter Accusatorem Sacramentarium Hæreticum, & Defensorem Catholicum. MS. in fol. extat ibidem.

VI. De Reali præsentia Corporis Christi in Sacramento Altaris. MS. in fol. ibidem.

VII. Lezioni XXXVII. sopra li sette Salmi Penitenziali. MS. in fol. extat ibidem.

VIII. Predica sopra la Passione di Gesù Cristo, extat ibidem.

IX. De Christi Sepulcro, Sermo latinus pagg. 5. MS. extat ibidem.

X. Lezioni LI. in forma di Sermoni appropriati a molte Feste dell'Anno, e de' Santi. MS. in fol. pagg. 414. in cujus fine sic legitur: „ Quoniam hic est Deus „ Deus noster in æternum, ipse reget nos in morte.

Vitam ipsius exscripsi ex Eccardo, & Quetifio Tom. II. pag. 275.

Indicem verò MSS. mihi dedit amicissimus, atque Vir doctus Dominicus Antonius Barbetius ejusdem Ord. Magister.

Videndus etiam Cotta in suo Musæo Novariensi pag. 101. Crescimbenius della Volgar Poesia Vol. IV. lib. II. cap. LXVII. pag. 95. & Michael Pius: della Progenie di San Domenico, pag. 404.

CCCXXXII.

BUGATTUS GASPAR.

Gaspar Bugattus Mediolani, ubi lucem primam viderat, in Cœnobio Sancti Eustorgii prope Ticinensem Portam Prædicatorum Ordini nomen dedit. Sæculo XVI. exeunte singularis eruditionis suæ specimen dedit, studiisque peractis, quorum ornamentis magnum sibi nomen promeruit, pietati, atque proximorum subsidio totum se tradidit. Mirum idcirco quomodo tot conscribere potuerit libros, cum vix tempus aliquod à religiosis exercitiis Auctori nostro superesset. Advertendum interim, Rovettam ad Annum MDCI. Gasparem recensere inter Scriptores Provinciæ suæ utriusque Lombardiæ, atque contendere ipsum Sanctæ Mariæ Gratiarum Conventus professum, filiumque fuisse. Id decernere nostrum profecto non credimus; dirimant litem ad quos pertinet; nobis enim sufficit Opera Bugatti indicare.

I. Istoria Universale. *Venezia*, *presso il Giolito*, 1570. *in* 4.

II. Aggiunta alla stessa Istoria dall' Anno MDLXVI. al MDLXXXI. *Venezia*, *presso lo stesso*, 1566., ideo alia Editio præcedit supradictam anni 1570., deinde iterum ibi 1581., & postea *Mediolani* 1587. Hæc Additio reperitur ex manu ipsius Auctoris scripta in Bibliotheca Ambrosiana in Codice signato H. n. 155. in fol., & sic adnotatum est: Autographum Gasparis Bugatti, in quo nonnulla Scriptor contra Divum Carolum effutit, quæ deinde meritò Typis commissa non sunt. Hæc animadvertebat Petrus Paulus Bosca Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectus, Anno Sæculari MDCLXXV.

III. Istoria, ed origine della Terra di Meda, e di quel Monastero di Monache, in fol. sine anno, & Typographo.

IV. I Fatti della Città di Milano intorno alla Peste degli Anni MDLXXVI. e MDLXXVII. *Milano, presso il Bidelli*, 1630. *in* 12.

V. Una piccola Chronaca del Convento di S. Eustorgio di Milano. Ex Picinello.

VI. Libro, e Vita di Giobbe. *Alessandria, per Ercole Quintiano*, 1586. *in* 4.

VII. Memoria Sacrariorum Monasterii Sancti Eustorgii Mediolani Ordinis Prædicatorum, à fundatione ejusdem ad Annum MDLXIV. MS. Autographus extat in Sacrario ejusdem Conventus, à quo suum exscripsit Cl. Sitonus.

De eo etiam Pius Altamura, Fernandez, atque Mongiggia, & Picinellus, quem Eccart, & Quetif ex integro rescripserunt; addendus est quoque Ghilinus in parte I. sui Theatri.

CCCXXXIII.

BULTRAPHIUS, sive BOLTRAPHIUS ADOSADUS.

ADossadus Bultraphius, sive, ut apud alios, & præcipuè in Monumentis Familiarum Mediolanensium ab Octavio Comite Archinto collectis legitur, Adosadus Boltraphius magni nominis Vir floruit eo tempore, quo post Oenobarbi excidium Mediolani Civitas instaurabatur. Anno enim MCLXXI. amplificandis mœnibus, ac Turribus excitandis intentus erat cum ceteris in Consulatu Collegii. Memorabilis hujus rei incisum lapidi Monumentum adhuc superest in superiori parte intramuranæ Portæ, quæ Romana dicitur hisce notis conceptum.

ANNO DOMINICAE INCARNATIONIS MILLESIMO
CENTESIMO SEXAGESIMO SEPTIMO, DIE IOVIS,
QVINTO KALENDAS MAGII, MEDIOLANENSES
INTRAVERVNT CIVITATEM,
FATA VETANT VLTRA PROCEDERE, STABIMVS ERGO.
HII MEDIOLANO LAPSO DVM FORTE RESVRGIT
SVPPOSVERE FACTVM DECLARAT AMICOS.
DANS DEVS, AVT VIDVANS, REDDENS ESTO BENEDICTVS,
PSALLIMVS ECCE TIBI DEVS VRBE RECEPTA.
✠ ANNO DOMINICAE INCARNATIONIS
MILLESIMO CENTESIMO SEPTVAGESIMO PRIMO,
MENSE MARTII
HOC OPVS TVRRIVM, ET PORTARVM
HABVIT INITIVM.
CONSVLES REIPVBLICAE, QVI TVNC ERANT,
ET HOC OPVS FIERI FECERVNT,
FVERVNT
PASSAGVADVS DE SETARA,
ARDERICVS DE LA TVRRE,
PINAMONTE DE VIMERCATO,
OBERTVS DE ORTO,
MALCONVENTVS COTTA,
ARNALDVS DE MAIROLA,
ADOSADVS BVTRAFFVS,
MALAGALLIA DE ALLIATE,
MALFILIOCIVS DE ERMENVLFIS,
ROGERIVS MARCELLINVS,
ET IPSIMET OPVS DE LA CLVSA
FIERI FECERVNT.
HOC OPVS ANSELMVS FORMAVIT DEDALVS ALLE.

Sequenti etiam Anno in Magistratu perseveravit, atque Anno MCLXXXV. ad Fridericum eumdem legatione functus est cum Pinamonte de Vicomercato, de quo mentionem suo loco habebimus, aliisque Viris Clarissimis; & ab eo, filioque ejus Henrico impetrarunt cessionem jurium omnium in Archiepiscopatu Mediolanensi, & Comitatibus Burgariæ, Seprii, & Martesanæ favore Reipublicæ suæ; quin etiam conventum est ne Crema Oppidum aliter construeretur, quam juxta Mediolanensium Consulum præscriptum. Priorem ejusdem ad Fridericum ipsum Legationem memorant Scriptores infra citandi Anno MCLXXXIII. in qua Bultraphius cum Collegis suis pacem cum Augusto ipso æquis conditionibus iniit, & multa Oppida Mediolanensi Reip. ab eodem impetravit; quam donationem aurea Bulla communitam tradunt sequenti Anno, scilicet MCLXXXIV. die III. Februarii. Consul quoque fuisse perhibetur Anno MCXCV. quo Henricum Cæsarem cum aliis sociis Consulibus Comum deduxit. Inclytus hic Vir non armis solùm, & mœnibus Urbem tutari studuit, verum etiam sancitis optimis legibus Civium mores composuit. Hæ sunt:

I. Statuta Patriæ renovata, & aucta.

II. Edicta non pauca, & inter ea Interdictum sub pœna amputationis linguæ, ne quis Fridericum Augustum ut Schismaticum nominaret.

III. Novæ Leges ad militiam adversùs eundem Fridericum, aliosque Reipublicæ Mediolanensis hostes conscribendam.

Agit de eo Gualvaneus de la Flamma Lib. XIII. Cap. 902. Corius ad eum annum, Bossius, Chalcus, & alii apud Archintum citatum, itemque Siton. pag. 26. art. 18.

CCCXXXIV.

A

CCCXXXIV.

BURIGOTIUS JOANNES MARCUS.

UTinam illiteratos quoque homines ea inceſſiſſet voluntas, ut Patriæ ſuæ monumenta poſteris traderent, & à vetuſtatis injuriis ſarta tecta ſervarent. Ea enim, quæ Sæculis barbaricis acciderunt, ad nos uſque perveniſſent, atque adeo in temporum illorum texendis hiſtoriis laborandum non eſſet; apud Italos præſertim, ut omnes noverunt. Hoc certè Joannem Marcum Burigotium præ oculis habuiſſe credimus, cum Patriæ ſuæ Chronicon ſcribere aggreſſus eſt. Licet enim mercaturam profiteretur, ſi non eleganter, accuratiſſimè ſaltem quidquid in Urbe Mediolanenſi annis quadraginta quatuor contigit in Volumen redegit, cui titulus:

B

I. Cronaca Milaneſe di Giovanni Marco Burigozzo Merzaro, dall' Anno MD. all' Anno MDXLIV. MS. in fol. pag. 256.
Extat apud Comitem Conſtantium de Abdua diligentiſſimum rerum Patriæ Collectorem.

CCCXXXV.

BURRUS BRANDA.

BErnardus Burrus ex Camilla Caſata conjuge Brandam ſuſcepit filium, qui vix adoleſcentiam egreſſus, ceteriſque ſtudiis excultus, Medicinam diligentiſſimè didicit. Cum Laurea decoratus honeſtam ex Academia miſſionem impetraſſet, Anno MDCXXI. Phyſicorum Collegium in Patria introivit. Prognoſtica tam certa in morbis curandis proferre ſolebat Branda, ut in his ab omnibus commendaretur; præ ceteris autem hoc ei tribuit Petrus Maria Caſtillionæus in Libro ſuo de Sale, ubi hæc ſcribit: „ Brandam quoque Burrum inter eruditi judicii viros reponemus, qui ingenium lectiſſimis adeò Scientiis excoluit, ut futuros in praxi Medica prædicendo eventus, veluti divino afflatus Numine ab omnibus credatur. Latinam etiam Poëſim amavit Burrus noſter, ut indicant ab eo conſcripta Carmina poſt modicum proferenda. Migravit è vita Anno Redemptionis MDCLX. die XVIII. Auguſti. Hujus coævus fuit Petrus Georgius Burrus J. C. Regii Fiſci Patronus, Regius, Ducaliſque Senator, de quo doleo nihil ad me perveniſſe, ut in Eruditorum Mediolanenſium album eum referre poſſem; ſed ad hujus Viri, & Familiæ commendationem hanc Inſcriptionem afferre ſtatui, Palatinis Scholis, de quibus in hoc Opere ſermo incidit, affixam.

PALATINAS DILAPSAS AEDES
AVSONII SIMVLACHRO
ET CARMINE RESTITVTIS
PETRVS GEORGIVS BVRRVS
VRBIS PRAEFECTVS AC XII. AEDILES
OBIECTAM AEMVLATI MAGNIFICENTIAM
EX LX. DECVRIONVM DECRETO
INSTAVRANT MDCLV.

Hæc Branda vulgavit:

I. Tractatum de Re Medica, quem Emin. Cæſari Montio Mediol. Archiepiſcopo dicavit.
II. Carmina Latina atque Italica in Libro pro Laurea in utroque Jure Ludovici Meltii. *Ticini, in* 4.
In laudem Tractatus Medici Carmen cecinit Auguſtinus Terzagus pag. 60.
Extat ad eum Epiſtola Italica Franciſci Fabri Bremundani in Libro Epiſtolarum ejuſdem edito *Mediolani* 1660.
Vidend. Picinellus pag. 97., & Curtius pag. 183.

CCCXXXVI.

BURRUS CÆSAR.

CÆſari Burro ſupramemorati Brandæ Phyſici Collegiati fratri tam felix fuit ingenium, ut Legum ſtudiis, atque Muſarum deliciis ſibi non mediocrem eruditionis famam conciliaverit. Laureæ ornamento ſuſcepto inter Juriſperitos Collegiatos Mediolanenſes receptus eſt anno ſuperioris ſæculi duodecimo, atque in Archigymnaſio Papienſi Primarii Juris Interpretis Veſpertinis horis munus exercuit. Plures traduxit in tam præclaro loco ſuæ ætatis annos, donec mortalitatem depoſuit ejuſdem ſæculi quarto ſupra quinquageſimum anno. Ejus Opus, cui titulus Adonida infra memorandum hoc laudavit Epigrammate Benedictus Sociacus.

Melliferæ ſediſtis apes ſuper ora Platonis;
Unde Plato dictus fundere nectar apum.
Inſtar apis mellita mihi ſunt Carmina Burri:
Faucibus in noſtris hæc repetita ſonant.
Nec Plato me vincet, nec apes; nam dulcia mella
Verſibus ex iſtis ſugere poſſet apis.

Extant de ipſo:

C

I. De Incendio Diſſertatio. *Mediolani, apud Ghiſulphum* 1645. *in* 4. Hoc Opus elaboravit Cæſar in defenſionem ſui, cum fortuitò domus, quam incolebat, arſiſſet.
II. Paradoxum in L. Æmilius ff. de Minoribus. *Mediol. apud Ghiſulphum* 1663. *in* 4.
III. Adonida Poema.
IV. Elegia de laudibus vitæ privatæ ac cœlibis, ad Abbatem Angelum Mariam Alchiſium Mediolanen. Congregationis Montis Oliveti. *Mediol.* 1623. *in* 8.
V. Poema ad eundem Abbatem, quem ad Curiam-pictam invitat. Extat ibid.
VI. In adventu ejuſdem ad Præfecturam Cœnobii Sancti Victoris Mediol. Poëma. Ibid.
VII. La Bomboka, o ſia la Cantaflora. Poema in ottava Rima. Ibid.
VIII. In fine Carminum Auguſtini Terzaghi, extat Sonetto di Ceſare Borri ſopra la Maſſeide del ſuddetto, pag. 344.
IX. Ejus Epigrammata, & Odes, extant in Collectione Jo. Baptiſtæ Foſſati pro Laurea Jo. Baptiſtæ Vicecomitis. *Mediol. apud Paganellum* 1608. *in* 8.

D

X. Duo ejus Carmina Italica, vulgo Sonetti, in laudem Corneliæ Lampugnanæ Rhaudenſis, extant in ejus Vita ſcripta ab Hippolyto Porro, de quo infra dicemus.
XI. S. Carolus triumphans. Carmen ad Cardinalem Federicum Borromæum. *Mediol. apud Malateſtam* 1611. *in* 4.
XII. Canzone a S. Carlo. Extat in eodem Libro.
XIII. Carmina varia Latina atque Italica in Laurea Papiæ collata Antonio Ferno. Anno 1610.
XIV. Item alia Carmina in alio Libro, cui Titulus pro Laurea Cæſaris, & Marci Antonii Montii. Anno 1617.
XV. Inter Epigrammata Benedicti Sociaci extat unum Cæſaris Burri in laudem ipſius Sociaci, nec non alia iſtius in laudem Burri.
Et pag. 255. aliud ſub hoc titulo: In Cæſaris Burri Adonida.
XVI. Cæſaris Burri ſuper Emblemata, ſive novi ſenſus in Clariſs. Viri Andreæ Alciati Emblemata, cum Eruditiſſimi in Academia Ticinenſi Philoſophiæ Profeſſoris Franciſci Mariæ Pizogalli Notis. MS. in 4. pagg. 212. cum Indice. Eſt pænes J. C. Johannem Angelum de Cuſtodibus Mediolani Antiquarium &c.

E

Extant ad eum Epiſtolæ Hieronymi Boſſii Ticinenſis inter ejus editas, pag. 99.
Videndus Picinellus in Athenæo.

CCCXXXVII.

BURRUS CHRISTOPHORUS.

GEminos Religioſos Ordines Chriſtophorus Burrus Mediolanenſis eruditionis laude, pietatiſque commendatione illuſtravit, Societatem videlicet Jeſu, & Ciſtercienſium Monachorum Inſtitutum.

Cum

Cum in Societate degeret animas Christo lucrandi cupidus, inter Missionibus addictos Sacerdotes recensitus, Concincinæ Regnum, aliasque Orientales Regiones petiit, in quibus fervidissimo zelo munus Apostolicum exercuit, atque Evangelicam lucem remotis illis Provinciis invexit. In Europam reversus ad Cistercienfium Claustra convolavit, ubi studiis animum adjicens plura conscripsit, atque alia meditabatur. In Academiis Conimbricensi, & Ulisipponensi magnam nomini suo famam peperit, indeque à Catholico Rege Philippo evocatus, in ejus Monarchæ Aula de navigandi arte plurimùm disceptavit, & librum etiam edidit, de quo infra. Orbe interim alios ejus ingenii foetus expectante, in vivis esse desiit Anno post Virginis partum trigesimo secundo supra Millesimum, ac sexcentesimum.

Ejus labores Eruditi accipiant. Sub Honuphrii nomine Typis dedit:

I. Doctrinam de tribus Cœlis, Aëreo, Sydereo, Empyreo; Opus Astronomis, Philosophis, & Theologis favens. *Ulisippone primò impressum ab Alvaro Ferrero ejus discipulo in 4.*

II. Relazione della nuova Missione delli Padri della Compagnia di Gesù al Regno della Concincina. *Romæ, apud Franciscum Corbellettum, anno 1631.* ad Urbanum VIII. Pont. Max., & Latinè, *per Jo. Bucellinum S. J. Viennæ Austriæ 1633. in 8.*, & Gallicè, *per Anton. de la Croix S. J. Rhedonibus 1631. in 8.*, & Flandricè, *per Jacobum Julium S. J. Lovanii 1632 in 8.*, *& alibi* aliis Linguis.

III. De arte navigandi, Opus exactissimum, in quo scopus Authoris fuit, artem à se primo inventam patefaciendi, ac demonstrandi uti certissimam, qua in quovis maris situ unusquisque gradum longitudinis infallibiliter possit invenire; rem navigantibus summopere necessariam; quod etiam ut melius pateret usui, Chartas, quas vocant navigandi, plenas erroribus correxit, & emendavit, addiditque è lunaribus Eclypsibus, aliisque Mathematicis observationibus, ab eodem summo studio elucubratis, distantias locorum. Id ut melius succederet, instrumentum ex metallo confectum excogitavit, obtulitque acerrimo omnium judici, & æstimatori integerrimo. Visum placuit, dignumque judicatum est, quod in tanti Principis manibus renatum Naugnomonis nomen ab eodem haberet, & viveret.

IV. Relazione a Sua Santità delle cose dell'India Occidentale, del Giappone, della China, dell'Etiopia, dell'Isola di S. Lorenzo, del Regno di Monomotapà, e della Terra Australe incognita, qua Sacra Congregatio de Propaganda Fide melius illis Populis consulere posset.

V. Meditabatur Instructionem ad facilius iter Indicum conficiendum ab iis, qui ab eadem Sac. Congregatione mitterentur, aliaque plurima, quæ Litteratorum omnium damno inæstimabili mors inopina intercepit, non solum Viro, amicisque infausta, sed Scriptionibus etiam, ac meditatis, quæ in aliorum manibus (nolo plagiarios dicere) delitescunt, lucem aliquando, nescio an sub veri Patentis nomine conspectura; Ita Leo Allatius in Apibus Urbanis pag 67. Meminerunt etiam Burri Lasor à Varea, atque Armellinus in sua Bibliotheca Benedictino-Cassin. pag. 16. in Appendice, nec non Placcius Tom. II. pag. 337. & Picinellus in Athenæo pag. 155.

CCCXXXVIII.

BURRUS DOMINICUS.

Viros inter præstantis prudentiæ virtute præditos, qui post instauratam Mediolanensem Urbem, novis firmare legibus Rempublicam studuerunt, non contemnendus certè Dominicus Burrus Familiæ Patritiæ germen. Cum enim Prætorium munus Oldebrando Canevesio, quem debito loco commemorabimus, Anno MCCIV. demandatum fuisset; Dominicus hic noster cum Gulielmo Pusterula, Tacio Mandello, Danesio Cribello, & Manfredo Ossa publico Decreto Socius Canevesio additus est, ut sancitis optimis legibus Civium utilitati consuleretur. Id egregiè præstitit cum Collegis suis Burrus, eoque Anno prodierunt.

I. Edicta plurima ad Mediolanensis Reipublicæ regimen pertinentia.

Agit de eo Gualvaneus Flamma, Corius, atque alii; quos recenset Comes Octavius Archintus in Collectione illa insigni, de qua toties locuti sumus.

CCCXXXIX.

BURRUS FRANCISCUS JOSEPH.

Brandæ Burri, & Savinæ Morosinæ Conjugum Mediolanensium filius fuit Franciscus Joseph, Anno MDCXXVII. die IV. Maji in lucem editus. Ut primum studiis aptam ætatem attigit, in Seminario Romano litterarum Tyrocinium posuit, ibique plura sui ingenii, præstantisque memoriæ specimina dedit. Hinc ad perscrutanda Chimicæ Artis arcana convertit animum, & ex pessimorum hominum contubernio tractus in præceps plura adversa sustinuit usque adeò, ut ad Ecclesiasticum asylum confugere aliquando coactus fuerit. Postmodum composito ad Hypocrisim vultu, inter eos, qui Visionarii nuncupati sunt, numerari promeruit, somnia sua clam pro cœlestibus monitis venditare solitus insanæ mentis hominibus. Cum autem Alexander Pontifex hujus nominis VII. Innocentio X. successor datus, hujusmodi novatores veluti perniciosa zizania ex Agro Dominico totis convellere viribus niteretur, fuga ex Urbe arrepta sibi consuluit Burrus. In Patriam ergo reversus plures erroris socios acquisivit, sed re detecta, eorumque nonnullis in vincula conjectis, vix ei tantum superfuit temporis, quo se in tutum reciperet. Verum, tametsi absens, Romæ hæresis nomine damnatus est Anno MDCLXI. Argentoratum igitur primum petiit, tum in Provincias Belgicas contendit. Hamburgenses quoque, & Danicas Oras peragravit, atque ubi ad Turcicos fines pervenit in Oppidum Godlinger, ibi tamquam Nadastinæ, & Frangipanæ conjurationis reus habitus à satellitibus Cæsareis ad Imperialem Aulam causam dicturus adducitur. Id dum ex Nuncio Leopoldus Augustus acciperet, fortè aderat Sedis Apostolicæ Apocrisarius, qui audito Josephi Francisci Burri nomine, Principi significavit, gratissimum fore Pontifici, si hominem Eterodoxum pœnas daturum sceleris, Romam vinctum mitteret. Annuit Nuncii petitionibus optimus Cæsar, & vitam Burri ab Innocentio deprecatus, eum ad Urbem perduci jussit. Ibi in Arce Sancti Angeli carceribus mancipatus ad Annum usque MDCXCIII. Vitam protraxit, defunctusque ætatis suæ Anno LXXIX. & in Ecclesia Sanctæ Mariæ Transpontinæ, quod jam pridem culparum pœnitens pietatis argumenta præbuisset, tumulatus est.

Hæc ejus Opera collegi:

I. Gentis Burrorum Notitia, suppresso ejus nomine. *Argentorati, 1660. in 4.*

II. De Vini generatione in acetum. Decisio experimentalis.

III. Epistolæ II. ad Thomam Bartholinum de ortu cerebri, & usu Medico, nec non artificioso oculorum humores restituendi. *Hafniæ, 1669. in 4.*

IV. La Chiave del Gabbinetto del Cavaliere Giuseppe Francesco Borri Milanese, col favore della quale, si vedono varie Lettere Scientifiche, Chimiche, e curiosissime, con altre cose politiche, e degne di curiosità, e molti Secreti bellissimi, fra' quali, quello di separare i metalli nelle Miniere. *Colonia, presso Pietro del Martello. 1681. in 12.*

V. Instruzioni Politiche date al Re di Danimarca. *Colonia, come sopra, in 12.*

In Bibliotheca Ambrosiana, atque in MS. in fol. sign. D. num. 362. legitur, ut infra

Sentenza della S Congregazione del S. Officio di Roma contro Francesco Giuseppe figlio del qu Branda Borri Milanese, data l'Anno MDCLXI. col compendio del suo Processo, la pena del Fisco, e Scomunica come Eretico, e suoi Scritti abbruciati.

Vide Journal des Sçavans Tom XI. An. 1683. pag. 261. *Paris, in 4.* Morreri Dict. Tom. II. Bayle Dict. Critique, Galleria di Minerva Tom. II. pag. 25. Curtium: Scrittori Medici Milanesi: pag. 183. atque P. Mazzuchellum in suis Schedis, etsi parum.

CCCXL.

BURRUS JOANNES ANTONIUS.

JOanni Antonio Burro Oppidum Vogonia ad Verbanum Lacum in Ducatu Mediolanensi natale solum fuit. Tabellionatus Officium ita exercuit, ut tamen liberalium studiorum nunquam oblitus, historiæ conscribendæ manum admoverit. Eum Lazarus Augustinus Cotta Musæi Novariensis Scriptor Clarissimus, inter Eruditos Novarienses pag. 148. commemorat, cùm Patriæ nimis indulgens, suis contribulibus non contentus, quotquot in Diœcesi Urbis suæ orti sunt, tametsi ad Ducatum Mediolanensem pertineant, Novariensibus adnumerarit. Id iterum monere Lectores juvat, ne alienis laboribus incubare videar, cùm tantùm Mediolanensibus suos vindicare sit animus.

Superest Burri nostri

I. Breve Descrizione della Val d'Ossila, ed antichità della Casa Lossetta, cavata da diverse Storie antiche, e pubbliche Scritture. *Milano, presso i Fratelli Camagni, in 4.*
Librum istum intulit supra laudatus Cotta in Miscellanea Novariensia Tom. XI. compacta, & Biblioth. Ambrosianæ perhumaniter donata.

CCCXLI.

BURRUS OTTOLINUS.

CUm Anno MCCCLI. Mediolanensis Urbis municipale Jus instauraretur, inter ceteros præclaros Viros ad eam provinciam delectos Ottolinum Burrum, Squarcini filium reperio, additis Collegis Erasmo Aliprando, atque Ruglerio Biffo jam in hoc Opere commendatis, necnon Maffiolo Morigia, Guidetto Pusterla, ac Palea de Crassis. Hujus Viri nomen eximii Sitoni diligentiam effugit, quemadmodum nobis etiam contigisset, nisi illud suppeditasset Jo. Petrus Crescentius in Amphit. Rom. parte prima, pag. 131. citato Stat. Eccl. Mediol. MS. in Ambrosiana in Cod. sign. S. num. 311. in fol., & copiosiùs Comes Octavius Archintus in Collect. Monument. Familiar. Mediol. V. I. ex quo etiam novimus eum unum ex XII. Optimatibus fuisse, qui Anno MCCCXXII. à Joanne XII. vocati sunt, ut Vicecomitum Dominium in Mediolanensi Urbe extingueret. In contemptum Vicecomitum Ludovicus Bavarus Cæsar Patriæ administrationem Ottolino tradidit Anno MCCCXXIX., sed Actio Vicecomite totis Viribus repugnante, in Pontificii Legati Castra profectus, post aliquas felices pugnas Anno MCCCXXX. ab Actio captus Modoëtiam missus est, & carceribus mancipatus.

I. Statuta Mediolani renovavit, atque digessit.

CCCXLII.

BURRUS PETRUS GEORGIUS.

GEnitoribus Simone Equestris Cataphractorum turmæ Pro-præfecto, atque Anna Girama nobilibus jugalibus, in lucem prodiit Mediolani Petrus Georgius Burrus, quem post minora studiorum curricula, utriusque Juris summo labore sibi comparata perities dignum effecit, quem J. PP. Collegium inter reliquos nobilitate præstantes Jurisconsultos adoptaverit anno MDCXXXVIII. Patriæ præfecturam gessit septennio post, mox per biennium Prætor ad signum, ut vulgo ajunt, Galli, itemque annis MDCXLVIII., atque MDCXLIX. Vicarius Prætorius meruit renunciari. Ipsius quoque fidei Patrimonium suum Patria credidit anno MDCLV. cùmque hujuscemodi munus egregiè administrasset die IX. mensis Augusti anno MDCLXIII. ad Regii Fisci patrocinium est evectus. Majores tamen gradus virtute ipsius deposcente, pridie Kal. Maji, anno MDCLXVI. Senatoriam obtinuit Cathedram in Supremo Insubriæ Magistratu. Annis insuper MDCLXXVIII. ac MDCLXXIX. Ticinenses Fasces rexit; demum mortalitatem deposuit anno MDCLXXXVII.

Condidit, & scripsit

I. Capitula Concordiæ celebratæ per Petrum Georgium Burrum Mediolani Senatorem, uti Regium Delegatum super controversiis pro usu aquarum Fluminis Scrippiæ, inter Oppidanos Novarum subditos Reipublicæ Genuensis, & Incolas Oppidi, & Castri Serravallis Status Mediolani anno MDCLXVI. MS. in fol penès Comitem Antonium Burrum J. C. Collegiatum.

II. Vota Fiscalia, & Consultationes plurimæ, partim impressa, & partim MSS. in fol., penès ut supra.
Occurrit ejus mentio apud Jo. Petrum Crescentium in Amphitheatro Romano parte I. pag. 131. Puccinellus eum laudat in Monum. Sepulchr. Mediol. c. II. pag. 28. Gualdus in Relat. Stat. Mediol. pag. 17., & 27. Benalius in Relat. Magistr. Extraordin. Mediol. pag. 183. tandemque Sitonus noster humanissimus in Chron. Coll. J. PP. art. 910. pag. 211. & in Syllabo Senatorum num. 339. pag. 15.

CCCXLIII.

BURRUS VIRGINIUS JOSEPH.

VIrginii Josephi Burri Mediolanensis, genitores fuere Cæsar J. C. Colleg., & Virginia Hosia. Patris exempla secutus, quem loco suo laudavimus, totum se literariis dicavit laboribus, Legum præsertim studio, in quo ingenii acumine plurimùm valens, Anno MDLXIV. susceptâ Laureâ, & ipse Collegium Jurisperitorum ingreditur. Oratoriam etiam artem adeò sedulus coluit, ut non rarò publicè disserens, auditorum plausus sibimet conciliaverit, in genere præsertim demonstrativo. Desideratus est Anno post Christum natum MDLXVI. Elucubravit, atque vulgavit Collegii ejusdem decreto sequens Opus, & reliqua, ut infra;

Videlicet:

I. Oratio in Nativitate Serenifs. Caroli Joachimi Hispan. Principis. *Mediolani, per Ludovicum Montiam, in 4.* quam dicavit Bartholomæo Atesio Mediolanensis Senatus Præsidi.

II. De Mercimonio Mediolani instaurando: Consilium. *Mediol. in fol. sine anno, & Typographo*, pagg. 65.

III. Allegationes quamplurimæ, de quibus III. aut IV. Volumina effici possent. Extant in Collectionibus à nobis centies indicatis, partim editæ, partim manuscriptæ.

IV. Jura Archiepiscopatus Mediolani. Cod. MS. in fol. paginarum 80. Extabat apud J. C. Advocatum Rampinum, de quo suo loco.

V. Governo della Veneranda Fabbrica del Duomo di Milano. *Ivi, presso il Malatesta, 1662. in fol.*
Vide Siton. pag. 219. art. 972., & Picinell. pag. 513.

CCCXLIV.

BUSCA GABRIEL.

IN Gabriele Busca Mediolanensi binæ Minervæ artes, studia videlicet, & arma spectabili quodam nexu coaluisse visæ sunt. Nam ex Patria Taurinorum Augustam profectus, ibi utriusque dedit argumenta, Carolo Emmanueli Allobrogum Duci carissimus. Illum Princeps Eruditorum Mecœnas optimus Consiliarii sui munere decoratum arcibus suis reficiendis, statuendisque Architectorum operibus Præsidem constituit. Hanc Provinciam summa cum virtutis suæ commendatione Gabriel gessit, præclarissimis donis à Duce muneratus, ut gratum erga virtutem ipsius animum testaretur. Auctor verò noster ea sibi jure merito concessa patefecit iis, quæ composuit, Voluminibus partim editis, partim manuscriptis;

Hæc sunt:

I. Dell'espugnazione, e difesa delle Fortezze Libri due. *Torino, per il Bevilaqua, 1585. in fol., e 1598. in 4.*

II. Istru-

II. Istruzione de' Bombardieri. *Carmagnola, per Marcantonio Bellone*, 1584. *in* 4.

III. Dell' Architettura Militare. *Milano, per il Locarni*, 1601. *in fol.*, *e* 1619. *in* 4.

IV. Discorso di Fortificazione, all' Illustrissimo Sig. Carlo Filiberto d'Este. MS. in 4. optimæ notæ, cum figuris, pagg. 120. Extat in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

V. Discorso sopra le Misure delle Cortine, Fianchi, e Spalle de' Baloardi d'una Fortezza Reale. MS. ut supra; extat ibidem.

Laudatur à Joanne Paulo Lomatio in Tractatu de Pictura, Paulo Moriggia tam in Nobilit. Cap. XXXVII. Lib. III., quàm in Hist. Mediol. Lib. I. Cap. LX. Hieronymo Borserio in Supplem. Cap. XII. Abbate Ghilino in Theatro parte II., atque in Athenæo Picinelli pag. 228.

Notandum hîc obiter sphalma ejusdem Picinelli, qui in supradicto Athenæo pag. 87. laudat Bernardinum Buscam tanquam Scriptorem Operis, cui titulus: „ Rosario di Sermoni predicabili. „ Hoc Volumen illud ipsum est, quod recensebimus in Bernardino de Bustis vero ejus Auctore, quem Picinellus Buscam nuncupavit.

CCCXLV.

De BUSSERO AMBROSIUS.

Etiam à Bussero nomen Familiæ, & quidem illustre in hac Urbe venit, necnon plures Viros doctrinâ, & militiâ dignos enumerant Patriæ Historiæ. Clariss. Saxius, necnon Puricellus nobis dederunt Gottifredum, de quo infra; doctissimus etiam Sitonus mentionem agit de Raphaële de Bussero J.C. ac in Magistratu Redditruum Extraordinariorum Quæstore Ducali in Anno MCCCCLXIV. Ambrosius noster sedebat inter Jurisperitos Nobiles Collegii Mediolanensis Anno MCCCCXXVII., atque in Oratoria facultate plurimùm claruit, ut facilè agnosci potest ab iis, quæ scripsit, & nobis servavit fortuna,

Nempe:

I. In laudem Martini V. Pontificis Epistola, seu potiùs Oratio Latina. Extat in Bibliotheca Ambrosiana in MS. sign. B. num. 116. in fol.

II. In laudem Urbis Romæ Oratio publicè habita Anno MCCCCXXV. cum magno concursu Auditorum. Extat in MS. variarum Orationum illustrium Virorum in Bibliotheca FF. Augustinianensium S. Mariæ Coronatæ Mediol. in 4.

CCCXLVI.

De BUSSERO GOTTIFREDUS.

Dum attentè perscrutatus sum MS. Codicem Gottifredi de Bussero, in ejusdem Tractatu de Templis, atque Altaribus hujus Civitatis inveni, quòd ortus fuerit Anno MCCXX., ut ipsemet testatur, ibi sermonem habens de Sancta Pelagia ad numerum 334. Missam celebravit in Reclusorio Sancti Martini Anno MCCLXXXIX. ipso ita scribente in memoria istius Sancti num. 280. Se quoque dicit Parochum loci Rodelli in memoria S. Galdini num. 182. Diligentissimus hic Scriptor multum ad Ritus cognoscendos Ambrosianæ Ecclesiæ juvat, & utinam dies appareat, ut & ipse suppellectilem ad tam necessariam Provinciam pertractandam, alicui Viro erudito subministret!

En titulus ejus Operis, quod vidi:

I. Vitæ Sanctorum, & Episcoporum Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ, in quibus multa ad eandem Ecclesiam narrantur pertinentia.

II. Item de Templis, atque Altaribus in eadem Urbe, atque Diœcesi dicatis. MS. in Biblioth. Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis, in Pergameno magnæ molis, litteris rubro-nigris, sign. D. num. 61.

III. Ejus Opus Historicum se olim vidisse, testatur Laudæ, & in Bibliotheca Minorum Conventualium Mediol P. D. Gaspar Berretta, ut ego legi in suis Schedis, sed omni diligentia adhibita, mihi datum non fuit ibi ipsum reperire.

De eo agunt Puricellus in Dissertatione Nazariana cap. 64. num. 34. Saxius in Dissertatione Apologetica SS. Gervasii, & Prothasii num. 54. ubi inter Scriptores prope finem Sæculi XIII. Ambrosium nostrum optimè collocat, necnon Picinellus pag. 372.

CCCXLVII.

BUSSERUS JOSEPH LUDOVICUS.

Joseph Ludovicus Busserus tertio Kalendas Septembris, Anno MDCLIX. Mediolani natus, perfectioris vitæ desiderio Carmelitarum Ordinem à Diva Theresia ad vetustam austeræ vitæ normam revocatum amplexus est ipso Deiparæ Natali die MDCLXXV. assumpto nomine Joseph Angeli à Nativitate Beatæ Virginis Mariæ. Pietate & doctrina claruit, Theologiæ, Legum & Canonum, & Sacræ Paginæ peritiâ insignis. Philosophos, atque Theologos in Cœnobiis Bononiensi, Tridentino, & Placentino ex Cathedra interpretatus est. Prior Faventiæ, & Alexandriæ, Monialium sui Ordinis à Confessionibus, Sanctæque Inquisitionis Officio à Consiliis non semel fuit. Migravit è vita in Monasterio Cremonensi Sancti Imerii die XIV. Septembris MDCCXXIV.

Edidit Librum, cui titulus:

I. Lector Biblicus, sive Bibliæ Sacræ Antilogiæ ad concordiam redactæ, juxta mentem Doctoris Angelici. *Cremonæ, apud Richinum*, 1725. *in fol.* Inscriptus fuit Illustrissimo Alexandro Littæ Cremonensi Episcopo.

II. Hujus Operis Tomus secundus, in fol. apud Suos MS. adhuc servatur Cremonæ, & prælo paratus.

III. Discorsi sacri. *Modena*, 1693. *in* 4.

Ita à Suis.

CCCXLVIII.

De BUSTIS BERNARDINUS.

Frater Bernardinus de Bustis Ordinis Minorum Laurentii J. C. C. filius, Civis Mediolanensis, non autem de Busto Oppido ad Occidentem decimo quinto ferme lapide ab hac Urbe sito, uti plures scripserunt, cùm sit notissima apud Mediolanenses Bustorum familia, ex qua Bernardino nostro coævi prodierunt Bernardus in Patria Ducalis Senator, de quo Landus in Senat. Mediol. Lib. V. pag. 149, & Bernardinus alter Eques Hierosolymitanus, de quo Bartholomæus à Puteo in Catalogo pag. 6. Vir fuit doctus in litteris humanioribus, in Theologia, Philosophia, Jurisprudentia, & Poësi, atque in Sacra Scriptura versatissimus. Magistrum habuit Fratrem Michaëlem de Carcano, celeberrimum per totam Italiam Concionatorem, cujus loco suo occurret mentio, eique tandem non absimilis discipulus apparuit. In Regesto sui Ordinis, quo solent signari Prædicatores celebriores à Superiore generali ad præcipuas Urbes Italiæ, petentibus Civibus, aut Viris principibus, destinati, singulis ferme annis, ex quo cœpit Bernardinus florere, ad maximas quasque Urbes missus invenitur. Ejus opera, spiritus, & ingenii sui vim apud omnes patefecerunt: vulgatæ & jam sæpius Orbem pervagatæ sunt ejus lucubrationes tersissimæ, quas & spiritus veracitate, & sapientiæ fundamentis, & authoritatis sanctimoniâ conspicuas suspiciunt omnes. Ad Superos verò evolavit in Melegnani Oppido, Ducatus Mediolanensis in via Laudensi, juxta Suos, Anno MCCCCLXXX., & in Ecclesia Sanctæ Mariæ Misericordiarum, nunc autem Sancti Francisci nuncupata, tumulatus fuit. Ego verò in Schedis Mazzuchellianis legi, ejus mortem accidisse post Annum MD., quod innuere videtur etiam Altamura, qui ejusdem meminit Anno MCCCCXCVIII., ut infra dicemus. Adde testimonium Cl. Fabritii in sua Bibliotheca medii-ævi, qui obiisse Bernardinum nostrum asserit post Annum MD. Ceterùm tanta fuit probitate morum, & vitæ integritate, ut Beati nuncupatione honorari meruerit.

Opera illius sunt:

I. Rosarium Sermonum per Quadragesimam, ac in omnibus diebus, tam Dominicis, quàm Festis per annum, necnon de unaquaque materia prædicabili, duobus Tomis distinctum. *Venetiis, apud Arrivabenum*

benum 1498., & *Lugduni*, 1507, & iterum, *per Jacobum Junctam* 1525. *in* 4., & *Brixiæ* 1588.
Hoc libri titulo delusi Scriptores Ordinis Prædicatorum, apud quos celebris est Deiparæ sub invocatione Rosarii cultus (ut antea jam adverterunt Quetif, & Eccard Tom. I. pag. 907. Script. Ordinis Præd.) & primos secuti Picinellus, & Moriggia nostri, existimarunt Bernardinum inter D. Dominici Alumnos recensendum, sed perperam; ex uno enim geminum Virum conflarunt, licèt diverso nomine, nam pro *Busto* scripsere *Busta*, huic tribuendo Bernardini nostri *Rosarium*. Hi sunt Lusitanus, Pius, Fernandez, & Altamura.

II. Mariale, sive Sermones de Beatissima Virgine Maria, ac de ejus excellentiis, non modò per singulas ejus Festivitates, sed & per omnia anni Sabbata ad concionandum accommodatum. *Mediolani*, *per Leonardum Pakel*, 1494. *in* 4. Addito Tertio Operum Tomo, qui simul cum reliquis duobus prodiit. *Brixiæ*, *apud Petrum Mariam Marchettum*. 1588. Elegantes atque doctissimos hos Sermones affirmat Eysengrenius; plenos verò pietatis, & bonorum rerum Possevinus.

III. Quadragesimale. *Argentinæ* 1496.

IV. Defensorium Montis Pietatis contra figmenta omnia æmulæ falsitatis, Tractatus duo dicati Bernardino Cardinali Tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem: data est nuncupatoria Auctoris, Mediolani Prid. Kal. Feb. 1497. sine nomine Impressoris, & loco.
In principio sic legitur: „ In nomine Jesu Christi, „ ac Gloriosæ Virginis Mariæ Matris ejus. Incipit „ Defensorium Sacratissimi Montis Pietatis, editum „ à F. Bernardino de Bustis, Ord. Minor. de Obser., „ quod continet duos pulchros Tractatus, atque „ compositum fuit ad complacentiam B. P. F. Bernardini Feltrini ejusdem Ordinis, qui sæpius ipsum „ F. Bernardinum hortatus est, ut aliquid in scriptis „ redigeret de justificatione, ac utilitate ipsius saluberrimi Montis, dicens ei: Ego libenter video „ Scripta vestra &c.

V. In fine adsunt Carmina quædam ejusdem Bernardini ad Hieronymum Torniellum Min. Obser. Prædicatorem Apostolicum, & in Partibus Cismontanis Vicarium Generalem; cum responsione Metrica ejusdem.
Edita sunt etiam Mediolani, ut videre est in Hist. Typograph. Mediol. Cl. Saxii.

VI. Introductiones Grammaticæ Latinæ. *Valentiæ*, 1559 ex Lasore à Varrea.

VII. Sermo de Charitate, sive de Evangelio æterno in fol. Ex Beughem Incunabula Typograph. p. 174.

VIII. Consilium Bernardini de Bustis, an pactum de retrovendendo faciat præsumi contractum fœneraticium ext. in prima parte Rosarii Busti, Sermone 26. incip. De Feria litera E, & litera G.
Ex Draudii Biblioth. Classica pag. 688.

IX. Officium Immaculatæ Conceptionis Anno MCCCCLXXX. compositum, & Sixto IV. Summo Pontifici dicatum, à quo etiam Diplomate Apostolico confirmatum est. Eo utuntur Minores die VIII. Decembris.

X. Officium Nominis Jesu, cujus cultum anniversaria die, Rituque solemni per universam Ecclesiam celebrari ardentissimis precibus ab Innocentio VIII. postulavit. Usui est Minoribus die XIV. Januarii.

XI. Elucidarium de Immaculata Conceptione. *Mediolani* 1492. Ex Cl. Saxio.

XII. Officium Sanctæ Crucis. Ex eodem.

XIII. Laudes B. V. M. Italico soluto Carmine. Ex eodem. Extat Lancini Curtii Epigr. ad eumdem: Lib. V. fol. 80.
Præter citatos Auctores videndi sunt Martyrol. Francisc. ad diem VIII. Maji. Gonzaga de origine Seraphicæ Religionis, Marcus Ulysiponensis in Chronica Minorum p. 3. Du-pin Tom. XII. Bibl. Eccl. Maraccius Bibl. Marian. p. 1. pag. 218. Fontana Bibl. Leg. p. 1. pag. 13. Picinell. pag. 87. in suo Athenæo, cum aliis ab eo citatis, nec non Historia Typographica Mediolanensis Cl. Saxii.

A BUSTO ALEXANDER. V. CRESPIUS.

CCCXLIX.

BUTIUS JACOBUS PHILIPPUS.

JAcobus Philippus Butius Mediolanensis Ambrosiani celeberrimi Collegii Doctor ab ipso Friderico Borromæo Cardinali Archiepiscopo Conditore in amplissimum eum Ordinem cooptatus Anno MDCXXXI., & unicè dilectus, Arabicam quoque linguam adeò calluit, præter scientias reliquas, ut Codi-
A cem Alpharabii manu descriptum Arabicis characteribus Latio donandum ab ipso Cardinali acceperit. Canonicalem Præbendam in Collegiata S. Thomæ, quæ dicitur in Terra Amara, obtinuit. Hebraicas etiam litteras edoctus usque adeò fuit, ut Arcana exponeret ejus Idiomatis his omnibus, qui eum tamquam oraculum, consulebant. Constantissimus in litterariis laboribus plura exarasse perhibetur à Petro Paulo Bosca in libro IV. de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ circa finem, & alibi in eo Opere sæpè.

Ejusdem meminit Lapis Sepulcralis Augustino Butio, Episcopo Smirnensi, in Ecclesia S. Laurentii posita Fratrum Minorum de Observantia S. Francisci Veliterni, vulgò Velletri, desumta ex Bonaventura Thenli in Theatr. Historiæ Veliternensis
B lib. III. fol. 344.

D. O. M.
CERNITE MORTALES
AVGVSTINVS SANGVINE BVTIVS
NATIONE INSVBER
MEDIOLANENSIS ORIGINE
RELIGIONE MINOR
PROFESSIONE OBSERVANS
DIVINA SAPIENTIA CLARVS
SACRA ELOQVENTIA CLARIOR
AVORVM GENTILITII DVPLICI BONITATE
CLARISSIMVS
APVD HIEROSOLYMAS
PERVIGIL GENERALIS VICARIVS
SVPREMAE HISPANIARVM HEROINAE
C CONFESSARIVS
HINC VBIQVE CLAMANTIBVS MORIBVS
VIRTVTIBVS VNDEQVAQ; IMPELLENTIBVS
SMIRNENSIS ECCLESIAE CVRA PASTORALI
DONATVS
TANDEM VELITRENSIS SVFFRAGANEVS
AQVILAE PLVMIS ET ACIE
EVECTVS AD SYDERA
HOC SAXO PROMITVR HAVD PREMITVR
EX VOTO BVTIORVM FRATRVM
AVGVSTINI IAC. PHILIPPI I. V. D.
MARCI ANTONII, CAROLI, IOH. BAPTISTAE
I. V. DD.
QVI TANTI PERENNITATI VIRI
POSS. MONVMENTVM.

D Scripsit:

I. S. Athanasii in Psalmos Davidicos Commentaria ex Arabico in idioma Latinum translata, interprete Jacobo Philippo Butio Collegii Ambrosiani Doctore. Tomi IV. in fol. MSS. pagg. 480. lat. & totid. Arab. Extant in Bibliotheca Ambrosiana sign. N. num. 34. 35. 36 & 37.
Vide Bosca de Orig. & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ.

CCCL.

BUTTINONUS JOHANNES MARIA.

JOhannes Maria Buttinonus Trivilii natus, Patre
E Bernardino, ex antiqua Familia, qui pauperum valetudinarium, jam inde à reparata humani generis Salute Sæculo decimo tertio, in eo municipio suis opibus erectum dotaverat, Studiis litterarum, ac Juris Civilis, & Canonici ab ineunte ætate se dedit, quarum etiam facultatum lauream est consecutus. Itaque Sacerdotio initiatus inter Rectores Templi Sancti Martini in patria sua Curæ animarum adscriptus est, opimo etiam Sacerdotali fundo Verdelli Bergomatum in Oppido postmodum auctus. Fuit etiam Canonicus Pontis Aureoli, vulgò *Pontirolo*. Verum ad majora cum indole, ac fortuna poscentibus, cognitus est Cardinali Cicalæ Genuensi, cum in regionem Insubriam fortè ille venisset. Is igitur probatâ Buttinoni prudentiâ, scientiâque, cum navum, atque industrium in negotiis pertractandis, expediendisque

disque expertus esset, Comitem Sacri Palatii Lateranensis illum renunciavit. Mox Romam redux, eò Insulam Sagonensem in Corsica, accito Buttinono procuravit, atque obtinuit. Ubi autem Romæ probari novi Sagonensis Antistitis mores, ac Sapientiam vidit Pontifici Maximo, Auctor fuit ejus constituendi Urbis æterni Gubernatoris. In tam conspicuo Magistratu per annos aliquot cum laude versatus est, proximumque Purpuræ mors è vivis eripuit. De eo mentionem Ughellus facit in Episcopis Sagonensibus. Decessit circa Annum MDL. ac inter Monumenta ingenii sui tantùm supersunt

I. Acta suæ Gubernationis Romanæ, quæ in Archivo Æliæ Arcis in Urbe asservantur. Tom. II. MSS. in fol.
Hæc mihi perhumaniter subministravit doctissimus Barizaldus, atque agit de eo Ughellus, ut supra monui, Tom. III. col. 519.

CCCLI.

BUTTINONUS PETRUS PAULUS.

PEtrus Paulus Buttinonus Triviliensis, Hieronymi filius, litterarum studiis à pueritia excultus, Juri ediscendo se se impensius addidit adolescens. Ineunte igitur juventute usus consuetudine Joannis Mariæ Raynoni Municipis sui, quem ex erudita pietate studioque justitiæ, Divus Carolus vivens ita probaverat, ut eum mensæ comitem ferè perpetuò vellet, multum religione, prudentiaque profecit. Mox Lauream Ticini assecutus, togatus in Forum Mediolani processit ad munus Advocati. Quare Concilium Triviliatis Populi causarum ei suarum delegavit curam; quo in munere tanta fide diligentiaque se exercuit, ut omnium animos in se converteret. Cum itaque vel Nobilissimæ Mediolanensium Familiæ ejus Clientelæ se commisissent, magnam apud omnes gratiam assecutus, nobili conjugio hæredis patrum suorum feminæ ditatus est. Opibus, ac ratione auctus, cum jam Fisci Regii Patrocinium exerceret, & de illius Sapientia certior Rex Philippus IV. factus fuisset, ab eo adlectus ad summam Mediolanensis Senatoris dignitatem Anno MDCXXXIII., ac publicæ subinde Salutis Præses est renunciatus. Cum autem in Italiam venisset Cardinalis Infans Regis Hispaniarum frater, is Buttinonum jam senescentem multa cum honoris significatione sæpius auditum magni facere testatus est. Ita in summa apud omnes opinione Sapientiæ honorum divitiarumque plenus, Anno MDCXXXVII. die X. Octobris desiit vivere. Reliquit

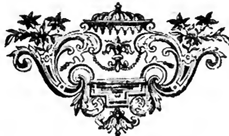
I. Consilium, quod Jure Canonico, & Civili, Ecclesia, & Ecclesiasticæ personæ sunt immunes à quibuscumque oneribus extraordinariis pro bonis, quæ à Laicis titulo emptionis, seu alio nomine transeunt in Ecclesiasticos.
Extat in Catena aurea Hieronymi Gattici Tom. 1. pag. 141.
II. Consilium decisivum, an Statuta quæcumque prohibentia successionem bonorum ab intestato afficiant Personas Ecclesiasticas. Ibid. 149.
III. Allegatio Juris pro Consortibus de Valentis. Extat in Collectione Syri Joseph Ruthæ J. C. Papiens.
IV. Duæ Allegationes ejusdem in causa contra Fiscum de Feudis. In Parodiana.
V. Allegationes LXXIII. apud Solivetam, & Benaliam, aliosque.
Ita è Schedis P. D. Gasparis Berettæ, & ex Indiculo Eruditorum Triviliensium ab eruditissimo Viro Canonico D. Hieronymo Barizaldi ejusdem Oppidi, mihique amicissimo perhumaniter communicato.

CCCLII.

BUTTINTROCHIUS JO. BAPTISTA.

JOannes Baptista Buttintrochius Joannis Mariæ, & Claræ Theodoræ Panceriæ Civium Mediolanensium filius, Regiusque Feudatarius fuit. Ingenium suum, & poëticæ facultatis peritiam ex his, quæ post se reliquit Carminibus, satis noscere licuit. Verùm ejus gesta nobis invidit oblivio. Immo nec Parentes ipsius, nec diem emortualem hîc à solis schedis Mazzuchellianis Lectoribus meis proferre potuissem, tam pauca in ipsis reperi, si Cl. Sitonus inter tot alia, quæ eidem debeo, etiam hæc de Auctore nostro mihi perhumaniter non obtulisset. Nulla ideo ratione omittendum censui, quem tantus Vir (P. Mazzuchellus scilicet) in Litteratorum album retulerat: præsertim cum Carmina ejusdem, quantum ætas illa ferebat, lectu non indigna sint. Obiit annis, & meritis onustus sub initio Sæculi præsentis, nempe Anno XI. Ea, quæ vulgavit, sunt

I. Selvetta di Poetici scherzi. *Pavia, presso Giambattista Magri*, 1649. *in* 8.
II. Carmina varia Italica ego vidi in Collectionibus pro Laureis donandis tam Mediolani, quàm Ticini.
III. Carmen Latinum in laudem S. Caroli Borromæi. *Mediolani sine Typographo*, 1688. *in* 4.
Ex schedis Virorum illustrium supradictorum.

C

CCCLIII.

CABALLINUS JOANNES BAPTISTA.

SCriptoribus Novarienſibus in ſuo Muſæo Caballinum inſeruit pluries à nobis laudatus Cotta, eo quia in loco Coimi nomine natus ad Vallem Vegetiam in Diœceſi Novarienſi; ſed cum locus ipſe ditioni Mediolanenſi ſubjectus ſit, ideo non rejiciendus noſter ab Athenæo Picinelli, etſi candidè ipſe profeſſus fuerit, nihil de Vita Auctoris hujus reperiſſe: debemus igitur ſupramemorato Cottæ præter locum, ut diximus, ubi lucem Caballinus viderit primam, etiam alia quæ de eo ſubjiciam; nempe, quod Mediolani Legalibus ſtudiis deditus, non tantum in ipſis optimè ſe erudiverit, ſed quod etiam tota Forenſis Curia ei debuerit juſtam methodum, quam edocuit ad cauſas in Tribunalibus patrocinandas, ſublatis improbis Legulejorum calliditatibus, neſcio tamen ſi omnibus, an ſi inpoſterum ſint millies adauctæ. Fuit ergo noſter in numero Cauſidicorum Mediolanenſium adſcriptus, & meritò eorundem Notariorum ſui temporis Lucerna vocatus. Quod rarum item eſt de ipſis, qui in Foro verſantur, Caballinus optimum latinum ſtylum retinuit, ſicuti Epiſtolæ ipſius Nuncupatoriæ ad D. Carolum Borromæum, atque ad alios facilè oſtendunt. In rebus ad Dominium Mediolanenſe ſpectantibus peritus adeò fuit, ut ad Aulam Hiſpanicam pro iis tuendis deſtinatus extiterit, ſed morte præventus abire non potuit. Bernardinus Baldinus hoc Carmen in ipſius laudem cecinit:

Si carpit livore nocens te Zoilus, armis
Te defende, quibus jura tuere Liber.
Quiſquis poſcit opem ſupplex, opis indiget; artem
Propugnare vales ſtrenuus ipſe tuam.

Leguntur de ipſo:

I. Actuarium Practicæ Civilis. *Mediolani*, 1585. *&* 1587. *in* 8. Notis verò atque Additionibus illuſtratum à Julio Cæſare Gluſſiano. *Mediolani*, 1616.
II. Actuarium Practicæ Criminalis. *Mediolani*, 1587. *in* 8.
III. De Sequeſtris. *Mediolani*, 1558. *in* 8.
IV. Formularium, & Solemnitates Inſtrumentorum. *Mediolani*, 1581. *&* 1598. *in* 8.
V. Oratio ad Clementem VIII *Ferrariæ*, *apud Baldinum* 1598. *in* 4. hanc nec Picinellus, nec Cotta agnoverunt.

De eo Auguſtinus Fontana par. I. pag. 164. Moriggia Nobil lib. III. cap. II. Cotta in Muſæo Novarienſi pag. 159. & Picinellus pag. 276.

CCCLIV.

CABIATUS JOANNES EVANGELISTA.

CEleberrimo JC. Joanni Evangeliſtæ Cabiato, quem ex Columba Calva conjuge, jam à nobis laudati Boſſii Senatus Inſubrum Præſidis nepte, Joannes Baptiſta ſuſcepit, ſi debita laudum encomia tribuenda forent, noſtri eſſent inſtituti nimis anguſti fines certo certius ampliandi. Verumtamen Lectoris erit ex paucis hîc relatis Viri meritum noſcere, præſertim cum in ſobole præclariſſimâ, quam ſuperſtitem cernimus, Patris ingenium, mores, virtuteſque præfulgeant. Bonis excultus artibus, ad quas omnes aptiſſimam nactus fuerat indolem, legibus tandem addiſcendis totum ſe tradidit; ita tamen, ut aliorum non oblitus, quæ coluerat, ſtudiorum, amœnioribus ſeria temperans, perpetuum otio bellum indixerit. Mirum eſt cogitare quomodo Joannes Evangeliſta noſter opportunum tot conſcribendis libris tempus invenerit, in publicis, atque privatis negotiis gerendis ſemper occupatus. Alter enim extitit ex hujus Mediolanenſis Dominii Vicariis Generalibus, & annos ultra XX. Auditoris munus in Comitum Borromæorum Feudis exercuit. Omnium Provinciæ Mediolanenſis Civitatum negotia præ manibus habuit, & ſignanter Novariæ. In Foro præcipuè, tanta cum prudentiæ, virtutiſque fama ſe geſſit, ut dum de conſcriptis novis Patribus in Mediolanenſi Senatu legendis ageretur, quater ipſe tam à Supremis Inſubriæ Producibus, quam ab ipſo Ampliſſimo Ordine primus omnium ad tantum munus Principi commendaretur. In graviſſimis quoque negotiis à Carolo VI. Auguſto adhibitus fuit; tunc præſertim cum petente Victorio Amedeo Sardiniæ Rege, una cum laudatiſſimo Senatore de Araciel, quem loco ſuo commendavimus, à Cæſare lectus eſt, ut multa ad ejuſdem Regis Ærarium in bello cum Gallis geſto ſpectantia, atque ad rectam Cenſus adminiſtrationem pertinentia moderaretur, atque ſanciret. Comes quoque Carolus Borromæus Imperii in Italia plenâ cum poteſtate Legatus controverſias aliquot in ea Regione, quam Langas appellant, inter Oppida nonnulla, quæ Imperialia Feuda ſunt, excitatas Cabiatum cognoſcere voluit, rem profectò difficillimam ſuſcepturum, cùm etiam de Januenſis Reipublicæ juribus non lædendis ageretur. Patriæ Civis amantiſſimus & coram, & ſcriptis ita Mercimonium promovere ſtuduit, ut non modicus Artificum numerus, qui jam aliò ſedes tranſtulerat, ab exteris Regionibus, magno cum Inſubriæ lucro, Mediolanum fuerit revocatus. His, atque aliis optimè geſtis illuſtris, non ſine ingenti Patriæ luctu, deſideratus eſt menſe Julio, Anno Æræ Chriſtianæ decimo octavo ſupra milleſimum ſeptingenteſimum, qui ipſi erat LVII.

In his tamen adhuc vivit ſcriptis:

I. Refutatio Conſultationis Comitis de Pras, & Juriſconſulti de Tela ſuper nova methodo Tributa Inſubriæ imponendi; quæ quidem Refutatio tantùm profecit, ut adverſaria Sententia omnino rejecta fuerit.
II. Conſultatio pro rejiciendo, atque tollendo Vectigali Chartæ ad publicas Tabulas conſcribendas, ſigillo quodam munitæ: Hoc Gallorum hujus Sæculi initio Inſubriam bello vexantium tempore impoſitum, auditâ Cabiati ſententiâ, ſublatum è medio fuit.
III. Conſilium ſuper novo Candelarum Artificio ab Ayroldo quodam excogitato. Id tanto cum plauſu exceptum fuit, ut ex Senatus conſulto omnia ad eam rem congeſta, atque parata, in conſpectu populi, Carnificis manu igni traderentur.
IV. Allegationum in diverſis cauſis, atque in omnibus Fori materiis Volumina XXX. & ultra ingentis molis.
V. Rerum ad Cauſas aliquas peculiares ſpectantium in Foro controverſas Sylva. MS in fol.

Hæc omnia MSS. ſervantur penes Juriſconſultum Auctoris filium D. Antonium, meique amiciſſimum, & Patris veſtigia ſtrenuè proſequentem.

VI. Inter alia Poëtica Opera in utraque Lingua, quæ ſparſim edidit, celebratur Latinum Poëma de Innocentum Puerorum Strage. In eo Joannis Baptiſtæ Marini, qui argumentum hoc Italicis tractavit Verſibus, nedum aſſecutus ingenium, ſed etiam aliqua ex parte viciſſe creditur. Stylus certè Virgiliano accedit metro. Prodiit quidem ſub auſpiciis Bartholomæi Craſſi, de quo agemus, qui Cabiati Præceptor fuit in Eloquentiæ, atque Poëſis ſtudio, ita ut nonnulli eidem hoc Poëma tribuerint, verum Diſcipuli hujus præſtantiſſimi Opus eſſe, teſtatum Præceptorem ipſum multi contendunt.

Memoratur à Cl. Sitono in ſuo Theatro Nobil. pluries à nobis indicato.

CCCLV.

CABIATUS JOSEPH.

AB altera Familia Mediolanensi Cabiati nomine ortus est Joseph, qui in Universitate Ticinensi Studiis Medicis totum se devovens, ibi etiam in eadem Facultate Lauream accepit, & tantùm nominis sibi acquisivit, ut variis in locis Dominii Mediolanensis, præcipuèque in nobili Oppido Busto nuncupato, vocatus fuerit ad Artem suam exercendam, quod semper maxima cum laude adimplevit, sed quietem postea appetens, Sideriani (locus est XII. millibus passuum Mediolano distans, Novariam versùs) ubi domum, & plures agros habebat, ad pauperes tantùm, nulla accepta mercede, medendos, assiduè litteris incubuit, usque dum ad septuagesimum suæ ætatis annum perventus, die VIII. Julii MDCCXIV. obiit. Plura certè tam in Eruditione, quàm in Re Medica Vir ille emunctæ naris composuit, quæ miserè deperdita sunt, nec superest aliud quam sequens ejus Opusculum optimè scriptum, quod etiam continet plusquam titulus ipse promittit, nempe

I. Quanto di straordinario, e curioso è seguito nell' Inverno dell' Anno MDCCIX. in alcune parti della Lombardia, rappresentato da Giuseppe Cabiati all'Illustrissimo Sig. Conte Marc' Antonio Viscontì. *Milano, presso Ambrogio Ramellati*, 1709. *in* 4.
Vide Curtium pag. 237.

CCCLVI.

CACAPISTI GERARDUS.

OBscuris illis temporibus, quibus diro schismate lacerabatur Ecclesia Dei, & cruentis, rabidisque Factionibus tota fermè Italia vexata languebat, Sæculo nimirum XII. non defuerunt inter Mediolanenses Cives, qui Jurisprudentiam colerent, & nedum Patriæ, verumetiam aliis Italicis Urbibus Legum Romanarum lucem proponerent. Inter hos in præsentiarum occurrit Gerardus Cacapisti magni nominis ætate sua Jurisconsultus, & Patriæ Consul cum Oberto ab Horto. Dum eo Magistratu fungeretur Anno MCLXVII. cum Laudensibus adversùs Fridericum fœdus eum renovasse, scribit Chalcus Annal. lib. XI. adeoque validas vires Mediolanensium effectas, ut Parmenses, Novarienses, Vercellenses, Obizo Marchio Malaspina, qui prius pro Friderico stabant, cum ipsis Mediolanensibus societatem inierint. Anno MCLVIII. supradictus Fridericus I. Augustus cognomento Oenobarbus, cum apud Roncaleam Principibus Italiæ, atque Civitatum Consulibus indixisset Comitia celebranda, & cùm Martino Gosia, Bulgaro, Jacobo, atque Ugolino à Porta Ravennate celeberrimis Legum interpretibus in Academia Bononiensi in mandatis dedisset, ut sibi responderent: an rerum omnium dominium Cæsar haberet, quæ ejus indulgentia velut precario jure à possessoribus tenerentur; idque affirmaret Martinus, negasset Bulgarus, cæterique nutassent; insuper petisset Cæsar ab eis quodnam in Civitates Lombardorum jus haberet; advertentes Viri prudentissimi hoc negotium non sine maxima invidia perfici posse, unum è singulis Civitatibus ipsis Collegam sibi dari ad judicandum postularunt. Selecti sunt igitur viginti octo Juris Doctores, qui cum quatuor superius recensitis in Templum Sancti Petri Contrebiæ convenerunt. E Mediolanensibus adfuere Obertus ab Horto, quem loco suo commendabimus, & Gerardus hic noster. Qui hujus Conventus exitus fuerit, pluribus narrat Guido Pancirolus de Claris Legum Interpretibus lib. II. cap. XIV. unde hæc hausimus. Legatione functus est pro Patria, cujus tunc erat Judex Anno MCLXXVII. cum de pace inter Fridericum Imperatorem, & Alexandrum III. atque Lombardorum Societatem ageretur; ibique ab universa Lombardorum Societate electus est cum Episcopis Taurinensi, Bergomensi, Novocomensi, & Astensi; nec non Goëzo Judice Veronensi, atque Alberto de Gambara Brixiensi Cive ad pacis compositionem unanimiter statuendam. Temporis injuriâ cætera Gerardi acta interiisse dolentes referimus. Hoc tantum ex Pancirolo ipso addimus scripsisse Auctorem nostrum:

I. De Feudis;
Ait enim loco citato: „ Inter eos Obertus ab Horto „ Feudorum Auctor celeberrimus, & Gerardus Cacapisti, & ipse in Feudis clarus. „ Asserit Picinellus in Athenæo pag. 235. Gerardum, quem de Nigris cognominat (quibus Tabulis fretus ignoramus, ubique enim Cacapisti dicitur, nisi fortè ex Ottone Frisingensi lib. II. cap. XII. de gestis Friderici illud hauserit, ubi de Nigris Gerardus noster appellatur) librum primum de Feudis composuisse, testemque citat Cujacium Tom. III. tit. de Feudis in principio; libros verò secundum, & tertium Opera esse Oberti ab Orto, quamvis huic postremo libri tres omnes à quibusdam tribuantur.

II. Consilium pro controversiis quibusdam Ecclesiæ Veronensis.
Id legitur apud Ughellum in Ital. Sacr. Tom. V. in Veronens. num. LXXX. in cujus fine sic habemus: „ Hoc consilium dederunt judices Mediolanenses, Obertus, qui dicitur de Orto, Stephinardus, Gerardus, „ qui dicitur Cagapesto, Otobonus de Concorezo, Gregorius, qui dicitur Caga in Arca, Marchio, qui dicitur Calcagnolo &c.

III. Oratio ab ipso habita pro parte Lombardorum Anno MCLXXVII. Venetiis coram Alexandro III. Summo Pontifice in Capella Palatii Patriarchæ dum ageretur de statuenda pace Lombardorum, in responsionem propositionis factæ à Christiano Cancellario pro parte Imperatoris Friderici I. extat in Chronico Romualdi Salernitani Tom. VII. Scriptorum Rer. Italicarum pag. 223. edit. Mediol. Palat. Societ. & apud Baronium Tom. XII. Annal. Ecclesiast. ad Annum MCLXXVII.
Corrigendam notat Puricellus in Monum. Basilicæ Ambros. num. 564. lectionem Actorum Alexandri Papæ apud citat. Baronium, ubi eum vocat *Gerardum Piscem*.

IV. Responsa. Horum meminit Merula citatus à Comite Octavio Archinto in Mediolanensium Familiarum Monumentis.
Anno MCLXXVIII. testis interfuit Privilegio concesso Monasterio S. Ambrosii à Rectoribus Lombardiæ, Marchiæ, & Romagnolæ, extat apud Puricell. ibid. num. 573.

CCCLVII.

CACCIA FEDERICUS.

FEdericus Caccia, Camilli ex LX. hujus Urbis Decurionibus, & Ursulæ Casatæ Jugalium Mediolanensium filius, decima die Junii MDCXXXV. in lucem editus, in Templo Sancti Firmi baptizatus est. Ante Septennium orbatus Patre summâ vigilantiâ à Matre educatus, humanioribus litteris in Braydensi Academia, tum legum Institutionibus sub Nicolao Casato Jurisconsulto Coll. sedulam navavit operam. Hinc inter Alumnos Collegii Borromæi Ticinensis recensitus, in Regio illius Urbis Archigymnasio Laureâ donatus, & in Collegium celeberrimum Jurisconsultorum Mediolanensium cooptatus, tam strenuè causas egit, ut à Clemente X. inter Sacri Consistorii Advocatos lectus fuerit. Benedicto Odescalcho, qui postea Innocentius XI. dictus est, cum Petri Cathedram ascenderit, ob præclaras virtutes in primis charus fuit. Federico Vicecomite Mediolani Archiepiscopo renuntiato, dignus habitus est, qui ei in Sacræ Rotæ Auditoratu succederet. Eum quoque Pontifex Palatino Præsulatu, & Summi eleemosynarum largitoris munere decoravit. Ineunte Decembri MDCXCII. ad Carolum II. Hispaniarum Regem, Archiepiscopus Laudiceæ appellatus, Apostolici Nuncii munere functurus mittitur ab Innocentio XII. A quo absens die XI. Aprilis MDCXCIII. ad Mediolanensem Ecclesiam regendam assumitur, tum die II. Decembris MDCXCV. Sacrâ Purpurâ ornatur. Ex Hispania rever-

reversus, ubi eum Rex Catholicus pretiosissimis gemmis donaverat, Romæ die XXIII. Julii Purpureum Galerum, die verò XIII. Augusti MDCXCIX. Cardinalitium anulum, & Sanctæ Pudentianæ Titulum suscepit. Mediolanum veniens, magno Populi gaudio die XI. Decembris solemniter Urbem ingressus est, & haud ita multò post Catholici Regis Diplomate tradita est ei Ducatus Mediolanensis summa Præfectura, donec Produx mitteretur. Inopes cujuscumque ordinis essent, seu Deo dicati Viri, seu Laici, Sacras præsertim Virgines egestate pressas adeo juvit, ut nullos præter eos ex Asse hæredes scripserit. Tanta fuit humilitate, ut juvenis Lucenses, Novarienses, & Cremonenses Infulas recusaverit. Dignissimum Præsulem mors terris rapuit Anno MDCXCIX. die verò XIV. Januarii. Ejus Cadaver in Metropolitanam illatum, celebratis de more exequiis, quibus interfuit Novariensis Episcopus, jacet ante Aram Deiparæ Virginis, quæ ab ænea Arbore ante ipsam statuta cognomen sortitur, hoc addito Elogio.

FEDERICVS CARDINALIS CACCIA
ARCHIEPISCOPVS MEDIOLANI
PAVPERIBVS EX ASSE HAEREDIBVS
INSTITVTIS
ANNVM AGENS LXIV.
OBIIT
XIX. KAL. FEBRVARII ANNO MDCXCIX.

Hæc scripsit:

I. Decisio XIII. Extat in Tomo II. Operum Ramonii cum notis Balducii. *Bononiæ* 1689.
II. Decisiones VIII. IX. XX. XXIII. Extant cum Albicio de Inconstantia in judiciis. *Romæ in fol.*
III. Aliæ sunt in corpore magno Recentiorum. T. XX. & seqq.
IV. Aliæ plures MSS. ab ipso dispositæ in Vol. III. in fol. in Archivio Romano.
V. Lettera al Coll. de' Dottori, e Giudici di Milano. Est in Biblioth. Ambros. inter Miscell. Novariensia T. IX.
VI. Lettera Pastorale al Clero, e Popolo di Milano, habetur apud Paravicinum pag 54.
Orationem Latinam pro collatione Purpuræ eidem factæ dixit Bartholomæus Rubeus, quæ typis *Agnelli* prodiit. *Mediol.* 1696. *in fol.*
Aliam etiam pronuntiavit eadem occasione Julius Cæsar Cribellus in Collegio Jur. Consultorum, de quo suo loco.
Elogia in Funere ipsius, & Descriptionem composuit Franciscus Saxius, de quo pariter agemus, sicuti Epicedium in ejusdem Exequiis recitavit Matthæus Bozzus, quod servat in Miscellaneis Novariensibus Bibliotheca Ambrosiana.
De ipso videndi sunt Ughellus, Cotta in suo Musæo Novar. pag 110. Sitonus pag. 225., aliique.

CCCLVIII.

CACCIA FRANCISCUS, sive JO. FRANCISCUS.

EX Camillo Magistratus Reddituum Ordinariorum hujus Urbis Quæstore natus est Franciscus Caccia, ab aliis Joannes Franciscus nuncupatus, qui amœniora, & Legalia studia viriliter prosecutus, Lauream in istis Papiæ meritò obtinuit. In rebus omnibus tam graviter, tam prudenter se gessit, ut Serenissimus Sabaudiæ Dux suum à Status Consiliis ipsum voluerit, & non tantùm in Causis patrocinandis eluxit, quàm pro Arte Oratoria publicè laudari meruit, ut facilè videre est ex eis, quæ ad calcem ego proferam, ideoque silendam non censeo esse laudem ipsam, quam ei dedit Silvius Antonianus Clementis VIII. Summi Pontificis à Secretis, dum ejus nomine responsum dedit Francisci nostri eruditæ, gravissimæque Orationi, quam eidem Pontifici dixerat Serenis. Caroli Emmanuelis Sabaudiæ Ducis nomine, nam ab eodem uti illustris Orator, & Vir spectata virtute, & Nobilitate decoratur. Florebat ad finem Sæculi XVI., & sub initio XVII. Clariss. Cotta, qui ipsum in suum Musæum intulit, eo quia nobilissima

A hæc Familia Patriam agnoscit Novariam, sed ab Anno Millesimo sexcentesimo nostræ Redemptionis ipsa numerabat Sæculum ferè integrum, quod Camillus Caccia, Federici jam dicti Proavus, sedem suam in hac Metropoli fixerat, nil nobis reliquit præter hæc illius eruditionis monumenta, quæ etiam non omnia sub oculis habuit; nam de ultimis duobus articulis nullum verbum fecit.

I. Orazione Funebre nella morte della Serenissima Infante Donna Cattarina d'Austria, Duchessa di Savoja. *Milano*, 1598. *in* 4.
II. Oratio ad S. D. N. Clementem VIII. Pontif. Max. pro Serenissimo, & Excell̃o Principe Carolo Emmanuele Sabaudiæ Duce in publico Concistorio habita VIII. Kal. Aprilis MDXCIV. cùm ejusdem Ducis nomine obedientiam præstaret Comes Franciscus Martinengus. *Romæ, & Taurini*, 1595. *in* 4.
B III. Oratio pro Laurea Comitis Caroli Corii.
IV. Carmina Italica atque Latina. Extant in Collectione pro eadem Laurea, de qua suo loco.
Cotta in Musæo Novariense, ut innui supra.

CCCLIX.

CACCIA MICHAEL ANGELUS.

ARona Oppidum in ditione Mediolanensi satis notum Patria fuit Michaëli Angelo Cacciæ, inter primos numerandus, qui Laurea in Collegio Borromæorum Papiæ donatus fuisset. Mirum est quantum in Legalibus studiis Vir iste emicuerit, satis enim esset dicere, quod inter præcipuos Causarum Patronos sui temporis Mediolani adscribitur. Anno igi-
C tur MDCXXIV. Quæstor Magistratus Reddituum Extraordinariorum hujus Dominii efficitur, & paulo post Cathedram Senatoriam meritò obtinuit, sed peste grassante Anno MDCXXX. ipse, cum integra ejus Familia è vivis omnium dolore abiit. Teste Cotta posteris reliquit:

I. Volumina XXX. Juris Allegationum, ex quibus Gatticus in sua Catena aurea has typis dedit sequentibus titulis.
II. Celeberrimi V. J. C. Michaëlis Angeli Cacciæ Mediolani Senatoris, Regiique ibi Consiliarii Consilium, & Responsum decisivum de Immunitate Ecclesiastica. T. I. pag. 101.
III. Consilium, & Responsum II. decisivum ejusdem celeberrimi Auctoris pro eadem Immunitate Eccles. pag. 116.
D IV. Consilium, & Responsum III. decisivum ejusdem, ut supra pag. 127.
V. Responsum IV. Michaëlis Angeli Cacciæ J. C. pro ead. Immunitate pag 416.
VI. Consil. XL. extat inter illa Vincentii Fusarii.
VII. Responsum aliud, est cum Ruginello de Arboribus.
VIII. Pro Reverendissimo Episcopo Novariæ contra Regium Fiscum in materia Jurisdictionis temporalis Ripariæ. *Mediol.*, 1613.
Videantur Ripamontius de Peste pag. 221. Rivola, Augustinus Fontana Amphit. leg. p.6. pag.46. Landus pag. 226. Garonus in tit. de jure, & privil. Fisci. Facardi Alleg. 33. num. 1082. 1144. 1831. 1891. 2727 Glussianus in fine additionum ad Practicam civilem Caballini, & Cotta in Musæo Novariense pag. 233.

CCCLX.

E CACCIATOR ALEXANDER.

NOmen Patris Eustachii à Sancto Ubaldo omnibus, ni fallor, rei litterariæ cultoribus notum est ob Opera illius publici juris facta, & tot laudibus à doctis Viris cumulata. In sæculo verò vocatus fuit Alexander, Patre Didaco de Cacciatoribus, Matre Veronica de Gualbertis; de primo, utpote Laudæ Pompejæ nato, nobis erit sermo in altero Scriptorum Catalogo in hoc Opere adtexendo, ob rationes in Præfatione generali Lectoribus meis jam prolatas. Agamus nunc de Alexandro Mediolani nato, atque in Ecclesia Parochiali S. Nazarii, quæ in Brolio dicitur, Baptismate consecrato. Studiorum

ipse

ipse primordia accepit à Patribus Barnabitis in Scholis Arcimboldiis, & cum semper pietatem summopere coluerit, Religionem Augustinianensium Excalceatorum ingressus est Anno nostræ Redemtionis MDCLI. die XXVII. Januarii, ibique Eustachius à S. Ubaldo appellari voluit. Cursu Philosophico vix Mediolani absoluto Romam se contulit, & Magistrum habuit in Sacris Paginis Patrem Benedictum à Sancto Jacobo Ferrariensem Voluminibus Philosophicis, & Theologicis editis celeberrimum. Quantum in his solidioribus Studiis Auctor noster profecerit satis erit obiter dicere, quod Mediolanum à Suis, revocatus fuerit ad Cathedram Theologicam ascendendam, idemque munus sustinuerit Genuæ, & postea in Alma Urbe per triennium. Neque à tanto onere defatigatus unquam Vir iste, ad Studia natus, ab aliis litterariis laboribus destitit, ut infra sua scripta demonstrant; immo sollicitus in colligendis undequaque rarioribus libris tam illustrem Bibliothecam in Patrio Cœnobio SS. Cosmæ, & Damiani instituit, ut nostratibus, exterisque admirationi, summæque voluptati futura sit omni ævo. Brevius: Tot munera ab eo peregregiè functa, nempe Consultoris Sancti Officii, atque suæ Religionis Provincialatus, nec non Generalis à Secretis, itemque generalis Visitatoris nondum satis fuere, ut se abstineret à pæne innumeris Concionibus, atque Panegyribus condendis, Romæ, ac ferè in omnibus Lombardiæ Civitatibus ab eo recitatis. Quid mirum si in ipsa Bibliotheca sui Conventus, in qua continuò versabatur, apoplexiæ specie correptus Anno MDCC. paucis inde diebus transactis ad Cœlum evolaverit, antequam plura Volumina eruditionis sacræ, & profanæ perficere potuisset, tanto Reipublicæ litterariæ damno!

Hæc igitur scripsit:

I. Discorsi Sacri, parte prima. *Roma, presso il Moneta*, 1665. *in* 4.

II. Discorsi Sacri, parte seconda. *Roma, presso il Varesio*, 1665 *in* 4 Ambos nuncupavit præstantissimo Cardinali Palottæ, tunc sui Ordinis Protectore.

III. Sacri Trattenimenti per i Popoli divoti in alcuni giorni festivi, cioè Discorsi varj. *Milano, per il Vigone*, *in* 4. Et hunc librum Eminentiss. Cardinali Alterio dicavit, tunc & ipso Augustianensf. Excalceat. Protectore.

IV. Quodlibeta Regularia. Ad Eminentiss. supradictum Card. Alterium. *Mediolani, apud Malatestam*, 1691. *in fol.* In ipso non tantum dubia Moralia, atque Canonica tractavit, sed etiam disseruit Auctor de vero Monachatu S. Augustini contra Nicolaum Desnos, & Franeisc. Macedo. Objectiones item refellit Clariss. Ludovici Thomasini in suo Opere de veteri, & nova Ecclesiæ Disciplina.

V. De Dei Benedictione. *Mediolani, apud Malatestam*, 1695. *in* 4. ad Eminentissimum Cardinalem Marescotum.

VI. De Hymno Te Deum laudamus, & de Cantu Ambrosiano. Dissertatio, extat in eodem libro.

VII. De Metropoli Mediolanensi. *Mediolani, apud Malatestam*, 1699. *in* 4. ad Eminentissimum Cardinalem Josephum Archintum; in eodem libro adest erudita Præfatio Cl. Ludovici Antonii Muratorii.

VIII. Conciones variæ MSS. apud Suos in Bibliotheca SS. Cosmæ, & Damiani hujus Urbis.

IX. Cursus Philosophicus MS. ibidem.

X. Cursus Theologicus MS. ibidem.

XI. Quodlibeta. Opus manu Auctoris scriptum duplo ab ipsomet, quam in impresso, auctum, ibidem.

XII. Varia de electionibus Pontificum MS. in fol. ibid.

XIII. Varia ad Concilium Tridentinum spectantia MS. in fol. ibid.

Hæc, & alia ad Scriptores Augustinianenses Excalceatos spectantia, debeo humanitati, atque diligentiæ P. Laurentii à S. Barbara ejusdem Ordinis Lectoris eruditissimi, & amicissimi.

CCCLXI.

CAESARIANUS CÆSAR.

CÆsar Cæsarianus Mediolanensis, de quo pauca admodum Abbas Picinellus retulit in Athenæo pag. 138. Architectonicæ Artis non infimi nominis Professor extitit, quod Opus infra dandum satis su-

A perque demonstrat. In Urbe Novocomo lares fixerat, atque ibi annos complures commoratus est. Ingenti labore Vitruvii libros commentariis illustravit: & cum idem Opus imprimendum curasset, vix inchoata editione, quo casu ignoratur, aliò sedem transtulit. Interim ne tanti Voluminis jacturam pateretur litteraria Respublica, eam provinciam suscepit Aloysius Pirovanus & ipse Mediolanensis, ut patet ex Epistola præfixa, quam suo loco referemus. Huic etiam editioni Operam suam contulerunt Augustinus Gallus, & Benedictus Jovius Comenses, & Bonus Maurus Bergomensis.

Prodiit ergo hoc titulo ut jacet:

B I. Di Lucio Vitruvio Pollione de Architectura libri Dece, traducti de latino in vulgare: affigurati: commentati: & con mirando ordine insigniti: per il quale potrai trovare la moltitudine de li abstrusi, & reconditi Vocaboli a li soi loci, & in epsa Tabula con summo studio expositi, & enucleati ad immensa utilitate de ciascuno studioso, & benivolo di epsa Opera.

Et post Indicem:

Di Lucio Vitruvio Pollione a Cesare Augusto de Architectura incomenza il primo Libro translato in vulgare sermone, commentato, & affigurato da Cesare Caesariano Citadino Mediolanense, Professore d'Archictetura &c.

In fine verò adest Epistola prædictorum Augustini Galli, & Aloysii Pirovani ad Lectores, ubi Auctor vocatur = Cesare Cisarano.

C Tum additur:

Impressa nel amena, e delectevole Citate de Como, per Magistro Gotardo da Ponte Citadino Milanese nel Anno del Nostro Segnore Gesu Christo MDXXI. mensis Julii regnante il Christianissimo Re de Franza Francisco Duca de Milano con gratia e privilegio tanto del prelibato Re, quanto della Sedia Apostolica, in fol. Alteram edititionem memorat Clar. Maffæus in Libro, cui titulus: Traduttori Italiani, pag. 83. scilicet *Venezia*, 1524. *in fol.* quam non vidi. Agit de eo etiam Moriggia in Lib. V. Nobilit. Mediol. Cap. 6. in quo eum vocat = Cesare Cisarino.

CCCLXII.

CAGATOSSICUS ALBERTUS.

D CIrca annum Redempti Orbis MCLXX. cum Mediolanenses, hortatu Sancti Galdini Archiepiscopi, excisam ab Oenobarbo ante annos aliquot Patriam instaurarent, plures floruerunt insignes Viri, quos tamquam Urbis Parentes nulla unquam apud posteros delebit oblivio. In horum censendus numero venit Albertus Cagatossicus, quem eo anno Consulatum gessisse cum aliis Reipublicæ hujus Rectoribus, suis locis, ut æquum est, memorandis, Mediolanensium Rerum Scriptores testantur. Oh utinam quemadmodum supersunt clarissimorum Virorum nomina, ita & reliqua eorum gesta ad Nepotes pervenissent! Æqui tamen, bonique Lectores consulant Operam saltem accipere, in quibus prudentiæ suæ testimonium cum Collegis Albertus noster reliquit. Ea sunt:

E I. Statuta Reipublicæ Mediolanensis.

De ipso Gualvaneus lib. XIII. cap. 594. & sequentibus, & alii, quos laudat sæpe commendatus Comes Octavius Archintus in Vol. I. Monument. Famil. Mediol.

CCCLXIII.

CAGNOLUS JOANNES PETRUS.

MAgnam, immo maximam Provinciam profectò assumpsit Vir tot titulis celeberrimus Bernardus Montfauconius, dum Bibliothecam Bibliothecarum Manuscriptorum scribere instituit, nam cum easdem perscrutari illi datum non fuerit, uti res ferme impossibilis, optandum foret, quod saltem nobis dare potuisset titulos Codicum ut extant, ope aliorum

Viro-

Virorum de re Litteraria eruditorum. Certè quisquis ille sit, à quo Cl. Montfauconius Catalogum MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ acceperit, non rectè ipsi inservivit, nam plurimi ex indicatis nec existunt in ipsa, nec unquam exstiterunt. Liceat mihi igitur tanti Viri veniâ dubitare posse etiam de aliis, inter quos enumero MS. Jo. Petri Cagnoli; nam etsi Familia Cagnola reverà sit Mediolanensis, ut evincit Inscriptio Sepulcralis ejusdem, quæ legitur in Templo SS. Angelorum hujus Urbis, attamen in nomenclatura Virorum illustrium Cagnolarum, à me undique quæsitorum, Jo. Petrum non invenio. De Joanne Andrea verò plures loquuntur, inter quos Franciscus Philelphus in Epistolis pag. 249. Bernardinus Arlunus in Historia de Bello Veneto, aliique, à quibus non solùm uti Senator, & Juris Consultus eximius laudatur, sed etiam uti Historicus non infimæ notæ. In Gratiarum Templo hujus Urbis extat hæc Inscriptio ejus Tumulo apposita:

IOH. AN.
V. F.
IOH. ANDREAS CAGNOLA IVRISCONSVLTVS
ORDINIS SENATORII
DEI ET RELIGIONIS OBSERVANTISSIMVS
HOC SACELLVM
AD DIVINVM CVLTVM EXPEDIENDVM
ORNAVIT
MORTISQVE NON IMMEMOR
HOC SIBI ET HAEREDIBVS POSVIT
MONVMENTVM.

Eidem quoque Lancinus Curtius dicavit Sylvam, quæ legitur ad pag. 137. nec non in ipsius laudem duo Epigrammata composuit, extantque in libro III. pagg. 36. & 41.

Ego verò in venerationem, quam eximiam debeo Clariss. supradicto P. D. Bernardo Montfauconio nomen Joannis Petri immutare non ausus sum; ideo ipsi hunc MS. tribuendum relinquo:

I. Opera di Gio: Pietro Cagnolo delle Persecuzioni, e Desolazioni d'Italia; particolarmente delle cose di Milano. Extat MS. in Biblioth. Reg. Parisiensi num. 10115.
• Ita Montfauconius in Biblioth. MSS. Tom. II. pag. 893. Memorantur viri illustres hujus Familiæ in Schedis Co Octavii Archinti in Annum usque MDCCXXX.

CCCLXIV.

CAIMUS BARTHOLOMÆUS.

Hujus Familiæ cognomen aliquando reperitur, scriptum Caymus, & Chaymus, sed cum in Inscriptionibus Sepulcrorum semper invenerim, Caimus, ita scribendum duxi. Primus inter ipsos, qui se mihi offert, Bartholomæi nomine, S. Francisci Religionem sumpsit inter Minores Observantes. Vir magnæ doctrinæ, ac pietatis, & qui tantùm Summo Pontifici Sixto IV. charus extitit, ut ab ipso Legatus ad Ferdinandum Hispaniarum Regem missus fuerit. A Scriptoribus ferè omnibus suæ ætatis sacrarum litterarum peritissimus vocatur; Concionator etiam eximius dicitur non tantùm à Suis, quàm ab aliis, qui memoriam Posteris de Viris illustribus Sæculi XV. tradiderunt. Obiit verò noster Anno MCDXCVI. Dum de ipso locutus est Abbas Philippus Picinellus in suo Athenæo, malè ipsi adscripsit Provincialatum Terræ Sanctæ, atque constructionem Sacrarii Montis Veralli, nam non Bartholomæo Caimo, sed Bernardino, ut in sequenti Articulo, hæc spectant. De nostro plura agit Cl. Saxius in sua Historia Typographica Mediolanensi, ad quam Lectorem meum libenter mitto, & tantùm ejus Opera, quæ reperi, hîc scribo:

I. Interrogatorium, seu Confessionale in quatuor partes divisum. Prodiit primùm *Mediolani, apud Christophorum Valdarfer III. Kal. Octobris*, 1474. in 8. postea *Venetiis*, 1486. Extabat etiam MS. in Bibliotheca Ducali Urbinati, ut asserit VVadingus.

II. Tractatus de Probationibus Articulorum Fidei, sive Interrogatorium Fr. Bartholomæi de Caymis, in solemnitate B. P. Francisci. Extat MS. in Bibliotheca S. Francisci Patavii. Ex Thomasino.

III. De Probatione Christi, & Apostolorum. Ibidem ex eodem.

Laudatur à supradicto VVadingo in Catalogo Scriptorum sui Ordinis littera B. à Paulo Moriggia c. 13. & 30. à Salvatore Vitali in suo Theatro, à Possevino in Apparatu Sacro. à Jo. Petro Crescentio, & à memorato Picinello pag: 66.

CCCLXV.

CAIMUS BERNARDINUS.

Beatus Frater Bernardinus Caimus Mediolanensis, ex Ordine Fratrum Minorum Observ. S. Francisci pietate, prudentiâ, & virtute insignis, cum post Guardianatus officium in Sancto Monte Sion laudabiliter expletum, Provinciam repeteret, quæreretque anxius locum aliquem repræsentandis Dominicæ Crucis Mysteriis ad Terræ Sanctæ similitudinem idoneum, in Montem Varalli Oppidi, Diœcesis Novariensis incidit, quem attentè contemplatus, cum sibi magis, magisque placeret, cum à suis respectivè Dominis dono sibi dari petiit. Ut igitur primùm voti compos effectus est, Sacrum Cœnobium Sanctæ Mariæ de Gratiis dicatum, in margine Mastellonis amnis inter Montem ipsum, atque Varallum Oppidum ædificari curavit, quod Anno Domini MCDXCIII. omnibus suis numeris absolutum, sibi traditum est, cum tunc præfatæ Provinciæ Mediolanensis Vicarius Provincialis esset, à Varalli Communitate. Itaque tum in itinere ad Montem, tum in gyro, & supra Collem Ecclesias, Ædiculas, Oratoria, & quam plura Sacella construere cœpit, ut in ingressu hujus devoti Montis rectè legatur appositum hoc distichon:

HÆC NOVA JERUSALEM VITAM, SUMMOSQUE LABORES,
ATQUE REDEMPTORIS SINGULA GESTA REFERT.

Quapropter tam aucta fuit, tamque in dies augetur erga sacram solitudinem devotio, tamque copiosa Benefactorum in exstruendis novis Sacellis, augendoque ornatu impendia fuerunt tributa, quemadmodum etiam splendidè opitulata est in ædificanda regali Janua ipsa Sacra Majestas Regis Sardiniæ, ut divulgatâ Sacri Montis famâ per totum Christianum Orbem, ex universis Provinciis ad adorandam Christi Passionem, devoti homines undequaque evocentur. Porrò cum ob frequentiores Turcarum infestationes, inter Patres Croatos, & Bosnienses controversia suborta esset, præfato Beato Fratri Bernardino, generale Capitulum Aquilæ in Aprutio sub Reverendissimo Patre Francisco Samsone Anno MCDXCV. celebratum, litem dirimendam commisit. Ea tandem deffinitione utrique Genti gratissima feliciter completa, & confirmata, Varallum reversus est, ubi multis pressus laboribus, auctus meritis, cessit è vita, miraculis non paucis ornatus, ibique sepultus est die nona Februarii Anno MCDXCVI. Ejus Sacrum Caput honorificè asservatur in Sacello Sepulcri Christi apud ipsum Varalli Montem, & à confluentibus invisitur, eo quod patenter sit expositum.

Habemus de ipso:

I. Conciones Quadragesimales, quæ MS. servantur in Bibliotheca Beatissimæ Virginis Annunciatæ Varisii.

II. Conciones per Annum. MSS ut supra.

Sic Martyrologium Franciscanum ad diem IX Februarii, & in Annotatione ad idem §. 3., & 4. Gonzaga de Origine Seraphicæ Relig. part. II. VVading. Tom. VII. Annal. ad Annum MCDLXXXIII. §. 30. ad Annum MCDXCVI. §. 5. pag. 56, & Aroldus multis in locis citatis Tom. II. Epit. annal. in Indice littera B.

CCCLXVI.

CAIMUS HIERONYMUS.

Hieronymus Caimus Bartholomæi II. & Margaritæ Abduæ filius, Benedicti Equitis Hierosolymitani frater, Anno MDLXXXII. inter Juris Consultos Collegiatos hujus Urbis adscribitur, deinde Anno MDXCII. Patriæ Præfectus, & pro eadem ad Catholicum Regem Orator, Officii SS. Inquisitionis Consultor, hinc Regii Fisci Patronus, mox Extraordinariorum Redditaum Quæstor creatus est. Demum lato clavo decoratus, & in Supremum Italicarum rerum Consistorium Consiliarius, Mediolanique Provinciæ Regens à Potentissimo Rege Philippo IV. adscitus, munus hocce gravissimum admirabili prudentia, & integritate supra quartum lustrum administravit. Discipulum habuit celeberrimum Tapiam, de quo parum infra sermo erit. Anno verò nostræ Reparationis MDCXXVII. Matriti fato concessit.

Porrò hoc Eulogium tanto Viro in Sacra Eustorgiana Æde positum fuit:

HIERONYMO CAIMO BARTHOL. F.
PATRITIO MEDIOLANENSI
IVRISC. EX COLLEGIO SELEC. IVD.
PRAEFECTO VRBIS AEDILITIA POTESTATE
AD PHILIPPVM IV. HISP. REGEM, MED. DVC.
PRO PATRIA SVA LEGATO
ADVOCATO FISCI
QVAESTORI EXTRAORD. REDDIT.
SENATORI
REGIO IN IIS QVAE PERTINENT
AD RES ITALAS
ALIISQVE GRAVIORIBVS QVIBVSQVE
CONSILIARIO
PIETATE FIDE SCIENTIA RERVM VSV
MODERATIONE
MORVM SVAVITATE CONSPICVO
VIXIT ANN. LXIX. DECESSIT XVI. KAL. SEPT.
MDCXXVII.
OTHO CAIMVS GASPARIS F. SENATOR
PATRVO OPT. MER. P.

Audiat Lector, quid Carolus Tapia ei dicans suas Decisiones Supremi Italiæ Senatus, h. c. Consilii Italiæ Matriti, impressas Neapoli MDCXXVI. in Nuncupatoria Caimo nostro in eodem Consilio Regenti, scripserit: „ Quæstiones à Supremo Italiæ Senatu decisas, dum in illo inter cæteros Consiliarios assiderem, summa, qua potui, diligentia collegi, *tua sectatus vestigia, qui plurimas eruditione plenas, & nullis parcendo laboribus collegisti*, obsequium, quod tibi debeo, à me exigebat, ut illas expectarem. Sed cum sæpius de illis imprimendis tecum egissem, & reluctantem audivissem, meque subditorum utilitas impelleret, ut eas prælo darem, nescio coactus, an libenter id egerim, dedi tamen, ut Te quem Collegam, atque Præceptorem colui, provocarem.

Scripsit igitur:

I. Decisiones Supremi Consilii Italiæ ante Tapiam, sed adhuc ineditas.
II. Tractatum de Regia Visitatione ad usum Regis Catholici, auctore Hieronymo Caimo Mediolanensi, in Supremo Italiæ Consilio Regente, cum Notis & Observationibus Francisci Maradei JC. Neapolitani. Extat in lib. cui titulus: Practicæ Observationes ejusdem Maradei. *Neapoli, apud Mosca, 1705. fol. pag. 350.*
III. Consilium pro excusandis Medicis Collegii Mediolanensis ab onere annuali. Extat in Cod. Statut. atque Privileg. ejusdem Collegii partim edit. & partim MS. qui servantur in Biblioth. PP. Eremitar. Excalceat. S. Aug. prope Templum SS. Cosmæ, & Damiani, sign. H. V. 28
IV. Allegationem in materia hæreditatis, paginarum 58. apud Soliveiam, & plures apud alios.

Extat ad eum Epistola Aquilini Coppini dat. Id. Januarii MDCXIII. in qua ei mittit suam Orationem de Hispanicæ Monarchiæ amplitudine in Scholis Palatinis habitam.
Binæ etiam leguntur ad eum Epistolæ Stephani Guaschi Vol. III. pag. 4. & 179.
Lucillius Terzagus de Regentis Hieronymi Caimi, ejusque fratrum laudibus Carmen composuit.
Ejus Vitam scribere incepit Carolus Antonius Belcredius, extatque Fragmentum in Cod. sign. A. num. 103. in Archivo Monach. S. Ambrosii hujus Urbis.
Videndus Sitonus pag. 168. Art. 685.

CCCLXVII.

CAIMUS MARCUS ANTONIUS.

Patrem habuit Marcus Antonius celeberrimum Petrum Paulum Caimum, qui in Mantuæ Principis Aula magna cum laude versatus, ejusque Castra secutus, mox in Patriam, & in Aulam Ludovici Sfortiæ regressus, fortissimi Ducis nomen meruit; Matrem autem Margaritam Corvinam. Cum à teneris annis humanioribus litteris operam dedisset, ad Patavinam Academiam ad capessendam juris Scientiam accessit. Strenuè deinde in altera Bituricensi ita se gessit sub Alciati disciplina, ut ordinarias Juris Civilis lectiones dictare, illi demandaverint Moderatores illius Academiæ. Sed nominis ejus fama in exteras gentes diffusa Bavariæ Ducis aures pervasit, ut ad Academiam Ingolstadii constituto honestissimo honorario eum traxerit. Inde in Ticinensi Gymnasio Professorium munus suscepit, & ingruentibus bellis in Insubribus ad docendum fuit vocatus in Patriam, & Collegio Nobilium Juris Consultorum adscriptus Anno MDLIV., deinde Cathedram Senatoriam hujus Metropolis assecutus fuit cum omnium plausu, atque ad Aulam Hispanicam in Supremo Consilio Regens constitutus. Hæc de ipso scripsit Marcus Litta in suo Opusculo de Urbe Mediolani: „ Est Marcus Antonius Caimus subtilissimus, eruditissimusque Jureconsultus, qui & apud Gallos, & in Ticinensi Academia summo cum honore Jus Civile interpretatus est, anno verò superiore Senatoria dignitate fuit exornatus, meritissimè quidem, propter singularem ejus prudentiam, doctrinam, probitatem, sapientiam, de quo ego versus hos scripsi:

Juris est firmum columen Caimus,
Est peritorum decus, huic patescunt
Cuncta, quæ magnas tenebras habere
Jura videntur.
Junctis doctrinæ probitas in illo,
Mira virtutum speciesque fulget.
Candidis blandus facit ac amicos
Moribus omnes.

Tantus Vir decessit Anno nostræ Redemptionis MDLXIII. In Æde SS. Angelorum Mediol. Sepulcro delecto, hunc sibi vivens titulum posuit:

PETRO PAVLO CAIMO
SVMMAE INTEGRITATIS VIRO
MARGARITAE CORVINAE AB ARETIO
ORIVNDAE
MATRONAE SPECTATISSIMAE
MARCVS ANTONIVS I. C. ET SENATOR
ALEXANDER I. C. IOH. ALBERTVS DECVR.
IOH. BAPTISTA PHILOSOPH. ET MEDICVS
FILII
PARENTIBVS OPTIMIS
SIBI POSTERISQVE SVIS
QVI SEDEM HANC
EVSTORGIANAE MAIORVM SVORVM
PRAETVLERINT
SEPVLCHR. PROXIMVM P.
VIXIT ILLE ANN. LXX. HAEC. LXXIX.
OBIIT ALTER AN. MDXXXIV.
ALTERA AN. MDLIX.

Hæc

Hæc de ipso habemus :

I. Tractatus in aliquot Titulos de Jurisdictione. *Francofurti*, 1544. *in 4*, & *Lugduni*, 1547.
II. Adnotationes in Titulos Codicis. *Francofurti*, 1544. *in 4*.
III. Enarrationes in Cod. de Restitut. in integrum. Extant in Tom. III. Tractatuum de Restit. in integ. *Francofurti*, 1586. *in fol.*

Aquilinus Coppinus Epistolarum lib. 6. pag. 118. dat ei Epistolam, quâ Orationem suam de Hispanicæ Monarchiæ amplitudine mittens, inquit : „ Aliquot exemplaria ad „ te censui esse mittenda, ut me tuæ virtutis, & inte- „ gritatis admiratorem hac qualicumque ratione tibi „ cognoscendam offeram. Hæc illi, cum apud Regem Catholicum Matriti Regens erat, ut diximus.

Legitur etiam altera ad eum Epistola Latina Francisci Cicereji in MS. Biblioth. fratrum Marchionum Vicecomitum.

Agunt de ipso, præter citatos Auctores, Gaudentius Merula in libro de Bello Erasmicano pag. 6. Landus de Senatoribus pagg. 176. & 229. Hieronymus Montius in sua Oratione, quam dixit in cooptatione Marci Antonii nostri in Collegio Jurisconsultorum, de quo suo loco, Sitonus pag. 113. art. 463., Gesnerus, & Frisius in suis Bibliothecis, nec non Abbates Ghilinus, & Picinellus, ille in sui Theatri T. II. iste in Athenæo pag. 408.

CCCLXVIII.

CAIMUS ZACCARIAS.

IN re Medica insudavit optimus Vir Zaccarias Caimus Pauli filius, ita ut Laureâ in Mediolanensi Patria acceptâ, inter Medicos Collegiatos cooptatus fuerit die III. Februarii Anno MDLXX. Bartholomæus Curtius pluries à nobis cum laude in medium prolatus, atque proferendus, hæc verba Sylvatici refert in laudem nostri Caimi. „ Tanta fuit illius in- „ genii, & doctrinarum excellentia, ut apud omnes „ Italos non modò, sed & Gallos, & Germanos in- „ ter Eruditos Eruditissimus, inter Doctos Doctissi- „ mus, interque Claros Clarissimus habitus sit. „ Principibus multis in his, quæ ad vitam pertinent, „ scriptis, & opere auxilio fuit &c. Forsan Sylvaticus indicare voluit sanitatem fermè desperatam Christiernæ Lotharingiæ Ducissæ redditam; vocatus etiam fuit pro eodem negotio à Rodulpho Cæsare, atque à Serenifs. Maria Austriaca Bohemiam usque post Nicolaum Boldonum, ut diximus in illius Vita. In Patriam redux Prothophysicus totius hujus Dominii efficitur à Philippo II. Rege Catholico, cui tanto honori Caimus respondit, ut tempore pestis, qua Mediolanum affligebatur Anno MDLXXVII. meritò laudetur à Centorio inter primarios suæ Patriæ defensores, atque adjutores. In Linguis Latina, & Græca optime excelluit, ideo Bernardinus Baldinus hoc Carmen de Zaccaria nostro composuit in suo Libro, Lusus inscripto.

Galenum Grajo, Celsum sermone Latino,
Pæonia medicum Pæona reddis ope :
Alter Galenus, Cornelius alter, & alter
Pæones; atque tuum par tribus extat Opus.
Quod si non totidem nosset Camutius artes;
Unus pro cunctis docte Caime fores.

Cathedram Moralis Philosophiæ obtinuit in Scholis Canobianis hujus Metropolis Octaviano Ferrario defuncto, de quo nos dicturi sumus suo loco. E vivis excessit Anno MDXCVI. Jacet in Ecclesia Parochiali Sancti Joannis Laterani, ubi erat sequens Inscriptio, quæ Barbarorum more in Templi restauratione dissipata fuit, ut alibi factum est. Ipsam nobis servavit supralaudatus Curtius.

ZACHARIAE CAIMO
E COLLEGIO MEDICORVM MEDIOLANI
QVI ARISTOTELIS AETHICEN
ET POLITICEN
IN CANOBIANA SCHOLA PVBLICE DOCVIT
A PHILIPPO II. REGE HISPANIARVM
ARCHIATER PROVINCIAE MEDIOLANI
ELECTVS
VTRVMQVE MVNVS SVMMA CVM LAVDE
AD EXTREMVM VSQVE VITAE DIEM
SVSTINVIT
CHRISTOPHORVS ET IOANNES PAVLVS
CAIMI
HAEREDES FRATRIS NEPOTES
B. M. POSVERVNT
VIXIT ANNOS LXXX.
OBIIT ANNO MDXCVI.

Plura certè scripsit Auctor noster, ut à quibus diximus, & infra dicemus, facilè agnoscitur, sed tantùm supersunt :

I. Consultationes Medicæ. Reperiuntur in Collectaneis Josephi Lautembach. *Francofurti, apud Johannem Sartorium*, 1705. *in 4*.
II. Jo. Northmanni Diatriben de Usu Medico Microcosmi evulgavit, teste Cl. Mangeto in sua Biblioth. Scriptor. Medicor. Tom. III. pag. 3.

Picinellus etiam ex supradictis Versibus Bernardini Baldini arguit aliud Opus Græco-lat. composuisse Caimum nostrum, qui ab Hercule quoque Cimiliocto laudatus fuit III. Epigrammatibus, quorum secundum exscribere duxi, ut Lector videat, quod idem Poëta Caimum hortatus fuerit, ut sua scripta in lucem ederet.

Qui tibi materiam, tibi qui suggessit & artem
Utramque eximiam denique Phœbus adest.
Insinuat lateri se se facunda Thalia,
Quæ tibi concinnat Laurea serta comis.
Circuit expediens rapidos jam fama volatus,
Murmurat inflato sæpius ore tuba.
Quid cessas Chayme ista sinu depromere scripta?
Quid frustrare, precor, tot pia vota juvat?
An quod fama tuos cineres prævertat abhorres?
An merita ingenii præmia ferre negas?
Non capiunt Stoicæ tam tristia dogmata chartæ,
Quare age, prome tua hæc demque scripta sinu.

Ex MSS. Biblioth. Marchionis Vercellini Mariæ Vicecomitis.

Ei dicavit Jo. Baptista Carcanus Opus suum de Musculis Palpebrarum, oculorum motibus inservientium, de quo brevi dicturi sumus. Joannes Jacobus Bossus Ticinensis Caimo nostro inscripsit suum Librum de Hyppocratis, atque Aristotelis decretis, Anno MDXCIV. ipsumque in Epistola Nuncupatoria summopere laudat.

Præter supracitatos Picinellum pag. 516. Curtium pag. 166. & Mangetum litterâ C. videndus est etiam Mercklinius de Scriptis Medicis pag. 1053.

CALCUS. V. CHALCUS.

à CALIO HIERONYMUS. V. BLANCONUS.

CCCLXIX.

CALIMERUS AMBROSIUS.

ANceps diu fui, an Ambrosium Calimerum è numero Scriptorum Mediolanensium detrahere debuissem, aut in alterum dubiorum, sive minoris notæ Auctorum elenchum rejiciendus esset; ejusdem illius cognominis nullum inter Mediolanensium familiarum nomenclaturas inveni, nec de isto aliud mihi datum fuit reperire, præter id, quod nobis protulit Abbas Picinellus in suo Athenæo testibus Moriggia, & Bugatto. Audiat igitur, Lector benevolus, verba eorumdem. Primus siquidem in libro Nobilitatis Mediol. lib. III. cap. VI. sic loquitur : „ Oltre di questi, sono „ stati ancora alquanti Milanesi Compositori d'Historie, „ come Ambrogio Calimeri, Andrea Alciati, ed al- „ tri Autori, i quali, benchè abbiano scritto in ol- „ tre altre Opere, nondimeno trattarono ancora del- „ le Antichità, e delle cose famose di Milano.

Fere

Ferè eadem verba repetit in Historia Mediolanensi lib. I. cap. LIX. Bugattus verò de Calimero sermonem habet in sua Historia Universali pagg. 10. & 50. & signanter in ista, dum de Imperatoribus Romanis, Consulibus, Tribunis, &c. agit, qui Mediolanum quandoque venerunt, habet: „ secondo chè diligentemente ânno notato Raimondo Marliani, Ambrogio Calimeri, Gaudenzio Merula ec. Ætate igitur hîc memoratorum Auctorum apparet vixisse Calimerum, atque scripsisse:

I. Historiarum Libros.
Ex supracitatis, uti legitur in Athenæo Picinelli pag.22.

CCCLXX.

CALVENZANUS JOANNES ANTONIUS.

IN illata ab Hæreticis magna Catholicis vexatione in Helvetia optimum duxit vigilantissimus Pastor Ecclesiæ Mediolanensis Cardinalis Federicus Borromæus, instante etiam Orthodoxæ Fidei studiosissimo Præsule Verallo, Apostolicæ Sedis Nuncio, quatuor Viros, doctrina, atque pietate illustres ex SS. Ambrosii, & Caroli Oblatis ad eas partes mittere, ut Incolas Vallium Diœcesibus Comensi, & Curiensi subjectos, nec non Catholicam Fidem colentes in ipsa firmarent. Inter eos fuit Joannes Antonius Calvenzanus Mediolanensis, qui tam fervidè, tam prudenter in hoc munere se gessit, ut Apostolus Helvetiorum nuncupari meruerit. Verbis non tantum pro salute animarum Gentis sibi commissæ laboravit, sed & operibus, studiisque, nam Doctrinam Christianam, aliaque Opera Ascetica, & ad mores componendos aptissima ex Italico in linguam vernaculam illius Regionis vertit, aliaque composuit, quæ res certè cum difficillima foret aliis, nam ipsa de pluribus est variis linguis permixta, ita satis proficua doctis, indoctisque illis evasit. Nos quoddam specimen istius linguæ damus in titulis subsequentibus librorum, quos Vir iste evulgavit. Rexit primùm Ecclesiam Loci Inveruni, Diœcesis Mediolanensis, qui ab Urbe XIV. mill. distans voluptuosis nundinis Autumnalibus plurimum celebratur, nam illuc frequens est Nobilium concursus; tum ad alteram transiit Oppidi Besati, ejusdem Diœcesis, atque tempore, quo Urbem, Ducatumque Mediolani Pestis vexavit, scilicet Anno MDCXXX. ad Cœlum migravit.

Inter alia, quæ Typis dedit, hæc, ut jacent descripsimus titulo tenus:

I. Johan Antoni Calvenzano Prer Oblat, & Doctur della foingia Scrittira, Curt mossament, & introvidament de quellas causas, las qualas scadin fidevel Cristian è culpant da faver, soventer che mossa la Santa Baselga Catholica Romana. *In Milaun Tier Ils Stampadors dil Arcivesgieià*, 1611. *in* 8.

II. Bref Apologetica enten la qual l'Auctur renda la raschun perchei havend bandunau la doctrina di Calvin, haigi raischerd la credientscha Catholica. *Schquitschau an Milan. Tier ils Stampadurs dil Arcivesgeu*. 1612. *in* 12.
In hoc Opusculo Auctor non tantùm Conversionem cujusdam, Calvini errores sequentis, ad Fidem Catholicam narrat, sed quibus rationibus ad id facere compulsus fuerit.

III. Dottrina Cristiana.

IV. Meditazioni divote per ogni giorno della Settimana.

V. Alia Opuscula Ascetica.
Ita asserit Picinellus in Athenæo pag. 263.

CCCLXXI.

CALUSCHUS HIERONYMUS.

HIeronymus ex illustri Caluschorum Mediolanensi Familia, Anno ætatis suæ vigesimo, Sæculo simul, & terrenis opibus relictis, Capuccinorum albo se fecit adscribi. Vir fuit mirificæ austeritatis, & abstinentiæ, mentis puritatem, ac vitæ innocentiam studiosissimè coluit: ejus oratio fuit tam assidua, ardens, & sæpissimè mentis fervore redundans; ut etiam in itinere, rapido cursu ad arborum, ac stipitum complexus, tanquam ebrius Divino amore ferretur. Lugdunensem, ac S. Ludovici Provincias à fundamentis erexit, & ejusdem Lugdunensis Provinciæ Commissarius Generalis institutus, impositum sibi onus maxima animi virtute, consilio, prudentia administravit; præclaris etiam humilitatis, paupertatis, patientiæ, ac totius regularis observantiæ præstatis exemplis. Præterea singulari doctrina, ac in Divinis Scripturis eruditione refulsit, ingentique, tam in privatis, quàm in publicis Concionibus dicendi vi à Deo donatus, suos Auditores facilè ad fletus, & ad pœnitentiæ lachrymas provocavit, & quamplurimos Hæreticos in Gallia ad Catholicam Fidem perduxit. Miraculis, ut fertur, ac etiam spiritu prophetico clarus, multis in virtutis studio annis consumptis, ad præmia evolavit in Conventu Capuccinorum Lugdunensi Anno MDLXXXIV.

Scripsit:

I. Trattato della Povertà de' Frati Minori. In eodem sunt plures Declarationes Summorum Pontificum ad illius perfectam Observantiam spectantes.

II. Quadragesimale integrum. MS in fol. servatur in Bibliotheca Lugdunensi apud Suos.

III. Sermones de Sanctis. Vol. II. MSS in fol. ibidem.
Videndus Boverius Tom. II. Annal Capuccinorum ad Annum prædictum, & Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum à Fr. Dionysio Genuensi contexta edit. II. pag. 154.

CCCLXXII.

CALUSCHUS THADDÆUS.

THaddæus Caluschus Mediolani natales ex honestissimis Parentibus habuit, à quibus optimè educatus Religioni Eremitanæ S. Augustini se vovit, cujus Habitum sumsit in Conventu S. Marci hujus Metropolis. Ibi pietate, & studiis deditus post cursus Philosophicos atque Theologicos optimè exantlatos Cathedram in eisdem facultatibus ex decreto suorum ascendit, & munere ipso peregregiè adimpleto Regens, atque Magister efficitur. Deinde Verbum Dei tam doctè, tam feliciter disseminavit, ut Concionatoris eximii nomen in tota ferè Italia obtinere meruerit. Uno verbo, tam prudenter, tam probè Thaddæus noster semper se gessit, ut in Comitiis generalibus suæ Religionis Anno MDCIC. habitis in Secretarium Generalem totius Ordinis electus fuerit. In eodem officio perstitit usquequo morbi causa ad Patriam ex Medicorum consilio redire coactus, aëris beneficio in pristinam sanitatem se restituerit. Tot præclaris dotibus excultus, illico Nobilium, doctissimorumque Virorum animos sibi facilè conciliavit, atque Consultor SS. Inquisitionis, librorumque revisor efficitur; ipsum etiam tanti fecit Eminentiss. Cardinalis Archintus Mediolani Archiepiscopus magni nominis, ut suum Examinatorem Synodalem eum voluerit; sed nec ab istis, nec ab aliis curis detentus unquam studia reliquit usque ad suæ vitæ finem, qui fuit Anno MDCCXX. die XXI. Aprilis, ætatis suæ LXIII. uti facilè videre est à quibus scripsit, videlicet:

I. Varie notizie molto utili per facilitare l'intelligenza, e lo studio della Sagra Scrittura, con una Dissertazione dell' ultima Pasqua di Gesù Cristo, dedicata al Sig. Card. Giuseppe Archinti Arcivescovo di Milano. *Milano, per l'Agnelli*, 1708. *in* 8.

II. Esame della Religione protestante, o sia pretesa Riformata, dedicato al Sig Card Erba Odescalco, Arcivescovo di Milano. *Venezia, per il Corona*, 1720. *in* 4.

III. Lettera ad un Amico, che contiene una Risposta generale a tutte le ragioni, che furono addotte in difesa de' Riti della Cina, *sine loco, Anno, & Typographo*.

IV. Dissertazione sopra la Maddalena. MS. in 4. extat in Bibliotheca S. Marci Mediolani.

V. Dissertazione sopra le Sibille. MS. ibidem.

VI. Prediche Tom. I. in fol. ibidem.

VII.

VII. Panegirici Tom. I. in fol. ibidem.
VIII. Risposta alla Critica fatta sopra la suddetta Lettera ad un Amico, intorno a i Riti Cinesi.
A Suis.

CCCLXXIII.

CAMBIAGUS CHRISTOPHORUS.

EX Cambiaga Familia Mediolanensi plures Viri docti tam in Jurisprudentia, quàm in Medicina, aliisque liberalibus artibus floruere, ut facilè videre est in sæpius laudato Opere Sitoniano, & alibi; nescio igitur, quibus tabulis fultus Clarissimus Arisius Christophorum nostrum inter Scriptores Cremonenses enumeraverit; audiamus quid de ipso dicat Sitonus noster in suo Theatro Nobilit. Mediol. p. p. num. 102. „ Codex Manuscriptus Anni circiter MCDLXXVII. „ repertus in Bibliotheca Ven. Capit. Canon. Ordin. „ Metropol. Mediol. Basilicæ, cui titulus: *Registrum* „ *Officiorum, quæ à Mediolani Ducibus distribuun-* „ *tur*, sign. ✠. num. 83. in fol. pag. 28., & 31. „ suppeditat nobis post enumerationem Consiliario- „ rum ad Consilium Secretum, Secretarios etiam ad „ idem Consilium Secretum, inter quos numeratur „ Christophorus de Cambiago MEDIOLANENSIS. Mihi etiam asseruit ipse Sitonus, quod Cambiagus noster Patrem habuerit Jacobum, & quidem Mediolani natum, uti in suis Schedis certius apparet. Ego verò ex MS. quem vidi in Bibliotheca Ambrosiana, ut infra, cognovi floruisse Cambiagum ipsum Sæculo XV., atque ad Conventum Augustanum Legatum à Galeatio Maria, Mediolani Duce, missum fuisse. Vir certè fuit magni faciendus, in arduis negotiis, & in lingua Latina summè edoctus, ut ex ejus Oratione manifestè apparet, nec non Poësi apprimè deditus ex Carminibus suis eruitur. Quæ scripsit, sunt:

I. Ad Sanctissimum Fridericum Romanorum Imperatorem pro Illustrissimo Principe Galeatio, Mediolani Duce, Christophori Cambiagi Oratio in Conventu Augustæ Anno MCDLXXIV. die XXII. Julii. Ad calcem sic legitur: „ Composita in Augusta die .... Julii MCD- „ LXXIV. ubi tunc Majestas Imperatoris residebat. Extat in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ in 4. sign. T. num 20. paginarum 15. minutissimè scripta.
II. Epigrammata varia.
III. Erotica Desperatio.
Quam insinuat Laur. Legatus in fragmentis sui Lycæi Herculis reperisse M S. apud V. C. Ovidium Montalbanum Bononiensem in antiquo variarum lucubrationum Volumine peringenti, quod *Palladium eruditioni inscribitur*.
In Libro 28. Epist. 6. Franciscus Philelphus commendat Christophorum, dum ipsum veteris disciplinæ memorem, & officiorum expertus fuit.
Videndus Arisius in Cremona Litterata Tom. I pag. 301.

CCCLXXIV.

CAMERARIUS ALOYSIUS.

MIrandum certè non erit, si mihi advenæ homini, ut alibi jam monui, omnes non occurrerunt Mediolanenses Eruditi in hoc Opere inserendi, ut par fuerat; Quis enim tot exotica cognomina Familiarum præsertim extinctarum, & quas neque Sitonus, neque Curtius, neque Picinellus memorant, pro Mediolanensibus accepisset? Id præcipuè contigit mihi in Cameraria Gente, quam nunquam certè Mediolanensem arbitrari licuisset, nisi fortè fortuna sæpius citata, sæpiusque laudanda Comitis Octavii Archinti Collectio Monumentorum Familiarum hujus Urbis eam mihi obtulisset. Hujus cognominis insignes Viri fuere Ugo, de quo paulo post agendum, Rodulphus, qui in celeberrima pace Constantiensi memoratur circa Annum MCLXXX. Actiolinus, atque Beltramus, quorum occurrit mentio in tabulis alterius pacis Anno MCCXXVI. inter Eccelinum de Romano, & Mediolanensem Rempublicam, aliasque Italicas Civitates, teste Torello Saradia JC. Veronensi in suis Annalibus. Neque minorem sibi peperit laudem Aloysius, cujus hîc res gestæ sunt proferendæ. Cum enim Ubertus Pirovanus Mediolanensis Archiepiscopus Jura Sedis suæ in unum Codicem redigenda curaret, Virum hunc præstantissimum, additis etiam Lanfranco, atque Arialdo de Badagio, quos in Supplemento hujus Bibliothecæ laudabimus (nimis enim serò ad nos eorum pervenit notitia) ad difficillimam hanc provinciam Anno reparationis humanæ decimo post millesimum ducentesimum assumpsit. Id cum sedulo perfecisset, compilavit cum sociis Aloysius noster,

I. Jura Archiepiscopatus Mediolanensis, & in unum Volumen collegit.
II. Librum Consuetudinum ejusdem Archiepiscopatus, inter quas legitur Nomenclatura eorum, qui Archiepiscopum Romam proficiscentem comitari deberent.
De eo Corius, aliique à prædicto Comite Octavio Archinto recensiti.

CCCLXXV.

CAMERARIUS UGO.

CUm aliis XII. Reipublicæ Mediolanensis Consulibus, qui Anno MCLXXII. Urbem hanc rexerunt, quorum nomina debita cum laude loco suo inserenda curavimus, non mediocre sibi comparavit nomen Ugo Camerarius. Eo magistratum gerente amplificata sunt mœnia novæ Urbis post Oenobarbi excidium reviviscentis, novumque militiæ genus institutum nomen dantibus, quotquot inter Mediolanenses juventæ viribus florebant, ut vicinos conserta manu hostes debellarent, atque à Friderico institutos Comites extirparent. Tam strenuè se gessit in Consulatu Camerarius hic noster, ut denuò ad id munus Anno MCLXXXV. assumptus fuerit, cum Pinamonte Vicomercato, aliisque Clarissimis Viris. Legationem Patriæ nomine ad Fridericum ipsum hoc Anno functus est, & rebus cum eo compositis Mediolanum reversus, Cives omnes publico decreto adstringi curavit, ut cuncti ab octavo ad septuagesimum ætatis annum, Cæsari auxilium ad Jura Imperii recuperanda præstarent, & in Augusti Ærarium tercentas libras quotannis inferrent. Ab Henrico etiam Romanorum Rege pro Mediolanensi Repub. cum Collegis plura obtinuit, dignus propterea, qui Anno MCXCVII. cum Pagano Turriano Consul renuntiaretur. Prudentiam Ugonis plurimi à Concivibus suis habitam, hæc evincunt:

I. Statuta Patriæ renovata, & aucta Anno MCLXXII.
II. Edicta plurima eodem Anno edita, inter quæ memoranda Lex: Ne quis Fridericum nominaret nisi Schismaticum sub pœna amputationis linguæ, de qua in Bultraphio etiam diximus.
III. Leges pro novo Militiæ genere conscribendo.
IV. Edicta alia non pauca Reipubl. Mediolanensi utilia, Anno MCXCVII. promulgata.
Commendant tantum Virum Gualvaneus de la Flamma l. b. XIII. cap. 902. & 948 Corius, Bossius, & Chalcus à Comite Octavio Archinto in Collectaneis suis Monument. Famil. Mediol. Vol. I. citati.

CCCLXXVI.

CANALIS BARTHOLOMÆUS.

BArtholomæus Canalis, Modoëtiæ natus Anno MDCV. à prima adolescentia castitatem perpetuam vovisse dicitur. Institutum Clericorum Regularium D. Pauli Anno MDCXXVII. professus est. Severioribus studiis infirmæ valetudinis ergo vacare non potuit. Post susceptam peregrinationem Sacrorum Italiæ locorum, solitudinis studio in recessu Montis Acuti se abdidit. Ibi divinis vacans contemplationibus tres illos libros Meditationum conscripsit pro singulis anni diebus, qui primùm Mediolani promulgati sunt, deinde Venetiis, Romæ, Taurini, ac etiam in exteras linguas translati. Collegio Modoëtiensi per triennium præfuit. Aliud quoque egregium Opus piissimum, quod inscribitur Veritas aperta circa res præsentes, & futuras, quod editum est Mediolani

lani post ejus mortem sub auspiciis Eminentissimi Colloredi. Laudatur à Cardinali Gabriello Fulienſium Ordinis Viro tum doctrina, tum pietate præstantiſſimo. Insignis virtutis famam sibi superstitem Canalis reliquit. Obiit die XXIII. Januarii MDCLXXXIV. ætatis suæ LXXIX. Modoëtiæ, ubi ad ejus Funus magna populi frequentia convenit.

En tituli supradictorum Operum, prout jacent:

I. Diario Spirituale, ovvero Meditazioni per tutti li giorni dell' anno. T. III. *Milano*, *Roma*, atque alibi. IV. verò editio est *Milano*, *per il Malatesta*, 1714. T. III. *in* 12

II. La Verità scoperta al Cristiano. T. III. *Milano*, *per il Malatesta*, 1694. *in* 4.
Nova hujus Operis editio Venetiis nunc adornatur.
Ita à Suis, & à Picinello pag. 67.

CCCLXXVII.

De CANARO ANTONIUS.

CAnarum Oppidum est ad ripas Verbani Lacus in Ditione Mediolanensi, unde cognomen habuisse videtur Antonius iste. Jurisprudentiam plurimum coluisse Opera ejus demonstrant; sed ignotus omnino fuit Picinello, Sitono, ceterisque omnibus, qui de Scriptoribus Jurisprudentiæ Mediolanensibus egerunt. Primus igitur ego Virum hunc proferam, quem non omittendum fuisse Lectores eruditi pro certo judicabunt. Ex editione sequentis Voluminis eum in vivis fuisse opinamur circa medium Sæculi XV.

Scripta ejus habemus:

I. De Instrumentorum executione. *Mediolani*, *apud Scizenzeller*, 1493. *in fol.* Extat etiam in Tomo V. Tract. Magn. pag. 39.
II. De Insinuationibus. Ibid Tom. VI. pag. 273.
III. De Quæstionibus. Ibid. Tom. XI. pag. 195.
IV. De Excusatione sine mandato. Ibid. pag. 308.
Videnda Historia Typographica Mediolanensis Clariss. Saxii.

CCCLXXVIII.

CANDIANUS ANGELUS.

INter celebriores Mediolanenses Medicos meritò enumeratur Angelus Candianus Joannis Jacobi filius, qui Collegium Physicorum suæ Patriæ ingressus est die XII. Septembris Anno MDXII. Archiater fuit Francisci Secundi Sfortiæ Mediolanensium Ducis, nec non à Consiliis, & tantùm fama ipsum extulit, ut à Serenissima Hungariæ Regina Maria Austriaca, dum in Belgio Gubernatricis munus agebat, vocatus fuerit ad sanitatem ei reddendam, quod tam feliciter ei evenit, ut ab ipsa Consiliarius, & Medicus suus primarius renunciatus extiterit, sicuti legitur in Diplomate à sæpius laudato Curtio relato in Opere de Medicis Scriptoribus Mediolanensibus; nec ibi liberalitas illius Principis se compescuit, sed redeuntem in Patriam Angelum nostrum, non tantum regiè donatum voluit; sed ipsa urgente Cæsar Carolus Quintus ejus frater annuam ducentorum Aureorum Pensionem Candiano tribuit ex redditibus Cameræ totius Mediolanensis Ducatus, in quo tunc imperabat, ut ex ipsius Mandato, quod refert per extensum Curtius supramemoratus, dato in Oppido Montisoni die XXVIII. Augusti Anni MDXXVII. dignum lectu, ut merita nostri Auctoris melius dignoscantur, quem iterum ipse Cæsar honoribus cumulatum voluit alio Diplomate Niciæ die XXI. mensis Maji MDXXXVIII. exarato, in quo Candianus Comes Palatinus declaratur; etiam hoc videndum est in supradicto Libro Bartholomæi Curtii ad literam transcriptum. Doleo interim, quod nullum de tanto Viro superstes Monumentum suæ virtutis Lectoribus meis offerre possim, nisi quod à Moriggia scriptum fuerit, ut infra: Nullatenus ex hac Collectione expungendus erat absque invidiæ nota; nam etiam Hieronymus Cardanus celeberrimus ita de ipso locutus est in Libro de Vita propria Cap. 12 „ Erat (Candianus) „ Medicus eruditissimus, qui primas apud Principem „ nostrum in Patria, & apud Pannoniæ Reginam in „ Belgio obtinuerat partes. Vir maximæ authorita- „ tis, & si quid ad rem facit, opulentus. Obiit verò Redemptionis nostræ Anno MDIX., atque Tumulum habuit in Templo S. Mariæ Pedonis hujus Urbis, cum hac Inscriptione:

ANGELO CANDIANO
FRANCISCI II. SFORTIAE MEDIOLANI
DVCIS
MEDICO ET PHILOSOPHO NOBILISSIMO
QVEM OB FAMAE CELEBRITATEM
CVM MARIA PANNONIAE REGINA
ACCIVISSET
PER EVM DESPERATO MORBO LIBERATA
PRINCIPEM EIVS ARTIS DECLARAVIT
ET IN CONSILIVM ELEGIT
MAGNIS HONORIBVS ET PRAEMIIS
CONSTITVTIS
QVEM PROPTEREA CAROLVS QVINTVS
IMPERATOR
MVLTIS MAGNISQVE MVNERIBVS
ET DIGNITATE COMITIS PALATINI
AVXIT ATQVE ORNAVIT
VIXIT ANNOS LXXVI. MENS. VIII. DIES XV.
FABRICIVS FILIVS
PATRI B. M. POSVIT.

Teste Moriggia in suo Supplemento Cap. 12. scripsit:

I. Opera Medicinalia.
II. Aliaque ad eruditionem spectantia,
III. Nonnulla etiam de Astrologia.
Mirum est quod Cl. Mangetus in sua magna Bibliotheca Scriptorum Medicorum, Candianum hunc non intulerit, etsi in Curtio pag. 63, & in Athenæo Picinelli pag. 33. ipsum videre potuisset.

CCCLXXIX.

CANEPARUS JOANNES MARIA.

JOannes Maria Caneparus Insuber, patria Mediolanensis, ex Ordine celeberrimo Prædicatorum, atque Domus Sancti Eustorgii Alumnus, Sæculo XVI. vergente clarissimus fuit, variisque apud Suos functus muneribus, Pœnitentiarium etiam egit Mediolani in Trullo, & per totam Diœcesim Sanctæ Inquisitionis Officii Vicarium Generalem. Vivebat etiam num Anno MDLXXIX. quo scripsit, ac edidit:

I. Scudo inespugnabile de' Cavalieri di Santa Fede della Croce di S. Pietro Martire. *Mediolani*, 1579. *in* 12.
Hæc exscripserunt ad verbum à Picinelli Athenæo pag. 307. PP. Eccard, & Quetif in eor. Biblioth. Scriptor. Ord. Prædicatorum, T. II. pag. 255.

CCCLXXX.

CANEVESIUS JOANNES ANTONIUS.

CAnevesiam Familiam antiquissimam esse in Urbe Mediolanensi cognoscet Lector ex his, quæ in Oldebrando ejusdem Gentis homine post modicum dicemus. Occurrit nunc Joannes Antonius Nepos alterius Joannis Antonii Francisci I. Galliarum Regis Physici. In Archigymnasio Ticinensi non tantum litteris operam dedit, sed etiam Rectoris munus exercuit. Cum autem magna Eloquentiæ, atque Poësis laude floreret, ab Affidatorum cœtu expetitus est, ut in eorum numerum conferetur. Utriusque Juris, Cæsarei scilicet, ac Pontificii Lauream consecutus, Juristarum

ristarum Collegium in Patria nobilissimum ingreditur Anno MDLXVI. Vitam cum morte commutavit Anno Salutis nostræ Sæculi Decimi sexti ultimo. In præfati Archigymnasii Papiensis Jurisperitorum Collegio legitur Scriptoris hujus Elogium his verbis:

IOANNIS ANTONII CANEVESII
MEDIOLANEN. PATRICII
IVRISCONS. RECTORIS II.
OB GESTVM MAGISTRATVM
ANNO MDLXII. M. IVLII.

Supersunt ab eo composita:

I. Carmina Italica atque Latina inter alia Affidatorum.
II. Plura alia Carmina MSS apud Suos extitisse asserit Crescentius in secunda parte Amphiteatri MS. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

CCCLXXXI.

CANEVESIUS OLDEBRANDUS.

URbis Mediolanensis post Oenobarbi excidium è ruderibus suis renascentis instaurationem Viri præstantissimi curarunt, de quibus sæpe jam sermo nobis incidit. Nunc Oldebrandus Canevesius sibi debitam laudem jure postulat, qui Anno MCLXXII. Consulatum Patriæ gessit. Militiæ igitur, & civilis vitæ studia ad hostes Insubrum comprimendos, Civiumque mores optimè curandos, & tenuit, & promovit, ut utriusque præsidio facultatis nova Civitas gloriosius resurgere, firmiusque posset consistere. Anno MCCIV. Prætor Mediolani electus est, additisque Viris Clarissimis Gulielmo Pusterla, Tacio Mandello, Dominico Burro, Danesio Cribello, atque Manfredo Ossa infra memorandas Leges evulgavit; Cum ergo Consulatus munere esset insignis simul cum aliis verè Patriæ Patribus conscripsit Anno MCLXXII.

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ renovata, & aucta.
II. Edicta plurima ab ipso eodem anno cum sociis Consulibus edita, inter quæ Lex illa adversùs Friderici I. fautores, uti Schismatici, pronunciantes, de qua jam sæpe sermonem habuimus.
III. Leges ad novum militiæ genus instituendum pertinentes.
IV. Edicta alia ab eo promulgata, ut supra, Anno MCCIV. De eo Gualvaneus de la Flamma, Corius, aliique à Co. Octavio Archinto in Collect. Monum. Famil. Mediol. citati.

CCCLXXXII.

CANEVESIUS TIMOTHEUS.

TImotheus Canevesius satis antiqua stirpe Mediolani, natus Minorum, quos Observantes Reformatos appellamus, institutum sub ipsis adolescentiæ primis annis amplexus est. Theologicis disciplinis in Provinciis Neapolitana, & Romana perceptis, ad alios è Cathedra, atque è suggestu docendos meruit promoveri. Sacri Oratoris officium in Mediolanensi Provincia non paucos annos exercens mirum quot Christo animas lucrifecerit. Ter quoque ad Missionarii munus obeundum ad Infidelium conversionem curandam, vel Neophitos in Christi fide firmandos. Primum igitur in Illyricum perrexit, sed persequentibus Barbaris Italiam repetere coactus, ex Majorum decreto Byzantium se contulit, mari trium mensium spatio detentus, sævientibus adversùs Apostolicum Virum & procellis, & Piratis. Terrâ quoque cum iter ageret varia tulit incommoda, à Turcis non rarò intentatâ nece. Eò cum pervenisset die Sancto Evangelistæ Joanni sacro, Conciones habere cœpit in Templo Sanctæ Mariæ, cui cognomen Draperii, quod strictiores Observantes Reformati vulgò dicti colunt. Præter Christianorum Principum Constantinopoli degentes Legatos, avidè dicentem audiebant Fideles omnes tam Latini, quàm Græci, atque non rarò Turcæ quoque. Toto Quadragesimæ tempore Verbum Dei populo ministravit, annoque in sacro munere peracto, terrestri via cum Cæsareo Nuncio in Christianorum oras regrediens, quadrimestre suscepit iter, Viennamque pervenit. Post brevem quietem Venetias cum transiisset, classem reperit jam paratam ad afferendum Insulæ Cretæ sub Turcarum armis laboranti subsidium; ideoque Innocentii X. Summi Pontificis indulto, cum sex aliis ejusdem Ordinis Sociis militum eò tendentium animas curaturus navigavit in Cretam; verùm fractus laboribus, & febri pressus tertio Italiam revisit. Regressus igitur Mediolanum vix reparatis viribus, in Metropolitana Sacros Codices ex Ambone festis diebus interpretatus est octo fermè annos. Idem præstitit in Templo sui Instituti, vulgò il Giardino, per biennium. Sexies Adventus tempore, & quater Quadragesimales in patria Conciones habuit. In aliis quoque Urbibus Italiæ, atque Delmatiæ triginta annos integros Apostolicum Officium præclarissimè gessit; ejusque rei gratia bis in Belgium, & Gallias, sæpe quoque Romam evocatus est. Varia etiam Cœnobia rexit, scilicet Trivilii, Sexti, & Sancti Ambrosii ad Nemus in suburbio, cui Olitorum nomen est inditum. Plura sunt, quæ tantus Vir conscripsit, videlicet:

I. Descrizione del Sagro Monte della Vernia, dedicata al Cardinale Alfonso Litta. *Milano*, 1672. *sine Typographi nomine in fol.*, ferè Atlantico, cum variis figuris ære incisis.
II. Lezioni Scritturali spiegate nel Duomo di Milano sopra i viaggi de' Patriarchi Abramo, Isacco, e Giacobbe. *Milano*, *presso il Monza*, 1654. *in* 4.
III. Della Concezione di Maria Vergine. *Milano*, *presso il Rolla*, *in* 4.
IV. Expositio Regulæ S. Francisci. Ibid. *apud Gariboldum*, *in* 4.
V. Compendium Turani de Privilegiis Regularium, *in* 24.
VI. Alcune Divozioni a S. Antonio di Padova.
VII. Due Sermoni del Sagro Chiodo. *Milano*, *presso il Monza*, 1652. *in* 4.
De eo Picinellus pag. 503.

CCCLXXXIII.

à CANOBIO EVANGELISTA.

COgnomen Evangelistæ istius nescio an fuerit verè Canobium, aut à Canobio (quod est Oppidum ad Lacum Verbanum in Ducatu Mediolanensi) vocari se fecisset dum in Religionem Capuccinorum ingrederetur. Hic, cùm ob præclaram ejus doctrinam, prudentiam, multarum rerum peritiam, & singularem vitæ sanctimoniam tam in Umbriæ, quàm in plerisque aliis sui Ordinis Provinciis ad supremos honores fuisset assumptus, magnamque inde laudem, ac nominis celebritatem sibi comparasset, Anno MDLXIV. in Generalem Ministrum communi omnium consensu electus est. Sanctissimè commissam sibi Religionem gubernando, summamque in Regulari observantia ubique servanda & amplificanda sollicitudinem impendendo, perfectissimi Evangelici Pastoris simulacrum prætulit. Gregorio XIII. Pontifici Maximo fuit admodum familiaris, magnoque ab illo habitus est in honore. Interfuit Concilio Tridentino, & in difficillimis Sacræ Synodi rebus, præsertim contra Hæreticos, enodandis, plurimùm Patres illos suo consilio, doctrinâ, ac prudentiâ juvit, atque in Religionis negotiis pertractandis, & pro dignitate ac rerum pondere gravissimis, sapientissimum virum se ostendit. Antequam Seraphicum Abitum induisset, Clericali militiæ nomen dederat, & inter primos sui temporis Canonistas, ac Sacri Jurisperitos consultissimus habebatur. Quare scripsit, & elaboravit Latinè Opera, ut infra. E vivis excessit Perusiæ Anno MDVC. ætatis suæ LXXXIV.

I. Consulta varia in Jure Canonico.
II. Annotationes in libros Decretalium. *Mediolani*, 1591.

Ejus.

Ejus Vitam descripsit Boverius Tom. II. Annalium Capuccinorum.
Ex Bibliotheca Scriptorum Ord. Minorum S. Francisci Capuccinorum à Fr. Dionysio Genuensi contexta. Edit. II. pag. 102.

CCCLXXXIV.

à CANOBIO FRANCISCUS.

FRanciscus à Canobio Capuccinus alter Mediolanensis Provinciæ Alumnus; Vir vitæ perfectione, sanctisque moribus illustris, summus paupertatis, humilitatis, atque honestatis amator, divini cultus admodum studiosus, regularis observantiæ validus propugnator fuit; qui vitæ austeritate, & abstinentia rigidus, totum ætatis suæ tempus in jejuniis, & orationibus usque ad extremum senium consumpsit. Obiit Mediolani in veteri Conventu Sancti Victoris Anno MDLXX. ætatis suæ LXXXV., Religionis LXVII. Scripsit Italicè, posterisque reliquit:

I. Volumen Chronographicum, in quo fidelissimè exaravit res gestas ab initio, ac Religionis Capuccinorum primordiis à viris illustribus usque ad Annum MDLXX. Ex quo Zacharias Boverius Annalium Capuccinorum Historiam partim desumpsit.
Ejus honorificè meminit idem Boverius T. I. Annalium.
Ex Bibliotheca Scriptorum Ord. Minorum S. Francisci Capuccinorum à supradicto Fr. Dionysio Genuensi contexta. Edit. II. pag. 114.

CCCLXXXV.

CANOBIUS AMBROSIUS.

FAmilia Canobiensis florebat jam in hac Urbe à Sæculo XV. ut in Antonio infra recensendo videbimus. Ambrosium nostrum, qui Congregationem celeberrimam Canonicorum Lateranensium adivit, non invenio nec in Rosini Licæo, nec in Abbatis Picinelli Athæneo memoratum. Quæsivi apud Suos, nec non in Monumentis ipsius Familiæ, ut aliquid Lectoribus meis exhibere possim, juxta institutum, de illius studiis, dignitatibus, atque saltem de anno emortuali, sed frustra: Accipiant igitur quod, etsi parum, de eodem dare mihi licuit, nam si in sequentia illius ingenii monumenta non incidissem, adhuc illius nomen in tenebris lateret. Hæc scripsit, & quidem eleganti stylo:

I. Orazione di Ambrogio Canobio Milanese, Canonico Regolare Lateranese nella venuta del Reverendissimo Padre Don Callisto da Vicenza, Rettore Generale della suddetta Congregazione l'Anno MDLXXII. nel Monastero di Porto di Ravenna al Padre Abate Don Cornelio Allegri Vicentino Abate di Porto. MS. in 4. in Bibliotheca Sanctæ Mariæ Passionis Mediolani.
II. Carmina Italica in laudem ipsius Abbatis D. Callisti. Extant in eodem MS.
III. Carmina alia, tam Italica, quàm Latina. MS. justæ molis in 4. extat in eadem Bibliotheca, signat. num. 181.

CCCLXXXVI.

CANOBIUS ANTONIUS.

NOn parum decoris Familiæ Canobiensi auxit, augebitque semper Antonius, de quo nobis hîc institutus est sermo; nam etsi plures alii etiam antiquis temporibus militiâ, Togâque clarissimi inter Canobios enumerentur, (ut dixi parum antea in Ambrosio, cum Anno MCCCXXX. floreret Guido unus ex Consiliariis, seu Mediolanensis Reipublicæ Decurionibus, ut vidi in Archintea Collectione); attamen noster virtute, & scriptis nulli est postponendus currente Sæculo XV. Filius fuit Jacobi, & fratrem habuit Bartholomæum, utrique Nepotes eximii Pauli Scholarum Canobiensium hujus Urbis Institutoris, de quo jam egit Cl. Saxius in Libro de Studiis Litterariis

A Mediolanensium, & Nos etiam infra. Anno MCDLXVI. Antonius munere Secretarii in Senatu secreto fungebatur, uti ex Instrumento Notarii Francisci de Perego. Vir certè in litteris tam soluta, quàm stricta oratione eruditissimus, qui à Bernabove Carcano in Epistola ei inscripta Litteratorum Lux, & eximia virtute præditus vocabatur. Mihi interim metipsi gratulor, reperisse in Bibliotheca Ambrosiana ejus Scripta lectu dignissima, quæ libenter primus hîc offero, videlicet:

I. Antonii Canobii Mediolanensis Dialogus de Amore: Quæstio est inter Luchinum Toscanum, Obizonem Castillionæum, & Jacopinum Ursinum, an possit quispiam propriæ uxoris amore detineri. Præponitur Epistola ejusdem Antonii homini magno atque persplendido Simonino Ghilino: Anno MCDXXXIII. Kalend. Octobris. Est in MS. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. M. num. 44 in 4. pagg. 24.

B

II. Carmen de Victoria Regis Aragonum contra Barbaros, sic inscribitur: „ Antonius Canobius S. P. D. „ Jacobo Pellegti Valentino Doctori ac Regiæ Majestatis Aragonum Consiliario. Composui, Doctor & Vir „ Clarissime, nonnulla Carmina in memoriam, atque „ commendationem ejus belli, quod Serenissimus Princeps tuus Aragonum Rex cum Barbaris, non absque „ sempiterna ejusdem gloria nuper sanctissimè quidem „ gessit. MS. in fol. sign. H. num. 48. in supradicta Bibliotheca Ambrosiana.
III. Epistolæ ejusdem III. Latinæ ad Bernabovem Carcanum datæ Anno MCCCCXXXIII., de quo suo loco, satis eruditæ. Extant in supradicto MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. H. num. 48.
IV. Aliæ ad Antonium Panormitam, nec non ad alios Viros doctos. Extant in altero MS. Ambrosiano sign. H. num. 49.
Plures aliæ Epistolæ Virorum præstantissimorum ad Antonium Canobium reperiuntur in eisdem MSS., inter quos Cosmæ Raymundi Cremonensis I. Data Avenione Anno MCCCCXXXII. Kal. Novembris, in qua ei mittit Libellum de laudibus Eloquentiæ, quem Canobio nostro inscripsit, qui est etiam in eod. Codice.

C

Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis Venetæ anni 1502. in fol. adest una Antonio Canobio scripta ad pag. 48.

CCCLXXXVII.

CANOBIUS CÆSAR.

CÆsar Canobius antiquissima Mediolanensi Familia, de qua in Antonio diximus, genitus, tametsi nunquam Theologiæ, vel Sacris Litteris operam dedisset, tamen quæstiones ad Theologiam ipsam, Divinosque Codices pertinentes tam benè calluit, atque tractavit, ut non Laicus visus fuerit, atque in Aromataria Taberna nutritus, sed in Lycæis multorum annorum spatia percurrisse. Optimis præditus moribus, Evangelicæ perfectionis cupiditate flagrans, omnibus, quæ possederat, renunciavit; in eam tantùm rem toto pectore intendens, ut animæ suæ, aliorumque salutem sedulus curaret. Pauperes largè erogatis eleemosynis fovens, Templorum Visitator assiduus, Sacramentorum frequentiâ, vitæque laudabilis exemplo toti præluxit Urbi. Sed etiam superstitem sibi pietatem cupiens, hæc Opuscula composuit:

D

E

I. Della necessità, e frutti della Dottrina Cristiana; Dedicato al Sig. Cardinale Cesare Monti Arcivescovo di Milano. *Ibi, apud Ramellatum*, 1635. *in* 8.
II. Orazioni, Ragionamenti, e Rime Spirituali. *Ibid. apud Malatestam*, 1635. *in* 8.
III. Breve Scala per salir al Cielo. *Ibid. apud Ghisulphum*, 1639. *in* 8.
IV. De' beni, e frutti dell' Ubbidienza.
V. Come i Figliuoli sono tenuti ad ubbidire a' loro progenitori.
VI. De' danni, che provengono dalla disubbidienza.
Hæc III. extant MSS. in Biblioth. Ambros. in Cod. signato D. num. 362. in fol.
Videndum Picinelli Athenæum pag. 138.

CCCLXXXVIII.

CANOBIUS PAULUS.

DE Paulo Canobio alibi diximus, & nunquam de tanto Viro satis dictum erit; nam ei debet hæc inclyta Metropolis, quam mihi facilè licebit secundam Patriam charissimam appellare, fundationem publici Gymnasii, à conditore suo Canobiani nuncupati, ubi in dies Logicæ, Moralisque Philosophiæ per præstantissimos Viros Præcepta traduntur, ut ex ipsius Testamento condito de Anno MDLIII., præcitatique Gymnasii institutione Anni MDLIV., in quibus tutelam, moderationem, & præfecturam ejusdem clarissimo Jurisperitorum Collegio demandavit. Patrem habuit Paulus noster Franciscum Juris Consultum Collegiatum Mediolanensem,& Nobilibus Decurionibus ipse adscribitur Anno MDXIII. Arborem genealogicam tanti Viri texuit, & perhumaniter mihi communicavit amicissimus, & pluribus titulis summè charus Cl. Sitonus, quæ incipit à Beltramo de Canobio Anno MCCCL. Mediolani florente, & certè plures Viri insignes reperiuntur in serie suorum, utpote Jacobus Pauli nostri Abavus, Ducalis Prætor insignis Oppidi, & Castri Trivilii Anno MCDXXXIV. atque Decurio Mediolani Anno MCDXLVI. Petrus etiam Delegatus ad jurandam fidelitatem Duci Mediolani Anno MCDLXX. ut alios prætercam. Obiit Paulus Anno MDLVII. & inveni scripsisse:

I. Commentaria in Aristotelem de Moribus.
Ita legitur in Epistola Francisci Cicereji, quod Opus idem ille misit ad Octavianum Ferrarium. Est inter Epistolas Cicereji, quæ MSS. servantur in Musæo Marchionum Vicecomitum, ut infra dicemus.

II. Edidit Librum, cui titulus: Il Trono vacante nell'Imperio ec. di Lanfemio Fecchi (nomen fictum) quem cum Epistola nuncupavit ipse Paulus Marchioni Vercellino Mariæ Vicecomiti.
De eo, præter Sitonum Art. 246 agunt Saxius, Curtius, & ferè omnes, qui de Viris doctis, ac de Patria Mediolanensi benemeritis tractant.

CCCLXXXIX.

De CANTIANO ANDREAS.

ANdreas alterius Andreæ de Cantiano filius, ut ipse in Testamento, quod infra memorabimus, asserit, die ultima Novembris, quæ Sancto Apostolo Andreæ, & Sancti Ambrosii Baptismi memoriæ dicata est, Anno CM. in locum Landulphi Archiepiscopi Mediol. ante dies XXIV. defuncti ordinatus est, electionem ejus confirmante Leone V. Pontifice Maximo. Urbem plaudente Populo per Comensem Portam ingressus, Archiepiscopatus possessionem iniit. Pauperum curam, & in eos liberalitatem usque adeò exercuit, ut munificentiam suam sibi superstitem cupiens, Hospitale, & Ecclesiam Sancti Raphaëlis Archangeli, quæ nunc Parochialis est, non procul à Metropolitana Basilica, extruxerit, & dotaverit. Cum hanc Ecclesiam annos sex, & menses tres laudabiliter administrasset, decessit pridie Kal. Martii, & in Basilica Sancti Ambrosii apud Prædecessores suos sepultus est.

I. Ejus litterarum ad Regimbertum Vercellensem Episcopum, quibus ad Ipporediensem Episcopatum ordinandum ab eo petit Valfredum ejusdem Ecclesiæ Subdiaconum, meminit Regimbertus ipse in litteris Formatis, five Canonicis ad eundem Andream datis Anno CMIV. quibus Valfredi ejusdem mores, & aptitudinem ad munus Episcopale testatur. Has e vetustissimo Codice Vercellensi Franciscus Bernardinus Ferrarius exscripsit, & Opusculo suo de Antiquo genere Ecclesiasticarum Epistolarum lib. I. cap. V. inseruit; & ex eo Baluzius Tom. II. Capitul. Reg. Francor. fol 1575.

II. Ejusdem Andreæ Testamentum conditum Anno CMIII. XI. Januarii, in quo multa ad Historiam Mediolanensis Ecclesiæ utilia, ex Archivo Monasterii S. Radegundis intulit in Collect. Diplomat. Mediol. Nicolaus Sormanus Biblioth. Ambros. Doctor. Incipit:
„ Ego in Dei nomine Andreas, licèt indignus, Ar-
„ chiepiscopus S. Med. Ecclesiæ filius bonæ memoriæ
„ item Andreæ DE CANTIANO &c. In eo, Monasterio VVindelindæ, quod nunc appellatur S. Radegundis, legat, & donat Hospitale, & Ecclesiam S. Raphaëlis à se ædificata.
Hoc Testamentum se vidisse etiam asserit Chalcus Hist. Patriæ lib. V.
Ex eodem Documento constat in hujus Archiepiscopi cognomine sphalma Ughelli, & aliorum, qui Andream è Lampugnana nobili Mediolanensi gente ortum fuisse scribunt, cùm se ipse de Cantiano dicat; & fides concidit ejus Epitaphii, quod Continuatores Ughelli protulerunt ex Valiano, Morandino Bevilaquio sibi à secretis fidelissimo ab Andrea posui; quoniam ex ipsa phrasi nescio quid eo Sæculo recentius subolet, nisi certiora proferantur.

CCCXC.

CANTIANUS BENEDICTUS.

BEnedictus Cantianus Mediolanensis natus Anno MDCIV. Ordinem Canonicorum Regularium Lateranensium ingressus est Anno MDCXX. Pr. Non. Feb. Jam in Braydensi Gymnasio litteris excultus fuerat sub doctissimis Viris, præsertim Puteo, & Emmanuele Thesauro. Agente Celso Dugnano inter Canonicos prædictos cooptatus in Canonica Sanctæ Mariæ Passionis habitum sumsit. Confecto Philosophiæ, & Theologiæ curriculo Placentiæ, Ravennæ, ubi Auditores habuit Eminentissimos S. R. E Cardinales Verospum, atque Capponium; Cæsenæ, & apud Insulas Diomedeas Theologicas artes tradidit in Monasterio Tremitano, cum Dialecticam in Caforetano docuisset. Lucæ, Mediolani, Auximi, Ravennæ, Forocornelii, & alibi sacras ad Populum Conciones habuit non fine plausu. Decessit Mediolani Anno MDCLII.

Scripsit plura, sed tantùm Typis cusa extant:

I. Il Celeste Orfeo, Panegirico per S. Frediano. *Lucca, presso Pellegrino Bidelli*, 1640. in 4.

II. L'Aquila coronata: Applauso nell' esaltazione al Generalato de' Canonici Regolari del Reverendiss. Padre D. Alessandro Troilo. *Bologna, per il Ferroni*, 1646. in fol.

III. L'inscritta Colonna, Panegirico per S. Ubaldo, all' Eminentissimo Principe Federico Cardinal Sforza. *Bergamo, per Marc' Antonio Rossi*, 1650. in 4.

IV. In obitu Illustriss., & Reverendiss. Cardinalis Serræ Oratio. *Ravennæ, apud Johannellos*, 1624. in 4.
Ode gemina incerti Auctoris in ejus laudem extat ibid.
Agit de eo Rosinus in Lycæo Lateran. lib. 2. pag. 130., & fusè Picinellus in suo Athenæo pag. 78.

CCCXCI.

CANTIANUS STEPHANUS ANTONIUS.

COngregationi Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus fuit Stephanus Antonius Cantianus, & inter eruditos ejusdem cœtus Viros sibi famam promeruit, non parvi momenti laborem suscipiens, cui insudavit cùm Bibliothecæ Ambrosianæ Collegio adscriptus, Doctoris in eo munere fungeretur. Servabantur ibidem in Tomos redactæ Sancti Caroli Borromæi Epistolæ; quarum Indicem, immo Summarium conficere Cantianus suscepit. Primo Volumine per ordinem alfabeticum redegit illas ab Anno MDLX. ad MDLXXVII. conscriptas; quod opus, adjutore sibi assignato Dominico Philippo Vico ejusdem Collegii Doctore, prosecutus est usque ad Annum MDLXXXIV. Non ita tamen absolutus hic labor censendus est; quoniam præsenti Sæculo earumdem Epistolarum suppellex admodum crevit, inductis ad eamdem Bibliothecam pluribus aliis, quibus Volumina, quæ ultra XXXVI. vix numerabantur,

ad LXXX. redacta sunt, non recensitis aliis ad Oecumenici Tridentini Concilii absolutionem spectantibus, & ad Catholici Orbis Principes missis, quarum in S. Caroli Vita supra mentionem feci. Expectat igitur tam foecunda sacræ eruditionis seges messorem suum, quam si in seriem materiarum, aut alfabeti distributam reperissem, mihi insudandum non fuisset in cæteris evolvendis, uti facilè Lectoribus meis innotescet. Non parum interea debemus Cantiani nostri laboribus, quòd primus iste viam aperuerit, quam alii sequantur, & expectatam quandoque metam attingant. Ne debita igitur laude fraudetur Cantiani nomen, hîc illud æternitati commendare decrevi, postquam etiam Cl. Bosca dignam ejusdem fecerit mentionem.

Hæc scripsit ergo:

I. Indicem, sive Summarium Epistolarum D. Caroli Borromæi ad Varios, & Variorum ad ipsum in primo Volumine ab Anno MDLX. usque ad MDLXXVII., in secundo ab hoc Anno usque ad MDLXXXIV.

II. Il Giudice disappassionato, Orazione detta in Duomo all' aprirsi i Tribunali. *Milano, appresso il Monza, 1665. in 4.*, dedicata al Cardinale Litta.

III. Orazione in lode di S. Carlo Borromeo. MS. in Ambrosiana inter impressos *in 4.*

Agit de eo, ut diximus, Petrus Paulus Bosca in Libro de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, nec non Picinellus in Athenæo pag. 497.

CCCXCII.

CANTONUS ANGELUS.

UTinam Abbas Picinellus nobis melius indicasset Librum, seu Collectionem Inscriptionum ab Angelo Cantono factam post celeberrimum Andream Alciatum, scilicet penes quem saltem servabatur, ut Respublica Litteraria frui potuisset tanto labore, sicut nunc gaudet de Novo Magno Thesauro Antiquarum Inscriptionum à Clarissimo Ludovico Antonio Muratorio in IV. Volumina congestarum, & forsan ipse non parum auxilii percepisset; sed & Picinellus, & Monggia Sæculo parum curioso vixere, ideoque nos nimis jejunos reliquerunt. Aliud igitur ab iisdem discere non potui, nisi quod Cantonus noster inopportuna morte raptus fuerit adhuc juvenis die XXIV. Novembris, Anno MDXCIV. Fides sit ergo penes ipsos de Opere Angeli Cantoni sic inscripto:

I. Inscriptionum Antiquarum Collectio amplissima post Alciatum MS.

Ita scripsere memorati Moriggia in Nobil. Med. lib. 3. c. 15., atque Picinellus in Athenæo pag. 33.

CCCXCIII.

CANTONUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Cantonus, Patriâ Mediolanensis, ex Ordine Fratrum Capuccinorum in sua Mediolanensi Provincia Prædicationis munere satis clarus extitit, qui magna etiam cum doctrinæ, ac profundioris ingenii fama Sacram Theologiam pluribus annis exposuit, & ob singularem ejus in rebus agendis prudentiam ad Provincialatus munus, & dignitatem assumptus, non minori sollicitudine, ac regularis observantiæ zelo illam decoravit. Oh invidam Eruditis Viris oblivionem! Quo vixerit Sæculo, quo functus fuerit Anno, quis proferet?

Scripsit:

I. Declarationem omnium Mysteriorum, quæ continentur in Sacrosancto Missæ Sacrificio. *Mediolani, 1642. in 4.*

Ejus meminit VVadingus de Script. Ordinis Minorum.

Ex Bibliotheca Scriptorum ejusdem Ordinis S. Francisci Capuccinorum à Dionysio Genuensi contexta Edit. II. pag. 183.

CCCXCIV.

CANTONUS PETRUS.

GEns Cantona Mediolani floruit Sæculo XII., teste Crescentio, qui Inscriptionem Equiti Gratiano Cantono refert positam Anno MCXVIII. in Templo Sancti Sepulchri hujus Urbis. Petrum nostrum ex Epistola nuncupatoria Libro Hieronymi Lucini præfixa, de quo parum infra loquemur, agnovi Auditorem fuisse Marchionis Vasti. Studiis Legalibus sedulo incumbens, Andream Tiraquellum, nec non celeberrimum Alciatum in Consultationibus, aliisque Operibus Juridicis imitatus est eruditione, atque optimo Latino stylo contextis. Pluries ad amplissimum Senatorium munus gerendum fuerat postulatus, sed annis, & molestis infortuniis onustus è vivis excessit in Ædibus Sancti Petri Glassiatensis. Bartholomæi Petri hujus filii mentio est in Sepulchrali Inscriptione posita Catharinæ Leuciæ ejusdem uxori in Basilica Apostolorum, nunc Sancti Nazarii, quam e Collectione Comitis Octavii Archinti hîc exscribo:

B. M. CATHARINAE LEVCAE CANTONIAE
QVAE SVPER INSIGNEM PVDICITIAM
ET FIDEM
CAETERASQVE NOBILIVM FAEMINARVM
DOTES
REGIVM ACV PINGENDI OBLECTAMENTVM
MIRIFICE ILLVSTRAVIT
SVOQVE EXEMPLO ALIIS MATRONIS
RESTITVIT
BARTHOLOMAEVS CANTONIVS
PETRI FILIVS
PATRICIVS MEDIOLANENSIS
CONIVGI INCOMPARABILI
PETRVS IC. ET FRANCISCVS EQVES
MATRI OPTIMAE ET PIENTISSIMAE
VIXIT ANNOS LIX. MENSES I. DIES IV.
DECESSIT EIDIBVS SEXTIL. MDCI.

Supersunt ex ipsius Scriptis:

I. De definitione liber Anno MDXXIV. editus.

II. Allegationes Juris plurimæ.

III. De homicidiis & aliis criminibus excusandis Tractatus. Extat inter Opera Carpani de pœnis homicidii &c. *Francofurti, 1610. in fol.*

Inter Epigrammata Benedicti Sociaci extant varia in laudem Petri Cantoni, cui inscriptus est etiam liber sextus eorumdem Epigrammatum.

Ei nuncupavit Hieronymus Lucinus librum suum inscriptum: Christi humani generis Servatoris Genethliacon, impressum Casali Majori 1595.

Joseph etiam Laurentius dicavit Petro Cantono Dissertationem XXXV. libri I. Polymathiæ, ibique ipsum laudat non solum uti J. C. primi nominis, sed etiam uti Mediolanensium Antiquitatum Cultorem eximium.

Videndi sunt Moriggia in Nobilitate Mediol. Lib. III. Cap XV. Borserius in Supplem. Cap. XI. Crescentius supradictus in parte II. MS. in Biblioth. Marchionum Fratrum Vicecomitum, atque Picinellus in Athenæo pag. 459.

CCCXCV.

CANTOVA JO. ANTONIUS.

JOannes Antonius Cantova, natus in Oppido Intræ ad ripas Verbani Lacus, Societatem Jesu ingressus in flore adolescentiæ attulit secum auream indolem, perspicax ingenium, & eximiam pietatem, quam apud Suos diligenter excoluit virtutibus eodem Instituto convenientibus. Exactis cum magna laude consuetis inferiorum classium magisteriis, ad Missiones Indicas profectus est speciali Dei vocatione, mense Aprili Anno MDCCXVII., quamvis infirma admodum valetudine. Mexici Theologiam universam publicè propugnavit cum plausu. Inde ad Philippinas Insulas transiens docuit in Urbe Ma-

Manilæ Theologiam Scholasticam. Hinc ad Latro- A
num Insulas digressus Missionarius, & aliorum socio-
rum Director in rerum omnium penuria Apostolicis
laboribus vineam illam Domini diu excoluit. De-
mum in Carolinas insulas penetrans, Evangelium
Christi primus illis barbaris gentibus prædicavit, feli-
ci per aliquod tempus successu, pluribus Baptismo
expiatis, & Catholica lege instructis. Donec ab
Idololatris crudeliter occisus suo purpuratus sangui-
ne ad æternitatem transivit. Antequam ex Italia
discederet scripsit, vulgavitque de suo Patruo librum
cui titulus:

I. Sancta vita, & mors Aloysii Cantovæ Canonici Sancti Stephani Majoris. *Mediolani, apud Josephum Pandulphum Malatestam*, 1717.

Reliqua ejus Opera MSS. quamplurima deperdita sunt. B
Ita à Suis.

CAPELLA. V. CAPRA GALEATIUS.

CCCXCVI.

CAPELLUS PHILIPPUS.

DIstinguendas esse duas Familias Mediolanenses,
quarum una Capra, seu Capella vocata est, de
qua infra dicemus, & altera de Capellis, monet in
Collectione centies à nobis referenda Comes Octavius
Archintus. Virorum ex hac gente Eruditorum tan-
tummodo occurrit unus hîc commendandus; Phi-
lippus videlicet Capellus. Is non modicæ doctri-
næ ornamentis insignis fuit, ideoque Anno MCCCLI. C
inter Sapientes eos electus est, quibus Joannis Vice-
comitis Archiepiscopi Mediolani Domini authoritate
mandatum fuit, ut Municipalia Jura hujus Urbis in
unum Volumen colligenda, & ordinanda debitis
emendationibus castigata curarent. Id summo labo-
re, & fide effectum est, eoque anno promulgata
sunt à Philippo cum sociis loco suo laudandis

I. Jura Municipalia Mediolani collecta, ordinata, & emendata.

Ex Monumentis Co. Octavii Archinti.

CCCXCVII.

CAPIS JOANNES.

IN Oppido celeberrimo Oscellæ, vulgò dicto *Do- D
mo d'Ossola*, olim Metrocomia Lepontiorum, in
Ducatu Mediolanensi, cujus quidem tam veteres,
quàm recentiores Geographi meminerunt, ortus est
Joannes Capis Vir non spernendæ eruditionis. Plu-
res enim annos in Ticinensi Archigymnasio legalibus
studiis intentus, Græcas etiam calluit Litteras, in
quibus quantum profecerit, ex infra laudando Vo-
lumine satis aperte Lectores agnoscent Laureæ in
utroque Jure honore percepto in Patriam reversus
est, cujus Jura, & Privilegia non tantum legum præ-
sidio (publico enim Decreto Patronus in Foro le-
ctus fuerat) sed doctis etiam laboribus sarta tecta
servare studuit. Filium habuit Franciscum, qui
perfectioris vitæ desiderio flagrans, Seraphicum in- E
ter Minores, quos appellamus Conventuales, susce-
pit Institutum; & tantam nactus est apud Suos eru-
ditionis, atque prudentiæ famam, ut post minores
in Ordine gradus ad regendam Provinciam Daniæ
assumeretur. Quid in Genitoris sui Operum edi-
tione præstiterit, infra commemorabimus. Cete-
rum Joannis ingenium in his lucubrationibus adhuc
vivit.

I. Varon Milanes. Recusum est hoc opus. *Mediol.* 1606 Illud Auctor composuit, dum legum studiis Ticini vacaret; idque sibi proposuit, ut plebeja, & apud Insubres magis usitata vocabula ex Græcis, atque Latinis fontibus profluxisse comprobaret. Auxit Librum notationibus, ac additionibus bene multis Josephus Milanus, quem ubi locus dabitur, dignis laudibus prosequemur; illumque Typis denuo tradidit hoc titulo: *Priscian da Miran de la parnontia Milonesa*.

II. Memorie della Corte di Mattarella. *Milano*, 1673. Opus est historicum, ex gravibus, variis, vetustisque Monumentis erutum, in quo Privilegia, vicissitudines, aliaque id generis ad Patriam suam spectantia protulit. Illi conscribendo insudabat jam ab Anno MDCXXXI. Huic Volumini Epistolam ad Lectores præfixit Franciscus Scriptoris filius supra commendatus.

Meminerunt Auctoris nostri Villegas in Præfatione ad Statuta Vallis-Antigor., & Cotta in Musæo Novarien. pag. 141. Francisci autem idem Cotta loc. cit. pag. 121.

CCCXCVIII.

De CAPITANEIS ALOYSIUS.

FAmiliæ duæ Mediolanenses de Capitaneis, & de Cattaneis vocatæ, frequenter promiscuæ inter se reperiuntur, ideo non parum diligentiæ opus fuit in illis rectè secernendis, & adhuc nescio an hoc rectè fecerim. Illa de Capitaneis quandoque à variis hujus Dominii locis, atque etiam exteris appellatur, nempe de Arsago, de Valliano, de Vitoduno, de Scalve, & similibus, quæ postea Mediolani sedem suam fixere, ut infra videbimus; ego nullo alio ordine servato, quam nominis post cognomen tantùm de Capitaneis appositi, ipsos Lectoribus meis profero, qui si aliquem inter eos non de Capitaneis, sed de Cattaneis appellari voluerit, me contradicentem non habebit, & Cattaneos, sive illos de Cattaneis juxta alfabeti legem reperiet suo loco. Congregatio igitur Monachorum Cisterciensium, in qua nunquam defuere Viri litteratissimi, mihi primùm suppeditat Aloysium de Capitaneis Mediolanensem, qui Anno MDXLII. ipsam ingressus est. Ad omnimoda Studiorum genera, præcipuèque Ecclesiastica ita se contulit, ut à præstantioribus sui ævi Theologis subtilissimus vocari meruerit. Tam vivaci ingenio præditus fuit, ut Scholarum Magister, & Parisiensis Doctor celebraretur. Legationem pro Suis obivit ad Summum Pontificem, Sanctumque Virum Pium V. pro negotiis ipsius Ordinis tractandis, in quo munere peregregiè se gessit. Anno verò MDLXXVI. die X. Septembris Mundo valedixit, ut asserit Rusca in Compendio Viror. illustrium Cisterciensium, & post se reliquit Opera sequentia:

I. Homeliarum in Evangelia Liber.
II. Sermonum de Sanctis Volumen.
III. Orationum Liber.
IV. De rebus diversis antiquis, & novis Volumen.

Ita ex supradicto Roberti Ruschæ Opusculo pag. 45., & ex Picinelli Athenæo pag 403.

CCCIC.

De CAPITANEIS CAMILLUS.

FAmiliam, unde in lucem prodiit Mediolani Camillus hic laudandus, apud Monumentorum Insubriæ Collectores nunc Cattaneam, nunc de Capitaneis de Valiano dictam reperimus. Plures hæc Gens protulit Viros, quibus ob jurisprudentiæ decus, atque avitæ Nobilitatis meritum, celeberrimum Mediolanensium Jurisconsultorum Collegium patuit, ut videre licet in Cl. Sitoni Chronico. Ab his non degener Camillus Gasparis, & Thomasiæ Burræ Conjugum filius, cum præclaros in litteris, legibusque progressus fecisset, & Laureæ ornamentum esset consecutus, Regio Diplomate Capitalium rerum in Insubri Dominio Præfecturam nactus est. Aliquot post annos ad majora vocatus munera, inter Amplissimos conscriptos Patres recensetur, Anno scilicet Æræ Christianæ MDLXXVI. Tum Cremonensi Populo Prætor datus, vix incœpto muneris sui Anno secundo maximo cum bonorum omnium mœrore sublatus est die XVI. Februarii, Anno Salutis nostræ MDLXXVIII.

Hora.

Horatius Landus inferius citandus hanc in Basilica Sanctorum Naboris, & Felicis, vulgò Sancti Francisci, positam Inscriptionem refert ad Tumulum Parentum his notis:

D. O. M.
GASPARI CATTANEO VALIANO
VIRO FIDE ET PROBITATE PRAESTANTI
ET THOMASIAE BVRRAE
LECTISSIMAE FOEMINAE
PARENT. OPT.
GINEPRIAE CACIAE VXORI DVLCISSIMAE
ET IVLIAE ET HORTENSIAE CAMILLAE
FILIOLIS CARISSIMIS
ET SIBI
CAMILLVS IC. MEDIOLANI
RERVM CAPIT. PRAEFECTVS III.
ET SENATOR CREMONAE PRAETOR
T. F. P.
FABRITIVS. IO. BAPTISTA
ET IACOBVS PHILIPPVS
FRATRES FECERVNT
SIBI LIBERIS POSTERISQVE SVIS
ANNO MDLXXX.

Scripta post se reliquit:

I. Consilia. *Venetiis*, 1552. *in fol.*, cujus Operis mentio est apud Draudium Biblioth Class pag. 680.

II. Consilium in materia Duelli; cui initium est: Clara sunt verba Libelli &c. ex eodem Draudio loc. cit. pag. 690.

Agunt de Camillo Ludovicus Cavitellus Annal. Cremon. ad An. MDLXXIX. Horatius Landus de Senatu Mediol. lib. 5 pag. 188., lib. 6. pag. 207. Placidus Pucinellius in Memoriis antiquis Mediolani cap. 17 n. 96. pag. 81. ubi citatam Inscriptionem Sepulcralem refert. Jo. Jacobus Valerius Scalensis Canonicus in Collectan. select. inscription. Mediol. Salvator Vitalis in Theatr. Magnal. Mediolani Cæment. 18. pag. 23. Clariss. Franciscus Arisius J.C. in serie Chronologica Prætor. Cremon. pag. 47. impress. an. 1731. in 4.

CCCC.

De CAPITANEIS CHRISTOPHORUS.

Capitanei vulgò de Scalve (locus est in Ditione Bergomensi) vocati Sedem in hac Mediolanensi Urbe obtinuere ab Absalone seniori Physico Collegiato, necnon Avo paterno Christophori nostri ab eo usque tempore, quo Ducissa Mediolani Blanca Maria Vicecomes ipsum Absalonem vocaverat penes se ad Artem Medicam, in qua eminebat, exercendam, uti legitur in Diplomate, quod ex integro transcripsit Cl. Curtius, & in suum Opus de Scriptoribus Mediolanensibus intulit pag. 58. In eodem Mediolani scripto die XVII. Martii MCDLVII., atque in altero ipsius Ducissæ, quo inter Cives Mediolanenses Absalonem enumeratum voluit, dato die XIV. Januarii Anno MCDLX., merita ejusdem exponuntur, & commendantur. Donatus etiam à liberalissima Principe domo ipsa, quam habitavit Galeaz II. Vicecomes in Parochia S. Petri ab Horto, necnon inter LX. Decuriones Mediolanensis Urbis adscriptus fuit. In tanti Viri laudem Platinus Platus hoc Epigramma dictavit, quod transcribere non piget; est enim hujusmodi:

Nobilis hic Medicus Capitaneus Absalon Ossa,
Qui fuit in cunctos officiosus, habet.
Quem Pergamensem donarunt Urbe, suosque
Ob merita Insubres, Anguigerique Duces.

Verùm in Templo S. Mariæ Pacis extitisse ad Tumulum ipsius Inscriptionem asserebat sæpe laudatus Curtius. Sed ad Christophorum nostrum redeamus, qui Patrem habuit Petrum seniorem, & ipse non infimæ notæ Medicus, & Mediolanensis Decurio; Matrem autem Donellam Coriam. Claruit etiam ipse prole præstantissima, nempe Pyrro Physico Collegiato, atque Augustino J. C. C. necnon Oratore ad Summum Pontificem Pium IV., & ad Philippum II. Hispaniarum Regem Catholicum. Illius scripta ad Medicinam spectantia, in qua summoperè excelluit, deperdita sunt, nec aliud Monumentum sui ingenii in Arte Oratoria superest, præterquam

I. Oratio habita nomine Ven. Collegii Physicorum Mediolani coram Christianissimo Francorum Rege Francisco I. in ejusdem adventu in Urbem Mediolanensem die XI. Octobris Anno MDXV. Extat MS. in Archivo Collegii Physicorum.

De ipso videndus est Curtius supradictus pag. 57. Alexander Tadinus in Compend. Statut. & Ordin. Colleg. Physic. Mediol. pag. 16., atque pluries laudatus Sitonus pagg. 116. & 250.

CCCCI.

De CAPITANEIS DANIEL.

Daniel Capitaneus de Scalve Cæsarem Baptistam ex duodecim Annonæ Præfectis in Mediolanensi Urbe, & Helenam Rabiam parentes habuit. Ab ipsa penè infantia bonas edoctus artes, & publicis negotiis gerendis, & conscribendis Codicibus totum se dedit. Tabellariis ex Principum placito in Insubria Præfectus Regius constitutus à litteris tamen nunquam avertit animum; ut indicant tam edita, quàm manuscripta Volumina ab eo post se relicta. Inter LX. Patriæ Decuriones recensitus est, & Fabricæ Metropolitanæ Basilicæ Præfectus aliquando fuit, cujus erigendæ fronti quantum insudaverit, brevi cognoscent Lectores optimi ex Codice inferius promendo, unde Architecturæ non modicam in eo peritiam fuisse constat. Desideratus est anno recuperatæ humanitatis sexagesimo primo sæculi decimiseptimi.

Nunc ejus Operum texemus Indiculum.

I. Processo in causa dell' alloggiamento, ed aggravj sostenuti dalla Pertica civile nel Ducato, con la Sentenza dell' Illustrissimo Magistrato fatta l'Anno MDCLII. XXVI. Agosto in essa causa, la cognizione della quale vien rimessa dalla Maestà del Re N. S. all' Illustrissimi cinque Giudici. *Mediolani*, 1656 *in fol.* Extat penes Advocatum Joannem de Sitonis.

II. I pareri, e le Consulte fatte dagli Architetti in ordine a costruire la Facciata del Duomo. Laudatur à Picinello, non indicato tamen, pro more, anno, loco, & Typographo.

III. Milano grande a tempi della Repubblica Romana, parte prima. De' Cesari, ed Augusti, parte seconda. De' Regi, Goti, e Longobardi, e Regi, Imperadori Franchi, parte terza. De' Regi, ed Imperatori Italiani, e Germani, parte quarta. Delle Repubbliche, parte quinta. De' Duchi, e dell' Augustissima Casa d'Austria, parte sesta.

Pars prima Typis prodiit in fol., reliquæ autem servantur MSS. apud Comitem Pyrrum de Capitaneis Auctoris ex filio nepotem.

Idem Opus MS. in fol insignis molis est penes Comitem Constantium de Abdua, rerum ad Patriæ Monumenta spectantium Collectorem egregium.

De Daniele mentio occurrit apud Picinellum in Atheneo pag. 160., & Crescentium Amphit. Romani part. I.

CCCCII.

De CAPITANEIS JOANNES.

Ex Jacobo de Capitaneis, seu Cattaneo de Arsago, Artium, & Medicinæ Doctore natus est Joannes præclaræ stirpis germen illustre. Hic Patris exempla secutus ad Medicam facultatem addiscendam animum convertit, in qua brevi tantum profecit, ut ad eam adolescentibus è Cathedra publicè tradendam in celeberrima Ticinensi Academia ab Insubriæ Principibus selectus fuerit. Cum annos aliquot tantum munus summo cum Auditorum progressu, & bonorum omnium laude gessisset, circa Annum à partu Vir-

Virgineo MCCCCLXIX. magno pretio à Bergomensibus Civibus invitatus, ut ægris in ea Urbe prodesset, lares eò transtulit, ubi etiam Volumen paulo post laudandum composuit, in partes novem divisum. Plura de tam crudito Physico reperire non licuit, immo ne ipsum quidem, quemadmodum doctissimo Curtio contigit, de nomine salutassem, nisi fortè fortuna oblatus nobis fuisset Codex hoc titulo inscriptus:

I. Liber differentiarum Conciliatoris, scriptum per Joannem Cattaneum ex Capitaneis de Arsago, Artium, & Medicinæ Doctorem in Universitate Papiensi, filium Domini Magistri Jacobi Artium, & Medicinæ Doctoris.
Pars prima continet 103. differentias à Conciliatore explicatas.
Pars secunda continet 119. quæstiones Physico-Medicas.
Pars tertia, Anatomiam Mondini.
Pars quarta, Tractatum de febribus, & primo de febri pestilentiali. Auctore Gerardo de Solo.
Pars quinta, Librum secretorum experimentatorum.
Pars sexta, Tractatum de venenis, secundùm Arnoldum de Villanova.
Pars septima, Collectiones Medicas è Guidone de Carraria.
Pars octava, Lectiones, sive Declarationes super quasdam sententias Avicennæ.
Pars nona, Tractatum de pulsibus.
Omnia in grandi Vol. in fol. ab eodem Cattaneo scripto ab Anno MCCCCLXIX. usque ad diem X. Octobris MCCCCLXX. dum erat Bergomi in Burgo Sancti Leonardi.
Extat in Biblioth. Canonicorum Regul. Lateran. S. Spiritus Bergomi.

CCCCIII.

De CAPITANEIS JOANNES alter.

INter insignes Insubres Medicos meritò sibi locum vindicat Joannes de Capitaneis de Vitoduno nobili genere ortus, ideoque in Physicorum Mediolanensi Collegio recensitus, circa Annum Christi MCCCXCVII. Ejus in medendis ægris peritiam maximi fecit primus Insubriæ Dux Joannes Galeatius Vicecomes, quin etiam ipsum Ducalis Protophysici dignitate Anno MCCCXCIX. decoravit. Cum autem, ut Sacræ nos docent Litteræ, *Gloria Patris sit filius sapiens*, non modicum laudis in Joannem redundat ex Matthæo filio, quem in Arte Medica imitatorem habuit solertissimum, adeo ut in Ducali Placentino Archigymnasio publicus Medicinæ practicæ Interpres fuerit, adhuc Patre superstite, Anno MCCCXCVIII. dignus propterea qui nedum Collegio adscriberetur; verum etiam à Philippo Maria Vicecomite Mediolani Duce III. à Cubiculis, à Secretioribus Consiliis, Ducalisque Archiater renunciaretur. Cujus quidem Viri præstantissimi Encomia prosecuti sunt Curtius pag. 273. 274., & 284. Umbertus Locatus in Chronico Placentino, Petrus Maria Campus Hist. Eccl. Placent. part. II. lib. 18. pag. 191. ad 193. Petrus Candidus Decembrius in Vita Philip. Mar. Vicecom. Cap. 57., & fusius Jurisconsultus Joannes de Sitonis in MS. Chron. Colleg. Nobb. Physicorum Mediol. part. II. art. 18. Verùm ut ad Matthæi Patrem sermo redeat, habemus ejusdem

I. Regimen Ulceris Vesicæ; & Renum. MS. in 4 opt. notæ, in pergameno justæ molis. In calce sic legitur:
„ Explicit consilium super ardorem Urinæ editum à
„ Magistro Joanne de Capitaneis de Vitoduno Anno
„ Domini MCCCXCVII. die Lunæ Feb. Extat in Biblioth. PP. Capuccinorum Modoëtiæ, cum multis aliis Codicibus MSS. Sæculi XIV. aliisque plurimis impressis Sæculo XV. magnifico verè dono datis à Comite Pyrro de Capitaneis.

CCCCIV.

De CAPITANEIS JOANNES alter.

IMperiali Ambrosianæ Basilicæ toto Orbe celeberrimæ, ejusque insigni Canonicorum Collegio Viri semper præfuere non sanguinis tantùm splendore, sed etiam litterariis ornamentis, atque eruditionis laude conspicui. Quantum id veritati consonet, indicant apertissimè plures ex ejusdem Templi Præpositis à nobis & commendati, & laudandi, quos inter occurrit nunc Joannes de Capitaneis de Crispis vocatus. Ad eam dignitatem vergente Sæculo XIV. jure merito assumptus est, cum ad generis nobilitatem Juris præsertim sacri peritiem sedulo labore adjiciendam curasset. Rhetoricas etiam artes magna cum facundiæ fama professus est; eumque tanti fecere Insubriæ Principes, ut Consiliarium suum constituerent. Ipsum JC., & Advocatus Joannes de Sitonis de Scotia in suis Mediolani Anno MDCCXXXVIII. impressis in fol. Monumentis Nobilitatis Familiæ Crispæ per hæc verba posteritati commendabat, videlicet:

Venerabilis Vir D. Joannes de Crispis, Dei, & „
Apostolicæ Sedis gratiâ Præpositus Insignis Collegiatæ, Imperialisque Basilicæ Sancti Ambrosii Mediolani, Decretorum Doctor, Ducalisque Consiliarius sub Annis MCCCXCVIII. & MCCCCV., de quo Testimoniales editæ per Reverendissimum D. Canonicum Archeotam præfatæ Basilicæ sub die VIII. Julii An. MDCCXXXVII., Instrumentum An. MCCCXCVIII. rogat. per Cathelanum de Christianis Ducalem Secretarium, & registrat. in Codice magno ex membranis, sign. N. in Regio Archivo Castri Portæ Jovis Mediolani: Instrumentum Protestationis sub die XXXI. Decembris An. MCCCCV. recept. per Antoniolum de Merate Notar. Mediol. Hæc ille. Ceterum ex dicendis suspicio oritur, Joannem dimissa Præposituræ dignitate, ad Monasticum Institutum se recepisse, & in Cœnobio de Oliveto Abbatis munus gessisse, nisi fortè Fiduciarius fuerit ejus Asceterii Moderator, sive, ut vulgò dicimus, Commendatarius. Litem aliis dirimendam libentissimè relinquimus.

Scripsit:

I. Epistolam, seu potius Panegerim in commendationem Innocentii Papæ VII., & Petri de Candia Archiepiscopi Mediolanensis, postea Alexandri V. Pont. Max. Titulus hujus Opusculi est:
Epistola responsiva facta Sanctissimo Domino nostro Papæ ad meritum, honorem, & dignissimam laudem utriusque ipsorum D. N. Papæ requirentis, & Domini Archiepiscopi requisiti per Præpositum Ecclesiæ Sancti Ambrosii Mediolani, qui nunc est Abbas Monasterii de Oliveto. Data est Mediolani I. Martii MCCCCV.
Scripta est prædicto Innocentio in responsionem Epistolæ ejusdem ad Petrum de Candia Archiepiscopum, qua Romam ipsum advocabat, ut ejus consiliis uteretur. Dat. est Romæ X. Kal. Jan. Pontif. ejus Anno I.
MS. in fol. pagg. 18. extat in Biblioth. Ricardiana Florentiæ, quam per exemplum mihi communicavit Vir Cl. Jo. Lamius eidem Biblioth. Præfectus.

CCCCV.

De CAPITANEIS THOMAS.

THomas de Capitaneis Mediolanensis, Scriptoribus Ordinis Prædicatorum accensetur à Ludovico Jacob Carmelita Bibl. Pontif. pag. 446. ex fide Bzovii Pontif. Roman. cap. 6., quem volunt etiam Regis Francorum vel Ludovici XI., vel Caroli VIII.

Oratorem ad Aulam Romanam delegatum fuisse, cujus alterutrius nomine ab eo habita fuerit Oratio, ut infra. Ita scripserunt Viri eruditissimi Quetif, & Eccard in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Prædicatorum, & mirum videtur, quod à Suis aliud lumen habere non potuerint; optandum ideo esset, ut melius memorias Virorum illustrium sui Cœtus ipsi servassent, nam si in libro supralaudato ego non invenissem hunc Thomam, certè ob solam Orationem infrascriptam ab eo habitam, huic Collectioni non inseruissem, sed in gratiam Sæculi XV. in quod incidit, & ob venerationem Ordinis, atque supradictorum insignium Collectorum hîc ipsum pono ex supradictis Quetif, & Eccard Tom. I. pag. 865.

I. Oratio ad Sixtum IV. Romæ Anno MCCCCLXXXIII. habita.

CCCCVI.

CAPRA ALOYSIUS.

Capra illustris Familia celebratur usque à temporibus Reipublicæ Mediolanensis à Corio, Simonetta, Bossio, aliisque historicis, & in Schedis Archinteis legi juramentum Communitatis Mediol. pro libertate in manibus Benedicti Capræ præstitum die primo Martii Anno MCCCCXLVIII. Franciscus etiam Capra Anno MCDXLVII. maxima familiaritate junctus fuit Carolo Gonzaghæ, necnon & Francisco Sfortiæ genero Philippi Vicecomitis Ducis Mediolani, nam ejus operâ idem Gonzaga Dominium Mediolanense Sfortiæ Vicecomiti procuravit Anno MCDXLIX. Aloysius verò, de quo agimus, floruit Galeatii Sfortiæ temporibus, & Auditor extitit Francisci Gonzaghæ Cardinalis, ac Pontificii Legati ad Bononienses, qui pro rebus bene gestis ab Aloysio, ipsum, & IV. illius fratres in Cives Bononienses crearunt, ut ex privilegio Anni MCDLXXVII. ob etiam ejusdem præclaras virtutes, atque magnitudinem meritorum à Federico Cæsare, apud quem Orator extitit nomine prædicti Francisci Cardinalis Gonzaghæ, cum fratribus, & descendentibus masculis eorum Avus Palatinus creatur Anno MCDLXXIX. Deinde Episcopus Pisauriensis efficitur ab Innocentio VIII. Summo Pontifice, & ab Alexandro VI. Vicarius Cardinali Ascanio Sfortiæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario assignatur. Tanti Viri deperdita sunt scripta, quæ à pluribus coævis Scriptoribus laudantur. Ipsius dies ultima fuit XIV. Augusti Anni MCDIC., ut ex infrascripta Inscriptione ejus Tumulo apposita in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Populo Romæ dilucidè constat:

ALOYSIO CAPRAE
DECRETORVM DOCTORI
PATRIA MEDIOLANENSI
S. D. N. REFERENDARIO
AC CANCELLARIAE APOSTOLICAE
REGENTI
IVRISPERITIA INTEGRITATE NOBILITATE
ET MAGNIS MERITIS PRAECLARO
HAEREDES POSVERE
VIXIT ANNOS LXI. MENS. VII. DIES XX.
OBIIT XIV. AVGVSTI MCCCCLXXXXVIIII

Memorantur

I. Consultationes plures Jur. & alia scripta extare in Archivo Cancellariæ Apostolicæ.
II. Oratio ad Federicum Imperatorem nomine Cardinalis Francisci Gonzaghæ.

Hæc, præter Auctores supra citatos, asserunt Schedæ Co. Octavii Archinti, Ughellus in Episcopis Pisauriensibus pag. 802. Sitonus pag. 50. art. 207. aliique.

CCCCVII.

CAPRA BALTHASSAR.

Vetustissimam in Urbe Mediolanensi Capram Familiam, quam etiam quandoque Capellam dictam invenio, multa Patriæ Monumenta testantur, Virosque eruditione, & dignitatibus illustres peperisse Gentem hanc Lector etiam ex hoc nostro Opere cognoscet. Nunc sermo erit de Balthassare Aurelii, atque Hippolytæ Crucejæ filio. Hic Cæsarei Comitis dignitate conspicuus Philosophicas artes tam serio coluit, ut ad summum in eis apicem pervenerit. Medicinæ quoque studiis operam dedit, in queis Laurea donatus est; Astronomiæ vacavit etiam, quantumque profecerit, infra recensendum Volumen ostendit. Desideratus est Anno Salutis humanæ MDCXXVI. die VIII. mensis Maji.

Edita ejus Volumina hæc sunt:

I. De Usu, & Fabrica Circini. *Patavii, apud Pascatum*, 1606. *in* 4., *& Bononiæ, per Duccios*, 1655. *in* 4.
II. Tyrocinia Astronomica, in quibus non solùm calculus Eclypsis Solaris, ab Astronomo magno Tychone Brahe restitutus, clarissimè explicatur, sed etiam facilima methodus erigendi, & dirigendi Cœleste Thema ad ipsius Ptolomæi mentem traditur. Ibid.
III. Disputationes duæ. Una de Logica, & ejus partibus; altera de Entimemate. Ibid. ut supra.

De ipso agit Curtius de Scriptoribus Medicis Mediol. pag. 170. Ignotus fuit Picinello.

CCCCVIII.

CAPRA BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Capra in Urbe Cremona Francisolo Patre genitus, Præpositus primum Ecclesiæ Sancti Juliani Mediolanensis Diœcesis, & Innocentii VII. Summi Pontificis à Secretis, Cremonensem rexit Ecclesiam ab Anno MCCCCV. usque ad MCCCCXII. Tum Anno MCCCCXIV. ad Archiepiscopatum Mediolanensem à Joanne XXIII. evectus est. Interfuit Concilio Constantiensi Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducis Legatus, ubi à Patribus una cum Jordano Cardinali Ursino pro Concilii Negotiis Generalis Commissarius electus est. Mediolanensis Ducis nomine Januensi Urbi præfuit; Sigismundum Imperatorem in Ambrosiana Basilica Coronâ Ferreâ impositâ Regem Italiæ renuntiavit. Martinum V. Pontificem è Constantiensi Concilio revertentem, Regiâ magnificentiâ Mediolani excepit Anno MCDXVIII. Tandem dum Basileæ degeret, opibus suis pauperibus distributis, pietate, & doctrina clarus vivere desiit pridie Kalend. Octobris Anno MCCCCXXXIII., sive, ut magis Ughello placet, Anno MCDXXXV. In eadem Urbe requiescit appositis binis sequentibus Epitaphiis à Maphæo Vegio Laudensi conscriptis.

QVEM

QVEM LEGIS INSVBRIS PRAESVL CLARISSIMVS VRBIS
CAPRIGER HAC SITVS EST BARTHOLOMAEVS HVMO.
VIR RECTVS PRAEERAT POPVLIS ET IVRA FEREBAT:
DIVA HVIC MENS DIVVM IVDICIVMQVE FVIT;
ORATORQVE SVO VATESQVE INSIGNIS IN AEVO
INSIGNI DOCTOS AVXIT HONORE VIROS.
EXTINCTVM HVNC MAGNI REGES FLEVERE DVCESQVE:
TESTATA EST FLETVS PATRIA MOESTA SVOS.
QVAEQVE VIRVM RAPVIT LACHRYMAS BASILEA PROFVDIT,
ET QVOD CONCILIVM COGERAT IPSA SACRVM.
DEBVERANT DVRAE TANTISPER FERRE SORORES,
TARDIVS ET VITAE SOLVERE PENSA SVAE.
TVNC VBI PAX TERRIS QVAM MIRO ARDEBAT AMORE,
REDDITA TVNC COELO RESTITVENDVS ERAT.
SED DEVS ACTVTVM SEDES ORNARE SVPERNAS,
CONSVLTVMQVE SVIS MALVIT IRE BONIS.

FECERAT EXTINCTAS ITERVM FLORERE CAMOENAS
CAPRIGER HAC SACRA QVI REQVIESCIT HVMO.
IMPERIO GRATVS SVMMO GRATISSIMVS OLIM
PONTIFICI SOLES REXERAT ILLE DVOS.
ILLVSTRI TANTVM PLACVIT SVA VITA PHILIPPO,
PRAESVL VT INSVBRVM MAXIMVS INDE FORET.
CONFECTVS SENIO GRAVIBVSQVE ATTRITIOR ANNIS
CONCILIO ACCITVS CONCILIVM PETIIT.
MORIBVS ORNANDIS PACIQVE INTENTVS AGEBAT,
CRESCERET IN TVTO VT LIMITE SANCTA FIDES.
PROTINVS EXTREMI CONTRAXIT LYCIA FVSI;
SIC PLACITVM PATRIAE VT DARET OSSA SVAE.
NATVS IN ANTIQVA CLARA DE STIRPE CREMONA
ITALIAE PRIMAS BARTHOLOMAEVS ERAT.
OSSA SVB EXIGVO CLAVDIT BASILEA SEPVLCHRO:
NOMEN VBIQVE VIRI SPIRITVS ASTRA TENET.
EXTINCTVM VATES VESTRVM DEFLETE PARENTEM:
CARMINIBVS VIVAT CARMINA QVI COLVIT.

Hæc ſunt hujuſce Scriptoris Opera :

A

I. Bartholomæi Capræ Archiepiſcopi Mediol., & Ducalis Gubernatoris Januæ Franciſco de Barbavariis, & Aloyſio de Crottis Ducalibus Secretariis Epiſtola Latina. Dat. Januæ VIII. Aprilis MCDXXIX. In ea ait, quærendum eſſe, qui pro Duce Mediolanenſi ſcribat, ejuſque hiſtoriam texat. Multos Viros Eruditos proponit, ſed in primis Antonium Panormitam Poëtam, quem cum Virgilio comparat.
Extat in MS. Biblioth. Ambr. fol. ſign. H. num. 49.

II. Epiſtola ad Ubertum Decembrium, in qua ab eo poſtulat omnia geſta Caji Julii Cæſaris pro Imperatore. Dat. Conſtantiæ XVIII. Maji MCDXVI. Extat in MS. Biblioth. Ambroſ. Cod. ſign. E. num. 124. cum Reſponſione ejuſdem Decembrii data Anno MCDXIX.
Extant ad eum Epiſtola Leonardi Aretini Apologetica pro ſua Ariſtotelis Translatione, & altera: Vultum & oculos eſſe animi judices in lib. 7. epiſt. pag. 302. & ſequent. edit. Baſileenſis Henrici Petri.
Altera Poggii ad Bartholomæum Capram, cui mittit Dialogum ſuum de Avaritia, & expectat Judicium, cui acquieſcat. Dat. Romæ XII. Januarii. Eſt MS. ibid. Cod ſign. E. num. 124.
Extat ad eum Antonii Panormitæ Epiſtola cum litteris Franciſci Sfortiæ Ducis Mediolani, ei nunciantis ſe electum à Duce ad conſcribendam Hiſtoriam. Dat. Bononiæ I. Decembris MCDXXIX. MS. Ambr. fol. ſign. H. num. 49. & in altero Cod. ſign. P. num. 4.

In

In Libro, cujus titulus: Carm. Illustr. Poët. Ital. T. X. extant bina Epigrammata Maphæi Vegii Laudensis ad Bartholomæum Capram, unum pag. 301. alterum quod incipit: *Magne Capra, Insubris Terræ Sanctissime Præsul*; alterum pag. 309., quod est ejusdem Epitaphium, ut supra &c.
Antonius Rhaudensis ei dicavit Metricam Commendationem Summi Pontificis Martini V., de qua suo loco.
Ejus Epitaphio hæc subdit Jacobus Valerius in Schedis, quæ extant in Archivo Monachorum S. Ambrosii.
„ Huic librum legalem de Verborum significatione Maphæus Veggius Laudensis Poëta eximius dedicavit, „ quem nos in nostra Bibliotheca Manuscriptum, & „ Pergamenum tenemus, cum Epistola ejusdem, quæ „ tanti Præsulis res gestas, & honores, ac dignitates „ capit = hæc ille.
Agunt de eo Justinianus in hist. Januensi lib. V. Folietra lib. X. Arisius Crem. Litt. Tom. I. pag. 222. Siton. pag. 30. Art. 34. Ughellus in Mediolanensibus Tom. IV. Italiæ Sacræ, aliique permulti. Ejus etiam meminit Leonardus Aretinus lib. V. epist. 4.

A

B

CCCCIX.

CAPRA BARTHOLOMÆUS alter.

SOrs mihi obtulit Orationem, quam Franciscus Ciccrejus dixit in funere Bartholomæi hujus Capræ, ut meritò inter Scriptores Mediolanenses non minoris notæ enumerare ipsum potuerim; cam maxima cum voluptate legi in MS. ejusdem Francisci, de quo suo loco erit actio, & Opera, quæ infra recensebo, Auctorem nostrum scripsisse inde cognovi. Interim nomina ejus Parentum scribo, scilicet Joannem Franciscum Capram, atque Claram Vicomercatam, ut notavit Cl. Sitonus, qui inter Juris Consultos Collegiatos hujus Urbis adscribit Bartholomæum Anno MDXLVIII. Quantum in litteris Græcis atque Latinis excelluerit, facilè omnibus apparebit ex ejus lucubrationibus, quas post Inscriptionem Tumulo ejus appositam in Templo S. Petri in Glassiate indicabimus. Obiit Anno MDLXXXIX.

C

BONI NON OBEVNT

D

BARTHOLOMAEO CAPRAE
IVRISCONSVLTO AVO
IOANNI FRANCISCO ET
CLARAE VICOMERCATAE
PARENTIBVS
BARTHOLOMAEO ET HIERONYMO
IVRISCONSVLTIS ET
MARCO ANTONIO ET LVDOVICO
FRATRIBVS
SIBI LIBERIS ET POSTERIS
IO. BAPTISTA CAPRA SENATOR
V. F. C.
ANNO MDLXXXXIII.

E

AD DEVM SED ABEVNT

Scripsit igitur:

I. De Legibus Romanorum ex Paulo Manutio.
II. De Tybiis Romanorum, uti legitur in Præfatione ejusdem Manutii ad Terentii Opera ab ipso edita.
III. Quædam adjecit in libro Octaviani Ferrarii de Origine Romanorum, immo Curtius in libro: De Scrittori Milanesi p. 104. ait eum etiam Præfationem composuisse ad Opus Octaviani Ferrarii de Origine Romanorum.
IV. Libros ejusdem Ferrarii marginalibus notis Latinis, & Græcis propria manu implevit.
V. Inscriptiones II. ad Statuas Summorum Pontificum Mediolanensium, quæ in Collegio Jurisperitorum hujus Urbis visuntur, edidit.
VI. Physicam Aristotelis explicavit.
Ad ipsum Octavianus Ferrarius suum librum de Exotericis Sermonibus Aristotelis dicavit.
Hieronymus Montius oravit in ejus cooptatione in Collegium, cujus Oratio impressa fuit Mediolani, atque Lugduni.
In ejusdem Nuptiis Orationem dixit Barnabos Carcanus, de quo infra.
Extant ad eum plures Epistolæ tam Latino, quàm Italico Sermone Francisci Cicereji, eruditione refertæ, & scriptæ Anno MDXC. in MS. Biblioth. Marchionum Fratrum Vicecomitum.
Item Epistolæ tres Italicæ Aldi Manutii, prima data Bononiæ XXIX. Aprilis MDLXXXVI., altera XI. Martii MDLXXXVII., postrema Pisis IX. Martii MDLXXXVIII., inter Epistolas Aldi editas Romæ MDXCII. apud Sanctem, & Socios.
Vide Sitonum pag. 116. articulo 478.

CCCCX.

CAPRA FRANCISCUS, seu FRANCISCOLUS.

FRanciscus, seu Franciscolus Capra Juris utriusque Laurea clarus, & propriis meritis plurimum commendabilis extitit, ac Bartholomæi filii ad Archiepiscopales Mediolanenses Insulas evecti splendoribus coruscavit. Inter Decuriones hujus Urbis recensitus, tantùm sapientia valuit, ut cum Statuta Patriæ in unum paulo ante Volumen redacta emendanda essent, atque complenda, inter XII. Viros Sapientissimos, quibus id muneris demandatum fuit, cùm Joannes Vicecomes Sacrum, & Civile Imperium in Insubres exerceret, selectus fuerit, ut illud Opus expleretur magna cum Reipub. utilitate, atque commodo. Jurisperitorum quoque Collegio in hac Urbe florentissimo annumeratus est Franciscolus Anno MCCCXLVIII. Porro Anno MCCCLI. Volumen illud magno labore, & fide collectum promulgatum fuit, & in mores deductum. Plurimam ergo laudem Francisco nostro conciliant

I. Jura Municipalia Mediolanensis Urbis collecta, emendata, atque completa.
De eo Siton. pag. 30. art. 34 Crescentius in Amphith. MS. apud Fratres Marchiones Vicecomites. Corius, aliique ab Octavio Comite Archinto in Collect. Monum. Famil Mediol Vol. I. laudati.

CCCCXI.

CAPRA, sive CAPELLA GALEATIUS.

GAleatio Capræ, quem nonnulli Galeatium Flavium dictum, Capellam nominant, Patria Mediolanum fuit, Genitor autem Joannes Petrus. Natalis ejus incidit in Non. Martias Anni MCDLXXXVII. In hoc homine morum candor, & eruditionis pondus ita certasse visa sunt, ut neutri victoria cesserit. Eruditorum sui Sæculi facile Princeps habitus est, cam ob causam Insubrum Ducibus acceptissimus, Francisco præsertim II. ex Sfortiadum genere, cui ne dum à Secretis fuit, verum etiam non parum profuit functus ad Remp. Venetam Legatione. Neque minorem nactus est existimationem Galeatius apud Carolum V. Cæsarem, qui post Francisci Ducis mortem Mediolanensis Ducatus possessionem iniit; etenim Cæsareo Decreto in eo munere, quod præclarè in conscribendis Principum litteris gesserat, confirmari meruit. Immatura morte raptus est terris Anno ætatis suæ L., & Corpus ejus in Templo Sanctæ Mariæ Servorum conditum est cum hoc Elogio, quod Balthassar in fraterni amoris testimonium ponendum curavit.

D. O. M.

D. O. M.
GALEATIO CAPELLAE
OB PERSPECTAM DOCTRINAM
MORVMQVE INTEGRITATEM
A FRANCISCO SFORTIA SECVNDO
MEDIOL. DVCE
IN SECRETARIVM ADSCITO
MOX A CAROLO QVINTO ROM. IMP.
CVM DITIO MEDIOLANENSIS
AD EVM REDIISSET
IN EVNDEM ORDINEM COOPTATO
BALTHASSAR FRATER SVPERSTES
EX TESTAMENTO B. M. P.
VIXIT AN. L. OBIIT VII. KAL. MAR.
MDXXXVII.

Multa præclarè scripsit, quorum omnium, quæ ad nos pervenerunt, hîc damus titulos:

I. De Bello Mediolanensi, & rebus in Italia gestis ab Anno MDXXI. usque ad Annum MDXXX. inter Pontificem, Gallum, Venetos, & Cæsarem pro restitutione Francisci II. Mediolanensium Ducis. *Norimbergæ, apud Petrejum*, 1532. *in* 4. *Argentinæ*, 1557. *in* 8. *Hanovæ*, 1538. *in* 8. *Basileæ*, 1574, & Italicè, *Venetiis, per Franciscum Philoppoli, & Jolitum*, utrobique 1539. *in* 4. Extat etiam in Germania antiqua illustrata, Tom. II. pag. 1104., & in Grævii Thesauro Antiqu. Italiæ, Tom. II. pag. 1249.
Hoc Opus ante editionem misit Galeatius corrigendum Benedicto Jovio cum

II. Doctissima Epistola Latina, quæ servatur inter MSS. Epistolas ejusdem Jovii apud Comitem à Turre Rezzonici; ubi etiam habetur Jovii responsio hoc titulo inscripta: Lusus, in qua, probatis ceteris, castigationes aliquot adjectæ sunt.
De Italica hujus Voluminis Versione sub titulo: Commentarj di Galeazzo Capella: mentio est apud Donium in Bibliotheca, fol. 45. Prima autem Latina editio fuit Anno MDXXXI.

III. De Bello Mussiano liber. Extat cum Historia Medicea Puteani pag. 116., & pag. 54. edit. in fol., & apud Grævium loc. cit. pag. 1225.

IV. Dell' eccellenza, e dignità delle donne. Teste Picinello, pag. 231. Athenæi Script. Mediol., non indicato loco, anno, & Typographo.

V. Antropologia di Galeazzo Capella dell' Illustrissimo Signor Duca di Milano. Libri III. *Venezia, presso gli Eredi di Aldo*, 1533. *nel mese di Gennajo*. Editio in Membrana servatur apud Marchionem Alexandrum Theodorum Trivultium. Laudatur etiam à Cl. Marchione Maffejo in Scriptoribus Veronensibus.
Agunt de ipso Moriggia in Nobilit. lib. 3. cap. 6. Abbas Ghilinus, part. 2. Theatri Viror. Illust. Conrad. Gesner. Biblioth. Univers. Jo. Jacob Frisius in Biblioth. Siton. pag. 159. art. 642. Curtius pag. 150., aliique plurimi.

CCCCXII.

CAPRETTUS JOSEPH ANTONIUS.

JOseph Antonius Caprettus Mediolanensis cum satis acri polleret ingenio, minoribus studiis excultus in sæculo, ad capessendum perfectioris vitæ Institutum inter Seraphicos Francisci Alumnos, quos Observantes nuncupare consuescimus, convolavit. Philosophicas, & Theologicas Scientias Scoti secutus sententiam, avidè, diligenterque coluit, & brevi ad alios quoque disciplinis imbuendos maturus, plurium annorum spatium in his è Cathedra enucleandis in nonnullis Ordinis sui Cœnobiis insudavit. Lectoris postmodum jubilati honorem sibi collatum Majorum placito aliis muneribus decoravit, nam Definitoris munere in Insubri Provincia optimè gesto, Anno Salutis nostræ MDCXCIV. ad Bosniæ Asceteria lustranda Visitatoris officio dignus judicatus est, neque opinionem de se conceptam fefellit, prudentia singulari, & observantiæ zelo injunctum sibi munus exercens. Paulo post ad laborum suorum præmium evocatus ad Superos, hoc posteris Volumen à se elucubratum reliquit:

I. Opus Theologicum ad mentem Scoti. Extat MS. in fol. in Biblioth. S. Angeli.
Ita à Suis.

CCCCXIII.

De CARATE ALBERTUS.

GEntis Caratæ cognomen pro vario Scriptorum ingenio, atque ætate dictum reperio nunc Caratam, nunc de Caratis, sed ut plurimum de Carate, ideoque hoc postremo appellandam modò censui, ne ordinem vocum sæpius invertere cogerer. Aliquot hujus Familiæ præclaros Viros hoc loco dabimus, Albertum in primis, qui Sæculi XII. Anno Septuagesimo, dum Mediolanensis Populus ad instaurandam pauloante dirutam Patriam totus incumberet, Consulatum magna cum laude gessit. Ut autem renascenti Urbi suæ non deessent municipales Leges, Consul ipse cum Collegis plurimum laboris impendit; cujus testimonia sunt:

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ eo Anno promulgata.
Id ex Gualvaneo Lib. XIII. Cap. 594. & seqq. in sua Collect. Monument. Famil. Mediol. refert Comes Octavius Archintus. Vol. I.

CCCCXIV.

De CARATE HIERONYMUS.

ERuditionem Hieronymi Carati Mediolanensis, & quidem in Ecclesiasticis rebus planè mirabilem suspexit superius, quo vixit, Sæculum, & posteriora quoque dignis encomiis celebrabunt. Is sacrorum ministerio se devovens, & inter Clericos recensitus laudatissimo SS. Ambrosii, & Caroli Oblatorum Cœtui nomen dedit. Canonum sanctiones assiduo labore pervolutans ad amplissimum Laureæ decus pervênit, adjecta etiam Apostolici Protonotarii dignitate. Theologiæ quoque dedit operam, in qua Magister est renunciatus. Optimis Ambrosianæ Ecclesiæ Præsulibus Federico Borromæo, Cæsari Montio, & Federico Cacciæ, quorum nomina atque doctrinam Purpuram decorasse omnes fatentur, fuit acceptissimus, eisque in Diœcesi regenda sedulus adjutor adstitit. In conscribendis libris ad sacra spectantibus indefessus, in ultima etiam senectute nunquam à studiorum suorum cura cessavit. Habemus hujus Viri, quæ hîc promimus:

I. Tavole delle Opere esteriori, colle quali deve procurare ogni Curato di dar sodisfazione al suo Popolo. *Milano, per il Tradate*, 1607. *in* 4.

II. De Juribus Parochialibus, ad Cardinalem Federicum Borromæum. *Mediolani, typis Archiepiscop.* 1625. *in* 8., *& Brixiæ*, 1626. *in* 8. Extat etiam MS. loco infra citando.

III. Selecta Decreta de vita, & honestate Clericorum. MS.

IV. Summa Rerum Episcopalium. MS.

V. Aphorismi Canonicorum, & Capitulorum Cathedralium. MS.

VI. De Dignitate Episcopali. MS.

VII. Summula de Pœnis, & Censuris Clericalibus. MS.

VIII. Piæ quædam Regulæ ad correctionem faciendam. MS.

IX. Concilii Provincialis Descriptio. MS.

X. De vita, & honestate Episcopi. MS.

XI. Tabellæ XXXII. Decretorum Conciliorum Provincialium servandorum ab Episcopis Mediolanensis Provinciæ. MS.

XII. De Episcopatu non appetendo. MS.

XIII. Tabellæ Episcopales complectentes Episcoporum munera, & solicitudines. MS.

XIV. De Dignitate, & Potestate Metropolitica. MS.

XV. Collectio Constitutionum, & Decretorum à Parochis promulgandorum. MS.

XVI. Liber Officiorum Parochialium. MS.
Hæc omnia MSS. servantur in Biblioth. Comitis Cæsaris Montii.
De eo agit, sed brevissimè, Picinell. in Athen. pag. 335.

CCCCXV.

De CARATE LEO.

LEoni de Carate Mediolanensi natalis Annus fuit MCCCLXII. Hunc bonis artibus excolendum Parentes curarunt, missumque ad Ticinensem Academiam in Pontificio Jure Magistrum creatum suscepere. Anno ætatis suæ XX. in Monasterio Sancti Petri in Cœlo Aureo ejusdem Urbis Canonicorum Regularium suscepit Institutum, tum ad Cœnobium Frigidonariæ in Agro Lucensi se contulit sub Præsule Dionysio de Cermenate Viro doctissimo. Amicitia floruit Nicolai Albergati, tunc Prioris Carthusiæ, postea Archiepiscopi Bonon., & S. R. E. Cardinalis, qui ei Reformationis Auctor fuit, quæ quidem cœpta est MCCCCI. die II. Feb. per ipsum Leonem, & Thadæum de Binasco; cujus Reformationis etiam Leo Prior extitit. Id eo gloriosiùs Leoni nostro contigisse videtur, quod sexaginta ante annos Benedictus XII. id frustra tentasset. Deinde Petro de Tanzis Mediolanensi ipso Leone suadente bona sua ad id donante Anno MCCCCIV., approbante Petro Philargo Archiepiscopo, Monasterium Casoreti cum Canonicis IV. ipse Leo extruxit Anno MCCCCVI. Inde Venetiis, & alibi Reformationem ampliavit. Postremò ad Insulas Diomedas, vulgò di Tremiti, ipsam dilatavit, cumque illi Monasterio præesset, insigne Olei miraculum contigit, de quo Lateranensium Chronologi fusius agunt. Anno MCCCCXXI. Vicarius Generalis toti præfuit Congregationi, tum ad Eugenium IV. Legatus ab Ordine, ab eodem Reformationis approbationem obtinuit. Tandem in Monasterio Sanctæ Mariæ in Porticu extra Ravennam, quò se receperat, ætatis suæ Anno LXXVI. obiit, „ Universa Civitate ad invisendum Cadaver accur„ rente, & post CCC. annorum spatium viget me„ moria ægrotorum ad ejus Sepulchrum liberatorum. Teste Rosino in Lycæo Lateranensium, pag. 47. & 48.

Post se reliquit æternum zeli sui testimonium:

I. Constitutionum Canonicorum Regularium Ord. Sancti Augustini Congregat. Lateran. Libri III., teste Picinello in Athenæo, pag. 387.
Instrumentum Cessionis Frigidonariæ factæ per D. Bassianum Mediolanensem, & electionis Leonis de Carate in ejus locum. Extat apud Pennot. Hist. Tripart. lib. 3. cap. 15. Dat Anno MCCCCXXII. die XII Maji. Bononiæ in Monasterio Sancti Joannis in Monte.
Eum inter Beatos recenset Bosca in Martyr. Mediol in notis ad Kal. Novembr.

CCCCXVI.

De CARAVAGIO POLYDORUS.

POlydorum celeberrimum Picturæ Professorem, Caldariæ Familiæ germen fuisse optimè noveram, diuque anceps fuit animus, utrum sub gentis suæ nomine, an potius sub eo, quo communiter vocari solet, in hoc Opere censendus esset. Traxit me tandem omnium consuetudo, quibus mos est, obliterato, ut ita dixerim, cognomine stirpis, eum à Caravagio semper, & ubique nuncupare. Caravagii ergo natus primum Fabris domos ædificantibus Operarius inserviens, cum Romam se contulisset, ex aspectu Operum Joannis Utinensis, qui ædificia à Leone X. excitata pingebat, tanto in Picturam flagravit ardore, ut vix desiderio concepto metam jam tetigisse visus fuerit; plurimum ei profuit societas Mathurini Florentini ejusdem Utinensis discipuli in Magistri sui lectionibus communicandis, ita ut Polydorus socium ipsum brevi tempore superarit. Cum eodem Mathurino venerandæ Antiquitatis Romanæ rudera undecumque collegit. Comes etiam fuit Peregrini Mutinensis, cum quo plura Urbis loca picturis decoravit. Mathurino tamen, cum quo Polydorus communiter, vivebat peste sublato, Urbem egressus Neapolim perrexit, hinc in Siciliam transfretavit, ubi inter cetera Arcus Triumphales Carolo V. è Tunetensi prœlio redeunti excitandos ejus ingenio, atque prudentiæ illius Civitatis Magistratus tradidere. Cum verò plures arte sua divitias sibi comparasset, à servo bonis ejus inhiante, barbarè & proditoriè suffocatus interiit. Hæc etiam literis mandavit:

I. Opus præclarum ad Picturæ artem spectans Polydorum composuisse, asserit Picinellus loco mox citando.
II. Figures de Polidore de Caravaggio. MS. in fol. extat in Bibliotheca Colbertina num. 3570. Ita Montfauconius in Biblioth. Biblioth. MSS.
Extat ejus Vita apud Isaac Bullard. in Accad. de Scien. & des Arts, pag. 587. Tomo primo.
Meminerunt ejusdem Paulus Moriggia lib. 1. Hist. Mediol. cap. 59. Petrus Paulus Bosca de orig. & statu Biblioth. Ambrosf. lib. 4 Orlandus in Abcedario Pittorico pag. 373. atque Picinellus pag. 473.

CCCCXVII.

De CARAVAGIO VINCENTIUS.

VIncentio, cui cognomen à patria inditum, Caravagio videlicet satis celebri in Mediolanensi Ducatu non procul Abdua flumine sito Oppido, cum inter Capuccinorum Claustra Minorum Ordinem esset amplexus in Brixiensi Provincia, pietas, sanctique mores singularem conciliarunt existimationem. Sacerdotali functus dignitate plures in Religione transegit annos, humilitate, atque in proximos charitate venerandus. Animabus juvandis intentus sequentibus Operibus insudavit:

I. Speculum Perfectionis: primùm quidem Germanicè editum, inde ab Antonio Hemertio Canonico Regulari S. August. Latinæ linguæ donatum, nunc verò auctum, correctum, & notis illustratum per P. Vincentium à Caravagio Ordinis Capuccinorum. *Brixiæ, apud Marchettum*, 1590. in 8.
II. Officium parvum S Francisci, additis aliis devotissimis precibus, & orationibus. *Romæ*, 1615.
Ex Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum, à Dionysio Genuensi contexta. Edit. 2. pag. 316.

CCCCXVIII.

CARAVAGIUS JO. ANDREAS.

JO. Andreas Caravagius Mediolanensis, genere Nobilis, vota edidit inter Clericos Regul. Sancti Pauli Anno MDCXXXVI. Post emensa Studiorum curricula sacras Conciones pro Quadragesimali tempore elegantissimas composuit, quas per XLVII. annos recitavit magna ubique cum laude, præsertim apud Innocentium XI. Summum Pont, & Leopoldum Cæsarem, à quo benevolentia singulari, magnisque muneribus donatus est. Præfuit Collegiis insignioribus, & bis Visitatoris Generalis dignitatem obtinuit. Dum Sacras Scripturas publicè interpretaretur è suggestu, pleuritide correptus raptus est è terris V. Feb. MDCXCIII. ætatis suæ LXXVI. Beneficentiam ejus S. Alexandri Collegium sensit, eumque tam Sacrarium, quàm Bibliotheca elegantibus ornamentis exculta testantur. Editissimum quoque Templi Pinnaculum ejus opera excitatum est.

Impressum est Mediolani post illius obitum Quadragesimalium ejus Concionum ingens Volumen, cui est titulus:

I. Prediche Quaresimali. *Milano, per Carl' Antonio Malatesta*, 1695. in 4.

CCCCXIX.

CCCCXIX.

CARAVAGIUS PETRUS PAULUS.

PEtrus Paulus Caravagius, à Joanne Ambrosio, & Maximillâ Archintâ Anno MDCXVII. Mediolani genitus, sub Præceptoribus optimis educatus est. Grammaticas artes à Gaspare Scioppio, Mathematicarum autem rudimenta intra domesticos parietes ab ineunte ætate didicit à Patruo suo Joanne Baptista, qui post multa emerita stipendia, Militum Tribunus, obsessæ Arcis Corbejensis Præfectus à Serenissimo Cardinali Infante constitutus, dum illam strenuè tueretur fato cessit Anno MDCXXXV. His principiis studia prosecutus, ad summum doctrinæ, atque eruditionis fastigium pervenit, & in prima juventute Ædilitio munere functus Anno MDCXLVI. ad Militiam conversus magnam adeptus est laudem. Cùm autem de munienda Urbe Derthona ageretur Anno MDCLV. hæc illi demandata est provincia, evectusque in bene gesti muneris præmium ad Insubrum Peditum Tribunatum eodem Anno fuit. Mox Marchione de Caracena hujus Urbis Moderatore in primis hortante, ac suadente, Senatus, permutatâ lecturâ Artis Oratoriæ, & Græcæ linguæ in Mathematicarum expositionem, has disciplinas adeò utiles & necessarias ei publicè exponendas commisit in Palatino Gymnasio. Geometriam, atque Analyticam præcipuè coluit, in qua eam partem maximè promovit, quæ Problematum determinationem respicit, illam in infinitum producens, ubi Euclides in primo Planorum gradu, Eutocius verò, Bonaventura Cavalerius, ac Ricardus Albius in solidorum secundo tantummodo perstiterant. Vir fuit præclarissimus, Scientiarum multitudine conspicuus, dignusque habitus, cui omnium dominii Mediolanensis Arcium inspectio Anno MDCLXXVI. demandaretur. Multa callebat exotica Idiomata, Græcum, Hispanicum, Gallum; quorum primum nullo Præceptore didicerat. Præfatus Marchio de Caracena tanti Caravagium habuit, ut Secretiori comitante Consilio primam ab eo in Palatinis Scholis habitam lectionem audierit. Obiit Anno MDCLXXXVIII.

Opera ejus, quæ lucem viderunt sunt:

I. In Geometria malè restaurata, ab Auctore A. S. L. Rimæ detectæ. Accessit Index errorum Antonii Santini, Romæ Matheseos Professoris in Appendice inclinationum. *Mediolani, apud Montiam*, 1650. *in* 4.

II. Geometria applicationum defficientium, figura data specie. *Mediolani, apud Bidellum*, 1659. *in* 4.

III. Copia di una risposta data ad un Quesito d'Aritmetica dal Signor Pietro Paolo Caravaggio, pubblicata per comun beneficio, e dedicata al Sig. Conte Bartolomeo Arese. *Milano, presso il Monza*, 1654. *in* 4.

IV. Methodus resolvendi omnes Æquationes Cubicas, & Quadrato quadraticas &c. *Mediolani, apud Ramellatum, sine anno in fol.*

V. Fragmentum Prolusionis Geometricæ: Carmen. *Mediolani, sine anno, & Typographo in fol.*

VI. Prolusione, o sia Metodo di leggere a' Scolari le Matematiche. *Milano, senz' anno, e nome dello Stampatore in foglio.*

VII. Parere su la Facciata del Duomo, con dimostrazioni Geometriche. Extat in lib. cui titulus: Della Facciata del Duomo.

VIII. Inno. Carmen est Italicum morale, in fol. *sine anno, & Typographo.*

IX. Ode. Carmen, ut supra Italicum morale. *Milano, per il Ramellati, sine anno, in fol.*

X. Sestina, Sonetto, e Madrigale. Carmina sunt moralia, ut supra, Italico idiomate. *Milano, per il Ramellati, sine anno, in fol.*

XI. Carmi, co' quali meditando la morte con gli occhi rivolti ad un imagine d'un Carname umano, proseguisce i suoi lai un vecchio oltre a settant'anni, cagionevole di sua persona per gravi, e dolorose infermità &c. *Milano, per Giulio Francesco Zanetti.* 1687. *in fol.* Hæc edidit tam Italico, quam Latino sermone sub hoc nomine anagrammatico: Petrus Lucius Avarapagus.

A XII. Esposizione morale sopra il Salmo LIV. di Davide, da Pietro Lucio Avarapago (Pietro Paolo Caravagio) con tre Sonetti parimenti morali. *Milano, per il Ramellati, sine anno, in fol.*

Hæc quæ sequuntur, lucem adhuc desiderant.

XIII. Prolusio in Acroaeses Archimedeas, habita Anno MDCLXIX. MS. pag. 18. in fol.

XIV. Oratio de Laudibus Scientiarum, habita in Scholis Palatinis. Anno MDCLXXI. die IX. Jan. MS. in fol.

XV. Oratio de Arte Militari, habita in Scholis eisdem. Anno MDCLXII. die prima Decembris. MS. in 4.

XVI. Prolusio de Mathesi Carmen satis longum. MS. in fol.

XVII. Prolusiones III. de Geometria, & Arithmetica in Studiorum ingressu. Vol. 2. MSS.

XVIII. Prolusio de Laudibus Græcæ linguæ. MS. pagg. 18. in fol.

B XIX. Considerationes in motu Ponderis super Currum. MS. in 4. cum figuris.

XX. Del modo di misurare una Piramide, ovvero Fusto Conico. MS. in 4. cum notis Latino Idiomate, atque figuris.

XXI. Discorso sopra i sogni. MS. in foglio.

XXII. Artem Poëticam anteponendam esse aliis Liberalibus Artibus. Prolusio Caroli Mariæ Madii, quam ipse misit cum Epistola scripta die XXXI. Martii Anno MDCLXXXVII. ad Petrum Paulum Caravagium ut suum judicium ei daret, quod extat in Epistola ejusdem Caravagii, cum Epigrammate Italico, vulgò Sonetto, in supradicti Madii laudem. MS. in fol.

Servantur omnes penes Marchionem Petrum Paulum Caravagium, Auctoris ex filio nepotem.

Opus etiam ei tribuitur, cui titulus: Modo di raddoppiare ogni Triangolo rettilineo &c. quod sub nomine Alberti Tirelli impressum fuit, ut suo loco dicemus in Art. Tirelli.

C In Ambrosiano Lycæo adsunt Numismata, quæ Caravagium referunt. Laudatur à Mariangelo Sanbenedicto in annotationibus ad Prosodiam Alvari quæ extant in libro, cui titulus: Auctarium ad Grammaticam Philosophicam Paschalis Grosippi, scilicet Gasparis Scioppii. A Stephano de Angelis in libro Miscellaneo Hyperbolico & Parabolico, à Josepho Zaragoza Geometriæ Problemate in 8. Agunt etiam de ipso P. Mazzucchellus in suis Schedis, Placcius in Tomo I. de Anonymis, & Pseudo-Anonymis pagg. 35. & 330. Bartholomæus Curtius in libro de Medicis Mediolanensibus pag. 186., nec non Picinellus in Athenæo pag. 466.

CCCCXX.

CARAVAGIUS PETRUS PAULUS alter.

D ILle, de quo proximè locuti sumus Petrus Paulus Caravagius, in eum, quem ex Cæcilia Resta conjuge lectissima suscepit filium non tantùm nomen, sed & ingenium, atque eruditionem transtulisse visus fuit. Annus hujus natalis extitit superioris Sæculi Quinquagesimus octavus, & ab incunabulis magnum aliquid portendit infantis indoles ad optimas quascumque artes addiscendas aptissima. Grammaticæ ac politioris litteraturæ ingenuas disciplinas sub optimis Præceptoribus, Mathesim verò Genitore ipso tradente percepit. In hac postrema quantum excelluerit, testatus est Amplissimus Insubrum Senatus, cujus Decreto Anno MDCLXXIX. Patri Coadjutor in Mathesis Cathedra constitui meruit; eique, ut præfati sumus, Anno MDCLXXXVIII. vita E functo dignus habitus est, qui successor decerneretur. Procerum eruditorum Metropolis hujus insignis consuetudine floruit, & ob spectatæ virtutis meritum Magistri Castrorum Insubriæ peditum Legionis honore Anno MDCXCVII. auctus, à Studiis tamen nunquam inter bellicas curas abstinuit. Rapuit eruditissimum Virum invida mors Anno MDCCXXIII. Immortalitati tamen nomen illius, quæ hîc recensemus, Opera consecrarunt.

I. Li primi sei Libri degl' Elementi d'Euclide ad uso de' Scolari. *Milano, in* 8.

II. Oratio de laudibus Mathematicæ habita Anno MDCLXXIX. coram Senatu, dum in locum Patris suffectus fuit in Lectura. MS. in fol.

III. De methodo docendi Mathesim habita die XI. mensis Januarii coram Senatu, Anno MDCLXXXIX. MS. in fol.

IV. Ora-

IV. Oratio pro Arte militari. MS. in fol. pag. 18.
V. Problemata varia Geometrica cum solutionibus. MS. in fol. justæ molis.
VI. Prolusiones plusquam centum pro Astronomia, Prospectiva, atque Geographica. MS. in fol. magnæ molis.
VII. Tractatus de Cabala. MS. in fol.
VIII. Dissertationes IV. de accentibus Græcis. MS. in fol.
IX. De methodo, Tractatus integer. MS. in fol. pag. 90.
X. Adnotationes in Diophantem de duplicata æqualitate, & de angularibus sectionibus libri VI. MS. in fol.
XI. De Triangulis, & Quadratis in Zetet Vietæ. Tum Triangulorum Problemata. MS. in fol.
XII. Discorsi IV. dell' Analitica; hos habuit in congressu Academico Nobilium in domo Oldradi, de quo Saxius in libro de Studiis Litterariis Mediolanensium.
XIII. Trattato compiuto dell'Architettura militare. MS. in fol. justæ molis, cum tabulis pluribus peregregiè delineatis.
XIV. Un Trattato intero d'Aritmetica. MS. in fol. pag. 100.
XV. Un Trattato degli Orologi Solari. MS. in 4.
XVI. Alcune Dimostrazioni Geometriche spiegate, con approvazioni, e lodi dell'Autore in varie lettere del Padre Tommaso Ceva della Compagnia di Gesù, scritte l'Anno MDCLXXV. MS. in fogl.
XVII. De Sectionibus angularibus.
XVIII. De Quadratura circuli, & parabolæ.
XIX. Logistica laterum polygonorum circulo inscriptorum.
XX. De loco resoluto.
XXI. De æquatione, in qua sunt duæ indeterminatæ quantitates.
XXII. De Conicarum linearum descriptione.
XXIII. Descriptio Eclipsium.
XXIV. Descriptio Hyperbolæ.
XXV. De tangentibus linearum Curvarum.
XXVI. De sectione conterminali.
XXVII. De sectione lineæ secundùm extremam, & mediam rationem.
XXVIII. De perpendicularibus ad sectiones conicas.
XXIX. Synopsis libri quinti Apollonii.
XXX. Synopsis Geometriæ, quæ perficitur per plana.
XXXI. Resolutio æquationum planarum, & solidarum adfectarum sub lateribus.
XXXII. De determinationibus in genere.
XXXIII. Problemata triangulorum.
XXXIV. De mediis proportionalibus.
XXXV. Pro determinatione æquationum ambiguarum.
XXXVI. Altera methodus resolvendi æquationes concesso postulato Vietæo.
XXXVII. De duplicata Hypostesi.
XXXVIII. De Climactiea Paraplerosi.
XXXIX. Arithmetica major cum examine fractionum.
XL. De Triangulis rectangulis in numeris.
XLI. De Numeris quadratis intra præfinitos limites.
XLII. De duplicata æqualitate.
XLIII. De extractione radicum ex binomiis.
XLIV. De Numeris amicabilibus.
XLV. De Numeris perfectis.
XLVI. De Regula alligationis.
XLVII. De Progressionibus Arithmeticis, & Numeris Poligonis ad Spiralium doctrinam.
XLVIII. De Progressionibus Arithmeticis.
XLIX. De Numeris Poligonis.
L. De Electionibus, sive Combinationibus.
LI. Quæstiones de fructibus, & interesse.
LII. De sectione Triangulorum in data ratione per lineam ductam à dato puncto.

A numero XVII. ad LII. extant in uno Vol. ingentis molis. MS. in fol., atque omnes servantur apud Marchionem Petrum Paulum Caravagium, Auctoris nostri filium.

CCCCXXI.

CARAVAGIUS TIBURTIUS.

PLurium ex Caravagia Familia eruditorum Virorum Elogia huic nostro inseruimus Operi, quorum nomina æternitate digna boni omnes tributim, centuriatimque censebunt. Proferendus nunc in medium Tiburtius eadem gente progenitus, quem non doctrina tantùm, sed pietas quoque singularis in hoc Theatrum adducit posteris suspiciendum. Nihil tamen omnino de hujus Viri natalibus, atque Parentibus, improbo licèt labore omnia excusserim ad Caravagios spectantia Monumenta, nosse licuit. Ejus tamen animi in Deum, & Christi Matrem religionem prodit ab eo conscriptus liber sequenti titulo:

I. Dell' Orazione, ovvero Officio dell' Uomo Cristiano, con una nuova esposizione del Pater noster, e dell' Ave Maria, di M. Tiburzio Caravaggio Milanese. *In Napoli, appresso Mattio Cancer, nell' Anno del Signore*, 1558. *in* 8.
Ex Cinelli Bibliotheca volante Pluteo XXII.

CCCCXXII.

CARCANUS AMBROSIUS.

IN Ambrosio Carcano præter aviti sanguinis Nobilitatem, etiam eruditionis laus mirandum in modum excelluit. Clericali adscriptus militiæ, ultra Metropolitanæ Mediolanensis Ecclesiæ Canonicatum, ex eo, qui Ordinarii dicuntur, Cœtu, virtutis suæ merito ad aliam quoque Dignitatem ascendit, nimirum Præposituram Imperialis Templi Ambrosiani, cujus, retento etiam Canonicatu, possessionem iniit Anno MCCCXCI. Cum autem Anno MCCCXCV. die Dominico VIII. mensis Augusti Joannes Galeaz Vicecomes Mediolanensis Ducatus, omnium primus esset suscepturus Insignia, Ambrosius noster nedum Sacrum solemne peregit, sed unus inter omnes selectus est, ut astante amplissimo Conventu Italicorum Principum, atque Episcoporum, Sermonem haberet, ex quo facilè innuitur quantum in eo esset eloquentiæ. Paulò post, Anno scilicet MCCCXCVIII. die XXV. Septembris migravit è vita, sepultusque fuit in Atrio Ambrosianæ Basilicæ in Arca marmorea. Plura fortè scripsit, quæ posteros effugerunt; eum tamen digna laude fraudandum nullatenus existimavimus, ex sequenti tantùm, cujus superest memoria, videlicet:

I. Oratio ab eo habita in Coronatione prædicta Joannis Galeatii Vicecomitis.
Meminit Auctoris nostri Manuale Ven. Primicerii Decumanorum Ecclesiæ, MS. in Pergamena in Archivo eorundem.

CCCCXXIII.

CARCANUS ARCHILEUS.

MEdicus primi nominis, Sæculo XVI. Archileus Carcanus Petri Martyris Chirurgiæ Doctoris, atque Blancæ de Comitibus conjugum filius floruit. A pluribus Scriptoribus celebratur tanquam Vir omnimoda etiam eruditione refertus, ac præcipuè Poëtica facultate clarus, de qua plura juvenilibus annis testimonia præbuit; Musicam quoque summoperè coluit. Magistrum habuit in Re Medica Jo. Petrum Albutium, quem suo loco jam laudavimus, & ita se gessit, ut breviter Cathedram in Universitate Ticinensi omnium votis obtinuerit. Nescio interim, quibus tabulis fultus Morerius in suo Lexico Tom. II. scripserit, Carcanum nostrum Professorem in Universitate Parisiensi extitisse, quod nullibi legi; ideo, tametsi hoc Auctori nostro gloriosum foret, corrigendum esse existimo. Immatura mors eum rapuit ætatis annorum XXXII., ut ex infrascripto Eulogio, quod in Basilica Regum, nunc S. Eustorgii hujus Urbis, ubi tumulatus fuit Anno MDLXXXVIII., legitur:

ARCHILEO CARCANO PHIL. ECCELL.
MEDICINAE IN GYMNASIO TICINENSI
PROFESSORI PVBLICO
INTER MVSICOS FACILE PRIMARIO
OMNIVMQVE VIRTVTVM GENERE
ORNATISSIMO
FILIO DILECTISSIMO
PETRVS MARTYR PATER
MAXIMO CVM MOERORE
P.
VIXIT ANNOS XXXII.
OBIIT ANNO MDLXXXVIII.
KAL. SEXTILIS.

Quæ

Quæ scripsit hîc refero fusius, quam in Curtio, & Picinello.

I. Orationes II. Ticini habitæ. Altera in Templo maximo, Kal. Novembris Anno MDLXXX. de felicibus ejus anni studiorum auspiciis.
II. Altera in Templo D. Augustini die XX. Novembris Anno MDLXXVIII. in funere Jo. Baptistæ Rasarii Novariensis Philosophi, ac Medici præstantissimi. *Mediolani, apud Jacobum Piccaleam*, 1582. *in 4.*
III. Oratio in funere Jo. Petri Albutii Medici præclarissimi, habita Ticini die XIV. Aprilis Anno MDLXXXIII. Ita Curtius.
IV. De Peste Opusculum. *Mediolani, per Joannem Metium*, 1577. *in 4.*
V. In Aphorismos Hippocratis Lucubrationes. *Ticini, apud Hieronymum Bartolum*, 1581. *in 4.*
VI. De Methodo medendi, & collegiandi libri II. *Ticini, apud Bartolum*, 1581. *in 8.*
VII. De acutorum, & diuturnorum morborum causis, & signis: Libros editionis postremæ græco-latinæ. *Parisiis, in 4.* emissæ, Petrus Petitus Medicus Parisiensis annotationibus auxit.
VIII. Poëmata varia Italica. Ex Picinello.
IX. De morbis particularibus, Lectiones MSS. Vol. I. in fol. penes Physicum Collegiatum Jo Baptistam Carcanum amicissimum, qui hujus, aliorumque suorum Gentilium illustrium Opera inedita mihi perhumaniter subministravit.

Archilei Carcani cum laude meminerunt Curtius sæpe laudatus pagg. 88. 120. & 173. Jo. Petrus Crescentius in Amphiteatro pag. 162. Merklinus in Lindenio renovato pagg. 87., & 903. Picinellus pag 54.

CCCCXXIV.

CARCANUS BERNABOS.

NUnquam satis gratias, quas debeo Cl. Sitono pro tot documentis mihi humanissimè communicatis ad hanc meam Collectionem aptissimis referam. Inter ea series genealogica Familiæ Carcanæ enumeratur, ex qua cognovi usque ab Anno MCCLXXXIX. floruisse Beltramum de Carcano Genuæ Prætorem, & item Bononiæ MCCXC., qui ex filio nepotem habuit Ardizonum, & ex ipso natus est Luchinus Bellotus Pater Bernabovis, de quo nunc sum locuturus. Interim mihi contigisse gaudeo in maxima Ambrosiana segete Manuscriptorum observasse illos Auctoris nostri, qui præ latini sermonis elegantia, atque in amœnioribus Scientiis eruditione, à Viris suæ ætatis doctissimis meritò colebatur, & adhuc meis curis, ut spero, reviviscet. Suum condidit Testamentum Anno MCCCCLIV. (ut videre est ex Schedis Sitonianis) qui forsan eruditissimo Viro emortualis extitit.

Hæc vidi de ipso, & diligenter exscripsi.

I. Oratio acta D. Simpliciano de Petrasancta Consiliario Ducali, & Locumtenenti, de mense Madii Anno MCCCCXXXI. Extat in MS. Biblioth. Ambrosianæ sign. H. num. 49. in fol.
II. Oratio in Sponsalibus D. Bartholomæi Capræ. Extat ibid.
III. Oratio altera in Sponsalibus cujusdam Nobilis Mediolanensis. Extat ibid.
IV. Oratio altera pro gratiarum actione. Ibid.
V. Altera in Vicomercato recitata die III. Augusti MCCCCXXXIV. pro Joanne de Sancto Marino de Urbino Doctore, & Comite, ac Martexanæ Præside, sive Capitaneo. Ibid.
VI. Facetiæ. Ibid.
VII. Epistolæ plures ad varios præstantes Viros, nempe ad D. Brandam Castillionæum. Data I. Augusti MCCCCXXXVI.
Alia Viro integro Marcheto Baldirono.
Alia Venerabili Decretorum Doctori Francisco de la Cruce Primicerio Ecclesiæ Mediolanensi. Data die XIX. Augusti MCCCCXXXIX. eruditissima.
Alia præstanti, & integerrimo Viro Aloysio Crotto Ducali Secretario. Data die I. Maji MCCCCXXXVII.
Alia Ducali amplissimo Saonæ Consiliario Francisco Barbavariæ. Data XXIX. Decemb. MCCCCXXXVII.
Alia Reverendo D. Episcopo Papiæ.
Alia Jacobo Becheto.
Alia Bertolo Vicecomiti. Data die VII. Decembris MCCCCXXXVII.
Alia Litterato, & eximiæ virtutis Viro Antonio Canobiensi. Data Vicomercati die XXV. Septembris MCCCCXXXIV.
Alia ad eundem.
Alia Antonio Pessinæ.
Alia Modesto Jacomolo de Trivultio.
Alia Boschino de Angleria.
Alia Generoso Joanni Vicecomiti. Data XII. Maji MCCCCXXXVIII. Curiosa nimis.
Alia Præstanti Viro Angelo Consalvo de Urbino Legum Doctori, & Patri humanissimo, atque Provisionum Communis Mediolani Vicario. Data XIV. Januarii MCCCCXXXV. satis longa, & eruditione Romana referta.
Alia Antonio Rhaudensi Theologo.

Adsunt etiam sequentes Epistolæ ad eundem, nempe
Antonii Pessinæ IV.
Antonii Canobiensis III.
Jacobi Becheti IV.
Boschini de Angleria I.
F. Antonii Rhaudensis I.
Omnes in supradicto MS. Ambrosiano.

CCCCXXV.

CARCANUS CHRISTOPHORUS.

NImis parcè de Christophoro Carcano scripsit Picinellus, ideo Lector accipiat, quod accuratissimus de Patria summè benemeritus pluries laudatus Sitonus habet in suis Schedis: „ Christophorus „ Carcanus Marci, & Eleonoræ Turconæ conjugum „ filius, Dux cohortis peditum, subinde Stator Major Legionis peditum pro Catholica Majestate in „ expeditione bellica Vulturenæ, incola Portæ Com. „ Paroch. S. Thomæ in Terra Amara Mediolani, Testamentum condidit die XX. Junii MDCXXX. receptum „ per Johannem Baptistam Castillionæum fil. qu. Darii „ Notarium Mediolani, in quo mandat tumulari in „ Sepulcro olim D. Marci genitoris sui in Ecclesia „ S. Nazarii ad Petram Sanctam Mediolani. Extat „ ejusdem Capitanei Christophori mentio ex Inscriptione nigro marmore, & litteris aureis exarata „ in publico Oratorio Divo Christophoro dicato in „ Castro Vertemati Diœcef. Comi, tenoris, ut sequitur:

D. O. M.
ORATORIVM HOC B. DEI GENITRICI MARIAE
AC D. CHRISTOPHORO MART. DICATVM, SIBI
ET POSTERIS SVIS EXTRVENDVM CVRAVIT
DVX MILITVM CHRISTOPHORVS MARCI CARCANI
FILIVS, QVI DOMVM IPSAM (CASTELLVM
OLIM VETVSTISSIMVM NOBILIVM DE CARCANO
VARIAS OB CALAMITATES NON SEMEL RVINIS
OBRVTVM) A MARCO, ET BARTHOLOMAEO
FRATRIBVS INCHOATVM ABSOLVIT, ATQVE
ORATORIO ORNATVM IN EAM QVA NVNC
VISITVR FORMAM REDEGIT
ANNO SAL. HVMANAE
MDCXXIX.

Scripsit:

I. Historiam Familiæ Carcanæ absolutam die V. Maji MDCXXIX. MS. in fol. ex paginis 87., quæ extat penes Comitem Bonaventuram Carcanum præfati Authoris ex filio pronepotem. Item penes Laurentium Johannem Petrum VII. Carcanum. Item penes Marchionem Carolum Camillum Carcanum; omnes viventes; & in Archivo Monachorum Cisterciensium S. Ambrosii hujus Urbis, qui MS. forsan fuit Jo. Baptistæ Blanchini, sicut legitur in Picinello pag. 156.

CCCCXXVI.

CARCANUS DESIDERIUS.

DEsiderium Carcanum non infimæ apud Insubres nobilitatis adolescentem Anno MDXCIII. ad suæ Congregationis Institutum amplectendum transfisse, jure meritò lætati sunt Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, qui vulgò à primario, quod coluerunt, & adhuc religiosissimè colunt in hac Urbe Sancti Barnabæ Collegio, Barnabitæ dicuntur. In eo enim præter aviti generis splendorem, ingenii quoque lumina præclarissima fulgere videbantur, quæ cum prorsus mirabili morum candore conjuncta perfectum quid intuentibus pollicebantur. Neque verò vana fuit de piissimo Juvene concepta spes; professus enim Anno MDXCIV. tanta contentione & litteris, & pietati operam dedit, ut ad aliorum quoque lucrum ingenii sui labores convertens sequenti Volumini conscribendo insudarit

I. Lodi della Vita Religiosa. MS. in 4. sacra eruditione refertus. Extat in Collegio S. Barnabæ.
Ita à Suis.

CCCCXXVII.

CARCANUS DONATUS.

EX Thoma Carcano Patriæ Decurione, atque Blanca de Petrasancta Matrona laudatissima conjugibus ortus est Mediolani Donatus, de quo hîc sermo instituendus. Ne dum litterarum, & sanguinis ornamentis emicuit, verum etiam tale dedit prudentiæ specimen, ut cum Mediolanensis Respublica XII. decrevisset eligendos Viros, qui Capitanei nuncuparentur, & Libertatem ab hostium impetu sartam, tectamque servarent, Anno MCCCCXLVIII. Donatum inter eos enumerandum statueret. Gemina etiam prole felix fuit, ex eo enim progeniti sunt Antonius, & ipse Mediolanensis Decurio Anno MCCCCLXXIV. renunciatus, atque Michaël Ordinis Minorum, cujus sanctimoniam, ac doctrinam paulo post referemus. Gratissimus fuit Cosmo Mediceo, ut patebit ex Opere infra laudando. Cetera tanti Viri gesta oblivione deleta sunt, nimisque jejunè de ipso loquuntur Monumentorum Patriæ Collectores. Nos ejus Opus hic proferimus.

I. Donati Carcani Rogatio ad Clarissimum Virum Cosmum Mediceum Patrem Patriæ. MS. in Laurentiana Medicea. Pluteo LIV.
In fine sic legitur: „ In hunc Donatum, cum is totius „ corporis vestimenta reportasset, Bartholomæus Scala „ in hunc modum lusit. Desiderantur tamen Scalæ Carmina.
Ex Montfauconio Biblioth.Bibliothecar.MSS. T.I. pag.142.
Donatum Carcanum Epigrammate laudavit Lancinus Curtius lib. XI. pag. 91. verum non Scriptori nostro, sed Donato Juniori equitum Tribuno Senioris hujus ex Antonio filio nepoti, Carmen illud scriptum fuisse, & ætas Lancini prodit, & amicissimus JC. Sitonus nos perhumanitèr monuit.

CCCCXXVIII.

CARCANUS GASPAR.

QUantum sanguinis decus, & claræ stirpis origo, si rectò perpendantur judicio, ad virtutis iter alacriter suscipiendum impellant homines, patet in Gaspare Carcano Mediolanensi. Hic enim postpositis Sæculi commodis cum ad Prædicatorum Ordinem confugisset, ut Deo liberius inserviret, & in Cœnobio S. Eustorgii vota sua Domino reddidisset, non tantùm moribus optimis præfulsit, verum etiam sacris disciplinis adeo se dedit, ut brevi temporis spatio Sacræ Theologiæ Magister appellatus in Bononiensi Generali Conventu Anno Salutis nostræ MDC-
A XV. celebrato, Studiorum Præfectus, & Regens in Patria fuerit constitutus. Complures Annos ibidem Philosophiam, & Sacras Litteras è Cathedra Alumnis suis tradidit tanta cum fama, ut ad percipiendam optimi Præceptoris doctrinam ex Germania, Polonia, atque Anglia facto, ut ita dixerim agmine, discipuli convolarent. A sui Instituti Moderatoribus summa in existimatione habitus fuit, & à Seraphino Sicco Generali Ordinis Magistro Censor constitutus reperitur Operis F.Stephani Mantegatiæ (quem ubi dabitur opportunitas digna laude prosequemur) cui titulus: *Iter Hierosolymitanum*. Illud & recognovit, & censura sua probavit Kal. Novemb. MDCXV. Falli arbitratur Jacobus Quetif. Script. Ord. Præd. To. II. pag. 397. eos, qui asserunt Gasparem idem Volumen
B dennò ab se recognitum Anno MDCLX. typis vulgasse. Si enim vera sunt à Picinello in Athenæo pag. 233. de ipsius morte tradita, id nullo pacto fieri potuit. Immatura enim morte Terris raptum ætatis suæ Anno XL. ibi legitur excessisse. Unicum ejus ingenii partum superesse tanquam pretiosissimnm thesaurum in Bibliotheca supralaudati Eustorgiani Cœnobii custoditum ex præfatis Scriptoribus didici; nempe

I. Compendium Summæ Theologicæ Sancti Thomæ Doctoris Angelici. MS. loco citato.
Vid. Picinellus in Athenæo loc. cit.

CCCCXXIX.

C
CARCANUS IGNATIUS.

IGnatium Carcanum Joannes Baptista Physicus Collegiatus Mediolanensis infra commendandus, & Camilla de Comite Anno MDCLXXXII. die IV. mensis Octobris genuere. Infantis indolem Pater tam sedulo bonis informandam artibus curavit, ut minoribus perceptis disciplinis Philosophiam, & Medicinam auditurus admodum adolescens missus fuerit ad Ticinense Archigymnasium. Quam attentam studiis operam dederit indicat honor Laureæ Anno Sæculi nostri quarto, qui Ignatii erat XXII. ipsi collatus. Tantam verò apud Cives suos existimationem in ægrorum morbis curandis ob insignem peritiam adeptus fuit, ut certatim quodammodo ad infirmorum
D curam raperetur. A Collegiatis Physicis Mediolanensibus, qui Equitum, & Comitum dignitate, Pontificum, Cæsarumque decreto fulgent in Collegam adscitus est IV. Kal. Junii Anno MDCCVIII. Inter XII. Ædiles Patriæ quoque recensitus reperitur; & publicæ Salutis Conservator. Mortalitatem exuit die III. Novembris Anno Christianæ Æræ MDCCXXX. & in avitum Tumulum ad Basilicam Regum illatus est.

Hæc illius habemus Scripta:

I. Considerazioni su le ragioni, sperienza, ed autorità; che approvano l'uso innocente delle Carni, Pelli, e Sevo, avanzi dell'epidemia bovina presente, del Fisico Collegiato Ignazio Carcani Conte, e Cavaliere Pontificio Cesareo, uno de' XII. dell'Illustrissimo Tri-
E bunale di Provisione della Città, e Ducato di Milano nell'Anno corrente MDCCXIV. Agl' Illustrissimi Signori del medesimo Tribunale. *In Milano, per Marc' Antonio Malatesta*, 1714. in 8.

II. Riflessioni sopra la Naturalezza del lucimento veduto in un pezzo di Carne lessata il giorno XI. del mese di Maggio del Fisico Collegiato Ignazio Carcano, ed assieme un Discorso del Fisico Collegiato Paolo Gerolamo Biumi ambidue Conti, e Cavalieri Pontificio-Cesarei, Conservatori Generali del Maestrato sopra la Sanità dello Stato di Milano nell'Anno presente MDCCXVI. scritte agl' Illustrissimi Signori Presidente, e Conservatori &c. del medesimo Tribunale. *In Milano, per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta*, 1716. in 8. De quo jam diximus in Hieronymo Bimio.

III. Risposta Fisico-Medica del Dottor Ignazio Carcani Fisico Collegiato di Milano all' Illustrissimo Sig. Dottor Giovanni Massimo Perosio Fisico in Genova, sopra una Relazione di certe acque scoperte in Genova, data

data in Milano X. Decembre MDCCXVIII. in fol. MS. apud Jo. Baptistam Physicum Collegiatum Auctoris filium.

IV. Ricettario, e Metodo di medicare. MS. in fol. apud eundem.

Recudendam curavit Vitam Ven. Ignatii Carcani Ordinis Capuccinorum, quæ prodiit *Mediolani apud Malatestam*, 1724.

De eo agit Barthol. Curtius in suo libro de Script. Medicis Mediol. pagg. 201. & 242.

CCCCXXX.

CARCANUS JOANNES BAPTISTA.

IN Joanne Baptista Carcano Mediolanensi, Bartholomæi, & Joannæ Balbæ conjugium filio, quanta Artis Medicæ fuerit eruditio, omnia testabuntur Sæcula, quæ in hujus Viri Codicibus Auctoris ingenium mirari poterunt. Celeberrimum Gabrielem Fallopium in Patavino Lycæo Præceptorem habuit, cui etiam in Anatomicis, & Chirurgicis artibus tradendis Professor publicus suffici meruit. Fallopii singularem amorem, qui se Annum vigesimum quintum nondum egressum à Republica Veneta in locum suum deligi curavit, commendat Auctor noster pag. 36. de Musculis palpebrarum, de quo Opere infra locuturi sumus. Munus verò Lectoris ob Fallopii mortem exercere non potuit, donatus tamen Manuscriptis omnibus à Præceptore exaratis. Reversus igitur Mediolanum Anatomem lecturus ad Ticinense Archigymnasium mittitur, ubi maximam nomini suo famam peperit integros Annos XXV. succedente sibi Carolo filio. Primus omnium unionem quatuor Vasorum circa fœtus cor observasse traditur, ideoque clarissimus habitus est nedum apud Italos, verum etiam apud exteros. Emortualem ejus annum nusquam inveni, Anno tamen MDC. adhuc in vivis fuisse testatur Inscriptio ab eo sibi ac posteris posita in Templo Sancti Erasmi hujus Urbis, quam ex Archintea Collectione proferimus.

IOANNES BAPTISTA CARCANVS
IN GYMNASIO TICINENSI
PROFESSOR PVBLICVS
IN ANATOMIA ET CHIRVRGIA EXERCENDA
SOLERTISSIMVS
ATQVE VIOLANTA SVDATA
CONCORDISSIMI CONIVGES
MORTIS INEVITABILIS
MEMORES
SIBI AC POSTERIS POSVERE
ANNO MDC.

Hæc ab eo conscripta, atque edita habemus:

I. Jo. Baptistæ Carcani de Cordis Vasorum in Fœtu unione; ad Nicolaum Boldonium Protophysicum.

II. De Musculis Palpebrarum oculorum motibus inservientium; ad Zachariam Caymum. *Ticini, apud Bartolum* 1574. *in* 8. cum supradicto uno Vol.

III. De Vulneribus Capitis liber absolutissimus triplici sermone contentus. *Mediol. apud Petrum Tinum*, 1583. *in* 4.

IV. Exenteratio Cadaveris Illustrissimi Cardinalis Caroli Borromæi (idest Sancti Caroli). *Ibid.* 1584. *apud eundem Tinum*, *in* 4.

V. Lettera del felice successo di sua Anatomia fatta quest' Anno MDLXXXV. del mese di Gennajo nello Studio di Pavia, dedicata al nobilissimo, e dottissimo Giovane il Sig. Antonio Reina figliuolo del Molto Illustre Signore il Sig. Gottardo Reina Regio, e Ducal Senatore, in 4.

Epistolam Hieronymi Casoni Philosophi celeberrimi ad eum datam Papiæ die IX. mensis Decembris MDLXXXVIII. Carcani laudibus plenam, refert Morigia Nobil. lib. III. cap. 17.

Epigramma in ejus laudem cecinit Bernardinus Baldinus in libro, cui titulus est: Lusus.

Meminerunt Auctoris nostri Vanderlinden de Scriptis Medicis, Mangetus, Picinellus in Athenæo pag. 274. Curtius de Script. Medicis Mediol. pag. 109. & seqq. aliique plures.

CCCCXXXI.

CARCANUS JO. BAPTISTA alter.

ALterum nunc Joannem Baptistam ex eadem Carcana gente Anno MDCXXVI. ex Conjugibus Archileo juniore, ac Martha de Bernardis Mediolani ortum laudandum suscipimus. In Academia Ticinensi majorum suorum laboribus litterariis illustri, Philosophiæ atque Medicinæ operam navavit, ibique in utraque Facultate Doctor renunciari meruit Anno Salutis humanæ MDCXLIX. Inter præcipuas illius laudes merito numerari potest Ignatii ejus filii, quem haud multo ante commendavimus, virtus, atque doctrina. Ægris in hac Urbe annos circiter sex & quinquaginta Medicam opem tulit, & octuagenarius vivere desiit apud mortales die XIII. Octobris Anno MDCCV.

Hæc hujus Viri doctissimi MSS. Volumina se vidisse apud præfatum Ignatium ejus filium, testis est Curtius de Script. Medicis Mediol. pag. 243. & sequenti.

I. Jo. Baptistæ Carcani M. D. illorum omnium, quæ in prima Fen libri primi Canon. Avicennæ, atque in arte Medicinali Galeni, nec non in Hippocratis Aphorismis continentur, breve, & dilucidum compendium. MS. in fol.

II. Repertorio sopra di molti Classici Autori antichi, e moderni, che dimostra le indicazioni nelle malattie. MS. in fol. Tomi VII. In his Auctor noster secutus est ideam Indicis, sive Mercurii Compitalitii à Boneto concinnati.

IV. Defensio pro Francisco Tinello Chirurgiæ perito, in duas Allegationes divisa, in quarum postrema respondet ad quatuor quæsita proposita à JC. D. Carolo Lampugnano; ea sunt:

1. An possit sequi imissio arteriæ in brachio loco venæ basilicæ, seu hepaticæ absque culpa Chirurgi.
2. An possit cognosci, postquam suppressus est sanguis, si pars arteriæ sit secta.
3. An secuta tali incisione, & sanguine suppresso, possit ex cursu mensium dari debilitatio talis in brachio, ut inhabile reddatur ad munus suum.
4. An, ex eo quod Chirurgus in secanda vena non adhibuerit lumen, possit dici in culpa.

Hoc opus typis prodiisse asserit Curtius ipse loc. cit. Typographum tamen, locum, & annum reticet.

Præter hactenus enunciata Auctoris nostri Opera, alia quoque illius MSS. servantur apud Physicum Collegiatum Jo. Baptistam nepotem supradictum, nimirum:

V. Aliqua in Hippocratem, in 4.
VI. De Medicinæ subjectis, ac de humoribus, in 4.
VII. Miscellanea, in 4.
VIII. Sylva medicamentorum, in 8.

CCCCXXXII.

CARCANUS JO. BAPTISTA alter.

TErtium nunc laudabimus Joannem Baptistam Carcanum Fabritii, & Marthæ Garimbertæ Jugalium Mediolanensium filium. Natus ille est Anno superioris Sæculi Septuagesimo, & post laudabiliter exactam adolescentiam Societatem Jesu ingressus, in eo eruditissimorum hominum Cœtu præclara dedit ingenii sui, atque pietatis indicia. Huic non parum obstricta est numeris omnibus illustris Carcanorum Familia, vix enim quis capere poterit quo labore, & diligentia Gentis suæ Monumenta undique collegerit. Ex his non modicæ molis Volumen composuit hoc titulo indito.

I. Memorie Istoriche della Famiglia Carcana, raccolte dal P. Giambattista Carcano della Compagnia di Gesù, dedicata agl' Illustrissimi Signori Alessandro, e Carlo Camillo Carcani Giurisconsulti Collegiati, Libri III. con l'Indice generale, e gli Alberi di questa Famiglia. MS. in fol. sign. num. 33. in Bibliot. Cisterciens. S. Ambrosii.

Aliud exemplar pro impressione paratum, cum approbationibus, & Epistola nuncupatoria extat apud Marchionem Carolum Camillum Carcanum.

II. Isto-

II. Istoria dell' Isola di Corsica, e de' Porti della medesima, divisa in dodici Capitoli. MS. in eodem Codice, lib. III. à pag. 159. ad 201. lectu dignissima.

CCCCXXXIII.

CARCANUS JULIUS CÆSAR.

JUlius Cæsar Carcanus Joannis Baptistæ filius, ab ipso adolescentiæ flore inter Clericos relatus, divinis se ministeriis mancipavit. Mores ejus, atque ingenium ad eruditionem, pietatemque formanda curavit Genitor in amplissimo hujus Urbis Seminario, in quo sub optimis Præceptoribus eruditus amœnioribus etiam Musarum artibus claruit. Inter Academicos Hermathenaicos ibidem cooptatus principatum etiam ejus Cœtus promeruerit. Philosophicas artes, quas in Lycæo Braydensi didicerat, in continenti Collegii ejusdem Templo magno cum plausu publicè propugnavit. Ad Congregationem Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli in hac Mediolanensi Urbe, ac Diœcesi florentissimam se contulit, hinc Majorum decreto Præfecturam Collegii Helvetici, & majoris Seminarii aliquando cum laude gessit. Præpositura postmodum Oppidi Missaliæ honestatus, identidem Mediolanum advocabatur Orationes elegantissimas prolaturus, quarum nonnullas in Basilica Metropolitana habuit. Ex his geminæ typis editæ sunt hoc titulo, Cardinali Archiepiscopo Alphonso Littæ dicatæ:

I. Il buon Pastore. Panegirico per S. Carlo Borromeo.
II. Le virtù di S. Carlo. Panegirico per lo stesso.
III. Orationes plures aliæ. MSS. in fol. apud Suos.
Supradicatas II. memorat Picinellus in Athenæo pag. 358. nec tamen annum, locum, vel Typographum indicat.

CCCCXXXIV.

CARCANUS MICHAEL.

MIchaël Carcanus Donati ex Capitaneis Reipublicæ Mediolanensis, de quo jam diximus filius, Lomatii, quod Oppidum est Ducatus Mediolanensis, in lucem editus fuit. Ejus quandoque cognomen reticetur, & à Patria nonnunquam Mediolanensis, sive de Mediolano dicitur; ut in litteris Fratris Baptistæ de Levanto Vicarii Generalis Minorum Observantium Cismontanæ Familiæ ad Patres Provinciæ Austriæ directis, ubi hæc leguntur: „ Mitto ad vos Venerandum Patrem Fratrem Michaëlem de Mediolano; & in Institutione ejusdem in Commissarium Provinciarum Austriæ, Bohemiæ, & Poloniæ sic legitur: „ In Christo tibi Venerando Patri Fratri Michaëli „ de Mediolano. „ Ceteri quoque omnes de eodem loquentes, seu Scriptis suis de eo memoriam facientes, semper ipsum Mediolanensem, seu de Mediolano, vocant. A pueritia Divinâ Gratiâ præventus, & optima indole ornatus magnum quid se esse futurum, portendebat. Sui status electioni vix maturus ad quoddam Sanctæ Crucis Cœnobium, tunc Ordinis Minorum Observantium, Civitati Novocomensi in Insubria vicinum, se contulit, ut parentum, amicorumque, forsan, aufugeret dissuasiones, ibique supplex Seraphicum Observantium sibi dari habitum petiit, & obtinuit. Professione solemni, post Novitiatus annum, emissa, cum paulo post segnis in Dei obsequio elanguisset, à S. Bernardino Senensi, ac à B. Alberto dicto de Sartiano, sed veriùs à Mediolano, acriter reprehensus, repente in virum alterum mutatus, strictiorem sibi proposuit vivendi normam, tantamque post hæc litterarum studio operam navavit, ut brevi, quasi Divinitus, præcipuas, quæ virum religiosum decent, Scientias sit assecutus; insignis namque Theologus, in Scripturis Sanctis studiosus, & eruditus, ac sæcularis litteraturæ non ignarus evasit, ingenio subtilis, vita, & conversatione præclarus, Pietate ubique resplen-

A dens, in rebus agendis prudentissimus, in declamando ad Populum vehemens, & cum esset celeberrimæ famæ, & opinionis, in præcipuis Italiæ Urbibus fructuosè prædicavit. Mira dicendi efficacia Auditorum, quocumque vellet, animos flectebat, tantoque spiritus fervore divinum emittebat eloquium, ut ad lacrymas, & pœnitentiam duriora mortalium præcordia efficaciter incitaret; Eâ frequentiâ concurrebant undique Populi, ut in plateis, & campis sæpissime prædicare cogeretur. Absque fuco, & timore veritatem liberè pandebat, cujus rei gratia graves, molestasque passus est persecutiones, ita ut à toto Mediolanensi Statu fuerit pulsus, exulareque coactus, pro cujus reditu, & reconciliatione apud Galeacium Mariam Sfortiam Vicecomitem Mediolani Ducem impensè egit Vicarius Generalis Cismon-
B tanus Beatus Frater Angelus à Clavasio, & quidem cum felici eventu. Una cum Beato Bernardino de Feltro majoris Civitatis Mediolanensis Xenodochii amplissimi, & commendatissimi, alterius item Civitatis Novocomensis Hospitalis Sanctæ Annæ nuncupati, & Montium Pietatis Mediolani, & Novocomi Auctor fuit. In Civitate Placentiæ Anno MCCCCLXXI. cum ferventissimam ad Populum concionem habuisset, Civium accendit animos, ut Hospitale conderetur, nec non in aliis Civitatibus, & locis sparsim per Italiam inclytus hujusmodi piarum Editor, Propagator, & Fundator extitit. Et quia sanè erat fervidæ charitatis tam pii servi Dei proximi providere saluti, ejusdem etiam in fortunæ bonis indemnitati prospicere curavit, nam ad coërcendam usuram, & avaritiam tam He-
C bræorum, quàm Christianorum hebraizantium, ubique Civitatum, & locorum per totam Italiam Montes Pietatis, unà cum memorato B. Bernardino Feltrensi erexit.

Tam bonus, & operosus vir erat intimè charus Francisco Sfortiæ Vicecomiti, & Blancæ Mariæ ejus Uxori, Mediolani Ducibus, unde eorum, Carcanæque suæ opulentæ domus auxilio, potuit tam magna charitatis, & beneficentiæ ædificia instituere, & erigere. Blancæ Mariæ supradictæ erat à Sacris Confessionibus, cujus etiam morti interfuit, eique Sancta Sacramenta administravit. Quantum etiam posset apud Galeacium Mariam insignia opera, quæ ipso opitulante fecit, ostendunt, & quædam Epistola Cardinalis Piccolominei Papiensis Episcopi, qua Fra-
D trem Michaëlem precatur, ut Ducem Galeacium, tamquam efficacissimus mediator inflecteret, ut sibi restitueret duas Arces ereptas ab offenso Duce, propter negatum suffragium Summo Pontifici nuper electo, clarè demonstrat. Semper indefessus, per multos annos toti Italiæ præcipuisque ejus Civitatibus, mira virtute, multisque prodigiis clarissimus illuxit. A Summo Pontifice Pio II. Verbi Dei celebris Prædicatoris Elogio meruit decorari. In Capitulo generali Perusino Anno MCCCCLXIV. die XX. Maji in electione Ministri Generalis totius Ordinis Minorum Fratris Francisci Roborei, qui ad Summum inde Pontificatum fuit evectus, assumto nomine Sixti IV. egregium Sermonem habuit. In Vinea Domini, cum usque ad extremum semper efficaciter fuisset operatus, propterea que innumeros utriusque sexus è vitiorum cœno
E suis ferventissimis exhortationibus, & exemplis eruisset, plenus dierum, relictisque manifestis suæ Sanctitatis indiciis, tempore Innocentii Papæ VIII. Anno MCCCCLXXXV., vel MCCCCXC. migravit ad Dominum, vel Novocomi in Conventu Sanctæ Crucis, ut volunt Arturus in Martyrologio Franciscano: Primus Aloysius de Tattis in Martyrologio Ecclesiæ Novocomensis: Mazara, & Aroldus mox citandi; vel Laudæ Pompejæ in Conventu Sancti Francisci, ut probabilius testatur Gonzaga, Cimarellus, Waddingus, Tossinianus, & Bernardinus Corius, & ipsi mox citandi. Corpus autem ejus Comi non fuit sepultum, quia inibi nihil prorsus de ejus servatur reliquiis, ut fatetur ipsemet de Tattis. Laudæ autem caput ejusdem publicè in Ecclesia Sancti Francisci Fratrum

Fratrum Observantium conspicitur, & colitur usque in hodiernum diem; unde Corpus quoque Laude tumulatum fuisse, non sine evidenti probabilitate credi potest, sed aliò forsan translatum à Patribus Conventualibus, quando Anno MDXXVII. Conventum Sancti Francisci ejusdem Laudensis Urbis Observantibus Fratribus cessere, ut asserunt apertè Gonzaga, & Wadingus: nullo modo Beatus iste Mediolani nec mortuus, nec sepultus fuit, ut testatur Marcus Ulyssiponensis infra citandus: est enim ille Michaël Mediolani mortuus, ejusque Corpus Mediolani terræ mandatum alterius Beati Michaëlis de Mediolano quidem, sed non de Carcanis, ut mox dicetur. Floruit enim alter Michaël Mediolanensis ejusdem Ordinis Vir, de quo suo loco; cujus Opera cum his, quæ Carcanus noster exaravit, ita confusa sint, ut quamvis omnem lapidem moverim ad ea discernenda, tamen adhuc hæream an id plenè sim assecutus. Boni consulat Lector laborem nostrum.

I. Sermonarium de commendatione virtutum, & reprobatione vitiorum, editum per Reverendum P. F. Michaëlem de Carcano Mediolanensem Ord. Min. Observantiæ, Præconem Apostolicum, à Dominica in Septuagesima ad Feriam III. in Albis. Adest in fine Epistola nuncupatoria Raphaëlis Pirogalli ad Reverendum in Christo P. F. Hieronymum de Torricellis, ubi se dicit suis sumptibus Editorem Operis. Impressum *Mediolani per Uldericum Sizenzeller anno Domini 1495. die 8. Julii, in 4.* Extat in Bibliotheca Ambrosiana, ubi etiam vidi sequentem Manuscriptum sign. L. num. 65. in 4. optimæ notæ, in Pergameno pagg. 1788. litteris rubro-nigris, & miniaturis deauratis ornatum.

II. Quadragesimale de Fide, & Articulis Fidei per Fratrem Michaëlem de Mediolano Ord. Minor. de Observantia compilatum: ibi sunt alii Sermones usque ad Festum Sanctissimæ Trinitatis, & in fine sic legitur: „ Explicit Opus Predicabile de Fide, & Articulis Fidei, compilatum per Venerabilem Patrem „ Fratrem Michaëlem de Mediolano Ordinis Minorum de Observantia nuncupatorum, Verbi Dei Prædicatorem egregium, & luculentissimum. Scriptum est IX. Januarii MCCCCLXVIII. Extat etiam in Cod. Pergameno sign. ✠. num. 53. in Bibl. Metropolit. hujus Urbis.

III. Quadragesimale, sive Sermonarium; in fine sic legitur: „ Explicit Sermonarium Triplicatum per Adventum, in quo tractatur de peccato in generali, „ & per duas Quadragesimas, in quarum una tractatur de tribus peccatis principalibus, Superbia videlicet, Luxuria, Avaritia, cum speciebus, & filiabus suis. In reliqua verò, de reliquis quatuor peccatis capitalibus, Gula videlicet, Accidia, Ira, „ & Invidia, cum speciebus, ac etiam filiabus suis „ diffusè describitur. Quod quidem compilatum est „ per Ven Fr. Michaëlem de Mediolano Ord Min „ Reg. Obs. Verbi Dei Prædicatorem, impress. *Venetiis per Franciscum de Heilbrum, & Nicolaum de Franckfordia Socios Anno 1476*, *Tomi II. in 4*

IV. Quadragesimale de Pœnitentia, & ejus partibus. *Venetiis*, 1487. & 1492. *in 4.*

V. Sermones de Adventu. *Venetiis*, 1480. *in 4.*

VI. Confessionale, sive Methodus confitendi. *Venetiis*, 1513. *in 8.*

VII. Sermones XI. more Scholastico in Decalogum, ex XX. Capite Exodi. Ex VVadingo.

VIII. De Fide Christiana Liber. *Basileæ*, 1479. *in 4.*

IX. Sermo habitus in Comitiis generalibus MCCCCLXIV. die XX. Maji Perusii, de quo diximus supra.

VVadingus in Tomo XIV. Annalium refert Epistolam ad F. Michaëlem scriptam Cardinalis Jacobi Piccolominei Episcopi Papiensis, datam Fulginii XVII. Januarii MCCCCLXXII., quâ ipsum rogat, ut quæsita opportuna occasione, suadeat Duci Mediolani, ut restituat Ecclesiæ Papiensi duas Arces, quas ei abstulerat ob indignationem conceptam contra ipsum Episcopum. De hac jam diximus.

Altera Epistola legitur in Tomo XIII. ejusdem Operis VVadingi data Senis die XIX. Julii MCCCCLXVIII. Baptistæ de Levanto Vicarii Generalis Ordinis Minorum, quâ Michaëlem Carcanum instituit Commissarium suum ad visitandas Provincias Austriæ, Bohemiæ, & Poloniæ.

Approbavit noster Librum Gabrielis Brebiæ in Psalmos, de quo diximus.

Agunt de eo Martyrologium Franciscanum ad diem XV. Octobris, atque Petrus Paulus Bosca ad eundem diem in Martyrologio Mediolanense, Primus Aloysius de Tattis in Martyrol. Eccl. Novocom. ad citatum diem, eo quia Lomatii Carcanus noster natus est, ut monuimus, in Diœcesi Novocomensi, sed Ducatu Mediol. Petrus Rodolphius Tossinianus Hist. Seraph. Relig. Benedictus Mazara in Legendario Franciscano, Heroldus Epit Annal Min. ad Annos MCCCCXXXII. & MCCCCXL. VVading. citatus, Caveus de Scriptor. Ecclesiast. Dupinius in Bibliotheca Ecclesiastica Tom. XII. pag. 118. Fabritius in Bibliotheca Scriptorum Medii Ævi T. V. pag. 225. necnon Picinellus in Athenæo pag. 426. Vide etiam Clar. Saxium in hist. Typogr.

CCCCXXXV.

CARCANUS PETRUS.

PEtrus Carcanus Mediolanensis Bertholini filius, Annis MCCCCLXXVII., & MCCCCLXXXVII. floruit. Militiam Clericalem secutus est, & Sacerdotii dignitatem adeptus, nunquam tamen ab amœnioribus studiis colendis abstinuit, ut certo patet ex his, quæ paulo post recensebimus. Insigne pietatis illius Monumentum superest in Ecclesia Parochiali Oppidi Lonati, cui cognomen *Pozzolo*, Sancto Præsuli hujus Urbis Ambrosio dicata. Ibi enim ad Aram Purificationis Deiparæ, & D. Bartholomæi Apostoli posita est marmorea Inscriptio his litteris incisa:

HOC PHANVM DIVI BARTHOLOMAEI
CONDIDIT DOMINVS PETRVS CARCANVS
SACERDOS INGENVVS
LITTERIS ET STIRPE CLARVS
ANNO CHRISTI MCCCCLXXXI.
X. KAL. OCTOBRIS
IOHANNE GALEAZ MARIA
DVCE MEDIOLANI SEXTO
P. C.

Addita sunt Familiæ Carcanæ Insignia cum initialibus suprascriptis litteris: P. C. idest, Petrus Carcanus.

Hoc ab eo elaboratum Volumen inveni:

I. Terentii Comœdiæ cum Variantibus Lectionibus interlinearibus, atque prolixis Notis marginalibus. In fine sic legitur: „ Hoc Opus scripsit, atque Notas com„ plevit Presbyter Petrus de Carcano Anno MCCCC„ LXXVII.
MS. in fol. pergam. optimæ Notæ, litteris rubro-nigris, atque deauratis. Extat in Biblioth. Ambrosiana Cod. E. num. 97.

CCCCXXXVI.

CARCASSOLA CAROLUS.

SOmaschensis illustris Congregatio non parum lucis excepit à Carolo è nobilissima Mediolanensi Carcassola Familia, qui in eadem vixit annorum XXI. curriculo. Post Rhetoricæ, Philosophiæ, atque Theologiæ studia optimè peracta, Romam se contulit, ubi in Clementino Collegio secundam ex suprамemoratis facultatibus docuit, quod etiam summo cum plausu egit in Patria inter suos Collegii Sanctæ Mariæ Secretæ, ut vocant. Optimus quoque Sacer Orator evasit, nec non eruditus, ita ut in pluribus Italiæ Academiis sui ingenii monumenta protulerit. Deinde Canonicus Ordinarius Basilicæ Metropolitanæ effectus, in ipsa dignitate parum vixit, ut notat Picinellus.

Hæc de eodem damus:

I. Orazione funebre per la morte del Conte Gioanni Borromeo. Hanc habuit in Academia Faticosorum S. Antonii Mediol. MS.

II. I quattro Fiumi del Paradiso Terrestre: Panegirico per S. Antonio.

III. L'Umiltà magnanima: Panegirico per S. Carlo Borromeo. Has ambas asserit Picinellus impressas fuisse Mediol. annum, & Impressorem silens.

IV. Panegirici varj. Vol. I. in fol. MS. extat apud Suos: Videndus ipse Picinellus in Athenæo pag. 113.

CCCCXXXVII.

CARDANUS FACIUS.

NOmen Facii Cardani Mediolanensis erit omni ævo memorandum ob singularem ejusdem virtutem, & magis eo quia Hieronymum genuit toto Terrarum Orbe celeberrimum, de quo paulo post dicturi sumus. Patrem habuit Facius noster Antonium, atque in lucem venit Anno MCCCCXLIV. Mirum A est, quot & inter se variis facultatibus Vir iste deditus fuerit, nam non solum in Medicina, nec non in Jure Civili, atque Canonico Laureas obtinuit, sed optimus Philosophus, & Mathematicus celebratur à filio in Capite III. Libri de Vita propria inscripto. Institutiones Juris publicè Mediolani docuit post ipsius ingressum in Collegium Nobilium J. C. C. quod accidit Anno MCCCCLXXXII. Obiit Anno MDXXIV. uti legitur in Sepulchrali Inscriptione ab immortali filio pro eodem composita, & Tumulo in Ecclesia S. Marci condito, sic inscripta:

FACIVS CARDANVS IVRECON.
MORS FVIT ID QVOD VIXI VITAM MORS DEDIT IPSA
MENS AETERNA MANET GLORIA TVTA QVIES
OBII ANNO MDXXIV. QVARTO CAL. SEPT. AETATIS LXXX.
HIERONYMVS CARDANVS MEDICVS
PARENTI POSTERISQVE
V. P.

Opera illius sunt, quæ ex parte nos primùm producimus:

I. Prospectiva Communis D. Joannis Archiepiscopi Cantuariensis F. Ordinis Minorum ad unguem castigata per eximium Artium, & Medicinæ, & Juris utriusque Doctorem, ac Mathematicum peritissimum D. Facium Cardanum Mediolanensem, in Venerabili Collegio Jurisperitorum Mediolani Residentem, Reverendissimo in Christo Patri, Apostolicoque Prothonotario, necnon Equiti Aurato, & Comiti Palatino Ambrosio Griphio Artium, Medicinæque Doctori præstantissimo, ac Theologo peritissimo. In fine libri, sic legitur:

Optima, quæ fertur cujus pars optime Rector,
Faustis Comeni clauditur auspiciis.
Quem Petrus impressit parvo non ære libellum
Hunc eme: Tu doctum perlege Lector opus.
Prima ego sum Virtus, quid me fortuna relinquis
Impressa est omnis pagina nostra vacat.
Ultima sim miror, quid enim sunt lumina manca
Me sine, & est illis me sine nulla fides.
Et quis Aristotelem sine me cognoscere possit
Scis Dea cognovi, sed sua causa subest.
Magna ratis magno curanda est.

II. De Natura, & Fato, Disceptatio habita coram Jafredo Carolo Delphinatus Præside, & Mediolani Senatus Vicecancellario, de qua vide in Artic. Archangeli Madrignani.

Extat Epistola ad eundem Petri Leonis Vercellensis, Canonici Sanctæ Mariæ Scalensis, sic inscripta: „ ad „ Clarissimum Facium Cardanum septem Artium libe„ ralium Monarcham: „ legitur inter Opera ejusdem Leonis edita Mediolani.

Plura in ejus laudem Epigrammata cecinit Lancinus Curtius; ipsique librum XX. dicavit.

Agunt de Facio Cardano Pucinellus in Chron. Glassiatense, Cap. LX. num. 3. & 4. Bartholomæus Curtius in Scriptoribus Mediolanensibus pagg. 53. & 74. atque Sitonus pag. 60. Art. 255.

CCCCXXXVIII.

CARDANUS HIERONYMUS.

POstquam tot Viri Scientiâ, atque in memoriis colligendis de nunquam famæ morituro Hieronymo Cardano laudatissimi extiterunt, quos inter celebrandi sunt Carolus Sponius, atque Gabriel Naudeus Vitæ Cardani Scriptores eximii, nulla spes mihi erat aliquid amicis Lectoribus proferendi, quod jam ab aliis de Auctore nostro, ac illius Operibus dictum non fuisset. Sed bonis avibus tantùm undique expiscavi, ut nullum forsan pigeat confiteri non esse, quæ hic scribo, ut in adagiis habetur, crambem recoctam. Ex pluribus ideo Auctoribus, brevissimam, ut potui, Vitam tanti Viri exhibeo, & post ipsam quantùm de ejus B Operibus nondum cognitis, daturus sim, libenter, ut spero, videbitur. Facius ex antiqua nobilique Familia Mediolanensi Cardana, mox à nobis non sine ingenti laude memoratus, ex patre sene, atque amasia Clara Micheria Hieronymum nostrum genuit. Hic, ut ipse ait cap. I. & II. de Vita propria, Anno MDVIII. Kal. Octobris hora noctis prima non exacta diem primam vidit. Miramur idcirco Viros tametsi præclarissimos, quorum etiam nonnulli librum ipsum Cardani de Vita propria citant, asseruisse natalem nostri Scriptoris incidisse in Annum vel MDI. die XXV. Augusti, vel MDIX. Kal. Septembris, in qua priori sententia sunt Curtius, & Bayle; in secunda verò Philippus Tomasinus, nam Horoscopum suum ipse Cardanus citato loco exhibet. Tam infirmam valetudinem obtinuit, ut variis morbis correptus, pluries C mortis periculum obierit. Annum verò agens XX. Mediolano Ticinum missus fuit studiorum caussa, ubi duobus penè elapsis annis Commentationes habuisse fertur super Euclidis Libros, & pro Fr. Romulo Ordinis Servorum B. M. Virginis primam Philosophiam, tum pluries etiam pro quodam Medico Pandulpho publicè interpretatus est. Patavium Ticino se contulit post initium Anni MDXXIV., quo Artium Magisterio decoratur, & Rector Academiæ instituitur; sequenti verò Medicinæ Lauream suscepit. Anno ætatis suæ XXXIII. Mathematicas professus est Mediolani, auxilio, ut ipse testatur, Philippi Archinti *Viri illustris, & Oratoris insignis*, & post V. annos Medicorum Collegio aggregatur, quos reluctantes ad hoc impulit auctoritas Francisci Crucei J. C. & Francisci D Sfondrati Senatoris, postmodum Cardinalis. Oblatam in Ticinensi Lycæo Medicinæ Cathedram se renuisse, ait in libro supradicto cap. IV., ubi etiam habemus eum Anno MDXXXVI. Placentiam migrasse vocante per litteras eodem Philippo Archinto. Inde reversus Mediolanum Medicinam professus est Anno MDXLIII. & cum jam ab Anno præcedenti sollicitaretur, instante etiam Andrea Vessallio, ut ad Regis Daniæ Aulam se conferret, proposita mercede Coronatorum DCCC. eo pergere noluit, non solum ob Regionis intemperiem, sed etiam ob Religionis dissimilitudinem. Mense Februario MDLII. in Scotiam perrexit, ubi fermè per annum commoratus est, donatus in reditu aureis gallicis MCC. Conquisitus est etiam ingentibus propositis præmiis à Summo Pontifice, & à E Francorum Rege, sed recusatis omnibus, Anno MDLIX. Papiam concessit, ut Physicam profiteretur, ibique mansit usque ad MDLXII., quo Bononiam vocatus petiit, ope Divi Caroli Borromæi, & Francisci Alciati Cardinalium, eandem Facultatem traditurus, ibique civilitatis honore à Senatu decoratur; postea

postea verò aliquibus ærumnis oppressus, Romam ivit, in Collegium Romanum receptus, Summo Pontifice pensionem exhibente. Filios III. habuit, de quorum uno infra loquemur. Tanti ab omnibus etiam vivens celebrabatur, ut ejus Scripta auctoritatis pondus haberent. Variis Academiis Italiæ adscriptus fuit, præsertim Affidatorum celebratissimæ, ubi Poëticæ facultatis testimonia etiam protulit, ut ex sequentibus patebit. Patronos, Amicosque semper coluit, inter quos numerantur, præter supradictos, Octavianus Scotus, Andreas Alciatus, Joannes Moronus postea Cardinalis, Ludovicus Maddius, Franciscus Vicomercatus, Jo. Petrus Albutius, Marcus Antonius Majoragius, Ludovicus Taberna. Ipse etiam posteris memoriam tradidit eorum, à quibus Scientias didicit, nempe Matthæi Curtii Papiensis, Brandæ Porri, Francisci Taegii Novariensis, necnon ejus discipuli fuere Ludovicus Ferrarius Bononiensis, qui postea Mathematicas professus est Mediolani, Ambrosius Bizozerus, Jo. Baptista Boscanus Senatus à Secretis, Gaspar Cardanus Auctoris nepos, insignis postea Romæ Medicus, & Benedictus Cattaneus Papiensis. Ei non defuere æmuli, de quibus agit in supradicto libro de Vita propria, in quorum numero fuit Andreas Camutius Gymnasii Ticinensis Professor, qui librum edidit hoc titulo: „ Andreæ Camutii Disputationes, „ quibus Hieronymi Cardani magni nominis Viri „ Conclusiones infirmantur &c. *Papiæ, apud Bartolum*, 1563. *in* 4. „ Supremum diem clausit Anno MDLXXVI. labente, vel sequentis initio; non autem MDLXXV. die XXI. Septembris, ut Thuano visum est, cum scilicet tribus diebus minus, LXXV. Annum implevisset, ut ipsemet ait, neque certè è vivis ereptus est die XXVIII. Aprilis MDLXXVI., ut Naudeo persuasum fuit; enim verò Cardanus in propriæ vitæ descriptione pag. 158. inquit: „ Testamenta plura condidi ad hanc usque diem, quæ est Calendarum Mensis Octobris MDLXXVI. „ Antequam moreretur fertur composuisse versus hos, forsan ut inciderentur Sepulchro:

NON ME TERRA TEGET, CAELO SED RAPTVS IN ALTO
ILLVSTRIS VIVAM DOCTA PER ORA VIRVM.
QVIDQVID VENTVRIS SPECTABIT PHOEBVS IN ANNIS
CARDANOS NOSCET, NOMEN ET VSQVE MEVM.

Ut thema suum Astrologicum consonum esset veritati, omni cibo abstinuit, atque ita egit, ut mortem suam verè prædixerit. Timebat videlicet ne si vita contigisset diuturnior, dictus fuisset in prædicendo errasse. Ita legitur in libro, cui titulus: „ Reflexions sur les grands hommes, qui sont morts „ en plaisantant, fol. 45. „ Ex altero curioso libro inscripto: „ Ultima verba, factaque, & ultimæ voluntates morientium Philosophorum, Virorumque, & Fœminarum Illustrium, *Amstelædami*, 1721. *in fol. T. I.* pag. 70. Nunc damus ejusdem Opera ex Indice, ut jacet in postrema Lugdunensi editione, aliquibus adnotatis suo loco, deinde alia ex Opusculo de Libris propriis desumpta, tandem illa, quæ nondum observata fuerunt.

In Tomo Primo.

I. De vita propria.
Extat etiam MS. in Cod. Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. G. num. 55. in fol. paginar. 249.
II. Ephemerus de libris propriis.
III. De Socratis studio.
IV. Tricipitis Gerionis, aut canis cerberi Orat. ad Cardinalem Alciatum.
V. In Thessalum Medicum.
VI. Encomium Neronis.
VII. Encomium Podagræ.
VIII. Menemosynon.
IX. De Ortographia.
X. De Ludo Aleæ.
XI. Dialectica.
XII. Contradictiones Logicæ.
XIII. De Uno.
XIV. Hyperbechen.
XV. Norma vitæ consarcinata, sacra vocata.
XVI. Proxeneta, seu de prudentia civili.
XVII. De præceptis ad filios.
XVIII. De optimo vitæ genere.
XIX. De Sapientia.
XX. De Summo bono.
XXI. De Consolatione.
XXII. Dialogus Hieronymi Cardani, & Facii Cardani Patris.
XXIII. Dialogus Antigorgias, seu de recta vivendi ratione.
De hoc libro videndus Bailletus in Opere inscripto: Jugemens des Sçavans. T. 6. pag. 102. Act. 3.
XXIV. Dialogus Tetim, seu de humanis consiliis.
XXV. Dialogus de morte, seu Gulielmus.
XXVI. De minimis, & propinquis.
XXVII. Hymnus, seu Canticum ad Deum.

In Secundo.

XXVIII. De utilitate ex adversis capienda.
De isto mentionem etiam habebimus in Jo. Baptista Cardano.
XXIX. De Natura.
XXX. Theonoston liber primus, sive de Tranquillitate.
XXXI. Theonoston lib. II. seu Dialog. de vita producenda.
XXXII. Theonoston lib. III. seu de animi immortalitate.
XXXIII. Theonoston lib. IV. seu de Contemplatione.
XXXIV. Theonoston lib. V. seu Hyperboreorum.
XXXV. De Immortalitate animorum.
XXXVI. De Secretis.
XXXVII. De gemmis, & coloribus.
XXXVIII. De Aqua.
XXXIX. De vitali aqua, seu ethere.
XL. De Aceti natura.
XLI. Problematum sectiones septem.
XLII. Discorso del vacuo.
XLIII. Se la qualità può trapassare di suggetto in suggetto.
XLIV. De Fulgure.

In Tertio.

XLV. De Subtilitate Libri XXI.
Summo plausu excepti fuerunt, & pluries impressi. Primò quidem *Neuremberga*, *apud Jo. Petrejum Impressorem*, 1550., & dicati scilicet Ferdinando Gonzagæ Mediolanensis Status Gubernatori. Secundò prodierunt emendati, & aucti ab Authore Anno MDLIV. Cum jam iterum impressi fuissent *Lugduni*, 1552. Verùm cum Scaliger Exercitationes criticas edidisset in lib. Cardani de Subtilitate Anno MDLVII. triennio scilicet post secundam impressionem à Cardano factam, quam tamen Scaliger videre noluit, inquit Naudeus in Judicio de Cardano, ne videlicet laboris sui, quantumvis frustra impensi fructum admitteret (quod nempe errores illos, quos censurà notavit Scaliger, Cardanus jam emendasset in secunda editione) Cardanus verò perspectà Scaligeri censurà libros tertio imprimere curavit, addita Actione in Scaligerum, cujus tit. Hieronymi Cardani in Calumniatorem librorum de Subtilitate Actio prima. *Basileæ, in fol. ex Officina Petrina*, 1560. Duæ aliæ habentur editiones lib. de Subtilitate, prima, *apud Bartholomæum Honoratum*, 1580. *in* 8., altera, *apud Henricum Petrum*, 1581. *in* 8. quibus deest Actio in Calumniatorem: versi fuere in Gallicum Idioma, & impressi *Parif. apud Richardum Blancum*, 1556. *in* 4.
XLVI. Actio in Calumniatorem librorum de Subtilitate, de qua paulo ante diximus.
XLVII. De rerum varietate.

In Quarto.

XLVIII. De numerorum proprietatibus.
XLIX. Practica Arithmeticæ.
L. Computus minor.
LI. Artis Magnæ, sive de regulis Algebraicis.
LII. Liber Artis Magnæ, sive XL. Capitulorum, & XL. Quæstionum.
LIII. De Aliza regula.
LIV. Sermo de plus, & minus.
LV. Exæreton Mathematicorum.
LVI. Encomium Geometriæ.
LVII. Operazione della linea.
LVIII. De proportionibus numerorum, motuum, ponderum, sonorum.

LIX.

LIX. Della natura de' principj, e regole Musicali.

In Quinto.

LX. De restitutione temporum, & motuum Cœlestium.
LXI. De providentia ex anni constitutione.
LXII. Aphorismorum Astronomicorum segmata septem.
LXIII. Commentarii in Ptolomeum de astrorum judiciis.
LXIV. De septem eraticarum stellarum viribus.
LXV. De Interrogationibus. Libellus.
LXVI. De Judiciis Geniturarum.
LXVII. De exemplis centum Geniturarum.
LXVIII. Liber duodecim Geniturarum.
LXIX. De revolutionibus.
LXX. De supplemento Almanach.
LXXI. Somniorum Synesiorum.

In Sexto.

LXXII. Encomium Medicinæ.
Extat etiam amplior cum Cl. Virorum Epistolis, & Responsis tum Medicis, tum Philosophicis, edente Jo. Beverovitio, *Roterodami*, 1665. *in* 8.
LXXIII. De sanitate tuenda libri quatuor.
LXXIV. Contradicentium Medicorum libri decem.

In Septimo.

LXXV. De usu ciborum.
LXXVI. De causis, signis, & locis morborum.
Extat etiam MS. in Bibliotheca Regia Parisiensi num. 6643.
LXXVII. De Urinis Lib. I.
LXXVIII. Ars curandi parva.
LXXIX. De methodo medendi, sectiones tres.
LXXX De radice Cina.
LXXXI. De Cina radice, sive decoctis magnis.
LXXXII. De Sarsa Perilia.
LXXXIII. Epistola de Oximelitis usu in Pleuritide.
LXXXIV. De Venenis libri tres.
LXXXV. Commentarii in lib. Hipocr. de alimento.

In Octavo.

LXXXVI. Commentarii in Hippocrat. de aëre, aquis, & locis libri VIII.
LXXXVII. Commentarii in Aphotismos Hippocrat. lib. VII.
Forsan copiosior est MS. à Tomasino indicatus hoc titulo: Hieronymi Cardani Lectiones in omnes Hippocratis Aphorismos, scriptæ Anno MDLXI. Incipiunt: „ Observandum „ primum ut liber sit prædicti Auctotis: finis: „ Est enim omnium, quos descripsimus po- „ stremus. Extabat MS. apud Joannem Dominicum Sala Patavinum Medicum. Ex supradicto Tomasino.
LXXXVIII. Conclusiones ex Lapidibus Galeni in explicatione Aphorismorum.
LXXXIX. Apologia ad Andream Camutium.
XC. Comment. in Hipocrat. Prognostic. lib. IV.

In Nono.

XCI. Comment. in lib. Hippocratis. De septimestri partu.
XCII. Examen XXII. Ægrorum Hippocrat. in Epidem.
XCIII. Consilia Medica ad varios morbos.
XCIV. Opuscula Medica senilia, sive de Dentibus libri quatuor.
XCV. De Dentibus liber V. sive de Morbis Articularibus.
XCVI. Comment. in primam Hazen.
XCVII. Vita Ludovici Ferrarii, & Alciati.

In Decimo.

XCVIII. De Arcanis Æternitatis.
XCIX. Politicæ, seu Moralium liber unus.
C. Elementa linguæ Græcæ.
CI. De Inventione. Tractatus.
CII. De naturalibus viribus. Tractatus.
CIII. De Musica. Liber.
CIV. De integris. Tractatus Arithmeticus.
CV. Expositio Anatomiæ Mundini.
CVI. Comment. in Hippocrat. de ratione victus in acutis.
CVII. Comment. in duos libros priores Epidem. Hippocratis.
CVIII. Tractatus de Epilepsia.
CIX. De Apoplexia.

Paralipomenon libri XVIII.

CX. De humanis civilibus successionibus.
CXI. De humana perfectione.
CXII. De Admirandis.

A

CXIII. De dubiis naturalibus.
CXIV. De rebus factis raris, & artificiis.
CXV. De humana compositione naturalium.
CXVI. De mirabilibus morbis, & symptomatibus.
CXVII. De Astrorum, & temporum ratione, & divisionibus.
CXVIII. De Mathematicis Quæsitis.
CXIX. Historiæ Lapidum metallicorum, & metallorum.
CXX. Historiæ Animalium.
CXXI. Historiæ Plantarum.
CXXII. De Anima.
CXXIII. De dubiis ex historiis.
CXXIV. De Clarorum virorum vita, & libris.
CXXV. De Hominum antiquorum illustrium judicio.
CXXVI. De Usu hominum, & dignotione eorum tum cura, & errore.
CXXVII. De Sapiente.
Hîc explicit Index editionis Lugdunensis.

B

Sequens Opus non est in Collectione supradicta.

CXXVIII. Hieronymi Cardani Medici Mediolanensis Metoposcopia libris tredecim, & octingentis faciei humanæ iconibus complexa. *Parisiis, apud Thomam Joly*, 1658. *in fol.* Versum fuit etiam in Gallicum idioma, hoc titulo: La Metoposcopie de H. Cardan Medicin Milanois, avec figures, à *Paris*, 1668.
CXXIX. Nænia in morte Filii. Extat in libro de Vita propria Cap. XV.
CXXX. Defensiones pro Filio coram Præside Provinciæ, & Senatu habitæ. Extat in libro de utilitate in adversis capienda.
CXXXI. An Balneum articulari morbo competat. Extat inter Auctores de Balneis pag. 126.
CXXXII. Podagræ, & Neronis Encomia extant in Dornavii Amphiteatro Tom. II. pagg. 65. & 90. aliquibus in locis ampliora, atque ab editis in Lugdun. edit. dissimilia, ut conferenti patebit.

C

CXXXIII. Epistola ad Franciscum Cicerejum. Extat inter Epistolas Gudii pag. 119.

Nunc subjiciam Opera, quæ ipse asserit se scripsisse ex libro de Libris propriis, quæ ex parte perierunt, & partim forsan adhuc in scriniis Bibliothecarum latent, nam in pluribus Catalogis legi: *Cardani Opera Varia MSS.* absque ulteriori indicatione, & quod certum est sub his titulis non leguntur in editis.

CXXXIV. Libellus, in quo docebat, quonam pacto cognita longitudine, ac latitudine duarum Civitatum, aut duarum Stellarum vera earum distantia haberi possit.
Cum hunc Augustino Lavizario Comensi commodasset, illo ex peste mortuo ammisit, nec ullâ diligentiâ recuperare potuit.

D

CXXXV. Liber de Latrunculorum ludo, absolutus ætatis suæ anno XXIII. maternâ linguâ scriptus, & in IV. lib. divisus, qui forsan idem est in latinum translatus sub titulo de Ludo aleæ.
CXXXVI. Commentaria super Posteriorum primum Aristotelis, non tamen, ut ipse ait, absolvit.
CXXXVII. Contrariæ Aristotelis, & Averois in Dialecticis Sententiæ.
CXXXVIII. Vagantium morborum Libri III. quorum tertius imperfectus est.
CXXXIX. De re Venerea Liber.
CXL. De Chiromantia Liber.
Hos ambos urina felis corruptos fuisse Auctor testatur.
CXLI. De Medicinæ regulis libri IV.
CXLII. De Fato, cujus primùm exemplar apud Philippum Archintum fuisse ipse testatur.
CXLIII. Judicia Astronomica, sive de Circulis Sphericis libri X. in gratiam ejusdem Philippi Archinti scripsisse asserit.

E

CXLIV. Libellus de Circulis ad imitationem Campani.
CXLV. De Pituita Liber unus.
CXLVI. Liber de Peste, quæ anno MDXXVII. Villas vicinas invaserat; periis cum esset absolutus.
CXLVII. Super primum & septimum Geographiæ Ptolomei latinè.
Hoc Opus in Italicam linguam à Principe Istonii translatum fuisse ipse Cardanus scribit.
CXLVIII. Super librum de Sphæra Sacrobusti. Tractatus.
CXLIX. Elementorum super Euclidem libri XV., in quibus propositiones plusquam quadringentæ noviter inventæ reperiuntur.
CL. Paraphrasis in Vitruvium libri X.
CLI. De malo medendi usu libellus.
CLII. Quod nullum simplex medicamentum noxa careat, Libellus. Hunc cum superiori quindecim dierum spatio se composuisse testatur.
CLIII. Supplementum Ephemeridum.

CLIV. De Emendatione motuum Cœlestium. Idem forte est cum eo quem supra dedimus num. LX. Hos ambos libros aliis diebus quindecim elaboravit. A

CLV. De Arithmetica libri XIV. In editis verò sunt III. tantùm.

CLVI. De Simplicibus Liber.

CLVII. De Urinis libri IV. Ut monuimus num. LXXVII. in editis non adest, quàm Lib. I.

CLVIII. De Purgationibus liber.

CLIX. De Morbo Gallico libri VIII.

CLX. In quartum Collectaneorum Interpretatio libri VII.

CLXI. De Sapientia libri V.

CLXII. De Supernis liber, in quo agitur de Cœli substantia, motu, magnitudine, cujuscumque eorum, quæ apparent, de Iride, Grandine, Cometis &c.

CLXIII. De facile parabilibus liber.

CLXIV. De Instrumento motus omnium Astrorum liber imperfectus. B

CLXV. De Christi Vita libri III.

CLXVI. Epistolarum libri III.

CLXVII. Introductio Græca Sipontini Regulis coæqualis.

CLXVIII. De Amantium consolatione libellus.

CLXIX. Experimentorum liber.

CLXX. Epigrammatum liber.

CLXXI. Liber Micylli in Epitomen redactus.

CLXXII. Convivium, seu de Amore Exemplum.

CLXXIII. Arithmantia.

CLXXIV. De peregrinatione trium Sociorum.

CLXXV. De Hominis Immortalitate. Hæc tria opera Auctor igni tradidit.

CLXXVI. De quatuor linguarum generibus, Dialogus Italicâ linguâ conscriptus, in quo quæritur quænam linguarum Græcæ, Latinæ, Gallicæ, & Hispanæ copiosior, & aptior sit ad exprimendam exactè animi nostri sententiam. Libri IV. C

CLXXVII. Carminum Italicorum liber imperfectus.

CLXXVIII. De immortalitate paranda.

CLXXIX. Commentaria in quinque primas Sectiones primi Posteriorum. MS. erat foliorum quinquaginta, cumque illum mutuo dedisset Octaviano Scotto interiit.

CLXXX. De Epidemia liber.

CLXXXI. Geometriæ Novæ libri XV.

CLXXXII. Technarum Calidarum liber Italicè scriptus, hoc titulo: Le Burle Calde.

CLXXXIII. Commentaria in Libros Ptolomæi de Judiciis liber IV. MS. erat foliorum CCC. Hic III. editis erat Supplementum.

CLXXXIV. Fabularum libri duo.

CLXXXV. De Aquæ utilitatibus liber, in quo ostenditur morbos omnes, solâ aquâ sanari posse.

CLXXXVI. De Dedicatione Dialogus, quem scripsit cùm ægrotaret.

CLXXXVII. Ars curandi parva, sive de Chirurgia. D

CXXCVIII. Vita Galeni: imperfecta.

CLXXXIX. De Instrumentis Zelandinis: imperfect.

CXC. De Morte Tractatus: imperfect.

CXCI. Orationes circa viginti in Laureis dictæ.

CXCII. De difficultate spirandi Consilia duo, fol. C. Hoc Opus est in impressis mole satis parva.

CXCIII. Consolatoria ad Franciscum Gadium Canonicum Lateranensem.

CXCIV. Oratio in laudem Collegii Mediolanensis.

CXCV. Farrago Magna omnis generis.

CXCVI. Declaratio Magnitudinis Arcæ Noë.

CXCVII. Epistolæ Cœlestes.

CXCVIII. Quæstiones in Biblia. Hæc duo Opera tanquam inutilia ipse Auctor perdidit.

Ego autem addo sequentes:

CXCIX. De Ordine Liber. Extat in Bibliotheca Ambrosiana MS. in fol. sign. H. nu. 162. pagg. 102.

CC. An melius sit perstare sine Medicis, an cum illis. MS. in fol. pagg. 14. extat cum aliis Opusculis Variorum in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum. E

CCI. De Mortalitate Animæ librum composuisse Cardanum asserit Martinus del Rio Disq. Mag. Tom. I. lib. II. quæst. XXVI. Sect. II. sed cum Volumen hoc nusquam appareat, immo de Immortalitate animæ Tractatum habeamus, verosimilius est hoc calumniosè potiùs quam verè Cardano imputari. Vide de hoc Bayle, & Theoph. Raynaudum in Erotemat. 4. de bonis, & malis libris, ubi nimis audacter in eum stylum stringit.

CCII. Dissertatio de Comparatione præsentis Vitæ cum æterna. De hoc Opere ipse Auctor hæc scribit in libro de Vita propria cap. XXII. „ Longa „ olim Dissertatio a me conscripta est, quam „ hic contraxi: Non posse esse pares ullo modo „ molestias hujus vitæ ei felicitati, quam de „ sequenti speramus.

Accipiat nunc curiosus Lector, quod in MS. nunquam satis celebratæ Bibliothecæ Ambrosianæ reperi signato C. num. 48. in fol. Epistolam nempe Italicam Fabricii Cocanarii eximio Cardinali Federico Borromæo scriptam, post quam legitur Catalogus Manuscriptorum Hieronymi Cardani nostri, quos ille, Cardinali instante, invenerat. Ego verò brevitatis gratiâ, tantùm ipsam Epistolam ex integro referendam duxi, atque titulos Operum, de quorum agebatur pretio, & ommissa serie Capitulorum omnium, selegi tantùm, quæ in editis non reperi. Sed cum præ oculis Codices Romanos habere datum non fuerit, affirmare non possum an sub aliis titulis in magna Collectione Lugdunensi Operum Cardani revera non adsint: Quod certum est, de quamplurimis adhuc Editorem expectari suspicor, sicuti Lectores certè mecum judicabunt.

„ Illmo & Rev.^{mo} Sig.^{r} Padron Col.^{mo}

„ Da che io intesi il desiderio di V. S. Illustrissima „ di havere li Manoscritti del Cardano, ho „ sempre procurato di sapere, e di spiare chi „ ne havesse: E con l'occasione che io feci „ stampare l'anno passato un suo Trattato, de „ Vita producenda, molti me si sono da se „ stessi scoperti con farmi vedere molte Opere „ di questo Autore; con li quali ho operato in „ maniera, che l'ho indotti a venderli, acciò „ V. S. Illustriss. resti servita. In tanto che „ hora vi sono in essere tutte queste note, che „ accluse mando con li loro prezzi aggiustati, „ perche io l'ho tirati a' più bassi prezzi, che „ sia stato possibile. Solo il Paralipomenon parerà che sia caro cento Scudi, ma assicuro „ V. S. Illustriss. che più volte da persone in„ tendenti, & hora da un Stampatore di Fran„ coforte è stato detto al Padrone, che se lo „ manda in quelle parti à stampare, che lui „ ne cavarà per più di mille Scudi; perche „ sarà un libro come quello de Varietate, ma „ più dilettevole, e di altra dottrina, che ha„ veria spaccio grandissimo, come potrà vede„ re dalli Capitoli di esso, che copiati si man„ dano. Oltre la lista de libri latini, mando „ anco un altra de libri volgari, che diceva „ il Ridolfo che fù suo Discepolo, che li det„ tava mentre mangiava, e mentre si voleva „ ricreare, e sollevare la mente da più serj „ Studj. Mando anco la lista di due Opere „ di Raimondo Lullo manoscritte che io mi „ trovo appresso di me, e li Fragmenti di Pe„ tronio Arbitro. Veda V. S. Illustriss. se che „ li pare, e del tutto si degnarà darne grata „ risposta; assicurandola in tanto, che se si ri„ solve pigliarli, se li mandaranno l'istessi Ori„ ginali, come lui l'ha lasciati, senza gia riser„ barse ne copie, ne altro; e la maggior par„ te di esse Opere sono tutte di sua mano. „ Questo è quanto ho possuto fare per V. S. „ Illustriss. che ancora che non mi conosca „ le vivo humilissimo Servidore, & con ogni „ affetto, e riverenza me l'inchino, pregan„ dole da N. S. il colmo di ogni felicità. Di „ Roma questo dì 22. di Febraro 1619.

„ Di V. S. Illustriss. & Reverendiss.

„ Affez.^{mo} & Humil.^{mo} Serv.^{re}

„ Fabritio Cocanaro.

Paralipomena Libri XX. Scudi Romani 100.

In IV primas principes primæ Sectionis doctrinas Commentaria II. qui & Libri fluidorum inscribuntur. Sc 25.

In Lib. Hippocratis de victu in acutis Commentaria. Sc. 25.

De Arcanis Æternitatis. Sc. 20.

Theonosticon Lib. III. quorum I. agit de Immortalitate animi, II. de Tranquillitate, III. de Contemplatione. Sc. 30.

De recta scribendi ratione, seu de Orthographia liber, qui LXXII. Cap. continet. In ipso Auctor de litteris, accentibus, syllabis, ac divisione Orationis tractat. Sc. 10.

De Ludo Capita XXXII. Sc. 20.
Contradictiones Logicæ num.CXLIV. Sc.10.
Castigationes in Libros suos, & Additiones quamplurimæ. Sc. 20.
De Optimo Vitæ genere Lib. V. scilicet: I. Præcepta moralia, II. de Consuetudine, de Difficultatibus, & de Remediis, III. de Adjectione, IV. de Negotiatione, V. Dialogus Hieronymi, & Patris Facii. Sc. 10.
Problemata Sectiones VII. nempe I. Naturalium, II. Medicarum, III. Moralium, IV. Flagitiorum, V. Mathematicarum, VI. Casuum, VII. Mixtorum. Sc. 30.
De Natura lib. III. videlicet: I. de Principiis, II. de Corporibus simplicibus, III. de Anima, & Animatis, & pertinentibus ad illam. Sc. 10.
Politica, seu Moralis. Sc. 10.
Memoriale. Sc. 10.
Dialogo, se la qualità può trappassare di subjetto in subjetto, e se si dii il Vacuo. Sc. 10.
Trattato de' Colori, natura, maniere, qualità, conformità, e differenza. Sc. 10.
Trattato de' Colori secondo i Filosofi. Sc.10.
Necessità di porre l'intelletto secondo la via Peripatetica. Sc. 10.
Se si dà la pura potenza, e materia prima. Sc. 10.
Della natura, principj, e regole Musicali. Sc. 10.
Comentario diffuso sopra le Posteriora d'Aristotele, grande Volume in fol. Sc. 30.

Post hunc Indiculum sequitur in MS. antedicto Nomenclatura omnium Capitum supradictorum Operum, quæ nimis longum esset hîc transcribere: Selegi igitur illa, quæ post laboriosam cum editis collationem mihi visa sunt in ipsis non adesse.

CCIII. De Causis eversionis humani generis, quæ in nobis sunt.
CCIV. De Georgio Corvata singularis historia.
CCV. Quod hominum cognitio circulo quodam reddit, nec longius progreditur.
CCVI. De genio proprio.
CCVII. Corium quomodo elevet lapidem.
CCVIII. De Lunæ ostento.
CCIX. De Deo universo, & de Christo.
CCX. De Angelis, seu intelligentiis.
CCXI. Quid ex Astrologia commodi facilè consequi possit. Liber.
CCXII. De Dæmonibus, Lib. III.
CCXIII. Super V. VI. VII. Deffinit. V. Lib. Element. Euclidis.
CCXIV. Allegatio IV. Numerorum Analogorum.
CCXV. Super IV. propositione V. Euclidis.
CCXVI. Super XVII. propositione V. Euclidis.

Hæc omnia non sunt in Paralipomenis, nam istorum tantummodo libri XVIII. leguntur in editis, & XX. sunt in MS. atque in fine invenitur:

CCXVII. Vita Andreæ Vesalii post illam Andreæ Alciati, quæ est in impressis, cum altera Lud. Ferrarii.

Libri etiam inscripti Politica, & Moralis multùm differunt ab editis, & duplo majores leguntur in MS. ut ab subsequentibus titulis facilè videri potest, nam post Proœmium sunt:

1. De hominis natura, & cæterarum animabus.
2. De necessitate hujus doctrinæ, & difficultate, & quod nemo sufficienter eam tradidit.
3. De principalibus difficultatibus bene constituendi Rempublicam.
4. De eisdem difficultatibus per singula genera.
5. De causis errorum Antiquorum in hoc, & in principiis, quæ assumere oportet.
6. De his, quæ supponere oportet ante omnia.
7. Quantum Respublica, aut Regnum superesse possint.
8. De origine Politicæ Legum, & XI. earum generibus.
9. De Tyrannis, & Tyrannoctis.
10. De Reipublicæ difficultatibus, conservatione, & administratione.
11. De Religione.
12. De Arte Militari.

CCXVIII. Commentaria in Aristotelis Posteriora. Vol. in fol. MS. ingentis molis lingua Ital. scriptum, ut supra innuimus.

CCXIX. In IV. primas principes primæ Sectionis doctrinas Commentaria II. qui & libri fluidorum inscribuntur. MS. in fol. magnæ molis, ut supra diximus.
CCXX. De Servis.
CCXXI. De Mundi reddito post interitum. Hi duo Tract. sunt in Libro de Arcanis Æternitatis. MS. quæ in impressis non visuntur.
CCXXII. Castigationes in Libros suos, & Additiones plurimæ: Liber satis necessarius pro intelligenda mente Auctoris in omnibus ejus Operibus. MS. in fol. ex illis supra à nobis indicatis.

Videant nunc Eruditi quantùm Respublica litteraria amiserit in his tanti Viri Lucubrationibus deperditis. Ejus Effigiem, atque Numisma ad Tomasinum misit Felix Hosius accedente etiam operâ Joannis Antonii Castillionæi, ut Tomasinus ipse asserit, addens hujus Numismatis meminisse Cardanum ipsum in sæpe à nobis citato Opere de libris propriis; ubi somnium quoddam cum interpretatione ejusdem, unde Hieronymus hausit symbolum ex adverso Imaginis suæ positum, Auctor noster in publicum profert.
Nimis longum esset omnes hîc Eruditos recensere, qui Cardanum Elogiis extulere. Aliquorum tamen inter alios præstantiorum nomina recitabimus; hique sunt: Julius Cæsar Scaliger in Præfatione libror. XVI. Exotericarum Exercitationum; & in alia Præfatione libror. de Subtilitate: Julius Capacius in Elogiis Virorum litteris illustrium: Henricus Monantholius in ludo Jatromathematico pag. 9. Petrus Ramus in Proœmio Mathematico pagg. 470. & 480. Thomas Campanella in Syntagmat. de lib. prop. pag. 87. Marcus Antonius Majoragius pluribus in locis: Joannes Matthæus Toscanus in Peplo Italiæ lib. IV. Gaspar Cunradus in Prosographia Melica millenario primo: Crassus in suis Elogiis: Annibal Crucejus: Paulus Moriggia in historia Antiquit. Mediol. lib. I. cap. LIX. Isaac Bullart, atque innumeri alii, qui de Hieronymo Cardano, præter illos, in Vita à nobis indicatos, ex professo egerunt.
Eos verò, qui adhuc viventem, ipsum laudarunt enumerat diligenter Cardanus idem in libro de Vita propria Cap. XLVIII. & sunt Auctores numero LXXIII. & si amplius de illo aliquis discere cupit adeat Jacobum Philippum Tomalinum, Petrum Bayle, Jacobum Mangetum, Fabritium, Miræum, Bartholomæum Curtium, Philippum Picinellum, cujus sphalma reticendum non est, nam post Cardani hujus nostri Vitam, alium profert Hieronymum Cardanum, quem motus additamento cognominis Castillionæi censet diversum à primo, sed cum & Opera huic postremo ab ipso tributa prioris revera sint, & Auctor ipse in cap. I. *de Vita propria* asserat Cardanam familiam ab aliquibus Castillionæorum ramum putari, eoque anno quo impressi fuerunt libri à Picinello relati Venetiis degeret Hieronymus noster, ut patet legentibus cap. IV. libri superiùs laudati *de Vita propria*, unum profectò non geminos fuisse Scriptores hos Lectores eruditi nobiscum sentient.

CCCCXXXIX.

CARDANUS JOANNES BAPTISTA.

PAtrem suum Hieronymum ponè sequitur Joannes Baptista Cardanus ex Lucia Bandarina conjuge ortus. Genitoris sui cum sanguine ingenium traxisse videbatur, cujus non mediocre specimen dedit, dum in Ticinensi Academia bonis Artibus imbuebatur. Tantum enim perpeti studio in Philosophia, atque Medica facultate profecit, ut Hieronymum æmulaturus crederetur. Laureâ igitur promeritâ, Anno MDLVII. in Nobilium Physicorum Cœtum in Patria admittitur. Duxit paulò post inopem Conjugem, factique pœnitens eam brevi propinata venefica potione sustulit in puerperio. Criminis hujus ergo detentus die XVII. Februarii MDLX. carceri mancipatur, mox Anno eodem capitis damnatur, atque Idibus Aprilis, Patre adhuc superstite, in ipso ergastulo obtruncatus occubuit.

Antea

Antea tamen scripserat, quæ hîc nos exhibemus:

I. De Fulgure Tractatus. Extat in fine II. Tomi Operum Patris sui. *Lugduni*, 1663. *& seorsim Basileæ*, *apud Pernam*, 1570. *in fol.*

II. Fragmenta de cura morborum prodigiosa. Horum meminit Cardanus Pater loco infra citando.

III. De abstinentia ab usu ciborum fœtidorum. *Basileæ*, *apud Henricum Petri*, 1581. Extat etiam ad calcem libri Hieronymi Patris sui, scilicet: De utilitate ex adversis capienda: editi ibid. Anno 1561. in 8. *apud Oporinum*, ubi etiam leguntur Defensiones ejusdem Patris pro Filio; in quarum fine hæc habentur: „ Extat ejusdem Joannis Baptistæ Opus, sed inconditum, nec absolutum de Fulgure. Reliquit etiam quædam Fragmenta De Cura Morborum prodigiosa, quod credo factum ab illo, quia quosdam curavit, quos nec ego nec alius Medicus curare potuerat; affert ad rem cujusdam ægroti exemplum à Filio mirabiliter curati.

Næniam in ejus obitum Exametris composuit Hieronymus Pater, ut jam diximus, & legitur in libro de Vita propria cap. 50.

Agunt de ipso, præter Patrem pluribus in locis Operum suorum, Vanderlinden de Scriptis Medicis, Paschalius Gallus in Biblioth. Mangetus, Picinellus in Athenæo pag. 273. Niceron Memoires des Hommes Illustr. Tom. XIV. pag. 249. & Curtius de Medicis Script. Mediol. pag. 94.

CCCCXL.

CARDANUS MILO.

MIlo Cardanus nobili genere Mediolani natus, Clericali adscriptus militiæ, sub laudatissimis Antistitibus Oberto, Sancto Galdino, Algisio, & Uberto Cribello, qui postea Urbani III. assumpto nomine toti Ecclesiæ Pontifex præfuit, ministeria omnia exercuit Ecclesiæ Ambrosianæ. Primùm enim Subdiaconus in Metropolitana, tum Archipresbyter, tandem licèt ad Taurinensis Ecclesiæ Cathedram evectus esset Anno MCLXXI. Mediolanensis Ecclesiæ Archipresbyteratum retinuit. Tantùm apud Fridericum Oenobarbum precibus valuit, ut ipsum, vastatâ jam igne ferroque Segusiâ, idem in Taurinum molientem placaverit. Sed cum Fridericus in Germaniam rediisset, Humbertus Sabaudiæ Comes, ut Segusianum ulcisceretur incendium, cujus Auctorem Milonem ipsum fuisse criminabatur, Taurinum ingressus pretiosa quæque ad Episcopum pertinentia populatur, multaque alia damna infert Antistiti. Verum Gothofredi Imperialis Cancellarii Anno MCLXXXV. Sententia Taurinum, & nonnulla alia circumposita Oppida contra Humberti conatus Episcopo adjudicavit, Comite septingentis libris multato. Defuncto postmodum Urbano III qui quoad vixit Mediolanensem Ecclesiam administravit, Milo Anno MCLXXXVIII. successor illi datus, ad eam transfertur Cathedram, cum paulo ante videlicet Anno MCLXXIX. Lateranensi Concilio interfuisset. A Clemente III. confirmatus initio prædicti Anni MCLXXXVIII. cum ad hanc Urbem accessisset, Anno MCXCI. Henricum VI. Augustum, cum Uxore ejus Constantia Coronâ Ferreâ decoravit. Obiit de Ecclesia, populoque suo benemeritus Anno MCXCV. ejusque Corpus sepultum est in Ecclesia Majori, cum hoc Elogio, quod inter Metropolitanæ rudera repertum fuisse, testatur Ughellus:

ISTHINC PONTIFICIS REQUIESCUNT OSSA MILONIS,

CUI DEUS ÆTERNÆ CONCEDAT GAUDIA VITÆ.

Milonis hæc nobis supersunt:

I. Ejus adhuc Subdiaconi Mediolanensis Ecclesiæ Sententia mandato Oberti Archiepiscopi lata Anno MCXLIX. Mense Augusto super electione Presbyteri ad Ecclesias Sexti Joannis propè Modoëtiam, quæ adjudicatur Archipresbytero Modoëtiæ. Huic subscripsit etiam S. Galdinus tunc Archidiaconus.

II. Epistolam scripsit jam Taurinensis Episcopus ad Alexandrum III. de Controversiis Canonicorum Basilicæ Ambrosianæ, cum Monachis; de qua mentio est in Diplomate diei X. Febr. anni MCLXXIV. ab Alexandro favore Capituli dato, in quo etiam meminit Sententiæ, & transactionis mandato Sancti Galdini super eadem Controversia à Milone factæ.

III. Donatio ejusdem facta Metropolitanæ Mediolani ad erigendum Titulum Canonicalem ex ordine Cardinalium: Incipit: „ Ego in Dei nomine Milo Taurinensis Episcopus, & Mediolanensis Archipresbyter, qui dicor de Cardano, consensu, & voluntate Domini Urbani Papæ, & Mediolanensis Archiepiscopi, sicut per ejus litteras bullatas à me visas apparebat &c. Actum in Domo ipsorum Ordinariorum pro remedio, & mercede animæ meæ. Anno MCLXXXVI. die XV. Julii.

IV. Ejusdem jam Archiepiscopi Mediolan. Sententia inter Canonicos, & Monachos Sancti Ambrosii, lata MCXC. die XIII. Martii.

V. Alia in Controversia Lectorum, & Decumanorum Ecclesiæ Mediolanensis, lata MCXCII. die XXI. Decembris.

VI. Ejus jam Sacerdotis Sententia pro possessione Capellæ S. Simpliciani, memoratur in Diplomate Oberti Archiepiscopi pro Abbatissa Sanctæ Radegundis; Anno MCLIV. Mense Julii.

VII. Ejus Diploma Anni MCXC. die VI. Febr. quo confirmat Conventiones, & Pacta conventa inter Canonicos Cathedralis Bergomensis, ex Archivo Capituli ejusdem Ecclesiæ edidit Ughellus T. IV. in Arch. Med. num. 90.

VIII. Milonis Privilegium pro Basilica Eustorgiana, ejusque Canonicis, datum MCXCIV. die XIII. Martii, in quo enunciat alia Privilegia ipsi Basilicæ jam concessa à Robaldo, & Oberto, atque à *Beatissimo Confessore Galdino*. Erat is Milonis Pontificatus Annus Septimus.

IX. Plures Investituræ à Milone diversis Domicellis Ecclesiæ Taurinensis factæ extant in Tabulario ejusdem Ecclesiæ; teste Ughello in Taurinensibus Tom. IV. nu. XXXVII.

X. Privilegium à Milone concessum Anno MCXCIII. die VI. Aprilis Monasterio S. Ambrosii Mediol. ex Archivo ejusdem Cœnobii edidit Puricellus, & ex eo Ughellus loco citato.

Calculum apposuere Milo jam Taurinensis Antistes, & Guala Bergomensis Episcopus, qui item erant Canonici Ordinarii Mediolanensis Ecclesiæ, sententiæ Tebaldi Placentini, & Petri Lucensis Episcoporum ex mandato Lucii Papæ contra Algisium Archiepiscopum super usu Dalmaticarum pro quibusdam Ecclesiis Mediolani; lata fuit Mediol. Anno MCLXXXII. die XIV. Novembris *intus Ecclesiam Sancti Stephani in Brolio*.

Habentur Patentes Litteræ S. Galdini circa Annum MCLXX. ad Milonem Archipresbyterum, & Ubertum Archidiaconum, cæterosque Fratres Mediolanensis Ecclesiæ Cardinales Canonicos, in quibus eorum Jura confirmat, præsertim contra Decumanorum Ordinem.

Extant in Collectione Nicolai Sormani Ambrosiani Collegii Doctoris.

Agunt de eo Scriptores omnes de Mediolanensibus Archiep. tractantes, aliique plures, inter quos celeberrimus Cardanus lib. de Vita prop. cap. I.

CCCCXLI.

CARENTIUS THEOPHILUS.

IN modicis quandoque rebus Clarorum elucet Virorum ingenium; ex his enim conjicere licèt quantum in liberalibus studiis versati, quantumque laudis apud posteros mereantur. Hoc in causa fuit, ut Theophilum Carentium inter minoris notæ Scriptores non duxerim esse ablegandum. Licèt enim parum satis de scriptis ejus ad nos pervenerit; ab illis tamen cognoscitur tanti Viri in Græca lingua eruditio, quamvis nihil omnino de parentibus, actisque ejus nobis servaverint Mediolanensia monumenta. Ære perennius Mnemosynon ipse sibi statuit in libro, cui titulus

I. Aristæneti Epistolæ duæ à Theophilo Carentio Cive Mediolanensi è Græco in Latinum conversæ, cum Epistola Nuncupatoria ad Amplissimum Mediolani Senatum. *Mediolani*, *apud Pontium*, 1585. *in 4.*

CCCCXLII.

CARERA ANTONIUS PRINCIVALLUS.

ANtonius Princivallus Carera Joannis Petri filius, in celebri Oppido Aronæ ad Verbanum Lacum natus est, & ad liberales Artes aptissimum ingenium ab ipsis fermè incunabulis prætulit. Musas in primis coluit, & impetu quodam ad eas rapi visus fuit. Medicæ quoque facultati addiscendæ sedulam dedit ope-

operam ita tamen, ut quamvis Physicam profiteretur Artem, nihilominus ipsi obtrectaret non dictis tantum, sed & scriptis, quorum aliqua Typis dedit, sub nomine Raphaëlis Carrariæ, tametsi non impunè, ut infra promemus. Ea sunt;

I. Le Confusioni de' Medici, in cui si scuoprono gli errori, e gl' inganni di essi. *In Milano, per Giampietro Cardi*, 1633. *in* 8.

Opus hoc dicavit Auctor Principi Herculi Trivultio.

II. Poesie Italiane, in cui persuade sè stesso ad applicarsi più tosto a quella sorta di studio. Extant in supradicto libro.

Geminos post Annos adversùs hujusmodi Volumen prodiit sequens: Apologia de' Medici: Opera di Rainero Perruca Dottor Fisico Collegiato di Vercelli, in risposta d'altra di Rafaele Carrara, intitolata: Le Confusioni de' Medici. *Milano, per Ludovico Monza*, 1655. *in* 8.

Agunt de Carera Curtius in Script. Medicis Mediol. pag. 187. & Lazarus August. Cotta in Corographia Verbani Lacus, quam edidit sub nomine Siatii Trugi Catinaluni.

CCCCXLIII.

CARINUS ANTONIUS.

IN Oppido Cassani prope Flumen Abduam, in Mediolanensi Ducatu, unde Eruditos alios ortos fuisse cognoscent ex hac Collectione nostra candidi Lectores, lucis usuram accepit Antonius Carinus, qui Minoribus Observantibus Sancti Francisci adscriptus, non modicam sibi existimationem eruditionis gratia peperit exeunte superiori Sæculo. Eloquentiæ præcepta tanta contentione didicit, ut in præclarum Oratorem evaserit; neque à Musarum amœnioribus studiis abhorruit, artisque Poëticæ cultor eximius non pauca protulit Carmina, in queis specimen ingenii Scriptoris habemus. In Cœnobio sui Ordinis extra Portam hujus Urbis Novam Sanctis Angelis dicato Sodalibus Sacræ Theologiæ Interpres per annos aliquot extitit, habuitque ad populum non rarò Conciones doctrina, & pietate refertas. Ejus hæc reperi;

I. Oratio Funebris Latina in morte Fratris Petri Marini Sormani à Mediolano Episcopi Viglevani.

II. Alia Italica de eodem Argumento.

III. Melpomene piangente nell' esequie del Serenissimo Sig. Duca di Lorena: Poema.

IV. Elogia plura.

V. Orazione Tragepizinica, sotto nome d'Alessandro Carino, dedicata al Conte Don Marco Arese.

VI. Officio Ecclesiastico, Antifone, e Lezioni per San Gio da Capistrano. Omnia MS. extant in Biblioth. Sanctæ Mariæ Gratiarum in Cœnobio sui Ord. Modoët.

Prælo etiam paraverat:

VII. Quadragesimale, quod extat MS. apud Suos.

CCCCXLIV.

CARISIUS ANTONIUS.

CLericorum Regularium Infirmis magno cum animarum lucro Ministrantium Instituto nomen dedit medio circiter superiori Sæculo Antonius Carisius Joannis Baptistæ filius, qui ortus est in Vico Ducatus Mediolanensis, cui nomen *Cuggiono*, in Plebe Dairagi ad fossam navigabilem è Ticino Flumine ad hanc Urbem deductam. Optimo ingenio præditus adolescens vivacem mentem eloquentiæ præceptis exercuit; postmodumque sacris initiatus Ordinibus sedulum in Vinea Domini Operarium egit. Subcessivis autem horis in conscribendis Libris tempus illud insumere consueverat, quo alii à laboribus respirare solent. Ejus ergo hæc supersunt;

I. I Capegli della bella Penitente riveriti. *Milano, per il Rolla*, 1649. *in* 8.

II. Elogio del P. Pietro Francesco Pellicioni Milanese, in foglio.

III. Esercizj sopra i dolori di Gesù Cristo. *Milano, per il Monza*, 1672.

IV. Ritratto di Gesù nella Tela dell' Ostia Sagramentale. *Ivi, per lo stesso*, 1671. *in* 12.

De ipso agit Picinellus in Athenæo pag. 43.

CCCCXLV.

CARISIUS JOANNES BAPTISTA.

JOannis Baptistæ Carisii Mediolanensis Doctrina & Patriam, & Clericalem Ordinem, cui adscriptus fuit, elapso Sæculo exornavit. Post auditas in Arcimboldiis Scholis humaniores litteras ad Theologiam, quam Moralem dicimus, addiscendam animum convertit, neque parum in ea profecisse visus est omnibus, præsertim autem Alphonso Littæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali, atque hujus Metropolis Archiepiscopo, qui eum inter multos elegit, ut in Oppido hujus Ducatus, vulgò *Inveruno*, Animarum curam gereret. Id cum plures per Annos egisset, revocatus est Mediolanum, atque Sacrario Septentrionali Templi Maximi Præfectus constitutus fuit. Mirum, quo amore in Patriam arderet, immenso enim labore sacræ, atque profanæ vetustatis monumenta undique colligebat; multaque ideo adhuc ignota in lucem advocavit. In doctis hisce laboribus, quos cum summa pietate morum conjunxit, vitam fermè universam insumsit; donec meritis plenus Anno MDCLXXXIV. mortalibus valedixit III. Kal. Maji.

Edidit;

I. Diario Sacro perpetuo di tutte le Feste. *Milano nella Stampa Arcivescovile*. 1639. *in* 12.

Sequentia verò Manuscripta supersunt, atque servantur loco infra citando.

II. Teatro Sacro Tripartito, ove sono compilate le memorie de' Santi, de' Beati, e delli Uomini illustri per bontà di Vita, e per fama di Santità, di Patria Milanesi. MS. in fol.

III. Delle Famiglie Milanesi, quali hanno avuto Beati. Tom. II. MS. in fol.

IV. Vite de' Santi conforme il Calendario della Chiesa Milanese compendiate. MS. in fol.

V. Effemeride Istorica, ove in ciascun giorno restano notati gli avvenimenti principali della Città di Milano, il nascimento, e morte degli Uomini segnalati, le Feste, le erezioni, e consegrazioni de i Tempj, le inondazioni, e gl'incendj, le azioni generose d'alcuni, le battaglie, gli assedj, le guerre, le paci, le grandezze, e le calamità, e ciò che di memorabile è accaduto nella detta Città di Milano dall' anno MDLXX. al MDXC. circa. MS. in fol.

VI. Catalogus Summorum Pontificum, S. R. E. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, qui ex Urbe Mediolanensi originem trahunt. MS. in fol.

VII. Martyrologium Sanctorum, de quibus Mediolani, ac in ejus Diœcesi fit Officium, vel Templa, Altariaque consecrata sunt, vel Corpora, aut insignes Reliquiæ asservantur; Sanctorum item, Beatorum, aliorumque Servorum Dei Patria Mediolanensium. MS. in fol.

VIII. Volumen, in quo tractatur: Primò, de Officio Majoris Primicerii, de quo habetur in Chronica Datio olim Mediolani Archiepiscopo attributa: Secundò, de Anniversariis fiendis per Clerum Mediolanensem, prout in diversis Scripturis, & Libris reperitur: Tertiò, Chronica, in qua habetur de Regiminibus Pontificum tam Romanæ, quàm Ambrosianæ Ecclesiæ, & de Dominiis Temporalibus tam Imperatorum, quàm etiam totius Lombardiæ Regum. MS. in fol.

IX. Materiarum Sylva, sive Repertorium è Mediolanensium rerum Scriptoribus collectum pro Tractatu nempe

X. De Mediolanensis Urbis Ædificiis Publicis, Sacris, atque Profanis, tam præsentibus, quàm antiquis, cum ipsius Urbis, & singulorum Ædificiorum Iconographica, Orthographica, & Scœnographica Descriptione, alfabetico digestum Ordine, Indicemque præseferens capitalium ejusdem Repertorii dictionum. MS. in fol.

XI. Indice delli Nomi, Cognomi degli Autori, e Titoli de' Libri, de' quali l'Autore si è servito per formare la presente Opera. MS. in fol.

XII. Miscellanei varj. MSS. in fol. Vol. VI.

Extant omnes apud Carolum Jacobum Porrum J. C. & Advocatum Mediolanensem, qui eos mihi perhumaniter communicavit.

CCCCXLVI.

CCCCXLVI.

CARMENUS JOANNES FRANCISCUS.

JOannes Franciscus Saxius-Carmenus (id enim cognomen à Majorum patria nactus est, Saxo videlicet Carmeno Vico in monte inter Canobium, & Canarum ad Verbanum lacum sito) legalia studia, in quibus laureæ ornamentum susceperat, cum aliis quoque scientiis perpeti labore conjunxit. Neque solum inter Insubres magna habitus est in existimatione, verumetiam ab Allobrogum Duce grandi mercede conductus, Augustam Taurinorum petiit, ut in ejus Urbis Academia legum Codices publicè interpretaretur. Ibi fulminis vi miseram cœcitatem incurrit, coactus propterea legendi munus deponere; quocirca in Patriam regressus sibi Sepulchrum statuit, cui hæc imminet Inscriptio è schedis Valerii in Archivo Imperialis Monasterii Sancti Ambrosii à nobis exscripta:

D. O. M.
IO. FRANCISCVS SAXVS CARMENVS IC.
MEDIOLANENSIS
QVI DVM IN TAVRINENSI GYMNASIO
IVS CIVILE SVMMA CVM LAVDE
PROFITERETVR
ADITVMQVE SIBI AD EXIMIOS HONORES
APERIRET
DE COELO TACTVS
VNO ET EODEM TEMPORE
VITAM ET MORTEM EXPERTVS EST
VITAE RESTITVTVS
OCVLORVM ACIE DESTITVTVS
PROFITENDI MVNVS OMISIT
FVLMEN MORTIS INEVITABILE
PRAE OCVLIS HABENS
HOC SEPVLCHRVM VIVENS
SEXAGENARIO MINOR
SIBI P.

Hæc sunt, quæ Auctor noster elucubravit:

I. Istoria del Lago della Repubblica di Canobio. MS. apud P. Josephum à Canobio Ordinis Capuccinorum, in ejusdem Oppidi Conventu nunc degentem. Extitisse etiam MS. apud Jo. Baptistam Blanchinium asserit Picinellus loco mox citando.
II. Istorica Informazione del Borgo di Canobio, e delle Famiglie di esso, divisa in due parti, composta da Gio. Francesco del Sasso Carmeno, scritta l'Anno MDC. MS. in fogl. Extat in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium D. Ambrosii Mediolani.
III. Istoria del Miracolo della Pietà di Canobio. Hanc editam fuisse fide digni Testes affirmant. Eam tamen non vidi.
Memoratur à Statio Trugo Catalauno, scilicet Lazaro Augustino Cotta in Corographia Verbani Lacus lib. II. cap. II., & à Picinello in Athenæo pag. 299.

CCCCXLVII.

CARMINATUS PAULUS.

PAulus Carminatus, Mediolani ortus, professus est in Ordine Clericorum Regularium Sancti Pauli Anno MDCLX. Humaniorum Litterarum Professor fuit in Collegio Sancti Alexandri. Dum Collegium Ticinense administraret, à Cosmo III. Magno Etruriæ Duce ad instituendum Gastonem Secundogenitum suum Florentiam evocatus est. Quo munere per annos aliquot egregiè gesto, Summi Pontificis jussu Bononiam Pœnitentiarius mittitur. Id exercens munus senex obiit Anno MDCCXV. Synodum Diœcesanam Bononiensem à Cardinali Jacobo Boncompagno celebratam coordinavit, quæ Anno MDCXCVIII. Ibidem impressa fuit in fol. Typis etiam edidit duo pia Opuscula Præceptiones, & Meditationes continentia; scilicet:

A

I. Documenti cavati dalle preghiere delle Domeniche. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1714. *in* 12.
II. Divoti Riflessi sopra la Passione di Gesù, *come sopra*, *in* 12.
III. Synodus Bononiensis, de qua supra jam diximus.
A Suis.

CCCCXLVIII.

CARMINATUS BRAMBILLA PLACIDUS.

ORdinem Jesuatarum à B. Joanne Columbino conditum, & superiori Sæculo à Clemente IX. extinctum (cujus olim fuit insigne illud Cœnobium Sancto Hieronymo Sacrum, quod nunc Mediolani Societatis Jesu Alumni religiosissimi incolunt) professus fuit Placidus Carminatus Brambilla, in hac

B

ipsa Urbe genitus. Vir fuit non pietatis tantum, sed eruditionis quoque ornamentis excultus, dignusque habitus, qui Instituti sui Monasteriis non semel præesset, inter quæ illud etiam rexit, quod in Urbe Vercellis sub Sancti Apostoli Bartholomæi nuncupatione florebat. Præfecturis tamen implicitus à litterarum amore abduci nunquam potuit, nam quotquot in Ordine suo excelluerant Virorum vel pietate, vel doctrina laudabilium monumenta æternitati sacra cupiens, Volumen elaboravit hoc inscriptum titulo:

I. Mortorio de i Gesuati di S. Girolamo. Editum fuisse Anno MCCCCLXXIV. ait Aurelius Blancus in Compendio Nobilitatis, & Antiquitatis Familiæ Blancorum edito *Mediol.* 1623. *in fol.*
Hoc etiam Typis prodiit Opus ejus posthumum:

C

II. Discorso di tutto ciò, che nel Ritratto dell'Universo si contiene. *Trevigi, presso Evangelista Deuchino*, 1598. *in* 8.
De eo agit Picinellus in Athenæo pag. 471.

CCCCXLIX.

à CARNAGO IGNATIUS.

CArnagi, quod Oppidum est Mediolanensis Ducatus, in Comitatu Sepriensi locatum, in lucem editus est Ignatius, qui Ordinem Minorum Capuccinorum amplexus à Patria dictus est à Carnago. Vir fuit devotis, ac religiosis moribus, venerandus, pietate, ac concionandi munere fervidus. Erga Beatis-

D

simam Virginem Mariam summo devinctus devotionis affectu, ejusque propagandi, ac dilatandi cultus studio, præcipuè ejus Immaculatæ Conceptionis, assiduè intentus; scripsit Italicè in honorem ejusdem Deiparæ librum sub titulo:

I. Città di Rifugio a' Mortali, ec. In quo continentur præcipuæ devotiones in obsequium Beatissimæ Matris Dei ex Sanctis Patribus collectæ. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, 1655. *in* 4. Scripsit etiam:
II. De Excellentiis B. Virginis Mariæ librum unicum. *Ibidem* 1656. *in* 4.
III. Manuale Servorum B. Mariæ Virginis. *Ibidem* 1656. *&* *Cremonæ*, 1658. *in* 8.
IV. Paradisum Spiritualem, in quo agitur de perfectione Christiana, de vanitate, & infelicitate hujus Sæculi, de felicitate Religionis, & similibus. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, *Anno* 1663. *Tom. I. in* 4.

E

V. Turris Sacra erecta supra firmam petram auctoritatum Divinæ Sapientiæ ad gloriam magnæ Matris Dei omnium infirmitatum, & malorum Medicæ Cœlestis, ac Supernæ curatricis. *Mediolani, Anno* 1666.
In commendationem hujus piissimi viri Augustinus Terzagus in suis Epigram. fol. 44. sic cecinit:

Æmula dona nitent radiis, Ignatius, & Sol:
Hic flagrat flammis, alter amore calet.
Sol Cæli influxu violas, & lilia gignit,
Ille uberi eloquio Cœlica dona pluit, &c.

Ex Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum, à Dionysio Genuensi contexta Edit. II. pag. 172. à qua, & à Suis titulos supradictorum librorum habuimus latino sermone, ut damus, sed vereor ne sint lingua Italica conscripti, & ex Picinello in Athenæo pag. 378.

CCCCL.
CAROCÇIUS TIBURTIUS.

TIburtius Caroccius Mediolanensis, cujus parentum nomen invida sustulit oblivio, cum vigesimum ætatis annum ageret, ut Deo totum se manciparet Anno Salutis humanæ MDLXXXIV. in Modoëtiensis Oppidi Collegio relatus est inter Clericos Regulares Sancti Pauli Decollati, votaque professionis suæ Deo reddidit Anno sequenti. Inter cæteras Religioso Viro dignas virtutes singularem erga Deiparam Virginem pietatem prætulit. Laudatissimo Præsuli Carolo à Basilica Petri ad Novariensem Cathedram ex eadem Congregatione assumpto charus inter primos fuit nec immeritò, ita enim exigere videbatur Tiburtii nostri labor assiduus, quo aderat Antistiti de animarum sibi creditarum salute sollicito tunc præsertim, cum Diœcesim universam lustraret. Verbo enim, atque exemplo populos ad Christi Domini amorem, & Divinæ Matris cultum strenuus operarius excitabat. Zelum suum sibi superstitem desiderans, ut vel mortuus prodesset, hæc exaravit.

I. Esercizio quotidiano per onorar la Vergine. *Casale, per Cesare Goffi*, 1625. *in* 12.

II. Lettere sopra le Missioni de' PP. Gesuiti al Giappone. MS. in fol. extabat penes Co. Antonium Blanchinum Bononiensem mei, dum vixit, amicissimum.

III. Corona Spirituale, e Mistica composta di quindici Misterj per coronare la Vergine.
Hæc à Suis hausi, qui postremum Opus editum sit nec ne, vel ubi servatur non indicarunt.

A SANCTO CAROLO ANASTASIUS. V. BECCARIA FRANCISCUS.

A SANCTO CAROLO BARTHOLOMÆUS MARIA. V. BASCIUS JO. BAPTISTA.

A SANCTO CAROLO JO. AMBROSIUS. V. de NOBILIBUS CHRISTOPHORUS.

CCCCLI.
CARPANUS HORATIUS.

EX nobili Carpanorum stirpe, parentibus Johanne Henrico, & Lucretia Barbavaria in lucem venit Mediolani Horatius, de quo in præsentiarum instituendus est sermo. Ad legalia præsertim studia natus fuisse visus est, hæc enim ad extremum usque vitæ spiritum prosecutus, adeo in illis profecit, ut ejus Volumina etiamnum legum Professoribus magnam conferant utilitatem. Anno MDLVIII. in Jurisperitorum Mediolanensium Collegium meruit cooptari. Multa conscripsit, atque vulgavit proprio ingenio elaborata; sed utinam in alienos labores (ut fertur) non involasset. Ut enim advertit in Schedis suis JC. Sitonus, cum Tutor constitutus esset Brandimartis Barbavariæ, Observationes ad Statuta Mediolani à Præside Marco Barbavaria Brandimartis Propatruo elucubratas sub nomine suo vulgavit. Id confirmat Sitonus testimonio JC. Joannis Baptistæ Barbavariæ Brandimartis ex filio pronepotis, nosque etiam id innuimus in vita Præsidis Marci. Sed cum hanc litem discutere ad nos minimè spectet, aliis hujusmodi spartam relinquimus, ea tantum protulisse contenti, quæ ad rem facere visa fuerunt. Obiit Carpanus noster Anno MDXCV. In Opus, quod numero II. dabimus hoc Epigramma vulgavit in libro suo, cui titulus: Lusus: Bernardinus Baldinus:

Est homicidarum liber hic homicida, nec asper
Occidit quemquam, tela nec ulla gerit.
Sed prohibet ne quis mortales evocet; hoc est
Sanguineas scriptis exanimare manus.

Impressum est etiam in eodem Carpani libro simul cum alio F. Andreæ Blanconii Servitæ.

A In his verò ingenium ejus, & fama adhuc superest:

I. Lucubrationes in Jus Municipale, quæ appellant Statuta Mediolani. *Ibid. apud Paulum Gothardum Pontium*, 1583. *Tom. II in fol. Francofurti*, 1611. & iterum *Mediolani, apud Bidellum*, 1616.

II. In quatuor insigniores Novarum Mediolani Constitutionum §§. Commentaria, nempe
Homicida,
Quicumque,
Collegiis, Tit. de Pœnis,
& §. Omnium, Tit. de Jure, & Privilegio Fisci, cum aliorum Tractatibus collectis ex variorum Codicibus per Julium Cæsarem Ruginellum, de quo agemus suo loco. *Mediolani, apud Benedictum Somascbum*, 1608. *in fol.* priores verò editiones fuere *apud Pontium*, 1581. & denuò *Francofurti*, 1611. & 1646.
Rerum omnium, & vocum memorabilium, quæ in Commentariis Auctoris nostri reperiuntur, Index Lo-
B cupletissimus conscriptus est à Martiale Ruglerio de Arcidosso Senense ejusdem Carpani Scriba. *Mediolani, apud Johannem Baptistam Colonium*, 1588. *in fol* & à Johanne Baptista Ceronetto Mediolanensi Causidico, & Notario. *Ibid. apud eundem*, 1586
In Opere, quod recensuimus num I. leguntur alia Carmina Baldini, & Blanconii supradictorum.
Agunt de eo Lasor à Varea; Picinellus in Athenæo pag. 434 & alii.

CCCCLII.
CARPANUS JOANNES.

AUctor noster Joannes Nobilis Mediolanensis Civis, Grapanus dicitur in Inscriptione sequentis Operis; cum autem Clarissimus Olgiatus olim Ambrosianæ Bibliothecæ Præfectus, ut in ipso Codice
C legitur, eum cognominaverit Carpanum, nobis tanti Viri sententia arridet, ut inter hujus Gentis eruditos collocetur. Invida doctis hominibus oblivio parentes, actaque Joannis hujus obliteravit; Nihil igitur dare possum Lectori præter Codicis à me inspecti titulum, qui sequens est ad litteram:

I. Adsit principio Virgo Maria meo.
Liber Virtutum, & Allegationum Auctorum, ferè aureus nuncupatus, compositus, & cumulatus per Nobilem Dominum Joannem de Grapanis Civem Mediolani, qui ab Illustrissimo Domino Duce Mediolani propter hujusmodi floridi Operis onus extitit recompensus non exigua prælibati Domini benignitate, humanitate, liberalitate, & exemtionis gratia, ut clarius patet ex litteris Dominicalibus sibi concessis, & in prælibati Domini Curia registratis.
D Subjecta sunt nomina Auctorum, seu Librorum unde Scriptor Opus ipsum compilavit. In fine verò hæc leguntur: Finis hujus libri est de Anno MCCCCLXVIII. die XIII Novembris per me Ludovicum de Saluthiis. MS. in 4. signat. P. num. 29. pagg. 565. in Biblioth. Ambrosiana.
De hoc Codice agit Cl. V. Antonius Muratorius in Antiq Ital. Medii Ævi Tom. III. Differtat. XLIV. col. 914. & sequenti, ubi etiam quosdam Auctorum recenset, qui à Joanne nostro citantur.

CCCCLIII.
CARPANUS PETRUS VINCENTIUS.

PEtri Vincentii Carpani Mediolanensis Eruditio nedum in Patria, ubi litterarum studiis dedit Operam, sed in aliis quoque Italiæ Urbibus, superioris Sæculi initio emicuit. Nam cum Philosophicas Ar-
E tes, Sacrasque paginas plures per annos sedulo labore didicisset, atque in Theologia Magister fuisset renunciatus, Presbyterii dignitatem, qua insignitus erat & moribus religiosissimis, & doctrinæ laudibus decoravit. Harum virtutum gratiâ extra Insubrum quoque fines famâ clarus ad Brixiensis Urbis Clericale Seminarium regendum evocatur, ut Sacris Mysteriis initiandos adolescentes ad pietatem, & Scientias assequendas non duceret verbo solum, sed exemplo quoque incitaret. Ibi etiam Eloquentiam publicè professus est, neque defuerunt præclaro Viro amœna Musarum studia, quibus tamen non nisi ad Divina Christi Dei gesta celebranda, quemadmodum Sacerdotem decet, uti voluit. Emortualem ejus annum frustra quæsivimus. Immortalitate dignum tamen illum Opera, quæ hîc recensebimus, prædicant:

I, De

I. De ratione scribendi Epistolas Scholæ priores. *Brixiæ, apud Fontanam*, 1613. *in* 8.
II. Oratio de publicis Gymnasiis Brixiæ restitutis. Ibid. *apud Rizardum*, 1615. *in* 4.
III. Christus nascens.
IV. Christus circumcisus, Poëmata. *Genuæ, apud Poronum*, 1625. *in* 4.
V. Epistolæ latinæ plures extant inter illas Salazarii, Sacci, & Farnesii: editas Mediol. 1621. in 4., inter quas leguntur aliæ Sacci ad Auctorem nostrum.
VI. Della forma, che deve tenersi nelle Crie.
VII. Elogia Sacra plura.
VIII. Lachrymæ de Christi Domini cruciatibus, & nece. Poëma.
Hæc tria postrema hausimus e Picinelli Athenæo loco citando, nullibi tamen indicat, juxta morem suum, locum, annum, vel Typographum.
IX. Plures Orationes: teste Hieronymo Borserio in Supplemento Cap XII.
X. Epigramma in laudem Francisci Picinelli; præfixum est hujus Operibus.
Extant ad eundem ipsius Francisci Litteræ latinæ inter editas illius.
Agit de ipso Philippus Picinellus in Athenæo pag. 469.

CCCCLIV.

CASA-BLANCA ANTHELMUS.

Anthelmus Casa-Blanca Mediolanensis, cujus natalem Annum à me Lector ne quærat, professionem in D. Brunonis Instituto emisit sub Augustino Garzonio Mediolanensi Carthusiæ apud Ticinum Priore, vigesima prima die Martii Anno trigesimo primo post sexcentesimum millesimum. Domesticæ in Carthusia Januensi œconomiæ Anno MDCXLVI. instituitur administrator, quâ laudabiliter exactâ, Savonensi præficitur Prior Anno MDCL. usque ad Annum MDCLV. in quo ad Carthusiæ Montis S. Petri regimen transmittitur per quinquennium, suarum thesaurum virtutum profusurus in subditos, tandem absolutione ab officio Anno MDCLX. humiliatus, ut Religiosa ejus probaretur perfectio, ea semper majore refulsit per decennium in Procuratoris Carthusiæ supradictæ Savonensis officio. Tandem tertio Nonas Junii Anni MDCLXX. ad Cœlestes Christi Jesu Redemptoris nostri festinavit amplexus, suæ pietatis relinquens vestigia in septem & decem Epistolis Spirituali, ac Monastico dictatis stylo, ex quibus excerpsi, eum duo ascetica composuisse Opera, nimirum:

I. Quarantena Spirituale distribuita in più giorni d'Esercizj. MS. *Est etiam impressa Papiæ, per Jo. Andream Magri*, 1642. Nomine Auctoris suppresso: *recusa Mediol. apud Philippum Ghisulphum*, 1650.
II. Alcuni Esercizj sopra il Santissimo Rosario, cavati dalla Sagra Scrittura, e da altri Autori. MS.
III. Epistolæ XVII. de quibus supra jam dictum. MSS cum aliis supra narratis in Biblioth. Carthusiæ prope Papiam.
Hæc à Suis.

CCCCLV.

CASANOVA ANDREAS.

Eos inter Auctores, qui de Ambrosiano Ritu toto Christiano Orbe celeberrimo benemeriti sunt, non infimum sibi locum promeruit Andreas Casanova Mediolanensis, quod evidenter agnoscere poterunt quotquot Volumen infra laudandum pervolutare studuerint. Cum enim, ut Eruditi omnes noverunt, Mediolanensis Ecclesia ab Apostolicis temporibus propriis utatur peculiaribus Ceremoniis, quæ à Sancto hujus Urbis Parente atque Antistite Ambrosio auctæ, & exornatæ ab ejus nomine Ambrosianæ dicuntur; cumque in Euangeliis solemniter ad Aras pronunciandis diversum sequatur ordinem à Romana, non parum prodesse poterit Verbi Dei Præconibus in hujus Urbis Diœcesi animas Christo Domino lucraturis Opus Auctoris nostri præ manibus frequenter habere. Erat ille Parochialis Ecclesiæ Sancti Petri, cui cognomen ad Hortum, Rector, piissimisque moribus præditus sibi traditum gregem plures annos gubernavit felicissimo eo Sæculo, quo Sanctus Præsul Carolus Borromæus huic Urbi præerat:

En igitur Operis Inscriptionem:

I. Concordantia Lectionis Evangelicæ juxta morem Ecclesiæ Mediolanensis cum Romana, & Homiliariis. *Mediolani, apud Malatestam*, 1594., *& apud Tinum*, 1608., *atque denuo* 1617. *in* 4.
Agit de ipso Picinellus in Athenæo pag. 30.

CCCCLVI.

CASATUS CHERUBINUS.

Cherubinus Casatus ex spectabili Mediolanensi familia genitus in ipso adolescentiæ flore Anno MDLXV. Religionem enixè concupitam ingressus, inter Clericos Regulares Sancti Pauli vota emisit in manibus Alexandri Saulii, de quo, cum locus dabitur, non sine debita commendatione dicemus, quemque, dum hæc scribimus, à Sanctissimo Domino Nostro BENEDICTO XIV. Aris admotum audivimus. Cherubinus igitur in Ticinensi Urbe divinas, humanasque litteras magno studio coluit, ac postmodum à Divo Antistite Carolo Borromæo Sacris Ordinibus est initiatus. Tum in Collegio Sancti Barnabæ totius Congregationis suæ primario Philosophiæ præcepta laudabiliter docuit. Conciones ad populum habuit non absque ingenti laude, & plurium annorum spatio in variis, præcipuisque Italiæ Urbibus. Prudenter, utiliterque præfuit Collegiis Instituti sui Sancti Severini, Sancti Alexandri Mediolani, & Sancti Christophori Vercellarum. Novum etiam Sodalibus Collegium Viglevani, favente Marsilii Landriani Mediolanensis Patritii, ejusdem Urbis Episcopi liberalitate, fundavit. Ineunte Anno MDCXVIII. evocatus à terris quievit in Domino.

Quæ scripta reliquit habes hîc Lector optime.

I. Il Simbolo Appostolico dichiarato in cento Discorsi. *Milano, presso gli Eredi di Pontio, e Piccaglia*, 1615. *Tomi III. in* 4.
Duos priores Tomos ipse vulgavit; Tertium verò debemus Innocentio ab Ecclesia ex eadem Congregatione, cujus cura lucem aspexit.
Inter Epistolas Stephani Guatii, qui Cherubino amicissimus fuit, editas Venetiis, 1592. septem leguntur ad eum datæ, ubi pluribus ipsum laudat.
Casatum nostrum commendant Hieronymus Borserius in Supplem. pag. 40. Jo Petrus Crescentius in Præsidio Romano; supradictus Innocentius ab Ecclesia in Nuncupat. Tom. III, & Picinellus in Athenæo pag. 144.

CCCCLVII.

CASATUS COMES.

Comes Casatus nobilissima apud Insubres ortus familia, Jordano Patre, sacris, humanisque litteris ab ipsa pæne infantia eruditus, Canonum Magisterio meruit insigniri. Otthone Vicecomite Archiepiscopo Ambrosianam Ecclesiam administrante, Anno MCCLXI. Canonicus Ordinarius Basilicæ Sanctæ Mariæ, quæ Metropolitana est, constituitur. Hinc ad Archidiaconatum ejusdem ascendit Anno MCCLXX. ut Sitono infra citando placet, sive potius, ut Abbas Trivultius adnotavit in Catalogo Ordinariorum, Anno MCCLXIX. Romam postea evocatus, Sacri Palatii Auditor à Nicolao Papa III. constituitur, mox à Martino IV. die XXIII. mensis Martii Anno MCCLXXXI. Sacra Purpura decoratur assignato Presbyterali Titulo Sanctorum Petri, & Marcellini. Horum Martyrum Basilicam Comitem instaurasse testantur Carmina ad hanc usque diem ibidem conspicua:

HÆC FIERI COMES MEDIOLANENSIS IN HVIVS
CARDINEI TITVLI IVSSIT HONORE SVI.

Virum

Virum hunc & morum pietate, & eruditionis sacræ ornamentis insignem plurimi fecerunt Romani Pontifices, Nicolaus præsertim III. qui ejus usus est opera in gravissimis Ecclesiæ negotiis, ut infra indicabimus. Sanctimonia tanta fuit, ut Beatus vulgo audiat, ejusque Icones Laureola redimitæ publicè proponantur fidelibus, ut hîc etiam in Patria videre licet in Templo Sanctæ Mariæ Passionis Canonicorum Lateranensium, qui Comitem inter Instituti sui Alumnos recensent, quibus Tabulis id probantes, ignoramus. Adfuit electioni Honorii IV. postmodum in ipsa Urbe pestifero tactus morbo Anno Dominicæ Incarnationis MCCLXXXVII. VI. Id. Aprilis piissimè, ut vixerat, defunctus est, Sede Apostolica vacante post ejusdem Honorii obitum. Conditus est in Lateranensi Basilica hoc Elogio Tumulo ejus imposito :

ANNO DOM. MCCLXXXVII. MENSIS APRILIS DIE VIII.

DE MEDIOLANO COMES HOC REQVIESCIT IN ANTRO
PRESBYTER ET CARDO VENIAT TIBI SPLENDOR AB ALTO
LOMBARDIS CHARVS IPSORVM GENTE CREATVS
DE PATRIA CLARVS DE MAGNO SANGVINE NATVS
TV SAPIENS PECTVS IVRIS VEXILLA FEREBAS
PAVPERIBVS LARGVS AD PRAVA PER OMNIA TARDVS
CONSILIO MAGNVS MITIS DEVOTVS VT AGNVS
MVNERIS ACCEPTOR RARVS TV IVSTVS OBISTI
NOMINIS ILLECTOR CVR SIC CITO MORTE RVISTI
HINC MEDIOLANVM ROMANAQVE CVRIA PLORET
NE FLEAT IN VANVM PRO TE ROGO QVILIBET ORET.

Jacobus Columna Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Via Lata, arctissimo necessitudinis vinculo Cardinali nostro conjunctus, in eadem Basilica Sacellum construxit, Aramque erexit ad Sacrificium pro Comitis anima, hac apposita Inscriptione :

D. O. M.
DOMINVS IACOBVS DE COLVMPNA
CARDINALIS S. MARIAE INVIA LATA
PRO ANIMA
DOMINI COMITIS CARDINALIS FECIT FIERI
HANC CAPELLAM CVM ALTARI ET OMNIBVS.

Tam præclari Purpurati doctrinam prodit :

I. Examen Regulæ Sancti Francisci. Ejus enim Opera discussum fuisse Constitutionem hoc super negotio à Nicolao III. editam, quæ incipit : *Exiit qui seminat* &c. inter Canonicas Leges relatam ; testantur Auctores gravissimi Ciaconius, & Oldoinus, atque Emmanuel Rodericus locis infra citandis.

II. Donationis ab eo factæ dum esset Mediolanensis Ecclesiæ Archidiaconus pro salute animarum olim Dominorum Jordani ejus Patris, Amizonis ejus Avi, Rugerii ejus Patrui, nec non Othonis, & Maynfredi fratrum ejusdem Comitis, Ecclesiæ Sancti Faustini de Mariseio, plebis de Massalia, Tabulas datas in Ordinaria Mediolani in domo habitationis ipsius Domini Magistri Comitis die XVI. Septemb. MDCCXX. refert JC. Sitonus in Monumentis Familiæ Casatæ infra citandis.

III. Testamentum quod condidit *Dominus Magister Comes de Caxate Archidiaconus Mediolanensis*. Actum in Ordinaria Ecclesiæ Majoris Mediolani die Martis XVI. Septembris Anno MCCLXX. citatur ab eodem Sitono.

In Codice inscripto : Manuale Annualium Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolani congestum per Ven. Primicerium Decumanorum ejusdem Ecclesiæ hæc leguntur: *Die Veneris primo Quadragesimæ. Annuale Domini Comitis de Casate Presbyteri Cardinalis, quod fieri debet in Ecclesia Majori &c. super petia una terræ jacent. extra P. V. prope Ecclesiam S. Victoris, quæ est perticarum 44. per Instrumentum traditum per Antegradum Crottum Notarium Mediolani die II. Augusti Anno MCCLXXVI.* Mirum profectò videri poterit quonam pacto die Veneris primo Quadragesimæ celebrari potuerit Anniversarium hoc solemne, cum noscant Eruditi omnes Ambrosianam Ecclesiam Feriis sextis Quadragesimalibus nedum solemne, sed neque privatum Deo Sacrificium offerre. Nisi fortè alia esset eo Sæculo consuetudo, ut scilicet non de ipsius diei Officio, sed pro Defunctis, qui ultimis Tabulis hoc legassent, Missa solemnis celebraretur ; aut Officium tantum, quod probabiliùs censemus, sine Sacrificio persolveretur. Rem dirimendam Ecclesiasticorum Virorum judicio reservamus.

Laudant Comitem Gualvaneus de la Flamma in Manipulo Florum Cap. 317. Donatus Bossius in Chronico ; Georgius Merula in Antiquit. Vicecom. lib. 6. Tristanus Chalcus Historiæ Patriæ lib. 17. Bernardinus Corius. Paulus Moriggia in Hist. Antiq. Mediol. lib. 1. Cap. 56. qui eum Beatum dicit, quemadmodum & Bosca in notis ad Martyr. Mediol. ad diem Kal. Novemb. Salvator Vitalis in Thear. Magnal. Urbis Mediol. Joannes Petrus Crescentius in Amph. part. 1. Joannes Baptista Carisius in Diario Sacro. Ciaconius in Vita Nicolai III. Augustinus Oldoinus Tom. II. pagg. 242. & 243. Platina in Martino IV. Emmanuel Rodericus in Collectione Privilegiorum Apost. Regularibus concessorum, & fusius Cl. Sitonus in libro inscripto : „ Beati Sacrorum Canonum Magistri Comitis de Casate Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ ab Anno „ MCCLXI. Canonici Ordinarii nuncupati, & ibidem „ ab Anno MCCLXX. Archidiaconi : sub Nicolao „ Papa III. Sacri Palatii Apostolici Auditoris, à Beato „ Martino IV. Pontifice Maximo die XXIII. Martii „ Anno MCCLXXXI. Romana Purpura decorati. *Die* „ VIII. Aprilis Anno MCCLXXXVII. ad excelsas „ Beatorum Sedes elati : Generis, doctrinæ, ac sanctimoniæ luminibus clarissimi, ejusque ex fratribus „ Maynfredo, ac Othone Equestris Ordinis descendentiæ Stemma Genealogicum publicis Instrumentorum „ tabulariis, Principum Diplomatibus, Sepulcrorum „ Elogiis, & Historicis Monumentis ab Anno MCII. „ ad Annum MDCCXXIV. plenius elucidatum ; observante JureConsulto, & Advocato Joanne de Si-

„ tonis

„ tonis de Scotia Ven. Collegii Nobilium J. PP. Judicum, & Advocatorum, Excellentissimæque Civitatis Mediolani Chronista Anno MDCCXXIV. = in „ fol. impress.

A

CCCCLVIII.

CASATUS CURTIUS.

ARsatius Casatus, atque Laura Grumella Conjuges Curtium in hac Urbe genuere medio fermè Sæculo XVI. A teneris annis litteris imbutus, & ad majora studia sedulò educatus, Mathematicas præsertim, atque Astronomicas Artes diligenter excoluit; cumque in his plurimum profecisset, in Plattino Gymnasio Matheseos publicus Professor constitui meruit. Fratres habuit Joannem Baptistam Equitem Hierosolymitanum, atque Virginium JC. Collegiatum, de quibus agit Sitonus in Chronico Artic. 659. pag. 163. Moleste interea ferimus nullum aliud gestorum illius monumentum superesse, immo etiam emortualem Curtii hujus Annum ignorari.

B

Ejus quale fuerit ingenium hæc produnt Opera:

I. Geometricum Problema demonstratum. *Mediolani, typis Archiepiscopalibus, in 4.*

II. Prima pars Constructionis Astronomiæ, duas in partes distributæ, in eam videlicet, quæ de primo mobili, & eam quæ ex secundis mobilibus est. Auctore Curtio Casato Mediolanensi Mathematicarum Professore in Gymnasio Plattino Mediolani habitante. Anno MDCIX pagg. 150. MS. in fol. sign. I. num. 18. in Bibliotheca Ambrosiana. Codex est optimè scriptus una cum multis delineationibus Mathematicis.

Præfixam habet loco Præfationis Epistolam nuncupatoriam ad Federicum Cardinalem Borromæum; & ibidem leguntur Epigrammata duo in Auctoris laudem Caroli Patellani unum, alterum verò Cæsaris Burri. Secunda pars hujus Operis vel periit, vel ab Auctore morte prævento, perfici non potuit.

C

CCCCLIX.

CASATUS DANESIUS.

DAnesio Casato parentes fuere Hieronymus, & Blanca Cribella nobiles Conjuges. Post reliqua minora studia Jurisprudentiæ totum se addixit, & in utroque Jure Doctor creatus JurisConsultorum Mediolanensium Collegio adscriptus fuit Anno MDCXLIV. Decurio etiam Patriæ constituitur, atque in publicum commodum ad Catholicam Majestatem Legatione fungitur. Sanctissimæ Inquisitionis Officium a Consultationibus electus egregiè juvit, tum Annis MDCLVI., & MDCLXV. Urbis Præfecturam gessit. Cum autem Regii Fisci susceptum patrocinium strenuè exercuisset, conscriptis Insubriæ Patribus annumerari meruit; mox Regi Catholico fuit à Consiliis, Regens etiam in Supremo Rerum Italicarum Consistorio renuntiatus. Missus est quoque in Regnum Neapolitanum Visitator Generalis, atque demum sedit in Secretiori apud Mediolanensis Dominii Supremos Moderatores Consilio. Abiit è terris Anno Sæculari MDCC.

D

Reperimus tanti Viri, quæ hîc recensebuntur:

I. Oratio in laudem Eminentiss. Cardinalis Cæsaris Montii Archiepiscopi Mediolanensis. Inseruit eam Octavius Boldonus à nobis loco suo commendatus in libro inscripto: Theatrum temporaneum æternitati Cardinalis Montii sacrum. *Mediol. apud Pacif. Pontium, 1636. in fol.*

II. Allegationes Juridicæ permultæ. Extant in Collectionibus Archintea, Aresiana, Soliveta &c.

De eo Siton. pag. 215. Art. 933.

E

CCCCLX.

CASATUS FRANCISCUS.

FRanciscus Casatus Joannis Baptistæ Nobilis Mediolanensis filius, & Horatii mox laudandi nepos, Patrui sui exempla secutus, atque Clericalem amplexus institutum, eo ad Ordinariatus dignitatem assumpto, successor datus est in munere Præfecti Ceremoniarum. Hoc officio dignus habebatur à Federico Cardinali Borromæo, quod jam sub Horatio non contemnenda in eo genere doctrinæ specimina præbuisset, & Sacris Mysteriis sedulò adstans magnam sibi hujusmodi rerum experientiam comparasse videretur. Neque verò de se conceptam opinionem fefellit Vir præclarissimus; ideo cum fato cessisset Patruus Anno, ut dicemus, MDCXXIX. etiam in Canonicali hujus Metropolitanæ Basilicæ honore ipsi succedere meruit. Vixit ad Annum usque MDCXLII., qui ei fuit extremus.

Scripsit verò:

I. Ordine da tenersi nel benedir la prima Colonna da porsi nella nuova Facciata della Chiesa Maggiore di Milano, in fol. sine loco, anno, & Typographo. In fronte autem legitur ipsius Francisci manu: 1628. die Sabbathi 8. Julii. In fine verò, eadem manu, hoc Epigramma:

De Columna excisa.

AD ILLUSTRISSIMUM & REVERENDISSIMUM FEDERICUM BORROMÆUM S. R. E. CARDINALEM.

Ante superfusa Verbanum arugine marmor,
Quam tua letbiferum nomina tempus edet.
Si tamen ante tuum rodat, quam marmora nomen,
Notior extincto nomine Præsul eris.
Scilicet immanes oculis metita Celyndos
Postera de Auctore Sæcula sic statuent.
Quisquis in hæc jussit fastigia currere montes,
Aut Deus, aut similis vir erat ille Deo.

Emmanuel Thesaurus Societ. Jesu.

Extat apud amicissimum Canonicum Joannem Andream Iricum.

II. Ritus benedicendi Columnam excisam ex saxo Baveni, juxta lacum Verbanum, & in Frontispicio Ecclesiæ Majoris Mediolani collocandam. MSS. autograph. in fol. apud eundem Canonicum Iricum.

III. Epistola Italica ad Cardinalem Cæsarem Montium Archiepiscopum Mediolanensem de ejus Ingressu in hanc Urbem, simul cum

IV. Descriptione Ingressus ejusdem. MSS. autograph. in fol. extant apud Comitem Cæsarem Montium Regiis Venationibus Præfectum, ac litterarum amantiss.

Agit de eo Sitonus in Monumentis Familiæ Casatæ.

CCCCLXI.

CASATUS HORATIUS.

HOratium Casatum nobili genere Mediolani natum, Patre Octaviano felix illud suspexit Sæculum, quo Sanctus Cardinalis Archiepiscopus Carolus Borromæus Ambrosianam Ecclesiam administrabat. Inter Clericos relatus, & sacris eruditus litteris, tum Sacerdotio insignitus, ab Optimo Præsule, cui ob spectatum morum candorem, atque eruditionem charus in primis erat, dignus est habitus, qui in Templo hujus Urbis Maximo Cœremoniarum Præfectus, tametsi non admodum provecta ætate, constitueretur. Munus hoc præstitit vigilantissimè sub eodem Sancto Carolo, & Gaspare Vicecomite successore, postremoque defuncto, etiam sub Cardinali Friderico Borromæo. Ab hoc in laborum præmium inter Ordinarios Metropolitanæ Basilicæ coo-

cooptari meruit; desiderium sui posteris reliquit migrans è vita Anno Salutis MDCXXIX.

Hæc scripta ejus invenimus.

I. Diarium eorum omnium, quæ S. Carolus Borromæus à Vigilia Nativitatis Domini Anno MDLXVII. usque ad Vigiliam Sancti Sebastiani MDLXXXII. circa sacra egit. Opus est Italica lingua conscriptum, summaque diligentia compositum, hisque utilissimum, qui Ambrosianis Cæremoniis navant operam. MS. in fol. justæ molis Autographus apud Canonicum Joannem Andream Iricum.

II. Ordo servandus in ingressu Illustrissimi & Reverendissimi D. D. Federici Cardinalis Borromæi Archiepiscopi in Urbem Mediolanensem. MS. in fol. Autograph. apud eundem.

III. Epistolæ plures ad Fridericum ipsum Cardinalem sacra eruditione, præsertim de Ambrosianis Ritibus, plenæ. Extant Autographæ in Biblioth. Ambrosiana sparsim in insigni Collectione Epist. ejusdem Præsulis.

Servat apud se supralaudatus Canonicus Iricus sequentes Epistolas ad Casatum nostrum scriptas Autographas.

Philippi Ferrarii Ordinis Servorum, in qua agit de Actis Sancti Aurelii Episcopi Redicianensis. Dat. Papiæ die XII. Januarii MDCXIV.

Joannis Jacobi Piccotii, in qua plura de Canonizatione S. Caroli, & inter cætera hæc leguntur:

„ Il Cardinal Baronio scrive, che N. S. dichiara il Sig. „ Carlo Cardinale Beato.
„ Che si faccia un riparo, acciò non si vada sopra il Se- „ polcro.
„ Che gli Religiosi passando gli faccino un' inchino.
„ Che nel giorno dell' Annuale, in cambio si canti una „ Messa Pontificale solennissima del Santo corrente, „ senz' altra Orazione, & doppo l'Evangelio si faccia „ un Discorso delle laudi del detto Sig. Cardinale sen- „ za far menzione ne de gratie, ne de miracoli.

Data est Mediolani die 12. Octob. 1601. Horatius erat tunc in Oppido Casati.

Joannis Francisci Besutii eruditissima Italica, ubi differit cur Archiepiscopi Mediolanenses per Ticinensem Portam ingredi consuescant. Lectu dignissima est: sine data, & anno. Cum autem in Inscriptione Horatius vocetur non Canonicus Ordinarius, sed tantum Præfectus Cæremoniarum scripta videtur ante Annum MDCXI.

Agunt de Scriptore nostro cum laude Bosca de origine Biblioth. Ambros. lib. 2. pag. 53., & Sitonus in Monument. Familiæ Casatæ: atque Abbas Trivultius in Catalogo Ordinatiorum, de quo suo loco dicemus.

CCCCLXII.

CASATUS JOANNES PAULUS.

EX Josepho Casato, quem mox dignis laudibus prosequemur, atque Cæcilia Putea conjugibus, ortus est Mediolani Joannes Paulus nunc exhibendus. Præclarus hic Vir hujusmodi verbis à Joanne Baptista Sylvatico in Colleg. Mediol. Cap. XXXV. unà cum Josepho Patre collaudatur. „ Josepho magni nominis Medico, morum probitate, & vitæ „ sanctimonia illustri Patre natus, est præcellenti „ adeò ingenii acumine præditus, ut multis jam „ ante annis nullus in ea ætate par illi fuerit. In „ Latinis litteris optimè eruditus, Græcarum „ splendore magno minimè caret, & morum suavitate, atque ea modestia ornatus est, ut om- „ nibus sit carus, & in eum tanquam in virtutis „ singulare quoddam specimen oculos dirigant &c. Hæc de vivente Scriptore nostro tradebat Sylvaticus, neque immeritò, nam cooptatus in Physicorum hujus Urbis Collegium die XXVII. Aprilis Anno MDXC. nedum corporibus, sed animis quoque Civium curandis operam dedit; etenim in Canobiano Gymnasio moralem Philosophiam plurium annorum spatio publicè docuit. Desideratus est superioris Sæculi Anno duodecimo. Plura eum Manuscripta Opera reliquisse asserit Curtius mox citandus, unicum tamen se reperisse scribit sequenti titulo:

I. Explicatio Textus penultimi IV. Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum, habita in Scholis Canobianis die XIII. Martii MDXCIII. à me Joanne Paulo Casato Philosophiæ, & Medicinæ Doctore &c. MS. in Biblioth. Braydensi PP. Societ. Jesu.

In Johannis Pauli commendationem hoc conscripsit Epigramma Hercules Cimiliottus:

Patre ortus Medico, Sophiæ, at Medicinæ ab Achivis
Ore hausit latio dogmata pene puer.
Quid plura expectas? nisi quod si suppetat ætas
Usurpet laudes docte Galene tuas.

Extat inter Cimiliotti MSS. Carmina in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Vide Curtium de Script. Medicis Mediol. pag. 123.

CCCCLXIII.

CASATUS JOSEPH.

JOseph Casatus Rocchi Causidici Collegiati Mediolanensis, & Catharinæ Raynonæ Jugalium filius à teneris annis magnam præsetulit indolem ad virtutis, atque eruditionis famam sibi conciliandam aptissimam. A Parente post minora studia Patavium missus, in Medica Facultate Bernardinum Paternum, & Victorem Trincavellum celeberrimos illius Academiæ Professores, Magistros habuit; hujusque postremi Lectiones sibi traditas notis auxit, ut paulo post memorabimus. Musarum cultorem eximium fuisse innuunt, quæ de Trincavello scripsit Carmina ex Curtio infra recitanda. In Patriam regressus Laureâ honestatus, & magni à cunctis habitus Anno MDLXIX. Collegium Physicorum ingreditur, cùm jam duos ante annos, pestifera lue Mediolanum vexante, publicæ salutis Curator pro ea Urbis Porta, quæ Romana vocatur, constitutus fuisset. Genuit Joannem Paulum, de quo egimus supra; cumque obiisset Anno MDXCIV. in paternum Sepulcrum illatus est in Templo Sanctæ Mariæ Pacis; cui hæc inscripta sunt:

D. O. M.
ROCCHVS CASATVS
A MORTE VITAM SPERANS
SIBI ET HAEREDIBVS
POSVIT MDLXXIII.

Josephi hæc superesse novimus:

I. Adnotationes, & defensiones in librum primum Excellentissimi Trincavellii de præparatione, & usu medicamentorum, contra cujusdam objectiones. MS. in fol. In fine hæc leguntur. Ego Joseph Casatus Anno MDLXVIII. XIX. Februarii. Servatur in Bibliot. Braydensi PP. Societ Jesu.

II. Adnotationes in Lectiones Victoris Trincavellii Præceptoris sui. MS. in fol. Ibid.

III. Epitaphium ejusdem Trincavellii Carmine heroico conscriptum extat in eodem Codice.

Agunt de eo Curtius de Scripi. Medicis Mediol. pag. 3. & sequenti; Centorius de peste pag. 322, & Joannes Baptista Sylvaticus Coll. Medic. Mediol. c. 32. & 35.

CCCCLXIV.

CASATUS NICOLAUS.

NIcolai Casati Mediolanensis Genitores extiterunt Joannes Ambrosius, & Margarita Cribella nobilissimi jugales, quorum curâ, atque solertiâ ille vel puer ad capessendum virtutis iter incitatus, cum præclaro vigeret ingenio, paucis exactis annis inter Insubres Eruditos primas occupasse visus est. Legum scientias præcipuâ diligentiâ coluit, atque in eis Doctor renunciatus à Jurisperitis Collegiatis in Patria florentibus in Collegam adscitus est Anno MDCXXXIV. Nobilissimo illi Cœtui Abbas præfuit, & non semel Consultor, ut vocant, Justitiæ electus fuit. In celebri Palatino Gymnasio Civilis Juris Interpres constitutus ad integra lustra quatuor Justinianeas Institu-

stitutiones prælegit Auditoribus, quorum non paucos doctrinæ suæ, atque virtutis reliquit hæredes. Frater ejus fuit Ludovicus Eques Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani. Ipse verò migravit à Sæculo Anno Salutis nostræ quinquagesimo quinto post millesimum sexcentesimum.

Testantur ejusdem in legalibus studiis eruditionem hæc Typis vulgata:

I. Præordinatio Lectionum non minus in Tyrocinio Juris, quam in Foro versantibus maximè utilis, & perquam necessaria ad publicum commodum elucubrata. *Mediolani, apud Ghisulphum*, 1661. *in* 4.
II. De Actionibus. *Mediolani, apud Rollam*, 1663. *in* 4.
III. De Testamentis. *Mediol. apud Ghisulphum*, 1663. *in* 4.
IV. De Legitimationibus. Ibid.
Agunt de eo Picinellus in Athenæo pag. 430. & Sitonus pag. 210. Art. 903.

A

B

CCCCLXV.

CASATUS ROCCHUS.

JUlii Cæsaris Casati, Josephi, de quo paulo ante incidit mentio, filii præclara soboles fuit Rocchus quem ille ex Clara Cusana lectissima Conjuge susceperat. Cùm Medicam Artem diligentissimè didicisset, atque in ea Lauream fuisset adeptus, die XVIII. mensis Julii Anno MDCLVIII. Collegiatis Mediolanensibus Physicis annumerari meruit. Multos per annos in ægrotorum morbis curandis Patriæ profuit, nactus propterea immortalitatem nominis apud eos omnes, quibus notus erat, nedum Insubres, sed exteros quoque. Filium genuit Antonium, qui cùm Societatem Jesu ingressus fuisset Josephi Avi sui, atque Joannis Pauli Patrui Opera MSS., quorum superiùs meminimus, in Bibliothecam Braydensem intulit. Rocchus autem octuagesimum cùm attigisset Annum, quod senectute præpediretur, à medendo abstinere statuit, & nonnullis annis sibi tantùm vivens, demum nonagesimo quarto mox lapsi Sæculi Anno morte functus est. Jacet in Sepulchro, quod in Templo Sanctorum Angelorum apud Minores Observantes nuncupatos Parentes struxerant, ubi hæ leguntur Siglæ:

C

D. O. M.
MATTHAEO FILIO CHARISSIMO
IMPUBERI DEFVNCTO
SIBI AC POSTERIS
IVLIVS CAESAR CASATVS
AC CLARA CVSANA
VV. PP.
AD MISSAM QVOTIDIANAM
PERPETVO CELEBRANDAM.
ANNO DOMINI MDCXX.

D

Scripsit:

I. De Cortice Peruviano.
Hujus Operis, quod periisse dolemus, nobis servarunt memoriam Clarissimi Viri Sebastianus Badi Januensis in suo Tractatu, quem eodem titulo scripsit; atque Riccardus Morton Anglus in libro de Morbis acutis universalibus Cap. 7. de Cort. Peruvian. pag. 49. Qui postremus hæc ait: „ Clarissimus Roccus Casatus in „ tertianis puris, vel spuriis, & in ipsis quartanis usum „ Corticis convellit, quia eum frigidâ, & narcoticâ naturâ „ esse suspicatur, unde (ut asserit) spiritus pro tempore quadantenus forsan obdormiscunt, & veluti à „ succis narcoticis hebetantur; at post induclas paroxismi vehementiores, & humore peccante inde vel „ aucto, vel in partes nobiliores translato, vel magis „ putrescente, dirissimi morbi succedunt &c.
Ipsi dicatus fuit liber Petri Pauli Parravicini: Avvertimenti sopra i bagni del Massino. *Mediol. apud Cardium*, 1658. *in* 12.
Ex Curtio de Script. Medicis Mediol. pag. 113., & sequenti.

E

CCCCLXVI.

CASNEDI CAROLUS ANTONIUS.

CArolus Antonius Casnedi Francisci Mariæ Regii Senatoris Mediolani, & Catharinæ Rummæ filius, ex clarissima Familia natus Mediolani, Societatem Jesu ingressus, post consueta Scientiarum studia docuit in Collegio Braydensi Philosophiam, ac Theologiam Scholasticam, alia interim exercens ministeria in salutem animarum, quibus excolendis sacras Missiones per Villas, & Oppida magno labore Autumnalibus feriis obibat. Cum Nobilissimo Comite de Melgar ad Matritensem Aulam profectus, substitit ibi pluribus annis Sacræ Inquisitionis Qualificator; cumque eodem Excellentissimo Comite in Lusitaniam deinde transiens, mansit non paucos alios annos Ulisipone, iisdem honoribus decoratus. Præfuit etiam Visitator, & Præpositus Provincialis toti Provinciæ Lusitanæ, ex qua dum regreditur, maligna febre correptus, summa pietate, quâ vixit, migravit ad Dominum.

Scripsit, vulgavitque quatuor Tomis in fol. sequens Opus:

I. Crisis Theologica in selectiores hujus, & elapsi Sæculi Controversias, Auctore Carolo Antonio Casnedi è Societate Jesu, olim in Mediolanensi Universitate Theologiæ Magistro, dein in utraque Hispana, & Lusitana Inquisitione Qualificatore. *Ulisipone, ex Typographia Regia Deslandensiana, Anno* 1711.
De eo Siton. in Mon. Familiæ Casnediæ; atque hæc à Suis accepi.

CCCCLXVII.

CASNEDI FRANCISCUS MARIA.

FRanciscus Maria Casnedi Joannis Baptistæ Sacri Romani Imperii Nobilis, Regiique ad Helvetiorum Remp. Legati, & Violantæ Milliæ Conjugum filius, primam aspexit diem Mediol. Anno MDCII. die X. Augusti. Legum Scientiis animum adjecit, ac Laureâ promeritâ, inter JCC. Urbis Comensis, unde originem trahebat, cooptatus fuit, tum Decurionibus ejusdem Civitatis adscriptus. Mox Regii Fisci generalis Patronus eligitur, & in virtutis præmium Quæstor constituitur Ordinariorum Redditiuum Magistratus. Deinde Conscriptus Insubrici Senatus Pater & publicæ Salutis Præses declaratur, adjecto honore Secretioris Consiliarii. Regiæ quoque Catholicæ Majestatis nomine plures Legationes obivit, ad Aulas videlicet Pontificiam, Hetruscam, Genuensem, & ad Helveticos Fœderatos. Migravit è vita Anno MDCLX. ætatis suæ LVIII. Tumulatus jacet in Ecclesia Collegiata Sancti Thomæ, quæ in Terra amara cognominatur, in Sepulchro paterno ante Aram Sancti Caroli Jurispatronatus Familiæ suæ, ubi hoc legitur Elogium:

IOANNI BAPTISTAE CASNEDO
REGIO RATIONATORI
PARENTI OPTIME MERITO
FRANCISCVS MARIA CASNEDVS
EX QVAESTORIBVS MAGISTRATVS
REDDITVVM ORDINARIORVM
ET PROCVRATOR GENERALIS
EXERCITVS S. C. M. SIBIQVE
ET POSTERIS P. MDCXL.

Edidit:

I. Consilia plurima legalia in fol., de quibus nos monuit JC. Sitonus amicissimus à se visa asserens.
II. Informazione per lo Stato di Milano contra il Regio Fisco, e Stefano Balui; sopra la pretensione, che hanno, che le Tasse dovute da quelle Provincie, che non

non hanno alloggiato Cavalleria ordinaria, cedano a beneficio loro. *Mediolani, sine Impress. 1634. in fol.* pagg. 40.

III. Allegationes plures in Collectionibus JCC. Mediolanensium.

Ejus meminere cum laude Sitonus in Monument. Famil. Casnediæ. Jo Franciscus Fossatus memor. Hist. bell. Ital. Gualdus Hist. univers. part. 2. lib. 10., & part. 3. lib. 2. Petrus Angelus Lavizarius in Hist. Vulturenæ lib. 10. Tattus in Annal. Sacris Comens. Tom. 2. Decad. 2., & in Append. ad Decad. 3. Tom. 3. Joseph Benalius Hist. Magist. Extraord. pag. 182. Carolus Hieronymus Cavatius Somalia in Descrip. Stat. Mediol. pag. 6., & Beretta in Schedis.

CCCCLXVIII.

CASOLA PETRUS.

EXeunte Sæculo XV. & subsequentis initio floruit in hac Insubrum Metropoli Petrus Casola Vir in Ecclesiasticis Ceremoniis eruditissimus. Inter purpuratos Maximi Templi Canonicos, quibus Ordinariorum cognomen ab antiquissimis temporibus adjectum est, numerabatur Petrus noster Anno MCCCCLXXVIII. atque Ambrosianum Ritum editis Voluminibus inferius enumerandis egregiè juvit. Guidoni Antonio Arcimboldo hujus Urbis Archiepiscopo gratissimus fuit ob doctrinæ, morumque candorem singularem. Guilielmum Durandum Mimatensem Episcopum, qui Rationale Divinorum Officiorum pro Romanæ Ecclesiæ Ritibus elaboravit, æmulatus est Casola noster, ut noscent Eruditi ex paulo post enunciandis. Emortualis tanti Viri Annus septimus fuit Sæculi XVI.

Habeat nunc Lector Operum ejus Indiculum.

I. Rationale Ceremoniarum Missæ Ambrosianæ: in fine sic legitur: Ambrosius de Caponago impressit apud Alexandrum Minutianum MCCCCXCVIII. Vigilia SS. Gervasii, & Protasii, in 4.

Editio nobilissima hujus Operis in pergameno cum miniaturis, & auro, ac stemmate Auctoris servatur in Bibliotheca Canonicorum Lateranensium Sanctæ Mariæ Passionis.

II. Epistola nuncupatoria præfixa Breviario Ambrosiano, quod edidit Anno MCCCCXC. ad Guidonem Antonium Arcimboldum Archiepiscopum. Hujus Codicis Exempla duo vidimus in membrana impressa, unum in Sacrario Metropolitanæ, alterum verò in Bibliotheca Ambrosiana.

Variantes Lectiones, quæ occurrunt in Psalterio hujus Breviarii à Casola editi, & differunt ab his, quæ habentur in Beroldo, aliisque Ambrosiani Ritus Codicibus tam veteribus, quàm novis, non exiguo labore collegit, & adnotavit Eruditus quidam Anonymus, quem tamen, licèt suspicio esse possit, non ausi fumus inter Mediolanenses recensere. MS. est justæ molis in fol. atque, ut character innuit, superioris Sæculi initio conscriptus. Eum inter plurima ad Ambrosianæ Ecclesiæ Ceremonias spectantia magno studio undique collecta servat apud se Vir nobis summa amicitiæ necessitudine conjunctissimus, & de quo sæpiùs verba fecimus, Canonicus Joannes Andreas Iricus.

In Bibliotheca ejusdem Metropolitanæ Basilicæ servatur Codex inscriptus:

III. Rubrica Breviarii Reverendi Casolæ cum multis aliis, ut infra.

1. Rubrica Psalmorum ordine alphabetico.
2. Interstitium inter certas Solemnitates mobiles, descriptas in præsenti Rubrica.
3. Hymni ordinarii numero LII.
4. Hymni extravagantes numero XI.
5. Solemnitates, & Festivitates mobiles, cum variis adnotationibus.
6. Rubrica Dominicarum.
7. Rubrica Feriarum, & Dominicarum, & Lectionum legendarum
8. Quibus coloribus utitur Ecclesia Ambrosiana in vestiendis Altaribus, & Sacerdotibus.
9. Indulgentiæ concessæ in Solemnitate Corporis, & Sanguinis Jesu Christi per Urbanum IV. & Martinum V.
10. Psalmi qui leguntur in Natale Domini.
11. Reformatio, & Instauratio Missæ Ambrosianæ facta tempore Domini Francisci de Parma Archiepiscopi Mediolani Anno MCCCIV. Pontificatus ejus IX. extracta ex antiquissimo Missali Ecclesiæ Mediolanensis.
12. Coronatio Sigismundi Imp. facta Mediolani die XXV. Novembris Anno MCCCCXXXI., in fine cujus sic legitur = Scripta per me Franciscum de la Cruce Primicerium, & Ordinarium Ecclesiæ Mediolanensis pro futura rei memoria, quoniam præmissa sic fieri vidi, & eis præsens fui in ipsa Coronatione assistens præfato Archiepiscopo meo. = De hoc Opere infra dicendum in Francisco Crucejo.
13. De repositione Reliquiarum Ecclesiæ, seu Baptisterii S. Joannis ad Fontes demoliti.
14. Benedictio Vexilli bellici Sancti Ambrosii.
15. De traditione Vexilli.
16. Benedictio Vexilli, seu Imaginis Sancti Ambrosii.

Omnia uno Volumine MS. in supradicta Bibliotheca, sign. F. num. 52.

Hunc Codicem laudat Puricellus Differt. Nazar. Cap. XLVIII. num. 7. ubi etiam fragmentum ejus recitat.

IV. Ceremoniale Missæ Ambrosianæ editum Anno MCCCCXCIX., de quo videndus Cl. Saxius in Opere citando.

In Sacrario autem ipsius Basilicæ Metropolitanæ visitur Codex Sacer Evangeliorum in fol. magno membranaceo litteris rubro-nigris, & deauratis, cum miniaturis elegantissimis, qui olim ad Scriptorem nostrum spectabat. Adest enim ejus Protome in fronte Codicis cum his litteris in circulum dispositis = Presbyter Petrus de Casolis = In fine autem legitur Epistola Francisci Castelli latina, quæ sic incipit: Franciscus Castellus Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ Vicedominus, & Ordinarius Reverendissimo D Archidiacono, cæterisque ejusdem Ecclesiæ Diaconibus de præstantia, & usu istius Codicis &c.

Edidit etiam Casola suis impensis Librum Litaniarum Triduanarum Anno MCCCCXCIV. de quo Puricellus in Vita Laurentii Littæ pag 342., & in Dissertatione Nazariana. Vide quoque Cl. Saxium in Hist. Typog.

Imprimendum etiam curavit Speculum Matutinalis Officii Ambrosiani, de quo alibi agemus.

Agunt de Casola nostro, præter laudatos Scriptores, Antonius Possevinus in Apparatu Tom. III. Antonius Verder. Supplem. Biblioth. Gesneri, & Picinellus in Athenæo pag. 460.

CCCCLXIX.

CASORATUS JO. BAPTISTA.

EOs inter Mediolanenses Cives, qui pietatem enixiùs coluere, non ultimo loco habendus est Joannes Petrus Casoratus, cujus parentes, actaque cætera ignoramus. Memoriam Viri servavit posteris Pater Mazzucchellus in suis Schedis, tametsi verbis brevissimis, ex quibus tantummodo intelleximus Sacerdotem cum fuisse, piissimis præditum moribus, magnoque cum labore, rudi licèt idiomate, librum scripsisse utilissimum ad Ecclesiasticas res hujus Urbis cognoscendas, cui titulus est sequens ita

I. Tractato utilissimo a le anime devote, cioè de le Indulgentie, & Corpi Sancti, che sono nelle Giesie de la Citade de Milano: etiam in alcuni altri lochi, che sono nel Comitato de la dicta Citade: como si trova per antiqui registri & Privilegij autentici. *Mediolani, Anno 1498. in 8.*

Extat apud Advoc. Siton.

CCCCLXX.

CASSAGUS MATTHÆUS.

MAtthæi Cassagi memoriam nullus, præter ipsum servavit, ac nos hanc deprompsimus ex Codice paulo post recensendo, in cujus Epistola nuncupatoria semet nuncupat Mediolanensem. Hermetem Vicecomitem adolescentem præclarissimæ stirpis in litteris erudivit diligentissimè, atque ut mores ejus ad optimam normam componeret non verbis tantummodo, sed etiam scriptis contendit. Id testatur Opus illius hoc titulo inscriptum:

I. Ragionamento della vera Nobiltà, al Nobilissimo Messer Hermes Visconti. MS. Sæculi XVI. in 4. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

CCCCLXXI.

A

CCCCLXXI.

à CASSANO GEORGIUS.

IN Oppido Cassano ad Abduam flumen sito, Mediolanensis Ducatus, atque Diœcesis Cremonensis, primam vidit diem Georgius, cujus hoc loco damus Elogium. Quibus tabulis sententiam suam Picinellus, qui eum inter Eruditos Carcanæ Gentis in Athenæo suo pag. 151. collocat, confirmare possit, ut ingenuè fateamur, ignoramus. Ætas sanè, Prædicatorii Ordinis Institutum, & quod magis est Opera, ipsissimum esse Georgium nostrum probant, quem Cl. Arisius Cremonæ Litteratæ Tom. II. pag. 404. utpote in Cremonensi Diœcesi ortum, non Carcanum, sed à Cassano dictum commendat. Falli autem (absit injuria verbo) credimus Virum hunc alioqui doctissimum, cum de Georgio isto scribentem citat Rovettam, quippe quod Scriptor iste citatus de Georgio altero Mediolanensi verba faciat, qui Anno MDXX. floruit, non de hoc nostro, qui erat in vivis Anno MCCLXIV. quemadmodum loco suo dicemus, cum de Mediolanensi Georgio erit agendum. Cæterum Scriptor hic, de quo nunc nobis sermo est, primo Ordinis sui Sæculo & pietate, & doctrina in Theologicis præcipuè disciplinis præfulsit. A Picinello quoque decepti fuere Cll. Quetif, & Echard, qui nobis tradendo ab eo memoratum, licèt perperam, Georgium Carcanum, pro Georgio à Cassano, scripserunt Georgium Cascanum, aut fortè error fuit Typographi. Hujus eruditionem Opera testantur, quæ hic subjicimus.

I. Commentaria super quatuor libros sententiarum.
II. Commentaria in universam Aristotelis Philosophiam. Ex Arisio loco citato.

CCCCLXXII.

De CASSANO THOMAS.

THomas ab Oppido Cassano ad Abduam flumen in Mediolanensi Ducatu, ubi natus est, cognomen sortitus, incunte Sæculo XV. inter Prædicatorum Ordinis Fratres, quorum Instituto nomen dederat, singulari eruditione, atque doctrina floruit. Theologiam in primis coluit, & in præclarum Divini Verbi Præconem evasit; atque facundiæ non mediocris testimonia dedit non sine ingenti animarum lucro. Scriptores omnes nomen ejus effugerat, sed ex libro Petri de Alva, qui inscribitur *Sol veritatis* Radio 314. col. 2066. cum in Eruditorum Scenam revocarunt Quetif, & Echard in Scrip. Ord. Prædic. loco infra citando; unde Thomam Volumen scripsisse didicimus, ex cujus nuncupatoria ad Fr. Thomam de Firmo Prædicatorum Generalem Magistrum, qui Ordinem rexit ab Anno MCCCCI. ad MCCCCXIII. cognovimus Scriptoris nostri ætatem.

Codex hunc præfert titulum:

I. Sermones, Reverendissimo in Christo Patri Fratri Thomæ de Firmo Sanctæ Theologiæ Doctori profundissimo, ac totius Ordinis Prædicatorum Magistro Generali dignissimo, Fr. Thomas de Cassano ejusdem Ordinis Sanctæ Theologiæ Professor.

Addunt Quetif, & Echard, nil amplius de hac Nuncupatoria tradere citatum Petrum de Alva, qui tamen fragmentum exscripsit Sermonis de Purificatione B. V. cujus Thema est: *Statim veniet ad Templum Sanctum suum* &c. Codex MS. in Bibliotheca Barberina Romæ num. 91 in fol. membranaceo; ab eodem Petro de Alva visus.

Advertunt etiam citati Scriptores, erratum fuisse in editione Operis Alvæ, quoniam in titulo ejusdem Radii 314. legitur: *De Simone de Cassano Ordinis Prædicatorum*: cum ipso teste vocetur in MS. non F. Simon, sed F. Thomas. Cupimus & nos, ut iidem Auctores desiderarunt, ex Volumine ipso potiora de Thoma nostro aliquem expiscari.

Hæc ex laudatis Quetif, & Echard Tom. I. pag. 753.

Tom. I.

CCCCLXXIII.

CASSINA ARDICUS, sive ARDERICUS.

ARdicum, quem & Ardericum quandoque scriptum invenio, Cassinam, è primis Justitiæ Consulibus, qui ad hunc Magistratum regendum lecti fuere, cum Mediolanenses excisam à Friderico Oenobarbo Patriam instaurarent, prudentiæ singularis, & non mediocris apud concives suos existimationis laudem consecutum existimabit quisquis adverterit, debuisse tunc Insubres contra irati Cæsaris, & aliarum illi faventium Civitatum vires Reipublicæ tales Rectores creare, qui plurimum in rebus
B
agendis valerent. Consulatum denuo gessit Justitiæ Mediolani Annis MCLXII. Kalend. Martii, & MCLXVIII., & demum Anno MCCIII. Quoniam verò non armis tantum, sed & legibus fulcienda erat renascens hæc Urbs, Ardicus cum sex aliis in eo munere Collegis suis composuit eodem Anno:

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ.
Id ex veteribus Monumentis haustum in Collectionem suam intulit sæpe laudatus Comes Octavius Archintus.
Agit etiam de ipso Calchus Hist. Patriæ lib. X. pag. 210. atque Sitonus in suis Schedis.

CCCCLXXIV.

CASSINA MICHAEL ANGELUS.

C

MIchaël Angelus Cassina in Urbe Mediolanensi natus, austerioris vitæ cupiditate accensus Capuccinorum Ordini nomen dedit. Exactis annis aliquot in piissimo illo Cœtu, quibus semetipsum & litteris, & pietate exercuit, ad animarum lucra se convertit. Nam Divini Verbi præco eximius tantum eloquentiâ valuit, ut plures à via veritatis errantes è vitiorum cœno ad Christi semitas reduxerit. Religiosæ disciplinæ fervidissimus Zelator magnam apud sui Instituti sectatores famam sibi promeruit, à quibus non semel ad Definitoris Officium gerendum assumptus fuit. Vivebat superiori Sæculo, ut indicat editio sequentis Operis.

D

I. Il Martirio di S. Carlo Borromeo Arcivescovo di Milano. *In Milano, appresso Gio. Battista Bidelli*, 1623. *in* 4. Hanc Panegyrim habuerat Auctor die IV. Novemb. ejusdem anni.
Scripsit etiam:
II. Varj Panegirici. Servantur in magno MS. in fol. apud Suos in Cœnobio Immaculatæ Conceptionis in Suburbio Portæ Orientalis Mediolani.
Agit de eo F. Dionysius Genuensis in Biblioth. Capuccinorum, edit. 2. pag. 253., & Picinellus in Athenæo pag. 424.

CCCCLXXV.

CASSINA RAPHAEL.

E

MIchaëlis Angeli, quem mox laudavimus, Agnatus, & fortè Frater fuit Raphaël Cassina, qui & ipse Capuccinorum Regulam professus est superioris Sæculi initio. Vir fuit non piissimis tantum moribus illustris, sed eruditionis etiam laude celeberrimus. Quæ autem inter Claustra, ubi sacras didicerat litteras, ad privatam sibi doctrinam comparaverat, in publicam quoque utilitatem Christianæ Plebis convertere studuit. Facundas igitur, & divini honoris zelo fervidas sæpius habuit ad populum conciones, quibus & Christo animas, & sibi famam acquisivit.

Edidit:

I. Conciones plures de Sanctis. Teste Dionysio Genuensi infra citando.

II. Panegirico di S. Carlo Borromeo. *In Milano, appresso il Bidelli*, 1622. *in* 8.
Eam publicè in Metropolitana habuerat Anno MDCXVIII.

III. Alii quamplurimi Sermones. MSS. apud Suos.
Agunt de ipso citatus Dionysius in Biblioth. Capuccinorum, edit. 2. pag. 281., & Picinellus in Athenæo pag. 478.

CCCCLXXVI.

De CASSINIS SAMUEL.

Samuel de Cassinis Mediolanensis, qui Sæculo decimo quinto exeunte magnam sibi eruditionis laudem comparavit, cum ad perfectioris vitæ institutum capessendum anhelaret, Sancti Francisci Regulam in eo Cœtu, qui Observantium appellatur, professus est. Eum in Cœnobio Sanctis Angelis dicato, atque in Suburbio Portæ Novæ hujus Metropolis sito habitasse Anno MCCCCXCIV. ex ipsius Opere num. I. infra laudando cognovimus. Cæterum nedum Philosophiam, & Theologiam calluit, verum & Poëticam facultatem diligenter excoluit. Amicissimus fuit F. Bernardini de Bustis, cujus laudes supra narravimus, quem etiam, ut patebit ex num. IV. ad Deiparæ conscribendas laudes incitavit. Acta reliqua ejusdem, atque Annum, quo desideratus est, hactenus & nos, & sui Ordinis sectatores latet: boni ergo consulant Eruditi pauca hæc à nobis fortè fortuna inventa.

Samuelis Opera hæc reperimus:

I. Liber Isagogicus editus Anno MCCCCXCIV.
II. De Immortalitate Animæ ad Ludovicum Mariam Sfortiam Mediolani Ducem, eodem Anno.
III. Invectiva contra Prophetiam Fratris Hieronymi. Anno MCCCCXCVII.
IV. Epistola Elegiaca ad Fr. Bernardinum de Bustis, qua eum hortatur ad Laudes B. Virginis Italico Carmine conscribendas.
Videndus Cl. Saxius in Hist. Typog.

CCCCLXXVII.

De CASTANO AUGUSTINUS.

Augustinus de Castano Mediolanensis emensis inferiorum Scientiarum curriculis, divino famulitio addicere se cupiens, Clericorum Regularium, qui Theatini communi vocabulo nominantur, Congregationem elegit, in qua, postpositis omnium caducarum rerum impedimentis, Deo, sibi, ac proximorum saluti diligentissimè vacare posset. Philosophiam, atque Theologiam, quas sedulò didicerat, Majorum jussu, qui Viri ingenium admirabantur, in primariis Urbibus Italiæ cæteros edocturus constituitur. Eas igitur publicè Auditoribus tradidit in Collegiis Bononiensi Sancti Bartholomæi in Porta, atque in Patavino Sanctorum Simonis, & Judæ. Non raro etiam ob singularem prudentiæ laudem aliis suis Instituti Domibus præfuit, & ad non paucos annos Visitatoris officium administravit. Pluribus Comitiis Generalibus interfuit Definitoris munere decoratus.

Vulgavit Opus Argumenti difficultate, ac novitate mirabile:

I. De maxima supernaturali Agnus Dei virtute. *Veronæ*, 1669. *in* 4.
Agit de eo Picinellus in Athenæo pag. 2.

CCCCLXXVIII.

CASTELLANUS ALBERTUS.

Florentissimo Prædicatorum Ordini cum se addixisset Albertus Castellanus Mediolanensis, atque inter Alumnos nobilis Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum (quod Ludovicus Maria Sfortia, Maurus

A appellatus, Mediolani Dux erexit, & magnificè dotavit in Suburbio Portæ Vercellinæ hujusmet Urbis) cooptatus fuisset, Theologicas Scientias ita coluit, ut tamen cum eis non modicam & Legum Civilium, & Pontificii Juris peritiem conjungeret. Versatissimus idcirco in utraque facultate sæpius in Causis à Civibus, & Optimatibus expetebatur, ut vel interioris, vel exterioris Fori controversias consilii sui gravitate, atque prudentia dirimeret, aut sedaret. In his nunquam interruptis studiorum laboribus plures traduxit Annos, donec omnium cum luctu migravit è vita in ipso Gratiarum Asceterio, cui non semel præfuerat, Anno præsentis Sæculi quinto decimo.

B Ipsi famam æternam conciliant, quæ hîc recensemus Opera:

I. De Immunitate Ecclesiastica contra quemdam nomine suppresso. Opus omnium plausu exceptum. *Mediol. sine anno, & Typographo, in fol.*
II. Opusculum de Colonica. *Mediolani*.
III. Parenæsis de identitate Sacrorum Ossium S. Augustini. *Mediol.* 1698.
IV. Allegationes in utroque Jure, quæ simul collectæ plures Tomos conficerent. MS. apud Suos.
Laudatur à Quetif, & Echard inter Script. Ord. Prædicatorum Tom. II. pag. 789.

CCCCLXXIX.

CASTELLETTA RHAUDENSIS VICTORIA.

C Exeunte Sæculo XVI. floruit inter Insubres Matronas præclarissimi nominis erudita Victoria Castelletta Rhaudensis. Hæc fœmineas artes indignata, Musas tantummodo colere statuit, atque amœnioribus studiis tanta contentione vacavit, ut Latino Idiomate nedum expeditissimè loqueretur, & scriberet, verùm etiam Carmina cuderet elegantissima. A variis Academicorum Cœtibus expetita, summisque laudibus ab ætatis suæ doctis hominibus celebrata est, mirantibus universis in muliebri sexu tantam eruditionem. His animi dotibus honestissimi accedebant mores, candor quidam ingenuus, &, quod in hujusmodi fœminis rarum est, humilitas admiranda, qua se, resque suas extenuare consueverat. Plurimi verùm apud Eruditos habebatur, ut non deessent, qui à se conscripta Volumina ad eam mitterent, ejus-
D que præstolarentur judicium. Invidit eam terris acerba mors circa Annum Reparationis nostræ MDCXVIII.

Tantæ Mulieris commendant doctrinam:

I. Carmina Italica. Extant in libro, cui titulus: Rime di varj Uomini illustri. *Venezia, per il Somaschi*, 1591. *in* 8.
II. Plura alia Carmina tam Latina, quàm Italica servantur in MS. Codice variorum illust. Virorum, & Fœminarum Poëmatum in Bibliotheca Monachorum Cistercensium Cœnobii Morimundensis in hac Mediolanensi Provincia, sign. 178. in 4.
In Collectione Gherardi Borgonii Albensis edita Anno MDXCIX. leguntur ad ejus commendationem Carmina Italica Camilli Patellani.
E Scripsit ad eam Epistolas IV. Eques Bernardinus Marlianus Mantuanus, quæ sunt inter ejusdem impressas Venetiis apud Societ. minimam 1601. in 8. pagg. 81. 129. 198. & 244. in quarum una data dic XX. Martii MDXCI. Opera sua ad Victoriam mittit, carumque judicium ad ipsa expectat.
Agit etiam de ea Camillus Camilli in suo libro inscripto: Imprese Illustri, part. I. pag. 181. ubi Victoriæ nostræ Academicum Insigne profert.

CCCCLXXX.

De CASTELLETO PETRUS.

Petrus ab Oppido, in quo natus est, Castelleto scilicet in Mediolanensi Ducatu, atque Novariensi Diœcesi, haud procul Ticino flumine, cognominatus, Ordinem Eremitarum Sancti Augustini nuncu-

nuncupatorum amplexus fuit in Papiensi Cœnobio Sancti Petri ad Cœlum Aureum. Ideo à B. Andrea Bilia, quem congruis laudibus prosecuti jam sumus, in Historia Mediolani Papiensis dictus est, quod verè professione religiosa talis fuerit, non natalibus. Scholasticis disciplinis amœna quoque Musarum studia conjunxit. Oratoriæ etiam facultatis non ignarus extitit, sic tamen, ut jure Ludovicus Antonius Muratorius V. Cl. in Præfatione Operis, quod loco primo memorabimus, hæc scribere non dubitaverit de Auctoris nostri Oratione: „ In qua si fortè eloquentiam, Latinique Sermonis elegantiam, quæ tamen „ Mediolani, ac in aliis Italiæ Urbibus ea tempestate multis erat cordi, frustra requiras, æqui nihilominus, bonique facias velim Scholastici hominis „ conatum, qui quamquam Oratoris munus rudi Sermone, & Scholastico ingenio obierit, vitiis tamen „ pro more dissimulatis, nihil prætermisit, quod in „ extincti Principis commendationem, gloriamque „ concederet; Et ista quoque ad Historicam eruditionem non parum conducunt. „ Hæc ille. De Auctoris autem nostri Parentibus, gestis, & anno emortuali nullus, quod sciamus, egit. Convertemus igitur stylum ad ea promenda, quæ scripsit:

I. Oratio habita in Funere Joannis Galeatii Vicecomitis Ducis Mediolani Anno MCCCCII. Vulgata est Palatinis Typis in Opere inscripto: Ordo Funeris Joannis Galeatii &c. in Tomo XIV. Script. Rer. Ital. pag 1021. ex Codice MS. V. C. Francisci Arisii Cremonensis. Servatur etiam in Biblioth Ambrosiana MS. in Cod. sign. B. num. 116. in fol. pag. 13.
Hoc Opus Lazarus Augustinus Cotta in suo Musæo Novariensi pag. 137 tribuit Jacobo de Castelleto Sancti Augustini Heremitæ, atque asserit servari in MS Codice, appellato il Valisone, Archivii Cathedralis Novariensis. Arbitramur igitur vel Petrum nostrum in Sæculo Jacobum dictum, vel alium ab eo Orationem à Cotta enunciatam scripsisse; multi enim, teste supracitato Andrea Bilia, in eo Funere Orationes paraverant, sed Petrus noster omnibus prælatus est, quod stirpem Ducis (ut ea Sæculi consuetudo ferebat) nominatis gradibus usque ad Æneam perduxisset. Quid verosimilius videatur Lectores nos doceant.

II. Genealogia Vicecomitum Mediolanensium per Petrum de Castelleto. MS. in Biblioth. Regia Parisien. num. 9942. ex Montfauc. in Biblioth. Biblioth. MSS. Tom. II. pag. 890.

III. Ecloga ad Franciscum Sfortiam. Extat ibid. MS. num. 6503.
Laudat Auctorem nostrum præter citatos Scriptores Crescentius in Amphit. part. 2. MS. in Biblioth Fratrum Marchionum Vicecomitum, ubi plura de hujus Familiæ de Castelleto antiquitate reperiuntur.

CCCCLXXXI.

CASTELLUS BENEDICTUS.

In Benedicto Castello Mediolanensi, cujus nunc meminisse debemus, præcocem quandam ingenii, morumque maturitatem reperient Lectores nostri. In ipsis paternis ædibus severissimo Carmelitarum, quos Sancta Virgo Theresia ad primævum rigorem Regulæ traduxit, Instituto, cui postmodum nomen dedit, jejuniis, atque inculpatæ prorsus vitæ integritate præludere visus fuit. Ab omni solatiorum genere, ubi vel minimum innocentia periclitari posset, piissimus adolescens constantissimè abstinebat. Quam infans virginitatem Deo voverat, quemadmodum ab aliquibus asseritur, ut securiùs servare posset ad præfati Ordinis Claustra convolavit, ubi Benedictus à Jesu Christo cognominatus fuit. Inter Tyrones tantam præferebat modestiam, ut Præfectus Angelicam in eo conspicatus indolem summis ipsum laudibus extolleret. Cum morum candore magnum conjunxit ingenium, ex quo dum fructus uberimos omnes præstolarentur, acerba morte raptus est terris Cremonæ Anno suæ ætatis XVIII. die prima Februarii Anno MDCXXXVIII. Ejus effigies visitur apud Suos in Cœnobio Mediolanensi in Suburbio Portæ Novæ cum hac Epigraphe:

F. BENEDICTVS A IESV CHRISTO
PRAECOCITER SANCTVS
SAPIENS PRVDENS
XIV. ANNOS NATVS
DE IVVENVM DIRECTIONE
COELESTEM DICTAVIT OPELLAM
QVINQVENNIS EMISIT VIRGINITATIS
VOTVM
RENOVAVIT GRAVIOR
SERVAVIT ADVLTVS
SACER VIRGINI SOCIVS ANGELIS
LILIVM AETHERIS
QVARE COMMVNE DEPOSITVM
PVRIFICATIONIS SVAE PERVIGILIO
REDDIDIT DEIPARA COELO
AETATIS ANNO XVIII.
SALVTIS MDCXXXVIII.

Plures, si diuturniorem in terris traxisset moram, tanti Viri labores haberemus, quod satis ostendit Anno suæ ætatis XIV. conscriptus Liber:

I. De juvenum directione. Editum fuerit hoc Opus nec ne, Picinellus non tradit. Fortè adhuc inter Anecdota delitescit.
Commendant ipsum Joachimus à Sancta Maria ejusdem Ordinis in Historia Fundationis Cœnobii Cremonensis Sancti Imerii, & citatus Picinellus in Athenæo pag. 79.

CCCCLXXXII.

CASTELLUS FRANCISCUS.

Brevissimum Francisco Castello Viro eruditissimo Elogium texuit Philippus Picinellus, ex quo præter futilia prorsus verba nihil nobis haurire licuit. Ea igitur in medium proferemus, quæ improbo satis labore undique collegimus. Patrem habuit Franciscus noster Bernardinum, & inter Clericos relatus, atque Sacerdotali dignitate præditus, Canonicis Basilicæ Metropolitanæ prioris Ordinis, quos Ordinarios dicimus, Anno MDXXXII. annumeratus fuit, Mediolanensem Ecclesiam administrante Hippolyto Cardinali Estense. Mirum profectò est, quæ, & quanta Vir iste in studiis Ecclesiasticis infatigabilis conscripserit, vetustissima Ambrosianæ Ecclesiæ Monumenta undique colligens, & posteris à temporis edacitate servans. Sanctissimo Præsuli Carolo Borromæo acceptissimus fuit; ejusque Consiliis in vastissimæ hujus Provinciæ negotiis Optimus Pastor uti consueverat. Desideratus est Anno Christi MDLXXVIII.

Operum ejus seriem nunc subdimus:

I. Compendium Vitæ Principum Mediolanensium. MS. in Regia Biblioth. Parisiensi Cod. 10542. ex Montfauconio Biblioth. Bibl. MSS. Tom. II. pag. 97. Extat etiam in Biblioth. Metrop. Mediolanensi sic inscriptum:
Compendium Vitæ Principum, & Ducum Mediol. in quo plura notabilia memoriaque digna eisdem temporibus occursa; ab eisque diversimodè gesta in Codicibus & notulis sparsa, & in unum redacta per me Franciscum Castellum Ecclesiæ Mediolan. Ordinarium: Anno Domini MDLXXII. ætatis verò meæ LXVII. MS. fol. sig. ✠ num. 88. extat ibidem.

II. De causa Institutionis Veglonum, & Veglonissarum, & de quibusdam Hospitalibus, & Ecclesiis Mediolani. MS. in 4. Cod. sig. N. num. 300. in Biblioth. Ambros.

III. Status Ecclesiæ Metropolitanæ, Collegiatarum, & Hospitalium Mediolani. Anno MDLXVIII. MS. in fol. pag. 568. Cod. sign. A. num. 112. Ibidem. Autographus ab altero continuatus extat in Archivo Capituli Metrop. Mediolanensis.

IV. Opusculum de Statu Mediolanensis Ecclesiæ cum nominatione Suffraganeorum Metropoli Mediolanensi subjectorum, ac præfatorum Officialium, Capellanorum, ac aliarum personarum in ea degentium, ac eorundem singulorum reddituum, una cum tractatu nonnullorum Episcoporum Suffraganeorum, qui se retraxerunt à Metropoli Mediolanensi. In eo etiam

etiam describuntur Sanctorum Corpora, ac Reliquiæ, quæ in ea Ecclesia requiescunt, nec non Indulgentiæ. Postremò de Regimine ac principio Fabricæ ejusdem Ecclesiæ à Francisco Castello dictæ Ecclesiæ Canonico Ordinario ac Vicedomino cum Epistola Nuncupatoria ad Nicolaum Ormanetum Vicarium Generalem Archiepiscopi. Dat. die VIII. Augusti MDLXIV.

MS. Autog. extat in Archivo Ven. Fabricæ Ecclesiæ Mediolani

Ejus Exemplar ab Autographo apud Marchionem Gasparem de Rosales servatur.

Itemque aliud apud Canonicum Joannem Andream Iricum.

V. Tractatus cui titulus: Missa Pontificalis Ambrosiana in Cantu, quæ personæ, vasa sacra, paramenta, & utensilia præparanda sunt in Missa Pontificali Ambrosiana, & quidquid in ea agendum erit hìc inferiùs adnotantur. MS. in 4. justæ molis apud eundem Canonicum Iricum.

VI. Tractatus de Vesperis Pontificalibus Ambrosianis. Huic præfixa est Epistola Latina ad Jo. Angelum Arcimboldum Mediolanensem Archiepiscopum, quæ incipit: Obtuli Reverendissimæ Dominationi tuæ superioribus diebus Missam Pontificalem Ambrosianam &c. quidquid autem in eo continetur ex libris vetustissimis, dictisque Sacerdotum peritorum expiscatus sum &c. laudat Albertum Gallum Ceremoniarum Metropolitanæ Magistrum, & Michaëlem Soycum Lectorem, dicti Alberti Vicarium, Viros doctissimos, & Ambrosiani Officii peritissimos; asseritque se hæc Opera scripsisse in exordio Pontificatus ejusdem Arcimboldi. MS. in 4. justæ molis apud eundem Canonicum Iricum.

VII. Opus inscriptum MDXXXVIII. die Veneris prima Martii. Repositio Corporum S. Dionysii Archiepiscopi Mediol., & Sancti Aurelii Episcopi in partibus Armeniæ post Altare Majus Ecclesiæ Mediolanensis prope Tumulum Sancti Galdini præsentibus Jo. Maria Tonso Vicario Archiepiscopali, Capitulo, & quatuor Notariis. Ego Franciscus Castellus interfui, & descripsi.

VIII. Carmina Latina ejusdem Castelli super ipsa responsione extant in Codice MS. in 4. sig. E. num. 48. in eadem Biblioth. Metrop.

IX. Quodlibet, sive Antiquitatum diversarum Ecclesiæ Mediolanensis liber scriptus Anno MDL. in quo hæc continentur:

1. Pro Architectura Templi Mediolanensis Epistola Latina satis elegans Jo. Petri Vicecomitis Præpositi ad Præfectos Fabricæ de Archetypo Cathedralis Basilicæ Mediolani. Dat. Id. Novembris MDXIX.
2. Litteræ variæ Latinæ Joannis Andreæ Vicomercati ad Jo. Petrum Vicecomitem. Dat. Anno MDVII
3. Ejusdem Vicecomitis Litteræ Latinæ ad Georgium Guddium Romanorum Reginæ Secretarium, & istius ad eundem. Anno MDIX.
4. Aliæ ad Episcopum Sedunensem. Anno MDXII.
5. Aliæ ad Paulum Cittadinum. Anno MDXIV.
6. Ad Abbates, Præsidentes, & Definitores Capituli Congregationis Cassinensis cum responsionibus. Anno MDXVIII.
7. Joanni Angelo Vicomercato Canonico Regulari Sancti Augustini cum responsionibus. Anno MDXVIII.
8. Epistolæ Presbyteri Baptistæ Scaravagii Decretorum Doctoris Jo. Petro Vicecomiti cum responsionibus.
9. Rime divotissime dell' Alma Natività del Redentore, del Scaravaggio suddetto.
10. Ejusdem Scaravagii Carmina Latina.
11. Epitaphia Milonis, atque Natalis Archiepiscoporum Mediolanensium, exscripta ex eorum Sarcophagis.
12. Aliæ Jo Petri Vicecomitis Litteræ ad Nicolaum Lazarinum Picentem cum responsionibus, & ejusdem Vicecomitis. Anno MDVI.
13. Exercitationes Epistolicæ Latinæ, & Italicæ. Omnia MS. in Bibliotheca Metropolit. in 4. Cod. sign. E num. 48.

X. Alius Codex inscriptus: Quodlibet Civitatis Mediolani continet ut sequitur:

1. Portæ, & Parochiæ.
2. Templa Idolorum reconciliata à Pontificibus, sive Archiepiscopis Mediol.
3. Antiquitates, quæ Mediolani erant.
4. Fundationes variarum Ecclesiarum.
5. Pusterulæ Civitatis Mediol.
6. Abbatiæ principales Civit Mediol.
7. Collegiatæ Ecclesiæ Mediol.

MS. in 4 sign. L. num. 34. In Biblioth. Metrop., & in Ambros. sign. N. num. 295.

XI. Opusculum cui titulus = Cognomina antiqua certarum Ecclesiarum = extitisse MS. in Bibliotheca Metropolit. testatur Puricell. in Monument. Basil. Ambros. num. CCXXXIII.

XII. Recognitio Reliquiarum facta per Sanctum Carolum, Vicarium Provisionum, atque Senatum Anno MDLXXI. die XVIII. Septembris à Francisco Castello scripta. Extat in MS. sign. E. num. 48. in Bibliot. Metrop.

XIII. Epistolæ plures Castelli ad Sanctum Carolum cum responsionibus ejusdem servantur in magna Collect. Epist. ipsius Sancti Præsulis in Ambrosiana Biblioth. Datæ sunt Anno MDLXX.

XIV. In Sacristia Metropolitanæ adest liber Evangeliorum in pergameno optimæ notæ, spectabat ad Petrum de Casolis, in fine ejusdem est Epistola Latina sic inscripta: Franciscus Castellus Sanctæ Mediol. Ecclesiæ Vicedominus, & Ordinarius Reverendissimo D. Archidiacono, cæterisque ejusdem Ecclesiæ Diaconibus S. P. D. tractat de usu, & præstantia ejusdem Codicis. De hoc jam diximus in Petro Casola.

XV. Extat ejus Epistola in laudem Camilli de Perego. In MS. ejusdem Peregi, de quo suo loco, in Biblioth. Metrop.

Extat Codex memoratu dignus in ipsa Bibliotheca Metropolit. cui titulus: Lectiones, Passiones, & Depositiones Ritu Ambrosiano. MS. in pergameno litteris rubro-nigris in fol. Tomi II. Sæculi circiter XII. sign. F. num. 56. & 57., & in fine sic legitur: A me Francisco Castello Ecclesiæ Mediolan. Ordinario aquisitus &c. Anno MDXLV.

Laudatur à Sitono in Monum. MSS. Familiæ Castellæ, à Puricello pluribus in locis, atque à Picinello in Athenæo pag. 216.

CCCCLXXXIII.

CASTELLUS FRANCISCUS alter.

FRancifcus Castellus Anno MDCLX. Mediolani editus est in lucem, parentibus Marchione Camillo Ordinariorum RedditPuum Magistratus Quæstore, atque Magdalena Crassa. Minoribus studiis imbutus legibus operam dedit, in queis Lauream adeptus Regii Fisci Patrocinium suscepit, Anno MDCLXXXIX. Lustra tria, & ultra id munus exercuit summa prudentiæ atque doctrinæ laude conspicuus, ut indicant paulo post memoranda illius Scripta. Plurimum etiam eloquentiâ valuisse cognoscent Lectores candidi vel ex argumento Dissertationum, quas habuit magno cum plausu in eo Eruditorum Cœtu, quem in Ædibus suis cogere solebat Vir nunquam famâ moriturus Carolus Archintus præclaræ semper memoriæ. Italicam linguam tam egregiè calluit, ut inter Academicos *della Crusca* nuncupatos plenissimis votis cooptari meruerit Anno MDCCX. Cubicularii honore à Serenissimo Maximiliano Bavariæ Duce, tum Regii Ducalis Senatoris dignitate à Cæsarea Catholica Majestate in Insubriæ Senatu decoratus è vita migravit Anno hujus Sæculi XVII. die XXVI. Aprilis. Cadaver conditum est in Ecclesia Sancti Victoris Capuccinorum in Suburbio Portæ Vercellinæ hujus Urbis, nullo adjecto Elogio.

Hæc Opera hujus posteris Viri testantur doctrinam:

I. Dell' immortalità dell' Anima: Dissertazioni IV. MSS. extant apud Marchionem Soncini.

II. Vota plurima Fiscalia eruditione sacra, atque profana referta; Inter quæ duo eminent: primum scilicet, quod pro tuendis Juribus Regii Oeconomatus conscripsit: alterum quo ejus ludi, cui nomen est *il Lotto*, iniquitatem ostendit. MSS. ingentis molis apud Marchionem Camillum Auctoris filium.

III. Votum ejus editum est in principio Chronici Sitoniani. Epistola Senatoris Pandulphi Pandulphini, qua eum monet de ejus electione inter Academicos *della Crusca*. Dat. Florentiæ die VI. Junii MDCCX. Autographa servatur apud eundem Marchionem Camillum.

Eum commendant Benalius in Hist. Magist. pag. 183., atque Sitonus in principio Chronici laudati.

CCCCLXXXIV.

CASTELLUS LUDOVICUS AUGUSTINUS.

PRædicatorum Ordinem, in quo professus fuit, doctrinæ suæ ornamentis plurimùm illustravit Ludovicus Augustinus Castellus Mediolanensis, Conventus Patrii Sanctæ Mariæ Gratiarum ad Vercellensem

A sem Portam alumnus. A teneris enim, ut ajunt, unguiculis ad omnem eruditionis copiam informatus, nedum sacras, verum etiam profanas facultates ad ingenii sui culturam sedulò derivavit. Theologicarum quæstionum Interpres peritissimus sui Instituti Adolescentes plures annos è Cathedra docuit: neque tamen proximorum salutem curare destitit; etenim magna cum nominis sui fama, Evangelii Præco primi nominis in Italia Divinum Verbum disseminavit. Pluribus in Urbibus Sanctissimæ Inquisitionis munus à Summo Pontifice sibi commissum & prudenter, & vigilanter exercuit; Cremæ scilicet primùm, tum Bergomi, atque postremò Veronæ. Vivebat adhuc Anno MDCLXXXIII. scribente Rovetta, ut asserunt Quetif, & Echard loco infra citando, ex quibus Auctoribus didicimus Castellum scripsisse hæc Opera:

B

I. Fasciculus Florum, sive Elogia Sacra, Moralia, Evangelica, Festiva, Spiritualia, Panegyrica, & Funebria. *Bergomi*, 1682.
Subdunt Quetif, & Echard supra laudati: Qua verò lingua, latina, an vernacula docere omisit Rovetta.
II. Quadragesimale, & Santorale. MSS. prælo parati, teste eodem Rovetta.
Eum laudant citati Scriptores. Tom. II. pag. 699.

CCCCLXXXV.

CASTILLIONÆUS AEMILIANUS.

Nunc ad clarissimam Castillionæorum Familiam manum apponamus, de qua tot Viri docti numerantur, ut Lector facilè admiraturus sit, nec unquam mihi persuasum fuisset inveniri potuisse fere L. Scriptores hujus tam illustris inter Mediolanenses cognominis. Primus ordine alphabetico se prodit Æmilianus, qui ex serie genealogica mihi à Cl. Sitono perhumaniter exhibita originem ducit à Thoma Castillionæo Palatino Comite usque ab Anno MCDXCVII. florente. A Cæsare verò, atque à Victoria Fregosia conjugibus vitam traxit Æmilianus noster, qui Annum decimumseptimum ætatis suæ tantùm attingens Mundo valedixit, & celeberrimam Somaschensium Congregationem ingressus est Sæculo XVII. ineunte, in qua peregregios doctissimosque Magistros habuit, nempe in Rhetorica P. D. Michaëlem Angelum Bottam sui temporis Concionatorem magni nominis: in Philosophia P. D. Joseph Raggium, atque in Theologia Stephanum Spinulam operibus editis clarissimum. Brevi interim tempore ex discipulo Magister Æmilianus efficitur, nam supradictarum facultatum primam docuit in celebri Collegio Ticinensi, Sancti Majoli nuncupato, per X. annorum spatium ingenti plausu, & suorum profectu non modico, qui de Viro tam docto nihil amplius eo, quod in Picinello legitur, nobis dederunt, & quod mirum est, silent de ipso Schedæ Mazzuchellianæ; ideo nimis jejunos Lectores nostros relinquere coacti sumus. Adhuc vivebat Anno MDCLXX. quo imprimebatur Picinelli Athenæum. Tunc Auctor noster Annum agebat XXXVIII. En ergo quod ab ipso excerpsimus scripsisse:

I. La Vita della Beata Panacea Vergine, e Martire. *Milano*, 1666. *& iterum* 1671.
II. I diffetti delle Conversazioni. MS. prælo paratum fuisse asserit supradictus Picinellus pag. 170., à quo præter ea, quæ debeo humanissimo Sitono, hæc pauca sumsi.

CCCCLXXXVI.

CASTILLIONÆUS ALOYSIUS.

Ex Nicolao Castillionæo ortus est Aloysius, qui majorum suorum exemplo Legum studiis summopere deditus, in numerum Juris Consultorum Nobilium hujus Urbis adscriptus fuit Anno MDLXXIV. Fratrem habuit Christophorum insignem Physicum Collegiatum, de quo agit Sitonus in Chronic. MS. ejusdem Cœtus. Litteris Aloysius noster enixè addictus, tantùm in eis profecit, ut inter primarios Patriæ Advocatos locum obtinere meruerit, nec jurgia Forensia ipsum deflectere potuerunt ab aliis amœnioribus Studiis, ut infra videbimus. Ad Superos abiit Anno MDCVII. parata sibi & amatissimæ Conjugi ultima sede in Templo D. Hieronymi hujus Metropolis his litteris inscriptis:

ALOYSIVS CASTILLIONÆVS
IVRISCONSVLTVS COLLEGIATVS MEDIOL.
COMES PALATINVS
IN VTROQVE FORO ADVOCATVS
SIBI BEATRICIQVE DE MARCHESIIS
DILECTISSIMÆ VXORI
AC POSTERIS SVIS
VIVENS COMMVNE PARAVIT M.
ANNO MDC. V. MARTII

Scripsit:

I. In Constitutiones Mediolanenses Animadversiones, appositis Excellentiss. Senatus Decisionibus. MS. ingentis molis, extabat penès J. C. Blanchinum, uti indicavit Picinellus, & egomet legi in Catalogo Bibliothecæ ejusdem apud Monachos Cistercienses S. Ambrosii Mediol.
II. Ex Horatii, & Terentii Carminibus Sententiæ selectæ, cum Animadversionibus ex pluribus aliis antiquis Poëtis collectis. MS. in fol. penès me. In fine legitur: Aloysius Castillionæus. Anno 1581.
Videndi Sitonus, Bessa Negrinus, aliique de Gente Castillionæa scribentes.

C

CCCCLXXXVII.

CASTILLIONÆUS ANGELUS.

Duas de pietate, atque doctrina Religiones optimè meritas illustravit Angelus Castillionæus, de quo nunc loquimur. Prima autem fuit Congregatio celeberrima Monachorum Sanctæ Mariæ Montis Oliveti, quam ingressus est Anno MDXXV. die II. Julii; & Prior extitit in eodem Monasterio Anno MDXXXVIII. Altera verò FF. Ordinis Carmeli Congregationis, ut vocant, Mantuanæ, ad quam transiit Anno MDLVIII. Hic venerabilis Vir per X. annos continuos Genuæ Concionator extitit non tantùm tempore Quadragesimæ, & Adventus, verumetiam infra annum in Cathedrali Templo, atque in festivis diebus etiam post prandium Lectiones habebat cum magno Populi concursu. Charus fuit summoperè Archiepiscopo illius Urbis, necnon D. Carolo Borromæo, ut ex Epistolis infra à nobis recensendis videre licet, atque tanti fecerunt sacrarum litterarum Professores sui temporis Angeli nostri Sententias in hac facultate, ut Theologus Januensis communiter appellaretur. Obiit meritis, & annis onustus Anno MDLXXXIV. sepultusque jacet in Ecclesia Sanctæ Mariæ Angelorum. Accipiant nunc Lectores, quæ de illius Scriptis partim ex Carmelitis Annalistis excerpsi, partim nunc primùm egomet inveni.

D

E

I. Omelie LXXXV. per tutto l'anno divise in III. parti. *Milano, presso il Ponzio*, 1583. *in* 4. Nuncupatæ fuerunt ab Auctore Cardinali Borromæo, nunc inter Divos relato.
II. Oratio habita Mediolani Anno MDLXVIII. in Ecclesia Majori, ob quam multi Hæretici publicè, & coram populo eorum Sectam abjurarunt. Hanc edidit hortante præstantissimo Cardinali Gabriele Paleotto. Ex Vagho infra à nobis citando.
III. Oratio altera in Funere Jo. Matthæi Giberti Episcopi Veronensis, habita Venetiis. Ex eodem.
IV. Vitæ nonnullæ Sanctorum. MS. ex eodem.
V. Angeli Castillionæi Januensis Theologi familiæ Alumni Carmelitiæ Dialogi sex de animadversione, ac circumspectione adhibenda in legendis Ecclesiasticis Scriptoribus, præsertim Chrysostomo, Theophylacto,

cto, Nazianzeno, Cyrillo, Tertulliano, Hilario, Ambrosio, atque Hieronymo, è quibus Auctoribus citantur pleraque insigniter dicta, quæ ad tuendam Fidei Catholicæ sinceritatem, & ad proborum morum institutionem, nec non & ad nostræ tempestatis convincendos Hæreticos plurimùm conferant. Adest Elogium Gregorii à Montibus de hoc libro, & Index locupletissimus. MS. in Bibliotheca Ambrosiana sign. I. num. 103. pagg. 318.

VI. Quadragesimales Conciones, nec non Sermones de Sanctis, & Festivitatibus. MS. in fol. magnæ molis. Extat in Bibliotheca sui Ordinis S. Joannis ad Concham Mediol. & pertinebat ad P. Magistrum Gregorium de Mediolano.

VII. Risposta contro una lettera a lui scritta da Celso Martinengo dimorante in Ginevra, in confutazione degli Eretici, data in Genova li VI. Luglio MDLIV. MS. in 4. pag. 105. sign. G. num. 16. Extat in Biblioth. Metropolitanæ Mediolanensis

VIII. Epistolæ plures iam Latinæ, quàm Italicæ ad S. Carolum Borromæum, cum istius Responsionibus sunt in pluries laudata Collectione Ambrosianæ Bibliothecæ.

Agunt de eo Josephus Falconus, Petrus Lucius Belga, Raphaël Sopranus, Antonius Possevinus, Augustinus Biscantus, Hieronymus Ghilinus, Hippolytus Maraccius, Vaghus supradictus in Commentario FF. & Sororum Ord. Beatissimæ Virginis Montis Carmeli, Congregationis Mantuanæ. *Romæ*, 1725. Picinellus in Athenæo pag. 33. aliique.

CCCCLXXXVIII.

CASTILLIONÆUS BARTHOLOMÆUS.

Divi Brunonis Institutum non solùm ob assiduam Psalmodiam, contemplationesque commendari meretur, sed etiam ut studiis aptissimum suspicitur, cùm tot dierum horis solitudini, silentioque addictis, vacare litterariis exercitationibus ejus asseclæ possint, dummodo Viri ad ipsum accedentes imbuti antea fuerint aliquo genere scientiarum. Istud planè elucet in Bartholomæo Castillionæo, de quo agimus, nam illud institutum in laicali statu suscipiens, studia, quæ in Sæculo colere incœperat, & sollicitè prosequebatur, ita absolvit, ut indicabunt Opera hic paulo post recensenda. Sub P. D. Paulo Torchio habitum sumsit in celebratissimo Cœnobio Ticinensis Carthusiæ, sic nuncupato, eo quia Mediolanum inter & Papiam situm est, Italiæ immo totius Europæ miraculo. E vivis abiit Castillionæus iste Anno Christi MDCCXV.

Quæ post se scripta reliquit, sunt:

I. Modo di fare un radio Solare mobile, col quale si terminano le ore astronomiche a qualsivoglia elevazione di Polo.

II. Breve Trattato della natura de' Venti, con la sua figura.

III. Modo per formare un'Analemma, per far Orologi orizontali, con il quadrante descritto a qualsivoglia elevazione di Polo.

IV. Modo di tirar le ore Italiane nel soprascritto Analemma, ed altre cognizioni per far Orologi Solari, con le sue figure.

V. Varj Opuscoli d'Aritmetica, con le figure delle radici quadre, cube ec. e le loro spiegazioni.

VI. Altri d'Architettura Civile, in cui vi sono molti disegni appartenenti alla medesima.

VII. Altri d'Astronomia, con varie sorti di quadrante ingegnose, e molte cognizioni circa la medesima.

VIII. Altri attinenti agli Edifizj d'acqua con le misure di Milano, Pavia, ed altre Città.

Omnes MSS. extant in Biblioth. dictæ Carthusiæ prope Papiam.

A Suis.

CCCCLXXXIX.

CASTILLIONÆUS BONAVENTURA.

Bonaventuræ Castillionæi nomen celeberrimum semper erit quoadusque litteræ vigebunt, & utinam bonis avibus longo tempore vigeant, saltem in nostra Italia, post tantorum Principum jacturam, qui in iis excolendis, protegendisque totis viribus incumbebant, optimè noscentes, quod sine litteris nec Respublica, nec Principes ipsi, gloriam, & commodum unquam nancisccerentur. Donatus itaque Castillionæus Physicus optimus, de quo suo loco cum laude sermo erit, Pater Bartholomæi nostri extitit Anno MCDLXXXVII. non verò MCDLXXXV. ut notat Picinellus, quod mendum facilè ab ipsa sepulcrali Inscriptione infra recensenda, omnibus apparebit. Scientiis pietateque imbutus Clericalem institutum amplexus est; & ita coluit, ut brevi, scilicet Anno MDXXI., Canonicus Scalensis in hac Urbe efficeretur; nullis inde parcens laboribus inter litteratos primi nominis sui ævi locum promeruit, atque Præposituram insignis Collegiatæ S. Ambrosii Anno MDXLVI. obtinuit, & ad majora certè evectus suisset, nam dignitatem quoque Inquisitoris generalis totius Dominii Mediolanensis obibat, nisi mors invida ipsum terris sustulisset Anno MDLV. Fertur quod de S. Carolo Borromæo adhuc juvene Bonaventura noster pronunciaverit, hunc Ecclesiæ Mediolanensis Reformatorem, atque decus insigne futurum. Jacet in atrio Canonicali Ecclesiæ Sancti Ambrosii, prope cujus Januam visitur ejus Sepulcrum cum hac Epigraphe:

D. O. M.

FELIX ATQVE SVO DIGNVS QVI NOMINE VIXIT
HIC BONAVENTVRÆ CONTEGIT OSSA LAPIS.
CVI DECVS ET CLARÆ TRIBVIT PRÆCONIA LAVDIS
DOCTRINA INGENIVM STEMMATA VITA LABOR.
HÆRESEOS VINDEX ET RELLIGIONIS AMATOR
ET SACER AMBROSII PRÆSVL IN ÆDE FVIT.
IVLIVS HOS CINERI DEDIT ET GAVFREDVS HONORES
VT PATRVI ET LVCTVS SINT MONVMENTA SVI.

VIXIT ANN. LXVIII. MEN. II. DIES III. OBIIT IV. IDVS IVNII MDLV.

Ipsum

Ipsum Posteris perpetuò commendabunt Opera, quæ scripsit, scilicet:

I. Gallorum Insubrum antiquæ Sedes. *Mediolani*, 1541. *excudebat Antonius Castillionæus*, in 8. & *Bergomi*, 1594. Extat etiam inter Miscellanea Italica Gaudentii Tom. II. pag. 453., & in Grævii Thesaur. Antiquitatum Italiæ Tom. I. pag. 1. necnon in Scoti Italia Illustrata pag. 347.
II. Notæ in Viros illustres Familiæ Castillionææ.
III. Opuscula de Thealdo Castillionæo Archiepiscopo, ac de duobus Conradis, & Cœlestino V. Pontif. ejusdem Familiæ Ex Moriggia, & Picinello.
IV. Tractatus in Sacram Scripturam. Ex eisdem.
V. Epistolæ variæ, quarum una satis prolixa extat in fronte libri contra Judæos, quem perperam Picinellus supradictus eidem Bonaventuræ tribuit, nam in ipsa Epistola post narrationem ejectionis Hebræorum ab Urbe Mediolani, operâ D. Ambrosii, asserit se procurasse librum à Marco Antonio Cagnola Magistratus Præside, cui titulus: Judicium contra Judæos: subscriptum à quatuor Theologis, nempe ut sequitur:
„ Ego F. Bernardinus de Busti Ordinis Minor. manu „ propria me subscripsi.
„ Ego F. Bartholomæus de Porris Senior, ut supra „ scriptum est dico, & consulo manu propria.
„ Ego F. Bernardinus Caymus, ut supra dictum est, „ dico, & consulo, & manu propria me subscripsi.
„ Ego F. Hieronymus Torniellus suprascripti Ord. Mi„ nor. idem dico, & consulo, & in fidem præmisso„ rum me propria manu subscripsi. Impressum *Mediolani, in Officina libraria Gottardi Pontici, apud Templum D. Satyri anno Domini* 1548. *die* 7. *mensis Maji in* 4.
VI. Opera varia Philosophica. Ex eisdem.
VII. Epistola de Ocello Oppido, cujus apud Cæsarem mentio est, Ptolomæo verò dicitur Ossello: extat inter Scriptor. Italiæ illustratæ pag 389.
VIII. Vite degli XI. Arcivescovi di Milano Predecessori a S. Ambrogio MS à me inspectus, in quo legitur Epistola Auctoris, & ex ea hæc hausi:

„ Bonaventura Castillione Prevosto di Santo Ambrogio „ Maggiore al Clero, e Cittadini di Milano.

„ Nel ritorno dal Concilio d'alcuni Reverendissimi, e „ non meno Cattolici, che dotti Vescovi Spagnoli, „ Io fui instato, e parte forzato a ridurre in uno „ Volume le Vite degli XI. Santissimi Predecessori „ al Beatissimo Patriarca Ambrosio, da me per mol„ tissimi anni ricercate, e con difficoltà scoverte, in„ vaghiti di portare qualche modello in Spagna della „ Santa Chiesa di Milano, &c. MS. in 4. autograph. Cod. sign L. num. 32. In Bibliotheca Metropolitana, & in Archivo Monach. S. Ambrosii Cod. sign. A. num. 44.

Hunc MS. Codicem laudat Puricellus Dissert. Ambrosianæ num. 19. & asserit, aliud simile MS. Volumen extitisse apud Carolum Septalam.

Elogia Auctori huic celeberrimo scripserunt in primis Andreas Alciatus, Benedictus Jovius, Gaudentius Merula, atque ex professo mentionem de ipso faciunt Petrus Glussianus in Vita D. Caroli, Jo. Petrus Crescentius in Amphyteatro, Scriptores omnes de Gente Castillionæa, Gesnerus, P. Franciscus Spinula in Epigram. Petrus Paulus Bosca in lib. de origine, & statu Bibliothecæ Ambrof. Abbas Ghilinus, Moriggia, atque Picinellus in Athenæo pag. 92.

CCCCXC.

CASTILLIONÆUS BRANDA.

Branda Castillionæus nobilissimo apud Insubres sanguine Anno MCCCL. genitus, parentibus Maphæo, sive Matthæo, atque Lucretia Porra, à teneris annis uberem eruditionis messem assiduo studio conquisivit. Juris tam Civilis, quàm Pontificii Sanctiones diligenter adeò pervolutavit, ut magni nominis JC. evaserit, dignusque habitus fuerit à Joanne Galeatio Mediolanensium Duce, qui in Ticinensi Academia inter publicos Legum Interpretes censeretur. Jurisperitorum Collegium ingressus est circa Annum MCCCLXXIV. Tantam quoque prudentiæ laudem assecutus fuit, ut ab eodem Duce inter Consiliarios suos legi meruerit. Tum Clericalem indutus habitum Romam contendit, atque in ea Urbe Sacræ Romanæ Rotæ Auditoris munus sub Bonifacio IX. integerrimè exercuit; variasque curas pro Ecclesiæ Romanæ negotiis constanter pertulit. Laborante enim diro Schismate Orthodoxa Fidelium communione, in Germaniam semel, iterumque Legatus à Summo Pastore missus, nihil non egit, ut ad Ecclesiæ gremium errantes oves reduceret. In tot laborum præmium Placentinis Infulis ab eodem Bonifacio decoratus est, sibique creditum gregem verbo, & exemplo ad virtutis semitam traducendum curavit. Summorum Pontificum Innocentii VII. atque Gregorii XII. qui Virum optimè noverant, gratiâ, & consuetudine floruit. Apud hunc tamen postremum graviter offendit, quod eum non servantem jusjurandum in electione sua religiosè præstitum de abolendo Schismate relinquere non dubitaverit. Ab ipso ergo Placentino Episcopatu pulsus Anno MCDVIII. successorem accepit Bartholomæum Cacciam Mediolanensem Ordinis Prædicatorum. Sed ad majorum dignitatum gradus evectus fuit à Joanne XXIII. qui Pontificatus sui Anno II. Christi verò MCDXI. die Sabbathi sexta Junii Romæ Brandam inter Amplissimos S. R. E. Purpuratos Patres, titulo S. Clementis adjecto, sedere jussit. Sub eodem Joanne Pontifice interfuit Conciliis Pisano, & Constantiensi, in queis & scriptis, & coram pro pace Ecclesiæ Universali restituenda infracto prorsus pectore contendit. Eo postmodum Papatum abdicante, Martino V. in ipsa Constantiensi Synodo electo charissimus fuit, ejusque Legatione in Bohemiam adversùs Hæreticos Hussitas cum plenitudine potestatis functus est, tum in Hungariam missus, ejus Regni populos in Christi Fide nutantes confirmavit. Imperatori quoque Sigismundo acceptissimus, ejusdemque Vicarius in universa Italia constitutus fuit. Eugenius Papa IV. Portuensem Episcopum, & à Latere Legatum creavit Brandam, ut inter Romanam Ecclesiam, & Philippum Mariam Vicecomitem Mediolani Ducem, Nicolao Estense Ferrariensium Marchione sollicitante, pacis fœdus sanciretur. Dum hoc munus exerceret ex Ambrosiano Monasterio, cujus ipse Abbas erat, ut vocant, Commendatarius, Cistercienses abire jussit, eorumque loco Carthusiani Instituti asseclas introduxit. Verum reclamante populo Mediolanensi, ac Duce ipso jubente res in irritum cessit. Magnum etiam vitæ discrimen obivit Cardinalis noster, cum Ambrosiani Ritus Cœremonias delere statuisset, & Romanas Mediolanensibus Templis ingerere. Cives enim quasi pro aris & focis pugnaturi ad ejus ædes, facto agmine, facibus incendium minitantes advolarunt, neque aliter procella deferbuit, quàm Codicibus, à D. Theclæ Præposito Brandæ jam traditis, in publicum è fenestra projectis. Cæterum id tribuendum videtur non odio in Sacratissimum Ritum, sed zelo potiùs, licèt non secundùm scientiam, adscribendum; habent enim & sydera maculas suas. Multa præclarè gessit, & ad litterarum, & ad pietatis augumentum, inter quæ eminent Collegia duo ab eo condita, unum Ticini, alterum Castellione in adolescentium studiis vacantium commodum. Templum quoque Maximum à progenitoribus suis in hoc postremo Oppido erectum ornavit, & auxit, constituta etiam dote pro Præceptore, qui Castellionenses pueros erudiret. Obiit ætatis suæ Anno XCIII. salutis nostræ MCCCCXLIII. die V. Februarii. Conditus est in eodem Castellioni Templo in Arca Marmorea, cui hæc incisa sunt verba:

QVANDO

QVANDO VLLVM INVENIET PAREM?

D. P. M.

QVISQVIS ADES SVBSISTE GRADVM PAVLVMQVE SEPVLCHRO
FLECTE ACIEM ET SAXO CONSCRIPTVM PERLEGE CARMEN
ILLE EGO CARDINEÆ CASTELLIO BRANDA CATERVÆ
OPTIMA PARS QVONDAM CLARO QVI SANGVINE FELIX
ENITVI ET MIRA VIXI PIETATE VERENDVS
MARMOREO HOC CONDOR TVMVLO NEC FLEBILE LETHVM
EST MIHI PERPETVO MANET INCLYTA FAMA DECORE
FACTAQVE PRÆCLARIS NVNQVAM MORIENTIA REBVS
MILLE EGO PER CASVS PER MILLE PERICVLA VICTOR
FORTVNAM EVICI QVIN ME VIRTVTIS AMORE
FLAGRANTEM ET SPARSAS SPERANTEM PECTORE LEGES
EREXI SVMMA AD FASTIGIA FLORVIT HVNNVS
PRÆSVLE ME ME PONTIFICEM PLACENTIA VIDIT
DONEC VESPRIMIS COMES ET MAIORA SEQVVTVS
TEMPORA PVRPVREO CINXI REDIMITA GALERO
STRVXI ACIES DITAVI ARAS DELVBRA LOCAVI
IMMENSO REDIMITA AVRO MAIORA PARABAM
NI ME INTER CVRSVS ATQVE HÆC MOLIMINA RERVM
OMNIPOTENS GENITOR TERRENI E CARCERE SECLI
TRAXISSET CELSAQVE POLI REGIONE LOCASSET.
VTINAM VIVERES! VTINAM VIVERES!

SI DE MORTE QVERI FAS EST COELIQVE SVPREMIS
VIRIBVS HVMANÆ VOLVVNT QVÆ TEMPORA VITÆ
HEV QVANTVM MORS AVSA NEFAS QVÆ TE INVIDA NOBIS
ABSTVLIT ET TANTO PRIVAVIT LVMINE TERRAS
OPTATIS INIMICA BONIS QVID VITA PIORVM
QVID BENE FACTA IVVANT MITISQVE AFFECTVS ET INGENS
RELLIGIONIS AMOR NVLLO DISCRIMINE SOLVIT
IMPIA ET HVMANOS ABRVMPIT PARCA TRIVMPHOS
TV REQVIES TV DVLCE DECVS COLVMENQVE PIORVM
MAGNE PATER TV DIVINI LVX VNICA CVLTVS
NAM QVANTVM ÆTERNÆ FIDEI ET COELESTIBVS ARIS
PRÆFVERIS TESTES CONVERSI AD SACRA SABÆI
ARMENIÆQVE VRBES ET LATIS GRÆCIA CAMPIS
FLETE PATREM MÆSTI PROCERES FLEAT ITALA TELLVS
COMMVNI PRIVATA BONO TVQVE ALMA QVIRITVM
ROMA DOLE QVANQVAM SVMMO PATER OPTIME COELO
PRÆFVERIS MOESTVMQVE POLO NVNC DESPICIS ORBEM
NOBIS SOLLICITI GEMITVS CVRÆQVE RELICTÆ
QVEIS TE IAM FORTVNA FEROX CRVDELIBVS AVSIS
ABSTVLIT ET COELI RADIANTIBVS INTVLIT ASTRIS.

Hæc Carmina conscripsit Leonardus Gryphus Mediolanensis ornatissimus Poëta, qui postea ad Beneventanum Archiepiscopatum evectus est, atque à nobis suo loco laudandus.

Scripsit Branda plurima ad Jurisprudentiam spectantia, inter cætera

I. De Legibus.
II. De Testamentis.
III. De Conciliis.
IV. De Potestate Spirituali, & Sæculari.
Nondum edita, sed MSS. & adhuc asservata in Bibliotheca Collegii Castellionensis, ut ait Georg. Joseph Eggs in sua Purpura Docta Tom. III. pag. 7. num. 4.
V. Decisiones Sac. Rotæ Romanæ. Ex Fontana Biblioth. Leg. par. I. col. 203. & Cantalmajo: extant in Corpore Decisionum Rot. Rom.

A

VI. Leges, & Statuta Collegii Castillionæi Papiensis: extant ad calcem Libri de Orig. Gentis Castill. Matthæi Castillion.
In Cod. MS. in fol. sign. H. num. 48. Bibliothecæ Ambrosianæ adest Epistola Latina Bernabovis Carcanensis ad Brandam Castillionæum data Anno MCCCCXXXVI.
Collatio pro adventu Reverendiss. Domini Brandæ de Castilliono Cardinalis per Dominum Magistrum Martinum de Zecchis Sacræ Theologiæ Professorem Ordinis Min. Mediolani. Extat in MS. Cod. Biblioth. Ambros. sign. B. num. 116.
Permultis celebratur encomiis à Salvatore Vitale in Theat. Mediol. à Beffa Negrino in Elog. Famil. Castillion. Ughello in Ital. Sacra: Ciacconio in Vit. Card. Atelio in Chronol. Abbatum Sancti Ambros. Sitono in Chronico, Panvinio, Antonio Aubery, Martino Cromero in Histor. Poloniæ, Corio, Spondano, & aliis pluribus.

CCCCXCI.

CCCCXCI.

CASTILLIONÆUS BRANDA alter.

EX Comite Jacobo, Zenonis Episcopi Bajucensis fratre, & Cardinalis Brandæ I. pronepote natus est Branda, de quo nunc agimus, Anno MCCCCXV. Mediolani. Ab Avo Zenone in Galliam evocatus litteras, & præcipuè varias linguas edoctus Oratoria facultate mirificè excelluit, & doctissimus Juris peritus evasit. Imitator Brandæ Cardinalis supradicti, atque Episcopi Zenonis, ejus gratia Archidiaconatum Constantiensem in Normandia, & postea Diaconatum Leodiensem obtinuit; Inde Commendatarius pinguis Abbatiæ Morimundi, & post mortem Lazari Scarampi Episcopus Comensis factus est à Paulo II. Summ. Pont. Anno MCCCCLXVI. Dux Mediolani Brandam ab intimis Consiliis creatum ad Regem Gallorum Ludovicum Legatum misit, ut sibi ejus amicitiam conciliaret, quod mirificè sua eloquentissima Oratione confecit. Joanne Galeatio occiso, ut notum est Anno MCCCCLXXVI. Galeatius Dux Quintus Brandam in primis à Consiliis, atque Gubernatorem, cum Joanne Jacobo Trivultio, Petro Landriano, Orpheo Aricano, atque Roberto Sanseverino sibi elegit. Pluribus aliàs Legationibus etiam difficilimis temporibus, sub eodem Duce peregregiè, ac feliciter functus est, ut in Corio, aliisque Historiar. Scriptoribus illius ævi videre est. Prudenter se gessit in sedandis tumultibus civilibus in Civitate Parmensi. Anno MCCCCLXXX. Hydrunto à Turcis capto, Sixtus Pontifex IV. ab omnibus Christianorum Principibus, Romam Nuncios petiit, ut de re tam ardua, quid faciendum consuleretur; Dux Mediolani Brandam misit, etsi Antonium Trivultium pro Legatione ordinaria in ipsa Urbe jam haberet. In bello inter Ferrarienses, & Venetos Branda ipse Pontificis supradicti Legatus, atque Capitaneus evasit, & postea Romam redux, ipsius Urbis Gubernator à Pontifice designatur, sed dum quietis causa ad suum Episcopatum revertitur, à Duce Mediolanensi evocatus est, ut Gubernatoris Officio suscepto, Januensibus motibus sedandis vacaret, in quibus Branda noster coactus fuit confugere in Arcem Castelleti, in cujus obsidione ita se prudenter gessit, ut cæso exercitu Sfortiaco, mirabiliter Mediolanum reversus fuerit. Una cum Joanne Jacobo Trivultio Anno MCCCCLXXXV. Comitatus est Lucretiam Alciatam fœminam virtute, ac sanctitate claram ad Monasterium Montis Varalli jussu Mediolani Ducis, inde mortuo Sixto IV. Pontifice, atque Innocentio VIII. in ejus locum suffecto, Branda iterum Romæ Ducis sui Legatus efficitur, ubi gratiam novi Pontificis, ita acquisivit, ut ab eo inter Cardinales adscribi meruerit, sed morbo correptus paulo post obiit, & honore Cardinalitio in Basilica Divi Petri sepelitur; fuit Episcopus Optimus, & clementia, aliisque virtutibus insignitus.

Supersunt de ipso:

I. Constitutiones, & Consilia tam Juridica, quàm ad Politicam spectantia. MSS. Vol. IV. Extant in Alma Urbe, atque in Archivo Arcis Jovis.

II. Orationes plures à variis Historicis relatæ, & partim ad verbum transcriptæ.

III. Epistolæ plures ad negotia pertinentes. Extant in MSS. Cod. Bibliothecæ Colbertinæ sign. num. 2167. ex Cathalogo.

De ipso Benedictus Jovius, Donatus Bosius, Corius, atque Bugatus. Videndi quoque Ciacconius, Ughellius, Bessa Negrinus pag. 329.

CCCCXCII.

CASTILLIONÆUS BRANDA alter.

EX Jacobo Castillionæo, de quo cum debitæ laudis commendatione scripsere Sitonus Art. 209. atque Franciscus Arisius V. Cl. in serie Prætorum Cremonæ pag. 28. ortus est Branda noster, qui inter suæ Gentis eruditos hujus nominis tertium obtinet locum. Utriusque Juris Lauream, qua legum studiis diligenter completis fuerit insignitus, Musarum frondibus intexuit, Poëta in Latina præsertim lingua peritissimus. Post Ducalis Fisci patrocinium strenuè gestum, Senatoria dignitate honestatus est, fuitque intimus tam Joannis Galeatii, quàm Ludovici Mariæ Insubriæ Ducum Consiliarius ab Anno MCCCCLXXXI. ad Annum usque MCCCCXCIV., quorum etiam nomine plures obivit Legationes easque prudentissimè gessit ad Sixtum IV. Pontificem Maximum, ad Ferdinandum Cæsarem, ad Germanos, ad Gallorum Reges Carolum VIII. ac Ludovicum XII., ad Reges etiam Neapolitanos Ferdinandum, atque Alphonsum; itemque ad Respublicas Januensem, & Florentinam. Forlivienses Cives intestino bello inter se jamdudum dissidentes ad pacem, atque concordiam revocavit. Inter hujus Viri doctissimi laudes illud omnino silentio involvendum non est, filios scilicet à Dorothea Cusana conjuge nobilissima susceptos tam sedulò educasse, ut ex his non duo tantum Senatores in Insubriæ Amplissimo Patrum Ordine sederint, sed alius etiam ad Metropolitanam Ecclesiam Barrensem assumptus fuerit, de quo paulo inferius agemus. Inter vivos esse desiit Anno post Christum natum MCDXCVII, & in Templo Sanctæ Mariæ Pacis conditus jacet, cum hoc Elogio:

D. O. M.
BRANDAE CASTILLIONAEO SENATORI
ET LVDOVICI SFORTIAE MEDIOL. DVCIS
APVD MAXIMOS REGES LEGATO
HIERONYMO MEDIOL. SENATVS
CAROLO V. IMPERATORI PRINCIPI
PHILIPPO DIVI ABVNDII COMI
COMMENDATARIO
SENATORI SENATVS PRINCIPI
FRANCISCVS ABVNDIVS BOBII EPISCOPVS
ET CARDINALIS
AVO PATRI PATRVO
SIBI POSTERISQVE
V. F. C.

Plures eloquentissimas, atque gravissimas in Legationibus suis habuit Orationes, quas inter à Bessa Negrino commemoratur.

I. Oratio, qua Januensem populum hortatus est, ut Mediolanensibus Ducibus se dederet regendum.

Reliquæ, cum aliis eruditi Viri Scriptis periere.

Agunt de ipso citatus Bessa Negrinus pag. 364., & Matthæus Castillion. pag. 50.

CCCCXCIII.

CASTILLIONÆUS BRANDA FRANCISCUS.

A Joanne Honorato Castillionæo, de quo infra juxta ordinem alphabeticum laudes meritò prolaturi sumus, nec non ab Angela Vicecomite ortus est Branda Franciscus ex nobilibus Castillionæis, qui Hyppocratis vexilla secutus Laureâ in ejusdem Medicorum Principis facultate Ticini decoratur die XIV.

XIV. Junii Anno MDCLXI., atque sex tantum mensibus transactis Cœtum Nobilium Collegii Physicorum hujus Urbis ingressus est; ubi tanta virtute, doctrina, prudentiaque effulsit, ut dignitatem Protophysici Regii in toto Mediolanensi dominio obtinere meruerit. Patris eruditos, proficuosque labores adjuvit, præter Opera, quæ infra dabimus, dumque aliis elucubrandis intentus esset, invida mors eum rapuit Anno MDCCXII. Sobole præclara etiam illustris fuit, uti videbimus infra:

I. Pharmacopœam, seu Antidotarium à Jo. Honorato Patre editum Anno MDCLXVIII. revisit, auxit &c. teste Picinello, & Curtio.

II. De Spiritibus, Extractis, Salibus, ac Fucis. *Mediolani, apud Carolum Josephum Quintum*, 1698 *in fol.*

Videndi supradicti Picinellus in Athenæo pag. 97. Bartholomæus Curtius in libro: De' Scrittori Medici Milanesi pag. 191., nec non Schedæ Sitonianæ.

CCCCXCIV.

CASTILLIONÆUS CAMILLUS.

MArcus Castillionæus Armorum Ductor, atque Veronica Bossia Parentes fuere Camilli nostri, qui majorum suorum vestigia secutus in litteris se exercuit Ticini tam amœnioribus, quàm legalibus. In primis verò plura Specimina dedit variis Carminibus evulgatis ut infra, in secundis verò Laureâ acceptâ, Mediolani inter JCC. adscribitur Anno MDXLVI. Vicariatum deinde, ut vocant, Provisionum peregregiè sustinuit, & Viri prudentissimi famâ sibi comparatâ, ad Regem Hispaniæ Philippum pro rebus gravissimis missus fuit Civium suorum nomine, atque tam prudenter se gessit, ut ab ipso Rege, quod in votis erat, obtinuerit, ideoque paulo post scilicet Anno MDLXX. in numerum Patrum conscriptorum hujus Senatus communi plausu adnumerari promeruit. Præfuit inde Provinciæ Cremonensi Anno MDLXXXI., qui ei fuit emortualis, sepultusque est in Templo S. Marci.

Vidi de ipso:

I. Carmina plura tam Italico, quàm Latino sermone in variis Collectionibus Papiensibus pro Laureis donandis.

II. Repertorium Legale amplissimum extare apud Suos MS. Tom. IV. asserit Bessa Negrinus.

III. Allegationes plures tam editæ, quàm MSS. reperiuntur in Collectionibus JCC. Mediolanensium pluries à nobis indicatis, atque in Archivo Monasterii Sancti Salvatoris Papiæ, uti affirmant Schedæ laudatissimi P. D. Gasparis Berettæ, lectu dignissimæ.

Mentio, atque Elogia de tanto Viro leguntur in Bessa Negrino supradicto, in Annalibus Cremonensibus Cavitelli, & Campi, in Cavatio de Alev. Status Mediol., in Lando de Sen. Mediol. pag. 183., atque in Sitono pag. 114. Art. 466.

CCCCXCV.

CASTILLIONÆUS CHRISTOPHORUS.

PLures Castillionæi, à Castilliono se ipsos vocant, uti etiam hic noster inter præclaros præclarissimus; nam & miles primi nominis, & Causidicorum facilè Princeps sui ævi meritò celebratur. A Francisco, nec non Barbara Biraga Coniugibus vitam excepit die XVI. Maji Anni humanæ Salutis MCCCXLV., litterisque optimè imbutus, Laureâ in utroque Jure Parmæ acceptâ in Patriam reversus Annam Badagiam fœminam nobilissimam, in matrimonium duxit. Florente jam Ticini Academia, Galeatii Vicecomitis industria, Christophorus eò studiorum causa profectus Baldum audivit, miraque ingenii felicitate supra quam dici possit, doctrina eminens Præceptoris Antagonista factus est. Longo rerum usu, & fama Baldus clarebat, hic verò acumine excellens subtilitatum Princeps meruit appellari, qui, non paucis majorum erroribus detectis, plures suo, & germano sensu leges illustravit. Confluentibus igitur

A ad utrumque auditoribus, cum eruditione pares haberentur, precibus, atque adeo pretio discipulos ambire cœperunt. Quod etsi Ticini tum primum evenit, prius tamen Bononiæ auditum fuerat. Anno verò MCCCCV. pestis causa, atque belli à Facino de Canibus Insubriæ inlati Togâ relictâ, gladium clypeumque viriliter succussit, nec non strenuè se gessit, ut suis, inimicisque admirationi fuerit. Satis de tanto Viro dixisse par sit, quod pro tuendis, curandisque affinibus suis in bello afflictis propriam Bibliothecam (proh dolor in erudito homine!) vendidit, nec unquam propria bona à justo meritorum æstimatore Facino supradicto recipere voluit, nisi idem munus, & ipsi obtinerent, quod summâ ipsius, immo inauditâ usque adeo aliorum

B gloriâ, factum est. Ad litteras reversus, cum Viro præstantissimo Signorolo Homodeo, quem suo loco in scenam proferemus, Parmæ ad Juris Lecturam Anno MCCCCXII. evocatus fuit; Primam Cathedram quoque ascendit Senis, inde Taurini, & postquam ad Ticinensem revocatus fuerat, ipsam annorum XX. spatio nunquam reliquit. Juvat hîc addere verba Fichardi, apud Pancirolum ad agnoscendum Christophori nostri ingenium aptissima. „ Fuit Christophorus de Castilliono acri, magnoque ingenio præditus, & subtilitatum (ut eum Jason vocat) princeps. Itaque, ut ferè assolet, ingenii sui facilitate, & doctrinæ fiducia, ut olim Antistius Labeo, fretus, multa innovare, & receptas in Scholis opiniones ubicunque posset, magno studio labefactare instituit. Hunc morem Raphael Ful-

C gosius Placentinus, & alter Raphaël Comensis, ejus discipuli postea secuti, innovationes illas magis auxerunt. „ Teste etiam Marco Mantua apud eundem Pancirolum ab omnibus sui ævi Scriptoribus vocabatur Scævola alter, ideoque mirum non est, si tanti ipsum Principes fecerunt, nam duobus Mediolani Ducibus nempe Joanne, & Joanne Maria à Consiliis extitit. Quorum secundo cum aliis Delegatis fidelitatis pro suis Civibus sacramentum præstitit die XIV. Decembris Anno MCCCCII., & à Sigismundo Cæsare Eques, & Comes non tantùm ipse, quàm omnes sui subsequentes geniti creatus est cum exemptione à tributis, sicuti legitur in III. Diplomatis eiusdem Imperatoris Anni MCCCCXIV. & MCCCCXVII.

D Marcus Litta ipsum laudavit hoc Carmine in suo libro de Urbe Mediol. pag. 23.

Vivit, & æternum hic vivet, quem rere sepultum;
Quid mirum? solo vivitur ingenio.

Nunquam verò moriturus decessit Ticini Anno Reparationis nostræ MCCCCXXV. III. Id. Maji, quo Ascensionis Domini memoria agebatur, & in Templo D. Thomæ, nec non in D. Catharinæ Sacello prope Aram majorem cum hoc Epitaphio humatus fuit:

HIC IACET CLARISS. IVRISCONSVLT.
AETATIS SVAE PRINCEPS
E D. CHRISTOPHORVS
DE GENEROSA PROGENIE CASTILLIONAEA
COMES
ATQVE ILLLVSTRISS. DOMINI D. MEDIOL.
SECVNDI DVCIS CONSILIARIVS
QVI PAPIAE TAVRINI PARMAE ET SENIS
PRIMAM CATHEDRAM TENENS
LEGVM MONARCHA SCRIBEBATVR
CVIVS ANIMA DIE XVI. MAII MCCCCXXV.
IN FESTO DOMINICAE ASCENSIONIS
HIC DIMISSO CARNIS ONERE
CVM CHRISTO IN COELVM ASCENDIT.

Quid-

Quidquid Vir iste incomparabilis scripsit ad nos non pervenit, ut videre est à cultoribus Historiæ litterariæ. Hæc interim collegi:

- I. Super Legem: Si cum dotem ff. solut. matrim. Ext. in Tomo II. Repetit. Jur. Civ.
- II. Super L. Si filius hæres ff. de lib. & posthum. ibid. in Tomo III.
- III. Super §. præterea ex l. continuus ff. de verbor. obligat. ibid. in Tomo VI.
- IV. Disputatio circa alienationem rerum mulieris prohibitam à Statuto. Ext. in Statuto Civit. Papiæ, & inter Consilia Zileti.
- V. Super 2. ff. novi l. sciendum, & l. enim, §. præter Consilia. Extat in supradicto Zileto Vol. I. pagg. 46. & 65.
- VI. Commentaria plura alia in Infort. possidebant MSS. hæredes Jo. Baptistæ Plotti J. C. celeber. Novariensis.
- VII. Tractatus de Duello, ita asserit M. Ant. Mantua.
- VIII. Consilia collecta & edita per Aloysium Antonium de Maria Salernitanum. *Venetiis, per Cominum de Tridino, 1560. in fol.*
- IX. Alia Consilia refert Draudius in Bibliotheca Classica pag. 688.
- X. De Jure Civili Tractatus, quos suppresso nomine Magistri in publicum protulerunt Fulgosus, & Cumanus pro suis, ferturque Christophorus noster dixisse: *Questi miei figliuoli si hanno divise le vestimenta mie.*
- XI. Orationes plures, quarum unam refert Sabbas Castillionæus, quem infra dabimus, idest pro liberatione Francisci Barbavariæ.

Laudarunt nostrum laudatissimi Viri, nempe Bartolus, Jason, præter supra dinumeratos, atque videndi Cotta in suo Musæo, Gesnerus, Ghilinus, Moriggia, Picinellus in Athenæo pag. 156. Sitonus pag. 34. Art. 61., & omnes qui de Gente Castillionæa scripsere.

CCCCXCVI.

CASTILLIONÆUS CLEMENS.

OH quàm copiosior, atque amplior nostra hæc fuisset Collectio, si omnes quorum interest, Virorum suorum Illustrium Monumenta colligere, & servare fategissent! Sunt tamen quorum nuda nomina proferre cogor, quod licèt immenso prorsus labore nihil non egerim, ut Parentes, Acta, ætatem, annumque postremum omnium Eruditorum, quibus Mediolanensis Urbs patria fuit, Lectores docerem, tamen in irritum res mihi cessit. Id nunc evenit in Clemente Castillionæo, cujus paucis Elogium texuit Picinellus, quod intulit ad verbum Michaël Angelus Belforti in librum suum, cui titulus: Chronologia Cœnobiorum, Virorumque Illustrium Congregationis Montis Oliveti, editum Mediol. 1720. pag. 39. Hoc unum scimus Clementem Monasticam in laudata Congregatione vitam egisse, Philosophiam, & Sacras litteras calluisse; Verbum etiam Dei eloquentissimè pronunciasse. Quo floruerit tempore conjicimus ex citato Belforti, qui cum ponit post Annum MDCLXVII.

Dictis Auctoribus testibus vulgavit:

- I. Summulas Logicales. Ubi & quando nemo prodit. De eo Picinellus in Athenæo pag. 151. atque Belforti loco citato.

CCCCXCVII.

CASTILLIONÆUS FRANCHINUS.

ERuditorum, quos Castillionæa Gens protulit, Cœtui merito annumerandus videtur Franchinus Petri filius, nam eloquentiam sibi comparavit præstantem adeò, ut inter sui Sæculi Oratores facundissimus haberetur. Legum etiam tanta in eo peritia fuit, ut primarius Civilis Juris Interpres sederit in Ticinensi Lycæo. Philippi Mariæ Vicecomitis Insubrum Ducis nomine Januensem Urbem, atque Ditionem Moderator rexit Anno MCCCCXXII. Civiles Cremonensium Civium discordias An. MCCCCXLIII.

A componere fategit. Ejusdem quoque Principis, una cum aliis præclarissimis Viris Legationem obivit ad Florentinam Rempub. missus etiam ab ipso Duce ad Comitem Franciscum Sfortiam, cujus quoque nuptias cum Philippi Mariæ filia conciliavit, & Oratione inferius recensenda publicè laudavit. Jurisperitorum Collegio Mediolanensi aggregatus est Anno MCCCCXLV. cum prius Anno MCCCCXLI. pro pace inter Ducem ipsum Florentinos, Venetos, & Januenses concilianda Orator extitisset. Tum Ducalis Senator, atque Consiliarius æquitatis, & prudentiæ laudem promeruit. Desideratus est Anno Redemptionis MCCCCLXII.

Ex hujus Viri lucubrationibus hæc ad nos per-
B nerverunt:

- I. Oratio habita in Templo Sancti Sigismundi in supradictis nuptiis.
- II. Orationes aliæ plures memorantur à Scriptoribus Virorum Illustrium Gentis Castillionææ, ut infra.
- III. Consilium Juridicum laudat Ziletus in suis Consiliis Tom. I. pag. 101.
- IV. Epistolæ extant cum aliis DD. Capitaneor. ac Defensor. Reipub. Mediol. datæ Anno MCCCCXLIX. in Archivo Civitatis. Vide Epistolam Jo. Sitoni de Scotia in Cuttio pag. 280.

Mentio illius occurrit cum debitæ laudis encomio apud Decembrium in Vita Philippi Mariæ Vicecomitis, Cap. 34. Raynutium Picum in Append. Vir. Illust. Parm. num. 12. Cavitell. Annal. Crem. ad Annum MCCCCXXIV. Franc. Philelph. in Epist. pag. 32. Curtium loc. cit. Corium, Bossium, Jo. Simonettam, Picinellum in Athe-
C næo pag. 226. aliosque plures.

CCCCXCVIII.

CASTILLIONÆUS FRANCISCUS ABUNDIUS.

KAlendis Februariis Anni Salutis MDXXIII. parentibus Hieronymo JCC. Mediolanensis Senatus Principe, & Guida Francisca ex nobilissima Castillionæorum Familia Conjugibus ortus est in hac Metropoli Franciscus Abundius, qui generis sui vetustissimam claritatem novis & dignitatum, & doctrinæ ornamentis cumulavit. Mira indole præditus adolescens optimis Præceptoribus traditus non Latinas tantum, sed Græcas quoque Litteras didicit, & Elo-
D quentiam Philosophiam, sacrasque disciplinas, postremo Civiles Leges, ac Pontificios Canones assiduè, diligenterque percurrens, in Ticinensi Archigymnasio summa cum omnium admiratione Doctor in utroque Jure pronunciatur. Poëticam quoque facultatem usque adeo calluit, ut illustri Affidatorum Cœtui in eadem Urbe aggregatus & Philaretes dictus, primas inter Eruditos ætatis suæ merito occupare censeretur. Cessione Philippi Patrui sui, jam inter Clericos relatus, Sancti Abundii Novocomense Cœnobium fiduciario titulo regendum obtinuit. Notissimus interim eruditionis gratiâ ad Ecclesiam Bobiensem administrandam Anno Christi MDLXII. die IX. Januarii infulatus Pastor assumitur. Qua esset doctrinâ atque prudentiâ optimè patuit in Tridentina Oecumenica
E Synodo, ubi tam præclarum sui specimen dedit, ut à Pio IV. P. O. M. die XII. Martii Anno MDLXV. Presbyter Cardinalis tituli Sancti Nicolai inter imagines, absens fuerit renunciatus. A Gregorio XIII. inter alios Viros doctissimos ad Sacrorum Decretorum emendationem electos adhibitus, eo in munere ita se gessit, ut ejus doctrinæ, & diligentiæ in exquirendis vetustissimis Codicibus, ad hujus rei veritatem eliciendam aptis Patres plurimum tribuerint. Hic idem mores Collegii Castillionæi Ticini à Branda Cardinale Gentili suo olim instituti restituit; & Collegium vetustate colapsum ære suo restauravit; eique moriens multa aureorum millia Testamento legavit. Cœlestini IV. Summi Pontificis Gentilis sui Tumulum magnificè extruendum jusserat, morte tamen præventus illud perficere non potuit; nam ætatis suæ

Anno

Anno XLV., qui erat Reparationis nostræ MDLXVIII. in ipsa Urbe Roma XVIII. Kal. Decembris migravit ad Superos, sedente in Apostolico Throno Sanctissimo Pontifice Pio V. cujus electioni interfuerat. Corpus ejus tumulatum est in Templo Sanctæ Mariæ ad Portam Flaminiam, cui cognomen de Populo, ejusque Sepulchro hæc sunt inscripta verba:

EXPECTO DONEC VENIAT IMMVTATIO MEA.

Joseph tamen Castillionæus Defuncti Præsulis patruelis, & hæres aliud in ejus commendationem, & memoriam Elogium poni jussit, quod infra dabimus in Joanne item Castillionæo Barrensi Archiepiscopo. Hic interea aliud recitabimus, quod Paulus Manutius scripserat:

FRANCISCO ABVNDIO CASTILLIONAEO
MEDIOL.
HIERONYMI IC. DISSERTISSIMI
SENATVS MEDIOL. PRAESIDIS
FILIO CARDINALI
A PRIMA AETATE AD BENEFICENTIAM
ATQVE AD OMNEM LAVDEM PROPENSO
EA SAPIENTIA INTEGRITATE DOCTRINA
PRAEDITO
ACCEPTAM A MAIORIBVS
PRAESERTIM A COELESTINO IIII.
PONT. MAX.
QVATVORQVE CARDINALIBVS
OCTAVIANO GOTIFREDO BRANDA
ET IOANNE
NOBILITATEM
SVA VIRTVTE VEHEMENTER AVGERET
DIGNVSQVE VIDERETVR PIO IIII.
PONT. MAX.
QVI DIFFICILLIMIS CHRISTIANAE REIP.
TEMPORIBVS
AD TVENDAM COMMVNEM CAVSAM
IN AMPLISSIMVM ORDINEM
COOPTARETVR
IN MEDIO GLORIAE CVRSV
AETATE INTEGRA
BONORVM OMNIVM DOLORE
EX HAC VITA EREPTO
CVRATORES TESTAMENTARII
IO. MORONVS ALEXANDER CRIBELLIVS
CARDINALES
ET IANNOTTVS CASTILLIONAEVS
MAGNVS MAGISTER ORDINIS S. LAZARI
HOC MONVMENTVM
EX IPSIVS TESTAMENTO
CVM PATRVO IOANNE IACOBO
BARENSI ARCHIEPISCOPO COMMVNE
POS.
VIXIT ANNOS XLV. OBIIT MDLXVIII.

Doctissimi Purpurati ingenium hæc posteros edocent:

I. Carmina Italica in lib. cui tit. Sesto libro delle Rime di diversi eccellenti Autori, raccolte da Andrea Arrivabene, che sono in seguito di quella del Giolito.
II. Alia Carmina Italica inter ea Variorum à Hieronymo Ruscellio collecta lib. VI.
III. Pia Opera in laudem Mariæ V. Sanctissimæ cum Matthæi Castillionæi Commentario edita; teste Maraccio.
IV. Catalogo degli Uomini Illustri di Casa Castilliona. Hoc Opus Comiti Camillo donavit, teste Bessa Negrino.
V. Discorsi varj sopra le più ardue Scienze fatti nell' Academia degli Affidati. Ex eod.
VI. Carmina Italica in laudem Pœnitentiæ.
VII. Alia in laudem Perseverantiæ.
VIII. Alia IV. vulgò Sonetti in Opere Matthæi Castillionæi pag. 55. edita.
IX. Opuscula varia Græca, Latina, & Italica tam solutâ, quam adstrictâ numeris oratione. MSS. apud Suos, teste Bessa Negrino.
X. Collectio Monumentorum ad Familiam Malaspinam pertinentium, quam Thomæ Porcacco ad ejus Gentis historiam conscribendam suppeditavit; teste eodem.

Ipsi dicavit Annibal Crucejus Mediolanensis Poëta prolixum Carmen Italicum in obitu Octaviani Ravertæ Episcopi Terracinensis, quod legitur inter Carmina collecta à Jo. Paulo Ubaldino.

Insigne quo usus est in Academia Affidatorum fuit sertum frondibus lauri, quercus, & olivæ contextum, & Aræ impositum, addito Lemmate:

Triplici virtute micatur.

Dignis cum laudibus efferunt Petramellarius, Matthæus Castillionæus, Antonius Auberius, Ciacconius, Ughellus, Gadius, Eggs, Bessa Negrinus, Hieronymus Ghillinus, Hippolytus Maraccius, Picinellus pag. 197. aliique plurimi.

CASTILLIONÆUS GAUFRIDUS.
V. COELESTINUS V.

CCCCXCIX.

CASTILLIONÆUS GOTIFREDUS.

Gotifredus, seu Goffridus, vel Galfridus Castillionæus Donati armorum Ducis filius, Subdiaconus Apostolicus, & Sacelli Pontificii Sacerdos, Honorii III. jussu, à quo inter Auditores Sacræ Rotæ Romanæ electus fuerat primus Mediolanensium, Legationis munere functus est in Sardiniæ Insula, ut fidei Sacramentum pro Sancta Romana Ecclesia à Benedicta Principe, & Marchionissa Calaritana, & Massæ reciperet, imposita, vectigalis nomine, annua pensione viginti librarum argenti. Tum ab Innocentio IV. Anno MCCXLIV. in quatuor Temporibus Adventus Domini in Concilio Lugdunensi Diaconus Cardinalis Sancti Hadriani creatus est. Quo primùm tempore S. R. E. Cardinalibus Galeri Purpurei ornamentum additum est. Subscripsit Innocentii litteris Kalendis Februarii Anno Dominicæ Incarnationis MCCXLIV. datis Joanni Cerviensi Episcopo, & Anno MCCXLV. Verziliacen. E vita excessit Lugduni MCCXLV. ibique sepultus, de quo hæc habet Matthæus Paris in sua Historia Anglica ad Annum MCCXLV. „ Eodem quoque tempore obiit Galfridus Cardinalis, quo non erat aliquis Domino Papæ alius specialior, vel utilior, nec scientiâ, & moribus clarior. „ In Ecclesia Sancti Hadriani de Urbe extat hæc Gotifredi Cardinalis memoria:

✠ ANNO IESV CHRISTI MILLESIMO DVCENTESIMO QVARTO QVADRAGENO TEMPORE SS. PATRIS INNOCENTII PAPAE QVARTI DOMINVS GOTIFREDVS DICTVS CASTELLIONAEVS SPECTABILIS VIRI IOANNIS DE GOTIFREDIS EX DOMINIS DE FRISINONIS ET IVLIAE PETRI LEONIS FILIVS DE REGIONE PARIONIS HVIVSCE ECCLESIAE SANCTI HADRIANI DIACONVS CARDINALIS HONORII TERTII OLIM IN SARDINIAM LEGATVS AD HONOREM SANCTAE AGNETIS SVAE DOMVS ADVOCATAE ARAM HANC MARMOREAM MAGNIFICE CONSTRVI MANDAVIT. ROGATE PRO EO.

MAGISTER IVLIANVS FECIT HOC OPVS.

Juvat hîc, quæ de hoc Monumento Ciacconius asserit, attexere.

„ Cum verò multa sint in hac Inscriptione, quæ „ veritati repugnant, videlicet tempus, & Gotifredi „ genus; Anno enim MCCIV. non Innocentius IV., „ sed III. Ecclesiam Romanam regebat. Deinde si „ Gotifredus hic fuit, ut diximus, Cœlestino III. „ sanguine junctus, haud genus ducere ex Dominis „ Frisinonis ille poterat, neque esse de Regione „ Pa-

„ Parionis. His aliisque de causis hanc Inscriptio-
„ nem rejicimus, illamque tamquam apocrypham
„ recusamus. Certò enim scimus, Gotifredum hunc
„ inter Cardinales Diaconos cooptatum ab Innocen-
„ tio IV. nostræ Salutis Anno MCCXLIV.

Supersunt ab eo conscriptæ:

I. Decisiones in corpore Decisionum Sacræ Rotæ Rom. ex Fontana Biblioth. Legal. & Autograph. in Archivo Molis Hadrianæ.
Agit de hoc Eminentissimo Viro Ciacconius ad Annum MCCXLIII., qui tamen ignoravit eum Rotæ Auditorem fuisse, quod nobis indicavit Illustriss. atque Reverendiss. D. Joannes Baptista Vicecomes V. J. C. Collegiatus, nunc inter Sacræ Rotæ Auditores degens, cujus humanitati Nomenclaturam Mediolanensium in eodem Clarissimo Cœtu admissorum ad me transmissam grati animi ergo profiteor.

D.

CASTILLIONÆUS GUARNERIUS.

Guarnerium Castillionæum Guidonis filium & sanguinis claritas, & doctrinæ laus inter Insubres eruditos Viros juremerito collocandum monent. Jurisprudentiæ potissimum peritiâ clarissimus in Ticinensi Gymnasio Leges interpretatus est. Oratoria quoque facultate inter primos sui Sæculi habitus fuit, ideoque plurimum gratiâ valuit apud Cives suos, exterosque. Collegium JCC. Nobilium ingressus est Anno MCCCCXLV. Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducis nomine Legationes plures obivit, quas inter omnino reticendam non duximus eam, qua functus est ad componenda jurgia inter Amedæum Sabaudiæ Ducem hujus nominis I. & Joannem Jacobum Palæologum Montis-ferrati Marchionem, quæ feliciter usque adeo evênit, ut ambos dissidentes Principes fœdere sociarit. Vicecomitis etiam Ducis diplomate Consiliarii, & Senatoris dignitatem suscepit, eoque defuncto inter XII. Viros Mediolanensis Reipub. Defensores electus fuit; pro qua intrepidè decertavit adversùs Æneæ Silvii Piccolominei conatus. Patriæ nomine ad Franciscum Sfortiam Orator missus, animum ejus sibi devinxit; cùmque hic ad Insubriæ Ducatum pervenisset, Senatus Præses lectus est ab eo, cui etiam fuit à Consiliis, atque in virtutis suæ præmium Feuda Garlaschi in Laumellino tractu, & Marani in agro Novariensi recepit. De ejus Legatione ad Alphonsum Neapolitanum Regem pluribus agit Ludovicus Domenichi in suæ Historiæ Libro II., quemadmodum & de Equitis Aurati dignitate ipsi Anno MCCCCL. die XXII. Martii collata Sitonus scribit in Monumentis Vicecomitum pag. 31. Extremus illi fuit Annus MCCCCLX. quo mense Majo decessit. Quiescit in Sacello B. V. Mariæ Franciscani Templi Mediol. hocce decoratus Epitaphio:

D. O. M.

GVARNERIO CASTILLIONAEO I.C. DISSERTISS.
MAXIMARVM VIRTVTVM SPLENDORE ILLVSTRI
PHILIPPI MARIAE AC FRANCISCI I. DVCVM MEDIOL.
CONSILIARIO REIPVB. MEDIOL. PRINCIPI
ABAVO
POMPEIO PEDITVM ET EQVITVM STRENVO DVCTORI
VENETI EXERCITVS PRAEFECTO
AVO
ALEXANDRO INVICTI ANIMI VIRO
IOH. IACOBI MEDICAEI AC IOH. BAPTISTAE CASTILII
VICARIO
ET PATRIAE AD PHILIPPVM REGEM LEGATO
PATRI
POMPEIVS LVDOVICVS MILES HIEROSOL. ALPHONSVS
ET OCTAVIVS FRATRES B. M. P.
AN. MDLXXXX. KAL. APRILIS.

Hæc ejus habemus Opera:

I. Oratio habita, cùm Franciscus Sfortia Mediolanensis Ducatus suscepit insignia. Extat in lib. VI. Histor. Mediol. Josephi Ripamontii.

II. Oratio habita in Funeralibus Cardinalis Brandæ Castillionæi pag. 9. MS. in fol. in Bibliotheca Ambrosiana Cod. sign. B. num. 124.

III. Oratio habita ad Alphonsum Neapolitanum Regem luculentissima laudatur à Domenichi loco cit.

IV. Repetitiones legales. Habentur inter Opera Jasonis de Mayno, à quo etiam plurimùm commendatur.

V. Epistola Philosophica ad Antonium de Ricciis S. Ambrosii Abbatem, de morte Zannini V. Cl., cujus prudentiam, æquitatem, justitiam, ac sapientiam commendat. Extat in Codice Membranaceo Miscellaneorum pag. 132. apud Donatum Sylvam Comitem Blandratensem.

VI. Epistolæ ejusdem plures in Archivo Civitatis Mediolani servatæ, quas scripsit cum aliis Capitaneis, & Defensoribus Libertatis Reipub. Mediol., de quibus agit Sitonus in Epistola ad Curtium in hujus lib. pag. 280.

Extant ad eum Epistolæ III. Francisci Philelphi inter hujus impressas.

Ejus meminere, præter citatos Scriptores, Matthæus Castillionæus in libro de Origine Gentis suæ pag. 28. ubi insigne legitur Guarnerii Elogium; Joannes Simonetta lib. 21. Donatus Bossius, Moriggia in libro III de Nobilit. Mediol. Benvenutus de Sancto Georgio in Chron. Montisferrati; Sitonus loc. cit. & art. 95. pag. 1. atque art. 143. pag. 2. Chron. JCC., Canonicus Jo. Andreas Iricus Tridinensis in historia Patriæ recens edenda, aliique plures.

D I.

CASTILLIONÆUS HIERONYMUS.

Hieronymus Castillionæus Brandæ JC. Collegiati Senatoris, de quo jam egimus, atque Dorotheæ Cusanæ filius, frater Joannis Jacobi Barrensis Archiepiscopi mox laudandi, Mediolani ortus est Anno MCCCCLXX. Studiorum curriculum, quod avidissimè suscepit, tantâ diligentiâ confecit, ut inter Oratores ea ætate florentes præstantissimus haberetur. Jura quoque tam Civilia, quàm Sacra sedulò coluit, decoratusque Laureâ, in Ticinensi Academia Leges Cæsareas, magno cum plausu, plures annos interpretatus est. Inter JCC. Mediolanenses cooptari meruit Anno MCCCCXCVIII. Maximiliani Insubrum Ducis nomine Orator missus est ad Summum Pontificem Julium II. Anno MDXV. cùm à Francisco I. Gallorum Rege Victore Mediolanensis Populus extrema sibi pertimesceret; Hieronymus inter Decuriones enumeratus, à Patria ad ipsum Legatus, ita ejus iram flexit, atque lenivit, ut eam sartam tectamque servarit. Cùm autem Franciscus Rex Italiam relicturus, ut in Gallias reverteretur, Borbonium Ducem Insubriæ Moderatorem constituisset, Anno MDXXI. plures è Magnatibus Mediolanensibus, quod iniquius ferrent Gallicum imperium, bonis mulctari, ac nonnulli etiam capite plecti jussi fuere. Eos inter Hieronymus noster miseram facultatum omnium jacturam passus, Castro etiam Castellionis exciso, Agnatisque universis afflictis, quorum plerique sub Gallicis signis militabant, ad Balthassarem Castillionæum Friderici Gonzagæ Mantuæ Marchionis V. apud Leonem X. Oratorem litteras dedit, quas infra memorabimus, enixiùs rogans, ut pro sanguinis, quod inter eos intercedebat, vinculo, Gentis Castillionææ misereri vellet, suique in primis: Se ad Pisanum Lycæum pergere statuisse; quocirca curaret à Pontifice commendatitias ad Medicæos Principes litteras, ut honestum hoc exilium litterariis laboribus honestius fieret, collatâ sibi in ea Academia Juris Cathedrâ. Respondit Balthassar Epistolâ, quam primus omnium vulgavit Beffa Negrinus in Monumentis Familiæ Castillionææ, in qua laudat litteras ad se missas his verbis: „ Audieram ego „ quidem ex multis clades Familiæ nostræ illatas, „ Castillionum direptum, multasque alias insignes ca„ lamitates. Verùm hæc tu litteris tuis ita mihi an„ te oculos posuisti, ut non audisse, sed potius co„ ram omnia conspexisse videar. „ Tum pergit dolorem suum ob eam rem testatus; utque consolationem aliquam Hieronymo suppeditaret, ait: „ Tu igi„ tur Vir summus, & ad omnia summa natus, tua „ te, ut soles, sustentabis virtute, quæ tibi multò „ plura dedit, quàm abstulit fortuna, cujus incursus „ ita ferre debes, ut supra fortunam esse videare. „ Hæc ego à te pluribus expeterem, nisi tua singu„ laris prudentia, mores, divinum ingenium, & „ doctrinarum in te omnium quasi concors acervus „ id de te pridem pollicerentur. „ Probat ejus consilium, se videlicet conferendi ad Pisanam Academiam; additque, se jam Fridericum Gonzagam Mantuæ Marchionem enixè rogasse, ut apud Medicæos per Epistolam negotium urgeret. Addidisse Marchionalibus litteris suas quoque, ut intelligeretur, res Hieronymi sibi æque ac suas cordi esse. Data est Romæ III. Kal. Martii MDXXII. Ad expetitam tamen hanc Cathedram non perrexisse Scriptorem nostrum suspicamur, quod paulo post à Carolo V. Augusto Præses Insubrici Senatus fuerit renunciatus, in quo eum Franciscus I. Galliæ Rex Senatorem constituerat. His etiam dignitatibus addendus honor Equitis Aurati, quem ei contulerat Maximilianus Augustus hujus nominis I. Functum etiam fuisse munere Præsidis Magistratus Ducalium Reddituum novimus ex Sitono infra citando. Tantum Virum rapuit terris invidum fatum Anno MDXXIX. illiusque Corpus in Templo Sanctæ Mariæ Pacis tumulatum jacet cum aliis suæ Gentis Viris Clarissimis, quorum memoriam Franciscus Abundius Bobiensis Episcopus, & S.R.E. Cardinalis à nobis haud multo ante laudatus hoc Elogio posteritati commendatam voluit.

D. O. M.
BRANDAE CASTILLIONAEO
SENATORI ET LVDOVICI SFORTIAE MEDIOLANI DVCIS
APVD MAXIMOS REGES LEGATO
HIERONYMO
MEDIOL. SENATVS CAROLO V. IMPERATORE PRINCIPI
PHILIPPO
DIVI ABVNDII COMI COMMENDATARIO SENATORI
SENATVS PRINCIPI
FRANCISCVS ABVNDIVS BOBII EPISCOPVS ET CARD.
AVO PATRI PATRVO SIBI POSTERISQVE
V. F. C.
ANNO SALVTIS M.DLXI.

Majus tamen Monumentum sibi Hieronymus excitavit, nulla oblivione delendum in his, quæ subjicimus.

I. Oratio ab eo habita Mediolanensium nomine ad Franciscum I. Gallorum Regem. Hanc memorat Jovius loco infra citando; atque editam fuisse testatur ex Morigg:a Picinellus.

II. Plures aliæ Orationes, quas publici juris brevì donandas Beffa Negrinus promiserat.

III. Epistolæ ad Balthassarem Castillionæum, de quibus jam egimus.

Extant ad eum litteræ latinæ Hieronymi Moroni JC. & Magni Cancellarii, de quo infra.

Laudatur à Paulo Jovio in Hist. sui temporis lib. 15. Alexandro Rhaudensi, Matthæo Castillionæo, Beffa Negrino, Laudo de Senatu Mediol. pag. 162. & 178. Moriggia de Nobilit. Mediol Lib. 3. Cap. 5. Sitono pag. 77. Art. 332., & Picinello in Athenæo pag. 338.

DII.

D I I.

CASTILLIONÆUS HIERONYMUS alter.

Alterum nunc Hieronymum Castillionæum in medium statuimus, natum Anno MDLIX. Jacobo Antonio parente. Liberales summo studio, & præcoci quadam ingenii maturitate coluit Scientias; tum ad Sacras litteras conversus, insignem sibi eruditionem comparavit. Eam ob causam ex Collegiata Ecclesia Castellionis, ubi majoris Capellani munus exercebat, Mediolanum à Sancto Antistite Carolo Borromæo evocatus fuit, & juvenili adhuc ætate Archipresbyteratus dignitate in Basilica Metropolitana meruit decorari. Huic adjectus est etiam honor Apostolici Prothonotarii, & Cleri universi Visitatoris. In gravissimis Diœcesis negotiis idem Præsul Optimus Hieronymi operâ uti consueverat; eique ob sacrarum rerum peritiam Diurnalis Officii Ambrosiani compilandi, ac edendi provinciam demandavit. Laboriosum hoc Opus libentissimè Castillionæus susceperat, jamque ad finem fermè perduxerat, cùm morte præventus absolvere illud nequivit. Debita nihilominus tantum Virum laude fraudandum non duxit Archiepiscopus, nam cùm publici juris faciendum decrevisset Diurnale ipsum; his verbis in Decreto editioni præfixo Auctorem nostrum commendavit: „ Huic nostræ voluntati, & studio satisfactum est diligenti „ admodum, ac pia opera Hieronymi Castillionæi, „ Sacræ Theologiæ Doctoris, Prothonotarii Apostolici, & hujus nostræ Mediolanensis Ecclesiæ Archi- „ presbyteri, qui dum viveret, in hoc opere com- „ pilando multum elaboravit. „ Immaturo decessit fato, cùm plura à tanti hominis ingenio omnes præstolarentur, die XXI. Februarii Anno ætatis suæ XXXIV. Salutis humanæ MDLXXXXIII. dum fortè Castellionum divertisset. Tumulatus est in ipso Oppido, atque in Ecclesia Sanctorum Stephani, & Laurentii magnifico excitato Sepulchro, ubi hæc Inscriptio imminet:

HIERONYMO CASTILLIONAEO
QVI OB EXIMIAM VITAE INNOCENTIAM
SVAVISSIMOS MORES
ACRE IVDICIVM
DIVINARVM LITTERARVM PERITIAM
THEOLOGVS PROTHONOTARIVS APOSTOLICVS
ADOLESCENS CREATVS
ET
MEDIOLANI TEMPLI PRIMARII ARCHIPRESBYTER
MORITVR CARVS OMNIBVS
AN. AETATIS XXXIV. SALVTIS M. D. LXXXXIII.
IACOBVS ANTONIVS PATER ET FABIVS PATRVVS.

Elaboravit:

I. Diurnale Ambrosianum, de quo jam dictum.
II. Concionum Volumen ingens; quod Moriggia asserit extitisse penès Joannem Jacobum JCC. Auctoris fratrem.
III. Epistolæ plures tam Latinæ, quàm Italicæ ad Sanctum Carolum, cum hujus responsionibus; servantur in Bibliotheca Ambrof. in insigni Collectione Epistolarum ejusdem S. Præsulis.

De eo Moriggia Nobilit. Mediol. lib. 3. Bessa Negrinus ac Picinellus in Athenæo pag. 337.

D I I I.

CASTILLIONÆUS JOACHIMUS.

Ignotum omnibus, qui de Scriptoribus Ordinis Prædicatorum tractarunt, &, quod mirum est, diligentissimis quoque Eccardo, & Quetifio, Authorem nunc proferimus, qui meam etiam diligentiam fefellisset, nisi casu quodam fortuito in ejus Manuscripta in Ambrosiana Bibliotheca asservata incidissem. Hic est Joachim Castillionæus superiùs laudati Ordinis Alumnus, qui erat in vivis Sæculo XV. exeunte, ut liquet ex infra recensenda Oratione. Ceterùm in Theologia atque Oratoria facultate summopere excelluit, & Magisterii honore decoratus fuit. Eloquentia quoque plurimum valuit, & luculenti stylo Epistolari præditus erat. Abdita sunt alia hujus Eruditi gesta, quæ fortè in publicum proferet ætas. Nos hæc damus, quæ reperimus, rati Lectores Optimos boni consulturos, neque incuriæ nobis daturos fore, si copiosioribus monumentis deficientibus, Opera tantùm inventa numeramus, nempe:

I. Oratio lugubris super Funus Dominæ Margaritæ de Mirabilibus uxoris Magnifici Domini Joannis Simonettæ Mediol. à Reverendo Patre Domino Magistro Joachimo Castillionæo Ordinis Prædicator. Extat in Ambrof. Bibliotheca supradicta MS. in 4. Cod. sig. E. num. 124., ubi plura ad præclarissimos Viros Simonettæ præstantis Familiæ spectantia leguntur.
II. Epistolæ latinæ eruditissimæ, altera præstantissimis Priori, Patribusque Conventus Florentini scripta occasione, qua electus fuit ad Conciones Quadragesimales illic agendas, altera Illustri, & Clarissimo Principi Domino Leonello, cui mittit suam.
III. Orationem de Sacro Christi Corpore coram ipso habitam eruditionis sacræ, & laudibus ipsius Principis refertam: in ipsa quoque se commendat generoso, ac præstantissimo Equiti Domino Feltrino Bojardo, & eloquentissimo Guarrino, quem vocat suum Præceptorem. Data est Patavii VI. Kal. Julias MCCCCXXXV.

Plura Opuscula lectu dignissima continet Codex iste MS. sign. O. num. 57. quem in Bibliothecam Ambrosianam intulit Clar. Lazarus Augustinus Cotta, „ Perurgente clariss. & humaniss. Viro D. Ludovico „ Antonio Muratorio D. suo Colendissimo, ac ejusdem „ Bibliothecæ Pro-Præside.

D I V.

CASTILLIONÆUS JOANNES.

Joannem Castillionæum Anno redempti Orbis MCCCXCIV. Joannes Joseph Mediolanensis Patritius genuit in Oppido Castiagi in Comitatu Seprienſi. Litteris ab ipso adolescentiæ flore imbutus, atque Clero adscriptus, inter Decumanos hujus Urbis numeratus fuit. Juris Canonici Interpres eminentissimus in Patavino, ac Ticinensi Archigymnasiis Pontificias Leges è Cathedra plures annos Auditoribus tra-

tradidit. Jurisconsultorum Collegio adscriptus fuit Anno MCCCLXXXV. Joanni Galeatio Vicecomiti, qui primus Mediolani Dux Insubriam rexit, chariffimus fuit ob spectatæ prudentiæ, atque doctrinæ singularem famam, eique adstitit Consiliarius fidissimus. Bonifacii quoque IX. Pontificis Maximi gratiam sibi promeruit, Annoque Salutis MCCCXC. ad Vicentinæ Ecclesiæ Regimen assumptus, commissum sibi gregem summa cum nominis sui commendatione strenuè gubernavit, & Ducis, Marchionis, & Comitis nuncupatione meruit insigniri. Inter alia Ecclesiæ suæ collata beneficia illud quoque memoratur, quod Ædiculam Sancti Nicolai in Episcopii Turre sitam Anno MCCCCV. restauraverit, Aram ejus eleganti Tabula exornans, ubi præter Castillionææ

A

Gentis insignia hæc Carmina sunt addita:

Pontificum specimen, quem proles clara Joannem
Castillionæa tulit sacro medicamine Cimbros
Dudum perorans, nitidum consurgere jussit
Hoc opus, excelsi multo præventus amore.
Mille quatercentum tunc sol cum quinque rotabat
Annos, atque dies Chironis quinta meabat.

Decessit Præsul optimus ætatis suæ Anno LXV., qui erat Christi MCCCCIX. Prid. Kal. Augusti, & in Basilica Cathedrali Vicentina tumulatus est hoc Elogio adjecto:

PROH DOLOR! HOC INGENS RECVBAT SVB MARMORE PRAESVL
CASTILIONE SATVS CLARA DE STIRPE IOHANNES
VIR PIVS AC IVSTVS SANCTI SERVATOR HONESTI
CANONIS EXIMIVS SACRI LEGVMQVE MONARCHA
NOBILE CONCILIVM MEMBRIS SOLAMEN EGENIS
PRAECIPVVM CVI PLVRA DEDIT SIC DENIQVE VIRTVS
MILLE NOVEM CENTVM QVATER SOL ALTVS AGEBAT
IVLIVS EXTREMVM CVM MORS SVBIT ATRA TENEBAT.

Inter cætera, quæ hujus Antistitis doctrinam comprobant, hæc supersunt:

I. Orationes plures. Harum meminit Moriggia loco citando.
II. Epistolæ ad Hist. & Ritus Eccles. pertinentes. Numerantur à Matthæo Castill. & ab aliis Historicis Gentis Castillion.

Commendatur à Bessa Negrino pag. 224. Ughello Ital. Sacræ Tom V. in Vicent. num. LIX. Moriggia Nobil. Mediol. Lib. III Cap. V. Picinello pag. 292. Sitono pag. 34. Art. 62., aliisque de Familia Castillionæa scribentibus.

B

D V.

CASTILLIONÆUS JOANNES alter.

MAtthæus, qui & Maphæolus Castillionæus, Joannem hunc Mediolani genuit, eique natalis annus fuit Sæculi XV. vigesimus. In hoc eruditissimo Viro certasse visa est dotibus suis natura, ac ornamentis cum eruditionis, tum dignitatum virtus omni ævo commendabilis. Etenim in utroque Jure Doctor Ticini creatus, Anno MCCCCXXXIX. Theologicam Lauream in Bononiensi Archigymnasio suscepit. Clericale amplexus institutum, brevi in Aula Romana, quò se contulerat, summam sibi peperit existimationem, adeò ut Apostolica Legatione non admodum maturis annis dignus habitus fuerit. Tantâ cum Ænea Sylvio Piccolomineo, qui postea ad Universam regendam Ecclesiam, assumpto Pii II. nomine, electus est, consuetudinis amicitia junctus fuit, ut ad eum ægrotantem invisendum Basileam perrexerit. Prothonotarii Apostolici dignitate auctus Eugenio IV. Summo Pontifici à Secretis fuit, tum à Nicolao V. Constantiensis Episcopus in Provincia Rothomagensi renunciatus, inde Anno MCCCCLIV. ad Papiensem transfertur Ecclesiam V. Non. Octobris. Hanc tamen absens plerumque administravit, Pontificiis Legationibus, quas strenuè gessit, semper occupatus. Etenim post biennium in Galliam, Germaniam, atque Hungariam Summi Antistitis decreto missus plurimos pro Christiana fide labores infracto semper pectore exantlavit. Bis ad Fridericum III. Augustum Legatus contendit, mandantibus cum supradicto Nicolao V. tum Callisto III., atque in publicis Comitiis Ratisponensibus, & Francofurtiensibus luculentissimè oravit. Cùm autem Conventus indictus esset in nova Civitate, & de parandis adversùs Turcas armis inter Christianorum Principum Legatos ageretur, Joannes noster Apostolicæ Sedis nomine adfuit cum Sancto Joanne de Capistrano Ordinis Minorum, atque eloquenti sermone de modo adversùs communem Religionis hostem bellum gerendi, summo cum omnium adstantium plausu, disseruit; laudatus idcirco à citato Ænea Sylvio in Commentariis suis. Ut autem tantis laboribus congruum præmium impertiretur Callistus Papa III. absentem eum S. R. E. Purpuratis censuit adscribendum, creavitque Cardinalem Presbyterum tituli Sancti Clementis, Anno MCCCCLVI. mense Decembri. Interfuit Comitiis pro electione Pii II. habitis, cui tantoperè gratus fuit, ut frequentissimè ad ejus mensam advocaretur de studiis bonarum artium collocuturus. Provinciam etiam Anconitanam ejusdem jussu Legatus rexit, cumque Piccininus ad Neapolitanum Regnum armatus transire minitaretur, anxius Joannes ne id ex voto ipsi eveniret, equo huc, illucque discurrens febrim contraxit, cujus vi ætatis suæ Anno XL. Maceratæ die XIV. Aprilis excessit è terris. Cadaver Mediolanum relatum apud Majores suos conditum fuit hoc imposito Elogio:

C

IO. CASTILLIONAEO MEDIOLANENSI
EPISCOPO PAPIENSI
TIT. S. CLEMENTIS S. R. E. PRESB. CARD.
CAELESTINI IV P. M
OCTAVIANI GOTTIFREDI ET BRANDAE
CARDINALIVM GENTILI
QVI CVM LEGATIONIS MVNERE
APVD FEDERICVM III. IMP.
CONCITANDI IN TVRCAS EXERCITVS
CAVSA
APOSTOLICAE SEDIS NOMINE SECVNDO
FVNGERETVR
A CALISTO III.
IN AMPLISSIMVM ORDINEM
ABSENS EST COOPTATVS
EOQVE DEFVNCTO
A PIO II.
LEGATVS MARCHIAE ANCONITANAE
DESIGNATVS
DVM IN EA PROVINCIA
LEGISLATORIS STRENVI
SIMVL DVCIS OPERAM
CONTRA PICCININVM NIMIS SOLICITE
IMPENDIT
INOPINATA FEBRE PRAEVENTVS
MACERATAE INTERIIT
XVIII. KAL. MAII
AN. SAL. MCCCCLX.

D

Ingenii

A

Ingenii tanti Præsulis hæc sunt monumenta :

I. Orationes plures de gravissimis Ecclesiæ negotiis à nobis memoratæ.
II. Constitutiones Provinciæ Anconitanæ ab ipso auctæ, & reformatæ, teste Bessa Negrino infra citando.
Agunt de eo Æneas Sylvius in Commentariis, Ciacconius, Ughellus in Italia Sacra Tom. I. in Papiensibus num. XCIV. Roglerius de Comitibus in Margarita Poëtica, Bessa Negrinus in Hist. Gentis Castillionææ, cum reliquis Auctoribus, qui de eodem argumento tractarunt; Spelta in Hist. Episcop. Papiæ pag. 420. Sitonus in Schedis suis, aliique plures.

D V I.

CASTILLIONÆUS JOANNES alter.

B

INexhausta, ut ita dixerim, Eruditorum fodina Castillionæa Gens alium nunc nobis suppeditat Joannem diligentissimum antiquitatum Insubriæ Collectorem. Hic in lucem editus Mediolani Anno MDCXXXI. nihil prætermisisse visus est, quod ad colendum ingenium pertinere posset, in sacra præsertim Eruditione. Clericis adscriptus, Congregationi laudatissimæ Sanctorum Ambrosii, & Caroli nomen dedit, variaque munera in religioso illo Cœtu magno cum animarum lucro exercuit. Hujus Ambrosianæ Ecclesiæ Archiepiscopis Littæ, & Vicecomiti acceptissimus usque adeo fuit, ut in eorum Aula assiduè versaretur. Parochialem Ecclesiam in hac ipsa Urbe Deiparæ dicatam, cuique cognomen est *la Passarella* Majorum jussu regendam suscepit, & optimè administravit annos fermè octo supra triginta. Ingenti sumptu Parochiales Ædes restauravit, & auxit Migravit è vita ætatis suæ Anno LXVI. Christi verò MDCXCVII., & in eadem Ecclesia tumulatus est, ubi obitus ejus Anniversaria die, quæ incidit in IX. Aprilis, solemni Sacrificio sibi requiem à Deo Opt. Max. postulandam instituit.

Elucubravit hos Codices :

I. Acta Episcoporum Mediolanensium. MS. justæ molis apud Suos.
II. Istoria dell' Italia, o sia dell' Insubria. MS. itidem justæ molis. Servatur apud Nicolaum Sormanum Ambrosiani Collegii Doctorem.
A Suis.

D V I I.

CASTILLIONÆUS JO. ANTONIUS.

DE Joanne Antonio Castillionæo cum laude loquuntur sæpius à me prolati Bartholomæus Curtius, atque Abbas Picinellus, uti Donati celeberrimi Physici Sæculo XV. florentis filio, necnon Bonaventuræ fratre, de quo jam egimus. Nostri verò eximiæ virtutes ad Regii Ducalisque non tantùm Protophysici munus attulerunt, sed ad Provinciam, quam Laumellinam vocant, necnon Alexandriæ Civitatem regendas adlectus fuit imperante Ludovico Mauro Mediolanensium Duce. Tantùm Franciscus I. Galliæ Rex ipsum in honore, atque existimatione habuit, ut in numerum amplissimorum Senatorum hujus Dominii, & ad Secretiora Consilia eum vocaverit; neque hic Principis gratia consedit, sed Joanni Medico suo perquam charo, Feudum Germiolæ in Burgundiæ Ducatu donavit, addito Comitis titulo, dignitateque. Dolendum interea est, quod nec Italia, nec ejus Patria de tanti Viri voluminibus, præter famam, gloriari possint, nam in sui Mœcenatis Aula Lutetiæ

C

Parisiorum è vita migravit Anno MDXXVIII., atque ibidem Scripta ipsius quamplurima remanserunt, quorum nec titulum quidem habemus. Scriptores verò omnes, qui de ipso memoriam faciunt, in Philosophicis, Mathematicis, Medicisque facultatibus Principem volunt. Nobis interim liceat hîc Elogium transcribere Donati Auctoris nostri parentis, quod in Templo S. Mariæ Pacis hujus Urbis legitur, ne istud quoque pereat.

HEVS VIATOR SVBSISTE PAVLVLVM
DONATVS CASTILLIONAEVS
CHRISTI ET HYPPOCRATIS DOGMA SEQVVTVS
QVI VIVENS ANNOS XXX. CVRANDIS LANGVORIBVS
BENE ET NAVITER OPERAM IMPENDIT
ANNO AETATIS LX. MIHI ET VRBI FATALI
LABORIS MORBO CORREPTVS INTERII
PIENTISS. LIBERORVM CVRA IN SPE RESVRRECTIONIS
HIC IACEO
HAEC VOLVI VALE
OBII XXVI. DECEMBRIS MCCCCXC.

Teste Moriggia scripsit :

I. Opera varia Medica, atque Erudita.
In libro VIII. Epigrammatum Lancini Curtii editionis Mediolanensis Anno 1521. extat Carmen ad Joannem Antonium Castillionæum pag. 115.
Videndi Matthæus Castillionæus de origine, & rebus gestis Gentis Castillionææ, supradictus Curtius de Scriptoribus Mediol. pag. 55. 273., & 275. Picinellus pag. 264., atque Cl. Sitonus in Chron. Col. Phys. MS.

D V I I I.

CASTILLIONÆUS JO. ANTONIUS alter.

ANtiquitatum omnium tam ad sacra, quàm ad profana Mediolanensis Urbis pertinentium diligentissimus conquisitor Joannes Antonius Castillionæus

D

Andreâ genitus in hoc litterarium Theatrum, dignis celebrandus præconiis, nunc proferetur. Is ad omnem eruditionem aptissimo præditus ingenio in optimis studiis integram fermè traduxit ætatem. Clericalem professus vitam, quæ hujusmodi Viros decent, semper sectatus est, doctrinam scilicet, probatosque mores. Utrumque Jus Cæsareum, & Pontificium, Sacrasque Paginas optimè noverat, quippe qui in geminis hisce facultatibus Laureâ honestari meruerit. Historiam, atque Poësim semper amavit, charissimus propterea eruditissimis Viris, qui suo vixerunt Sæculo, Benedicto Sociaco, Josepho Ripamontio, Felici Hosio, Hieronymo Bossio, aliisque à nobis loco suo commendatis. Vetustissimæ Abbatialis Basilicæ Sancti Vincentii in Prato, olim Cluniacensium Monachorum Sedis, quæ nunc in Commendam,

ut vocant, redacta adhuc Parochialis existit, pro animarum cura exercenda Vicarius perpetuus constitutus, plures id muneris annos laudabiliter exercuit. Scrutabatur interim Monasterii nunc diruti rudera, inter quæ, ut & in Templo ipso, non pauca reperit ad Romanam, & Christianam quoque primorum Sæculorum antiquitatem spectantia, marmora, sepulcra, nummos, & hujus generis alia, e quibus aliquot sequentium Operum adornavit. Doctissimum hunc Virum Anno MDCXXX. fæva pestis, quæ tunc fere omnem vexavit Italiam, majora molientem sustulit, cum prius membranas suas omnes, quas studiosè collegerat, adversaria, & quicquid scripserat, supremis tabulis Ambrosianæ Bibliothecæ legasset.

Sebastianus Martignonus hoc in laudem Auctoris nostri Epigramma cecinit, quod editum est inter cætera Eruditorum Carmina in Florilegio ipsius Castillionæi:

Historicis fœcunda domus, fœcunda Poëtis
Jam redit in priscum te duce læta decus.
Historicum tu quemque præis, tu quemque Poëtam,
Queis tua se quondam vexit ad astra domus.
Sic veterum monumenta legis, sic carmina condis,
Quisque tibi ut Vates cedat, & Historicus.

Plura sunt quæ partim edita circumferuntur, partim anecdota supersunt ejus ingenii monumenta, quæ nos hic Lectoribus indicamus:

I. Antichità della Chiesa di San Dionigi, ed Origine del nome di Cassano Giera d'Adda. *Mediol. Typis Archiepisc.* 1617 *in* 8.

II. Gli onori de gli antichi Disciplinanti. *Ibid. apud Bidellum*, 1622 *in* 8.

III. Gli onori del Sacro Tempio di Santa Cattarina al ponte de i Fabbri. *Ibid.* 1622. *in* 12.

IV. La Vita di San Gottardo Vescovo.

V. La Vita di San Tomaso Grasso Arcivescovo di Milano. *Ibid.* 1622. *in* 12.

VI. Mediolanensium Antiquitatum Florilegium, ex Urbis Parœciis collectarum, iconographicis ipsarum Tabulis, recentibus rerum memoriis, variis Ecclesiasticis Ritibus, auctarum, & illustratarum: Ad Carolum Caraffam Episcopum Aversanum Basilicæ Vincentianæ Abbatem. *Mediol apud Joannem Baptistam Bidellum*, 1625. *in* 4.

In hoc Opere agitur præcipue de ejusdem Basilicæ Antiquitatibus, & multa continentur ad Mediolanensem historiam cognoscendam aptissima. Ideo illud insulit Grævius in Tom III. part. I. Antiquitatum Italiæ.

VII. Carmina plura Latina præsertim in commendationem Sanctorum, quorum Corpora in ejusdem Templi Confessione quiescunt; extant in eodem Opere.

VIII. Gli onori Ecclesiastici di Milano di Gio: Antonio Castiglione J. C. Dottore di Sacra Teologia, e Vicario perpetuo della Badia di S. Vicenzo in Prato, ove, oltre le vere origini, le fondazioni, e le restaurazioni di tutte le Chiese, Monasterj, Spedali, ed altri Luoghi Sacri della Città, e suo contorno, si mostra al paragone Milano esser situato nel più fertile, ameno, e felice piano d'Italia, e si dichiarano l'altre sue principali prerogative. Si tratta ancora partitamente per li quartieri delle sei Porte di Parocchia in Parocchia, de' siti, e Luoghi vecchj de' Templi si de' Gentili, come de' Cristiani, notando le Iscrizioni antiche, che sono, ed erano per l'addietro, con gli Epitaffi de' moderni Sepolcri, ed Arme loro. Insieme si descrive minutamente il Duomo Chiesa Metropolitana, e Maggiore della Città, con le Reliquie, e Corpi de' Santi, che vi si trovano. MS. in Biblioth. Ambros pag. 532. Divisum est Opus in capita XVIII & in fine addita est Appendix pagg. 56. Cod. sign. D. num. 266 in fol in cujus fronte hæc leguntur: 1670. „ Libro longamente duellato, e finalmente ottenuto dal Bibliotecario Pietro Paolo Bosca, essendo questi stato donato dall' Autore alla Libreria Ambrosiana, come dal di lui Testamento l'Anno MDCXXX., essendo morto quell'anno di peste l'Autore.

IX. Chronicon Angleriæ. MS. in eadem Biblioth. memoratur à Picinello loco mox citando.

Hieronymi Bossii Ticinensis Syboleuticon ad præstantissimum Virum Jo. Antonium Castillionæum JC.

A Philosophum, & Theologum Mediolanensem, ut suum edat Florilegium Mediolanensium Antiquitatum. Est in libro, cui titulus: Affetti d'animo grato nel Dottoramento di Francesco Ambivero. *Novara*, 1620. *in* 4.

Inter Carmina Augustini Terzaghi plura extant in laudem Florilegii Auctoris nostri.

Ejusdem Terzaghi alia simul cum Felicis Hosii, Benedicti Sociaci, Petri Jacobi Arrigonii, Augustini Lampugnani, Vincentii Castillionæi, Hieronymi Pusterlæ, Joannis Baptistæ Sitoni, & Joannis Villæ Carminibus leguntur in Florilegio supralaudato in commendationem Operis, & Scriptoris.

Agunt de eo Hieronymus Borserius in Supplem. cap. 12. Petrus Paulus Bosca de orig. & statu Biblioth. Ambros. lib. *III.* & Picinellus in Athenæo pag. 264.

D I X.

B

CASTILLIONÆUS JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Castillionæum Jacobo genitum bina nobis commendant decora, militiæ, atque doctrinæ. Nam tametsi non bene conveniant cum Marte Musæ, in hoc tamen præstantissimo Viro ita junxerunt disparia studia, ut sago, togaque clarissimus evaserit. Jurisprudentiam inter alias litterarias dotes summâ diligentiâ coluit, atque Legisperitis Collegiatis Mediolanensibus adjunctus est anno post Virginis partum quadringentesimo septuagesimo quarto supra millesimum. Hunc in primis dilexit Galeatius Maria Sfortia, qui eum Diplomate dato Mediolani XV. Kal. Martii Anno MCDLXXXIII. Terdonæ, Alexandriæ, Placentiæ, atque Cremonæ, totiusque Circumpadanæ C Provinciæ cum imperio Moderatorem constituit. In eo munere sic armatis præfuit, ut tamen litterarum numquam oblivisci visus fuerit; quocirca utriusque Ducalis Consilii, Secreti videlicet, atque Justitiæ Senator adlectus & prudentissimis sententiis, & vulgatis scriptis maximam nomini suo gloriam conciliavit. Desideratus est Anno Redempti Orbis MID. Jacet in Templo Regio Sanctæ Mariæ Scalensis in sepulchro, cui vivens hæc jusserat inscribi:

D. IOHANNIS BAPTISTÆ CASTILLIONÆI
EX PRIMIS CASTRI CONSILIARIIS
PLACENTIÆ AC CREMONÆ
ET VLTRA PADVM GVBERNATORIS
D LVGANI COMIQVE CAPITANEI
MCCCCLXXXIII.

Eum apud Eruditos magni faciendum docent:

I. Consilia, seu Responsa. *Venetiis*, 1555. *in fol.* Ex Draudii Bibliotheca Classica pag. 680.

II. Consilium in materia simulationis contractus. Extat ad calcem Singularium Francisci Cremensis, alleg. à Ziletto in Indice pag. 58.

III. Consilium in materia possessoria, ut possessio defuncti continuetur in hæredem. Ext. ibid.

IV. Allegationes post Singulares Cremensis relatæ à Nevviz Sylva Nuptialis lib. V. num. 120. pag. 634.

De eo Siton. Art. 228.

D X.

E

CASTILLIONÆUS JO. BAPTISTA alter.

JOannem Stephanum Castillionæum Insubrum Senatus Patrem amplissimum, atque Luciam Calcham conjuges propriis quidem dotibus suspiciendos, majori tamen cumulavit laude Joannes Baptista ex eis genitus. A prima namque ætate sedulò educatus parentum spem non fefellit. Jurisprudentiæ studiis addictus fuit, & in utroque Jure lauream promeruit, conjunxit tamen severioribus litteris eruditionem etiam poëticam cum Latinam, tum Italicam, ut testantur Opera, quorum brevi mentio à nobis fiet. Inter JCC. Mediolanenses cooptatus Anno MDXXXVI. primarius in Lycæo Ticinensi Juris Interpres

pres eligi meruit, pluresque annos id summa cum laude præstitit. Publium Franciscum Spinulam Mediolanensem Vatem eximium, quem debitis encomiis, cum tempus advenerit, prosequemur, fovit, atque dilexit in primis; cæterosque ætatis suæ Eruditos Viros in contubernio habuit, solitus doctis eorum sermonibus lassum legalibus laboribus animum reficere, ut nunquam sine Musis esset. Invidit eum terris acerba mors; Anno enim post Redemptoris ortum MDLIX. Mediolani migravit è vita; illatusque est in paternum tumulum.

Ejus hæc scripta sunt:

I. Consilia. *Venetiis*, 1552. *in fol.* Ex Fontana Biblioth. Legal.
II. Allegationes variæ; *Mediolani impressa*.
III. Luoghi difficili del Petrarca, dichiarati da Giambattista Castiglione. *Venezia*, *per Gio. Antonio Niccolino*, 1532. *in* 8. Hujus libri meminit etiam Cl. Fontaninius in libro suo, cui titulus: Dell' Eloquenza Italiana: edit. III. pag. 524.
IV. Prata Adonidis. Poëma memoratum à Bonaventura Castillionæo loco citando.
V. Carmen, & Epitaphium in morte Mutii Sfortiæ. Est in libro, cui titulus: Hieronymi Montii Oratio in funere ejusdem Sfortiæ.
VI. Poëmata plura doctissima, & arguta servabantur MSS. apud Brandam Scriptoris filium, teste Picinello.
VII. Carmen de Spinulæ Paraphrasi in Psalmos legitur inter ejusdem Spinulæ Carmina.
VIII. Epigrammata III. ad eundem Spinulam, cum hujus responsionibus habentur in lib. III. sæpe laudati Spinulæ.
In ejus commendationem Carmen cecinit Augustinus Terzaghus, editumque est in hujus libro inscripto: Poësis.
Celebratur etiam à Moriggia Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 5. Bonaventura Castillionæo de Antiquis Gallorum Insubrum sedibus. Matthæo item Castillionæo de orig. & reb. gest. Castillionææ Gentis. Siton. art. 437. & Picinello in Athenæo pag. 276.

D X I.

CASTILLIONÆUS JO. FRANCISCUS.

Joannes Franciscus Castillionæus, Joannis filius, ac Marci frater; circa finem Sæculi XV. floruit non tantùm inter Excellentissimi Senatus Mediolanensis Secretarios integerrimos, quàm inter Vates optimos illius ætatis recensendus. Præter alia ipsius doctrinæ, quæ perierunt, specimina, reliquit versus pulcherrimos, qui leguntur in Italico libro, cujus titulus est: „ Sonetti degli Academici Trasformati di „ Milano. „ Mediolani apud M. Antonium de Burgo 1548. Hæc Collectio admirabilis sanè, ac prope divina nuncupatur Philippo Hispaniarum Principi. In sacello Majori Ecclesiæ S. Marci Mediolani hoc legitur Elogium, quo ipse fraterni amoris testimonium germano suo Marco ponendum curavit.

MARCO CASTILLIONÆO VIRO OPT.
ET INCOMPARAB. PROB.
ET VTRIVSQ. IVRIS PERITISS.
IO. FRANCISCVS ET IACOBVS FRATRES
PIETATIS ET MEMORIÆ GRATIA
AC SIBI ET SVIS POSVERE
DIE VI. IVNII MDVI.

Extant ipsius:

I. Carmina Italica XI. vulgò *Sonetti*, in supradicta Collectione.
II. Carmina alia Italica plura, quæ meminit se vidisse P. Mazzuchellus in suis Schedis.
III. Poëma Latinum in laudem S. Caroli Borromæi: Dialogus est satis longus inter Musam, & Poëtam. MS. in 4. n. 178. servatur in Collectione plurium Carminum tam Italicorum, quàm Latinorum in Codice Bibliothecæ Monachorum Cistercienfium Morimundi à me cum voluptate lecto.

Præter Schedas supradictas Mazzuchellianas, agunt de ipso Sitonus, & Co. Octavius Archintus in eorum Monumentis, in quorum ultimo legitur etiam hæc Inscriptio posita in Templo S. Thomæ in Terra-amara:

D. IO. FRANCISCVS CASTILLIONÆVS
SEPVLCRVM POSVIT ANNO MDXX.

Nescio tamen an ad ipsum Jo. Franciscum Castillioneum spectet, necne.

D X I I.

CASTILLIONÆUS JO. FRANCISCUS alter.

Joannes Franciscus Castillionæus Mediolani, ut Majores sui, nobili progenitus sanguine, traditam quasi per manus à parentibus pietatem, atque doctrinam cumulaturus ad Monachorum Ordinis Cisterciensis Institutum capessendum posthabitis sæculi illecebris convolavit. Voti compos effectus, & reliqua sacrorum studiorum curricula diligenter, laudabiliterque complevit, & Pontificias præsertim Leges, atque Theologiam adamavit. Insigni Monasterio Locediensi in Ducatu Montisferrati sito Insulatus Præsul aliquando præfuit. Abbatum Cisterciensium, qui ex Apostolicæ Sedis Privilegio Pontificalibus uti consueverunt, jura strenuè defendit, tunc præcipuè, cum in obsequium Cæsaris Montii S. R. E. Cardinalis, & hujus Urbis Archiepiscopi Vigilantissimi, cui Auctor hic noster amicitiâ junctus erat, sequens vulgavit Opus, quod unum tanti Viri nobis memoriam suppeditavit.

I. Utrum Abbates Cistercienses habentes usum Pontificalium possint benedicere, & consecrare Altaria non solum ad usum propriarum Ecclesiarum sibi subjectarum, verumetiam alienarum non sibi subjectarum. *Fol. justæ molis sine loco, anno, & Typographo*. Eruditissimam hanc Dissertationem nobis indicavit amicissimus Canonicus Jo. Andreas Iricus, apud quem servatur.
In calce adsunt subscriptiones variorum Theologorum, inter quos Aloysii Confalonerii, Basilii Ferrarii, & Pacifici Porri.
II. Allegationes plures in Jure Canonico. MSS. A Suis.

D X I I I.

CASTILLIONÆUS JO. HONORATUS.

Joannes Honoratus Castillionæus à Montcrutio (sic enim nuncupatur Castillionæorum Familia, ex qua Scriptor noster prodiit, ut à cæteris distinguatur ejusdem cognominis, ac sanguinis) Brandâ, & Annâ Pusterlâ parentibus genitus, cum post minorum scientiarum curricula totum se Philosophiæ, ac Medicæ facultati dedisset, in utraque Ticini lauream est consecutus. Paucos post annos, videlicet trigesimo tertio Sæculi mox elapsi, pridie Kal. Februarias, Nobilium Physicorum Mediolanensium Collegio adscribi meruit, in quo etiam Decani dignitatem obtinuit, atque inter XII. Viros Annonæ Præfectos aliquando connumeratus est. Regius deinde, Ducalisque Protophysicus in universo Mediolani Dominio majorum jussu constitutus, Opere infra laudando non modicam sibi laudem, ægrisque præsentissimum solamen comparavit. Palatini Comitis honorem toti Castillionææ Genti jam pridem à Sigismundo Augusto Anno MCCCCXVII. collatum, ab Hispaniarum Rege geminis Diplomatibus dat. die XIII. Maji Anno MDCXXXIII. & XIII. Febr. MDCLXII. confirmandum curavit. Brandam insignem Physicum jam à nobis commendatum genuit, qui Patris eruditos labores, ut diximus, auxit. Decessit autem Joannes Honoratus Anno MDCLXXIX. conditusque jacet in avito Sepulchro in Templo Sanctorum Stephani, ac Laurentii Oppidi Castillioni, ubi vivens ipse hoc Elogium statuerat.

D. O. M.

D. O. M.

QVOD OLIM NOB. CASTILLIONÆI
A MONTERVTIO
SIBI SVISQVE MONVMENTVM
EXTRVXERANT
HOC IO. HONORATVS PHYSIC. COLLEG.
EX XII. PROVIS. MEDIOL.
COMES ET EQVES CÆSAREVS
EX EODEM STIPITE PROGENITVS
MEMOR ETIAM IPSIS VITÆ SERVATORIBVS
MORTEM NON PARCERE
INSTAVRANDVM C.
ANNO SALVTIS MDCLIX.

Ex SC. atque Collegii Physicorum mandato librum compilavit, & edidit hoc titulo:

I. Prospectus Pharmaceuticus, sub quo Antidotarium Mediolanense spectandum proponitur. *Mediol. apud Jo. Baptistam Ferrarium*, 1668. *in fol.*

Commendant tantum Virum Sebastianus Badi Januensis in libro suo, de Cortice Peruviano; Curtius de Script. Medicis Mediol. pagg. 115. 190. & alibi; Siton. in Chron. MS. Collegii Physic. & Picinell. in Athenæo pag. 314.

D X I V.

CASTILLIONÆUS JOANNES JACOBUS.

Brandam inter Castillionææ Gentis eruditos Viros tertio superiùs à nobis loco laudatum, atque Dorotheam Cusanam clarissimam fœminam genitores habuit Joannes Jacobus, qui primogenitus inter fratres suos & dignitatibus, & doctrina omnes facilè superavit. Nam cum insatiabili quadam aviditate minora studia percurrisset, Leges tam Civiles, quàm Pontificias constanti diligentiâ didicit, donatus com-
A munibus votis in utroque Jure Laureâ, Collegio Jurisprudentum Mediolanensium aggregatus fuit Anno post Salvatoris natale octuagesimo nono supra millesimum quadringentesimum. Cum autem sacris se ministeriis, Ecclesiastico habitu assumpto, mancipasset, Monasterium Sancti Abundii in Urbe Novocomensi Abbas Fiduciarius constitutus gubernavit. Ab Innocentio Pontifice hujus nominis III. apud quem eruditio, moresque optimi eum commendabant, Canusinæ Ecclesiæ in Regno Neapolitano Episcopus datus fuit; & cum pastoralium virtutum omnium splendore emineret, à Julio II. majoris dignitatis honore dignus est habitus: idcirco ad Barensem in eodem Regno Metropolitanam Cathedram assumitur. Post Annos aliquot nimirum Salutis nostræ MCCCCXCV. à Lu-
B dovico Maria Sfortia Mediolanensium Duce inter Insubriæ Conscriptos Patres meruit recenseri, quod Jurisconsultorum ætatis suæ Princeps haberetur. Ejusdem Ducis absentis nomine cum Hieronymo Landriano, Antonio Trivultio, & Francisco Bernardino Vicomercato, Insubriam universam rexit. Legatus insuper ab ipso Sfortia ad Summos Principes, & ipsam Apostolicam Sedem non semel missus est. Idem munus pro Patria exercuit ad Imperatorem Maximilianum, quemadmodum & ad Julium II. ac Leonem X. pro Maximiliano Sfortia itidem Mediolanensium Duce. His Legationibus, aliisque præclarè gestis illustris, eloquentiæ quoque laude clarissimus supremam diem Romæ obivit Anno MDXIII. die XVI. Maji, bonis omnibus tanti Antistitis interitum colla-
C chrymantibus. Sepultus est in Templo Sanctæ Mariæ de Populo ad Flaminiam Portam, in eodem Tumulo, ubi postmodum conditus fuit Franciscus Abundius Castillionæus S. R. E. Cardinalis Amplissimus, cujus cum debita commendatione haud multo ante memoriam prosecuti sumus; quibus ut commune erat monumentum, ita quoque communem excitavit titulum Joseph Castillionæus in hæc verba, quæ loco Epitaphii proprii Joanni Jacobo positi, & temporis vetustate deleti subjecta sunt:

EXPECTO DONEC VENIAT IMMVTATIO MEA.

D. O. M.

FRANCISCO ABVNDIO CASTILLIONAEO
MEDIOLANENSI
HIERONYMI SENAT. MEDIOL. PRAESIDIS
FILIO
S. R. E. PRESB. CARDINALI
COELESTINI IV. PONT. MAX.
OCTAVIANI GOTHIFREDI BRANDÆ ET IOHANNIS
CARDD. GENTILI
PIO IV. PONT. MAX. VALDE CHARO
ATQVE AB EODEM OB FIDEM AC PIETATEM
QVAM EPISCOPVS BOBIENSIS
IN TRID. CONCILIO PRAESTITIT
IN AMPLISSIMVM COLLEGIVM COOPTATO
VIXIT ANN. XLV. OBIIT ANNO MDLXVIII.
VIII. KAL. DECEMBR.
IOSEPH CASTILLIONAEVS I. C. HAERES
PATRVELI
ET IOH. IACOBO ARCHIEPISCOPO BARENSI
PATRVO
COMMVNE MONVM. POS.

Plures

Plures ad Principes, atque Pontifices habuit Orationes & verborum, & sententiarum pondere luculentissimas, e quibus sequentem extare adhuc cognovimus.

I. Oratio ad Leonem X. Pontificem Max. MS. in Biblioth. Vaticana.
Inter Opuscula Hieronymi Moroni extant Epistolæ ad Jo. Jacobum Castillionæum Barii Archiepiscopum Romæ Legatum Tom. II. pagg. 50. 57. 61. 64. 68. 70. 72. 73. 75. 77. 81. 102. 105. 109. 111., ad eundem & Marinum Caracciolum Legatos pagg. 114. 117. 125. in Cod. MS. servato apud Comitem Donatum de Sylva.
In libro, cui titulus Carm. Illustr. Poët. Ital. Tom. I. pag. 252. extat Epigramma Hieronymi Angeriani Neapolitani ad Joannem Castillionæum.
Laudatur ab omnibus, qui de claris Viris Familiæ Castillionææ scripserunt, à Corio, Ughello Ital. Sac. in Canusinis, & Bariensibus. Siton. Art. 281. pag. 65. aliisque pluribus.

D X V.

CASTILLIONÆUS JOANNES STEPHANUS.

Joannes Stephanus Castillionæus Francisci Ducalis Consiliarii filius Anno MCCCCL. primam vidit diem. Illustri, acutoque dotatus ingenio scientiarum fermè omnium ornamenta conquisivit, cumque Leges præcipuè sectatus fuisset, Laureâ in utroque Jure insignitus, Anno MCCCCLXXXIV. Nobilium Jurisperitorum Collegio in Patria nomen dedit. Tum Decurionis honore percepto, à Joanne Galeatio Maria Sfortia tunc apud Insubres Principe in Consiliarium eligitur, cujus nomine Fridericum III. Augustum Anno MCCCCLXXXIX. Legatus adiit. Senatoriâ etiam Cathedrâ ab eodem Duce Galeatio honestatus fuit, atque à Ludovico Maria itidem Duce ob præclarè gestas ad Alphonsum Neapolitanum Regem, Resquepublicas Venetam, & Florentinam Legationes, Feudo Burgi Sancti Domnini donari meruit. Ludovico XII. Gallorum Rege Mediolanensi Ditione potito, nihil de pristinæ dignitatis honore Joannes Stephanus noster amisit, immo in Consiliarii, ac Senatoris munere perseverare jussus, Feudum Oppidi Mandelli, ex ipsius Regis liberalitate, cæteris Familiæ suæ ornamentis adjecit. His Magnus Trivultius, & Georgius Ambrosius Cardinalis ejusdem Regis in Insubria Vicarii alterum Seroni Feudum addidere. Fratrem habuit Brandam virum præstantissimum, cui defuncto, & in Templo Sanctæ Mariæ sepulto in fraterni amoris testimonium hanc posuit Inscriptionem à Seradero inter Italiæ monumenta relatam, quam hic repetere juvat ob epocam in fine appositam.

BRANDÆ CASTILLIONÆO FR. F.
CVI SINCERITAS IN CORDE
IN ORE VERITAS
IN OPERIBVS FIDES
SEMPER EXTITERE
IO. STEPHANVS CASTILLION.
DVCALIS SENATOR
CATHARINA MALASPINA
FRATRI ET GENERO MŒSTISS.
A. P. R. P. M.
VIRTVTEM HINC GRATAM POTERIS COGNOSCERE BRANDÆ,
MŒROR IN INSVBRIA PVBLICVS VRBE FVIT.

Siglas lineæ decimæ sic interpretantur Eruditi:
Anno Primo Reipublicæ Mediolani.

Patriæ quoque Legatus perrexit ad eundem Ludovicum XII. Anno MDXVIII. & è Galliis Mediolanum reversus mortalibus valedixit Anno sequenti III. Non. Januarias. Tumulo illatus est in Ecclesia Sancti Marci, ejusque memoriam hoc servat Elogium:

IOH. STEPHANO CASTILLIONÆO
I. C. COMITI ET SENATORI
AD REGES ET DVCES
ORATORI PROBATISSIMO
CAMILLO PROTHONOTARIO APOSTOLICO
ET ARCHIDIACONO PARMÆ
ET IOH. BAPTISTÆ DOCTORI EXIMIO
AC MARCO ANTONIO
B. M.
ALEXANDER I. V. DOCT. COMES ET EQVES
FILIVS ET FRATER
MONVMENTVM POSVIT
ANNO MDLXII.

Cum cæteris Clarissimis Viris, quorum nomina sparsim in hac nostra Collectione recensentur,

I. Statuta Mediolanensium compilavit, & auxit Anno MDII.
II. Orationes plures deperditas conscripsit.
Ejusdem encomium habes Lector in Oratione à Gualterio Corbetta habita in cooptatione in Collegium Joannis Baptistæ Auctoris nostri filii.
Laudatur etiam à Scriptoribus, qui de Castillionæis Viris eruditione, vel dignitatibus claris egerunt, & à Siton. art. 265. pag. 62. aliisque non paucis.

D X V I.

CASTILLIONÆUS JOSEPH ANTONIUS.

Joseph Antonius Castillionæus Brandæ Physici Collegiati, & Juliæ Serræ conjugum filius, frater autem Joannis Honorati, cujus, quemadmodum & Brandæ Patris, Elogia jam dedimus, ad omnia studia aptissimum nactus ingenium, accedente optimorum Præceptorum operâ, non vulgaris eruditionis messem magno undique studio collegit. Clericale in adolescentia suscepit Institutum, quod urbanitate, doctrina, bonisque moribus nobilitavit. Inter Canonicos vetustissimi Collegii Basilicæ Sancti Stephani Protomartyris, quondam cognomento ad Rotam, nunc in Brolio dictæ, recenseri promeruit. Tum in Academico Faticosorum Cœtu præclara dedit suæ eruditionis indicia. Alteri quoque Litteratorum Virorum, qui sub nomine *della Crusca* in Hetruria florent, Conventui adscriptus fuit; atque in Patria unus extitit è conditoribus Coloniæ Arcadicæ ibidem erectæ die II. Maji Anno MDCCIV. cui etiam secundus Vicecustos præfuit, appellatus Nigenus Sauridius. Francisci Petrarchæ stylum egregiè imitatus est, & eruditorum etiam in extraneis regionibus viventium amicitiam coluit. Unus quoque fuit ex doctissimis illis Viris, qui primùm in Ædibus Oldradis, postremò autem apud Comitem Carolum Archintum laudibus omnibus majorem de litterariis rebus tractaturi convenire solebant. Apoplexiæ morbo correptus florente adhuc ætate, cum nonum ageret ætatis lustrum, mortalitatem deposuit Februario mense Anno hujus Sæculi XX. laudatus à Compastoribus Italorum Carminum Corolla.

Scripta ab eo elucubrata sunt:

I. Carmina plura Italica. MSS. apud Marchionem Ursium, & Comitem Pertusatum Insubriis Senatus Principem.
II. Dissertationes duæ super Ritibus, & Ceremoniis Ecclesiasticis in Ædibus Archinteis habitæ. MSS. ibid.

Edidit verò:

III. Plura alia Carmina Italica. Extant in Collectione Lucensi, quæ prodiit Typis *Leonardi Venturini*. 1719. & in altera Gobbi Tom. IV. pag. 451.

IV. Dodici Conclusioni Cristiane, morali, legali, e cavalleresche sostenute contro i vani puntigli del volgo dalla comune dottrina delli Scrittori dell' onore. *Mediol.* 1715. *in* 4.

Hoc Opus conscripsit adversùs librum à Marchione Maffejo editum sub titulo: La Scienza Cavalleresca.

Non defuere tamen qui hujus Operis Auctorem existimarint Marchionem Joannem Josephum Ursium Bononiensem, cujus memoria apud Rempublicam Litterariam, & pluribus titulis apud me nunquam erit delenda.

V. Applausi Poetici per il Cardinale Giacomo Antonio Moriggia (de quo suo loco memores erimus) *Mediol apud Quintum*, 1699. *in* 4.

VI. Epigramma ejusdem Italicum vulgo Sonetto, &

VII. Epistola Italica ad JC. & Advocatum Joannem Sitonum de Scotia, de laudibus Familiæ Herbæ. Dat. XXIV. Aprilis MDCCXIV. Habentur ambo in Actis Archiep. Mediol à Valliano conscriptis pag. 455. & seqq. edit. Mediol. eodem anno, in 4.

VIII. Carmina duo Italica, vulgò Sonetti. Extant in libro cui titulus: „ Feste sollennizzate in Lucerna da „ S. E il Sig. Marchese Don Lorenzo Verzuso Be„ retti Landi Ambasciadore di S. M. Cattol. al Cor„ po Elvetico. *Lucerna*, 1704. *in fol.*

Laudatur à Crescimbenio in Commentariis de Italica Poësi Vol. III. lib VII. cap LXI. pag. 282 in Arcadia lib. I. prof. 6. pag. 22. & in Notit. Arcad. de funct. Tom. II. pag. 27. Vid. etiam Morerium in Lexico.

D X V I I.

CASTILLIONÆUS LANDULPHUS.

Landulphus nobilissimâ Castillionæâ Gente Mediolani genitus (quem Ughellus Arnulphi ex eadem Familia Mediolanensis Archiepiscopi fratrem fuisse scribit loco infra citando, sed perperam, ut in notis ad eundem asserit Galeardus, suspicatus fortasse reponendum *Gothifredi*, pro *Arnulphi*) primus è Mediolanensibus civibus, & hujus nominis Secundus ad Brixiensis Ecclesiæ Episcopatum lectus fuit Anno Reparationis humanæ MII. successitque Adalberto, qui superiore Anno defunctus fuerat. Caliginosis illis temporibus, quibus vexata tot Barbarorum incursionibus, totque bellorum tumultibus scientiarum fermè omnium jacturam lugebat Italia, quantum misera ferebat ætas, eruditione claruit; & Ecclesiasticam disciplinam promovendam curavit. Id apertè indicant Leges Saluberrimæ haud multo post memorandæ, quæ mirabiliores videri poterunt, si deploratos illo seculo Clericorum mores, & in præceps ruentem Christiani Populi dignitatem quis mente revolvat. Sancti Apollonii Episcopi, & Patroni Brixiensis Anno MXXV. Sacrum Corpus reperit, cumque illud artuatim surripi intelligeret, solemni pompa in Basilicam Cathedralem intulit. Laudabiliter igitur creditum sibi Gregem verbo, & exemplo Pastor optimus Annos XXV. pascere studuit. Idque notandum præcipuè ad emendationem Bessæ Nigrini, qui Episcopatum ejus ad Annos LIX. extendit, repugnantibus publicis tabulis, & Brixiensis Ecclesiæ monumentis, quæ Landulphum nostrum Annos tantum XXV. sedisse unanimi consensu testantur. Et verè cum XIV. die Octobris Anno MI. adhuc esset in vivis ejus Prædecessor Adalbertus, ut ex judicio cujusdam Ottonis Sacri Palatii Comitis, cui Papiæ interfuit, & cujus documentum protulit Clariss. Muratorius in Antiquitatibus Estensibus Tom. I. pag. 25. atque Anno MXXXI. Oldericus ejus Successor subscripserit privilegio Poponis Aquilejensis Patriarchæ in favorem Canonicorum ejusdem Ecclesiæ, nullo modo ad annos eos, quos Bessa scripsit, trahi potest Episcopatus Landulphi. Cum supremam obiisset diem, sepultus fuit in Templo Monasterii Sanctæ Euphemiæ extra muros Brixiæ à Landulpho I. ejusdem Sedis Antistite olim condito. Incidit hujus nostri Præsulis mors in Annum Salutis MXXVII. sedente in Apostolico Throno Joanne XIX. imperantibus in Occidente Conrado II. in Oriente verò Basilio, & Constantino.

Laudantur

I. Leges Saluberrimæ ab eo Anno Pontificatus sui XXI. latæ in favorem Canonicorum Cathedralis Brixiensis, Clerique Sanctorum Chrysanti, & Dariæ.

Multis celebratur encomiis à Capreolo lib. I. hist. Brixiensis; Bernardino Fayno in Cœlo Sanctæ Brixianæ Eccl pag. 31. Ughell. Tom. IV. in Brixianis num. LI. Bessa Negrino, & aliis.

D X V I I I.

CASTILLIONÆUS MARCELLUS.

Celeberrimus inter Jurisconsultos Sæculi XVI. in Urbe Mediolano clientum jura tutantes habitus est non immerito Marcellus Castillionæus Christophori, & Magdalenæ, qui ambo ex eadem Familia fuerunt, filius. Et in avitæ nobilitatis, & in eruditionis suæ gratiam recensitus est inter Jurisperitos Collegiatos in Patria Anno MDLXII. & non modico temporis spatio versatus in foro plurium causas strenuè defendit. Desideratus fuit Anno MDLXXXIV. ejusque funus hoc Epigrammate prosecutus est Bernardinus Baldinus.

In obitu Marcelli Castillionæi JC.

Sicut vixisti, Marcelle, perutilis Urbi:
Estque tuâ multis parta salute salus,
Sic obitu non parva tuo dispendia plebi
Fers; nec ullus adit sæva pericla cliens:
Sulpitii normas nosti, decretaque prisca,
Cæsaris & leges, Pontificumque libros.
Inter consultos juris, celebresque Patronos
Conspicuus: classis numen, honorque tuæ.
Non te surripuit tibi mors, sed civibus; immo
Te tibi restituit, Cœlicolûmque choris.

Plura scripsit quæ perierunt, præcipuè verò

I. Consilia; quorum meminit Alexander Rhaudensis in Oratione habita Anno MDLXXV. cum Joannes Baptista Castillionæus in Collegium JCC. cooptaretur; his verbis: *Dum ejus lego Consilia videre videor Responsa ipsius Marcelli Legislatoris &c.*

De eo Siton. pag. 127 art. 537. & Beretta in Schedis; ignotus verò Bessæ Negrino fuit.

D X I X.

CASTILLIONÆUS MATTHÆUS.

Matthæi Castillionæi Mediolanensis doctrinam produnt & Legum tam Civilium, quàm Sacrarum peritia, & Historiarum præsertim ad Gentem suam spectantium ad posteros transmissa monumenta. Jurisconsultus extitit non infimi nominis, atque non semel insignium Oppidorum, & Urbium Præturâ decoratus: æquitatis, prudentiæ, cæterarumque virtutum ad id munus pertinentium præclarum specimen dedit. Immenso labore omnia scrutatus est ad illustrandam Castillionæam Familiam apta, è quibus Opus concinnavit, quod nobis non parvo usui fuit in Eruditis hujus Cognominis commendandis. Vivebat adhuc mox lapsi sæculi initio; cætera illius acta frustra quæsivimus.

Edidit:

I. De Origine, rebus gestis, ac Privilegiis Gentis Castillionææ Commentaria. *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1595. & rursus *Venetiis, apud Jo. Baptistam Hugolinum*, 1596. *in* 4.

II. Com-

II. Compendio de parte della Nobiltà, ed Antichità della Famiglia Bimia. *Milano, per Marco Tullio Malatesta, 1612. in 4.*
Laudatur à Moriggia lib. III. Nobilit. Mediol. cap. 5. & Picinello in Athenæo pag. 417.

D X X.

CASTILLIONÆUS NICOLAUS.

CÆterorum suæ Gentis Eruditorum vestigia probè secutus fuit Nicolaus Castillionæus Othonis filius. Is in Jurisperitorum Collegii Mediolanensis numerum Anno MCCCCLXXXIX. relatus, Doctissimorum Virorum Andreæ Alciati, Galeatii Capellæ, Benedicti Jovii, Annibalis Cruceji, aliorumque tam in hac Urbe, quàm alibi sua tempestate viventium amicitiam coluit. Eum Virum Jurisconsultissimum, singulari morum, & eruditionis candore ornatum appellavit Bonaventura Castillionæus loco citando. Legum scientiis poëticam quoque facultatem conjunxisse asserunt non pauci, quorum infra nomina dabimus. Abiit è terris Anno MDXXXI.

Scripsisse Nicolaum ex ipsis didici:

I. Carmina aliquot.
II. Opera quædam legalia. Utraque edita, an anecdota, nemo indicat.
De ipso meminerunt Moriggia Nobil. Mediol. lib. III. cap. 5. Bonaventura Castill. de Gallorum Insub. ant. sed. pagg. 52. & 100. Bessa Negrinus elog. 65. Siton. pag. 68. art. 288. & Picinell. in Athenæo pag. 430.

D X X I.

CASTILLIONÆUS PETRUS.

ET Mediolanensem Urbem, in qua ortus fuerat, & Minorum Ordinem, cui nomen dederat, Sæculo XV. eruditionis suæ ornamentis illustravit Petrus ex clarissima Familia Castillionæa. Ejus doctrinæ fama nedum in Italia, sed in Lusitania quoque apud sui Instituti Alumnos, & cæteros etiam enituit. Nam in Conimbricensi Academia Sacræ Theologiæ Quæstiones publicè interpretatus est. Quo Anno terris valedixerit ignoramus.

Opera hæc anecdota ipsius invenimus:

I. Brevis Lectura in Libros Sententiarum scripta in Universitate Conimbricensi.
II. Quodlibeta pro cursu suo in eadem Universitate. Asservantur MSS. in Bibliotheca Conventus Sanctissimæ Annunciationis Varisii, teste VVadingo in Catal. Script. pag. 278.
Laudatur etiam à Fabritio in Biblioth. Script. Medii Ævi Tom. V. pag. 747.

D X X I I.

CASTILLIONÆUS PETRUS MARIA.

PEtrum Mariam Castillionæum ex Francisco Physico Collegiato, & Regii exercitus in Mediolanensi dominio Prothophysico, Anna Ripa conjux Anno MDXCIV. in hac Urbe peperit. Patris imitatus ingenium ad Medicas scientias totum se convertit, cumque in ea facultate Lauream adeptus esset, & frustra Physicorum Collegio aggregari petiisset, non tamen à doctis laboribus abstinuit; quinimò nondum completo quinto ætatis suæ lustro Volumen edidit, quod infra primo loco indicabimus. Catholici Regis Diplomate ob Patris merita, & doctrinæ suæ famam Prothophysici Copiarum suarum dignitatem obtinuit. Fratrem habuit Valerianum Monachum Ordinis Sancti Benedicti Virum Clarifs. quem loco suo debita cum laude celebrabimus. Ludovici Septalæ Medici consummatissimi æmulus fuit, & ejusdem asserta convellere conatus, in eum scribere non dubitavit. Plura haberent posteri hujus præstantissimi

A Viri volumina, nisi maligna correptus febre Anno ætatis suæ XXXV. Christi Salvatoris MDCXXIX. die XXVII. Octobris immaturo fato periisset.

Hunc erudita hæc Opera apud Physicos spectabilem efficiunt:

I. Responsio ad Ludovici Septalii judicium de Margatitis nuper allatis. *Mediol. apud Feriolum, 1618. in 4.*
II. Discorso sopra l'apparsa Cometa in Novembre nell' anno MDCXVIII. *Milano, per il Paganelli, in 4.*
Clarissimus Curtius, cum hoc Opus non vidisset, & in Præfatione sequentis legisset hæc verba: *Hoc meum tertium Opus juventutis meæ fœtum, ne dicam abortum* &c. suspicatus est secundam Petri Mariæ Lucubrationem periisse; tum postea censuit Tractatum à nobis num. V. recensendum pro secundo habendum. Sed annorum series pro nobis stat.

B III. Admiranda naturalia ad renum calculos curandos. *Ibid. apud Feriol. 1622. in 8.*
IV. De Sale, ejusque virtutibus. *Ibid. apud eundem, 1629. in 8.* Opus inscripsit Collegio Physicorum Mediolanensium, quod Auctori gratias reddendas decrevit die XXIX. Decembris ejusdem anni. Id præstiterunt Branda Burrus, & Thomas de Laude.
V. Trattato de' Rimedj, che possano trarsi dal Vino. Hunc scribebat eo tempore, quo Hieronymus Borserius Supplementum Moriggiæ elaborabat; & quamvis Clarifs. Curtius arbitretur hoc esse Auctoris nostri Opus secundum, tamen ab ejus Sententia recedendum putamus ob ea, quæ num. II. diximus.
De hoc Erudito Physico agit prædictus Curtius in lib. de Script. Medicis Mediol. pag. 171. & sequenti, atque Picinellus in Athenæo pag. 462.

C

D X X I I I.

CASTILLIONÆUS PHILIPPUS.

PHilippus Castillionæus Branda Senatore JC. Coll. & Dorothea Cusana nobilissimis parentibus genitus Anno MCCCCLXXVI. studia tam seria, quàm amœna ab ipsa penè infantia diligentissimè coluit. Nam & Poësim, & facultates Theologicas, & Leges tam Civiles, quàm Pontificias non sine ingenti labore percepit, atque Doctor in utroque Jure creatus Collegio Jurisprudentum Mediolanensium adscriptus fuit Anno MCCCCXCVIII. Uxore, quam duxerat, fato sublata, Ecclesiasticis ministeriis, Clericalem indutus vestem, totum se dedit. Idcircò tam

D moribus, quàm eruditione clarus à Maximiliano Sfortia Insubrum Duce Abbas Commendatarius insignis Monasterii Aquæ-frigidæ Anno MDXIII. eligi promeruit. Aliud quoque Cœnobium satis celebre Sancti Abundii Novocomensis eodem titulo administravit. Defuncto fratre illius Hieronymo Senatore, in ejus locum à Carolo V. Augusto suffectus est; tum Amplissimi ejus Ordinis, itemque Magistratus Ducalium Intratarum Princeps ab eodem Cæsare constituitur. Restituto paulo post in Mediolanensi Ducatu Francisco II. Sfortia, publicis curis Philippus valedixit, & studiorum otii gratiâ Comum se recepit, ubi magnificentissimas Ædes à fundamentis excitavit, quas nunc Moniales Sancti Abundii incolunt. In

E eo recessu pangendis Carminibus, in quibus ex tempore conscribendis perargutus erat, vacabat; beneficus interim in amicos, atque in pauperes liberalis. Sed Ducali Francisci mandato ad pristina munera revocatus, Mediolanum redire coactus fuit, in eadem Senatus Præsidis dignitate, ibique Anno ætatis suæ LXXX. Christi verò MDLVII. migravit è vita. Jacet in Templo Sanctæ Mariæ Pacis unà cum Branda Patre, amborumque memoriam Franciscus Abundius Cardinalis eadem Castillionæa gente ortus, quem jam commendavimus, excitavit ea Inscriptione posita, quam in supradicto Branda recitavimus.

Dabimus hìc Poëticum Elogium, quo Antonius Cerrutus Novariensis Vates non ignobilis Philippi nostri eruditionem laudavit; seque ejus tutelæ commendat.

Phi-

Philippe egregium genusque clarum
A magnis atavis satum & probatis,
Unus è Patribus Sacri Senatus,
Quo prudentior, æquiorque nullus,
Et quem Castalides amant Sorores,
Cerrutus decie sque, millie sque
Te salvere jubet, bene & valere,
Et longam minimè gravem senectam
A Diis sæpè tibi rogat benignis,
Probos quo valeas fovere, nondum
Languor tabificus reliquit illum,
Strato corripuit minusque ab ipso
Fractus languida membra, sed nec ire
Is rectis pedibus potest, bacillus
Ni subsit: tamen hunc superbus hostis,
Hostis barbarus, impiusque, truxque
Urget, sollicitat, gravat, ut addat
Morbo sollicitudines. Philippe
Illam barbariem efferam premas, ni
Ægrotum exanimabit, idque vellet
Ne pœnas veterum daret malorum.
Fulto præsidio tuo, Philippe,
Non mi barbaries nocebit ulla,
Nec fortes cunei hostium potentum.
Contundam valida manu sed illos,
Fortis justitiæ, probæque vitæ.
Quàm primùm potero meis ut ante
Non lassis pedibus venire scito
Ad te percelere volabo passu:
Sis nostri interea memor, Philippe.

Editum est Tom. III. pag. 384. Carminum Illust. Poëtarum Italorum, & in Bessa Negrino.

Quantum Philippus Poësi excelluerit indicant ab eo conscriptæ:

I. Satyræ; quas memorat adversùs quosdam sordidos, atque protervos elaboratas idem Bessa Negrinus loco citando.
II. In Ethicam, & Politicam Aristotelis MS. in Biblioth. Reginæ Sueciæ ex Montfauconio Bibliotheca Bibliothecar. MSS. Tom. II.
Benedictus Jovius binas ad eum eruditissimas scripsit Epistolas latino sermone, quarum una est IV. in Cod. MS. ejusdem Auctoris servato apud Comitem Paulum Jovium JC. & Decurionem Novocomensem; Altera verò item IV. est in altero Cod MS penès Comitem Antonium Josephum à Turre Rezzonici Patritium JC.C. & in eadem Urbe Regii Fisci Patronum, qui pro sua in me humanitate multa & ad hunc, & ad alios Eruditos Mediolanenses pertinentia communicavit.
Idem quoque Benedictus Jovius de Aventino Fonte, in ipsa Urbe ad Divi Abundii sito, verba faciens, Philippi nostri laudes Carmine elegantissimo cecinit.
Congruis eum prosequuti sunt laudibus supradictus Antonius Bessa Negrinus Elog. 66. & seq. Morig. Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 5. & in Hist. Mediol lib. III. cap. 12. Alba Consil. 640. Cavatius in Alleviament. Stat. Mediol. in princ. Tattus hist. Comens. Decad. III. lib. VII. pag. 487. & in Appendice pag. 163. Diamans Marinonus hist. Mediol. & Siton. pag. 78. art. 335.

D X X I V.

CASTILLIONÆUS POMPEJUS.

Pompejus Castillionæus Joannis Antonii, & Elisabethæ Arconatæ nobilium Mediolanensium conjugum filius circa finem Sæculi XV. natus (legibus enim Operam dabat in Archigymnasio Ticinensi Anno MID. ut citatis publicis Tabulis nobis significavit amicissimus JC. & Advocatus Sitonus) tam sedulò litteris vacavit, ut in eruditum Virum evaserit. Platinum Plattum Vatem non infimæ notæ in primis coluit, ab eo etiam Carminibus celebratus. Sancti quoque Antistitis Caroli Borromæi existimationem adeptus est, ut innuunt Epistolæ, quas inter se vicissim scribebant nedum Italico, sed Latino etiam sermone.

A Vivebat adhuc Anno MDLXXII. En Platini Epigramma, quod in ejus laudem legitur inter hujus Carmina lib. VII. pag. 109.

Ad Pompejum Castillionæum Mediolanens.

Ticini commune decus patriæque domusque
Pompei, & claro clarior ingenio.
Excidisse meo cum sydera lambet hydaspes
Corde potes, vetitum aut cum bibet ursa fretum.
Candescet Scythicis potius consperfa pruinis
Terra ferax; verso Sol oriere Polo.
Quid magis: æternos si ponere Curtius ignes
(sic)
B *Posset: orestæa perdite cuncta fide.*

Idem Platinus hanc Inscriptionem etiam refert pro Pompejo à se compositam; quo loco autem posita fuerit non innuit.

QVAM TABVLAM
IO. ANTONIVS CASTILLIONÆVS
DIVÆ VIRGINI MARIÆ DICARAT
ET FATO PONERE NON POTVIT
POMPEIVS FILIVS PIETATE DVCTVS
VLTRO PVLCHRIOREM
C PRO PATRE POSVIT.

Habemus hæc Auctoris nostri:

I. Epistolæ plures Latinæ ad Platinum Plattum, ut Sententiarum gravitate refertæ ab ipso Plato laudatæ scriptæ Mediolani Anno MCCCCXCVI., & MCCCCXCVII. cum Responsionibus. Extant inter hujus Epistolas, de quibus suo loco.
II. Epistolæ plures ad Sanctum Carolum, inter quas una latina cum ejusdem Sancti respons. Servantur in insigni Collect. Epist. S. Caroli in Biblioth. Ambr.
Ex Schedis Sitonianis. Bessa Negrinus duos Pompejos laudat, de nostro autem silet.

D X X V.

D

CASTILLIONÆUS ROMEUS.

Quandoquidem Viri doctissimi Eccard, & Quetifius in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Prædicatorum, & insuper, quod magis miramur, tam Matthæus Castillionæus, quam Bessa Negrinus, qui de Viris vel eruditione, vel dignitatibus claris Castillionæâ Gente progenitis ex professo scripserunt, nusquam verba faciunt de Romeo Castillionæo, illum expungendum duxeram ex hac Collectione, quamvis à Moriggia, & Picinello laudetur. Attamen id agere non ausus sum, ne Mediolanensium gloriam homo exterus aliqua ex parte minuerem, vel quidquam authoritatis postremis hisce Auctoribus detrahere viderer. Nihil tamen omnino E præter tempus, quo floruit, videlicet circa Annum Salutis MDXL. & Ordinis Prædicatorum Institutum, quod fuerat amplexus, scire licuit. Optandum interea foret, apud Suos meliori fortuna documenta ad tam illustrem Alumnum spectantia, reperiri potuisse.

Opera, quæ Romeum scripsisse ferunt, sunt:

I. De immortalitate Animæ.
II. De Fide, & Operibus.
De his fides fit penès Moriggiam lib. III. cap. V. Nobilit. Mediol. cujus verba exscripsit Picinellus in Athenæo pag. 483.

DXXVI.

CASTILLIONÆUS SABBAS.

ANno MCCCCXCIV. Patre Joanne ex clarissimo Castillionæorum sanguine ortus est Mediolani Sabbas, in quo generis Nobilitas, & Litterarum cultura certare quodammodo videbantur. Vix egressus infantiam optimis sub Magistris & Latinæ, & Græcæ eruditionis ornamenta sibi sedulò comparavit. Adultus inter Sacros Equites Sancti Joannis Hierosolymitani meruit cooptari, cùmque non contemnendos labores pro Ordine suo de Christiana Fide adeò benemerito pertulisset, duplici Commendâ donatus est Faventinâ, & Meldulensi. Facultatibus ex pingui hac dote perceptis uti consueverat non tantùm ad domesticam magnificentiam, quàm ad egenorum subsidium, quibus beneficâ manu prodesse consueverat. Nam in Urbe Faventia publicum, in quo pauperes adolescentes gratis erudirentur, Gymnasium aperuit, congruo censu constituto ad Præceptoribus mercedem persolvendam. Templum Commendæ suæ insignibus ornamentis decoravit, & Bibliothecam condidit ad Equitum Hierosolymitanorum, atque aliorum commodum. Inopum etiam puellarum miseratus plura legavit bona, è quibus eis quotannis in perpetuum dos ad matrimo-

A nium ineundum suppeditari posset. Quæ verò ex tam præclaris, piisque operibus superfuerant Ordini reliquit universa, illumque ex asse scripsit hæredem. Solitudinis amantissimus fuit, quam ut molestam minus efficeret, hortos amœnissimos Faventiæ sibi paravit, in quibus hæc publicè proposuit legenda:

Satis Dives, qui non indiget pane.
Satis potens, qui non cogitur servire.
Civiles curæ procul hinc abite.
Sabbas Castillionæus solitarius
Se ipso contentus.
Hos securos incolit hortulos
B *Pauper an Dives*
Si cordatus es cogita
Vale.

Ibi ergo pietati tantùm, & litteris vacans ad Annum usque ætatis suæ LX. qui fuit Redemptionis MDLIV. vixit, cumque supremam obiisset diem mense Martio sepultus est in Templo Ordinis in eadem Urbe Faventina, ejusque Tumulo hæc imminet Inscriptio:

D. O. M.
PVTREDINI ET CORRVPTIONI RESVRRECTIONIS VTINAM
IN MELIVS
SABBAS MEDIOL. EX GENT. CASTILL.
FRATER ET MILES HIEROSOLYMITANVS SOLITARIVS
PARVO CONTENTVS ET SOLITARIVS SIC IACEO ANGVSTE
QVALIS FVERIM NEC EGO SCIVI NEC TV QVÆRAS
QVISQVIS ES SI PIVS ES DEPRECARE DEVM PRO ME
HOSPES SOSPES ABI VALE ET VIVE MEMOR LETHI
VIVENS MORITVRO MIHI POSVI
MORTALIVM VITA ORTVS LABOR ET MORS
OBIIT ANNO SALVTIS DOMINI MDLIV. V. MARTII

Haud dissimile ab eodem Sabba compositum fuisse Elogium alterum Sepulchro suo inscribendum testantur Richebourcq in libro suo, cui tit. Ultima verba &c. Tom. II. pag. 276. & Auctor libri: Espion Turc. Tom. IV. Epist. II. fol. 15. quod hic recitandum duximus.

„ Sabbas (Ego) Mediolanensis, Castellanus (fortè Castillionæus) origine, Monachus & Eques Hierosolymitanus, cineribus meis beatam opto resurrectionem. Dum vixi inter mortales, paucis contentus fui: nunc vita functus, & solus in Tumulo meo jacens, paucioribus contentus sum. Non novi meipsum unquam: nec tibi consulo, ut ad me cognoscendum laborem adhibeas. Quisquis es, qui transis, si pius es, ora pro me, & transi. Vale: de morte cogita. Cum adhuc viverem, hoc mihi Epitaphium scripsi, certus debere me mori: Nativitas & vita mortalium, non sunt aliud, quam labor & mors.

Bartholomæum nepotem suum eidem Hierosolymitano Ordini adscriptum erudire cupiens, sequens Opus conscripsit:

I. Ricordi, overo Ammaestramenti di Monsignor Sabba Castiglione Cavalier Gerosolimitano, ne i quali con

C prudenti, e cristiani Discorsi si ragiona di tutte le materie onorate, che si ricercano ad un vero Gentiluomo. *Venezia, per Paolo Gerardo*, 1560. *in* 4. *ediz.* 2. *per Giovanni Bonadio, e Domenico F. e C. a Santa Sophia nelle Case de i Gussoni*, 1563. *in* 4. & rursus ibid. *apud Farrum*, 1584. *in* 8. *& apud Joannem Baptistam Ugolinum*, 1587. *in* 8.

In Epistola præfixa huic libro, ait Auctor: „ Essendo „ Io Lombardo, & scrivendo a Voi, qual parimente „ sete Lombardo, acciochè meglio fossi inteso, mi par„ ve dover scrivere in lingua Lombarda &c. alloquitur Bartholomæum nepotem supradictum.

II. Ammaestramenti Matrimoniali. Ex Picinello.

Agunt de ipso Ghilinus part. II. Theat. Moriggia lib. 3. cap. 5. Nobilit. Mediol. & lib. 1. cap. 59. Hist. Mediol. Matthæus Castill. aliique de Gente Castillionæa tractantes: Siton. pag. 161. art. 647. Fontanini dell' Eloqu. Ital. pag. mihi 639. atque Picinellus in Athenæo pag. 484.

D

DXXVII.

CASTILLIONÆUS SIGISMUNDUS.

NEscio an rectè ego primus Familiæ Castillionææ tot Virorum doctrinâ, & scriptis clarissimæ, Sigismundum hunc addam, silentibus omnibus, qui de hac Gente scripserunt hîc pluries indicatis; Ipsum verò omittendum esse censebam, nisi fortè fortuna mihi datum fuisset offendere in seriem

quamdam Virorum illustrium, quos enumerat floruisse Mediolani Sæculo XV. Antonius Cremona in Epistola sua ad Antonium Panormitam, quæ legitur in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ sign. M. num. 44. in fol. data Bononiæ Anno MCCCCLVIII. die Martis IV. Mensis Febr. & inter ipsos recitat *Sigismundum Castillionæum Historicum illustrem*, ideo satius duxi ipsi tribuere Chronicon, de quo loquitur famâ nunquam moriturus Panvinius, ut infra videbimus; decernant interim Eruditi si conjectura mea subsistat, an non, usque dum clariora in medium proferantur.

I. Castillionæi Sigismundi Chronicon MS. extabat in Bibliotheca Onuphrii Panvinii juxta Indicem MS. in Ambrosiana fol sign. E. num 5. à quo plura excerpsit de Gregorio XII suoque adventu, & Cardinalium suorum discordia Panvinius ipse.

DXXVIII.

CASTILLIONÆUS TITUS HIERONYMUS SEMPRONIUS.

Titum Hieronymum Sempronium Castillionæum Picinellus in Athenæo pag. 338. perperam cum Hieronymo item Castillionæo Senatus Mediolanensis Præside, quem debitis laudibus paulo ante celebravimus, confundit. Sed ab eo distinguendum esse nos monent, & nominis dissimilitudo, & quæ tradit Siton. in Monumentis Vicecomitum impressis pagg. 45. & 61. ex quo didicimus eum eloquentia præcipuè & Poësi claruisse. Floruit medio fermè Sæculo XVI.

Edita sunt ejus Opera:

I. De Amore Patriæ T. Sempronii Hieronymi Castillionæi Oratio, in qua variis rationibus probatur Patriam omnibus rebus humanis esse præferendam. In ea Clarissimi Viri, qui tum de aliis, tum de Republ. Mediolanensi optimè meriti sunt, non sine magnis laudibus recensentur. *Mediolani, apud Jo. Antonium Castillionæum*, 1548. *in* 4.

II. Carmina Varia ejusdem Auctoris in laudem Caroli V. Imperatoris, Gubernatoris, atque Præsidis, necnon Senatus Mediolanensis; extant in fine ejusdem Orationis.

Dicata est Oratio Præsidi Sacco, & in eodem libro legitur Epigramma Auctoris, in quo ipse, & Musa sic Senatum alloquitur:

A. *Musa, velim, referas hæc usque in sæcla Senatus,*
Qui fuerit vestro dignior ore cani.
M. *Ille est innumeris æquans virtutibus orbem,*
Qui Mediolani nunc regit imperium.
A. *Cur igitur meritum Cœlo non tollitis, ut quos*
Magna Urbs Romulidum, Cœcropidumque tulit?
M. *Non hominum laudes, non fama præmia quærit*
Una est ambitio, posse placere Deo.

Videndus Siton. cit. prætermissus autem fuit à Matthæo Castillionæo de Orig. Gentis suæ, & à Beffa Negrino.

DXXIX.

CASTILLIONÆUS VALERIANUS.

Valerianus ex Familia Castillionæa natus est Mediolani Anno MDXCIII. die III. Januarii, Patre Francisco Viro doctissimo, ac Prothophysico Exercituum Regis Catholici, Matre verò Anna Ripa, stirpe deducta à Conrado de Castilliono, qui Anno MCCLXXX. erat in vivis, ut novimus ex Genealogica Serie nobis à Cl. Sitono communicata, ingenuè admodum educatus, Ordinem Sancti Benedicti apud Sanctum Simplicianum in Patria professus Anno MDCX. die prima Novembris, divinis, humanisque litteris se penitus devovit, in eisque haud mediocriter profecit; nam elegans Orator, ingeniosus Poëta, excellens Politicus, insignis Historicus, profundus Philosophus, & eminens Theologus evasit; his enim titulis decoratur ab Auctore Libri: Le Glorie degli Incogniti, idest Virorum Illustrium Academiæ Venetæ Incognitorum (cui Valerianus adscriptus fuerat) impress. Venetiis Anno 1647. apud Valvasensem, pag. 221. Immo celebriores per Italiam Academiæ certatim ipsum in socium cooptarunt; eas inter Brixiensium Errantium Academia, in suæ Constitutionis exordio, litterariam palæstram omnium primum erudita Oratione decurrentem eum suspexit; ibique ab Angelo Grillo, de Litteris, ac Litteratis optimè semper merito, qui eum, quocum Bergomi aliquandiu vixerat, unicè diligebat, impulsus, plures panegyricas Orationes valde elegantes in laudem quorumdam Nobilium Venetorum, qui publico defungebantur officio, affluenti eloquentia recitavit. Ingentem itaque doctrinæ, ac prudentiæ famam apud Principes, & Viros doctos adeptus, à plerisque qua humanissimis Epistolis, qua Elogiis præclarissimis honestatus fuit; nam Urbanus VIII. Pontifex, sicut dignitate, sic etiam sapientia summus, Valerianum nobili encomio dignatus est. Innocentius verò X. Abbatem Titularem eum creavit, & Ludovicus XIII. Galliarum Rex opera Cardinalium Armandi Richelii, ac Theodori Trivultii, qui Valerianum in Galliam vocaverat, ubi ejusdem Cardinalis vitam scripsit, suum Historiographum eum elegit; quod etiam munus à Carolo Emmanuele Sabaudiæ Duce, notæ virtutis, ac acerrimi judicii Principe sibi demandatum tam sub ipso, & Victore Amadeo, quàm sub Christina Ducissa ad obitum usque egregiè adimplevit. Sed rogatus à Cardinali Burghesio, & à Petro Toletano Neapolis Prorege, ut Pauli V. Pontificatum, & bella à Rege Catholico in Italia gesta describeret, utramque provinciam justis de causis recusavit. In Monastica interim Historia concinnanda strenuè desudans, illam primarium suum Opus esse voluit; erat enim alterutra litteratura, Sæculari, scilicet, & Ecclesiastica instructissimus. Postremo Taurino, ubi plures annos in Cœnobio Eremitarum Sancti Augustini, optimi cùm Religiosi famâ vixerat, haud equidem mendaci, in Patriam reversus, non adeò multò post infirmitate correptus, terras relinquere coactus fuit septuagenarius. Cæterum Valerianum præter Savilianenses, ipsa etiam Taurinorum Augusta honoris ergo Civibus suis adscripsit; & Carolus Emmanuel Dux, qui Valeriano tria millia librarum argenti annuatim assignavit, in Diplomate ad eum dato, tali inter cætera encomio eum prosequitur: „ In espressione della molta stima, che facciamo di Soggetto, che ha coll' eccellenza del suo stile, e con la moltiplicità de' perfettissimi suoi componimenti pubblicati a gloria di questa Real Casa, occupati i primi luoghi tra gli Scrittori del nostro Secolo &c. Victorius Amadeus in suo Diplomate: „ l'Abbate Castiglione &c. colla felicità del suo ingegno tra gli Scrittori di questa età, e dal giudizio de' più intendenti, avendo riportate le prime lodi &c. Christina Ducissa Soror Ludovici XIII. Mater Caroli Emmanuelis in suo Diplomate: „ La certezza avuta della fama, ch' egli ottiene in Italia di primo Scrittore de' nostri tempi, oltre la notizia della sua bontà, integrità, ed esemplarità de' costumi in ogni tempo dimostrata, ed anche del suo nobile nascimento &c.

Joannes Bona Abbas, & Cardinalis ad Valerianum D. Benedicti Vitam scribentem, Epigramma dedit, quod est hujusmodi; & legitur in fronte primi Tomi Annalium Cassinensium.

Grandia dum referas Venerandi gesta Parentis,
Vincis & Ausonii verba diserta Senis;
Exprimis eloquio Benedictum, & moribus æquis,
Et tua Sermoni cedere vita negat.
Degener haud Patri sic es: tua Scripta legenti
Obvia perpetuæ norma Salutis eris.

In

In supramemorato Libro : Le Glorie degli Incogniti, visitur ejus effigies cum subjecto Disticho : A

Ut Populos quicumque regit sit Jupiter alter ,
Artibus incumbat Castillione tuis .

Plurima reliquit fœcundissimi ingenii monumenta , ex quibus per typos publicæ luci tradita sunt sequentia :

I. Celestino IV. Papa Castiglione , Milanese , Nipote di Papa Urbano III., Crivello , Milanese, conservato alla Famiglia , ed alla Patria: Apologia composita Anno MDCLXI. impressa Tomis duobus , sed locus , & annus impressionis à me hactenus ignoratur . Vidisse testatur Armellinus loco citando Anno MDCLXXXVII. Mediolani in Bibliotheca S. Simpliciani Autographum hujus Operis , & ferè omnes alias ejus lucubrationes , qua impressas, qua MSS. B

II. Clio; Poëma Italicum in laudem Federici Cardinalis Borromæi. *Mediolani , apud Marcum Tullium Paganellum*. 1616 in 4.

III. Panegyres , Illustrissimo , ac Reverendissimo D. S. R. E. Cardinali , D. Ludovico Ludovisio, Gregorii XV. Pontif. Opt. Max. ex Fratre Nepoti . *Ravennæ , ex Typographia Petri de Paulis , & Joannis Baptistæ Joannelli* , 1621. Excellentissimo Principi Paulo Jordano Ursino dicata . In Epistola ad Lectorem Auctor asserit , se à decimo sexto ætatis Anno typis concedere (quæcumque sint scripta) cœpisse .

IV. Panegirico agli Illustrissimi , ed Eccellentissimi Signori Don Gio Giorgio Aldobrandino Principe di Meldola , e D. Ippolita Ludovisia Sposi felicissimi . *In Ravenna, appresso Pietro de Paoli , e Gio. Battista Giovanelli*, 1621. in 4. C

V. La Rosa, Panegirico in congratulazione all'Illustrissimo, e Reverendissimo Signore , il Sig. Cardinale Alessandro Orsino Legato della Romagna . *Ibidem , apud eosdem, Anno pariter* 1621. in 4.

VI. Il Vino . Discorso agli Signori Academici Filarmonici di Verona. *Milano*, 1624. in 4. Opusculum dicatum D. Pio Mutio , cujus Considerationes in Tacitum laudat, & allegat pag 18.

VII. Elogium de Gestis heroicis Caroli Emmanuelis I Ducis Sabaudiæ. *Veronæ*, 1626.

VIII. Panegirico per la festeggiata natività del medesimo Duca . *Torino*, 1627.

IX. Relazione dell' origine del fiume Pò a compiacimento della medesima Altezza . *Cuneo*, 1627.

X. Statista Regnante , applicato al governo della medesima Altezza . *Cuneo , per gli Eredi Tarini* , 1628. in 8. Accresciuto in questa terza impressione di una lettera discorsiva a' Politici, & rursus *Taurini* , 1630. in 4 Hoc est Opus illud egregium veræ politiæ documentis undique refertum , quod tamen Fr. Angelicus Aprosius in libello , cui titulum dedit : La Visiera Alzata Hercatoste , sub nomine Jo. Petri Jacobi Villani Senensis , *Parmæ impressi. an.* 1689. *apud Hæred. del Vignà* , immo etiam in Pentecoste , seu in additione Hecatoste pag. 134. quæ est ultima, dicit ex relatione Andreæ Rossotti Cisterciens. Reform. (qui Auctor fuit Syllabi Scriptorum Pedemontii) omnia esse Axiomata ipsiusmet Caroli Emmanuelis . Sed utrumque egregiè falli ex eo liquet, quod ipse Valerianus jam senex, cum triginta septem annos Historiographum Sabaudicæ Domus, magna cum laude egisset, idem Opus *Statista Regnante* inter sua Opera recensuit in sequenti Opere. D E

XI. Elenchus omnium Operum , quæ pro illa Serenissima Domo vel impressa , vel MS. composuit. *Taurini , apud Bartholomæum Zappattam* , 1662. *in fol.* In præfatione ejusdem superioris Libri (Statista regnante) tertio Taurini impressi , ita de eo Valerianus loquitur : „ Il mio „ Statista Regnante , benchè mancante di dot„ trina, e povero di bellezza , ha turtavia pe„ netrate con lode le Corti Regie , le Cesaree, „ le Papali , e dalle politiche Academie ha ri„ portato l'onore di non mediocre applauso &c. „ questa è fortuna del Cielo &c. „ Neque verò Vir ingenuus in illa Aula, non solum ob eruditionem , & eloquentiam , verùm etiam ob morum candorem percelebris, ausus esset per typos id tam liquidè affirmare , si Opus illud sui ipsius partus non esset.

XII. Annotazioni al Regno d'Italia di Emmanuel Thesauro , impress. in eodem Regno Italiæ, *Taurini, apud Zappattam*, 1653. cum æneis figuris, & rursus *ibid.* 1669. *in fol.* iterumque *Venetiis* 1672. *apud Jac. Hertzium* , in 12. Has etiam Annotationes laudatus Aprosius loco paulò ante citato, & etiam supradicta pag. 103. ejusdem Rossotti testimonio, oretenus tamen habito , ut ipse asserit, Valeriano nostro abjudicat , & ejusdem Emmanuelis Thesauri fœtum esse autumat . Regnum verò Italiæ non Thesauri, ut apud omnes hactenus inconfesso fuit, sed Comitis Philippi Sanmartini de Aladio, idque non Rossotti tantùm, sed & Francisci Amadei Ormea Congregationis Oratorii Presbyteri in Orat. funebri ejusdem Comitis Sanmartini auctoritate, in quam Aprosii Sententiam pedibus it etiam Clariss. Eques Michaël Angelus Georgii Vicentinus in Vita Comitis Galearii Gualdi edita *Venetiis* , *apud Christophorum Zano* , 1728. inter Opuscula Scientifica , & Philologica Variorum Tom. I. pag. 348. , & etiam in suis Epistolis eruditis impress. *Patavii, apud Conzattum*, 1726. pag. 298. Epistola ad Nicolaum Coleti . Sed quidquid fit de Regno Italiæ (neque enim mea interest pro Thesauro Apologiam texere) id verè affirmare possum , ipsum Thesaurum, ut à Viro docto , ac fide dignissimo accepi , ingenuè fateri solitum , multa in illis Annotationibus à Valeriano dici , quæ nunquam sibi succurrerint , plurimam proinde lucem Valerianum suo Italiæ Regno attulisse : nec verò credibile est Thesaurum id unquam dissimulaturum fuisse, si neque ipse Auctor Libri , neque Valerianus Annotationum esset: Cæterum extra dubium est Aprosium in expungendis fictis Auctoribus , verisque vindicandis interdum toto Cœlo aberrare, ut sunt omnes homines errori obnoxii , ut allato etiam exemplo probat Armellinus loco citando, cujus verba fideliter hîc exscribimus.

XIII. Lettera Elogiale all'Altezza Reale di Carlo Emmanuele per la Pace di Susa. *Torino*, 1629.

XIV. Lettera Elogiale all' Altezza Reale di Vittorio Amadeo per la Pace di Cherasco. *Moncaglieri*, 1631.

XV. Il Principe Bambino per la nascita di Francesco Giacinto: Opera virtuosa ad istruzzione di un buon Principe felice fortunato dal Cielo. *In Torino, per Gio. Zappatta, e Domenico Gagliardi*, 1633.

XVI. Discorso della Caccia alla sudetta Altezza Reale . *Torino*, 1634.

XVII. Elogio funebre nella morte della medesima Altezza Reale. *Torino*, 1637.

XVIII. Lettere su l'Opere di Francesco Loredano Nobile Veneto. *Torino*, 1642. *presso Gio. Ambrogio Niella in* 12., *e di nuovo in Venezia*, 1643. *ad istanza dell' Academia* ; qui quidem Loredanus non dubitavit appellare Valerianum Principem Litteratorum sui Sæculi .

XIX. Lettere di ringraziamento, e di lode. *Torino, presso gli Eredi del Tarini*, 1642. in 12.

XX. Panegirico a Luigi XIII. Re di Francia ; sed deest locus, & annus impressionis.

XXI. Istoria delle rivoluzioni del Piemonte; stampata in più libri in fol. Sed pariter locus , & annus impressionis in prænarrato Elencho ejus Operum desideratur.

XXII. Lettera Panegirica a Madama Reale Duchessa di Savoja per la Pace di Piemonte . *Torino*, 1643.

XXIII. Altra alla medesima per l'ingresso festivo del Duca figlio in Torino. *Ibidem*, 1645.

XXIV. Parte dell' Istoria della Regenza di Madama Reale. *Torino, presso il Gianelli*, 1656. cujus pars multò amplior extat MS. duobus Tomis, Mediolani in Bibliotheca S. Simpliciani , ut infra dicetur .

XXV. Applausi Natalizj per la medesima ; cioè:

1. L'Eternità al Tempo .
2. La Primavera al Verno.
3. L'Egizzia Saggia .
4. La Fortuna .
5. L'Orologio .
6. Lo Specchio .
7. Giunone Lucina .
8. Il Tempo .
9. Il Genio .
10. Le Givocatrici .
11. L'Urania .
12. La Parca .
13. Discorso intorno al nascere .
14. Il Pò festoso a i Genetliaci .

15. L'Ue-

15. L'Uomo Armato. A
16. Cartello per la Giostra; omnia hæc in unum librum collecta. *Taurini, apud Hæredes Caroli Gianelli*, 1662.

XXVI. Pompe Funebri di Madama Reale Cristina di Francia &c. Orazione, sed ubi, non exprimitur. Incipit: Quanto è breve il trapasso dalla Vita alla Morte &c.

XXVII. Le Pompe Torinesi nel ricevimento di Carlo Emanuele II. ritornato da Savoja a Torino. *Ibid.* 1645.

XXVIII. Li Reali Imenei nelle Feste nuzziali per la Principessa Sorella Duchessa Elettrice di Baviera. *Torino, presso Alessandro Federici*, 1651.

XXIX. Ricevimenti fatti alla Reina Sueca. *Torino*, 1656.

XXX. Lettera Panegirica all'Altezza Reale di Carlo Emanuele II. per Trino ricuperato. *Torino*, 1659.

XXXI. Feste per la nascita del Delfino di Francia. *Torino*, 1661. B

XXXII. Alla Maestà del Re Cristianissimo Luigi XIII. per la Pace generale dell'Anno MDCLIX. *Milano, per Gio. Pietro Cardi, in fol.*

XXXIII. Alla Maestà del Re Cattolico Filippo IV. per le Nozze dell'Infanta Donna Maria Teresa, celebrate l'Anno MDCLXI. *Milano, presso Gio Pietro Cardi*.

XXXIV. Feste per lo Natale dell'Infanta Reale di Spagna. *Torino, per il Gianelli*, 1661. in 4.

XXXV. Applauso natalizio all'Altezza Reale. *Torino*, 1662.

XXXVI. Orazione fatta alla Città di Savigliano, quando fu creato Cittadino della medesima l'Anno MDCXXVII. *Cuneo, presso Cristoforo Strabella, in 4.*

XXXVII. Sacre Pompe Saviglianesi nella traslazione de' Santi Martiri Benedetto, Giusto, e Taddea Vergine. *Ibid. in 4.*

XXXVIII. Scritture giustificative dell'Abbate Castiglione, impressæ quidem, sed locus impressionis in prænarrato Elencho deest. C

Quæ sequuntur edita ignoravit Armellinus.

XXXIX. Epigrammata Latina, atque Italica, vulgo Sonetti, in Collectione Variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Meltii. *Papiæ*, 1597. *in 4.*

XL. Carmina Italica: in libro, cui titulus: Poesie Italiane, e Latine di diversi nella partenza di Zaccaria Sagredo Podestà di Verona. *Ibid* 1618. *in 4.*

XLI. L'Accoglienze del Cielo. Carmina Italica, edita sub Academico nomine, quo inter Animosos nuncupabatur *il Brillante*. *Pavia, per Pietro Paolo Bartoli*, 1618. ex Arisio loco infra citando.

XLII. Alia Carmina tam Italica, quàm Latina; extant inter Poëmata varia pro Laurea Patris Marchesii à Hieronymo Villa collecta, de quibus alibi. D

Nunc MSS. Opera recensebimus ex eodem Armellino.

XLIII. Annali Casinensi Tomi II. in fol., in quorum primo agit de Vita S Benedicti amplissimè, & eruditissimè, allatis ad singula loca infinitis propemodum historicis monumentis, & omnigenis eruditionibus ad rem pertinentibus, itaut quidquid vel obiter, vel ex professo reliqui Auctores tum antiqui, tum recentiores, ad sua usque tempora de eodem Monachorum Patriarcha scripsere, in hoc Valeriani Opere pulcherrimè congestum reperiatur. Stylus admodum elegans est, elocutio perspicua, & blanda methodus optimè ordinata, Baronianam methodum referens. Titulus hujus primi Tomi jam impressus (licèt Opus ineditum adhuc remaneat) talis est: „ Vita del Sommo Pa- E
„ triarca de' Monaci Occidentali Benedetto Ani-
„ cio di Norcia scritta, e distinta per Anni 73.,
„ Opera mista di antica erudizione, di Riti Mo-
„ nastici, di Comentarj su la Regola, di curiosi
„ Quesiti, di Elogj Sagri, utile, dilettevole &c.
„ composta l'Anno MDCXXX. Præmittit Apparatum de Gloria Ordinis Monastici perquam eruditum; ad calcem addit quasi epitomem primi Tomi, compendiariam Vitam ejusdem S Benedicti Latina lingua, & Supplementum istius primi Tomi Italica lingua.

Secundo Tomo agit de rebus Monasticis usque ad Annum Domini MDCLXXX. Differit postea de Monasteriis Casinensis Congregationis, aliisque de rebus ad Monachos Benedictinos Casinenses, & Justinianos attinentibus. Sed hunc secundum Tomum minimè absolvit.

Pro Sabaudica autem domo, præter impressas, quas nuper memoravimus, has etiam MSS. lucubrationes composuit.

XLIV. Istoria della Vita del Duca Carlo Emanuele I. Tom. II.

XLV. Istoria della Vita del Duca Vittorio Amadeo Tom. I. in 4.

XLVI. Istoria della Regenza di Madama Reale Duchessa Cristina di Francia Tomi II.

XLVII. Istoria della Vita della medesima.

XLVIII. Ritorno trionfale della medesima dalla Savoja a Torino del MDCXLII.

XLIX. Ingresso trionfale della medesima in Cuneo del MDCXLV.

L. La Lega sollennizzata in Torino del MDCLI. con li Signori Cantoni Svizzeri.

LI. Relazione del viaggio della Principessa Sorella Duchessa Elettrice di Baviera, a Baviera.

LII. Relazione della Guerra fatta da Sua Altezza Reale agli Eretici Ribelli Valdesi nell'Anno MDCLV.

LIII. Per la riconsegnata Cittadella di Torino all'Altezza Reale nel MDCLVII.

LIV. Ingresso della medesima in Vercelli restituito per la Pace del MDCLIX.

LV. Viaggio della medesima all'Alpe altissima di Roccamelone nel sudetto anno.

LVI. Ricevimento fatto dal Re di Francia alla medesima, ed a Madama Reale in Lione.

LVII. Feste Nozziali per la Principessa Sorella Duchessa di Parma nel MDCLX.

LVIII. Descrizione del Palagio Reale di Torino, ed altra della Venaria Reale.

LIX. Apologia per la Real Casa di Savoja contro il Mercurio dell'Abbate Siti.

LX. Relazione della Rinunzia fatta del Cappello a Papa Urbano VIII. dal Serenissimo Principe Maurizio per mano del Conte Righino Roero.

LXI. Lettera Panegirica a Guido Reni Pittor famoso per li Ritratti delle due Reine Sorelle Cristina, ed Enrichetta.

Præter hæc omnia alia insuper extant in eadem Bibliotheca S. Simpliciani pariter MSS.

LXII. La Pratica del Mondo: Opera Morale, Politica, ed Economica, cavata, e discorsa su le favole di Esopo Frigio. MS. in fol. Præfatio incipit: Saprai, che anche la natura, non che l'arte &c. Opus incipit: Costoro arsi per avventura dal calore del Meriggio estivo &c.

LXIII. Carmina, Elogia, Epitaphia &c. lib. in fol. Italicè.

LXIV. Elogia XXII. composita Anno MDCXLI. aliaverò Latinè MS. in 4. incipit: Divis Martyribus &c.

LXV. Breves Notæ ad Comicorum libros „ Apollonii, „ & Commentariorum Eutocii Ascalonitæ. Latinè in fol.

LXVI. Delle virtù de' Principi, In fol. Opusculum compositum Anno MDCXXXVII. quinque mensium spatio.

LXVII. Istoria de' Castiglioni in fol.

LXVIII. Scritture per la Casa Castiglioni, ed interessi dell'Abbate D. Valeriano, in fol.

LXIX. In supra allegato libro: Le Glorie degli Incogniti, dicitur Valerianus paravisse imprimendas Historias suorum temporum; has tamen Armellinus ait se non vidisse Mediolani in prænarrato Elencho suorum Operum existente in Bibliotheca Sancti Simpliciani. Extant in supralaudata Bibliotheca varii libri MSS. in fol. Epistolarum, quas ad Valerianum scripserunt Episcopi, Prælati, Principes, Nobiles, Viri docti, ac celeberrimi, Abbates, aliique, ex quibus Epistolis licèt arguere, quanta eum veneratione, & extimatione omnes prosequerentur.

Habemus ejus Elogium ab Aloysio Juglaris Societ. Jesu ad sui sæculi genium conscriptum in II. Part. Elog. edita Genuæ Anno MDCLIII. pag. 220.

Dederunt ad eum Epistolas plures Franciscus Lauredanus; itemque Julius Cardinalis Mazarinus in Vol. MS. epist. ejusdem Romæ olim asservato apud Cl. Mandosium.

De eo magna cum laude agunt Borserius in Supplemento cap. 12. Angelicus Aprof. in Grillaja pag. 483., ubi ei nuncupat Gryllum 43. Benedictus Sanbenedictus in Annal Capuccin. in Italicum Sermonem traductis Tom. II. par. II. pag. 741. Franciscus Lauredanus in Libris Epistolarum prim. part pag. 51., & 107. & par. II. pag. 41. Placid. Pucinell in Chronicon Glassiatens. pag. 259. Marchio Julius à Puteo de Gestis Comitissæ Mathildis, & de ejusdem Genealogia pluribus, in locis, in quibus eum allegat, præsertim narratione. Bernard Pez Monachus Melicensis Epistola X. Apologetica pag. 247., & seq. Felix Eggs, Idea Ord. Hierar-

rarchico-Benedictini lib II. par. III. Differt. VIII. pag. 575. Arifius Crem. Litter. Tom. II. pag. 263. & Picinellus in Athenæo pag. 508.

D X X X.

CASTILLIONÆUS VINCENTIUS.

INter primos Gloffatores celeberrimi Decreti Gratiani Monachi, qui non infimum fuit Patriæ meæ decus, & ornamentum, enumeratur Vincentius Caftillionæus Mediolanenfis claro natus fanguine; quem Oldradus de Ponte JC. Laudenfis in Confil. LXIX. in fine perperam Hifpanum fuiffe affirmat. Hunc tanta commendabat eruditionis laus, ut Summus Canonifta appellari meruerit ab Abbate Panormitano in Cap. *Si quis contra*, num. 13. *de Foro compet.* Multos in facris legibus difcipulos erudivit Vincentius nofter, atque inter eos Bernardum Bottonum. Sed quamvis totus effet Auctor doctiffimus in Pontificio Jure enucleando, non tamen eloquentiæ ftudia neglexit, ut ex infra dicendis facilè apparebit. Claruit circa medium Sæculi XV. fi Oldradi, & Abbatis coævus fuit.

Scripfit:

I. In Gratiani Decretum Commentaria.
II. In Salluftium Commentaria. *Bafileæ, apud Henricum Petri, in fol.*
Laudatur à Vincentio Placcio in Theatro Anonymorum, & Pfeudonymorum Tom. I. pag. 215. num. 937. ad litt. C. ubi citatur Gerh. Von Maftricht. JC. Hift. Jur Eccl. & Pont. pag. 362. & 363.
De ipfo neque verbum facit Beffa Negrinus.

D X X X I.

CASTILLIONÆUS ZACHARIAS.

ALphonfi Caftillionæi Patriæ Decurionis, & Equitum Cataphractorum in Mediolanenfi Ducatu Commiffarii Generalis, atque Catharinæ Vicecomitis nobilium conjugum filius fuit Zacharias, qui avitam nobilitatem Evangelicæ Paupertati pofthabuit, atque Ordini Sancti Francifci inter Capuccinos fe dicavit. Optimo Vir ingenio facras Litteras, & implicitas Theologicas Quæftiones magnâ diligentiâ percepit, ftudiifque peractis ad Divinum Verbum populis è fuggeftu tradendum admotus fuit. Plures eloquio fuo, in quo zelus fingularis enituit, ad meliorem frugem revocavit, & fui Inftituti non pauca rexit Cœnobia, inter quæ Mediolanenfe Sancti Victoris non procul à Bafilica Portiana extrà Vercellenfem Portam. Multorum etiam annorum fpatio Deffinitoris Officium geffit, verboque, & exemplo fuis, exterifque plurimùm profuit.

Memorantur hæ tanti Viri lucubrationes

I. Il Giovine Cappuccino brevemente iftrutto, con alcuni ammaeftramenti utiliffimi, ed importantiffimi avvifi, per bene fpogliarfi dell'uomo vecchio, e perfettamente veftirfi del nuovo. *Milano, per Lodovico Monza*. 1646. *in* 4.
II. L'Ammonitore Fedele: Opera piena di fpirituali, e pretiofi ricordi. *Ivi, per lo fteffo*, 1647. *in* 8.
III. Quaranta due Sermoni fopra i Treni di Geremia per l'Orazione delle Quarant'Ore. *Milano*, 1653. *in* 4.
Commendatur à VVadingo inter Scipt. Ord. Min. Dionyfio Genuenfi in Biblioth Script. Capucc. Edit. II. pag. 322. & à Picinello in Athenæo pag. 517.

D X X X I I.

CASTOLDUS JOANNES JACOBUS.

MIror fanè, quod Paulus Moriggia, necnon Abbas Picinellus, qui de tot Viris doctis Mediolanenfibus egerunt, etfi parùm, aut nihil in re litteraria ad ipfos pertinens proferendum haberent, de Caftoldo autem noftro, de Patria, atque de Ecclefia Mediolanenfi optimè merito, & initio Sæculi proximè elapfi florente, ne verbum quidem fecerint. Eorum verò fecundus de altero Joanne Jacobo Caftoldo locutus eft in fuo Athenæo pag. 302. forfan ipfius ætatis Auctoris noftri, fed cùm in Mufica excellens fuerit, ficuti ex longa ferie ab ipfo Picinello relata, librorum illius artis, non fcientiæ, editorum facilè videre eft, ipfum cum aliis, qui de Mufica tantùm practicè non theoricè tractarunt, juxta meum inftitutum, rationibus in Præfatione generali jam prolatis, expungendum duxi, etiamfi Librum Muficalem Antuerpiæ magnificenter impreffum Anno MDCX. illius Caftoldi præ manibus habuerim. Veniam igitur mihi dent Muficæ Profeffores, qui famam nominis fui plus Sæculi genio, quam regulis ipfius artis, quandoquidem debent. Sed ad noftrum alterum Caftoldum redeamus, cujus malis avibus undique quæfivi Parentes, ætatem, profeffionem; & in tenebris etiam ipfe lateret, nifi Clariffimus Saxius rerum bonarum optimus fcrutator mihi obtuliffet Opus jam prælo paratum, quod in Bibliotheca Ambrofiana vifitur titulo infrafcripto duobus voluminibus in fol., quorum primus Epiftolam habet Auctoris nuncupatoriam ad Philippum III. Hifpaniarum Regem datam die VIII. Menfis Maji Anno MDCVIII. In eadem Caftoldus nofter afferit, fe ad fcribendum impulfum fuiffe, cognito defiderio tanti Regis Patri Seraphino Mediolanenfi ex Ordine Capuccinorum in Viridario Efcurialis non femel familiariter expreffo. Duplici autem titulo Mediolanum obftrictum eft Caftoldo, nempe pro tam infigni Reliquiarum Sacrarum thefauro in Patriam delato, necnon pro ingenti labore in defcriptionibus earumdem Translationum, aliifque rebus fcitu digniffimis, quæ in hoc Opere continentur. Plures tabulæ æneæ inferendæ erant in eodem Codice, ut videre eft in nonnullis, quæ jam egregiè delineatæ ibi cernuntur, pluribufque aliis fuo loco vocatis, quæ defiderantur. Tanta eft varietas rerum, quæ ad rem facram, præcipuè Mediolanenfem, fpectant, quas continet Tomus fecundus, ut doctiffimus fupralaudatus Saxius optimum duxerit earum feriem in Indicem transfcribere, quo labore libenter fruetur, ni fallor, benevolus Lector, in hac mea Bibliotheca, fublata autem longa nimis ferie nominum Sanctorum, de quibus leguntur Acta, ne ad inftar Litaniarum hîc tœdium forfan excitarem.

Opus igitur ita eft infcriptum:

I. Il Sacro Teforo: Acquifto delle Sante Reliquie di Roma, e di Colonia Agrippina, conceffe dalla Santità di Papa Clemente VIII. alla Città di Milano, e fua Diocefi, ad iftanza, e per opera di Gio. Jacomo Caftoldo fuo Cittadino, con la defcrizione delle Grotte, e Cimiterj Romani: qualità, quantità, vita, e morte d'alcuni di effi Santi, ed alquanti Sermoni fopra il loro Martirio, con la generale Traslazione di effi Santi fatta l'Anno MDCIX. dall'Illuftrifs. e Reverendifs. Sig. Cardinale Federico Borromeo Arcivefcovo, e Reverendiffimi Vefcovi nel Concilio fettimo Provinciale, raccolto, e defcritto da Girolamo Bennardini da Orvieto ec. Alla Maeftà del Cattolico e Potentiffimo Filippo III. Re di Spagna ec. ec. e Duca di Milano ec. ec. Parte prima.

Pars II.

II. Defcrizione dell'Apparato, Proceffione ec. fatta nella Traslazione delle Reliquie.
In S. Marcellino l'anno 1609 2. Luglio.
In S. Barbara delle Cappuccine 1610. 5. Decembre.
In S. Dalmazio 1610. 5. Agofto.
Origine, e Progreffo della Dottrina Criftiana.
Relazione dell'antica, e miracolofa divozione della Madonna avanti il Caftello, e Traslazione delle Reliquie 1610.
In S. Maria di S. Celfo 1609. Origine di quefta Madonna.
In S. Maria Ara-Cœli de' PP. Fate bene fratelli 1615. 24. Agofto.
Nella Terra di Novate 1609. 13. Giugno.
Ragionamento fatto quivi in tal'occafione.
Nel Monaftero di San Gallo ne' Svizzeri 1611. 1. Luglio.

Nella Terra di Lisone 1611. 24. Maggio.
Ragionamento fatto quivi in tal'occasione.
Nella Terra di Seregno Pieve di Desio.
Nel Monastero di Cremela 1609. 30. Agosto.
Ragionamento fatto quivi in tal'occasione.
Nel Borgo di Vimercato.
In Carono, e suo Ragionamento.
In Settala 1609. 28. Giugno.
In Mariano 1609. 14. Agosto, e Predica.
In Monza in S. Maria delle Grazie.
In Masnago.
In Albogasio in Valsolda 1612. 12. Febraro.
In Vigevano 1610. 28. Agosto, e sua Predica.
In Belgiojoso Diocesi di Pavia 1610.
Nella Madonna di Rhò 1609. 25. Luglio, e sua Origine.
In Vigentino 1609.
In S. Tommaso in Terra-Amara di Milano 1614. 13. Luglio.
Ragionamento del P. Fedele Gesuita fatto in tal'occasione.
Altro nella stessa Chiesa.

Vite di alcuni di questi Santi, di cui sono le Reliquie, come siegue:

Vita di S. Marcella Vedova.
di S. Lucio PP. e Mart.
di S. Dimas buon Ladro.
di S. Quirino M. ec. aliorumque numero XXX.

Nomi de' Santi, le Reliquie de' quali si sono estratte da Roma, e da Colonia per opera di Gio. Jacomo Castoldo, e fattone processionalmente solenne Traslazione.
Chiese della Città di Milano, che partecipano del Sacro Tesoro, col numero de' Reliquiarj, e delle consegne loro, come n'appare per publici Instromenti rogati da Bartolomeo Fiorino Notaro Archiepiscopale di Milano.
Chiese Forensi, che partecipano del Sacro Tesoro, col numero de' Reliquiarj, e delle consegne loro, come ne appare per publici Instromenti rogati da Bartolomeo Fiorino Notaro Archiepiscopale di Milano, come sopra.
Distribuzione, e consegne fatte fuori della Diocesi delle Sante Reliquie.
Ambo Volumina habent suum Indicem generalem Rerum, Verborumque, & sunt pagg. supra 1000.

DXXXIII.

De CASTRO SEPRIO PHILIPPUS.

Castrum Seprium vetustissimam Gallorum Insubrum sedem, unde universam Regionem hanc Insubriæ nomen sortitam fuisse non infimæ notæ Scriptores autumant, Philippo Scriptori hîc memorando natale solum fuisse videtur. Nisi fortè, quod in aliis hujus Urbis Familiis videre licet, cognomen illud fuerit ab antiqua origine gentis suæ indè deductum. Quibus parentibus, quove Anno lucem aspexerit Philippus nos omninò latet; illa enim ignorarunt etiam Auctores omnes, qui de ejus Opere infra laudando meminerunt. Si autem divinare in tam tenebricosa re nobis licèt, in ea sumus sententia, ut credamus ipsum in vivis fuisse vergente Sæculo XIII. vel saltem sequentis initio, ad illa enim usque tempora Opus suum perduxit.

Illud hoc titulo prænotatum invenimus:

I. Chronica Philippi de Castro-Seprio de dictis, & factis Civitatis Mediolani ab ædificatione Civitatis ad Annum Salutis MCCLXV. MS. in 4. sign. num. 86. in Bibliot. Imperialis Cœnobii Sancti Ambrosii Mediolani.
Annexum habet hoc Volumen Anonymi cujusdam Opusculum de ædificatione Ecclesiarum Mediolani ab Anno DCCL. ad Annum MCCCCLXXVI.
Agunt de Philippo nostro Moriggia Nob. Mediol. lib. III. c. 6. & Hist. Mediol. lib. I. cap. 60. atque Picinellus in Athenæo pag. 191. qui tamen ambo titulum Operis sic dederunt: *Un' Istoria de i primi Re di Milano.*
Aliud quoque Chronici hujus exemplum se Laudensi in Urbe vidisse testatur in schedis suis Cl. Beretta.

A

B

C

D

E

DXXXIV.

CASULIUS FRANCISCUS.

Francisci Casulii hîc à nobis commendandi cognomen Picinellus Casalium reddidit, ejus tamen sphalma nos docuit amantissimus Concivis noster, idemque doctissimus Pater Andreas Gratioli ex Clericorum Regularium S. Pauli Decollati Congregatione, cujus Institutum Franciscus quoque amplexus est Anno MDCXVI. Hujus Viri eruditionem non infimam augustiorem reddidit virtutum omnium religiosum hominem decentium numerus, & inter eas indesessus regularis observantiæ zelus. Collegium Sancti Caroli in Urbe Florentia excitandi provinciam sibi à Congregationis suæ Præsulibus demandatam egregiè administravit; eoque in munere tantam ostendit doctrinæ præstantiam, & vitæ integritatem, ut apud Aulæ Proceres magnam sibi existimationem conciliaverit, ideoque ejus potissimum consiliis in animæ negotiis plurimi uterentur. Ferdinandus etiam II. Magnus Hetruriæ Dux Casulium Theologum suum constituit, magnâ eidem mercede constitutâ. In ipsa etiam Urbe plurium annorum curriculo Philosophiam, & Theologiam, quam Moralem vocant, auditoribus tradidit. Præfuit quoque Pisano Collegio, ejusque operâ Pisarum Antistes in gravissimis suæ Ecclesiæ rebus non raro usus fuisse perhibetur; ac inter alia memorabile illud de eo, quod cum altero ejusdem Instituti socio ad componendos Liburnensis populi mores missus fuerit. Obiit Anno Redemptionis MDCLIII. ætatis suæ LV.

Scripsit, atque vulgavit:

I. Multa Consilia de variis Argumentis ad Jus Canonicum spectantibus.
II. Alia de Theologicis Moralibus Casibus.
Indicavit ea licèt confusè Picinellus, nobis verò prout jacent significavit jam laudatus Pater Gratioli.
De eo cit. Picinellus in Athenæo pag. 206.

DXXXV.

CATTANEUS AURELIUS.

Postquam de Scriptoribus, qui Capitanei, sive de Capitaneis dicuntur, supra jam egimus, nunc ad Cattaneos transeamus, sed comite difficultate ibidem indicatâ; an pedem justè ponamus, nam & isti quandoque de Capitaneis se ipsos vocant, verùm Lectores mei iterùm moniti nihil me laboris, atque diligentiæ prætermisisse, in secernendis utriusque cognominis Viris, an mihi pro voto res obtigerit, eâ, qua præditi sunt prudentiâ judicabunt. Primus igitur mihi se offert Aurelius Cattaneus Jacobo à Secretis Senatus Excellentissimi patre, ex Beatrice Bottaccia conjuge Mediolani natus. Hic Avi sui Lanfranchi, cujus haud multò post non sine laude memoriam recolemus, secutus vestigia, Jurisprudentiæ sub celeberrimo Andrea Alciato sedulam adeò dedit operam, ut omnes ætate sua in foro Mediolanensi versantes, & eruditione, & fama superare visus fuerit. Neque tamen interea ab Eloquentiæ studiis, in quibus ab ipsâ adolescentia plurimum valuit, abstinere passus est; ut satis evincunt ea, quæ

Edidit, nempe

I. Declamationes IV.
II. Epistolarum librum. Ambo uno volumine. *Novariæ*, 1566. quod inscripsit Præsidi Petro Antonio Mariano.
Taegius in Responsionibus pag. 29. eum vocat *animæ suæ partem*.
De ipso agit Cotta in Addendis ad Musæum Novariense pag. 125. MS. apud Franciscum Onuphrium Cottam JCtum Auctoris filium, atque Picinellus in Athenæo pag. 62.

DXXXVI.

CATTANEUS CAROLUS AMBROSIUS.

DE Carolo Ambrosio Cattaneo Societatis Jesu Presbytero alibi egimus in hac nostra Bibliotheca, sicuti mentio reiterabitur cum loquemur de pluribus aliis ejus discipulis, qui in ipsa locum obtinent, ejusdem doctrinæ gratiâ. Mediolani igitur à Simeone, atque à Lucia Bacciocha parentibus progenitus fuit hic Auctor. Sortitus perspicacissimam mentem, hanc assiduo studio diligentissimè excoluit. Excellebat in Theologicis, sed à Superioribus destinatus ad docendas amœniores scientias, professus est Rhetoricam pluribus annis in Braydensi Universitate cum singulari approbatione, & laude. Subinde transgressus in domum Professam Sancti Fidelis, Sacram Scripturam pomeridianis horis dierum Festorum explicavit populo semper frequentissimo, & avidissimo. In eodem Templo diebus Veneris Sermones de Præparatione ad bonam mortem, si non primus induxit, saltem sua dicendi suavitate, & efficacia celebriores, & utiliores reddidit, accurrentibus certatim auditoribus, præsertim Nobilibus. Idipsum præstitit in usu Exercitiorum Sancti Ignatii, quæ in variis suburbanis domibus, & deinceps, donec vixit in ea, quæ Senavræ nomen obtinet ad hunc finem instituta, & opportunè ornata sæpius quotannis explicavit, pluribus ibi collectis procul à terrenarum rerum strepitu. Immo etiam quotannis publicè in Templo convenientibus ad pias Meditationes ex omni civium ordine plurimis, idem præstitit. In dirigendis ad Christianæ virtutis perfectionem Sodalitatibus Beatæ Virginis Deiparę miram habuit dexteritatem, felicitatemque. Item in excolendis Sanctimonialium Cœtibus, in Sacris Missionibus per Provinciæ oppida, in ministrando Sacramento Pœnitentiæ, in assistendo morientibus factus omnibus omnia. Certè hujus viri operâ totius Urbis mores in longè meliores mutati sunt. Nimiis oppressus laboribus cessit tandem naturæ labenti. Toleratâ patientissimè longâ ægritudine, receptis cum magnæ reverentiæ, & fiduciæ expressione ultimis Sacramentis, præsens sibi & serenus usque ad extremum inter pias adspirationes, & preces in eadem Sancti Fidelis Professorum Domo obiit XIX. Novembris Anno MDCCV., suique perennem memoriam in benedictione reliquit.

Vulgata sunt post ejus mortem sequentia ipsius Opera:

I. Esercizio della buona Morte: Discorsi del Padre Carl' Ambrogio Cattaneo della Compagnia di Gesù. *In Milano, appresso Domenico Bellagatta*, 1713. *in* 4.
II. Lezioni Sacre dello stesso Autore Tomi II. *Ibid.* 1713. & 1714. *in* 4.
III. Panegirici, Orazioni funebri, e Discorsi varj dello stesso. *Ibid.*
IV. Raccolta di varj Discorsi, Esortazioni, e Meditazioni dello stesso. *Ibid.* 1718.
Opera prædicta pluribus aliis in urbibus iterum aliis typis impressa sunt. Vulgati sunt etiam sub ejusdem Patris Caroli Ambrosii Cattanei nomine duo sequentes libri Romæ, & Mediolani.
V. Esercizj di Sant' Ignazio: Opera postuma del Padre Carl' Ambrogio Cattaneo della Compagnia di Gesù. *Milano, nelle Stampe di Giuseppe Agnelli*, 1727. *in* 8.
VI. Massime Eterne proposte in varie Lezioni per chi si ritira negli Esercizj Spirituali di Sant' Ignazio: Opera postuma dello stesso Autore. *Ibid.* 1728. *in* 8.
Plures eum laudant, inter quos Curtius in pluries memorato libro de Script. Med. Mediol. pagg. 144. & 200.

DXXXVII.

CATTANEUS FLAVIUS.

FLavii Cattanei Mediolanensis ad sacra præsertim studia proclive ingenium ad Religionis ideam semetipsum composuit. Etenim præclara præditus indole Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati

A Congregationem adolescens elegit, ubi studiosissimè Christi præcepta secutus, atque vestigia, in ejusdem Passionis memoria assiduè versabatur. Ut eam Fideles utiliter recolerent, modum aptissimum excogitavit, quem legimus in libro mox laudando. Per plures Annos in Collegio Sancti Fridiani Pisarum de morte christianè obeundâ Sermones ad Populum habuit. Obiit in eodem Collegio Anno MDCLXXVII.

Habemus hujus Scriptoris, quæ sequuntur:

I. Modo breve di far memoria con frutto della Passione di Gesù. *Milano*, *in* 12.
II. Sermones prædicti. MSS. apud Suos Pisis servantur. A Suis.

DXXXVIII.

B

CATTANEUS FRANCISCUS.

FRanciscus Cattaneus Trivilienfis, fervente in Belgio inter Hispanos, Batavosque bello, in eas oras profectus sub Ambrosio Spinula magni nominis Duce inter honorarios Milites arma suscepit. Erat illi animus audax, sed prudentiâ temperatus, factusque ad artium studia, quæ ex juventute contempserat; tum corpus viribus robustum, aptumque ad labores perferendos. Inde Ordinibus additus ad majorum obsequia pronus, eorum colloquiis delectabatur, notabatque quidquid in utilitatem vel rei militaris, vel privatim suæ faceret. Cum ob bellicam fortitudinem, & felicia sæpe in cludendis hostibus consilia, C Spinulæ innotuisset, adlectus est primæ centuriæ signifer in Insubrum Legione. Tum Centurio, mox vigiliarum Præfectus, demum Protribunus toti Legioni præficitur. Eum comitem sibi Spinula voluit, cum recturus Insubriam, ex Belgio in Italiam adventaret. Quin etiam à Rege Tribunatum Legionis Cattaneo impetravit. Interim Vicarius etiam Ducis supremi electus est, quo tempore Spinula vivere desiit. Exortis contentionibus in Republica Lucensi, ad comprimendos motus, Catholici Regis mandato, eò missus est à Gubernatore Mediolanensi Cattaneus cum valida militum manu; ibique tanta comitate, atque prudentia rem gessit, ut pacatis tumultibus tranquillitas fuerit restituta. Hujus beneficii memores Lucenses eum donis cumulatum, & publica gratiarum actione decoratum rogarunt, ut in rei bene gestæ monumentum, eorum Civitatis insignia gentilitio Cattaneorum D stemmati adjungeret. Post eam expeditionem in Patriam redux, gravi morbo correptus occubuit. Etiam inter arma vacuas nactus horas Tacticæ, & Meccanicæ Operam dedit, ut indicant sequentia ejus opera:

I. Rei Tacticæ Commentaria.
II. Libellus de Prudentia Militari.
Servantur MSta in Archivo Nobilium Cattaneorum Trivilii.
III. L'Ugualità superabile, cioè, come vincere si possa con ragione taluno de' due nemici eserciti, supposti di forze pari, la giornata d'una battaglia campale. Discorsi, ed Arte militare del Tenente di Maestro di Campo Generale Francesco Cattaneo, all' Eminentiss. Principe Cardinale Trivulzio. *Milano, presso il Ghisolfi, in 4. grande.* Hujus Operis nuncupatoria data E est Trivilii Kal. Febr. Anno MDCXLIX.
Hunc cum aliis doctis Trivilienfibus debeo doctissimo, & amicissimo Canonico Hieronymo Barizaldo.

DXXXIX.

CATTANEUS JACOBUS.

LAnfrancus Cattaneus Mediolanensis, cujus Jason meminit in Consilio III. Vol. IV. Jacobum genuit Aurelii, cujus Elogium supra dedimus, Patrem. Jacobus igitur ob singularem integritatis famam Excellentissimi Insubriæ Senatus à Secretis electus diu in eo munere perseveravit. Cumque in Foro versantibus prodesse cuperet, sequenti Operi manum admovit, quod quantæ sit utilitatis omnes facilè judicabunt.

bunt. Nam non recentia solum, atque ætate sua condita Principum Decreta diligentissimo labore congesta à temporis edacitate vindicavit; sed vetustiora etiam in suum intulit Codicem. Vivebat circa medium Sæculi decimisexti. Alium quoque filium, præter Aurelium genuit, Ambrosium videlicet, cujus sepulchro in Parochiali Ecclesia Sancti Viti hujus Urbis, cui cognomen *ad Pasquirolum*, hæc insculpta leguntur hausta è Collectione Comitis Octavii Archinti.

AMBROSIO CATTANEO IACOBI FILIO
VIXIT ANNOS XLIV.
OBIIT MDLXV.

In commendationem infra laudandi Operis hoc Carmen Gabriel Phaërnus cecinit in fine ipsius libri impressum.

Insubrum Decreta Ducum, Legesque vetustæ,
Vastum incompositâ mole Volumen erat.
Congeriem informem, confusaque Jura Senatus
Digessit certis, disposuitque locis.
Inque novam legum faciem, corpusque redegit,
Fusaque in exiguum membra coëgit opus.
Has igitur quisquis veterum farragine legum,
Atque indigesta mole gravatus erat,
Perleget, utatur, sunt hæ brevitate minores,
Ordine majores, utilitate pares.

Hunc præfert titulum Jacobi Opus:

I. Constitutiones Dominii Mediolanensis in Ordinem redactæ a Jacobo Cattaneo Senatus Secretario. *Mediolani*, 1541. *fol. sine Typogr. nomine*.
Videndæ Schedæ Sitonianæ.

D X L.

CATTANEUS JOANNES ANDREAS.

CÆteros inter Eruditos Viros, qui ex Cattanea Gente prodiere, locum sibi jure vindicat Joannes Andreas in Oppido Vogoniæ ad Verbanum Lacum in Valle Ossulæ sito natus, etsi ignotus fuerit Cl. Cottæ, qui omnes doctos Viros in Novariensi Diœcesi natos, quamvis in Mediolanensi Ducatu lucem viderint, in suum Musæum Novariense intulit. Astronomiam præter alias scientias Cattaneum nostrum dilexisse evincunt infra laudanda ipsius Opera, quæ inscripsit laudatissimo Cardinali Friderico Borromæo Eruditorum sui temporis Mecœnati eximio. Id postulare videbatur, & tanti Antistitis erga litteratos homines munificentia, & locus ipse Auctori natalis; Vogonia enim inter ea computatur Oppida, quæ Clarissima Borromæorum Prosapia Feudali titulo possidet. Extremum Scriptoris Annum hactenus ignoramus.

Hæc ergo invenimus ab eo conscripta:

I. De i Presagi de' Tempi, e della mutazione dell' Aria da diversi Scrittori, e dall' esperienza dell' Autore nuova Raccolta di Gio. Andrea Cattaneo da Vogogna delle Scienze, ed Arti Astronomiche Professore, Opera dedicata al Cardinale Federico Borromeo li XII. Maggio MDCXXIV. MS. in Biblioth. Ambros. Cod. signat. N. num. 63. pagg. 144. in 4.
II. Prognostici de' Tempi secondo la naturale osservazione del Sole, Luna, e Stelle. MS. in eodem Codice.
Et Picinello, & omnibus aliis hactenus ignotus fuit hic Scriptor.

D X L I.

CATTANEUS JO. BAPTISTA.

JOannes Baptista Cattaneus Trivilii natus, Francisci, cujus supra meminimus, & Susannæ Carcanæ conjugum filius, à pueritia litteris excultus, adolescentiam ingressus, ad Patrem profectus, eo Institutore nomen Militiæ dedit. Meccanicis Artibus, atque profunda Tacticorum cognitione florens per varias dignitates ad peditum Tribunatum evectus est. Singulari prorsus fortitudine pluribus in prœliis enituit, præsertim verò Anno MDCLVIII. adversùs Gallorum impetum Trivilium Patriam suam defendit, cujus Populum tam præclarè ad Militiam erudierat, ut nullo alio fretus auxilio hostiles copias ne dum cohibuerit, sed aperto etiam Marte fuderit. Usus est memorabili stratagemmate; consistentibus enim Gallis ad Abduam fluvium, Cattaneus eductos Oppidanos suos congruis disponit locis, tum jubet undequaque pulsari tympana, quæ crebra paraverat, alia in Germanorum, alia in Italorum, alia denique in Hispanorum morem. Igitur veriti Galli, ne in insidias incurrerent, versa facie in Castra regrediuntur. Eo facto magnam sibi gloriam conciliavit, & paucos post menses Mortariensis Municipii Præfectura à Rege Catholico donatus est, quod summæ existimationi tribuendum videtur, cum Arcium curatio Hispanis tantùm committi consuesceret. Apud Ossonæ Ducem Insubriæ Proregem magna in opinione fuit, & tam familiariter habitus, ut ad Sponsam sibi ex Hispania deducendam eum miserit. In reditu maris procellâ jamjam opprimendus, omnibus de salute desperantibus, Cattaneus Virgini Matri vota concepit, & non sine prodigio cum cæteris omnibus ad oram Ligusticam prope Castrum Finarium appulit. Debitas Deiparæ grates redditurus insigni Templo Sanctæ Mariæ Lacrymarum Trivilii argentea sex magni ponderis, & eximii operis candelabra in Aræ Maximæ ornamentum donavit. Mortariam profectus intra paucos Menses vivere desiit, cum ultimis Tabulis, si quando fratris sui mascula proles deficeret, Templum ipsum scripsisset hæredem. Obiit Prid. Id. Julias Anno Redemptionis MDCLXXVII., atque illius Cadaver in Ecclesia Monialium Sanctæ Claræ ibidem conquiescit, imposito marmoreo titulo Hispanica lingua inscripto:

AQVI YACE EL MRE DE CAMPO
IVVAN B. CATTANEO DE CAPITANI
DE ARZAGO
NATVRAL DE TRIVICO
SIRVIO A SV MAG. XXXVIII. AÑOS
ASSI EN ALEMANIA LOMBARDIA
COMO EN ESPAÑA Y NAPOLES
HAVIENDO OCVPADO LOS PVESTOS
DE CAP. SARGENTO MAYOR
Y MRE DE CAMPO
FALLECIO A XIV. IVLIO MDCLXXVII.
SIENDO GOV. D'ESTA PLAZA DE MORTARA
DE EDAD LXIV. AÑOS.

Supersunt ejus ingenii monumenta:

I. Tractatus de Peditibus pro quacumque loci ratione ordinandis.
II. Polygrammata figurarum acies disponendi contra quoscumque hostiles incursus.
III. Commentarius Belli Italici, & Rerum à se gestarum. Extant in Archivo Nobilium Cattaneorum Trivilii.
IV. Opera varia ad rem militarem spectantia lingua Hispanica, quibus titulus:
Obras del Maestro de Campo Iuuan Battista Cattaneo de Capitani de Arsago Gouernador de Mortara hyco del Teniente General Don Francisco. In

In his sunt variæ Consulationes pro muniendo Oppido Mortariæ, & nonnulli Sermones militares. MS. in 4. penes Marchionem Josephum de Abdua Vol. II. in fol. Videndus Carolus Antonius Cameronus in Hist. B. V. M. Lacrymarum Trivilii; impress. 1731. in 16, cap. 6. & 13., pag. 29. 67. & seqq., & Acta impressa Collegii Judic. Mediolani, sub die XVI. Maji, MDCXCVIII. in fol. penès Clar. Sitonum.

DXLII.

CATTANEUS JOANNES MARIA.

JUlium Cattaneum, atque Sigismundam Curionam nobiles jugales in hac Urbe parentes habuit Joannes Maria, lucemque vidit die XXVI. mensis Februarii, anno redemptionis nostræ MDCXV. Leges cùm percepisset, lauream adeptus est in Academia Ticinensi, Prid. Kal. Feb. anno MDCXXXVI. In Foro magnum adeptus nomen, pluribus in Oppidis Regius Prætor floruit ab anno MDCXXXVIII. usque ad MDCLV. Mox Archiducalis Consiliarius Austriæ sic se gessit, ut ab Archiduce Ferdinando Carolo, Diplomate, dato Oeniponti die X. mensis Julii, anno MDCLVI. Dominus Asceemburgh. S. R. Imp. liber Baro à Mandlberg, una cum liberis, & descendentibus utriusque sexus fuerit constitutus. Obiit die XVII. Martii, anno MDCLXXVIII. conditusque jacet in Templo S. Jacobi Oppidi Castelli supra Leucum, apud Minores Strictioris Observantiæ cum hac Epigraphe.

D. O. M.
VETVSTO NOBILIVM CROTTORVM
SEPVLCRO IMPOSITVM LAPIDEM
AC NOBILI VIRO D. IOANNI M. CATTANEO
ARCHIDVCALI CONSILIARIO AVSTRIACO
SAC. ROM. IMP. BARONI A MANDLBERG
ET BARONISSAE D. ANNAE MARIAE
CROTTAE
PARENTIBVS OPTIMIS HIC QVIESCENTIBVS
D. IVLIVS D. CAROLVS IOSEPH
ET D. GEORGIVS SAC. ROM. IMP. BARONES
PIETATIS ET AMORIS ERGO
INSTAVRARVNT
ANNO MDCLXXVIII.

Scripsit

I. Decisiones Excelsi Regiminis Provinciarum Superioris Austriæ. Servantur in Archivo supradicti Tribunalis in Civitate Oenipontana.

II. Legalium Consultationum Tom. II. MSS. in fol., extant penes Capitaneum Johannem Cattaneum Sacri Rom. Imperii Baronem à Mandlberg, Auctoris ex filio nepotem.

III. Tractatus historicus, & genealogicus de Nobili Familia Cattanea, MS in fol., extat penes eundem Nepotem.

De ipso agit doctissimus Sitonus in Opere Suo, cui titulus: „ Probationes nobilis, ac legitimæ descendentiæ, & civilitatis Equestris Familiæ Nobilium de Cattaneis &c. „ edito *Mediol. apud Malatestam*, 1738. *in fol*, atque in Schedis, in quibus nobis dedit stemma hujus Cattaneæ Gentis, deductum ab altero Joanne Maria hujus Avo, ad nostra usque tempora.

DXLIII.

CATTANEUS JOSEPH.

JOseph Cattaneus, parentibus Simone, & Lucia Bacciocca jugalibus, Mediolani natus, XVI. suæ ætatis anno Eremitarum Nudipedum Sancti Augustini Regulam profitentium, ut Deo inserviret, habitum induit Anno MDCLXXXII. assumpto nomine Jacobi à Sancta Lucia. Vota sua Domino reddidit Anno sequenti, die XXIV. Februarii in Templo Sanctæ Franciscæ extra Portam Orientalem hujus Urbis. Plures postmodum Annos in addiscendis Philosophia, atque Theologia impendit, cùmque ad Eloquentiæ studia, ipsâ impellente naturâ, propenderet, exemplo etiam ductus Caroli Ambrosii Societatis Jesu Presbyteri fratris sui, quem pluries laudibus debitis prosecuti sumus, Oratoriæ se totum dedit. Verbum Dei per Annos XXXVIII. Quadragesimali tempore in primariis Italiæ Urbibus, summo cum Auditorum plausu, atque progressu disseminavit. Multas etiam Panegyres habuit expetitus, atque rogatus, cùm de præcipuis solemniis ageretur, vel de Proceribus defunctis funebri laudatione commendandis. Apud exteros, suique Instituti Professores magni habitus fuit; ideo non semel Dessinitoris, Provincialis, ac Generalis à Secretis munera exercuit. Sublatus fuit Apoplexiæ morbo, dum post peractum Deo Sacrosanctum Missæ Sacrificium piissimè oraret in Templo Sanctorum Cosmæ, & Damiani in Monteforti hujus Civitatis suburbio, die XVI. Februarii anno MDCCXXXVII. ætatis suæ LXXI.

Post se hæc Opera reliquit partim edita, partim manuscripta:

I. Panegirico fatto in Santa Maria della Passione de' Canonici Lateranensi di Milano nel giorno, che l'Eccellentiss Sig. Duca Moles Ambasciadore di S. M. C. C. vi fece cantare solennissimo *Te Deum* per la Vittoria di Napoli l'Anno MDCCVII. li XXV. di Luglio. *Milano, presso il Monza*, in 4.

II. Altro della Santissima Nunziata.

III. Altro della B. Vergine della Porziuncula. *Napoli*, in 4.

Has ambas Panegyres recitavit in eadem Urbe coram Prorege, atque Aulæ Proceribus.

IV. Altro di San Petronio.

V. Altro di Santa Cattarina da Bologna. *Ivi, per il Longhi*, 1719. *in* 4.

Has etiam ambas habuit Bononiæ dum in Insigni Basilica Sancti Petronii Quadragesimale recitaret ipso anno.

VI. Altro delle Sagre Spine. *Piacenza, per il Zambelli*, 1717. *in* 4.

VII. Altro su lo stesso Argomento. *Ivi, presso lo stesso*, 1724. *in* 4.

Habitæ sunt ambæ Placentiæ in Templo S. Antonini annis supramemoratis, quibus Quadragesimales Conciones ibi pronunciavit. Secunda nuncupata fuit Francisco I. Parmæ, & Placentiæ Duci.

VIII. Altro di Santa Maria Maddalena de Pazzi. *Napoli*, *in* 4.

IX. Altro su lo stesso Argomento. *Ivi*, *in* 4.

X. Altro di Sant' Agostino. *Ivi*, *in* 4.

XI. Altro de' Santi Pellegrino Laziosi, e Filippo Benizio, recitato in Milano nella Chiesa di S. Maria de' Servi, nel giorno, che correvano le Feste di amendue i Santi. *Milano, per il Malatesta*, 1727. *in* 4.

XII. Orazione Funebre del fu Eminentissimo Principe Pietro Priuli Cardinale, e Vescovo di Bergomo, recitata in quella Cattedrale. *Bergomo, per il Santini*, 1728. *in* 4.

XIII. Il Cambio delle Corone: Discorso per Sant' Anna recitato in Piacenza nella Chiesa di S. Bartolomeo degli Agostiniani Scalzi, in occasione di una nobile Adunanza fattasi in quella Chiesa ad onore di detta Santa: dedicato all' Altezza Serenissima di Dorotea Sofia di Neoburgo Duchessa di Parma, e Piacenza. *Ivi*, *in* 4.

XIV. Discorso di Sant' Antonio di Padova.

XV. Altro dello stesso Santo.

XVI. Altro per la B. Vergine delle Lagrime di Foligno.

Hæc omnia, cum aliis pluribus Sacris Orationibus variis in Urbibus lucem viderunt. Quæ autem sequuntur inedita sunt.

XVII. Prediche Quadragesimali in gran numero.

XVIII. Discorsi Sagri in più Volumi.

XIX. Poesie Italiane, e varj Oratorj.

Servantur MSS. in Bibliotheca prædicti Cœnobii SS. Cosmæ, & Damiani sui Ordinis Mediolani.

Hæc à Suis.

DXLIV.

CATTANEUS JULIUS CÆSAR.

JUlium Cæsarem Cattaneum Mediolanensem Virum sacrâ præsertim eloquentiâ insignem fecit. Neque tamen ei defuerunt ornamenta cætera eruditis hominibus, præsertim Divinis Ministeriis vacantibus, propria; cùm enim vix adolescentiam egressus Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus foret, Theologica studia diligenter percurrens magnam in ea scientia existimationem acquisivit.

In primario hujus Urbis Clericorum Seminario per multos annos Rhetoricam artem è Cathedra docuit, & aliquando ibidem studiorum Præfectum, ingenti cum Alumnorum fructu, egit. Eam quoque Theologiæ partem, quæ Moralis dicitur, in altero Seminario, Canonica nuncupato, quod olim Humiliatorum Ordinis Sedes fuit, Clericis tradidit, è quibus non pauci Præceptoris eruditionem ostenderunt. Interim tamen in Sanctorum commendationem, aliaque hujus generis argumenta è suggestu frequentissimè oravit, nedum Mediolani, verumetiam Bergomi, Brixiæ, Veronæ, Mantuæ, & in cæteris Italiæ Urbibus, quibus notissimum erat Cattanei nostri nomen, inter sacros mox elapsi Sæculi Oratores primarii. Romam postea contendit, ab Alphonso Litta S. R. E. Cardinali, & Mediolanensi Archipræsule missus, ut Ambrosianæ Ecclesiæ negotia curaret. Inde reversus, Vicomercati Oppidi non infimæ notæ Collegiatam Ecclesiam regendam suscepit, ibique Præpositus obiit. Quamvis autem pro Instituti nostri ratione inter breviores collocandus videretur, cùm duas tantùm ejus Orationes editas habeamus, id facere vetat prioris præsertim, quam in Synodo recitavit, meritum; excepta enim fuit communi Doctorum omnium plausu, Oratoris ingenium, eruditionemque mirantium.

Igitur præter MSS. alias plurimas Panegyres, quas periisse molestissimè ferimus, has edidit, quarum titulus est:

I. Oratio habita in Basilica Metropolitana, cum Synodus XXXV. celebraretur.

II. Le Metamorfosi: Discorso per S. Antonio di Padova. 1652. Harum meminit Picinellus non indicato pro consuetudine Typographo, vel loco, in Athenæo pag. 359.

DXLV.

CATTANEUS PROSPER.

PRospero Cattaneo natale solum Insubriæ Metropolis fuit; parentum verò nomina, ejusque acta delevit oblivio. Hoc unum scimus, plurimum Poëtica facultate delectatum fuisse, ut apertissimè produnt Carmina sparsim vulgata, quæ infra citabimus. In eis Scriptor noster ostendit quo fuerit præditus ingenio. Vixit vergente Sæculo XVI.

Hæc ejus habent posteri:

I. Tria Carmina Italica in libro, cui titulus: „Rime di „diversi nobilissimi, ed eccellentissimi Autori in lode „della Signora Donna Lucrezia Gonzaga Marchesana. *Bologna*, 1565. *in* 4. Ibi se dicit Mediolanensem.

II. Plurima ejus Carmina Italica in Collectione Gherardi Borgonii, Anno MDXCIX. *Venet. apud Minimam Societatem*.

III. Carmen Ital. vulgo *Sonetto*, extat in libro, cui titulus: „Mausoleo di varie Poesie in morte di Giuliano Gosellini, *Milano*, 1588.

IV. Carmina alia Italica; extant in Libro, cui titulus: „Le „Cento Donne di Casale in Monferrato, cantate da „Orazio Navazzotti, l'Assiuto Accademico Desioso„. *In Pavia, appresso Girolamo Bartoli*, 1591. *in* 12.

V. Alia in Libro: „Raccolta per la Coronazione di Vicenzo Gonzaga.
Ex Quadrio „della Storia, e della Ragione d'ogni Poesia T. II. pag. 275.

VI. Madrigale; extat in Libro: „La Ghirlanda della „Contessa Angela Maria Bianca Beccaria, contesta di „Madrigali di diversi Autori, raccolti, e dichiarati „dal Sig. Stefano Guazzo Gentiluomo di Casal di Mon„ferrato. *In Genova, per gli Eredi di Girolamo Bartoli*, 1595. *in* 4.

DXLVI.

CATTANEUS SEBASTIANUS.

SEbastianus Cattaneus claro apud Insubres sanguine Mediolani natus, adolescens in S. Eustorgii Cœnobio Prædicatorum Ordini adscriptus, pietati sic & litteris vacavit, ut etiam præclarè pro Religione sua ab eo gestis deinceps, Ordo ipse plurimùm inclaruerit. Præter Philosophicas, atque Theologicas quæstiones, Hebraicas etiam litteras optimè noverat. Postquam autem pluribus cum laude functus esset cùm Divini Verbi populis nunciandi, tùm & Scholæ, ac Præfecturarum in Ordine muniis, rude donatus Academico Provinciæ præfuit Hungaricæ, cui sanè ad eam resarciendam, reliquiasque salvandas tam insigni Rectore opus erat, Etsi enim olim inter primarias Ordinis, antiquasque floruerat, jam cùm ab incursionibus, & invasione Turcarum, tùm & Hæreticorum Potestantium quaqua latè patebat Regionem ferro, & igne populantium furore miserè fœdata, dilaniata, tantumque penitus non extincta erat, quam ille suscitare, fovereque toto studuit animo. Hinc idem ei prorogatum munus in Comitiis Generalibus Romæ habitis Anno MDLXXXIX. in cujus Actis hæc leguntur: „Confir„mamus in Provincialem nostræ Provinciæ Hungariæ „R. P. Magistrum F. Sebastianum Cattaneum Illustrissi„mi Archiepiscopi Salisburgensis Theologum, & qua„tenus opus esset de novo creamus, & instituimus cum „solita auctoritate tum in spiritualibus, tum etiam in „temporalibus usque ad Capitulum Generale proximè „celebrandum.„ De ejus gestis legendus Sigismundus Ferrarius ejusdem Instituti Vir, in Histor. Hungar. pag. 596., qui & addit, Cattanei opera, & consilio Græciense SS. Sanguinis Christi Alumnorum S. Dominici Hungarorum in Styria Cœnobium celebre, ac intra urbem (cum quorumdam invidia, quibus visum est suis usibus commodum, jussi essent novis inquilinis cedere, alioque migrare) in locum Sancti Andreæ extra mœnia urbis translatum, illo satius ducente vel tantillum loci saltem ibi recuperare, quam inde omnino exulare. Salisburgensis Antistes ac Princeps, Cattaneum, ut diximus, Theologum sibi selegerat, ac Pastoralis solicitudinis etiam adjutorem, & administrum, quem ut sibi magis devinciret, & id sui juris erat, eum Episcopum Chiemensem Salisburgensis Ecclesiæ Suffraganeum promovit sub finem Anni MDLXXXIX vel initia sequentis, quam ille Sedem pluribus administravit annis, vigilantissimi Pastoris onus & Chiemi, & Salisburgi unà indefessus implens, & intrepidus, oves à Lupis arcens, verbo & exemplo pascens; demum ineunte Sæculo XVII. jam ætate fractus, & laboribus, ad Ecclesiam Viglevanensem à Clemente VIII. translatus est, datus cum futura successione Marsilio Landriano Patritio Mediolanensi Coadjutor, cui tamen præmortuus in Sede non successit, è vivis sublatus XXVIII. April. MDCIX., Landrianus verò VIII. Septemb. ejusdem Anni. Fuit autem apud Suos Sancti Eustorgii in claustro sepultus, ut testatur Inscriptio sequens ibidem marmori incisa:

SEBATIANO CATTANEO
EPISCOPO CHIEMENSI
PRAEDICATOR. ORDINIS THEOLOGO
ARCHIEPISCOPI SALISBVRGENSIS
VICARIO GENERALI ET SVFFRAGANEO
HOMINI LITERIS MORIBVSQVE EXCVLTO
VT EIVS TESTANTVR OPERA
QVI VIXIT ANNOS LXIV.
EVSTORGIANI FF. PARENTI OPTIMO
MOERENTES POSVERE
KAL. MAII MDCIX.

Bucelinus Germ. Sacræ Tom. I. p. 49 eum vult jam Anno MDLXXXVIII. ad Ecclesiam Chiemensem promotum, cui ne assentiamur, obstat decretum Capituli Generalis Anni MDLXXXIX. supra relatum, quo in Festo Pentecostes altera vice datur Hungariæ Prior Provincialis.

Hæc ejus Opera, quæ hactenus dictis lucem afferent:

I. Enchiridion eorum, quæ in Controversiam vocantur, omnibus veræ pietatis cultoribus perutile, ac necessarium, Auctore Doctore Sebastiano Cattaneo Dominicano Illustrissimi D. Archipræsulis ac Principis Salisburgensis Theologo. *Ingolstadii, Typis Davidis Sartorii*, 1589. *in* 8. Quæ editio probat tum nondum Chiemensem Episcopum promotum. Opus autem eidem Archiepiscopo VVolfango Theodorico Auctor nuncupat, Salisburgi, die Assumptionis B. V. MDLXXXVIII.

II. Explicatio in Catechismum Romanum ex Decreto Concilii Tridentini, & Pii V. jussu editum, Auctore Sebastiano Cattaneo Ord. Prædicat. Episcopo Chiemensi. *Ibid. apud eundem*, 1590. *in* 8. Opus præclarum F. Hieronymo Bernerio S. R. E. Cardinali ex Ord. Prædicator. assumpto Mecœnati suo ipso die Conversionis S. Pauli Apostoli XXV. Januar. MDXC. nuncupat F. Sebastianus Cattaneus à Mediolano Episcopus Chiemensis. Quod argumentum est non Anno tantùm MDXCII. ad eam Infulam promotum, ut asserit Fontana in Theatro, & Monumentis.

III. Summula Casuum Conscientiæ. *Tridenti, Typis Simonis Alberti*, 1592. *in* 8. Hanc XXV. Junii ejus Anni Fr. Michaëli Bonello Cardinali Alexandrino ex Ord. Prædica-

dicatorum assumto, & Sancti Pontificis Pii V. Nepoti nuncupavit Auctor. Iterum edita est hoc titulo: Summula Reverendissimi D Sebastiani Cattanei Episcopi Eccl. Chiemensis Casus conscientiæ singulari brevitate, atque facilitate complectens, nuper ab eodem passim aucta. *Ut supra*, 1600. Hæc est III. editio in Bibliotheca PP. S. Mariæ Gratiarum; *& iterum ibidem* 1603. *in* 8. *pag.* 554. Quam tertiam editionem Carolo Madrutio Episcopo, & Principi Tridentino Amico suo è Tridento dicat Auctor ipse Kal. Maji ejusdem Anni. Prodiit rursus *Brixiæ*, 1609. *in* 16. quæ extat in Biblioth Barb. Quæ Summula breviter, & planè dubia ad certa capita ordine alphabetico revocat, atque resolvit.

IV. Tractatus de Censuris ab aliquibus laudatur, sed à me nondum visus, quemadmodum neque Quetif, & Eccard se illum vidisse asserunt. Possevinus ait editum *Gracii, apud Gregorium VVidmanstadium*, 1588. Iterum cum Appendice de usuris, & cambiis. *Patavii*, 1589. *in* 8.

V. Tractatus de Examine ordinandorum recensetur à Fr. Sigismundo Ferrario citato, qui & plura alia ab eo composita refert. Possevinus sic titulum notat: Censura promovendorum ad Ordines, Beneficia, sive ad officia Ecclesiastica per Quæstiones, & Responsiones breviter digestas. *Gracii è prælo Gregorii VVidmanstadii*, 1589.

VI. Opus adversùs Hebræos, atque Hæreticos: ex Picinello loco citando.

Præter supradictos, de eo agunt Quetif, & Eccard in Biblioth. Ord. Præd. Tom. II pag. 369. Pius in Append. Fernandez, Altamura ad Annum MDXCII. Crescentius in Præsid. Rom Part. III. lib. III. num 21. Picinellus in Athenæo pag. 487. aliique plures.

D X L V I I.

CATTAPESTA GERARDUS.

GErardum hunc Cattapestam, de quo Bernardinus Corius Mediolanensis Historicus celeberrimus agit ad Annum Salutis nostræ MCCLXIV. à Lomatio dictum reperio. Causam hujus additamenti, ut verùm fatear, ignoro. Comes tamen Octavius Archintus indefessus ille, atque solertissimus Antiquitatum omnium, præsertim verò ad hanc Urbem spectantium indagator, in Volumine I. insignis Collectionis Monumentorum Familiarum Mediolanensium arbitratur Cattapestam à Lomatio appellatum, vel quia ab eo Oppido oriundus esset, vel quia in Lomatiam Gentem jure adoptionis transisset. Monuit tamen nos amicissimus Sitonus à Lomatio dictum Gerardum, quia in finibus Oppidi Lomatii latifundia possidebat. Quidquid hac de re sit, prudentiæ laude sic floruit Gerardus noster, ut cum eodem Anno MCCLXIV. nova Mediolanensis Reipublicæ conderentur Statuta, ipse inter alios insignes Viros in hoc Opere loco suo commendandos electus plurimum in his sanciendis laboraverit. Laudatus Cl. Sitonus in p. p. sui Theatri Equestris Nobilitatis pag. 13. hos versus Raphaëlis Toscani, in quibus Cattapesta noster memoratur cum aliis, qui Statuta hujus Urbis condiderunt, protulit.

De le Sacrate Leggi hàve Milano
Partorito la gloria, e lo splendore,
Questi i primieri fur, Silvio Giuliano
Avo del gran Giuliano Imperadore.
Vincentio Glossator, Giovan Lignano.
Dall'Horto Uberto di Minerva honore,
Gherardo Catapisto, e Paol, quello
Di Leazarno, spirto altero, e bello.
Signorolo Omodei, Decio, e Giasone,
Pileo da Monza, l'Alciato altero,
E Guarnero, e Christofan Castiglione
Pregio diero a le Leggi, e lume intiero ec.

Idem Sitonus arbitratur Cattapestam Familiam eandem esse ac Cacapistam, ex qua Gerardus alter à nobis jam commendatus floruit Sæculo XII. Cum autem citatus Comes Archintus utramque Familiam distinguat, non ausi sumus ab eo recedere.

Hæc ea sunt, quæ nobis de ipso occurrunt, videlicet:

I. Statuta Mediolanensium cum aliis ab eo composita.

D X L V I I I.

CATTENAGUS BASSIANUS.

BAssianum Cattenagum Mediolanensem, neque de nomine salutandum novissemus in hac Collectione nostra, nisi celeberrimi Vatis Insubris Augustini Terzaghi testimonium eum inter Eruditos collocandum esse monuisset. Optandum esset interea, ut plura ad nos de Actis ejus pervenissent, quò liceret Lectori optimo pro instituti ratione satisfacere. Sed cum diu conquisitum Opus diligentiam nostram fefellerit, ideoque periisse existimemus, titulum saltem proferemus:

I. Tractatus de Deipara, & Sancto Joanne Baptista.

Illum indicavit Terzagus Epigrammate in hujus Operis laudem conscripto, quod extat inter ejusdem Carmina pag. 143. unde Poëtæ coævum Cattenagum fuisse credimus.

D X L I X.

De CAVALLERIIS AMBROSIUS.

QUis unquam pro merito debitas poterit grates reddere laudatissimo Præsuli hujus Urbis, & S. R. E. Cardinali Amplissimo Friderico Borromæo bonarum artium Parenti Optimo, qui undique regio sumptu collecta Eruditorum Volumina, præsertim Manuscripta, in celeberrimam Ambrosianam Bibliothecam à se conditam intulit? Quot enim Doctorum Virorum labores, & ipsa quoque nomina penitus interiissent, nisi tantus Præsul Sæculis omnibus profuturum beneficium in Litterariam Rempublicam contulisset? Id fortè accidere poterat Ambrosio Cavallerio Mediolanensi Francisci filio, cujus recensendum hic Volumen optimè notæ, & non mediocri labore compactum reperi hoc prænotatum titulo:

I. Terentii Comœdiæ scriptæ, & adnotationibus eruditis marginalibus, necnon variantibus lectionibus interlinealibus locupletatæ, Auctore, & Scriptore Ambrosio de Cavalleriis Mediol. Anno MCCCCL Mense Januario. MS. in fol. signat. I. num. 103. litteris rubro-nigris in Biblioth. Ambros.

D L.

CAVALLERIUS BONAVENTURA.

BOnaventura Cavallerius Mediolanensis, celeberrimi Galilæi, & Patris Castelli discipulus, cum juvenilibus adhuc annis Ordinem Jesuatorum in Templo Sancti Hieronymi in suburbio Portæ Vercellensis hujus Metropolis amplexus fuisset, in eodem Cœnobio anno ætatis suæ primo supra vigesimum Sacræ Theologiæ Quæstiones enucleandas suscepit, idque muneris magna cum hominum admiratione per multorum annorum curriculum exercuit. Rapiebatur tamen interim propendente natura ad Mathematicas artes, in quibus quantùm excelluerit, facilè ex ipsius Codicibus cognoscere licet. Maximam nactus fuerat apud Principes, atque Optimates complures existimationem, quos inter Fridericus Cardinalis Borromæus hujus Urbis semper memorandus Antistes doctis Cavallerii sermonibus sæpissimè fruebatur, non tantùm Mediolani, sed etiam cum animi relaxandi gratiâ ruri moraretur. Meditabatur Cardinalis optimus Bona-

naventuram inter Ambrosiani Collegii haud multo pridem ab se conditi Doctores enumerare; illudque officium humanissimis verbis eidem obtulit, ratus non modicum decoris, & laudis ex tanti Viri cooptatione in clarissimum Cœtum redundaturum. Verùm Cavallerius ultrò delatum honorem modestè recusavit, ne Bononiensem Academiam operâ suâ fraudaret, quò agentibus præcipuis ejusdem Urbis Civibus advocabatur, ut Joanni Antonio Magino in Mathesis Cathedra succederet. Eò igitur se conferens non paucos annos publicè professus est, conspicuis præmiis muneratus. Confluebant undique ad ejus audienda præcepta frequentissimi auditores, quos trahebant & Bonaventuræ humanitas, & mirabilis quædam difficiles quæstiones explicandi methodus. Ibi etiam sua vulgavit Opera, inter quæ laudatur in primis Geometria Indivisibilium, quod in ea ingeniosissimè adinvenerit omnium primus Sistema Geometricum super Ideas Infiniti. Præfuit aliquando cum laude sui Ordinis Cœnobiis Parmensi Sancti Benedicti, & Laudensi Sancti Petri. Dilexit apprimè Stephanum Angelum ejusdem Ordinis Jesuatorum Alumnum, & doctissimum Turricellum Auditores suos editis Operibus illustres, cùmque hic die XXV. Octobris MDCXLIV. obiisset, Cavallerius die III. Decembris ejusdem anni migravit è vita. Discipulum suum clarissimus Galilæus plurimi fecit, atque in Dialogis de motu locali ita eum laudavit, ut palmariam illi famam inter excellentes sui Sæculi Viros polliceretur.

Falsum non fuisse tanti Viri judicium Auctor noster ostendit illis, quæ publici juris fecit. Ea sunt:

I. Directorium generale Uranometricum. *Bononiæ, Typis Nicolai Tebaldini*, 1632. *in* 4.
II. Geometria indivisibilium continuorum. *Ibid. ex Typogr. de Ducus*, 1635. *in* 4.
III. Trigonometria plana, sphierica, linearis, & logarithmica. *Ibid. apud Benatium*, 1643. *in* 4.
IV. Exercitationes Geometricæ sex. *Ibid. apud Montium*, 1647.
V. Centuria di varj problemi. *Ibid. ut supra*, 1639.
VI. Nuova pratica Astrologica. *Ibid.* 1639.
VII. Trattato della Ruota planetaria perpetua. *Ivi, per il Monti*, 1646. *in* 4.
VIII. Lo Specchio Ustorio, o sia Sezioni coniche. *Ivi, per il Ferroni*, 1650. *in* 4. Duo hæc sunt Opera posthuma.

Laudatur à Vossio de Natura Artium; Jo. Bapt. Ricciolio in Chron. refor. Tom. III. pag. 208. Fontanelle Elemens de la Geometrie de l'infini. Biblioth. Ital. Tom. IX. Fontaninio de Eloqu. Ital. tertiæ edit. pag. 659. Ghilino in Theat. part I. Moreio in Lexico. Curtio de Script. Medicis Mediol. pag 257. Milliet Dechales in Catal. Script. Mathem. To. I & Picinello in Athenæo pag. 94.

D L I.

CAVATIUS CAROLUS HIERONYMUS.

EX Hispanicis Oris, ubi etiam num floret, ad hanc Insubriæ Metropolim Sæculis ab hinc fermè sex commigravit Nobilis Familia Cavatia (quæ ibi Aghilaria *della Capezza* dicitur) pluresque protulit Viros & Toga, & Sago clarissimos. Memorandus hîc nobis est inter eos Carolus Hieronymus Somaleæ Comes, Scipionis, & Lauræ Panigarolæ conjugum filius. In adolescentia sanguine suo dignis imbutus artibus eam prætulit indolem, quæ maturiori ævo in commune civium bonum, & tanti Viri decus perpetuum præclaros fructus peperit. Grassante lue pestifera communibus & Decurionum, & publicæ Salutis Præsidum Votis expetitus est, qui ne gliscens miserandum in modum calamitas latiùs serperet, quantum humanis licet viribus, eniteretur. Difficillimam hanc provinciam Patriæ amantissimus Civis magna animi alacritate susceptam pari diligentia confecit. Sæpè Regii Census Quæstores in eo Magistratu sedentes, qui Ordinarius nuncupatur, sæpè Insubriæ Produces ejus opera in gravissimis negotiis utebantur. Cumque illa proposita esset quæstio: an scilicet Ecclesiastici Viri in pendendis Regi tributis nimio premerentur onere, unus ille selectus fuit, qui pro ingenii sui acumine, atque integerrimâ prudentiâ sententiam diceret. Id præstitit egregiè adeo, ut Deo dicati homines pium pariter, & æquissimum Arbitrum senserint; commendatus propterea ab universis Insubriæ conscriptis Patribus his verbis: „ Vir „ perspicacis ingenii, & erga regia commoda, ac „ patriam valdè propensus. „ Licet autem publicis, privatisque negotiis occupatus nihil omnino reliquum haberet temporis, otium tamen litteris impendendum invenit.

Hæc enim ad Patriæ utilitatem elaboravit:

I. Alleggiamento dello Stato di Milano. *Ivi, per il Malatesta*, 1653. *in fol.*
II. Nuova descrizione dello Stato di Milano, con l'origine delle sue Provincie, Città, Terre ec. *Ivi, per lo stesso*, 1656 *in fol.*
III. Discarico della Città di Milano. *Ivi, per lo stesso*, 1658. *in fol.*
IV. Informazione a sollievo della Città di Milano, per riscuoterla da' debiti. *Ivi, per il Ghisolfi*, 1663. *in fol.*
V. Ordini, e Regole per il buon Governo dell' Ospedale di S. Martino. Hoc Opus conscripsit cum piam eam domum regeret, ubi Orphani aluntur sub cura Clericorum Regularium Congregationis de Somascha.
VI. Giojello dell' Anima Fedele, e Penitente. Hæc ambo Opera nullo addito anno, loco, vel Typographo recensuit Picinellus.
VII. Ristretto della Vita, ed eroiche Azioni del Signor Girolamo Legnani, uno de' LX Decurioni della Città di Milano. *Ivi, per il Malatesta*, 1668. *in fol.*

In laudem Operis, quod primo loco dedimus, Carmen Italicum, vulgò Sonetto, conscripsit, & in Centuria prima Carminum suorum publici juris fecit Carolus Petrasancta à nobis loco suo laudandus.

Scriptori nostro dicavit Placidus Pucinellus Monachus Ordinis Sancti Benedicti Collectionem suam Monumentorum, & Inscriptionum Sepulchralium; præfixa Epistola nuncupatoria, in qua pluribus eum laudat.

Commendatur etiam à Salvatore Vitali in libro, cui titulus: Theatrum triumphale num. 8. à Joanne Petro Crescentio in Amphyt. Rom. part. I. & in Monarch. Hispan. lib. I. ab Horatio Lando in lib. inscripto: Obsidio Cremonensis, & à Picinello in Athenæo pag. 119.

D L I I.

CAVENAGUS AMBROSIUS.

AMbrosius Cavenagus Aloysio, & Isabella Taberna conjugibus in Insubrum Metropoli genitus, nobilissimæ Familiæ germen, ex qua Philippus, & Fabius Fratres Sancti Joannis Hierosolymitani Equites floruerunt, Latinis, Græcisque litteris excultus fuit. Medicæ facultati addiscendæ sic vacavit, ut brevi laureæ honore decorari meruerit, Annoque MDXVII. Collegiatis Physicis annumerari. Sub Carolo V. Cæsare Decurio Patriæ renunciatus est, tum Regius Ducalis Protophysicus in universo Mediolanensi Dominio constituitur. Ticinensis Archigymnasii, ubi Medicis studiis operam dederat, jura, & privilegia vigilantissimè tutatus fuit, cum ejusdem Lycæi Protector electus esset, quod etiam munus in Patriæ Gymnasio exercuit. Litteris interim semper intentus, & de Civibus suis, quibus ægrotantibus plures per annos sedulus artis ope ministraverat, sublatus est Anno Salutis humanæ MDLVIII.

Hæc ego primùm de ipso Lectoribus meis offero:

I. Methodus medendi in Febribus Rubro-purridis, de quibus Civitas Pragensis, immo ferè totum Bohemiæ Regnum affligebatur. MS. in fol. pagg 188. extare in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi me per litteras humanissimè monuit Vir Clarissimus, & tot titulis, atque beneficiis olim addictissimus Eques Pius Nicolaus Garellius Anno MDCCXXXVI.

Videndus etiam Curtius de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus pagg. 27. 50. & 271.

DLIII.

A

DLIII.

CAZZULUS JOANNES ANTONIUS.

NOn mediocrem sibi adeptus est laudem Joannes Antonius Cazzulus Mediolanensis Sacerdos, & Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, cui cognomen ad Portam (nam sita est non longè ab eo loco, ubi ante Œnobarbi excidium surgebat Vercellensis Porta) vigilantissimus Rector, & in pauperes munificus. Inter eximios ætatis suæ humaniorum litterarum professores recensebatur, nam studiorum omnium, linguarum etiam Italicæ, Latinæ, & Græcæ ornamenta sibi comparaverat. Astronomiam, & Mathematicam publicè docuit, & à Ferrante Gonzaga hujus Mediolanensis Urbis, Ditionisque Moderatore Hippolytæ filiæ suæ Præceptor datus, clarissimæ Fœminæ ingenium diligenter excoluit. Optimam domi Bibliothecam instruxerat lectissimis Codicibus cùm Græcis, tùm Latinis, externa etiam specie, ornamentisque conspicuis. Anno MDLXXII. ætatis suæ LXIII. postremam clausit diem.

Edita ejus Opera sunt:

I. Trattato del Divino Dionisio Certosino del modo, che debbono tenere i Scuolari per facilmente imparare a ben governarsi con Dio: di Gio. Antonio Cazzuli Sacerdote Milanese. *Milano, presso il Meda*, 1563. *in* 4.

II. Opuscula varia Ascetica Dionysii Carthusiani; Sanctorum Bonaventuræ, & Bernardi, atque Lippomani; Officium Deiparæ Virginis cum declarationibus Italicis, ut etiam Oratio Dominica, Symbolum Apostolorum, & Salutatio Angelica meditandi methodo digesta. *Ibidem, eodemque anno, in* 4.

III. Traduzione d'alcuni libri di legge.
Hoc postremum hausimus è Picinello, qui tamen non indicat editum an MS. sit, & quo loco servetur.
De eo agit Moriggia lib. III. cap. 27. Nobil. Med. & Picinellus in Athenæo pag. 265.

DLIV.

CENTORIUS DE HORTENSIIS ASCANIUS.

ASCanius Centorius de Hortensiis Mediolanensis Hieronymi filius medio fermè Sæculo XVI. eruditionis suæ radios effundere cœpit. Nam ad omne doctrinæ genus cùm natus esse videretur, plurimumque ingenii polleret acumine, tam Latini, quàm Italici sermonis peritissimus evasit. Adde his Poësim utrâque linguâ perpolitam, adde historiæ conscribendæ peritiem, & Oratoriam facultatem, quorum omnium in ab se editis Voluminibus apertissima dedit indicia. Publica sæpè gessit negotia, è quibus cum respirare liceret, in hoc uno solatium sibi comparabat, ut scilicet doctissimas in lucubrationes diligenter incumberet, quæ apud omnes virtutis æstimatores magno in pretio habitæ semper fuerunt. Auctor etiam noster ob natalium doctrinæque splendorem inter clarissimos Equites Militaris Ordinis Sancti Jacobi jure merito cooptatus, pingui censu, quem Commendam dicimus, ditari promeruit. Extremum tanti Viri annum frustra hactenus investigavimus; verumtamen illius obitum hoc Epigrammate ornavit Bernardinus Baldinus, quod legitur in libro ejusdem inscripto: Lusus.

In obitu Ascanii Centorii.

Qualia suscepit, si reddat semina tellus,
Hæc Oratores, Historicosque ferat;
Corpore Centori quæ fœta jacentis; hic unus
Pro mille Historicis, Rhetoribusque fuit.

Plura sunt, quæ scripsit, partim vulgata, partim anecdota, eaque hic recensere juvat:

I. I Commentarj della guerra di Transilvania dalla rotta del Re Lodovico XII. fino all'Anno MDLIII. libri VI. *Venezia, per il Giolito*, 1589. *in* 4. & prius 1555. & 1565.

II. La seconda parte de' Commentarj de i successi più memorabili dall' Anno MDLIII. fino al MDLX. *Ivi, per lo stesso*, 1568. & ex Lasor à Varea iterum ibi 1573. in 4.

III. Discorso della guerra sopra le genti d'armi, e cavalleria leggera: ex Picinello.

IV. Discorsi di guerra. Tomi V. *Ivi, per lo stesso*. 1558. 1559. 1560. *in* 4.

V. Avvertimenti, Ordini, ed Editti fatti, ed osservati in Milano nella Peste del MDLXXVI. e MDLXXVII. libri V. *Ivi, per lo stesso*, 1579. *in* 4.

VI. Raccolta degli Ordini, e Gride per la stessa. Opera postuma. *Milano, per il Ghisolfi*, 1631. *in* 4.

VII. L'Aura soave libri III. *Venezia, per il Giolito*, 1556. *in* 4.

VIII. I sontuosi Funerali fatti fare dal Duca d'Alburquerque Governatore di Milano, al Principe Carlo di Spagna. *Milano, per Gottardo Ponzio*, 1568. *in fol.*

IX. Apparati fatti per il Duca di Sessa Marchese di Pescara. *Milano, per l'Antonj*, 1559. *in* 8.

X. L'Urania. MS. ex Picinello, qui sicut & sequentia Opera apud quem lateant non indicavit.

XI. Varie Poesie. MS. ex eodem.

XII. Diverse Imprese. MS. ex eodem.

XIII. Historiarum rerum omnium sui temporis memorabilium liber. MS. ex eodem.

XIV. De utraque Fortuna in Plutarchi librum de Fortuna. MS. ex eodem.
Ejus non sine commendatione meminerunt Ghilinus in Theat. part. II. Morerius in Lexico. Janus Nic. Erythr. Fontaninius de Eloq. Ital. edit. III. pagg. 484. & 596. & Picinellus in Athenæo pag. 56.

DLV.

De CERMENATE JOANNES.

FAmiliam, ex qua Joannes de Cermenate prodiit, vetustæ nobilitatis gloriâ apud Mediolanenses celebrem fuisse testis est in Annalibus Raphaël Fanianus. Filius hic fuit Laurentii, qui intra fines Parochialis Ecclesiæ Sancti Joannis, cui cognomen est *ad quatuor facies*, in regione Portæ Comensis sitæ, habitabat. Eodem floruit tempore, quo Gualvaneus de la Flamma Ordinis Prædicatorum, cujus occurret infra mentio, erat in vivis, Sæculo videlicet XIV. ineunte, nam hic in *Manipulo Florum* (sic enim librum quendam inscripsit) cap. I. inter cætera Volumina, è quibus Opus suum compilavit, recenset Titum Livium apud Joannem nostrum asservatum. Tabellionatus officium Auctorem hunc exercuisse ipsemet in Libri sui titulo testatur; & Syndici etiam munus in hac eadem Urbe gessit. Habebat apud se plura eruditorum Opera, inter quæ numerat citatus Gualvaneus in Politia Novella, præter laudatum Livium, Chronicon Jacobi de Laude de historiis Laudensium contra Mediolanenses: Historiam quandam Legati ad Matthæum Vicecomitem: & Registrum Communitatis Mediolani. Cum autem Henricus Augustus hujusce nominis VII. Comitem Varnerium cum Generalis Vicarii potestate Lombardiæ præfecisset, ad eum Laude tunc commorantem Legatione functus est Joannes Mediolani Syndicus simul cum Francisco de Garbagnate, atque Adoardo de Pirovano, ut ipse asserit Scriptor libri sui cap. XLVI. Eum arbitratus est Cl. Ludovicus Muratorius usque ad Annum circiter MCCCXXX. inter vivos egisse, sed nondum obiisse Anno MCCCXXXVII. citatis publicis Tabulis in pergameno conscriptis apud se extantibus, nos monuit amicissimus pariter & humanissimus JC. & Advocatus Sitonus. Historiam inter publica negotia, rudi quidem stylo, ut ea ferebat ætas, conscripsit, sequenti titulo:

I. Joannis de Cermenate Notarii Mediolanensis Historia de Situ, Origine, & Cultoribus Ambrosianæ Urbis, ac de Mediolanensium Gestis sub Imperio Henrici VII. ab Anno MCCCVII. ad Annum MCCCXIII.
Hoc Opus edidit supralaudatus Muratorius Tom. II. Anecdotorum. *Mediol. apud Josephum Pandulphum Malatestam*, 1699. in 4. & denuo Typis nostris Palatinis inter Scriptores Rer. Ital. Tomo IX. pag 1221. & post eum Grævius Antiquit. Ital. Tomo IV. pag. 1.
Inter alia autem in Cermenati historiâ memoranda illud præcipuè Muratorius advertit, inde eorum dictum refelli posse, qui Henricum VII. venenatâ Hostiâ susceptâ sublatum fuisse arbitrantur, cum Scriptor noster coævus eundem Augustum triduanâ febri in continuam degenerante obiisse memoret.
Commendat Picinellus MS. Codicem Joannis nostri gotticis characteribus in fol. maximo pergameno exaratum autographum apud D. Pyrrhum de Capitaneis.
Auctor verò laudatur in Actis Lipsiensibus Anno MDCXCIX. Mense Julio pag. 305. à Casimiro Oudino To. III. pag. 725. Muratorio in Præfationibus geminæ editioni præfixis. Fanian. in Annal. fol. 317. & Picinello in Athenæo pag. 293.

D L V I.

De CERMENATE JOANNES ANDREAS.

JOannem Andream Cermenatum nunc in medium statuemus, Virum & doctrina, & pietate commendabilem. Clericorum Regularium Congregationis Sancti Pauli Decollati, quam Barnabitarum nuncupare vulgus consuescit, instituto se ab ipsa adstrinxit adolescentia, brevique talem se præbuit, ut communi Sodalium suorum consensu dignus fuerit existimatus, qui tyronibus ad religionis semitam, apicemque ducendis præficeretur; quod munus per tria integra lustra summâ cum prudentiæ laude gessit. Erat etiam in eo, præter modestiam, cæterasque virtutes, Sacrorum Canonum, atque Theologicarum quæstionum singularis peritia, ideoque in Arcimboldio Gymnasio decennium eam Theologiæ partem docuit, quæ Moralis dicitur. In sacro Pœnitentiæ Tribunali annos triginta animabus è vitiorum cœno ad virtutis tramitem revocandis vacavit, confluentibus è tota Urbe Civibus quoque primariis. Tanta fuit humilitate, ut Præfecturas etiam oblatas in Congregatione semper recusaverit, laboribus tantum scholasticis, & religiosis intentus. In his ad extremum usque spiritum occupatus, quievit in Domino Anno reparatæ humanitatis MDCLXXI.

Edidit in Theologorum commodum:

I. Compendium Tractatus R. P. D. Joannis Angeli Bossii de triplici Jubilæi Privilegio. *Mediol. apud Vigonum*, 1651. in 8.
Hoc Opus accedente Bossii consensu Cermenatus noster elaboravit, & quamvis mole sit exiguum, lectu tamen dignissimum judicatur ab his, qui sacris Confessionibus audiendis addicti sunt.
Laudatur à Picinello in Athenæo pag. 258. & sequenti.

D L V I I.

De CERMENATE JOANNES PETRUS.

EX eadem Cermenata Gente, unde non postremi ordinis Eruditos Viros paulo ante dedimus, cum sanguine doctrinam traxisse visus est Joannes Petrus nunc laudandus. Utinam autem de eo plura novisse posteris daretur, quos nimis jejunos Picinellus reliquit, nihil præter nomen fermè nudum proferens. Aliquid reperire cupientes nulli nos labori pepercimus, sed frustra insudavimus. Accipe igitur, Lector candide, doctissimi hominis, & sacræ, atque profanæ eruditionis laude præclari, quod superest, nempe:

I. Joannis Petri Cermenati Rapsodia de recta administratione Regnorum, & Rerumpublicarum, ac Principum moribus. *Lugduni, ad signum Salamandræ*, 1561. & rursus *ibid. apud Penatos Fratres*, 1563. in 8.
De ipso agit Jo. Jacobus Frisius in Biblioth. Gesneri; Lasor à Varea, & Picinellus in Athenæo pag. 320.

CERNUSCUS. V. CISNUSCULUS.

D L V I I I.

CERRUS CAROLUS ANTONIUS.

CArolus Antonius Cerrus Joanne Baptista, & Annâ Mariâ de Gambaris parentibus Mediolani natus, in Braydensi Academia humanis excultus litteris, ad perfectionis contendens apicem, sæculo valedicere statuit, susceptoque Nudipedum Eremitarum Sancti Augustini Regulam profitentium instituto, Maurilius à Sancto Britio nuncupatus fuit. Nonis Januarii Anno MDCXLVI. solemnia Deo vota reddidit, hinc Philosophicas, Theologicasque scientias perpeti labore sibi comparavit. Apostolico postmodum muneri jam maturus, Sacrum Dei Verbum Adventus tempore in Metropolitana Basilica populo ministravit, itemque Genuæ in Templo Sanctæ Mariæ ad Vineas. Tum Quadragesimales Conciones habuit in Cathedrali Derthonensi, in Templo Apostolorum Venetiis, aliisque pluribus Italiæ Urbibus. Laudatissimis Præsulibus Carolo Septalio Mediolanensi Patritio, qui Derthonæ rexit Ecclesiam, Danieli Justiniano Bergomensi, Josepho Mirabiliæ Novariensi, Augustino Isimbardo Cremonensi Episcopis, itemque Duci Francisco de Moles hujus Metropolis Moderatori charus inter primos fuit; mirantibus Viris præclarissimis hominis virtutes atque doctrinam. Quadraginta integros annos indefessus Evangelii præco animarum curavit salutem, donec fractus laboribus, in Cœnobio Modoëtiensi Sancto Apostolo Andreæ sacro, die XI. Junii, Anno Christi Salvatoris MDCLXXXVIII. ætatis verò suæ LIX. prædicationis, & vitæ cursum fœliciter consummavit, cum paulo ante recitandos Adventus tempore sermones parans, quasi obitus sui præscius, eorum postremo hoc Thema inscripsisset: *Ecce completa sunt omnia*.

Viri ingenium declarant:

I. Esposizioni Morali sopra li Vangeli festivi di tutto l'Anno, parte prima. *Milano, per gli Stampatori Arcivescovili*. 1664. in 4.
Hoc Opus dicavit Danieli Justiniano Episcopo Bergomensi.
II. Esposizioni Morali. Parte seconda. *Milano, per gli stessi*, 1666. in 4.
Hanc secundam partem obtulit Ambrosio Turriano Episcopo Comensi.
III. Prediche per l'Avvento, ed altri varj Discorsi. *Milano, per il Vigone*, 1665. in 4.
Opus inscripsit Carolo Septalæ Episcopo Derthonensi.
IV. Discorsi predicabili per le Domeniche di tutto l'Anno. *Milano, per lo stesso*, 1669. in 4. Josepho Mariæ Mirabiliæ Novariensi Antistiti.
V. Panegirici recitati in Milano, ed altri luoghi. *Ivi, per lo stesso*, 1676. in 4. Augustino Isimbardo Episcopo Cremonensi.
VI. Il Mariale, o sia Prediche, e Discorsi del Santissimo Rosario. *Milano, per lo stesso*, 1682. in 4. Ludovico Septalæ ejusdem Cremonensis Ecclesiæ Præsuli.
VII. Quadragesimale. *Ivi, per lo stesso*, 1684. in 4. Ad Excellentiss. Ducem Franciscum Moles Mediolani Producem.
VIII. Traslazione di Santa Maria d'Intra. *Milano, senz' anno*, in 4.
IX. Nove Discorsi di Sant'Anna. MS. uno Volumine cum sequentibus autograph. vidi in Biblioth. suorum Sancti Andreæ Modoëtiæ.
X. Discorso di S. Giovanni Battista. MS. Ibid.
XI. Discorso per la Decollazione dello stesso. MS. Ibid.
Hæc à Suis.

DLIX.

DLIX.

CERRUS JOANNES ANGELUS.

PArum Clariſſimus Curtius in ſuo de Scriptoribus Medicis Mediolanenſibus ex Centorio nobis dedit de Jo. Angelo Cerro, immo Angelum ſolummodo ipſum nuncupavit, nos verò ex Schedis Sitonianis dicimus, filium fuiſſe alterius Angeli, & Juliæ de Olivis de Caravagio conjugum. Magni nominis Medicus à pluribus laudatur, utpote qui effusâ in egenos liberalitate fuerit. Inter Phyſicos Collegiatos cooptari meruit Anno MDLVII. Tempore autem teterrimæ Peſtis, quæ Mediolanum afflixit, Anno ſcilicet MDLXXVII. plurimùm pro Patria laboravit. Medicus quoque fuit Divi Caroli Borromæi, ſicuti teſtatur Gluſſianus in Vita ejuſdem Sancti libro III. cap. IX. ubi hoc ei texuit Elogium: „ Era in Milano un' eccellente Medico, chiamato Angelo „ Cerro, uomo di gran pietà, e valore, il quale, „ mentre curava con regole medicinali S. Carlo, ſeppe talmente ricevere medicine ſpirituali da lui per „ sè ſteſſo, che, imitando la pietà ſua, medicò li „ poverelli per amor di Dio, ſenza alcuna mercede; „ e finalmente, quando paſsò a miglior vita, laſciò „ le ſue facoltà alli poveri a diſpoſizione dell' Arciveſcovo di Milano, e del Propoſto generale de gli „ Oblati di S. Ambrogio: opera degna d'eterna „ memoria per il beneficio grande, che molti poveri, „ e Luoghi Pii ricevono ogni anno, a i quali ſono „ diſtribuite quelle limoſine. „ Annus ejuſdem emortualis, quem ignoravit Curtius, fuit noſtræ Redemptionis MDLXXX. Sylvaticus verò in ſuo libro pluries laudato pag. 60. ſcripſit: „ Ante ejus mortem, „ quæ fatis immatura fuit, & præcox, nulla in eum „ erat apud alios invidia, ab omnibus amatus, ab „ omnibus deſideratus &c. „ De hoc illuſtri Medico remanet adhuc memoria in ſequenti Inſcriptione, quæ ſervatur in Templo Canoniſſarum Lateranenſium hujus Urbis Deiparæ ab Angelo Salutatæ Sacro:

D. O. M.
HIC VIR ET VXOR ACCVBANT
ILLE FORO HAEC PVDICITIA
INSIGNES
BEATIOREM VITAM ADEPTI
MOERENTEM DOMVM
RELIQVERE
BARTHOLOMAEO CERIO FRATRI
ET FLORETAE CAESARINAE
EIVS CONIVGI
IO. ANGELVS MEDICVS P.
MDLXIX. KAL. OCT.

Opus Auctoris noſtri infraſcriptum debeo cum aliis jam relatis Clariſſimo, & olim mihi ſummè charo Equiti Pio Nicolao Garellio Concivi amantiſſimo, qui per litteras mihi communicavit idem ex Italia intuliſſe in Bibliothecam Cæſaream Vindobonenſem Patrem ſuum, Archiatrum & ipſum Cæſareum.

I. Conſultationum Medicarum volumen ingens in fol. autograph. ab Anno MDLV. ad MDLXXIX. ſcriptum. Præter Curtium pagg. 127. & 267. alioſque ſupracitatos Auctores, memoratur à JC. atque Advocato Sitono in Chron. Colleg. Nobil. Phyſicor. Mediol. parte II. artic. 183. adhuc MS. in fol. Paul. Moriggia in Theſaur. pretioſ. locor. Pior. Mediol. cap. 41. pag. mihi 90.

CESARINUS. V. CICEREJUS.

DLX.

CESATUS PHILIPPUS MARIA.

PHilippus Maria Ceſatus Mediolanenſis Carolo Antonio Excellentiſſimi Inſubris Senatus à Secretis patre genitus, cum in ipſo adoleſcentiæ flore in Congregationem Clericorum Regularium Sancti Pauli, vulgò Barnabitarum, ſummis adſcribi precibus poſtulaſſet, voti compos effectus eſt. Hinc politioris litteraturæ ſtudia profeſſus, tantum concepit promulgandæ Fidei deſiderium, ut ad Clementis XI. Pontificis Maximi pium hominis votum notitiam pervenerit. Gratiſſimum fuit præclariſſimo Chriſti Vicario poſtremis hiſce ſæculis non deeſſe Apoſtolicæ virtutis Sacerdotes, qui per minas procellarum, & barbarorum ferinos mores, animas Deo lucraturi infracto pectore contendere cupiant. Idcirco Ceſati prudentiam perſpectam habens, eum Anno MDCCXIX. ad Sinarum Imperatorem Apoſtolicæ Sedis nomine ablegavit. Apud hunc Principem aliquandiu commoratus Chriſtianæ Religionis negotia inter vaſtiſſimi illius Regni populos, atque etiam in Conchinchinæ Regno cum Apoſtolici Vicarii dignitate curare cœpit, non ſine maximis laboribus, & ærumnis, in quibus perferendis cum ejus apud Summum Eccleſiæ Paſtorem Innocentium XIII. conſtantia innotuiſſet; Nabucenſis Eccleſiæ Epiſcopus adlectus fuit; verùm Anno MDCCXXV. morte præventus Epiſcopatum ſuſcipere non potuit. Extat etiam in Mediolanenſi Collegio S. Alexandri publicè expoſita Ceſati effigies cum hac Inſcriptione:

PHILIPPVS MARIA CESATVS MEDIOL.
A CLEMENTE XI. P. M.
AD SINARVM IMPERIVM ABLEGATVS
ORDINIS SVI APOSTOLICIS VIRIS
APVD INDOS VLTRA GANGEM
PRAEFECTVS
IN CONCHINCHINAE REGNO
VICARIVS APOSTOLICVS
NABVCENSIS EPISCOPVS ELECTVS
CHRISTIANA FIDE PROPAGATA
MAGNISQ. EXHAVSTVS CALAMITATIBVS
DESIDERATVS EST
POSTRIDIE KAL. APRI. ANNO MDCCXXV.
AETAT. XLI.

Hujus Apoſtolici Viri lucubrationes ſunt:

I. Panegirico della Santiſſima Vergine d'Oropa. *Lodi*, *1717. in 4.*
II. Orazione Funebre nella morte dell' Eccellentiſſimo Camillo Treviſano Podeſtà di Crema. *Ivi*, *in 4.*
III. Relazione del Viaggio fatto alla China. MS. in 4. ſervatur in Collegio Sancti Alexandri hujus Urbis.
IV. Epiſtolæ Variæ. Extant in eodem MS. una cum aliis P. Sigiſmundi Mariæ Calchi ex eadem Congregatione, cujus Vita ſacris laboribus in Oriente impenſis clariſſima, ab Abbate Roſſetto Miſſionario conſcripta, in eodem MS. Volumine legitur.

DLXI.

DLXI.

CEVA CAROLUS FRANCISCUS.

MIrum certè ingenium, & non infimæ notæ litteraturam in Carolo Francisco Ceva Mediolanensi quotquot nostras hasce pagellas legerint profectò suspicient. Hic cum Clericale Institutum delegisset, ut divino mancipatus obsequio in atriis Domini ministraret, Oblatorum Cœtui sub SS. hujus Urbis Antistitum Ambrosii, & Caroli patrocinio animarum salutem curantium aggregatus est. In Urbium principe Romà primum Sacræ Theologiæ Magisterio, tùm post quinquennium in utroque Jure Doctorali Laureâ honestari promeruit. Orationem eloquentissimam Anno MDCLIV. in hac Metropolitana Basilica in commendationem Sancti Caroli Borromæi cum pronunciasset, ab Eminentissimis Litta, atque Homodeo, itemque à Carolo II. Mantuæ, ac Montisferrati Duce, qui unà cum Conscriptis Insubris Senatus Patribus, & utriusque Magistratus Quæstoribus, Urbisque Decurionibus adstiterant dicenti, summis laudibus cumulatus fuit. Pluries quoque cum in Ambrosiana Basilica, tum in Templo Sancti Sepulchri: quater coram Summo Pontifice Innocentio X. in Sacello Apostolico Quirinali laudatissimos Sermones habuit, bis scilicet in Ascensionis Dominicæ solemnitate, semel autem in Festo Individuæ Trinitatis, & item semel recurrente memoria Sancti Joannis Evangelistæ. Prothonotariatus dignitatem ipsi à Pontifice collatam cumulavit Canonicalis Præbenda Pœnitentiarii, inter Templi Maximi hujus Metropolis Ordinarios, itemque munus Synodalis Examinatoris, & universæ Diœcesis Mediolanensis Visitatoris. Anno etiam MDCLXVII. absente prælaudato Cardinali Alphonso Litta, qui Romam contenderat, Generalis Vicarius Ambrosianam rexit Ecclesiam singularis prudentiæ summa cum laude, adeò ut ab Eminentissimo Barbadigo Patavino Antistite ad idem Officium in Diœcesi sua peragendum instantissimè advocaretur. In doctrinæ ac integerrimæ Vitæ præmium Anno MDCLXXXIII. die XIX. Julii ad Derthonenses Insulas promotus fuit, eamque Ecclesiam sibi commissam vigilanti semper sollicitudine gubernavit, optimis legibus conditis ad Cleri, ac populi mores instituendos accommodatis; donec eloquentiæ, Sanctorumque morum commendatione clarissimus, Anno sæculari MDCC. ad æternam evolavit mercedem, mense Augusto.

Eum posteritas in his Operibus admiratur:

I. De Christi in Cœlum Ascensu Orationes duæ. *Romæ, apud Mascardum*, 1652. *in* 4. quarum primam Innocentio X. alteram Cardinali Homodeo inscripsit.

II. De Sanctissima Triade Oratio: dicata Cardinali Julio Ursino de Roma Mediolanensi.

III. In laudem Sancti Joannis Evangelistæ Oratio. Eam nuncupavit Cardinali Alphonso Littæ. Harum meminit Picinellus non indicato loco, anno, & Typographo, ut consuevit.

IV. Fasciculus Orationum, quas habuit coram Innocentio X. Pont. Max. in Sacello Quirinali. *Mediolani, Typis Archiep.* 1671. *in* 8. eidem Cardinali Littæ dicatus. In hoc Volumine arbitror contineri supra recensitas Orationes unà cum aliis, attamen quæsitum Codicem non habenti ad manus, indicare omnes mihi non licet. Sanè hoc ipsum Opus iterum prodiit sequenti titulo: „ Illustrissimi, & Reverendissimi D. D. Caroli Francisci Cevæ Episc. Derthonensis, Marchionis, Comitis &c. olim in Ecclesia Metropolitana Mediolanensi Canonici Ordinarii, Pœnitentiarii Majoris, „ Orationes, quas in Romana Curia habuit coram Innocentio X. Pont. Max. in Sac. Pont. Quirinali, iterum Typis impressæ sub auspiciis Eminentissimi „ Card. Federici Vicecomitis, Archiepiscopi Mediolani. *Derthonæ, Typ. Nicol. & Fratrum de Violis* 1686. *in* 8.
Ex Cinelli Biblioth. Volante Tom. I. pag. 134.

V. Discorso Morale fatto a Cherici del Seminario Maggiore di Milano. *Ivi, nella Stamp. Arcivesc.* 1677. *in* 4. dedicato al Sig Cardinale Litta.

VI. Altro sopra lo stesso Argomento. *Ivi, nella medesima Stamperia*, 1680. *in* 4.

VII. Ragioni del Reverendissimo Capitolo della Metropolitana di Milano, perchè gli sia sostenuto il libro da' PP. Monaci Cassinensi di S. Simpliciano, compendiate in una Lettera scritta per ordine dell'Eminentissimo Sig. Cardinale Litta Arcivescovo al Reverendissimo Padre Don Cesano Vernici Abbate di quella Chiesa da Monsignor Carlo Francesco Ceva Canonico Ordinario della Metropolitana; *in fol. sine anno, & Impress.*

VIII. Ragionamento fatto nella Sinodo celebrata l'Anno MDCLXIX. *Milano, nella Stampa Arcivesc. lo stesso anno, in* 8.

IX. Le Grandezze Santificate dal glorioso S. Carlo Borromeo: Panegirico dedicato ad Innocenzo XI. *Ibid.* 1680. *in fol.*

X. Ragionamento Sinodale fatto li XVIII. Maggio MDCLXXXIX. *Tortona, per il Viola l'anno stesso, in* 4. Hunc sermonem habuit jam Episcopus.

XI. Panegirico di Sant'Ambrogio fatto il giorno di Sant' Andrea nel Duomo di Milano l'Anno MDCXCVIII. *Ivi, per il Malatesta, in* 4.
Orationem hanc recitavit Auctor noster, cum insignis illa Sanctissimi Præsulis, atque Doctoris eximii, hujus Metropolis Patroni Ambrosii argentea statua, pretiosissimis ornata lapillis, publico sumptu conflata, ex Ambrosiana in Metropolitanam Basilicam solemni celebritate transferretur.
Dum adhuc esset Canonicus Ordinarius Metropolitanæ Mediolanensis ei inscriptus fuit Liber, cui titulus: „ Panegirici Sacri d'alcuni Dicitori più in„ signi de' nostri tempi. *Milano, per il Monza*, 1663. *in* 12.
Ejusdem mentio est in libro, cui titulus: „ Institu„ tionum Seminarii Epitome, in qua ejusdem origo, „ & incrementa recensentur, Auctore Carolo Fran„ cisco Ursino Oblato Seminariensium Studiorum „ Præfecto. *Mediolani, ex Typographia Ludovici Montiæ*, 1673. necnon apud Ughellum Ital. Sacr. Tom. IV. in Derthon., & in Picinelli Athenæo pag. 116.

DLXII.

CEVA CHRISTOPHORUS.

CHristophorus Ceva Societatis Jesu Mediolanensis Patrem habuit Carolum Franciscum, Matremque Paulam de Columbis. Frater germanus fuit celeberrimi Thomæ ejusdem Societatis, de quo infra cum laude sermonem habebimus, natu quidem minor, sed suavitate morum, & mentis perspicaciâ æqualis. Post consueta Studia, & Magisteria peculiarem operam posuit in Poëtica arte. Jam exorsus erat Carminibus cudere nobile Poëma, sed superveniente immaturâ morte initia tantummodo præclari operis imperfecta reliquit. Adhuc tamen typis editæ remanent duæ ejus fabulæ:

I. De Pallade, & Bombycibus.

II. De Apibus, & Aranea.

III. Fragmenta Poëtica è variis Prolusionibus, à Thoma ejus Fratre collecta, & edita, ut mox dicemus.
Extant in fine Sylvarum supradicti P. Thomæ Cevæ, & sic scripserunt Auctores Diarii Italici Tom. VI. *Venetiis impressi pag.* 135. „ Annessi alle Selve del P. „ Tommaso Ceva della Compagnia di Gesù veggonsi „ stampati due assai lodevoli Componimenti del P. Cri„ stoforo Ceva della medesima Compagnia di Gesù, e „ Fratello del Padre Tommaso. E nella seconda edi„ zione delle Selve, si è fatta dal detto P. Tommaso „ una piccola Giunta d'alquanti Frammenti poetici, „ tratti da varie Prolusioni in varj incontri da lui re„ citate.

DLXIII.

DLXIII.

CEVA JOANNES.

POst alterum Clarissimi Thomæ Cevæ fratrem Christophorum nomine, quem supra dedimus, sequitur juxta litterarum ordinem, quo in hoc Opere utimur, Joannes ejusdem Familiæ vir Mathematicus non infimæ notæ, necnon Arciducalis Cameræ Ducatus Mantuæ Commissarius. Sui ingenii plura Monumenta dedit, quæ omnia ad nos forsan adhuc non pervenerunt, quod dolentes dicere cogimur non de scriptis tantum ejusdem, sed etiam de illius actis, annoque postremo, quæ omnia, tametsi anxiè quæsiverim ab Amicis Mantuæ degentibus, attamen usque adhuc incassum cessit meum desiderium, itaque Lectorem patientissimum ad calcem hujus Operis in Addendis remittere coactus sum.

Hæc igitur in medium proferre tantummodo licet:

I. Geometria motus, in qua de motu tam simplici, quàm composito traduntur, quæ ad motum aquarum explicandum utilia sunt. *Bononiæ, ex Typogr. Pisarri*, 1692. *in* 4.
Hoc Opus laudat Christianus VVolfius in Cursu Mathem. Tom. II. edit. *Halæ Magdebur.* 1715.

II. Opuscula Mathematica de Potentiis obliquis, de Pendulis, & Vasis, & de Fluminibus. *Mediolani, ex Typograph. Ludovici Montiæ*, 1682. *in* 4. Hoc Opere laudato, hæc subdit Cinelli in Biblioth. Volant Tom. I pag. 134. „ So che ad alcuni, e fra gli „ altri ad un certo, del quale ho parlato altrove, „ darà nel naso ciò, che il dottissimo Sig. Ceva „ scrive in questi Opuscoli del G. L. L., ma certo che „ tutta la Repubblica Letteraria glie ne resterà con „ obbligo, giacchè *amicus Socrates*, *amicus Plato*, „ *sed magis amica veritas*.

III. De re Nummaria, quoad fieri potuit, Geometricè tractata, Auctore Joanne Ceva. *Mantuæ, apud Albertum Pazzonum*, 1711. *in* 4. Addit Cinelli loc. cit. „ Di quanta importanza sia il bilancio delle monete „ correnti per questa parte d'Italia, e per lo com„ mercio d'essa coll' Europa, non v'è alcuno, che „ non lo veda. Degno è perciò d'ogni lode il Signor „ Ceva, ed io sono obbligato al gentilissimo Signor „ Agostino Donati mio stimatissimo Amico, che poi „ mi ha fatto dono cortese di esso Opuscolo, come „ altresì del seguente.

IV. Joannis Cevæ tria Problemata Geometris proposita, una cum ipsius ratiocinio, in gravitate omnigeni corporis ostendenda. *Mantuæ, ex Typograph. Alberti Pazzoni*, 1710. *in* 4.

V. Le conseguenze del Reno, se, coll' aderire al Progetto de' Signori Bolognesi, si permettesse in Pò Grande. *Mantova, per Alberto Pazzoni*, 1716. *in fol.* En quid adjecit Cinelli: „ Autore di questa Scrittura „ è il versatissimo Signor Giovanni Ceva Commissa„ rio dell' Arciducal Camera in Mantova, che pre„ tendendo mostrar i gravi danni, che ne seguireb„ bero, ha arenato il motivato Progetto. Adest tamen huic Libro solida Responsio celeberrimi olim mei Concivis, & amicissimi Eustachii Manfredi, Patriæ ac Litterariæ Reipublicæ ornamenti.

VI. De Lineis rectis se invicem secantibus ad Ferdinandum Carolum Ducem Mantuæ. *Mediolani, apud Montiam, cum figuris*, 1678. *in* 4.

VII. Hydrostatica. *Mantuæ, apud Pazzonum*, 1728. *in* 4.

DLXIV.

CEVA THOMAS.

THomas Ceva Mediolanensis inter Arcades *Callimacus Neridius* dictus, Caroli Francisci, & Paulæ de Columbis conjugum filius, sicuti in Christophoro fratre diximus, splendidum Societatis Jesu, cui adscriptus erat, lumen in pluribus Scientiis excelluit. Diu in Braydensi Universitate Rhetoricam docuit, simul & Mathematicam, immo hujus magisterium ad quadraginta annos protraxit, ejusque singulas ferè partes exactissimis, & ingeniosissimis demonstrationibus illustratas, integrum Poëma, librum Sylvarum, Philosophiam novo-antiquam Lucretiano stylo, pluraque alia sparsim Metrica ad omnem gratiam, & venustatem poëticam concinnata, novisque & elegantissimis rerum ideis tanquam poëtico spiritu animata evulgavit, quæ statim in pluribus Urbibus iterum aliis editionibus impressa sunt. Multo autem plura vulgare neglexit, aut sub aliorum nomine maluit apparere. Hujusmodi sunt magno in numero Præfationes libris additæ, dedicatoriæ Epistolæ, Emblemata, Epigrammata, Idylia. Ea tamen Auctorem suum venustate, & genio, ut ajunt Galli, vel invitum fatentur, & produnt. Ex Mathematicis pariter aliquot tantummodo peculiaria sua inventa de Statica, & Geometria typis tradita publicam in lucem emisit, magnum ubique sortita plausum. Resplendent quippe in his, aliisque ejus elucubrationibus conjunctæ (difficillimo alioquin fœdere) mira ingenii perspicacia, & summa claritas expositionis. Eadem felicitate plures scripsit historias omnibus probatissimas. De illius propterea singulari merito magnificum reddunt testimonium in suis libris doctissimi Viri, in litterariis Fastis Acta Lipsiensia, Veneta, & Trevoltiana, atque in Eruditorum ore publica fama. Augustum addidit monumentum Josephus I. Imperator, qui eum præclaris Encomiis coronatum amplissimo Diplomate suum Cæsareum Theologum declaravit. Tam pretiosas tamen mentis suæ, & gloriæ opes superavit ipse pretiosioribus animi sui dotibus. Insignes in eo erant morum candor, gratia, suavitas, & veræ virtutis proprius color verecunda modestia. Ab omni specie fastus semper abhorruit. Pro amicis nulli parcebat labori, unicum inde sibi, sed jucundissimum lucrum capiens, benefaciendi scilicet honestatem. Omnes solitus revereri, & sincerè diligere, ab omnibus erat ipse dilectissimus. Postremis vitæ suæ annis solidam pietatem suam specioso exemplo comprobavit. Nam ex tibiarum ulceribus ferè immobilis redditus, durioris auris effectus, & oculorum luce destitutus, pertulit has corporis ærumnas magna animi tranquillitate, & alacri constantia. Potiorem diei partem in piis meditationibus, & precibus transigebat. Reliquum tempus concedebat amicis, quos eruditissimo, plenoque morum, & scientiarum sermone, documentis, festivisque argutiarum salibus ita detinebat, ut ab eo nescirent avelli. Post completum ætatis suæ octogesimum octavum annum correptus apoplexi, extremam vitæ suæ horam instantem cognovit. Serenus tamen, vultuque ipso, & verbis præferens internam animi sui tranquillitatem. Ultimis Sacramentis maximo teneræ devotionis affectu receptis, lætissima ingeminans Simeonis verba: *Nunc dimittis servum tuum in pace*: placidissimè obdormivit in Domino die III. Februarii Anno MDCCXXXVII. in eodem Collegio Braydensi. Juvat hic Inscriptionis loco Camilli Mariæ Audiberti ex eadem Societate Jesu ad eum conscriptum Octosticon referre.

Ad Thomam Cevam e Societate Jesu Poëmatum Scriptorem.

Eximios inter, lauro donande, Poëtas;
Summus Apollineæ Doctor in arte Lyræ;
Quid segnem incusas calamum Scriptoris amici;
Exemplo stimulans, edere nostra, tuo?
Initus hortator liber est: quo mira canente,
Nemo velit, post Te, scribere; nemo loqui.
Allicit ipsa tuæ, terretque imitatio Musæ.
Dum canere ergo doces, Ceva, tacere jubes.

Extat inter Carmina Audiberti Taurini edita, in Classe Epigram. Varior. num. XXXIII. pag. 212.

Opera quæ vulgavit, sunt:

I. Jesus Puer; Poëma Thomæ Cevæ Societatis Jesu Josepho Primo Romanorum Regi sacrum. *Me-*

diolani, *typis Caroli Antonii Malatestæ*, 1690 *in* 4.

II. Sylvæ Thomæ Cevæ Societatis Jesu. *Mediolani*, *ex Typographia Josephi Malatestæ*, 1721. *in* 8.

III. Philosophia Novo-Antiqua Thomæ Cevæ Soc. Jesu Notis, & prævia Præfatione in hac editione illustrata. *Mediolani*, *Typis Hæredum Dominici Bellagattæ*, 1726. *in* 8.

Hunc Librum Auctores Diarii Italici Venetiis editi Tom. VII pag. 113. sequenti Elogio prosecuti sunt: „ Carmina Thomæ Cevæ Soc. Jesu, videlicet Philosophia Novo-antiqua, quæ nunc primùm prodit: Jesus Puer editio quarta: Poëma: Sylvæ, altera editio auctior, *Mediol. è prælo Ghisulphiano*, 1704. *in* 12. Egli è noto al Mondo tutto Letterato il nome del P. Tommaso Ceva; ne c'è, chi non sappia, quale, e quanto sia il valor suo, non tanto negli studj ameni, quanto nelli più serj della Filosofia, e delle Matematiche. Le Opere, che nell'uno, e nell'altro genere egli ha date alla luce, gli hanno conciliata questa universale estimazione. Tamen Mathesis, & Philosophiæ Professores in Universitate Florentina ægrè ferentes doctissimi Cevæ laborem, librum ediderunt hoc titulo: „ Q. Lucii Alphei Diacris in secundam editionem Philosophiæ Novo-antiquæ &c. cum Notis Jani Valerii Pansii, in 4. Hujus libri auctorem esse Virum Clariss & nostri Sæculi Mathematicorum facilè principem P. Abbatem Grandi Camaldulensem vulgò perhibent.

IV. De Natura gravium libri duo Thomæ Cevæ Soc. Jesu. *Mediolani*, *Typis Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1699. *in* 8.

V. Opuscula Mathematica Thomæ Cevæ è Societate Jesu: De Ratione Equilibrii, de Sectione Geometrica, Harmonica, & Aritmetica.

VI. De Sectione anguli rectilinei in quartas partes æquales tum organicè, tum per lineas curvas.

VII. Instrumentum aptum ad hujusmodi Sectionem, & ejusdem usus *Mediolani*, *apud Ramellatum*; *cum figuris*, 1695. *in* 12. De hoc Opere vide, quæ infra notabimus ex Diarii Italici Auctoribus ad num. X.

VIII. De Cicliode; de Lineis phantasticis; de Flexibilibus. *Mediolani*, *Typis Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1699. *in* 8.

IX. Rischio, che si corre nell'uscir di Carrozza, mentre i Cavalli sono in fuga. *Milano*, *presso gli Eredi di Domenico Bellagatta*, 1726. *in* 8.

X. Vita di S. Giovanni di Dio. Juvat hic addere verba Auctorum Diarii Italici Venetiis editi To. XIV. occasione hujus libri alteriusque Operis Patris Cevæ à nobis jam indicati. „ Il medesimo Bellagatta nel medesimo anno 1714. ha data una terza edizione della Vita di San Giovanni di Dio, Padre de Poveri, e Fondatore del Sacro Ordine dell'Ospitalità de' Padri Fate bene Fratelli, scritta dallo stesso Padre Ceva. La prima edizione n'era stata fatta in Milano per Giuseppe Quinto nel 1691 e la seconda in Genova. Anche questa terza edizione è in 12. E poichè si è fatta menzione del P. Ceva, sarà bene avvertire, come in un' Opera postuma stampata dal Marchese dell'Ospital, Mattematico insigne Francese, si è posta, come sua, l'invenzione dell' istromento per dividere, o segare l'angolo in qualsivoglia parte; e pure il ritrovamento è stato del Padre Ceva, più di dieci anni prima; e fu stampato, e dedicato al Marchese di Leganes, allora Governadore di Milano, e poi riferito nel Giornale di Lipsia, e quindi ristampato colle altre Opere Matematiche di esso Padre: della qual cosa già ne ha fatta l'Apologia il Padre Grandi nella sua risposta al Sig. Marchetti, ove fa anche vedere ec.

XI. Memorie di alcune virtù del Sig Conte Francesco de Lemene, con alcune riflessioni su le sue Poesie, esposte dal Padre Tommaso Ceva della Compagnia di Gesù. *Milano*, *per Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1706. *in* 8.

XII. Vita di Monsignor Luigi Ruzzini Vescovo di Bergamo *Milano*, *nella Stampa di Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1706. *in* 4. Hanc & seqq. vulgavit suppresso nomine, sed notum esse Auctorem testantur Auctores Ephemeridum Italicarum Tom. IX. pag. 461.

XIII. Vita della Imperadrice Leonora Maddalena Teresa. *Milano*, *presso gli Eredi di Domenico Bellagatta*. 1721. *in* 8.

XIV. Virtù, e Fatti segnalati della stessa Augustissima, e piissima Imperadrice. *Milano*, *per Giuseppe Richino Malatesta*, 1721 *in fol.*

XV. Vita del Signor Conte Matteo Taverna. *Milano*, *nelle Stampe di Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1715. *in* 12.

XVI. Relazione del Funerale nel Duomo di Milano alla Reina di Spagna Maria Anna d'Austria, sue Iscrizioni, Emblemmi, Elogj. *Milano*, *per Marc' Antonio Pandolfo Malatesta*, 1696. *in fol.*

XVII. L'Ercole: Dichiarazione della Machina per festa di Fuochi nella Piazza del Duomo di Milano, per le Vittorie del Serenissimo Principe Eugenio di Savoja. *Nella Stampa di Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1709. *in* 4.

XVIII. Dichiarazione della Machina de' Fuochi d'allegrezza per la venuta della Reina delle Spagne Lisabetta Cristina, eretta nella Piazza del Real Castello di Milano, sue Iscrizioni, ed Emblemmi. *Milano*, *per il sudetto*, 1708. *in* 4.

XIX. Le cento una Proposizioni estratte dal libro delle Riflessioni Morali sul Novo Testamento, condannate dal Sommo Pontefice, considerate come contenenti il Sistema di Giansenio, e come dannabili per se stesse: Operetta Teologica traddotta dal Francese. *In Milano*, 1723. *e di nuovo in Napoli*, *nella Stamperia di Felice Mosca*, 1724.

XX. Exequiæ in Templo Sancti Nazarii Manfredo Septalio, Inscriptiones, Emblemata, Elogia. *Mediolani*, *apud Impressores Archiepiscopales*, 1680. *in* 4.

XXI. Academia Funebris Manfredo Septalio in Classe Rhetoricæ Braydensis. *Ut supra*.

XXII. Alcune Riflessioni intorno alle cose presenti della Cina, in fol.

XXIII. Osservazioni intorno alla Esposizione de' Riti Cinesi Controversi, in fol.

XXIV. Risposta ad un libro contro le dodici Riflessioni intitolato: Difesa del Giudicio della S. Sede Apostolica, *in* 8.

XXV. Il Trionfo della Primavera: Festa di Fuochi per la nascita del Serenissimo Arciduca Leopoldo Principe delle Asturie, disposta in tre Machine nella Piazza del Real Castello di Milano. *Ivi*, *per il Malatesta*, 1716. *in* 8.

XXVI. Alcune Dimostrazioni Geometriche spiegate da Pietro Paolo Caravaggio Juniore, con le approvazioni in varie lettere del P. Tommaso Ceva dell' Anno MDCLXXV. MS in fol. Extat apud Marchionem Petrum Paulum Caravagium.

XXVII. Plinii Panegyricus cum Notis P. Cevæ. *Venetiis*, *apud Colettum*, 1727. *in* 12. II. editio.

XXVIII. Corvi suspendium. Hoc Opus versibus descripsisse Thomam nostrum erui ex Carmine Anonymi cujusdam, cui titulus: „ De Cornice. Fabula ad P. Thomam Cevam Societ. Jesu; legitur in Tom. XVI. Novar. Miscell. in Biblioth. Ambrosiana.

De eo, præter citatos Auctores, plurimi alii loquuntur, quos singulos enumerare nimis longum foret.

CLXV.

CHALCUS BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæum Chalcum Mediolanensis Urbis Civem, atque non infimæ notæ eruditum Virum Joannes Arcis Novariæ Præfectus genuit; eumque Gregorius Tiphernas politioribus litteris imbuit, in quibus cum præclaræ esset indolis, & ad omne doctrinæ genus aptissimum sortitus esset ingenium, brevì tam clarus evasit, ut apud Insubres Duces magna fuerit in existimatione habitus. Quapropter Equitis dignitate exornatus electus est à Joanne Galeatio, & Ludovico Mediolani Principibus à Secretis, quo in munere difficillimis temporibus summæ integritatis, prudentiæ, atque in virtute præditos amoris præclara dedit indicia. Publicis enim Gymnasiis ob vetustatem, & bellorum injuriam penè collapsis magnificè restauratis sapientissimos Institutores, in Adolescentium commodum, & litterariæ Reipublicæ augumentum præficiendos curavit, adeo ut Latinas, Græcasque litteras in hac Urbe excitaverit. Neque verò Studia in aliis tantùm promovere nixus est, verum & in se ipso perpeti labore tantùm eruditionis collegit, ut præstantes eo Sæculo Scriptores ad eum Volumina sua examinanda mittere non dubitarent, atque ab ejus judicio, sententiaque penderent. Gratiam, qua apud prædictos Duces meritò pollebat, in Eruditorum utilitatem derivare consueverat, ideoque ad ejus tutelam, tamquam ad amantissimi Patris sinum illi undique non sinistro eventu confugiebant. In his, aliisque præclarè gestis vitam omnem traduxit, quam cum summo bonorum omnium luctu Anno MDVIII.

ætatis

ætatis suæ LXXIV. die verò XVIII. mensis Junii commutavit in melius. Corpus ejus tumulo illatum est in Sacello Sanctissimæ Annuntiationis Templi Sanctæ Mariæ Passionis Mediolani, hoc superadjecto Elogio, quod Petrus Franciscus Bartholomæi ex Filio Nepos tanto Avo ponendum jussit.

A

D. O. M.
BARTHOLOMAEVS CHALCVS
HONESTVS ET ORNATVS EQVES
IOHANNIS GALEAZ ET LVDOVICI
PRINCIPVM MEDIOLANI SFORTIADVM
PRIMVS A SECRETIS ET EPISTOLIS MAGISTER
VITAE SYNCERITATE
IN OMNI FORTVNA COMMENDATISSIMVS
VITA DEMVM INNOCENTISS. FVNCTVS
HAC AEDE OB RELIGIONIS CVLTVM CONDI VOLVIT
VIXIT ANN. LXXIV. OBIIT XVIII. IVNII MDVIII.
PE. FRANC. I.C. ET ALII NEPOTES
AVO B. M. POSVERE

Scripta ejus hæc supersunt:

B

I. Epistolæ plures latinæ summa eruditione refertæ inter illas Illustrium Virorum editas *Norimbergæ*, 1495. *in fol.* ubi duæ ad eum leguntur ab Angelo Politiano conscriptæ.

II. Plures aliæ Epistolæ de Principum suorum negotiis optimo stylo exaratæ; extant in Codice perinsigni Cichi Simonettæ MS. apud ornatissimum Virum, & de me non uno titulo benemeritum Comitem Antonium Simonettam.

III. Alia ejus Epistola ad Angelum Politianum supralaudatum legitur in lib. II. Epistolarum Politiani. In ea huic spondet Chalcus, se omnem moturum lapidem apud Ludovicum Mariam Mediolani Ducem, ut Opera quædam Georgii Merulæ in publicam lucem edi permittat.

Philippus Beroaldus libellum suum de Nuptiis Bentivolorum cum Epistola ad Bartholomæum misit, ut judicaret an luce dignum esset, nec ne.

C

Litteras Matthæi Bossii Veronensis ad Chalcum de obitu, & laudibus Severini, ejusdem Bartholomæi Fratris, quem non multo post commendabimus; inseruit Rosinus in Elogio Severini prædicti, quod legitur in Lycæo Lateranensi lib. XVI. pag. 269.

Carmina in ejus laudem cecinerunt plures, inter quos Joannes Bissius, qui integram Elegiam conscripsit de hoc argumento à Cl. Saxio loco infra citando relatam: Lancinus Curtius, cujus Ode ad Chalcum habetur inter illius Carmina edit. Mediol. Anni 1521. pag. 161 in libro X. Sylvarum: & Nicolaus Seraticus in MS. loco suo laudando.

Inter non pauca Opera Doctorum Virorum Bartholomæo nostro nuncupata, hæc memorare placet.

Titi Livii Patavini Historiæ editæ Anno 1495. à Minutiano.

Q. Horatii Flacci Carmina impressa Anno 1486. ab eodem.

D

Acronis in Horatium Commentaria. Adest Epistola ejusdem Alexandri Apuli, sive Minutiani Magnifico Viro Bartholomæo Chalco Ducalium Secretariorum Magistro, Mecœnati suo. In Officina egregii librarii Joannis Zarotti Parmensis, impendio Alexandri Minutiani Apuli de Sancto Severo. Hæc Opera Mediolani impressa sunt Anno à salutifero Virginis Partu sexto & octogesimo supra millesimum, & quadringentesimum. V. Id. Martias. Joannis Galeatii Mariæ Sfortiæ Vicecomitis VI. Mediolanensium Ducis inclyti Regnum felici gubernante auspicio, Ludovico Maria Sfortia Vicecomite Invictissimo, & Sapientissimo Principe, cujus singulari prudentia, otio, ac festa Pace ferè omnis fruitur Italia, in fol.

Opus Dictis Cretensis Anno 1477. à Masello Venia Beneventano editum.

Opusculum Plutarchi Polyano, & Euridice inscriptum de Græco in latinum translatum à Joanne Volta, in cujus fine adest ejusdem Voltæ Carmen in laudem Chalchi. Extat MS. in 4. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Meminerunt ejusdem Gesnerus in Biblioth. Universali, Tristanus Chalcus in Nuptiis Augustis, atque in Præfatione historiæ suæ. Puricellus in Residuis ipsius Tristani: Horatius Landus in hist. Senatus Mediol. lib.4. pag 120. Cl Saxius de Studiis Mediol. & in hist. Typogr. Sitonus in Chron. pag. 117. art. 481. & Picinellus in Athenæo pag 67.

DLXVI.

CHALCUS FRANCISCUS MAXIMILIANUS.

FRancifcum Maximilianum Chalcum Mediolanensem, Polydori, & Victoriæ de Leonibus conjugum filium, plura sunt, quæ apud posteritatem celebrem efficiunt. Nam præter utriusque Juris lauream, ac generis nobilitatem, cujus gratiâ Anno MDCXX. in Collegium Jurisperitorum est cooptatus, Philosophicas quæstiones, & reconditas ejus Scientiæ latebras vel in ipsa adolescentia tam sedulo penetraverat, ut præclarum dederit eruditionis suæ specimen in infra laudando Opere. His adde in utraque linguâ, Italicâ scilicet, atque Latinâ Poëticam facultatem, quam satis superque patefaciunt elegantissima Carmina ab ipso conscripta. Magnum sui desiderium Eruditis omnibus reliquit Anno à Virginis partu quinquagesimo supra millesimum sexcentesimum.

En tibi Lector ipsius litterarios labores:

I. De Artibus generatim, & Arte artium speciatim Francisci Maximiliani Chalchi Mediolanensis: Disputatio Philosophica. *Ingolstadii*, *ex Officina Ederiana*, 1610. *in* 4.

II. Poëmata varia tam Latina, quàm Italica extant in libro, cui titulus: Varj Componimenti fatti nel Dottoramento del Sig. Ludovico Mazenta. *Papiæ*, 1613. *in* 8.

Laudatur à Sitono in Chron. Colleg. JCC. pag. 199. art. 853.

DLXVII.

CHALCUS JACOBUS.

IGnotum & Picinello, & aliis omnibus, qui de Eruditis nostris egerunt, Jacobum Chalcum nobili sanguine Mediolani progenitum in hoc Theatrum adducere cogor, sed cunctis illis ornamentis, quibus alios honestare curavi, prorsùs orbatum; nihil enim de hujus Scriptoris Actis reperi, præter illud quod

quod in Operis infra laudandi titulo adinveni, cum videlicet Sacro Carmelitarum Ordini nomen dedisse. Indicatur etiam, quo vixerit Sæculo; cum enim lucubrationem suam inscripserit Henrico VIII. Regi Sæculo XVI. exarasse censendus est. Mirum interea videtur ne gry quidem apud sui Ordinis Viros de tam litterato homine superesse.

Titulum Codicis ab eo elucubrati hîc referemus:

I. Frater Jacobus Chalcus Carmelita Henrico VIII. Regi: An possit superstes Frater fratris relictam absque liberis Uxorem ducere. MS. in Bibliotheca Antonii Com. Kantii apud Silso in Comitatu Bedfordiensi in Hibernia, teste Montfauconio in Bibliotheca Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 689. num. 16.

DLXVIII.

CHALCUS LUDOVICUS MARIA.

Ludovicus Maria Chalcus Petri Antonii Regii Fisci Patroni, & Margaritæ Scaccabarotiæ conjugum filius, Mediolani in lucem editus, cum se ad Religionis studia addixisset, Ordinem Prædicatorum in Conventu Sanctæ Mariæ Gratiarum ejusdem Urbis amplexus fuit. Theologus extitit magni nominis, nec minus gravitate, & in agendis prudentia, quam eruditione commendatus, vice Provincialis Lombardiæ absentis, cui datus fuerat socius in Comitiis Ordinis Valentiæ Aragonum MDCXLVII. definivit, in quibus jam Sacræ Theologiæ Magister, & in variis suæ Provinciæ Gymnasiis emeritus professor, ad Sacra Biblia Bononiensi in studio generali interpretanda designatus est. Primariam ibidem exinde rexisse Cathedram testantur Symmista, & suppar Rovetta, ac postea Comi Sanctæ Fidei Tribunali Præfectum, quo munere jam fungebatur Anno MDCLVII. In eo perseveravit ad Annum usque MDCLX. qui ei fuit extremus; sepultusque est in Ecclesia sui Ordinis, quæ Sancti Joannis in Pedemonte nuncupatur.

Hæc ab eo sunt relicta Opera:

I. Commentaria super Summam S. Thomæ de Aquino.
II. Apparatus super Jus Canonicum, cujus peritissimus fuit.
III. Commentum super Opusculum S. Thomæ de Ente, & Essentia.
Omnia MSS. apud Suos, testibus Quetif, & Eccard loco citando.
Eum commendant Rovetta, Ludovicus Augustinus Castellus in Fasciculo Florum Serto VI. de Elogiis Funebribus pag. 94. & ex relationibus Provinciæ Lombardiæ, citati Quetif & Eccard. in Script. Ord. Præd. Tom. II. pag. 587. & Clar. Sitonus in Schedis.

DLXIX.

CHALCUS SEVERINUS.

Severinus Chalcus Joannis Arcis Novariæ Præfecti filius, nobili genere Mediolani natus, mirâ fuit memoriâ præditus, adeo ut puellulus integram MS. Concionem Timothei Maffei insignis Verbi Dei Præconis ex Lateranensium Cœtu, quam familiares, ne ab eo lacerata periret, violenter extorserant, tandem redditam unius diei spatio memoriæ commendasse perhibeatur. Id prælludium quoddam ejus eventus visum fuit in puero, quod erat in adolescente futurum. Nam ejusdem Maffei in Metropolitana Concionantis audito sermone, unà cum fratribus suis Benedicto, & Hieronymo, quos ad Christum traxerat, invitis parentibus ad Canonicum Ordinem inter eosdem Lateranenses convolavit. Philosophiam, ac Theologiam, Sacrasque paginas egregiè calluit. Adeo toti Ordini exemplo præluxit, ut Anno MCCCCLXXXII. in Comitiis Ravennatibus Abbas Generalis electus fuerit; ad idem munus Anno MCCCCLXXXVII. Ferrariæ, & Anno MCCCCXCI. ibidem, demum verò Placentiæ Anno MCCCCXCV. assumptus est. Cum primo Ordinem regeret, curante Guillelmo Marchione Montisferrati, vetustissimum Sanctæ Mariæ Cretensis Monasterium, missis probissimis Canonicis, reformavit. Sanctorum Patrum Scripta assiduè pervolutabat, humilitate, animi candore, & perpetua otii fugâ celeberrimus. Ætatis suæ Anno LXV. die XX. Novembris MCCCCXCVI. dum præesset Abbas Monasterio Placentino, mortalitatem exuit magnâ cum sanctitatis famâ. Nam Joannes Philippus Novariensis loco mox citando eum hoc laudat encomio: „ Vitâ „ sanctissimus, omnibus bonis moribus ornatus, di- „ vinis litteris eruditus, charitate fervens, humili- „ tate præcipuus &c.

Alterum ei texuit Elogium Bernardinus Baldinus in libro suo, cui titulus: Lusus: ubi hoc legitur Distichon.

De Severino Mediolanensi Sacerdote sub D. Augustino merente.

Arte Severinus prior, an probitate sit, æquè
Ambigo, nam certè mirus utraque viget.

Scripsit Chalcus noster:

I. De Vitis Sanctorum, Illustriumque ex Ordine Canonico Virorum Insignium, deque illorum egregiè perpetratis Lib. IV. ex Rosino, & Picinello citandis, è quibus tamen haurire non potui editum ne sit Opus, an MS.
II. Epistolas plures ad Matthæum Bossium, quas studiosè, & impigrè ad se datas stylo, quo affluebat gravi, ornato, atque mundissimo, testatur idem Bossius in Epistola ad Gabrielem Chalcum Severini fratrem, quam exscripsit Rosin. in Lycæo Lateranens. Lib. XVI. pag. 272.
Extant etiam ibi ejusdem Bossii litteræ ad Bartholomæum Chalcum Equitem, & Ducis Mediolanensis Prothoscrimiarium, ipsius Severini fratrem alterum, quibus ei nunciat germani obitum, & pietatem in extremis ostensam elegantissimo stylo prosequitur. Datæ sunt Placentiæ XI. Kal. Decembris MCCCCXCVI.
Aliæ ejusdem Bossii ad Esaïam Estensem de eodem argumento.
Idem Matthæus Bossius Severino inscripsit librum: De instituendo sapientiâ animo; editum *Florentiæ, per Miscominum*, 1483. *die IX. Junii, in* 4.
Agit de eo Penottus in hist. Tripart. sæpè, & Joannes Maubrunus in Venatorio lib. II. cap. CXIV. Rosin. in Lycæo loco citato, & alibi. Joannes Philippus Novar. lib. VI. cap. XXX. & Picinellus in Athenæo pag. 490.

DLXX.

CHALCUS SIGISMUNDUS.

Ex Petro Antonio Regii Fisci Patrono, atque Margarita Scaccabarotia conjugibus, natus est Mediolani Sigismundus Chalcus, Ludovici Mariæ supralaudati frater, quem Jurisprudentiæ laus (eam enim scientiam à teneris annis præcipuè adamatam toto hauserat pectore) & morum integritas numquam in posteritatis memoria perire permittent. Hic enim Juris tam Cæsarei, quàm Pontificii Doctor creatus, Annoque MDCLXIII. in Jurisconsultorum Collegium admissus, ad Patriæ Præfecturam assumtus est Anno MDCLXXXII. Cum autem magnam sibi peperisset famam, quod jam diu forense munus strenuè administrasset, inter Consultos Amplissimi Mediolanensis Senatus Patres sedere meruit, atque Cremonensi Urbi Prætor datus, æquitatis, doctrinæ, & prudentiæ præclara reliquit vestigia. Cæterum magnis fractus laboribus octuagenarius à Senatorio munere vacationem impetravit. Tanto erat porrò ingenii acumine, ut eo potissimùm indicante Senatus plura in Jure Municipali Mediolanensi recondita agnoverit. Hujus adhuc Urbis Præfecti mentio occurrebat in Inscriptione, quæ olim fuit in fronte Porticus Figinorum è conspectu Templi Maximi, seu Palatii Curiæ Ducalis, quæ Arenghi dicitur, in hæc verba:

D. IO.

D. IO. THOMA HENRIQVEZ CABRERA
COM. MELEGARII
GVBERNATORE OPTIMO
INTER TEMPORVM DIFFICVLTATES ET MINAS
SALVTEM ET DECVS TVENTE
D. FRANCISCO MOLES DVCE PARETI
MAGNO CANCELLARIO
SVPREMI REGIMINIS FAVSTITATEM
MAGNIS VIRTVTIBVS ADMINISTRANTE
OB AREAM HANC
PROVIDENTIA ET LIBERALITATE PRINCIPIS
OBSEQVENTIA VIGILANTIA
SENATORIS SIGISMVNDI CHALCHI
TVNC VRBIS PRAEFECTI
ET PROCERVM AERE ET PIETATE CIVIVM
VRBIS DIGNITATI IN PERPETVVM RESTITVTAM
VRBIS PRAEFECTVS ET LX. DECVRIONES P.
ANNO MDCLXXXIV.

Plura nobis supereſſent ejus doctrinæ monumenta, niſi ipſius MSS. non pauca cum univerſa Bibliotheca, quam domi extruxerat, fortuito Ædium incendio, non ſine ingenti Reipublicæ litterariæ detrimento, periiſſent. Hæc tamen adhuc extantia proferimus:

I. De ſuſpicione falſitatis ex conjecturis proveniente, quæ ſufficit ad infirmanda teſtamenta, Conſultatio. Legitur inter Conſult. Tranchedini Tom I. num. 105.
II. Reſponſum, ſive Tractatus in eadem materia. Ibidem num 106.
III. De Feudis eorumque natura: Conſultatio. Habetur in Controverſiis Saminiati, Controv. XV. *Geneva*, 1686. *in fol*
IV. Allegationes de pactis futuræ Succeſſionis. Inter Opera Torre.
V. Controverſia, qua officium Cauſidicorum, & Notariorum honorificum oſtenditur, ſub nomine Jo Baptiſtæ Laraſaeci Pontremuleuſis Advocati Mediolani: extat inter Controverſias Forenſ. Jo. Franciſci Andreoli in ordine CCCXIV.
VI. Allegationes plures in Collectionibus Juriſconſultorum Mediolanenſium: inter quas una in materia Adminiſtrationis pagg. 20. apud Solivetam.

Agit de eo Siton. pag. 224. art. 1006. atque Beretta in Schedis.

DLXXI.

CHALCUS TRISTANUS.

DUm mente revolvo me ſæpeſæpius audire coactum fuiſſe à nonnullis Viris alioquin doctis (nam de indoctis ſupervacaneum cenſeo verba facere) problematicum eſſe: decus, an dedecus ſperandum foret Mediolanenſibus ex hoc meo qualicumque ſit Opere, nam eorum ſententiâ ad nimis parum Virorum famâ præſtantiſſimorum Elenchum erat producendum; bone Deus! quantum de Patriæ Hiſtoria, de Rebus Litterariis, atque de Suis ſint adhuc ignari ita loquentes, immo veriùs quantum invidiæ Exteris hæc mea Bibliotheca forſan allatura ſit, Eruditorum judicium eſto. In ſola autem Hiſtorica facultate, neſcio quæ alia inter Italicas Urbes gloriari poſſit de Viro cum Triſtano Chalco æquiparando, quem mihi liceat ob latini Sermonis ſuavitatem, atque elegantiam, ob in actis recitandis ſinceritatem, diligentiam, atque perſpicuitatem Titum Livium Mediolanenſem nuncupare. Quo anno interim tantus Scriptor lucem viderit invenire adhuc mihi datum non fuit; verùm Andreæ Pelandæ vocati, qui Magdalenam Caimam in uxorem duxit Anno MCCCCLXII. filium fuiſſe, me certiorem fecit Cl. Sitonus, qui etiam Genealogicam Seriem à Guerra de Chalco deductam ab Anno MCCCLV. uſque ad Auctorem noſtrum mihi perhumaniter texuit. Litteris deditus Triſtanus, quas

A à Georgio Merula Alexandrino didicit, in ipſis tam excelluit, ut Anno MDII. in Patriæ Hiſtoricum ſeligi meruerit, Bartholomæi Chalchi affinis ſui officio apud Principes accedente, poſtquam Secretarii Ducalis munere peregregiè, ſanctiſſimèque functus fuerat regnantibus Franciſco Sfortia I., Bona, Galeatio Maria, necnon Ludovico Mauro nuncupato, Mediolanenſium Ducibus. Immo anno etiam MDIII. Regius erat Secretarius, & hoc ille titulo inſignis, ejuſdem Anni Kal. Auguſtis, aureum Cenſorini de die Natali librum, & alia nonnulla variorum Opuſcula typis Mediolanenſibus edita nuncupavit Stephano Poncherio, cum nuper è Regio Senatus Mediolanenſis Præſide provectus hic ad Pariſienſis Eccleſiæ Pontificatum fuiſſet. Ex Ducalibus litteris annorum MDVI.
B & MDVII. quas aſſerit Puricellus in ſua Præfatione Reſiduis Chalchi noſtri præfixa ſe vidiſſe pænes Erudītiſſimum Marchionem Vercellinum Mariam Vicecomitem, Auctorem noſtrum in Regii Secretarii munere perſeveraſſe, immo Prothoſcriniarium fuiſſe conſtat. Matrimonio ſe conjunxit cum Suſanna Calcaterra nobiliſſima fœmina, ex qua procreavit filium nomine Joannem Franciſcum. Iſta verò ad ſecundas Nuptias tranſiit, poſt mariti mortem cum Joanne Antonio Calcaſina. Interim Chalcus noſter Hiſtoriam ſuam ſcribere inchoavit Anno MCCCCXCVI. circiter, ut aſſerit cit. Puricellus in Diſſertat. Nazar. cap. 104. num. 1. & à quibus fontibus ipſam hauſerit, videnda eſt Præfatio Auctoris noſtri in ipſius Hiſtoriæ fronte poſita. Dolendum profectò eſt, quod annus certus Triſtani obitûs, qui dicitur fuiſſe circiter MDXV.
C Sepulchri locus, & Inſcriptio ignoretur. Puricellus tantùm nobis tradidit præ manibus habuiſſe publicum quoddam Inſtrumentum Anni MDXVI. die XIII. Menſis Octobris, in quo Triſtanus noſter inter mortuos computabatur, contendens pluribus rationibus adductis, obiiſſe dum librum XXII. Hiſtoriæ ſuæ ſcribebat, quem imperfectum reliquit. Idem Puricellus nonnullis documentis fretus contendit, ut credamus genuinum cognomentum Triſtani noſtri eſſe ſcribendum Chalci, non Chalchi, ſed veniâ tanti Viri nos communem opinionem, atque conſuetudinem ſequuti ſumus, & Chalchi nomine ipſum & omnes iſtius familiæ inſcripſimus.

D Quæ de ipſo invenimus, præter typis tradita, hîc etiam recenſita, Lector accipiat:

I. Triſtani Chalchi Mediolanenſis Hiſtoriographi Hiſtoriæ Patriæ Libri XX. *Mediolani, apud hæredes Melchioris Malateſtæ*; 1628. *in fol.* Ad calcem adſunt Notæ Guilielmi Calveroni, ſuppreſſo autem nomine, quod Grævius clariſſimus indicavit in ſua editione, ut infra. Iterum cum Notis ejuſdem Calveroni editi ſunt in Tomo II. Theſauri Antiquitatum, & Hiſtoriarum Italiæ, ut mox innuimus, Joannis Georgii Grævii. *Lugd Battavor.* 1704. *pag.*80. Servantur etiam MSS. in ditiſſima Bibliotheca Archintea à me pluribus in locis cum impreſſis collati, at ſatis diverſi, quandoque etiam multò auctiores; & cum ſint recenti charactere conſcripti, neſcio à quo Codice hauſti ſint; Autographum autem Opus ſervatur in Bibliotheca Ambroſiana, à Puricello in citata Præfatione deſcriptum. Epitome quoque hujus hiſtoriæ prodiit *Mediolani*, *Typis Malateſtæ*, *in* 8. *ſine anno*.
E Alium etiam MS. Codicem habet apud ſe Canonicus Jo. Andreas Iricus, qui ſi non autographus, certè pluribus in locis ipſius Triſtani manu correctus eſt. In eo quoque plura ſunt, & ab impreſſis Libris, & ab Archinteo Volumine diverſa.
II. Triſtani Chalchi Mediolanenſis Hiſtoriographi; Reſidua, hoc eſt: Hiſtoriæ Patriæ Liber XXI. & XXII. E Bibliotheca Patricii Nobiliſſimi Lucii Hadriani Cottæ eruta, ſtudio & opera Joannis Petri Puricelli, Sacræ Theolog. Doctoris, & Laurentianæ Baſilicæ Archipresbyteri, qui ſuum etiam illis Indicem Familiarum, & Epitomas adjecit. *Mediolani, apud Malateſtas*, 1644 *in fol.* Hæc quoque intulit Grævius ſupradictus in Tomum ſupramemoratum p.440. Codex autographus autem Puricelli, qui Epitomas Præfationem, & Indices tam Reſiduis, quam aliis III. ſequentibus Opuſculis de ſuo adjecit, extat

inter MSS. Biblioth. Ambrof. fignat. ft. n. 3. in fol.

III. Triftani Chalchi Mediolanenfis Hiftoriographi Nuptiæ Mediolanenfium Ducum, five Joannis Galeatii cum Ifabella Aragonia Ferdinandi Neapolitanorum Regis Nepte. Præfigitur Epiftola Nuncupatoria ejufdem Chalchi ad Illuftriffimum & Inclytum Principem Ludovicum Mariam Sfortiam Barii Ducem. Extat in fupradicta editione Puricelli, atque in altera Grævii Tom. II. pag. 497. Autographus verò MS. eft in Biblioth. Ambr. Cod. fign. H. num. 55. in pergameno optimæ Notæ cum miniaturis, & litteris deauratis in 4. Auctor eum fcripfit Anno MCCCCLXXXIX.

IV. Triftani Chalchi Mediolanenfis Hiftoriographi Nuptiæ Mediolanenfium, & Eftenfium Principum, fcilicet Ludovici Mariæ cum Beatrice Alphonfi Eftenfis Sorore, viciffimque Alphonfi cum Anna Ludovici Nepte. Extat ut fupra pag. 515. nec non Autographus in Codice fupramemorato Bibliothecæ Ambrofianæ. Scripfit verò has Anno MCCCCXCIV. in editione Puricelli, & in altera Grævii T. II.

V. Nuptiæ Auguftæ; hoc eft: Maximiliani Romanorum Regis, & Imperatoris jam defignati, cum Blanca, Joannis Galeatii Mediolanenfium Ducis Sorore. Extat in fupradictis duabus editionibus, atque in memorato Codice Ambrofiano: Auctor autem fcribebat Anno MCCCCXCIV. tametfi, ut animadvertit Puricellus in Præfatione fuæ editionis, poftea Nuncupatoriæ illi, & quidem primævæ ad Erafmum Brafcam Epiftolæ MCDXCVII. recentiori charactere annum adjecit. Tria hæc Opera nuptialia reperiuntur etiam in Bibliotheca Vaticana Codice 5622. ex Montfauconii Bibliotheca Bibliothecarum MSS. T. I. pag. 122.

VI. Triftani Chalchi de Stemmate Vicecomitum cum Tabulis Genealogicis ad Ludovicum XII. Francorum Regem, & Mediolani Ducem. Epiftola Nuncupatoria data eft Mediolani Anno MCCCCXCIX. MS. in fol. extat in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum; in quo MS. vidi etiam Caufas five Proceffum reatuum Bernabovis Vicecomitis pro quibus in carcerem trufus fuit.

VII. Genealogia Vicecomitum Principum Mediolani ab Anno MCCLXI. ad MDII. MS. in fol. pænes JC. & Advocatum Joannem de Sitonis, cujus epiftola nuncupatoria incipit: „ Reverendo Patri, Mœcenatique Colendiffimo Domino Stephano Poncherio „ Regio Cancellario, & Præfidi Senatus Mediolani, „ Cliens Triftanus Chalchus Mediolanenfis falutem: „ in fine: Data eft Mediolani die X. Augufti Anno „ Chriftianæ dinumerationis MDII.

VIII. Quæftio in Auctorem Rhetoricorum ad Herennium Triftani Chalchi. Extat MS. in Biblioth. Reg. Parifienfi Codice 6108. ex Montfauconio fupramemorato.

IX. Epiftola nuncupatoria Stephano Poncherio ad Vitas Nervæ Trajani & Adriani Dionis à Merula tranflatas Anno MDIII.

X. Edidit etiam per Alexandrum Minutianum Hiftoriam Vicecomitum Merulæ cum fua Præfatione. De his duobus Articulis videndus Saxius ad Annum MD.

XI. Typis demandavit quoque aureum Librum Cenforini de die natali Anno MDIII. cum Præfatione & Epiftola Nuncupatoria memorato Poncherio, ut diximus.

Epiftola Angeli Politiani Triftano Chalcho, continens laudes Mariani Genanzenenfis Concionatoris eximii Dat. Florentiæ XI. Kal. Aprilis MCCCCLXXXIX. Extat in Codice Mifcellaneorum in 4. Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum fatis diverfa ab impreffa inter illas illuftrium Virorum. *Nurembergæ, apud Nicolaum VVolfium* 1499. in fol., ut conferentibus patebit, & eft numero 68.

Quotquot de rebus Mediolanenfibus fcripferunt à Sæculo XV. ufque in præfens, nemo eft qui de Triftano Chalcho mentionem non habeat debita cum laude. Picinellus nofter pag. 506. fui Athenæi ipfum quoque tantummodo falutavit.

DLXXII.

CHIAPANUS ANGELUS PIUS.

Angelus Pius Chiapanus Mediolanenfis acutiffimo Vir ingenio, cum Inftitutum Carmelitarum adolefcens ad Deo ferviendum elegiffet, omnes prætulit Virtutes homine pietatem profitente dignas. Philofophiæ ftudiis Theologicas difciplinas adjunxit, & ne quid in eo ad animi culturam pertinens deeffet, cum Poëfis, tum facræ eloquentiæ ornamentis eluxit. Inter primarios ævi fui Scholafticos habitus in Cœnobio Tranfpontino fui Ordinis in Urbe Roma ftudiorum Præfecturam non paucos annos geffit, tum in Papienfi Archigymnafio quafi per gradus ad primariam Theologiæ Cathedram afcendit, nam Logicam primum, hinc Ethicam, mox Metaphyficam antea docuerat. Inter Affidatos Academicos, quibus adfcriptus fuerat, primas quodammodo tenere videbatur. Sacras Conciones habuit ingenti cum Auditorum non minus plaufu, quam fructu, Panormi, Neapoli, Romæ, Venetiis, Bergomi, in aliifque præcipuis Italiæ Urbibus. Alumnis fui Ordinis in hac Provincia præfuit, Regiorumque Miniftrorum ob doctrinæ præftantiam, blandamque morum comitatem animos fibi devinxit. Cum inter Nobiles Viros oriebantur controverfiæ, ad eum tamquam ad Virum in hac materia peritiffimum undique confluere folebant omnes; atque ardentes inter Papienfem Urbem & litteris in eo Lycęo vacantes juvenes lites, electus Arbiter fumma prudentia, ac fœlicitate compofuit. Ad immortalitatem tranfiit in Mediolanenfi Cœnobio Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo die XX. Augufti Anno Chrifti Salvatoris MDCLXIV.

Hæc funt doctrinæ illius reliqua:

I. La Carità indefeffa: Panegirico per San Carlo, detto nel Duomo di Milano. Ivi, 1643.

II. L'Ambrofia: Panegirico per il B. Ambrofio da Siena Domenicano.

III. Panegirico per Santa Terefa.

IV. Alcune Poefie Italiane per varie opportunità.
Edita fuiffe hæc Opera teftatur Picinellus, annum tamen, locum, ac Typographum pro more reticet.

V. Libro di lezioni in materia di Cavalleria, e di Duelli fatte a' Cavalieri di Milano. MS. ex eodem Picinello, quod Volumen fatis magnæ molis prœlo paraverat.

VI. Quarefimale. Hoc etiam in lucem edere ftatuerat, fed apud Suos MS. reliquit. Ex eodem.

VII. Opera quædam ad Speculativas Scientias fpectantia. MS. apud Suos ex eodem.
Ita laudatus Picinellus in Athenæo pag. 55.

DLXXIII.

CHOEREZ ANTONIUS.

Non infimum locum inter Eruditos Mediolanenfes, qui in Ordine Minorum, quos Obfervantes vulgò appellamus, & doctrinæ, & pietatis laudem promeruerunt, obtinet Antonius Choerez. Etenim religiofum illud amplexus Inftitutum, ftudiifque de more peractis, in quibus condifcipulos acumine ingenii, atque perpetis laboris patientiâ facilè fuperavit, ad alios quoque regendos affumptus, in Comitiis Provincialibus in Cœnobio Sancti Francifci Laudenfis Urbis: Anno poft Salvatoris Adventum MDCLXXVII. die XIV. Junii celebratis, Definitoris, ac Provinciæ Miniftri à Secretis fufcepit Officium. Quantum in eo munere virtutis fpecimen dederit hinc elucet, quod Anno MDCLXXIX. eidem Provinciæ Mediolanenfi Commiffarius Provincialis datus fuerit. Eductus eft è carnis ergaftulo in patrio Conventu Sancti Angeli die XVII. Junii Anno MDCLXXXIV.

Eruditos hos labores ejus habemus:

I. Herois Alcantarenfis virtutes. *Cremæ, per Jacobum Marchettum*, 1670. in 4.

II. Difinganno del Mondo. *Milano, per Carlo Andrea Remenolfo*, 1674. in 8.

III. Vita di S. Faufto Martire. *Milano, per Lodovico Monza*, 1674. in 8.

IV. La Donzella sfortunata. *Milano, per lo fteffo*, 1677.

V. Trionfi del Rofario. *Milano, per lo fteffo*, 1677.

VI. Vita di Santa Rofa di Viterbo. *Milano, per l'Agnello*, 1681. *in* 8.

VII. Regina Efter. *Milano, per Lodovico Monza*, 1678. *in* 8.

VIII. La Predicatrice Santa Rofa, e

IX. S. Rofa Eroina Serafica: Difcorfi due. *Milano, preffo l'Agnelli*, 1682. *in* 12.

X. Prudenza, e Stato de' Principi. *Ivi*.

XI. Com-

XI. Compendio della Vita di S. Pietro d'Alcantara. *Milano*.
XII. Compendio della Vita di Santa Maria Maddalena de Pazzi. *Ivi*.
XIII. Giuditta Istorica, e Morale. MS. in Biblioth. prædicti Cœnobii S. Angeli Mediolani.
Ita à Suis.

DLXXIV.

CHRISTIANUS HIERONYMUS.

Hieronymo, cui cognomen Christianus, Mediolanensis Urbs Patria fuit, Pater verò Joannes Baptista gladiatoriæ artis professor Papiæ natus, sed à pueritia Mediolani educatus, ubi cum adultus conjugium iniisset, præter alios liberos Hieronymum quoque nostrum genuit; qui parentis exemplo eandem artem exercuit. Lateret in tenebris etiam hic Scriptor, neque unquam nobis inter Mediolanenses collocandus videri poterat, nisi pauca hæc ipse de se adnotasset in Præfatione Operis mox laudandi.

Illud est hoc titulo:

I. Compendio di Scherma, utile non solo ai principianti, ma a quelli ancora pratici di tal virtù; Dedicato al Sig. Marchese Giuseppe Maria Visconte. MS. in 4. Extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum à nobis pluries laudata.

DLXXV.

CHRISTOPHORUS.

Christophorus de Mediolano Prædicatorum Ordinem in patrio Cœnobio Sancti Eustorgii, Provinciæ Sancti Petri M. professus, insignis fuit dicendi facundia Ecclesiastes, sed & pietate, vitæque innocentiâ ac abstinentiâ severiori, vel etiam operum, quæ naturæ vires excedere visa sunt, gloria non minus claruit. Primum Domus Ordinis Tabiensis promotorem & conditorem fuisse volunt Instituti sui Scriptores, & cùm ea Anno demum MCCCCLXVIII. in Comitiis Romanis in Conventum erecta fuisset, primo Priore F. Baptista de Carredo constituto in actis, circa hæc tempora Christophorum floruisse necesse est. Pius ex Taëgio obiisse dicitur Anno MCCCCLXIV., idem confirmat Rovetta ex relationibus dictæ Domus Tabiensis, & in ea mortuum & sepultum.

Scripsit:

I. Sermones de tempore, & de Sanctis.
II. Apparatus ad Conciones ex variis SS. Patrum auctoritatibus confectus. Quæ omnia quatuor Voluminibus membranaceis comprehensa apud Suos in dicto Tabiensi Conventu asservantur.
Ejusdem meminerunt Pius ex Taegio Part. I. Monument. Ordinis: Carisius in Sacro Theatro: Quetif, & Echard. Script. Ord. Præd. Tom. I. pag. 285., & Picinellus in Athen. Mediol. pag. 158.

DLXXVI.

CICEREJUS FRANCISCUS.

Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum à me sæpiùs laudatæ debeo etiam quod de Francisco Cicerejo dicturus sum; nam in ipsa præter alia istius doctissimi Viri Opera servatur quoque Codex Epistolaris tam Latino, quàm Italico sermone conscriptus ab Anno MDXLVI. ad MDXCIV. Ab eodem didici eum moram traxisse juvenilibus annis in insigni Oppido Lucani, non tantùm in litteris ediscendis, quàm eis aliis tradendis intentum. Inde Mediolanum vocatus à celeberrimo Viro Marco Antonio Majoragio, de quo suo loco nobis erit summa cum voluptate, ejusdemque honore dicendum, ut sibi in erudiendis discipulis, quorum tunc maxima confluentia in hac Urbe erat, ei adjutorio esset. Illicò Franciscus noster amici precibus obtemperavit, & Domum, Matremque & reliquam familiam, quam Comi habebat, secum Mediolanum traduxit. Gens autem Cicereja patriam suam Comensem agnoscit: sed noster pluribus in locis se Mediolanensem apertè profitetur, ut in ejus operibus evolvendis nos ipsi offendimus, ideoque inter hos Scriptores locum libenter, & merito ei dedimus. Quantùm Mediolanum ipsi debeat, satis ostendunt Viri penè innumeri, quos ipse doctos effecit. Tum supradicto Majoragio in tradendis humanioribus litteris suffectus fuit in celeberrimo Palatino Mediolanensi Gymnasio, quod Clarissimum Sæculis omnibus reddidit magnum illud Catholicæ Ecclesiæ decus & lumen Divus Augustinus, ut omnibus Eruditis notum est. Auctor noster indefessus Orationes, Elogia, Inscriptiones Sepulchrales, aliaque id generis Monumenta eleganter scribebat, necnon diligentissimè eadem undique conquirebat, ut videre est ab his, quæ nos invenimus, & Lectori nostro in hac Collectione primùm exhibemus. Dum verò in maximæ Bibliothecæ Ambrosianæ evolvendis libris insudavi, mirum est, quot casu præ manibus mihi venere Codices à Cicerejo nostro undique Notis MSS. adspersi, quorum aliquos hîc etiam memorare optimum duximus post ejus Opera quæ sunt:

I. Codex Epistolaris, continens etiam quæstiones multiplici eruditione Græca & Latina refertas, ab Annis MDXL. ad MDLVIIII. ad Viros doctos, inter quos ad Jo. Baptistam Ferrarium, Marcum Antonium Majoragium, Joannem Opporinum, Andream Camutium, Miolum Vicecomitem, Stephanum Ferrarium, Guillelmum Postellum, Lilium Gregorium Gyrardum, Paulum Manutium, aliosque. MS. ingentis molis extat in Biblioth. Monachorum Cistercìensium Sancti Ambrosii Mediolani, Vol. II. in 4. n. 73. & 74.
II. Codex alter Epistolaris Italico & Latino sermone conscriptus ab Anno MDXLVI. ad MDXCIV., ut supra innuimus, MS. in 4. justæ molis; Autographus est in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.
III. Carmina Latina varia atque erudita leguntur, sparsim in supradictis Codicibus.
IV. De Monumento marmoreo Paulo Manutio Aldi filio, Mediolani faciendo ad Mediolanenses Oratio, Senatoribus Ludovico Mazenzio, Scipioni Simonettæ, Hieronymo Montio dicata, qui Manutium Mediolanum evocarunt & donis, muneribusque propriis cumularunt. In fine adsunt Epistolæ duæ; una Francisci Cicerei ad Paulum Manutium, altera Manutii ad Cicerejum. Prior data est Mediolani Kal. Septembris MDLXIX., altera ex Oppido Plebis-Sacci VII. Id. Novemb MDLXX. MS. in 4. pagg. 74. in Biblioth. supradicta Monachor. Cisterciensium. In ipsa Cicerejus se dicit Mediolanensem.
V. Francisci Cicerei Epistola Latina ad Octavianum Ferrarium in laudem Pauli Canobii, atque alia eruditissima ad eundem de Studiis propriis pagg. 10. in Biblioth. Marchionum Vicecomitum.
VI. Oratio Funebris Bartholomæi Capræ, quæ sic inscribitur: „ Anno M. D. LXXXIX. XVII. Kalend. „ Decemb. hoc est die Mercurii, qui dies fuit XV. „ Novemb. hora ferè XVII. aut non multo secus, „ Franciscus Cicerejus Rhetorum antiquorum in „ Scholis Palatinis interpres, in Æde Rosæ, quæ„ dam de Vita & moribus Viri Clarissimi, & de „ Litteris, & Litteratis hominibus optimè meriti „ Bartholomæi Capræ Mediolanensis Jurisconsulti in „ Collegium cooptati, Ticini aliquot mensibus antea „ mortui, commemoravit Dei auxilio fretus. MS. in 4. pagg. 22. in Biblioth prædictorum Marchionum Vicecomitum.
VII. Francisci Cicerei Mediolanensis Philippus, vel de Isocratis laudandi ratione, unà cum Epistola de eodem Argumento ad Julium Clarum Virum summum, & singularem. MS. in 4. extat ibidem.
VIII. Oratio in Funere Octaviani Ferrarii, die XIII. Novemb. Anno MDLXXXVII. dicta. MS. Codex in 4. etiam hic sicut & supradicti Authographus in eadem Bibliotheca Marchionum Vicecomitum.
IX. In Euripidis Oresten Commentarius. MS. in Biblioth. Ambros. sign. H. num. 47.
X. Antiquorum Monumentorum Urbis Mediolani ab Alciato prætermissorum libri duo: Ad Galeatium Brugoram Senatorem Amplissimum. Incipit: „ In „ Com-

„ Commentariolis hisce nostris &c. Desinit autem „ sic: Hæc Franciscus Cicerejus scribebat ad octo & „ triginta antiqua Monumenta, emendaturus, im- „ mutaturus, si quid ipsi Galeatio Brugoræ, cui „ quidquid est Operis dicatum vult, aut Octaviano „ Ferrario, aut Francisco Petrejo Nigro, aut Lucio „ Annibali Crucejo, aut aliis doctissimis hominibus „ visum fuerit. „ Extat MS. pænes Cl. Sitonum, in Biblioth. Ambros. in Regia Parisiensi, sicut extabat etiam apud Jacobum Valerium, de quo suo loco.

XI. Francisci Cicerei, vulgò Cesarini, Inscriptionum antiquarum & Sepulcralium Mediolani, Modoctiæ, & Novocomi Collectanea. MS. pænes eundem JC. Sitonum.

XII. Ejusdem Satyræ, in quibus de Horatii, & Lucilii versibus judicium facit ad ornatissimum Virum Joannem Gobellinum Philippi Hispaniarum Regis à Secretis. MS. Autograph. in 4. pagg. 100. in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

XIII. Terentii Comœdiæ. MS. in fol. in pergameno elegantissimus, Sæculo XI. circ. cum variis Notis ad marginem, perquameruditis Francisci Cicerei; Est in Bibliotheca Ambrosiana signatus D. num. 79. in fol.

XIV. Præcepta ad Rhetoricam pertinentia Bartholini de Valvassoribus de Laude. MS. Sæculi XIV. litteris rubro-nigris in pergamena, cum Notis Francisci Cicerei, in supradicta Bibliotheca Ambros. sign. Q. num. 26.

Isti cum pluribus aliis MSS atque Codicibus impressis empti fuerunt ab Hæredibus Francisci Cicerei, ære Eminentiss. Card. Federici Borromæi, & ferè omnes visuntur, sicut innuimus, Notis marginalibus tam Græcis, quam Latinis Auctoris nostri manu adspersi.

Carmen ad eundem Jacobi Critonii Scoti legitur in libro ejusdem Sfortiæ Brippio nuncupato. *Mediol.* 1585. *in* 4.

Distico etiam sequenti laudatur à Joanne Baptista Vicecomite in Carm. ejusdem Mediol. editis Anno eodem.

Ceu verè es Cicero Cicerei nomine reque,
Ille es Franciscus nomine reque simul.

Epistola satis erudita Andreæ Camutii ad Franciscum Cicerejum est inter Epistolas Gudii pag. 118

In Epistolis editis Hieronymi Bossii Ticinensis leguntur plures ad Auctorem nostrum, sicuti & inter illas Pauli Manutii, aliorumque Clarissimorum Virorum Edit. Constantien. 1588.

Sigismundus Folianus ad Franciscum, ejusque fratrem Cæsarem, quos Viros eruditissimos appellat, citatis etiam litteris Cæsaris ad se datis, Epistolas duas conscripsit, sicuti & in altera, quæ est VI. libri primi gratulatur Francisco Eloquentiæ cathedram à Senatu ei commissam, atque in XXI. libri quarti Franciscum consolatur de morte Annibalis Crucei.

Præter citatos Authores Cicerei meminerunt Moriggia, quo scribente Franciscus jam annos XXX. in Palatinis Scholis Eloquentiam docebat; & Picinellus qui in suo Athenæo pag. 207. in duos dividit Viros Franciscum nostrum; unum appellans cognomine *Ciceri*, alterum verò *Cæsarinum*; aliique non pauci.

DLXXVII.

CICEREJUS MARCUS MAPHÆUS.

De erudito Viro Marco Maphæo Cicerejo Picinellus tam pauca scripsit, ut non longè à veritate abesse videatur, qui nihil omninò parum illud dixerit, immo ne nomen quidem integrum protulit Maphæum tantum appellans. At nonnulla magno labore quæsita hîc & nos dabimus, sperantes fore, ut aliis fortasse plura possint occurrere ad doctissimi hominis acta illustranda. Patrem igitur habuit Franciscum illum inter celeberrimos sui sæculi litteratos Viros merito recensendum, quem paulò ante debita laudis commendatione ornavimus. Alterum quoque in animo litteris colendo quodammodo parentem ejus illo fœliciorem qui corpus genuit, Lector accipe, Cæsarem videlicet Rovidium non uno nomine illustrem, cujus Elogium, cum tempus advenerit, proferemus. Annum Marci Maphæi nostri postremum, atque alia ipsius gesta nos hactenus latent. Verum Eloquentiâ, Poësi, ac politioribus litteris plurimum eum delectatum fuisse evincunt ea, quæ scripsit, scilicet:

I. Epistolarum Volumen Eruditione Latina, & Græca refertum ad varios illustres Viros Mediolanenses, inter quos datæ.
Bartholomæo Capræ aliquot, in quibus multa ad Mediolanensem Litterariam Historiam.
Francisco Cicerejo Patri,
Joanni Mariæ ab Ecclesia,
Joanni Francisco Pirogallo avunculo, à quo quærit Opera ejusdem Cæsari Rovidio Præceptori suo,
Aliisque. Annorum MDLXXXI. & sequentis.
MS. in 4. in Archivo Monachorum S. Ambrosii, Codex olim fuit Joannis Baptistæ Blanchinii.

II. Orationes plures, &

III. Carmina Latina.
Extant ad eundem Epistolæ nonnullæ Francisci Patris Annis prædictis MDLXXXI. & MDLXXXII. conscriptæ, in quibus de ejus Studiis disserit; in MS. Epistolarum ejusdem Francisci in Biblioth. Marchionum Vicecomitum.
De ipso perpauca sunt apud Picinellum in Athenæo pag. 406.

DLXXVIII.

CIGNARDUS JOSEPH MARIA.

Eruditionem Josephi Mariæ Cignardi circa medium proximè elapsum sæculum in hac Mediolanensi Urbe, quæ ipsi natale solum fuerat, præcipuè in historica facultate illustrem censuit Ordo Servorum Deiparæ Virginis, cui ille nomen dederat; nam ejus doctrinâ perspectâ ad conscribendos Religionis Annales electus fuit. Sacræ quoque Theologiæ Magisterio meruit decorari, atque ut non tantum Alumnis Instituti sui prodesset, Oratoriam facultatem non paucos annos in Palatino Gymnasio, Senatus consulto ad eam Cathedram evectus, docuit. Plures Eloquentiæ laude præstantes Viros discipulos habuit, inter quos Petrum Antonium Arnaldum, qui Dissertationem inferius memorandam à Cignardo compositam publicè habuit. Desideratus est præstantissimus Professor Mediolani mense Octobri, Anno redemptæ humanitatis MDCLXII.

Habemus illius, quas hîc promimus, lucubrationes:

I. Ristretto della Vita dell' Arciduchessa d'Austria Anna Giuliana Gonzaga del Terz' Ordine de Servi di Maria Vergine. *Milano, per Filippo Ghisolfi*, 1652. *in* 8.

II. Faustum optatæ Pacis augurium, Dissertatio Parænetica. *Mediolani, ex Typobraphia Philippi Ghisulphi in* 4. Hanc habuit Petrus Antonius Arnaldus coram Senatu Excellentissimo, sub disciplina doctissimi Patris Cignardi Præceptoris sui in memorato Gymnasio Palatino.

III. Prolusiones variæ. MS. in fol. pænes Suos.
Ex Schedis Mazzuchellianis.

DLXXIX.

CIGNARDUS JULIUS.

Non parum debet Nobilissimum hujus Urbis Jurisconsultorum Collegium Julio Cignardo Joannis Ambrosii filio ob Collectionem inferiùs memorandam. Huic eidem Collegio, Laureâ utriusque Juris perceptâ, adscriptus fuit Anno MDXCIV. Patruelem habuit Ferrantem Patriæ Decurionem, & Magistratus Ducalium Reddituum, quos dicimus Ordinarios, Quæstorem. Obiit autem Julius noster Anno MDCXXXIX.

Opus verò illius hoc est:

I. Privilegia pro Amplissimo Jurisconsultorum Comitum, & Equitum Mediolanensium Collegio. Illud nuncupavit eidem Collegio Epistolâ datâ Idibus Augusti MDCXXI. *Mediol. sine Typog. in fol.*
De ipso Sitonus pag. 177. art. 732., & Mazzuchellus in Schedis.

DLXXX.

DLXXX.

CINQUANTA BENEDICTUS.

Benedictus Cinquanta Mediolanensis Ordinis Minorum Observantium Alumnus, eruditionis, & morum laude clarissimus, plura sustinuit primi gradus munera; nam fuit electus in Ministrum Provincialem Mediolani in Conventu Sanctæ Mariæ Pacis die XX. mensis Maji Anno MDCXVII., & in Capitulo generali sexagesimo sexto in Conventu Sancti Francisci Salmaticensis Civitatis in Hispania die II. Junii Anno MDXVIII. habito, ob ejus præclara merita in Diffinitorem generalem Cismontanæ Familiæ cooptatus fuit. Hic summâ industriâ, solertiâ, magnisque expensis, Templum, & Cœnobium supradicti Conventus Sanctæ Mariæ Pacis egregiè restituit, auxit, & ornavit. Imaginem B. Virginis Filium humiliter supplicantis, ut bellis attrito statui Mediolanensi, optatam Pacem, veste ubique hoc nomine *Pax*, *Pax* grata varietate conspersa impertiret, quam Beatus Amadeus devotissimè in pariete pingi curavit, & quæ per multos annos ponè Iconem Chori delituit, ad Altare majus auro ornatam transferri mandavit, in magnam Civium consolationem, editis per eamdem plurimis Miraculis.

Inter Ordinis sui curas non modicas litterarum, quas optimè semper coluerat memor, plurima elucubravit, quæ hic proferimus.

I. Lo Specchio de' Prelati. *Milano, per il Malatesta*, 1628. & 1670. *in* 4.
II. Le Quarant' Ore, Sermoni XL. per il Santissimo. *Milano, per il Ghisolfo*. 1632. *in* 4.
III. Idilj della Passione in versi sciolti, *in* 8.
IV. Il Ricco Epulone, Tragedia spirituale.
V. S. Agnese, Tragedia spirituale in rima. *Milano, per il Malatesta*. 1634. *in* 12.
VI. La Pace, Rappresentazione spirituale.
VII. La Maddalena, Rappresentazione spirituale. *Ivi, per il Malatesta*. 1616. *in* 12.
VIII. La Resurrezione di Cristo, Rappresentazione in versi sciolti. *Ivi, per il Como*. 1617. *in* 12.
IX. Il Fariseo, ed il Pubblicano, Rappresentazione spirituale in rima. *Ivi, per il Marelli*. 1634. *in* 12.
X. Il Figliuolo Prodigo, Rappresentazione morale in versi sciolti. *Ivi, per il Malatesta*. 1633. *in* 12.
XI. La Natività del Signore, come sopra. *Ivi, per il Cantoni*. 1628. *in* 12.
XII. La Peste dell' Anno MDCXXX. Tragedia in versi sciolti. *Ivi, per il Malatesta*. 1632. *in* 12.

Laudatur à VVadingo in Cathalogo Script. Ord. Minor. litt. B. pag. 50. in Chronol. Seraph. ad Annum MDCXVIII. pag. 550., & à Picinello in Athenæo pag. 80.

DLXXXI.

De CIRNIANO VILLANUS.

Prudentissimos illos inter Viros, quorum potissimum studio, atque labore restituta est Mediolanensis Urbs post celeberrimum Friderici I. excidium, non infimum sibi vindicavit locum Villanus de Cirniano. Sed non ædificiorum tantummodo curam gesserunt Cives illi de Patria optimè meriti, verum etiam saluberrimis legibus conditis resurgentem Urbem ornarunt, ut ad pristinos lares reversa populi multitudo vetustam Insubrem gloriam bonis moribus redderet. Latæ sunt leges illæ Anno MCCLXIV. Non invidebimus posteritati Villanum nostrum licet nomine tantum notum, non mediocri enim prudentia præditum fuisse evincunt ea quæ cum Collegis à nobis vel jam laudatis, vel laudandis vulgavit, scilicet:

I. Statuta Reipublicæ Mediolanensis Anno MCCLXIV. publicata.
Ex Corio, & Collect. Comitis Octavii Archinti.

DLXXXII.

CISNUSCULUS FRANCISCUS ANTONIUS.

Familiam hanc quandoque reperio scriptam Cernusculam, Cisnusculam, & hodie forsan corruptè Cernuscam. Franciscus autem Antonius Cisnusculus Signorini, & Blancæ Consaloneriæ conjugum proles, Clericis Regularibus in Congregatione Sancti Pauli Decollati se annumerari enixè cum postulasset, ob spectatam morum probitatem, atque ad optimas quasque artes proclivem indolem voti sui compos effici meruit. In ea Vir integerrimus plures vixit annos, humanasque litteras magna cum doctrinæ laude adolescentes in Arcimboldiis Scholis edocuit. Collegium Modoëtiense aliquando rexit non sine commendatione. Ibi etiam, & in Patria multa ad spiritualem Christifidelium utilitatem effecit. Vixit ad annum ætatis suæ LXVIII. Salutis autem nostræ MDCCXV. Avum habuit Bernardum, cujus Sepulchro in Ecclesia Parochiali Sancti Joannis Baptistæ loci Cisnusculi Lombardoni, Plebis Missaliæ, Ducatus Mediolani, in sacello Sancti Bernardini additis tesseris gentilitiis Cisnusculæ Gentis, ac Vertuæ ob memoriam Octaviæ ejusdem Bernardi conjugis, hæc imposita est Inscriptio:

BERNARDVS CISNVSCVLVS
LVDOVICO PATRI
ALOYSIO ET HIERONYMO FRATRIBVS
SIBI FILIIS ET POSTERIS SVIS VIVENS
HOC SEPVLCHRVM PARAVIT
ANNO MDCXIII.

Cæterum Franciscus Antonius hæc scripsit, atque edidit:

I. De præparatione animi ad præcipua Christi, & Deiparæ Festa.
II. Giardinetto fiorito, e delicioso aperto all' anime divote. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1713. *in* 12. *quarta edizione*.
Hæc à Suis.

DLXXXIII.

CISNUSCULUS PASINUS.

Vetustatem Cisnusculæ, sive Cernusculæ Gentis (utroque enim modo cognomen hujus Familiæ pronunciant Mediolanensium antiquitatum Collectores) non modicum ornat Pasinus eo sanguine genitus. Hic enim tanti habitus est à Joanne Vicecomite, qui utrumque Imperium, sacrum videlicet, atque laicale Mediolani exercuit Archiepiscopus, & Princeps, ut ipsum cum prudentissimis aliis Viris elegerit ad augendas, corrigendas, & in lucem emittendas Juris Municipalis hujusce Urbis leges, quibus condendis Anno MCCCXLVIII. alii non inferioris doctrinæ Homines Luchini Vicecomitis jussu insudaverant.

Hujus igitur habemus:

I. Statuta Mediolanensium, ut supra composita, ab eo cum XII. aliis aucta, correcta, & edita Anno MCCCLI. approbante Joanne Vicecomite Archiepiscopo, ac Principe.
Ex Corio, & Collectione Comitis Octavii Archinti.

DLXXXIV.

CITTADINUS FRANCISCUS.

Aloysius Cittadinus nobilis Mediolanensis ex Francisca Commenduna conjuge Franciscum suscepit, qui ad divina Ministeria convertens animum,

clericalem suscepit habitum, cumque sacra, atque profana eruditione plurimum fulgeret Romam se conferre statuit, ubi Pontificis existimationem adeptus Utriusque Signaturæ Referendarius meruit renunciari. Eo in munere majora dedit suæ virtutis indicia, quorum merito dignus visus est, qui Hieronymo Machabæo in Castrensis Ecclesiæ Præsulatu sufficeretur Anno MDLXVIII. die XIX. mensis Novembris. Eam dignitatem obtinuit ad Annum usque MDLXXXI, quo sponte Episcopatui cessit sedente in Apostolica Cathedra Gregorio XIII. Friderico Borromæo Cardinali Archiepiscopo charus inter primos fuit, cujus etiam mandato non semel Episcopalia munera in hac Archidiœcesi exercuit. Inter hæc recensetur Dedicatio Ecclesiæ Monialium Sancti Antonii Patavini hujus Urbis, qua de re meminit Inscriptio ibidem adhuc conspicua his verbis:

ECCLESIA HAEC
SVB TITVLO VISITATIONIS B. V. M.
AC S. ANTONII DE PADVA
A REVERENDISS. D. D.
FRANCISCO EPISCOPO CITTADINO
ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D. D.
FEDERICI BORROMAEI
S. R. E. CARDINALIS AMPLISSIMI
AC S. MEDIOLANEN. ARCHIEP.
CONCESSIONE CONSECRATA EST
DIE PRIMO SEPTEMBRIS MDCI.

Hujus Viri laudes Carmine cecinit Joannes Matthæus Toscanus, quod legitur in Tom. IX. pag. 346. Carm. Illust. Poëtar. Illud est hujusmodi:

Ad Franciscum Cittadinum Castrensem Episcopum.

Tunc etiam Præsul, dudum qui nostra Thalia
Hæsit, at an doctus, an vocitare pius:
Tene putas nostris intextum vivere chartis
Posse? quis huic Musæ plus tribuisse queat?
Quæ Lethes si funereas perrumpere leges
Possit, & à longa posteritate legi;
Non tunc ingenio vivent tua nomina nostro,
Sed genio vivent Carmina nostra tuo.

Supersunt laudatissimi Præsulis:

I. Epistolæ plures de gravissimis Ecclesiæ Mediolanensis negotiis ad Cardinalem Federicum Borromæum; ex quibus integrum Volumen confici posset. Extant inter Epistolas MS. ad eundem Cardinalem datas in Bibliotheca Ambrosiana.
Extant ad eundem Epigrammata plura Camilli de Advocatis inter Carmina Ignatii Albani.
Mentio ejusdem occurrit in Siton pag 131. art. 553. & Ughell. Ital. Sacr. Tom. I. in Episc. Castrensibus.

DLXXXV.

CITTADINUS HIERONYMUS.

QUantam promeruerit laudem præstantissimus Vates idemque nobilissimus Hieronymus Cittadinus Mediolanensis, Vincentii, atque Susannæ Pecchiæ conjugum filius, vel ex uno argumento intelligere Lectores possunt; quod scilicet à celeberrimo Ludovico Ariosto Italicæ Poësis gloriâ commendari meruerit in Opere illo æternitate digno, cui titulus: *Il Furioso*, Cant. XLVI. Octava XIV. ubi hæc ad Hieronymi nostri perpetuum decus leguntur:

A

„ Ecco altri due Alessandri in quel drappello;
„ Da gli Orologi l'un, l'altro il Guarino.
„ Ecco Mario d'Olvito, ecco il flagello
„ De' Principi il Divin Pietro Aretino.
„ Due Girolami veggo; l'uno è quello
„ Di Veritade, e l'altro il Cittadino.
„ Veggo il Mainardo, veggo il Leoniceno,
„ Il Panizzato, e Celio, e il Teocreno.

Non enim infimi momenti laus est habenda, quæ à laudatissimo Viro profertur. Sed plura addere lubet, quæ doctrinam illius, & merita posteritati testentur. Nam præter Ariostum, Clarissimum Cardinalem Petrum Bembum summa fuisse cum Cittadino amicitiæ consuetudine junctum, evincunt Epistolæ litteratissimi Purpurati ad ipsum familiariter scriptæ, quas enunciat Joannes Donatus Cittadinus Vaticanæ Basilicæ Canonicus Scriptoris nostri consanguineus in Nuncupatoria præfixa Italicis ejus Carminibus infra recensendis. Fratrem etiam habuit Hieronymus Paulum legum scientia illustrem, quem mox debita laude prosequemur. Non sine stomacho interim succensere cogimur Picinello, qui (ut alios taceam Viros præstantissimos) neque verbum de Poëta optimo, totque nominibus suspiciendo fecit in Athenæo suo; in quod plurimos vel musicâ tantum arte celebres, vel minoribus encomiis dignos congessit. Qua de causa id evenerit, ut verum fateamur, ignoramus.

B

Liber sequens est:

C

I. Rime del Signor Girolamo Cittadini Gentiluomo Milanese. *Milano, per Gio: Battista Certi*, 1528. *in* 12.
Opus hoc edidit præfatus Joannes Donatus Cittadinus Vaticanæ Basilicæ Canonicus, illudque dicavit Cardinali Sancti Angeli.
II. Epigramma Italicum vulgo Sonetto; extat in libro, cui titulus: Riso di Democrito, e pianto d'Eraclito d'Antonio Fregoso. *Milano, per il Zarotti*, 1515. *in* 4.
In laudem etiam ejusdem plura scripsit Epigrammata coævus, & concivis Lancinus Curtius, & habentur in lib. XII. Epigr. ipsius editionis Mediol. anni 1521. pagg. 25. & 30. atque in lib. XVIII. pag. 104.

DLXXXVI.

CITTADINUS PAULUS.

D

PRoximè commendato Hieronymo Cittadino, ut sanguine, ita etiam doctrinâ Germanus ejus Paulus nunc attexendus prodit. Quemadmodum autem ille Musarum studiis oblectatus Apollinis promeruit adoreas, sic iste Juris tam Cæsarei, quàm Pontificii sanctiones tam diligenti contentione percurrit, ut Laureæ honore exornatus in nobilissimum Cœtum Jurisperitorum Mediolanensium Anno à partu Virgineo MCCCCXCVIII. magno cum plausu fuerit cooptatus. Neque solum inter Italiæ terminos eruditionis ejus splendor contineri potuit, sed in exteras quoque gentes radios diffudit; etenim circa sæcularem Annum MD. ob doctrinæ suæ famam magna mercede conductus est, ut in Friburgensis Urbis Academia Legum Interpretem ageret. Id ille non paucos annos ingenti cum nominis sui existimatione, atque auditorum progressu munus exercuit à Maximiliano Augusto inter primos dilectus, & honoribus auctus. Sed cum diutius desiderio sui Patriam torqueri pati nequiret, è Germania in Italiam regredi statuit, atque cùm rediisset, tanti habitus fuit, ut sub geminis Hippolytis Estensibus patruo scilicet, ac nepote Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopis Judex appellationum totius Provinciæ in Ecclesiastico Foro sederit ad Annum usque MDXXV. quo inter mortales esse desiit.

E

Ingenii ejus monumentum est:

I. Tractatus de Jure patronatus. Prima editio sic inscribitur: „ In Inclyta Civitate Friburgensi compositus, „ & editus ad Maximilianum Romanorum Regem; & ita desinit: „ Explicit Tractatus de Jure patronatus „ per

„ per me Paulum de Cittadinis J..U D de Mediolano,
„ & Juris Civilis Ordinarium in Friburgensi Universitate Brisgaudiæ compositus Anno MDIII. in Festo
„ XIm. Virginum Martyrum; in fol. max. cum solo
„ Typographi monogrammate I G. S. In eodem Codice adsunt tria Epigrammata latina, unum scilicet Pauli nostri, alterum Jacobi Vinphilingii Theologi Licentiati, & sequens Jacobi Locher Philomusi

Jura patronatus quæ sint si Lector ad unguem
Nosse cupis, Libro hoc tu duce gnarus eris.
Quæ prius innumeris sinuosa volumina chartis
Complectebantur, hic Liber unus habet.
Multa igitur debet Clerus, Plebeia turba,
Et Procerum cœtus Paule docte tibi.

Extat altera editio *Lugduni*, 1573. Impressus est denuo Tractatus ipse cum Roccho de Curte Papiensi, & Jo. Nicolai. *Venetiis*, 1588. *in fol.* & iterum cum Cardinali Simonetta. *Ibid. apud Scottum*, 1607. *in fol.*.

II. Carmen latinum extat in supradicta prima editione sui Operis, ut innuimus.

III. Epistolæ plures ad Cardinalem Federicum Borromæum, Anno MDIC. extant in Collectione Ambrosiana.
Plures ad eum latinas dedit Epistolas Joannes Petrus Vicecomes, atque illas, cum opportunitas dabitur, indicabimus.
Summis eum efferunt laudibus Marcus Mantua in Vitis JConf. apud Panzirolum pag. 486. Jo. Jacob. Frisius in Biblioth. Morig. lib. 3. cap. 1. Sitonus pag. 75. art. 326. & Picinellus in Athenæo pag. 449.

DLXXXVII.

CIVEGNA JOANNES BAPTISTA.

JOannem Baptistam Civegnam Mediolanensem honestissimorum natalium splendor, & non contemnendæ eruditionis decus apud posteritatis memoriam plurimum spectabilem efficiunt. Prædicatorum Ordini aggregatus inter Alumnos Ducalis Cœnobii Sanctæ Mariæ Gratiarum recensitus fuit. Adeò in studiis tam Philosophicis, quàm Theologicis profecit, ut postremæ hujus Scientiæ Quæstiones diu ex Cathedra professoribus Instituti sui tradiderit, demandato etiam sibi studiorum ipsorum regentis munere. Sodalibus quoque suis aliquando in ipso Conventu Prior datus ita se gessit, ut ad majora gradatim ascendere meruerit. Etenim primùm in Patria, tùm in Veneta Urbe, postremò autem Ferrariæ sacræ Inquisitionis Tribunal ad extremum usque spiritum maxima cum sollicitudine, raræque prudentiæ commendatione rexisse traditur. Eâ quoque facundiâ fuit, ut pluries non sine magna audientium admiratione è suggestu sacros habuerit Sermones ad populum.

Id indicant:

I. Orationes variæ elegantes à mox proferendis Auctoribus relatæ, à quibus tamen discere non potui utrum editæ sint in lucem, vel inter Anecdota delitescant.
Laudatur à Moriggia Nobil. Mediol. lib. III. cap. 29. à Quetif, & Eccard in Scriptor. Ord. Prædic. Tom. II. pag. 755. advertentibus de eo silere Rovettam, & à Picinello in Athenæo pag. 277.

DLXXXVIII.

CIVELLUS, sive CLAVELLUS FRANCISCUS.

IN Oppido Canturii Ducatus Mediolanensis parentibus Stephano, & Paula Tantia in lucem editus est Franciscus Civellus, sive, ut alii scribunt, Clavellus. Acta ejus, & parentes ignoravit Picinellus, quamvis multa haurire posset ex Operibus infra laudandis. Genitores ipsius novimus ex Carmine, quod inter versus ejusdem reperitur pag. 53. eoque filius amatissimis Manibus parentavit. Neque parum eorum debebat sollicitudini Franciscus, nam illius indolem in Collegio Romano, quod Germanicum appellatur, Philosophicis, & Humanioribus litteris excolendum curaverant. Inde reversus in Patriam, cum jam clericalem habitum suscepisset, atque Sacerdotali dignitate insignitus esset, ob perspectam doctrinæ laudem Præfectus fuit Ecclesiæ Præpositurali Cuciagi, quod indicat gemino Epigrammate in laudem Sanctorum Protasii, ac Gervasii Martyrum ejusdem Templi Præsidum conscripto, atque inter ejus Carmina inserto pagg. 55. & 90. itemque ex Ruffini Fontaneti altero Epigrammate, quod paulo post citabimus. Non modicam interea laudem Clavellum promereri omnes fatebuntur ex eo, quod Sancti Caroli Borromæi temporibus ad animarum curationem assumptus fuerit. Juvat hic exscribere è Mazzuchellianis Schedis sequentia: „ Franciscus Clavellius ob egregios labores,
„ quibus Patriæ Mediolanensi Ecclesiæ diu multum-
„ que inserviit, à D. Carolo Borromæo Cuciagi Præ-
„ positus creatus fuit. Erat in eo quidquid gerendæ
„ animarum curæ necessarium est: probitas nimirum
„ ac Scientia, eaque maximè, quæ de moribus agit.
Quantum autem Poëtica facultate excelluerit Auctor noster

Hæc satis ostendunt, quæ vulgavit:

I. Carminum libri VI. in quibus hæc continentur:
II. Lyricorum libri II.
III. Hendecasyllaborum liber I.
IV. Elegiarum libri II.
V. Epigrammatum liber I. Omnia uno Volumine. *Mediol.* 1579. ex Picinello, & denuo 1583. atque postremo ibid. *in Typographia Jo Baptistæ Sirtæ*, 1588. *in* 8. dicatum est Opus Cardinali Ptolomæo Gallio.
VI. Carmen ad Franciscum Alciatum Cardinalem, &
VII. Alterum ad Horatium Archintum JC. In ortu Cometæ. *Mediol. apud Pontium*, 1588. *in* 4.
In supracitato libro Epigrammatum legitur Carmen Ruffini Fontaneti Canonici, & Theologi ad Franciscum Clavellium Cuciagi Præpositum.
Laudatur Clavellius ab Hieronymo Pico Mirandulæ Domino, & Concordiæ Comite, ab Joanne Marco Fanniano, a Bernardino Baldinu, à Moriggia Nobil. Mediol. lib. III. cap. I. & demum à Picinello in Athenæo pag. 209.

A S. CLAUDIA. V. De COMITIBUS JOSEPH.

DLXXXIX.

De CLERICIS JACOBUS ANTONIUS.

MEdicæ facultatis cultores plurimos posterorum memoriâ dignos in hac Insubrum Metropoli floruisse, facilè cognoscet quicumque Bartholomæi Curtii Mediolanensis Physici, Scriptorisque clarissimi Opus à nobis sæpe citatum perlegerit, in quod diligentissimo labore eorum omnium monumenta congessit, qui hujusmodi proficuæ Artis professores excelluere, vel aliquid in ægrorum gratiam litteris tradiderunt. Locum inter hos non infimum obtinet Jacobus Antonius Clerici Matthæi filius, qui sub finem Sæculi XVI. Medicinam magna cum eruditionis existimatione cœpit exercere. Infirmis opem sedulus tulit toto vitæ suæ spatio ad annum usque MDCXXII. quem illi extremum fuisse ex adnotationibus quibusdam Archilei Carcani Junioris hausit citatus Curtius. Inde quoque novimus obitum illius incidisse in diem XXVII. Octobris.

Hujus Auctoris plura diversis de Argumentis scripta Opera, quæ periere, innuit prælaudatus Curtius, ex his tamen unum tantùm profert, cujus titulum sic ex Opere ipso à nobis inspecto restituendum ducimus:

I. Jacobi Antonii Clerici Mediolanensis Medici Judicium de Syntomatibus consequentibus ad assumptionem herbæ cujusdam, qua Indi, Turcomanni, & Paraguajenses utuntur. MS. in fol. sign. R. num. 106. in Biblioth. Ambrosiana.
II. Consulta Medica MSS. Vol. II in fol. asserit inter alia periisse Archileus Carcanus Junior in suis Schedis.
Laudatur à præfato Curtio in libro de Script. Medicis Mediol. pag. 173.

DXC.

D X C.

De CLERICIS JOANNES FRANCISCUS.

QUantum laudis sibi comparaverit Joannes Franciscus Clerici Mediolanensis Lazari filius facili negotio agnoscent omnes bonarum artium amatores, cum noverint eundem nedum Poësis ornamentis clarum fuisse, verum etiam Astrorum motus diligentissimè investigasse. Parva tamen hæc sunt, si quis pensaverit Jurisprudentiam, & in causis dicundis peritiam, & Philosophicarum artium doctrinam, quibus omnibus inter eruditos ætatis suæ primas obtinuit. In pluribus Eruditorum cœtibus, præter Causidicorum hujus Urbis Collegium, locum promeruit, præcipuè verò inter Academicos Ardentes, ubi sæpe poëticos ingenii sui fœtus in medium protulit. Floruit Sæculo XVI. vergente, ac subsequentis initio.

Multa scripsit, quæ partim vulgata sunt, partim adhuc anecdota delitescunt, eaque profero:

I. Typus figuræ Cœli in observatione Cometæ. In hoc Volumine agit Scriptor de Cometarum generatione, de Conjecturis ex luminum deliquiis, de Prædictionibus ex Cometis. Occasionem scribendi sumpsit ex Cometa, quæ Anno MDCXVIII. apparuit. Editum Volumen in 4. asserit Picinellus, at locum, impressorem, annumque non prodit. Dicatum asserit Duci Feriæ Mediolanensis Ducatus Produci.

II. Sopra l'Incarnazione, e Natività di nostro Signor Gesù Cristo: Poema sciolto. Opus est prælo paratum cum Indice generali; dicatum Joanni Paulo Fortigueriæ Lucensi Patritio. Servatur MS in fol. signatum num. 135. in Biblioth Monasterii Sancti Ambrosii Ordinis Cisterciensium Mediolani.

III. Plura Carmina Italica, vulgo Madrigali, de eodem argumento. Extant in citato Codice.

IV. Alia Carmina plura Italica in libro, cui tit. Componimenti di diversi per il Dottoramento in ambe le Leggi di Gio: Francesco Sorbellone. *Pavia*, 1599 *in* 12.

V. Alia in libro inscripto: Poesie Italiane, e Latine di diversi nella partenza dell'Illustrissimo Sig. Zaccaria Sagredo Podestà di Verona. *Ivi*, 1618. *in* 4.

VI. Carmina Italica duodecim: extant in Collectione Joannis Baptistæ Fossani pro Laurea Jo. Baptistæ Vicecomitis. *Mediol. apud Paganellum*, 1608. *in* 8.

De ipso, tametsi paucis admodum verbis, agit Picinellus in Athenæo pag. 259.

D X C I.

De CLERICIS JOANNES PAULUS.

JOannes Paulus de Clericis Mediolanensis Joannis Antonii Cæsarei Comitis Palatini, ut ex Diplomate Caroli IV. Imp. anni MCCCLVIII. Filius, sacrarum Cæremoniarum, ac Rituum peritiâ celeberrimus, Sancti Cardinalis, & Archiepiscopi Caroli Borromæi temporibus floruit. Aliquot annos in Ecclesia Metropolitana Magistri Cæremoniarum munere functus, in Generalem Præpositum Congregationis Oblatorum electus est. Tum in Basilica Nazariana Canonicatu potitus, cùm illum Antonio de Clericis suo ex Camillo fratre nepoti Theologo, Philosopho, & Rhetori præcellenti resignasset, vivere desiit in primis annis Sæculi proximè transacti.

Scripsit:

I. Epistolas plures ad Sanctum Carolum, quæ MSS. servantur in Biblioth. Ambros.

II. Adnotationes plures ad Ecclesiasticam Eruditionem pertinentes, quarum aliquas apud se fuisse testatur Puricellus in Monum. Basil. Ambros. num. 207. ubi ipsum pluribus laudat.

Ejus meminit Raphaël Moneta in Tumul. illustrat S. Satyri pag. 387.

Ipsius, uti Præfecti Cæremoniarum Templi Maximi sub Anno MDXCIV. meminit Bosca de Pontificatu Gasparis Vicecomitis pag. 122. necnon Sitonus, in suis Schedis.

D X C I I.

A CLUSIO JOSEPH MARIA.

IN religiosissimo Capuccinorum Ordine, cui adscriptus fuerat, Joseph Maria à Clusio Mediolanensis, piissimis eluxit moribus, vitæque innocentia. Harum virtutum merito à Divino Spiritu ad animarum lucra peculiari quodam monitu vocatus, Apostolicum munus suscepit. Neque Mediolanensis tantum Ducatus limitibus contineri potuit hominis zelus, sed ad alias etiam Urbes regionesque se extendit, & ubicumque acerrimum vitiis bellum indicens, maximo cum populorum proventu, ad meliorem frugem plurimos reducebat. Ad præclarissimum hoc Officium ipse se instruxerat sacris diligenter vacans studiis, & Sanctorum Patrum opera sedulò pervolutans. Obiit Vir doctissimus Novocomi Anno MDCCXXVI. ætatis suæ circa LX. Religionis XLII. mirificèque eum commendant pii, docti, & cordati viri à vitæ sanctimoniâ, ab eruditione præclarâ, & ab ingenti gratiâ cœlitus illi inditâ, quibus apud posteros sui desiderium reliquit.

Viri pietatem simul atque doctrinam testantur:

I. Lode Spirituale sopra la Confessione, e Santissimo Sagramento, con un Compendio della Dottrina Cristiana, ed altre opere di divozione. *Milano, per Domenico Bellagatta*, 1713. *in* 8.

II. Condotta Diurna per le Anime illuminate nell' Appostoliea Missione. *Milano, per lo stesso*, 1713. *in* 8. con altre Riflessioni sopra il peccato ec.

III. Ponderazioni sopra il gran peso delle colpe leggiere per le Anime illuminate nell' Appostolica Missione, e Metodo d'esaminare la coscienza, per ben fare una Confessione generale. *Milano, per lo stesso*, 1714 *in* 8.

IV. Plura ad Exercitia Spiritualia decem dierum spectantia MSS. apud Suos.

V. Plura Volumina ad Sacras Conciones pertinentia. MSS. ibidem.

Ex Biblioth. Script. Ordinis Capuccinorum.

D X C I I I.

CŒLESTINUS IV.

CAstillionææ Familiæ, cujus plurimos commendavimus Eruditos, haud multo ante, summum decus extitit, & ornamentum omni humano fastigio majus Galfridus, seu Gaufridus, vel Gofridus Joannis armorum Ducis, & Cassandræ Cribellæ Urbani III. Summi Pontificis (quem ubi opportunitas dabitur laudaturi sumus) Sororis jugalium filius. Hic clericalem indutus habitum sub Sancto Galdino Ambrosianæ Ecclesiæ Præsule laudatissimo, & S. R. E. Cardinali, severiori morum disciplina institutus est. Tale præbuit in minoribus officiis pietatis, & doctrinæ specimen, ut ad Basilicæ Metropolitanæ Archipresbyteratum assumi meruerit, & Cancellarii Archiepiscopalis dignitate dignus habitus fuerit. Patrui sui Urbani Pontificis munificentiam, qui eidem Ambrosianas Infulas offerebat, modestè recusavit; eoque defuncto, ut Deo liberius inserviret, in Altacumbæ Monasterio in Alpibus sito, Cisterciensium Instituto se addixit; ibique diu commoratus est sacris semper intentus studiis, piissimisque laboribus se exercens. Hominis famâ permotus, quæ longè latèque percrebuerat, inde ipsum eduxit Gregorius hujus nominis IX. Pontifex Maximus, & Anno MCCXXVII. Romam accitum, Presbyterum Cardinalem tituli Sancti Marci Autumnalibus Temporibus renunciavit. Ex eo titulo transtulit Gaufridum ipse Pontifex ad Sabinensis Ecclesiæ Episcopatum. Ejusdem Gregorii nomine ad Fridericum II. Augustum Legationem suscepit, tum Apostolici Legati munere in Hetruria, atque Gallia Cisalpina functus est. Talem apud universos Collegas suos optimè gestis famam acquisiverat, ut cùm Gre-

Gregorius fato cessisset, summi Pontificatus honorem Anno MCCXLI. ipsi detulerint libentissimè IX. Kal. Octobris, assumpto Cœlestini IV. nomine. Sed (oh! fallaces hominum spes. oh! mortis invidiam) Coronâ nondum susceptâ decimo septimo ab electione transacto die terris sublatus est, atque in Vaticana Basilica conditus fuit VIII. Id. Octobris cum hac Inscriptione:

D. O. M.

COELESTINO IV. CASTILLIONAEO MEDIOLANEN.
PONT. OPT. MAX.
PRVDENTIA DOCTRINA ELOQVENTIA
MORVM GRAVITATE VITAEQVE INTEGRITATE
INSIGNI
QVI CVM MVLTIS LEGATIONIBVS SVB GREGORIO IX.
EGREGIAM PRO S. R. E. OPERAM NAVASSET
SVMMO TOTIVS REIPVB. CHRISTIANAE GAVDIO
CARDINALIVM OMNIVM SVFFRAGIIS
PONT. MAX. PRONVNTIATVS EST
SED CONCEPTAM EX EIVS PONTIFICATV LAETITIAM
IMPORTVNA MORS PVBLICO MOERORE
DESIDERIVMQVE MOX IMMVTAVIT
OBIIT VIII. IDVS OCTOBRIS
ANNO SALVTIS MCCXLI.

Vir fuit, ut Alphonsi Ciacconii verbis utamur, vitâ integer, doctrinâ insignis, & plurimâ scientiâ ornatus. Dumque adhuc in Altæcumbæ Monasterio degeret, scripsit:

I. Epistolam ad Sanctum Adamum Abbatem Mailrosensem, & postea Episcopum Cathanensium in Scotia, qua ei gratias reddit, quod Ecclesiasticam dignitatem egregiè propugnasset.
De hac agit Thomas Dempsterus in Hist. Eccl. Scotor. Verbo Adam.
II. Epistolas varias, &
III. Pias, doctasque Orationes, quæ laudantur à Scriptoribus infra recensendis.
De eo, ejusque Bulla data Alexandro II. Scotorum Regi, qua ipsum commendat ob insigniter vindicatam Ecclesiam contra Auctores Martyrii Beati Adami Episcopi, & Martyris, vide Thomam Dempsterum in Menologio Scotico pag. 22. sub die 13. Septembris, impress. *Bononiæ*, 1622. *in* 4.
Illius Vitam, præter Pontificales Chronologos, scripsit Negrinus loc. cit. & Anonymus quidam, cujus Opus habemus inter Script. Rer. Italic. Tom. III. pag. 589.
Ejus Lucubrationum insuper meminerunt Guido Clarevallensis, Antonius Negrinus in Elogiis Familiæ Castillionææ, Ferdinandus Ughellus in Addit. ad Ciaccon. & de Illustr. Viris Cistercienfibus citati à Ludovico Jacob à S. Carolo in Biblioth. Pontificia pag. 42. Moriggia lib. 2 cap. 1. & lib 3. cap. 5. Nobil. Mediol. & Picinellus in Athenæo pag. 134.

DXCIV.

COLLIUS FRANCISCUS.

QUædam Peninsula Lucani Lacus Brusini-Plani vocabulo appellata, atque in agro Mediolanensi sita, meritò gloriari potest natale solum fuisse Francisci Collii, aliorumque Virorum illustrium, de quibus in hac mea Bibliotheca, non sine perpetua eorum gloria mentio habetur. Noster verò & Patriæ, & Oblatorum sub invocatione SS. Ambrosii, & Caroli, necnon Ordinariorum Metropolitanæ Ecclesiæ hujus Urbis Cœtibus magnum, ac illustre decus attulit, sibique nomen in tota litteraria Republica omni ævo commendandum peperit, nam studiis Philosophicis, & Theologicis ferè exactis, in Concilio Mediolanensi habito à Cardinali Federico Borromæo nunquam famæ morituro, adstantibus ipso, alioque S. R. E. Cardinali doctissimo Paulo Æmilio, nempe Sfondrato, Gregorii XIV. Summi Pontificis Nepote, ac sexdecim Episcopis, pluribusque Viris eximiis, Theses Theologicas summo cum plausu habuit, itaut typis demandatæ, sicuti numero, ita & lectu dignissimæ integro Vol. in 4. fuerint, ut infra. Anno deinde MDCXXXI. in Pœnitentiarium Majorem Ecclesiæ Mediolanensis eligitur, & non tantùm litteris, sed etiam pietate eximia emicuit, itaut plures testentur ipsum vidisse in quamdam exstasis speciem raptum dum Sacrosanctæ Missæ Sacrificium celebraret. Quæ morum singularis probitas, & litterarum amor Auctoris nostri in ejus Nepotem, ut videbimus, transierunt, nam illum nobis mors invida sustulit Anno MDCXL.

En quæ typis mandavit:

I. Conclusiones in Sacra Theologia numero MCLXV. unà cum variorum Doctorum opinionibus. *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1609. *in* 4.
II. De Animabus Paganorum, Opus satis eruditum, in quo agit de Operibus Paganorum, de Illuminationibus mentis eorumdem, atque de ipsorum æterna salute, curiosè perscrutando, an inter alios Adam, Cainus, Samson, Salomon, Melchisedecus, Job, Balaam, Regina Saba, Homerus, Aristoteles, Cato, Seneca, Diogenes, Nabuccodonosor, Darius, Cyrus sint salvi. Differit etiam de Sybillis, earumque Oraculis, de Tribus Magis, & similibus, cum tanta rerum varietate, solidaque doctrina, ut post primam hujus Operis editionem factam *Mediolani, in Typographia Ambrosiana*, 1633. *Tom. II. in* 4. raritatis caussa denuo recusum fuerit anno elapso 1740. in hac Urbe.
III. De Sanguine Christi Libri V. in quibus de illius natura, effusionibus, ac miraculis copiosè differitur. *Coloniæ, apud Grevenburg*, 1612. *in* 4. & iterum *Mediolani, in Typographia Ambrosiana*, 1617. Autographus verò Codex hujus Operis servatur penès Nicolaum Sormannum, pluries in hac mea Collectione laudatum, necnon Auctoris nostri pronepotem, & conterraneum, Operibus jam editis, atque edendis apud Eruditos commendatum.

Videndi sunt inter alios Bosca de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, Rivola in Vita Card. Federici Borromæi, Ripamontius, Abbas Picinellus pag. 208., ejusque Vitam scripsit ex professo Franciscus Nepos, ut mox dicemus.

DXCV.

COLLIUS FRANCISCUS alter.

FRancisci Collii Viri litteratissimi, de quo superius loquuti sumus, nepos ex fratre fuit Franciscus alter, cui hîc locum damus ob ejus maximam pietatem, etsi parum de ipso proferre in re litteraria nobis datum sit. Sed audiamus Benedictum Mazzolenum, qui in Vita Georgii Mariæ Martinelli, à nobis infra recensenda, hæc de Francisco Collio Juniore Lectoribus tradit. Laudat ipse inprimis eximiam nostri Francisci liberalitatem, ob quam relictâ pingui hæreditate sibi jure primogenio devolutâ, vitam clericalem amplexus est, Sacerdotii, immo Animarum Pastoris munere decoratus, in quo tot signa erga pauperes, proximosque amoris dedit, ut à Deo Optimo Maximo promissam meruerit obtinere mercedem; nam ut cum ipso proximius conversaretur, ad Eremum illum vocavit. Dimisso igitur Parochi officio, in locum alpestrem, Torelli nomine, in Codato Monte supra Lacum Lucanum inter nemora, horridamque solitudinem situm, se contulit, ubi per longum temporis spatium in piis Meditationibus vitam traduxit, usquequo desiderium animabus inserviendi eum traxerit ad alium solitudinis locum in Promontorio *la Pianca* vocato, in aversa Lacus ejusdem parte, ex quo frequenter descendebat ad piorum hominum consolationem & commodum tam in Missæ Sacrificio celebrando, quàm in adjuvandis infirmis, & pueris in divinorum præceptorum scientiâ imbuendis. In hanc usque diem venerantur Incolæ ejus loci ingens Saxum, sub quo Vir Dei per tot frigidissimas hyemes solo pane, castaneisque moram traxit. Tandem propriis sumptibus Anno MDCLXXVII. in ipsa Eremi aprica solitudine Templum erexit, Sanctissimæ Deiparæ Annunciationi dicato, cui paulo post sex alias Ædiculas, Oratoria nuncupata, adjecit, in quibus hodie quoque coluntur Mysteria Gaudiorum ejusdem Virginis Mariæ, Picturis, Statuisque exornata.

Quantùm laboris impenderit Franciscus in via paranda ad eandem Ecclesiam, atque Oratoria ob Montis asperitatem, ferè impossibile est dictu. Post hæc ad Superos evolavit Anno MDCXCII., atque sepultus fuit in Sancti Martini Templo Brosini-Plani, usquedum ædificatio Ecclesiæ ab ipso erectæ completa fuisset. Quid acciderit in translatione ejus Cadaveris, & reliqua sanctitatem hujus Viri redolentia, videri possunt in libro suprascripto, à quo hæc hausimus.

A pluribus fide dignis accepimus scripsisse:

I. Opuscula Varia Ascetica, quæ forsan veneratione hujusmodi Viri Dei rapta fuerunt, aut ex incuria deperdita sunt.

II. Francisci Collii Auctoris nostri Avi Vita, quæ MS. servatur apud amicissimum Sormannum supralaudatum.

Liber verò à nobis jam memoratus, cui hæc de Francisco nostro debemus, hunc titulum habet: Vita del Servo di Dio Giorgio Maria Martinelli Sacerdote Oblato ec. scritta da Benedetto Mazzoleni della medesima Congregazione. *Bergamo*, 1731. *in* 8.

De COMITIBUS ADRIANUS. V. MAJORAGIUS.

DXCVI.

De COMITIBUS ALEXANDER.

PRiusquam ad Eruditos Viros, qui ex Familia Mediolanensi de Comitibus, vel de Comite dicta, prodierunt in lucem, descendam, Lectores optimos monendos esse duxi, hujus Gentis homines, præter cognomen de Comite, alia etiam quandoque prætulisse. Hos tamen omnes (exceptis eis, qui illud Majoragii assumpserunt additamentum, nam istos sub eo titulo recensebimus) communi vocabulo de Comitibus producimus in medium. Occurrit omnium primus, elementario ordine servato, Alexander, qui Anno MDCLXXXV. Congregationem Clericorum Regularium Sancti Pauli, in qua Deo liberiùs inservire posset elegit. Tam Oratoriæ, quàm Poëticæ facultatis gloriâ illustris fuit, & annos non paucos cùm Pisciæ, tùm Pisis Rhetoricæ præcepta adolescentibus tradidit, quos ad veræ virtutis studia verbo, & exemplo incitabat. In Urbe Pisana Coloniam Arcadum Academicorum Alphæam Anno MDCCI. erigendam curavit, atque in ea dictus est Vantius Lycoates. Serenissimo Cosmo III. Magno Hetruriæ Duci acceptissimus extitit. Diuturna consumptus ægritudine vivere desiit Anno MDCCXX. Hunc verum esse emortualem Alexandri annum didici ab ejusdem Consodalibus, quamvis noverim Crescimbenium loco citando scribere, obitum ejusdem incidisse Pisis in Annum MDCCXI. mense Decembrio.

Hæc post se reliquit:

I. De Triumpho Assumpto Mariæ Virginis, Poëma: Senat. Populoque Pisano dictum in Primatiali Eccl. ab egregio, & generoso adolescente Petro à S Petro Gaspare nob. Pisano, Auctore P. D. Alexandro del Conte Mediolanensi C. R. S. Pauli Barnabita Publ. Eloquent. Profess. in Gymnas. S. Frid. *Pisis*, *ex Typogr. Francisc. Bindi*, 1699. *in fol.* Hoc Opus ab Auctore in XII. Poëmata divisum lucem vidit anno 1703. *in* 4. sed prius *Lucæ*, *apud Marescandolum*, 1700. *ibid.*

II. Carmina plura Italica, atque Latina, ex Crescimbenio mox citando.

III. In Rhetoricam Aristotelis. MS. in fol. penès Abbatem Josephum Antonium de Sylva Venetum Alexandri nostri olim discipulum.

Ejus mentio est apud citatum Crescimbenium in libro, cui titulus: Notizie Istoriche degli Arcadi morti To. III. pag. 208., & Cinell. in Biblioth. Volant. plut. XV.

DXCVII.

De COMITIBUS AMBROSIUS.

AMbrosius de Comitibus, cujus nativitatis annum non habemus, sub Paulo Torchio religiosæ perfectionis descendit in arenam votis obfirmatus, inter Carthusianæ Regulæ professores quinto decimo Januarii Anno MDCLXII. Claustri quietem sic dilexit, ut ad profundum usque senium illud colere sibi fuerit in deliciis, solo tantùm Bibliothecarii ejusdem, in quâ est professus, Carthusiæ, contentus munere, quo pluribus ante Annum MDCXCVI. totidemque, post ipsummet, uti solatio delectatus, æternam fato intercedente est adeptus tranquillitatem vigesimo octavo Octobris Anno quintodecimo septingentesimo millesimo, cujus inter multa studiosi potius otii, quam litterariæ voluntatis adhuc extant:

I. Sermones XX. Ascetico optimo concinnati stylo ad Fratrum Conversorum, & Donatorum ad Spiritualis instructionem disciplinæ, extant MSS. in Carthusia prope Papiam.

Ita à Suis.

DXCVIII.

De COMITIBUS ANTONIUS.

QUare Antonius de Comitibus Mediolanensis Aloysii filius ad Gentis sui cognomen vocabulum *Meliteï*, prout legitur in MS. ejus Opere infra recensendo, addiderit, nos latet. Suspicati sumus primâ statim fronte sphalma descriptoris fuisse, ut *Meliteï* pro *Melitensis* reposuerit, jamque illum è Mediolanensium Eruditorum albo expungendum statueramus; cum re maturius perpensâ, & ejusdem Præfatione per-

perlectâ, cognovimus eum certo certius inter hujus Urbis Cives numerandum esse; ait enim: „ Qui nostri consilii participes fuere, eam Illustrium Cardinalium Collegio dicandam esse censuerunt &c. sed „ mihi mens, animusque in Patriam propensior honorem nostræ Civitatis, dignitatem Imperii, amorem Patriæ, majestatemque Reipubl. præponebat. Cætera Antonii acta delevit oblivio: hoc unum nobis superest, eum vixisse vergente Sæculo XVI.

Scripta illius hæc invenimus:

I. Antonii Comitis Melitei de Laudibus Pii IV. P. O. M. Oratio habita Mediolani publicè in magna Nobilium frequentia Non. Januarii MDLX Clarissimo JCC. Mediolanensium Collegio. MS. in 4. sign. I. num. 182. pagg. 32. in Ambrosiana Bibliotheca.
II. Oratio in laudem B. Caroli Borromæi habita coram Senatu in Templo Maximo Anno MDLXXXVIII. in 4. fine anno, loco, & Typographo, est in Collectione aliarum Orationum Vol. in 4. in Bibliotheca PP. Augustinianensium S. Mariæ Coronatæ hujus Urbis.

D X C I X.

De COMITIBUS BLASIUS.

Blasius de Comitibus Cantii in Ducatu Mediolanensi natus, optimæ spei adolescens, inter Minores, quos Conventuales dicimus, cooptatus, in Philosophicis, ac Theologicis studiis versatissimus, à Supremo Ordinis Moderatore regendo Uratislaviensi suæ Religionis Lycæo præfectus est; tum ad Pragense Collegium translatus, & Bacalaureus creatus, postea Regens efficitur per quindennium. Ejus virtutis famâ motus Archiepiscopus Pragensis Blasium inter Assessores Consistorii sui accivit, & Seminarii Majoris Clericis erudiendis præfecit. Eminentissimus Harrachius ejusdem Sedis Antistes Theologum, Consiliariumque suum constituit, quæ munera tres Præsules Successores confirmarunt. Eum Regulares Canonici, & Benedictini Monachi ad Cathedras Monasteriorum suorum publicum Magistrum evocarunt. Obiit Pragæ Anno MDCLXXXV. die IV. Aprilis, ætatis suæ XLIX.

Scripsit:

I. Cursum integrum Philosophicum, & Theologicum, sed morte præventus, Typis, ut optarat, mandare non potuit. His adhuc caremus, nisi P. Magister Marianus UnezouKhi Pragensis, ejus in Cathedra Successor sequentia vulgasset, in quorum primo Tomo universa Comitis Opera, publici Juris facere spopondit.
II. Pars prima. I. Sententiarum. De Deo Trino, & Uno. *Vetero-Pragæ*, *Typis Georgii Labaon*, 1687.
III. Pars secunda. I. Sententiarum. De Intellectu, Scientia, Providentia, Prædestinatione, & Reprobatione. *Ibid. per eundem*.
IV. Pars prima. II. Sententiarum. De Creatione, Statu innocentiæ, Angelis &c. *Ibidem*, *per eundem*, 1688.
Ex Bibliosophia Franchini pag. 108. & à Suis.

D C.

De COMITIBUS FONTANA JO. BAPTISTA.

Joannes Baptista Fontana de Comitibus Mediolanensis, eruditissimi Viri, primi Comitis infra laudandi Nepos, ab eodem piè, & assiduè educatus diligentiam Præceptoris optimi non fefellit. In omni enim scientiarum genere sic emicuit, ut ex Patria Romam profectus, quotquot ibidem versabantur, in admirationem sui traxerit. Francisco Alciato S. R. E. Cardinali, quem debitæ commendationis obsequio alibi prosecuti sumus, ob doctrinæ suæ merita gratissimus extitit, &, si fides danda est Picinello, Alciato hortante opus, quod primo loco recitabimus, conscripsit; in quo etiam quantum valeret ingenio, quantum antiquitatem calleret, apertissimè demonstravit. Carolo Sigonio Historiam suam de Regno Italiæ, toto Orbe celeberrimam conscribenti, multa Monumenta suppeditavit, ut ipse testatur, Viros eos præstantissimos enumerans, qui auctoritatem, studium, operamque suam ad eam rem contulerant; his verbis: „ Jo. Baptista Fontana Mediolanensis, qui nuper magno historiarum detrimento est mortuus. „ Prothonotariatus Apostolici dignitatem in eruditionis suæ præmium adeptus, magno cum bonorum omnium mœrore diem postremam clausit Romæ ætatis suæ anno trigesimo tertio.

Sequentes Lucubrationes Joannis Baptistæ nostri habemus:

I. De Prisca Cæsiorum gente. Opus hoc laudat Picinellus, ab eo tamen non didici editum fuerit, nec ne. Liceat interim mihi dubitare, Picinellum ipsum deceptum fuisse à titulo alterius Operis, nempe „ De Prisca Cæsiorum Gente Jo. Baptistæ Fontei Primionis „ Comm. Lib. II *Bononiæ*, 1582. *in fol.*
II. Vita di Suor Angelica Paola Antonia Negri. *Roma*; 1576.
III. Ode in ejusdem Paulæ Antoniæ laudem. Extat in eod. libro.
IV. Catalogus Archiepiscoporum Mediolani à Divo Barnaba usque ad Joannem Angelum Arcimboldum Anno MDLV. cum Observationibus R. P. Doctoris Joannis Baptistæ Fontanæ de Comite.
Codex iste MS. in folio pagg. 119. adservatur in Musæo penes Advocatum Sitonum de Scotia.
V. Quædam alia ejus MSS. memorat Picinellus, sed titulum, & locum, ubi serventur, non promit.
Eum commendant citatus Carolus Sigonius lib. XV. de Regno Italiæ, Jo. Petrus Puricellus in Dissertat. Nazariana cap. 86. num. 4. & in Actis Sancti Arialdi lib. 1. cap. 2. num. 12. Moriggia lib. III. Nobilit. Mediol. cap. 13. & Picinellus in Athenæo pag. 279.

D C I.

De COMITIBUS JOSEPH CAROLUS FRANCISCUS.

Cæsare de Comitibus, atque Faustina Prina conjugibus Mediolanensibus, parentibus honestissimis, ortus est Joseph Carolus Franciscus, qui vix ingressus adolescentiam non fine cœlesti afflatu die XIX. Julii Anno Salutis MDCLXXII. inter Eremitanos Nudipedes se Deo mancipavit sub nomine Paschasii à Sancto Francisco. Studiorum curriculum diligenter emensus, totum se mysticæ Theologiæ tradidit, eamque non perfunctoriè didicit, sed illius Theoremata primùm in se ipso deduxit ad praxim integris annis LXIV. quos in Religione traduxit, solitudinis, quantum sibi per imposita licebat munera, amantissimus; deinde in aliis quoque: annis enim L. sacris Confessionibus excipiendis addictus, fermè quotidiè horas sex, vel septem in audiendis pœnitentium culpis expendebat. Mox parcissimo sumpto cibo, statim tendebat ad Cellam vel aliena lecturus Volumina, vel sua scripturus. Bibliothecam Cœnobii sui Ordinis in hac Urbe, sub titulo Sanctorum Martyrum Cosmæ, & Damiani meliorem in formam ingenti labore redegit, Voluminibusque infra recensendis adauxit; præter alios non spernendos Codices in eam illatos. In eodem Cœnobio diebus, meritisque cumulatus, vitam nactus est meliorem, ætatis suæ Anno LXXXII. Salutis verò nostræ MDCCXXXVII.

Opera ejus tam edita, quàm manuscripta, sunt hæc:

I. Primi erudimenti di spirito esposti alle semplici Verginelle. *Milano*, *per il Malatesta*, 1713. *in* 12.
II. L'Eucaristico Pane sminuzzato a' semplici. *Milano per l'Agnelli*, 1720. *in* 12.
III. Vita di San Nicolò da Tolentino, con il modo di fare li sette giorni a di lui onore. *Ivi*, *per lo stesso*, 1722. *in* 12.
IV. Indulgenze concesse alli Confratelli del Rosario, e della Sacra Cintura di Maria Vergine. *Ivi*, *per il Malatesta*, 1723. *in* 12.

V. Istru-

V. Istruzioni più necessarie per li tre Sagramenti della Confessione, Comunione, e Cresima. *Ivi, per lo stesso*, 1724. in 12.

VI. Collectio Variorum Opusculorum diversorum Auctorum summo studio, labore, & diligentia disposita. Voluminum XX. in 4.

VII. Alia ejusdem materiæ. Vol. VI. in 8. servantur cum præcedentibus in supra laudata Bibliotheca.

VIII. Index Auctorum omnium in eadem Bibliotheca asservatorum Volum. II MSS. ingentis molis, in quorum primo nomina Scriptorum recensentur, in altero verò per materiarum ordinem ad studiosorum commodum libri singuli referuntur.

IX. Kalendarium perpetuum cum plurimis mobilibus Planisphæriis, ad certam Paschatis diem singulis annis reperiendam, & præcipuas Solis, Lunæque periodos in perpetuum inveniendas, additis etiam facillimis Tabulis ad dignoscendam quocumque anni tempore Divini Officii recitandi statutam horam. MS. in 4. extat ibid.

Hæc à Suis habuimus.

DCII.

De COMITIBUS PRIMUS.

PRimus Comes, seu de Comitibus, Aloysii filius Mediolani in lucem editus, Vir fuit acutissimi ingenii, quod quidem bonarum artium studia ita coluit, ut non modo latinis, græcisque, sed hebraicis quoque, atque chaldaicis litteris instructus esset. Tam humanis ergo, quàm divinis pereruditus doctrinis, speciali etiam in rebus agendis prudentia emicuit. Novocomi, cum degeret hospitio, excepit Venerabilem Dei Servum Hieronymum Æmilianum Congregationis Clericorum Regularium, qui de Somascha nuncupantur, Fundatorem, cujus accensus colloquiis, & incitatus exemplo, anteactæ Vitæ, quam innocenter ab incunabulis traduxerat, nova virtutum ornamenta adjicere decrevit. Socium igitur Hieronymo se adjunxit, cui ob solidam doctrinæ vim, & perfectionis studium gratissimus semper extitit. Jam ingravescente ætate Sacerdotii dignitatem, quam semper humilime recusaverat, tandem ut obedientiæ morem gereret suscepit, hortante in primis Nicolao Ormaneto Sancti Caroli Borromæi Vicario, cujus doctrinam, atque prudentiam optimè mihi datum fuit agnoscere in percurrendis Epistolis, quæ maximè in negotiis arduis Sancto Carolo scriptæ reperiuntur in sæpe relata Collectione amplissima Bibliothecæ Ambrosianæ. Dogmaticam Theologiam Mediolani plures annos docuit, sacrosque libros summa cum hominum admiratione ibidem è cathedra interpretatus est. Verbum etiam Dei nedum populo, verumetiam Sacris Virginibus majorum jussu ferventissimè ministravit. Episcopi Novocomensis mandato difficilem sanè suscepit provinciam, missus ab eo in Tellinam Vallem, ut ibi Novatores, eorumque Pseudopastores argueret, ac confutaret; sed infatigabili zelo Sacerdos invictus cum eis tam strenuè decertavit, ut eorum quamplurimi resipiscentes, ejuratis erroribus ad Christi gregem rediisse perhibeantur. A Pio IV. Summo Pontifice ad Œcumenicum Tridentinum Concilium missus, absentis Patavini Episcopi nomine celeberrimæ illi Synodo interfuit, atque eruditionem suam plaudentibus Patribus universis non raro in medium protulit. Gregorio quoque XIV. acceptissimus fuit, qui cum plurima Primo Ecclesiastica beneficia satis pinguia obtulisset, humilitatem ejus omnia respuentis, ob insitum evangelicæ paupertatis amorem, miratus est. Liceat quandoque in rebus seriis aliquid lepidum proferre, ideo hîc addo, quod narrat de Scriptore nostro consanguineo suo, necnon Præceptore M. Antonius Majoragius Orat. X. pag. 221. & sequenti, his verbis: „ Cum in Germaniam ea „ de causa profectus fuisset, ut Erasmi consuetudine „ per aliquod tempus frueretur, priusquam ipsum „ Erasmum conveniret, ad eum litteras dedit, qui„ bus adventus sui causam declarabat, quarum in „ extrema parte nomen suum, ut fit, ita subscripse„ rat: Tui studiosissimus Primus Comes Mediolanen„ sis. Hanc cùm Erasmus subscriptionem vidisset, „ credidit statim magnum aliquem adesse Princi„ pem, sui visendi gratiâ. Quare licet admodum „ senex, & infirmus esset: tamen quo studio, quo„ que apparatu potuit, obviam consobrino meo lon„ gè processit. Sed postquam homunculum unum, „ nullo comitatu, nullo servorum grege stipatum; „ & benè quidem litteratum, sed nullo elegantiori „ cultu vestitum reperit, errorem suum ridere jucun„ dissimè cœpit, & tamen eum sibi multò gratiorem „ advenisse, quàm si magnus Princeps fuisset, mul„ tis audientibus testatus est. „ Tantum Virum mors terris rapuit Anno MDXCIII. ætatis verò suæ XCV. Benedictus Sossagus pronepotem Primi nostri se testatus, hoc ei scripsit Epitaphium, quod legitur inter Epigrammata ejusdem lib. VII. in hæc verba:

Epitaphium Primi Comitis Avi.

Pierides multo conspergite vere sepulchrum:
Laurigerum tumulo figat Apollo nemus:
Æterna æternos cineres ut protegat umbra,
Ut docta in violis molliter ossa cubent.
Occidit ille senex Insubrum gloria Primus,
Flos Latii, Graji laurea, palma Syri.
Insuber hos cineres sertis perfundat odoris,
Lacte Auson, vino Græcia, thure Syrus.

Miramur interea Augustinum Turturam eruditum alioqui Virum lib. II. de Vita prædicti Ven. Hieronymi Æmiliani capite XIII. post narrata præclara Primi gesta, asserere non dubitasse, Virum hunc doctissimum nulla post se litterarum monumenta reliquisse: multa enim ego ipsius Opera inveni, quæ saltem ex parte ipsa esse suspicor à Picinello relata sub generali nomine *Orationum latinarum* nulla adjecta loci, ubi impressæ fuerint, vel anecdotæ lateant, mentione.

Ea sunt:

I. Primi Comitis Mediolanensis Orationes duæ, una de laudibus Vitæ cœlibis genere demonstrativo, altera Consolatoria ad Parentes pro sororis morte, in genere deliberativo.

II. In Salustium Crispum Oratio tertia.

III. Pro sobrietate adversùs ebrietatis Affectatores Oratio quarta.

IV. Pro C. Dominico Protectore nostro adversùs teterrimos homicidas Antonium, & Alexandrum Oratio quinta.

Omnes in Cod. MS. in fol. qui extat in Biblioth. FF. Marchionum Vicecomitum.

V. Epistola ejusdem ad M. Antonium Majoragium, & Majoragii Responsio ad eundem. In MS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. C. num. 244.

VI. Præfixum est ejus Epigramma Poëmati de Bello Ariano Joannis Marci Fagnani.

VII. Litteræ Primi latinæ ad Gregorium XIV. cui gratulatur Pontificiam dignitatem recenter adeptam: Laudantur à Turtura loc. cit.

VIII. Epistola altera latina ad Petrum Galesinum, in qua M. Antonii Majoragii Opera edita, & inedita recenset, cum ejusdem Epitaphio, & laudibus tam Majoragii, quàm Galesini, dat. Mediol. Kal. Febr. MDLXIX. Extat inter Epistolas MS. Francisci Cicerei, ut supra.

IX. In lib. II. Epigrammatum Spinulæ extant Epigrammata duo, cum ejusdem Primi Responsionibus.

Plures Epistolas eruditione Sacra, atque Profana repletas, scripsit ad eundem Jo Jacobus Ælius, de quibus mentionem fecimus suo loco.

Extant ad eum Epistolæ Francisci Cicerei. MSS. Biblioth. FF. Viceccom. atque in altero Biblioth. Monachor. Cisterciens. S. Ambrosii sign. A. num. 18. in 4.

Hoc legitur ad eum Ferdinandi Abduensis Epigramma:

Ad

Ad Primum Comitem Dialogus,
Author & Primus.

A. *Cum sit Prime Comes, tibi quæ sunt oppida? quisnam*
Subditus, ad nutum quem tua jussa movent?
P. *Non me divitiis, verum virtute beavi,*
Aonii dicor nam Comes esse chori.
A. *Si Comes Aonidum, si Musis carus haberis,*
Cur tibi, si studeas, littera quæque nocet?
P. *Cum Aonidum juvenis Comes evasisse viderer,*
Fertur Apollo novum me timuisse Ducem.

Sigismundus Folianus ad eum binas dedit Epistolas. Prima est V. lib. IV. altera est IX. lib. V. Consolatoria pro morte Antonii ejus Fratris Viri non illiterati.
Extant ad eum plura Carmina supradicti P. Francisci Spinulæ inter ejus Poëmata, de quibus suo loco.
Inter Imitationes Catulli num. 36. adest Dialogus Metricus satis longus de Mortuorum Sepulchris, in quo inducitur Primus Comes, cum quodam Episcopo Tridenti colloquens à Spinula ipso conscriptus.
Idem Spinula in libro, cui titulus est de intercalandi ratione, testatur se id Opus composuisse hortante Primo Comite, priusquam hic ad Tridentinum Concilium pergeret, eò ductus à Carolo Vicecomite Episcopo, tunc Intimiliensi, anno dein MDLV. die XII. Martii S. R. E. Cardinali creato.
Commendant Clarissimum Virum citatus Turtura; Moriggia Nobilit. Mediol. lib. 3. cap. 13. Crescentius in Amphit. pag. 184. P. Franciscus Spinula lib. 2. Epigr. Siton. in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 474.

DCIII.

De COMITIBUS ROGLERIUS.

IN Viro præstantissimo Roglerio de Comite, seu de Comitibus, Andrea Patre Mediolani genito, in dubio est, quid prius laudari debeat. Si enim Jurisprudentiam, si Oratoriam, si Poëticam facultatem, si Historicam peritiam, si Græcam denique ac Latinam eruditionem inspexero, ita omnes certatim occupare primas contendent, ut me animi pendere cogant, quam potissimum ex eis in medium proferam. Jurisconsultorum Mediolanensium Collegio adscriptus est Anno Incarnationis Dominicæ quinquagesimo sexto Sæculi XV. tum Generalis Vicarii in Mediolanensi Dominio munere meruit honestari; postremo etiam Fiscalis Cameræ Ducalis Sindicus est renunciatus. Acceptissimus fuit ob singulares prorsus animi dotes Insubriæ Principibus Galeatio Mariæ, & Francisco Sfortiæ; coluitque plurimùm Candidum Decembrium non infimæ notæ Eruditum; ab eo vicissim inter primos amicos habitus. Ad immortalem transiit Vitam Anno reparationis humani generis MCDLXXXIX.

Quanti fuerit ingenii, hæc, quæ ad nos pervenerunt, indicant:

I. Roglerii Comitis Juris Civilis Doctoris, Oratio habita annua die imperii Illustrissimorum Ducum Sfortiæ, & Blancæ Mariæ Vicecomitum. MS. in 4. sign. M. num. 40. pagg. 19. in Bibliotheca Ambrosiana.
II. Epigrammata ejus duo de eodem Argumento, leguntur in eod. Cod.
III. Extant ejusdem Epistolæ V. eruditione tam Græca, quàm Latina refertæ ad Candidum Decembrium, inter quas altera XXII. Octobris MCCCCLI. altera MCCCCLIX. & MCCCCLX. cum Responsionibus Decembrii in MS. Biblioth. Ambros sign. I. num. 235.
IV. Oratio annua die Imperii Francisci Sfortiæ Ducis Mediolanensis, MS. in Ambr. Cod. sign. M. num. 4.
V. Epigrammata varia, extant in ipso Cod.
VI. Veterum Imperatorum, atque Virorum Illustrium Dicta quædam, & Facta memoratu digna ad Illustrissimum, & Excellentissimum Principem Galeatium Mariam Mediolani Ducem. MS in 4. sign. D. num. 497 extat in Bibliotheca Ambrosiana, & in fronte ejusdem sic legitur:

Rhetoricis quondam studui, coluique Poëtas,
At nunc militiæ per nova castra feror.
Nunc sequor ejectis civilia Jura Camœnis,
Parcite Pierides, me graviora vocant.

Ipsi Petrus Candidus Decembrius inscripsit Dialogum de Vitæ Ignorantia MS. pagg. 18. in Biblioth. Ambr. in 4. sign. C. num. 83.
De eo etiam agit Siton. in Chron. JCC. pag. 48. art. 194.

DCIV.

COMUS, sive de CUMIS AUGUSTINUS.

FAmilia Coma, sive de Cumis nuncupata, Mediolanensis est, uti ex duabus Inscriptionibus Sepulchralibus in Schedis Archinteis relatis, una nempe in Templo Pacis Anno MDLXVIII. posita, altera in Templo S. Angeli Anno MDCVI. Adhuc quoque vigebat Anno MDCL., nam in quodam Instrumento descriptus reperitur Carolus de Cumis filius quondam Julii Cæsaris P. C. P. S. Thomæ in Terra-amara Mediolani Pronotarius, qui fortasse idem est, qui subscribitur in altero publico Instrumento, sic: „ Ego „ Carolus Comus Publicus Mediolani Notarius, ac „ Regiæ Cameræ Notarius Coadjutor. „ Putandum igitur non est Augustinum dictum fuisse de Cumis, quod in Comensi Urbe genitus fuerit, sed hac nuncupatione appellatum, quod ex eadem Gente Mediolani prodierit; Scriptores enim omnes inferius citandi hanc illi assignant Patriam. Certè Vir extitit integritate vitæ, & eruditione commendabilis, nec non Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, Conventus Sancti Marci alumnus; in Sacra Theologia Magister, ipsumque exemplaritas & puritas vitæ populis venerabilem reddiderunt: litteratura verò, concionando & scribendo, ostensa inter Doctorum choros aggregavit. Obiit circa Annum Domini MCCCCLI. Opera ejusdem quæ adhuc in Bibliotheca Suorum hujus Urbis asservantur, partim egomet vidi, partim ex Rubeo, aliisque de Eremitis Augustinianensibus Scriptoribus excerpsi, videlicet:

I. Opus de Conceptione B. M. Virginis. MS. in fol. justæ molis cum miniaturis.
II. In Libros Sententiarum Breviloquium. MS. in fol. Hos duos Codices ignorarunt, qui de Auctore nostro scripsere.
III. De quatuor virtutibus Cardinalibus. Liber I.
IV. De septem peccatis Mortalibus. Tractatus I.
V. De Oculo Morali. Tractatus unicus.
VI. Sermones varii. Liber I.

Aliqua laude ipsum cohonestarunt Herrera, & Elssius, atque Abbas Picinellus in Mediolanensi Athenæo pag. 2, sicuti & Joannes Baptista Carisius in Theatro Sacro.
Videndus etiam Dominicus Antonius Gandolfi in sua Dissertatione Historica *Romæ* impressa, *Typis Joannis Francisci Buagni*, *1704 pag.* 73. *num.* 29.

DCV.

De CONCOREGIO CONRADUS.

NOn semel præstantissimos eos Viros in hoc Opere laudavimus, qui vergente Sæculo decimotertio Mediolanensem Urbem post ferale Œnobarbi excidium restaurandam curarunt, & optimis legibus Rempublicam firmarunt. His nunc addendus occurrit, tametsi tempore aliquanto posterior, Conradus Concoregius, sive de Concoregio, cujus parentes, actaque invida delevit vetustas. Verumtamen nunquam excidet ejus prudentiæ laus è posteritatis memoria, eumque recensebunt jure merito inter patriæ legislatores hujus Metropolis cives, propter ab illo cum aliis Anno MCCLXXII.

I. Statuta plura condita, & publicata, ad quorum observantiam Vicecomes de Vicecomitibus Mediolani Prætor juramento se obstrinxit.

De eo agit Corius ad eundem Annum, atque ex eo Comes Octavius Arcluntus in sæpe laudata Collectione Monument. Famil. Mediol.

DCVI.

De CONCOREGIO JOANNES.

Gabrielis ex vetustissima Concoregia Familia jam inde à restauratione hujus Urbis celebri, ut in Conrado, atque Roglerio omnes agnoscent, filius fuit Joannes noster, qui ob Physicæ optimam navatam operam die VI. Augusti Anni MCCCCXIII. in Medicorum Mediolanensi Collegio meruit cooptari. Intra Patriæ terminos ejus virtutis fama contineri non potuit, ideoque in celeberrima Bononiensi Academia, aliisque Italiæ Archigymnasiis, ac postremo in Ticinensi Artis Medicæ præcepta tradidit summo cum auditorum plausu, atque frequentia. In eadem Urbe dum Professoris publici munere fungeretur, migravit è vita Anno Salutis humanæ MCCCCLXXXVIII.

Pluribus Operibus Physicæ peritos juvit, his videlicet:

I. Summula de curis febrium secundum hodiernum modum, & usum compilata. *Venetiis, apud Octavianum Scotum, die 19. Febr. 1515.* & denuo *apud Lucam Antonium Juntam, 1521. in fol.*
Extabat etiam MS. apud Joannem Jacobum Mangetum ipso teste, loco infra citando.
II. Praxis nova totius fere Medicinæ, ex eodem Mangeto.
III. Lucidarium, seu Flos Florum Medicinæ vulgo nuncupatum, quo quidem quatuor Tractatus continentur, videlicet:
De Dispositionibus Capitis, & Partium ejus, Tract. I.
De Dispositionibus Cordis, Pectoris, & Partium ejus, Tract. II.
De Dispositionibus Stomachi, Hepatis, Splenis, & aliorum membrorum naturalium, Tract. III.
De Dispositionibus Genitalium membrorum, Testiculorum, Matricis, & aliorum annexorum, Tract. IV.
Hoc ipsum Opus MS. extans apud Co. Donatum Sylvam, sic definit:
„ Inchoatus fuit iste Liber post Annum XXXIV. nostræ „ lecturæ; primùm in studio Bononiensi inchoatæ, & „ postea in plerisque aliis studiis Italiæ confirmatæ, & „ ultimo in præclaro studio Papiensi, & completus fuit „ currente Anno Domini MCCCCXXXVIII.
Aliud hujus Operis MS. Volumen servatur in Biblioth. Ambros. signat. A. num. 104. cum litteris initialibus pictis, sine titulo, & nuncupatum est Mediolani Duci. In fine autem sic legitur:
„ Explicit Lucidarium in Practica Medicinæ compilatum „ per Magistrum Johannem Concoregium Mediolanensem Medicinæ monarcham.
Hoc sequitur Antidotarium Nicolai; de quo alibi agemus.
Similis etiam MS. Codex servatur in Biblioth. Paulina Lipsiensi; ex Montfaucon. Biblioth. Bibliot. MSS. hoc titulo: „ Joannis de Concoregio Lucidarium, seu Flos „ Florum Medicinæ.
IV. Tractatus integer de Febribus.
V. Methodus Medendi. Duo hæc Opera recenset Piciuellus, sed non indicat an sint MSS. vel edita.
Laudatur à Jo. Baptista Sylvatico de Collegio Medic. Mediol. Ghilino in Theat. part. 2. Gesnero in Bibliot. Univers. Jo. Jacob. Frisio in Biblioth. Curtio pagg. 25. & 287. Siton in Chron. Coll. Phys. MS. Mangeto in Biblioth Script. Medicor. Tom. II. pag. 105. & Piciuello in Athenæo pag. 294.

DCVII.

De CONCOREGIO RAYNALDUS.

Raynaldus de Concoregio Patria Mediolanensis emensis studiorum curriculis inter Clericos relatus, mox Sacerdotio initiatus, Canonicus Laudensis Ecclesiæ renunciatur. Eum Bonifacius Papa VIII. ad conciliandam inter Philippum Francorum, & Eduardum Angliæ Reges pacem in Gallias misit, tum post totius Æmiliæ Præfecturam ad Vicentinum Episcopatum evexit. Defuncto verò Opizone Archiepiscopo Ravennate, in Basilica Ursiana solemni conventu celebrato, Raynaldus noster, & Leonardus Fliscus Ecclesiæ Brugensis Præpositus ad eam dignitatem eliguntur. Ex his Benedictus IX. Bonifacii successor Raynaldum, cujus mores perspectos habebat, approbavit Anno MCCCIII. Tum Sacrarum Profanarumque rerum Moderator in Flaminia à Pontifice constitutus, cum Forolivii ob Provinciæ sibi commissæ pacem, laboribus nullis parceret, populari tumultu excitato, lethale vulnus accepit. Henricus VII. Augustus quamdiù in Gallia Cisalpina fuit, ejus consilio usus est, donec in pejus mutatus, Italiam universam tumultibus implevit, Roberto Siciliæ Rege exauctorato. Clemens V. eum æquitate, & legum peritia insignem sciens, Raynaldo Templariorum causam cognoscendam commisit. Plurimis tandem pro Ecclesia Dei laboribus perfunctus, non sine ingenti sanctitatis opinione, migravit ad Dominum Anno Sal. MCCCXXI. XV. Kal. Septembris, quo die solemni Officio ipsius memoria ibi recolitur. Ejus Corpus primum in Sepulchro Marmoreo in Templo Ursiano conditum, & tribus Sæculis incorruptum, violenta inundatione Anni MDCXXXVI. aqua in tumulum penetrante, & diutiùs hærente, dissolutum, Lucas Torrigianus ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopus ad Sacellum B. Mariæ V. solemniter transtulit, & honorificè collocavit, hac Inscriptione adjecta:

D. RAYNALDI RAVENNATIS ARCHIEPISCOPI VENERABILES EXVVIAS
DIVINO LICET MIRACVLORVM SPLENDORE ILLVSTRES
HVMILI TAMEN ANGVLO BASILICAE OBSCVRAS
VT EXORIENTE HOC RAVENNATIS MVNIFICENTIAE SACELLO
AD EMINENTIOREM PVBLICAE DEVOTIONIS LVCEM EXORIANTVR ILLVSTRIORES
LVCAS TORRIGIANVS ARCHIEPISCOPVS
IN PERENNE SVAE PIETATIS MONVMENTVM DEPORTAVIT
ANNO SAL. MDCLIX.

Scripsit Raynaldus:

I. Tractatum de Fundatione Ecclesiæ Sancti Joannis Evangelistæ in Urbe Ravennæ, quæ edita est Mediolani in Parte II. Tomi I. Scriptorum Rerum Italicarum Anno MDCXXV.
II. Concilium Provinciale habitum Anno MCCCXI.
III. Alterum celebratum Argentæ MCCCXIV.
IV. Alterum Bononiæ MCCCXVII.
Hæc omnia edita habentur in calce Historiarum Ravennatum Hieronymi Rubei, & iterum in Collectione Scriptorum Rerum Italicarum Jo. Georgii Grævii Tom. VII. pag. 1.
Ejus Vitam conscripsit Frater Nicolaus de Arimino, hoc titulo: „ Tractatus de Vita laudabili felicis Ar- „ chipræsulis Beati Raynaldi per me editus Fratrem „ Nicolaum de Arimino Ordinis Minorum Sacræ Theo- „ logiæ humilem professorem Anno MCCCCXIII.
Hanc, post Ughellum ediderunt Bollandistæ ad diem XVIII. Aug.
Eam etiam scripsit, & edidit Franciscus Maria Turrigius ex Ughello.
Meminit ejusdem Philippus Ferrarius in Catal. Sanctorum

rum Italiæ, Bzovius in Annalibus, Hieronymus Rubeus in hist. Ravenn. Fabri in Sacris Ravennæ Monumentis.

Agit pariter de eo Bosca in Martyr. Med. ad diem XVIII. Augusti, ubi in Notis num. 2. plures affert Scriptores eum commendantes.

D.C V I I I.

De CONCOREGIO ROGLERIUS.

Conradi Concoregii paulo ante laudati fortasse Avus, & certè consanguineus, Roglerius Sæculo ferme ante illum floruit. Nam in Mediolanensis Urbis restauratione inter Reipublicæ Consules recensebatur. Amoris ejus in Patriam, & memorandæ prudentiæ nobis argumentum suppeditant præclarissimum, quæ ipse redivivæ è cineribus suis Urbi præstitit; nam & novorum mœnium robur, & optimarum legum firmamentum cum sapientissimis aliis Viris Mediolano addidit circa Annum humanæ reparationis MCLXX. eo enim tempore

I. Statuta multa, atque utilissima condidit.

De Roglerio meminit Gualvaneus de la Flamma lib. XIII. cap. 894. & seq. atque alibi; & ex eo Comes Octavius Archintus in Collect. Monum. Famil. Mediol.

D C I X.

CONFALONERIUS ANTONIUS.

Confaloneriorum, sive, ut alii scribunt, Confanoneriorum Familia Mediolani satis celebris ob peculiarem erga Ambrosianæ Ecclesiæ Antistites fidem, & eorum in hanc Urbem solemni ingressu honorificam associationem, non paucos Eruditos Viros peperit in hac nostra Collectione dignis præconiis extollendos. Elementario, quo uti statuimus, ordine primus omnium ex eadem Gente nunc laudandus venit Antonius Ambrosianæ Basilicæ Canonicus, qui Sæculo XV. floruit. Hic Anno MCCCCXXXI. jam inter Canonicos recensitus, cum collegis suis Urbano de Canturio, Matroniano de Carbonibus, Joanne de Castellione, & Daniele de Concorexio astitit, quando sedente in Mediolanensi Cathedra laudatissimo Antistite Francisco de Pizolpassis Bononiensi, quem infra commendabimus, Sigismundus I. Augustus Ferreo Diademate decoratus, in eadem Basilica Rex Italiæ renunciatus est. Erogatarius fuit Primicerii, & Cleri Mediolanensis, sequensque Opus Anno MCCCCVIII. clausisse perhibetur.

Illud est:

I. Cathalogus Archiepiscoporum Mediolanensium Auctore Presbytero Antonio de Confanoneriis, incipiens à Sancto Barnaba usque ad Guidonem Arcimboldum Anno Domini MCCCCLXXXIX. MS. in fol. pagg. 78. in Biblioth. Ambrosiana signat. S. num. 89. inter Codices in 4.

Extat etiam in Ædibus Primicerialibus teste Clar. Saxio in Dissert. Apologetica SS. MM. Protasii, & Gervasii pag. 80.

Notandum tamen, alium aliquem Opus Confalonerii continuasse, si enim Anno MCCCCVIII. finem scribendi fecit, cum tunc esset Archiepiscopus Petrus Philargus, qui postmodum Summus Pontifex creatus Alexandri V. nomen suscepit, & cujus jam supra meminimus, scribere non potuit usque ad Guidonem Antonium Arcimboldum, qui Archiepiscopatum obtinuit Anno MCCCCLXXXVIII. X. Kal. Febr.

Agit de eo Dominicus Madernus in Schedis loco suo recensendis.

D C X.

CONFALONERIUS CELSUS.

Celsus Confalonerius Mediolanensis Patritius, Alexandri, & Angelæ Catharinæ Majneriæ conjugum filius, Societatem Jesu ingressus, animas Christo lucrandi gratiâ, in ultimas Orientis Provincias profectus, quadraginta & amplius annis Evangelicos labores pertulit. Incommodæ valetudinis ergo ex Japponia, ubi plurimos Fidei Catholicæ præceptis imbuerat, ad Urbem Machao se contulit, ibique Sebastiano Vieræ ejusdem Instituti Viro (qui postmodum mortem sævissimam pro Christo pertulit, ut scribit Daniel Bartholus) libros tradidit Japponensibus litteris scriptos, ut eos Romam veniens, verbis suis Friderico Cardinali Borromæo traderet in Ambrosianam Bibliothecam inferendos. Arculam insuper eidem Cardinali misit ad Divini Panis hostias recondendas, ne inter sacrificandum sui oblivisceretur. Scripsit etiam ad eundem Cardinalem:

I. Litteras plures Evangelico Viro verè dignas, quarum compendium posteris non invidit Petrus Paulus Bosca libro III. de Origine, & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, qui eas Friderico redditas arguit ex fragmento Epistolæ, quod proponit Augustinus Mascardus cum scribendarum Historiarum initia non ad Mosem Auctorem, sed ad Abraham usque ætatem revocat.

Ita à Suis.

D C X I.

CONFALONERIUS CONRADUS.

Genitoribus Francisco, atque Isabella Maddia conjugibus Mediolani editus est in lucem Conradus Confalonerius, qui Societatem Jesu ipse quoque ingressus eandem & eruditione, & piissimis moribus decoravit. Tam Philosophicas, quàm Theologicas Facultates ita bene noverat, ut primas triennio Romæ, posteriores autem sexennio in Academia Braydensi è cathedra publicè interpretatus fuerit. In Gymnasio quoque Canobiano Ethicam Aristotelis plures per annos explicavit. Adhuc vivebat scribente Picinello, & in eodem Lycæo actu legebat.

Scripta hæc reliquit partim edita, partim anecdota:

I. Epitome Philosophica. Ad Præsidem Aresium. *Mediol. apud Malatestam*, 1660. *in* 12.

II. Cometa decomata. *Mediol.* 1664. *in* 4.

Opus hoc edidit, cum eo anno Cometes apparuisset horribilis, ut populorum metum compesceret.

III. Saggio della Scienza Cavalleresca. Philosophiæ Moralis Opus est Tomis IV. comprehensum, quod MS. prælo paratum servatur in Biblioth. Collegii Braydensis.

A Suis, & à Picinello in Athenæo pag. 152.

D C X I I.

CONFALONERIUS JO. ALOYSIUS.

Ex Petro Antonio, atque Hippolyta Brippia honestissimis conjugibus ortus est Mediolani Joannes Aloysius Confalonerius, quem juvenilibus annis ingenii acumine præstantem clarissima Societas Jesu alumnum suscepit. Eam vix ingressus Romam mittitur, ut Philosophiæ curriculum conficeret, quem sedula constantique diligentia percurrit. Inde Mediolanum revocatur, ut omnes Theologicas disciplinas, quas in propriam eruditionem derivaverat, aliis publicè traderet. Omnium ex Societate primus in Canobiano Gymnasio Ethicæ præcepta docuit, illudque munus plures per annos ingenti cum doctrinæ fama, atque auditorum fructu, exercuit. Indicuntur interea Romæ generalia Comitia, & Joannes Aloysius illuc mittitur, ut ibi Provinciæ suæ nomine adesset.

Viri

Viri virtute cognita illum Sodales Italiæ Assistentem renunciarunt, quod munus post Generalis Præpositi dignitatem primarium existimatur. Quantum Oratoria facultate polleret facile conjicient, qui sequentes illius lucubrationes pervolutabunt:

I. Oratio de Passione Domini. Extat inter Orationes PP. Societ. Jesu pag. 673 impressas *Romæ, apud Mascardum*, 1641. *in* 12. Eam habuit Confalonerius coram Urbano VIII. anno MDCXXXVI.
II. Opusculum de celebratione Missæ. *Mediol.* 1620 *in* 12.
III. Oratio de Spiritus Sancti adventu à Confalonerio composita, habita verò à Carolo Firenzola Pio coram eodem Pontifice Urbano VIII. *Romæ, typis Corbelletti*, 1628. *in* 4. *ex Sotuello*.
IV. Cursus Theologicus. MS. qui teste Picinello, plurium manibus terebatur, & summoperè expetebatur.
V. Algebra Speciosa. MS.
VI. Tractatus de modo, quo fit visio. MS.
Hæc duo Opera typis tradenda paraverat testibus his, qui
De ipso agunt, scilicet Philippo Alegambe in Biblioth. Societ. Jesu, & Picinello in Athenæo pag. 305.

DCXIII.

CONFALONERIUS JO. AUGUSTINUS.

JOannis Aloysii Confalonerii Societatis Jesu Presbyteri, cujus paulo ante elogium dedimus, & sanguine, & doctrina, & professione germanus fuit Joannes Augustinus nunc collaudandus. Hic præter alias singulares prorsus, quibus eminebat, virtutes, filiali fermè pietate Deiparam coluit, cujus gloriæ amplificandæ cupidissimus nihil non egit, ut ejusdem cultum inter fideles extenderet. Quadraginta, quibus in supradicta insigni Societate vixit, annis, singulos Sabathi dies ferventissimâ Meditatione Acta Matris Divinæ recolere consueverat; utque piorum cupiditati satisfaceret librum composuit, cujus titulum primo loco inferius dabimus. Piissimam mortem oppetiit Anno Salutis nostræ MDCXXXIX. die X. mensis Aprilis in Collegio Aronensi.

Opera ipsius hæc fuere:

I. Vita B. Virginis Mariæ distincta capitibus ad meditandum. *Dilingæ*, 1612. *in* 12. *& Mediol. apud Bidellum*, 1620.
Idem Opus denuo vulgavit Italicè anno 1621.
II. Orazione in lode di S. Carlo recitata nel Duomo di Milano l'anno MDCXIX. *Ivi, per il Bidelli*, 1622. *in* 4.
III. Del Verbo di Dio umanato, e nato in Betteleemme, Discorsi, Esempi, e Meditazioni. *Milano, per lo stesso*, 1624.
IV. Miscellanea Varia. *Mediol. apud Bidellum*, 1623. *in* 8.
V. Historia Moralis sui temporis lib. II. MS.
VI. Multa Sociorum exempla, & Elogia. MS.
VII. Historia Moralis de antiquis, & recentioribus exemplis. MS.
Hæc MSS. Opera profert Alegambe Biblioth. Societ. Jesu.
Agit etiam de eo Ludov. Maraccius Biblioth. Marianæ part. I. pag. 669. & Picinellus in Athenæo pag. 256.

DCXIV.

CONFALONERIUS JO. BAPTISTA.

ORdinem Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo in Congregatione, quæ Mantuana dicitur, ut Deo, sibique liberiùs vacare posset, amplexus est Joannes Baptista Confalonerius patriâ Mediolanensis. Vir fuit non doctrinâ solùm, sed moribus, & vitæ integritate plurimum illustris; ideoque suorum existimationem adeptus non semel Cœnobii Genuensis Prior est constitutus. Concionatoris officium summo zelo plures per annos exercuit, tùm Deffinitor creatus talem se præbuit, ut primùm Procurator Generalis in Romana Curia Anno MDXXXIII. mox post biennium Vicarius item Generalis Congregationis suæ renunciari meruerit. Tum etiam adversùs hæreticam pravitatem Apostolicum Commissarium laudatissimum ob peculiarem in eis insectandis fervorem testatur ex Felina loco mox citando Vaghi. Annum, quo migravit è vita, nullus Suorum indicavit.

Post se reliquit posteritati legendum:

I. Quaresimale MS. in 4. justæ molis. Servatur in Bibliotheca Cœnobii Sancti Joannis ad Concham Mediolani. Carmina duo in ejus commendationem cecinit Felina. De ipso scribit Vaghi in Comment. Ordinis sui pag. 332.

DCXV.

CONFALONERIUS JULIUS CÆSAR.

JUlius Cæsar Confalonerius Sacerdos Mediolanensis medio fermè Sæculo Salutis humanæ XVII. & doctrina & moribus eluxit. Inter Oblatos Congregationis SS. Ambrosii & Caroli recensitus, animarum salutem sedulò curavit. Tum Sacræ Theologiæ Magisterium, & Apostolici Prothonotarii dignitatem adeptus est, atque primùm Parochialem Ecclesiam Oppidi Lissoni, inde aliam in hac Urbe Sancti Petri, cui cognomen est *supra Dorsum* non procul ab Ambrosiana Basilica sitam rexit. Alphonso Littæ Cardinali Archiepiscopo charus fuit, qui hominem optimè notum ex priori Ecclesia ad hanc posteriorem transtulit, ne ibi in vitæ periculum denuò incideret, ut sæpius jam evenerat improborum conspiratione illius paternas objurgationes non ferentium, & in medicum, qui eos curabat, insanientium. Vir fuit immensi in legendo laboris, idque agnoscitur in ejus Voluminibus, præsertim MSS. Obiit circa finem præteriti Sæculi.

Hæc partim typis dedit, partim prælo parata habebat:

I. Orazione detta ai Tribunali. *Milano*, 1679. *in* 4.
II. Scherzi Geniali. *Milano*, 1684. *in* 12.
III. Il Cane Rettorico, scherzi Giovanili, seconda edizione, con aggionta. *Milano, per il Vigone*, 1684. *in* 12.
IV. Fletus Parentantis Julii Cæsaris Confalonerii Oblati S. T. D. Rectoris Ecclesiæ Parochialis S. Petri supra Dorsum Mediolani ad Tumulum Octaviæ Matris suæ dilectissimæ anno MDCLXXXIX. die XXII. Decembr. *Mediolani, apud Malatestam, in* 4.
V. Laberinto aperto a'Grammatici, con il filo d'uscirne. *Milano, per il Gagliardi*, 1694. *in* 8.
VI. La Cattedra di S. Pietro Appostolo trasportata sul Dosso della Città di Milano dalla Villa di Lissone l'anno MDCLXXVII. a vive suppliche di Giulio Cesare Confalonieri Oblato, Dottore di S. Teologia, e Protonotaro Appostolico, dedicata alli studiosi e discreti Lettori. Opus est varia eruditione tam Sacra, quàm Profana conspersum, in quo Auctor cum Octavia Matre aliquando loquitur de rebus domesticis, & de Familia Confaloneria, ejusque insignibus Privilegiis. MS. in fol. sign. H. num. 164. prælo paratus, immo titulus est jam impressus. Extat in Bibliotheca Ambrosiana.
VII. Lucubrationes Julii Cæsaris Confalonerii Civis Mediolanensis Oblati, Sacræ Theologiæ Doctoris, Prothonotarii Apostolici, Rectoris Ecclesiæ Parochialis S. Petri supra Dorsum Mediolani. Codex MS. in fol. ingentis molis adinstar Polyantheæ, seu Lexici Sacri & Profani, more tamen Sæculi, & Auctoris non magni criterii, prælo & ipse paratus erat. In Bibliotheca Ambrosiana Cod. sign. G. num. 118.

CONRADUS. V. CORRADUS.

DCXVI.

CONSONIUS ÆGIDIUS.

EX Familia satis honesta, christianæque pietati dedita ortus est Ægidius Consonius Mediolani; & in Cœnobio S. Marci ejusdem Urbis Ordinem Eremitarum S. Augustini professus fuit. Ab ipso tyrocinio nedum morum integritatis ac innocentiæ, verum etiam præcellentis ingenii, tenacissimæque ac promptissimæ memoriæ specimina dedit: quapropter, exacto de more studiorum curriculo, laurea magistrali dona-

donatur. Omnigenâ dein literaturâ excultus, ad id pervênit, ut primus in omni scientiarum genere suo tempore haberetur. Post moderationem Gymnasii S. Augustini de Urbe, officium Procuratoris Generalis totius Ordinis per novem ferè annos obivit; quo in munere ita sedulò, accuratè, prudenterque se gessit, ut nulla causa, ipso agente, intèrciderit; eaque propter à Sacræ Congregationis Regularium tunc temporis Secretario, Antesignanus, & Oraculum Procuratorum Generalium passim nuncupabatur. Tantæ porro existimationis erat cùm apud Italos, tum apud exteras Nationes, ut ad ipsum in primis consulendum gravissimis in negotiis quisque accederet; immò & hoc idem in mandatis habuere, præstiteruntque duo Lovanienses Doctores, Romam profecti ad procurandam ingentis momenti causam. Inter Qualificatores, ut ajunt, Supremi Sacræ Inquisitionis Tribunalis de Urbe à Summo Pontifice adlectus fuit; ac subinde universus Eremitarum Augustinianensium Cœtus, qui Ægidii præclaras dotes optimè noverat, præcipuèque integerrimi animi firmitatem, ac in rebus agendis dexteritatem, supremum sibi Præsulem Consonium adscivisset in proximè habendis Ordinis Comitiis, nisi cujusdam primarii Viri, Ægidii virtutes quammaximè aversantis, machinationes obstitissent. In Patriam reversus, totum se dedit philosophicis, theologicisque studiis, quibus earumdem disciplinarum dissertationes, imbuendis Augustinianis tyronibus, meditabatur. Interim cognitâ ab Innocentio X. tanti Viri, Urbe absentis, jacturâ, eodem Summo Pontifice jubente, Philippus Vicecomes, tunc totius Eremitici Ordinis Præsul, & à nobis suo loco cum laude recensendus, Consonium Romam denuò accersivit, ut inter Consultores sanctæ supremæque Inquisitionis sederet, ad discutiendas præsertim Jansenianas propositiones. Verùm dum ad ipsum litteræ dantur, infirmatur; dum illi afferuntur, moritur nono ægritudinis die, quinta nempe Martii, Anni MDCL. ingenti omnium dolore, ac Augustinianensis Cœtus damno, quamquam Ægidius tranquillo libentique animo mortem aspiceret, solitus dicere, illam non esse adeo tremendam, ut plerique autumabant. Plura reliquit ingenii sui monumenta, & multo plura haberentur, nisi animo invido Romæ illi sublata fuissent, nam supradictus Philippus Vicecomes in suo Libro inscripto de Conventu S. Marci à me inspecto, inter alia de Auctore nostro, sic habet: „ Ab Urbano VIII. per Breve confirmatur „ Procurator generalis. Constanter Jura Ordinis con„ tra Impugnatores defendit. Multa ejus scripta quæ „ ad manus Cardinalis Palottæ pervenerunt, periere; quæ adhuc extant manuscripta, indigitantur videlicet:

I. In Logicam Summulæ ad mentem Ægidii Romani, IV. divisæ Sectionibus.
II. Quæstiones de Logica secundùm se.
III. De ente rationis in communi.
IV. De secunda intentione.
V. De Universalibus in communi.
VI. In Philosophiam de principiis naturæ in communi & particulari.
VII. De natura & causis.
VIII. De Corpore mobili ad ubi.
IX. De materia in communi.
X. De Substantia cœli.
XI. De Corpore mobili ad formam.
XII. De generatione & corruptione.
XIII. In Metaphysicam: De essentia & existentia.
Has omnes egomet vidi in Bibliotheca S.Marci Vol.III. MSS comprehensas. Quæ verò sequuntur, partim hausi ex Picinello loco citando, partim mihi suppeditavit Vir inter Doctos sui Ordinis non infimum locum tenens, immo de tota litteraria Republica pluribus titulis benemeritus, Pater nempe Gulielmus Nicolai, cui debeo ingentem laborem, studiumque eximium in colligendis ubique Operibus tam editis, quam ineditis celeberrimi Onuphrii Panvinii pro mea editione eorumdem, Deo dante, ætate, viribusque permittentibus, brevì inchoanda.
XIV. In I. Sententiarum ad mentem Ægidii Rom. à prima ad XXVI. distinctionem; De charitate & Scientia Dei.

A

XV. In II. Sentent. De Deo Creatore & Glorificatore, hoc est ultimo fine; De substantia & mensura Angelorum; & plura de Gratia.
XVI. In III. Sentent. Plura de Fide, Spe, & Charitate.
XVII. In IV. Sentent. de Sacramentis; de Eucharistia; de Pœnitentia; de Visione beatifica.
XVIII. Quadragesimale, & ad Conciones Sylva.
XIX. Orationes habitæ coram Summo Pontifice, dum Procuratoris Generalis officio fungeretur.

Item quatuor Volumina.

XX. Primum continet Propositiones in Sancto Officio qualificatas.
XXI. Secundum continet varios conscientiæ casus.
XXII. Tertium varia dubia circa Pontificale Romanum.
XXIII. Quartum continet Consulta, & Decisiones quarumdam Causarum, dum Procuratoris Generalis munus obibat.

B

Sequens Opusculum MS. Ægidii nostri mihi perhumaniter indicavit P. D. Jo. Franciscus Caroellus Congregationis Montis Oliveti, necnon Bibliothecæ Alterianæ in alma Urbe Præfectus, nescio tamen an sit in MS. supracitato num XXII.
XXIV. Fr. Ægidius Consonius Mediolanensis Procurator Generalis Augustinianorum: Resolutio dubii an in Pontificali Romano, ubi agitur de Consecratione Episcopi sit corrigendus ille locus, in quo Pontifex vocatur Vicarius D. Petri: Anno MDCXL. MS. in fol. servatur Romæ in Bibliotheca Eminentiss. Card. Alterii sign. P. num. 14. pagg. 24.
Ad sui eruditionem transcripsit item Philosophiam Magistri Christophori Balneoregiensis Augustiniani sui Præceptoris.
De Compositione & motu Angelorum Ægidii Romani.
Quodlibeta Jacobi de Viterbio Augustiniani ex Bibliotheca Vaticana.

C

Præter supradictum Philippum Vicecomitem, agit de eo parumper Picinellus in suo Athenæo pag. 167.

DCXVII.

CONSTANTIUS.

CÆteras inter temporis injurias non minimi facienda est omni procul dubio tot Eruditorum voluminum jactura, quorum etsi adhuc occurrat mentio in aliorum lucubrationibus, attamen periisse novimus. Quanto copiosior itaque futura esset hæc nostra Collectio, si licuisset Codices omnes præsertim Epistolares evolvere, in queis non raro invenire licèt monumenta laborum, & Codicum saltem titulos posteritati servare. Verùm quis etiamsi Nestoreos viveret annos id efficere posset unquam in tanta librorum serie? Pauci insuper sunt, qui hujusmodi Codices colligere satagunt, tametsi multùm luminis ad litterariam in primis historiam cognoscendam afferant, ut apud Doctos omnes est in confesso. Quotquot ad manus nostras pervenerunt Epistolares Collectiones, ut facilè agnoscet Lector, eas omnes scrutati sumus quantùm licuit diligenter; nobisque non modico fuerunt adjumento amicissimi aliqui, & eruditi Viri in hac sparta diu versati; sed haud dubium plurimas & nobis, & illis ignotas, plurimas etiam non repertas fuisse. Id præfari placuit in sequentis Auctoris gratiam, cujus Scripta immortalitate digna vetustas consumpsit, sicut etiam aliorum passim in hoc Opere laudatorum, quibus tamen debitam commendationem denegare ausi non sumus, eo quia hac tempestate nihil ex eorum libris nobis superstit, præter illustrem memoriam, quam omni exceptione majoribus testibus debemus. Constantius igitur Mediolanensis Orator eloquentiæ, & pietatis laude clarissimus initio Sæculi VI. floruit. Ennodius eum Virum illustrem appellat in Epistolis, quas infra dabimus. Ejus Acta, atque virtutes summatim complectitur Epitaphium, quod ex monumentis Sacris refert Vir Clariss. Sirmundus in Notis ad Epistolam XVII. lib. II. ipsius Ennodii. Id sequens est:

D

E

INGENII LEGVMQVE POTENS CONSTANTIVS ATRA
MORTIS SORTE IACENS CONDITVR HIS TVMVLIS
HINC GEMAT HVNC PROBITAS TRISTIS SVSPIRET HONESTAS
ET COMITIS FVNVS PLANGAT AMICA FIDES
QVIS PER BELLA FORI TOTIENS DE IVRE TRIVMPHVM
RETTVLIT ET SAEVOS PERCVLIT ORE REOS
ORNAVIT PROPRIO SEMPER FVLGORE TOGATVS
ELOQVIO MORES MORIBVS ELOQVIVM
NON MVLTVM MORS DIRA NOCES IN FVNERE IVSTI
NIL TVA TELA GRAVANT POSSIDET ASTRA PIVS.

Plura scripsit, quorum occurrit mentio in sequentibus Ennodii Responsionibus:

I. Apologiam adversùs quemdam, qui liberum arbitrium deteriorem tantum in partem homini datum affirmabat, eum Epistola ad Ennodium. Id eruitur ex eo, quod notamus infra num. 2.

II. Epistolas ad Ennodium ipsum plurimas; quarum extat memoria in Responsionibus, quas hic damus.

1. Ennodii ad Constantium, in qua hæc inter cætera leguntur: „ Ego in Epistolis Magnitudinis Vestræ „ diligentiam semper non verba pensavi &c. Indicat etiam Constantium eo tempore Ravennæ Magistratum aliquem gessisse, nam post nonnulla subdit: „ Ago nunc, atque habeo gratias, quod parvitatem „ meam litterarii sermonis visitastis affatu: & inter „ occupationes, & excubias, quibus universos Ra„ venna distringit, mei cura non ponitur. „ Est XVII. lib II.

2. Laudat Ennodius Constantium ipsum, quod Apologeticum Libellum conscripserit adversùs quemdam, qui liberum arbitrium deteriorem tantum in partem homini datum affirmabat, quod opus cum litteris suis Constantius ad eum miserat. Est XIX. ejusdem libri.

3. Respondet Ennodius breviter Constantii litteris. Est XX. ejusdem libri.

4. Respondet item litteris Constantii, & gratias agit, quod per eum Joannem quemdam, quem Fratrem suum appellat, receperit; hinc rogat, ut redire festinet, vel si diutius abesse contingat, saltem litteras mittat. Est. XIII. lib. IV.

Ex Ennodio & Sirmundo locis citatis.

DCXVIII.

CONSTANTIUS alter.

Constantius Civis Mediolanensis, atque ejusdem Ecclesiæ Diaconus, post obitum Laurentii II., in Urbe Genua, ubi propter immanem Barbarorum incursum, Clerus, & Optimates Mediolanenses morabantur, Archiepiscopus renuntiatur, electionem per litteras, urgente Sancto Gregorio Magno, cui ille familiarissimus fuerat, & cujus Legationibus in Græciam comes additus Ecclesiæ Romanæ causas summo studio promoverat. Electum confirmavit Gregorius Anno DXCII., pallio decoravit, & Romano Exarcho Pontificalibus Litteris commendavit. Cum etiam aliquot Mediolanensis Ecclesiæ Suffraganei, Theodolindâ Reginâ in partes vocatâ, se à Constantii communione separassent, egit Gregorius per Legatos cum Regina ipsa, ut sententiam mutaret, & Constantio in mandatis dedit, ut rebelles Episcopos in imperio contineret. Lunensis Ecclesiæ correctionem, & gravissima alia negotia Constantio Pontifex demandavit. Hujus Archiepiscopi temporibus Beato Joanni Baptistæ Insignis Basilica tertio Non. Julii Anno DXCIII. in Oppido Modoëtiæ hujus Diœcesis ædificari cœpta est à præfata Theodolinda, quam Anno DXCV. absolutam Kal. Octob. Constantius consecravit. Hoc etiam Præsule S. Columbanus Hibernus Mediolanum venit, & eo favente, atque à Rege Agilulpho petente, Bobiense Cœnobium excitavit. Ecclesiam sibi commissam, ejusque jura strenuè defendit Constantius; ipsamque octo circiter annos laudabiliter administravit. Obiit circa Annum Sæcularem DC. qua de re videndus Papebrochius citatus in Notis ad Ughellum.

Plures scripsit Epistolas ad Sanctum Gregorium I. Pont. Max., ut ex responsionibus ejusdem Sancti Pontificis, quas hic recensemus.

I. Quæ data Indict. XII. mense Septembri, Ordinationis suæ Anno IV. in qua gratulatur Constantio, quod bene receptus sit à Suis, & munus Episcopale describit; respondens litteris ejusdem Constantii. Est I. lib. 3.

II. Data ut supra. De tribus Capitulis; & Theodolinda Regina. De Episcopis à communione ejus separatis, & Agone Rege Longobardorum, qui idem est cum Agilulpho. Meminit etiam Epistolæ Constantii ad Bonifacium Diaconum. Est II. lib. 3.

III. Sub eadem Indictione. De Episcopis ab eo divisis, & Synodo Chalcedonensi. Est III. lib. 5.

IV. Data Indic. XII. mense Majo. Ut Venantio Episcopo Lunensi concurrat ad religiosos emendandos. Est XXII. lib. 3.

V. Data Indic. XII. mense Junio. Respondet litteris Constantii; scribitque ei de Juramento non dando Civibus Brixiæ: Et de nominatione Joannis inter Missarum solemnia: Et de quinta Synodo. Est XXXVII. lib. 3.

VI. Data Indic. XIII. mense Octobri. De his qui depositi sunt, quomodo ad pœnitentiam deputentur. Est XVII. lib. 4.

VII. Data Indic. XV. mense Novembri. De non curandis obtrectationibus malorum. Est XIV. lib. 6.

VIII. Data Indic. II. mense Januario. De Virgilio, qui commendationis occasione pecuniam mutuo accepit. Est XXXIV. lib. 7.

IX. Data ut supra. Respondet Constantii litteris missis per Eventium Diaconum. Permittit Clericis Cumanis ad unitatem Ecclesiæ redeuntibus possessionem Aurianam, licèt in ea jus nullum habeant; Est LVII. lib. 7.

X. Data Indic. II. mense Julii. Mittit Constantio Reliquias Sanctorum Pauli Apostoli, Joannis, & Pancratii Martyrum. Est LXXXVII. lib. 7.

XI. Data Indic. II. mense Julii. Philagrium Cæcum Constantio commendat. Est CXXXI. lib. 7.

XII. Data Indic. III. Rescribit Constantio, & agit de Pompejo Episcopo innocenter condemnato. Est XXX. lib. 8.

Extat etiam Epistola ejusdem S. Gregorii ad Presbyteros, Diaconos, & Clerum Mediolanensis Ecclesiæ, de Ordinando ad Episcopatum Constantio Diacono. Est XXIX. lib. 2.

Alia etiam ad Populum, Presbyteros, Diaconos, & Clerum Mediolan. De obitu Constantii, & Successoris Electione. In ea plurimum Constantium laudat tamquam in pastorali munere vigilantissimum. Est LXV. lib. 8.

Meminit ejusdem Constantii in alia ad Mediolanenses, quæ est X. lib. 9. necnon in Epistola IV. lib. 3. ad Theodolindam, & in alia ad eandem, quæ est XXXIII. lib 3.

De eo Ughellus Ital. Sacr. Tom. IV. in Mediol. Papebrochius in Propylæo, & alii.

DCXIX.

DCXIX.

COPPINUS AQUILINUS.

PLurimis præclaris artibus ornatum Virum nunc exhibemus Aquilinum Coppinum Mediolani natum, ut ipse de se testatur in Epistola sua ad Benedictum Sossagum, quæ est tertia Lib. I. inter impressas inferius memorandas. A prima adolescentia litterarum sectatus amorem, eas diligentissimè ad ingenii sui culturam derivavit. Oratoriæ propterea, atque Poëticæ facultatis in utraque lingua Italica & Latina, & Musicæ etiam artis peritissimus fuit. Hanc tamen postremam ita coluit, ut ipsam non ad aurium tantummodo (quæ est hujusmodi hominum consuetudo) blandimenta, sed potius ad animorum utilitatem converteret. Quæcumque enim ætate sua in Musicales modulos prurientes auribus redegerant, Coppinus ad divini cultus harmoniam transtulit. In Collegio Taëgiorum, quod Sancti Simonis dicitur, in hac Urbe humanas litteras docuit, tum ad Rhetoricæ præcepta publicè tradenda admotus, postremo ad idem munus exercendum in Archigymnasio Ticinensi eligitur. Cum verò aliquando Taurinum se contulisset, iter suum accuratissimè conscripsit, subalpinæ Regionis delicias, venationes, & quælibet notatu digna describens in Epistolis ad varios vel doctrinâ, vel sanguine præstantes Viros, è quibus Volumen compilavit atque edidit quemadmodum paulò post indicabimus. In his aliisque doctis laboribus vitam omnem transegit ad annum usque MDCXXIX. quo sublatus est terris.

Horum Operum Auctor fuit Coppinus:

I. De Hispanicæ Monarchiæ amplitudine: Oratio coram Senatu, ac Magno Cancellario habita: ad Augustinum Dominicum Squarciaficum ejusdem Senatus Præsidem. *Mediol. apud Malatestas*. 1612. *in* 4.

II. Epistolarum Libri VI. Serenissimo Carolo Emmanueli Sabaudiæ Duci inscripti. *Ibid. typis Archiepis*. 1613. *in* 8 Scriptæ sunt ad Varios, quos inter Æmilius Homodeus, Aloysius Cusanus, Annibal Guascus, Antonius Picinellus &c

III. Trium Clarissimorum Virorum Didaci Salazar, Jo. Baptistæ Sacci, ac Henrici Farnesii Epistolæ. *Ibidem*. 1621. *in* 4.

IV. Partito della Musica, tolta da' Madrigali di Claudio Monteverde, e d'altri Autori, fatta Spirituale da Aquilino Coppino. *Milano, per il Tradato*. 1607. *Tom*. 6. *in* 4.

V. Epigrammata Latina, atque Poëmata Italica, vulgò Sonetti, in Collectione variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Melzii. *Papiæ*. 1597. *in* 4.

VI. Epistolæ variæ ad Senatorem Joannem Baptistam Vicecomitem Herculis filium. MSS. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Epistola Hieronymi Bossii, qua ejus obitum nunciat Jacobo Valerio. Data Ticini postridie Kal. Octob. 1629. Extat inter MSS. Valerii in Archivo Monachorum S. Ambrosii Cod. sign. A. num. 125.

Alia item Francisci Rubini de eodem argumento, de quo suo loco dicemus.

Coppinum Carminibus celebravit prædictus Sossagus, impressis in principio & fine Epistolarum, quas numero II. laudavimus, & inter Sossaghi ipsius Epigrammata lib. 5. 6. & 7. è quibus hoc damus.

In Epistolas Aquilini Coppini.

Regibus appones deterrima quæque ferarum
Si non è trivio condiat illa coquus.
Sique laborabis camporum vilia, priscas
Pontificum jures vincere posse dapes.
Talia Coppini felix industria promis,
Quæ veterum valeant solicitare famem.
Romuleo comesa Duci quid gemma superbit?
En olera in gemmas nuper abisse vides.

Agunt de illo Hieronymus Borserius in Supplem. Nobil. Mediol. Cap. XV., & Picinellus in Athenæo pag. 52.

A

B

C

D

E

DCXX.

CORBETTA GUALTERIUS.

GUalterius Corbetta Innocentii filius, Hilarionis mox collaudandi frater, in hac Urbe nobili sanguine genitus, ad omnem eruditionem aptissimum ab ipsa natura ingenium accepisse visus est. Eloquentiæ præceptis imbutus, Juris peritiam sequi statuit, in eaque laureatus Collegium Jurisconsultorum ingredi meruit, Anno Redemptionis MDXXIV. Celeberrimi Andreæ Aleiati consuetudine usus fuit, prout etiam Francisci Cigalini Novocomensis Medici. Litteris Græcis tam cultus extitit, ut eas quoque Jacobum Minutianum edocuerit. Decurio primùm Patriæ constitutus, tum Regius Ducalisque Senator renunciatus, ita communibus vacavit negotiis, ut ab eruditis laboribus numquam cessaret. Lubet hîc inserere, quæ Hieronymus Montius à nobis loco suo laudandus de Gualterio scribit in Epistola Nuncupatoria Orationum suarum ad Gabrielem Casatum, ubi hæc leguntur: „ Gualterius Corbetta „ Vir Græcis ac Latinis litteris apprimè eruditus, „ ac politiori quadam doctrina ita excultus, ut jure „ cum nostra ætas diu sit admirata; Collegio nostro „ quandoque persuaserat, optimum fore si eorum „ Orationes, qui in Mediolanensium Jurisconsultorum Collegium cooptantur, pariterque illorum, „ qui cooptarent, describerentur; hæc inter cætera „ Collegii nostri monumenta atque Actuarium con„ servarentur. Quod hoc pacto, ea quæ per Hi„ storiarum libros sparsim enarrata leguntur, in „ unum collecta facilè reperirentur, & paratum „ fore diceret illis, qui futuris temporibus in eum „ ordinem adscriberentur. Orator tam celebris fuit, ut cum in Templo Sancti Dominici Marchioni Ferdinando de Avalos justa Neapoli persolverentur, Gualterius seligi meruerit, qui funebrem laudationem pronunciaret: „ In ea Oratione, ceterisque „ Operibus infra memorandis, sic Tullianam Eloquen„ tiam prætulit, ut alter Cicero communi omnium „ sui Sæculi Eruditorum calculo nuncuparetur. Obiit Vir præstantissimus Anno Sal. humanæ MDXXXVII.

Hæc ingenii illius documenta sunt:

I. Oratio habita in Funere Divi Francisci II. Sfortiæ Vicecomitis Mediolani Ducis: sine loco, anno, & Typographo, in 4.

II. Alia pro cooptatione Joannis Baptistæ Castillionæi in celeberrimum Jurisperitorum Collegium. *Lugduni, apud Sebastianum Gryphium*, 1547. *in* 8.

III. Alia Funebris in parentalibus Marchionis Ferdinandi de Avalos, habita Neapoli, de qua supra diximus.

IV. Annotationes in Nebulas Aleiati ex Aristophane. Extant in calce Comœdiæ ejusdem Aleiati, de qua suo loco. MS. pagg. 12. in Bibliotheca Fratrum March. Vicecomitum.

V. Epistolæ plures Græcæ ad Franciscum Cigalinum, ut eruitur ex Epistolis Benedicti Jovii, signanter num. LXV. in Manuscripto earumdem Epistolarum Jovii apud Comitem à Turre Rezzonici alibi laudatum.

VI. Orationes aliæ plures, quarum meminit Picinellus ex Motiggia loco infra citando.

Non contemnendam Domi habebat Collectionem antiquorum Marmorum, ex quibus unam olim apud eundem extantem protulit Cl. Muratorius inter Consulares in suo Novo Thesauro Vet. Inscript. Typis nostris Palatinis recens edito Tomo I. pag. 395.

Ejus mortem Epigrammate prosecutus est Andreas Alciatus, ut jam diximus in Alciato num. LXVIII. Næniam etiam pulcherrimam conscripsit de eodem argumento Joannes Baptista Sclaphenatus ab ipso editam in libro suo Elegiarum, & Epigrammatum, ubi quoque legitur Elegia consolatoria ad Hilarionem ipsius Gualterii Fratrem.

Laudatur à Paulo Jovio in Vita Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariæ lib. 7. Armellin. in Biblioth. Benedict. Cassin. part 1. pag. 225. in Vita ejusdem Hilarionis ejus fratris. Gaudentio Merula in bello Erasmicano. Paulo Moriggia lib. 3 Nobil. Mediol. cap. 2. Antonio Verder. Suppl. Biblioth. Gesner. Siton. art. 409. Picinello in Athenæo pag. 374. aliisque pluribus.

DCXXI.

DCXXI.

CORBETTA HILARION.

Hilarion Corbetta nobili familia Mediolani exortus, frater fuit Gualterii Corbettæ Senatoris mox laudati. Ticini-Regii, in Monasterio Sancti Salvatoris, Regulæ Sancti Benedicti nomen dedit Anno MDXV. die XXIV. Februarii. Claruit Philosophiæ, Theologiæ, Jurisprudentiæ, linguarumque Græcæ, & Latinæ peritiâ, ac omnigenâ eruditione, quam ut assequeretur, utriusque idiomatis celeberrimis Auctoribus interpretandis, explicandisque longo admodum tempore invicto labore insudavit, ac plures, eosque insignes discipulos in his nobilissimis, ac utilissimis studiis peramanter instituit. Omnium ævi sui doctissimorum Virorum, in primisque Gregorii Cortesii, Hieronymi Cardani, Laurentii Flori, aliorumque, qui eximiam ejus, præclaramque doctrinam summoperè suspiciebant, familiaritate est usus. Nec ejus virtuti præmia, ac dignitates defuerunt, nam Abbas electus, Lirinense Monasterium administravit. Quanti apud doctos Viros haberetur Scriptor noster, audiamus ex sequentibus. Chrysostomus Calaber Monachus doctissimus, posteaque Archiepiscopus Ragusinus, eidem Hilarioni ita scribit: „ Te non tantum amo, sed admiror etiam, ac veneror, idque ob non vulgares illas animi tui dotes, quas, & commendari semper, & miris subinde laudibus extolli ab omnibus audieram.„ Zacharias Caymus in Epistola ad Hilarionem: „ Efferebar lætitia non mediocri, me ab eo laudari, qui ipse sit laudatissimus, quique unus probitate, elegantia, morum suavitate, & literis emineat: „ & post aliqua: „ Cur enim tibi Græcos libros non dem, cui litteras ipsas Græcas deberem? „ Laurentius Florus utriusque linguæ peritissimus Epistola ad eumdem Hilarionem: „ Nihil est, (ait) quod aut literas meas, aut meam expectes correctionem, nam id esset in albo lapide nigra linea, neque decet anseres strepere inter olores. Ego enim is sum, qui neque Veneris Sandalium carpere norim. Tua enim, sed cœco videntur nuda venusta, tanquam veste detracta, ut Ciceronis etiam verbis abutar. Sanos itaque homines ab interpretando deterres, nullus tibi notam posset inurere, concordat enim corde calamus. Hoc mirum quod ornasti, quibus quidquid decori accidere poterat, ornamentis. Mirum sanè videtur mortis ejus annum Armellino ignotum fuisse.

Plura sunt quæ tanti Viri supersunt Opera, nimirum:

I. Liber Epistolarum Latina lingua elegantissimè scriptus in 4. Græcisque Sententiis identidem exornatus, qui utriusque idiomatis nitorem, ac proprietatem præseferr, Auctoremque melioribus disciplinis medullitus imbutum ostendit, quem librum MS. pluries se percurrisse, ac perlegisse testatur Armellinus infra citandus, Papiæ Anno MDCLXXXVII. in Bibl S. Salvatoris, ubi per id temporis Philosophiam edocebat, ex eoque præter plurimas Epistolas, easque pulcherrimas, ad doctissimos Viros conscriptas, cognovit quoque Hilarionem nostrum alia plura scripsisse, ac præsertim pleraque Græcorum Auctorum Opera in Latinum Sermonem transtulisse, inter quæ est:

II. Oratio in Telismanum.

III. S.Gregorii Nazianzeni Orationes traduxit, & commentatus est, unà cum aliis Monachis doctissimis, nempe Egnatio, Angelo Justiniano, Aloysio, Camillo Brixiensi, & Cornelio Veneto Græcè, & Hebraicè peritis.

IV. Isocratem, & primam Aristophanis Comœdiam, cum iisdem interpretatus est.

V. Alias ejusdem Aristophanis Comœdias latinè reddidit.

VI. Demosthenis Oratio in Timocratem latinè conversa.

VII. Demosthenis Orationes de Republica ordinanda, & de Classibus in Latinum translatæ.

VIII. Matthæi Regis Pannoniæ Religiosissimi Commentaria Græca in Cant. Canticorum Salomonis vetustate consumpta, primò Græcè transcripsit, mox Latinitate donavit, & quidem Græcè, & Latinè ea imprimenda paraverat Anno MDXXXVIII.

IX. Apologia pro se ipso.

X. Latina quædam Adagia, quæ incipiunt: Aliud est Judicium Dei, & aliud hominum. Extant in fine ejusdem Codicis Epistolarum.

XI. Præcepta laudandi ex Aphtonio Rhetore, sive Exemplar, incipit: Operæpretium est observare &c.

XII. Comparationes ex eodem, incipiunt: Vehementer estimus accusandi. Omnia in fine ejusdem Codicis.

Pag. autem 974. in Epistola ad Camillum Pallavicinum ita de se ipso loquitur Corbetta: „ Ego tot annis dedi operam obtinendis, adipiscendisque Poëtarum fabulis, Rhetorum coloribus, naturali Philosophiæ, ac humanis legibus.

Ad Hilarionem extat Elegia consolatoria Joannis Baptistæ Sclaphenati in obitu fratris sui Gualterii inter ejusdem Sclaphenati Epigrammata, de quibus alibi agendum.

Eum pluribus commendat Armellinus supralaudatus in Bibliotheca Benedictino-Casinensi part. 1. pag. 225. & in Additionibus pag. 49. ubi diffusè loquitur de Talismanis juxta Calmeti, Grotii, VVadingi, Salmasii, Du-Cangii, aliorumque Sententias; agit etiam JC. Sitonus in Schedis.

DCXXII.

CORBETTA MAURUS.

Ex eadem gente, unde laudatissimi Fratres Gualterius & Hilarion a nobis proximè commendati in lucem prodierunt, ortus est & Maurus Cisterciensis Ordinis Monachus, Armellino, Picinello, cæterisque Scriptoribus hactenus ignotus. Ex infra dando Manuscripto Codice ipsum Clarevallensis Cœnobii extra Romanam Portam hujus Urbis ab ipso Sancto Bernardo Ordinis propagatore conditi Maurum alumnum fuisse cognovimus. Tempus etiam, quo vixit, erui potest ex Codicis ejusdem Caractere, qui subolet Seculum XV. exiens, atque ex ipsius argumento scriptus videtur eo tempore, quo Alexander hujus nominis VI. Romanus Pontifex Cisterciensibus in mandatis dedit, ut majorem Sanctimonialium numerum regendum susciperent, quod testantur Autographæ ejusdem Litteræ in Archivo Imperialis Monasterii Sancti Ambrosii asservatæ.

Codex hoc notatur titulo pro ut jacet:

I. Incomincianо le Ordinatione delle Monache secondo l'Ordine Cisterciense compillate, e volgarizate per Don Mauro Corbetta professore del Monastero de Ciaravalle de Melano dell' Ordine medemo.
„ Incomincia el prologo nel Opera seguente: Considerando l'Ordine nostro Cisterciense el quale nel uno e l'altro sexo si per el suo gran fervore, e charitade come per la sua grande e purità e sanctimonia eran come una Stella matutina, imo uno Sole resplendente &c & infra. Non ho extimata faticha alcuna rivoltando tutti li Instituti dell' Ordine nostro, l'Ordinario, l'uso Ceremoniale, le Constitutione, cavando brevemente per cadauno volume tutto quelo ho judicato convenire al proposito della professione e bisogno loro riducendolo nel materno e volgar parlare &c.
MS. in Pergameno in 4 Sæculi XV. erga finem litteris rubro nigris, continet capitula 190. Extat inter MSS. Bibliothecæ Monachorum Cisterc. S. Ambros. Mediol.

DCXXIII.

CORBETTA MUTIUS.

Quantum laudis apud posteros sibi promeruerint, qui Civitatum Statuta condiderunt, nemo est qui nesciat; nosque non raro viros præstantissimos commendavimus in hoc opere, quorum prudentiæ Mediolanensis Urbs antiquiores suas leges debet. Occurrit nunc non minori præconio dignus Mutius Corbetta, qui anno a Virginis partu MCCLXX. Vicarii Novariensis Judex atque Assessor fuit; ejus Urbis

Urbis principatum tenente Napoleone Turriano. A Dum enim eo munere defungeretur condidit

I. Statuta plurima Reip. Novarienſi utiliſſima. Horum honorifica occurrit mentio in lib. VI. Stat. Novariæ.

CORBUS. V. CORVUS.

DCXXIV.

CORIUS BERNARDINUS.

QUantùm debeat Insubria, ejuſque præſertim Metropolis Viro Clariſſimo Bernardino Corio, cujus nunc nobis texendum eſt Elogium, ille tantum ignorat, qui ab eodem conſcriptam Mediolanenſem Hiſtoriam toto terrarum Orbe celeberrimam nunquam aſpexerit. Natus ille eſt Mediolani Nobili ſatis progenie anno ſalutis noſtræ MCDLIX. VIII. Id. Mart. ex Marco Corio atque Eliſabetha Burra conjugibus. Octavo die Sacris Undis abluitur adſtantibus, religionis noſtræ more, Sponſoribus Galeatio Sfortia Inſubriæ Principe, Roberto Sanſeverino, Gaſpare Vicomercato, Petro Puſterula, Cicho Simonetta, qui Duci a Secretis erat, Thoma Thebaldo Bononienſi, & Antonio Guidobono Nobili Derthonenſi. Quemadmodum autem pater ejus Marcus hujus ditionis principibus charus inter primos fuit, atque ab eis in maximi momenti negotiis non raro adhibitus; ita quoque Bernardinus Galeacio Mariæ, & Johanni Galeacio Ducibus pergratus extitit, eiſque fuit a Cubiculis. Virum commendabant non tantum genitoris merita & ſanguinis ſplendor, ſed etiam mores optimi, fideſque conſtantiſſima. Neque deerant Eruditionis ornamenta, cum inter liberalium artium ſtudia juventutem laudabiliter exegiſſet. Oratoriæ facultatis præcepta, & leges tam Cæſareas quam Pontificias ad miraculum uſque calluit, adeo ut inter primarios ætatis ſuæ Eruditos jure merito recenſeretur, dignus idcirco habitus qui publica quandoque negotia Principum decreto adminiſtranda ſuſciperet. Amantiſſimus patriæ fuit, ſummâque diligentiâ atque labore, Ludovici Mariæ, cui Mauri cognomen inditum eſt, juſſu Mediolanenſem Hiſtoriam exaravit. Huic Operi manum admovit ætatis ſuæ anno vigeſimo quinto, ut ipſe teſtatur in Nuncupatoria ad Aſcanium Sfortiam Hiſtoriæ præfixa. Eamque ob rem annuus illi cenſus a Principe conſtitutus, & reſſeratis Archivorum omnium ſecretis ſuppeditatæ ſunt Tabulæ, quibus operi adornando opus erat. Magna hinc habenda ejus Hiſtoriæ fides, in qua minutiarum diligens indagator, ſtudioſis perutilem, & jucundam voluptatem affert, moroſis vero, & delicatis nihil officit. Chronicon ſuum Italico Sermone conſcripſit, eoque ſtylo, qui ea tempeſtate uſui erat, at nunc forte impolitior videri poſſit, quem tamen Scriptoris fides, rerumque alibi non obviarum copia commendat. Mirum idcirco Corium noſtrum a Voſſio atque Simlero inter Latinos Hiſtoricos recenſeri, niſi forte eos feſellerit operis titulus, qui Latinis litteris præfixus eſt primæ editioni, ut infra uberiùs dicemus. Nec minus fallitur idem Voſſius, quemadmodum etiam Aubertus Miræus, & Fabritius, aliique aſſerentes Corium quadragenario minorem exceſſiſſe dolore concepto ex Ludovici Domini ſui captivitate anno poſtremo Sæculi XV., nam horum elevat dictum Inſcriptio ab eo poſita Agneti Fagnanæ Uxori anno Sæculari MD., quæ adhuc viſitur in Templo Sancti Martini Niguardæ ſecundo ab hac Urbe lapide, in hæc verba:

D. M.
AGNETI FAGNANAE
CONIVGI AMANTISSIMAE
QVAE NATA AN. XXXIII.
SECVM AN. XVII. M. II. D. XXVI. VIXIT
BERNARDINVS CORIVS M. F. ÆDILIS MINOR
QVI PATRIAE SVAE HISTORIAM EDIDIT
AVSPICIIS LVDOVICI M. SF.
INSVBRIAE PRINCIPIS VII.
P. ANNO D. MCCCCC.

Monuit etiam nos amiciſſimus J. C. Sitonus, Corium adhuc in vivis fuiſſe anno MDXIII. ex Tabulis publicis diei XIII. Januarii ejuſdem anni, in quibus Scriptor noſter eo tempore Patriæ Decurio, & incola Portæ Vercellinæ Parochiæ Sancti Vincentii Monaſterii novi enumeratur. Aſſentiendum igitur Paulo Jovio & Trithemio ſcribentibus Bernardinum e vita migraſſe ſexagenarium anno ſalutis noſtræ MDXIX., ideoque minus probabilis videri poteſt eorum ſententia, qui ajunt cauſam morti dediſſe mœrorem ob Ludovici Mauri ærumnas ab Auctore noſtro, ut ſupra jam diximus, contractum; non enim credibile eſt ipſum, ubi hoc verum eſſet, per quatuor ferme luſtra Domini ſui calamitati ſupereſſe potuiſſe. Amplam quidem habebat Corius rem domeſticam, eam tamen non modicum extenuavit, cum propriâ impensâ Hiſtoriæ ſuæ volumen edendum curaſſet, nam præter litterariam gloriam, reſarciendorum ſumptuum, novique lucri inanem ſpem aſtuta Chalcographorum perſuaſione conceperat. Ejus Cadaver conditum fuiſſe in Baſilica Sanctorum Naboris & Felicis, quæ Sancti Franciſci vulgo dicitur, innuit in Collectione ſua a nobis ſæpe laudata monumentorum Familiar. Mediol. Comes Octavius Archintus, ubi etiam ſequens Diſticon Tumulo inciſum fuiſſe legimus:

BERNARDINE TIBI INSUBRES DEBERE FATENTUR
NON MINUS AC MAGNO ROMA SUPERBA TITO.

Aliud hîc juvat adnectere Carmen Matthæi Toſcani in commendationem Corii, quod extat in ejuſdem opere inſcripto: Peplus Italiæ a Fabritio edito pag. 417.

Te Mediolanum grato amplexatur amore,
Bernardine, meæ dulcis honos patriæ.
Illius hiſtoriæ nam lux ab origine per te
Eruitur priſco ſemiſepulta ſitu.
Ordo capit, facilis delectat copia, veri
Explet at ipſa animos intemerata Fides.
Sola ſed eloquii contempta eſt gratia, fucum
Inducat ſcriptis ne ſimul illa tuis.

De ipſo hæc ſcripta damus:

I. Utile Dialogo Amoroſo, nel quale ſuono intruducti dui Collocutori, cioè Nicerato, & Euphilo fideliſſimi compagni. Librum hunc indicavit tantùm Picinellus, ſed non titulo ſupradicto ut jacet: in fine ejuſdem ſic legitur poſt hunc verſum:

Ore Venus. Pallas manibus. Diana pudore.

„ Vale Nimpharum decus. Ex Monte Cyllenio: Olim„ piade V. cum dimedia: ſupra tercentum: & ſep„ tuaginta: ab Incarnatione Redemptoris „ ſcilicet ut notat Clariſſimus Saxius in ſua Hiſtoria Typographica anno MDII. Opus imprimi fecit Lancinus Curtius, & dicavit Bernardino noſtro Epiſtola Latina; poſt quam legitur Carmen item latinum Cæſaris Sacci. Sequitur altera Epiſtola Bernardini Corii ad Jo. Franciſcum Gallaratum conſangui-

neum præfationis loco, ficut & altera item Italica ejufdem Corii fic infcripta : „ Epiftola de lo Auctore a la Regina dil fuo Core „ poft ipfam ita legitur . „ Il Prologo fi diriza a li amanti, e quivi parla il libro, brevemente dimonftrando di quello fi ha tractate „. Ad Calcem leguntur Carmen Italicum, vulgo Sonetto Antonii Fregofi Equitis, & Poëtæ ; alterum Latinum Stephani Dulcinii utrumque in Auctoris laudem. Clauditur liber Epiftolâ Latinâ ad Amatores Alexandri Minutiani, qui eumdem librum elegantiffimè impreffit in 4. rariffimufque eft a me vifus in Biblioth. Marchionis Alexandri Theodori Trivultii bonarum Artium, Litteratorum, Scientiarumque cultoris optimi.

II. Bernardini Corii Viri Clariffimi Mediolanenfis Patriæ Hiftoriæ. Hic fuit primus Titulus ab Auctore fuo Operi impofitus, fed cum incongruus, vel brevior videretur, eodem tempore in fequentem commutatus eft : „ Dello Excellentiffimo Oratore Meffer Bernardino Corio Milanefe Hiftoria continente de la Origine di Milano tutti li gefti, fatti, detti preclari, e le cofe memorande Milanefi infino al tempo di effo Autore con fumma fede in Idioma Italico compofta con il Repertorio „. Paginis enim vero nullus numerus, nullus operi Index appofitus eft, quod ubi animadverfum quanti effet legentibus incommodi, fejunctim folia quædam impreffa fuere hoc Titulo : „ Repertorium Chronico Bernardini Corii.

Tres alias habemus hujus Hiftoriæ impreffiones, binas priores *Venetas*, *anni* nempe 1554. *per Johannem Mariam Bonellum*, & 1554. *curante Porcacchio*. Poftremam *Patavinam anni* 1564. *apud Frambottum*, Marchioni Vercellino Mariæ Vicecomiti dicatam. Prima Veneta Authographo perfimilis eft, ubi excipias quædam commutata, quibus nimium Mediolanenfis dialecti inerat, quædam detracta, Præfatio nimirum, cum nuncupatoriis Epiftolis, nonnullifque aliis Hiftoriam præcedentibus & comitantibus. In fecunda pariter *Veneta Thomas Porcacchius*, qui impreffioni, ut diximus, præerat, fibi plus æquo licere cenfuit. Ex integro namque Corii ftylum immutavit, fed quod plus eft, multa in locis variis penitus fuftulit.

III. Bernardini Corii Patricii, Marci F. Vitæ Cæfarum continenter defcriptæ, a Julio ad Federicum Ænobarbum. Hoc Opus, etfi Titulo Latino infcriptum, attamen Dialecto eadem, qua fcripta eft Hiftoria, impreffum eft in eodem Volumine. *Mediolani, apud Alexandrum Minutianum* 1503. *Idibus Juliis, cum Privilegio & gratia in fol. maximo*. Gefnerus vero in Bibliotheca Univerfali allucinatus eft, & eum fecuti funt ipfius Breviatores, Picinellus quoque noster in Athenæo, fcribentes Corium Imperatorum Acta ufque ad Henricum XII. edidiffe, cùm pro XII. Henricum VI. Ænobarbi filium, & in Imperio fucceffores fcripturi effent.

Poft Titulum Operis legitur Epiftola Jofephi Cufani Lectoribus Civibufque Mediolanenfibus, in laudem Bernardini noftri; fequitur inde Auctoris Præfatio ad Reverendiffimum ac Illuftriffimum Dominum fuum unicum. D. Afcanium M. Sf. Vicecomitem, atque ad eundem altera Epiftola de laudibus Hiftoriæ. Ad calcem hæc habentur: Carmen Italicum Antonii de Campofregofo Bernardino Corio infcriptum; Epiftolæ II. Jacobi Antiquarii ad eundem, aliaque Carmina Latina Pauli Lanterii, Cæfaris Sacci, Hieronymi Cribelli, Stephani Dulciuii, Platini Platti, Bartholomæi Simonettæ, Antonii Pegii, aliorumque.

IV. Bernardini Corii Marci filii de Viris Illuftribus libri II. Volumen MS. magnæ molis in fol. Italico Idiomate, extat penes J. C. Johannem Angelum de Cuftodibus amiciffimum, rerumque antiquarum indagatorem egregium. Codex certè eft magni faciendus, & a quibufdam authographus creditur, de quo nonnulli qui de Bernardino Corio fcripferunt ita locuti funt: „ Vitæ autem, quas idem Corius promifit Poëtarum, Fœminarum illuftrium, Philofophorumque Græcorum & Latinorum nunquam in lucem venerunt „ Continet autem res geftas celebrium Virorum Hiftoriæ Sacræ atque Profanæ, Græcæ & Latinæ, ufque ad tempora Henrici III. Imperatoris, nullo tamen ordine fervato. In eodem Codice fortuitò reperitur inferta charta quædam, in qua fcriptum eft Epigramma manu Francifci Corii ad fpectabilem Virum Bernardinum Corium.

Ipfius Corii Mediolanenfis Hiftoriæ Vindicias adverfus ejufdem Detractores latè exaravit J. C. & Advocatus Johannes de Sitonis de Scotia in Chron. Colleg. J. PP. part. 2. artic. 583. pag. 137. ad pag. 146. impreff. an. 1706., & latius profecutus eft Johannes Paulus Mazzuchellus fub nomine Jufti Vicecomitis in Differtatione pro Bernardino Corio Mediolanenfi Hiftorico dicata eidem fapientiffimo Viro Johanni Sitono de Scotia, *Bergomi*, *apud Rubeum* 1712. *in* 8.

A

Orationes, quæ in Hiftoria Bernardini Corii leguntur extant in Collectione aliarum Orationum Remigii Florentini denuo feorfim impreffa hoc Titulo : „ Orazioni in materia Civile, e Criminale, raccolte da Remigio Fiorentino. *Venezia*, *preffo il Giolito* 1551. *in* 4.

Eum infigni Elogio, præter fupramemoratos, laudavit Paulus Jovius Novocomenfis, & illius honorificè meminerunt jam citati Scriptores, necnon Johannes Jacobus Frifius in Bibl. Puricellus Differt. Nazar. Cap. 132. Scipio Ammiratus in Opufc. Tom. II. pag. 245. Fontaninius in libro dell' Eloquenza Italiana Edit. III. pag. 597. Qui tamen fecundam Editionem Venetam, atque alteram Patavinam, de quibus jam egimus, ignoravit. Niceron Memoires des Hommes Illuftres. Ephemerides Litterat. Venet. Tom. XXIII. Artic. XI. necnon Acta Eruditorum Lipfiæ anni 1712. pag. 502. & innumeri alii.

B

DCXXV.

CORIUS CAROLUS.

COmes Johannes Antonius, atque Hyppolita Dardanona Conjuges, parentes fuere Caroli Corii, ex LX. hujus Urbis Decurionibus, qui tam in Jure Cæfareo, & Pontificio excelluit, ut poft Patriæ Præfecturam optimè geftam anno MDCLXV. inter Fifci Patronos Locum obtinere meruerit. A Confultationibus quoque Sancti Officii electus, munus illud peregregiè adminiftravit, tandemque Regius Ducalifque Senator Mediolanenfis Provinciæ efficitur. Præturam Papienfem fumma cum laude geffit, anno MDCLXIV. Inter vivos effe defiit anno MDCLXIX. atque de eo hæc fuperfunt :

C

I. Confultatio ampliffima de Juribus Cæfareis in Ripas Padi: MS. in fol. extat in Archivo Monachorum Caffinenfium S. Salvatoris Papiæ.

II. Allegationes Variæ tam editæ quam MStæ reperiuntur in Collectionibus Archintea, Benaliana, aliifque pluries citatis.

III. Vota Fifcalia Vol IV. MSS. in fol. penes Suos.

Pro Laurea Comitis Caroli Corii Carmina a Francifco Pirovano collecta, cum Oratione Francifci Cacciæ. *Mediolani fine anno & Typographo in* 4. prodierunt.

Ipfum laudavit Ode Latina Aloyfius Brippius, de quo jam diximus.

Ei male tribuit Fontana in Biblioth. legali Opus Haymonis Corii infcriptum Epitome Decretor. de quo in Haymone ipfo dicemus.

Clariffimus Sitonus agit de Corio noftro in Theatro Nobilitatis pag. 213. Artic. 926., aliaque haufimus ex Schedis P. Berettæ.

D

DCXXVI.

CORIUS HAYMON.

PAtriam, Familiam, necnon Congregationem Clericorum Regularium Sancti Pauli plurimùm decoravit Haymon Corius Annibalis, & Sylviæ Ciconiæ Conjugum filius, nam & pietate & litteris fummopere emicuit. Studiis Philofophicis atque Theologicis peractis, Rethoricam in Collegio Sancti Alexandri Suis tradidit; ibidemque Studiorum Præfecturam per plures annos geffit. Apoftolicus deinde Concionator effectus, per triginta annorum fpatium Verbum Dei in pluribus Italiæ Urbibus ingenti cum laude diffeminavit. Summis Pontificibus Alexandro VII. atque Clementi IX. charus extitit, quorum fecundus Confultoris Sanctæ Inquifitionis Officium ei demandavit. Mirum eft quod vir ifte tot curis diftractus (nam & in Sancti Alexandri Præpofituræ, necnon in fuæ Religionis generalis Affiftentis munere per novennium fuit implicitus) tot volumina fcribendi tempus invenerit; fed quod ei majori gloriæ femper erit, tantam pietatis famam fibi aquifivit, ut poft ejus mortem, quæ molestè accidit die XVII. Septembris in Solemnitate nominis B. M. V. anno MDCLXXIX. magnus Populi conventus in funere ejufdem undique accurriffe perhibeatur. Pluries a Confultationibus Curiæ Hifpanicæ in rebus graviffimis electus, tantam exiftimationem promeruit, ut ad

E

varias

varias Episcopales sedes, etsi ipso constanter renuente; fuerit postulatus.

Hi sunt ipsius Litterarii labores:

I. Epitome Decretorum omnium Conciliorum Provincialium S. Med. Eccl. per titulos ordine alphabetico digestæ. *Mediol.* 1640. *apud Dionys. Gariboldum*, *in* 4. Hoc Opus, ut paulo antè diximus a Fontana in Biblioth. Legali perperam Carolo attributum fuit.

II. Funebris Pompa Ursinæ Sfortiæ Vicecomitis Excellentissimæ Principis Trivultiæ ab Haymone Corio Cler. Reg. Barnabita Congregationis S. Pauli olim ei a sacris Confessionibus, jussu Excellentissimi Principis D. Herculis Trivultii edita, & acta Mediol. in Templo D Stephani Protom. Pr. Id. Junii anno 1655. *Mediol. apud Montiam*, *in fol.* Ad calcem extat Oratio Funebris.

III. Concordantiæ Morales in Genesim. *Mediolani*, *quinta editio*, *ex Typogr. Francisci Vigoni*. 1671. *in fol.*

IV. In Exodum. *Mediolani*, *per Ludov. Montiam*. 1655. *in fol.*

V. In Leviticum. *Mediolani*, *apud eundem*. 1677. *in fol.*

VI. In Numeros. *Mediolani*, *apud eundem*. 1659. *in fol.*

VII. In Deuteronomium. *Mediolani*, *apud Franciscum Vigonum* 1681. *in fol.*

VIII. Pharao Flagellatus, sive de X. Plagis Ægyptiorum. *Mediolani*, *apud Montiam*. 1660. *in fol*

IX. De eodem Tomus II. *Mediolani*, *apud eundem*. 1662. *in fol.*

X. De eodem Tom. III. *Mediolani*, *apud Franciscum Vigonum*. 1677. *in fol.*

XI. De eodem Tom. IV. Extat MS. cum approbationibus prælo paratus in Biblioth. Collegii S. Alexandri, in fol.

XII. Rhetoris Vincentii Galli Compendium. *Mediolani*, *apud Montiam*. 1656. *in* 12.

XIII. Nox atra in exequiis Cardinalis Theodori Trivultii. *Mediolani*, *apud Montiam*. 1657. *in fol cum figuris*.

XIV. Manuale Regularis Disciplinæ. *Mediolani*, *apud eundem*. 1650. *in* 4.

XV. Promptuarium Episcoporum. *Mediolani*, *apud Vigonum*. 1668. *in* 4.

XVI. Vitæ Sanctorum Haymonis & Vermundi fratrum de Coriis. *Mediolani*, *apud Montiam*, *in* 8.

XVII. Nomenclaturæ Biblicæ Vol. IV. MSS. in fol. prælo parati, teste Picinello.

XVIII. In Cantica Canticorum Commentaria. Vol. IV. in fol. MSS. Teste eodem.

De ipso agunt Crescentius in Amphiteatro par. 1. Picinellus supracitatus in Athenæo pag. 6. & cum aliis suæ Congregationis viris illustribus amicissimus atque doctissimus concivis meus Pater Pezius alibi laudatus.

DCXXVII.

CORIUS HIERONYMUS.

Ecclesiasticæ addictus Vitæ Hieronymus Corius Caroli Regii Syndici Fiscalis generalis in Mediolanensi Dominio, & Catharinæ Carpanæ filius, Præposituram Ambrosianæ Basilicæ obtinuit Anno MDCXXIX. deinde Romam accitus inter Referendarios utriusque Signaturæ locum meruit, Anno postea MDCL. die XI. Maji Pompejo Cornazzano in Episcopali Sede Parmensi suffectus est. Vix elapso Anno sui Præsulatus mortalitatem explevit, scilicet ineunte Anno MDCLII. Vir, ob eximias virtutes, animique candorem, laudatissimus, & longiore Vita dignus.

Plura ejus Scripta periere, adhuc tamen hæc supersunt:

I. De Domini in Cœlum Ascensu Oratio Hieronymi Corii Mediolanensis J. U. D. ad S. D. N. Urbanum VIII. Pont. Maximum, in Basilica Lateranensi habita XIII. Kal. Maji, *apud Mascardum*, 1627. *in* 4.

II. Consultationes variæ pro regimine Dominii Ecclesiastici Vol. II. in fol. MSS. extant in Archivo Molis Æliæ.

Ex Ughell. Ital. Sacr. in Episc. Parmens. Tom. II. col. 193., Cinelli Biblioth. Vol. Tom. II. & ex Schedis Sitonianis.

DCXXVIII.

CORIUS JOANNES JACOBUS.

Ex altero Carolo Corio, atque Laura de Clericis in lucem editus est Mediolani Joannes Jacobus, quem Jurisprudentiæ laureâ donatum, Anno MDCLIII. Jurisconsulti Comites, & Judices hujus Urbis Collegam ob virtutis, ac generis splendorem exceperunt. Post munus Proprætoris strenuè administratum, summam Patriæ gessit Præfecturam Anno MDCLXXIII. tanta cum laude, ut iterùm, atque tertiò eodem Magistratu dignus habitus fuerit, quapropter ad illum assumi Annis etiam MDCLXXXVIII. ac MDXCV. promeruit. Fuit in Forensibus controversiis summoperè eruditus, ut satis superque docet ab eo editus Codex paulo post proferendus, cui tamen, quæ illius erat modestia, nomen suum inscribere noluit. Desideratus est Anno Redempti Orbis MDCCIV.

Edidit ad Jurisperitorum commodum librum sic inscriptum:

I. Lucerna ad ritè judicandum in civilibus, sive Praxis judiciaria Fori Mediolanensis, cum libellis ad quamliber Actionum pertinentibus, & aliis Juris adnotationibus. *Mediolani*, *apud Carolum Federicum Gagliardum*, 1691. *in* 4. Opus dicatum est præfato Jurisconsultorum Collegio.

II. Allegationes plures tam editæ, quàm MSS. quæ reperiuntur in Collectionibus JCC. Mediol. à me pluries indicatis.

De eo agit Cl. Sitonus art. 966. pag. 219.

DCXXIX.

CORIUS JULIUS CÆSAR.

Non parvos Julius Cæsar Corius Cæsaris, & Catharinæ de Vegiis conjugum filius, pro Patria labores exantlavit. Nam in numerum Jurisperitorum Nobilium Anno MDLXIV. adscriptus, Urbis Præfecturam omnium cum plausu exercuit Anno MDLXXX. Ordinesque ad eos, qui Tribunali Civitatis inserviunt spectantes, in unum corpus congessit, atque ordinavit. Fuit prius Rotæ Januensis Criminalis Auditor, & Practicam illius Fori summa cum diligentia conscripsit, ejusque labor jam prælo erat paratus, ut infra. Vivere desiit Anno MDCXIII.

En tituli ipsius Operum, de quibus supra egimus:

I. Practica Criminalis Fori Januensis MS. in fol. Vol. II. prælo paratus. Extabat penès J. C. Rampinum, ut ex Bibliothecæ ejus Indice à me inspecto penes eumdem, dum erat in vivis.

II. Sommario degli Ordini pertinenti alli Signori Officiali dell' Inclita Comunità di Milano, raccolti da Giulio Cesare Corio Jurisconsulto. *Milano*, *per Paolo Gottardo Ponzio*, 1580. *in fol.*

Videndus Sitonus in Theat. Nobil. pag. 131. art. 554.

DCXXX.

CORIUS PETRUS FRANCISCUS.

Pompejum Patriæ Decurionem Joannis Angeli item Decurionis filium, & Claram Brascam parentes habuit Petrus Franciscus Corius Mediolanensis; qui cum ab ipsa adolescentia Juri Cæsareo, & Pontificio diligentissimam dedisset Operam, ac litteraria rude donatus fuisset, Anno MDXCVI. amplissimum Jurisconsultorum Collegium hujus Urbis non infimum ornamentum ingredi promeruit. Carmina satis erudita conscribere consueverat, quæ à Bossio loco infra citando plurimum commendantur. Regii Fisci Advocatus generalis renunciatus, tanta integritate munus

munus hoc gessit, ut ad Senatoriam Cathedram evocaretur. Collegas in eo clarissimo Cœtu habuit Princivallem Montium, Paulum Bellonum, Valerium Confalonerium, & Ferdinandum Quintanam Duennas raræ probitatis, & candoris Viros, è quibus plures in hac nostra Collectione meritis laudibus decorati fulgent. Adeptam hanc dignitatem novâ cumulavit; nam in Supremo rerum Italicarum Consilio apud Regiam Catholicam Majestatem Regentis titulo honoratur; Anno MDCXXX. desideratus est.

Hæc, quæ sequitur, composuit.

I. Allegatio pro immunitate Ecclesiastica. Extat in Catena Aurea Hieronymi Gattici Vol. I. pag 17. An Coloni, Partiarii, ac Censuarii Ecclesiasticorum, debeant præservari immunes ab hospitationibus militum, & aliis oneribus &c.
II. Aliæ Allegationes Jurisdictionales apud Benaliam.
III. Aliæ duo pro Fisco in Collectione Parodiana.
IV. Allegationes aliæ plures apud Solivettam, & in Archintea.
V. Carmina plura, quæ laudat Bossius in Polygraph. Epist. Sect. II. pag. 6. & 39.
VI. Ejus Vota Fiscalia apud Benaliam.
Scripsit ad eundem Senator Jo. Baptista Vicecomes, Herculis filius, Dissertationem de Feriis aut tollendis, aut compescendis; de qua suo loco.
De eo Hieronymus Bossius in Epistolis pag. 43.
Fuit Mecœnas Clarissimi Viri Jo. Jacobi Valerii.
Videndi Landus in Hist Senatus Mediol. pag. 219. Sitonus pag. 179 art. 740., atque encomio donatur in Epistola nuncupatoria ad eum data, & præfixa Fasciculo rerum Criminalium Francisci Bernardini Porri ut suo loco dicemus.

DCXXXI.

CORIUS VERMUNDUS.

VErmundus Corius Nobilis Mediolanensis Annibalis & Sylviæ Ciconiæ Conjugum filius, exempla Fratris sui Haymonis tam in studiis quam in Vitæ disciplina secutus, inter Clericos Regul. S. Pauli recensitus est anno MDCXXXIII. Absoluto studiorum curriculo Cremonensi, & Ticinensi Collegiis præfuit. Visitatoris Generalis munus obivit, & Mediolanensem Provinciam triennio rexit. Comes Trottus Ticinensis Antistes Ecclesiæ suæ ac Diœcesis curam non semel Vermundo commisit. Plures annos etiam Consultor S. Officii in eadem Ticinensi Urbe extitit. Deinde a Federico Archiepiscopo Cardinali Vicecomite in Templo maximo Mediolanensi Pœnitentiarius electus est. Laboribus, & senio confectus in Collegio D. Barnabæ animam Deo reddidit anno MDCLXXXVII.

Inter alia, Hispanico Idiomate scripsit libellum, cui Titulus:

I. Palmæ, de actibus internis Virtutum. *Mediolani 1669.*
II. In Horologia Solaria Usus, & compendium ad Sacra Symbola Christi commendata. *Mediolani, apud Vigonum. 1658. in fol.*
III. Oratio in Funere Reverendiss. Patris Nicolai Buzalli de Mutina Ord. Præd. Inquisitoris Papiæ. *Typis Magri. 1630. in 4.*
Hæc à Suis.

DCXXXII.

CORNACCIOLUS CAROLUS.

SImon Cornacciolus Militum Ductor, atque Andronica Medicea ex Marchionibus Melegnani jugales Caroli Mariæ, de quo agimus, parentes fuere. Hic Sacro inter Carmelitas assumpto habitu, in Cœnobio Majori sui Ordinis Neapoli Philosophiam, Mediolani vero Theologiam sui Instituti Alumnis tradidit. In hac eadem Urbe, Patavii, Florentiæ, Romæ, atque alibi Apostolicum munus non sine ingenti nominis sui fama, atque Christiani Populi utilitate exercuit. Cœnobiis Mediolanensi, & Transpontino in Urbe Roma Prior præfuit. Provincialis Lombardiæ, atque Generalis Ordinis socius adlectus amplissimæ dignitati prolusit, nam in Comitiis anno MDCCXVI. celebratis, summo omnium consensu ad Generalis Officium eligi meruit. Mox in Archigymnasio Romano plures annos sacras litteras interpretatus, anno MDCCXXV. ad Bobiensis Ecclesiæ Cathedram assumptus fuit, creditumque sibi populum verbo, atque exemplo optimè regere studuit. Diœcesi namque omni vigilanter lustratâ, Synodum habuit, in qua salubribus Decretis conditis gliscentes errores compescuit, & plebis, clerique mores reformavit. Vir fuit non modicæ eruditionis, quam summa cum pietate conjunxit. Bibliothecam domi habuit selectissimam, quam simul cum ingenti pecuniæ summa ultimis tabulis legata, intulit in Cœnobium Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo Mediolani; ubi ejus Imaginem ad grati animi significationem ejusdem Monasterii Sodales collocarunt. Magna cum sanctitatis fama desideratus est anno MDCCXXXVII. die XVII. Januarii.

Ejus munificentiam in Mediolanensis supradicti Cœnobii Bibliothecam hac Inscriptione foribus præfixa testatam voluere Carmelitæ.

IN ROMANO ATHENÆO PROFESSOR
LIBRIS ÆDEM SCIENTIIS LIBROS
PATRIÆ ET ORDINI PALÆSTRAM
EREXIT DICAVIT
REVERENDISS. P. M. CORNACCIOLI
GENERALIS EMERITUS
ANNO MDCCXXII.

Edidit:

I. Decreta Synodalia Bobiensis Diœcesis. *Mediolani, per Petrum Antonium Frigerium. 1729. in 4.*
II. Prolusiones de Scholastica Theol. habitæ in Archigimnasio Romano. MSS. apud Suos.
Laudatus est in Funere Oratione Italica ab Antonio Francisco Abannio Cathedralis Bobiensis Canonico Theologo, atque alterâ Latinâ a Joachimo Maria Pontalti Carmelita, in publica Parentatione in hac Urbe celebrata: prodierunt ambo *Mediolani, typis Petri Antonii Frigerii. 1737. in 4.*

DCXXXIII.

CORNEUS JO. BAPTISTA.

COrneam Familiam, cujus eruditos nunc in lucem proferimus, ne dum in hac Urbe, verum alibi quoque floruisse apud omnes est in comperto, præsertim vero apud Jurisprudentiæ cultores, quorum manibus quotidie teruntur labores Petri Philippi Cornei Jurisconsulti, atque Patritii Perusini, cujus Consilia quattuor Tomis magnæ molis comprehensa, Typis Joannis de Ferrariis alias de Jolitis, & Gerardi de Zejis, in Oppido Tridini, anno MDXIII. primùm edita, alibi quoque sæpius in lucem prodierunt. De hac prima Operum Cornei impressione, atque de ejus Vita pluribus agit Canonicus Johannes Andreas Iricus Tridinensis a me jam sæpè laudatus in ea, quam parat, peculiari Typographica historia cæteris Patriæ suæ monumentis brevi edendis attexenda. Floruit etiam ejusdem Corneæ Gentis Vir Antonius, qui teste Draudio in Biblioth. Classica pag. 750. anno MDCXI. è prœlo Societatis Venetæ, itemque Romæ eodem anno, evulgavit in 4. Tractatum de Absolutione forensi Juramenti promissorii, sive observationis, quam vocant ad effectum agendi, vel excipiendi, theoriam, & praxim illius absolutissimè continens. Hic tamen Urbinas fuit J. C. atque Sacerdos, prout ex ipsius Operis titulo patet. Nos igitur geminos tantummodo eodem cognomine appel-

appellatos, & omni procul dubio in Mediolanensi Urbe natos exhibebimus. Primus est Johannes Baptista Corneus Marci filius, qui patris sui eruditionem æmulatus, latinas, græcasque litteras apprimè didicit; in quibus Magistrum habuit Gasparem Rozzonum, cujus plures ad tantum discipulum latinas epistolas inferius memorabimus. Legum etiam tam Civilium, quam Pontificiarum studia diligenter percurrens, laureâque honestatus, Collegiatis Mediolanensibus Causidicis additus est. Claruit ab anno MDXVIII. ad annum usque MDLXII. & coluit præcipue Carolum Barbavariam, Augustinum Saturnium, Johannem Franciscum Gaddium, Ambrosium Pulterulam, Franciscum Curtium, aliosque sui temporis eruditos. Poësim quoque præsertim Latinam adamavit, & Poëtarum, Philosophorum, atque Historicorum Codices sedulo pervolutare consueverat, è quibus ad eruditionem suam plurima derivabat, ut ex infra dandis haud difficile Lector agnoscet.

Litterarios ejusdem labores hæc Volumina continent, in quorum primo sunt

I. Epistolæ plusquam C. Latinæ majori ex parte ad Carolum Barbavariam scriptæ, quas multa Græca, & Latina eruditio spectabiles reddit; cum responsionibus Barbavariæ, de quo suo loco in addendis. Ibi quoque sunt Epistolæ aliorum ad Corneum nostrum, nempe:
Jo. Francisci Cornei.
Jo. Petri Cornei, cujus in responsione Jo. Baptista laudat eloquentiam, atque doctrinam eximiam.
Jo. Marci Cornei Patris ad Jo. Baptistam filium, plures.
Gasparis Rozzoni Præceptoris Jo. Baptistæ Corneo.
Fratris Pauli Modoëtiani ad eundem, cum responsione.
Jo Jacobi Arnaldi plures ad Corneum, cum responsionibus.
Fratris Augustini Saturnii ad Corneum; aliæ vero istius Aaroni Battaleo, in quibus agit de quadam impressione libri *Mercurio* nuncupati, quem suadet Brixiæ potius quam alibi cudendum; cum responsionibus ejusdem Aaronis Battalei, datæ ex Cœnobio Sancti Barnabæ, Brixiæ Kal. Maji MDXVIII.
Præceptoris Aaronis Battaleæ Augustino Saturnio.
Joannis Francisci Gaddii ad Corneum plures eruditæ, inter quas una data ex Mandello XIV. Kal. Jan. MDXVIII. in qua agit de Cæsare, & Oppio.
Ambrosii Pulterulæ ad Corneum plures, cum responsionibus.
Codex secundus continet:
II. Carmina varia Latina.
III. Adagia seu Sententiæ ex nonnullis antiquis Poëtis, Philosophis, atque Historicis depromptæ.
IV. Regulæ Grammaticales.
V. Epistolæ variæ Francisco Curtio J. U. D. atque in Ticinensi Universitate Interprete.
VI. Aliæ Epistolæ Latinæ ad Anonymos sine subscriptione Cornei, manu tamen ejus exaratæ, in quarum una, quæ incipit: „ Dum V. Cl. Joannes Cossa Legatus „ Regius, & Florentinus in Galliam reversurus per „ Mediolanum transirer, de Exilio Codices tres ver- „ bis tuis a me requisivit; quos tempore superiore „ elucubravi &c. quæ verò ex Græco ad latinitatem „ traduximus Joanni Regio scribe. Quattuor enim „ Opuscula ipsi tradidi, nempe. Duo Socratici Xeno- „ phontis. Alterum de Lacedemoniorum Repub. „ Alterum de Agesilai Regis Laudibus, & Plutarchi „ quoque Cheronensis duo, quorum altero Liucugi, „ altero Numæ Pompilii Vitæ continentur. Secun- „ dum quoque librum, quem edidi, tibi quam primùm „ condonavero, in quo a nobis de Infamia disputa- „ tum est. Tertium nunc libellum, qui de Pauper- „ tate inscriptus est, excudimus.
Nescimus tamen an Opera hic memorata Cornei sint an alterius. Veritatem forsan alius quispiam inveniet.
Ambos Codices MSS. possidet J. C. & Causid. Jo. Baptista Corneus Cancellarius Venerandæ Fabricæ Metropolitanæ hujus Urbis, quos mihi humanissimè indicavit J. C. Coll. Joseph Landrianus, cui multum hic labor meus debet.
Scriptoris nostri Abbreviaturæ extant penes J. C. Jo. Franciscum Bimium.

DCXXXXIV.

CORNEUS JOANNES BAPTISTA alter.

Joannis Baptistæ Cornei Mediolanensis Sacerdotis anno MDCVII. nati, ut ipse asserit in suis schedis, mense Majo, nomen nulla unquam posteritatis delebit oblivio, immortalitate namque dignissimum judicabunt quotquot illius probatissimos mores, atque doctrinam, in his præsertim, quæ ad Ecclesiasticas res pertinent, maximam præ oculis habuerint. Ambrosianæ Ecclesiæ Præsulibus acceptus inter primos fuit, cum apud eos commendaretur sacræ Theologiæ peritiâ, cujus ergo Lauream promeruerat. His accedebat Protonotarii Apostolici, & Lectorum in Metropolitana Primicerii dignitas, & Scholæ Cantorum Præfectura. Cum autem sacræ vetustatis sedulus esset indagator, dignus habitus est, qui Archiepiscopali Archivo Custos daretur, itemque probandi Clericos, qui ad sacros Ordines promovendi erant, officium ipsi demandaretur. Hæc inter munera, ut suæ in Divum Franciscum Minorum Patriarcham pietati satisfaceret, anno MDCLXXI. Ædiculam restauravit apud Collegiatam Ecclesiam Sanctæ Mariæ Fulcorinæ, quam tradunt Beatum Virum incoluisse dum anno MCCXV. ex Hispania in Italiam redux Mediolani aliquandiu substitit, ut inde Oprenum (oppidum est ad Brianteorum Collium radices situm, ubi vetustum superest Minorum Cœnobium) se conferret. Mirum dictu est quanto labore, ac diligentia Sacrarum Rerum monumenta, ea verò potissimum quæ ad Mediolanensem Ecclesiam spectant, cùm ex aliorum libris collegerit, tum etiam ingenio suo illustraverit. Lucubrationes illius sero nimis indicatæ sunt nobis, cum jam Typographi instarent, nec temporis satis haberemus ad eas, qua par erat diligentia, pervolutandas. Haud enim dubium, si omnia quamvis summatim referre placuisset, Volumen integrum conficiendum fuisse. Raptim igitur ea adnotavimus, quæ memoratu digniora visa sunt, non tamen servato Codicum ordine, sed temporis, quo conscripta fuere, quod aliquando expressè Auctor indicavit, aliquando conjicere licuit. Magna cum sanctitatis opinione Corneus desideratus est anno MDCXC. adeo ut ejus Cadaver in Metropolitana seorsim ab aliorum Corporibus humatum fuerit.

Typis Libros sequentes demandavit:

I. Il Sacro Chiodo. *Milano, nella Stampa Arcivescovile*. 1647. *in* 8.
II. De Sancto Blasio Sebaste in Armenia Episcopo, & Martyre, ac primùm Medico. 1645.
III. Primo Ritratto della SS. Vergine Annonziata di Firenze, donato a S. Carlo l'anno 1580. *Milano* 1648.
IV. De Sancto Mauricillo Mediolani Archiepiscopo. *Mediolani Typis Archiepiscop.* 1640. *in* 8.
V. Vita del Beato Gio. Angelo Porro. *Milano*. 1649.
VI. Origine dell' Institutione dell' Orazione delle XL. Ore. *Milano*. 1649.
VII. Commemoratio Anniversaria Coronationis Summi Pontificis.
VIII. Dell' Immagine SS. di Gesù Cristo Crocifisso, portata da S. Carlo in due Processioni &c. *Milano*. 1647.

Hæc verò sunt Scripta, quæ Corneus noster legavit Archivo Archiepiscopali voluminibus XXXII. in fol. ferè ex integro propriâ manu exaratis, è quibus cursim hæc excerpsi.

IX. Vol. I. Continet:
1. Observationes circa Salutationem Angelicam, quæ, Mane, Meridie, & Vespere pulsatur; Italico Sermone ejusdem Cornei.
2. Dubia varia circa Ritus Ambrosianæ Ecclesiæ, & primùm quæritur cur Sanctissimum Christi Corpus deferatur in Ecclesia sine Mitra, extra Ecclesiam verò cum Mitra.

à Summo Pontifice, & nostro Archiepiscopo &c.

3. In eodem Volumine alligatus est liber Expositionis Missæ Ambrosianæ, scriptus ante annum MCCLVII. in pergamena, sed mancus; sic inscribitur: „ In nomine Domini. „ Incipit liber celebrationis Missæ Ambrosianæ à Joanne Bartholomæo de Guerciis de „ Melegnano Rectore Ecclesiæ Sancti Victoris Portæ Romanæ, in 4. litteris rubro-nigris. Spectabat ad Monasterium Carthusiæ Garignani prope Mediolanum.

4. Indulgentiæ à Pio IV. variis Ecclesiis Mediolani concessæ.

5. Exemplum vetustissimæ Chronicæ, quæ asservatur apud Venerabile Capitulum Sancti Ambrosii Majoris, Corneo nostro commodatæ à D. Rovera Canonico Doctoralis Præbendæ.

6. Vita S. Natalis Archiepiscopi, cujus exemplum à Francisco Castello scriptum, & datum fuit S. Carolo die ultima Decembris MDLXXII.

7. De pueris Cantoribus, qui Infantes in Ecclesia Mediolanensi appellabantur.

8 Fundatio Hospitalis Sancti Simpliciani &c.

X. Vol. II. num. 1. De Passione Domini.

2. De Congregatione Oblatorum.

3. De Ecclesia Sancti Sepulchri.

4. De Canonizationibus Sanctorum &c.

XI. Vol. III. num. 1. Fundationes variarum Abbatiarum Mediolani.

2. Reformationes variæ Missalis Ambrosiani.

3. Plura ad Sanctum Carolum pertinentia.

4. Sententiæ, & Acta varia Curiæ Archiepiscopalis tempore Pestis &c.

XII. Vol. IV. num. 1. De Festo, & Officio S. Annæ, ex variis Auctoribus.

2. Donatio Plateæ ante Ecclesiam Majorem factæ à Galeaz Maria Sfortia Vicecomite, aliaque Documenta ad Capitulum, & Ecclesiam Majorem spectantia.

3. De Oratione XL. Horarum &c.

XIII. Vol. V. num. 1. De Thuribulo, & Thurificatione Tractatus integer ejusdem Cornei.

2. Miscellanea ad eandem materiam spectantia ex Scriptis D. Francisci Montii Monachi Carthusiani, Carthusiæ S. Ambrosii prope Mediolanum Alumni.

3. Epistolæ Petri Galesinii ad Corneum, cum istius Responsionibus de supradicta materia, datæ Anno MDLXXXIII. &c. Opus ferè prælo paratum.

XIV. Vol. VI. num. 1. Sermones varii tam Latino, quàm Italico Sermone conscripti de Sanctis, de Mysteriis Passionis Dominicæ &c. variis in locis à Corneo nostro recitati.

XV. Vol. VII. num. 1. Documenta varia ad Ritus Ecclesiæ Ambrosianæ spectantia.

2. Ritus varii in aliquibus Ecclesiis Mediolanensibus antiquitus servati.

3. De Immaculata Conceptione B.M V. ex pluribus Auctoribus &c.

XVI. Vol. VIII. num. 1. Opusculum de Statu Mediolanensis Ecclesiæ, ex libris Visitationum Ecclesiarum.

2. De Sacramentis ad usum Ambrosianum.

3. Consultatio pro Archiepiscopo Mediolani, & pro Breviario Ambrosiano corrigendo, à Joanne Petro Puricello scripta Anno MDXLVII. pagg. ferè 100.

4 Varia ad Officium Ambrosianum pertinentia.

5. Gualterii Corbettæ Oratio habita in funere Francisci II Sfortiæ Vicecomitis MS. &c

6. Liber, qui dicitur Augustalis, Francisci Petrarchæ. MS. satis antiquus, in pergamena &c.

XVII. Vol. IX. num. 1. Origo Ecclesiæ Mediolanensis.

2. De Visitationibus Ecclesiarum Diœcesis Mediolanensis.

3. De Concessione celebrationis Missæ Ritu Romano in Ecclesia S. Mariæ apud Sanctum Celsum.

4. De Litaniis Triduanis.

5. Epistolæ Petri Galesinii ad Senecam Mediolani Decanum.

6. De Reliquiis.

7. Testamentum Gasparis Vicecomitis Mediolani Archiepiscopi.

8. Trattato delle Croci erette in Milano, Opera di Matroniano Binago, scritta l'Anno MDCIV. MS. pagg. 60.

9. Tractatus de Quadragesima Romana, & Ambrosiana, ex MS. autographo S. Caroli.

XVIII. Vol. X. num. 1. De Sanctis Magis.

2. De Processione ad Fontem Baptismalem.

3. De osculatione Evangelii.

4. De Vesperis, & in eisdem ritibus Ambrosianis &c.

XIX. Vol. XI. num. 1. De Missa Pontificali.

2. De Cœmeteriis.

3. De Pueris admissis antiquitus ad canendum in Choro.

4. De Visitationibus Sancti Caroli.

XX. Vol. XII. num. 1. De Statu Ecclesiæ Mediolanensis sub Federico Cardinali Borromæo.

2. De Doctrinis Christianis apud Mediolanenses.

3. De Recognitione Reliquiarum.

4. De Publicis Orationibus.

5. De Invocatione Sanctorum.

6. De Basilica S. Ambrosii &c.

XXI. Vol. XIII. num. 1. Exercitatio in Ceremoniis, Ritibusque Ecclesiasticis.

2. De Indulgentiis Metropolitanæ Ecclesiæ.

3. De Origine, & usu Sigilli Archiepiscopalis.

4. De Visitatione Ecclesiarum Burgi Varisii.

5. Epistolæ Cæsaris Landriani Præpositi Marliani Annorum MDLXXII., & MDLXXIII. de rebus ad eandem Ecclesiam spectantibus, ad Joannem Baptistam Castellum Vicarium Generalem.

6. De Reliquiis Sanctorum in Ecclesia S. Victoris Mediolani.

7. De Cantu Ambrosiano, ex variis Auctoribus &c.

XXII. Vol XIV. num. 1. De Litaniis Triduanis à S. Ambrosio ordinatis.

2. De Psalterio Ambrosiano.

3. Memoriæ variarum Ecclesiarum Urbis Mediolani, ex pluribus Auctoribus.

4. De Ritibus Quadragesimalibus, unà cum Decretis S Caroli.

5. Origo Societatis Sanctæ Ursulæ in Civitate Brixiensi Anno MDXXXVII. ex visitatione S. Caroli ibi facta Anno MDLXXX.

6. Notæ in varias Sanctorum Festivitates, & in Officium hebdomadæ Sanctæ &c.

XXIII. Vol. XV. num. 1. Ratio pulsandi Campanas, quæ non reperitur in Conciliis Provincialibus.

2. Ritrovamento della Sagra Immagine della B. V nella Chiesa di S. Maria Porta scritta dal Rev. Prete Antonio Orobono Curato di detta Chiesa.

3. Adnotationes in Officium de Adventu Domini.

4. Vita Sancti Eusebii Vercellensis Episcopi, & Martyris scripta Anno MCCCCXCIII. die XX. Martii ab Auctore Anonymo, ex Codice illius ætatis Bibliothecæ S. Caroli.

5. Carmina, quæ ad Sepulchrum Sancti Eusebii supradicti reperta sunt incisa in lapide.

6. Sermo Gasparis Vicecomitis Archiepiscopi Mediolanensis, in Sacra Ordinatione mensis Septembris Anni MDXC. quo Summus Pontifex creatus fuit Gregorius XIV. Mediolanensis &c.

XXIV. Vol. XVI. num. 1. De Psalterio Romano, & Ambrosiano.

2. Sancti Caroli Testamentum.

3. De Scurolo ejusdem S. Caroli.

XXV. Vol. XVII. num. 1. De Ritibus Ambrosianis ex Libris, & Schedis Caroli à Basilica Petri.

2. Adnotationes ad Rituale Ambrosianum &c.

XXVI. Vol. XVIII. num. 1. De Jejunio Sabbathi.

2. De Ritu Concionandi.

3. De Libris Chori &c.

XXVII. Vol. XIX. num. 1. Explicatio Chrysmon S. Ambrosii unà cum Epistola Francisci Castelli, data Anno MDLXXVII.

2. De Missa Ambrosiana.

3. De electione Magistri Chori.

4. De Hymnorum correctione.

5. De Officiis Ambrosianis Hyemalibus, & Æstivis.

6. De virtutibus Agnus Dei &c.

XXVIII. Vol. XX. num. 1 Varia ad Ritus Ambrosianos spectantia ex Galvaneo de la Flamma, ex Diariis MSS. Ambrosianis, ex Epistolis Sancti Caroli, & Petri Galesinii, ex Documentis Gasparis Vicecomitis, ex Schedis Francisci Castelli, ex Visitationibus, & Decretis Sancti Caroli &c.

XXIX. Vol. XXI. num. 1. Miscellanea varia ad plures Ecclesias, præcipuè ad Divi Pauli in Compito nuncupatam, pertinentia.

2. Epistolæ Cornei ab anno MDCLXIII. ad MDCLXXI. ad varios scriptæ, inter quos ad Archipresbyterum Modoëtiæ, ad Joannem Baptistam Carisium, ad Antonium Radicium, ad Vicarios Foraneos, aliosque.

3. Memorabilia ad Ecclesiam Metropolitanam pertinentia.

XXX.

XXX. Vol. XXII. num. 1. Ceremoniæ in Ecclesia Ambrosiana servatæ, Opus ferme prælo paratum, in quo adsunt Carmina Latina variorum in laudem Operis, ut Auctor ipsum edat &c.

XXXI. Vol. XXIII. num. 1. Tractatus de Veglonibus, & Veglonissis, aliaque de Ceremoniis Ambrosianis in Missa &c.

XXXII. Vol. XXIV. num. 1. De Litaniis Majoribus, & Minoribus, Opus adhuc inconditum.

XXXIII. Vol. XXV. num. 1. Sermones alii à Corneo nostro compositi, & variis in Oratoriis, & Ecclesiis Mediol. recitati.
2. Varia ad pias exercitationes spectantia tam MSS. quàm impressa.

XXXIV. Vol. XXVI. num. 1. Vita Sanctæ Theclæ Protomartyris.
2. Vita S. Joannis Boni Archiepiscopi, ambæ ex variis Auctoribus, & pluribus antiquis Documentis, quæ ibi passim ex integro scripta sunt &c.

XXXV. Vol. XXVII. num. 1. De debito solvendi Decimas.
2. De situ Ecclesiarum Sanctorum Quatuor Angelorum.
3. De Sepulchris septem Ducum, & Dominorum Mediolani.
4. De Sancto Nicone Besutio Eremita &c.

XXXVI. Vol. XXVIII. sic inscriptus:
„ Collectio diversarum Scripturarum, & Monu„ mentorum Antiquorum, quarum pars ma„ gna attinet ad Ecclesiam Ambrosianam „ ejusque Ritus, magnis laboribus, sumptibus „ librorum, & muneribus coacervata ad lau„ dem Dei, Beatissimæ Virginis, & omnium „ Sanctorum, per me Presbyterum Joannem „ Baptistam Corneum Protonotarium Apo„ stolicum, Primicerium RR. Lector. Ec„ clesiæ Metrop. Mediolani &c.

XXXVII. Vol. XXIX num. 1. Vita, e diverse memorie di S. Galdino Prete Cardinale del Titolo di S. Sabina, Arcivescovo di Milano, Protettore della Santa Croce alla Chiesa Parochiale di S. Salvadore in P. O. scritta l'anno del Signore MDLX.
2. Excerpta ex Beroldo cum adnotatiunculis.
3. Varie memorie sopra le Constituzioni de' Padri Camaldolesi.
4. Opusculum de benedictione Episcopali.
5. Dissertatio de Bibliotheca Ambrosiana &c.

XXXVIII. Vol. XXX. Imo Tomi quatuor in fasciculo uno alligati, hæc continent:
1. Summulæ Logicales, & varii Tractatus ad Theologiam Moralem spectantes.
2. De Sacramentis in genere, & in particulari.
3. Quæstiones, & Responsiones adhibendæ in Laureis Theologicis tam dandis, quàm accipiendis, nec non in Examine Clericor. ordinandor.
4. Expositio Libri Jonæ Prophetæ: Opusculum tamen hoc non est Auctoris nostri, sed manu antiquiori scriptum.
5. Tres Supplicationes factæ à Mulieribus, facco indutis, ad acquirendum Jubilæum Anno Dom. MDLXXVI., Mediolani concessum, quæ visitaverunt quatuor Ecclesias, scilicet Metropolitanam, & Basilicas SS. Ambrosii, Francisci, & Laurentii. Adsunt nomina Fœminarum pro qualibet Parœcia.

XXXIX. Vol. XXXI. num. 1. Dichiarazione del Canto Fermo.
2. Enarrationes octo de Ecclesiastico Cantu, ex antiquo Libro Mediolanensis Ecclesiæ.
3. De diebus Dominicis, aliisque Festis, in quibus Ecclesia Mediolanensis statuit Officium cum Cantico recitandum.
4. Diverse Regole del Canto Fermo Ambrosiano, con li Toni ec.

XL. Vol. XXXII. Continet varia Opuscula simul alligata:
1. Missæ Expositio, sive Arcanum pro Ritu Ambrosiano divinitus servato.
2. De loco Episcopalis Cathedræ.
3. Tractatus de Sacro Psalterio Ambrosiano, sed non completus.
4. Trattato della Processione, che si fa con le Candele Benedette nella Festa della Purificazione della B. V. Maria.
5. De Officio Sanctissimæ Trinitatis.

Ejus Opus de Sancto Mauricillo Episcopo Mediolanensi citat, & laudat Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. in Notis ad diem XXXI. Martii.

De ipso scripsit aliquid Picinellus in Athen. p. 277.

A

DCXXXV.

CORONA TOBIAS.

Tobias Corona Modoëtiæ natus, in sæculo Franciscus, precibus impetravit adscribi Clericis Regularibus D. Pauli adhuc juvenis, & expletis ferè duobus probationis annis, donec ætatem requisitam attingeret, professus est anno MDLXXXIII. Philosophiæ & Theologiæ studiis addictus maximè profecit, & docuit in Collegio S. Barnabæ Mediolani. Junctus est comes Drisaldo pro Fundatione Pœnitentiariæ in Metropolitana Bononiensi, quod Pœnitentiarii munus adeo præclarè gessit, ut ne dum Archiepiscopi, sed & Benedicti Cardinalis Justiniani Legati Pontificii gratiam, & amorem sibi conciliaverit. Ipsum Cardinalem, expleto Legationis munere, Romam prosecutus est ejus Theologus, & à sacris Confessionibus; atque ipsius opera utebatur tum in Consultationibus Romanis, tum in lustratione Diœcesis Prænestinæ, cui præerat Episcopus. Suæ Congregationi Procurator Generalis electus est, & à Gregorio XV. ad Carolum Emmanuelem Sabaudiæ Ducem Legatus mittitur, inde ad Ludovicum XIII. Galliarum Regem gravissimorum, ac publicorum negotiorum causâ, à quo benignissimè exceptus, & Reginæ Matri, Uxori, aliisque Proceribus Galliæ gratissimus, Regis clementiâ amplissimam in toto Regno Collegia sui Ordinis erigendi facultatem obtinuit. Romam reversus ab Urbano VIII. Gregorii successore motu proprio fuit speciali Diplomate declaratus Consiliarius cujusdam sacri Ordinis militaris, & à suis Romanæ Provinciæ Præfectus est. Postea Collegii S. Pauli in Platea Columnæ Præposituram adeptus: eo tempore invitatus est à Francisco Cardinali Boncompagno Archiepiscopo Neap. pro constituendo suorum Collegio, qui in Metropolitana Ecclesia, sicut in Bononiensi, Pœnitentiariæ munere fungerentur. Sed vix Neapolim pervenit, morte sublatus est anno MDCXXVII. ætatis suæ LXI. in Collegio S. Mariæ Portæ Novæ. Fuit spectatæ integritatis, regularisque observantiæ studiosissimus. Scripsit Italicè:

B

C

I. I sagri Tempii. *Roma, appresso Andrea Fei*. 1625. *in* 4.
Duo alia Volumina, quæ de eadem materia promisit, edidisset, nisi majoribus curis præpeditus fuisset.
Flavius de Flisco ad Auctorem præfati Operis, scripsit hoc Epigramma & Anagramma, quod idcircò hic damus, quia Operis argumentum indicat.

D

D. Tobias Corona
Boni Sator doce.

Qui cultus Templis, qui sacris dantur honores
O quam doctè doces, quam tua scripta valent!
Perge boni sator sic perge incepta, doceque
Ut cingat crinem digna Corona *tuum.*

Ejusdem Clarissimus Fontaninius honorificè meminit in Dissertatione de Corona Ferrea pag. 89. & 103. Alexius Ledesma in Opusculo inscripto Elogiorum Cent. prima, Crescentius in Præsidio Romano, & Picinellus in Athenæo pag 504.

E

DCXXXVI.

CORRADUS EUSEBIUS.

Tametsi nobilis Familia Corrada, sive Conrada Laudensis Mediolanum Anno MDXCII. translata fuerit, ut in Mario infra laudando sermonem habebimus; vetustiorem tamen cognominem gentem etiam ante eum Annum in hac Urbe fuisse certum est. Nam Eusebius Corradus Mediolanensis, jam Jurisprudentiæ Laureâ donatus, insigni Canonicorum Regularium Lateranensium Ordini adscriptus, sacras Litteras tam feliciter didicit, ut dum Moderatores Congregationis eum Cathedris destinabant, facta concio-

cionandi potestate, Oratoris partes adeo egregiè obiverit, ut illi nefas duxerint Eusebium ab hoc munere revocare. Igitur Patavii, Venetiis, Bononiæ, & deinceps in universa Italia Verbum Dei è suggestu tradidit. In Ferrariensibus Comitiis Visitatoris munere decoratus, quinquies intra annos XX. universi Ordinis Monasteria lustravit. Anno MD. Mediolani decessit, cum biennio ante ad Brinatensem Præposituram assumptus fuisset.

Quæ scripsit hæc sunt:

I. Vita D. Patris Augustini, quam in multis corruptam, & mutilam suæ veritati restituit. Lib. I.
II. De Ordine, ac Dignitate Canonicorum Regularium. Lib. I.
III. Responsio pro venerabili, & erudito Dei Prædicatore D. Dominico Canonico Regulari ad maledicta cujusdam Fratris Patavini, & cujusdam Angeli Cremonensis. Lib. I.
IV. Responsale adversus Ambrosium Coriolanum pro Ordine Canonico.
V. Brevis Adnotatio in errores Pauli Bergomensis, & Coriolani; ad Sixtum Quartum, & ad Cardinales sui temporis. Lib. I.
VI. Epistola Lateranensis ad Sixtum IV. Pontif. pro auferendo de Ecclesia errore scribentium S. Augustinum fuisse Eremitam. Cod. Membran. MS. in Biblioth. Laurentiana Medicea, Plut. XII. num. X. ex Montfauconii Biblioth. Biblioth. MSS. T. I. pag. 270. Ego autem eamdem Epistolam vidi impressam in 4. sine anno, loco, & Typographo.
VII. Apologia contra FF. Heremitanos scripta anno MCDLXXIX. ipsamque dicavit Joanni de Cribellis. De ipsa vidend. Clar. Saxius in Hist. Typographica.

Agunt de eo Rosin Lic. Later. Lib. V. pag. 293. Jo Philipp. Novar. Lib. VI. cap XVIII. Pennottus Hist. Tripart Lib III. cap. XXV. n. 5. Jo. Carisius in Theat. Sac. Joannes Maubrunus in Venatorio, Joannes Molanus de sacris Imaginibus, Carisius in Theatro Sacro, & Picinel. in Athenæo pag. 175.

DCXXXVI.

CORRADUS JOSEPH.

JOseph Corradus Societatis Jesu Mediolani claris natalibus, & ex nobili Familia genitus, Patre videlicet Marchione Mario, Matre verò Cæcilia del Rio; post consueta studia, & magisteria amœniorum litterarum, in quibus excellebat, fuit aliquandiu in Domo Sancti Fidelis indefessus operarius, ibi Sacra Ministeria cum laude exercens. Exinde, donec vixit Præfectus rerum Spiritualium, lungam ætatem transegit in Collegio Nobilium, cui mirificè profuit. Prudentia, & charitate devinxerat omninò sibi animos omnium nobilium illorum Convictorum, quos ad pietatem magna dexteritate, & patientia dirigebat. Præsto semper erat singulis, præsertim infirmis, paterno amore. Ideo vix unquam egredi domo consuevit. Moriens magnum sui desiderium illi Collegio reliquit. Plura ingenii sui Opera vulgavit, dissimulato tamen modestè proprio nomine.

Inter illa sunt:

I. Ragguaglio di alcune virtù di Gian-Michele Rosales, Convittore del Collegio de' Nobili di Milano, indi Religioso della Compagnia di Gesù. *Milano, per Giuseppe Malatesta*, 1708.
II. Il Gran Pianto: Esequie al Re Carlo II. in San Fedele dalla insigne Congregazione dell'Entierro. *Milano, per gli Eredi Ghisolfi*. 1701.
III. Carminum libri XV. de Arte Picturæ publica luce dignissimi. Servantur MSS. in eodem Collegio Nobilium.

A Sinis, & à Schedis Sitonianis.

DCXXXVII.

CORRADUS MARIUS.

NUnc ad Marium celeberrimum JCtum Collegiatum transeamus, Marchionis, & Comitis Lancellotti, atque Margaritæ Tonsæ filium. Anno MDCXXII. Mense Februario in lucem ipse venit, nomine Marii ei dato ob memoriam doctissimi Marii Senioris, alterius Lancellotti filii, necnon Regii Mediolanensis Senatoris, qui nobilis Familiæ Corradæ sedem fixit in hac Urbe Anno MDXCII., è Civitate Laudensi, & tot sui ingenii monumentis, quæ præ manibus litteratorum Virorum circumferuntur, sibi æternum nomen acquisivit. Nonnulli verò Opera Marii Senioris cum nostri non semel confundunt. Junior hic fuit & ipse in utroque Jure summè peritus, ut ostendunt plures Allegationes lectu dignissimæ, itaut inter primarios Patriæ Advocatos, necnon in Justitiæ Vicarium merito locum obtinere meruerit non infimum, multum etiam laudis ipsi contulit liber infra recensendus sub nomine Raimundi Riccardi partim editus, & partim ab omnibus politicis usque adhuc optatus. Mors inopportuna nobis istum abstulit Anno MDCLXVIII. die XIII. Aprilis.

Hæc, quæ supra innuimus, de eo supersunt:

I. Allegationes plures summa eruditione refertæ, inter quas eminet illa pro Finarii Oppido, in qua Jura Regis Hispaniæ, & Reipublicæ Januensis solidè discutiuntur. Extant in Collectionibus Archintea, Benalliana, aliisque in hoc Opere relatis.
II. Riflessioni Belgiche fatte contro le pretensioni della Reina Cristianissima ne' Paesi Bassi, divise in tre Parti, cioè Riflessioni di passaggio, Giuridiche, ed Istoriche, l'ultima delle quali si darà alla luce in altro Volume; Opera di Raimondo Riccardo (cioè Mario Corrado). *Milano, senza nome di Stampatore*, 1668. *in* 4.
III. Parte terza, come sopra indicata. Vol. MS. in fol. prælo paratum, extat pænès Marchionem Jo. Corradum J. C. C. & Magistr. Extraordinariorum Redditruum Quæstorem.

In Catalogo Bibliothecæ eximii olim Cardinalis Renati Imperialis pag. 140. tribuitur Mario Corrado Epistola de Situ Urbis Tauresii, sive Tabresii, vulgò Tauris, quæ extat in Historia Minadoi pag. 367. sed perperam; nam scripta est ab eodem Minadojo ad Marium Corradum Seniorem. Hoc autem non est inter sphalmata majoris momenti, quæ in eodem Catalogo occurrunt, nec tribuenda sunt Viro alliunde doctissimo Justo Fontaninio, Archiepiscopo Ancirano, etsi aliis ipse præfuerit eidem maximo labori insudantibus: non condonandum ei tamen est tot quisquilias, nempe Comœdias recentiores, Fabulosas Historias, aliosque libros nullius momenti, ac pretii, in ipsum Indicem inseri permisisse, quod certè spero non offendendum esse in Catalogo Archinteæ Bibliothecæ à me confecto post tot annorum curriculum, improbo, ut patentibus apparebit, labore. Desideranda erat potius hujusmodi diligentia in Catalogo Scriptorum Italicorum, quem Vir Clariss. attexuit Tractatui suo de Eloquentia Italica, ubi pluribus, & quidem dignissimis ommissis, alios minoris notæ recensuit. Obiter hoc dictum sit; nec benevolus Lector me vicem rependere velle arbitretur pro eo, quod supradictus Fontaninius de me, ac mea editione Operum Ludovici Castelvitrei adhuc ineditorum in prædicto suo libro *dell' Eloquenza Italiana* Romæ Typis dato Anno MDCCXXXVI. pag. 522. & seqq. parum modestè, & fermè per contemptum, scripsit, nam quo ad Vitam ejusdem Castelvitrei vindicias suas evulgavit Clarissimus Muratorius, qui eam scripsit; nec ego typis demandavi sine prævio de eadem judicio Comitis Caroli Archinti, cui boni omnes acquiescere, & ipse Fontaninius potuisset: modestiam potius Clarissimi Josephi Antonii Saxii nostri prosequi optimum duxi, qui patienter tulit, quod de ipso prædictus Fontaninius scribere ausus est in supracitato libro, & pejus in Indice, verbo *Saxius*, quod stomachum fecit Lectoribus emunctæ naris, sed parcendum Viro, & si doctissimo, qui tamen ab Editoribus Epistolarum Polemicarum celeberrimi Abbatis Bachini in Præfatione earundem optimis fanè coloribus exhibetur, tamquam in Litteraria Republica primas tenere affectans, quem ambitum in aliis quoque ætas hæc nostra (si mihi hoc dicere licet) contemplatur. Verum de his jam satis.

DCXXXVIII.

CORRIGIUS CONRADUS.

NOtissimum est Eruditis, quibus intestinis olim discordiis, contendentibus inter se Turrianis, ac Vicecomitibus, divexata fuerit Insubria, imo, ut verius dicam, Italia ferme omnis, donec arridente fortuna, depulsis æmulis, & non semel conserta manu prostratis, ad Vicecomites Patriæ pervênit imperium. Neque in ea, quæ quidem summa fuit, rerum omnium perturbatione ferro tantùm, sed, ut de Græcis quondam historia perhibet, linguis etiam res agebatur. Nec enim deerant differti Cives, qui eloquentiæ viribus modo in hanc, modo in illam partem populi animos flecterent, prout Oratores ipsi propendebant. Eos igitur inter, qui pro Turrianis stetere, non postremum locum obtinet apud Mediolanenses Historicos Conradus Corrigius Obizonis filius, quem Jurisperitum consultissimum Corius appellavit, & Avum habuit Gerardum Castri Montanariæ Dominum. Floruit sub finem Sæculi XIII. ac subsequentis exordium; Cumque Anno MCCCVIII. Mediolanensis populus Ducem sibi electurus fluctuaret anceps, tanta contentione, talibusque argumentis apud Concives suos Oratione disertissima pro rostris egit, ut communi omnium plausu, summoque animorum consensu, ea dignitas Guidoni Turriano demandaretur. Haud dubium certè videtur tantæ facundiæ Virum plura fortasse scripsisse, quæ tamen inter tot bellicos tumultus, ac tam fœdè laceratâ Repub. interitum sensisse arbitramur. Ex albo igitur Mediolanensium Scriptorum neutiquam expungendus judicabitur, quamquam hoc unum ejus Opus memoretur: scilicet

I. Oratio eloquentissima ad Mediolanenses, ut Guido Turrianus eligeretur in Ducem; Anno MCCCVIII. pronunciata.
   Laudatur à Corio ad eum annum, & à Com. Octavio Archinto in amplissima MS. Collect. Monum. Familiar. Mediol. necnon ab Advocato Sitono de Scoria in Monumentis generosæ, & excelsæ Familiæ de Corrigio MS. in fol. penès ipsum Auctorem.

DCXXXIX.

CORTESELLA JACOBUS.

DE Jacobo Cortesella verba facturi, dignum ducimus ad ejusdem commendationem proavorum ejus laudes depromere, cum in præclaris Viris, teste hujus Metropolis Præsule Sanctissimo, atque Doctissimo Ambrosio, oporteat parentes quoque laudari. Celebratur in primis Benedictus Rozius de Cortesella Remedii filius, cudendæ pecuniæ Mediolanensis Reipublicæ Præfectus, qui unà cum uxore sua Ferlenda, in Urbis meditullio, Anno MXXXI. Sanctissimæ Triadi Templum posuit, & è patrimonio suo munificè dotavit; ut publicæ testantur Tabulæ Anno MXXXVI. die IV. Mensis Aprilis exaratæ, de quibus amicissimus JC. & Advocatus Sitonus nos monitos voluit. Sacram ipsam Ædem, Anno Sæculari MC. Benedictus Rozius de Cortesella superioris fortasse nepos, qui sub Othone Vicecomite in Sacra Hierosolymitana expeditione militari Protribunatu clarus, inter primos expugnatæ Urbis muros ascendit, Mediolanum reversus, ad peregrinationis, atque virtutis suæ memoriam sempiternam, in similitudinem Dominici Sepulchri restaurandam, redigendamque curavit. Ab his piissimis Viris non degener Jacobus in eadem Ecclesia Abbatem, atque Monachos octo Deo jugiter famulaturos instituit, verùm Monachis suffecti sunt postmodum Canonici; nunc autem ipsum Templum obtinet clarissima Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli Congregatio, vicinumque Collegium totius Cœtus Caput à memorato Sancto Præsule Carolo est constitutum. Neque verò pietate solum laudabilis exstitit Jacobus hic noster, sed prudentiæ quoque & doctrinæ splendoribus emicuit; Anno enim MCCLI. cum aliquot aliis selectis Civibus condidit:

I. Statuta multa Patriæ perutilia.
   Agit de eo Corius ad eum Annum, atque in Collect. sua Monument. Familiarum Mediol. Comes Octavius Archintus.
   Quæ autem de ædificatione, atque restauratione Templi Sancti Sepulchri recitavimus, ea hausimus ex Jo. Baptista Carisio in Descript. Civit. Mediol. MS. tit. de S. Sepulchro, ex Francisco Ballar. Compend. Chronic. Comens. part. 3. pag. 221. & 222. Tristano Chalco Hist. Patr. pag. 125. & 147. Jo. Petro Puricello Monum. Ambros. Basilic. num. 224. 234. & 288. Benvenuto de Rambaldis in Chronic. Mediol. tit. de Ecclesiis, & Monasteriis sub die XVI. Julii An. MXXXVI. Galvaneo de la Flamma in Chronic. Major. Mediol. cap. 737. & in Chronic Minor. Mediol. Manipul Florum pag. mihi 76. 78. & 86. Francisco Castello Canon. Ordinar. Metropol Mediol. in Quolibeto num. 574. MS. & Cl. Sitono in Schedis suis.

DCXL.

CORVUS, sive CORBUS MARTINUS.

MArtinus cognomento Corvus, sive, ut aliquoties legitur, Corbus, Mediolanensis, Vir omnibus Sæculis commendabilis ob singularem doctrinam eo magis agnoscendam, quòd circa annum à Christo nato MCXLIV. florere cœpit, non modicum laudis & sibi & patriæ obscura illa ætate peperit. Sub Roboaldo Mediolanensi Archiepiscopo ex Albensi Episcopatu ad hanc Ecclesiam regendam translato, Ambrosianæ Basilicæ Cimiliarcha fuerat electus Martinus; Anno autem jam recitato ad ejusdem Basilicæ primariam dignitatem, quæ Præpositura dicitur, jam assumptum eum fuisse patet ex Diplomate Lucii II. quod infra recensebimus. Beato Azoni Pistoriensi Episcopo fuit amicissimus, cumque ob suam in Sanctum Antistitem, atque Doctorem Ambrosium pietatem undique colligeret Corbus ejusdem Volumina, operam præstitit huic Collectioni clarissimus ille Præsul, quemadmodum adjutrices porrexerunt manus etiam Paulus, & Gebehardus Ratisponensis Ecclesiæ Sacerdotes, quibus Corvus familiarissimè utebatur. Pro Capituli sui juribus & coram, & Scriptis strenuè decertavit, nihilque non egit, ut Ambrosianam Ecclesiam pro viribus illustraret. Quo anno Vir præstantissimus è vita migraverit, hactenus nobis est incompertum.

Scripta tamen illius hæc novimus:

I. Relatio Martini Sacerdotis, & Thesaurorum Sancti Ambrosii Custodis ad Karissimos Fratres, & Amicos Paulum, & Gebehardum.
   In ea plura differit de Agarenis, & multa recitat ex Scripturis Sanctis, & in fine indicat se mittere ad eos librum quemdam de Ambrosianis Officiis, cujus quoque pretium enunciat. Ex ejus etiam verbis eruitur jam tunc temporis in Ambrosiana Ecclesia Musicalibus Notis Ecclesiasticum Cantum fuisse distinctum; ait enim: *Ibi poteritis invenire omne Officium, & Cantus illi, qui sunt absque Notulis, & abbreviati, omnes sunt cum Notulis in antea.*
   Eam edidit Puricellus Differt. Nazar. cap. 101. num. 10. ex MS. Cod. Pergameno Biblioth. Ambr.
II. Martini Epistola ad VVidonem S. R. E. Cardinalem per Italiam Legatum pro Canonicis S. Ambrosii, data Anno MCXLVIII. extat in Collectione Sormani.
III. Catalogus Episcoporum Mediolanensium ab eo conscriptus, cujus mentio infra in Epistolis Pauli, & Gebehardi.
IV. Epistola ad Azonem Pistoriensem Episcopum, in qua promiserat se missurum eidem reliquias Sanctorum Martyrum Protasii, Gervasii, & Victoris; de qua meminit idem Præsul in responsione ad ipsum data, quæ sic incipit: „ Fr. A. Peccator, & dictus Pistoriensis Episcopus Karissimo meo Amico Martino Dei „ gratia Venerabili Presbytero, & Præposito Sancti Ambrosii salutem, fidelem orationem, & benedictionem „ in Christo &c. Gratulatur etiam Martino, quod Sancti Ambrosii librum super Isaiam invenisset, & verba facit de possessione quadam ad Ambrosianam Eccle-

siam

siam spectante in Thuscia sita. Extat in eadem Collectione.

Plures ad eum scripserunt Epistolas Paulus, & Gebehardus Ratisponenses supra laudati, nimirum

Epistola Domni Pauli Sacerdotis, & Gebehardi Religiosorum Virorum Sanctæ Ecclesiæ Ratisponensis, missa ad Presbyterum Martinum, Thesaurorum Sancti Ambrosii Custodem, pro Officio Ambrosiano.

Item Epistola eorumdem Nobilium Virorum ad eumdem missa, venerabili laude plena sub nomine ad Anselmum.

Item ad Martinum pro dubitatione Sacramentarii.

Invectiva Domnorum Pauli, & Gebehardi ad Mattinum Sacerdotem pro Rege Conrado.

Has hausimus ex Puticello loco cit. num. 5. 6. 8. & 9. Sequentes verò suppeditavit nobis præfata Sormani Collectio: nempe

Epistola Pauli, & Gebehardi ad Martinum in qua postulant transcribi Sacramentarium, & Antiphonarium Ambrosianum, & rogant, ut mittat Catalogum Episcoporum Mediolanensium.

Altera eorumdem. In qua gratias agunt de ipso Catalogo à Mart. conscripto, & ad eos misso, & subdunt: „ Omnes Sanctos Mediolanensis Ecclesiæ Præsules, quo„ rum nomina nobis misisti, conscripsimus in Martyro„ logio præter Ampelium, cujus diem tu prætermisisti. „ Dixisti Petrum Damiani inter beatè defunctos com„ putari: nos tamen qualemcumque memorialem diem „ ejus libenter scimus &c.

Alia. In qua inter cetera ajunt se mittere Globum Cereum, ut consueverant, Sancto Ambrosio, rogantque Martinum, ut eos Bohemorum incursum timentes Sancto Doctori commendet.

Alia. In qua meminerunt diligentiæ, qua, ut Martino rem gratam faciant, S. Ambrosii opera, quæ adhuc desiderantur, requirunt.

Alia Pauli solius. In qua ait S. Ambrosii librum super Isaiam reperiri apud Rhemensem Ecclesiam. Adhuc latere ejusdem S. Doctoris scripta ad Pansophium, & ad Reginam Marcomannorum. Petit sibi communicari Privilegium Mediolanensis Ecclesiæ, & quot Suffraganeos habuerit, antequam Moguntina dilatatio terminos ejus restrinxerit.

Alia eorumdem, in qua petunt Antiphonarium Diurnum, & Nocturnum.

Alia. In qua indicant opus S. Ambrosii de Laude Sanctorum recens ab eis repertum; in fine Epistolæ hæc leguntur: „ Cereo globo in Purificatione Sanctæ Ma„ riæ per Ministrum nostrum sanctificato, salutimus „ splendores Sanctorum tuorum, imo & nostrorum, „ scilicet Ambrosii, Gervasii, & Protasii, Satyri quo„ que, & Marcellinæ, cujus adhuc Reliquiis inviti ca„ remus.

Epistola Fratrum Monasterii Pontidii in agro Bergomensi, in qua nunciant Mattino se ejus jussui satisfecisse transcribendo Commentaria S. Ambrosii super Lucam.

Diploma Lucii II. ad Mattinum Corbum Præpositum, & Canonicos S. Ambrosii VI. Kal. Novemb. MCXLIV.

Alterum Eugenii Papæ III. ad Martinum Anno MCXLVIII. cum subscriptione Cardinalium pro Capitulo Sancti Ambrosii.

Concordia inter Martinum, & Petrum, atque Arialdum Fratres Hospitalis S. Jacobi, quod dicitur ad Ristocanum, coram Uberto Archiepiscopo mense Septembri MCLII.

Hujus Scriptoris fortè frater fuit Guifredus Corvus, seu Corbus, qui Consul Justitiæ floruit in Mediolanensi Republ. Anno MCLXXIV. cujus Placitum eo Anno datum die XXVI. Februarii ipse Sormanus nobis perhumaniter ostendit. Nepotes verò fuisse videntur Laurentius, & Georgius ambo eodem Magistratu in Patria functi, primus quidem Anno MCXCVI. postremus MCCXII. ut ex eorum Judicatis in Collectaneis pergamenis Clar. JC. & Advocati Sitoni.

DCXLI.

COTTA CATELLIANUS.

Catellianus Cotta fuit alterius Catelliani J. C. C. ex Elisabetha Pagana Conjuge filius posthumus, ut ipsemet disertè testatur in suis Memorabilibus edit. Venetæ anni 1527. in 8. pag. 483. §. *& ideo si posthumus*; ubi hæc ait: „ & practicavi in persona „ mea, qui paterni nominis heres extiti &c. Id placuit adnotare ad emendandum sphalma Picinelli in Athenæo suo pag. 329. scribentis Catellianum fratrem fuisse Joannis Stephani Cottæ, de quo infra erit cum laude dicendum, quod nullo modo esse potuit, nam alius fuit Joannis Stephani Pater, Petrus nimirum Senator eruditissimus a nobis etiam suo loco com-

A mendandus. Ut autem a parentibus ad Catellianum ipsum gradum faciamus, ab ipsa penè infantia qualis futurus esset in posterum, admirabili acumine ingenii, & sedulâ in minoribus studiis percurrendis assiduitate declaravit. Ut per ætatem licuit in Eloquentiæ præceptis addiscendis totus fuit, & avidissimè cujuscumque generis Scriptores pervolutans, solidam variamque eruditionem ad animi sui culturam undique colligere studuit. Ad Legales postea Codices se convertit, & post consueta doctrinæ pericula, litterariâ donatus rude, anno MDXII. Jurisperitorum Collegio adscribi postulavit, in quod communi omnium consensu ob avitæ nobilitatis, propriæque virtutis splendorem cooptatus fuit. Publica gessit munera Vicarii Generalis Mediolanensis dominii, atque

B inter LX. Patriæ Decuriones Urbis commodis insudavit. Id etiam laudabiliter præstitit annis MDXXIX. iterumque MDIL. quibus Præfectus eidem constitui meruit. Dum eo fungeretur officio, ob memoriam ferrei Leonis Veneti quondam in bello a Mediolanensibus adempti, Columnam excitari jussit è regione Templi Divi Babilæ non longe ab Orientali Porta, imposito Marmoreo Leone; hisque additis notis:

INSIGNE HOC
LATERITIA STRVCTVRA
PAVLVM HVMO SVBVECTVM
QVADRIFIDA PILA SVBRIGI IVSSIT
C CATELLIANVS COTTA VRBIS PRÆFECTVS
ANNO MDIL.

Principis quoque curavit negotia sub Maximiliano Sfortia Mediolanensium Duce extraordinariorum Reddituum Magistratus Quæstor integerrimus. Tot inter alienas res propriam non neglexit doctrinam in medium proferre; plura enim elucubravit inferius enumeranda. Excessit è vivis anno MDLIII. atque illius Cadaver illarum est tumulo, quod in Sanctæ Mariæ Gratiarum Ducali Templo sibi vivens ante annos undecim extruxerat, quod testantur incisæ litteræ hujusmodi:

FATORVM MEMOR
D CATELLIANVS COTTA IVRISCONSVLTVS
HOC SIBI SEPVLCHRVM PARAVIT
MDXXXXII.

I. Statuta Mediolani cum Appostillis Clarissimi Viri Jurisconsulti Mediolanensis Domini Cottæ in meliorem formam, quam antehac Typis excusa, quibus deinde copiosus adjectus est elenchus, unacum annotationibus quibusdam ad ipsa Statuta maximè facientibus ab egregio Jureconsf. D. Antonio Rubeo: nunc primùm in lucem editus. *Mediolani, apud Jo. Ant. Castellionæum impensis D. Jo. Baptistæ & Fratrum de Serono anno* 1552. *in folio*, iterumque *Bergomi, apud Cominum Venturam*. 1594. *in fol.*

II. Supplementum ejusdem Operis. Illud MS. se vidisse in Urbe Laudensi asserit P. D. Gaspar Beretta in

E Schedis suis.

III. Memorabilia ex variis J. U. Doctoribus collecta. *Basileæ, apud Oporinum*. 1545. *in fol. Venetiis*. 1572. *in* 8. *& Lugduni, apud Antonium de Harsy*. 1573. *in* 8. jam tamen in eadem Urbe prodierat *anno* 1556. *item in* 8. *& in Ocean. Juris Tom. V. part. I.*

In hujus Operis commendationem hoc cecinit Carmen celeberrimus Andreas Alciatus.

Echo aliquid mihi loquere, si placet. Placet.
Ego quis id operis fecerit, nescio. Scio.
Dic ergo num Catteliani Opus est? Opus est.
Humanitatis studia igitur sapit? Sapit.
Jurisperitus non ne etiam est bonus? Bonus.
Id esse dicas quomodo potest? Potest.
Num neminem scire hac duo referunt? Ferunt.

Papi-

Papinianus alter an hic est. Hic est.

Hae vera cum sint credo nunc; Vale, Vale.

IV. Recensio brevis insignium Jurisperitorum, & Doctorum: Incipit a Scævola clarissimo Jurisconf. & definit in laudato Aleiato; atque in eo Opusculo plurimùm se Jasoni Mayno, atque Philippo Decio debere testatur. Extat in supradicto Opere inscripto: Memorabilia. Prodiit etiam cum libris IV. de Claris Legum Interpretibus Guidi Panziroli, & aliis de eodem argumento Scriptoribus, curâ Christiani Godofredi Hoffmanni. *Lipsiæ apud Jo. Frid. Gleditschium. 1721 in 4.*

Idem Opus extat in Tract. Magn. Tom. I. pag. 137.

V. De laudibus Patriæ Mediolanensis.

VI. Orationes aliquot.

Gemina hæc Opera laudat Picinellus, ex quo tamen pro consuetudine perrarò, aut mutilate solùm res conscribente, noscere non licet edita fuerint nec ne.

VII. Epistola præfixa Cornelii Nepotis Operibus anno 1500. editis. De ea videndus Clariss. Saxius in Histor. Typog ad eum annum, qui asserit ipsum constanter appellatum fuisse ubique Cajum Catellianum.

Auctorem nostrum commendant doctiss. le Clerc in lib. cui titul. Biblioteque Anciene, & Moderne Tom. XIV. pag. 423. Teisserius in Catalogo Catalogor. pag. 52. Scipio Gentilis in Apologia Apulei pag. 428. Bayle in Dict. Critico. Jo. Jacobus Frisius in Biblioth. Paulus Moriggia Nobil. Mediol. lib. III cap. IV. Salvator Vitalis in Theat. Cœment. 24. Siton. art. 371. & Picinellus pag. 133.

DCXLII.

COTTA CORNELIA.

ERuditorum, qui ex illustri Cottarum Gente procreati Insubriæ Metropolim virtutis suæ radiis honestarunt, gloriam æmulata est Cornelia sexus, & patriæ suæ decus. Formam enim corporis, quâ omnium in se oculos trahebat, ingenii specie, atque cultu ita adaugere studuit, ut doctrinam ejus cuncti admirarentur. Tam soluta, quam adstricta numeris Oratione animi sui dotes in publicum sæpè protulit, mirantibus universis tantam in fœmineo pectore eruditionem. Floruit circa annum Redempti Orbis MDLXV.

Plura ipsam edidisse asserit Franciscus Augustinus ab Ecclesia Episcopus Salutiensis, inter quæ commemorat:

A I. Epistolas plures eruditissimas.

II. Carmina multa Italica; & ex his unum vulgo Sonetto, legitur in Libro inscripto: „ Tempio della Si- „ gnora Donna Gerolama Colonna d'Aragona.

Videndus citatus ab Ecclesia in Theat. Fœminar. Litterat. pag. 132.

DCXLIII.

COTTA HERLEMBALDUS.

SAnctùs Herlembaldus Cotta nobilissimis ortus parentibus, & militari gloria illustris, cum Hierosolymitanum iter suscepisset, tantum ex sacrorum locorum aspectu concepit ardorem, ut relicto Sæculo Monasticam amplecti vitam meditaretur. Verum inde Mediolanum reversus, cum per ea tempora adversùs corruptissimos Clericorum mores Sanctus Arialdus Diaconus strenuè decertaret, cognita Herlembaldi fide, constantiâ, & in agendis rebus prudentiâ, eum rogavit, ut secum contra Ecclesiæ hostes dimicaret, gratius id Christo asserens fore, quam si Monasticum subiret jugum. Aliquot igitur fidelibus comitantibus Romam perrexit Cotta, eumque honorificè exceptum Alexander II. pro Justitiæ & Ecclesiæ defensione tradito Beati Petri vexillo militare jussit. Id munus per annos duodeviginti laudabiliter exercuit, nec inter arma pietatis oblitus, ad pauperum sæpe pedes provolutus eorum tergebat sordes, & esuriem dapibus satiabat. Schismaticis usque adeò restitit, ut Chrismate ab ejus sectæ homine confecto ne dum Clericos uti non permiserit, sed etiam humi fusum pedibus conculcaverit. Hoc adeo graviter tulerunt quamplurimi Cives & Milites, ut in Herlembaldum insurgentes armati, vexillum Sancti Petri dextrâ tenentem, undique circumventum, crebris ictibus confoderint anno MLXXVI die X. Aprilis. Eum Urbanus II. Sanctorum Martyrum Fastis adscripsit, & cum Arnulpho Archiepiscopo in Templo Sancti Dionysii honorifico sepulchro tumulandum curavit anno MXCI. cum hac Epigraphe:

HIC HERLEMBALDVS MILES CHRISTI REVERENDVS
OCCISVS TEGITVR QVI COELI SEDE POTITVR
INCESTVS REPROBAT SIMONIAS ET QVIA DAMNAT
HVNC VENERIS SERVI PERIMVNT SIMONISQVE MALIGNI
URBANVS SVMMVS PRÆSVL DICTVSQVE SECVNDVS
NOSTER ET ARNVLFVS PASTOR PIVS ATQVE BENIGNVS
HVIVS MEMBRA VIRI TVMVLANT TRANSLATA BEATI.

Hæc de Sancto nostro exhibemus:

I. Lex adversùs Sacerdotum conjugia: extat in Chronico Landulphi Senioris libro III. capite 20.

II. Ejus Concionum, quas ad Populum Mediolanensem habuit, passim meminit idem Landulphus libro III.

Ipsius Acta, & Arialdi singulari volumine complexus est Jo. Petrus Puticellus; qui etiam de eo agit in monumentis Basilicæ Ambrosianæ num. 277. & in Nazariana cap. XC.

Dedit ad eum litteras Gregorius Papa VII. quibus ejus confirmat constantiam, & modum tradit, quomodo se gerat cum illis, qui a schismate ad unitatem Ecclesiæ redirent. Datæ sunt Capuæ VII. Id. Octobris Indictione XII.

Alias etiam Datas Capuæ V. Kalend. Octobris die eadem, in qua ei nunciat Ecclesiastica negotia, & hortatur, ut pro defensione justitiæ viriliter agat.

Extant in Collec. Reg. Concil. Tom. XXVI. pag. 43. & 44.

Ibidem leguntur aliæ ejusdem Gregorii Litteræ ad Albertum Albensem Episcopum, in quibus eum hortatur, ut „ Herlembaldo strenuissimo Christi Militi, in iis, D „ quæ ad Dei cultum, & ad religionem Sanctæ Eccle- „ siæ pertinent, manum auxilii præstet. Dat. Capuæ III. Id. Octob.

Aliæ ad Guillielmum Episcopum Papiensem, in quibus ejusdem Herlembaldi cum laude meminit; datæ eodem die.

De eo Baronius Tom. XI. Annal. ad annum MLXI. Bosca in Martyrologio Mediol. ad diem X. Aprilis, & alii apud eundem, & Puricellum.

Vide Sigonium de Regno Italiæ lib. VIII.

DCXLIV.

COTTA JOANNES STEPHANUS.

PEtrus Cotta Ducalis Senator, quem haud multo post cum debitæ laudis encomio proferemus, ac Magdalena Leonatina Conjuges nobilissimi, Joannis Stephani eruditissimi filii virtute decorantur. Effulsit in eo mirus animi candor, fides, probitas singularis, & bonarum artium peritia usque adeo, ut nulla non

non commendatione, nullis non honoribus dignus haberetur. Juventam Romæ honestissimis artibus vacans transegit, ubi etiam fuit a Secretis Pontificiis, mox inter Apostolicos Abreviatores est recensitus. Ad res postmodum domesticas in patriam revocatus, non diu incognitus, aut inhonoratus mansit, nam ipsum Joannes Galeacius Francisci Sfortiæ Insubrum Ducis nepos a Secretis sibi esse jussit, ac ad Senatoriam postea dignitatem evexit. Ludovico Mariæ Sfortiæ usque adeo charus fuit, ut cum illius ex fratre neptis Blanca ad Maximilianum Cæsarem nova nupta deduceretur, satis perspectam habens Joannis Stephani doctrinam, prudentiam, & fidem, ab Epistolis Blancæ Augustæ eundem constituerit. In Germaniam profectus Maximilianum tam sibi demeruit, ut Senatoriis titulis, Equestribus ornamentis, & Magni Cancellarii dignitate honestari meruerit. His decoratus muneribus Italiam repetiit, regredientemque Ludovicus gaudens excepit, & rursùs in secretum apud se Senatum cooptavit. Vir fuit eruditionis immensæ, quam & soluta, & adstricta numeris Oratione in publicum protulit. Doctis quoque aliorum laboribus favit, nam cum Julius Æmilius Ferrarius Novariensis suam pararet Ausonii Editionem, quam evulgavit anno MCDXC. perantiquum ejusdem Vatis Codicem, una secum pervolutasse Jo. Stephanum nostrum ipse testatur, quo purior, & castigatior Liber ille prodiret; ut videre licet in ejusdem Ferrarii Nuncupatoria ad Ambrosium Varisium, de quo loco suo agemus. Poëmata Cottæ, quæ plurima ad Amicos mittere identidem consueverat, arguta, lepida, venustatis ac leporis plena fuisse asserit Hieronymus Montius (cujus Elogium, ubi locus dabitur, recitabimus) in Oratione infra memoranda. Iterum hîc Lectores monemus de Picinelli sphalmate, qui in hujus Scriptoris jejuno satis Elogio, Fratrem ejusdem asserit fuisse Catellianum Cottam, itemque indiscussum relinquit, an Joannes Stephanus idem sit cum Joanne, de quo supra se disseruisse affirmat, tametsi nullibi de hoc Joanne Cotta in toto Athenæo quidquam proferat. Verùm allucinatum fuisse arbitramur, atque Mediolanensem credidisse Joannem Cottam Veronensem non infimi nominis Vatem, cujus Carmina leguntur in Tom. III. Carmin. Illust. Poët. Italorum, & inter Opera Fracastorii. Obiit Scriptor noster anno salutis MDXXV. atque in Ducali Sanctæ Mariæ Scalensis Templo conquiescit cum hoc Elogio:

QVI REGVM PARITERQVE DVCVM QVANDOQVE SENATOR
QVI GEMINO ROMÆ FVNCTVS HONORE FVIT
PRÆFVERAT TVIS QVI REGIA BLANCA TABELLIS
PLVRIMA QVI POPVLIS SCRIPTA LEGENDA DEDIT
HÆC SACRA JOHANNEM STEPHANVM TEGIT VRNVLA COTTAM
QVÆ REQVIES LONGE SOLA LABORIS ERIT
OBIIT DIE XXIV. MARTII MDXXV.

Viri eruditionem ostendunt infra recensita Opera:

I. Joannis Stephani Cottæ Feudatarii Vallis Cuvii &c. Descriptio Vallis Cuvii metricè exarata. Hujus Operis partem edidit Lazarus Augustinus Cotta, Novariensium rerum diligentissimus Scriptor, in Verbani Lacus Corographia, quam protulit in lucem sub nomine Statii Trogii Catelauni lib II. pag. 65. num. 108 *Edit. Mediolanen. è prælo Ghisulfiano anno 1699. in 4.* integrum tamen extat MS. apud amicissimum Sitonum; itemque apud clariss. Josephum Antonium Saxium.
II. Carmina de Pace ad Franciscum Sfortiam Mediolani Ducem. MS. in Biblioth. Regia Parisien. num. 6502. ex Montfauconio.
III. Ecloga Stephani Cottæ ad eundem Franciscum Sfortiam. Ex Indice libror. MSS. Francisci I. Regis Francorum; de quo laudatus Saxius.
IV. Epigramma ad Lectorem præfixum est Carminibus Platini Platti, de quo loco suo dicemus.
V. Orationes.
VI. Poëmata varia, quæ fortasse eadem sunt cum superioribus. Hæc memorat Hieronymus Montius loco citando.

Cottam laudarunt metricè Platinus idem pagg. 8. 14. & 20. Lancinus Curtius Sylvarum lib. III. pag. 62. ubi eum tanquam egregium Poëtam celebrat. Plura quoque ad eum dedit Epigrammata Nicolaus Sceraticus in MS. alibi promendo.

Agunt quoque de ipso Montius laudatus in Oratione pro cooptatione in Collegium J. C. C. Mediol. Pomponii Cottæ. Siton. art. 213. & Picinellus in Athenæo pag. 329. qui ait alia hujus Auctoris MSS. Opera, illa tamen non indicans, servata fuisse apud Joannem Baptistam Blanchinium.

DCXLV.

COTTA MALCONVENTUS.

Cottarum nobilissimam Gentem ab ipsa Mediolanensis Urbis sæpè a nobis memorata restauratione, imò etiam antea floruisse, atque inter primarias computatam communi Scriptorum testimonio didicimus. Etenim in eis occurrit mentio Astulphi anno MCXCI. & Raynerii anno MCXCVIII. qui Consulatu Justitiæ fungentes Placita, sive Judicata apud J. C. & Advocatum Sitonum extantia condidere. Neque majorum suorum vestigia in Reipub. administratione videntur neglexisse Astulphus junior anno MCCLXXXIV. & Malconventus anno MCCLXXVII. eodem Magistratu bene gesto, & Placitis editis illustres. Horum tamen omnium, ut ita dixerim, Antesignanus, quemadmodum ætate prior, sic meritis in Patriam clarior extitisse videtur Malconventus senior, qui dum resurgeret è cineribus, atque ruinis Mediolanum anno MCLXXI. Consulatum gessit, ejusque memoriam in ævum duraturam insertus fornicibus Portæ Romanæ lapis, alibi jam a nobis in medium allatus col. 236. posteris non invidet.

Condidit Vir prudentissimus cum Collegis circa eumdem annum

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ, de quibus sæpe verba jam fecimus.

Ex Corio cæterisque Mediol. Historicis quos in celeberrima Collect. monum. famil. Mediol. citat Comes Octavius Archintus, & è schedis Sitonianis.

DCXLVI.

DCXLVI.

COTTA PETRUS.

EX Serando Cotta non infimæ inter Insubres nobilitatis Viro genitus est Petrus, quem Mediolanensem Rempublicam administrasse perhibent, tunc cum Duces XII. selecti sunt, qui patriæ curam gererent, prius quam Franciscus Sfortia ad Ducalem dignitatem eveheretur. Novo huic Principi charissimus fuisse traditur, ejusque nomine aliquot gessisse legationes. Postmodum amplissima Senatoria dignitate dignus judicatus est, habuitque in munere Collegam præstantissimum Syllanum de Nigris loco suo laudandum, cum quo etiam Ducali decreto ad Novocomensem Urbem missus est, ut municipales illius Populi leges reformaret. Juvat hic Lectoribus exhibere, quæ de tam præclaro Viro habentur in Oratione, quam Franciscus Philelphus recitavit in nuptiis Joannis Antonii Simonettæ, ac Margaritæ Petri nostri Filiæ. „ Nam ut abs te incipiam castissima, pudicissimaque puella Margarita, non potes tuorum „ parentum non esse simillima. Sive enim ante oculos tibi nobilissimam, & honestissimam matrem tuam Magdalenam Leonatinam, sive patrem tuum clarissimum, & gravissimum Senatorem hunc Petrum Cottam proposueris, tanto debes accendi probitatis desiderio, ut nisi quod honestum sit, & laudabile apud omnes intelliges tibi esse in vita propositum. Non enim es ignara quanto semper tum universa Cottarum familia, tum ornatissimus Pater tuus in splendore sit habitus. Nam ut antiquiora brevitatis gratia conticescam, nisi vir judicatus semper esset probatissimus Pater tuus, nunquam præstantissimus Dux Philippus tanti eum fecisset, quamdiu fuit in vivis; neque Illustriss. hic, atque optimus Princeps noster ordini Senatorio ascripsisset „. Claruit Petrus ab anno MCDXI. ad annum MCDLV. filiumque habuit eruditione spectabilem Joannem Stephanum, de quo suo loco. Prudentiæ igitur, atque doctrinæ ejus monumenta sunt:

I. Statuta Novocomensis Urbis reformata. MSS. in fol. in Archivo ejusdem Civitatis.
Agunt de ipso Benedictus Jovius hist. Novocom. lib. I. citatus Philelphus in Oratione laudata, quæ cum aliis ejus Operibus prodiit *Venetiis*, *apud Fratres de Gregoriis* 1511. VIII. Kal. Octob. & Siton. art. 213.

DCXLVII.

COTTA POMPONIUS.

JOannem Antonium Cottam, Joannis Stephani a nobis jam laudati filium, atque Faustinam Bagarottam conjuges Pomponius parentes habuit, qui legales Codices diligentissimè scrutatus, cum lauream promeruisset, anno MDL. Jurisconsultorum Mediolanensium Cœtui adscriptus fuit. In ejus cooptatione oravit Hieronymus Montius, ut dicemus, cùm tempus advenerit. Post septennium in Canobiano Gymnasio Professor publicus eligitur, tum Auditor Sacræ Romanæ Rotæ anno MDLX. a Pio IV. Summo Pontifice, cui Collegii sui nomine luculentissima Oratione recens collatam Apostolicæ Sedis dignitatem fuerat gratulatus. In ea legatione habuit Pomponius Collegas Petrum Malumbram, atque Lucium Cottam gentilem suum. Neque vero illud prætermittendum videtur ad Scriptoris nostri gloriam, scilicet a Pontifice, qui recens in patriæ suæ gratiam sanxerat, ut Jurisconsultorum Collegiatorum unus in Romana Rota sederet Auditor, Cottam inter alios tres ad eam dignitatem a Collegio postulatos selectum fuisse, ut primus post datas concessionis litteras eo privilegio frueretur. Mirum qua doctrinæ, & æquitatis commendatione eximius Vir tantum munus gesserit, dignus idcirco habitus a Gregorio XIII. qui Novariensi Ecclesiæ ob mortem Hieronymi Ragazzonii vacanti præficeretur, anno Christi MDLXXVII. die XIX. mensis Julii; cujus etiam Sedis anno subsequenti, die VIII. mensis Februarii possessionem iniit. At vix expleto Episcopatus sui anno primo, qui fuit reparationis humanæ MDLXXIX. cùm prius Concilio Provinciali V. a Sancto Carolo celebrato interfuisset; die XI. Septembris desideratus est, atque ibidem in Templo maximo conditus requiescit.

Pomponii eloquentiam Ferdinandus Abduensis Carmine celebravit, & idem præstitit Augustinus Niger J. C. Mediol. hoc Epigrammate, quod extat apud Sitonum pag. 99.

Orantem ut medio te vidit Cotta Senatu,
Quæ nullo vidit tempore Roma parem,
Sive suum dixit jactet te Insubria Civem,
Seu Genus, è Latio est sanguine noster eris.
Ibis Consilium in Magnum magis omnibus unus,
Quid Jura, & Leges, qui tueare sacras;
Præcipuum nobis, sic Roma invidit honorem,
Sic patriæ charo te abstrahit illa sinu.

Hæc habemus ingenii ejus testimonia:

I. Oratio pro cooptatione Francisci Alciati in Collegio Jurisconsultorum Mediolanensium. MS. in fol. Extat in Biblioth. FF. March. Vicecomitum.
II. Oratio gratulatoria habita Romæ ad Pium IV. P. M. nomine Mediolanensium. Mediol. 1560. quam ex integro per tenorem refert Sitonus citandus. Dicata est Petro Paulo Arrigono.
III. Decisiones, quæ partim in Novariensibus editæ sunt, partim in Archivo Sacræ Rotæ MSS. servantur testibus Cantalmajo in Syllabo; Fontana in Theatro legali part. I. aliisque infra citandis.
Extant ad eum Epistolæ Francisci Ciceri in MS. Biblioth. supradicta FF. Marchionum Vicecomitum.
Agunt de Scriptore nostro Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. in Novariens. Lazarus August. Cotta in Museo Novar. part. II. pag. 261. Taegius in Villa pag. 156. Hieronymus Montius in Orationibus. Ludovicus Jacob in Biblioth. Pontificia lib. II. pag. 427. Siton. in Chron. Jurisper. art. 454. aliique permulti.

DCXLVIII.

CRASSELLUS GIFREDUS, sive GOFREDUS, vel GUFREDOTTUS.

GIfredus, seu Gofredus, vel Gufredottus (omnibus enim hisce nominibus à Scriptoribus appellatur) cognomento Crassellus, Vir fuit de Mediolanensi Republica optimè meritus. Primùm enim Anno MCXCIX. ardente inter Bonifacium, atque Gulielmum Montisferrati Marchiones ex una, & Alexandrinos, Astenses, ac Vercellenses ex altera parte cruento bello; cupientes Mediolanensis Reipublicæ Moderatores simul cum Placentinis tanto malo mederi, Guifredottum, cum Goteano Mainerio Legatum miserunt, ut cum Antonio de Fontana, & Joanne de Bonamena Placentinorum Nunciis sedulò pacem ineundam inter contendentes curarent. Iis ergo agentibus sancita est concordia die XXVIII. mensis Aprilis ejusdem Anni ad ripam Padi fluminis apud Pontisturiam non ignobile Montisferrati Oppidum; jurantibus nomine Marchionum pluribus è primariis eorum subditis, eos sanctè servaturos quæcumque Mediolanenses, ac Placentini hac super re statuissent. Supersunt, ut significavit nobis amicissimus, idemque doctissimus JC. Joannes Sitonus, facti monumenta publica in Archivo Vercellensi, extantibus jurisjurandi Tabulis in Tom. I. fol. 145. Voluminum, qui appellantur *Biscioni*. Post biennium Crassellus Genuensis

nuensis Populi Præturam tanta cum laude administravit, ut quamvis cautum esset lege municipali, hunc Magistratum ad annum tantùm conferri, Guifredottus nihilominus communi omnium consensu ad triennium officium ipsum gesserit. Anno postmodum MCCXIII. in Urbe Placentia cum potestate illi Reipublicæ præfuit; tum in Patriam reversus, Anno MCCXVI. cum Alberto Marliano, Fernando Crucejo, Menclotio Vicecomite, Rizolo Ottone ab Orto, aliisque aliquot Viris prudentissimis, à Jacobo Malcorigia Placentino Mediolanensium Prætore, hortante Brunaxio Porcha Novariensi, qui anno præcedenti hujus Urbis Rempublicam rexerat, accedente etiam publici Consilii consensu, adhibitus est ad Opus conficiendum, quod infra dabimus. Hujus fortasse frater, & certè consanguineus fuit Ugo Crassellus, qui Anno MCCVIII. unacum Madalbergo Judex electus est in hac Urbe, atque die XV. mensis Martii, juravit cum Collega suo ad sancta Dei Evangelia, sacramentum recipiente Uberto Stricto Prætore, se bona fide, & sine fraude, remotis odio, amore aliisque affectibus, recepturum lamentationes, & petitiones omnium hominum Civitatis, & Comitatus Mediolani, secundum rationem, & consuetudinem Regni, & Civitatum Lombardiæ; ut ex Tabulis eodem die, atque anno datis, quæ adhuc extant in libris citatis Archivi Civitatis Vercellarum Tom. II. fol. 89. Hæc ea sunt, quæ in tanta vetustate ex infra memorandis Scriptoribus excerpere licuit de Crassello nostro, cujus tamen postremum annum nullibi invenimus.

Operis hic titulus est:

I. Consuetudines, quæ Mediolani pro legibus servantur in unum Volumen redactæ.
Agunt de Guifredotto Chalcus ad Annum MCCXVI. & alibi. Chronologi Placentini in Collect. Mutatorii. Comes Octavius Archintus in Collect. Monumentor. Familiar. Mediol. Iricus in Hist. Tridinen. ad Ann. MCXCIX. & Sitonus in Schedis.

DCXLIX.

CRASSUS BARTHOLOMÆUS.

EX Joanne Petro, atque Magdalena de Argentis Jugalibus natus est in Oppido Canturii Bartholomæus Crassus Vir summi ingenii, mihique olim, dum esset in vivis, summa conjunctus amicitiæ consuetudine. Litterarum studiis addictissimus tam humaniores litteras, quàm sublimia Theologiæ arcana præclarâ diligentiâ scrutatus est, cùm tantâ præsertim præditus esset memoriâ, ut Poëtarum, atque Oratorum, quos tanquam Magistros è vetustate petitos Eruditorum Cœtus suspicit, & veneratur, integra prorsus Volumina, me pluries teste, atque admiratore, ex templò recitaret. In sacris scientiis Magister renunciatus, Congregationi Oblatorum SS. Ambrosii & Caroli nomen dedit; postmodum in Metropolitana non paucos annos animarum curam exercuit. Ejus eruditionem, & merita plurimi fecerunt Federicus Caccia S. R. E. Cardinalis amplissimus, Mediolanensis Archiepiscopus, ejusque Successores in utraque dignitate Joseph Archintus, & Benedictus Herba Odescalchus, quorum primo in Ambrosiana Cathedra sedente, inter Purpuratos Templi Maximi Canonicos cooptatus fuit Anno MDCXCIV. Hinc ad Pœnitentiarii Majoris dignitatem evehi promeruit, & Monialium in urbanis Asceteriis degentium Vicarius Generalis est constitutus. Synodalis quoque Examinatoris, & pro Eminentissimis Archipræsulibus librorum Censoris officia plures annos obivit. Interim tamen infatigabilis studiorum cultor Eloquentiam, quam Majoris Seminarii Alumnis dudum tradiderat, in Palatinis Scholis publicus Rhetoricorum Interpres ad extremum usque senium docuit, donec fractus laboribus, munus ipsum transtulit in Nepotem. Carolo Mariæ Maddio Vati præstantissimo, filioque illius Michaëli (quorum Elogiis Collectionem hanc nostram exornabimus) charissimus fuit, & litterarium cum eisdem ferè diuturnum commercium habuit. Non semel è suggestu magna cum adstantium admiratione Sanctorum Encomia pronunciavit, quemadmodum etiam in præfato Palatino Gymnasio eloquentissimas Prolusiones recitavit. Inter ipsas ea memorabilis, in qua Poëtarum fermè omnium, qui laudatis vixere sæculis, stylum tam egregiè imitatus est, ut circumsedentes non Crassum, sed Vates ipsos loquentes audire sibi viderentur. Magno affecit Eruditos omnes, amicosque dolore, me præsertim omnium quidem minimum, sed amantissimum, tanti Viri mors, quæ accidit die XXIX. mensis Novembris, Anno Christi MDCCXXXIV. ætatis suæ LXXXVII. In communi Canonicorum Ordinariorum Polyandro conditus conquiescit. Dolendum interea bonis omnibus est, quòd nec Sui, nec Scientiarum in hac Urbe cultores hujus Viri verè docti Scripta, quæ ipse neglexit, accuratius servaverint: periere igitur, & pauca tantùm me piget infra indicare posse.

I. Prolusiones in Palatino Gymnasio habitæ. Nonnullæ apud Suos supersunt, aliæque sparsim, manibus ejus Amicorum circumferuntur.

II. Carlo Borromeo Santo a sè stesso, alla sua Diocesi, ed a tutto il Mondo, Panegirico detto in Duomo li VI. Novembre MDCLXXX. *Milano nella Stamperia Arcivescovile*, *in 8.* Hæc una inter tot, quas Auctor summo cum plausu pluries recitavit, superest.

III. Genethliacum, in libro cui titulus: „ Descrizione dell' „ Allegrezze fatte in Milano per la nascita dell' Arci- „ duca d'Austria Prencipe d'Asturias. *Milano*, *1716.* Hoc tantùm ejus ingenii minimum monumentum in Latina Poësi mihi datum est referre, etsi millies tam eadem lingua, quàm Italica ipse & composuerit, & ediderit suppresso quoque nomine.

DCL.

CRASSUS FRANCISCUS.

NObilissimam æquè, ac vetustissimam apud Insubres Crassorum gentem non minus Romanæ Purpuræ splendore, quàm eruditionis suæ fama ornavit Franciscus Petri Antonii Jurisconsulti clarissimi, atque Lauræ Balsamæ conjugum filius. Is enim vel ab incunabilis aliquid solito majus portendere visus, incomparabili diligentia in pueritia humaniores litteras, & eloquentiæ præcepta, & in adolescentia Leges didicit. Susceptis Doctoratus insigniis, & Jurisperitorum Collegio Anno MDXXVIII. aggregatus, mox inter LX. Patriæ Decuriones censeri promeruit. Tum Regii Fisci Advocatus generalis renunciatus, ob bene gestum munus Cremonensi Prætura ad quadriennium, atque Senatoria Cathedra decoratur. Præses etiam constitutus est ejus Magistratus, quem ordinariorum reddituum nuncupamus. Urbis Mediolanensis nomine Legationem obivit ad Carolum V. Cæsarem, cum primùm hic Januam appulit, ejusque adventum eloquentissima Oratione gratulatus est. In hujus quoque Augusti funere publicè in Metropolitana oravit, non sine ingenti auditorum omnium plausu. Rapiebatur interim suavi quodam impetu ad Ecclesiastica munera, Virum Deo ipso ducente ad summos in Christiana Republica honores. Sacris idcirco initiatus, atque Romam contendens, à Pio IV. quo cum ei semper fuerat ob communis patriæ, & amicitiæ veteris vinculum necessitudo, benignè suscipitur, atque Apostolici Protonotarii dignitate ornatur; tum Bononiæ Patriæ meæ dilectissimæ regendæ præficitur. Tandem perspectis Francisci eruditione, moribus, & virtutibus, die XII. Martii, Anno post Christum natum MDLXV. Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ in Septisolio renunciatur, rem in primis urgente Sancto Carolo Borromæo. Presbyter postmodum tituli Sanctæ Cæciliæ electus, interfuit Comitiis, in quibus Pius hujus nominis V. san-

sanctissimæ, semperque memorandæ virtutis Pontifex ad Apostolatus apicem ascendit. Eo sedente, in alma Urbe morte sublatus est calculi morbo Kalend. Septemb. Anno MDLXVI. Cadaver primùm in Ecclesia Sanctæ Cæciliæ repositum, mox in Patriam translatum in Templo Sanctæ Mariæ Pacis apud Mi- A nores Observantes marmoreo Tumulo illatum fuit, quod adhuc visitur in Sacello à piissimo Præsule adhuc vivente Sancto Francisco excitato. Illius memoriam Petrus Antonius, & Hippolytus filii, antequam clericalem amplecteretur vitam geniti, hoc Elogio servatam posteritati voluere.

D. O. M.

FRANCISCO CRASSO PETRI ANT. F. I. C.
ADVOCATO FISCI PRAEF. RERVM CAPITAL. SENAE
PRAET. VRBINI III. MAGISTRO QVAESTORE ORDINARIOR.
SENATORI CONSILIARIO PRINCIPALI QVAESTORI
PRAEF. VRBIS SENAE ET
BONONIAE CARDINALI
QVI VIXIT AN. LXVI. MORTVVS EST ROMAE
KAL. SEPT. ANNO MDLXVI.
ET IN MONVMENTVM CELLAE HVIVS
QVAM DIVO FRANCISCO V. F.
INFERRI VOLVIT
PETRVS ANT. ET HIPPOLYTVS PARENTI
OPT. MER. POS.

De eo hæc scribit Marcus Litta de Urbe Mediol. fol. 24. „ Habemus Franciscum Crassum Se- B „ natorem, ac Quæstorum Præsidem prudentissi- „ mum, de quo à me hi versus scripti fuerunt:

Lucius ut quondam Romana Crassus in urbe
Dicendi egregia clarus in arte fuit,
Sic quoque Francisco legum prudentia Crasso
Illustrem famam contulit, atque decus.

Ipsius Scripta nunc indicamus:

I. Novas Constitutiones compilavit, & in ordinem redegit jubente Carolo V. anno MDXLI. die XIII. Octobris.
II. Constitutionum ipsarum Indicem confecit. C
III. Oratio habita Mediolani in Templo Majori ad Cæsarem die XXIV. Augusti MDXLI. *Mediol. apud Malatestam*, *in* 4. ex Cinelli Biblioth. Vol. Tom. III.
IV. Oratio in funere Caroli V. *Mediolani*, *apud Franciscum Moschenium*, 1559. *in* 4.
V. Commentaria in Jus Civile.
VI. De Officio Quæstorum.
VII. Aliæ Orationes variæ latinæ.
VIII. Epistolæ plures à Scriptoribus ejus Vitæ enunciatæ. Nos verò tot vidimus ad Sanctum Carolum Borromæum scriptas, ut ex ipsis integrum Volumen effici potuerit, in magna Collectione Ambrosiana, de qua multis in locis dictum.
IX. Carmina plura.
X. In lib. cui titulus: „ Rime della Signora Tullia d'A- „ ragona, e di diversi a lei. *Venezia*, *per il Giolito*, 1560. *in* 12. extat Carmen ad Franciscum nostrum, cum ipsius Responsione. D

Antonii Mariæ Venusti Oratio nomine Liberalium Artium Bononiensis Academiæ in adventu Francisci Crassi JC. Senatoris Mediolanens. Protonot. Apostolici, & Bononiæ Gubernatoris. *Bononiæ* 1565. *in* 4. In ea meminit duarum Orationum à Crasso habitarum, una Januæ in adventu Caroli V. Cæsaris, dum cum Barbavaria pro Civitate Mediolanensi apud eum Legatione fungeretur; altera Funebris ejusdem Cæsaris, de quibus supra.

Extat Epistola Abbatum Collegii J. C. C. Mediolani ad D. Carolum in commendationem Francisci Crassi, ut ei Sacram Purpuram à Pio IV. impetret, inter Epistolas Sancti Caroli MS. in Ambros.

Leguntur ad eum plures Epistolæ Francisci Cicerei, dum Crassus esset Annonæ Præses. Extat in MS. Biblioth. Monachor. S. Ambr. sign. A. num. 18.

Tres ad eum dedit litteras Julianus Goselinus, quarum prima data est Mediolani die XIII. Februarii MDLXV. ad Crassum tunc Bononiæ Gubernatorem, cui commendat Josephum Bettussi, & laudat Comitem Annibalem de Lambertinis primarium in ea Urbe Equitem, & de ipsa optimè meritum. Altera data est Mediolani die XXIX. Novembris, quâ respondet ejus litteris, & de pluribus negotiis agit. In tertia ad Crassum jam Senatorem Mediolanensem de familiaribus rebus suis tractat; in quarta verò data Mediolani die XVI. Martii MDLXV. ei gratulatur collatam Purpuram. Extant inter Epistolas Goselini editas *Venetiis* 1592.

Videndi Ciacconius, Eggs Purpura Docta, Sitonus pag. 109. art. 416., & Picinellus pag. 222.

DCLI.

CRASSUS FRANCISCUS alter.

NOminum, & cognominum similitudo Auctores non raró in errorem inducit, ut sæpe unum è duobus efformet, & Opera à diversis elaborata simul subjiciat. Id nos in præsentiarum manu, ut dicitur, tangimus, dum Francisci Crassi Cardinalis Opera colligentes, in alterum Franciscum Alberti filium, Causidicumque Collegiatum incidimus tanto Viro cognominem, & affinem, cujus Lucubrationes quotquot de Cardinali scripsere, cum aliis ab eo compositis confuderunt. Parcendum tamen eruditissimis Scriptoribus sentimus, cum & regionum distantia, & ex aliorum fontibus hausta monumenta dignam excusationem prætendant. Nos quoque fortè idem sphalma devios traxisset, nisi diligenter inspectis ipsis Libris veritatem expiscari licuisset. Utinam verò Franciscus hic noster aliquid de se scripsisset. Verum non modicum splendoris in eum redundat ex affinitate Præsulis adeò celeberrimi, quod unum est ab ipso Scriptore indicatum. Claruit ab Anno MDXXIV. ad MDXLIV. ut nobis significavit JC. & Advocatus Sitonus, qui etiam Genealogicam ejus seriem, à Guidone Crasso Anno MCCXXXIV. viven-
te

te deductam, ad Operis hujus commodum humanissimè suppeditavit, & apud quem sunt ejusdem Familiæ monumenta.

Hîc interim subjicimus ab eo conscripta:

I. De Origine Juris Mediolanensis: Libellus ad Alphonsum Davalum Principem, & Vasti Marchionem, Locumtenentem Generalem Status Mediolanensis. *Mediolani, apud Vincentium Gallum Calcographum Anno Dom. 1544. in fol.* Extat quoque in libro Constitutionum Dominii Mediolanensis *Novariæ impresso 1567.*

II. Notæ ad Novam Constitutionem de abolitione criminum ob publicam lætitiam sacratissimæ Pacis Anno MDXLIV. peractæ. Ad Magnificum Equitem, & Clarissimum Jurisconsultum Franciscum Crassum Cæsareum Senatorem, ac Cremonæ Prætorem; cum Epistola nuncupatoria, in qua sic legitur: „ Accipe igitur hilari fronte affinis, & amici hominis parvulum „ munus, quod si gratum fuisse intelligam, dabis an„ sam multa alia edendi, tuo sub nomine, & præsidio &c. Extant ibidem.

III. Notæ ad Alphonsi Davali Decretum super Annata exigenda. Extant ibidem.

Alia fortasse scripsit, quæ nos Cardinali tribuimus, sicut & de his superiùs recensitis alii fecerunt. Lectores tamen optimos id nobis crimini non daturos esse confidimus, cùm monumentorum inopia laborantes ea seligere, & singillatim distribuere non valeamus.

DCLII.

CRASSUS JOANNES BAPTISTA.

MEdio fermè Sæculo XVI. Joannes Baptista Crassus Mediolanensis Michaële genitus, & Poësi clarissimus inter Eruditos Insubres magnam sibi famam acquisivit. Musarum amorem, & pangendi Carminis rationem hausit à doctissimo Vate Publio Francisco Spinula, cujus laudes, cum tempus erit, proferentur. Tantum discipulum adeo dilexit Præceptor, ut eum etiam versibus elegantissimis commendaverit. Haud dubium plura cum scripsisse, cum nemo repentè summus fiat, sed omnia, quod sciamus, periere, ideo tamen quod unicum ejusdem superfit Carmen satis quidem prolixum infra memorandum, Crassum inter minoris notæ Scriptores non rejecimus, cum ex hoc uno satis pateat summo ipsum loco fuisse, ob eamque causam hoc loco dignissimus judicetur.

Superest illius

I. Carmen Phaleucium satis, ut jam diximus, prolixum. Extat in fine libri Publii Francisci Spinulæ jam memorati, cui titulus: De intercalandi ratione corrigenda. *Venetiis, 1562. in 8.*

Plura ad eum scripsit Epigrammata citatus Spinula, quæ leguntur inter hujus Carmina loco suo proferenda.

Agit de ipso Picinellus in Athenæo pag. 280.

DCLIII.

CRASSUS NIGER.

VEtustatem Familiæ Crassæ in Urbe Mediolanensi, rejectis eorum assertionibus, qui superiorum sæculorum more eam à Romanis deducunt, satis superque testatur Niger ex ea Gente progenitus, unus inter eos Patriæ suæ amantissimos Cives, qui excisam aliquot ante annos à Friderico Œnobarbo, ut sæpe jam diximus, Urbem denuò excitarunt; legibusque prudentissimis exornare studuerunt. Sed non intra Mediolani mœnia tanti Viri præclara virtus includi potuit; Anno enim MCLXXV. cum Parmensis populus Consularem administrationem pertæsus, more aliarum Italiæ Urbium Prætorem sibi eligere statuisset, primus omnium ad eum Magistratum gerendum assumptus est. Munus sibi demandatum strenuè administravit, multaque egisse perhibetur ad ejus Urbis utilitatem, inter quæ memorandum illum Parmensibus Carrocii construendi Auctorem fuisse. Majora tamen præstitit Patriæ prudentiæ suæ argumenta, nam Anno MCLXVII. cum aliis, quorum in hac Collectione nostra passim occurrunt nomina, condidit

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ.

Laudatur à Sigonio de Regno Ital. lib. XIV. col. 798. edit. nostræ, & in Collect. Monument. Familiar. Mediol. Comitis Octavii Archinti plures citantis Scriptores.

DCLIV.

CRASSUS PALIUS, sive PALIA.

MAjorum suorum vestigia, qui multa eruditionis argumenta posteritati reliquerunt, secutus est Palius, seu Palia de Crassis (utroque enim nomine in Scriptoribus nuncupatus occurrit) hujus Urbis Civis præstantissimus. Quantæ esset existimationis in Patria, facilè noscimus ex munere, quod Anno MCCCLI. in Mediolanensi Republica administravit. Cum enim ea tempestate XII. Rectores huic Metropoli præessent, cuperentque Municipalis Juris Codicem aliquot ante annos congestum edere, quantùm liceret optimè dispositum, atque recognitum VI. prudentibus Viris ex toto Civium numero selectis id negotii demandarunt. Eos inter enumeratus est Auctor noster, eoque Anno in publicum cum Collegis suis protulit

I. Jus Municipale Mediolanensis Reipubl. ordinatum, & recognitum.

Ex Collect. Monument. Familiar. Mediol. Comitis Octavii Archinti, qui plures citat Auctores.

DCLV.

CRASSUS PETRUS.

PEtrum Crassum, quem Picinellus vix de nomine salutavit, Martinus Mediolani genuit. Quantæ hic fuerit eruditionis multos ejusdem litterarii labores, quos citatus Picinellus ignoravit, satis superque docent; quos infra recensendos, magnâ diligentiâ, ut Lectores facilè perspicient, multis è Scriptoribus expiscavimus. Jurisprudentiam, quam sedulò didicerat, in Ticinensi Archigymnasio plures per annos interpretatus est. Ejusdem Urbis civitatem adeptus fuit, idque in causa est, quare à nonnullis inter Papienses Scriptores recenseatur. Veram tamen illius Patriam indicant publicæ Tabulæ, quas nobis suppeditavit humanissimè, amicissimus JC. Sitonus, datæ Anno MCCCCXCIV. die X. Martii, ubi hæc leguntur: „ Spectabili, & eximio Juris utriusque Doctori Do„ mino Petro de Grassis de Mediolano Civi, & ha„ bitatori Civitatis Papiæ, & in fœlici studio Pa„ piensi legenti &c. „ Aliæ insuper Anno MDXXV. die XXI. Augusti post Petri obitum exaratæ, ubi sic: „ Spectabilem Dominum Ludovicum de Grassis filium „ quondam Magnifici, & Clarissimi Juris utriusque „ Doctoris Domini Petri Civem Mediolanensem, & „ Papiensem &c. Alia de tanto Viro frustra quæsivimus.

Eruditionem autem illius hæc ostendunt:

I. Repetitio in C. Cum ad Sedem, De restitutione spoliatorum. In Tomo III Repetit. Juris Canonici.

II. Consilia. Extant inter ea Joannis Baptistæ Martianensis Forolibiensis, impressa *Venetiis, 1673. in fol.* Ex Fontana in Biblioth. Legali.

Quæ sequuntur Opera indicat Bonifacius Simonetta, loco suo laudandus, in sua Historia Persecutionum Christianarum lib. II num. VI.

III. Tractatus, cur ignorantes, & rudes somno facilius capiantur.

IV. Explicatio duarum Legum Ægyptiarum, quarum prima est: De reddenda à Regibus, & Provinciarum Præsidibus sui regiminis ratione; altera de mortuorum cadaveribus accusandis, & inter creditores dividendis, si vitam ignominiosè duxissent.

V. Emen-

V. Emendationes in Baldum de Perusio super VII. Codicis. Illud Opus edidit Crassus Anno MCCCCLXXVI. de quo Clarifs. Saxius in Typographiea Historia.
Extat ad eum Carmen Phaleucium Lancini Curtii in lib. VI. edit. Mediol. 1521. pag. 82.
Ex Schedis Sitonianis, & Picinello in Athenæo p. 462.

DCLVI.

CREMONA ANTONIUS.

UTinam de Antonio Cremona dicturos nos in præsentiarum non adeo urgerent Typographi, nam nescio quomodo è manibus mihi effugerat, ideoque meliùs liceret scrutari, idem ille sit, nec ne quem aliquibus in Opusculis infra memorandis invenimus Fratrum Minorum Regulam professum fuisse. Patriam sane illius apertissimè novimus ex verbis Leonardi Aretini, qui in Epistola ad ipsum data, & inter hujus Litteras impressa lib. VII. pag. 322. hæc ait: „ Quum præstantissimus Laudensis Episcopus „ me tuo nomine litteras flagitasset, cogitavi si scri- „ bendo lucri facere aliquid a te possem. Fœnera- „ tor enim litterarum esse consuevi; pluraque repe- „ tere quam dare. Vellem igitur scire abs te, „ quandoquidem tu Mediolanensis es, ac patriæ tuæ „ conditiones tibi notissimas esse decet; fato ne fieri „ putes, an aliqua evidenti ratione, ut Mediolanum „ Urbs tam populosissima jam diu fuerit, atque sit &c. Coævus certè fuit Cremona Francisci Barbavariæ, Aloysii Crotti, Antonii Panormitæ, Cambii Zambeccarii, Antonii Pessinæ, Lancellotti Crotti, aliorumque apud Insubrum Duces variis muneribus clarorum medio fermè sæculo XV. Eloquentissimum fuisse patet non ex illius tantùm epistolis latinis haud multo post memorandis, verum quoque ex responsionibus Eruditorum, Panormitæ præsertim, qui eum summis celebrat encomiis, tametsi cum cæteris laudum parcissimus semper esse consueverit. Interea dubium nobis ingerit Auctor ipse, nam in epistola ad Antonium Pessinam scripta, dataque apud Ticinum sine anno, sic se subscribit: „ Tuus Frater mi- „ nimus Antonius Gremona Ordinis Minorum. Quamvis enim fieri potuerit, ut retento, quod in sæculo gerebat, nomine ad Religionem convolaverit, non ideo tamen idem, atque ipse videri potest, qui in aula Principum Mediolanensium versatus diu claruit. Quidquid hac de re sit, cum instituti nostri Opera tantum Eruditorum proferre sit, libentissimè discutiendum aliis relinquimus unus, an duo sint, de quo nunc agimus, certiora tamen daturi, ubi reperire liceat, in Addendis.

Invenimus hæc ab eo scripta:

I. Epistolæ plures Latinæ ad Varios, inter quos
Joanni Petrasanctæ,
Antonio Panormitæ,
Laurentio Romano, &
Lancellotto Crotto, cui mittit Orationem Panormitæ in ejus laudem.
Extant omnes inter Epistolas Antonii Panormitæ supradicti, quarum major pars ad Auctorem nostrum conscriptæ sunt, ipsumque Virum eloquentissimum vocat. Visuntur in Codice Biblioth. Ambros. MS. signato H. num. 49. in fol.
II. Aliæ plures ad Antonium Pessinam, atque ad eundem Panormitam, cui Opera quædam sua tribus Codicibus comprehensa mittit, ejusque expectat judicium, aliæ ad Lancellottum Crottum Virum doctissimum. Extant in duobus MS. ipsius Bibliothecæ signat. M. num. 40. & 44. in 4.
Reperiuntur etiam aliæ Epistolæ Panormitæ ad Cremonam in altero MS. ejusdem Biblioth. signat. O. num. 57. in 4.
Præter jam supra enunciatam Epistolam Leonardi Aretini, legitur ad Cremonam alia Poggii Florentini satis erudita inter hujus Litteras MSS. ibid. servatas. Signat. Q. num. 115. in fol.

DCLVII.

CREMOSANUS MARCUS.

QUantùm Mediolanensem hanc Urbem Patriam suam adamaverit Marcus Cremosanus haud difficile ostendit ejus diligentia in colligendis singulis, quæ ad eamdem spectant, à pluribus Auctoribus ab ædificatione Urbis inchoando, reliqua vero ab anno MDCXLII. ad MDCXCI. ab ipsomet aut inspecta, aut audita diligenter narrando. Neque minorem impendit curam in coacervandis undique Insignibus Familiarum, & Provinciarum in eo ingenti Volumine, quod mox recensebimus. Nemo tamen existimet Opus hoc farraginem tantùm inconditam Stemmatum esse, quemadmodum plures extant apud nonnullos etiam in hac Metropoli, qui a credulis nimium Civibus & Exteris, confictis quandoque gentilitiis signis, nummos aucupari consueucunt. Auctor enim noster imposturam hujusce modi indignatus, summa fide in Opus suum intulit Stemmata, quorum ornamenta, & colorum significationes eruditè admodum explanavit. Coadjutor fuit publici Tabellionis, quem Cameralem appellant, & ordinariorum Redditum Magistratui plures annos in eo munere inservivit. Floruit, ut ex Opere primo loco memorando erui potest, usque ad annum MDCXCI.

En ejus Opera:

I. Memorie historiche di Milano antiche, e moderne fino all' anno 1691. MS. in fol. Servatur apud Comitem Constantium de Abdua; exscriptus ex Autographo olim spectante ad Danielem Porrum Basilicæ Laurentianæ Canonicum, de quo infra littera P.
II. Galleria d'Imprese, Arme, ed Insegne, di varj Regni, Ducati, Provincie, Città, e Terre dello Stato di Milano, ed anco di diverse Famiglie d'Italia, con l'ordine delle corone, cimieri, ed altri ornamenti spettanti ad esse, ed il significato de' colori, ed altre particolarità, che a dette Arme s'appartengono, di Marco Cremosano Regio Coadjutore del Notaro Camerale nel Magistrato Ordinario. MS. in fol. Authographus, in Biblioth. Collegii Juris-Consult. Mediolanensium, quem mihi indicavit J. C. C. Joseph Landrianus pluribus in locis à me laudatus.

DCLVIII.

CRESCENTINUS ANGELUS BENEDICTUS.

ANgelus Benedictus Crescentinus Gulielmi, & Violantæ Bichieriæ conjugum filius, primam lucem aspexit Mediolani die XIX. mensis Martii, Anno Salutis nostræ MDLXXXIV. Adulta vix ætate sacram secutus militiam, humanas, divinasque litteras sub optimorum Præceptorum disciplina in majori Seminario audivit, & Lauream in Theologia consecutus est. Oratoriam facultatem usque adeo coluit, ut cum è suggestu diceret, omnium plausum assequeretur. Oblatis SS. Ambrosii, & Caroli adscriptus, in Helvetiorum Collegio Rhetoricam docuit, studiorumque Præfecturam gessit. Die IV. mensis Februarii, Anno MDCXVI. Canonicatu, & Præbenda Theologali in Templo Maximo Cremonensis Urbis est potitus, id in primis curante Joanne Baptista Brippio Mediolanensi, qui tunc in Episcopali Cathedra ibidem sedebat; datis enim ad Cardinalem Archiepiscopum Federicum Borromæum litteris, *Benedictum Crescentinum Theologum clarissimum, & optimis ornatum moribus* (ut ipsius verbis utar) sibi ad idem munus evehendum concedi enixiùs postulavit. Quanti eum Brippius faceret, vel ex eo percipi potest, quod præter officium Consultoris Sanctissimæ Inquisitionis, Monialium primùm, deinde totius Diœcesis Visitatorem, postremo Vicarium Generalem eundem constituerit. In ipsa Ca-

Cathedrali Sacros Codices publicè interpretatus est, mirantibus omnibus eruditionem, pietatem que tanti Viri, qui non verbo solùm, sed & exemplo cæteris prælucebat. A Cardinali Apostolicæ tunc Sedis Legato Ferrariam, ut Theologi apud eum munere fungeretur, adscitus, honorem ultrò delatum modestè recusavit. Petrus Camporeus Cardinalis, ejusdem Cremonensis Ecclesiæ laudatissimus Antistes, Scriptoris nostri operâ, in populo sibi commisso gubernando, plurimùm usus est, præsertim verò in Synodo, quam habuit, cujus decreta Angelus Benedictus cum omnium plausu condidit, & ut infra dicemus, in lucem edidit. Nec minori in existimatione fuit apud Franciscum Vicecomitem, qui & ipse post Camporeum sacra Cremonensibus Jura dabat, etenim Sanctimonialium regimini Præfecturâ Crescentinum decoratum voluit. Dum hoc postremum officium vigilantissimè administraret fato sublatus est Anno MDCLVII.

Ipsius nunc Opera indicamus:

I. Synodus Diœcesana, Cremonensis sub Cardinali Petro Camporeo celebrata Anno MDCXXXV. Hanc Typis datam asserit Picinellus, sed annum, locum, & Typographum, juxta solitum, silentio involvit.
II. Volumina plura Concionum MSS.
III. Lezioni sopra la Sacra Scrittura da lui dette nel Duomo di Cremona. MSS. ex eodem Picinello.
Agunt de eo Joseph Bressianus in serie MS. Canonicor. Eccl. Cathedral. Cremonæ ad Annum MDCXVI. & MDCLVII. Jo. Petrus Puricellus in Vita SS. Arialdi, & Herlembaldi lib. 1 cap. 25. num. 15. pag. 55. Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 32.

DCLIX.

CRESCENTINUS GULIELMUS.

ANgeli Benedicti, cujus mox elogium dedimus, frater fuit Gulielmus Crescentinus, Patris nomine appellatus, quòd post ejus decessum in lucem editus fuerit die XXVIII. mensis Octobris, Anno Redemptionis MDXCII. Eruditionem, quam in germano omnes mirabantur, æmulatus, quemadmodum ille sacris excelluit, sic iste Legalibus studiis emicuit; quibus ritè emensis in utroque Jure lauream promeruit Pisis, Anno MDCXV. Mox in Patriam reversus tantâ clarere cœpit doctrinæ famâ, ut brevi inter primarios causarum Patronos fuerit computatus, eximia semper cum laude tam ab Excellentissimo Conscriptorum Patrum Ordine, quàm etiam à reliquis Tribunalibus exceptus. Tum Regius Syndicator, & Triviliensis Castri Prætor est renunciatus Anno MDCXXI. Præclarum etiam virtutis ejus testimonium habemus, munus scilicet Locum Tenentis Generalis penes Regium Auditorem item Generalem Exercituum, Rei tormentariæ, atque Castrorum universæ ditionis Mediolanensis, Pedemontii, & Lombardiæ, ad quod assumi meruit Anno MDCXXXVIII. Auditor postmodum Commissarii, ut vocant, Generalis Exercituum in præfato Mediolanensi Dominio constitutus, demandatam sibi provinciam strenuè administravit ab Anno MDCXLI. usque ad MDCL. quo die XX. Augusti mortalibus valedixit.

Doctrinæ illius hæc sunt reliqua:

I. Consultationes Legales plurimæ, quæ partim typis impressæ, partim MSS. extant in Collectionibus J. Consultorum Mediol.
II. Vota tam Fiscalia, quàm ad res militares pertinentia, in pluribus Voluminibus MSS. possidebar J. C. & Regii Fisci Patronus Joseph Benalia, de quo jam egimus.
Ejus meminit Picinellus in Articulo fratris sui Angeli Benedicti pag. 32. & Cl. Sitonus in Schedis.

DCLX.

CRESCIUS JOANNES FRANCISCUS.

IN Joanne Francisco Crescio Mediolanensi, quem Picinellus loco infra memorando Franciscum tantummodo appellavit, vix percipi potest quò in arte bene calamo fingendi litteras diligentia pervenerit; is enim omnium primus fuisse traditur, qui eam scribendi rationem invenerit, quam vulgò dicimus *Lettera Cancellaresca*. Summam laudem consecutus est non in Patria solum, sed etiam in Urbe Roma, ubi plures per annos artem præclarissimam tradidit in Principum præsertim aula magno usui semper futuram, & quod plus est Sanctissimi Pii V. Pontificis familiaris, atque continuus commensalis necnon Capellæ Pontificiæ Scriptor extitit, ut ex Privilegio ejusdem Pontificis noscitur Operi suo præfixo, in editione sequenti impresso, dato Romæ VII. Id. Martii, Pontificatus sui anno VI. Federico quoque Borromæo S. R. E. Cardinali, Mediolanensi Archipræsuli, atque litteratorum omnium Mecœnati incomparabili, acceptus inter primos fuit, cui etiam Opus suum III. loco commendandum nuncupavit. Floruit ab initio ad medium ferme superioris sæculi.

Edidit:

I. Il Perfetto Scrittore di M. Gio. Francisco Cresci Cittadino Milanese, dove si veggono li veri caratteri, e le naturali forme di tutte quelle sorti di lettere, che a vero Scrittor s'appartengono, con alcune altre da lui nuovamente ritrovate, ed i modi che deve tener il Maestro per ben insegnare. *Venezia, per il Ramparetti, senz' anno, in 4.*
II. Quattro libri di caratteri, ed esempj. Eos laudat Moriggia loco citando, uti ab Auctore dono datos Cardinali Federico Borromæo.
III. Idea, con le circostanze naturali, che a quella si ricercano per possedere legittimamente l'arte maggiore, e minore dello scrivere di Gio. Francesco Cresci Inventore di veri carateri latini, formati, cancellereschi, e corsivi, e Maestro de' megliori scolari d' Italia. *Milano, per il Nava.* 1622. *in* 4. Opus hoc imprimi curavit Auctoris filius, qui asserit Patrem suum illud scripsisse in ultima senectute.
IV. Caratteri, ed esempj del famoso Scrittore Gio. Francesco Cresci nobile Milanese, con aggiunta d'alcune regole per ben scrivere, dati in luce da Gio. Battista Bidelli. *Milano, per il Ghisolphi.* 1638. *in* 8.
De eo Moriggia de Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 21. & Picinellus in Athenæo pag. 209.

DCLXI.

CRESPIUS ALEXANDER.

ALexander Crespius, a patria, quæ illi fuit Bustum satis celebre Mediolanensis Ducatus Oppidum, cognomen sortitus, & haud infima ortus familia, circa medium mox elapsi sæculi Evangelicæ paupertatis amore ductus, paternæ domus commoda, Ordinem Capuccinorum ingressus, ingenti cum animi alacritate despexit. Studiorum curriculis strenuè emensis, sacram eloquentiam apprimè exercuit, Ecclesiastes enim in declamando fervidus, & in procuranda animarum salute zelator indefessus, uberes in horreum Domini fructus inferre studuit. Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum peculiari pietate coluit, animique sui in tantum mysterium affectus ad alios extendere cupiens

Typis dedit Volumen hoc titulo:

I. Sermoni per le Orazioni delle Quarant' Ore, di Alessandro Crespi da Busto Cappuccino. *Milano, per il Malatesta.* 1677. *in* 4.
Ipsum debita laude prosequitur F. Dionysius Genuensis in Appendice Biblioth. Scriptor. Capuccinorum.

DCLXII.

DCLXII.

CRESPIUS JOANNES ANTONIUS.

IN Oppido Busti Arsitii, atque ex eadem Crespia Gente, undè mox laudatus Alexander prodiit, floruit paulo ante ipsum Joannes Antonius, cujus perbreve Elogium in Opus suum intulit Picinellus. Sacerdos fuit ex eorum numero, quos sæculares dicimus, & annos aliquot animarum saluti earundem curationem sedulo gerens insudavit. Quantæ esset litteraturæ, quantaque diligentia Patriæ suæ monumenta collegerit, ex inferius recensendo volumine satis superque Lectores agnoscent; in eo enim neque Latinæ linguæ puritas, neque in vetustate indaganda labor, neque in scribendo fides aliqua ex parte desideratur, adeo ut Bustienses erga Virum de Oppido suo numeris omnibus benemeritum grati animi significationem testaturi, ab eo conscriptum Codicem in Templi S. Joannis, quod Canonicali Collegio ornatum fulget, Tabulario jure collocandum censuerint, ne temporis injuriam, ut plerisque litteratorum Virorum laboribus sæpe contingit, aliquando sentiret; sed ad perennem Scriptoris, & Patriæ gloriam tanquam in sacro asylo sartum tectumque servaretur. Ex eodem Autographo, quem amicissimus Sitonus per seriem nobis communicavit, Auctoris ætatem didicimus, initium videlicet sæculi mox elapsi.

Opus illud hoc titulo inscribitur:

I. Petri Antonii Crispi Sacerdotis Bustiensis de Oppido Busti Arsitii, Relationes ad Aloysium Marlianum Busti Comitem MDCXIV. XV. Kal. Novembris.
Pars prima, quæ inscribitur Oppidum.
Pars secunda, de Populo Bustiensi.
De incrementis Populi Bustiensis.
De Familiis, & earum Principibus.
De Bustiensium studiis ac moribus.
Bustiensium artes ac mercimonium.
De aliis Bustiensium studiis.
De Bustiensium magnificentia.
De aliis quibusdam Bustiensium largitionibus.
De Bustiensium religione.
De Bustiensibus, qui aliquo in virtutis genere excelluerunt.
Pars tertia, de Bustiensi Republica, ejusque regimine.
De Præpositurali dignitate, & animarum regimine.
De Comite, Comitalique dignitate.
De Prætore.
De iis, qui rerum publicarum administrationi præsunt.
De aliis Officialibus publicis.
De Comitiis.
De Tributis, & Censibus.
De Legibus, Judiciis, & Pœnis.
Opus hoc illud fortasse ipsum est, quod Picinellus indicavit his verbis: „ Istorici racconti di Busto, Galarate, Castelseprio &c. Si tamen non diversum est ab eo, quod nos damus facilè, conjici potest quam frequenter allucinari possint, qui Codices non visos, & diligenter inspectos in medium afferunt, & profecto confidimus id nobis aut nunquam, aut per raro (homines enim sumus) eventurum, cum immenso labore, adhibitâ etiam eruditorum Amicorum (interquos sæpius laudatus, & laudandus Cl. Sitonus, cui debeo diligentem istius Auctoris Operis descriptionem) quibus plurimùm obstricti sumus, diligentiâ, non editos tantùm, sed MSS. etiam libros in hanc Collectionem inferendos pervolutare studuerimus.
Agit de Auctore hoc citatus Picinellus in Athenæo pag 265.

DCLXIII.

CRESPIUS CASTOLDUS PETRUS ANTONIUS.

NOn parum benemeritus censendus est & de Patria sua, & de universa Insubria Petrus Antonius Crespius Castoldus, qui se in Opere infra laudando inscribit Sacerdotem Mediolanensem, & ex Oppido Busti Arsitii oriundum; ingenti enim labore, atque accuratissima sedulitate, omnia ad hanc Italiæ partem spectantia perscrutatus, ea in Volumen eruditissimum redegit, quod non sine Historiæ Italicæ damno nondum publicam in lucem prodiit. In eo enim præter veritatem, quæ primùm hujusmodi Codicum ornamentum est, Latini eloquii puritas, & optimum in rebus secernendis Auctoris judicium singulari quodam nexu ad invicem conjunctæ præfulgent. Laudanda idcirco plurimùm Bustiensium diligentia, qui eruditos tanti Scriptoris labores in Tabularium Ecclesiæ Collegiatæ S. Joannis Baptistæ ejusdem Oppidi illatos voluere, ne frustra eos posteri cuperent aliquando. Coævus fuit, & ut par est credere, consanguineus Joannis Antonii Crespii, quem haud multo ante commendavimus, Opus enim suum perduxit ad Annum usque MDCXIV.

Codex hunc præfert titulum:

I. Petri Antonii Crispi Castoldi Sacerdotis Mediolanensis ab Oppido Busti Arsitii oriundi: Insubria: in quinque dissecta partes, in qua ea, quæ ab nascente Mediolani Urbe usque ad Annum MDCXIV. in tota Gallia Cisalpina, ac nonnullis aliis Orbis partibus gesta varii scripsere, aut monumentis non tradidere Scriptores, in unum collecta referuntur. Volumen magnæ molis in folio MS. servatur in Archivo Ecclesiæ Collegiatæ S. Joannis Baptistæ Busti Arsitii.
II. Historia Burgi Busti Arsitii. Eam Picinellus MS. in eodem Archivo servari testatur. Cum autem ipsam vano prorsus labore quæsierimus, vel periisse suspicamur, vel Picinellum similitudine cognominis allucinatum tribuisse Scriptori nostro historiam, quam in Joanne Antonio supra laudato memoravimus; hoc tamen Lectoris prudentiæ judicandum relinquimus. Sanè Clar. Sitonus, qui Tabularium idem diligentissimè scrutatus est, & cui Operis primo loco exhibiti titulum debemus, de hujusmodi Historia ne verbum quidem habet.
Ex Schedis Sitonianis, & ex Athenæo Picinelli pag. 456.

DCLXIV.

CRESPIUS PETRUS AUGUSTINUS.

ALiis è Crespia Gente in nobili Oppido Busto Arsitii, Ducatus Mediolanensis, florente progenitis Viris, qui eruditione sua Familiam, & Patriam decorarunt, accensendus nunc est Petrus Augustinus, qui post minora inter Clericos munera in doctrinæ & optimorum, quibus præditus erat, morum præmium, inter Canonicos Collegiatæ S. Joannis Baptistæ in eodem Oppido cooptari promeruit. Non paucos etiam annos animarum curam ibidem gessit; traditum sibi gregem assiduè prudenterque gubernans. Interim quidquid à Divinis laudibus, impositoque munere supererat temporis studiorum otio libentissimè impendere consueverat. Rarus idcirco Viri progressus in publicum, nisi id exigeret proximorum salus, in qua semper totus erat. Verum ut non exemplo tantum suo, sed alieno quoque contribules suos juvaret, Acta Beatæ Julianæ Virginis (cujus Corpus per plura sæcula incorruptum colitur in celeberrimo Templo Sanctæ Mariæ in Monte prope insigne Varisii Oppidum, apud Moniales, quarum Juliana, cum Beata Catharina de Pallantia mater extitit) in publicum protulit. Floruit medio Sæculo XVII.

Opus illius est:

I. Vita della B. Giuliana da Busto Arsitio Virgine & Monaca. *Milano* 1657.
Eum commendat Picinellus in Athenæo pag. 455.

DCLXV.

CREVENNA PETRUS ANTONIUS.

Doleo etiam num cum bonis omnibus de ingenti jactura, quam Respublica Litteraria in obitu Petri Antonii Crevennæ inter Litteratos hujus Sæculi non infimi, mihique amicitiâ summè conjuncti, paucis ab hinc annis fecit. Carolus Antonius, & Martha Septalia conjuges nobilitate illustres ei lucem dederunt primam, optimamque educationem sortitus, vitam Ecclesiasticam amplexus est; ad sacras edifcendas litteras ita se contulit, ut Anno MDCCIII. Canonicatum in Regio Scalensi Collegio ab Hispaniarum Rege meritò obtinuerit, deinde non tantùm Archipresbyteri munus ei colatum fuit Anno MDCCXI. sed & Præpositus infulatus ibidem constitutus est Anno MDCCXXI. Amœniora studia peramanter etiam coluit, adeo ut inter Arcades Coloniæ Mediolanensis Vice-Custos electus, Academiam ipsam strenuè promoverit, multisque suis carminibus cum omnium plausu in ipsa recitatis decoraverit, quæ pluries typis data fuere sub ejus nomine Arcadico, Salenti Elaphiei, at multa alia deperdita sunt ejus modestiæ causâ. Litteras, & Litteratos indesinenter amavit, bonas Artes assiduè promovit. Inter Socios Palatinos & ipse adscriptus, quantùm huic Metropoli ex nostris laboribus, ingentibusque sumtibus lucis dederit Operibus Typis datis, meum non est hìc diutius recensendo immorari. Plura certè expectanda erant à Viro studiis nato, nisi mors immatura ipsum nobis rapuisset die IV. Martii Anno MDCCXXVIII. Tumulatus fuit in sua Basilica, magnificoque funere elatus. Optandum interea foret, quod Eruditus aliquis Mediolanensis sibi curam studiumque præclarum assumsisset, in colligendis Orationibus, Carminibus tam Italico, quàm Latino sermone conscriptis, Inscriptionibus, Elogiis, aliisque similibus ab Auctore nostro compositis, at ego interim hæc pauca Lectoribus meis offero, quæ casu præ manibus habui.

I. Carmina Varia tam Latina, quàm Italica in Academia Faticosorum, Arcadum, aliisque recitata, quorum pars reperitur pænès Comitem Carolum Pertusatum Excell. Senatus Mediolanensis Præsidem, Magnumque pro-Cancellarium.

II. Alia Latina, extant in libro, cui titulus: „ Applausi „ Poetici per le gloriose Imprese del Serenissimo Pren- „ cipe Eugenio di Savoja.

III. Carmen Latinum satis prolixum: legitur in libro sic inscripto: „ Le Feste solennizzate in Lucerna da S. E. il Sig. Marchese Don Lorenzo Verzoso Beretti Landi Ambasciadore di S. M. Cattolica al Corpo Elvetico. *Lucerna*, 1704 *in fogl.*

IV. Aliud reperitur in principio Chronici Collegii Jurisperitorum Clarissimi Sitoni. *Mediolani*, 1706. *in fol.*

V. Aliud in fronte Historiæ Magistratus Josephi Benalii, de quo jam egimus.

VI. Alia Italica in libro, cui titulus: „ Corona Poetica „ offerta dalla Ragunanza d'Arcadia a Papa Inno- „ cenzo XIII.

VII. Alia item tam Italica, quàm Latina sunt in Collectione Poëmatum, in ortu Serenissimi Archiducis Austriæ Leopoldi. *Mediolani*, 1716. *in* 12.

Agunt de eo Crescimbenius in Arcadum Carminibus Tom. IX. pag. 21. Bartholomæus Curtius in suo Libro de Medicis Mediolanensibus pag. 146. ubi eum vocat Oratorem, & Poëtam excellentissimum, Bonalius in Elencho Feudatar. pag. 19. atque Advocatus Sitonus in Monumentis Vicecomitum. *Mediolani*, 1714. *in fol. pag.* 3.

DCLXVI.

CRIBELLUS ALEXANDER CARDINALIS.

Alexander Cribellus Antonii Mariæ, Lumelli Comitis, & Constantiæ Landrianæ conjugum filius, Anno MDVIII. natus est Mediolani. In adolescentia arma secutus, præclara multa in bello patravit, & à Carolo V. Augusto, à quo summoperè diligebatur, copiarum Dux designatus, quadringentos Viros è Gente sua Cribella sub se prœliantes, uno & eodem tempore habuisse fertur. Hinc inter Patriæ conscriptos Patres recensitus, defunctâ uxore, ex qua tres susceperat liberos, à Pio IV. Romam evocatus die X. Martii MDLXI. ad Cathedram Geruntinensis, & Cariatensis Ecclesiæ in Calabria evectus, Apostolicæ Sedis Nuntius in Hispaniam ablegatur. Eo dum munere fungeretur, absens ab eodem Pontifice, in amplissimum S. R. E. Cardinalium Collegium, adjecto Presbyterali titulo S. Joannis ante Portam Latinam cooptatur, & apud eundem Regem Legatus à Latere constituitur. Inde Romam reversus, relicto priori titulo, alium S. Mariæ de Aracœli adivit. Tum Anno MDLXVII. Episcopales Infulas ultro deposuit. In Urbe ipsa Collegium excitavit, in quo Cribellæ gentis adolescentes scientiis imbuerentur; Ecclesiam primi sui Tituli ante Portam Latinam restauravit. Interfuit Comitiis Pii V., & Gregorii XIII. sub quo die XXII. Decembris MDLXXIV. vivere desiit. Jacet in Ecclesia sui Tituli, in qua non longè à Sacrario ejus Iconi hæc Sepulchralis addita est Epigraphe:

A TE VITA PER TE SALVS IN TE REQVIES
ALEXANDER CRIBELLIVS MEDIOLANEN.
TIT. S. MARIAE IN ARACOELI
S. R. E. PRESBYTER CARDINALIS
SEXAGESIMVM AGENS ANNVM
VIVENS SIBI POSVIT
AN. MDLXXI. MENSE DECEMB. DIE XXII.
OBIIT DIE XXII. DECEMB. A. D. MDLXXIV.

Aliud gentilitium Sepulchrum sibi, posterisque, jam in Patria paraverat, quod extat in Sacello Divi Francisci in Basilica ejusdem nominis, tenoris ut sequitur litteratum:

D. O. M.
ANTONIO PROAVO VGOLOTTO AVO ANTONIO PATRI COMITIBVS
ALEXANDER CRIBELLVS DVRNI LVMELLIQVE COMES AC SENATOR
SIBI AC POSTERIS PRIDIE IDVS APRILIS MDLVII.

A Scrip-

A Scriptoribus infra recensendis hæc eum hausimus scripsisse :

I. Relatio amplissima Summo Pontifici suæ Legationis ad Hispaniarum Regem Vol. II. in fol. MSS. Extant in Archivo Secreto Pontificio.

II. Epistolæ plures ad Sanctissimum Pontificem Pium IV. de rebus Hispanicis, & de Missionibus Apostolicis Vol VI. MSS. ibidem.

III. Epistolæ ad Divum Carolum Borromæum ab Anno MDLXVII. ad MDLXXXI, cum Responsionibus. Vol. integrum magnæ molis seorsim, aliæque sparsim, extant MSS. in Bibliotheca Ambrosiana.

Dedit ad eum Litteras Petrus Victorius.

In libro cui titulus: Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. IV. pag. 259. extat Epigramma Jo. Francisci Ferrarii Mutinensis in Alexandri Cardinalis Insignia.

Agunt de eo Cabrera, Petramelarius, Ciacconius, Eggs Purpura Docta, necnon Cl. Sitonus, & reliqui de Cardinalium Actis Scriptores.

DCLXVII.

CRIBELLUS BERNARDUS.

Summâ eloquentiâ, & Legum peritiâ clarissimus Bernardus Cribellus Mediolanensis, nobili natus Familia, genitores habuit Marcum Arcis Messerani Ducalem Præfectum, atque Antoniam Cioccam conjuges; Fratrem verò Hieronymum inter Collegiatos Physicos recensitum, quem haud multo post sumus commendaturi. Bene dicendi artem prius diligentissimè didicit, mox legalia amplexus studia, Doctorque in Cæsareo, Pontificioque Jure creatus, inter Collegiatos Jurisperitos Mediolanenses locum obtinere meruit Anno MDXIV. Magna fuit apud Concives suos in existimatione, nam sequenti Anno Urbis Præfectus creatus est, idque munus contra morem supra triennium administravit, ad annum videlicet MDXVIII. Qua præditus esset facundia satis elucet in ea, quam infra dabimus, Oratione ab ipso habita in Templo Sanctæ Mariæ, cui cognomen *la Rosa*, & ab ejus temporis Historicis magnis laudibus exornata. Extremus illi fuit Annus Christi MDXXV. Memoratur Bernardi nomen in sequenti Inscriptione posita ad Sanctum Petrum in Glassiate hujus Urbis :

D. O. M.
PAVLAE CRIBELLAE C. F. MARCH. PALLAVICIN.
BERNARD. CRIBELL. I. C. VIRI INTEGERRIMI
VXORI INCOMPARABILI
M. ANTONIVS CRIBELLVS
MATRI DVLCISSIMAE MOERENS POSVIT
DIE XX. MENSIS APRILIS MDXIX. OBIIT.

Hoc tantum superest ejus ingenii documentum.

I. Oratio ad Populum Mediolanensem, ut arma contra Helvetios sumeret. Extat in Historia belli Helvetici Mediolanensi Anonymo, de quo alibi diximus, Auctore, & illam MS. servant in Bibliotheca sua Fratres Marchiones Vicecomites.

Plura de ejus laudibus habentur apud Scipionem Vegium in hist. MS Rerum in Insubria gestar. sub Gallor. Dominio lib. I. Cavatium in Alleviament. Stat. Mediol. & Sitonum art. 376. pag. 87.

DCLXVIII.

CRIBELLUS GEORGIUS.

Georgius Cribellus Presbyter Mediolanensis, ut jam Lector optimus in Opere Clar. Saxii vidit, sub ipsis nascentis Typographiæ incunabulis, sedulam in hac Urbe edendis corrigendisque Sanctorum Patrum Voluminibus operam dedit. Græcam, Latinamque linguam egregiè callebat, & Poësim quoque amavit. Libris igitur à se editis, atque emendatis, de suo aliquid addere solebat, ut Epistolas, & similia, quod ex infra dandis patebit. Coluit inter cæteros Guidonem Antonium Arcimboldum Mediolanensis Ecclesiæ Antistitem, cujus loco suo mentionem fecimus; eique nuncupavit Sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi libros de Trinitate. Eum his verbis alloquitur in Epistola : „ Reverendissimo in Christo „ Patri Domino Guidoni Antonio Arcimboldo Me„ diolanensi Archiepiscopo dignissimo Georgius Cri„ bellus indignus Presbyter, in Domino salutem plu„ rimam dicit. Nequeo satis admirari Papa dignissi„ me &c. hinc prosequitur ostendens Opus esse ad Latinæ linguæ cultum augendum, reparandumque Sanctorum Hilarii, atque Augustini Opera in publicam lucem proferre, quod cultissimo stylo conscripta sint; vocatque incultos, ac barbaros in eadem lingua Thomam Aquinatem, Joannem Scotum, Alexandrum, Ricardum, Bonaventuram, reliquamque Scholam, quam Parisiensem appellant. Notet hic Lector nomen Papæ Mediolanensi Archiepiscopo tributum, fortasse quod ea jam ætate Ambrosianæ Ecclesiæ Papa nuncupari soleret, vel fortè quod Cribellus in SS. Patrum Scriptis versatissimus eos imitari decrevisset, quibus in more fuit Episcopos Papas appellare, ut patet inter alios ex Epistolis Sancti Hieronymi.

Scripsit atque edidit :

I. Epistolam præfixam libris de Trinitate Sancti Hilarii; in qua sic ait, præter cætera jam supra edita : „ Hoc „ igitur tanti Viri pulcherrimum Opus nostro labore con„ scriptum, nostraque opera diligentissimè emendatum, „ quantum uno exemplari effici potuit; neque enim „ amplius in tanta Urbe reperimus, ac nostra impen„ sa, ac cura est impressum. In eodem Volumine adsunt alia Opuscula ejusdem Sancti Doctoris, nempe Liber contra Constantium Augustum, Arianæ hæresis acerrimum propugnatorem. Libelli duo ad Constantium. Liber unus contra Auxentium. Auxentii Epistola ad Valentem, & Valentinianum. De Græcis Synodis. *Mediolani, apud Leonardum Pachel. VII. Idus Julii MCDLXXXIX. in fol*

II. Epistolam aliam ad Lectorem præfixam libris Sancti Augustini de Trinitate ab eodem emendatis, & editis. *Mediolani, ut supra, VII Kal. Junii ejusdem anni.*

III. Epigrammata varia Auctoris : extant in supradictis editionibus.

IV. Homeri Iliadam latinitate donavit, ut testatur Gaudentius Merula in bello Erasmicano; his verbis : „ Georgius Cribellus, qui omnem Iliadam metrica la„ tinitate legendam posteritati tradidit. Utrum tamen hujusmodi Opus typis datum fuerit aliquando, an adhuc in tenebris delitescat, nemo, quod sciamus, hactenus indicavit.

De eo agunt in Schedis suis Mazzuchellus, citatus Gaudentius Merula, & Clarissimus Saxius noster in Hist. Typograph. ad Annum MCCCCLXXXIX.

A

DCLXIX.

CRIBELLUS HIERONYMUS.

Hieronymus Cribellus Mediolanensis, quem ob titulum Magistri Operi suo infra citando præfixum, Medicam artem professum fuisse conjicimus, cùm Sæculis superioribus Physicæ Doctores hujusmodi nuncupatione appellari solerent, idem à nobis creditur, qui laudatur à Sitono in artic. 376. pag. 87. tamquam Collegiatus Physicus, & Bernardi Juris C. C. frater, ut supra jam diximus. Mirum idcirco Clariss. Curtium nusquam ejus meminisse in Opere suo de Claris Medicis Mediolanensibus, ubi de aliis omnium ferè totius Italiæ Civitatum mentio est, nisi tamen, quod probabilius censemus, ad ejus notitiam non pervenerit MS. Auctoris hujus Oratio, quam mox enunciabimus. Floruit circa finem Sæculi XV. Habemus ad Hieronymum Cribellum Carmen Lancini Curtii in lib. VI. Epigrammatum ejusdem pag. 88.

B

Eloquentiam ejus ostendit:

I. Oratio parentalis Magistri Hieronymi Cribelli in laudem Illustrissimæ quondam Blancæ Mariæ Vicecomitis ad Cives, & Patres Conscriptos Mediolanenses. MS. in Cod. Biblioth. Ambros. signat. T. num. 20. in 4. lectu dignissima.

CRIBELLUS LAMBERTUS. V. URBANUS III.

C

DCLXX.

CRIBELLUS LEODRISIUS.

Quo tempore sævissimus Eccellinus de Romano tyrannidem in Patavinos, finitimosque populos exercebat, Leodrisius Cribellus Mediolanensis Patritiâ ortus familiâ, & vetustissimæ apud Insubres nobilitatis gloriâ clarus, Præturam in Urbe Brixia gessit Anno MCCLI. Interim verò cum bellis arderet Italia, & fœdera inirent Respublicæ, suadente etiam Octaviano Sanctæ Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali, Apostolicæ Sedis Legato, quo faciliùs Tyrannum earum cervicibus minitantem extinguerent; plures Leodrisius noster labores pertulit, & summa egit sollicitudine, ut ea res ad optatum ab omnibus Italicis populis finem perduceretur, ut indicant Epistolæ infra memorandæ. Reliqua ejus Acta hactenus frustra desiderantur.

D

Scripsit Cribellus Epistolas supra laudatas, quas ex infra citando MS. per Summarium recensemus.

I. Ad Bonifacium de Canossa, Consilium, & Commune Mantuæ, & ad Dominum R. Illustrem Comitem Veronensem, in qua nunciat bellicos eventus circa Urbem Laudensem, & ait septuaginta & unum homines Vallis Saxinæ districtus Mediolanensis hostes expulisse, ex quadam Turricula quam custodiebant. Mediolanenses instare apud Brixienses, ut residuam militiam, & populum ad exercitum mittant, pro ut etiam petierant à Novocomensibus, & Novariensibus. Commendat Mantuanos, quod Cremonenses bello afflixissent, eosque precatur, ut incepta ad effectum perducant, & ut Eccellino flumen Olium transire conanti, in obsequium Cremonensium, fortiter resistant.

E

II. Ad eundem Bonifacium de Canossa Potestatem, Consilium & Commune Mantuæ. Agit de commutatione captivorum facienda inter Montem Clari, & Montem Medulanum.

III. Viro Magnifico, & Potenti Domino R. Illustri Comiti Veronensi, & Domino B. de Canossa Potestati, & Communi Mantuæ. Eis nunciat Brixienses cum pridie discessissent ab Urbe Laudensi, reversos in Patriam milites omnes Forenses in Civitatem advocasse, Populum universum congregasse, plaustra necessariis onerare, ut potens auxilium Mantuanis præbeant: forti sint animo, & diem nuncient, quo Urbe sua egrediantur, ut simul juncti contra pestilentem Tyrannum fortius dimicare possint.

IV. Ad eundem B. de Canossa, & Consiliarios Secretorum Mantuæ. Nunciat Innocentium Summum Pontificem, qui Brixienses, & cum eis fœderatos sub Apostolica protectione susceperat, die Veneris proximè præterito, summo mane, Mediolanum pervenisse, ubi cum inenarrabili honore, & gaudio receptus fuerat. Eos propterea rogat, ut super his, de quibus Legati Brixiensium apud Calsanum pridie cum Mantuanis egerant, citò respondeant, & mittant Sapientes Viros, qui simul cum electis à Brixiensi Populo ad Summum Pontificem accedant.

V. Ad eosdem. Agit de quodam Benedicto de Vitalibus de Isola, qui Mantuæ detinebatur in carcere.

VI. Ad eundem B. de Canossa. Quæritur quod non rescripserit Litteris suis, quibus rogaverat, ut secum ad colloquium veniret priusquam ad Pontificis conspectu simul accederent, & petit, ut quamprimum cum decenti Sapientum comitiva ad dictum colloquium veniat.

VII. Ad eundem. Rogat, ut Alexandrinum Comitem subditum Brixiensium, quem Summi Pontificis mandato ejusdem Urbis Populus ad obsequia, & devotionem suam receperat, restitutis juribus, & honoribus, bonis, quæ vel ipse, vel genitor ejus hactenus in territorio Mantuano possederant, liberè frui permittat.

VIII. Ad eundem, & Commune Mantuæ. Invitat Mantuanos, ut Brixiensibus suppetias ferant in bello, quod suscipere decreverant adversùs Incolas de Mozzambano, qui damna plura eis intulerant, quàm Cremonenses.

IX. Ad eundem. Rogat, ut restituantur Degelguardo Notario de Patengulis Brixiensi quædam eidem ablata super territorio Mantuano, quæ reperiebantur apud Albertum de Recuperato, alioquin Brixienses vigore Statuti, super bona Civium Mantuæ curaturos integrè dicto Degelguardo satisfieri.

X. Ad eundem. Excusat Brixienses, à quibus Mantuani petebant restitui Mercatoribus suis multa eis ablata in agro Brixiæ. Ait hoc perpetrasse trecentos, vel circa equites, quos Cremonenses Veronam mittebant.

XI. Ad eundem. Nunciat Brixiensem Militiam pridie Aquam Nigram pervenisse magno cum bellico apparatu. Cupere, ut ad colloquium veniet summo mane ad locum Mossii.

XII. Ad eundem & Mantuanos. Ait in Generali Consilio Brixiæ die Lunæ XV. intrante Majo responsum fuisse Manadoro eorum Nuncio, quod cum Cremonenses ad propria sint reversi, & nesciatur an hostiliter in partem aliquam pergere velint, parati sint ad depopulandum eorum territorium, ubi contingeret ipsos mali aliquid Fœderatis inferre. Mediolanenses dolentes de damnis Placentinorum, disposuisse vel eum generali exercitu, vel eum decenti militum quantitate contra Cremonenses insurgere, si requisiti fuissent, quod publicis Tabulis significaverant.

XIII. Ad eosdem. Nunciat libertate donatum fuisse Comitem Alexandrinum de Comitibus Marchariæ, dudum in carcere detentum, ad petitionem Summi Pontificis, Episcopi Albanensis, & Domini G. Legati, condonatis eidem Comiti injuriis in Brixienses illatis. Rogat, ut eidem restituatur possessio bonorum in agro Mantuano.

XIV. Ad eosdem. Agit rursùs de negotio Degelguardi, de quo jam diximus numero IX.

XV. Ad eosdem. Rursus agit de captivis restituendis.

XVI. Ad eundem B. de Canossa. Nunciat ei Guardinum de Brancamucio, qui captivus tenebatur Mossii, Brixiam perductum fuisse, quemadmodum dictus B. postulaverat.

XVII. Ad eundem. Scribit de quodam Mantuano Cive, qui Brixiæ deliquerat.

XVIII. Ad eundem & Commune Mantuæ. Iterum agit de restituendis damnis Degelguardo, de quo supra.

XIX. Ad eundem. Asserit dilatum fuisse ex Placito publici Consilii Brixiensium, usque ad diem crastinam, negotium, de quo in colloquio apud Aquam-Nigram celebrato paulo ante egerant super motu exercitus.

XX. Ad eundem, & ad R. Illustrem Comitem Veronensem. Monet ipsos nunciatum sibi fuisse à quodam fide digno uxorem quondam Conradi Cavalcabovis, ad tractatum, & seductionem Bosonis de Bovaria, tradere velle Cremonensibus Castrum Monzesaurum.

XXI. Ad B. de Canossa, & Consilium Secretorum Mantuæ. Ait circa ea, quæ Pontifex apud Januam ordinaverat in negotiis Lombardorum, conveniens videri

videri in competenti loco agi per Sapientes electos à Brixienfibus, & Mantuanis; cùm Summus Pontifex Mediolanum tendat differendum non esse colloquium, ideo rogat, ut fuper hac re per Nuncium, vel per Litteras respondeant.

XXII. Ad eundem. Scribit celebratum fuiffe Generale Confilium fuper his, de quibus tractaverant apud Moffium, ftatutumque fuiffe, ut pax, & concordia fieret inter Commune Brixiæ, & Commune Bergomi, ad honorem Sanctæ Romanæ Ecclefiæ, & meminit colloquii ordinandi per Dominum Papam.

Quoniam vero inter has Leodrifii Epiftolas alia quædam reperiuntur, quæ ad idem argumentum pertinent, gratam Lectoribus rem nos facturos exiftimavimus, fi ea hic indicaverimus. En igitur illa.

Epiftola Affefforum, & Vicarii Poteftatis Brixienfis ob ejus abfentiam, & ejufdem Urbis Populi ad O. Sanctæ Mariæ in Via-lata Diaconum Cardinalem (erat is Octavianus Ubaldinus.) Petunt ab eo enixis precibus ut veniat Brixiam cum omni militia, quam habet apud fe. Pridie Poteftatem fuum ad Laudenfium auxilium cum ingenti bellica manu properaffe.

B.

Alia eorundem ad præfatum Cardinalem. Nunciant Poteftatem ad fucurfum Mediolanenfium cum omni exercitu Laudem versùs properare. Rogant ut eò etiam ipfe cum militibus accedat, ut inde progrediantur ad populandum Cremonenfem agrum. Mitti Brixienfium nomine Nuncium, qui idem a Ferrarienfibus, & Bononienfibus flagitet, optimumque effe ut aliquem Cardinalis cum ipfo eadem petiturum ableget.

Alia eorundem ad B. de Canoffa & Mantuanos. Indicant Poteftatem fuum ad debellandos homines Monzabani cum exercitu proceffiffe; & rogant ut ei præfto adfint cum militibus.

Alia eorundem ad R. Comitem Veronenfem; B. de Canoffa, & Mantuanos. Petunt ut quo loco fint eorum copiæ, & hoftium commeatus per litteras doceant.

C.

Alia ad R. Comitem, Vicariorum Poteftatis Parmenfis. Nunciant Ubertum Pellavecinum cum Cremonenfibus Caftrum Berfelli occupaffe. Rogant ut cum Mantuanis agat, eofque hortetur citiffimè auxilium ferre adverfus hoftes, qui caftrametati fuerant inter Parmam, & Colurnum.

Alia Parmenfium ad B. de Canoffa de eodem argumento.

Alia Gregorii de Monte-longo Tripolitani electi, & Apoftolicæ Sedis Legati ad Comitem Veronenfem, & Confilium Secretorum Mantuæ. Eos hortatur, ut Nuncios duos ad fe Brixiam mittant, ubi agetur de refponfione danda Mediolanenfibus fuper graviffimis negotiis.

Alia ejufdem ad Poteftatem, & Confilium Secretorum Mantuæ. Nunciat brevi adfuturos Brixiæ Legatos Pergamenfium pro pacis negotio; mittant ideo & fuos de ipfa re acturos.

D.

Alia ipfius ad eofdem. Scribit Exercitum omnem brevi cogendum apud Guaftallam. Miffos jam Nuncios de eadem re ad Reginos extrinfecos, Mutinenfes, & Bononienfes. Adfuturos quoque Placentinos, ideo refcribant quid fentiant.

Alia ejufdem ad fupradictos. Petit ut indicent diem certum & horam, quibus eorum pons fuper Taliatam perfici poterit, ut fimul cum copiis eadem hora convenire poffint. Miffos fuiffe nobiles & prudentes Viros Girardum de Coregio, & Albertum Galioti, pro acceleratione negotiorum ad Ricardum Cardinalem, Commune Bononiæ, & Mutinæ, atque ad Reginos extrinfecos.

Alia ejufdem ad R. Comitem Veronenfem, & B de Canoffa, ac Mantuanos. Petit ut jubeant Nunciis fuis ne Brixiâ difcedant priufquam debitus negotiis finis imponatur, & mittit Ordinationem generalis Confilii Brixienfis.

E

Alia Octaviani Diaconi Cardinalis, & Apoftolici Legati ad Mantuanos. Increpat eos, quod poft mortem R. publica negligentes negotia hoftibus animos addiderint, qui jam Placentiam occupaverant. Hortatur ut Cremonenfium fines citò invadant, ut fuppetias ferant ducentis quinquaginta militibus obfeffis in caftro Rivulgarii.

Alia ejufdem ad B. de Canoffa, & Mantuanos. Gratias agit de litteris per Nuncios ad fe miffis. Accendit eos, & monet, ut cum Mediolanenfibus, & Brixienfibus Parmæ, cui Cremonenfes minabantur, periculo occurrant; jam enim hoftes die Mercurii ultimo Maji circa Tarum caftra pofuerant. Jubet, ut militum numerum fibi impofitum ad cuftodiam Parmæ celeriter mittant.

Alia ad eofdem. Nunciat Ubertum Pellavecinum cum Cremonenfibus Carrocium eduxiffe adversùs Parmenfes. Objurgat eorum moram, quod nondum copias fuas miferint, ideoque hoftes elati jam triumphum concinant.

Alia ad eofdem Affefforum, & Vicariorum Girardi Rangoni Poteftatis Mediolani, & Confilii feniorum, qui remanferunt domi pro univerfo Communi ejufdem Urbis. Certiores eos faciunt die VIII. Augufti in mane, juratam fuiffe pacem inter Mediolanenfes, & Laudenfes poft diuturnum tractatum. Girardum cum omni exercitu eò proceffiffe, jamque Laudenfem Urbem occupaffe, excepto caftro, & modica parte Circlæ, ubi Ubertus Pellavecinus cum Cremonenfibus morabantur. Rangonum inde non difceffurum nifi re perfecta. Agrum igitur Cremonenfem viriliter invadant, ut Mediolanenfes juvent. Girardus hic Rangonus Mutinenfis Patriâ pulfus, fuadente Innocentio IV. à Mediolanenfibus Prætor electus fuit fecundo femeftri Anni MCCLI.

Alia Joannis de Ripa Poteftatis Mediolani ad B. de Canoffa Poteftatem Mantuæ. Nunciat Mediolanenfes jam parantes exercitum adversùs Ecclefiæ rebelles litteras a Summo Pontifice recepiffe cum mandatis, ut Legatos duos ad Curiam mittant ad tractatum pacis. Civiles quafdam difcordias in Novocomenfi Urbe infurrexiffe, ideoque ab exercitu mittendo fuperfederi. De hoc Joanne de Ripa, qui cognomento dictus eft Giroldettus, & eodem Anno MCCLI. primis fex menfibus Rempubl. Mediolanenfem rexit, agit Corius ad eum Annum.

Alia Vicariorum Poteftatis Mediolani ad B. de Canoffa, & Commune Mantuæ. Refpondent eorum litteris, eofque commendant, quod tanquam zelatores libertatis Italiæ agrum Cremonenfem invaferint. Se jam Cartocium eduxiffe cum univerfo populo trium portarum; militiam verò quinque portarum deftinaffe ad deftructionem Burgi Carravagii. Jam milites C. & baliftarios CC. ad auxilium Placentinis afferendum miffiffe; & reliquum exercitum jam paratum effe, ut redeunte Poteftate hoftes viriliter aggrediantur, & amicos adjuvent.

Alia Militum, & Judicum quondam bonæ memoriæ Domini Zanerici de Ripa, olim Poteftatis Mediolanenfis, & Confilii Civitatis ipfius, ad B. de Canoffa, & Mantuanos. Scribunt audiviffe Bartholomæum Nuvolonum, & focios Legatos eorum fuper querela Petri de Amatis Civis Mantuani, qui dicebat fe rebus plurimis in Mediolanenfi Comitatu fpoliatum; & placuiffe Confilio duos eligi Arbitros ex parte Mediolanenfium, qui fimul cum totidem Mantuanis de hac re judicarent; eos propterea ad certum, communemque locum mittant, ubi hujufmodi controverfia definiatur.

Sententia Innocentii Papæ IV. adversùs Eccelinum de Romano, quem tanquam hæreticum Anathemate perculit. Defideratur data.

Erunt fortaffe nonnulli, qui mirentur nos præter inftitutum noftrum hìc tam accuratè immoratos fuiffe in recenfendis, quæ fupra dedimus, cum de eruditis Operibus ibidem neutiquam agatur. Verùm certò certiùs non fuccenfebunt quotquot Italicæ hiftoriæ amore flagrant. Quis enim non videat quantùm lucis ex hujus Manufcripti Codicis tam datis, quàm etiam mox dandis partibus, tenebrofis Sæculis effulgeat, quibus tantâ Scriptorum laboramus inopiâ? Hoc in primis fuit quod me quondam impulit Codicem ipfum, tametfi inhoneftiffimo pretio, comparare, ut ex meo aliquid Palatinæ noftræ Societati offerre poffem in obfequii teftimonium. Sanè multum inde haufit eruditiffimus Muratorius, atque intulit tam in infignem Collectionem Scriptorum Rerum Italicarum, quàm in Differtationes Antiquitatum Italiæ. Dignum idcircò ducimus reliqua in ipfo Codice contenta hìc etiam proferre, eo magis quod nonnulla ad Patriam meam fpectant, quæ alibi fruftra quæruntur; plura aliquando forfan à curiofis in meis Schedis reperientur, quæ in tot Archivis, atque Bibliothecis à me fcrutatis inveni, ad hiftoriam litterariam Bononienfem, atque ad Cives meos eruditos ufque adeo ignota fpectantia, & non omnino inutilia.

En refidua fupradicti MS.

Epiftolarum Petri de Vineis, qui fuit à Secretis Friderici II. Imp. libri II. ab editis pluribus in locis diffimilium, ut legentibus patebit.

Litteræ Benedicti Papæ XII. ad populum Bononienfem, Nunciat eis fe Bertrandum Ebrodunenfem Epifcopum mittere, Apoftolicæ Sedis Legatum, ut cum eis de pace agat.

Aliæ citatoriæ ad eundem Populum, in qua commemorat obfidionem Bertrandi Epifcopi Hoftienfis totius Provinciæ Lombardiæ, aliarumque Italiæ partium Apo-

stolicæ Sedis Legati, & Oliverii Beraldi Vicemarescalchi pro Ecclesia, in castro ipsius Urbis; direptionem quoque ejusdem Castri, Monasteriorum Sancti Stephani, & Nonantulani, & facinora à Bononiensibus adversùs Pontificis jurisdictionem perpetrata. Citat nominatim plures primarios Cives, ut intra bimestre Apostolicam Curiam adeant mandatis Ecclesiæ pariturі, inter quos ex Atavis meis duos, Michaëlem, & Jacobum de Argellata; aliàs minatur excommunicationem, & interdictum. Data est Avenioni IV. Non. Januarii, Pontificatus sui Anno III. idest Domini MCCCXXXVII.

Processus Domini Henrici sacratissimi Principis, perpetui Augusti, contra Regem Robertum Siciliæ, Anno Domini MCCCXIII. Regni ejus IV. Imperii verò I.

Sententia Clementis Papæ absolutoria Regis Roberti, & condemnatoria Imperatoris.

Improbatio Domini Henrici Imp. sacratissimi Principis, contra supradictam Sententiam latam contra eundem per Clementem Papam.

Libri de Obsidione Anconæ à Magistro Boncompagno compositi, jam editi inter Scriptores Rerum Italicarum.

Processus Fratris Michilini contra Joannem Papam XXII. videlicet: *Utrum solus Deus sit Judex super Papa haeretico*.

Oculus Pastoralis. Opusculum jam editum à Clariss. Muratorio in Dissertationibus de Italia medii Ævi.

Opus de Ludo Scaccorum Fratris Jacobi de Cerulis Ordinis Prædicatorum.

De Leodrisio nostro agunt Ephemerides Venetæ Tom. XV. pag. 311. & Sitonus in Schedis.

DCLXXI.

CRIBELLUS LEODRISIUS alter.

Clarissimus Vir Joseph Antonius Saxius in Epistola ad Eruditissimum Ludovicum Antonium Muratorium, quæ præfixa est, cum hujus Præfatione, Commentario Leodrisii Cribelli de Vita, rebusque gestis Sfortiæ bellicosissimi Ducis, in Tomo XIX. Scriptorum Rerum Italicarum, duos saltem eruditos hoc nomine dictos in medium prodit; quamvis Clarissimus Jurisconsultus & Advocatus Joannes Sitonus de Scotia art. 164. pag. 45. Chronici Collegii Jurisperitorum Mediolani, unum tantum Leodrisium Cribellum proferat, eique tribuat Opuscula omnia inferiùs recensenda, afferens in Schedis suis Genealogicis de Gente Cribella, nullum alium, præter hunc Leodrisii nomine dictum, eruditione clarum, numerandum reperiri. Inter Doctissimos, & de me optimè meritos Viros, meum non est judicare. Re igitur intacta, & intra veritatis terminos relicta, plures an unus fuerit Leodrisius, aliis discutiendum per quam libenter permittam. Unum hoc certum est Orationes, quas numeris VIII. IX. & X. laudabimus ad Leodrisium Cribellum J. C. C. & Senatorem, & qui pro Duce Mediolanensium Francisco Sfortia Vicecomite Legationes obivit, procul omni dubio pertinere. Hujus natalem annum Sitonus putat incidisse circa annum MCCCCXIII. sedisse autem ait in Collegio Jurisconsultorum ab Anno MCCCCXLV. ad MCCCCLXIII. Alia interim promimus Opera, quæ Leodrisii nomen præferunt, eaque poterit Lector optimus vel huic, vel alteri, prout libuerit, assignare.

Ea sunt:

I. De Vita, Rebusque gestis Sfortiæ bellicosissimi Ducis, ac initiis filii ejus Francisci Sfortiæ Vicecomitis, Mediolanensium Ducis, Commentarius, ab Anno circiter MCCCLXIX. ad MCCCCXXIV. e MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Edidit Clariss. Muratorius in Tom XIX. Rerum Italicarum Scriptor. pag. 619. Suspicatur, & quidem rectissimè, idem Muratorius, longè uberius fuisse Cribelli Opus, magnamque illius partem periisse, qua de re videnda Præfatio præfixa huic Cribelli nostri Libro, ubi etiam ait illum jussu Francisci Sfortiæ conscriptum fuisse, pluribusque celebrat Auctoris eruditionem, & de simultate agit, quæ inter eundem, & Philelphum intercessit.

II. De expeditione Pii Papæ II. in Turcas Libri duo, quos ex meo MS. primùm vulgavit laudatus Muratorius in Tom. XXIII. ejusdem Collect. pag. 11. Idem Opus promiserat brevi edendum Allatius lib. IV.

III. Epigrammata, &

IV. Apologia, quam pluribus encomiis prosequitur Jacobus Ammanatus Cardinalis Papiensis in Epistola II. lib. I. ad eundem Cribellum data; quæ extat inter ipsius Jacobi impressas.

V. Carmen de præconiis Æneæ Sylvii Piccolominei; de quo ad se misso agit idem Piccolomineus in Epistola sua, quæ est num. XXIII. ad Cribellum data ex Urbe die XVII. Febr. Anno MCCCCLV. Incipit: „ Accepimus Carmen tuum, Lodrisi nobis „ amatissime, &c. Inde prosequitur: „ Nesciebamus „ ante hos dies, ubi locorum esses, vel quæ te for„ tuna teneret; nunc certiorati sumus & tuis scri„ ptis, & Ducalis Oratoris verbis, esse te optimo „ loco apud Illustrissimum, & Magnanimum Ducem „ Mediolani; ab eoque diligi. Id est supra modum „ nobis gratissimum. Ex editione *Norimbergæ*, 1496. „ *in* 4.

VI. Epistola Sancti Joannis Chrysostomi ad Cyriacum è Græco in Latinum conversa. Ex altera Epistola ejusdem Piccolominei num. CCXCI. ubi humiliter se Cardinalatu indignum dicit. Data est ex Urbe die XXII. Octobris Anno MCCCCLVII. Incipit: „ Affecerunt nos haud modica voluptate præstans „ Vir, & amice singularis, litteræ tuæ, quas ex Me„ diolano XVII. Kal. Septemb. ad nos scripsisti. Le„ gimus Joannis Chrysostomi Epistolam, quam ex „ Attica Romanam fecisti; & nesciebamus te ante „ græci sermonis gnarum esse. Prius translationem „ hanc vidimus, quam te græcè doctum audiremus.

VII. Orphei Argonautica Latinè reddita, & Valerio Flacco adjecta, prodiit *Venetiis, apud Aldum*, 1523. *in* 8. Hoc Opus in Biblioth. Universali Conradi Gesneri Anonymo Cribello tribuitur, quem secutus est Picinellus noster pag. 160. in Athenæo, citata Præfatione Aldi, & Biblioth. Joannis Filii. Sed Leodrisio expressè adscribitur in eadem Præfatione à me inspecta.

VIII. Oratio habita in Arce Moguntiæ (scilicet Modoetiæ) Francisco Sfortiæ Mediolani Duci, Idib. Martiis Anno MCCCCL. antequam Mediolanum ingrederetur Urbis Principatum consecuturus; ut Joannes Simonetta narrat lib. XXI.

IX. Oratio de Triumphali ejusdem Francisci Sfortiæ in Mediolanensem Urbem ingressu. Ambarum meminit Cl. Fabricius, afferens earum mentionem haberi in Biblioth. Cottoniana pag. 61.

X. Panegyris dicta in laudem Francisci Sfortiæ Vicecomitis Mediolanensium Ducis IV. III. Kal. Martias Anno MCCCCLVIII. Extat in Ambrosiana Bibliotheca MS. Cod. signat. O. num 57. in 4.

XI. Carmina de eodem argumento. Extant cum ipsa Oratione apud Dominum Julium Jovium Patritium Comensem. MS. in fol. ejusdem ævi; teste Beretta in suis Schedis.

XII. Explanationes in librum I. & II. Decretalium, ex eodem Fabricio in Biblioth. Latina medii Ævi To. IV. pag. 776.

XIII. Elegia ad Clerum, & Populum Comensem in commendationem Lazari Scarampi Astensis ad ejusdem Ecclesiæ Cathedram assumpti, Anno MCCCCLI. extat in lib. II. Hist. Novocomensis Benedicti Jovii, & in Ughelli Ital. Sacræ Tom. V. colum. 312.

Ad eum quicumque sit, Lodrisium dedit Philelphus litteras in edit. Veneta anni 1502. in fol. pagg. 32. 67 68. & 176.

Agunt de Leodrisio, vel si mavis Leodrisiis, ultra laudatos Scriptores, Vossius de Historicis Latinis lib. III. Academia Veneta in librorum Elencho, quos anno 1558. edendos proposuit. Tattus in Annal. Comens. Tom. III. pag. 331. Mazzuchellus, & Beretta in Schedis, nec non laudatus Sitonus art. 164. pag. 45.

DCLXXII.

DCLXXII.

CRIBELLUS LUCAS.

Ex nobilissima Cribella gente ortus est Lucas, Alphonso Patre, anno Reparationis nostræ MCDXLV. Nobilitatem generis litteris ita illustravit, ut brevi cathedram Latinæ eloquentiæ, nec non Philosophicæ facultatis in Patria publicè ascendere meruerit, & vix annum ætatis suæ vigesimum agens Collegium Nobilium Jurisconsultorum ingressus est. Interim B. Antonio Senensi ex Ordine Jesuatorum, Summi Pontificis Pii II. ad Franciscum Sfortiam Ducem jussu Mediolanum venienti, non tantum amicitiæ vinculo Lucas noster adhæsit, sed & Religionem ipsam Jesuatorum amplecti instituit, invitis etiam Parentibus; & quantum in ipsa profecerit satis elucet ex profunda humilitate, ex Divinorum eloquio, ex Prophetico spiritu, nec non ex miraculorum gloria, qua a suis celebratur. Discipulum sociumque habuit Fratrem Hieronymum Ripam, de quo alibi sermo erit; Novitiis quoque sui Ordinis præfuit, & ita tam in Litteris, quam in divinis, sanctissimisque operibus instruxit, ut fama ipsorum celebris etiam nunc apud posteros efulgeat. Præter igitur supradictum Hieronymum Ripam memorare hîc juvat Augustinum Moriggiam, Jo. Petrum Landrianum, Alexium Legnanum, Seraphinum Castilionæum, Hieronymum Bigattum, quos omnes Paulus Moriggia sui Ordinis alumnos, Concivesque litteratos percelebrat. Jesuatorum Religionis dignitates, etiam primarias, constanter Lucas noster recusavit, totus Deo deditus, usque dum anno ætatis suæ sexagesimonono animam sanctissimè ei reddidit, quòd accidit die XXII. Februarii anno Redemptionis humanæ MDXIII. Eundem Cœlitibus adscriptum memorant Paulus Moriggia supradictus, Petrus Paulus Bosca, apud quos alii; ipsius verò Icon irradianti aureola redimita prostat Populorum venerationi in Ecclesia S. Hieronymi in hac Metropoli, propè majus Sacellum sequenti apposita Epigraphe.

BEATUS LUCAS CRIBELLUS.

In ipso itidem Templo ejus sacrum Corpus quiescit, reliqua vero de eodem Beato Luca ex infrascriptis Auctoribus videnda sunt.

Scripsisse asserunt:

I. Opera varia Ascetica, teste Picinello.
II. Collectiones Cassiani, ex Latino, in Italicum Sermonem traduxit; ita asserit Moriggia.
III. Plura alia Opuscula Sanctorum Patrum, ex Latino, Italicè vertit, teste eodem.
Agunt de B. Luca, præter citatos Moriggiam in Historia Jesuatorum, atque in Lib. III. c. XXVIII Nobilitatis Mediol. Boscam in Martyrologio Mediol. Ecclef. pag 354. Picinellum in Athenæo pag. 400. Salvator etiam Vitalis Cœment 24. Jo. Baptista Carisius in Theatro Sacro, Cl. Sitonus pag. 56. Art. 203. aliique.

DCLXXIII.

CRIBELLUS PAULUS.

Quamvis de Pauli Cribelli parentibus, gestisque nihil certum post accuratissimam inquisitionem mihi licuerit reperire, eruditionem tamen illius debita commendationis laude fraudare nefas duxi. Tempus, quo ille vixit, facile dignoscitur ex infra dandis Carminibus Italicis, quæ digna habita sunt, judicio quoque Viri emunctæ naris Gabrielis Joliti, ut cum aliorum Vatum Sæculo XIV. florentium Versibus posteritati servarentur. Sanè in eis

A Auctoris mirum in modum elucet ingenium, quod non invito Apolline, imò faventibus Musis omnibus fœtus suos producere consueverat.

Ex doctis ejus laboribus hæc habemus:

I. Carmina plura Italica; extant in lib. cui titulus: „ Rime di diversi Uomini Nobili, & eccellenti Poeti „ nella lingua Toscana. *Venezia*, *per il Giolito*. 1545. *in* 8.
II. Alia item Italica in libro inscripto: „ Rime di diversi „ raccolte dal Giolito. Volume II. *Venezia*. 1547. „ *in* 8.

DCLXXIV.

B CRIBELLUS PHILIPPUS.

Summæ diligentiæ, auctoritatis, atque doctrinæ commendatione celebratur inter Humiliatorum Ordinis Asseclas Sæculo XV. Philippus Cribellus ejusdem Instituti Professor eximius, atque Decretorum Doctor, qui tantùm apud Suos in singulari existimatione fuit, ut non solum Præposituram Vineæ Laudensis meritò obtinuerit, sed & etiam totius Ordinis Moderator effectus, postquam Definitoris officium anno MCDXXXIX. sustinuerat, ita se peregregiè gesserit, ut motu proprio Summus Pontifex in ipso munere quandoque ipsum confirmaverit, ideoque per annos XXIV. ipsam dignitatem præclarè sustinuit. Decoratur quoque ob Opus infra
C recitandum ab ipso compositum, scilicet:

I. Chronica Ordinis FF. Humiliatorum compilata per F. Philippum de Crivellis ejusdem Ordinis Generalem Magistrum. MS. in fol justæ molis sign. D. num. 54. litteris rubro-nigris, optimè scriptus, & fortè autographus. Extat in Biblioth. Metropolit. Capituli Mediol. Scripsit de ipso Pucinellus in Chron. SS. Petri & Pauli in Glassiate pagg. 44. & 66. necnon Cl. Sitonus in suis Schedis.

CRISOLANUS V. GRYSOLANUS.

DCLXXV.

CRIPPA SANTARCANGELUS.

D Augustinianensium Excalceatorum insignis Religio meritò gloriari potest de Crippa nostro, Mediolani nato die quinta Martii anno MDCLXII., nam in ipsam litteris jam satis instructus, moribusque peregregiis a Parentibus educatus, ingreditur, die XIII. Martii anno MDCLXXVIII. professusque est, nomine assumpto Cyrilli a Sancta Maria. Mirum est, quantùm studiis pietatique ipse se dederit; nam inter alias hujus Viri dotes, uti cathedris natus vocabatur cum in eisdem, tam clarè, tam subtiliter docuerit, ut ex pluribus alumnis sui Ordinis varios Magistros effecerit. In Libris tam legendis, quam scribendis toto vitæ suæ cursu insudavit, usque dum meritorum, annorumque plenus è vivis gloriosè excessit anno
E MDCCXXXIII. mense Majo in Suorum Conventu Civitatis Laudensis.

Opera ejus sunt:

I. Theologia juxta sacras Literas, Concilia, & SS. Patres, Scholasticis, Dogmaticisque ratiociniis communita ex Collegio Salmaticensi ad compendiosiorem methodum redacta: Auctore P. Cyrillo a Sancta Maria Carm. Excalc. Tomus primus. De visione & incomprehensibilitate, scientia, & voluntate Dei, atque de prædestinatione & reprobatione. Faustissimis sub Auspiciis Illustriss. & Reverendiss. D.D. Georgii Cattanei Episcopi Viglevanensis, Comitis &c. *Cremonæ*, *apud Petrum Ricchini*. 1720. *in* 4.
II. Complementum supradicti Cursus Theologici, extat MS. in supramemorato Conventu ejus Ordinis.
III. Cursus Philosophicus. MS. ibidem.

IV. Consultationes variæ, tam in Jure Canonico, quam de aliis rebus sacris. MSS. ibidem
V. Decisiones plures de casibus ad Theologiam Moralem spectantibus. MSS. ibidem.
A Suis.

DCLXXVI.

CROTTUS HIERONYMUS.

PLuribus de Crottorum insigni Mediolanensi Familia agere potuissemus, nisi institutum nostrum ad solos alicujus Operis Auctores perstringere decrevissemus. Juvat interim hìc memorare duos de hac Gente illustres Viros Seculi decimiquinti initio florentes, Lanzalottum, sive Lancellotum, atque Aloysium dignitatibus, honoribusque claros in Aula Ducum Mediolanensium. De primo Antonii Panormitæ panegyrim egomet inspexi Francisco Barbavariæ, & Aloysio Crotto Duc. Secretariis missam, in qua uti optimus Senator, Arcisque Papiensis Præfectus, A necnon Philosophicis, & sacris litteris summopere excultus laudatur. Videri potest in MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ sign. H. n. 49. Ad secundum verò plures Epistolas latinas reperi scriptas, tam a Bartholomæo Capra Mediolani Archiepiscopo, quam ab Antonio Cremona, & Antonio Canobio alibi laudatis, à supradicto Antonio Panormita, ab Jo. Lamola Bononiensi, ab Antonio Pellegri, aliisque doctissimis Viris directas, & à me in variis MSS. Codicibus Ambrosianis inspectas; sed ad Hieronymum nostrum nunc transeamus, Comitis Lancellotti filium, & unum ex Sexaginta Patriæ Decurionibus, qui Antecessorum suorum vestigia secutus, anno Christi nativitatis MDXLIV. in Collegium Jurisconsultorum adscribitur. Præfecturam Urbis optimè gessit anno antecedenti, & uti Vir summopere B Oratoria facultate, atque Jurisperitia clarus à pluribus suæ ætatis hominibus doctis laudatur. Sedit in eodem Collegio ab anno MDXLIV. usque ad annum MDLXXXI., & in Eustorgiano Templo situs est, ubi hoc Eulogion sibi vivens inscripsit:

MAIORVM CROTTORVM SEPVLCHRA
QVIBVS FVGITIVVS HONOR RESIDET
HIERONYMVS CROTTVS IVRECONSVLTVS
RHAVDII PRINCEPS
QVALIS QVALISQVE FVERIT ET FVTVRVS SIT
IMMORTALITATEM ALIVNDE SPERANS INSTAVRAVIT.

Hæc inveni de eo

I. Oratio in funere Francisci Tabernæ Mediolanensis magni Scriniorum Præfecti. *Mediolani, apud Mettios*. 1560. *in 4*, & iterum *Ibi, apud Pacificum Pontium*. 1592.
II. Allegationes plures, inter quas eminent illæ pro Laurentio Campagna Præposito de Levate in causa excessus commissi in Personam S. Caroli Borromæi anno 1576. cum facultate ejusdem D. Caroli eidem Crotio concessa per Decretum, ut citra excommunicationis incursum dictum Præpositum defendere ipsi liceat. Sunt partim impressæ, partim MSS. in Cod. sign. A. num. 98. in Archivo Monach. Cistercìensium S. Ambrosii Mediolani.
Nomen ipsius reperi apud Clarissimum Sitonum in Theatro Nob. &c pag. 112. art. 462. nec non in Schedis Mazzucchellianis.

DCLXXVII.

CRUCEJUS ALPHONSUS.

EX Patricia Mediolanensi Gente Cruceja ortus est Alphonsus, qui pietate ductus in nobilissima Congregatione Clericorum Regularium Divi Pauli adscribi voluit, & tale nomen Viri docti, atque eximiâ prudentiâ præditi sibi acquisivit, ut Cremonensis, atque Mediolanensis Collegii S. Alexandri regendi Provincia ei demandata fuerit, quam optimè adimplevit, usque dum Præposito Generali Assistentis officium, etsi renuens, assumsit. Quamquam pluribus negotiis suæ Congregationis ferè semper intentus vixerit, attamen à studiis nunquam vacavit, eruditionemque suam in editis Voluminibus parum infra recensendis, palam fecit. Apopletico correptus morbo, octogenarius desideratus est Anno Domini MDCCXXX., quiescitque in Ecclesia Collegii Divi Barnabæ.

Labores ejus sunt:

C

I. Detti Sacri del Venerabile Antonio Maria Zaccharia comprovati con Sacri fatti. *Milano, per il Malatesta*, 1719. *in 4*.
II. Della stessa Opera Volume secondo. *Milano, per lo stesso*, 1726 *in 4*.
III. Lo Spirito di S. Paolo, overo li pensieri di questo grande Apostolo. Opera del Padre Remj de Monsmeslier della Congregazione de' Barnabiti, tradotta dal Francese dal Padre Alfonso Croce. *Milano, presso Carlo Antonio Malatesta*, 1728. *quarta impressione*.
A Suis.

DCLXXVIII.

D

CRUCEJUS ANNIBAL.

ANnibal Crucejus Joannis filius, Vir planè eruditissimus, uti facilè non tantum Opera ejusdem, quam laudes plurium doctissimorum Virorum demonstrant, Senatus Mediolanensis Patriæ diu à Secretis extitit. In litteris Latinis optimè excultus, Græcas etiam minimè neglexit, itaut æternum nomen apud Posteros sibi acquisiverit. Grassante verò lue in hac Metropoli, cum placando Numini elegantissimos versus, seu verius preces ad Deum scripsisset, morbo ipso correptus Anno MDLXXVII. ad plures abiit, ætatis suæ LXVIII., non verò CI., ut perperam scribit Morerius in Lexico. In Sacra, & Ducali Æde E S. Mariæ Coronatæ Mediolani quiescit, & Fabritius filius hoc Eulogium quadrato in lapide sculpsit:

L. ANNI-

L. ANNIBALI CRVCEIO
AB EPISTOLIS SENATVS
FIDE OPTIMA ET SPECTATISSIMA
ABSTINENTIA ADMIRABILI
EXIMIE IVSTO ATQVE INTEGRO
LITTERIS LATINIS ET GRAECIS
EXCVLTO
POETAE PERELEGANTI
NATO ANNOS LXVIII.
PESTILENTIA MORTVO
ANNO CIↃ. IↃ. LXXVII.
V. KALEND. OCTOBRIS
FABRITIVS FILIVS PATRI
B. M. P.

Hæc usque ad invidiam in publicum emisit:

I. Achillis Statii de Leucippi, & Clitophontis amoribus Libri VIII. è Græco in Latinum sermonem conversi. *Basileæ, apud Hervagium*, 1554. & iterum ex recensione Salmasii, *Lugd. Battav.* 1640. *in* 12.

II. Narrationis amatoriæ fragmentum Latinitate donatum. *Lugduni, apud Sebastianum Gryphium*, 1544. *in* 8.

III. Ecloga. Extat inter Poëtas Buccolicos pag. 347.

IV. Carmina plura Latina reperiuntur in Tomo III. Carminum illustrium Poëtarum Ital. pag. 724. atque alibi impressa.

V. Epigramma in laudem Hieronymi Cardani; extat in calce Elogii ejusdem Cardani in libro, cui titulus: „ Elogj d'Uomini Letterati scritti da Lorenzo Crasso. *Venezia, presso Combi, e la Nov*, 1666. *in* 4.

VI. Precatio ad Deum Opt. Max. occasione Pestis, Carmina. *Mediolani, apud Pontium*, 1576. *in* 4. & iterum tertiò 1577.

VII. Epistolæ plures nomine Senatus ad Summos Pontifices, Imperatores, Reges, Respublicas, Principes &c.

In ejus obitu leguntur Epigrammata Francisci Civelli, & Sigismundi Foliani.

Adsunt variæ Epistolæ eruditissimæ Jo. Jacobi Ælii ad eumdem scriptæ, de quibus jam in Ælio.

Extat etiam ad ipsum Epistola XVIII lib. IV. supramemorati Sigismundi Foliani, quâ eum, Octavianum Ferrarium, & Marchesonium laudat.

In libro supradicto, cui titulus: Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. III. pag. 376. reperitur Carmen Antonii Cerruti Novariensis ad Annibalem Crucejum.

Scripsit ad eundem Epistolas duas Paulus Manutius Anno MDXLV.

In Carminibus Italicis Juliani Goselini Carmen XXII. vulgò *Sonetto*, est in laudem Annibalis nostri.

Ejus laudatores sunt Horatius Landus de Senatu Mediolanensi, Aubertus Miræus in Scriptoribus Sæculi XVI., Albertus Fabritius in Bibliotheca Ecclesiastica Tom. II. pag. 205., Antonius Bessa Negrinus pag. 514. Moriggia in lib. III. Nobilitatis Mediol., Abbas Ghilinus in suo Theatro, Crescentius in p. p. Amphitheatri Rom., Jo. Jacobus Frisius in Biblioth., necnon Picinellus in Athenæo pag. 38.

DCLXXIX.

CRUCEJUS CHRISTOPHORUS MARIA.

CHristophorus Maria de la Cruce, sive Crucejus, alterius Christophori J. C. Collegiati Mediolani, & Mattheæ Sansoniæ conjugum filius, in Congregatione Clericorum Regularium S. Pauli Barnabitarum ætatis agens annum XVIII. ingressus est, Reparationis verò nostræ MDCI. Ejusdem genitoris Tumulus in Ecclesia S. Barnabæ Mediolani, sequenti decoratur Elogio:

A

CHRISTOPHORO CRVCEIO
IVR. CONS. COLLEGIATO
IN ADMINISTRANDIS MAGISTRATIBVS
PRVDENTIA ET INTEGRITATE
PRAESTANTI
ET MATTHEAE SANSONIAE
PARENTIBVS OPTIMIS
GALEATIVS P.
OBIIT KAL. OCTOBRIS MDCXVII.

B

Noster verò pietate, atque eruditione summopere excelluit, ita ut Concionator primi nominis suæ ætatis prædicaretur. Tanti cum fecere suæ Congregationis Sodales, ut plures Præfecturas variorum Collegiorum ei demandaverint; at dum in eodem munere religiosis Alumnis Sancti Barnabæ præsidebat, Pestis morbo, quâ Mediolanum affligebatur, ad Superos evolavit Anno nempe MDCXXXI. Dolendum interea est, quod in illa teterrima perturbatione Scripta Christophori nostri deperdita sint, nam præter Quadragesimale integrum, quod prælo paratum habebat, plures alias eruditas Dissertationes ad res Ecclesiasticas fertur scripsisse, aliasque Orationes variis in locis, variisque occasionibus recitatas, quarum aliquæ etsi Typis datæ, ad manus nostras non pervenerunt, ultra sequentes:

C

I. Quadragesimale integrum Typis paratum. MS. ut sup.

II. Dissertationes plures de rebus Sacris. MSS. ut innuimus.

III. Orationes Panegyricæ quamplures, quarum supersunt tres in laudem S. Caroli Borromæi I. Mediolani habita Anno MDCXXII. & Typis data *apud Bidellum in* 4. II. ibidem Anno MDCXXVII. die IV. Novembris *per Jo. Antonium Comum*. III. verò Bononiæ dicta, & ibidem prælo commissa, quam *Comus* ipse iterum *Mediolani* in publicum demandavit, *in* 4.

Epigrammate laudatur in libro, cui titulus: *Musæ successivæ*, Epigr. 29.

Agit etiam de ipso Picinellus in Athenæo pag. 158.

DCLXXX.

D

CRUCEJUS CLANTERIUS.

CRuceja Familia, quæ etiam Crucia, vel de la Cruce dicitur, antiquissimæ apud Mediolanensis nobilitatis ornamentis effulget. Primus enim ex ea Gente Martinus occurrit, qui Annis MCXL. & MCXLII. Consul Justitiæ fuit in Repub. sua, ut constat è Placitis in pergameno etiam num servatis apud Clar. Jurisconsultum Sitonum in amplissimis suis Collectaneis. Martini fortasse filius Andreolus fuit, qui munus idem gerebat Anno MCLXVIII. cujus etiam mentio est in aliis Placitis ibidem existentibus. Verùm eorum gloriam instauravit pleniori luce Clanterius, qui in Patriæ restauratione, de qua jam pluries actum à nobis est, Anno MCLXXII. cum XII. aliis immortalitate dignissimis Viris Consul Reipubl. renunciatus, non tantùm reparandis Mediolani damnis, resarciendisque ruinis operam dedit diligentissimam, sed etiam, Municipalium Legum præsidio, populi mores ad optimam normam componere curavit. Militares quoque copias ad Urbis tutelam, ad hostium terrorem, & ad vicinorum injurias propulsandas instituit, præcipuè verò ad Comites extirpandos, quos Fridericus Augustus, hujus nominis I. in opprobrium Mediolanensium creaverat. Prudentiæ, atque doctrinæ Clanterii debet Insubrum hæc Metropolis

E

I. Statuta Reipubl. Mediolanensis cum aliis Collegis suis ab eo condita Anno MCLXXII. ut supra diximus.

II.

II. Leges plures, quas inter ea memorabilis: ne quis sub linguæ amputationis pœna Fridericum OEnobarbum Schismatis reum nominare auderet.
Laudatur à Comite Octavio Archinto in celeberrima Collectione sua Monument. Famil. Mediol. cum Auctoribus ab eodem citatis.

DCLXXXI.

CRUCEJUS DIOMEDES.

DIomedes Crucejus filius Horatii J. C. Collegiati Mediolani, & Magdalenæ Castrobesutiæ conjugum claruit Canonicus Ordinarius Metropolitanæ Ecclesiæ Mediolanensis ab Anno MDCVI. ad Annum MDCXLII. Prædictus verò Horatius Anno MDCVII. defunctus, in Cœmeterio Parœcialis Ecclesiæ Loci Magnaghi, in Plebe Dayraghi, Ducatus Mediolani, sequenti ex marmore appositâ Inscriptione, & muro Polyandri infixâ, memoratur:

HORATIVS CRVCEIVS
IOHANNIS MARCI FILIVS
IVRISCONSVLTVS
MISSOS FACIENS
SVPERVACVOS HONORES SEPVLCRI
HIC IACET.

Sed ad filium redeamus, qui non tantum sacris, quàm amœnioribus litteris excultus, varia sui ingenii monumenta in utraque facultate post se reliquit, videlicet

I. Il nobile, e glorioso trionfo del Martire Defendente. *Milano, nella Stamperia Arcivescovile*, 1641. *in* 12.
II. Poëmata Sacra varia. MS. in 4. signatus V. num. 52. Extat in Bibliotheca Canonicorum Ordinariorum hujus Metropolis.
Ipsum etiam indicavit Picinellus in Athenæo pag. 163. sicuti etiam reperitur in Schedis Sitonianis.

DCLXXXII.

CRUCEJUS EUSEBIUS.

SÆculum & nomen Ferdinandi, quod Crucejo nostro dederunt Parentes optimi in ejusdem natalibus, Marcus, scilicet, Antonius, qui Anno Domini ultimo Sæculi XVI. Judex Victualium in Mediolanensi Patria existebat, & Lavinia Olgiata conjuges dimittere voluit, dum celeberrimæ Congregationi Clericorum Regularium à nobis Theatinorum nuncupatæ, adscribi instituit, Anno scilicet MDCVIII., ætatis suæ verò XVIII., & vocari amavit, Eusebius. Omnibus scientiis ad sacrum Institutum necessariis peractis, ad Oratoriam præcipuè se dedit; in ipsa verò quantùm profecerit, præter alia ejusdem Opera, quæ miserè deperdita sunt, facilè conjicitur ex Oratione infra à nobis enuncianda, typis bis tradita. In humanioribus etiam litteris mirificè emicuit, ut ex Inscriptionibus, Elogiisque in secundo libro à nobis inspecto, quem mox recitabimus. Plurima alia istius Viri docti haberemus, nisi mors immatura nimis Religioni, Patriæ, ac Reipublicæ Litterariæ ipsum non rapuisset Pestis causâ Anno MDCXXX. in Oppido Lonati, ubi Sepulchrum invenit.

Extant de eo:

I. Orazione Funebre in morte dell'Illustrissimo, ed Eccellentissimo Sig. Giulio Tieni, Marchese di Scandiano. *Vicenza, presso Francesco Grossi*, 1621. *in* 4. & iterum *Ferrara*, 1629. *in* 4.
II. Descrizione dell'Esequie celebrate per la morte del suddetto, con le Iscrizioni, Elogj, ec. ed il disegno del Catafalco intagliato in Rame. *Vicenza, presso lo stesso Grossi*, 1621. *in* 4. *e Ferrara, come sopra*.
Videndi sunt Joseph Silos in Historia Clericorum Regularium, necnon Picinellus in Athenæo pag. 176.

A

B

C

D

E

DCLXXXIII.

CRUCEJUS FERNANDUS.

MAjorum suorum secutus est præclara vestigia Fernandus Crucejus; quemadmodum enim illi summâ diligentiâ Rempublicam Mediolanensem optimis sancitis legibus exornare studuerant; ita & hic parem adhibuit operam, cùm Anno MCCXVII. Jacobo Malcorigia Populum hujus Urbis regente, atque, ut alibi dictum est, suadente Brunaxio Porcha Novariensi, quondam Mediolani Prætore, prudentissimis Viris ea provincia demandata fuit, ut in unum redigerent Consuetudines vetustissimas ad ea usque tempora in hac Metropoli pro legibus servatas. Fuit inter illos Fernandus noster, quod non infimum est argumentum & doctrinæ, & existimationis, simulque cum Collegis omnium Sæculorum memoriâ dignissimis, Volumine uno edidit:

I. Consuetudines, quæ hactenus apud Mediolanenses vim legis obtinuerant.
Ejus meminit Corius lib. XII. & ex eo Comes Octavius Archintus in centies laudata Collectione Monument. Famil. Mediol.

DCLXXXIV.

CRUCEJUS FLAMINIUS.

OPtandum foret, quod de Flaminio Crucejo nobili Mediolanensi plurima Lectoribus meis proferre posse mihi datum fuisset, sed præter Opera illius, quæ egomet inspexi, nil aliud, etsi omni diligentia adhibita, invenire mihi licuit, nisi quod tantus Vir omnem suam ætatem consummavit in bellis, maximè Flandrensibus, in quibus per annorum decem, & ultra spatium sub celebratissimo Duce Alexandro Farnesio fortiter dimicavit. Id ipse asserit in Epistola nuncupatoria ad Serenissimum Ranucium Parmæ, & Piacentiæ Ducem, quæ libro num. I. infra describendo, præfixa est. Mirum est, quod nec Picinellus, nec alii, qui de Viris doctis Mediolanensibus egerunt, ullum verbum quidem de Flaminio nostro fecissent, etsi initio Sæculi transacti floruisset. Accipiat igitur à me, Lector benevolus, quod possum, scilicet accurationem Operum ipsius descriptionem, videlicet

I. Teatro Militare del Capitano Flaminio della Croce Gentiluomo Milanese, diviso in due parti, nell'una si tratta de' veri mezzi di conservare qualsivoglia Piazza, con altri Discorsi appartenenti alla Cavalleria, Trattati doppj, ed alli Generali d'Eserciti; nell'altra si mostra, in qual maniera si possano assicurare da improviso assalto le Fortezze. Al Serenissimo Ranuccio Farnese Duca di Parma, e di Piacenza ec. *Milano, per Bernardino Lantoni*, 1613. *in* 4. *con figure in Rame*.
II. L'Esercizio della Cavalleria, ed altre materie del Capitano Flaminio della Croce, Gentiluomo Milanese, diviso in V. Libri. Nel I. si tratta di quello appartiene al Soldato privato, Caporale, Alfiere, Tenente, Capitano, Trombetta, e Forriero. Nel II. ciò che appartiene ad un Capo di più Compagnie nel marciare, alloggiare, combattere, ed altre azioni. Nel III. si discorre di disporre la Cavalleria in diverse ordinanze di Battaglia, alle quali si vede per cadauna applicata la sua figura, e come farle combattere, e d'altre particolarità per tale effetto. Nel IV si notano alcune cose per beneficio de' Cavalli. Nel V. si descrivono Sentenze, Proverbj, e molti brevi Discorsi morali di diverse materie ec. Dedicato a Ferdinando II Imperadore. *Anversa, appresso Enrico Aertsio*, 1625. *in foglio, con molte figure in Rame*.
Adsunt in fronte Operis Carmina Italica variorum Virorum, inter quos Hieronymi Mariani, atque Hippolyti Caimi Mediolanensium. Editio nobilissima.

DCLXXXV.

DCLXXXV.

CRUCEJUS FRANCISCUS.

FRancifcus Crucejus Mediolanenfis, Martini Comitis Cæfarei Palatini filius, inter vivos effe cœpit Anno MCCCCIX. Eluxit vel in puero mira, & ad optimas artes propenfa indoles, quæ ab optimis Magiftris ftudiis exculta uberes poftea fructus ad Familiæ, atque Patriæ decus protulit. Divinis enim obfequiis inter Clericos mancipatus, Pontificiarum Legum peritiem tantam brevi cunctis ingeffit, ut communi plaufu Decretorum Magifter creari meruerit. Regebat per ea tempora Mediolanenfem Ecclefiam Vir laudatiffimus, atque doctiffimus Francifcus Picciolpaffus Bononienfis, quem congruo tempore encomiis libenter profequemur. Hic Crucei doctrinam admiratus eum Vicarii fui Generalis dignitate ornavit, eoque munere fungebatur Anno MCDXXXV. Poft biennium inter Purpuratos Metropolitanæ Canonicos locum obtinuit, atque omnium primus Anno MCCCCXLI. ut placet Sitono, five, ut afferit Abbas Trivultius, Anno fequenti, Primicerius in eadem Bafilica conftitutus eft. Interim, licet effet tot officiis implicitus, Cives fuos juvare non deftitit; cum enim Mediolanenfis Refpublica Archigymnafio fuo Profeffores optimos, Virofque Clariffimos undique accitos præficeret, Francifcus extraordinariam Decretorum lecturam adeptus, non fine ingenti Difcipulorum progreffu, diu Sacros Canones interpretari ftuduit. Interfuit Anno MCCCCXXXI. Sigifmundi Imperatoris Coronationi, quam etiam pofteris narratam reliquit, ut mox dicemus. Candido Decembrio Viro ætatis fuæ doctiffimo fuit amiciffimus. Infignis Monafterii Majoris (quod Sanctus Sigifmundus Burgundionum Rex, & Martyr inclytus, in honorem Sancti Mauritii in hac Metropoli dicitur excitaffe) Virgines fub Sancti Benedicti Regula viventes, ad perpetuam claufuram fervandam, ut facras Domini decet, fuis monitis inducere, eventu non irrito, laboravit. Ambrofiani Ritus Codices, ac Ceremonias plurimum illuftravit, donec Anno Salutis humanæ MCCCCLXXVIII. mortalibus valedixit. Ejus obitum in hunc Annum incidiffe, fcribit Sitonus, tametfi citatus Trivultius in fuis Schedis Annum ei emortualem affignet MCCCCLXIX. Nobis tamen prior arridet fententia, cùm Anno MCCCCLXXIII. dederit Auctor nofter ad Mediolani Duciffam litteras infra indicandas. Patris ejus Martini fervatur adhuc memoria in Infcriptione parieti infixa, quæ vifitur apud Collegiatam Ecclefiam Sancti Georgii in Palatio dictam, in Sacello Sancti Hieronymi.

DIV SPECTABILIS ET CATHOLICI CAPITANEI
COMITIS PALATINI CIVISQVE OPTIMI
DOMINI MARTINI DE LA CRVCE
SEPVLCRVM
FILIORVMQVE
OBIIT MCCCCXXXII. DIE XIX. DECEMBRIS.

Quantæ fuerit eruditionis Francifcus nofter, ex fequentibus patet. Titulis ut jacent

I. Expofitio Litteralis Hymnorum S Ambrofii Archiepifcopi Mediolani, & univerfalis Ecclefiæ Catholicæ Doctoris irrefragabilis, & maximè ex his, qui in fua Mediolanenfi Ecclefia utuntur, in præfentem formam à Reverendo Decretorum Doctore Domino Francifco della Cruce Primicerio, & Ordinario prædictæ Mediolanenfis Ecclefiæ redacta: & quæ diu penès Laicos latuit, tandem opera mei Francifci Caftelli, pariter prædictæ Ecclefiæ Ordinarii, ipfi Ecclefiæ reftituta fuit Anno Domini MDLII. fedente Reverendiffimo, & Illuftriffimo D. Joanne Angelo Arcimboldo Archiepifcopo Mediolani, cui ego deferviebam pro Magiftro Cæremoniarum. In fine fic legitur: „ Hos Hymnos „ Beati Ambrofii, quibus fua Ecclefia Mediolanenfis „ utitur, cum etiam in Officio, & Miffa alius Ritus „ & fingularis fit, aliaque obfervantia à cæteris omnibus totius Orbis Chriftiani Ecclefiis, decrevi ego Francifcus de la Cruce minimus Decretorum Doctor, Primicerius, & Ordinarius dictæ Ecclefiæ, pro Litterali „ Expofitione apud rudiores, minufque intelligentes „ Clericos gloffulis explanare: non ut graves tanti Doctoris Sententias, altaque Myfteria videar attigiffe, „ fed ut dumtaxat vocabula non omnibus nota, & litteræ fenfus ad omnium cognitionem pleniorem reducerem, pro fraterna charitate mea in omnes, pro devotioneque mea fingulari ad hunc Sanctum, & Patrem noftrum Ambrofium, cujus auctoritas, melliflui „ Sermones, doctrina irrefragabilis, & laudes eximiæ „ florent in Ecclefia Dei, nedum apud Latinos, fed „ etiam apud Græcos, ita ut miris eum laudibus extollat Pelagius, ficut refert Beatus Auguftinus in fine „ primi libri de Nuptiis, & Concupifcentia contra nonnullos Hæreticos, in hæc verba: Nunquid jam & „ Sanctus Ambrofius nuptiarum bonitatem, ac iftorum „ Hæreticorum, quamvis tunc non apparentium, vanitatem, fuæ hujufmodi Sententiæ veritate condemnavit? quod ideo commemorandum putavi, quia Pelagius fic laudat Ambrofium, ut dicat: Beatus Ambrofius Epifcopus, in cujus præcipuè libris Romana „ elucet Fides. Qui Scriptores inter Latinos flos quidam fpeciofus emicuit; cujus Fidem, & puriffimum „ in Scripturis fenfum, ne inimicus quidem aufus eft „ reprehendere; pœniteat ergo eum quod fenfit adversùs Ambrofium.
„ Scripfi & hæc omnia manu equidem propria Anno „ Domini MCCCCLX. ætatis verò meæ Anno LXIX.
Hymni funt num. XXIII.
MS in Pergameno cum variantibus interlinearibus Lectionibus, atque Notis uberimis marginalibus, litteris rubro-nigris optimè fcriptus. Extat in Bibliotheca Canonicorum Ordinariorum Ecclefiæ Metropolitanæ Mediolanenfis fignat. F. num. 51. in fol.

II. Coronatio Sigifmundi Imp. facta Mediolani die XXV. Novembris Anno MCCCCXXXI. in fine ejus fic legitur: „ Scripta per me Francifcum de la Cruce Primicerium, & Ordinarium Ecclefiæ Mediolanenfis pro „ futura rei memoria, quoniam præmiffa fic fieri vidi, „ & eis præfens fui, in ipfa Coronatione affiftens præfato Archiepifcopo meo.
Extat in Codice MS. fupradictæ Biblioth. Ecclef. Metropol. fign. F. num. 52.

III. Litteras ejufdem ad Duciffam Mediolani datas die VII. Decembris Anno MCCCCLXXIII., quibus ei refpondet fuper quadam controverfia inter Sanctimoniales Monafterii Majoris, & vicinos Sanctæ Mariæ ad Circulum excitata; in quibus afferit fe adlaborante ante Annos XXV. Moniales ipfas Claufuræ perpetuæ fe fubjeciffe, à fe vifas teftatur Puricell. in Monum. Bafil. Ambrof. num 231.
Extant ad eum Epiftolæ Latinæ Bernabovis Carcanenfis de Anno MCCCCXXXVIII. in Cod. MS. fign. H. num. 48. Biblioth. Ambrof. de quo egimus.
Aliam item fatis eruditam de libris Sancti Ambrofii ad eum datam à Candido Decembrio Anno MCCCCLXVI. vidi inter hujus MSS. in Biblioth. Ambrof.
Agunt de eo fæpelaudatus Sitonus, & Abbas Trivultius in Schedis.

DCLXXXVI.

CRUCEJUS JOANNES ANDREAS.

JOannes Andreas Crucejus Mediolani anno MDCXIX. natus, cum plurimùm valeret ingenio, litteris amœnioribus excultus, jam Philosophiæ initiatus, Bononiam petiit, in clarissimo illo Archigymnasio Medicinæ lauream consecuturus. Eâ igitur decoratus remeavit in Patriam, atque ut omnium de medendi facultate scribentium in se unum eruditionem derivare posset, exoticis linguis ediscendis totum se dedit. Mirati sunt cuncti in eo Græci, Hispani, ac Gallici sermonis peritiem tam plenam, atque perfectam, ut nedùm expeditissimè ex tempore loqueretur, verum etiam majoris Nosocomii Præfectorum Decreto in Palatino Gymnasio Græcas litteras docturus assumeretur, anno MDCLI. die XXX. Januarii. Astronomiam quoque, atque Geometriam ibidem professus est; ejus eruditionem, prævio diligentissimo examine, probantibus Joanne Aloysio Consalonerio Societatis Jesu, ac Petro Paulo Caravaggio Viris doctissimis, quorum in hac Collectione jam dedimus Elogia. Ægris quoque sedulam impendit curam magna cum doctrinæ celebritate, pauperibus præsertim, quibus inexhaustæ pietatis officio necessaria Medicinæ suppeditat adjumenta nobilissimus Optimatum Cœtus Sanctæ Coronæ nuncupatus. Pluribus quoque primariis Civibus, ac Monasteriis insignioribus in propulsandis curandisque morbis deservivit. Famâ igitur nominis ejus longe latèque diffusâ a Patavini Lycei Moderatoribus, magna constituta mercede, ad Medicinæ Cathedram invitatus, eo se conferre statuerat, at mors invida imortalitate dignissimum Virum sustulit in Patria, die XIII. Decembris anno MDCLV. ætatis suæ XXXVI.

Plura conscripsit ad Medicinam pertinentia, nimirum:

I. Tractatus de Semine.
II. De pulvere Viperino.
III. De Unguibus, & Pilis.
IV. De Balneis.
V. De Cadaverum conservatione.
VI. De Febribus.

Alios quoque cum superioribus Tractatus MSS. apud heredes Crucejii nostri servatos, magna cum animi voluptate, se pervolutasse scribit Picinellus, atque in eis eruditionem immensam reperisse.

Agunt de eo præfatus Picinellus in Athenæo pag. 259. & Curtius de claris Medicis Mediolanens. pag. 185.

DCLXXXVII.

CRUCEJUS LEO.

LEonis Crucei prudentiam, & eruditum ingenium singularis in Patriam suam amor reddidit apud posterorum memoriam clarissima. Is etenim præstantium eorum Civium cœtui adnumeratur, quorum studio, atque laboribus nil minus Mediolanum debet, quàm novam è cineribus atque ruinis vitam. Consulatum Reipublicæ suæ administrabat Leo anno MCLXXII. quo XII. Viri & mœnibus amplificandis, & legibus condendis Præfecti, omnem movere lapidem, ut Metropolis celeberrima diu squallida, & fermè deleta pristinum splendorem recuperaret. Quoniam vero firmamentum Reipublicæ non in legibus tantum, sed & in militari robore situm est; constitutæ sunt fortium bellatorum manus, qui propulsarent adversariorum impetus, & civium tranquillitatem sartam undique, tectamque servarent. Sequenti anno Crucejus noster, ut qui non mediocris æquitatis laudem sibi conquisierat, Justitiæ Consul est renunciatus, ejusque placita in pergameno

A adhuc visuntur in Collectaneis Viri Clarissimi Joannis Sitoni a nobis sæpè laudati.

Habemus Leonis & Collegarum ejus:

I. Statuta Reipublicæ Mediolanensis, à nobis non uno loco memorata, anno præfato MCLXXII. condita.
II. Leges plures, ea præsertim, quæ nomen Friderici I. Augusti, tamquam Ecclesiæ hostis pronunciari vetabat, aliasque ad Militiam spectantes.

De ipso mentio occurrit honestissima in Collect. Monument. Familiar. Mediolan. Comitis Octavii Archinti; ubi Scriptores alii citati recensentur, atque in Schedis Sitonianis.

DCLXXXVIII.

B

CRUCEJUS LEO alter.

NOn minori laude dignus habendus est Leo alter eâdem ortus Familiâ, quem ipsum cum superiore aliquando existimavimus, at diligentiùs inspecto Volumine ab eo conscripto, quod mox indicabimus, ætate juniorem tandem fuisse reperimus. Verùm optabile fuisset vel de se ipso plura scripsisset, vel alius quispiam tam docti hominis gesta posteritati servasset. Ortus videtur in Oppido Leuci hujus Mediolanensis Ducatus, & inter vivos fuisse circa Sæculum XIV. Summæ fuit in antiquitatis Monumentis investigandis diligentiæ, præsertim verò ad Urbem Mediolanensem, ejusque Comitatum pertinentibus; neque tamen aliarum, maximè finitimarum Civitatum vetustatem neglexit, plura enim ad eas spectantia Operi suo intexuit.

C

Illud hoc titulo inscribitur:

I. Leonis Crucei Chronica de Antiquitatibus, & Factis Civitatis Mediolani, & totius sui Comitatus, & quamplurium Civitatum, à Mediolano condito, idest à Creatione Mundi anno MMMCCLXXV., & etiam anno ante Nativitatem, sive Incarnationem Domini nostri Jesu Christi MVCCCCLXXV usque ad annum salutis circiter CCCCLXX. MS. in fol. sign. n. 38. Exiat in Bibl. Monachor. Cisterc. S. Ambr. Mediolani.

Juvat hic Lectoribus exhibere quædam ex ipso Volumine circa medium exscripta, quæ sunt:

D

„ In memoria quorundam meorum utriusque sexus, cum „ Civibus adhuc in decrepita ætate viventibus vigebat „ quidam Vir nobilis nomine Ubertus, quem peperit nostra terra; hic tantæ fortitudinis fuit, quanta in toto Orbe, nec ante eum, nec post eum „ potuerit vir aliquis reperiri &c. Hic prosequitur narrando varia mirabilia de ipsius Uberti fortitudine, & infra: „ Vinianus quoque Athleta mirabilis „ Vir fuit, de quo multa miranda in nostro Comitatu, videlicet juxta Leuchum Burgum mirabilem „ extant, unde oriundus fuit: Alii quoque quamplurimi in diversis temporibus Viri egregii fuere, „ qui nullos sibi pares in toto Orbe reperiere, Mediolanique originem habuere, de quibus dicere in „ præsentia omitto &c. Finis est in Odoacre Rege. Scriptus extitit Codex manu Jo. Bapt. Blanchini, qui subjungit: „ Nihil ultra scriptum reperii in „ primo Exemplari „. In ipso Voluminie continentur: Chronica Danielis de Comitibus Angleriæ, item suprascripta Chronica Leonis Crucei, & Excerpta ex Chronico Philippi de Castro Seprio, & Benvenuti. Subduntur autem & hæc:

E

„ Exemplum hoc vetustissimi cujusdam Annalis in an„ tiqua quadam Bibliotheca reperti, ne nimia vetu„ state corrosum in nihilum abiret Gabriel Cusanus „ fidissime transcripsit anno à Partu Virginis MDXIII. „ Idibus Aprilis „ & infra.

„ Horum Chronicorum Opus nunc extat in Bibliotheca „ Illustriss. & Reverendiss. Dominor. Caroli, & Man„ fredi Fratres de Septala „ à quo præseus fuit excriptum anno 1659. per eundem Blanchinum.

DCLXXXIX.

DCLXXXIX.

CRUCEJUS LEONARDUS.

AGendum est in præsentiarum de Leonardo Crucejo clarissimæ Gentis alumno, qui ob præclarè fortiterque gesta ab Othone Cæsare Binaschi Oppidi Jurisdictione donatus, initio Sæculi XIII. non sine ingenti nominis fama inter hujus Urbis Cives computabatur. Cùm ad regendam Rempublicam accessisset, anno MCCXVI. Consulatum Justitiæ administravit, atque æquitatis plura reliquit vestigia in placitis pergamenis ætate etiam nostra servatis in Collectaneis J. C. eruditissimi Joannis Sitoni. Statuerunt anno sequenti Patriæ Moderatores, negotium urgentibus Joanne Malcorigia tunc Prætore, & Brunaxio Porcha, qui paulo ante eundem gesserat Magistratum, colligi per Viros prudentissimos vetustas Consuetudines, ne temporis injuriâ dilaberentur. Eorum cœtui, qui in hac sparta versari debebant, Leonardus quoque additus est, atque ut Civibus suis rem gratam simul, utilemque faceret, cum Collegis, de quibus loco suo

I. Consuetudines pro legibus apud Mediolanenses servatas anno MCCXVII. in unum corpus redegit.

De Leonardo meminerunt Comes Octavius Archintus in Collect. sua Monument. Familiar. Mediol. cum aliis per eum citatis, & Sitonus in Schedis.

DCXC.

CRUCEJUS MANFREDUS.

VEtustam generis sui nobilitatem novis cumulavit ornamentis Manfredus Crucejus, qui Sacros Canones adeo calluit, ut in eis Doctoratus insignia promeritus, tanquam singulare quoddam eruditionis speculum ab omnibus coleretur. Clericalem amplexus vitam, post Cosmum Melioratum S. R. E. Cardinalem, qui primus omnium Commendatario titulo Ambrosianum Monasterium administravit, anno MCCCCV. ad idem munus evectus est. Creditum sibi tam pingue Sacerdotium optimè rexit Manfredus noster, & Basilicam ædificiis auxit, nam inter Odeum, ac Sacellum Sancti Satyri, Ædem sacram construxit, quam nunc Cistercienses Monachi in Sacrarium convertêre. Acceptissimus fuit Philippo Mariæ Vicecomiti Mediolanensium Duci, atque ab eo gravissimis in rebus, præsertim vero in Legatione ad Concilium Constantiense, & ad Sigismundum Imperatorem adhibitus est. Inter primos sui sæculi Oratores locum obtinuisse perhibetur, nec minus in agendo prudentiæ, quam in dicendo facundiæ habuisse dicitur. Obiit anno MCCCCXXV. mense Augusto. Sepulchralem ejus memoriam posteris non invidit Valerius, e cujus Schedis eam exscripsimus:

SISTE GRADVM SACER HIC LOCVS EST QVEM CONDIDIT ABBAS
EX CRVCE MANFREDVS QVO NEMO CELEBRIOR ALTER
DOCTOR ERAT VIRTVTE POTENS LINGVAQVE DISERTVS
ROMANVM HIC REGEM PETIIT PROCERESQVE DVCESQVE
PONTIFICESQVE SACROS ORATOR MISSVS AB ALTO
ANGVIGERO INSVBRVM TERRIS DOMINANTE PHILIPPO
MORTEM OBIIT TANDEM SEXTILI MENSE SVB ANNIS
MILLE QVADRINGENTIS VICENIS QVINQVE PERACTIS.

Æternum doctrinæ illius testimonium est:

I. Oratio ad Sigismundum Imperatorem anno MCCCCXV. ab eo habita, dum esset Legatus Ducis Mediolani ad Concilium Constantiense. Edita est ab Hermanno ab Hardt. Tomo V. hist. Concil. Constant pag. 109. ut asserit Fabritius in Biblioth. lat. med. ævi.

De eo nonnulla habet Puricellus in Differt. Ambrosiana num. 19.

DCXCI.

CRUCEJUS PIUS.

PIus Crucejus nobili apud Mediolanenses ortus Familia Ordinem Capuccinorum, Anno MDCLXXVII. ingressus est, in ipso adolescentiæ flore Mundum despiciens. Sacris imbutus litteris insignis evasit Theologus, eamque divinam scientiam magna cum laude apud Suos plures per annos professus fuit. Animarum quoque zelo inflammatus Concionatoris suscepit officium; & illustriora doctrinæ ac virtutum ornamenta sibi comparans, ad Guardianatus gradum sæpe assumptus, eo in munere se prudentem, & benignum omnibus exhibuit. Quamplura scripsit, & typis infrascripta edidit

I. Memorie de grandi Principi, Signori, ed illustri Guerrieri estinti nelle gloriose imprese del Serenissimo Principe Eugenio Francesco di Savoja, co' suoi riflessi. *In Milano, per Marcantonio Pandolfo Malatesta*, 1716. *in 4.*

II. Memorie delle cose notabili successe in Milano intorno al mal contagioso l'Anno MDCXXX. con altre notizie ec. *In Milano, per Giuseppe Maganza*, 1730. *in 4.*

DCXCII.

CUCHINUS CAROLUS AMBROSIUS.

ARona Oppidum Mediolanensis Ducatus ad Verbanum lacum Sancti Caroli natalibus celeberrimum Carolo Ambrosio Cuchino Patria fuit, qui optima præditus indole, Deo liberiùs famulandi gratiâ Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati Institutum suscepit. Studiis tam amœnioribus, quàm seriis deditissimus extitit, plurimumque valuit & soluta, & adstricta numeris Oratione. Sæpè in Sanctorum cum Christo regnantium laudem è suggestu dixit, non absque adstantium plausu, qui summam in eo doctrinam cum pietate conjunctam admirabantur. Deiparam Virginem sine originali labe conceptam, peculiari devotione colebat, atque in ejus laudem, ut infra dicemus, Italicorum Epigrammatum Volumen typis vulgavit, tametsi modestè nomen dissimulaverit, seque Anagrammaticè inscripserit Marcium Lucium Conaborgum. Septuagenario minor decessit Mediolani in Collegio Sancti Barnabæ; Anno post Salvatoris ortum MDCCXIV.

Edita

Edita ipsius Opera hæc sunt :

I. Discorsi Sacri. *Macerata, per Domenico Sparatiani.*
II. Rime Sacre sopra l'Immacolata Vergine Maria. *Milano, per il Malatesta*, 1714. *in* 8.
Hæc Suis debeo.

DCXCIII.

CUNEUS GABRIEL.

Gabriel Cuneus honestâ inter Mediolanenses familia natus ad Medicam artem proclivi dotatus ingenio plurimùm in ea profecit. Vesalii magni nominis Anatomici discipulus fuit, atque sectator tam fidus, ut impetitam à Francisco Puteo Vercellensi, Jacobi Sylvii Auditore, Præceptoris sui doctrinam egregio Volumine defenderit, sicut paulo post indicabimus. Gabrielis Fallopii Mutinensis amicus inter primos fuit, atque in Ticinensi Archigymnasio Anatomicam artem plures annos tradidit. Cùm autem Mediolani versabatur dissectis cadaveribus diligentissimè inspectis, totus in eo esse consueverat, ut Medicæ facultatis studiosis prodesse posset. Florere cœpit circa medium sæculi XVI.

Doctrinam ejus ostendunt :

I. Tabulæ Anatomicæ in Opere inscripto : Universæ Medicinæ Synopsis. *Vicentiæ, apud Paulum Majettum.* 1595. *in fol.*
II. Apologiæ Francisci Putei pro Galeno contra Vesalium in Anatome examen. *Venetiis, apud Franciscum de Franciscis* 1564. *in* 4.
De eo cum laude meminerunt Mangetus in Biblioth. Medica Tom. II pag. 155. Joannes Antonida Vander. Linden. de Script. Medicis. Curtius de claris Medicis Mediol. pag. 96. & perquamjejunè Picinellus in Athenæo pag. 228.

DCXCIV.

CURIONUS DOMINICUS MARIA.

Dominicus Maria Curionus natus in Oppido Assii non procul Leuco, in Mediolanensi Ducatu, Prædicatorum Regulam professus est in Cœnobio Sancti Eustorgii, in quo etiam sacris eruditus studiis, Theologiæ Lector Divina interpretabatur Anno MDCXVII. Pro sua interim in Hierosolymitanorum Equitum Ordinem observantiâ, in compendium omnia reducere suscepit, quæ ab Historicis, & à Bossio Equite, Cancellarioque ejusdem Ordinis, de eo fusiùs scripta fuere, prout in ipsius Bossii Elogio jam supradiximus. Tres in partes Opus suum distinguere decreverat, ita ut I. De fide ejusce Ordinis in Deum recta, & perpetua. II. De ejusdem erga Sanctam Sedem Apostolicam fidelitate. III. Demum de illius aperta constantique erga Imperatores, Reges, & Principes catholicos fide, & observantia singillatim tractaret.

Edidit ergo

I. Il glorioso Trionfo della Sacrosanta Religion militare de' Nobili valorosi, ed invitti Cavalieri di S. Gio: Gerosolimitano, detti prima Ospitalieri, e poi di Rodi, ed ultimamente di Malta, nel quale si mostra la loro singolare, e inviolabil fedeltà verso Dio. P. I. Nella seconda parte si tratta della fedeltà loro verso la Sedia Appostolica del Sommo Pontefice Romano, e del premio, che da quella ne ànno riportato. Nella terza finalmente si mostra la fedeltà che ànno servata a gli Imperadori, Regi, e Principi Cattolici sì d'Oriente, come d'Occidente, e de' favori, e beneficj ricevuti da queste Imperiali, e Regali Corone Parte I. *Milano, per il Ponzio e Piccaglia*, 1617. *in* 4.
Partes verò reliquæ an prodierint Picinellus ignoravit, quod etiam nobis accidit.
Prodiit etiam hoc titulo : „ Traducida de Italian en „ Español, y en muchos lugares acrecentada por Pablo „ Clascar des Valles Clerigo Presbitero natural de Bar- „ celona. *Barcinone, apud Stephani Liberos*, 1619 *in* 8.
II. Arte di interpetrare i luoghi difficili delle Sacre Scritture. Opus hoc laudat Picinellus, sed MS. an editum fuerit, non significavit.
Hujus Auctoris meminere Hieronymus Borserius in Supplemento Nobilitatis cap. XII. Quetif, & Eccard in Biblioth. Script. Ordinis Prædicator. Tom. II. pag. 412. & citatus Picinellus in Athenæo pag. 163.

DCXCV.

CURIONUS FRANCISCUS.

Franciscus Curionus in nobilissimo hujus Ducatus Oppido, cui Gallaratum nomen est, in lucem editus, studiorum præsertim legalium curriculum Mediolani perfecit tanta animi contentione, ut inter primarios ætatis suæ Jurisconsultos, jure merito censeretur. Hieronymo Montio integerrimo Senatori, atque Ticinensis Urbis Prætori, quem congruo tempore laudabimus, fuit acceptissimus, eidemque Curionus Opus infra indicandum nuncupavit; atque in Epistola præfixa Volumini maximis Elogiis Montium ipsum prosequitur; prout etiam Joannes Petrus Puricellus loco infra citando testatur, commendans quoque Hieronymum Curionum Francisci nepotem, in eodem Gallaratensi Oppido Medicæ Artis Professorem peritissimum, qui Scriptoris nostri lucubrationes haud multo ante in lucem editas sibi largitus fuerat. Floruit Franciscus medio fermè Sæculo XVI.

Publici Juris fecit :

I. Lucubrationes Legales. *Mediolani*, 1579 *in fol.*
II. In Legem I. ff. de Præscriptionibus. *Ut supra, apud Pontium, ibid.*
III. Allegationes plurimæ omnigena eruditione refertæ; leguntur in Collectionibus sæpè laudatis apud Jurisconsultos Mediolanenses tam MSS. quàm typis commissæ.
Illius meminerunt citatus Puricell. in Vita S. Arialdi lib. I. cap. 13. & Picinellus in Athenæo pag. 210.

DCXCVI.

CURTIUS AUGUSTINUS.

Augustinus Curtius ex Mediolanensi vetustissima Familia natales habuit, quæ multos alios peperit Viros etiam Scientiis apprimè excultos. Inter eos, forsan usque adhuc curiosis de re litteraria ignotus, est Thomas, cujus manu pro sua eruditione scriptum vidi optimum Codicem in Bibliotheca Ambrosiana servatum, sign. B. num. 37. in 4. cui titulus: „ Ad Galeatium Mariam Vicecomitem Franciscus „ Lucanus Parmensis de Regimine Principum „ in fine legitur : „ Thomas Curtius Presbyter Mediola- „ nensis scripsit Anno MCCCCLXXII. Auctor erat tunc Vicarius Capitanei Justitiæ Mediol. Volumen est lectu dignissimum, necnon elegantissimè scriptum in pergameno, miniaturisque deauratis exornatum. Augustinus verò noster Ordinis Eremitarum S. Augustini Vir tum in Philosophicis, tum in Theologicis disciplinis apprimè versatus apparuit, itaut nedum Lauream magistralem assequutus fuerit, verumetiam illustrium Augustiniani Eremitici Ordinis Gymnasiorum ad plures annos Moderator extiterit. Aliorum Præceptor, sibi tamen præcipere, imo & aliis subesse didicerat; hinc factum est, ut Lombardiæ Augustinianensis Provincia cum sibi Antistitem præesse voluerit, quo in munere diem clausit extremum, exeunte Sæculo decimoseptimo.

Scripsit Vir eruditus :

I. Commentaria in I. Partem D. Thomæ. Vol. II. in 4. ingentis molis, quæ MSS. extant in Bibliotheca Cœnobii S. Marci Mediolani.
A Suis.

DCXCVII.

DCXCVII.

CURTIUS BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Curtius, de quo pluries locuti sumus, atque sæpius etiam loquemur, vetustissima & ipse æquè ac nobili Familia ortus Carolo patre, in lucem venit Mediolani, Anno Christi MDCLXVI. Studiis Medicis apprimè deditus, laureâque in eadem facultate decoratus, plurimùm Patriæ profuit, ubi ad extremam usque ætatem ægrotis opem tulit præsentissimam. Moribus fuit candidissimis, & singularis in ægenos pietatis exempla reliquit, nam non solum gratis per plurium annorum curriculum infirmis Nosocomii S. Joannis de Deo in hac Urbe inservivit, verumetiam cæteros urbanos pauperes libentissimè invisebat, quos humanissimis verbis, & pecuniarum largitione solari studebat. Solidum virtutis corpus, non umbram sectatus, Quadragesimalibus ut plurimum cibis vesci consueverat, atque ut hominum laudes effugeret, & Deum solum abstinentiæ testem, judi-

A cemque haberet, facilioris digestionis speciem prætendere solitus erat. Non solum Medicæ Artis peritissimus fuit, sed Historiam quoque, & naturalem Philosophiam apprimè calluit. Cum P. Jo. Paulus Mazzuchellus novum Theatrum pararet eruditorum Mediolanensium, eam Curtio nostro provinciam dedit, ut in Medicos clariores, à Picinello in Athenæo Mediolanensi prætermissos, vel leviter tactos, inquireret, quam & suscepit alacriter, & Opus scripsit num. I. laudandum. Partem maximam Bibliothecæ suæ Braydensi Collegio Patrum Societatis Jesu supremis legavit tabulis, & Cœnobium Sanctæ Mariæ Aræ-Cœli, ubi præfati Sancti Joannis de Deo Sodales ægrorum curam gerunt, ex asse scripsit hæredem. Obiit die XVII. mensis Januarii Anno MDCCXXXVIII. Sepultusque est in Sacello gentilitio S. Julianæ Templi Fratrum illustris Ordinis Sanctæ Mariæ Servorum hujus Urbis, ubi hæ duæ leguntur

B Inscriptiones ab Auctore nostro eruditione non minus, quàm pietate ducto, positæ, quas ambos hîc ponere institui ob memoriam aliorum doctorum Virorum Gentis Curtiæ.

IOSEPHO CVRTIO
I. C. ET ADVOCATO MORVM INTEGRITATE
ATQVE INGENII LAVDE CLARISSIMO
ANNO MDCCXII.
PRAEMATVRA MORTE SVBLATO
BARTHOLOMAEVS PHYSICVS
FRATRI OPTIMO MOERENS P.

SACELLVM HOC
ERECTVM AB AMBROSIO CVRTIO
DVCALIS AVLAE PRAEFECTO ET QVAESTORE
LVDOVICI SENATORIS PATRVO
NECNON BERNARDINI
A QVO IACOBVS ATAVVS BERNARDVS ABAVVS
IOSEPH PROAVVS AVGVSTINVS AVVS
CAROLVS PATER
BARTHOLOMAEVS FILIVS INSTAVRABAT
MDCCXXVII.

Opera ipsius apud omnes Europæ eruditos celebrata sunt.

I. Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi, ed a' principali Ritrovamenti fatti in Medicina dagli Italiani. *In Milano, per il Malatesta*, 1718. *in* 4. Opus est præstantissimo Co. Carolo Pertusato nuncupatum.

II. Lettera nella quale si dinota da qual tempo probabilmente s'infonde nel Feto l'Anima ragionevole, 1702. *in* 8.

III. Riflessioni del Dottor Bartolomeo Corte sopra alcune opposizioni addotte contro del Salasso. *Milano, per il Malatesta*, 1713. *in* 8.

IV. Osservazioni sopra la Relazione fatta del suo Opuscolo intitolato: Riflessioni sodette, che fu mandata da Milano ad inserirsi nel Giornale d'Italia, scritte al Sig. Conte Donato Silva. *Milano, per il sudetto*, 1714. *in* 8.

V. Lettera intorno all'Aria, e Vermiccioli, se cagioni della Peste. *In Milano*, 1720. *in* 8.

VI. Lettera Apologetica al Sig. Preposto Ludovico Antonio Muratori intorno agli Effluvj Organici, o

C Inorganici cagione della Peste. *In Milano, per il Vigoni*, 1721. *in* 8.

VII. Differtazione, in cui si disamina il dubbio ragionevole, che il Feto venga animato al principio della sua Concezione. MS in Ambrosiana sign. H. num. 218. Opusculum est ab edito num. II. diversum.

VIII. Lettera in Difesa del libro di Monsignor Meda sopra la venuta del giorno del Giudizio. *Milano, presso il Malatesta*. 1729. *in* 12.

IX. L'Idiota: Liber est, in quo defenditur Doctrina Patris Caroli Ambrosii Cattanei de Mendacio adversùs Patrem Augustinum Ursium, sive Auctoris nomine. *Mediolani*, 1730 *in* 4.

Ode in verso Toscano sciolto in lode di Bartolomeo Corte composta dal Sig. Francesco Zucchelli Milanese, con le Note di Lazaro Agostino Cotta. Extat in Novar. Miscell. Tom. XVI. in Ambrosiana.

Ex Bibliotheca Medicorum Jo. Jacobi Mangeti, cui plura addidimus.

D

DCXCVIII.

CURTIUS FRANCISCUS.

PLures floruerunt in Insubria eruditi ex Curtia gente, Francisci nomine nuncupati; cautè ideo agendum, ne unus pro altero posteritati obtrudatur. Primus omnium est Franciscus Civis Papiensis, Rolandi J. C. filius, & Operibus in lucem editis, & Senatoria dignitate clarissimus, qui anno MCCCCXCV. III. Kal. Augusti, vivere desiit. Alter Franciscus item Papiensis, Antonii Christophori, & Dariæ senioris Francisci sororis filius, qui ut ab avunculo distingueretur, dictus est Franciscinus, eumque commendant plura Volumina typis vulgata. Obiit hic Patavii anno MDXXXIII. Tertius vero Franciscus ille est patria Mediolanensis, qui domestica secutus exempla diligentissimo studio amœniora coluit Musarum oblectamenta. Etenim eloquentiæ deditus, præclarissimis Viris Francisco Ciceréjo, Columbano Baleto, Carolo Sigonio, Paulo Manutio, Sebastiano Regulo, & Petro Galesino, ad quos omnes elegantes prorsus, & lectu dignissimas Latino sermone conscripsit Epistolas, amicitiâ junctus fuit. Carminibus etiam latinis pangendis plurimùm oblectari consueverat, ut ex sequentibus Lector facilè cognoscere poterit. Floruit exeunte sæculo XVI.

Habemus eruditionis ejus hos fœtus:

I. Epistolæ plures latinæ omnigena eruditione refertæ ad prælaudatos Franciscum Cicerejum, Columbanum Baletum, Carolum Sigonium, Paulum Manutium, Sebastianum Regulum, & Petrum Galesinum; datæ annis MDLXIII. & MDLXVII. servantur cum aliis Cicereji, qui plures ad Curtium ipsum conscripsit, in MS. Codice Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum.

II. Epistolæ plures tam Latinæ, quam Italicæ ad res Ecclesiasticas spectantes ad S. Carolum Borromæum, ab anno MDLXV. ad MDLXXII. cum responsionibus ejusdem Sancti, sunt in sæpè dicta Collectione amplissima Ambrosianæ Bibliothecæ.

III. Decasticon ad Ferdinandum Abduensem, in laudem Orationis ejusdem contra vituperatores Jurisprudentiæ, extat ad calcem ipsius Orationis, de qua in Ferdinando jam diximus.

De senioribus Curtii hic memoratis agunt Marcus Mantua de Jurisperitis num. 77. & 92. Cotta de Jurisperitis pag. 394. & de ipsis, atque hoc Scriptore nostr amicissimus, doctissimusque Canonicus Jo. Andreas Iricus in Historia typograph Tridinensi ad annum MDIX. atque Sitonus in schedis.

DCIC.

CURTIUS LANCINUS.

LAncinus Curtius Poëta non infimæ notæ, honestissimâ in Urbe Mediolanensi ortus familiâ, tantum ab ipsa natura hausit ingenii, ut volucri quadam libertate plurimum oblectatus, per omnia fermè scientiarum genera fuerit evagatus. Georgium Merulam Alexandrinum Virum eruditissimum Institutorem habuit, & tam Græcis, quam Latinis excultus litteris ad summum in utraque lingua doctrinæ apicem pervenit. Quamvis autem, ut innuimus, omnigena litteratura ornatus esset, peculiari tamen animi proclivitate ad amœna Carminum studia propendebat. Versus ergo ad sexagintà millia se conscripsisse testatur in eo Opere, quod infra laudabimus, cuique titulus est: Meditatio in Hebdomadam Olivarum. Carminibus etiam illis plurimùm delectabatur, quæ dicuntur Anguinea, seu Serpentinea, Retrograda, & Acrostica ita ut recto, inversoque legantur ordine, & iisdem verbis aliud efficiant priori sententiæ prorsus contrarium, retentâ tamen semper adstrictæ numeris Orationis lege. Parvo interim contentus, sibique soli (ut identidem dictitabat) & genio suo vivens, sine aliqua no-

A minis labe, imò cum summa omnium existimatione, inter studiorum delicias consenuit, nihil omninò immutata vetere vivendi consuetudine, dum cives cæteri, patenti servitutis confessione, a Gallis Insubria potitis mutuata veste, & subtonso ad aurem capillo uterentur, & Lancinum pristino more togatum, prolixèque comatum irriderent. Eruditissimorum sui temporis Virorum consuetudine floruit, & sæpè datis Carminibus, eorum vel gesta, vel doctos labores commendare studuit. Eum cœlibem semper vixisse affirmat Paulus Jovius, qui nimis rigidam censoriam virgam in illius Opera extendit; verumtamen quæ sit homini fides habenda Lector agnoscet ex Epigrammate, quod infra damus num. VI. Obiit dierum plenus anno post Christi Salvato-
B ris adventum MDXI., ut hausimus ex Jacobo Juliano, vulgo Antiquario in Epistola XX. lib. I. conditusque jacet in claustro Cænobii Sancti Marci hujus Urbis in tumulo marmoreo affabrè sculpto, ubi visitur ejus jacentis effigies, tresque Charites se invicem complectentes. Insculptum est etiam egregium Carmen, quod Stephanus Dulcinus Cremonensis composuisse fertur:

EN VIRTVTEM MORTIS NESCIAM
VIVET LANCINVS CVRTIVS
SÆCVLA PER OMNIA
CVNCTASQVE IBIT PER ORAS
C TANTVM POSSVNT CAMENÆ.

Plura sunt, quæ tantus Vates elucubravit, quamvis multa apud hæredes derelicta periisse certum sit. Nos infrascripta, quæ ad manus nostras pervenere, indicamus.

I. Meditatio in Hebdomadam Olivarum Poëma. *Mediolani*, 1508. *in* 4. justæ molis, *apud Alexandrum Minutianum*. In Epistola ad Lectorem Lancinus dicit scripsisse supra sexaginta Carminum millia, ut jam innuimus. Librum imprimi fecit Lampus Biragus Mediolanensis, sicuti legitur in Epistola ejusdem ad calcem Operis, quam hîc exscribo.

„ Lampus Biragus Lectoribus felicitatem.

D „ Lancini Curtii civis nostri Mediolanensis Domini; „ cum hoc Opusculum annum jam prope editioni „ (ut ex ipsius Epistola videre licet) destinatum, „ cum is nescio mutandi, vel addendi aliquid, seu „ ad cætera quæ quotidiè molitur, hoc conjungendi „ animo, sive alia causa diem produceret, confidentissimè ex amicitia subreptum, ne ulterius multorum desiderium moraretur, & postquam ære nostro apud Alexandrum Minutianum imprimi cœptum est, Auctore magis invito, quam repugnante publicamus, Magna viro erudito, & optimo à „ Regis Secretis Interprete Diplomate recepto, ne „ in Serenifs. atque Christianifs. Francorum Regis, „ ac Ducis nostri Ditione, nisi triennio exarato rursus imprimi impunè possit. De Opere ipso nihil: „ judicent qui legere non gravabuntur: de Curtio „ asseverare non piget, ex pœnitissima consuetudine „ me illum liberali ore, & ingenio apprimè lepido, „ undecumque integrum cognovisse. Valete, & ut „ reliqua Vates emittere velit, procuranti bona op-
E „ tata. Mediolani Calendas Aprilis MDVIII.

II. Epigrammatum Libri XX. *Mediolani, apud Rocbum, & Ambrosium fratres de Valle Impressores. Philippus Foyot faciebat*, 1521. *Tom. II. in fol.*

Post titulum Operis, & Privilegium Francisci Regis Francorum, & eo tempore Mediolani Ducis, Gaspari ab Ecclesia concessum pro libri impressione, adest hoc Monitum Auctoris tam in I., quàm in II. Volumine: „ Lancini Curtii morientis. Præfari liceat morituro. Quum in non perfectis, & inemendatis, plura etiam bona, quam mala reperiri contingat, non prohibuit deficiens Curtius amicis rogantibus, quin sua, quæ præparabat, publicarentur. Lector boni consule, Ovidianum illud subjiciens. Emendaturus si licuisset erat.

In primo Tomo legitur etiam Præfatiuncula Editoris, quam hîc exscribere optimum duxi, sicut & alteram in secundo, ut infra.

„ Gas-

„ Gaspar de Ecclesia Poëticæ amatoribus.

„ Ecce vobis post decem Sylvarum libellos Lancini Cur-
„ tii mea cura, & impensa divulgatos, ejusdem toti-
„ dem quoque Epigrammaton de meo etiam impres-
„ sos. Horum est acumen, salesque, & facetiæ. Di-
„ stinxerit autem Opus hoc avunculus meus suis co-
„ loribus. Hominis est judicare in poëtica picturæ
„ non lippientis.

In secundo.

„ Gaspar de Ecclesia honestarum artium cultoribus.

„ Dedi Operam huic uni tantùm rei: memoriæ scilicet
„ Avunculi mei consulere: nec quempiam præterea
„ ex ejus monumentis aut improbare, aut laudibus
„ extollere. Quo igitur animo eduntur, accipite quæ-
„ so hæc alia Lancini Curtii Epigrammata.

Adest etiam Privilegium Pontificis contra reimpressionem Operis sub pœna Excommunicationis latæ Sententiæ, pro more illius Sæculi. Præ manibus diu habui ambo Volumina humanitate Marchionis Alexandri Theodori Trivultii Viri eruditissimi, quorum secundum in papyro cæruleo est impressus.

III. Sylvarum Libri decem. *Mediolani, apud supradictos*, 1521. *in fol.* In fine legitur: „ Finis Decados primæ. Conjicere igitur est alias Decades periisse, & Gasparem de Ecclesia edidisse hoc Volumen ante illa, quæ Epigrammata continent ut supra. In isto quoque leguntur Privilegia, & Præfatiuncula Auctoris, ut innuimus. Monitum verò Editoris est sequens:

„ Gaspar de Ecclesia Musarum studiosis.

„ De se loquentur ipsa: quæ Lancinus Curtius Avun-
„ culus meus poëtica reliquit monumenta: Ea ego
„ nullis neque sumtibus parcens, neque laboribus im-
„ primenda curavi, ut & illius memoriæ consulerem,
„ & alii ex ejus vigiliis fructum caperent.

IV. Epigrammata varia MSS. ab editis diversa, ut egomet observavi. Extant in Cod. MS. Ambros. Biblioth. signat. M. num. 4. in fol.

V. In libro, cui titulus: Explanatio immortalitatis humani animi, Fratris Isidori Isolani, extat Epigramma Lancini Curtii.

VI. Alia Epigrammata duo extant in Opere Archangeli Madrignani, cui titulus: Ludovici Romani Patricii Itinerarium Æthiopiæ &c.

VII. Villani filii sui puerilibus annis extincti obitum deflevit Lancinus hoc Epigrammate, in Basilica Scalensi marmore insculpto:

Hac puerum tegit Urna: quis es? Genitore poëta
Gaudeo: Mater erat immo Minerva Venus.
Hoc satis; hoc & erat, quod te nescire volebam,
Nihilque ultra fas est scire, Viator abi.

Ex Collect. Co. Octavii Archinti.

VIII. Edidit Anno MDII. Opus Bernardini Corii inscriptum „ Utile Dialogo Amoroso „ quod Epistolâ Latinâ dicavit eidem Bernardino, ut in ejus Vita jam diximus.

Præter Epigrammata inedita supra relata Auctoris nostri, mihi datum est hæc addere usquedùm omnibus ignota.

IX. Lancini Curtii Supplicationes ad Ludovicum Regem Francorum, & Ducis Mediolani Sotetia, Anno MDV. Mediolani acta. Ex MS. Bibliothecæ Ambrosianæ signato H. num. 21. in 4.

X. Interpretatio Hymnorum Calymachi Lancini Curtii MS. in fol. extat in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Extant ad eundem Epistolæ Variæ latinæ Hieronymi Moroni JC. & Magni Cancellarii, de quo infra loco suo. Leguntur inter Opuscula Moroni MSS. apud March. de Sylva Tom. I. pag. 118. 125. & 130.

Eum commendat Archangelus Madriguanus in Epistola nuncupatoria ad Jafredum Caroli, præfixa Itinerario Portugallensium, his verbis: „ Lancinus
„ Curtius, qui si Philosophiam, si Carmen, si cujus-
„ vis doctrinæ genus spectaveris, numeros omnes ele-
„ gantissimè implet. Quid quod extemporalitate, &
„ sermonis concinnitate, & humanissimis moribus
„ reliquas omnes dotes (quibus ubertim honestatur)
„ exornat ad simetriam.

Videndæ etiam sunt Schedæ Patris Mazzuchelli, in quibus legitur matrem fuisse Auctoris nostri Catharinam Applanam. Plura de eo Paulus Jovius, Julius Cæsar Scaliger in Hyppocrit. Baillet Jugemens des Sçavans, Collectanea Co. Octavii Archinti &c.

DCC.

CUSANUS ALOYSIUS.

ALoysius Cusanus Marchionis Federici ex LX. Urbis Decurionibus, & Juliæ Bartholomeæ de Vecchiis filius, Collegium Jurisconsultorum Nobilium juxta Sitonum nostrum, ingressus est anno MDCXIX., etsi sub ejus effigie quæ est in Aula ejusdem Collegii appositus sit annus MDCXVIII. Varalli Prætor, dein Judex ad signum Galli, postea Regii Fisci Patronus, hinc Regius Senator, mox Regens in supremo Italicarum rerum Consilio apud Catholicam Majestatem per sexennium, subinde Mediolanensis Provinciæ Senatus Princeps mirificè illuxit. Quis de tanti Viri scientia, dexteritate, atque in rebus publicis agendis prudentiâ satis dicere potest? Patria enim, Aula Hispanica, amplissimusque hujus Metropolis Senatus Theatra fuere virtutum Aloysii nostri, dum in vivis gloriosè extitit, & hodie quoque illius pietatis monumenta elucent in majori Urbis Nosocomio, cui pro alendis, medendisque pauperibus magnam suæ hæreditatis partem generosè legavit. Desideratus est anno Mundi redempti MDCLX., ætatis vero suæ LXV.

Scripsit:

I. Respuesta al cap. VII. del lib. I. de la Pesquisa de Jacomo Cusano, que funda las Pretensiones de la Corona de Francia al Ducado de Milan. *Matriti*. 1644. *in* 4. & Italicè, *per Ludovicum Cadamustum*, *Mediolani*, item *in* 4.

II. Opusculum de Ticino flumine; hoc eruitur ab Epistola Aquilini Coppini Aloysio nostro scripta anno MDCXI. V. Kal. Junii.

Quatuor aliæ Epistolæ ipsius Coppini ad eundem Aloysium missæ, leguntur inter illius Epistolas editas, de quibus diximus suo loco.

Augustinus Terzagus laudavit Auctorem nostrum Carminibus II. in libro cui titulus: Poesis, pagg. 74. & 224.

Egerunt quoque de ipso Cavatius in Alleviam. Status Mediol. Salvator Vitalis in Theat. Med pag. 21. Comes Gualdus Prioratus, qui integrum Elogium ei texuit, Lasor à Varea, Sitonus noster pag. 199. Art. 846., & Picinellus in Athenæo pag. 404.

DCCI.

CUSANUS ANTONIUS, sive JO. ANTONIUS.

INter Scriptores Medicos Mediolanenses Bartholomæus Curtius sæpe à me laudatus Antonio Cusano Jacobi J. C. Coll. ac Regii Ducalis Senatoris, necnon Juniperæ Casatæ Jugalium filio, honorificentissimum locum dedit, utpote qui in Collegio Physicorum Patriæ adscriptus Anno MCCCCLXXXIII. vestigia secutus est Avi Marci Antonii, quem Philippus Maria Vicecomes Mediolani Dux suum Protophysicum habere voluit. Frater quoque ei fuit Hieronymus, & ipse Mediolani Senator. Non tantùm noster in re Medica eluxit, sed & in Arte dicendi, uti apparet manifestissimè ab Oratione, quam dixit die IV. Novembris Anno MDXVI. nomine Collegii sui Francisco I. Galliarum Regi Christianissimo, à pluribus Scriptoribus illius ævi celebratissima, eo magis quia ab optimo Rege Jo. Antonius noster facundiæ suæ efficacia, quod petierat, impetravit. De eo ita loquitur Archangelus Madrignanus in Epistola nuncupatoria Jafredo Caroli in Opere, cui titulus: Itinerarium Portugallensium &c. „ Joan-
„ nes Antonius Cusanus Medicus præstantissimus, qui
„ & elegantiores omnes Artes colit, mellifluus ser-
„ mone, & aspectu affabilissimus &c. Supramemoratus Curtius solum nomine Antonii eundem insignivit, sed ex Schedis Sitonianis, à quibus etiam excerpsi flo-

floruisse ab Anno MCCCCLXXXIII. ad MDXVII. necnon à citato Madrignano, & à Lancino Curtio nomen ejus verè fuisse Jo. Antonius, edoctus sum. De altero Antonio Seniore mentio habetur in libro citato Cl. Curtii, qui & ipse Esculapii, Hyppocratisque vexilla sequutus, Rector Universitatis Papiensis extitit in primis suis exordiis, uti videre est in Inscriptione, etsi non ex integro, à Curtio relata, quæ est in Templo S. Thomæ Ticini, ab ipsa Universitate in Sacello D. Catharinæ apposita, quam etiam nos mancam damus:

HANC TOTVS COETVS STVDII PAPIENSIS HONORI &c.
EXISTENTIBVS D. BAPTISTA DE IACOBO DE IANVA RECTORE
IVRISTARVM ET MAGISTRO ANTONIO DE CVSANO DE MEDIOLANO
RECTORE MEDICORVM ET ARTISTARVM &c. MCCCXCII. DIE I. IVNII.

Jo. verò Antonium nostrum laudavit Lancinus Curtius pluribus Carminibus, inter quæ juvat hic referre illud à Cl. Curtio transcriptum:

Seu consanguineis, egregio aut Avo,
Seu Patri assimilis, seu similis tibi.
Et Cusane, potes, quod vi aloes, favo,
Herba, pharmaci ope, aut auxilio tibi.
Rem, mentem, artem, operam te peto, te gravo
Se Dugnanus uti restituat sibi.
Quum quæcumque velis, sis potis edere,
Nam te velle minus, vis bone credere?

Commendatur ob

I. Orationem supradictam Francisco I. Galliar. Regi dictam.
II. In libro cui titulus: Explanatio Immortalitatis humani animi secundùm Philosophos Isidori Isolani; adest Epistola Jo. Antonii Cusani, Artium ac Medicinæ Doctoris in commendationem Auctoris, & Operis, cum responsione Isolani ad eumdem. Liber impressus est *Mediolani, per Gottardum de Ponto. 1509. Imperante Ludovico.*
De Isidoro Isolano littera I. Deo dante dicemus.
De Scriptore nostro citatus Curtius agit in lib. de Clar. Medicis Mediol.

DCCII.

CUSANUS AUGUSTINUS.

Ægrè profectò ferebam & meritò, quod Eminentissimi S. R. E. Cardinalis Augustini Cusani nullum litterarium monumentum mihi datum fuisset invenire, ut locum in hac mea Bibliotheca inter Scriptores Mediolanenses ei dare, juxta meum institutum, possem, memor singularis beneficentiæ tanti Viri erga me, & dum Apostolica Legatione in Patria mea amantissima ipse peroptimè fungebatur, & Mediolani quoque; pluribus datis occasionibus obsequii mei erga ipsum proferendi, quod fuit etiam in dedicatione Tomi XIII. Rerum Italicarum Scriptorum, nomine Societatis meæ Palatinæ eidem oblati. Gratias igitur quamplurimas debeo nobilissimis Marchionibus Augustino, atque Hieronymo Nepotibus, qui perhumaniter scrutandi Musæum litterarium Cardinalis supradicti veniam mihi dedere, ideoque Elogium hoc justissimum etsi breve, eidem contexere mihi licet, additis ingenii sui aliquibus monumentis, quæ reperi. De altero interim Cardinali Augustino Cusano seniore, mentionem agere optimum duco, etsi Scripta illius præ manibus mihi nunquam venerint. Fuisse & ipsum Virum doctissimum, satis constat à muneribus peregregiè pro Sacra Romana Ecclesia functis, nimirum utriusque Signaturæ Referendarii, Auditoris generalis Summi Pontificis Sixti V., qui ad graviora negotia Augustinum delegit, pluribus Congregationibus illum adscribendo, præsertim Gallicarum Rerum, necnon Septimi Decretalium compilationis, atque Concilii Tridentini interpretandi. Satis est dicere in perennem memoriam ejusdem, quod amicissimus fuit Divi Caroli Borromæi, ad quem plurimas litteras scripsit à me inspectas, cum Responsionibus ipsius Sancti in magna Collectione Ambrosiana pluries in hoc Opere relata, S. Philippi Nerii, Cæsaris Baronii, cum quibus magnam partem vitæ suæ transegit, donec meritis, honoribusque plenus sanctissimè obiit Mediolani Anno MDXCVIII. ætatis suæ LVI. Moderatores magni Nosocomii hujus Urbis grati animi ergo, quòd hæredem Cardinalis noster ipsum instituerat, hoc Eulogio decoraverunt in Ecclesia Sancti Barnabæ ejus sepulchrum.

AVGVSTINVS CVSANVS
DE COLLEGIO I. C. MEDIOL.
EX CLERICO ET AVDIT. CAM. AP.
PRESB. CARDINALIS
A CONCIL. TRID. INTERPRETANDO
A CONSVLTATIONIBVS EPISCOP.
AC MINOR. CONVENTVAL. CORRECTOR
VIR SVMMA IN DEVM RELIGIONE
AC IN PAVPERES PIETATE
AN. ÆTATIS SVÆ LVI. AGENS
RELICTO SVI DESIDERIO
IN PATRIÆ SINV XX. OCT. MDIIC.
E VITA MIGRAVIT
PRÆFECTI HOSP. M. HÆRED.
CARD. ET CIVI OPT. MERITO
GRATI ANIMI M. P.

Nunc ad alterum nostrum Augustinum transeamus, qui Patre Octavio, Matre Margharita de Billiis in lucem venit die XX. Octobris Anni MDCLV. Plurimas dignitates in Curia Romana & ipse sustinuit, nam Præses Cameræ Apostolicæ, & boni regiminis electus, Clericus Cameræ efficitur Anno MDCXCV. deinde Nuncius Apostolicus ad Venetam Rempublicam delectus, titulo Archiepiscopatus Amaseni decoratus, per ferè X. annorum spatium laudabiliter extitit, scilicet ab Anno MDCXCVI. ad MDCCVI. quo ad Regem Galliæ Christianissimum Legatus difficilimis iis temporibus missus est à Clemente XI. Summo Pontifice, & ab eo obtento Episcopatu Ecclesiæ Ticinensis Anno MDCCXI., in sequenti Collegio Purpuratorum adscriptus fuit, dato ei titulo S. Mariæ de Populo. Per triennium deinde Legationem Bononiensem magnificentissimè gessit, postquam ad suum Episcopatum rediens, optimi Pastoris officio functus est usque ad Annum MDCCXXIV., ipsumque in manibus Summi Pontificis resignavit. In Patriam redux quieti, atque saluti suæ consulens, morbo apopletico vivere desiit, Pauperum, Civium, Parentum, Clientumque suorum, inter quos ego non ultimus, ingenti mœrore, die XXVIII. mensis Decembris, Anno MDCCXXX. septuagesimo quinto ætatis suæ. Funebri pompa delatum fuit ejus Cadaver in Ecclesiam

siam Fratrum Minoris Observantiæ, vulgò *del Giardino* nuncupata, ubi magnifico apparatu, atque Eminentissimo Cardinali Herba Odescalco Archiepiscopo optimo adsistente, justa ei sunt persoluta, necnon eleganti Oratione laudatus fuit à doctissimo P. Jo. Bernardino Capriata Soc. Jesu. Ibi ex Testamento Visceribus suis relictis, in Templo Monialium S. Praxedis tumulatur apud Suos, cum sequenti Inscriptione:

AVGVSTINO CVSANO
S. R. E. CARDINALI
ARCHIEPISCOPO AMASENO
EPISCOPO TICINENSI
PONTIFICIIS LEGATIONIBVS
VENETA PARISIENSI BONONIENSI
DIFFICILLIMIS TEMPORIBVS
FELICISSIME OBITIS
RELIGIONIS VINDICI
ÆGENORVM PATRI
MAGNANIMO FORTI MVNIFICO
EX GEMINIS FRATRIBVS
FILII AMANTISSIMI
OPTIMO PATRVO
MONVMENTVM P. P.
OBIIT A PARTV VIRGINEO
ANNO MDCCXXX.
ÆTATIS SVÆ LXXV.

Vir fuit rerum ad Politicam, & ad sua officia pertinentium summus indagator, ut videre est à nonnullis Opusculis, quæ post ejus Scripta hîc dabo; Prudentiâ, dexteritate, pietateque insignis. Bibliothecæ Ambrosianæ antequam è vivis excederet, Volumina XI. magnificentissima donavit, quæ continent, Tabulis ære incisis, Ædes, Templa, atque Regni Franciæ illustriora ædificia, atque delicias, à verè Magno Rege Ludovico XIV. dono accepta.

Hos qui ad ipsum spectant labores eruditos inveni:

I. Vota Sacræ Congregationi Rituum exhibita circa varias Beatificationes, aut Sanctificationes, nempe B. Turribii, Alexandri Sauli; nonnullorum Martyrum Japponensium, Beati Francisci Solani, Beatæ Catharinæ Bononiensis, aliorumque. MS. in fol. majori ex parte manu propria Auctoris nostri exscriptus, annor. 1692. & 1693. in fol.

II. Relationes plures ab ipso factæ Sacræ Congregationi, atque Secretariæ, ut vocant, Status, annor. 1704. 1705., & 1706. Vol. VII. in fol. gravissima negotia continentia, ex quibus nonnulla propria sunt ejus manu scripta.

III. Ordines, Constitutionesque ab eo factæ uti Commissario Sanitatis, pro bono regimine, ad ipsam tuendam annor. 1691. & 1692.

IV. Epistolæ plures de gravissimis negotiis ad Secretariam Status scriptæ, dum Legationem Apostolicam agebat tam Venetiis, quam Parisiis, ab anno 1696. ad 1710. Vol. XV. in fol. cum Responsionibus, & Arcanis figlis &c.

V. Epistolæ quam plurimæ ad Nuntios Pontificios tam Viennæ, quam Parisiis degentes, nempe ad Præsules Daviam, & Gualterium, postea & ipsos S. Rom. Ecclesiæ Cardinales, de rebus politicis eorum difficilium temporum, nempe ab anno 1702. ad 1706. cum responsionibus. Vol. 5. in fol.

VI. Epistolæ aliæ ad varios Principes, & Cardinales, inter quos sunt Eminentiss. Abdua, Duratius, Tanara, Astallus, Spada, qui erat à Secretis Status, & alii: lectu dignissimæ cum Responsionibus, ab anno 1696. ad 1711. Vol. VII. in fol.

VII. Pacta exhibita pro obtinendo Beneplacito Apostolico inter Episcopum Tullensem, necnon Lotharingiæ Ducem in Congressu *Malagrange* habito, super controversiis de Immunitate Ecclesiastica, & Jurisditione Episcoporum, qui aliquam partem suarum Diœceseon tenent in ipso Ducatu Lothariugico, cum Apostillis Cusani nostri, de anno 1707. MS. in 4.

In expiscandis supra memoratis Scriptis alia adinveni, quæ, ut mihi videtur, facilè demonstrant, quantùm diligentiæ Eminentissimus Cusanus noster impenderit in sibi procurandis documentis ad ejus ministeria optimè facientibus, nempe

Epistolæ plures latinæ F. Pauli Sarpi Veneti Theologi ad illustrem, & Excellentiss. Dominum Leschassier; ab anno 1608 ad 1613. De rebus ad immunitatem Ecclesiasticam spectantibus, atque ad Clerum Gallicanum, elegantissimè scriptæ. MS. in fol.

Municipalis Historia Urbis Cenedæ Italicè scripta ab eodem Fr. Paulo Sarpio, in qua multa sunt scitu dignissima pro Cypri Archiepiscopatu, pro Patriarchatu Aquilejæ, alia ad potestatem Pontificiam, & laicalem spectantia, ad S. Inquisitionem, nonnulla pro Beneficiis Ecclesiasticis simplicibus, pro Nuntii Pontificii officio, de Brevibus Apostolicis &c. MS. in 4.

Instructiones Curiæ Romanæ pro Præsule Altovito electo Nuntio ad Serenissimam Venetam Rempublicam, sicut & similes pro eodem, de quo nunc agimus. Vol. III. MSS. in fol.

Relationes plures de Curiis Romana, & Sabaudica ad Venetam Rempublicam à variis factæ, inter quos illæ Equitis, ac Procuratoris Jo. Sagredi, Equitum Francisci Molini, & Jo. Baduarii, aliorumque. Plura alia documenta vidi magni momenti ad Clerum Gallicanum attinentia, & ad Historiam illius ævi curiosissima, quæ brevitatis caussa hîc non addo.

Lucius Adrianus Cotta laudavit Cardinalem nostrum nomine Collegii Jurisconsultorum pro Purpura ei collata, & Franciscus Hier. Saxius Metropol. Canonicus de quo suo loco, ea occasione Inscriptiones, & Apparatus descriptionem texuit.

Videndi quoque sunt de Augustino Cardinali Seniore Ciacconius Tom. IV. pag. 337. de nostro Ughellus, Morerius in Lexici Supplemento, *Parisiis edito anno* 1730. etsi non satis accuratè, aliique.

DCCIII.

CUSANUS GUIDO.

GUido Cusanus J. C. Mediolanensis, Ducalis Feudatarius Ripæ, & Pontis in Valle Nuri Diœcesis Placentinæ, ex Nobilibus Præfectis Cubiculo Serenissimi Emanuelis Philiberti Ducis Sabaudiæ, pro quo etiam Chiliarcha præfuit bismille peditum legioni; anno MDLXVII. creatus ex LX. Decurionibus Mediolani; anno verò MDLXXXIV. Judex Viarum Civitatis, & Ducatus Mediolani; ac tandem anno MDXC. unus fuit ex Legatis, Patriæ nomine ad SS. Gregorium Decimumquartum Summum Pontificem Sfondratum Concivem, & affinem suum gratulationis ergo missis. Fratres habuit Augustinum J. C. Collegiatum Mediolani S. R. E. Cardinalem seniorem, de quo parum supra jam diximus, & Marchionem Joannem Paulum Cusanum ex LX. Decurionibus hujus Urbis. Eidem Guidoni, & fratribus Cusanis genitores fuere Aloysius Cusanus ann. MDXLIV. ex Duodecim Provisionum Mediolani, & Constantia de Abdua conjuges. Præfatus Marchio Guido obiit intrante Aprili anno MDCI. ejusque occurrit mentio in Cœnotaphio Ecclesiæ D. Marci Mediolani hisce notis inciso:

CVSANI FRATRES OCTO ALOYSII FILII
PIETATIS IN SANCTAM DEI GENITRICEM
ET FRATERNÆ CONCORDIÆ
MONVMENTVM PP.
ANNO SALVTIS MDLXXX.

CVSANI FRATRES ALOYSII FILII
IOH. BAPTISTA MAIORI NATV
VIXIT ANNOS XXXVI. OBIIT DIE X. SEPTEMBRIS MDLXI.
FRANCISCVS MARCHIO PONTIS COMES RIPÆ
VIXIT ANNOS LII. OBIIT XXIX. MAII MDXXCII.
IOH. PAVLVS MARCHIO PONTIS COMES RIPÆ
VIXIT ANNOS LIII. OBIIT XIV. APRILIS MDXXCVII.
GVIDO MARCHIO PONTIS COMES RIPÆ
ET CVRTIS DOVARIÆ VIXIT ANNOS - - - - - - - -
CAMILLVS VIXIT ANNOS XXXII.
OBIIT PRIMO SEPTEMBRIS MDLXIX.
LVDOVICVS VIXIT ANNOS XXIX.
OBIIT XXII. OCTOBRIS - - - - - - -
POMPONIVS I. C. COLLEGIATVS MEDIOLANI
VIXIT ANNOS XLI. OBIIT XXIV. IANVARII MDXXCI.
SEPVLTVS AD S. BARNABAM
AVGVSTINVS I. C. COLLEGIATVS
CAMERÆ APOST. CLERICORVM PRÆSES
DEINDE SIXTI V. GENERALIS AVDITOR
POSTHÆC AB EODEM CARDINALIS TITVLI S. ANDRIANI CREATVS.

Librum exaravit cui titulus :

I. Motivi circa alla virtù della continenza di Guido Cusani Milanese Giureconsulto : Dedicato all' Illustris. Signora la Signora Aloisa Doria Marina Marchesa di Castel-Nuovo in Cristo osservandissima ; Nuncupatoria data est Venetiis sub die nona Decembris anno 1592. Dictus Liber sic incipit : Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est, &c. Math. 19. MS. Autographus justæ molis in fol. adservatur in Musæo J. C. & Advocati Joannis de Sitonis de Scotia.

E Schedis Sitonianis ; & ex ejusdem Cron. Jurisperit. pag. 136. art. 579.

DCCIV.

CUSANUS JOSEPH.

JOseph Cusanus, ex ea genitus Mediolanensi Familia, quæ non tantum nobilissimi stemmatis ornamento fulget, verum etiam eruditos semper Viros peperit, coævus fuit Lancini Curtii Poëtæ, quem congruis jam laudibus celebravimus, ut ex hujus Epigrammate infra recitando conjicere licet. Plurimum apud cives suos auctoritate valuisse Scriptorem nostrum, Musarumque studia coluisse ex eodem Carmine Curtii certissimè eruitur. Sanè Virum eloquentissimum satis probant hæc, quæ, Carminibus ejus temporis injuriâ deperditis, superfuere, eaque post Lancini Versus recensebimus. En illos:

A *Si Musas (quod fama canit) colis, atque beato*
Concilio frueris Josipe Thespiadum :
Respice consimiles votum baccantis ad aras :
Par studium grati vincula amoris habet.
Commendat miserum doctus mihi Verra clientem :
Pars animæ per quem sum minor ipse meæ :
Quoi faveo, quantum æqua sinit mens : aura favore
Quem dabit huic dabimus : Josipus immo feret.
Quod potes ergo mei sit agas, ne vanus amico
Quæsitæ videar dissimulator opis.

B Legitur inter Epigrammata Curtii lib. V. pag. 69.

Hæc scripsit Joseph :

I. Congratulatio recuperatæ Neapolis ad Cardinalem Rothomagensem.

II. Epistola Latina ad Platinum Plattum, in qua ei mittit ipsam Congratulationem, ut de ipsa suum proferat judicium, quod idem Plattus cum laude ei reddit in Epistola responsoria, totum extat inter Epistolas Platini, de quibus suo loco.

DCCV.

CUSANUS OCTAVIUS.

NOn uno nomine commendabilis est Octavius Cusanus Augustini, & Joannæ Vicecomitis nobilium Mediolanensium Conjugum filius; nam præter eloquentiam, cui a teneris vacavit annis, græcarum etiam litterarum peritiam ad eruditionis cumulum sibi diligentissimè comparavit. Arma postmodum secutus, Loricatorum Equitum Cohortes cum imperio Tribunus rexit, & non spernenda fortitudinis, atque constantiæ reliquit vestigia. Verumtamen ad litteraria brevi otia revocatus, Regius Ducalis Quæstor in eo Magistratu, quem extraordinariorum vocant redditüum, annos aliquot sedit, medio fermè mox lapso sæculo. Juveniles tantum habemus ejus ingenii foetus, reliquas maturioris ævi lucubrationes frustra quæsivimus.

En quod invenire licuit:

I. Octavii Cusani Mediolanensis Oratio, qua salutem a Virgine Deipara Elisabethæ dictam commentatur. *Romæ, apud Corbellettum*. 1631. *in* 4. Græcè & Latinè.

II. De eadem Oratio altera. *Ibid. apud eumdem*. 1638. *in* 4. Ex Cinelli Biblioth. Volante. Tom. II.

DCCVI.

De CUTICIS JACOBUS.

VEtustæ nobilitatis Familiâ, ut vidimus in Arbore genealogico ejusdem à doctiss. Sitono composito, atque impresso, à Sæculo XIV. usque in præsens, Mediolani exortus Jacobus de Cuticis, magni nominis Jurisconsultus evasit; nam Romanam secutus Curiam, quæ tempestate illa Avenione residebat, Advocati Consistorialis munus exercuit sub Joanne XXII. Pontifice. Coævus fuit Oldradi de Ponte Laudensis, qui & ipse eodem officio ibidem functus, non parvis laudibus celebratur. Hic in consilio suo num. 273. hæc habet. „ In quodam mutui authentico Instrumento perlegi, „ venerabilem Virum D. Jacobum de Cuticis de „ Mediolano in Romana Curia Advocatum. Actum „ Avenioni in domo habitationis dicti D. Jacobi. Ex titulo autem venerabilis facilè conjici potest, Jacobum clericale Institutum coluisse, cum per ea tempora sic nuncuparentur Presbyteri. Floruit Scriptor noster circa medium sæculi XIV.

Habemus ejusdem

I. Responsum inter Consilia citati Oldradi de Ponte num. CCLXXII. ubi hæc leguntur: „ Ego Jacobus de „ Cuticis de Mediolano volebam facere, & allegare „ coram Papa; sed impeditus fui propter quæstionem „ Magistri Pontii; & quia Papa immediatè dixit, satis est, volumus deliberare.

Haud dubium est Jacobum plura scripsisse, ipsa tamen periisse nemo dubitabit, qui noverit funestissimam nedum Italiæ, verum etiam universæ Christianæ Reipub. Pontificum in Galliis moram, cujus inter damna illud non modicum, quod tot Eruditorum lucubrationes pessum ierint.

Hujus fortasse pronepos, at certe affinis fuit Anonymus ille Cutica, cujus elegantissimus Codex Membranaceus in 4. MS. auroque, & picturis, quas miniaturas appellamus, elegantissimis exornatus, continens Præfationes Ambrosiano ritu inter sacrificandum pronunciari solitas, servatur in Archintea Bibliotheca. Visitur statim in principio Sanctus Doctor Ambrosius Episcopalibus ornamentis indutus, in ea sella, quam Faldistorium dicunt, sedens, appenso pastorali pedo flagello. Recipit a genuflexo quodam juvene adhuc impubere & pretiosis vestibus exornato, quæ tamen laicales sunt, clausum Librum. Stat post juvenem Archiepiscopus purpuream gerens chlamydem, cui cappa magna nunc nomen est, ante pectus ad imos usque pedes aperta. Interior vestis ad talos protensa hyacintini coloris est, additâ etiam tunicâ ad genua tantum tendente, angustis manicis, quales etiam nunc gerunt in dignitate Ecclesiastica constituti. Nudo cernitur capite cum clericali corona satis ampla, & ei simillima, quam in Asceris rigidioris instituti conspicimus. Crux Archiepiscopalis aurea ejusdem Præsulis humero dextro nititur, & eo gestu Icon fingitur, quasi prædictum in genua provolutum adolescentem Sancto Ambrosio offerat. Sinistrâ manu gestat Antistes volantem vittam, in qua rubris litteris hæc leguntur: O GLORIOSO STO AMBROSIO IO VI RECOMANDO EL MIO CODEGA ZO VOSTRO DEVOTO. Suspicamur litteras illas ZO. significare Joannem, cum superioribus sæculis ZOANNE dicerent pro Joanne, credimusque Codicem non ad alia referendum, quam ad tempora, quibus Mediolanensi præfuit Ecclesiæ Joannes Arcimboldus S. R. E. Cardinalis, qui anno MCCCCLXXXIV. è Novariensi, ad Ambrosianam Cathedram translatus est post obitum Stephani Nardini itidem Cardinalis, atque anno MCCCCLXXXVIII. dignitatem Archiepiscopalem Vidoni Antonio fratri suo resignavit. Indicio est apertissimo gentilitium Arcimboldæ familiæ stemma inter ornamenta primæ paginæ ipsius Codicis appositum, quamvis nullis fulgeat Ecclesiasticæ dignitatis insignibus. Præclarissimum, & optimæ notæ Volumen indicare placuit in eorum, qui Ambrosiani Ritus monumenta diligunt, gratiam, multas enim Præfationes in eo inveni, quæ in editis Missalibus libris vel omnino desiderantur, vel variæ sunt.

Laudat Jacobum Cartharius in Syllabo Advocat. Sacri Consistorii, edit. Romanæ pag. 16.

D

DCCVII.

DANIEL.

TAmquam gravi onere excusso, postquam CCCC. fermè Scriptores sub Littera C. humanissimis Lectoribus exhibui, gaudens, ad aliorum, qui littera D. continentur, Elogia transeo. Horum primus se offert Daniel ille, qui ante Gualvaneum de la Flamma Chronicon infra memorandum conscripsit, cujus testimonia sæpe Gualvaneus ipse in medium adducit. Non sumus tamen ignari Clarissimum Saxium hoc ipsum Opus, loco citando, inter fabulosa commenta jure merito rejecisse; sed danda est antiquitati venia, sæculisque potius imputandum, quàm Auctori quicquid in eis invenient Lectores optimi, vel per Anacronismum, vel perperam, vel fabulosè exaratum. Satis enim eo tempore fuerat, bonis Artibus, Musisque omnibus atro mœrore squallentibus, non dicam veras Historias conscribere, sed litteras penè formare. Nulla supersunt hujus Scriptoris gestorum Monumenta, hoc tantum verosimile videtur eum Sæculo XIII. exeunte in vivis fuisse.

Opera ejus hoc prænotantur titulo:

I. Chronica de Antiquitatibus, & Factis Civitatis Mediolani, & totius sui Comitatus, & quamplurium Civitatum.

II. Catalogus aliquot Sanctorum Mediolani Archiepiscoporum.

III. Alter omnium Prætorum. Continentur uno Volumine.

Incipit dictum Chronicon ab Anno Domini DCVI. ad MCCLXXX. sæpe citatur à Gualvaneo de la Flamma, & multa continet fabulosa de Regibus Angleriæ; ut supra cum Clar. Saxio jam diximus.

Eum sibi Codicem commodasse Carolum Septalam testatur Puricell. in Monum. Basilicæ Ambros. num. 480. in cujus fronte hæc legebantur: „ Exemplum hoc „ vetustissimi cujusdam Annalis in antiqua quadam Bi- „ bliotheca reperti, ne nimia vetustate corrosum in „ nihilum abiret, Gabriel Cusanus fidissimè transcripsit „ Idibus April. à Partu Virginis MDXIII.

Extat in Bibliotheca Monachor. Cisterciensium S. Ambrosii ut alibi innuimus; alius vero Codex est penes Canonicum Joannem Andream Iricum, MS. in fol.

De recitati Danielis Chronicis fabulosis videndus Clariss. Saxius in Dissert. Apologetic. pro possess. SS. Corpor. Protas. & Gervas. num. 105. & 108.

DCCVIII.

DARDANONUS JO. BAPTISTA.

JOannes Baptista Dardanonus Doctor Physicus, Patre Marco, Doctoris Physici Antonii Mariæ filio, claruit sub Annis MDCXXXVI. atque MDCLXI. Fratres habuit Franciscum Dardanonum, qui Ordinarius in Ecclesia Metropolitana Mediolani extitit Annis MDCXLII. ad MDCLXV., necnon Josephum Dardanonum, Ducem Cohortis Peditum, dein Statorem majorem, in propugnatione Alexandriæ, Anno MDCLVI. ut videre est apud Ghilinum in Annal. Alexandriæ ad supradictum Annum. Miror profectò, quod Clar Bartholomæus Curtius sæpè laudatus, nullum verbum in Scriptoribus suis Mediolanensibus de Joanne Baptista nostro fecerit: ex fide itaque Picinelli Auctorem hunc profero, & si Opus suum infra recensendum impressum sit, necne ipse etiam minimè indicaverit, nec ego sub oculis habuerim: Carmina verò quæ vidi, post tractatum de Ovis referam. Nil aliud de ipso mihi datum est invenire, quàm Epi-

A gramma Augustini Terzaghi in laudem Dardanoni nostri compositum, quod est:

Pharmaca lethiferis dum conducentia morbis
Diluis, & Medicas ingeris arte manus.
Se queritur crebro viduari funere Pluton,
Bacchaturque hilari mors sine falce domo.
Compescis culpas, senibus medicaris anhelis,
Viribus amissis Ova operosa probas.
Uno crediderim tecum Podalyrius ovo
Natus Apollineam prodere fecit opem.
Cœlica Pandoræ jam munera debuit orbis,
B *Ovo defers urnâ quæ tulit illa brevi.*

Scripsit Jo. Baptista noster

I. De Ovis, teste Picinello.

II. Poëmata varia tam Latina, quàm Italica, extant in Libro pro Laurea fratrum Cæsaris, & Marci Antonii Montiorum. *Papiæ*, 1617. *in* 4.

Ex Athenæo supradicti Picinelli pag. 278.

DCCIX.

DATHEUS.

DAtheus Archipresbyter Mediolanensis Ecclesiæ, Filius Dommatoris Magercarii, Vir in pauperes C beneficentissimus; Anno DCCLXXXVII. cum pueros ex damnato coitu genitos à matribus, ut plurimùm necari magno cum animarum detrimento doleret; in domo sua, quam emerat ab Andrea, & Bono Germanis filiis quondam Gausoni, Xenodochium condidit, & dotavit, unà cum Ecclesia S. Salvatoris, non procul à Metropolitana ad nostra usque tempora sita, quæ nunc Parochialis existit. Tam pio operi cuncta bona sua legavit, & ea præsertim, quæ à Presbytero Thoma Andreæ, & Boni supradictorum Fratre acquisiverat. Hac de re sic scribit Tristanus Chalcus: „ Per hæc tempora nullus Mediolani locus publicus fuerat, quo infantuli, qui pudendis matrum nuptiis, atque adulteriis geniti, tum inopia premente, exponi solent, reciperentur: D quare cum multi clam necarentur, & ad tegendum scelus cloacis, fluminibus, & sterquiliniis mergerentur, ad avertendam impietatem unius civis prudens, & liberale consilium oblatum est. Datheus nuncupabatur, Magercario patre natus, inter Sacerdotes Archipresbyteri titulum obtinens: hic domum emit juxta Ecclesiam Majorem media urbe, & suppellectili ornavit: tum continuis proventibus locupletatam huic usui dedicavit, & Græco vocabulo, quod adhuc ibidem durat, Xenodochium nuncupavit: huc mercede conducebantur nutrices, & pueri post ablactationem in septennium educabantur. Extabant olim in Pavimento ejusdem Ecclesiæ S. Salvatoris ex opere tessellato, sive musivo hæc de Datheo Conditore Car- E mina:

SANCTE MEMENTO DEUS QUIA CONDIDIT ISTA DATHEUS,
HANC AULAM MISERIS AUXILIO PUERIS.

Subscripsit Diplomati Fundationis, & Dotationis Monasterii Sancti Ambrosii factæ Anno Christi DCCXC. à Petro Archiepiscopo, his verbis: „ Datheus Archipresbyter Sanctæ Mediolanensis „ Ec-

„ Ecclesiæ in hoc Præcepto ex jussione Domni Petri „ Archiepiscopi subscripsit. Leges etiam, & Statuta pro regimine Xenodochii ejusdem tulit, quæ inserta sunt Documento ab ipso Datheo conscripto; illud est:

I. Fundatio S. Salvatoris cum Xenodochio; Incipit: „ In „ Christi nomine, Regnantibus Dominis nostris Karolo, „ & Pipino Excellentissimis Regibus, Anno Regni eo„ rum in Italia XIII. . . . . Kal. Martias Indictione X. Subscrip. „ Ego Datheus Archipresbyter Sanctæ Me„ diolanensis Ecclesiæ in hac Cartula dispositionis, seu „ judicati a me facta relegi, & subscripsi.
Extat in Collectione Diplomat. Mediol. Nicolai Sormani, & valde prodesse potest ad Ritus veteres, & Consuetudines Mediolanensis Ecclesiæ illius ævi cognoscendas. Hoc sacræ vetustatis Monumentum edidit novissimè in suis Antiquitatibus Italiæ Medii Ævi, in Dissertatione de Hospitalibus Clar. Ludovicus Antonius Muratorius.
De eo cit. Chalcus Hist. Patriæ lib. V. ad annum DCCLXXXVII.

DCCX.

DATIUS.

TAmetsi Joannes de Deis, Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Puteanus, Possevinus, & alii plures testentur Sanctum Datium Mediolanensem Antistitem Annalium Libros, & Prædecessorum suorum Vitas conscripsisse, tamen ex Dissertatione Cl. Bollandi, & ex doctissimorum Virorum sententia credimus, Datium Chronici Scriptorem posterioribus longè sæculis Mediolanensem quidem, sed non Archiepiscopum floruisse. Periit quidem hujus Scriptoris Opus, sed plura supersunt fragmenta, quasi è naufragio tabulæ; ex quibus apparet vixisse Datium, de quo agimus, temporibus Gregorii Papæ VII. Gualvaneus enim de la Flamma capite 397. ipsamet Datii recitat verba, quibus disertissimè quidem, sed tamen falsò dicebat Sanctum Ambrosium Sacerdotibus permisisse, ut unam sibi uxorem assumerent. Inde arguit Puricellus Differtat. Nazar. cap. 39. num. 10. Datium scripsisse Anno Domini MLXXX. Ex hoc itaque Opere tria penè ad verbum exscripsit capitula Landulphus in Chronico suo libro I. Caput enim secundum sic inscribitur: „ Expositio Ordinum Sancti Ambro„ sii edita à sanctæ memoriæ Datio Episcopo Me„ diolanensi; Caput XII. De Chrysmon Sancti Am„ brosii secundùm Datium Archiepiscopum Medio„ lani. Caput denique XIII. „ De Crucis Antipho„ na, secundum Datium Episcopum Mediolani. Putat Puricellus, & quidem rectè, Landulphum nomen tantum Datii citasse, Amanuensem verò aliquem imperitum dignitatis additamentum inseruisse adeo, ut capitum Inscriptiones non Landulpho sint adscribendæ, sed ipsi potius Amanuensi. Id satis clarè patet ex Inscriptione apposita capiti postremo libri III. „ Qualiter Arialdus à perfidis Martyrio coronatur. Sanè Landulphi Scripta legentibus patet quantum ille Sancti hujus Martyris apertus hostis existeret, ideoque credibile non est eum perfidos appellare voluisse, qui Arialdum occiderant. Gualvaneus in Libro *Flos Florum* sæpè Datium citat, nullibi tamen vel Sanctum, vel Antistitem nominat. Producit in medium Puricellus ex Archivo Capituli Ambrosianæ Basilicæ Processum confectum Anno Domini MCCLXXXIX., in quo duo præsertim Testes, tertius videlicet, ac sextus, in attestationis suæ confirmationem proferebant Datii Chronicon, prior à se lectum, alter auditum, cum legeretur ab Ardizone de Comite Primicerio Urbis Mediolani, & Præposito Sancti Laurentii. Prior Testis Codicem sic describebat: „ Erat unus liber majoris voluminis, quam „ liber Psalterii communis. „ Alter verò: „ Intendo, „ quod ille liber esset viginti quaternorum, vel plus, „ secundùm quod videbatur. „ Ambo tamen non alio nomine Scriptorem nominant, quam simpliciter *Datium*, vel *Datium de Antiquitatibus Civitatis Mediolani*. Scriptores plures, qui Datium citant, recensentur à laudato Puricello dicto capite 39., ad quod Lectores, qui plura cupiunt, remittimus.

Petrus Paulus Bosca in Martyrologio Mediolanensi, in Notis ad diem XIV. Januarii, agens de Sancto Datio Archiepiscopo, sentit alterum esse ab eo, qui multis post Sæculis scripsit Chronica. Putat ergo Vir eruditissimus verè fuisse Datium aliquem Mediolanensem, licet non fuerit Archiepiscopus, qui Historiam concinnaverit. Et ne existimemus, ut quibusdam Viris doctissimis placuit, hoc Opus Auctorem habere Landulphum à Sancto Paulo, monet Codicem, qui sub Sancti Datii nomine in Ambrosiana Bibliotheca servatur, Opus ejusdem Landulphi esse.

Nos interim proferimus

I. Chronicon Datii, de Antiquitatibus Mediolani. Ex citatis Auctoribus.

DCCXI.

DAVERIUS JACOBINUS.

NOn rarò in hac Collectione Elogia dedimus, in quibus Mediolanensium Civium prudentiam commendavimus, quorum studio redivivæ hujus Urbis Statuta, Legesque perquam utiles conditæ sunt. Verum memorandus nunc est Jacobinus de Daverio, qui Municipii nobilissimi, cui nomen Varisium, in Mediolanensi Ducatu ad Alpes siti, quodque ipsi Patria fuit, Statuta sparsim vagantia publico Decreto in unum corpus redegit, & coordinavit. Tantum Patriæ beneficium Vir optimus impendit Anno Salutis MCCCLXXXIX. dum actu ibidem Consulatu fungeretur, Opusque suum complevit die II. Mensis Januarii.

Sunt ergo prudentiæ ipsius testimonia:

I. Statuta Reipublicæ Varisiensis ab eo coordinata, & in ordinem redacta. MSS. in Archivo ejusdem Oppidi.
Ex Historia Varisiensi Nicolai Sormani MS. penes Auctorem.

DCCXII.

DAVERIUS JO. CHRISTOPHORUS.

DAveriorum Familia, quam à Friderici I. Augusti temporibus Mediolanensis Civitatis Jure donatam plures affirmant, in Oppido Varisii floruisse supra laudatus Jacobinus ostendit. Inter eos autem, qui Mediolani lucem viderunt, merito computatur Joannes Christophorus, qui Bernardini Corii celeberrimi hujus Urbis Chronologi ætate inter vivos fuisse videtur. Amœnis Musarum studiis plurimum oblectabatur Daverius, & non tam proprii ingenii fœtus, elegantissima scilicet Carmina latina in publicum proferre curabat, verùm & aliorum Vatum scripta exoticis è linguis Latio donare studebat. Ejus nobis servavit memoriam Corius, qui Scriptoris nostri Carmina quædam profert;

Videlicet

I. Disticha de Mensibus.
II. Epigramma de Origine Rosarum.
III. Dracontii Poetæ Opus in laudem Trasimundi Comitis Capuani ex Longobardico in Latinum conversum.
Quæ dedimus num. I. & II. habentur in parte prima Historiæ Mediolanensis laudati Bernardini Corii paulo post initium, ubi de postremo quoque Opere mentio est. Laudatur etiam à Picinello in Athenæo pag. 295.

DCCXIII.

DECEMBRIUS ANGELUS.

TAmeisi Ubertus Decembrius Angeli nunc laudandi Pater in hac Urbe natus non fuerit, ideoque in alia Eruditorum serie, qui alibi orti hic floruere, unà cum Petro Candido filio ante Scriptorem nostrum genito, commendandus reservetur; nihilominus in primo hoc Catalogo reponimus Angelum, cum hic omni procul dubio, ut ipsemet testatur in MSS. suis in Ambrosiana Bibliotheca servatis, Mediolani primam viderit diem. Quod notandum præcipuè, ne alienos Viros doctos credat quispiam à me in hoc Opere Mediolanensibus immisceri; non enim sum inscius Clariss. Cottam Angeli Elogium in suo Novariensi Musæo inseruisse. Respexit tamen ille ad Genitoris Patriam, qui Ducum Insubriæ Aulam honestissimis officiis addictus comitans, variis in locis filios suscepit, sicut alibi susiùs enarrabimus. Ut verò ad Angelum sermo recurrat; non parva erant domestica virtutis exempla, quæ ipsum ad doctrinæ apicem impellerent, Græci enim, ac Latini sermonis peritia, Oratoriæ artis excellentia, & Poësis ornamenta tam in genitore, quàm in fratre conspiciens, ad eorum gloriam æmulandam quodammodo rapiebatur. Mirum iccircò qua animi alacritate, qua solertiæ contentione scientiis operam dederit. Nec benè tantùm dicendi præcepta audivit, sed etiam Medica studia diligentissimè est prosecutus. Gratissimus & ipse fuit Mediolanensibus Principibus, in quorum aula cum prælaudatis Uberto, & Petro Candido diù versatus, magnam sibi usque adeo famam conciliavit, ut dignus habitus fuerit, qui ad Pium II. Summum Pontificem Legatione fungeretur. Corrigendus ideo Fabritius, loco infra citando, asserens Angelum Oratorem fuisse ad Julium II. Hic enim longè post Scriptoris nostri obitum ad Apostolicam Sedem ascendit, ut Eruditis omnibus notum est. Leonello quoque Estensi fuit inter primos charus, eique sacrare statuerat Libros VII. de Politia Litteraria, in queis ingenii sui præclara dederat testimonia, nam A. Gellii Noctes Atticas imitatus, & Quintiliani Oratorias Institutiones referens, nihil intactum reliquerat, quod ad rem litterariam conducere videretur, agens de stylo, atque artificio tam solutæ, quàm poëticæ Orationis, de Bibliothecarum utilitate, de Vocum proprietate, de Dispositione partium tam Civilium, quàm Historicorum Sermonum, aliisque hujuscemodi argumentis. Sed Leonello Mecœnate suo defuncto, circa Annum Salutis MCCCCLXII. Volumen idem sapientissimo Pontifici Pio II. dicavit, & obtulit, cujus Autographum diù in Bibliotheca Vaticana servatum, miserè interiit in Urbis direptione Anno MDXXVII. Hoc ex Picinelli fide retulimus, tametsi Montfauconius in Tom. I. pag. 105. Biblioth. Bibliothecar. MSS. adhuc ibidem extare asserat num. 1794. Hujus autem Operis titulum, ut ipsemet testatur, à *poliendo* deduxit, neglectâ græcâ derivatione, & à cultu potius atque elegantia, quam ab alio fonte hausit. Alia quoque juvenilibus annis composita eidem Pontifici se obtulisse Auctor noster affirmat, quæ inferiùs recensebimus. Carmina etiam non invenusta conscripsit, quorum memoriam Lectoribus post pauca non invidebimus. Emortualem Angeli annum hactenus incompertum habemus.

Opera Decembrii nostri hæc fuisse novimus:

I. De Politia Litteraria libri VII. *Augustæ Vindelicorum*, 1540. *in fol. & Basileæ*, *apud Hervagium*, 1526. *in* 8. edente Augustino Curione, qui illos nuncupavit Alphonso Estensi Ferrariæ Duci II. Has editiones recenset Fabritius loco citando, & Picinellum, atque Cottam reprehendit, quod aliam *Basileensem anno* 1527. memoraverint. Ipsius editionis titulus, & Epistola proferunt Mediolanensem fuisse Angelum nostrum.

II. De cognitione, ac curatione pestis. *Papiæ*, 1521. inter Consilia Baverii de Baveriis.

III. Regulæ Græcæ, quas Græci Ἐρωτήματα, seu Ἐρωτήματα, idest interrogationes Magistrales partim secundùm communem usum, partim secundùm ordinem Angeli Decembrii Præceptoris. Quædam pronuntiationis regulæ, leguntur initio latino sermone; cætera Græcè. Extant MSS. in Laurentiana Medicea Plut. LIX. num. XXXIII. ex citato Montfaucon. Biblioth. Bibliothecarum MSS. Tom. I pag. 359.

IV. De Supplicationibus Maji, ac Veterum Religionibus, in fine sic legitur: „ Idem Angelus scripsit „ manu febricitanti Mediol. Octavo Kal. Septèmb. „ MCCCCXLVII.

V. Carmina plura Latina ad Varios, nempe
Ad Joannem Tuscanellam,
Ad Illustrem Dominum Leonellum,
Ad Philippum Platensem, & alios Viros doctos.
Ambo hæc Opera uno Vol. MSS in 4. justæ molis signat. H num. 226. in Biblioth. Ambros.

VI. De Religionibus, & Ceremoniis.

VII. De Matronali Oeconomico lib. V. Carminibus exarati.

VIII. Virgiliana Panegyris heroïcis versibus de vita, & morte Caroli Hispaniarum Principis. Hic Joannis II. filius diem clausit supremam Anno MCCCCLXI. Opera hæc recenset Auctor ipse in Prologo libri IV. Politiæ litterariæ. Lazarus autem Augustinus Cotta in Musæo Novariensi pág. 66. postremum in duo perperam divisit.

IX. Carmina alia MSS. in Biblioth. Ambros. intulit laudatus Cotta in Novariam suam Miscellaneam ibi servatam num. 6.

X. Epistolæ Latinæ ad Varios. MSS. in eadem Biblioth. inter eas Poggii Florentini, ad quem plures Decembrii datæ Romæ Anno MCCCCXXXVIII. & ejusdem una ad Carolum Nubilonium. Cod. signat. E. num. 124. & P. num. 219.

XI. Contra Curtium super conditionibus pacis inter Alexandrum, & Darium Reges: MS. ex eodem Cotta, prout etiam sequentia ipse profert.

XII. De Scriptore, & Librario, deque eorum variis officiis. MS.

XIII. Quod Senectus, sive Senex juventuti consilio, & authoritate anteponenda sit: Rursus contra quod Juventus senectuti in omnibus præferenda videatur. Dialogus MS.

XIV. Epistolarum electarum libri II. MSS.

XV. Elegiarum, & Epigrammatum libri II. MSS. Tito Strozio dicati.

XVI. De Zuccarina, & Theobaldo aureis adolescentibus, effigie Cupidinis: Carmen MS.

XVII. De Anilibus Studiis: Carmen MS.

XVIII. De Arte Augurali. MS.

XIX. De Somniis. MS.

XX. Ad Matthæum Malferitum Regium Oratorem, super Iliadibus contra Virgilium. MS.

XXI. Elogium Magistri Antonii Rhaudensis Theologi: MS.

XXII. Epitaphium pro Emmanuele Sicco ex equestri Ordine. MS.

Agunt de Scriptore nostro Conradus Gesnerus, Frisius, & Vander-Linden in suis Biblioth. Georgius Abraham Merklinus in Lindenio renovato pag. 57. Fabritius in Biblioth. Latina medii ævi Tom. II. pag. 47. Gaspar Barthius Adversariorum coll. 3. 767. 782. 1598. & 2378. Cotta in Musæo Novariens. pag. 66. & Picinell. in Athenæo pag. 34.

DCCXIV.

DECIUS LANCELLOTTUS.

ILlustris Deciorum Familia ex Oppido Mediolanensis Ducatus Dexio vocato, ab Urbe decimo lapide, Occidentem versùs, distante, nomen, atque originem traxisse fertur ante Sæculum XIII. Ex ea natus est Tristanus Lancellotti, & Philippi, de quo mox dicturi sumus, Pater, qui ferme toto vitæ tempore in Francisci Sfortiæ filiorum obsequio Aulicam vitam traduxit. Lancellottus noster Tristani primògenitus magistrum habuit Alexandrum Tartagnam celeberrimum, sub quo Jurisconsultus magni nominis factus, Ticini ac Pisis Jus Civile, omnium plausu, professus est. Floruit Anno MCCCCXCV. & sic de eo scripsit Marcus Mantua in Vitis Jurisconsultorum

rum apud Pancirolum: „ Papiæ docuit, ac præclara etiam reliquit Commentaria in ordinarias partes Matutinas, & Vespertinas, eratque acris judicii, brevis, & acutus, pungebatque tantum difficultates, nec prolixitate delectabatur. Et quod ego viderim neminem habuit, qui ipsum quasi æmulum insectaretur, præter Curtium Juniorem, quod factum nec laudo, nec vitupero, sed hoc ipsum aliorum judicio missum facio. „ Ipsum laudavit Marcus Litta in suo Opusculo de Urbe Mediolani hisce Carminibus:

Ætas me fratri, fratrem mihi gloria præfert,
At fraternus amor nos facit esse pares.

Papiæ verò Anno MD. moriens in Templo D. Jacobi Minoritarum Observantium humatus hoc Epitaphium habuit:

HIC IACET LANCELLOTTVS DECIVS
IN TICINENSI GYMNASIO
INTERPRES.

Prope Hieronymum Tortum situs est. Hæc de eo damus:

I. Tractatus in Jure Cæsareo, Testibus infrascriptis.
II. Oratio de Laudibus Scientiæ. Extat inter MSS. Reginæ Svetiæ in Vaticana Bibliotheca Cod. 1876. Ex Labbæo, & Monfauconio.
III. In Codice MS. Epistolarum Petri Candidi Decembrii Bibliothecæ Ambrosianæ adest ad eundem Epistola Lancellotti Decii J. C. fatis erudita, aliæque Decembrii ad eundem.

Aliam Epistolam ad Lancellottum scripsit Hieronymus Moronus, quæ legitur in primo Volumine Opusculorum istius, apud Marchionem Carolum de Sylva, uti suo loco dicemus.

Laudant Lancellottum Marcus Mantua supradictus apud Pancirolum pag. 461., Pancirolus ipse pag. 239. Castellianus Cotta in Libro de Juris Peritis, Paulus Moriggia lib. 3. cap. 1., & Picinell. in Athenæo pag. 384.

DCCXV.

DECIUS PHILIPPUS.

PHilippus Decius Tristani, ut diximus, filius, & Lancellotti mox laudati frater, Mediolani in Porta Ticinensi, atque ea Urbis parte, quæ Cittadella dicitur, anno MCCCCLIV. primam accepit lucis usuram. Nobilitatem sanguinis jam CCC. ante annos in hac Metropoli florentis, quò ex pago Decii majores sedem transtulerant, Tristanus ipse honestissimis muneribus in aula Francisci Sfortiæ Insubriæ Ducis, ut in Lancellotto jam innuimus, cumulavit. Ad idem vitæ genus Philippum quoque natu minorem genitor erudiendum curavit; ideoque politiores cum litteras, & eloquentiam audire jussit; satis enim ei videbatur si Jurisprudentiam Lancellottus primogenitus sequeretur. Dum autem supradictis studiis Philippus operam daret, vitandæ pestis gratiâ, quæ patriam miserè divexabat, ad Lancellottum fratrem Papiæ leges profitentem confugere coactus est, quo hortante annos natus XVII. juri civili se addixit, vocante juvenis præstantissimum ingenium ipsâ naturâ. Cum verò crebris quæstionibus inter disputandum Lancellottum lacesseret, ab eo quandoque gravi supercilio rejectus, indignatione concepta, alium potius quam fratrem consulere aggressus est, brevique ita profecit, ut secundo studii anno, inscio Lancellotto, publicè disputationes proposuerit, quas cum hic iratus omni studio convellere fatigisset, Philippus argumentis omni ex parte cunctis mirantibus satisfecit; quod usque adeo stupori fuit Lancellotto ipsi, ut brevi se à fratre eruditione, atque fama superandum vaticinaretur. Præter Lancellottum præceptores ha-

A buit Jasonem Maynum in Institutionibus, & Joannem Puteum in lectione ordinaria, quos non semel argumentationis acumine urgebat, & æstuantes, animique pendentes relinquebat. Tertio studii anno Pisas perrexit cum Lancellotto, in cujus gratiam redierat, quique accersitus fuerat à Florentinorum Republica. Ibi Philippus statim Theses complures proposuit, quas summa cum omnium admiratione disputavit. Acerrimum habuit laudis æmulum Petrum de Vincentia Romanum, cum quo Decius noster assiduis argumentis certabat, astantibus ut plurimùm Baldo Novello, Philippo Corneo, Bartholomæo Socino, Hieronymo Zanettino, aliisque clarissimis Jurisconsultis. Redierat interim in patriam Paulus quidam Stagnatus Siculus, qui in Pisano Gymnasio Institu-

B tiones legebat, ideoque fratre curante, adhibitis etiam officiis Puccii de Puccis Jurisperiti celeberrimi apud Laurentium Mediceum seniorem tunc Florentinam Remp. administrantem, in Stagnati locum suffectus fuit, assignato stipendio florenorum XXX. & librarum IV. Quarto studii sui anno perfecto, immaturè, ut ipse dictitare frequenter pro sua solebat modestia, ætatis XXI. Doctor renunciatus est, promotoribus supralaudatis Baldo Novello, Hieronymo Zanettino, atque Puccio de Puccis, qui postremus ei Magisterii contulit insignia. Ut profiteri cœpit auditorum numero omnes brevi superavit, quamvis præclaros haberet in docendi munere socios, quos inter Franciscus ille Soderinus Volaterranus postmodum Episcopus, ac postremo S. R. E. Cardinalis amplissimus. Paulo post ad extraordinariam juris ci-

C vilis interpretationem assumptus fuit, cumque Pistorium translata fuisset Pisana Academia, ibique Florentinus quidam aliquot proposuisset Conclusiones, communem, Socino Auctore, viam prætergressus, Decius Laurentium Puccium postea Cardinalem ita ad respondendum instruxit, ut adversarium acriter disputando impugnaverit; imò Philippus Theoremata illa omnia in quæstiones & dubia postridie illius diei convertit, ejusque auspiciis intra dies octo formato themate disputandas proposuit idem Puccius, scholaribus universis responsurus, quemadmodum & Decius Doctoribus omnibus se satisfacturum spopondit. Id cum Philippo non laudem solum, sed & invidiam omnium conciliaturum esse videretur, Rector studii Raynerius Guicciardinus Decio sub pœna car-

D ceris interdixit ne res ulteriùs progrederetur. Duas tamen Pisis in Ecclesia Sancti Michaëlis in Burgo disputationes feliciter confecit. In prima cathedram ascendit horâ decimâ octavâ, & usque ad horam tertiam noctis protractum est negotium, cumque sex adversarii argumentis plurimis decertassent, eisque abundè satisfecisset, omnia postmodum argumenta ipsa repetiit tam expeditè, ut non memoriter ea, sed ex tabella recitare videretur; & nec verbo quidem lapsus singulis ipsorum duas, vel tres solutiones subjecit; idemque præstitit in secunda disputatione. Orta postmodum contentione inter Philippum & Socinum, hoc agente, ad Juris Canonici Cathedram ille promotus est concurrente Felino; quòd Socinus existimaret Decium eo tempore Canonum studiis

E minus imbutum, à tanto adversario opprimendum fore. Sed Felinus cum paucos intra dies se auditorum copia à Decio superatum videret, dimisso legendi munere, ex abrupto Romam petiit. Id molestè ferentes Studio Præfecti, conquirente Felino, constituêre, ut deinceps Philippus à profitendi officio in eodem Lycæo cessaret. Hoc audito, Senenses ad Urbis suæ Gymnasium tantum Virum advocandum censuere: sed Laurentius Mediceus ipsum Pisas reverti, omni contentione curavit; quod tamen in cassum cessit, nam Decius Senas se contulit, ibique primum sacros Canones, mox Jus civile in ordinaria cathedra docuit. Interim à Joanne Antonio de Sancto Georgio, tunc Episcopo Alexandrino, & Romanæ Rotæ Auditore (cujus laudes alibi recitabimus

mus) postmodum Cardinali, litteras accepit, quibus permotus Romam se contulit, ibique auctore Ascanio Sfortia Vicecomite S. R. E. Cancellario, ejusdem Rotæ Auditor ab Innocentio VIII. designari meruit, collatâ etiam ipsi Pontificis jussu ab eodem Episcopo Clericali tonsurâ. Verùm haud multo post immutato Senensis Urbis statu, denuo Pisas ad docendum conducitur, ubi multos habuit insignes Discipulos, atque inter eos Joannem Mediceum, postea Summum Pontificem Leonem X. pluresque alios ad Sacram postmodum Purpuram assumptos. Inde invitatus à Venetis stipendio florenorum aureorum DC. ut in Patavino Archigymnasio legeret, Kal. Mart. Anno MDI. eò migravit. Inter ejus Discipulos ibi recensebatur Joannes Baptista Pallavicinus, tunc Protonotarius Apostolicus, postea Cardinalis. Ægrè interim ferebat Insubria tanti nominis Virum diù abesse, ideo Ludovici Francorum Regis nomine, qui tunc Mediolanensium potiebatur, æquali stipendio ad Patriam invitatur; datis etiam ad Venetos Patres à Rege litteris, ut benignè annuerent. At cum Decius licentiam impetraturus Venetias accessisset, & unà cum Oratore Regio pro missione obtinenda ageret, id impetrare non potuit, quocirca bis, atque ter Mediolanensi Senatu per litteras postulante, mirantes Veneti pro hac re privata tantum laborari, annuerunt tandem. Itaque Anno MDV. Mediolanum rediit, atque integros annos septem in Ticinensi Lycæo Canones legit, maximo Scholasticorum concursu, atque mercede florenorum bis mille. Ad Pisanum Concilium expetitus perrexit, ubi de Summo Pontifice modestè semper est locutus; imò cum inde recessisset Concilium, & Mediolani conventus haberetur, ille Papiam reversus fuit; invitatusque à Cardinalibus humanissimâ Epistolâ, cum prius se adfuturum negasset, jussu Regis eò pergere cogitur. Verum Julio Pontifice Concilium non jure coactum pronunciante, & Cardinales, Fautoresque Pisanæ Synodi, & Philippum ipsum diris devovente, hic fugam arripuit Galliam versùs. Ibi à Gratianopolitanis civibus Senator adlectus, peculiaribus litteris, quas Breves dicunt, à Julio Pontifice vocatus Romam, cum de capitis ageretur periculo (absentis enim bona omnia Helvetii abstulerant, & tutum non erat in Italiam regredi) per epistolam Pontifici scriptam, innocentiam suam patefacere studuit. Valentiam postea evocatur, ibique dum legeret, defunctus est Julius Pontifex, suffectusque Leo X. Decii olim, ut diximus discipulus, qui eum Anno MDXV. die VII. Maji ad cautelam à censuris omnibus absolutum declaravit. Post obitum Ludovici Regis, cum Florentina Respublica Pisanum studium restaurare curaret, Julianum de Vincio Præfectorum Gymnasii Cancellarium in Gallias ad Decium ablegarunt, ut amplissimis conditionibus eum conduceret, idque effectum est per tabulas publicas Valentiæ datas, die III. Martii, Anno MDXIV. Res tamen in irritum cessit; nam Rex eum potius Papiæ profiteri voluit, addita etiam Senatoria dignitate in Insubrum Patrum Concilio. Ticini ergo dum legit, Maximiliano Cæsare Mediolanensem Ducatum Gallorum imperio subducere conante, iterum fugere Decius cogitur; cumque Florentiam pervenisset, Pisas professurus mittitur. Plures ibidem annos in Legum interpretatione insumsit; donec die XIII. Octob. Anno MDXXXV. ætatis suæ LXXXI. Senis diem postremam vidit. Corpus ejus Pisas translatum est, atque in Sepulchro, quod sibi vivens excitaverat, ex candido marmore, in Campo Sancto ipsius Urbis conditum fuit.

Hunc Tumulum sic describit Josephus Martinius in Theatro Basilicæ Pisanæ edito Romæ 1705. in fol. pag. 115. „ Proximè occurrit elegans celeberrimi „ Decii Mediolanensis sepulchralis Urna ab insigni „ Sculptore Stagio artificiosè albo ex marmore elaborata; cujus exemplar in Tabula XXVI. figura „ III. exhibuimus: supra eandem Urnam visitur ejusdem Decii simulacrum jacens, manu sinistra caput, „ dextera verò reseratum Codicem sustinens. Idem „ Decius de morte cogitans, Sepulchrum hoc *ne* „ *Posteris suis crederet*, sibi conficiendum curavit, „ prout in ibidem posito Lapide expressum cernitur; „ videlicet:

D. O. M.

PHILIPPVS DECIVS SIVE DE DEXIO
MEDIOLANENSIS I. C. CELEBRI FAMA NOTISSIMVS
CVM PRIMVM LOCVM STVDII
IN IVRE CANONICO VEL CIVILI
TENVISSET PISIS SENIS FLORENTIAE PADVAE PAPIAE
ET DEMVM VLTRA MONTES IN GALLIA
REVOCATVS IN ITALIAM
AB EXCELSA FLORENTINORVM REPVBLICA
POSTEAQVAM STIPENDIVM MILLE QVINGENTORVM AVREORVM IN AVRO
PRO LECTVRA CONSEQVVTVS FVISSET
DE MORTE COGITANS
HOC SEPVLCRVM SIBI FABRICARI CVRAVIT
NE POSTERIS SVIS CREDERET.

„ Præmemoratum Sepulchrum reseratum fuit tempore „ Archiepiscopi Francisci ex Com. Ilcii; ac plures „ Viri necessitudine mihi conjunctissimi, qui tunc „ temporis interfuerunt, se vidisse ajunt Corpus ejusdem Decii, ac in ipsius capite biretum ex holosérico viloso rubeo.

Epitaphio supra relato addit Schraderus pag. 90. duos hosce versus:

Tempora quid Decii miraris cana Philippi?
Jus nemo hoc melius novit utrumque viro.

De ejus Operibus hæc ait Marcus Mantua: „ Sunt „ propemodum divina, quæque post Alexandrum „ sunt tanti ponderis, tantæque auctoritatis, ut ipsum pro oraculo habeant Judices, si in causis, quod „ sunt

„ sunt judicaturi, ab eo id decisum esse compere- „ rint. Erat etiam Decius promptus, habebantque „ responsiones ejus aliquid salis, ut videri potest in „ *l. Precibus col. 2. C. de impuber.* Et dum sibi dice- „ retur, quod Jacobus quidam Niger Bononiensis, „ impugnaverat quasdam suas opiniones, & Ripa „ similiter, melius fecissent (inquit) ille non deni- „ grare chartas, iste verò obmutescere, quoniam „ flumen non attingit. Antonius Silviolus Parisiensis ejus Auditor hoc ipsum laudavit Carmine teste Marco Litta pag. 23.

Quintos & sextos scriptosque ex ordine Patres,
Et Decios sileat Martia Roma suos.
Ecce novus Decius patriæ devotior illis,
Qui propria cives asseruere nece.
Non armis, sed Consiliis; non Marte, sed arte;
Orbis non Urbis munia Patris obit.
Non modo namque suos Decius patriosque Penates
Asserit, at cunctis consulit ipse viris.
Hic ille est Decius communem natus ad usum,
Quem bene munificum publica vota movent.
Hic verò Decius quanto præstantior illo,
Qui Latiis cladem sævaque damna tulit:
Ille necis merito prodest, hic munere vitæ;
Ille quidem Imperium prorogat, hic studium.
Ille facit quod tum Romanis sorte licebat,
Quid deceat Decius hic facit, atque docet.

Hæc scripsit Philippus noster:

I. Super Titulo de Privilegiis. *Papiæ*, 1565. *& Venetiis* 1595. *in fol.*

II. Commentaria in Decretales. *Venet.* 1576., & prius cum Summariis novis &c. per Joannem de Gradibus; *editio perantiqua in fol.*

III. Comment. in Digesti veteris, & Codicis aliquot Titulos. *Lugduni*, 1567 *& Venetiis*, 1595. *in fol.*

IV. Commentaria in Digestum, Vetus, Codicem, & in Decretales cum lectura in tit. de Privilegiis, & cum Annotationibus doctis. *Venetiis, apud Zarettum*, 1559. *Vol. II. in fol.*

V. Consilia Tom. I. *Papiæ, per Jacobum de Burgo Franco*, 1512. *die* 18. *Martii, in fol*

VI. Item Tom. II. *Venetiis, per Philippum Pincium Mantuanum*, 1523. *die* 19. *Septembris, in fol.*

VII. Item Tom. III. *Ex impressione Baptistæ de Tortis*, 29. *Julii* 1531. *in fol.*

VIII. Item Tom. IV. *Ibidem, die* 23. *Novembris, in fol. max.*
Eidem Editioni præfixa est Vita Auctoris à Francisco Boëza de Corduba ejus Discipulo, & Advocato Consistoriali, vivente Decio conscripta, & definit in anno ætatis ejus LXIX., cum ipsius Decii effigie. Eorumdem Consiliorum verò aliæ Editiones sunt, nempe *Lugduni*, 1556. *&* 1558. *sicuti & Venetiis, apud Polum*, 1575., *& alibi.*

IX. Philippi Decii, sive de Dexio, Apologia Sacri Pisani Concilii moderni, indicti, & inchoati Anno MDXI. *Eodem anno impressa Pisis, per Palladium Bellonem Decium, Concilii calcographum, in* 8. Extat etiam in Monarchia Goldasti Tom. II. pag. 776.

X. Sermo de eadem materia pro justificatione Concilii Pisani. Habetur ibidem, & cum præcedenti Opusculo apud Richerium Hist. Concil. Gener. lib. IV. part. I. cap. II. pag. 167.

XI. Responsio ad Libellum Thomæ Cajetani contra Concilium Pisanum.

XII. Altera ad Libellum Petri de Monte contra idem Concilium. Ambas apud se MSS. fuisse testatur Franciscus Boëza in Decii Vita jam laudata.

XIII. Epistola ad Julium II., quâ respondet ipsius Litteris ad se datis Viterbii die XXVII. Augusti, Pontif. sui An. VII. Arguebat Pontifex Decium, quod se Auditorem Rotæ Romanæ inscriberet. Hic ab Innocentio VIII. se Auditorem creatum fuisse respondet.

XIV. Epistola ejusdem ad Cardinales, & Episcopos in Pisano Concilio congregatos, data Papiæ die XX. Martii MDXII., qua se excusat ne Concilio interesse cogatur. Cum responsione Patrum Concilii, qui eum Advocatum, & Consiliarium suum appellant.

XV. Responsio Decii ad easdem litteras data Albæ sine anno, & die, in qua se excusat de Scriptis pro Concilio.

XVI. Epistola Decii ad Cardinalem Sancti Vitalis, ut intercedat pro se apud Summum Pontificem.
Extant etiam ad Decium Litteræ Cardinalium Concilii Pisani, quibus ei mittunt Epistolam Regiam hortatoriam, ut Lugdunum veniat pro rebus ejusdem Concilii, data Lugduni XXIV. Decembris, sine anno, subscripta à Cardinali Sanctæ Crucis.
Litteræ Leonis Papæ X. datæ die VII. Maji MDXV. pro absolutione ad cautelam.
Aliæ ejusdem Pontificis, quibus Decium Romam vocat, ut ibi Jus Canonicum profiteatur, cum salario quingentorum aureorum, datæ Romæ die XXIV. Octobris MDXIV.
Aliæ Julii II. ad Philippum Decium, & Hieronymum Bottigellam, datæ Romæ VI. Septembris, Pontificatus sui Anno IX., quibus eos Romam vocat pro absolutione à Censuris, dato etiam Salvoconducto.
Aliæ Gallicè conscriptæ Regis Francorum ad Decium, ut Valentinam Academiam non relinquat, datæ XVII. Aprilis, sine anno.
Aliæ ejusdem Regis Mediolani Ducis, datæ in Castris Sancti Donati, die XIX. Septembris. MDXV., ut ad profitendum in Ticinensi Academia veniat.
Aliæ ad eumdem Joannis de Selva Mediolani Præsidis, & Magni Cancellarii, datæ Mediolani MDXVII. die XXI. Octobris, ut sub pœna confiscationis bonorum, Ticinum veniat ad legendum.
Aliæ Florentinorum ad Præsidem, & Senatorem Mediolani, sine data, ut permittant Decium in Pisani Gymnasii Lectura perseverare.
Aliæ Gallicæ Regis Francorum die XXV. Julii sine anno, quibus eum invitat ad legendum in Universitate Avenionensi.
Extant omnes in Vita à Boëza conscripta, ut innuimus supra.
Vidi quoque ad eum litteras Latinas Hieronymi Moroni in Tom. I. Epist. ejusdem, de quo infra dicendum.
Legitur etiam ad Decium Epistola Petri Delphini, quæ est num. 71. lib. 12. data XXVI. Maji MDXXII.
Hieronymus Perbonus Ducalis Mediolani Senator Dominus Oviliarum, & Marchio Incisæ &c. Libro IV. Epistolarum suarum, Epistolam sextam fol. 4. tergo Decio scribit, sic: „ Omnium Jureconsultorum Monarchæ Philippo Decio Hieronymus „ Perbonus optimè esse „ incipit: „ Tu quoque „ Philippe mi, qui ingenio tuo sæculum nostrum „ illustras, vera legum lucerna, & Jurisconsultorum numen &c. „ & in fine: „ Vale Decus „ Insubriæ, quem (Deos immortales rogamus) „ ad Nestoreos annos conservent „ *impressi. Mediolani, quinto Calendas Novembris, à Vincentio Meda impressore.* 1533. *in fol.*
Apologeticum Angeli Anachoretæ Vallumbrosæ pro Julio Papa contra Consilium Decii, qui in Schismatis, & Conciliabuli Pisani patrocinium exaravit. Dat. ex Eremo Vallis Umbrosæ VII. Kal. Novembris MDXI. Extat impress. in 4. sine loco, & Typographo, in Biblioth. S. Mariæ Coronatæ Mediolani.
Ejus Vita reperitur etiam apud Isaacum Bullart Academ. des Scien. & des Arts Tom. I. pag. 213.
In libro, cui titulus: Carm. Illust. Poët. Ital. Tom. XI. pag. 383. extat Carmen Jani Vitalis Panormitæ de Philippi Decii Sepulchro:

Dum curat Decius sibi Sepulchrum
Clarum marmore ponere eleganti;
Inscripsit titulos ineruditos;
Ut risum magis excitare possint,
Quam laudare hominem undecumque clarum.
Quod si non sibi cultius Sepulchrum,
Quam doctos titulos, & elegantes
Curasset, modo mollius jaceret.

De ipso agunt, præter citatos Auctores, Guidus Pancirolus de Claris Legum Interpretibus pag. 239. Jo. Fichardus apud ipsum Pancirolum pag. 427. Marcus Mantua apud eundem pag 487. Miræus apud Fabritium in Bibliotheca Ecclesiastica p 2. pag. 139. Bayle in Lexico pag. 259. Schedæ Mazzuchellianæ, atque Athenæum Picinelli pag. 190.

DCCXVI.

DEGANUS VALERIANUS.

Valerianus Deganus Patriâ Mediolanensis, teste Armellino, apud S. Simplicianum in eadem sua Patria Monastica vota emisit anno MDLXXIX. die XXV. Martii. Juvenis adhuc scholasticas disciplinas Cæsenæ docuit anno MDXCIV., sed præcipuam strenuamque operam Mathematicis, & Arithmeticis demonstrationibus impendit, ut testantur ingentia Volumina, quæ his de rebus conscripsit, ab Armellino visa Mediolani in Bibliotheca ejusdem S. Simpliciani anno MDCLXXXVIII. Fuit Abbas, ut dicunt, Regiminis, à quo demum seipsum abdicans, soloque Abbatis titulo retento, reliquum vitæ quieti, & litteris impensiùs vacavit.

Ejus Opera his titulis distinguuntur

I. Centum mille Tarifie difficilioribus numerorum supputationibus per quam accommodatæ: est maximum Volumen MS. in fol. compositum anno 1621. ætatis suæ 63.

II. Tariffarum Pars altera: Ingens Volumen MS. in fol. ab eodem anno 1625. conscriptum.

III. Tabula Pythagorica in amplissimum Canonem propagata, quâ quorumcumque, licet ingentium numerorum supputationes mira facilitate, & celeritate expediuntur. Maximum Vol. MS. in fol. anno 1625. exaratum.

IV. Tabulæ Pythagoricæ Pars altera, MS. in fol.

V. Praxes, Annotationesque nonnullæ in loca quædam subobscura Epitomes Jo. à Monte Regio in Almagestum. MS. in fol.

VI. Logica tradita Cæsenæ in Monasterio S. Mariæ de Monte anno 1594. MS. in fol. Extat etiam aliud ejusdem Logicæ exemplar in Cœnobio S. Mariæ Cæsenatis.

VII. Commentaria in Aristotelis Prædicamenta, MS. in fol.
Ejus meminit Bernardus Pez in Epist. X. Apologet. pag. 254. Regestum MS. pag. 290. (quamvis *Aganus* pro *Deganus* ibi scribatur) ubi in margine sic: „ Abbas titularis ex regimine, Mathematicus, „ & Arithmeticus celeberrimus.
Ex Marino Armellino supradicto in sua Bibliotheca Benedictino-Casinensi Part. II. pag. 7.

DCCXVII.

DELFINONUS LEONARDUS.

Leonardus Delfinonus Mediolanensis prodiit in lucem quarto supra vigesimum die Augusti anno nonagesimo septimo sesquimillesimo, eruditione præclarus; Patrem in Christo est sortitus scientiâ præclariorem Andream Pictorium, cum, ipso Altaris Sacrificium peragente, vota solverit Deo suo in sacro Carthusianorum Ordine vigesimo primo Novembris, quinto decimo anno post Mille sexcentos. Poëtico autem licet occupatus studio non defuit summâ vigilantiâ infirmorum incumbere curæ, eorumque omnibus omnia factus se propositum necessitatibus exhibere, Infirmarii præfulgens dignitate, & eo tantum sua charitas, & amor in Fratres ad Monasticæ pervenit fastigium perfectionis, ut domestico operosus præficeretur negotio, cujus munia procurator de die in diem, tamquam charismata æmulans meliora, tali adimplevit laude, & profectu, ut virtutibus senior, domûs etiam antiquior, Cœlestem promeruerit adire Patriam, nonis Aprilis sextum decimum post sæculum anno uno, & sexagesimo.

Poësi, ut diximus, delectatus, Hetrusca, scripsit ac mirè concinnavit.

I. La vera Arcadia di Doriodoro Pastor Insubre, sotto gl' au'pizj di Maria: alla Grandezza del Serenissimo Prencipe Maurizio Card. di Savoja. Giornate sette. MS.

II. Viaggi, Errori, e Scherzi. Al Signor Luca Francesco Pecchi. 1623. MS.

III. Il Mattutino. Alla Gloriosa Maestà della Serenissima Imperatrice de Cieli Maria Vergine. 1630. MS.

IV. Pensieri, e Prieghi. All' immortalità dell' Illustriss. Sig. Senatore Gio. Battista Areonati. 1630. MS.

V. Sequenza de Prieghi, e Pensieri. Alla generosità dell' Illustrissimo Sig. Giuseppe Arconati, fu del Sig. Senatore. 1631. MS.

VI. La Dorislea. Al Sig. Prencipe Ercole Trivulzio. 1641. MS.

VII. L' Aure Selvagge. Al S. Co. Ottavio Archinto. 1642. MS.

VIII. I Parti del Cuore. Alla Signora Margarita Pechia sua Zia. 1646. MS.

IX. Affetti pietosi. Alla vigilanza del Reverendiss. P. D. Leone Texier, Generale della Religione Certosina, 23. Gennajo 1641. MS.
Supradicta Opuscula extant MSS. in Biblioth. Carthusiæ propè Papiam.
A Suis.

DCCXVIII.

DEUTERIUS.

Deuterius Mediolanensis Grammaticus, discipulus Felicis Rhetoris Romani, sæculo V. floruit. Cùm litteras Mediolani doceret ei traditus est erudiendus Lupicinus Ennodii ex Euprepia sorore nepos; Avunculus tunc Dictionem VIII. habuit, quæ inscribitur: „ Præfatio dicta Lupicino, quando in „ auditorio traditus est Deuterio V. S. „ In ea vocat ipsum doctissimum hominum, ejusque doctrinam summis extollit laudibus. Idem agit in dictione nona, cui titulus: „ Præfatio quando Arator audito- „ rium ingressus est „. Hæc ut notat Sirmundus Tomo I. Op. Var. scripta est in gratiam ejusdem Aratoris, cum Deuterii Grammatici disciplinæ traderetur; non enim Arator extra Liguriam studuit. Parthenium quoque alterius Ennodii sororis filium, Deuterius erudivit, cumque plurimum profecisset, ipsi gratias agit avunculus dictione X. Neque Ennodius ipse Deuterii scholam indignatus est; extat enim dictio ejusdem XXIV., cui titulus: „ ex tem- „ pore, quam ipse Deuterius injunxit.

Hujus Viri doctissimi, quod sciam, nulla supersunt Opera. Quædam tamen scripsisse eruitur ex Codice Parmensi Martiani Capellæ, quem citat Sirmundus in notis ad Epistolam XIX. lib. I. Ennodii, in quo Felix Rhetor Romanus hæc ait:

I. „ Securus Memor Felix V. Sp. Com. Consist. Rhetor. „ R. ex mendosissimis exemplaribus emendabam, „ contra legente Deuterio Scholastico, discipulo meo, „ Romæ ad Portam Capenam. Cos Paulini V. C. sub „ D. Non. Martiarum Christo adjuvante.

II. Carminum ejus meminit Ennodius in Epistola XIX. lib. I. ad ipsum Deuterium data his verbis: „ Tua, quæso, lumina nube doloris hebetantur, cujus tam „ clara sunt Carmina? & qui lucem loqueris de vi- „ sione causaris?
Extat etiam Dictio data Deuterio V. S (idest Viro Spectabili) Grammatico, quæ est secunda lib. I. Carminum ipsius Ennodii.
Tandem de eodem Deuterio extat Ennodii Epigramma 104.

Forma, caput, facies, Deuteri cuncta magister,
Innumeris doctor dotibus ille cluit.
Excussit linguam genius perfectus, ubique.
Quod fari nescit, displicet inde malis.
Grammaticam jactant artem nescire magistrum:
Hoc melius simplex moribus instituit.
Oratoris opus, lapidosaque culmina Tulli
Non tetigit, celsum rhetora nullus amat.
Discipulis satis est vultus, taciti que verenda
Calvities, Phœbe lumina plena vident.

Vide etiam Clarissimum Saxium de Studiis Mediolanensibus pag. 50. & sequentibus.

DCCXIX.

DCCXIX.

DIAMUS UBERTUS.

TAntæ fuit prudentiæ, ac apud Concives suos existimationis Ubertus Diamus honestissima gente Mediolani natus, ut paulò post Urbis instaurationem, anno videlicet MCXCVII. Consulatum gerentes Paganus Turrianus, & Ugo Camerarius Viri de Patria sua benemeriti, Ubertum nostrum ad Reipublicæ administrationem sibi maximo adjumento futurum existimantes, consilio, atque operâ illius difficillimis temporibus uterentur. Invaluerat interim insana fœneratorum alienis opibus inhiantium fames, quæ Civium loculos emungebat. Huic ut occurrerent malo Consules ipsi unà cum Uberto nostro condidere anno citato

I. Statuta, & Edicta quædam adversus usurariam iniquitatem, Mediolanensi Reipublicæ perquam proficua.
Ex Collect. Monum. Famil. Mediol. Comitis Octavii Archinti, qui hæc hausit à Corio ad eumdem annum.

DCCXX.

DIONESANUS EUGENIUS.

EUgenius Dionesanus à Picinello perperam Donesanus vocatus, Caravagii, quod est insigne Oppidum Ducatus Mediolanensis, ortus est. Inter Canonicos Regulares Lateranenses adscitus, Prior, & Vice-Abbas Monasterii Tremitani efficitur. Ad sacras habendas Conciones anno MDLXXXIV. in Comitiis Portuensibus assumitur; quas etiam habuit in ferè totius Italiæ Civitatibus, nempe Ticini, Parmæ, Regii, Placentiæ, Ferrariæ, Mutinæ, Lucæ, Cremonæ, in aliisque pluribus summo cum plausu per annos quadraginta quinque. In remotioribus quoque provinciis, nempe in Siciliæ Regno, atque in Apulia Verbum Dei tam egregiè disseminavit, ut sibi nomen magni Concionatoris ubique aquisiverit. In patriam redux Conventum Capuccinorum ex integro ædificavit, dotavitque. Hyppolito Rubeo Ticinensi Episcopo, & Cardinali charissimus fuit. Decessit Derthonæ sexagenario major anno Insubriæ infelicissimo Pestis causâ MDCXXX.

Scripsit

I. Orazioni diverse recitate in varj luoghi. Vol. I. *Modena, presso Giuliano Cassiani*. 1617. *in* 4. „ Dedicato al „ Serenis. Duca Farnese, Duca di Parma, e Piacenza.
II. Delle medesime. Vol. II. *Ivi, presso lo stesso*. 1618. *in* 4.

Augeat Eugenii Pallas cum munere patris
Ingenium, quo, nunc velut de lumine Solis
Virtutum radii nascuntur gaudia sæclo:
Et partus miretur homo quot pertulit ille,
Conceptus gremio Musarum, dignus honore,
Atque vocent homines fama super æthera notum.

Agit de eo Rosin. in Lyceo Later. lib. III. pag. 285.
Extat hoc de Dionesano Bruni Giardini Ravennatis Carmen:

DCCXXI.

DIONYSIUS.

DIonysius Civis & Episcopus Mediolanensis, constantissimi adversus Eterodoxos animi Vir, Magni Eusebii Martyris Vercellensis Antistitis, qui eum filium suum appellavit, discipulus fuit, tantumque eo doctore profecit, quantum invicti pectoris robur, & mores probatissimi postea declararunt. Albensem eum Ecclesiam ante Mediolanensem administrasse auctor est Ughellus, sed id perperam dictum videtur Papebrochio, cùm priscis illis sæculis nondum in morem essent inductæ hujusmodi Episcoporum translationes. Ad Cathedram Mediolanensem defuncto S. Protasio evectus creditur, circa annum CCCLII. Indictum fuit paulo post anno videlicet CCCLV. Mediolani Concilium confluentibus, è toto Occidente Episcopis tam Catholicis, quam Arianis; qui cum Constantii Augusti patrocinio freti S. Athanasii Patriarchæ Alexandrini damnationem urgerent, atque Nicœnam fidem convellere satagerent (ut quibusdam placet) Dionysii simplicitatem captivarunt, ut sententiæ adversùs Athanasium latæ subscriberet. Sanctus autem Eusebius, re comperta, tam cautè, prudenterque se gessit, ut non tantum hostes veritatis irrisos relinqueret, sed Dionysii quoque subscriptionem delendam curaret. Adfuit eidem Synodo Lucifer ille Calaritanus Episcopus doctrinâ, & sanctitate clarissimus, qui unà cum Dionysio, & Eusebio strenuè pro Catholica veritate decertans, unà item cum eis à Constantio in exilium depulsus est. In Cappadociam igitur deportato Dionysio, impiissimus Auxentius Mediolanensi Ecclesiæ annos aliquot incubavit. At ille tantâ in Oriente doctrinæ ac miraculorum gloriâ fulsit, ut passim Apostolorum concors prædicaretur. Cum autem Constantius eum omni cum honore sedi suæ restituendum edixisset, Vir Dei, ne omnia quæ ad sacrum cultum pertinent ab impiis polluta videret, votis exegit, & obtinuit, ut in exilio vitam poneret, ibique, ut inquit Sanctus Ambrosius, propiore Martyribus titulo spiritum exhalavit VIII. Kal. Junii anno CCCLXXIV. Dionysii fidem tamquam hæreditario jure ad se transmissam plurimùm collaudavit successor ejus inclytus idem Sanctus Doctor, qui S. Dionysii mortales exuvias ex Armenia à B. Aurelio Episcopo suscepit, accedente tam pio operi officio quoque Sancti Basilii Magni. Illius honorem propagavit Aribertus seu Eribertus Mediolanensis Archiepiscopus, condito Templo extra Orientalem Portam, cui primùm Cluniacenses Monachi, nunc vero inserviunt viri religiosissimi Ordinis S. Mariæ Servorum, Monasterii censu ad Commendatarium Abbatem translato. Porro Sancti Dionysii Corpus ab Hyppolito II. Estensi Archiepiscopo in Metropolitanam delatum, Sanctus Carolus in subterraneo Confessionis Altari, cum aliis Cœlitum reliquiis pie recondidit. Vir fuit Dionysius omni doctrinæ genere clarus, & in sacris præsertim studiis versatissimus, dignus Præceptore Eusebio, & Ambrosio successore. Priusquam verò de tanto Præsule verba facere cessemus, juvat hic, quæ de constantia illius, & sociorum Sanctus Athanasius scribit ad Monachos in historia Arianorum, referre, veniamque à Lectoribus postulamus, si prolixiori, quam institutum nostrum fert, testimonio utimur. Rapuit nos Athanasii loquentis authoritas, verbis disertissimis non Dionysii solùm, sed Ecclesiæ quoque & Urbis Mediolanensis gloriam prædicantis. „ Nulli „ non palam est, illorum prudentiam (Arianorum „ scilicet) non secundùm Deum, sed humanam „ esse, Ariique sectatores reapse non habere Regem „ nisi Cæsarem. Ejus enim authoritate freti Christi „ adversarii, quæ placent omnia arbitratu suo per„ficiunt. Porro cum sese putant plurimis ejus ope„râ insidias parare, non advertunt sanè se multos „ efficere Confessores. E quorum numero sunt vi„ri, qui jam claram edidere confessionem, ipsique „ religiosi ac probi Episcopi, Paulinus Trevirorum „ Galliæ Metropolis Episcopus, Lucifer Metropolis „ Sardiniæ Episcopus, Eusebius Vercellorum Italiæ „ Urbis, Dionysius Mediolani, est autem & ipsa „ Metropolis Italiæ. Accitis enim illis præcepit Im„perator, ut contra Athanasium subscriberent, ac „ cum hæreticis communicarent. Quibus rei insolen„tiâ stupentibus, ac dicentibus, id Ecclesiastici non

esse

„ esse Canonis ; statim ille : At quod ego volo , id „ pro Canone , inquit , habeatur : me quippe ita „ loquentem Syri Episcopi tolerant. Aut igitur ob- „ temperate , aut vos quoque extorres futuri estis . „ His auditis Episcopi , remque summoperè mirati , „ manibus ad Deum tensis , compellare virum , do- „ cereque non suum esse Imperium , sed Dei , qui „ tradidisset ; rogare ut eum timeret , ne derepentè „ datum adimeret : interminari Judicii diem , sua- „ dereque , ne Ecclesiasticas res pessumdaret , neu „ Romanum Imperium cum Ecclesiasticis statutis „ commisceret , vel Arianam hæresim introduceret „ in Ecclesiam Dei . Verum ille neque audivit , nec „ eos plura dicere permisit : quin & acriùs districto „ adversùm illos gladio comminabatur , imò ex iis „ nonnullos ad supplicium abduci jusserat : sed „ postea , uti Pharao , sententiam mutavit . Excusso „ itaque pulvere Sancti illi , erectisque ad Deum „ oculis , neque minas Imperatoris reformidarunt , „ neque stricti gladii metu veritatem prodidere: sed „ exilium pro ministerii sui officio habuerunt . Dum „ enim per loca , perque Civitates transirent , etsi „ vinculis constricti , nihilominus evangelizabant , „ ac piam Fidem prædicantes , Arianam hæresim „ anathemate damnabant , traducebantque Ursacii , „ atque Valentis pœnitentiam . Quod contra quàm „ rati erant cessit insidiatoribus ; nam quantò lon- „ giore intervallo distabat exilii locus , tantò majus „ in illos odium concitabatur . Quis enim dum „ peragrantes cerneret, non admiratus illos ut Con- „ fessores , Arianos non tantùm ut impios , sed „ etiam ut carnifices , & homicidas non aversatus , „ execratusque est , & non quovis potius quàm „ Christianorum nomine appellavit ? Hæc Sanctus Doctor in grati animi testimonium scribebat, quem- admodum & alibi Dionysium commendavit , ut infra dicemus. Perierunt quidem in tanta rerum perturba- tione Sancti Dionysii scripta , supersunt tamen

I. Orationum ejus in Mediolanensi Concilio habitarum ad- versùs Arianos fragmenta quædam, in ejus Vita , quam S. Ambrosii ætate conscriptam fuisse suspican- tur Eruditissimi Continuatores Bollandi: in Tom. VI. Maji, e MS. Codice Ambrosianæ Bibliothecæ exscrip- ta, quamvis interpolata sit, & manca.

Vita ipsa ex Mombritio, & MSS. Codicibus Mediolan. & Blaubutensi ab iisdem Viris doctissimis loco citato vulgata fuit pag. 44.

Hymnum satis prolixum, & nobilem in ejus laudem ce- cinit Sanctus Ennodius Ticinensis Episcopus. Hic XIII. est inter hujus Opera à Sirmundo edita.

Commendatur passim à Sancto Ambrosio prælaudato , ejusque cum laude meminere citatus Sanctus Athana- sius etiam alibi in eodem libro , ac in Apologia de fuga sua. Sanctus Hilarius lib. I. ad Constantium , & in altero libro adversùs eundem . Sanctus Lucifer Calaritanus lib. II. pro Athanasio. Beda, Usuardus, Addo in Martyrologiis suis , quemadmodum & Ba- ronius , ac Bosca, ille in Annalibus, & Romano Mar- tyrologio, hic in Mediolanensi ad diem XXV. Maji. Anonymus Scriptor Vitæ Sancti Eusebii Vercellensis quæ extat apud Ughellum Ital. Sacræ Tom. IV. in Vercell num. I Galesinus in historia Translationis Corporis ejusdem S Dionysii, quam è Monumentis Ecclesiæ Mediol. hausit, & expurgavit. Trithemius, Acta Mediol. Ecclesiæ, aliique innumeri.

DCCXXII.

DISCORDIA GALDINUS.

PRudentissimis illis Viris , quibus municipale Jus suum debet celeberrima hæc Insubriæ Metropo- lis , quorumque laudes sparsim in nostra Collectione recensentur , jungendus est Galdinus cognomento Discordia . Hic enim nedum in patriæ restauratione plurimos labores pertulit , sed novam quoque spe- ciem renascenti Reipublicæ addere studuit , ut belli & domi Mediolanensis Populus non solùm domesticis negotiis bene gerendis , verùm etiam inimicorum vi- ribus propulsandis elucerct . Reliqua tanti viri gesta vetustas obliteravit , æternum tamen vivet in poste- ritatis memoria ob

I. Statuta permulta anno MCCLXXI. cum Collegis condita ; Ejus meminit post Corium Comes Octavius Archintus in amplissima Collect. Monum. Famil. Mediol.

DCCXXIII.

De DOMIS MAURITIUS.

MAuritius de Domis solemnia vota Deo nuncu- pavit in Congregatione Somaschensi An. MD- XCI. die XXIII. Junii . Ter fuit ejusdem Ordinis Præ- positus Generalis , & mirum est quantùm sub quoli- bet ejus Regimine cùm literis , tùm pietate in dies magis , magisque semper floruerit Congregatio . In- ter plurima , quæ de Mauritio nostro in ore omnium Suorum adhuc versantur , illud maximè memoran- dum reor , quod scilicet tam grandi erga infirmos charitate ardebat, ut non semel vel calices ipsos ven- diderit , eorum præstò necessitatibus affuturus . Cæ- terum inter celebriores ætatis suæ Concionatores lo- cum nemini secundum habuit, & ea erat Mauritii in dicendo vis , ut ad fletum durissima quoque pectora permoveret . Apud Serenissimam Rempublicam Ge- nuensem adeo valuit existimatione , ut quoties in enunciandis alicujus Sancti laudibus peroraret , tota conflueret Civitas ad ipsum audiendum. Obiit Vir reli- giosissimus meritis onustus, atque sexagenarius in Or- fanotrophio Sancti Martini Mediolani Anno MDC- XXXVI. non sine maximo totius Ordinis mœrore. Plura edidit non minus Latina lingua, quàm Italica.

Latina , quæ sunt :

I. Oratio in Funere Illustrissimi , ac Reverendissimi D.D. Michaelis Prioli Episcopi Vicentini. *Vicentiæ , apud Georgium Græcum*, 1603. *in* 4.

II. Constitutiones Clericorum Regularium S. Majoli Pa- piæ Congregationis Somaschæ , & Doctrinæ Chri- stianæ in Gallia . *Romæ , ex Typographia Andreæ Phæi*, 1626. *in* 8.

III. Constitutiones pro Novitiis primæ probationis , & adolescentibus professis secundæ probationis Cleri- corum Regularium Congregationis Somaschæ , & Doctrinæ Christianæ in Gallia , necnon admonitio- nes ad eorumdem Moderatores . *Mediolani , apud Hæredes Pacifici Pontii, & Joannem Baptistam Picca- leam Impressores Archiepiscopales*, 1624 *in* 8.

Italica verò

IV. Orazione in lode del B. Carlo Borromeo . *Milano*, 1609. *ed ivi presso il Bidelli*, 1622. *in* 4.

V. Idea dell' ottimo Cittadino di Repubblica: Orazione Panegirica per l'unione di Genova, detta l'Anno MDCXVII. Iterum impressa *Mediolani*, 1676. *in* 4.

VI. Regole da osservarsi da' Novizj della prima , e da' Giovani della seconda Probazione de' Cherici Re- golari della Congregazione di Somasca , e della Dottrina Cristiana in Francia , con alcuni avvisi alli loro Maestri . *Brescia, per li Sabba*, 1622. *in* 8.

VII. Orazione in lode di S. Agostino. *Milano*, *presso il Bi- delli*, 1609 *in* 4.

VIII. Quadragesimale compiuto , e molte altre Prediche , e Panegirici de' Santi. Vol. IV. MSS. in fol. exta- bant penès ipsum.

Ex Schedis Patris Mazzuchelli, & ex Picinelli Athe- næo pag. 423., quibus tamen non omnia Domi Ope- ra, etsi edita , nota fuerunt .

DCCXXIV.

DCCXXIV.

DOSSENA FERRANDUS.

EO jam tempore, quo Mediolanensis Populus post Ducis Philippi Mariæ Vicecomitis mortem, in Rempublicam se erexit, scilicet Anno post Christi adventum MCCCCXLVIII. florebat Dossena Familia in Mariano, qui numerabatur inter XII. Capitaneos, & Libertatis Defensores. Ferrandus autem noster Francisci, & Margaritæ Brambillæ conjugum filius, claruit Causidicus Collegiatus in Patria Anno MDXCVII., dein Regius Ducalis Syndicus Fiscalis Generalis in toto Mediolanensi Dominio à Philippo IV. Hispaniarum Rege Catholico creatus est Anno MDCXXXVI. Uxorem duxerat Catharinam de Nobilibus, ex qua, præter Franciscum primogenitum, qui Opus parentis sui infra memorandum edidit, Sebastianum quoque Dossenam suscepit ex Congregatione Clericorum Regularium S. Pauli Barnabitarum nuncupatâ, qui Anno MDCLIX. ab Alexandro VII. PP. Episcopus Aliphanensis in Regno Neapolitano constitutus perhibetur. Obiit autem noster die XVII. Aprilis, Anno MDCXXXIX., & in Ecclesia S. Alexandri in Zebedia hujus Urbis tumulatus est sub hac Inscriptione:

FERRANDVS DOSSENA
REGIVS FISCALIS GENERALIS
STATVS MEDIOLANI
SIBI ET POSTERIS

En Liber, quem scripsit tempore pestis, Anno scilicet MDCXXX. à Francisco filio postea typis traditus, & Excellentissimo Mediolanensi Senatui nuncupatus.

I. Tractatus de Salariis Sententiarum. *Mediolani, apud Impressores Archiepiscopales*, 1641. *in* 4.
De eo Picinellus in Athen. Mediol. pag. 187. Joseph Benalius Histor. Magistrat. Extraord. pag. 185. Ferdinand. Ughellus in Ital Sacr. Tom. VIII. pag. 298, & Clarissimus Joannes Sitonus de Scotia in Theatro Genealogico Famil. Nobil. Mediol. pag. 195. MS. in fol. scriptus de Anno MDCCV., tum in Monumentis Genealogic. Nobil. Familiæ de Capitaneis de Gradi pag. 35. in fol exaratis de Anno MDCCXIII., qui Codices sunt ambo penes ipsum Sitonum Auctorem.

DCCXXV.

DRAGHETTUS SYLVESTER.

SYlvester Mediolanensis ex Familia satis nota Draghetta, se adhuc adolescens Capuccinorum Ordini addixit. Peculiaris ingenii dotes in ipso mirabiliter emicuere, dum demandatum sibi munus generalem rerum notabilium totius sui Ordinis historiam texendi, summo studio ac laudabili fœlicitate adimplevit. Plura, ut infra videre est, Volumina Latino, & Italico idiomate conscripta in lucem edidit, relinquens etiam ingentem MSS. molem æquè typis dignam, multa alia scripturus, nisi adhuc robustissimus ætate & viribus, præcoce nimium fato præreptus, de hoc Sæculo migrasset; nam obdormivit in Domino Mediolani die XVII. Octob. An. MDCCXXXVI. ætatis suæ circa LX. Religionis verò XXXVII. magnæ doctrinæ, ac sanctimoniæ famâ apud posteros clarus.

Edidit

I. Vita del gran servo di Dio, il P. F. Gio. Pietro Recalcati Predicatore Cappuccino, stampata sotto nome del Sig. Giuseppe Pozzi Oblato, e Curato di Busto Arsizio. *Milano, presso Giuseppe Pandolfo Malatesta*, 1723. *in* 8.

II. Vita del gran servo di Dio, il P. F. Ignazio Carcani da Milano, Provinciale de Minori Cappuccini. *Milano, per il sudetto*, 1724. *in* 8.
III. Vita, Virtù, Predicazione, e Prodigj del Venerabile Padre Fr. Giuseppe da Carabantes Missionario Appostolico Cappuccino. *Milano, per lo stesso Malatesta*, 1727. *in* 8. & pluries denuò typis data.
IV. Vita di Fra Francesco Antonio Maria da Milano, Cherico professo Cappuccino, figlio unico del fu Eccellentissimo Sig. Don Cesare Visconti ec. *Milano, per il medesimo Malatesta*, 1732. *in* 8.
V. Vita del B. Serafino da Monte Granaro Religioso Cappuccino. *In Milano, per esso Malatesta*, 1728. *in* 8. Ejusdem B. Vitam in Compendium redactam iterum typis demandavit Anno 1730. *apud Josephum Gallum*.
VI. Vita del B. Fedele da Sigmaringa Cappuccino Missionario, Protomartire della Sagra Congregazione de Propaganda Fide. *Milano, come sopra*, 1729. *in* 8. pluries iterum impressa.
VII. Vita Beati Fidelis à Sigmaringa Svevi Ordinis Capuccinorum Missionarii &c. *Mediolani, ex Typographia Josephi Pandulphi Malatestæ*, 1730. *in* 4.
VIII. Vita di S. Genesio Comico, e Martire. *Milano, per il sudetto Malatesta, in* 8.
IX. Vita di S. Venanzio Martire. *Milano, come sopra, in* 8.
X. Annales Ordinis Minorum Capuccinorum. Appendicis loco ad Tomum III. *Mediolani, Typis Caroli Josephi Quinti*. 1737. *Tomi II in fol.*
A Suis, qui tamen titulos Operum ineditorum Auctoris hujus nobis hactenus non indicarunt.

DCCXXVI.

DRALLUS CAROLUS ANDREAS.

CArolus Andreas Drallus filius Joannis Petri J. C. ac celebris Advocati, necnon Isabellæ Margaritæ Albuciæ conjugum, in Societatem Jesu celeberrimam adscitus, post alia ministeria cum laude peracta, diu insudavit in excolendis ad pietatem Ecclesiasticis Viris, quorum identidem plures Modoëtiæ in secessu collectos exercebat in piis Sancti Ignatii Meditationibus, cum insigni fructu. Fuit etiam eodem tempore Procurator totius Provinciæ in Domo Professorum Sancti Fidelis, in qua mortuus est valde senex mox præterito sæculo exeunte.

Vulgavit sequentem Librum lectu satis dignum:

I. La Trasformazione dell' Uomo, o sia mezzo efficacissimo per la riforma dell' Uomo interiore. *Milano, per gli Eredi di Filippo Ghisolfi*. 1676. *in* 4.
A Suis.

DCCXXVII.

DUGNANUS CELSUS.

CElsus Dugnanus Mediolanensis, cui nomen fuit in Sæculo Joannes Baptista, parentes habuit Fabricium Ludovici filium, & Lauram Liscatam conjuges. Adhuc vivente Clemente Dugnano Patruo Ordinem Canonicorum Regularium Lateranensium ingressus, tantùm brevì in humanis, divinisque litteris profecit, ut ad concionandi munus juvenili quamvis ætate assumptus fuerit. Primas conciones habuit in celeberrimo Templo Sanctæ Mariæ Scalensis Mediolani, S. Caroli Borromæi jussu, cum nondum Presbyteratus Ordinem suscepisset. Tum Pistorii, Florentiæ, Lucæ, Papiæ, Pisis, Casali, Ravennæ, Neapoli, Venetiis, Bononiæ, Romæ, & in pluribus aliis Urbibus Verbum Dei magna cum laude disseminavit. Idem cum Taurini præstitisset, tantam sibi apud Carolum Emmanuelem Sabaudiæ Ducem gratiam conciliavit, ut in Patriam revertentem argenteis Candelabris, aureo Calice, & Patena, Vasis poculorum subgestoriis, cum Urceolis, atque Catino, quibus Regiæ Virgines gemmas insignes addidere, donaverit, quæ Celsus omnia Templo Sanctæ Mariæ Passionis largitus est. Anno ætatis suæ XXVIII. suprema Ordinis Præfectura communibus Votis illi est demandata

data in Comitiis Ravennatibus MDCIII. Præfuit Abbas Cœnobiis Mediolanensi, Pistoriensi, Pisano, Casoretano. In Monasterio S. Mariæ Passionis, præter insignia Ædificia, Bibliothecam condidit. Obiit Anno MDCXXVIII. ætatis suæ septuagesimo quinto transacto.

In eadem Ecclesia S. Mariæ Passionis extant binæ Inscriptiones sepulchrales marmoreæ Patris, & Avi nomen referentes præfati Abbatis Don Celsi, tenoris ut sequitur: ex Clariss. Advocato Sitono in selectis Inscriptionibus Urbis, & agri Mediol. MSS. depromptæ

ORNATISSIMO ET NOBILI VIRO
LVDOVICO DVGNANO
CASTISSIMAEQVE VXORI VERONICAE A RHAVDE
PARENTIBVS CARISSIMIS
IO. MARIA ET FABRICIVS GRATISSIMI
MEMORESQVE FILII POSVERE
ANNO SALVTIS MDLXXX.
D. CLEMENTE DVGNANO COLLEGII PASSIONIS
ABBATE DIGNISSIMO.

HVMANI MEMOR FINIS
FABRICIVS DVGNANVS
HOC DILECTAE VXORI CLARAE
LISCATAE SIBI FILIIS POSTERISQVE
VIVENS P. MDXCVII.

Scripsit:

I. Sermones L. de septem Verbis Domini in Cruce, septem pro quolibet verbo, & ultimum pro Coronide, quos servari MSS. cum aliis in Canonica Mediolanensi testatur Rosinus in Lycæo Lateran. lib 2. pag. 192.
II. Sylva Prædicabilis ordine alphabetico disposita, & ex pluribus Auctoribus collecta. Vol. II. MSS. in fol. magnæ molis.
III. In fine secundi Voluminis adest Tractatus de Familia Trivultia cum variis Monumentis ad originem, & stemma gentilitium ejusd. spectantibus pagg. 13. Extant in Bibliotheca S Mariæ Passionis.

Jacobi Mariæ ab Ecclesia Clerici Regul. S. Pauli in Funere P D. Celsi Dugnani Congregationis Lateranensis olim Abbatis Generalis, ac Concionatoris eminentissimi, Oratio habita Mediolani in Templo S. Mariæ Passionis, prodiit ibidem *apud Malatestam*, 1629. *in* 4.

Ei dicavit Georgius Campus Vercellensis Opus suum: de Viridariaruis Visitationibus.

Sicuti & Albertus Vintianus Crescentinas Canonicus Lateranensis Benedicti Cochorellæ Vercellensis librum, cui titulus: Tremitanæ olim Diomedeæ Insulæ Descriptio *: Mediol. apud Malatestam*, 1604. *in* 4. In eodem libro adest Carmen Basilii Serenii in laudem Dugnani.

De eo cum laude agit Rosinus loco cit. & Picinellus in Athenæo pag. 178. in articulo Fabii Dugnani, asserens se, Celso Ordinis Moderatore, Canonicorum Regularium institutum suscepisse, nullum tamen illius Opus memorat, licet quæ nos protulimus, in Bibliotheca Passionis haberet obvia, imo ut audivimus ipse ea collegerit.

DCCXXVIII.

DUGNANUS FABIUS FRANCISCUS.

IN Fabio Francisco Dugnano, quem tantùm Fabium nuncupavit Picinellus, cuique Pater fuit Aurelius Physicus Collegiatus ex LX. hujus Urbis Decurionibus, Mater verò Cornelia Chalca, plura sunt, quæ dignissimum efficiant Virum, ut in Litterariam hanc Scenam juremerito prodeat. Oratoriæ enim artis præceptis imbutus, cùm Pontificiis, Cæsareisque legibus attentissimam navasset operam, summos in Ticinensi Lycæo litterarios honores promeruit. Tum avitæ nobilitatis, & propriæ doctrinæ meritis, anno post Salvatoris ortum duodecimo supra millesimum sexcentesimum à Jurisperitis in Collegam adscitus est. Patriæ Decurio, Sanctissimæ Inquisitionis Officio Consultor, contendentibus in Foro Patronus plurimùm eloquentiâ, eruditione, cæterisque præclaro Viro dignis dotibus profuit. Hujus Urbis Præfecturam bis administravit, Annis videlicet MDCXXVII. atque MDCXXXIV. Dugnani nostri virtute perspecta, Principis Decreto ad Quæstoris in extraordinariorum Redditnum Magistratu munus assumitur. Sed majora sibi promeruit integritate, ac vigilantia in Regiis Juribus tutandis, iccircò inter Insubriæ Conscriptos Patres sedere jussus, amplissimo Ordini non parvo fuit ornamento. In Ticinensi etiam Urbe, ubi Præturam summa cum laude gessit, plura reliquit justitiæ, virtutisque non contemnenda vestigia. Apoplexiæ morbo sublatus est in Patria die XXII. mensis Aprilis Anno MDCXLIX.

Vivit ejus ingenium in hisce Lucubrationibus:

I. Oratio in Funere Serenissimi Balthassaris Caroli Dominici Hispaniarum Principis, quam habere decreverat in Metropolitana Mediolani, nisi vocis impedimentum obstitisset. *Mediolani, apud Malatestas, in 4. sine anno.*
II. De Origine, Forma, Modo, Necessitate, Utilitate, & Justitia Banchi S. Ambrosii. *Mediolani*, 1627. *in fol.*
III. Fabii Dugnani Resolutio pagg. 14. in Collect. Parodiana Tom. III. diversorum.
IV. Allegationes VIII. apud Soliveitam, & plures in Archimea, & alibi.
V. Allegatio Juris, & Facti pro D. Gaspare Surrigono contra prætensionem D. Marchionis Augustini Cusani in Causa præcedentiæ. *Mediolani*, 1629. *in fol.*
VI. Informazione per li Signori Sessanta Decurioni della Città di Milano nella pretensione del Signor Ercole Bianco. *Ibid.*

Eidem Clarissimus olim Jo. Baptista Sitonus Jatrosophiæ Miscellaneorum Partem secundam Anno MDCXLI. *Patavii impressam in* 8. dicavit.

Agunt de ipso P. Berretta, & Sitonus in Schedis, & in Chron. Collegii Jurisperitorum pag. 192. arr. 810., necnon Picinellus in Athenæo pag. 178.

DCCXXIX.

DUGNANUS HIERONYMUS.

DUgnana Familia, etiam ante luctuosissimum Mediolanensis Urbis sub Friderico I. Augusto excidium, insignes Viros protulit, qui & armis, & litteris Patriam exornarunt. Memoratur inter primos Mainfredus, qui Consulatum gerebat Anno MCLIX. ex Placito eodem Anno, die VI. Augusti dato, quod extat apud Nicolaum Sormanum Ambrosiani Collegii Doctorem in Collectione sua Diplomatica. Ipsum eodem Magistratu Anno sequenti functum fuisse, & multa præclarè fortiterque adversùs Œnobarbum patrasse, aiunt Tristanus Chalcus in Hist. Patriæ lib. IX. Cavitellus in Annalibus Cremonæ ad ipsum Annum, atque Alemanus Finus in Chronico Cremensi lib. I. Nec minori laude dignus habendus est Jacobus Dugnanus, qui Anno MCCCCXLVIII. cum post obitum Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolanensis Populus in libertatem se asseruisset, à Ducibus Reipublicæ, & libertatis eligi meruit, ut Decreta ab eis condita ab incolis Portæ Novæ servanda curaret, quod se facturum spopondit interpositâ jurisjurandi religione in manibus Balthassaris Capræ. Coævus illi fuit Brancla eâdem Familiâ genitus, quem ad Lecturam extraordinariam Decretorum iidem Libertatis Defensores elegerunt, ut in generali Academia, tunc recens in hac Metropoli constituta, Auditoribus sacros Canones interpretaretur. Tam præclaris majorum suorum vestigiis insistens Hieronymus Dugnanus Jacobo, & Paula Cribella conjugibus nobilissimis Mediolani genitus, ad Musarum studia natus visus est; nihil enim habuit antiquius, quam Carmina præsertim Italica conscribere, & stylo quidem non inconcinno, vel humili, ut facilè patet Opus ejus inferiùs commendandum revolventibus. Familiæ suæ novum addidit ornamentum, Comitatum scilicet Cornaredi, & Vicorum aliorum in Plebe Nerviani Ducatus Mediolani, Anno MDCXLVII. acquisitum.

stu-

studiis semper intentus desiderium sui Civibus reliquit Anno LVI. mox lapsi Sæculi.

Hæc supersunt doctrinæ ipsius vestigia.

I. Sonetti. *Milano, nella Stamperia Ambrosiana*, 1633. *in* 8. Sunt Carmina Italica, ut supra sic inscripta, numero XII. in laudem Ferdinandi Austriaci S. R. E. Cardinalis, ac Hispaniarum Principis (tunc hujus Status Mediol. Gubernatoris) cum Auctoris Epistola nuncupatoria ad eundem Italicè, & ipsa eleganti stylo scripta.

II. Dafni Favola boscareccia. Agl' Illustrissimi Signori Convittori dell' Academia del Porto di Bologna, *sine loco, anno, & Typographo*, *in* 4. Epistola nuncupatoria subscripta est ab *Alisee Donavertio* (nomen confictum) in qua Dugnanus Auctor summopere laudatur. Est soluto Carmine Italico scripta.

De ipso agit Clar. Sitonus in Schedis suis.

DCCXXX.

DUGNANUS LEO.

Leo Dugnanus Joannis filius, Mediolanensi Familiâ vetustissimæ, ut jam diximus, nobilitatis ortus, cùm totum se Jurisprudentiæ studiis mancipasset, in clarissimum Jurisconsultorum Cœtum recenseri promeruit Anno MCCCXX. eodemque Anno inter Capitaneos Societatis Justitiæ computabatur, ut ex Tabulis publicis in pergameno conscriptis, quæ servantur in Archivo insignis Cœnobii Sanctæ Mariæ Charævallis (a), à se inspectis mihi indicavit amicissimus, idemque doctissimus JC. Sitonus. Eximiâ quoque facundiâ prædirus Anno MCCCXXXVII. graves discordias inter Pallavicinos, & Summos exortas, de Oppidis Sanctæ Crucis, Zibelli, & Regazolæ, quibus universa Cremonensis Civitas miserè dilaniabatur, consilii sui gravitate composuit. Luchini Vicecomitis Mediolani Principis, cui ob præclaras animi dotes fuit acceptissimus, Legatione functus est ad Benedictum XI. Summum Pontificem, apud quem tantum facundiâ valuit, ut ejus cum Luchino animum amicitiâ jungeret, & sancito fœdere non parvam utilitatem Principi suo pepererit. In ea expeditione collegas habuit Dugnanus Gulielmum de Calice Benedicti filium, & Manfredum de Serazonibus, atque obtinuit tandem ut Urbs Interdicto, cui diù supposita fuerat, solveretur. Patriam quoque juvit plurimùm Municipalibus Juribus Anno MCCCXLVIII. in meliorem formam restitutis. Mortalitatem deposuit Anno MCCCLI.

Simul cum aliis passim in hoc Opere laudatis reformavit prædicto Anno MCCCXLVIII.

I. Statuta Mediolanensis Reipublicæ.

II. Orationum ejusdem meminit Corius locis infra citandis.

Ipsum igitur commendant Corius ad Annos MCCCXLI. & MCCCLI. atque Sitonus pag. 28. art. 27. Campius in Histor. Cremonæ ad Annum MCCCXXXVII.

(a) Nos usque adhuc Cœnobium hoc malè denominavimus Clarevallense, nam sic verè nuncupatur illud à S. Bernardo in Gallia conditum; istud verò Charevallense.

E

DCCXXXI.

Ab ECCLESIA JACOBUS MARIA.

SÆculo XIV. inchoante jam florebat Mediolani Familia ab Ecclesia, testibus Corio, & Cavitello in Annalibus, ex quibus Guelfæ Factioni summopere addicta agnoscitur. Roglerius verò ab Ecclesia Anno MCCCLI. interfuit proclamationi Statutorum Mediolanensium jubente Archiepiscopo, & Domino Joanne Vicecomite. Nec defuerunt præclarissimi alii Viri in Litteris, atque Armis hujus Gentis præstantissimi, quorum exemplum secutus Jacobus Maria noster, alios pietate antecelluit, nam in D. Pauli Congregationem ingressus, humanas divinasque disciplinas percurrens, discendo eò pervasit existimationis, & famæ, ut publicè illas præsertim, quas peritissimè hauserat, deinde profiteretur. Igitur Rhetoricæ artem per plures annos interpretatus est in Scholis Arcimboldiis Mediolanensibus, in quo munere fuit eximiè commendatus. Quum prima vice esset excipiendus in Collegio Alexandrino Eminentissimus Princeps Theodorus Trivultius, Jacobo Mariæ nostro Sui Provinciam dedere exornandi tam Atrium, quàm sacram Ædem, ipsumque Collegium Elogiis, atque Inscriptionibus, quam ipse peregregiè adimplevit. Ingenuarum artium cultui, fervidæque in studiis exercitationi prætulit semper exactam regularis disciplinæ observationem; quapropter missus fuit Ticinum, ut illi Collegio præesset, quod summâ vigilantiâ, cæterarumque virtutum exemplis administravit. Charitate erga proximos sic æstuabat, ut ab ejus ardore se extimulatum senserit, ad spiritualem curam de nonnullis militibus Gallis, qui tunc temporis in bello vincti, detinebantur in publicis Papiæ carceribus, fervidè suscipiendam. Illos omni ope spirituali, & etiam corporali adjuvit; nam ad ipsorum indigentiam sublevandam proprio se spoliavit indusio, ut fecit S. Paulinus. Verùm dum eximiis his charitatis officiis totus insistebat, ex nimia consuetudine cum prædictis militibus epidemico morbo laborantibus contracta lue, tribus roboratus extremis Sacramentis, obdormivit in Domino anno ætatis suæ XL. Multa opera omni eruditione illustria paraverat imprimenda, quæ ob irreparabile fatum oblivioni concessa sunt.

Scilicet

I. Inscriptiones, Elogia, & Carmina Latina, pluribus occasionibus in publicum prolata.
II. Svecorum Regis obitus. Opus Drammaticum.
III. De Passione Salvatoris Volumina II.
Nobis verò tantùm superest
IV. Oratio in Funere Celsi Dugnani Congregationis Lateranensis Abbatis Generalis. *Mediolani, apud Joannem Baptistam Malatestam*, 1609. *in* 4.
A Suis, & à Picinelli Athenæo pag. 244.

DCCXXXII.

Ab ECCLESIA INNOCENTIUS.

INnocentius ab Ecclesia nobili genere ortus Mediolani MDLXVII. parentibus puerili ætate orbatus, à S. Carolo sacro Chrismate inunctus, Papiam studiis Jurisprudentiæ daturus operam à Tutoribus missus, sed à Deo ad Religionem vocatus inter Clericos Reg. S. Pauli cooptatus est anno MDXCII. die XV. Februarii, Pauli nomine quo prius appellabatur in Innocentium commutato. Jurisprudentiæ laureâ jam honestatus Vota emisit die XXIII. Maji anni sequentis sub Augustino Torniello Præposito Generali. Philosophicis atque Theologicis studiis imbutus ad Sacerdotium evectus anno MDXCVIII. Novariense Collegium, cujus ipse unacum Joanne Bellarino, & Gaudentio Gratioso primordia adauxerat, Præpositus triennio rexit. Romanæ Provinciæ tum primum constitutæ, & Collegii S. Pauli ad Columnam Antoninam Præpositus, Templi novi ædificationem curavit. In Capitulo generali Orationem de optimi Præpositi Generalis electione habuit. Assistens Præposito Generali lectus est, & Collegiis S. Alexandri Mediolani, & S. Marci Novariæ iterum præfuit. Mediolani Congregationem Virginum sub nomine Servarum B. V. M. curante in primis Veronica Calcaterra piissima fœmina, quæ earum nonnullas apud se educaverat, instituit, eisque Regulam, qua nunc in Collegio Præsentationis ejusdem B. V. ad S. Philippum Nerium utuntur, conscripsit. Denique post varia pericula, Divina, ut credimus ope, superata, septuagenarius obiit in Collegio S. Barnabæ die XVI. Octobris MDCXXXVII.

Multa præclara Opera MSS. reliquit, Typis dignissima, præter alia jam impressa, videlicet

I. Nonnullas Formulas, seu Regulas Officiorum suæ Congregationis Superiorum nutu conscripsit. MS.
II. Vita di S. Siro primo Vescovo di Pavia. *Milano, per il Ghisolfi*. 1634. *in* 4.
III. Vita di Monsignor Carlo Bescapè. *Milano, per lo stesso*. 1636. *in* 8.
IV. Vita di Santo Juventio Vescovo di Pavia. *Ivi, per Gian Antonio Magni*. 1636. *in* 4.
V. Hortulus seu Paradisus deliciarum. *Mediol. apud Jacobum Lansonium*. 1623. *in* 12.
VI. Vita del B Alessandro Sauli della Congregazione di S. Paolo, Vescovo d'Aleria, e poi di Pavia. MS. in fol. Extat in Collegio S. Barnabæ.
VII. Il sacro Coro, overo Sonetti nelle Solennità di nostro Signore, della B V., de' SS. Angioli, ed altri Santi, de' quali celebra Festa la S. R. Chiesa. MS. in fol. sunt n 284 Extat ibid.
VIII. Vite de gli Uomini illustri della sua Congregazione. MS. in fol. Ibid.
IX. Primorum Congregationis suæ Fundatorum, & Jo. Petri Besutii, de quo supra, Vitas perfecit. Cæteras cæcitate correptus perficere non potuit. MS. in fol.
X. Ad Alciati Inscriptiones Veteres additamenta. MS. in 4. ibid.
Ex illis Cl. P. Gratiolus quædam desumpsit, quæ in suo de Mediolani sculpturis Opere promulgavit, atque illustravit.
XI. Hymnus in Nativitate Domini. MS. in Collegio S. Barnabæ Mediolani.
XII. Sui ipsius Vita ab Innocent. ab Ecclesia descripta. MS. extat Romæ in Archivo Præpositi Generalis suæ Congregationis.
XIII. Martyrologii nomina dubiæ pronuntiationis accentibus insignita ad usum suæ Congregationis conscripsit, sed in ultima ejusdem Martyrologii editione Bartholomæi Gavanti opera in publicum usum inducta sunt, cui libello in ejus MS. reperitur additur prolixum volumen continens rationes, & exempla de hujusmodi accentibus & notis. MS. in Collegio S. Barnabæ.
De eo agunt Picinellus in Differt. Nazariana cap. 175. Jo. Petrus Crescentius in Præsid. Rom. Rivola in Vita Card. Federici Borr. Et præcipuè Aubertus Miræus in suo Codice Regulari.

DCCXXXIII.

A

DCCXXXIII.

Ab ECCLESIA SERAPHINUS.

SEraphinus ab Ecclesia sive Ecclesianus Mediolanensis, ut ipsemet asserit in eo, quod infra recensebimus, Opere, circa medium fermè sæculi XVI floruit. Carminibus pangendis plurimùm delectabatur, nec tamen à sacris studiis alienus erat, ut patet ex ipsis citationibus Divinorum Codicum, quæ passim in ejus Versibus, & mox citando emblemmate occurrunt. Nullus hominis acta à vetustatis servavit injuria, idque in causa est, quod fermè nudum Scriptoris nomen promere cogimur.

B

En Operis titulum

I. Flos Florum, Emblemma pulcherrimum, & homine christiano dignissimum, Prophetiam continens. *Mediolani, apud Valerium, & Hieronymum Metios.* 1551. *in 4.*
Sequitur Epistola nuncupatoria Ecclesiani Reverendissimo & Illustr. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinali Innocentio de Monte, data Mediolani VII. Cal. Decembris anno MDL. Inde adest Tabula ære sculpta, in qua visuntur tres Montes in figura Camauri, in medio cujusdam figuræ globi, variis dictis è Sacra Scriptura allatis, variisque Emblemmatibus ex Apocalypsi &c. inde

II. Poëma Auctoris, in quo se prodit Mediolanensem, & Pontificatum eidem Cardinali pro suis virtutibus, quas extollit, prædicit. In fine adest aliud Poëma in Insigne Sanctissimi Pontificis Julii III. ejusdem Auctoris.

C

DCCXXXIV.

EDERI PETRUS JOSEPH.

PEtrus Joseph Ederi Societatis Jesu Mediolani natus, post consueta studia Rhetoricam docuit in Braydensi Collegio cum insigni laude. Hinc celeberrimus Orator Sacram prædicationem diu exercuit in primariis Italiæ Urbibus, ac demum Viennæ in Austria, ubi substitit donec vixit intimè dilectus Leopoldo I. Imperatori, qui ejus consilio, & opera utebatur, præsertim in rebus ad Italiam pertinentibus.

D

Scripsit

I. Conciones, atque Orationes plures, ex quibus extat: Idea del Principato veramente sicuro d'ogni doglianza de' Sudditi, proposta nell' Eccellentissimo Senato di Lucca dal Padre Pietro Giuseppe Ederi della Compagnia di Gesù nel terzo Sabbato di Quaresima. *In Lucca, per Salvatore Marescandoli, e Fratelli*, 1677. *in 4.*
A Suis.

DCCXXXV.

ELEAZARNUS, seu ELEAZARIUS PAULUS.

PAulus Eleazarnus, sive Eleazarius Mediolanensis Jurisprudentiæ laude celeberrimus non modicum sibi commendationis adeptus est, circa Annum Christi Redemptoris MCCCLV. Cum enim à præclarissimo Joanne Andreæ Florentino legum præsertim sacrarum præceptis imbutus esset, tanti præceptoris æmulans virtutem, nihil non egit, ut & nominis sui æternitati apud posterorum memoriam consuleret, & Pontificii Juris professoribus prodesset. Coævus fuit Simonis Borsani hujus Metropolis Præsulis, ac Vincentii Glossatoris, de quibus suo loco.

E

Scripsit Eleazarnus:

I. Super Clementinas: teste Catelliano Cotta loco citando. Laudatur Carmine Italico à Raphaële Toscano, illudque in Cattapisto jam dedimus.
De eo meminerunt Leander Alberti in Descriptione Italiæ; Paulus Moriggia in Nobilit. Mediol. lib. III. cap. I. Catellianus Cotta laudatus in Recensione Juris Interpretum, & Doctorum, necnon Picinellus in Athenæo pag. 450.

à S. ELIA CASSIANUS. V. PALLAVICINUS JO. BAPTISTA.

à S. ELIA GERVASIUS. V. BIZOZERUS CAROLUS BENEDICTUS.

ELIUS. V. AELIUS.

DCCXXXVI.

EMMANUEL.

EMmanuel, cujus cognomen ætas nobis sustulit, Mediolanensis, tantum à Patria nuncupatus ad MCCLXII. inter Alumnos nobilissimi Prædicatorum Ordinis clarus dicitur à Lusitano, Albertum Venetum testem proferente.

Scripsit

I. Volumen Sermonum.
Ipsum laudant Pius, Fernandez, Altamura, Philippus Picinelli Athen. Mediolan. pag. 168., Paulus Moriggia Nobilit. Mediol. lib. 3. cap. 29. necnon Eccard, & Quetif in Scriptorum Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 210.

DCCXXXVII.

ENNODIUS MAGNUS FELIX.

MAgnus Felix Ennodius Juvenalis, clarissimo ortus sanguine, Patre Camillo Magni Exconsulis Fratre, Matre verò Camilla, in Urbe Mediolanensi genitus est, ut liquidò adversùs plurium sententiam Clarìs. Saxius evincit in libro de Studiis Mediolanensium. Incidit natalis ejus in Annum Christi CCCCLXXIII. quod Ennodius ipse testatur, asserens in Dictione de rebus suis se ætatis annum XVI. attigisse, tunc cum Theodoricus Italiam ingressus est. Hoc autem contigisse Anno LXXXIX. Sæculi V. certissimum est, quæ res eorum sphalma prodit, qui Anno DXI. Scriptorem nostrum editum affirmare non dubitarunt. Paterna illi domus in hac Urbe fuit prope Basilicam Portianam Sancto Victori Martyri sacram, atque hunc gloriosissimum Christi Athletam sibi Patronum delegit Ennodius usque adeo, ut Ticinensis Episcopus electus, extra muros ejusdem Civitatis Templum ipsi struxerit, & sacris ceremoniis perfectum dedicarit. Ab ipsa penè infantia Poëtices, & Oratoriæ artis amavit, diligenterque coluit studia. Tum conjugio copulatus, ut ipse de se testatur, filium suscepit. Uxore postmodum castitatem professa, ad divini cultus obsequia totum se convertit, atque à Sancto Epiphanio, Papiensi Antistite celeberrimo, inter Clericos relatus est, à quo etiam Leviticum suscepit Ordinem. Ut autem tanto muneri, & spei de se conceptæ responderet, sacris discendis litteris adjecit animum, usuque Servilione Magistro, ad quem postea dedit Epistolas, tantùm in eis profecit, quantùm eruditissima simul, & doctissima illius Opera declarant. Episcopum suum Epiphanium turbulentissimis temporibus, quibus ob Barbarorum incursus, atque grassantes hæreses miserè divexabatur Italia, juvit plurimùm, & per annos plures in Pastorali officio individuus comes astitit. Eo ad Superos evocato, non absimilem successori ejus Maximo se præstitit, tanta cum sanctitatis, & doctrinæ laude, ut hoc quoque defuncto ad Episcopalem administrationem, bonis omnibus plaudentibus, assumptus fuerit, circa Annum DXI. Neque enim audiendi sunt Viri alioqui doctissimi, quorum sententiam convulsit Bail-

Bailletus loco citando, scribentes Ennodium Sancto Epiphanio in Episcopali munere nullo medio successisse. Notissimus erat Eruditissimus Vir universæ Ecclesiæ Dei ob defensionem Causæ Symmachi Papæ, & Synodi Palmaris, quam strenuè gesserat Anno DIII. oblato libello Apologetico in Romano Concilio, quod Opus tanta in existimatione apud sacri illius Cœtus Patres fuit, ut communi Decreto in Acta Synodica referri meruerit. Ennodium tunc inter S. R. E. Diaconos cooptatum fuisse indicat titulus Apologiæ, de qua agimus, in exemplari MS. Bibliothecæ Vaticanæ num. 1340. ut inter Opera infra indicabimus. Cum verò nullibi inter Romanæ Ecclesiæ Diaconos ab Auctoribus, qui de Cardinalibus scripsere, computatus reperiatur, in ea sumus sententia, ut credamus, librarium pro S. T. E. Diacono, scripsisse S.R.E. Id tamen Eruditorum judicio perquam libenter discutiendum relinquimus. Hormisdæ Pontificis nomine Anno DXVII. pro gravissimis Ortodoxæ Fidei negotiis ad Anastasium Imperatorem in Orientem Legatus Apostolicus perrexit, atque hujus Legationis Commonitoria ab Hormisda conscripta se legisse asserit Baronius in Notis ad Martyrol. Rom. sub diem XVI. Kal. Aug. litt. H. Anastasii tamen pervicaciæ res in irritum cessit, nam, ut Ennodius cum sociis adstitit, & Romani Antistitis sensus significavit, hæreticus Cæsar respondisse fertur: „ Quid nobis mandata porrigitis, qui sub nullius ditione sumus? „ Oportet Romanum Pontificem nobis obedire, non „ etiam præcipere. Contumeliis igitur, atque injuriis non paucis affectus, & Constantinopoli depulsus in Italiam regressus est, ubi ab Hormisda non benignè tantum excipi, sed privilegiis, & honoribus decorari promeruit. Inter hæc illud præcipuum jure merito computatur Sacri Palii usus, & in Archiepiscoporum morem præferendæ Crucis jus, quibus etiam nunc fulget Ticinensis Ecclesia. Ad suam regressus Sedem Ennodius optimi Pastoris officium prosequens, sibi traditum Christi gregem sedulò curare non destitit. In Ecclesia Sancti Victoris, quam, ut supra innuimus, extra mœnia ædificaverat, divinas laudes græcè, & latinè decantandas instituit, cumque ritum usque ad Joannis XXII tempora ibidem perseverasse scribit Ansossius de Sacrarum Reliquiarum cultu §. 12. num. 21. & alibi. His aliisque præclarè, sanctèque gestis illustris, totoque Orbe celebrrimus, in Cœlum evocatus est XVI. Kal. Augusti, Anno Christi DXXI. & inter Sanctos relatus eodem die colitur. Corpus illius primùm conditum in præfata Ecclesia Sancti Victoris, in Urbem postea illatum servatur in Templo Sancti Michaëlis, cum hoc Elogio:

ENNODIVS VATES LVCIS REDITVRVS IN ORTVM
HOC POSVIT TVMVLO CORPORIS EXVVIAS
CLARVS PROLE QVIDEM GENEROSIOR IPSE PROPINQVIS
QVOS FVNCTVS LAVDVM IVSSIT HABERE DIEM
REDDIDIT HOC COELO VIVACIBVS ILLE FIGVRIS
CVM FECIT FAMAE VIVERE COLLOQVIIS
QVID MIRVM SI MORTE CARET POST BVSTA SVPERSTES
QVI CONSANGVINEOS RESTITVIT SVPERIS
QVANTVS AT ILLE FORET MVNDI CELEBRATVS IN ORIS
NEC SILET OCCIDVI CARDINIS OCEANVS
SCHISMATA CONIVNXIT DVDVM DISCORDIA LEGI
ATQVE FIDEM PETRI REDDIDIT ECCLESIIS
POLLENS ELOQVIO DOCTRINAE NOBILIS ARTE
INNVMEROS CHRISTO RESTITVIT POPVLOS
LARGVS VEL SAPIENS DISPENSATORQVE BENIGNVS
DIVITIAS CREDENS QVAS DEDIT IPSE SVAS
TEMPLA DEO FACIENS HYMNIS DECORAVIT ET AVRO
ET PARIES FVNCTI DOGMATA NVNC LOQVITVR.

DEPOSITVS SVB D. XVI. KAL. AVG. STAS. V. C. CONSVLE.

Bernardus Saccus hist. Ticin. lib. VIII. cap. I. sic legit: *Valerio Viro Clar. Consule anno 516.*

Index Operum Ennodii sicut legitur in editione Parisiensi Jacobi Sirmondi anni MDCXCVI. sed hîc longè diligentior:

I. Epistolarum Libri XII.

Opuscula Miscella X. nempè

II. Panegyricus Theodorico Regi dictus Mediolani.
III. Libellus adversùs eos, qui contra Synodum IV. Symmachi Papæ scribere præsumpserunt.
IV. Vita Beatissimi Viri Epiphanii Episcopi Ticinensis Ecclesiæ.
V. Vita B. Antonii Monachi Lirinensis.
VI. Eucharisticum de Vita sua, postquam gravi morbo liberatus esset, ad Elpidium Diaconum, & Medicum.
VII. Pareuæsis Didascalica ad Ambrosium Faustini filium, & Beatum.
VIII. Præceptum quando jussi sunt omnes Episcopi cellulanos habere, sive contubernales Clericos vitæ suæ, actuumque testes.
IX. Petitorium, quo absolutus est Gerontius puer Agapiti.
X. Benedictio cerei Paschalis I.
XI. Benedictio cerei II.

Dictio-

Dictiones XXVIII. ideſt :

Sacræ VI.

XII. In Natali Laurentii Epiſcopi Mediolanenſis.
XIII. In dedicatione Baſilicæ Apoſtolorum, ubi Templum fuit Idolorum, miſſa Honorato Epiſcopo Novarienſi.
XIV. Dictio data Stephano V. S. (ideſt Viro Spectabili) Vicario, dicenda Maximo Epiſcopo.
XV. In dedicatione, miſſa Maximo Epiſcopo.
XVI. Incipientis Epiſcopi.
XVII. De Hæreticis Orientis, & Synodo.

Scholaſticæ VII. videlicet

XVIII. In dedicatione Auditorii, quando ad Forum translatio facta eſt.
XIX. Præfatio dicta Lupicino Euprepiæ ſororis Ennodii filio, quando in Auditorio traditus eſt Deuterio V. S.
XX. Præfatio quando Arator Auditorium ingreſſus eſt Mediolani.
XXI. Gratiarum actio Grammatico, quando Parthenius, alter Ennodii ſororis filius bene recitavit.
XXII. Dicta quando Euſebii filius traditus eſt ad ſtudia.
XXIII. Data Aratori, quando ad laudem provectus eſt, Thema, laus litterarum.
XXIV. Dictio quando Patricius, Petronii Maximi II. Conſulis collega, & Severus traditi ſunt ad ſtudia.

Controverſiæ X. hoc eſt

XXV. In legatum, qui Patriam hoſtibus prodidit.
XXVI. In novercam, quæ cum marito privigni odia ſuadere non poſſet, utrique venena porrexit.
XXVII. In eum, qui præmii nomine Veſtalis virginis nuptias poſtulavit.
XXVIII. In eum, qui ſeni patri cibos ſubtraxit, data Aratori.
XXIX. In Tyrannum, qui præmii nomine parricidæ Statuam inter viros fortes dedit, data Aratori V. C. (ſcilicet Viro Clariſſimo)
XXX. In aleatorem, qui agrum, in quo parentes ejus erant poſiti, pro ludi pretio dedit, data Ambroſio.
XXXI. In eum, qui in lupanari Statuam Minervæ locavit.
XXXII. In Patrem quendam, qui cum Filium à pirata captum redimere non dignatus eſſet, ab eo tamen ali petebat.
XXXIII. Adversùs legem, quæ jubet, ut de capta civitate hoſtium, Sacerdotes, & Veſtales Virgines liberi dimittantur.
XXXIV. In abdicatum (ideſt Oreſtem) qui patre necato, matri quoque inſidiabatur.

Ethicæ V. hæ ſunt

XXXV. Dicta ex tempore, quam Deuterius injunxit:

Thema:

Perfunctus Pelago Diomedes, tutus in arvis
Naufragium deflet, quod ſine lympha fuit.
Quam propter varios contendens vicerat æſtus,
Uxor ad alterius transferat copulam.
Cauſa querelarum ſimulato nomine vera eſt,
Hujus verba, precor, comite vos placidi.

XXXVI. Verba Thetidis, cum Achillem videret extinctum.
XXXVII. Verba Menelai, cum Trojam videret exuſtam.
XXXVIII. Verba Junonis, cum Antæum videret parem viribus Herculis extitiſſe.
XXXIX. Verba Didonis, cum abeuntem videret Æneam.

Poëmatum, ſeu Carminum.

Liber I.

XL. Itinerarium Brigantionis, Caſtelli Delphinatus, hodie Brianſon.
XLI. Dictio data Deuterio V. S. Grammatico, nomine ipſius mittenda Eugeneti V. J. & Quæſtori.
XLII. Præfatio nepotibus Proculi Liguris Poëtæ dicta ſub die XV. Kal. Maji.
XLIII. Epithalamium dictum Maximo V. S.
XLIV. Itinerarium Padi
XLV. Dictio Ennodii Diaconi, quando Româ rediit.
XLVI. Ad Fauſtum Poëtam de Carminibus ejus.
XLVII. Ad Olybrium, de ejus eloquentia.
XLVIII. Dictio, quæ habita eſt in Natali Sancti ac Beatiſſimi Papæ Epiphanii in annum XXX. Sacerdotii.
XLIX. Hymnus Veſpertinus.

A

L. Hymnus II. in tempore triſtitiæ.
LI. Hymnus III. de S. Cypriano.
LII. Hymnus IV. de Pentecoſte.
LIII. Hymnus V. de S. Stephano.
LIV. Hymnus VI. de S. Ambroſio.
LV. Hymnus VII de Aſcenſione Domini.
LVI. Hymnus VIII. de Sancta Euphemia.
LVII. Hymnus IX. de S. Nazario Martyre Mediolanenſi.
LVIII. Hymnus X. de S. Maria.
LIX. Hymnus XI. de S. Martino.
LX. Hymnus XII. de S. Dionyſio Epiſcopo Mediolanenſi.
LXI. Epigrammata, ſeu Carminum lib. II.

In editione Veneta Operum Sirmondi 1728. addita eſt Appendix ex novo Theſauro Anecdotorum Edmundi Martene Tom. V. quæ continet:

LXII. Dictionem alteram Ennodii in Natali Laurentii Mediolanenſis Epiſcopi, quæ Cl. P. Sirmondi diligentiam fugit, una cum ad Venantium brevi Epiſtola, ex optimæ notæ Codice MS. Sancti Remigii Rhemenſis eruta.

B

Sed cum in Præfatione ſæpe laudati Sirmondi videatur, quod Vir doctiſſimus pro editione ſua Operum Ennodii, quæ prima fuit Pariſiis anno 1611. uſus ſit Codice MS. Sæculi IX., qui eſt in Bibliotheca Vaticana ſignatus num. 3803. ſatius duxi hic adjicere notitiam Lectoribus meis aliorum præſtantium Codicum MSS. Ennodii, in quos offendi, dum Catalogos variarum Bibliothecarum ſub oculis haberem, ut infra.

In Bibliotheca Vaticana.

Ennodii Opera varia; Incipit: Quouſque me &c. Codice num. 6057.

C

Ejuſdem liber contra Obtrectationes habitas adversùs Synodum Palmarem Romæ à Symmacho Papa, ſub Theodorico Rege celebratam; Incipit: Sufficeret quidem Schiſmaticam imperitiam &c. Cod. num. 1340.
Alius eadem continens. Cod. num. 630.

In eadem Vaticana inter MSS. Reginæ Sueciæ.

Ennodii Epiſcopi opera varia. Cod. 97.
Ejuſdem Epiſtolæ. Cod. 1699.

In Bibliotheca verò Sancti Marci FF. Ord. Prædicatorum Florentiæ adſunt Operum Ennodii Codices MSS. in Armario II. ſign. num. 53. ut ſequitur:

Vita S. Epiphanii Ticinenſis Epiſcopi edita ab Ennodio.
Ejuſdem Ennodii libellus de vita B. Antonii Monachi

D

Ejuſdem Dictiones in Natali S. Laurentii Mediolanenſis Epiſcopi.
Ejuſdem Dictio ab Urbe redeuntis.
Item in dedicatione Auditorii.
Præceptio, quando omnes Epiſcopi juſſi ſunt Cellularios habere.
Benedictio Cerei.
Præfatio, quæ habita eſt in Natali Sancti ac Beatiſſimi Papæ Epiphanii.
Benedictio Cerei.
Præfatio, quando Frater ingreſſus eſt.
Ennodii verſus ad Fauſtum, &c.
Ejuſdem Epiſtolæ proſâ, & verſu.
Ejuſdem Panegyricus Regi Theodorico.
Ejuſdem Opuſcula plurima.
Ejuſdem Carmina.
Quod compertum eſt ex libro Auſonii Poëtæ.
Gratiarum Actio dicta Domino Gratiano Auguſto ſub Auſonio V. C.

E

In Bibliotheca Ambroſiana.

Ennodii Epiſcopi Papienſis Epiſtolæ, & Carmina cum Notis Archiepiſcopi Mediol. Pizzolpaſſi (de quo ſuo loco libentiſſimè agemus) MS. in fol. autographus in pergameno, cum litteris, & miniaturis deauratis ſign. D. num. 117.

Præter quintam Synodum Romanam, ſub Symmacho Papa, Ennodii etiam cum laude meminerunt Hormiſda Pontifex in Epiſtola ad Anaſtaſium Imperatorem; Nicolaus I. Pontifex, qui Michaëlem Auguſtum facit certiorem de iis, quæ ob Fidem Chriſti Ennodius à Græcis pertulerat, extatque Joannis Papæ VIII. de Ennodio ad Brucarium Abbatem nobile teſtimonium; de eodem narrant Gregorius VII. Paulus Diaconus lib. XV. hiſtoriæ Miſcellaneæ, Anaſtaſius Bibliothecarius in Hormiſda, Baronius in Notis ad Martyrolog.

Ro-

Romanum, diffusiusque in Annalibus, Bellarminus Card. de Script. Eccl. Ughellus in Italia Sacra Tomo I. pag. 1181., necnon Dupinius in Bibliotheca Ecclesiastica, Trithemius, Fabritius, Draudius in Bibliotheca Classica, P. Mazzuchellus in suis Schedis, aliique innumeri.

ERIBERTUS. V. ARIBERTUS.

DCCXXXVIII.

ESTENSIS HIPPOLYTUS.

EX Hercule I. Ferrariensium Duce, atque Eleonora Ferdinandi Siciliæ citra Pharum Regis Filiâ, natus est Ferrariæ Hippolytus, qui adhuc puer ne domesticis emolliretur deliciis, sub duris, ac severis magistris accuratam cœpit operam bonis artibus impendere. Penè infans excelsi ingenii argumenta dedit. Septennis ab Hungariæ Optimatibus ad Strigoniensem Archiepiscopatum vocatus, in Pannoniam cum insigni comitatu patris studio statim contendit. Ardebant eo tempore bella inter Matthiam Corvinum Hungariæ Regem, atque Cæsarem, & nova Austriæ Civitas obsidione cingebatur. Hippolyti tamen adventu agnito, Rex obsidione desertâ, cum Regina, & exercitu lætus apprimè adventanti occurrit, & perhonorificè exceptum filii loco habuit, idemque Beatrix Regina, Hippolyti matertera, peregit. Ille interim à Regis latere nunquam discedens, eo magistro regendorum populorum, & militaris artis præcepta didicit. Septennium in Pannonia commoratus, idioma illius gentis didicit, litterarum studia coluit, & virtutum omnium ornamentis effulgens illius Regni homines ita demulsit, ut eum non tam amarent, quam colerent. Post Regis obitum, Reginam matris loco habuit, & in Urbe Strigoniensi secum diu retinuit. Eum interea Alexander VI. Romanus Pontifex sacrâ purpurâ honestavit, & Diaconum S. Luciæ in Silice nominavit anno MCCCCXCIII. XII. Kal. Septemb. Re cognitâ Hippolytus Ferrariam se contulit, ut patrem reviseret, & aspectu suo lætificaret, iterumque in Pannoniam reversus est. Tum galero rubro suscepto, Romam è vestigio concessit; ubi summo plausu exceptus fuit, nam omnis Flaminia via, omnis campus Martius, denique Urbs tota facibus perlucendo tantum virum excepit. Româ à Ludovico Sfortia Mediolanum accersitus, in rebus arduis adjutor illi, & socius fuit: tum ab Alexandro Ambrosianæ Ecclesiæ designatus Antistes, eam rerum gerendarum usu, & singulari prudentia excellens annos tredecim administravit. Ad nuptias Lucretiæ Borgiæ, & Alphonsi fratris celebrandas, Romam patre suadente rediit. Archipresbyteratum Basilicæ Vaticanæ, Capuanam Ecclesiam, & paulò post Ferrariensem, tum ex aliquibus Mutinensem in Italia, ac Narbonensem in Gallia adeptus est. Vir fuit admirabilis prudentiæ, & judicii in tractandis rebus arduis, ab omnibus Europæ Regibus summoperè dilectus, & maximo in pretio & honore habitus. Cæsaris Vicarium in Italia egit, à quo Montagnano, & Castro Baldi donatus est. Moriente Alexandro Pontifice Româ aberat, cumque monitus eò contenderet, equi casu dexterum crus illi confractum est, ideoque Florentiam adivit, ubi brevi convaluit. Post Pii III. obitum ad Comitia venit, in queis Julius II. Pontifex electus fuit. Tum Ludovicum XII. Galliarum Regem in Italia bellum gerentem adiit, & summo ab illo honore exceptus; secretioribus ejus consiliis interfuit. Ad Maximilianum Imperatorem Patavium armis lacessentem, Apostolicæ Sedis Legationem obivit. Venetæ Reip. classem Pado contra Alphonsum fratrem delatam vicit; hostium nonnullas triremes cœpit, duas incendit; vexilla in primario Templo Ferrariæ in bellicæ virtutis suæ monumentum suspendit. Profectus in Galliam cum Conciliabulum contra Julium II. pararetur, non prece non alia re contra ipsum, quem verum Pontificem prædicabat, concitari potuit; sed mira potius dexteritate tum Julio Pontifici, tum Ludovico Regi satisfecit, summa cum utriusque admiratione, ita ut amborum voce sapientissimus fuerit appellatus. In Italiam reversus, in Germaniam processit, & inde in Pannoniam atque à Ladislao Rege, ut in Germania à Cæsare perhonorificè susceptus, & magni habitus est. Julio Pontifice mortuo, & Leone veteri ejus amico ad Apostolicum apicem evecto, litteras illico ad illum dedit, atque alias à Leone in responsum retulit, eisque susceptis invitus ab invito Ladislao discedens, ad Urbem magnis itineribus properavit. Ibi Leonem veneratus, & ejus benignitatem expertus, apud ipsum gratiâ plurimùm valuit; cumque Pontifex Bononiam colloquium cum Francisco I. Gallorum Rege habiturus se contulisset; Hippolytus noster, & Federicus Sanseverinus primi Diaconi Cardinales Regem medium excipientes ad Leonem deduxere. Ferrariam reversus, Episcopale Palatium restituit, & Strigoniensem Ecclesiam cum Agriensi mutavit. Hinc ad res componendas Pannoniam repetiit, ubi incensum Cathedralis tectum refecit; & aliud sacrum ædificium absolvit, ac munificus in omnes, gliscentes discordias sedavit. Interim audito Alphonsi Ducis Fratris sui morbo, Ferrariam advolavit, & Ecclesiam Mediolanensem Hippolyto nepoti cessit: anno MDXIX. Doctorum virorum Mœcenas, Mathematicas disciplinas, Geometriam, Arithmeticam, Musicen calluit: Ludovicum Areostum, & Franciscum Nigrum in famulitio habuit. In extremo morbo singulari fide, & pietate Ecclesiæ Sacramenta percepit, ac fratre hærede instituto, Ferrariæ decessit die I.I. Septembris anno MDXX. Singulari pietatis affectu Deiparam Virginem colebat, atque ob ejusdem amorem puellis in Matrimonium collocandis, pioque Sodalitio ad id officium instituto multa contulit, atque dum viveret annum nullum prætermisit, quo decem saltem pauperibus virginibus dotem non erogaverit. Sepultus est in Sacrario Cathedralis ejusdem Urbis. Ejus cineres anno MDCVII. Joannes Fontana Ferrariensis Episcopus ante sepulchrum Urbani III. jacentes, decentius unà cum corpore Joannis Cardinalis Salviati ejusdem Ecclesiæ Episcopi collocavit, ut habet Marcus Antonius Guarinus in Historia Ferrariensis Ecclesiæ.

Supersunt ex ejus scriptis, quæ hic proferimus:

I. De Navali certamine, quo anno MDIX. Venetorum Classem fudit. Hoc Opus ex vernacula lingua postea latinum fecit Cœlius Calcagninus.

II. Extat ejus Epistola ad Paulum Jovium in libro, cui titulus: „ Lettere Volgari di diversi Nobilissimi Uomi„ ni lib. I. *Vinegia*, *presso Aldo*. 1548. *in* 8.

III. Orationes variæ ad Pontifices, aliosque Principes dictæ, à pluribus Auctoribus memoratæ, quæ ætas invida nobis eripuit.

Oravit in ejus funere laudatus Cælius Calcagninus. Alias tamen funebres commendationes composuere Hieronymus Faletus, & Alexander Guarinus.

Vitam ejus scripsit Alexander Sardus.

Hujusce Cardinalis numisma est apud Carolum Antonium à Puteo cum effigie, & expresso nomine in prima facie, hoc modo: „ Hippolytus Esten. S R.E. „ Presb. Card. Ferrar. „ in altera vero sunt Angeli plures, cum fene genuflexo ac litteris: „ Ne Trans„ eas Servum Tuum.

Inter hujus Cardinalis laudes non minima est Ludovicum Areostum Italorum Poëtarum Principem immortale Opus suum, quod inscribitur *l' Orlando Furioso*, ejus nomini sacrum voluisse, nam paulò post initium ait:

Piac-

Piacciavi generosa Erculea prole,
Ornamento e splendor del secol nostro,
Ippolito, aggradir questo, che vuole,
E darvi sol può l'umil servo vostro,
Quel, ch' io vi debbo posso di parole
Pagare in parte, e d' opera d' inchiostro,
Ne che poco io vi dia da imputar sono,
Che quanto io posso dar tutto vi dono.

Commendat etiam eum pluribus in locis, præsertim Cantu III. num. 56. & sequenti.

Agunt de tanto Præsule Ughellus in Italia Sacra multis in locis, Ciaconius Tom III. pag. 176. Antonius Sanderus in Elogiis Cardinalium; Acta Mediolanensis Ecclesiæ. Clarissimus Muratorius in Antiquitat. Estensibus. Tom. II. pagg. 237. & sequentibus, atque alii permulti.

DCCXXXIX.

ESTENSIS HIPPOLYTUS alter.

Hippolytus Estensis senioris Hippolyti Cardinalis nepos, Alphonsi Ferrariæ Ducis, & Lucretiæ Borgiæ filius, natus est Ferrariæ IX. Kalendas Septembris: anno à partu Virginis MDIX. Præter gentilitiam nobilitatem, cùm prudentiâ, consilio, fide, doctrinâ, veraque animi nobilitate polleret, in aula Regum Galliæ Francisci I. & Henrici II. quibus affinitate jungebatur, à prima ætate versatus, meruit ab eisdem in publicis, ac privatis consiliis adhiberi, in quibus egregium se virum præbuit, quemadmodum etiam in administratione Arelatensis, Aurelianensis (ut nonnullis placet) Mediolanensis, Auxitanæ, Æduensis, Lugdunensis, Trecorensis, ac Maurianensis Ecclesiarum. Ad Monasteria item Præmonstratensis Ordinis Athanatense, & Flavigenum, & alia Sacerdotia à prædictis Regibus nominatus, ceteris Præsulibus præferri meruit. Rex verò Franciscus I. à Paulo III. illi purpuram impetravit; eamque ipsi contulit Pontifex die XX. Decembris: Anno MDXXXVIII. Diaconiâ S. Mariæ in Aquiro assignatâ; licet publicatus fuerit tantum anno sequenti, die V. Martii. Hippolytum nunquam Narbonensem, neque Aurelianensem Ecclesias obtinuisse, cum Claudius Robertus in Gallia Christiana, neque Annales Ecclesiarum illarum inter Episcopos hunc recenseant, scribit Ughellus. Dat tamen illi Novariæ Præsulatum post Mediolanensem, quem anno decimo quinto ætatis obtinuit Verùm Sammarthani fratres in Gallia Christiana nuper edita, Hippolytum inter Narbonenses Archiepiscopos recensent; illum tamen non numerant inter Aurelianenses Præsules, quare cum illis alioquin diligentissimis Scriptoribus dicendum, Hippolytum administrasse Narbonensem, non autem Aurelianensem Ecclesiam. Sub Pio IV. legationis munere functus est in Patrimonio S. Petri; paulò post ad Romanorum Regem in Germania pro pace

A iucunda, mox in Galliam ab hæreticis vexatam ab eodem Pio mittitur, illique comites, & ministri dati inter alios Prosper Sanctacrucius Romanus, qui Prolegati munere fungebatur, & Matthæus Contarellus, qui subnotandis supplicibus libellis præfuit, quem Gregorius XIII. in Cardinalem postea promovit. In qua legatione obeunda quamvis sibi magnam laudem comparaverit, non defuerunt, qui ipsi crimini darent, quod damnatæ sectæ viri concioni interfuisset; at si quis Hippolyti Cardinalis epistolam infra indicandam legerit, id turbulentissimis iis temporibus jure factum fuisse vel dicet, vel consilii sui rationem Cardinalem reddidisse omni asseveratione affirmabit. Saltem nemo in posterum Hippolytum damnet, nisi priùs percurrat, quæ pro eo solidè, docteque scripsit
B Cardinalis Sfortia Pallavicinus in Historia Concilii Tridentini. Neque solum in Gallia, sed etiam alibi eximius, ac prope singularis honestarum artium omnium, & eruditorum hominum patronus fuit, quos beneficentia assiduè sublevabat. Paulum Manutium, nominis celebritate notum, & litteris non vulgariter expolitum, in familiarium suorum ordinem vocaverat, cui Paulus idem, M. Antonius Muretus, & Cælius Calcagninus tanquam amplissimo doctorum virorum Mœcenati suos libros inscripsere. Arnoldus quoque d'Ossat ejusdem Hippolyti primùm à Secretis, ac postmodum Cardinalis. Dum mensæ assidebat, epulas suas nulla re magis, quàm honestissimis eruditorum hominum sermonibus condiendas curabat, & in perpetua gravium munerum ad publicam salutem
C pertinentium procuratione occupatus, quotidie aliquid temporis in liberalium artium tractatione collocabat. Mediolanensem Ecclesiam fere semper absens administravit. Sancti Dionysii Corpus ex ejus Templo in suburbio Portæ Orientalis sito ad Metropolitanam transtulit. Eo sedente Fratres Ordinis Minimorum in Via Novocomensi extra Urbis mœnia Cœnobium illud obtinuere, quod adhuc incolunt propè Templum Deiparæ sacrum, cui cognomen ad Fontem. Cœpta quoque est in hac Metropoli Insignis S. Pauli Decollati Clericorum Regularium Congregatio anno MDXXVI. Archiepiscopatum, in quo Suffraganeum habuit cum potestate exercendi pontificalia Johannem Antonium Malignacium Laodicensem Episcopum, anno MDL. Joanni Angelo Arcimboldo, à nobis alibi laudato, resignavit, hac conditione adjecta, ut si ante Hippo-
D lytum Arcimboldus decessisset, jus omne ad resignantem rediret. Estensis autem noster, cum nondum tertium & sexagesimum ætatis annum attigisset, die Martis IV. Nonas Decembris: anno salutis MDLXXII. Gregorii XIII. Pontificatus primo, Romæ Deo spiritum reddidit: corrigendus autem Cabrera, qui eum ex hac vita migrasse refert nondum trigesimum tertium annum attingentem. Corpus in Ecclesia S. Catharinæ de Rosa depositum, ad Tiburtinam Urbem translatum, in Ecclesia S. Francisco sacra humatum jacet, atque hoc commune cum Aloysio Estensi Cardinali habet Epitaphium, quod Cæsar Atestinus Marchio, postea Regii, & Mutinæ Dux, posuit:

D. O. M.

HIPPOLYTO ET ALOYSIO PRINCIPIBVS ATESTINIS
S. R. E. CARDINALIBVS
CÆSAR ATESTINVS MARCHIO PATRVO ET
PATRVELI BENE DE SE MERITIS P. C.
MDXCVII.

Hæc illius habentur :

I. Epistola ad Episcopum Casertanum, data ex Sancto Germano IV. Nonas Februarii: anno MDLXII. in qua rationem reddit quare hæretici cujusdam concioni interfuisset. Extat in Tom. III. Epistolarum Principum.

II. Altera ad Arnoldum Sobrinum. Habetur inter Epistolas Cl. M. Ant. Mureti.

III. Tres aliæ in libro inscripto: Nuova scielta di lettere lib. I. pag 143. & 372. & lib. II. pag. 376, ex Catalogo Biblioth. Eminentiss. Renati Imperialis.

IV. Negotiations ou lettres d'affaires Ecclesiastiques, & Politiques. *A Paris chez Simeon Piget. 1658. in 4* Ex eodem Catalogo.

V. Epistolæ plures autographæ ad S. Carolum, cum hujus responsionibus. Servantur in sæpe laudata amplissima Collect. Biblioth. Ambrosianæ.

VI. De ejus cum Calviniano Beza de Religionis Controversiis Disputatione meminit Muretus libro XVI. variarum lectionum cap. IV.

In ipsius funere idem M. Antonius Muretus Orationem habuit.

Ad hunc Cardinalem litteras dederunt Galeotus Comes Mirandulæ, & inveniuntur editæ in primo Tomo Litterarum ad Principes, Jacobus Sadoletus, & Paulus nepos, Joannes Matthæus, & Petrus Aretinus; ei quoque Paulus Manutius suum dicavit librum de Legibus Romanorum.

Hippolyti laudes cecinit etiam Janus Vitalis, Lælius Capilupus. Johannes Baptista Gyraldus in Alphonso Primo Duce Ferrariæ. Ludovicus Jacob de Sancto Carolo Bibliograph. Parisin. ad annum MDCLI. pag. 21.

DCCXL.

EUSEBIUS.

EUsebius Mediolanensis Ecclesiæ Archiepiscopus, quem perperam Scriptores nostri Civem quoque, atque Patritium Mediolanensem arbitrantur, Græcus fuit, ut indicat & nomen ipsum Græcis admodum familiare, & apertissimè docet Ennodius in Epigrammate infra citando. E Græcia igitur cùm Mediolanum venisset studiis pietatis ab ineunte imbutus ætate, magna virtutum laude clarissimus, dum Diaconus Altaribus ministraret, sacrum Calicem crystallinum scitissimè elaboratum casu è manibus lapsum comminuit. Mœrens fragmenta collegit, atque in Altari collocavit, profusisque lachrymis Divi Levitæ Laurentii opem implorans, id impetravit, ut solidum, atque integrum sacrum Vas non sine prodigio sibi restitutum conspexerit. Ad Archiepiscopalem exinde Cathedram evectus Templa Barbarorum impietate polluta, ac diruta resarcienda curavit, statisque cæremoniis consecrata Divino cultui restituit, atque tertio Mensis Octobris Dominico die in Ambrosiana Ecclesia hujus Consecrationis memoriam quotannis celebrandam sancivit. Urbem etiam hanc unà cum Suffraganeis suis instaurasse Auctor est Bossius in Chronico ad Annum CDLXI. Sacros quoque Libros ad Dei laudes accommodatos, quos bellorum injuria succenderat, ipse refecit; universumque Clerum ad disciplinam, moresque religiosos adduxit. Reverso ab Oriente Senatore Presbytero Mediolanensi, notæ sanctitatis Viro, qui postmodum hujus Ecclesiæ Præsul fuit, & quem Sanctus Leo Magnus cùm Abundio Episcopo Novocomensi, Asterio, & Basilio Legatum suum ad Theodosium II. miserat, quorum omnium operâ coactum est Concilium Constantinopoli; Provincialem Synodum Eusebius noster Mediolani celebravit. In ea interfuerunt, præter Episcopos cæteros Provinciæ, tres & doctrinâ, & sanctitate clarissimi Viri, nempe Maximus Taurinensis, Crispinus Ticinensis, & Abundius, sive Abundantius Comensis Episcopi. Scripsit ex hac Synodo Eusebius ad Sanctum Leonem Papam Epistolam, de qua infra, & cui subscripserunt, præter ipsum, alii Episcopi Comprovinciales num. XVIII. atque inter eos

A Cyprianus quoque Brixellensis Ecclesiæ Episcopus. Fuit hæc quondam insignis Urbs ad Padum Amnem Otthonis Augusti morte clarissima (nunc Oppidum vulgò Bresello ad Mutinensem Ducem spectans decem millibus passuum à Parma distans) ab Authari Longobardorum Rege excisa. Sedes Episcopalis Parmam translata est. Sed ut ad Eusebium revertamur corrigendus est ex his, quæ superiùs dicta sunt, Baronius, qui in Notis ad Martyrologium Romanum die XII. Augusti littera I. de Eusebio scribit: „Vixit temporibus S. Leonis Papæ, quando habita Synodo adversùs Hæresim Eutychianam nuper Chalcedone à SS. Patribus damnatam, misit inde Synodicam ad eundem Pontificem. Habuit enim Synodum Eusebius inter reditum Abundii, & Senatoris ab Orientali Le-

B gatione ad Theodosium, & Chalcedonensis Concilii celebrationem. Idque patet ex ipso exordio Epistolæ Eusebii, ubi legitur: „Reversis, Domino annuente, Fratribus nostris, quos ad Orientem Fidei causâ solicitè provida Beatitudo vestra direxerat &c. Insigne habemus pro traditionibus firmandis Argumentum cap. III. Meminit etiam Litterarum S. Leonis, quas mutuas acceptas dicit à Ceretio Episcopo, & aliarum ejusdem Leonis ad se delatarum ab Abundantio, quem Fratrem, & Coepiscopum vocat, & à Senatore, quem Compresbyterum suum appellat. Litteras Eusebii ad Leonem attulit Cyriacus Laudensis Episcopus sanctitatis & sapientiæ famâ conspicuus. Eusebius autem Mediolanensi Ecclesiâ piè admodum administratâ, miraculorum, & virtutum gloriâ celeberrimus, mortalitatem deposuit Pr. Idus Au-

C gusti Anno CCCCLXVI. & in Basilica Divi Laurentii conditus jacet. Notandum falsum esse Ughellum referentem Tom. IV. Italiæ Sacræ Sanctum Eusebium nostrum à S. Leone Primo consecratum fuisse. Illis enim temporibus penès Episcopos Provinciales Jus erat consuetudine roboratum Metropolitanum suum ordinandi: teste Divo Augustino in Breviculo Collationis cum Donatistis. Quod non expectaverit Cecilianus, ut Princeps à Principe ordinaretur. „Cum aliud, inquit Augustinus, habeat Ecclesiæ Catholicæ consuetudo: ut non Numidiæ, sed propinquiores Episcopi Episcopum Carthaginis ordinent: sicut nec Romanæ Ecclesiæ ordinat aliquis Episcopus Metropolitanus, sed de proximo Ostiensis Episco-

D pus. Habemus ex Epistola Pelagii I. Papæ Anno DLV. Mediolanensem Episcopum ab Aquilejensi ordinari consuevisse, ut à primo post ipsum Diœcesis Italicæ Metropolitano; sicut ipse à Mediolanensi ordinabatur, tanquam à capite ejusdem Diœcesis. S. Ambrosius ipse Mediolani ordinatus est; imo adhuc Anno MLIX. contendebant Mediolanenses, nullam disponendi vim in Ambrosiana Sede Romano Pontifici competere. Ait insuper Ughellus S. Eusebium interfuisse Concilio Romano, quod Anno Christi CCCCLXV. Hilarus Papa celebravit, sed cum Acta Concilii de eo sileant, & unde hoc hauserit Ughellus ignoremus, hic quoque tantum Scriptorem allucinatum arbitramur.

E Eusebii hæc habemus:

I. Epistola Synodica ad S. Leonem Papam I. de qua jam diximus. Extat in Conciliis Labbei Tom. VII. pag. 116. editionis Regiæ; & in Lugdunensi Operum Sancti Leonis 1700. in fol.

II. Opuscula varia ad ædificationem Fidelium, teste Joanne Trithemio de Scriptoribus Ecclesiast. apud Fabritium Ea fortasse sunt, quæ Gennadius de Viris Illustribus apud eundem Fabritium refert videlicet: De Crucis Domini Mysterio, & Apostolorum, præcipuèque Petri constantiâ virtute Crucis indeptâ.

III. Divinorum Officiorum juxta Ambrosianæ Ecclesiæ Ritum Codices ab eo restituti; ex Actis ejusdem in Breviario Ambrosiano ad diem XII. Augusti, & ex Epistola ad Clerum Mediolanensem Cardinalis Archiepiscopi Cæsaris Montii Ambrosiano Missali præfixa.

En

En Carmen Ennodii.

Eusebius Ligurum successit finibus hospes,
Ignota tractus Gentis amicitia.
Grajus erat, socio Titan quos respicit ortu;
Flammigero Lymphas vertice decutiens.
Mitis, compositus, largus, pius, integer, audax,
Crederet ut damnum non dare perpetuum.
Flevit pauperiem miserans, arrisit habenti,
Gaudia cum cunctis, tristitiamque gerens:
Hunc Index Operis locuturo nuntiat orbi
Fama Virum, Gentes de statione trahens.

Agit de eo, præter citatos, Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. ad diem XII. Augusti, ubi in Notis plura de ipso habet, & profert plurimos Scriptores de eo tractantes. Agit etiam ad diem XX. Octobris, & Picinellus in Athenæo pag. 176.

DCCXLI.

De EUSTACHIIS PHILIPPUS.

ANtonii Equitis, & Præfecti Arcis Portæ Jovis filius, frater autem Jacobi Ducalis Capitanei Classis sub Galeatio Maria Sforza Mediolani Duce fuit Philippus, in quo non secus ac in plurimis, & priscæ, & nostræ ætatis hominibus magnum volubilitatis suæ fortuna exemplum dedit. Nam primùm Ludovico Mauro inter intimos amicos fuit, & in Arcis Præfectura Patri successit; quam per annos aliquot administravit. Verum, quæ est fortis inconstantia, Anno MCCCCLXXXIX. die VI. mensis Decembris, eodem Ludovico jubente, qui eo tempore Nepotis impuberis vices gerebat, comprehensus, & Abbiatem, ut vocant, Grassum deductus, ibi miseram in carcere ad mortem usque vitam produxit. Objectum Philippo fuerat perduellionis crimen, nimirum quod cum Aloysio Terzago sororio suo conspirasset, ut in vincula conjectos Principes, & universam Mediolanensem ditionem Imperatori traderet.

Scripsit Auctor noster Opus hoc titulo:

I. Disposizioni Militari fatte dal Duca di Milano, e suoi Ministri negli Anni MCCCCLXXII. e MCCCCLXXIII. per la guerra contro la Repubblica di Venezia, con la nota di tutte le spese necessarie da farsi in detta guerra, ed il risultato del Consilio tenuto da' Capitani su d'essa, con i loro nomi, ed altre notizie attinenti all' azienda Ducale per Filippo di Eustachio. MS autographum in pergamena sign. num. 82. in 4. apud Monachos S. Ambrosii.

Meminerunt ejusdem Corius in hist. Mediol. ad Annum MCCCCLXXXIX. & Donatus Bossius in Annal. sub Annis MCCCCLXXXIII. & MCCCCLXXXIX. Patris autem ejus Antonii J. C. Sitonus in Monument. Vicecomit. pag. 31.

DCCXLII.

EUSTORGIUS II.

EUstorgius, hujus nominis II., natione Græcus, S. Laurentio defuncto Successor datus est in Archiepiscopatu Mediolanensi, circa Annum Salutis DXIV. Florianum, sive, ut alii malunt, Laureanum è Pannonia Mediolanum profectum, atque in ædibus suis exceptum Christianæ Fidei præceptis instruxit, Sacro Fonte regeneravit, inter Diaconos cooptavit, divinasque illi tradidit Litteras, in quibus adeo profecit, ut ad Hispalensem Ecclesiam regendam evectus, martyrio postmodum sub Totila Gothorum Rege in Italia, Anno DXLIV. coronatus, inter Divos relatus fuerit. Eustorgius verò reliquias captivorum, quos Gundobadus Bello Ligustico ex Italia in Gallias abduxerat miseratus, datis ad Sanctum Avitum Viennensem Antistitem Litteris, de quibus infra dicemus, pro eis redimendis sedulam navavit operam. Apud Theodoricum Regem curavit, ut Ecclesiæ suæ Jura in Sicilia posita, sarta tecta servaret. Baptisterium in Æde Sancti Stephani marmoreis ornamentis, & artificiosis aquarum ductibus illustre ædificavit. Ejus eloquentiam in habendis concionibus laudavit idem Avitus in Epistola, de qua infra. Abiit ad Superos Anno DXVIII. die sexta Junii, qua ejus memoria solemniter in Ambrosianâ Ecclesiâ celebratur. Colitur ejus Corpus in Basilica S. Laurentii. Ex Alciati Antiquario Eustorgii II. Epitaphium colligit Fontana in Notis ad Catal. Archiep. Mediol. fol. 41. MSS. in hanc formam:

VIRTVTVM SIGNIS POLLENS EVSTORGIVS HAEROS
DIGNA LAVDE PIIS EN CELEBRANDVS ADEST
CVIVS PLVRA VIRI CLARA INTER FACTA BEATI
INSIGNEM HOC VNVM PVBLICA FAMA REFERT
INGENTEM ORNARI CAESAR SIBI IVSSERAT VRNAM
QVA POST FATA SVAS CONDERET EXVVIAS
SED VIS NVLLA BOVVM POTERAT NEQVE MACHINA MOLEM
ABNVERE ET NIXVS IRRITVS OMNIS ERAT
DONEC EAM DONO ACCEPTAM RES MIRA SACERDOS
EXIGVO TRAXIT AD PIA TEMPLA IVGO
COMPOSVIT NVLLOQVE LABORE EVSTORGIVS IN QVA
HACTENVS EXIMIO CVLTVS HONORE IACET.

Ejusdem

Ejusdem memoratur

I. Epistola ad Sanctum Avitum Archiepiscopum Viennensem, in qua eum rogabat, ut se juvaret in recuperanda libertate captivorum, quos Gundobadus bello Ligustico in Gallias abduxerat, ut notat ad Epistolam sequentem Sirmondus.

Hujus Epistolæ memio est in octava responsoria ejusdem Avrii ad Eustorgium, ubi ei gratulatur, illumque laudat his verbis:

„ Victa est per reverentiam vestri in rigore Barbarico „ humilitate immanitas, intercessione crudelitas, illatione cupiditas. Conjicimus qualiter illic prædicationibus duriores animos edomatis, cum interveniendi viribus absentia vobis saxa sic frangitis. Visitatur „ opere vestro nostrarum ærumna regionum: & emanans ex largiendi thesauro irrigui fontis ubertas, „ cum Italiam rigaverit, adspergit & Galliam.

Extat ad eum Epistola Theodorici Regis, in qua dicit se Episcopum Augustanæ Civitatis falsò accusatum, pristino honori restituisse, & remittit ad Eustorgium Clericos, qui Episcopum accusaverant, ut eos debitâ pœnâ coërceat. Est IX. Libri I. Variarum apud Cassiodorium.

Idem Theodoricus meminit Eustorgii in Epistola XXIX. Libri II. Variarum apud eundem, ad Adilam Senatorem, & Comitem, his verbis:

„ Beatissimi Viri Eustorgii Episcopi Sanctæ Mediolanensis „ Ecclesiæ petitione permoti, præsentibus te affatibus „ admonemus, ut prædiis, vel honoribus illius Ecclesiæ intra Siciliam constitutis, tuitionem studeas, salva civilitate, præstare.

De Eustorgio interpretatur Sirmondus Epigramma 149. Ennodii de Fonte Baptisterii S. Stephani ab Eustorgio excitato, ut jam diximus. Illud est:

En sine nube pluit sub tectis imbre sereno,
Et cœli facies pura ministrat aquas.
Profluа marmoribus decurrunt flumina sacris,
Atque iterum rorem parturit ecce lapis.
Arida nam liquidos effundit pergula fontes,
Et rursus natis unda superna venit.
Sancta per æthereos emanat Lympha recessus,
Eustorgi vatis ducta ministerio.

Agunt de eo Acta Ecclesiæ Mediolanensis, Martyrol. Rom. Baronius in Annal. ad annum DIV. Ferrarius in Catal. SS. Ital. Ughellus in Italia Sacra Tom. IV. & passim Scriptores Mediol. præcipuè verò Bosca in Martyr. Mediol. ad diem VI. Junii, ubi in notis plures affert de eo scribentes.

F

DCCXLIII.

FABAGROSSA OCTAVIANUS.

FAbagrossa Familia, Cremonensi ab Urbe, Mediolanum sedem transtulit, cum Carolus Manfredini Filius anno MCCCCLXI. Ducalibus Venationibus Præfectus Civilitatis jus obtinuit, ac postmodum anno MCCCCLXXVII. Quæstor in extraordinariorum reddituum Magistratu renunciatus est; dum Bellinzonam regeret, & Mediolani Ducibus esset à cubiculis, ut in serie genealogica nobis perhumaniter à Clar. J. C. Sitono communicata patet. Ex Francisco autem ejusdem Caroli pronepote, ac Ludovica Bellabucca Conjugibus, prodiit in hac Urbe Octavianus Eques, ac Comes, Regiusque Ducalis A Feudatarius Plebis Lezeduni in Ducatu Mediolanensi. Bonas hic artes constanti labore adeptus, magnam sibi eruditionis famam comparavit. Poësim tamen dilexit in primis, & non infimæ notæ Vates tempestate sua existimatus est. Scipioni Simonettæ integerrimo Senatori charus inter primos extitit, eique Auctor noster Opus suum infra commendandum nuncupavit. Vixit ad annum usque MDXCII. Francisci Octaviani Patris mentio occurrebat olim in geminis Inscriptionibus, quæ extabant in Ecclesia Sancti Francisci hujus Urbis, priusquam illa anno MDCLXXXVIII. concideret, easque in nova ipsius Templi molitione interiisse asserit Clar. Arisius in Cremona litterata Tom. II. pag. 406. ex eruditissimo J. C. Camillo de Sitonis, indicante eodem humanissimo Joanne Camilli filio. Hæ sunt sequentes:

FRANCISCO FABAGROSSA AVO
CREMONA ORIVNDO
IO. GALEAZII MARIAE DVCIS MED. INTIMO
AB EODEM OB MERITA
VENATIONVM PRAEFECTVRA ORNATO
ET PLEBE LEZEDVNI IVRE FEVDI DONATO
ET OCTAVIANO FABAGROSSAE
PATRI HVMANISS. ET CHARISS.
AC LVDOVICAE BELABVCCAE CONIVGI
SANCTITATE PIETATE FIDE INCOMPARABILI
CVM QVA VIXIT ANN. XX.
IVCVNDE SINE QVERELA
HAEC DECESSIT XXI. IAN. AN. MDLXXI. AETATIS ANN. XLII.
FRANC. FABAGROSSA B. M. P.
ET SIBI ET SVIS

FRANC. FABAGROSSA IVNIOR
HANC CELLAM CVM ARA D. HIERONYMO CONDIDIT
A FVNDAMENTIS EREXIT ANNO MDLXXIII.
ET VT QVOTIDIE IN EA RES DIVINA CELEBRETVR
ANNVAM ILLI ELEEMOSYNAM ASSIGNAVIT
ATQVE IN HAC ECCL. MONVMENTVM
AVO PATRI VXORI SIBI POSTERISQVE SVIS
FIERI F. ANN. MDLXXI.

Scripsit Octavianus Opus hoc titulo:

I. Rime del Signor Ottaviano Favagrossa con la dichiarazione o sia Commento di alcune di esse. Dedicate B al Signor Senatore Scipione Simonetta. *Milano, per li Fratelli Tini*. 1576. *in* 4. Editio præstantissima. Videndæ Schedæ Sitonianæ.

DCCXLIV.

FAGEUS HYACINTHUS.

FAgeorum Gentem, ex qua progeniti Fagii quoque non rarò dicuntur, nulla vetustatis commendant encomia apud eos omnes, qui Familiarum Mediolanensium monumenta collegere. Suspicamur igitur eam non ante medium sæculum XV. ab exteris regionibus Insubriam advenisse; & quoniam Joannes Baptista, quem post Hiacynthum nunc laudandum proferemus, Oppidi Decii, sive Dexii, incola fuit, conjicere licet inde quoque prodiisse Scriptorem nostrum; quemadmodum & Sebastianum doctissimum hominem haud multò post elogiis celebrandum. Non infimum ergo sibi inter Insubres eruditos locum promeruit Hyacinthus Fageus, qui Italicæ præsertim Poësi delectatus haud contemnendos in ea progressus fecit. Sanctum Patriarcham Deiparæ Virginis Sponsum peculiari pietate coluit, utque ipsam ad totius Orbis notitiam deduceret, sequens Opus ex Hispanico Joseph Valdivielsi fecit Italicum. Neque putes Lector, simplicem hanc esse translationem, tantum enim de suo Fageus addidit, tantaque eruditione tam sacrâ, quam latinâ redundat, ut novum omnino Poëma cudisse judicandus sit. Elucet in eo Scriptoris nostri non ingenium minus, quam religio, divisumque est in partes XXIV. quas Vates nostri Cantus appellare consueverunt. Heroicorum Poëmatum more illo Carminum genere conscriptum extitit, quæ *Ottave* dicuntur. Reliquum illud est, ut Lectores optimos certiores reddamus, viri hujus acta frustra nos indagasse. Floruit medio præterito sæculo, mirumque est cum à nemine illorum, qui Italos Poëtas laudarunt, recenseri, cum non infimæ notæ Vates habendus sit.

En Opus ipsum hoc inscriptum titulo:

I. S. Giuseppe: Poema del Signor Giacinto Faggi dallo Spagnuolo del Signor Giuseppe Valdivielso. *Milano, per Ludovico Monza*. 1651. *in* 12.
Inscriptum est Aurelio Boldono Præposito Basilicæ Sancti Stephani hujus Urbis.
Adsunt ibidem Carmina Italica, vulgo *Sonetti*, in commendationem Auctoris, Girondæ Cerrinæ Perusinæ, Joannis Nicolai Boldoni, & Christinæ Mariæ Fageæ Abbatissæ Monasterii insulani.

DCCXLV.

FAGEUS JOANNES BAPTISTA.

IN Italicis pangendis Carminibus prælusit quodammodo Hyacintho mox laudato Joannes Baptista Fageus ex Oppido Dexii in agro Mediolanensi, ut supra innuimus. Musas tamen Religioni tantùm, & pietati, prout Virgines decet, sacras esse voluit; nihil enim unquam scripsisse fertur, quod non Christianum Vatem redoleat. Imo quamvis Artis Poëticæ illecebra non rarò Adolescentium animos enervare credatur (quod Poëtarum potius, quàm Artis vitium est) Carmina ad componendos juvenum mores traduxit, propositoque Sanctæ Symphorosæ Tiburtinæ Martyris, & propria virtute, & viri Filiorumque coronis illustris exemplo, Fœminas quoque ad optimam capessendam vitam inflammavit. Erat in vivis ineunte Sæculo XVII.

Scripsit, & edidit:

I. Ghirlanda, overo Ammaestramenti per li Giovani per Gio: Battista Faggi Milanese. *Milano, per il Malatesta*, 1606. *in* 8.
II. La Costanza di Sinforosa Nobile Matrona di Tivoli Martire di Cristo, rappresentata in Versi da Gio: Battista Faggi da Desio. Dedicata alla Signora Cecilia Abbiata de' Forrieri. *Milano, per il Malatesta*, 1600. *in* 12.

DCCXLVI.

FAGEUS SEBASTIANUS.

IN Fagea Insubri Familia hæreditario quodammodo jure pietas, & litterarum studia mirabili nexu conjuncta emicuisse mox laudati Vates satis superque demonstrant. His tamen jure merito jungendus est Sebastianus eadem gente progenitus, quem non Sacerdotii tantùm dignitas, sed & diligentia in animarum salute curanda (erat enim Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli religiosissimo Cœtui adscriptus) plurimùm apud Federicum Borromæum præsentissimum illum Musarum omnium Mecœnatem commendabat. Insaturabili quadam sedulitate sacra colebat studia Fageus noster adeo, ut cum in Rhaudensi Collegio annos duos commoratus esset, Opus insigne conscripserit, in quo Laurentii Surii æmulatus laborem, Acta Sanctorum ab eo Tomis VI. comprehensa, in compendium uno Volumine redegerit. Alias quoque ipsius habemus Lucubrationes, non minori eruditione, pietateque refertas.

Omnia hîc damus, quæ de hujus Viri laboribus reperimus.

I. Flores Ecclesiasticæ elocutionis, Christianæque doctrinæ. *Mediolani, apud Pontium*, 1610 *in* 8.
II. Litteræ XII. Pastorales insigniores S. Caroli Borromæi ad Clerum, & Populum Mediolanensem, ab eo collectæ, cum Epistola nuncupatoria ad laudatum Federicum Cardinalem. Codex MS. prælo paratus in fol. sign. D. num. 55. in Bibliotheca Ambrosiana.
III. Vitæ, resque gestæ Sanctorum, quæ F. Laurentius Surius Carthusianus VI. Tomis in primis complexus est, Elogiis ad usum Breviarii accommodatis comprehensæ, & in tres Classes distinctæ: nempe I. Sanctorum Martyrum. II. Sanctorum Confessorum. III. Sanctarum Fœminarum Virginitatis vel Martyrii, vel Integritatis laude præstantium; Collectore Presbytero Sebastiano Fageo Oblato, cum Epistola Nuncupatoria ad eundem Cardinalem, data in Ædibus Deiparæ Virginis VI. Id. Septemb quæ dies natalitiis ejusdem B. M. V. sacra & insignis est. MDCXXI. Codex MS. pagg. 560. præter Indicem copiosissimum, & ipse prælo paratus sign. ft. num. 226. Eum dono dedit Bibliothecæ Ambros. Aurelius Boldonus Basilicæ Protomartyris in hac Urbe Præpositus. Extat etiam penès Marchionem Gasparem de Rosales.
Agit de Scriptore hoc Picinellus in Athenæo pag. 488.

DCCXLVII.

FAGNANUS JOANNES MARCUS.

NObilissima Fagnanorum Gens, cujus Viros in vetustis Monumentis Fannianos quoque dictos reperimus, adhuc in hac Metropoli florens, etiam ante Friderici excidium opibus, & sanguinis claritate inter Insubres emicuisse visa est in Anguifredo, qui Anno MXL. Oratorium Sancti Matthæi, cognomento ad Banchettam, cujusque Patronatus ad Fagnanos adhuc spectat, ædificavit, quemadmodum citato Corio tradit Sitonus. Advertendus tamen in Chronico Sitoniano pag. 139. art. 638. Impressorum error, qui pro MXL. reposuere MCXL. de quo sphalmate nos monuit Auctor ipse allato Autographo suo, ubi verè legitur MXL. quemadmodum & in Corio Hist. Mediol. parte prima pag. 25. editionis Venetæ 1554. in 4. tametsi Benvenutus Rambaldus Imolensis in Opusculo de Urbe Mediol. scripserit Templum idem S. Matthæi Anno ML. fuisse conditum. Duos ex ea Familia eruditione præstantes in hoc Opere dabimus, quos communiori appellatione non Fannianos, sed Fagnanos dicemus. Laudandus nunc est ex eadem Fagnana stirpe genitus Joannes Marcus, quem Borserius perperam Marcum Hieronymum appellavit, ac Picinellus in duos divisit, videlicet in Joannem Marcum, & Hieronymum, ut ab eodem amicissimo JC. Sitono didicimus. Hic Lancellottum ex XII. Patriæ

triæ Ædilibus, & Birgittam Biragam conjuges nobilissimos parentes habuit. Plura gessit in hac Urbe publica munera, nam & ipse Anno MDLV. inter Ædiles computatus pluries usque ad Annum MDXCIV. ad idem officium meruit promoveri. Annonæ etiam Judex fuit Anno MDLXXVI. Conjugem duxit Æmiliam de Fabagrossis de Cremona, atque ex ea genuit Carolum JC. Collegiatum, ad quem Franciscus Civellius dedit Carmina inter hujus impressa pag. 155. Joannes autem Marcus licet Reipublicæ muneribus implicitus studiorum nunquam oblitus, Poësim præsertim coluit, & Decurionibus hortantibus Arianorum pugnas in hac Metropoli sedente Sancto Præsule Ambrosio cum Ortodoxis initas heroico stylo conscripsit. Mores illius integerrimos, summamque in pauperes, pupillos, & viduas pietatem commendavit Carmine Bernardinus Baldinus loco infra citando. Eruditorum sui temporis amicitiam coluit, ut ex sequentibus patebit. Quo anno vivere desierit, nobis hactenus incompertum est, at adhuc erat in vivis Anno MDCXII.

Fagnani Lucubrationes hæ sunt:

I. De Bello Ariano libri VI. *Mediolani, apud Heredes Pacifici Pontii*, 1604. *in* 4.

II. Versus de Natali suo, quos à Fagnano Annum octogesimumquartum tunc agente ad se missos testatur Aquilinus Coppinus in Epistola ad ipsum data die X Augusti MDCVIII. inter hujus impressas pag. 70.

III. Carmina ad Franciscum Civellium, inter hujus Epigrammata, de quibus jam diximus.

IV. Manuscripta plura apud hæredes relicta, quæ laudantur à Hieronymo Borserio, & post eum à Picinello loco citando, nemo tamen eorum titulos indicat.

Illius obitum Benedictus Sociacus hoc Epigrammate celebravit.

Purpurei sese non eripuere Tyranni
Faucibus è lethi, mors sua quemque premit.
Tu vir magne tamen duri vim funeris exis,
Non omnis moreris, non tumularis humo.
Mortales fugiens auras cœlestibus auris
Vesceris, amissum nec reor esse diem.
Vitalem vivunt vitam post funera vates,
Crede mihi, vatum est vivere, morte frui.

Habemus ad eundem Epigrammata alia, scilicet tria Bernardini Baldini in libro, cui nomen: Lusus; atque ipsi nuncupavit Elegiam in Pestilentiam. Unum Publii Francisci Spinulæ lib. III. Carminum. Primi Comitis Epigrammata duo. Alia item Joannis Mariæ Matii, & Cæsaris Millefanii JC. & Canonici Scalensis impressa sunt in Opere Fagnani, quod dedimus num. I.

Plures scripsit ad Auctorem nostrum Epistolas tam Græcâ, quàm Latinâ eruditione plenas Franciscus Cicerejus Anno MDLXXXIV. & extant in MS. Codice ipsius Cicereji in Bibliotheca Fratrum Marchionum Vicecomitum. Præter jam citatam aliam Epistolam ad eum dedit Aquilinus Coppinus IV. Kal. Novemb. MDCXII. legiturque inter hujus editas pag. 189.

Agunt de ipso Hieronymus Borserius in Supplemento cap. 12. Sitonus in Theat. Æquest. art. 635. pag. 158. & in Theatro Genealogico MS. Familiar. Nob. Mediol. pag. 205. necnon in Schedis, sicut & Picinellus in Athenæo pagg. 306. & 339.

DCCXLVIII.

FAGNANUS RAPHAEL.

Ex Jacobo Baptista, atque Hippolyta Pirovana conjugibus, Mediolani natus est Raphaël Fagnanus vir doctissimus, & in perquirendis patriæ monumentis indefessus. Minoribus scientiis excultus, Leges etiam audivit, & perceptis summis academiæ honoribus, Collegio Jurisconsultorum nomen dedit anno MDLXXVIII. Clericali adscriptus extitit militiæ, atque apostolici Protonotarii dignitate fulsit. Comes etiam Palatinus, sanctissimæque Inquisitionis Consultor emicuit. Collegio præfato sæpè Abbas præfuit, aliisque præstantissimis muneribus functus fuisse ingenti cum laude perhibetur. Decessit non ut Picinellus asserit circa annum MDCXVII. sed ut Sitono placet anno MDCXXIII. die XXII. Septembris.

Tanti Scriptoris hæc sunt Opera

I. Nobilium Familiarum Mediolanensium Volumina VIII. MSS. ingentis molis in Archivo Ven. Collegii Jurisconsultorum Mediol. & apud Marchionem Jacobum Fagnanum Auctoris Abnepotem. Vir hic nobilissimus ex Raphaëlis Codicibus Nomenclaturam hausit, & cum sequenti Epistola ad eruditissimum J. C. Sitonum misit

„ Nobili ac erudito Viro Joanni Sitono de Scotia Juris
„ Utriusque Doctori.

JACOBUS FAGNANUS
S. D.

„ Jussisti, Sitone charissime, Nobilium Mediolanensium „ Familiarum, de quibus RAPHAEL FANNIANUS „ proavi mei frater nonaginta circiter ab hinc an„nis OCTO scripsit VOLUMINA, in unum collecta „ ad Te remittere nomina. Libenter pareo, & dum „ servitutis munus impleo, genio etiam meo non „ parum indulgeo; illi inquam genio, quo Te, & „ tua impensè amabo, quo non rarò, quoties fors „ contigit, tecum domi esse, quam mihi semper be„nignissimè adapertam voluisti, cum incredibili vo„luptate Te audire soleo, seu de Urbis nostræ anti„quitate plurima disserentem, seu obscura Patriæ „ monumenta illustrantem; ubi nescio an major sit „ in discendo utilitas, an majus in audiendo sola„tium. Tua certè in perquirendis antiquitatibus „ mirum in modum elucescit sedulitas, in iis maxi„mè quæ ad Nobilium Civium spectant cognitio„nem, cum in Patriciis Mediolani Familiis jam Vi„rorum, quàm, quod nondum diligenter à nostris „ Historicis scrutatum fuit, Matronarum, singulis „ singulas genealogico ordine distinctissimè revelas. „ Quærant igitur alii quid primùm fuerit inter Ca„pitolii rudera, undè originem traxit in Italiæ re„gionem Insubriæ nomen; Tu ad cognitionem no„bilissimæ creaturarum tendis, scilicet hominis: & „ quod magis necessarium est conjunctorum, amico„rum, concivium, juxta illud: *Virtus maxima nosse* „ *suos*; (*) Accipe igitur pusilli hoc animi mei testi„monium, in quo nihil aliud, quàm alacritatem in „ parendo spectatam velim. Vale & tibi, & Patriæ „ eximium ornamentum nostræ. Dat. Mediolani ex „ avitis ædibus apud Sanctum Matthæum ad Ban„chettam pridie Idus Augusti anno Domini MDCC„XII.

(*) *Martialis ad Principem suum.*

Præclaram adeò Fagnanæ Historiæ nomenclaturam, & inclyti Marchionis Jacobi abnepotis munus, inter cimelia penes se adservat idem Clarissimus Sitonus MS, eique sequentem titulum præposuit:

„ Raphaëlis Fanniani è Mediolanensi Juris PP. Colle„gio, ab anno MDLXXVIII., ad annum MDC„XXIII. Historiographi Præclarissimi, Antiquarum, „ ac Nobilium Mediolani Familiarum MDL. nomen„clatura, ex Authographo Bibliothecæ Patricii Viri „ Jacobi Fanniani Marchionis Gerenzani in Plebe „ Aplani, Regii Feudatarii Robecchetti in Plebe „ Dairaghi, ex LX. Urbis Mediol. Decurionibus &c. „ Authoris ex Fratre Abnepotis. Forsan ad calcem „ hujus Biblioth. cudenda.

II. Ejusdem Poëmata latina extant in libro, cui titulus: „ Poesie Latine ed Italiane di diversi per la parten„za di Zaccaria Sagredo Podestà di Verona. *Ivi*, 1618. *in* 4.

III. Alia Typis data, penes hæredes, in 4.

Tanti Viri effigiem æreo numismate expressam, in grati animi testimonium, Jurisperiti Collegiati Mediolanenses, quorum Cœtui amplissimo Lucubrationes suas supremis Tabulis legavit, in aulæ subselliis inseri jussere, ut non minus ornamento sit, quam exemplo.

Auctoris cum laude meminerunt Crescentius in Amphitheatro parte prima. Basilius Serenius in Elogiis Famil. Botromeæ lib. VII. pag. 491. Joannes Petrus Puricellus Dissertat. Nazarianæ cap. 84. num. 7. pag. 430. Sitonus pag. 158. art. 638. & in Schedis, ac Picinellus in Athenæo pag. 479.

DCCIL.

DCCIL.

FANTONUS JACOBUS ANTONIUS.

JAcobus Antonius Fantonus septimo decimo ætatis suæ completo anno, à P. D. Ignatio Bono Mediolanensi, sæpe nominatæ juxta Ticinum Carthusiæ regimen gloriosiùs occupante, Monastico Ordini in Christo genitus per vota solemnia, anno quinto post hujus initium Sæculi, vigesimo sexto mensis Novembris. Annos in ordine septemdecim transegit, cunctisque diebus, quibus vixit, expectans, donec veniret ejus immutatio, hanc obviam habuit Nonis Octobris anno currentis Sæculi vigesimo secundo, quod breve temporis spatium, domui, in qua erat adscriptus, & sibi consulens, redemit.

De eo habemus

I. Librum, quo instruuntur Monachi, ac Conversi, quomodo sint recipiendi Principes, aliique Magni Proceres Carthusiam adeuntes ipsam, invisendi eam causa. MS. in fol. extat in Biblioth. Carthusiæ prope Papiam.

II. Sermones plures, inter quos unus tantum superest, habitus die Dominica Passionis. MS. in fol. ibidem. A Suis.

DCCL.

FANTONUS THEODORUS.

EX Familia, quæ trecentos ante annos ob civiles discordias Senis ad Insubres commigraverat, Mediolani natus est Theodorus Fantonus Jacobo, & Marina Caccia Parentibus Anno MDCIII. In Academia Braydensi sub Clarissimis Viris è Soc. Jesu Puteo, atque Thesauro eruditus est. Cum ad capessendum Canonicorum Regularium Lateranensium institutum animum convertisset, Parentum, qui per anni circulum obstiterant volenti, tandem pervicit duritiem, & sub Celso Dugnano Anno MDCXIX. ætatis suæ XVI. die XIV. Julii habitum suscepit. Peracto tyrocinio Placentiam missus Dialecticæ, atque Physicæ operam dedit; Theologiam postmodum audivit in Monasterio Tremitensi. Post plura minora munera Prior Portuensis Canonicæ Ravennatis eligitur, tum in Monasterio Passionis in patria eodem honore decoratur, ibique pomeridianis concionibus Sacras Paginas publicè interpretatus, digreditur ad Verbum Dei tradendum Mortariæ, mox Novariæ, tum Bergomi, demumque Romæ in Basilica Liberiana quadragesimali tempore. Oravit etiam in Dieta Generali Placentiæ. In Comitiis Bononiæ habitis Quæstor Ærarii totius Ordinis constitutus adeò se præclarè gessit, ut Abbati Generali à Secretis datus fuerit, retinendæ Præpositura Miniacensis potestate facta. Ascendit inde ad gradum Visitatoris. Extremum ejus annum nusquam licuit reperire.

Scripsit

I. De impatienti desiderio Domini nostri Jesu Christi Passionis perficiendæ, Sermones viginti Bergomi habiti ad Sanctum Alexandrum in Columna, occasione quadraginta horarum.

II. In Sanctissimum Clavum Mediolani asservatum, quo Salvator inter alios Cruci affixus est: Oratio ibidem in Summo Templo habita, dum publicæ Venerationi expositus esset.

A III. Monitorum Pastoralium Sermones quadraginta ad lustratas Lateranenses Canonicas.

Hæc refert propediem edenda extitisse Rosin. Lyc. Later. lib XVII. pag. XVII. pag. 307. in Elogio ejusdem Fantoni.

DCCLI.

FARAUDUS PROSPER.

PRosper Faraudus Mediolanensis in Academia Braydensi litteris excultus, juvenili ætate Anno MDCXIV. Kal. Novembris Canonicorum Lateranensium Instituto nomen dedit cum XVIII. Annum ageret. Latinas, & Græcas litteras optimè calluit. Octava post receptionem die Concanonicis heroico Carmine ad Virgilianam phrasim accedente gratias egit. Celso Dugnano Ordinis Generali à Secretis fuit. Patavii Dialecticæ, Ticini Philosophiæ, & Theologiæ Operam dedit sub Constantino Savio Placentino, & Celso Marticella Neapolitano. In Dieta Ferrariensi Doctor renunciatus, Bononiæ Dialecticam docuit, & Populo pomeridianas conciones habuit in Templo Sancti Joannis in Monte. In Comitiis Placentinis, cum Jacobo Serræ Cardinali justa fierent, Funebrem habuit Orationem. Inde Romam profectus, Ordinis apud Sanctam Sedem Oratori à Secretis futurus, Theologiæ Moralis præcepta non collegis tantùm, sed etiam exteris triennio tradidit. Sæpe in Templis Urbis sacras publicè Orationes habuit, & defunctum Cardinalem Alexandrum Ursinum laudavit in Funere. Oravit quoque in Comitiis generalibus Bononiæ, in quibus Mediolanensis Monasterii Prior electus est, ubi etiam tyronibus præesset, & Dialecticam doceret. Post annos tres ad Miniacense Monasterium Præsul mittitur, in cujus Templo, quemadmodum & in majore ejusdem Oppidi sæpè sermocinatus est è suggestu. Romam demum reversus, cum sontico morbo laboranti summa charitate inserviret, contracta lue è vivis abiit.

Scripsit

I. Orationes tres, nempe
1. De Usu Fasciæ, quam habuit in Academia Animosorum.
2. De Laudibus S. Caroli ad Oblatorum Collegium.
3. In Funere Jacobi Serræ Cardinalis Ordinis Protect.

II. Manuale Cæremoniarum Ecclesiasticarum ex Commentariis Bartholomæi Gavanti.

III. In Funere Alexandri Ursini Cardinalis Protectoris Oratio, habita Romæ in Templo Pacis, Francisco Ursino Abbati Farfensi dicata. *Romæ*, *apud Paulum Masottum*, 1626.

IV. Additamenta ad Opusculum de imitatione Christi Thomæ Kempensis, quod in Italicum sermonem convertit, & defendit. *Venetiis*, 1629. Vitamque Auctoris ex parte auxit, & ejus Elogia, & Illustrium Virorum testimonia congessit.

V. Chronicon Monasterii Sancti Petri in Cœlo-Aureo ex publicis Tabulis Archivi ejusdem, quod transmisit ad Gabrielem Penottum Historiam Universalem Canonicam Romæ compilantem, quod etiam non modicum in ea re Penottum juvit.

VI. Confutatio Joannis Marquez ex Ordine Eremitarum, plura in Ordinis Canonici dedecus de Monasterio Papiensi effutientem in libro inscripto de Origine Ordinis Eremitarum. Hoc Opus, quod amatiore calamo conscriptum fuisset, modestiæ causâ publici juris fieri noluit.

Agit de eo Rosin. in Lycæo Lateran. lib. XIV. pag. 195. & Joannes Hallervordius in Biblioth. Curiosa p. 324.

DCCLII.

A

DCCLII.

FARISELLUS PETRUS.

COllegium Jurisperitorum Mediolani non tantùm posterioribus, atque nobis vicinioribus sæculis eruditissimos dedit Viros, sed multos etiam protulit vetustioribus temporibus omni laude dignissimos. Patet hoc in plurimis identidem à nobis in hac Collectione relatis, præsertim verò in Petro Farisello nunc commendando. Plurimùm apud Concives suos authoritate valuit, & ineunte sæculo XIII. nobilissimo Judicum cœtui adscriptus fuit. Cum autem Mediolanensem Præturam administraret Sopramons de Lupis Soraneæ Marchio, Civis Parmensis, & Metropolis hujus Statuta interpretatione indigerent, Farisellus noster unus inter omnes electus est ad hanc provinciam Reipublicæ per quam utilem.

B

Commendatur ergo ob

I. Statuta Patriæ, quæ ipse anno MCCXLIX. de jure respondens interpretatus est.
Agit de ipso Sitonus in Collegio J. C. C. pag. 25. art. XI. citato Corio ad præfatum annum, atque Co. Octavius Archintus in suis Schedis.

DCCLIII.

FASOLIUS DAMIANUS.

C

DAmianus Fasolius, cui vitæ initium præbuit octuagesimus post quingentesimum millesimum à Christo nato annus, S. Brunoni se devovit anno MDLXXXXIX. quarto nonas Februarii, sacra litante P. D. Severo Turbolo Neapolitanæ prius, Ticinensis postmodum Carthusiæ moderatore, Hospes in Avilianæ Carthusiam pro sua missus consolatione anno MDCV. sequenti autem, suæ professionis restituitur Cœnobio, ubi podagra laborans, tamen non destitit, quin posteris sui memoriam relinqueret litterariam; ut à sequentibus MSS. ex quibus pietas sua dignoscitur, & virtus, qua in Dei cultu, & Ordinis observantia clarior profecit, quàm humilior, usque dum beatifico æternùm frueretur splendore, ad quem est introductus quarto Calendas Septembris anni MDCXXIII.

D

Sequentia Opera elucubravit.

I. Divozione della Domenica, e della Concezione, e nascita della B. V. M. MS.
II. Elegiaca Carmina 568. de Christi Jesu D. N. vita, & rebus gestis. MS.
III. Epigramma de Spiritu Sancto, & Carmen Saphicum de eodem. MS.
IV. Epigramma inscriptum: Thesaurus Parvulorum, cui subsequuntur, Carmen Elegiacum de Cruce, Versibus ducentis comprehensum, de Cruce Hymnus, & alia dicta Sanctorum Patrum de eadem re. MS.
V. De Passione Domini nostri Jesu Christi. Hymnus valdè prolixus. MS.
VI. Alphabeta parvulorum duplicia, alterum SS. Patrum dictis constans, secundum elegiaco, acrostico, & vario diffusum carmine, atque eruditione, mirabilique lemmatum varietate contextum, carens tamen fine. MS.
VII. Alphabetum aliud aliqua SS. PP. Ascetica dicta litterarum ordine perstractans, cui verò litteræ D. G H. Q. R. T. desunt. MS.
VIII. Vita S. Brunonis Carthusianorum Patriarchæ, imperfecta. MS.
IX. Scripsit etiam Declarationes S. R. E. Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum à Sessione quarta Cap. unicum, usque ad Sess. 25. Cap. XI. de Regularibus. MS. in fol.
Extant omnia in Carthusia prope Papiam.
A Suis.

E

FAUSTUS. V. FLAVIUS FAUSTUS.

DCCLIV.

à FERNO ANGELUS.

ANgelus à Ferno, quod est Oppidum Ducatus Mediolanensis, ita vocatus, inter priscos illos Patres, qui Reformationis Ord. S. Francisci, Capuccinorum nuncupatæ ævo, virtute, ac prædicationis dono floruerunt, insignis præluxit, ac præclarissimum sibi nomen sua tempestate non solùm in Provincia Mediolanensi, sed etiam in toto Orbe Christiano, comparavit. Quantus fuerit hujus apostolici Viri ardor in Dei verbo disseminando, ingentes ubique in hominum mentibus motus ad pœnitentiam excitati, innumeraque ferè animarum lucra Deo, & Ecclesiæ reportata, satis clarè præostendunt. Tam assiduè enim, ac fideliter in Regno Dei evangelizando laboravit, ut illius Sermones ad triginta millia excreverint. A S. Carolo Ecclesiæ Mediolanensis, tunc Archiepiscopo, quarumdam suæ Diœcesis Ecclesiarum Visitator fuit institutus; eoque in munere se tam præclarè gessit, ut ab eodem Sanctissimo Cardinale frequenter in rebus arduis accitus, maximam animi magnitudinem pari pietati, ac doctrinæ conjunctam patefecerit. Obiit in ejus Provincia Mediolanensi in Conventu Cardani anno suæ ætatis LXIX. Christi verò MDLXVIII.

Scripsit

I. Sermones plurimos de Tempore.
II. Sermones alios de Pœnitentia, adjunctis aliis Concionibus diversi generis; & nonnulli eorum impressi sunt suppresso ejus nomine.
Ejus gesta recensentur à Boverio Tom. I. Annal. ad annum signatum, ex Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum, à Fr. Dionysio Genuensi contexta; secunda editio pag. 18. memoratur etiam in Magna Biblioth. Eccles. Tom. I. pag. 463.

DCCLV.

FERNUS de BRUSATORIBUS BERNARDINUS.

BErnardinus de Brusatoribus de Ferno, qui relicto priori cognomine Fernus tantummodo nuncupatus est, in insigni Oppido Gallarati Mediolanensis Ducatus, ex quo præclaros eruditione Viros plures in hoc Opere locum jure obtinent, anno MDVII. in lucem editus fuit Patre Joanne Ambrosio. Tabellionatus officium exercuit, & in Notariorum Mediolanensium Matricula descriptus reperitur ad annum MDCXXVII. Causidicus etiam extitit in Patria, neque tamen inter forenses strepitus, atque legales labores, studiorum, historiæque præsertim oblivione captus est, quemadmodum ex his, quæ conscripsit, liquidò apparet. Filium genuit Joannem Fernum pariter Notarium Mediolani in Matricula descriptum anno MDLVII., & Causidicum Collegiatum, anno MDXCIV. promotum ad munus Regii Syndici Fiscalis generalis in Statu Mediolani, quo in munere peregregiè exantlato decessit Mediolani die XX. Junii an. MDCVII., ac tumulatus in Ecclesia Paroch. S. Johannis Itolani Mediolani cum Inscriptione sequenti:

IOANNI AMBROSIO FERNO
MAXIMARVM CAVSARVM PATRONO
OB MAGISTRATVS MVLTOS
HONORIFICE GESTOS
OB FISCI PARTES IN MEDIOL. DOMINIO
PRO REGIA CATHOLICA MAIESTATE
STRENVE PERACTAS
OB IVSTITIAM ET RELIGIONEM
VALDE COMMENDATO
FLAMINIVS FILIVS I. C.
S. INQVISITIONIS FISCALIS
SIBI POSTERISQVE SVIS POSVIT
VIXIT ANNOS LXXX.
OBIIT ANNO DOMINI MDCVII.
XX. IVNII.

Desideratus est Bernardinus die VI. Augusti, anno MDLXXIX.

Hæc conscripsit Opera:

I. Naufragii Italici Libri quinque; ad Illustrissimum, & Excellentissimum D. D. Franciscum Secundum Sfortiam Vicecomitem, Ducem Mediolani, & Insubriæ Sapientissimum.
Incipit: „ Bernardinus Fernus Auctor ad Lectorem. „ Humanissime Lector, Historiam tractaturus ego „ omni studio summâque diligentiâ veritatem ipsius „ Historiæ animam, &c.
Desinit autem sic: „ Quæ ad Cœlestem immensamque „ gloriam latos nos denuò perducat cum omni „ superioris laude, vivis pace, requieque defunctis. „ Finis.
Agitur in hoc Codice de rebus gestis in Italia, ac signanter in Ducali Statu Mediolani, pro restitutione Francisci Secundi Sfortiæ Ducis Mediolani ab anno MDXXI. ad annum MDXXXI. MS. in fol. penes Cl. Advocatum Sitonum. Extat etiam Autographus apud J. C. & Antiquarium Joannem Angelum de Custodibus, qui Operi locupletissimum Indicem attexuit.

II. Commentaria ad jus municipale, seu Annotationes ad Statuta, novas Constitutiones Cæsareas, Decreta, & Proclamationes Mediolani, quas ex longa complurium Auctorum lectione desudans jam pridem collegerat, & in præsens Volumen ad perpetuam rei memoriam bonumque publicum redegit: anno Domini MDLXXVI., cum ejusdem Præfatione, libri duo. MSS. in fol. magnæ molis sign n. 4. extant in Bibliotheca Monach. Cisterciens. S. Ambrosii Mediol.

III. Instrumentorum Formulæ cum adnorationibus, Auctore Bernardino Ferno Notario Gallaratensi; cui præfixæ sunt Epistolæ duæ ad Ambrosium filium. MSS. in fol. pagg. 460. sign. n. 52. extant ibidem.
In eodem adsunt Carmina in laudem Auctoris, Joannis Monetæ, Francisci Curioni, & Marci Antonii Bebulei ejus discipulorum. Nec erunt, opinor, Lectori tædio, binæ Adnotationes exaratæ, prima in Rubrica videlicet Instrumentorum recep. per dictum Bernardinum Fernum post diem 4. Septembris an. MDLXIV. tenoris ut sequitur: „ Nota „ quod hoc anno perfectum, & publicatum est Con- „ cilium Generale Tridentinum, & à Sede Apostoli- „ ca acceptatum, deinde à nostro Clero Mediolanen- „ si convocato in Æde Majori Mediolani acceptatum, „ & receptum sub iis verbis: Recipio, promitto, „ & profiteor: Sedente Reverendo Domino Nicolao „ Ormanetto Vicario Generali, & Mandatario Ar- „ chiepiscopali ex ordine etiam Summi Pontificis, „ ubi convocati excedebant numerum mille centum, „ &c.
Altera in Rubrica Instrumentorum recep. per dictum Fiscalem Joannem Ambrosium Fernum post diem IV., & ante diem XVIII. Octobris, anni MDLXXXII., iis verbis: „ Hîc est advertendum, „ quod ex correctione anni præsentis MDLXXXII, „ & Calendarii, facta ex Ordine Summi Pontificis „ Gregorii XIII., & assensu omnium Principum „ Secularium, ab hoc mense demptæ fuerunt decem „ dies, videlicet à die quinto inclusivè usque ad de- „ cimamquartam inclusivè; itaut à quarto die im- „ mediatè sequatur quintus decimus; unde etiam „ per Illustrissimum Gubernatorem factum fuit Edi- „ ctum, ut quicumque termini hoc tempore caden- „ tes, per decem dies censeantur prorogati; pensio- „ nes, salariaque pro duabus partibus tantùm ex „ tribus hujus mensis persolvantur, prout ex eo Edicto „ legitur &c.
Ex Schedis Sitonianis, & Athenæo Picinelli pag. 88.

DCCLVI.

FERNUS MICHAEL.

Michaël Fernus Innocentii filius, eruditione sua Mediolanensem Metropolim decoravit. Jam erat in vivis anno MCCCCLXXXVI. eo enim anno descriptus reperitur in matricula Notariorum Mediolani. Inter Clericos relatus primùm in Basilica Modoëtiensi circa initium Sæculi XVI., mox in Scalensi anno MDVIII. Canonicatu potitus est. Romæ antea agendis causis intentus annos aliquot commoratus fuerat, ubi ex MS. Codice celeberrimi Felini Sandei Ferrariensis JC. Romanæ Rotæ Auditoris, & utriusque Signaturæ Referendarii, Lucensis primùm, postea Pennensis Episcopi, Opus concinnavit numero I. laudandum. Mirandum interim dictu est, præcoci quadam ingenii maturitate Scriptorem nostrum Volumina plura, ante annum ætatis suæ XXVI. exarasse, cum tamen interim Causarum patrocinium in Aula Romana non sine ingenti famâ, strenuè gereret. Alexandro VI. Summo Pontifici fuit acceptissimus, & Jacobi Antiquarii, Lancini Curtii, cæterorumque sui temporis Eruditorum consuetudine claruit. Acerba morte sublatus est anno post Salvatoris ortum MDXIII.

Hujus Viri ingenium in his Operibus elucet:

I. Epitoma de Regno Siciliæ, & Apuliæ, 1496 in 4.
Hoc Opus concinnavit adhibitis Schedis, quas, ut diximus, Sandeus per decennium Alexandri Papæ VI. jussu collegerat. In hujus libri initio adest Epistola Ferni ad Pomponium Lætum, cui labores suos mittit, & in fine altera ad Felinum ipsum, apud quem se excusat, & causam editionis depromit

II. De Legationibus Italicis ad Divum Alexandrum Pont. Max. VI. *Romæ, apud Eucherium Argenteum*, 1493. *in* 4.
Joannes Morrus Typhernas Decretorum Doctor, inscio Ferno, Opus hoc edidit. Illud dicavit Auctor Jacobo Antiquario.

III. Universæ Curiæ compendium.

IV. Opusculum inscriptum: Cento facetie; scripsit teste eodem Joanne Morro.

V. De Conclavi Alexandri VI. Rom. Pontificis. MS. extat Patavii in Bibliotheca S. Mariæ in Vantio, ut notant Auctor Biblioth. Pontificiæ, & Tomasinus in Bibliothecis Patavinis.

VI. De Vita Virorum doctrinâ illustrium Liber; teste Antonio Teisserio.

VII. Vita Joannis Antonii Campani, cujus Opera omnia ipse edidit, non sine ingenti labore, quippe qui Præfationes, Adnotationes, & alia de suo addidit.
Indicem Operum Ferni hausimus è Schedis Mazzuchellianis.
In libro VII. Epigrammaton Lancini Curtii editionis Mediolanensis ann. 1521 extat Carmen ad Michaëlem Fernum Mediolanensem pag. 100. atque ad eundem libro XIV. extat Tetrasticon p. 48.
De Michaële Ferno, præter citatos, agunt Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 427.

DCCLVII.

DCCLVII.

FERRARIUS AMBROSIUS.

AMbrosius Ferrarius Mediolanensis, post laudabiliter exactam adolescentiam, divinæ servituti florenti adhuc ætate, sub Sancti Benedicti Regula se totum dedit. Ubi Vota sua Domino reddiderit, Armellinus loco citando, se nusquam reperisse affirmat, sed hoc tantum compertum habere, Ambrosium Monasterio Sancti Benigni Genuensis Urbis præfuisse Abbatem. Græcæ, Hebraicæ, & Latinæ linguæ peritiâ commendatur; nam eo tempore claruit, quo Cassinensis Congregatio Viris doctis, si quando aliàs, linguis præsertim Græca, & Hebraica abundabat, quorum consuetudine, in primisque Hilarionis Corbettæ (de quo jam dictum est loco suo) ac ingenio suo eò processit Ambrosius, ut Orbis litterarii insigni commodo, sequentes Lucubrationes exaraverit.

I. Origenis Commentaria in Joannem, ex Græco in Latinum Sermonem conversa, quam quidem translationem confecit anno MDL. estque Opus sexcentis, & amplius paginis constans, tribusque Voluminibus comprehensum, ut ex libro Epistolarum laudati Hilarionis pag. 347 & pag. 701., cui idem Ambrosius translationem suam corrigendam tradiderat. Impressa primò fuit hæc Ambrosii interpretatio *Venetiis anno* 1552. operâ Andreæ Spinelli; iterumque *Rothomagi anno* 1668. In secunda parte Operum Origenis, quæ Græco-latina edenda curavit Clarissimus Petrus Daniel Huetius, ipse in prima parte Origenianorum lib. III. pag. 453. sic habet:

„ Ambrosius Ferrarius Monachus Casinas interpretatus
„ est Origenem in Johannem, secundum exemplar Ve-
„ netum Bibliothecæ Sancti Marci, quod in Tomos
„ XXXII, aliquot tamen lacunis abruptum divisum
„ erat, sed hæc divisio confecta erat, ut ex Sixto Se-
„ nensi, à quodam Græculo, ut librum majori pretio
„ venderet tali adinvento, nam constat ex XXXII. il-
„ lis Tomis ab Origene in Joannem exaratis, plures
„ periisse, & tantum novem disjunctos, & disruptos
„ extare, ut palam fit ex Codice Bibliothecæ Regiæ Pa-
„ risiensis; itaque triginta illi & duo Tomi, vel libri
„ a Ferrario translati non sunt aliquid amplius, quàm
„ illi novem ab impostore in XXXII. immensis lacu-
„ nis vacuos, & divisos, quam tamen fraudem ipse
„ etiam Ambrosius, utpote Vir eruditus, odoratus fuit.
Hæc Huetius.

Extat ad eum Epigramma Petri Leonis Vercellensis, & Canonici Scalensis, in quo Ambrosius dicitur Rector Ecclesiæ Mazentarum, inter Opera ejusdem Leonis Mediolani edita.

Ferrarii nostri meminerunt cum laude Antonius Possevinus in Append. Sacr. Tom. I. pag. 73. editionis Venetæ anni 1606. & Colon. anni 1608. pag. 64. Georgius Matthias Conigius Biblioth Vet. & Nov. Altorfii edita anno 1678. pag. 300. col. 2., ubi Græcè doctum eum vocat, floruisse asserens anno MDLII., quo nimirum anno translationem suam edidit. Conradus Gesnerus in Appendice Bibliothecæ suæ. Armellinus in Biblioth. Benedictino-Cassinens., & Picinellus in Athenæo pag. 23.

DCCLVIII.

FERRARIUS ANTONIUS MARIA.

PAtriam suam Mediolanum non minus quàm Congregationem Clericorum Regul. S. Pauli Decollati, qui Barnabitæ nuncupantur, Antonius Maria Ferrarius doctrinæ suæ splendoribus exornavit. Summo fuit ingenio præditus, atque Ordinis sui Moderatoribus jubentibus in Urbe Maceratensi integrum Philosophiæ cursum confecit. Hoc munere cum laude gesto, ad Divini Verbi prædicationem assumptus est, quam in pluribus Italiæ Urbibus etiam primariis ministrans, multorum animas ad rectè vivendi normam composuisse traditur. Sanctorum quoque publicas commendationes, plaudentibus auditoribus, multis in locis habuit. Collegio suorum Montis-acuti sexennio præfuit.

Ex ipsius Concionibus Quadragesimalibus, & Orationibus Panegyricis hæ tantùm prodierunt in lucem:

I. Panegirico della B. Vergine d'Oroppa. *Torino*. 1716. *in* 4

II. Altro della Sagra Spina del Redentore, che si venera in S. Antonino di Piacenza.

Hæc Suis debemus.

DCCLIX.

FERRARIUS BARTHOLOMÆUS.

BArtholomæus Ferrarius filius fuit Joannis, Anno MCCCCLXXIV. Mediolanensis Patriæ suæ Decurionis, & nobilis Thomasinæ de Porris de Lentate conjugum: Anno MDXIII Mediolani Decurio, ac Ducalis Quæstor Magistratus Ordinariorum Reddit uum Status Mediolani renunciatus est, item Comes ac Feudatarius Burgi Desii, Ducatus Mediolani. Anno dein MDXVIII. ex LX. Decurionibus Civitatis Mediolani, ac Præses Magistratus extraordinariorum Redditu um ejusdem Status Mediolani electus fuit. Ejus indignissimam cædem Anno MDXX. patratam narrant Scipio Vegius Ducalis Mediolani Collegiatus Protophysicus, & Senator in Histor. rerum in Insubribus gestarum, sub Gallorum dominio lib. prim. versus fin. pag. *696*. Bernardinus Fernus in Histor. Bellor. naufragii Italici lib. prim. pag. 2. MSS. ambo penès clariss. Advocatum Sitonum, Franciscus Guicciardinus in Hist. Ital. lib. 14. pag. 386. à tergo. Venet. An. 1565. in 4., Galeatius Capella de restit. Francisci Sfortiæ II. Duc. Mediol. lib. 1. pag. 13. Venet. an. 1535. in 8., Carolus Hieronymus Cavatius à Somalea in Alleviamento Stat. Mediol. in princip. sub an. MDXVIII., Advocatus Joannes Sitonus in Chron. Colleg. J. PP. art. 605. pag. 150. Joseph Benalius in Histor. Magistr. Extraord. Stat. Mediol. pag. 15., quos omnes Auctores latiùs allegat idem Advocatus Sitonus in Monumentis Nob. Familiæ Ferrariæ Mediolanensis, MS. in fol. penès eundem Auctorem.

Laudatur ejusdem

I. Oratio ad Comenses habita Anno MDXIII. favore Ducis Maximiliani, quæ recensetur à Tatio lib. VII. Decad. III. pag. 485. Annal. Comensium.

Extant ad eundem duo Epigrammata Lancini Curtii lib. XIII. fol. 43., & lib. XVI. fol. 80. Carminum ipsius.

Ex citatis Auctoribus, & Schedis Sitonianis.

DCCLX.

FERRARIUS BARTHOLOMÆUS alter.

AD alterum nunc Bartholomæum ex eadem Ferraria Gente ortum gradum facimus, qui in hac Urbe, ubi lucem viderat, per plurium annorum curriculum Ratiocinator publicus extitit. Hic ut artis suæ Professoribus prodesset, non sine ingenti labore, sequens Opus composuit, in quo mirabilis est ingenii illius eruditio in rebus ad Nummariam spectantibus, adeò ut quoties pecuniarum augumenta, ac diminutiones evenire possint, uno velut intuitu Lectores aspiciant.

Opus

Opus ipſum ſuppreſſo licet nomine hoc titulo edidit :

I. Tariffa del valore delle Monete d'oro, e d'argento dall' anno MCCCLIX. per tutto l'anno MDCLXXIII. nel quale ſi vede fedelmente deſcritto l'aumento che ànno fatto dette Monete di tempo in tempo. *In Milano, per Gio: Battiſta Ferrario, ſenz' anno, in 12.*

De eo Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 68.

DCCLXI.

FERRARIUS BASILIUS.

BAſilius Ferrarius Mediolanenſis, & morum candore & doctrinæ laude commendabilis, Ordinem Minorum Conventualium in ipſo juventutis flore amplexus, tantum brevi in Philoſophicis ac Theologicis diſciplinis profecit, ut in Comitiis Provincialibus Magdalonæ habitis anno MDCXXI. totius Ordinis Generali Miniſtro Montanario fuerit inſignitus. Præter Latinam linguam, Gallicam etiam, atque Hiſpanam coluit. Plures propterea in Aula Mediolanenſium Ducum Conciones Hiſpano idiomate habuit. Hinc Baſilius ipſis, atque Archiepiſcopis Mediolanenſibus adeo charus extitit, & tanti apud ipſos fuit, ut non rarò ad eum inviſendum ſeſe conferrent. Concionum, quas modo in Provincialibus, modo in Generalibus ordinis ſui Comitiis, atque in primariis Italiæ Urbibus habuit, emenſo ſumma cum laude curriculo, in Provinciali Capitulo Bergomi habito anno MDCXLI. Præſul Mediolanenſis Provinciæ eſt renunciatus, dignus poſtmodum, quem Hiſpaniarum Rex Generalem ordinis Miniſtrum eligi concupiverit. Viſitatoris munus in Januenſi, & Præfecti Capituli in Taurinenſi Provincia anno MDCLII. munus obivit. Mediolanenſe ſui ordinis Cœnobium iterum, iterumque rexit; eoque id muneris adminiſtrante ſolemne in Divi Antonii Patavini honorem inſtitutum eſt Octavarium, tum ob Senatus, & Magiſtratuum, ac Tribunalium Ordines intereſſentes, tum ob electos Oratores Panegyres ſingulis diebus recitantes, hodierna adhuc ætate præclarum. Podagra cum laboraret ſellam ſibi paraverat, qua commodè quaquaverſus libros excipere poſſet, à quorum lectione ipſum vehementes amovere dolores vix poterant, quibus afflictabatur. Extremos vitæ agones pertimeſcens, Deum enixè precabatur, ut placida morte perfunctus, ad requiem evolare poſſet. Nec ſpem feſellit eventus; in extrema ſiquidem vitæ periodo, defixis in Deiparæ Imaginem oculis, tranquillè deceſſit; anno MDCLVI. ætatis ſuæ LXIII. die XIII. Januarii; dum Catholicus Rex eum toti Ordini præficiendum curabat. Eximio Funeri ſuperſtitem memorant impenſa Mediolanenſi Monaſterio beneficia, ampliores enim Cœnobii Ædes, & potiora Bibliothecæ Volumina ipſi debentur.

Opera ejus hîc damus:

I. Diſcorſi per l'aſpettazione del Parto di Maria Vergine, nella Novena del Santo Natale.

II. Panegirico per Sant' Antonio da Padova. Duo hæc Opera edita fuiſſe aſſerit Picinellus, qui tamen, ut conſuevit, nihil omnino de anno, loco, & impreſſore tradidit.

III. Epiſtolæ plures Latinæ ad Antonium Majoragium.

IV. Aliæ ad Franciſcum Cicerejum, quibus eidem commendat Joannem Stephanum Ferrarium, tunc ipſius diſcipulum. Extant omnes cum Reſponſionibus in MS. Epiſtolari Cicereji Bibliothecæ Fratrum Marchionum Vicecomitum.

Laudatur à Franchino in Biblioſophia pag. 101. atque à Picinello in Athenæo pag. 74.

DCCLXII.

FERRARIUS CHERUBINUS.

CHerubinum Ferrarium Mediolanenſem nunc in medium prolaturi ſumus, Virum eruditiſſimum. Adhuc adoleſcens Carmelitarum Inſtitutum, & ejuſdem Ordinis Congregationem, quam Mantuanam appellant, elegit, ut Deo ſibique, à ſæcularibus curis liber, vacare poſſet. Mira fuit ingenii perſpicacitate dotatus, ac Philoſophicas, divinaſque litteras, in quibus magiſter renunciari meruit, apprimè calluit. Oratoriam vero, ac Poëticam facultatem plurimùm adamavit, quod ſatis innuunt ab eo conſcripti, editique Codices mox recenſendi. Apud Sanctum Carolum hujus Metropolis Antiſtitem celeberrimum tanti fuit, ut cùm aliquando in Cœnobio Sancti Joannis, cui cognomen ad Concham, in hac Urbe cibum ſumpturus recumberet, Ferrarium concionantem è Triclinii ſuggeſtu audire voluerit. Sereniſſimi Mantuani Ducis Guillielmi Theologus electus, in Aula ejuſdem Principis magnâ cum exiſtimatione aliquandiu verſatus eſt. Concionatoris munus in multis Italiæ Urbibus præclarè geſſit adeo, ut ad idem Officium in Apoſtolico Palatio adminiſtrandum aſſumeretur. Contractas priſcorum ſiglas paſſim in Nummis, veteribuſque Codicibus, ac marmoribus occurrentes, in queis explicandis Ædipo nonnunquam opus eſt, diligenti inveſtigatione ſcrutatus fuerat, ideoque ad ipſum perſæpè tanquam ad Oraculum declaranda hujuſcemodi Monumenta deferebantur. His omnibus animi dotibus accedebat Latini, Græci, & Hebraici ſermonis peritia, moreſque homine verè religioſo digni. Obiit circa annum MDCXXV.

Scripſit plura quæ à Variis relata ſunt, alia vero ad manus meas pervenere, videlicet

I. Orazione in lode della Città di Bologna. *Ivi, 1593. in 4.*

II. Predica ſopra le parole del Vangelo: *Memento homo quia cinis es*: detta nella Cattedrale di Bologna. *Ivi, 1599. in 4.*

III. Orazione in lode di S. Cecilia Vergine e Martire. *Milano, 1599. in 4.*

IV. Orazione nelle nozze di D. N. Odeſcalchi e D. Angela Marliana. *Ibid. 1619. in 4.*

V. Orazione nella naſcita del Prencipe Franceſco Gonzaga. *Ibid. 1611. in 4.*

VI. Lagrime dell'Inſubria nel compaſſionevol caſo avvenuto al Sig. Marcheſe D. Ottavio Gonzaga ſotto l'aſſedio di Vercelli: Orazione. *Ibidem, per il Malateſta, 1617. in 4.*

VII. Orazione avuta in Bologna nel Capitolo Generale della ſua Religione. *Ivi, 1598. in 4.*

VIII. Orazione in lode della nuova elezione del ſuo Vicario Generale. *Ivi, 1599. in 4.*

IX. Predica nella quale con ragioni, autorità, ed eſempj ſi moſtra, che giuſta, e ſanta è l'impreſa di cacciar gli Eretici dalla Valtellina. *Milano, per il Malateſta, 1621. in 4.*

X. Orazione per la naſcita del Primogenito di Mantova. *Milano, preſſo il Lantoni, 1611. in 4.*

XI. Orazione per le Nozze di Franceſco Filiberto Ferrari de' Fieſchi, e Franceſca Griſietta de' Prencipi di Maſſerano. *Milano, 1603. in 4.*

XII. Predica ſopra la Fede Criſtiana, per la quale alcuni Soldati abjurarono pubblicamente la loro Ereſia. *Milano, 1619. in 4.*

XIII. Lettera Conſolatoria alla Principeſſa Orſini. *Milano, 1619. in 4.*

XIV. Vita della Beata Gioanna de Scopelli Fondatrice delle Monache Carmelitane di S. Maria del Popolo nella Città di Reggio di Lombardia. *Milano, per il Malateſta, 1617. in 4.*

XV. Giubilo della Città di Caſale del Monferrato per l'ingreſſo del Veſcovo Monſignor Scipione Agnelli. *Caſale, 1624. in 4.*

XVI. Racconto della ſolenniſſima Proceſſione fatta in Milano con l'Immagine della Beata Vergine di S. Gio. in Conca. *Milano, 1614. in 4.*

XVII. Istoria della miracolosa Statua di Maria Vergine ritrovata in un Campo fuori di Vinovo, Terra del Piemonte. *Torino, presso il Pizzamilio*, 1614. *in* 8.

XVIII. Relazione dell'Incoronazione dell'Immagine della Beatissima Vergine fatta in Brescia. *Ivi*.

XIX. Fiori delle grazie, e delle bellezze di Nostra Signora di Casale Monferrato, Madrigali XXVI *Ivi*, 1610. *ed in Milano*, 1613. *in* 4.

XX. Componimenti Poetici sopra diversi bellissimi soggetti, dedicati all'Arcivescovo di Salsburg. *Milano, presso il Ferioli*, 1617. *in* 4.

XXI. Stanze sopra le Stigmate di S. Francesco, con l'esposizione del Padre Aurelio Corbellini Agostiniano. *Casale, presso il Goffi*, 1611. *in* 4.

XXII. Gaudio di Maria Vergine nella Natività di Cristo, e pianto nella di Lui morte: Rime, colla Musica a tre voci. *Milano*, 1618. *in* 4.

XXIII. Rime sopra la Salutazione Angelica. *Parma*, 1614 *in* 4.

XXIV. Poesie in lode dell'Orazione del P. Maestro Cornelio Guarguanti, detta in onore di S. Girolamo. *Bologna*, 1592. *in* 4.

XXV. Elogj della Nobile Famiglia de' Borri.

XXVI. L'Allegrezza di Milano. Orazione nella venuta dell'Eccellentissimo Sig. Don Pietro di Toledo Osorio Marchese di Villafranca ec. Governadore di Milano, dopo l'espulsione degli Eretici dalla Valtellina. *Milano, per il Malatesta*, 1616. *in* 4.

XXVII. Il Trionfo di Milano nella venuta dell' Eccellentissimo Sig. Don Gomez Suarez, Duca di Feria ec. Governadore di Milano. *Ivi, per lo stesso*, 1618 *in* 4.

XXVIII. Il Trionfo di Novara nella venuta del Cardinale Ferdinando Taverna Vescovo di Novara. *Milano, per il medesimo*, 1616 *in* 4.

XXIX. Lagrime della B. V. presso la Croce, Poesie. *Milano, per il Nava*, 1623. *in* 4.

XXX. Devotissime Lodi, ed Orazioni da cantarsi, e recitarsi alla Madonna Santissima delle Grazie di Vimercato. *Milano, per il Malatesta*, 1621. *in* 4.

XXXI. Quadragesimale compiuto. MS. autographus in 4. magnæ molis, extat in Bibliotheca Suorum Sancti Joannis ad Concham Mediolani.

XXXII. Expositio in Aristotelis Philosophiam. Vol. V. in 8. justæ molis, optimè scripta. Extant ibidem.

XXXIII. Carmina ejusdem Italica extant in Collectione Borgonii MDXCIX.

Laudatur à Vagho pag. 333. à Felina in ejus Musæo, etiam addito Epigrammate, à Borserio in Supplemento Nobilitatis Mediolani cap. 12., à Joanne Petro Crescentio in Præsidio Romano p. 3 lib. 3., ab Hyppolito Maraccio in Bibliotheca Mariana p. p. pag. 274. & à Picinello in suo Athenæo pag. 145.

DCCLXIII.

FERRARIUS FRANCISCUS.

EOs inter omni semper laude dignissimos Viros, qui recenti Oblatorum Congregationi à Sancto Carolo institutæ nomen dedere, enumerandus venit Franciscus Ferrarius, Sacræ Theologiæ laureâ insignitus, quem per litteras idem Beatus Antistes datas in Urbe Roma certiorem fecit, gratissimum sibi fuisse in novo Cœtu illo Ferrarium computari. Et ille quidem, donec Sanctus Carolus fuit inter mortales, in patria constitit, at eo terris sublato ad Cathedralis Cremonensis Canonicatum assumi promeruit. In eadem Ecclesia Theologalem Præbendam obtinuit, sub Joanne Baptista Brippio illius Sedis Episcopo, qui cessione Pauli Æmilii Cardinalis Sfondrati Anno MDCX. ad eam pervênit Sedem, tametsi Ughellus Anno tantùm MDCXVIII. id accidisse scripserit. Dolebat tam eruditi hominis absentiam Mediolanum, adeo ut instante etiam eximio Cardinali Federico Borromæo per epistolas ad supradictum Eminentissimum Sfondratum scriptas, jam ad Patriam evocandus extiterit, sed morte immatura præventus, quod molestè accidit Mense Martio Anni MDCXVII. desiderium sui Civibus mœstissimis reliquit.

De eo habemus

I. Vita S. Eusebii Civis Cremonensis. *Cremonæ, apud Draconium*, 1612. *in* 4. Hanc scripsit instante ipsa Cremonensi Civitate, atque Clarissimus Bollandus eam intulit in T. I. Februarii, magni Operis, cui titulus: Acta Sanctorum, pag 69.

II. Responsa X. pro D. Margarita filia D. Co. Sfortiæ Mayni. Sine loco, anno, & Typographo, in fol.

III. De nova Creatione Gregorii XIV. Oratio. *Mediolani, apud Picaleam*. 1591. *in* 4.

IV. La Sirena del Mar Tyreno, Rime. *Milano, per il Lantoni*. 1612. *in* 12.

V. Ester esaltatà da Francesco Ferrario, al Cardinale Girolamo Colonna Arcivescovo di Bologna. *Ivi, presso il Monti*. 1637. *in* 12 Cum tamen hos duos Codices ultimos præ manibus non habuerim, anceps sum, an revera Auctor ipsorum, & præsertim ultimi, post mortem hujus Ferrarii de quo agimus, impressi, sit Franciscus noster.

Franciscus Ciceresjus ad eundem Ferrarium, de quo agimus, plures litteras eruditas dedit, quæ leguntur in MS. ipsius Ciceresi apud Fratres Marchiones Vicecomites, ut jam diximus.

DCCLXIV.

FERRARIUS FRANCISCUS BERNARDINUS.

FRanciscus Bernardinus Ferrarius, Fabricii filius, anno MDLXXVI. in lucem editus, tantâ apud Concives suos Mediolanenses, imò, ut verius loquar, penes totam Litterariam Rempublicam doctrinæ famâ est commendatus, ut nullâ ampliùs laude indigere videatur. Sacris addictus, non ea tamen neglexit, quæ ad eruditionem pertinent etiam profanam. Philosophicas & Theologicas quæstiones, in queis versatissimus erat, amœnioribus studiis condiebat, Poësis videlicet, & Historiæ præsertim Ecclesiasticæ. Græcam, Latinam, Hetruscam, Hispanicam, Gallicam Linguas optimè noverat; ideoque à laudatissimo Cardinali Federico Borromæo magna in existimatione habitus, & inter primos Doctores Ambrosiani Collegii ab eo creatus est. Illi quoque Volumina selectiora ad celeberrimæ Bibliothecæ (quam Borromæus ipse ad immortale hujus Urbis decus, & studiorum utilitatem erexit, ut alibi jam dictum fuit) ornamentum comparandi provinciam demandavit. Quocirca plures peragravit Regiones, nam ex Januensi littore in Hispanias contendit, quas pervagatus diligentissimè, licet quandoque lethali morbo extrema minante præpeditus fuisset, uberem Voluminum messem in patriam retulit. Diuturnam illius peregrinationem, exantlatosque labores prolixâ narratione describit Petrus Paulus Bosca loco infra citando. Igitur Patriæ, & Oblatorum Congregationi, cui jam pridem nomen dederat, redditus, ab Eruditis omnibus totius Europæ maximo in honore haberi cœpit, adeo ut ex Hispania, Germania, Gallia, Polonia, ejus videndi studio plurimi pergerent in Insubriam. Loco Balthassaris Bonifacii circa annum MDCXXXVIII. Præfectus fuit Collegio Nobilium recens Patavii condito; indè tamen post annos duos infirmæ valetudinis causâ, Mediolanum reverti coactus est. Studiis igitur suis in patriâ semper intentus ad extremum usque senium pervênit. Mortalitatem exuit III. Kal. Februarii, anno post Christum natum MDCLXIX. cum Bibliothecæ Ambrosianæ Præfecturam ab anno MDCL. ad MDCLXIII. gessisset. Plurimum etiam laudis in eum redundat ex eruditione Octaviani ejus ex fratre nepotis, & discipuli, de quo suo dicendum loco. In Operibus tamen ab ipso conscriptis illud certè elucet, quod de Ferrario nostro scripsit Ripamontius his verbis: „Ingenio, styloque elegans, & Ecclesiasticæ antiquitatis pertractatione „ copiosus, ac profundè peritus &c. Ejus Lucubrationes sæpè recusæ sunt; Volumen enim præsertim

de Ritu sacrarum Concionum quod num. II. dabimus, rarissimum effectum fuerat, quod cum Federicus Cardinalis de eodem fermè argumento Opus suum vulgavisset, videlicet, de Episcopo Concionante, quemadmodum in ejus Elogio diximus, majoris tanquam luminaris splendore obumbratum Ferrarii Volumen quodammodo delitesceret.

Plurima conscripsit, quorum hîc Indiculum teximus.

I. De Veterum acclamationibus & plausu. *Mediolani, ex Typographia Collegii Ambrosiani*, 1627. *in* 4. optima editio. Idem Opus recudit in Antiquitatibus Romanis celeberrimus Joannes Georgius Grævius Tom. VI. pag. 1.

II. De Ritu Sacrarum Ecclesiæ Catholicæ Concionum. *Mediolani, apud Bidellum*, 1618. *in* 8. *& iterum ex Typographia Collegii Ambrosiani*, 1620. *in* 4. *& Parisiis, apud Belaine*, 1664. *in* 8 *necnon & Ultrajecti*, 1692 *in* 8. cum Præfatione supradicti Grævii. Demum *Veronæ*, 1729. *in* 8.

III. De Antiquo Ecclesiasticarum Epistolarum genere. *Mediolani*, 1612. *in* 8. *Venetiis*, 1616. *& Coloniæ, apud Kinkium*, 1619. *in* 8.

IV. Carmina Latina extant in Libro sic inscripto: „ Componimenti di diversi, per il Dottoramento „ di Gio. Francesco Sorbelloni. *Pavia*, 1599.

V. Alia tam Latina quam Italica pro laurea Cæsaris, & Marci Antonii Montii, collecta à Nicolao Arrigonio. *Ticini*, 1617 *in* 4.

VI. Epistolas ejus plures diversi generis eruditionum, extare MSS. in Bibliotheca Sanctæ Mariæ in Vantio, testatur Cl. Thomasinus in Bibliothecis Patavinis.

VII. De Annulis.

VIII. De Artificiosa manuum loquela.

IX. Gymnastica Sacra, sive duriores veterum Christianorum ad corpus edomandum artes.

X. De Funere Christiano.

XI. Obscuriorum in Ecclesiastica antiquitate vocum illustratio.

XII. Syntagmata Ecclesiastica.

XIII. De multiplici luminis instrumento, & usu apud Veteres.

XIV. De pedum tegumento, & ornatu.

XV. Athenæ Mediolanenses.

Hæc à numero VII. ad XV. Manuscripta hausimus partim ex Picinello, qui asseruit apud Auctorem reperiri, dum ipse Athenæum Mediolanense scribebat, partim ab Auctoribus infra recensendis.

Præfato Francisco Bernardino Ferrario Clarissimus, olim Jatrosophus Johannes Baptista Sitonus Mediolanensis Tractatum XXXII. suorum Jatrosophiæ Miscellaneorum impress. 1. *Patavii an* 1641., 2. *Monast. Emsildensis an*. 1669., *&* 3. *Coloniæ Agrippinæ an*. 1676. nuncupavit his verbis: „ Insigni „ Philosophiæ, & Theologiæ Doctori, Philologo- „ que eruditissimo D. Francisco Bernardino Ferra- „ rio, &c Dat. ex Lyceo nostro VI. Idus Januarii „ MDCXXXVIII.

De eo cum summa laude agunt Joseph Ripamontius Hist. Patriæ Decad V. lib. 3. cap. 20. & alibi, Bosca de Orig. & Statu Biblioth. Ambrosianæ lib. II. Joseph Laurentius in Polimathiæ lib. I. Differt. XXV. Ghilinus in Theatro litterat. part. I. J. C. Joannes Sitonus in schedis, in quibus Genealogicam Ferrarii nostri seriem nobis gratiosè suppeditavit. Morerius in Lexico, Liber inscriptus *la Galleria di Minerva* Tom. II. pag. 124., & alter *le Glorie degl' Uomini illustri dell' Accademia degl' Incogniti di Venezia*, 1647. *in* 4., & Picinellus in Athenæo pag. 200.

DCCLXV.

FERRARIUS FRANCUS.

FRancus Ferrarius Mediolanensis summo vir ingenio, die XXV. mensis Januarii, An. MDCLII. solemnibus votis in Monasterio Sanctæ Mariæ Charævallis Sacro Cistercienfium Instituto se adstrinxit. Romam deinde missus studiorum caussâ, in celeberrimo Sanctæ Crucis Cœnobio, cui tunc præerat laudatissimus Abbas Hilarion Rancatus, à nobis alibi commendandus, eâ diligentiâ sacris vacavit litteris, ut ipsum dignum existimaverit Rancatus, qui in Apostolicis eruditis laboribus sibi comes adderetur. Id constat ex Brevi Alexandri Pontificis hujus nominis VII. dato Romæ die IX. mensis Augusti Anno MDCLXI. in Volumine Indicis Bibliothecæ infra memorandæ inserto, ubi hæc inter cætera leguntur: „ Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus Hilarion „ quod ipse, quæ ut asserit jam à trigintaquinque „ annis Abbas in dicto Ordine existit, & quadra- „ gintaduorum annorum jam exactorum spatio ope- „ ram in Apostolicæ Sedis negotiis vacare sedulo stu- „ duit, ob senium, corporisque infirmitates, quibus „ premitur, ferendis de cætero studiorum laboribus „ imparem se modo agnoscit, nisi in socii ministerio „ sublevetur, quocirca sibi in socium, & coadjuto- „ rem studiorum jam à die Maji proximè præteriti „ assumpsit dilectum pariter filium Francum Fer- „ rarium, expressè pa iter professum Congregationis „ antedictæ, ætate, ingenio, doctrina, moribusque, „ & corporis sanitate ad id muneris habilem, & ido- „ neum, qui nisi hoc ministerio impediretur à Supe- „ rioribus dictæ Congregationis lecturæ Scientiarum „ adhiberetur, & postquam illam septennii spatio „ obiisset, voti Capitularis perpetui prærogativâ, juxta „ Constitutiones prædictæ Congregationis, gauderet. Hujusmodi precibus benignè annuit Pontifex, ut ex iisdem brevibus litteris apparet. Cum autem Hilarion dilectissimo Ferrario suo cuncta à se conscripta Opera donasset, & eum Bibliothecæ suæ præfecisset, à Pontifice impetravit, ut Franco liceret ex proventibus quorumdam bonorum ab Hilarione ipso acquisitorum annuum stipendium CL. Scutorum percipere, & ut universis Ordinis Moderatoribus nefas esset Ferrarium ab eo munere removere; ut ipsa Bibliotheca augeretur in dies, prout hodie quoque in præfato Urbis Monasterio visitur. Abbatis postmodum dignitate præfulsit in variis Ordinis sui Cœnobiis, & tandem promotus est ad regendum Ascceterium Sancti Joannis Baptistæ Oppidi Caravagii, ubi ex paternæ hæreditatis censu plura contulit & Sacrario, & ædificiis ornamenta. Adversâ hinc valetudine pressus Mediolanum se contulit, atque in Monasterio Sancti Ambrosii terris valedixit, Anno post Christi Domini Nativitatem MDCCXI.

En operum ejus Elenchus.

I. Lectiones de Physica in Collegio Sanctæ Crucis in Hierusalem de Urbe habitæ, Annis MDCLXVI. & MDLXVII.

II. Lectiones de Generatione, & Corruptione.

III. Lectiones de octavo Physicorum.

IV. Tractatus, & Lectiones in primam secundæ D. Thomæ.

V. Tractatus de Conscientia.

VI. Tractatus, & Lectiones de Incarnatione, habitæ Romæ in Collegio eodem, Anno MDCLXXII.

VII. Rudimenta Sphæræ Astronomicæ.

VIII. De Horologiis solariis Orizontalibus, & aliis. Ibid.

IX. Breve Trattato nella Sfera del Sacrobosco.

X. De Horologiorum Sciotericorum delineatione.

XI. Metereologica Disputatio de Cometis.

XII. De addiscenda lingua Syriaca.

XIII. Pro Hebraica lingua scribenda, & legenda.

XIV. Inventario delle antiche scritture del Monastero d'Acquafredda.

XV. Index Codicum antiquorum in eodem Monasterio existentium Anno MDLXXIV.

XVI. Annotazioni sopra il detto Monastero, e Chiesa.

XVII. Chronicon Basilicæ, ac Monasterii Sanctæ Crucis in Hierusalem.

XVIII. Notationes pro Monasterio Locedii à quodam Martyrologio antiquissimo Manuscripto.

XIX. De illis qui Abbates nostros malunt Prælatos vocare, quàm Abbates.

XX. Paupertas quæ?

XXI. De obligatione Cistercienfium circa Psalmos Graduales.

XXII. De quibusdam Viris Illustribus Ferrariis.

XXIII. De Aquæductu Vineæ Sanctæ Crucis.

XXIV. De Atilio Petrasancta Episcopo Viglevanensi Monumenta.

XXV.

XXV. Regula S. Patris Benedicti, cum variis Observationibus. Ibid.
XXVI. Ritus Divini Officii, secundùm usum Cisterciensium per alphabetum dispositi.
XXVII. Alia ad idem Officium, & ceremonias spectantia.
XXVIII. Genuensis Servæ Dei Donnæ Baptistæ Vernatiæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium Vita.
XXIX. Opera particularia D. Augustini adhuc inedita, quorum Index mittitur in Gallias pro nova editione Operum omnium ejusdem, quam Monachi Congregationis Sancti Mauri moliuntur.
XXX. Vitæ SS. mittendæ in Belgium ad P. Joannem Bollandum.
XXXI. Censura ad Librum Jo Baptistæ Thierry de Festorum imminutione.
XXXII. Ritus servandi a Cisterciensibus in abdicatione proprii Breviarii, & Missalis, & receptione Missalis, ac Breviarii Monastici Benedictini.
XXXIII. Lectiones novæ pro Officio S. Gulielmi Episcopi Ordinis ejusd.
XXXIV. Index antiquorum Manuscriptorum Bibliothecæ P. Abbatis Don Hilarionis Rancati, quo unicè utebatur.
XXXV. Ejusdem Indicis explanatio jussu D. N. Papæ Alexandri VII.
XXXVI. Secunda pars antiquorum Manuscriptorum eorum, qui extra præfatum Indicem reperti sunt, maximè in lingua Anglica. Ibid.
XXXVII. Explanatio Codicum antiquissimorum MSS. Bibliothecæ Sanctæ Crucis in Hierusalem de Urbe. Partes tres.

Sunt omnia MSS. in Bibliotheca Monachorum Cisterciensium in Oppido Caravagii à me inspecta, Vol. IV. in fol. unacum variis Opusculis MSS. Hilarionis Rancati, de quibus suo loco.

De hoc Eruditissimo Viro agit Canonicus Jo. Andreas Iricus in Differtatione sua: de tempore quo Sanctus Oglerius Locediensi Monasterio Abbas præfuit: brevi edendâ, unà cum Historia Tridinensi ab eodem doctiss. Irico conscripta.

DCCLXVI.

FERRARIUS HIERONYMUS.

Octavianum Ferrarium, quem ob eruditionis gloriam suo loco paulo post commendabimus, & Juliam item Ferrariam Mediolanenses conjuges, Hieronymus parentes habuit. Patris ingenium, & celeberrimam doctrinæ famam tanquam speculum præ oculis habens, turpe sibi duxit otio contabescere. Quocirca ingressus arduum virtutis iter, ad eloquentiæ studia totum convertit animum, & tanta quidem contentione cœptis institit, ut eum spes sua non fefellerit. Pauca tamen ex eruditis ejus laboribus nobis superfuere.

Nimirum:

I. Emendationes in Philippicas Ciceronis, cum Epistola Auctoris ad Paulum Manutium Aldi filium, data Romæ Anno MDXLII. *Lugduni, per Antonium Vincentium*, 1562. *in* 8.

Laudatur à Celeberrimo Cuviaccio, in Observationibus, à Paulo Manutio, atque Abbate Piccinello in Athenæo pag. 339.

DCCLXVII.

FERRARIUS JACOBUS.

Duobus Sæculis ante editionem Operis Jacobi Ferrarii infra memorandi, floruit in hac Metropoli alius ejusdem nominis, & cognominis, Joannis filius in Physicorum Nobilium Collegium cooptatus, Anno Reparationis humanæ MCCCCXLIII. de quo mentio occurrit in Matricula apud Curtium de Claris Medicis Mediol. pag. 288. Noster autem initio mox lapsi Sæculi florens cum à nonnullis eos contractus damnari doleret, qui apud Mediolanenses iniri solent in Bancho (ut vocant) Sancti Ambrosii, præclaram se facturum existimavit rem, si Opus ederet hoc titulo prænotatum:

I. Defensio resolutoria in Contractus usitatos in Bancho Sancti Ambrosii. *Mediolani, apud Malatestas*, 1623.
II. Allegationes plures in Collectionibus J. Consultor. à nobis centies judicatæ.

DCCLXVIII.

FERRARIUS JOANNES ANTONIUS.

Ex Francisco, & Antonia Calcaterra conjugibus, Anno MCCCXCV. natus est Mediolani Joannes Antonius Ferrarius, quem in legalibus præcipuè studiis commendandum sequentibus ex Consiliis facilè intelligimus. In Ordinariorum Redditiuum Magistratu annos aliquot cum integritatis laude Quæsturam administravit. Pietati verò suæ morem gerens in vetusta Basilica olim Sanctorum Naboris, & Felicis, nunc Sancti Francisci hujus Urbis, humani generis Redemtori Crucifixo ædiculam, & Altare excitavit, & congruo censu dotavit. Ex Julia Florentia sex genuit liberos, qui patri in peristylio ejusdem Templi, ætate nostro diruto, post mortem, quæ in Annum MDLIII. incidit, sepulto hunc titulum excitarunt:

JOH. ANTONIVS FERRARIVS
VIVENS CELLAM CVM ARA CHRISTO AEDIFICAVIT
VT EI RES DIVINA QVOTIDIE FIERET
ANNVAM MERCEDEM CONSTITVIT
MAIORVM SEPVLCHRVM AMPLIAVIT
SIBI ET IVLIAE FLORENTIAE VXORI CASTISSIMAE
POSTERISQVE SVIS
ET GENTI FERRARIORVM VNIVERSAE.
QVAESTVRAM VRBANAM ABSTINENTISSIME GESSIT
FRANCISCO II. DVCE ET CAROLO V. IMP.
VIXIT ANN. LVIII.
ANN. MDLIII. LIBERI SEX PATRI OPT. P.

Inter

Inter ipsius innumera Consilia, quæ à Variis citantur, hæc tantum supersunt:

I. Consilia tria Joannis Antonii de Ferrariis: An in successione feudi frater patruelis præferatur filiis, quæ sunt inter Consilia Alberti Bruni feudalia, Conf. LXX. LXXI. & LXXIIII., ubi conf. LXXII. & LXXIII. habes in eadem materia pro parte negativa incerti Auctoris.
Ex Draudii Bibliotheca Classica pag. 689.
Agit de ipso Cl. Sitou. pag. 173. art. 706.

DCCLXIX.

FERRARIUS JO. DONATUS.

JOannes Donatus Ferrarius cum avito sanguine doctrinam quoque à majoribus hausisse visus fuit. Adolescens Clericali militiæ adscribi postulavit, votique compos effectus, in primario hujus Metropolis Seminario litteras humanas divinasque sub optimis Præceptoribus audivit. Græci sermonis, & eloquentiæ peritissimus ad Philosophicas, atque Theologicas Doctrinas diligentiam suam convertit, brevique in sacra Facultate Magisterium obtinuit. Tum illustri Oblatorum Cœtui adscriptus, à Federico Cardinali Borromeo Ambrosiani Collegii Doctor constituitur, & Linguæ Græcæ tradendis præceptis admovetur. Discipulos habuit præstantis eruditionis Viros Octavium Ferrarium, & Alexandrum Perlascam, quemadmodum & Federicum Abbatem Borromæum, postea ad sacram purpuram assumptum, atque Comitem Joannem ipsius Fratrem. Defuncto Mecœnate suo, Romam contendit benignissimè exceptus à Cardinali Francisco Barberino, sicut etiam ab Urbano VIII. P. M. non sacrorum minus, quam litterarum Antistite. Deinde pingue Sacerdotium Dongi ad Larium lacum adeptus, Insubriam repetiit, ut in eo Oppido Archipresbyter curam animarum gereret. Triennio vix transacto rursùs Romam se contulit ab eodem Cardinali Barberino majoribus semper beneficiis cumulatus. Cum verò deinde reversus fuisset in Patriam, ipsius Cardinalis gratiâ Oppidi Merati Curio electus est, & quamvis jam apoplexis incursum sensisset, tamen gratum erga de se benemeritum Purpuratum testaturus animum tertiò Romam perrexit; undè vix regressum die XIII. Martii anno MDCLXI. mors abstulit. Humillimus in summo omnium plausu fuit Ferrarius noster, honores mereri potiùs, quam assequi cupiens.

Illius scripta sunt:

I. Pytagoræ Vita Græcè à Malcho Seu Porphyrio conscripta, Latinè reddita à Johanne Donato Ferrario, ad Cardinalem Federicum Borromæum. *Mediolani, Typis Collegii Ambrosiani*, 1629. *in* 8.
II. Oratio in Ascensione Domini, ad Cardinalem Franciscum Barberinum. *Romæ, in* 4.
III. Oratio in Funere Cardinalis Federici Borromæi. *Mediolani, ex Typographia Ambrosiana*, 1631. *in* 4.
IV. Antichthon Pythagoræ.
V. Credemnum Aulicum.
VI. Moly Homericum.
VII. Pseudacharistus.
VIII. Aulici Pœdia.
Hæc V. Opuscula Typis tradita fuere, *Mediolani, apud Gariboldum*, 1660. *uno Volumine in* 4. ad Cardinalem Franciscum Barberinum nuncupata.
IX. Epistolæ plures doctissimæ ad Joannem Petrum Puricellum, extant in MS. Biblioth. Ambrosianæ sign. D. n. 115. in fol.
Plures ad eum ab Eminentissimis Cardinalibus Barberinis datas litteras ait Picinellus apud Auctoris nostri hæredes extitisse.
Ipsum laudant Petrus Paulus Bosca in libro de Origine & Statu Bibliothecæ Ambrosianæ, Abbas Philippus Picinellus in Athenæo pag. 297.

DCCLXX.

FERRARIUS DE GRADI JOANNES MATTHÆUS.

JOannes Matthæus Ferrarius, ex Pago de Gradi, seu Agrate prope Vicomercatum Oppidum non ignobile Ducatus Mediolanensis, ubi in lucem venit, dictus de Gradi, vel de Gradibus, quem Picinellus divisit in duos, paginâ scilicet Athenæi sui 310. Joannem Matthæum, paginâ verò 417. Matthæum tantùm proferens, nobilissimis natalibus editus avitam sanguinis claritatem ingenii sui splendoribus auxit. Physicam facultatem diligentissimè didicit, & laureâ decoratus, Nobilium Mediolanensium Medicorum Cœtui nomen dedit die XII. Aprilis, Anno MCCCCXXXVI. Aliis ut in eadem Arte præluceret, primariâ Physicæ Cathedrâ in Ticinensi Archigymnasio donatus fuit, quod munus tam præclarè gessit, ut Ducalis Protophysicus, & Blancæ Mariæ Insubriæ Ducissæ Archiater creari meruerit. Anno MCCCCLXXII. die XXV. Januarii Codicillares Tabulas conscribi jussit, in quibus per Joannem Franciscum Guaterum Tabellionem exaratis in Urbe Papiensi, ejusdem Civitatis Nosocomium sub titulo Sancti Matthæi hæredem ex asse reliquit, hac imposita conditione, ut Collegium in Testatoris Ædibus constitueretur, in quo adolescentes Artibus Medicinæ, Theologiæ, sacrisque Canonibus, non verò Juri Cæsareo, Poësi, vel Arti Oratoriæ vacantes, alerentur. Id hausimus ex Hieronymi Bossii Papiensis MSS. Annalibus in Archintea servatis, qui citato Tabulario laudati Nosocomii, asserit Joannem Matthæum die XXX. Decembris, Anni præmissi MCCCCLXXII. ad plures abiisse. Quod certè dictum elevat scribentium ipsum mortuum esse Anno MCCCCLX. Id suboleverat etiam Joannes Jacobus Mangetus, qui loco citando, hæc ait: „ Minimè mortuus est Anno MCCCCLX. si „ quidem in fine dedicationis, quam ipse præmittit „ parti secundæ Commentarii sui textualis in nonum „ Almansoris legitur. Dat. Papiæ die IX. mensis „ Octob. MCCCCLXXI. Hæc ille.

Præclarissimum Virum hæc commendant Opera.

I. Practicæ pars prima, vel Commentarius textualis: Cum ampliationibus, & additionibus materiarum nonum Rhazis ad Almansorem: Inscripta est Galeatio Mariæ Sfortiæ Epistolâ nuncupatoriâ, quæ incipit: „ In Illustrissimum parentem tuum &c. Finit. „ Vale Dive Cæsar. „ Editio præstantissima in fol. maximo, sine loco, Anno, & Typographo, in Bibliotheca FF. Heremitarum Cremæ à me inspecta cum aliis optimis Codicibus Sæculo XV. impressis; *&* P*apiæ die IX. Octobris* 1471. adjuncto etiam textu *It. Papiæ, apud Aloysium Comensem, & Bartbol. de Trottis*, 1497. *in fol. Lugduni, apud Joan. Moylin*, 1527. *in* 4. *Venetiis, apud Junctas*, 1520. *&* 1560. *in fol hoc titulo.*
Practica, seu Commentaria in nonum Rhazis ad Almansorem Joannis Matthæi Gradii, Mediolanensis. In quibus morborum omnium, qui unamquamque humani corporis partem invadunt, natura, signa, causæ, curationesque luculentissimæ explicantur. Editio prima nobilissima.
II. Commentarii Textualis in nonum Almansoris pars II., cum nuncupatoria ad eundem Principem, ad cujus filii Ermetis assistentiam se deputatum dicit. Prima editio extat Cremæ ut supra; secunda verò Anni MCCCCLXXI. est penes Comitem Donatum de Sylva inter Equites Mediolanenses eruditissimum; in fine autem hujus Voluminis sic legitur: „ Inceptum per Magistrum Marcum de Gattinara An. MCCCCLXII. die XVII. Octobris, „ & finitum in Studio D. Magistri Jo. Matthæi „ hujus Operis Compositoris Anno MCCCCLXXI. „ die XXIX. Septembris.
III. Antonii Gradii Medici, de Febribus aureum Opusculum. Jano Matthæo Durastante Medico Censore. *Mediolani, per Jacobum de Sancto Nazario de Rippa*, 1494. *die* 27. *Novembris.*

IV.

IV. Consilia Medica secundùm vias Avicennæ, unà cum utili repertorio; additis antiquissimi Medici Rabbi Moysis de regimine vitæ quinque Tractatibus, necnon Raymundi Lullii de Secretis Naturæ Libris duobus. Prima editio absque supradictis additionibus est sine Anno, loco, & Typographo magnificentissimè impressa in fol. maximo, quam vidi in dicta Bibliotheca FF. Eremitarum Congregationis Lombardiæ Civitatis Cremæ, ubi ut innui plures alii Codices Sæculi XV. adsunt editi tam alibi, quàm Mediol. de quibus Clarissimus Saxius in sua Typographica Historia Mediolanensi jam egit. Altera *Venetiis, apud Octavianum Scottum*, 1514. *in fol.*, *& Lugduni*, 1535. *in fol.* Necnon *Papiæ, apud Andream de Bosco*, 1501. *in fol.*

V. Expositiones præclarissimi, & subtilissimi Magistri Jo. Matthæi de Gradibus super vigesimam secundam Fen Tertii Canonis Avicennæ, super quam nullus ante ipsum scripsit. Extat in supradicto libro, & denuo ad Illustriss. Ducem Mediolani Franciscum Sfortiam Vicecomitem. *Mediolani, per Jacobum de Sancto Nazario*, 1494. *die* 17. *Novembris*, *in* 4.

VI. Jo. Matthæi de Gradibus. Tractatus de Urinis. *Mediolani, per Jacobum de Sancto Nazario de Ripa*, 1494. *in* 4. Hoc Opus Auctor inscripsit Ambrosio Grypho, Medico præstantissimo Mediolanensi, de quo Clarissimus Curtius pag. 26.

Laudatur à Sylvatico de Coll. Medic. Mediol. cap. 12. Ghilino in Theatro Literat. part. 2. pag. 147., à Piccinello Athen. Literat. Mediol. pag. 311. & 418., Paul. Morig. Hist. Nobilit. Mediol. lib. 3. cap. 13., à Petro Castellano in Vit. Illustr. Medicor., à Conrado Gesnero in Bibliotheca universali, à Morerio in Lexico, à supradicto Bartholomæo Curtio in Libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus, pag. 25., à Joanne Jacobo Mangeto in Bibliotheca Scriptorum Medicorum Tom. II., nec non à J. C. & Advocato Sitono in Chronico Colleg. Nobb. Physicor. Mediol. parte 2. artic. 36. exarato de Anno MDCCVIII. in fol. MS. penes eundem Authorem.

DCCLXXI.

FERRARIUS JOSEPH.

FErrarios inter eruditos, quorum doctrina Metropolim hanc novis auxit splendoribus, non immerito computandus est Joseph, cujus parentes, & acta nos cœlat oblivio. Hoc scimus tantummodo, Divinis cum Altaribus mancipatum, Clericale Institutum suscepisse; & Joanni Fontanæ Tripolitano Antistiti, qui ex Archipresbytero Mediolanensi, & Sancti Caroli Borromæi Vicario, Ferrariensi Episcopo Coadjutor datus fuerat, acceptum inter primos extitisse. Eloquentiæ sibi laudem adeptus est, his editis:

I. De Dignitate Episcopi Oratio ad Johannem Fontanam Episcopum Tripolitanum, & Ferrariæ Coadjutorem. *Mediolani, apud Joannem Baptistam Colonium*, 1589. *in* 4.

II. Orationem ab eo habitam de rebus gestis Sancti Gerardi Modoetiensis citat Petrus Paulus Bosca in Martyrologio Mediol. in Notis ad diem XXVII. Januar.

Agunt de eo supracitatus Bosca, atque Picinellus in Athenæo pag. 365.

DCCLXXII.

FERRARIUS OCTAVIANUS.

OCtavianus Ferrarius, quem perperam Morerius in Lexico cum Octavio confundit, de quo mox dicemus, ex eadem cum illo Familia, Hieronymo Patre, Mediolani Anno MDVIII. VII. Kal. Octobris natus est. Post perceptas summâ cum diligentiâ in celebrioribus Italiæ Academiis Eloquentiam, Philosophiam, & Medicinam, in Canobiano Collegio, quod Paulus Canobius Ferrario potissimum hortante condiderat, Ethicam, & Politicam per annos decem & octo docuit. Mox à Venetis expetitus, Patavium contendit, atque in illius Urbis Archigymnasio Peripateticam Philosophiam tam eleganter, aptèque professus est, ut Franciscus Vicomercatus in Regio Parisiensi Collegio Antecessor, post obitum Francisci I. Gallorum Regis in Italiam reversus, Eruditis universis posthabitis, unum Octavianum elegerit, cui edendorum Operum suorum provinciam demandaret. Annos Patavii quatuor commoratus, in patriam regrediens, ad Annum usque MDLXXXVI. quo sexagesimum octavum ætatis annum agens obiit, Philosophicis præceptis Scientias eleganti, serioque stylo tractavit, & in ætatis suæ Philosophiâ præsertim tantus fuit, ut Aristoteles alter appellaretur. Medicinam etiam calluisse dicitur, & politiori litteraturâ delectatus, non tantum doctrina, verum etiam probitatis & virtutis famâ excelluit. Bartholomæus Capra J. C. intima illi familiaritate charissimus, & cui moriens Bibliothecam suam legaverat, Octavianum in Funere eleganti Oratione laudavit.

Habemus Ferrarii, quæ hic recensemus Opera.

I. De Sermonibus Exotericis ad Bartholomæum Capram, Jo. Francisci filium. *Venetiis, apud Aldi filium*, 1575. *in* 4. Ipsum Librum vidi in Bibliotheca Ambrosiana, cum Notis MSS. eruditissimi Cæsaris Rovidii.

II. De Disciplina Encyclio ad L. Annibalem Crucejum Liber. *Venetiis, apud Paulum Manutium Aldi filium*, 1560. *in* 4.

III. De Origine Romanorum Liber ad Franciscum Filodonium Regium Magnum Cancellarium. *Ticini, apud Vianum*, 1588. *in* 8., *& Mediolani*, 1607. *in* 8. Huic Operi morte præventus Ferrarius supremam manum non potuit apponere; dignum tamen posteritate visum est, itaque Cl. Grævius suo Romanarum Antiquitatum primo Volumini intexuit, additis de suo castigationibus; Mediolanensem verò editionem curavit Bartholomæus Capra nonnullis marte proprio adjectis.

IV. In Athenæum Notæ quædam, ac in Latinum è Græco Versiones.
In Aristotelem Notæ ut supra.

V. De his duobus postremis articulis fides sit pœnes Picinellum, & alios, qui ipsum secuti sunt.

VI. De Anima, Lectiones Ticini habitæ Anno MDLII. Codex MS. authographus pagg. 850. sign. A. num. 48. in fol. Extat in Bibliotheca Ambrosiana.

VII. In primum, & secundum Librum Politicorum Aristotelis. MS. in fol. pagg. 188. sign. D. num. 381. Extat ibidem.

VIII. In I. II. III. & IV. Ethicorum Aristotelis MS. in fol. pagg. 254 sign. D. num. 382. Extat ibidem.

IX. In Ethicorum Aristotelis Libros V. VI. VII. & VIII. MS. in fol. pagg. 284. sign. D. num. 383. Extat ibidem.

X. In Ethicorum Aristotelis Lib. IX. & X. MS. in fol. pagg. 388. sign. D. num. 384. Extat ibidem.

XI. De Problemmate Aristotelis XII. Sectionis XXV. MS. in fol. sign. D. num. 172. Extat ibidem. Sicuti cum aliorum sententiis de eadem materia ad Jo. Vincentium Pinellum in aliis duobus MSS. item Ambrosianis, signatis D. num 172. & S. num 94. in fol.

XII. In Aristotelis Problemma I. Sectionis IV. de Melancolicis. MS pagg 61. Extat in Codice supradictæ Bibliothecæ Ambrosianæ sign. Q. num. 113. in fol.

XIII. Hippodamus. MS. pagg. 15. Est in suprascripto Codice.

XIV. De Instrumento, ac morali virtute, & unde oriatur. MS. pagg. 14. Extat in supradicto Codice.

XV. Censura in I. Caput variarum Lectionum Marci Antonii Mureti. MS. in fol. in eadem Biblioth. sign. Q. num. 122.

XVI. In Libros de Somno, & Vigilia. MS. in fol. ibidem sign. G. num. 762. Autographus.

XVII. Xenophontis Atheniensis de re Equestri, è Græco in Latinum conversi libellus. MS. in eodem Codice.

XVIII. Quæstio de Scientiæ naturalis utilitate, & de generatione virtutum moralium. MS. in fol. Autographus sign. G. num. 743. ibidem.

XIX. Lectiones privatæ. MS. Autographus sign. G. num. 744. in fol. ibidem.

XX. Quæstiones de Vacuo. MS. in fol. sign. O. num. 3. ibidem.

XXI. Oratio in Funere Francisci Ciceréi, die XIII. Novembris Anni MDLXXXVII. ut in Ciceréjo.

XXII. Plauti Comœdiæ ex editione Nicolai Angelii. *Florentiæ, apud Junctam*, 1514., cum Notis marginalibus MSS Octaviani Ferrarii. Extant in Ambrosiana inter impressos.

XXIII. Ammonii Hermæi Commentaria in Librum Peri hermenias, editio Græca tantùm. *Venetiis, apud Aldum*, cum Notis MSS. tam Græcis, quàm Latinis Octaviani nostri. Extant in Ambrosiana inter impressos in fol. ut supra.

XXIV. Joannis Grammatici in Posteriora resolutoria Aristotelis Commentarius. Editio Græca Aldi Manutii. *Venetiis*, cum Notis MSS. ut supra. Extat in eadem Bibliotheca inter impressos in fol.

XXV. Lettera erudita, in cui tratta dell'Oratore, scritta à Paulo Manutio li IX. Luglio MDLV Sta nelle lettere volgari di diversi Nobilissimi Uomini. *Venezia, presso Aldo*, 1555. in 8. pag 162.

XXVI. Commentaria Eustathii in Odisseam Homeri latinitate donata. Hoc Opus juvenem scripsisse asserit Papadoplus in hist. Gymnasii Patavini, & male ab aliis Octavio Ferrario adscribi.

In Lib. III. Comm. Biblioth. Cæsareæ Petri Lambecii pag. 57. sic legitur: „ Num. XXXV. Cod. „ MS. Theologicus Græcus est membranaceus per- „ vetustus, & optimæ Notæ &c. pertinuit olim „ Jo. Sambuco, utpote cujus manu exarata le- „ guntur hæc verba: Jo Sambuci; ex dono Octa- „ viani Ferrarii Mediolanensis; Anno MD:XII. „ Continentur Acta Apostolorum, Epistolæ Divi „ Pauli &c. in margine adsunt Notæ plures MSS. „ Græcæ. „ Mihi tamen incompertum est an sint Ferrarii nostri.

Extant ad eum II. Epistolæ Italicæ Aldi Manutii, datæ Bononiæ, una XXII. Decembris MDLXXXV., altera XXIX. Aprilis MDLXXXVI. editionis Romanæ; *apud Sanctem, & Socios*, 1592. in 8

Quattuor etiam Epistolas ei scripsit Sigismundus Folianus, quæ reperiuntur in Collectione Epistolarum ejusdem editionis Mediolanensis Anni MDLXXIX.

Inter selectiores Epistolas Clarorum Virorum Constantiæ impressas Anno MDLXXXVIII. extant Manutii Epistolæ ad Octavianum pagg. 35., & 112.

Aliæ leguntur Hieronymi Bossii inter ipsius editas.

Epistolæ II. satis eruditæ Francisci Ciceréi in laudem Libri Aristotelis de Moribus à Paulo Canobio explicatis, ad Octavianum Ferrarium, sunt in MS. Ciceréi Biblioth. Marchionum Vicecomitum, de quo diximus.

Ipsum laudavit Hercules Cimilioctus duobus Epigrammatibus.

De eo agunt Richebourcq in Opere inscripto: „ Ultima Verba & Facta &c. tom. 2. pag 130. Teisserius, & Struvius in Bibliothecis, Thuanus in Historia, Bartholomæus Curtius pagg. 103. & 138., Abbates Ghillinus & Picinellus, primus in suo Theatro, secundus verò in Athenæo pag. 439., aliique innumeri.

DCCLXXIII.

FERRARIUS OCTAVIUS.

OCtavius Ferrarius nobili genere Mediolani XIII. Kal. Junii anno MDCVII. ortus ex Julio, & Blanca Bariola conjugibus, amisso post quadriennium Patre, à Francisco Bernardino Patruo Viro in litteraria Rep. clarissimo summa cum diligentia educatus, in Collegio Ambrosiano Philosophicis, ac Theologicis studiis excultus, totum se dedit omnigenæ eruditioni. Quantum in eis artibus excelluerit mirum dictu est, tantum enim existimationis apud optimum illum doctorum hominum Mecœnatem Federicum Cardinalem Borromæum adeptus fuit, ut ei in ipso Collegio, cum vix quartum ætatis lustrum excederet, eloquentiæ Cathedram regendam contulerit. Sextum post annum, qui erat Christi MDCXXXIV. ad Rethoricam, Politicam, Græcamque linguam docendam à Veneta Rep. Patavium evocatus, collapsam illam Academiam, & à veteri decore degenerem strenuè reparavit, Repub. gratissimo in tantum beneficium animo singulis quibusque sexenniis mercedem augente adeò, ut cum prius advenienti quingenti argentei, quos Ducatos appellant, Ferrario persolverentur, ad duo postmodum Millia Minerval annuum perveniret. E vivis erepto Ripamontio, Urbis Mediolanensis Chronologo, munus historiæ patriæ conscribendæ, annuo ducentorum scutorum censu constituto, Octavio est demandatum. Negotio huic manum Vir eruditus admovit, jamque libros VIII. conscripserat, sed eorum, qui Archivo Urbis præerant, & necessaria Operi Documenta suppeditare renuebant, negligentiam indignatus, scribere supersedit, seque munere abdicavit. Quæ hac de re jam cuderat hæredi suo tradidit, data prius ea numquam edendi fide, ut infra dicemus. Cum Christina Svecorum Regina ad Principatus apicem evecta est, ipsam Ferrarius eloquenti Oratione commendavit, quod usque adeò Regiæ Fœminæ gratum fuit, ut Virum hunc aureo monili pondo scutorum mille, suisque litteris munerandum duxerit. Ludovicus quoque XIV. Gallorum Rex magnanimus integro septennio quingenta Octavio quolibet anno scuta persolvi mandavit. Studiorum caussâ non satis firma valetudine fuit, & à juvenilibus annis ea sensit incommoda, quæ litterarios labores nimis enixè colentibus evenire consuescunt. Intenso præsertim capitis dolore identidem laborabat, at vix paululum remiserat morbi vis, studia avidius repetebat. Mortalitatem exuit VIII. Id. Martii, cum septem dies æger lecto decubuisset, ætatis suæ LXXV. anno Christi MDCLXXXII. muneris verò sui quadragesimo octavo, cum de litteris Græcis & Latinis earumque utilitate fuisset in Gymnasio præfatus, ac postridie prælectionem habuisset de Manibus, & Umbris. Sepultus est Patavii in Ecclesia S. Antonii. Julius Ferrarius hoc ei Epitaphium posuit:

OCTAVIO FERRARIO MEDIOLANENSI
IN QUO ORNANDO ET EXTOLLENDO
MAGNI REGES ET PRINCIPES CERTAVERVNT
VENETA RESP.
PRAETER ALIA DECORAMENTA
BIS MILLE FLORENORVM HONORARIO AVXIT
LVDOVICVS M. FRANCORVM REX
SPONTE AVREORVM QVINGENTORVM CONGIARIVM
DIV INDVLSIT
CHRISTINA AVGVSTA
EQVESTRI INSIGNI EXTVLIT
ILLE REGVM OPES ET MVNERA ANIMO AEQVANS
FACVNDIA FIDE ET CONSILIO
INVIDIAM AVT VICIT
AVT GLORIAE INCITAMENTVM HABVIT
SEPTEM ET QVADRAGINTA ANNOS
CVM ADMIRATIONE AVDITVS EST
QVINTO ET SEPTVAGESIMO OBTICVIT
QVAMDIV LITTERIS HONOR CONSTABIT
SCRIPTIS APVD POSTEROS LOQVVTVRVS.
IVLIUS FERRARIVS P. B. M. P.
ANNO MDCLXXXIV.

Benignâ fuit naturâ, sincerâ, atque affabili, quâ dissidentium animos tam frequenter composuit, ut inde Conciliatoris, & Pacificatoris nomen sortitus fuerit. Quod ad Ferrarii stilum attinet, simplex, & sublimior pro rerum diversitate conspicitur, ubique tamen elegans & castigatissimus. Prolixus potius est quam contractus, sed roboris plenus, & numquam jacens sententias habet solidas, ingeniosas, & electas.

Sed jam ejus Opera subjiciamus; edidit igitur:

I. De Re Vestiaria libri III. *Patavii*, 1642. *in* 8 Quattuor alios tribus prioribus emendatiores, & auctiores, additis etiam Iconibus, in secunda Editione Patavina, anno 1634. apud Frambottum, conjunxit, in 4.
Idem opus denuo impressum est ibidem annis 1668. & 1685, in quibus accedunt

II. Annalecta de Re Vestiaria.

III. Dissertatio de Lucernis Sepulchralibus veterum. Priora duo Opera extant etiam in Tom. VI. Antiquitatum Rom. Grævii, & Dissertatio de Lucernis in Tom. XII Quod attinet ad libros de Re Vestiaria, Morhoffius, Grævius, Rubenius Almelovenius doctissimum opus, & materiem de qua agitur, perfecte declarans, appellant.
In Tractatu de Lucernis Sepulchralibus præcipue contra eos scripsit, qui veteres oleum habuisse arbitrantur inconsumptibile, vel Lampades eo modo disposuisse, quo sumus earum sensim secondensatus in oleum rursus converteretur, atque ita æterno igne lucerent, quod asseruit prolixa Dissertatione Latina Fortunius Licetus. Id Ferrarius noster meras nugas, & anilia commenta esse demonstrat.
Ægrè tulerat Octavius Alberti Rubenii scripta, quibus in Comment. de Re item Vestiaria, & Latoclavo ab se dissenserat, & illi paria redditurus, Analecta, quæ supra diximus, edidit, & in Rubenium stylum acuit apud se non recogitans Opus Rubenii postumum esse, & nondum à Scriptore lima expolitum.

IV. Prolusiones variæ numero XXVI. indicantur ab omnibus, qui de Operibus Octavii nostri egerunt, sed ego usque ad XXXV. sub oculos habui, quarum ultima sic inscribitur „ de Bono „ Senectutis, seorsim impressa *Patavii*, *apud Frambottum*, 1687. *in* 4.

V. Præfatio ad Virgilii Æneidem.

VI. Panegyricus Paulo Caotortæ dictus.

VII. Alter Joanni Pisano dictus.
Hæc tria ultima Articula sunt in editione Prolusionum XIII. an. 1650 in 8. impress.

VIII. Epistolæ ad varios LXX in eadem editione. Inter prædictas extant plurimæ Virorum illustrium ad Octavium scripiæ, inter quos numerantur Franciscus Redi, Joannes Fredericus Gronovius, Daniel Justinianus, Alexander Perlasca, Franciscus Sadarinus, Carolus Maria Maddius, Joannes Fabricius &c.

IX. Formulæ ad capienda Doctoris Insignia. Extant ibidem.

X. Epistolarum, item Formularum ad capienda Doctorum Insignia, pars altera. *Patavii*, *apud Frambottum*, 1661. in 4.

XI. Inscriptiones, pars I. & II. *Patavii*, 1664. *&* 1668. item pars III. cui accessit

XII. Panegyricus Ludovico Magno Francorum Regi dictus. Hæc Opuscula cum aliquibus aliis seorsim prius edita collegit, ordinavit, & addidit Jo. Fabricius. *Helmestbadii*, 1710. *Tom. II. in* 8.

XIII. De Urbis Patavii laudibus. *Venetiis*, *ex Typographia Pinelliana*, 1635. *in* 4., & in Grævii Thesauro Antiq Ital. T. VI. p. 3.

XIV. Satyra Varoniana.

XV. Epistola de obitu Dominici Molini. *Venetiis*, 1646. *in* 12.

XVI. Elogia diversorum præsertim Hominum Litteratorum.

XVII. De Litteratorum Fato.

XVIII. De Laudibus Francisci Putei. *Patavii*, 1651. *in* 8.

XIX. Electorum libri II. *Patavii*, 1670. *in* 4. In eo Opere de pluribus vetustis rebus Ferrarius differit.

XX.

XX. Origines linguæ Italicæ. *Patavii, apud Frambottum, 1676. in fol.*

XXI. De Pantomimis & Mimis Dissertatio, primùm edita in Patavino Lycæo. *Volphembutelli*, 1714. *in* 8., hanc Joannis Fabricii diligentiæ debemus, nam cum duabus Epistolis, primâ Jacobi Facciolati, alterâ Jo. Philippi Slevogtii unà cum ejusdem Fabricii de Ortographia Latina responsionibus nos fruimur. Intulit quoque ipsam in magnum Opus Novi Thesauri Antiquitatum Romanarum clarissimus Albertus Henricus de Salengre.

XXII. De Balneis, & Gladiatoribus Dissertationes II. editæ à supradicto Fabricio *Helmestadii* 1620. *in* 8. Has quoque cum supradicta impressit eruditus P. Calogierà in Tomo V. Opusculorum collatis cum Autographo ei subministrato per doctiss. Abbatem Facciolatum. De iisdem Dissertationibus locuti sunt abunde Auctores Diarii Litterarii Italic. Tom. III. pag. 489.

Opera omnia, quæ præ manibus habuit, Frambottus, edidit *Patavii, ann.* 1668 *T. III.* in 4., sed plura non vidit, ut supra facile innuitur, quibus nos addimus etiam

XXIII. Octavii Ferrarii Epistolam, quâ respondet Anonymo, qui tulerat judicium de libris Aristotelicis. Eandem habuit Octavius ab Annibale Cruccejo. Est potius Tractatus integer de Aristotelis Operibus, quàm Epistola. MS. in fol. pag. 56. in Ambrosiana Biblioth. sign. st. n. 24.

Præfato pariter Octavio Ferrario clariss. olim Joannes Baptista Sitonus Jatrosophus Mediolanensis Tractatum XXXIII. suorum Jatrosophiæ Miscellaneorum impress. an. 1641. 1665., & 1676. nuncupavit his verbis: „ Egregio Latinæ Græ„ cæque Eloquentiæ in Patavina Academia „ Professori Primario &c. D. Octavio Ferrario. „ An bruta animalia inter se colloquantur &c. „ Dat. Mediolani ex Lycæo nostro IV. Non. „ Februarii 1639.

XXIV. Historiam Mediolanensem, quam cœperat scribere, hæredi suo, ea conditione, ut typis nunquam excuderetur, reliquit. „Res erat plena periculi vera scribere, & nolebat offendere Gallos, „ à quibus beneficia acceperat. Ita *Le Clerc Bibliotheque ancienne & moderne, tome VI fol.* 168., „ & filio suo atque hæredi, ne opera sua nondum „ edita in lucem ederentur, Testamento prohibuit. Hæc asserunt Auctores libri *Journal des Sçavants de anno* 1716. *pag.* 423. Verba ipsa Auctorum hic dare placuit, qui cum aliis ex infra citandis, videntes in sepulchrali Elogio siglas illas JULIUS FERRARIUS P. B. M. P. eas interpretati sunt *Patri benemerenti posuit*. Nos verò, ut sententiam nostram sincerè pandamus, easdem litteras innuere credimus *Patruo benemerenti posuit*. Octavius enim ab anno ætatis suæ X. clericali adscriptus Instituto nullam unquam duxit Uxorem, idcirco Julium non ejus esse filium, sed nepotem arbitramur ex Fabricio, vel Marco Antonio Octavii Fratribus genitum, quemadmodum etiam sentit amicissimus J. C. Sitonus, cui debemus Genealogiam Ferrariorum deductam ab anno MDLXV.

De eo videndi sunt Clericus in sua Biblioth. T. VI. pag. 177. Carolus Patinus in Lycæo Patavino, Joannes Fabritius in Præfationibus Operum Auctoris; Richebourcq. Ultima Verba &c. T. II. pag. 130. Nicolaus Comnenus Papadoplus in Hist. Gymnasii Patavini T. I., Laurentius in Polymar. Abbas Ghilinus in p. I Theatri, Petrus Paulus Bosca de Origine Bibl. Ambrosianæ, Fontaninius in Libro della Eloquenza Italiana pag. 312. ultimæ editionis, Niceronius in Lib. Memoires des Hommes illustres, Picinellus in Athenæo pag. 441., aliique innumeri.

DCCLXXIV.

FERRARIUS RAPHAEL.

CHerubinum Ferrarium gentilem suum, & Instituto, & doctrinâ secutus est Raphaël; etenim Carmelitarum Ordinem suscepit, & Cœnobio Sancti Joannis ad Concham hujus Urbis, quæ ipsi patria fuit, adscriptus. In Philosophicis atque Theologicis studiis cum se annos complures exercuisset, Magister creari promeruit. Alumnis quoque Ordinis sui multis in Urbibus facultates easdem tradidit, atque Officium Definitoris peregregie sustinuit anno MDCX. Verumtamen effusâ etiam extra claustra eruditionis ejus famâ ad sacras Conciones habendas persæpè expetitus fuit; & magno cum plausu à populis auditus. Mortales exuvias deposuit circa annum Redemptionis humanæ MDCXX. in Insula Corcyrensi.

Hæc sunt illius ingenii monumenta.

I. Commentaria in VIII. Libros Physicorum Aristotelis. MS. in 4., extat in Bibliotheca sui Ordinis S. Jo. ad Concham Mediolani.

II. Lectiones in Aristotelis Lib. de Anima. MS. in 4. ut supra.

III. Lectiones in Metaphysicam. MS. in 4. ut supra.

IV. Conciones per sacrum Quadragesimale tempus. MS. ibidem.

V. D. Caroli Borromæi S. R. Eccles. Card. & Archiep. Mediol. pia & devota Laudatio, quâ Fr. Raphaël Ferrarius Mediolanensis Carmelita S. T. D. & in Conv. S Jo. ad Concham Mediolani Prior, nuperimè audito ejus Sanctificationis nuncio, Civibus Mediolanensibus gratulatus est. *Mediol. Typ. Archiep.* 1610. *in* 4.

VI. Oratio pro cooptatione Philippi Pirovani in Collegium J. C. C. Mediolani. *Ibi, apud Pontium, in* 4.

Laudatur à Vago pag. 333., & à Clemente Maria Felina in Musæo Mantuanæ Congregationis Carmelitarum. *Bononiæ*, 1691. *in* 4. à quo Carmine etiam celebratur, atque à Picinello in Athenæo pag. 479.

DCCLXXV.

FERRARIUS ZACHARIAS.

ZAcharias Ferrarius Mediolanensis ex Instituto Eremitarum S. Augustini, humanarum litterarum, linguarumque Græcæ, ac Hebraicæ cultor eximius, in Philosophicis Theologicisque studiis ita excelluit, ut laureâ magistrali exornari, ac Patavino Eremitarum Gymnasio Regens præfici meritus fuerit. Abdicato docendi munere in Patriam concessit, ubi secretus ab aliorum consuetudine, veræ sapientiæ contemplationibus totus vacare decreverat. Propositum tamen immutare compellitur; nam tradito sibi ab unanimi vocalium suffragio Augustinensis in Insubria Provinciæ gubernaculo, partes omnes providi Præsulis implevit. In Metropolitana Synodo à S. Carolo Archiepiscopo anno MDLXV. Mediolani celebrata deligitur Zacharias, ut una cum Episcopo Brixiensi de pertinentibus ad celebrationem Missæ, ac Sacramentorum administratione sententiam diceret. Bibliothecam sui Cœnobii S. Marci nedum restauravit, sed & mirâ librorum selectorum copiâ ac varietate (quoad suo tempore fieri poterat) locupletavit. Floruit circa medium Sæculi decimisexti. Extat Auctoris Imago in Bibliotheca eadem cum hac Inscriptione:

M. ZA-

M. ZACHARIAS FERRARIVS
MEDIOLANENSIS QVI VETEREM BIBLIOTHECAM
INSTAVRAVIT
OMNIBVSQVE FERE LIBRIS
QVI SVO TEMPORE DESIDERARI POTERANT
DECORAVIT AN. MDLXXXI.
QVAM POSTEA FATISCENTEM
IN HANC SEDEM PP. TRANSTVLERE
AN. MDCXLIV.

In ejus obitu Baldinus hæc cecinit:

Te Divinarum perfecta scientia rerum ,
Et proba cœlestem vita fuisse probat .
Ut cœlestis eras , cœlis homo debitus ; ergo
Te superos inter quis neget esse choros .

Curâ & labore præfati Viri in lucem primò editus est :

I. D. Ægidii Romani Bituricensis Archipræsulis, & Sac Theologiæ Doctoris fundatissimi Tractatus de laudibus Divinæ Sapientiæ , ab eodem Ferrario accuratissimè castigatus, cui eruditissimam Præfationem ad Christophorum Patavinum totius Ordinis D. Augustini Moderatorem ; & argumenta unicuique capiti præfixit . *Patavii, apud Joannem Baptistam Amicum , expensis Petri Antonii Alciati* , 1553 *in* 4.

II. M. Antonii de Passeris de Animæ Immortalitate libri III. in Patavino Gymnasio docentis, anno MDLI. Frater Zacharias Mediolanensis scripsit , & suis marginalibus notis auxit, atque explevit anno MDLIV. XIX. Kal. Novembris, Patavii. MS. in fol. sign. I. num. 5. Extat in Biblioth. Sancti Marci Mediolani.

III. Quæstio de regressu M. Antonii Zimaræ , atque ejusdem Speculationes super I. & II. lib. de Anima Aristotelis annis MDXXVII. & MDXXVIII. in Gymnasio Patavino profitentis . F. Zacharias Mediolanensis compilavit , atque suis commentariis illustravit anno MDLIII. IV. Non. Novemb. MS. in fol. Extat ibidem .

IV. De Sacramento pœnitentiæ, MS teste Picinello.

V. Tractatus varii Theologici , MSS. teste eodem .

VI. Vita S. Casimiri Regis Poloniæ . Ext. in Mense Martio apud Bollandistas Tom. I. pag. 147.

Plura de hoc Viro mihi indicavit P. Nicolai ejusdem Ordinis alibi laudatus , vide etiam Picinellum pag. 517.

DCCLXXVI.

FERRUFINA MARGARITA.

ILlustri Fœminarum Cœtui , quæ apud Insubres , imò veriùs in universa litteraria Republica , ob eruditionis præstantiam commendantur , addenda nunc Margarita Ferrufina , sive ut aliis placet, Ferusina . Hæc ab ipsa infantia non puellaris sexus crepundia secuta est , sed ad solidam doctrinam sibi comparandam intenta , non contemnendos in Philosophia morali progressus fecit . Commodius ad litteraturam iter perceptis Græcâ atque Latinâ linguâ sibi constravit ; & apud sui temporis Eruditos plurimi est habita . Nupsit postmodum J. C. clarissimo Joanni Ferrufino Mediolani Senatori , ex quo filium genuit Antonium Castri Spinæ Feudatarium , circa annum Christi MCCCCXL. Coævus illi fuit Dominicus Ferrufinus , ad quem elegantem dedit Epistolam Antonius Panormita inter hujus MSS. in Ambrosiana Bibliotheca servatam . In ea Antonius Dominico scribit se filium illius à sacro Regenerationis fonte suscepisse , cùmque , in obsequium Francisci Barbavariæ Patroni sui beneficentissimi , puero Francisci Mecœnatis nomen imponi vellet , obstitisse fœminas, arbitrantes vocem illam *Mecœnas* non præclarum Virum , & sæculis omnibus apud Eruditos memorandum , sed suillam pernam significare , quæ Insubrica Dialecto *Mezzena* vocitatur . Sed ut unde divertimus , sermo redeat, commendatur Ferrufina ob

I. Epistolas plures ad diversos non elegantiâ solùm , sed petitis etiam ab intima Philosophia sententiis ornatissimas .

Memoratur à Francisco Augustino ab Ecclesia Episcopo Salutiensi in Theatro Fœminarum eruditarum pag. 233. De Joanne autem ipsius Viro egit Franciscus Philelphus in Epist. pag. 20. & 73., atque JC. Sitonus in Schedis, & Chron. Jurisperitor. pag. 22. art. 214. & pag. 22. art. 91. aliis etiam citatis .

DCCLXXVII.

De FIDELIBUS BALTHASSAR.

BAlthassar de Fidelibus Juris utriusque Doctor, ac Regalis Modoëtiensis Basilicæ Sancti Joannis Baptistæ Infulatus Archipresbyter , subrogatus in locum Bertholæ de Abdua Viri clarissima stirpe nati , huic Ecclesiæ magnâ cum laude præfedit ab Anno MCCCCXCIII. ad Annum MDXXX. Vicarius etiam Generalis effulsit Episcopatus Novariæ sub illius Urbis Præsulibus , & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Ascanio Mariâ Sfortiâ Vicecomite , & Federico Sanseverino . Cùm bellis arderet Italia, primùm Viennam exul pergere compulsus est , iterumque Lugdunum eodem infortunio cogente relegatus , tandem post diuturnas calamitates Italiam revisit . Postmodum pertæsus honorem Modoëtiensem , amplissimo illo Sacerdotio se abdicavit, eodem insigniens Joannem Baptistam Castanum ; profectus deinde ad Cremonensem Ecclesiam , cujus Episcopalis Vicarius Generalis creatus est ; denique ibidem defunctus, in Templo majori sepultus fuit .

Hujus profundam eruditionem in sacrâ, & profanâ Historiâ, testatur Volumen ab eo compositum

I. De prærogativis Beati Joannis Baptistæ : Sanctissimo Patri Leoni X. Pontifici Maximo dicatum, *ac typis impressum Mediolani apud Alexandrum Minutianum Anno Domini* 1514. *die* 12. *mensis Junii* , *in fol.* , & in membrana in Laurentiana Medicea Plut. XIV. num. XVI. & XVII. ex Montfauc. Biblioth. MSS. Tom. I. pag. 273.

II. Epistolæ plures Latinæ eruditissimæ ad Cassandram Fidelem , cum hujus Responsionibus . Extant inter ipsius Cassandræ editas .

Laudatur à Sitono in Monumentis Familiæ de Fidelibus, *impress. An.* 1712. *apud Malatestam*, *in fol* Justo Fontanino in Dissert. de Corona Ferrea Modoëtiensi, pagg. 60. 61 65. Carolo Stephano Brambilla in Ecclesia Viglevanensi, pag 57. sub Anno MDXI., ubi eum memorat Vicarium Generalem, & Locumtenentem Episcopi Novariensis Anno MDXI. Jacobo Philippo Tomasino in Vita Cassandræ Fidelis, pag. 16. Ludovico Antonio Muratorio in Anecdotis Latinis Tom. II. cap. XXI. fol 348. Bosca in Libro de Corona Ferrea, & Picinello in Athenæo, pag. 63.

DCCLXXVIII.

De FIDELIBUS FRANCISCUS.

Fidelium Familia vetustissimæ nobilitatis splendore apud Insubres præfulgens, in aliis etiam Italiæ Regionibus eruditos, atque præclaros Viros peperit, quorum Opera Doctorum manibus teruntur. Hos autem omnes ex Mediolanensibus aliò translatis originem duxisse testatur jam laudatus Balthassar in Epistola ad Cassandram Fidelem, cujus gratiâ sibimetipsi gratulatur; quamvis enim eruditissima illa fœmina Venetiis edita in lucem fuerit, non contemnendis tamen argumentis Balthassar idem probat, eam ex Avis Insubribus ortam fuisse. Inter eos, qui Mediolani constitere, multi memorantur dignitatibus, & muneribus insignes. Joannes etiam de Fidelibus Anno MCCCLI. his accensetur, qui Leges Municipales Joannis Vicecomitis decreto comprobatas ab omnibus observandas edixere. Antoniolus verò, Anno MCCCXCV. inter Jo. Galeacii Vicecomitis Mediolanensis Ducis I. Aulicos magna fuit in existimatione. Petrus Antonii filius Anno MCCCCLXX. die XXX. unà cum aliis primariæ Nobilitatis Civibus Galeacio Mariæ Sfortiæ Mediolani Duci, Bonæ ejus Conjugi, atque Joanni Galeacio eorum primogenito, jurejurando interposito, fidem patriæ testatus est, ut ex publicis Tabulis patet apud Lünig in Codice Italiæ Diplomatico, Tomo III. pagg. 715. & sequentibus. Idem etiam præstitit Anno MDXIII. Maximiliano Mariæ Duci Joannes Andreas patriæ Decurio; cujus Elogium Sepulchrale in Templo Sancti Protasii, cognomento ad Monachos, his expressum notis, suppeditavit nobis Collectio Comitis Octavii Archinti.

IOANNES ANDREAS VIR NOBILIS
FAMILIAE DE FIDELIBVS
MORIENS
SIBI ET POSTERIS SVIS
FABRICARI CVRAVIT.

Nunc autem memorandus occurrit Franciscus de Fidelibus Joannis Baptistæ, & Blancæ de Ferrariis conjugum filius. Is claruit anno MDLXXVI. inter nobiles Viros adlectos pro coërcenda lue pestiferâ tunc Mediolani grassante. Decessit verò anno MDLXXXI. conditusque fuit in Basilica Apostolorum, vulgò Sancti Nazarii dicta.

Scripsit:

I. Istoria Genealogica della Familia Fedele di Milano. MS. in fol. penès Amicum, cujus nomen proferre justis de causis mihi non licet, sed per me diligenter & non sine delectatione observata fuit.

II. Relazione della Peste, che afflisse Milano l'anno MDLXXVI. In eodem Cod. MS. ubi agitur etiam de nonnullis aliis rebus eodem tempore peractis in hac Urbe.

Carmen ad eum misit Franciscus Clavellius, quod inter hujus impressa, locoque suo memorata legitur pag 65.

Laudatur ab Ascanio Centorio in Collect. Ordinum adversùs pestem Mediolani lib II. pag. 140. edit. Mediol. atque ab Humanissimo JC. Sitono in suo Theatro Genealogico, quemadmodum etiam in Schedis.

DCCLXXIX.

De FIDELIBUS LEO.

In Oppido Vicomercato, Ducatus Mediolanensis, ad Brianteorum Collium radices, ortus est Leo de Fidelibus, qui laudabiliter peractâ adolescentiâ, Sancti Benedicti Ordinem ingressus est in Monasterio Padolyronensi agri Mantuani die XII. mensis Martii, Anno post Salvatoris Nativitatem octogesimo supra millesimum quingentesimum. Sacris postmodum Studiis sedulò incumbens, tantam sibi eruditionis famam adeptus est, ut in celeberrimo Monasterio Sancti Pauli in Via Ostiensi extra Romanæ Urbis mœnia Prior meruerit constitui. Eum unicè dilexit Gratianus Trizzius Mediolanensis sæpe Abbas Monasterii Sanctorum Petri & Pauli in Glassiate hujus Urbis, & bis Congregationis Cassinensis Præses Generalis. Summi postmodum Pontificis jussu, in Insubriam venit, Visitatoris Apostolici munere decoratus, ut Eremitas quosdam tunc in vetustissimo Cœnobio Sancti Ambrosii ad Nemus prope hanc Urbem degentes, de quo alibi verba fecimus, reformaret; Idem etiam præstitisse fertur Fratribus Jesuatis in altero hujus Urbis Cœnobio sub titulo Sancti Hieronymi, ubi nunc Tyrocinium Societatis Jesu, morantibus. His, aliisque præclarè gestis illustris, Clementi VIII. Pontifici Maximo dignus visus fuit, qui defuncto Didaco de Quadra Neapolitano, Lavellinati Ecclesiæ Pastor præficeretur. Electus est ad Pastoralem administrationem die VII. mensis Januarii, Anno MDVI. Cùm autem commissum sibi populum annos VIII. dignè, ac laudabiliter gubernasset, elatus fuit Anno MDXIII.

Laudandus est Leo ob

I. Decreta Reformationis Fratrum S. Ambrosii ad Nemus prope Mediolanum, ab infra citatis Auctoribus memorata.

De eo Armellinus in Catalogo Episcoporum Congregat. Cassinensis, pag. 39. Placidus Pucinellus in Chronico Glassiatensis Monasterii cap. 130. pag. 263. & Ferdin. Ughellus Italiæ Sacræ Tom. VII. col. 744, num. 30. edit. Venetæ.

DCCLXXX.

FIGINUS JOANNES PETRUS.

O Thoroli Figini, & Blancæ de Villanis Conjugum Mediolanensium filius fuit Joannes Petrus, nepos ex fratre Materni, Annonæ in Patria Judicis Anno MCCCCXCIV. Coævus extitit laudatissimi Vatis Joannis Biffii, cujus laudes jam supra congruo loco inseruimus, atque inter se Viri præstantissimi datis invicem Carminibus, eruditionis laudabilem invidiam nutrivere. Plurimùm enim Musarum studiis oblectabatur, quibus præcipuè vacare consueverat, cùm se ex urbano strepitu rus recipiebat, unde quoque Operis numero I. indicandi argumentum desumpsit. Floruit exeunte Sæculo XV., & subsequentis initio.

Scripsit:

I. De laudibus Vitæ rusticæ Poëma latinum, sine loco, anno, & Typographo. Extat in Bibliotheca Monachorum Cistercienfium Morimundi inter Miscellanea, in 4.

II. Carmina varia Latina ad Joannem Biffium. Extant inter Poëmata Biffii, *Mediolani impressa Anno* 1512. *in* 4.

De eo Sitonus in Schedis suis, è quibus Genealogicam Figinorum seriem hausimus.

DCCLXXXI.

FIGINUS ALOYSIUS.

ALoysius Figinus Mediolanensis, in Sæculo Paulus, ab Aloysio Joannis Baptistæ filio, atque Hippolyta Rhaudensi conjugibus genitus fuit, ac lucis usuram accepit die IV. mensis Novembris, Anno Redemptionis nostræ MDCXXI. Adolescentiam inter minora transegit studiorum curricula, mox ætatis suæ Anno XVI. Canonicis Congregationis Lateranensis adscribi postulavit, assumptoque habitu regularis observantissimus disciplinæ, & litteraturæ omnis generis avidissimus cultor, ad Abbatis titulum ascendere meruit. Nihil intentatum reliquit, quod ad eruditionem conducere posset: id facilè patet ex mirabili MSS. ejus Codicum copia, quam mox Eruditis omnibus non invidebimus, in eis enim elucet Scriptoris labor immensus, & indefessa diligentia. Vivere desiit Vir commendabilissimus anno post Salvatoris ortum MDCLXXXIX. ætatis verò suæ LXVIII.

Ejus litterariæ Lucubrationes his prænotantur Titulis:

I. Olla pauperum, sive Lemmata, & Adversaria Sacra, atque Profana in unum congesta ad Prædicationum usum, incœpta Anno MDCXLVII. in Monasterio Sanctæ Mariæ Passionis, & continuata usque ad Annum MDCLXXXI. Vol. III. in 4. MSS. pagg. in totum 2849 Autograph.

II. Rubriche del Messale spiegate. Vol. I. MS. in 4.

III. Trattato dell' Indulgenze, e delle divozioni. Vol. I. MS. in 4.

IV. Anni Cronologici di Roma, con brieve Istoria attinente a' medesimi. Vol. I. MS. in 4.

V. Descrizione di tutto il Mondo in generale, e de' Cieli, con un brieve Trattato della Geografia. Vol. II. in 4. MSS.

VI. Uomini, e Donne più famosi da Adamo sino all' Anno di Cristo MCCC. in circa. Opus laboriosissimum ex Sacris Scripturis, & ferè omnibus Scriptoribus tam sacris, quàm profanis congestum; Voluminibus XVIII. MSS. in 4. comprehensum, ad Hominum numerum MDCI præter alios plures usque ad MDCLXXXIII. adhuc inordinatè extantes, unà cum Volumine Indicis ejusdem Operis imperfecto, quod est numero XIX.

VII. Città, e Castella, o sia brieve Notizia di tutte le Città, e Castella, tolta da Lexicografi, e da moltissimi altri Autori, così sacri, che profani, disposte per ordine alfabetico, anche con brieve descrizione Istorica, e con varj Supplementi non ancora posti al loro luogo. Vol I. MS. in 4.

VIII. Chiese, ed Edificj più famosi d'Europa, e brieve descrizione di esse. Vol. I. MS. in 4.

IX. Isole, Porte, Promontorj. Vol. I. MS. in 4.

X. Monti, Colli, e Luoghi a quelli adjacenti. Vol. I. MS. in 4.

XI. Fiumi, Mari, Laghi, e Pesci. Vol. I. MS. in 4.

XII. Acque, Stagni, Bagni, Terme, e nuovo Trattato de' Pesci, con le figure de' più stravaganti, e rari. Vol. I. MS. in 4.

XIII. Aere, con un Trattato de' Venti, de' prodigj seguiti in aria, e delle Pioggie Vol. I. MS. in 4.

XIV. Uccelli tutti del Mondo, posti per alfabeto. con la loro descrizione, età, canto, ec. Vol. I. MS. in 4.

XV. Arbori, e Frutti, in ordine alfabetico. Vol. I. MS. in 4.

XVI. Erbe, e Fiori, con le loro figure descritte compendiosamente di tutto il Mondo, ove nascano, loro virtù, e luoghi, ove sono nominati massime nella Divina Scrittura. Vol. I. MS. in 4.

XVII. Semplici, e rimedj, che si cavano da' medesimi, con gli Autori, che ne parlano. Vol. II. MSS. in 4 pagg 1400.

XVIII. Bestie, cioè Fiere, Giumenti di tutto il Mondo, Serpenti, Dragoni, ec. Vol. I. MS. in 4.

XIX. Trattato del Fuoco, e de' Minerali, con li caratteri attinenti a' medesimi, e loro spiegazione, e virtù. Vol. I. MS. in 4.

XX. Trattato dell' Agricoltura. Vol. I. MS. in 4.

XXI. Trattato de' Colori, Odori, e Sapori tanto ne' cibi, che nelle bevande. Vol. I. MS. in 4.

XXII. Trattato de' Veleni. Vol. I. MS. in 4. adhuc imperfectum.

XXIII. Meccaniche pratiche, o siano Meccaniche varie per operare con facilità, colle figure degli Stromenti necessarj, e pruove delle proposizioni. Vol. I. MS. in 4. cum figuris optimè delineatis.

XXIV. Compendio delle Fortificazioni, con tutti li termini ad esse spettanti, e figure ben delineate. Vol. I. MS. in 4

XXV. Armi, e cose belliche, o sia descrizione d'ogni stromento per la guerra, con i Calibri per le Artiglierie, e Moschetti, e palle per essi. Vol. I. MS. in 4.

XXVI. Pietre, e Gemme più famose, e rare, e Scolture più rinomate in esse, per ordine alfabetico. Vol. I. MS. in 4.

XXVII. Colossi, Statue, Pitture, e Colonne più famose del Mondo, disposte come sopra. Vol I. MS in 4.

XXVIII. Raccolta di varj costumi di molti Popoli, l'Indice alfabetico de' quali ascende al num. di DC. Vol. II. MSS. in 4.

XXIX. Monete, pesi, misure, e numeri, tutto disposto per alfabeto. Vol. I. MS. in 4. Adhuc imperfectum.

XXX. Modo di fare gli Orologi Solari Orizontali, colle figure diligentemente disegnate. Volum. I. MS. in 4.

XXXI. Algorismo, o sia Trattato de' numeri rotti, Vol. I. MS. in 4.

XXXII. Microscopio, uso, e forma di esso; con tutti gli Insetti anche più minuti con quello osservati, e loro descrizione per alfabeto.

Ferè omnia Auctoris manu exarata, extant in Bibliotheca Passionis Canonicor Lateranensium hujus Urbis, & mirandum certè est, quod Picinellus sub cujus oculis fuerunt, nec verbum quidem in suo Athenæo de tanto Viro saltem fecerit, tametsi in tanta scriptorum ejus farragine, adhuc ultimam limam desiderantium, criterium desit.

DCCLXXXII.

FIGINUS JULIUS CÆSAR.

VEtustissimam Basilicam in Urbe Mediolanensi, quam Philippus notæ probitatis Civis excitavit, ideoque Basilica Philippi dictam, Sanctis olim Martyribus Nabori, & Felici Sacram, nunc Sancti Francisci nomine, ob Minores, quos Conventuales dicimus, ibidem commorantes appellatam, multa sunt, quæ omni commendatione dignam evincant. Omnes enim novere quibus laudibus à Sancto hujus Urbis Parente Ambrosio, aliisque Scriptoribus celebretur, præsertim verò ob Sanctorum Protasii, & Gervasii Lipsana ibidem reperta. Crebrò instaurata est antiqua moles ob vetustatis injurias collabens, Templum verò ipsum cubitis circiter CXC. oblungum, latum XLIX. altum autem XXXVI. Anno superioris Sæculi LXXXVIII die IV. Septembris corruit tanto cum strepitu, ut Urbs universa pertremuerit. Mediolanensium autem pietas ægrè ferens tam sacræ molis ruinam, immensas illico divitias contulit, ut iterum sed augustiore forma, ac magnificentiore cultu exurgeret. Paucos ideo intra annos nova restituta est Basilica; nec ullus dolendi locus religioni Metropolis relictus fuit. Juvat hîc dare vetustam Inscriptionem, quæ sculpta cernitur in marmore inserto parieti, non procul à Janua minori ejusdem Templi, quæ respicit Ædem Sanctæ Valeriæ dicatam. Ea est:

Alma

Alma nitet renovata piis Cultoribus Aula ,
Tempore quam modico Fratres statuêre Minores .
Hortus erat quondam locus iste , Domusq; Philippi ,
Corpora Martyrum pro Christo passa recondens .
Hortus fœcundus , dictis Domus unde repletur
Fructibus immensis totus generaliter Orbis .
Barnbabam huc perhibent translatum scripta vetusta ,
Fama refert ; usti cineres , & plumbea tumba .
Hic Nabor , hic Felix , hic Fortunatus habetur ,
Et cum Materno , Gayus , dictusque Philippus ,
Nec non Savinæ Sanctæ venerabile Corpus .
Ambrosio Paulus Cœlos hic mente petente
Protasium cum Gervasio pandendo revelat .
Sanguine Sanctorum totus locus iste sacratus
Multipotens factus delere piacula plebis .
Atque unum ex Pueris Sanctis , quos dira necavit
Ambitio Herodis pro Christo , continet hujus
Sacrista Ædis , quo tota hæc Patria gaudet .
Quàm bene Nudipedes loca hæc sanctissima servant ,
Cernere cum Moyse , Josueque , Hierarchica digni !
Perpetuo ritu , feria redeunte secunda ,
Plebs priùs Ambrosii meritum Templumque requirens ,
Læta Deum laudat , tantis dodata Patronis .

Frater Gabriel de Barlassina Provincialis Terræ Sanctæ Minister fieri fecit Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto .

Hæc secum recogitans Julius Cæsar Figinus Ordinis Minorum Conventualium operæ pretium duxit omnia ad Templum ipsum spectantia in unum colligere , ideoque

Volumen conscripsit hoc titulo :

I. Nomina Sanctorum Corporum , & præcipuarum Reliquiarum , quæ Mediolani in Templo Sancti Francisci FF. Minorum Conventualium requiescunt, cum brevi instructione Simplicium de Veneratione, & Invocatione Sanctorum, & Sacrarum Reliquiarum cultu ac brevi Tractatu de antiquitate , & amplitudine prædicti Templi , additis quibusdam devotissimis Orationibus a quolibet devoto dicendis. *Mediolani , typis Antonii Comi , 1613. in 8.*
Extat ibi Epigramma Auctoris ad P. Jacobum Montanarium de Bagnacaballo , Generalem Ordinis sui , cui Opus dicat.
Epigramma Comitis Jo. Arcimboldi in laudem Auctoris.
Aliud Martini Castrofranchi Insocatorum Academici .
De eo Joannes Franchinus in Bibliosophia Script. Ord. Min. pag. 364., & Mazzuchellus in Schedis.

DCCLXXXIII.

FIGINUS ODDUS HIERONYMUS.

Hieronymus Figinus Oddus, Comitali dignitate insignis , eruditione verò insignior , Parentes habuit Joannem Antonium , & Octaviam Caymam Conjuges Mediolanenses . Juris prudentiam inter studia reliqua diligentissimè coluit , atque percepto lauree ornamento, brevi tantam nomini suo famam adeptus est , ut in Academia Parmensi leges , quas sub

A celebri Oddone Sfortia didicerat , auditoribus publicè traditurus assumeretur. Annos aliquos eo functus munere Romam se contulit , ubi in Aula Pontificia utriusque Signaturæ Refferendarius est constitutus . In Flaminia , atque Umbria Sedis Apostolicæ nomine nonnullis Urbibus præfuit , Arimino præsertim . Defuncto interim Joanne Baptista Vicecomite Mediolanensi Ordinis Eremitarum Sancti Augustini Apruntinæ Sedis Episcopo, in ejus locum ab Urbano VIII., qui Hieronymi doctrinam , & merita plurimi faciebat , assumptus fuit die VII. Februarii , Anno MDCXXXVIII. Doctissimus fuit , & eruditorum Virorum amator , quibus libentissimè favebat , & nulli parcens labori eorum Opera promovere satagebat . Jus sacrum Apruntinis sapientissimè dixit ad
B Annum usque MDCLIX. , qui postremus optimo Præsuli fuit .

Opera ejus hæc sunt :

I. Oratio ad Parmenses in funestissima Oddi celeberrimi Jurisprudentiæ Magistri anniversaria commemoratione . *Perusiæ , ex Typographia Augusta , 1613. in 4.* Memoratur à Cinello in Bibliotheca Volante , Pluteo III.
II. Monumenta Apruntinæ Ecclesiæ ab ipso non sine labore expiscata , & ad Ferdinandum Ughellum missa , quibus hic usus est in texenda Episcoporum ejusdem Civitatis serie.
De eo agunt cum laude cit. Ughellus Ital. Sacræ Tom. I. col. 372. num. LX. edit. Venet. Jo. Petrus Crescentius Amphit. Rom. parte prima , pag. 209. , & Siton. in Monument. Nob. Familiæ Figinæ , & in
C Theatro Geneol. Famil. Nobilium Mediol. pag. 210. MS. in fol. apud eundem Authorem.

DCCLXXXIV.

FIGINUS PETRUS.

Petrus Figinus , seu de Figino patriâ Mediolanensis , Ordinem Minorum ab ineunte ætate professus , multa eruditionis commendatione præfulsit Sæculo XIV. exeunte , & etiam subsequentis initio. Theologicas disciplinas , quas ex subtilissimi Joannis Duns Scoti fontibus hauserat, plures annos e Cathedra Ordinis sui Alumnis tradidit , dignus propterea habitus , qui Magister in Sacris Paginis crearetur . Conciones quoque populis utilissimas variis in locis
D recitavit non absque ingenti nominis sui famâ . Inter hæc tam seria studia ab amœnioribus alienus non fuit , nam Poëtarum , præcipuè verò Italorum , codicibus evolvendis , ac diligenter emendandis intentus , magnum Musas colentibus emolumentum contulit .

Habemus ejusdem

I. Opere del Divino Poeta Danthe, con suoi Comenti: recorrecti , & con ogne diligentia novamente in littera cursiva impresse. In Bibliotheca Sancti Bernardini.

In fine sic legitur :

„ Fine del Comento di Cristoforo Landino sopra la
E „ Comedia di Danthe Poeta excellentissimo , revista &
„ emendata diligentemente per el Reverendo Maestro
„ Pietro da Figino , Maestro in Theologia , & excel-
„ lente Predicatore del ordine de Minori , & ha po-
„ sto molte cose in diversi luoghi che ha trovato man-
„ care si in lo texto come nella glosa , etiam noviter
„ per altri excellenti huomini . Impressa in Venetia
„ per Miser Bernardino Stagnino da Trino de Monferrà .
„ del MCCCCC. XII. A dì XXIV. Novembrio, in 4.

Ex Schedis ad Typographicam Tridinensem Historiam paratis ab amicis. Canonico Joanne Andrea Irico , qui eas nobis humaniter communicavit ; monens insuper Stagninum contribulem suum consnevisse in fronte Codicum à se impressorum inscribere verba illa: In Bibliotheca S. Bernardini, ejus enim Sancti Imagine pro insigni utebatur.

DCCLXXXV.

DCCLXXXV.

de la FLAMMA GUALVANEUS.

INter Historicos, qui de Insubriæ rebus ex professo scripsere, non injuriâ censendus est Gualvaneus de la Flamma in hac Metropoli claro sanguine genitus. Nobilitatem, & opulentiam Familiæ, ex qua ipse in lucem prodiit, licet arguere ex Scriptoris ejusdem testimonio; ait enim in Manipulo Florum infra memorando, ad annum MCCXCII. publico Palatio Mediolani incendio consumto, Matthæum Vicecomitem in eo habitantem, emptis ab illis de la Flamma pluribus magnis domibus à tergo, ædificium restituisse. Spretis igitur paternis opibus sæculo valedicere statuit, atque Ordinem Prædicatorum amplexus fuit in Cœnobio Sancti Eustorgii. Id accidisse circa annum MCCXCVII. indicant verba ipsius Gualvanei, qui ad annum MCCXCIX. in eodem Opere narrans nuptias Galeacii Vicecomitis Matthæi Filii, cum Beatrice Marchionis Estensis Sorore (quas tamen initas anno sequenti asserit Corius) hæc subdit. „ Sed quia Ego Frater Gualva„ neus de la Flamma scribens præsens eram, nam „ in Ordine Prædicatorum eram habens annum unum „ cum dimidio, quod oculis vidi fideliter enarrabo. Hactenus ille. Fuit eâ litterarum, atque eruditionis famâ nedum apud sui Instituti homines, verum & apud exteros, ut ad publicam in Archigymnasio Ticinensi Cathedram advocaretur. Ibi Sacros Canones annis aliquot magno Auditorum plausu & frequentiâ docuit. Mediolani verò unius intra anni spatium Aristotelis Ethicam, Politicam, Œconomicam, Rhetoricam, & libellum de Sphæra interpretatum fuisse, testis est Leander Alberti loco citando; quod non mediocrem ingenii laudem in Gualvaneum nostrum refundit. Ex eodem etiam Leandro didicimus Scriptorem nostrum primum omnium è Sodalibus suis Philosophiam in Patria docuisse. His de rebus hæc scribit Ambrosius Taegius, alibi à nobis celebrandus, ad annum MCCCXV. „ Quum igitur hoc an„ no studium Philosophiæ moralis in ordine sit intro„ ductum, primus qui legit in Conventu Mediolani, „ fuit Frater Gualvaneus de la Flamma Mediolanen„ sis, qui legit Ethicam, Politicam, Œconomi„ cam, & Rhetoricam Aristotelis, & Tractatum „ de Sphæra. Hic fuit persona honorabilis, & bonæ „ famæ in Civitate Mediolani, apud Magnates, & „ Principes pergratus. Per ejus operam Conventus „ Mediolani haud parum suscepit incrementum. Vicecomitum Familiæ, quam ab ineunte ætate Mediolani dominationem assecutam viderat, singulari affectu semper favit, eorumque gesta diligentissimè prosecutus est, quoties occasio se se obtulit in infra recensendis ejus Operibus. Judicium hîc juvat inserere Clarissimi Joseph Antonii Saxii ex ejusdem Epistolâ ad Eruditissimum Muratorium jam editâ in Tomo XII. Rer. Ital. Scriptor. præfixâ Opusculo Gualvanei de rebus gestis ab Azone, Luchino, & Joanne Vicecomitibus, pag. 991. ubi hæc leguntur: „ Fami„ liare huic Auctori fuit fœtus suos informes relin„ quere; quo circa ancipiti adhuc lance suspendi„ mur, an ea, quæ in hoc volumine desiderantur, „ casu aliquo exciderint, an consultò intermissa „ fuerint, manum è tabula removente Auctore, ut „ in absolvendis fortasse Ordinis sui Chronicis pro„ ximè enunciatis calamum occuparet. Incertum est interim, quo anno in vivis esse desierit Scriptor noster, nam laudatus Muratorius censuit, obiisse Gualvaneum multo ante annum MCCCLXXI. nam etsi ad hunc usque annum perveniat ejus Historia inscripta Manipulus Florum, tamen facile intelligi contendit à legentibus ejusdem Historiæ sequelam, non ultra annum MCCCXXXVI. à Gualvaneo fuisse productum Opus hoc. Verùm ipsum adhuc in vivis fuisse anno MCCCXLIV. probatur testimonio Ambrosii Taegii apud Puricellum in Differt. Nazariana Cap. CIX. pag. 553. asserentis se vidisse Chronicon Ordinis Prædicatorum à Gualvaneo conscriptum, quod servabatur in Bibliotheca Cœnobii Mantuani Sancti Lucæ satis dilaceratum, & dissipatum, incipiens à nativitate B. Dominici anno Domini MCLXX. desinens in anno MCCCXLIV. tempore Magistri Generalis Petri de Palma. Ex quo saltem eruitur Scriptorem ad id tempus pervenisse. Nisi ergo alia superiùs enunciata obstarent, mirum non esset Gualvaneum ad annum usque MCCCLXXI. vixisse, cùm dato quod ætatis suæ anno XIV. circiter Ordinem Prædicatorum ingressus fuerit, non attigisset anno MCCCLXXI. octuagesimum nonum. Ut autem ingenuè fatear, styli diversitas nimium me non movet, nam inter Opera Auctoris MSS. evolvenda in Bibliotheca Ambrosiana, centies adverti varietatem ipsam etiam in eis, quæ certissime ab eo conscripta sunt. Cujus quidem rei causam arbitramur intermissionem Scriptori familiarem, ut aliis elaborandis operam daret, & consuetam illam negligentiam limæ, de qua supra citatus Saxius. In aula Joannis Vicecomitis, Capellani, & scribæ munere functus fuit Scriptor noster, qua de re videnda, quæ ipse tradit ad calcem Vitæ Azonis, ut infra. Priusquam tamen ad Operum seriem transeamus, dabimus libentissimè verba Quetif & Echard in Tom. I. Script. Ord. Prædic. pag. 617. „ Lusita„ nus emendandus, qui in duos dividit, alterum „ Galvanum Flamma ad MCCCXL. alterum Fran„ ciscum Galvanum Mediolanensem ad MCCLXII. „ ascribens, utrique eadem tribuens Opera.

Ecce hîc laborum ejus nomenclatura.

I. Gualvanei Flammæ, sive de la Flamma, Politia Novella. Eam conscripsit Auctor in Cœnobio Sancti Eustorgii, & dicavit *Illustribus Principibus Urbis Mediolani, & Ducibus, Senatoribus, & Consulibus*.

II. Chronica extravagans habens Quæstiones LXXXIII. subalternatas Chronicæ Gualvagninæ, quam edidit, sive disputando determinavit ipse F. Gualvagneus de Antiquitatibus Civitatis Mediolanensis.

III. Chronicon Majus ad Dominum Azonem Vicecomitem.

IV. Vita Azonis Vicecomitis.

Hæc omnia sunt in magno Codice pergameno MS. litteris rubro-nigris, in Biblioth. Ambr. signat. A. num. 261. tametsi Quetif & Echard tria tantùm recensuerint, ommisso Chronico majori.

Opus autem numero IV. indicatum edidit Societas nostra Palatina in Tomo XII. Script. Rer Italicar. pag. 991. hoc titulo: *Opusculum de rebus gestis ab Azone, Luchino, & Joanne Vicecomitibus, ab anno MCCCXXVIII. usque ad annum MCCCXLII adjectis aliquot adnotationibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii Ambrosianæ Bibliothecæ Præfecti*. Addidit præstantissimus idem Saxius Epistolam suam jam enunciatam ad Muratorium, in qua plura de hoc ipso Opusculo scitu dignissima Lector inveniet; præsertim verò sentit Fragmentum hoc esse majoris Operis, prolatis in medium argumentis. Obiter interim notandum laudatos Quetif, & Echard Chronicon majus hoc titulo dedisse: *Historia Universalis, quam ipse Azoni Vicecomiti Mediolanensi Duci nuncupavit Anno MCCCXXX*. Hîc certè error cubat, nam Azo nunquam ad Ducalem dignitatem evectus est.

V. Chronica Ordinis Prædicatorum. Meminerunt etiam Leander Alberti & Lusitanus, qui asserit in Conventu Gratiarum olim fuisse.

VI. Chronica Imperatorum. Laudant hoc Opus cit. Lusitanus, & Vossius, qui ultimus innuere videtur extitisse olim Mediolani apud Franciscum Aellium Patricium Cod. MS. optimæ notæ, in quo est & Opus sequens num. VII. Picinellus verò Chronicæ Imperatorum addit Chronicam Præsulum, quam, inquit, utramque nuncupavit auctor Joanni II. Vicecomiti, & MS. etiamnum habetur in Bibl Metropolitanæ Mediolanensis Ecclesiæ; sed & apud filios Aloysii ab Ec-

clesia anno MDCLV. defuncti MS. servabatur à Puricello visa.

VII. Chronica Civitatis Mediolanensis : quæ à quibusdam dicitur titulum habere, Flos Florum.

In Codice Francisci Aellii citati, quem asserunt accuratum, refert Vossius teste Laurentio Pignorio viro clarissimo in Epistola ad ipsum data sic legi in fine: Scripsi anno MCCCXXXVI. Quod indicaret Gualvaneum non ultra progressum. In Bibl. autem Reg. Paris. duplex est hujus Chronicæ exemplar : Primum num. 10113. fol. parvâ chartâ ; cui titulus : „ Chronica Civitatis Mediolanensis antiquitatum, nuncupata Manipulus Florum : Fratris Gualvanei de la Flamma Ord. Prædicat. S. Eustorgii, falsò alias ascripta Joanni de Monte ex eo quod hic fortè fuerit illius amanuensis. Qui titulus recentiori manu, at sequens prima, & qua totus Codex: Chronica compilata, & extracta à quampluribus libris, & Historiographis appellata Manipulus Florum, sic incipit : „ Si autem fiscellam junco texerem, &c. Idem Opus sub hoc titulo editum legitur in Tom. XI. Rer. Italic. Scriptor à Sociis Palatinis pag. 531. *Manipulus Florum, sive Historia Mediolanensis, ab origine Urbis, ad annum circiter MCCCXXXVI ab alio Continuatore producta ad annum usque MCCCLXXI.* Usus est ad hanc editionem Clar. V. Muratorius Codice pergameno doctissimi Viri Camilli Sitoni, nunc apud filium ejus J. C. Joannem, sæpè à nobis collaudatum, extante. Antigrapha verò Muratorii collata fuit a me summo labore cum altero Ambrosianæ Bibliothecæ. Notandum etiam plura hujus Operis exemplaria extitisse olim apud Mediolanenses, & quidem inter se admodum varia, ut testatur, allatis exemplis, Muratorius idem in Præfatione supradicti Operis. Jucundum interim futurum arbitramur Lectoribus candidis Indicem conspicere Auctorum, quos Gualvaneus ad hujus Historiæ apparatum collegit, quem hausimus ex Quetif & Echard, plures observationes addentibus ; aliorum meminit laudatus Muratorius in Præfatione generali Collectionis Scriptor. Rerum Italicarum, & nos quoque alibi. En illum.

„ Numerus Chronicarum, à quibus Opus præsens compilatur in sequenti reperitur capite.

„ 1. Liber Gotofredi, qui dicuntur memoria sæculorum : est apud S. Ambrosium.
„ 2. Titus Livius apud Joannem de Cermenate.
„ 3. Jacobus Januensis, &
„ 4. Paulus apud Crescentigum.
„ 5. Historia Ecclesiastica.
„ 6. Historia Romana.
„ 7. Stephanardus Ord. Prædic.
„ 8. Bonvesinus apud S. Eustorgium.
„ 9. Jacobus Laudensis, &
„ 10. Registrum Communitatis apud Joannem de Cermenate.
„ 11. Ptolomæus Episcopus Ord. Prædicat. apud Episc. de Torcelo.
„ 12. Sicardus Episcopus Cremonensis apud Papiam.
„ 13. Acueipius apud Freiscum de Medicis.
„ 14. Martiniana Ordinis Prædicatorum.
„ 15. Eutropius.
„ 16. Graphia aureæ Urbis, apud Fratrem Lanzalotum Crotum.
„ 17. Dacius, &
„ 18. Arnulphus apud S. Nazarium.
„ 19. Chronica Paduana, apud Presbyterum Ambrosium de Valnexia, & Vassallinum Bossium.
„ 20. Registrum Potestatum Mediolani, apud Panigayrolos
„ 21. Historia B. Barnabæ....in Ordinaria.
„ 22. Historia omnium Archiepisc. Mediol. apud S. Eustorgium.

„ Ex his XXIV. Chronicis hanc Chronicam annotavi, quam Manipulum Florum appellare placuit.

„ Ex quibus ultimis verbis patet quædam deesse in enumeratione relata in hoc exemplari. Saltem duos Auctores, aut etiam tres, si Graphia seu descriptio (ut interpretor) aureæ Urbis sit Eutropii juxta sensum Gualvanei. In hunc Auctorem acriter invehitur Petrus Maria Campi Canonicus Placentinus in Apologia sua Gregorii X. pag. 320., cumque maledicentiæ contra S. P. famam accusat. Hæc illi objiciuntur certe dura: Cod Reg. fol. 120. Isto anno Gregorius Papa celebraturus in Lugduno Concilium, de Roma cum tota Curia Italiam intrans Othonem Archiepiscopum secum adduxit. Tandem Papa Mediolanum intravit, & ad petitionem Turrianorum Raimundum Episcopum Cumanum fratrem Nappi fecit Patriarcham Aquilegensem. Othonem Archiepiscopum Mediolani, in Placentia stare mandavit, quousque de Concilio rediret, promittens eum tunc infallibiliter in suam sedem collocare. Recedit Papa, & Turriani magnis pecuniis ipsum Othonem interfici procuraverunt, sed non potuerunt, quia ad Concilium properavit. Attendenda est hìc magna verecundia Papæ, qui ipsum Othonem sua promissione frustravit. Et paulo post: Anno Domini MCCLXXIV. sub Dominio Nappi de la Turre, exulante Othone, Guillelmus de Quto Vercellensis fuit CIII. Potestas Mediolani. Isto tempore Gregorius Papa rediens de Concilio, & intrans Lombardiam Othonis Archiepiscopi comitivam sprevit, & ut in Brigella comoraretur mandavit. Quo audito Brigellam ivit exul, & tristis ab omnibus derelictus. Quæ sane de tam Sancto Pontifice dicenda non erant; etsi enim promisisset à se Othonem in Sedem restituendum, quis nescit SS. Pontifices eo præsertim sæculo ab Italarum Urbium Tyrannis multa ferre coactos fuisse, quæ corrigere ac emendare in ipsis non erat, etsi voluntas non deesset &c.

„ Finis, Anno MCCCLXXI. Dominus Galeas die XII. Novembris terram de Casale obtinuit, quam supra scriptus Marchio pluribus annis occupaverat. Sunt in universum 148. folia. Nihil est quod indicet Auctorem finiisse anno MCCCXXXVI. quo annorum 50. aut 55. ad summum erat. Omnia ejusdem apparent styli, revera in posterioribus annis pauca refert, ut quasi senex & lassus scribere videatur.

„ Extat in eadem Regia Biblioth. Codex alter n. 10114. in fol. par. char. scriptus Mediolani anno MCCCCXIV. ut notatur ad finem, sed prima foliola desunt.

„ Apparet ubique hunc Scriptorem Familiæ Vicecomitum addictissimum fuisse, cujus originem, & genealogiam describit. Ab eo plura mutuatum exempla Baptistam Fulgosium asserit Gesnerus. Tristanus Chalchus in præfatione Historiarum Mediolanensium culpat, quod fabulosa de origine illius Civitatis, & Principatus narret ; sed etsi id concedatur, certum pleraque potissimum quæ de Christianis sæculis habet, esse commendatione digna, historiamque scribentibus utilissima „ Hactenus citati Scriptores. Denique illud non ommittendum servari loco infra memorando Codicem hoc titulo : Manipulus Florum MS. in 4. optimæ notæ, cum miniaturis. In fine autem adnotatum legitur: „ Scriptus per me Presbyterum Joannem de Monte anno MCCCCLXXXIII. die IX. Julii, jussu magnifici, ac præstantissimi militis Domini Vercellini Vicecomitis, ac Ducalis Commissarii, Tritiique Castellani. Extat inter MSS. Bibliothecæ Monachorum S. Ambrosii. Cod. signato A. num. 40.

Id vel unum argumentum efficere potest, ut omnes mecum subscribant sententiæ supradictæ PP. Quetif, & Echard, arbitrantium Joannem de Monte non extitisse Auctorem Manipuli Florum, sed Amanuensem tantum, vel ad summum Continuatorem; de quo tamen dicemus uberiùs in Articulo ipsius Joannis de Monte. Hoc Opus extat etiam in Biblioth. Cæsarea.

VIII. Vita S Dominici. MS. in fol. Eam extare in Bibliotheca SS. Joannis & Pauli, apud Suos Venetiis, testis est Tomasinus. Hæc tamen subdunt laudati Quetif & Echard. „ An sit Opus distinctum à Chronica Ord. Prædicatorum supra num. 5. laudata, doceant ejus domus Sodales, nec quasi ferro vinctam in tenebris retineant, sed in lucem exire patiantur.

IX. De Archiepiscopis, & aliis memorabilibus Ecclesiæ Mediolanensis.

X. Opusculum incipiens his verbis : „ Infrascripta Sanctorum Corpora jacent in Civitate Mediolani, & Comitatu, & districtu. Hæc duo uno Volumine extitisse apud hæredes Aloysii ab Ecclesia hujus Urbis à Secretis, testis est Puricellus in Vita SS. Arialdi & Herlembaldi Lib. I. Cap. 4. Suspicamur tamen Librum hunc postremum eundem esse cum alio à Bosca relato, hoc titulo: „ Index MS. Sacrarum Reliquiarum à Gualvaneo Flamma conscriptus, & in Ambrosiana Bibliot. servatus. Ita in notis ad Martyrologium Mediolanense, ad diem IV. Feb num. 2.

XI. Summa Casuum Conscientiæ. Ex Possevino, & Lusitano referunt Quetif, & Echard.

XII. Sermones de Tempore.

XIII. Sermones de Sanctis. Lusitanus hæc duo ultima Opera tribuit cuidam Francisco Gualvano, sed allucinatum credimus Virum alioqui doctum, interpretando litteram F. *Franciscum* pro *Fratre*, ideoque, ut supra diximus ex uno Auctore duos fecit, quemadmodum ante nos id adverterunt sæpe citati Quetif, & Echard.

XIV.

XIV. Sermones Festivitatum Beatissimæ Virginis Mariæ, ex Maraccii Biblioth Mariana part. I. pag. 114.
XV. Carmina plura Latina. Ea passim reperiuntur in Vita Azonis supra enunciata.
Laudatur, præter jam citatos, à Tristano Chalco in Præfatione Hist. Mediol. Gesnero in Bibliotheca Universali, ab omnibus Scriptores Ordinis Prædic. recensentibus, excepto Rovetta, de quo cum Muratorio miramur, & tandem à Picinello in Athenæo pag. 231.

DCCLXXXVI.

FLAVIUS FAUSTUS.

A

CLarissimum Mediolanensis Urbis ornamentum, Sæculis omnibus memorandum, nunc in lucem proferimus, Flavium Faustum. Genitus ipse fuit ex Gennadio Avieno, qui cum Valentiniano Principe, anno Christi CCCCL. Consulatum gessit. Distinguendus tamen est à Fausto seniore, qui eodem munere meruit insigniri, anno CCCCLXXXIII. tametsi & hic ex ipsa cum juniore familia prodierit. Patriam Fausti nostri satis declarant Opera ipsius mox laudanda, imò apertissimè docet Suburbanum ab eodem hîc possessum, de quo infra. Consanguineus etiam fuit celeberrimi Præsulis Ticinensis, Sancti Ennodii, ejusque familiæ originem ad Corvinos refert Sidonius Apollinaris in Epistola IX. Lib. I. Consulatum ejus, qui incidit in annum Christi CCCCXC. Longino Collegâ, Quæsturam, Patriciatum, variis in locis Ennodius ipse commemorat. Exconsul pro Symmacho Summo Pontifice strenuè pugnavit in Laurentii Schismate, adversùs Festum, & Albinum item Exconsules, qua de re habemus testimonium Anastasii in Symmacho. Albino & Esebio II. Cons. idest anno Christi CCCCXCIII. Magistratum Officiorum gessit, & dum eo munere fungeretur, Theodorici Regis nomine ad Anastasium Augustum Legatus missus fuit Constantinopolim, atque ad eum, ut Legationis Magistrum, Gelasius Pontifex Commonitorium scripsit. Sacri quoque Palatii Quæsturam administravit, hinc Præfecturæ Prætorianæ dignitate præfulsit. Eum Theodoricus ipse in Campaniam misit, ut inspecto Nolano territorio Vesuvii Montis incendio consumpto, damnum passis tributa remitteret. Sororem habuit Stephaniam, ad quam habemus Epistolam Ennodii, quæ est XVIII. Lib. IX. Filium etiam genuit Rufium Magnum Faustum Avienum, qui anno DI. cum Probo Consul est renunciatus. Eloquentissimus Orator fuit, & non infimæ notæ Poëta; Facundiam enim illius his verbis commendat Ennodius in Parænesi Discalica ad Ambrosium & Beatum Cap. VI. „ Hæc ergo dilectissimi, „ & assequi contendite, & adepta custodite. Sed „ repliceris, quibus ad ista magistris, quibus uta„ mur institutoribus, quorum erigamur exemplis, „ cum Faustum & Avienum, Sæculi nostri beatitu„ dinem, & Latialis flumen eloquii, aulicis distri„ ctum teneat fors secunda consiliis? quos dum „ manet cura, à generalitate nescitur: quorum ten„ tare præconia idem est, ac si lucem Solis, & po„ tentiam velis divinitatis asserere. Poësi verò quantum valuerit ex infra dicendis facilè patebit.

Consulatus Fausti mentio est in sequentibus Inscriptionibus, quas recens edidit Clar. Muratorius in novo Thesauro Veter. Inscript. Tom. I. pag. 415. inter Consulares.

THOMAS CUM AGNETE
SE VIVO COMPARAVERVNT
DIE KAL. SEPTB CONS FAVSTI
V. C. IVNIORIS.

DP. THEODOSI ⌐ EPC ⌐ DIE
VIII ⌐ IDVS ⌐ DECEMBRVES ⌐ FL
FAVSTO ⌐ IVNIORE ⌐ V C. CONS.

B

Alias qui quærit adeat Fabrettum in Inscript. pag. 558. & 757. Boissardum Antiquit. Rom. part. 6. pag. 112. Mabillon. in Supplement. Rei Diplomat. pag. 89. atque Fleetwod pag. 397.

Idem Ennodius Carm. Lib. 2. Epig 3. in laudem Fausti, ejusque Carminum per armaria Bibliothecæ, quam erexerat, dispositorum hæc cecinit.

Consona diversis finxisti Carmina libris,
Suscipiat gaudens littera quod tribuit.
Nescio qui tantum non laudet, Fauste, pudorem,
Cum reddis si quid lecta dedere tibi.
Depositum perdit mens recti nescia semper,
Ad mores redeunt hæc documenta probos.
Si tamen admittis dexter mea verba, fatebor,
Qui pollet magnis parvula jure fugat,
Laudentur, tereti quos pingis Carmine, Vates,
Mascula rhetorico Schemate lingua tonet.
Ceu Paulus Christum docuit hominemque Deumque
Quo præstat cunctis gentibus eloquio.
Attica per Grajos ditentur dogmata sensus,
Et nostrum stupeat Græcia docta decus.
Moralis strictis, narretur Physica certis,
Historiam monstrans indicet Historia.

C

Plura scripsisse Faustum haud dubium est, omnia tamen excidisse dolemus, his exceptis, quæ vel supersunt, vel memorantur ab Ennodio, nimirum:

D

I. Disticon: supereft inter Carmina Ennodii Libro II. Epigram. 13. hoc titulo: Versus Domini Fausti.
II. Descriptio Metrica Comensis Urbis, Lacus Larii, Abduæ fluminis, & adjacentium locorum. Ex Epistola Ennodii infra recensenda.
III. Scripsit plures ad Ennodium ipsum Epistolas, quarum passim occurrit mentio in ipsius Responsionibus ad eum datis, quæ sunt sequentes.
1. Epistola III LIB. I., in qua gratulatur sibi de litteris à Fausto acceptis, & blande quæritur, quod de Schismate Laurentiano adversùs Symmachum Papam verba non fecerit.
2. Epistola IV. ejusdem Libri. Respondet litteris Fausti.
3. Epistola V. ejusdem Libri, quâ Fausto ipsi Avieni filio Consulatum gratulatur.
4. Epistola VI. ejusdem Libri, quâ ejus eruditionem laudat, ob doctissimam Descriptionem Comensis Urbis, Larii Lacus, Abduæ fluminis, & adjacentium locorum à Fausto ipso editam, de qua supra.
5. Epistola VII. ejusdem Libri. Excusat se apud Faustum, quod Servi quidam ad Ecclesiæ opem confugissent.
6. Epistola XIV. ejusdem Libri. Sciscitatur à Fausto de salute Pontificis.
7. Epistola XVII. ejusdem Libri. Respondet Fausti litteris.
8. Epistola XX. Gratulatur de ejus valetudine, & commendat Bassum V. C.
9. Epist XXI. ejusdem Libri. Gratulatoria de adventu Fausti, & rogat ut ad se scribat.

E

10.

10. Epist. XXVI. Scribit ad Faustum jubente Gennadio ejus Patre de malis Liguriam prementibus post Mauricelli Fisci Advocati obitum.

LIB. II.

11. Epistola X. Laudat eloquentiam Avieni, qui recens ad bonam valetudinem reductus fuerat.
12. Epistola XI. Respondet Fausti litteris, & enunciat Epistolam Avieni ad se missam.
13. Epistola XVI. Commendat Fausto Pamfronium.
14. Epistola XXII. Commendat eidem Albinum consanguineum suum.
15. Epistola XXIII. Agit de Lupicino Euprepiæ Sororis suæ filio, ejusque negotia Fausto commendat.
16 Epistola XXIV. Familiaris est, & postulat à Fausto litteras.
17. Epistola XXV. Scribit Fausto Quæstori Ravennæ commoranti, & ei nunciat se inde incolumem Mediolanum pervenisse.

LIB. III.

18. Epistola III. Commendat eidem Constantium.
19 Epistola XIX. Nunciat se invenisse Germanum ejus servum fugitivum.
20. Epistola XX. Commendat Fausto negocium affinis sui Juliani.
21. Epistola XXI. Commendat ei Vitalem virum sublimem.
22 Epistola XXII. Blandè quæritur de longo Fausti silentio, & ei denuò commendat Constantium.
23. Epistola XXXIII. Mulierem quandam Epistolæ suæ patrocinio commendatam ad Faustum mittit.

LIB. IV.

24 Epistola V. Dalmatium virum sublimem commendat.
25 Epistola IX. Commendat Venantium virum Clarissimum.
26. Epistola XIV. Commendatitia est pro viro sublimi, & magnifico Pamfronio.
27. Epistola XV. Epistolæ latorem commendat.
28. Epistola XVIII. Postulat ab eo litteras commendatitias ad Angelum Patricium pro affinibus Opilionis viri Sublimis & Magnifici.
29. Epistola XXIV. Postulat ab eo litteras, ex quibus intelligat ipsius valetudinem.

LIB. V.

30. Epistola IX. Parthenium nepotem suum Romam proficiscentem Fausto commendat.
31. Epistola XVIII. Dolet Faustum Ravennâ Romam abiisse.

LIB. VI.

32. Epistola II. Respondet Fausti litteris.
33. Epistola IV. Breviter scribit quod oculorum morbo laboret.
34. Epistola IX. Episcopum quemdam commendat.
35. Epistola X. Postulat ut Faustus ad se transmittat chartam, quam fecerat in causa Laurentii Tabularii Commensis, & tollat litteras Comitis Patrimonii pro quadam cæca muliere, quam Martinus de Moditia opprimebat.
36. Epistola XV. Commendat Fausto Simplicianum adolescentem nobilissimum Romam petentem, & frequentiores ab eo litteras postulat.
37. Epistola XIX. Dolet quod Fausti videndi spe destitutus, rursus litteras scribere cogatur.
38. Epistolæ XX. & XXI. Familiares sunt.
39. Epistola XXV. Pertinacem commendat.
40. Epistola XXIX. Sabinum virum sublimem Romam properantem commendat.
41. Epistola XXX. Queritur quod Faustus non scripserit.

LIB. VII.

42. Epistola II. Postulat à Fausto litteras, quæ ejus mœrorem consolentur.
43. Epistola XXX. Significat Fausto Parthenium, qui metu Fausti ejusdem virtutes colebat, eo absente in deteriora labi, ideoque ab eo postulat, ut opportunè ipsi consulat.

LIB. VIII.

44. Epistola V. Commendat Fausto pauperes quosdam.
45. Epistola XIV. Narrat infirmitatem suam, & poscit ab eo litteras.
46. Epistola XVIII. Quemdam commendat.
47. Epistola XIX. Se meliùs habere scribit, & meminit de Suburbano Mediolanensi, quod per Florum à Fausto petebat.
48. Epistola XXIV. Nunciat se convaluisse, miraculo Divi Victoris Martyris Mediolanensis, ab ægritudine, quâ discedente Fausto aggressus fuerat, & ad mortem ferè adductus.
49. Epistola XXV. De eodem argumento.

LIB. IX.

50. Epistola II. Commendat eidem Faustinum.
51. Epistola XI. Nunciat se litteras suscepisse, & differit de obitu puellæ cujusdam, ipsius Fausti filiæ. In fine ait se, licèt cum dolore, Legati Provincialis munus accipere suspendisse, ne oblatam à Theodorico Rege Liguriæ Legationem assumens, suspicionem Regi moveret ea, quæ Ligurum nomine postulanda erant, ejusdem Fausti suggestione peti.
52. Epistola XXII. Scribit Fausto exhibita sibi fuisse documenta de Suburbano Mediolanensi ab eodem Fausto sibi concesso.

Inter Epistolas varias Cassiodori sequentes datæ sunt ad Faustum.

LIB. I.

Epistola XIV. Fausto Præfecto Prætorio Theodoricus Rex: Præcipit, ut genus Tertiarum, quod Cathanensibus imperabatur, annis singulis persolvatur.
Epistola XXVI. ad eundem: Agit de negotiis Ecclesiæ Versilensis.
Epistola XXXIV. ad eundem: Jubet ut in locis maritimis nullus præsumat peregrinas naves frumento onerare, priusquam Provincia retinuerit, quod necessarium fuerit.
Epistola XXXV. Præcipit ut frumenta publica citò curet deferri.

LIB. II.

Epistola V. Jubet annonas præstari militibus in clausuris Augustanis constitutis.
Epistola IX. Decernit, ut Sabinus auriga duplum stipendium habeat.
Epistola XXVI. Vetat Apuliæ, & Calabriæ negotiatores vexari, & subdit edictum de aurariis
Epistola XXX. Eximit negotiatorem quemdam Mediolanensis Ecclesiæ, pauperum servitio deputandum ab illatione tributorum.
Epistola XXXVII. Concedit Rex Spoletinis Civibus ad exhibitionem Thermarum supra consuetudinem aliam millenam.
Epistola XXXVIII. Condonat Sipontinis negotiatoribus per biennium solutionem Fisci, & alia quædam concedit.

LIB. III.

Epistola XXI. Fausto Viro Illustri quatuor mensium inducias ad secessum in Provinciam concedit.
Epistola XLVII. Fausto Præfecto Prætorio scribit se Jovino Collegæ occisori, quod in ecclesiam confugisset, pœnam capitis cum exilio in Vulcanias Insulas commutasse.
Epistola LI. Stipendium assignat Thomati aurigæ.

LIB. IV.

Epistola XXXVI. Significat se Provincialibus Alpium Cottiarum assem publicum per tertiam Indictionem relaxasse.
Epistola XXXVIII. Agit de querelis Populorum, quos Januarius, & Probus iniquis oneribus gravaverant.
Epistola L. Jubet, ut inspecto Nolano territorio, quod incendium Vesuvii montis vastaverat, damnum passis remittantur tributa.

Meminerunt Fausti nostri Chronicon Alexandrinum, Almellovenius in Fastis, sicut & Relandus, Sigonius, Panvinius, Gruterus, aliique.

DCCLXXXVII.

FLORENTIA FRANCISCUS.

QUamquam Franciscus Florentia Mediolanensis (cujus Parentes, acta, & extremum annum nemo à nobis quærat, cùm diligentissimam licèt indaginem nostram frustrà in his adhibitam ægrè feramus) inter Martis castra vitam ferè omnem insumpserit; locum tamen meritò sibi vindicat inter reliquos hujus Metropolis Cives, qui eruditionis laude posteros sibi demeruerunt. Geminas enim peditum Italorum Cohortes Hispanici Exercitus dum in Belgio regeret, sequens Opus conscripsit, quod non modicam artis militaris sectatoribus utilitatem peperit.

B

Illud est:

I. Le Curieux simple Soldat parfaict en la Fortification, composé par Francisco Fiorenza Milanois, lors estant Capitaine des deux Patentes d'Infanterie Italienne dans le Terçio, qui fust à Monsr le Ducque d'Aveliane, & d'Oria pour le Service de sa Majesté Catholique. En l'Escole du Monde le Pays Bas *A' Liege, chez Pierre Eller Marchand Libraire au Palais*, 1645. *in* 12.

Opus dicavit Auctor Francisco de Mello Comiti de Assumar, & Marchioni Turris de Laguna. Nos verò credimus Franciscum Opus suum scriptum linguâ Hispanicâ primùm in lucem edidisse. In fine monentur Lectores Librum ipsum Italicè impressum apud eundem Leodiensem Bibliopolam reperiri. Ancipites tamen sumus an Florentia noster idem Opus in Italicum converterit.

Hujus mentio est in Tractatu de Architectura Militari, qui habetur in Cursu Mathematico Mediolani edito, anno 1693. Idiomate Hispanico, hoc titulo „ Escuela „ de Pallas.

DCCLXXXVIII.

FLORIANUS.

FLorianus Civis Mediolanensis à S. Ennodio Ticinensis Ecclesiæ Episcopo celeberrimo, quem suo laudavimus loco, sacris undis ablutus fuit, quem ideo suum ipsius ex lavacro patrem appellavit. In Latinis verò litteris Præceptorem habuit S. Cæsarium Arelatensem Episcopum notissimæ sanctitatis Virum. Mox in Romanum admissus Monasterium, S. Benedicti Regulam coluit sub Theodato Abbate. Porrò Monasterium hoc non Romæ fuisse, sed in pago Lausanensi scribit Mabillonius loco inferiùs citando, sicque dictum à conditore, qui fuit Romanus Abbas Jurensis. Id confirmat Epistola secunda Scriptoris nostri ad Nicetium Episcopum Trevirensem, in qua ipsum rogat, ut commendet Theodebaldo gloriosissimo Regi Insulam Lariensem, quæ Christopolis dicitur, ut Romanis servis ejus sacramenta, quæ data sunt, omnimodè conservarentur. Præerat eo tempore huic Cœnobio Florianus noster, sollicitè ideo curabat, Theodebaldum, ut juraverat, hujus Insulæ, quæ Romanis Ascetis tradita fuerat, possessionem sartam tectamque servare. Florianum tanti fecit Arator Romanæ Ecclesiæ Subdiaconus, cujus Elogium jam dedimus, ut Carmina sua eidem nuncupaverit Epistolâ eis præfixâ, in qua ait eum adhuc primævum, idest adolescentem, senibus ipsis dedisse documenta, quibus in cœlum iter instruerent. Studium illius summum in evolvendis eruditis Codicibus idem Arator indicat; Florianum enim rogat, ut priscis, & grandiloquis mille voluminibus sepositis, hæc recentia & breviora legat. Anceps est citatus Mabillonius, an Florianus noster idem sit cum altero ejusdem nominis, qui medio Seculo sexto Lirinensi Monasterio Abbas præfuit; mirum tamen non esset Florianum S. Cæsarii, qui ex Lirinensi Monacho ad Arelatensem Episcopatum ascenderat, discipulum ad illud regendum Asceterium fuisse expetitum. Summa pietate S. Ambrosium Mediolanensis Urbis parentem

A

prosequebatur, nam in Epistola prima ad præcitatum Nicetium Episcopum, obsecrat, ut pro se sacratissimum Confessorem Ambrosium interpellet, ut se peculiarem famulum tueatur, ac veluti proprium Civem, ac familiarem Alumnum foveat. Si autem Florianus Lirinensis Abbas verè fuit, haud difficilè negotium erit annum ipsius emortualem designare, nimirum circa annum Christi DLXXVIII. anno enim sequenti jam sedebat ipsius Cœnobii Archimandrita Marinus, ut ex veteri Indice hausit laudatus Mabillonius.

Scripsit:

I. Epistolas II. ad Nicetium Trevirensem Episcopum; quarum prima hunc habet titulum: „ Domino suo „ Nicetio Papæ &c. „ Altera autem sic inscribitur: „ Domino meritis beatissimo, & Apostolico Patri Ni„ cetio Archiepiscopo &c. „ Eas refert Du-Chesnius T. I. pag. 851. Scriptorum Francorum historiæ.

De eo agit Mabillonius in Tomo I. Annal. Benedict. libro IV. ad annum Christi DXLII. pag. 100.

DCCLXXXIX.

FLORUS GEORGIUS.

GEorgius Florus Mediolanensis, ita enim inscribitur ubique, non infimi nominis Jurisconsultus, quippe qui Lancellottum Decium in legalibus studiis Præceptorem nactus fuerat, cum Jurisprudentiâ Oratoriæ facultatis, veterum more, ornamenta conjunxit. Rhetoricam plures per annos in Patria docuit circa initium sæculi XVI. Neque tamen ab Historia conscribenda fuit alienus, ut ex infra laudando Opere Lectores agnoscent. Damus hîc interea, quæ Gottofredus in Historia Caroli VIII. linguâ Gallicâ Parisiis edita Typis Regiis anno MDCLXXXVIII. pag. 216. ex Epistola quadam de hujus Auctoris editione conscriptâ, habet in hæc verba: „ Incidit manus in „ meas Georgii Flori Mediolanensis de bello Italico „ Liber MS ante annos C. quem in publicum pro„ ferre justum existimavi; tum quia Auctorem ipsum „ debito præmio fraudare injustum; tum quia no„ stros, & rem universam litterariam opere hoc spo„ liare duxi nefas. Scripsit pro ætate, industriè, & „ inquisitè, si non eleganter, & scitè. Multa in eo „ bona judicia, multa libera. Etsi non ita sit Florus „ iste multis floribus ingenii præditus; multæ tamen „ in eo veritates, quæ ad Guicciardini, & aliorum, „ qui Gallicas partes oppugnant, commenta & ca„ villationes confutandas operæ pretium forent his, „ qui historiam nostram meditantur. Hunc qualem„ cumque ad te mitto; nec si mittere aliò vellem, „ possem, nec si possem vellem. Agit de Gallicis „ rebus, & Italicis &c. Divioni I. Kalend. Januarias „ MDCXV. „ Hanc Epistolam eandem esse credimus cum illa, quam Michaël Maittaire in Annal. Typograph. ad annum MDCXIII. Hugoni Picardeto Sacri Regii Consistorii Consiliario, & in supremo Burgundionum Senatu Procuratori Generali tribuit, scriptam Nicolao Brullarto Sillerio Franciæ Cancellario, quæ etiam præfixa est editioni Historiæ Flori nostri mox recensendæ citati anni. Illud interim non omittendum est, Auctorem scilicet in eodem Opere suo non omnia descripsisse, quæ ad Caroli VIII. expeditionem pertinent, vel fortè non integrum librum ad posteros pervenisse, quod probabilius videtur, ingens enim lacuna reperitur, cùm ex improviso ad Ludovici XII. gesta transeat; sic enim legitur in fine editionis Gottofredi jam memoratæ: „ Cet Auteur ne „ continue pas plus avant la Relation du voyage du „ Roy Charle VIII. pour la conquête de Naples: au „ moin s'il l'a fait, on n'a point de connoissence Mais „ apres cet ommission il passe outre, & entre dans „ le Regne de Louis XII. pour faire mention des „ grand exploits de cet Roy en Italie. „ Emortualem Flori annum nemo, quod sciamus, hactenus indicavit.

Ejus hæc sunt Opera :

I. Georgii Flori Mediolanensis J. C. de Bello Italico, & rebus Gallorum præclarè gestis libri VI. Prodierunt cum Historia Caroli VIII. linguâ Gallicâ à Gottofredo conscripta. *Paris, dans l' Imprimerie Royal*, 1684. Seorsim verò, *ibidem*, *ex Typographia Roberti Stephani*, 1613. *in* 4. Extant etiam in Grævii Antiquitat. Italiæ Tom. IX. pag. 6.

Aliam hujus Historiæ editionem memorat Aubertus Miræus, loco citando, his verbis: „ Georgius Florus Mediolanensis J. C. de bello Italico, deque rebus sub „ Carolo VIII. & Ludovico XII. Franciæ Regibus in „ Italia gestis, libros sex ad posteros transmisit, quos „ cum aliis ejusdem argumenti edet Quercetanus.

II. De Arte dicendi Libellus. Illum dicavit Francisco Solario, & in nuncupatoria hæc leguntur: „ Præexercitationes ad artem dicendi, quas Mediolani alias „ in publico litterarum Gymnasio elucubravi, cum „ quidam ex me familiariter efflagitaret, ut in lu„ cem jam emittere inciperem &c. „ Plura dare supersedemus, cùm jam satis de ipso Opere locutus fuerit Clariss. Saxius in Historia Typographica.

Agunt de Scriptore nostro, præter citatos, Aubertus Miræus in Auctar. de Script. Eccles. & Fabricius Bibl. Eccles. Tom. II. pag. 93 num. 504.

DCCXC.

FONTANA DONATUS.

DOnatus Fontana Patriâ Mediolanensis sub mox elapsi sæculi initium non contemnenda dedit ingenii sui Monumenta. Nam præter liberalium artium acquisitionem, quam sedulò curavit, exoticas etiam linguas addiscendi laborem non infelici exitu suscepit. Hispanicam verò inter cæteras præcipuè adamavit, quemadmodum satis superque elucet ex Operibus, quæ Italicis verbis reddidit. Hujus coævus, atque affinis fuit Seraphinus Fontana Congregationis Cassinensis Monachus, & Abbas insignis Cœnobii Sancti Simpliciani, cui grati animi ergò ipsius Monasterii Ascetæ hoc Monumentum ibidem posuere, quod hausimus ex uberrima Collectione Comitis Octavii Archinti.

D. SERAPHINO FONTANAE
MEDIOLANENSI
PRIMO POST ADIECTVM CONGREGATIONI
HOC COENOBIVM EX IPSIVS ALVMNIS
ABBATI VNIVERSAE CONGREG. CASSINEN.
APVD PONT. MAX. ORATORI
EIVSD. SEMEL ATQ. ITERVM PRAESIDI
QVI III. ABBAS COENOBIVM
NVMEROSA OPTIMAQVE PROLE
FOECVNDAVIT
AEDEM VETVSTATE SQVALLENTEM
ORNAVIT
SANCTORVM CORPORA
QVAE IN ARA MAXIMA REQVIESCVNT
PER S. CAROLVM TRANSFERENDA
SOLEMNI RITV CVRAVIT
ABBAS IV. DESIGNATVS
ANTEQVAM PROVINCIAM SIBI DEMANDATAM
INGREDERETVR
BRIXIAE DECESSIT
OB EXIMIAM PIETATEM
COMITATEMQVE
ET INDEFESS. DE OMNIBVS BENEMERENDI
STVDIVM
INGENS SVI DESIDERIVM RELIQVIT
D. GRATIANVS TRITIVS MEDIOLANENSIS
EIVSDEM CONGREGATIONIS PRAESES
ET MONACHI
OPTIMO PARENTI POSVERE
MDCXVII.

Commendatur Donatus ob sequentia

I. Le Novelle di Michele di Cervantes, traddotte dallo Spagnuolo per Donato Fontana Milanese. *Milano, per Bartolomeo Vallo*, 1627 *in* 8.

II. La Guerra de' Mori, traddotta da un MS. antico Spagnuolo. MS. penès me, sed mancus, *in* 4.

DCCXCI.

FONTANA FRANCISCUS.

FRanciscus, vel quemadmodum aliis placet, Franchinus Fontana patriâ Parmensis, cum primùm Messanæ Urbis Archiepiscopatum aliquot administrasset annos in summa temporum difficultate, ad Nolanam Ecclesiam translatus, inde à Bonifacio VIII. Pontifice Maximo Ambrosianæ Ecclesiæ Pastor post obitum Ruffini Frixetti renunciari meruit, anno à Salvatoris ortu MCCXCVI. Teterrimâ paulò ante hæresi infecta fuerat hæc Metropolis adnitente Guillelma quadam Bohema muliere, quam ut radicitus extirparet providus Pastor plurimùm laborasse perhibetur. Peculiares etiam Ritus, quos Ambrosianos dicunt, in Mediolanensi Ecclesia temporis, & bellorum injuriâ labefactatos reformavit. Tantum prudentiâ, & agendi dexteritate valuit, ut quamvi exterus esset, maximam haberet apud Cives omnes auctoritatem; nam Vicecomitum potentissimam gentem nedum simultatibus exagitare potuit, verùm etiam adjuvantibus Alberto Schotto, atque Cassono Turriano, ejus postmodum in Archiepiscopatu successore, hac Urbe exulare coëgerit. Templi Sancti Spiritus quod nunc possident Moniales Ordinis Sancti Benedicti non procul à Porta, quæ Nova dicitur, tunc extra mœnium ambitum siti, fundamenta jecit anno primo Præsulatus sui. Cùm autem annos XII. sedisset, fato concessit in Arce Angleriæ, anno Redemptionis MCCCVIII. Francisci Cadaver Mediolanum translatum est, & in Basilica Hyemali sepultum.

Supersunt hæc illius Opera :

I. Regula pro Schola Recomandatorum B. M. V., & pro cultu Sanctissimæ Eucharistiæ, cum Diplomate ejusdem. Dat. in Archiepiscopali Arce de Angleria, annò MCCCV. die XXIX Junii. Extat in Collect. Diplomat. Mediolanensi doctiss. Sormani.

II. Reformatio, & Instauratio Missæ Ambrosianæ, facta anno MCCCIV. Pontificatus sui IX. extracta ex antiquissimo Missali Ecclesiæ Mediolanensis. Extat MS. inter Opera Petri Casolæ; de quo supra egimus.

De tanto Præsule meminerunt Ughellus Ital. Sacræ, Tom. IV. in Mediol. Bordonus in Thesauro Ecclesiæ Parmens. Cap. VI. pag 197. Libanorius in Aurea Ferraria part I. pag. 37. Acta Ecclesiæ Mediol. Catalogus MS. Archiepiscop Mediol. post Beroldum, ubi cognomen illius scribitur de Gagis. Processus in Pergameno MS. Guillelmæ Bohemæ servatus in Ambrosiana, fol. 3. & 33. Camillus Sitonus in Chronologia Archiepisc. Mediol. MS. in folio penès Clariss. Sitonum Auctoris filium, aliique plures.

FONTANA JOANNES BAPTISTA. V. DE COMITIBUS.

DCCXCII.

FONTANA JOANNES MARIA.

INter Nepotes celeberrimi Dominici Fontanæ, qui Sixto V. jubente Obeliscum Romæ incredibili arte curavit erigendum, computatur Joannes Maria Fontana Mediolanensis. Prima ingenii sui specimina ostendit in Braydensi Gymnasio, ubi Philosophica Theoremata publicè cum audientium plausu propugnavit. Clericali postmodum militiæ nomen dedit, atque inter Alumnos majoris Seminarii computatus, Theologiam diligentissimè percepit, ob eruditionis meritum ejusdem sacræ facultatis postmodum Magisterio

sterio decoratus. Oblatorum etiam SS. Ambrosii & Caroli laudatissimam Congregationem amplexus fuit, ejusque doctrinam, & mores optimos Cæsar Cardinalis Montius Mediolanensis Archiepiscopus primùm Loccii Oppidi Sacerdotio, tum Sagrati, postremò Arcisati Præposituris muneratos voluit. Sanctorum laudes non rarò è suggestu recitavit eleganti Oratione, quam etiam in Sacris Concionibus præsetulit ad animarum lucra.

Opera ejus sunt:

I. La Gara. Panegirico per S. Carlo. *Milano*, 1662. *in* 4. dicata Eminentissimo Alphonso Littæ.
II. Motivi di materie predicabili, ricavati dagli Evangelj usati dal Rito Ambrosiano. Hoc Opus elaborabat Auctor, scribente Picinello, qui plurimum Sacerdotibus profuturum existimavit. Ubi nunc delitescat nemo nos docuit.
De eo citatus Picinellus in Athenæo pag. 307.

DCCXCIII.

FONTANA OCTAVIUS.

MAgnam inter Theologos, qui conscientias moderantur, ac sacras confessiones excipiunt, famam consecutus fuit Octavius Fontana Mediolanensis. Hic cum ad sacra ministeria inter Clericos relatus se mancipasset, tantùm sub Oliverio Mazzuchello Præceptore, alibi laudando, in sacris studiis profecit, ut Oppidi Mezzanæ Præpositurâ dignus fuerit judicatus. Cum autem Alphonsus Litta S. R. E. Cardinalis amplissimus, & hujus Metropolis Archipræsul optimus, inter eos casus, quorum absolutionem sibi reservaverat, horrendum, nefariumque bestialitatis facinus enumerasset, operæ pretium existimavit Octavius hac in re Sacerdotes juvare.

Opus ergo vulgavit hoc titulo.

I. Tractatus de peccato bestialitatis. *Mediol.* 1668. *in* 4.
De eo Picinellus in Athenæo pag. 443.

DCCXCIV.

FOPPA JULIUS.

LUcius Foppa Camillo Physico Collegiato, & Anna Coria parentibus genitus, cum sæculo valedicere statuisset, Societatem Jesu amplexus est, assumpto Julii nomine. In eo doctissimorum hominum Cœtu eruditionis tam sacræ, quam profanæ sibi ornamenta comparavit. Nec minor in ipso erat zelus, quo animarum saluti operam daret. Ardentes igitur ætate sua inter Ecclesiasticos, & Laicos ob jurisdictionem controversias compositurus, quidquid è Legum, & Canonum codicibus jam pridem hauserat, in publicam utilitatem derivavit, vulgato infra laudando libro, cui Anagrammaticum nomen præfixit, quod si Lector optimus perpendere velit, facilè inveniet illud eisdem prorsus litteris exprimere: *Opus Julii Foppæ Societatis Jesu Mediolanensis*. Id cum ignoraverit Picinellus loco citando Flavium Popæum dedit. Fratrem habuit Julius Camillum post Patris mortem in lucem editum, qui Collegio Jurisperitorum aggregatus, peste obiit anno MDCXXX. seriem verò Genealogicam hujus Familiæ à Caradosso Alberti filio, qui erat in vivis anno MCCCXC. ad hæc usque tempora nobis humanissimè suppeditavit J. C. & Advocatus Joannes Sitonus, extractam ex Theat. Genealog. Famil. Mediol. & ex Chron. Colleg. Nob. Physic. Mediol MSS. penes Auctorem.

Liber Julii, de quo diximus hunc præfert titulum:

I. Opus Flavii Popæi Civitatis Sesoe in Semeolandis: De Libertate Ecclesiastica cum publica Reipublicæ necessitate confœderanda. *Bononiæ*, *typis Hæred. Evangelistæ Duciæ*. 1651. *in* 4.
Memoratur à Piccinello in Athenæo pag. 196.

DCCXCV.

FOPPA VINCENTIUS.

IN Vincentio Foppa Mediolanensi eminuit duplici titulo Picturæ ars, non minus enim penicillo, quàm calamo valuit; & quemadmodum naturam imitari studuit colorum illecebris, ita eruditionis nomine commendatur. Artis ergo, quam optimè callebat, præcepta justo Volumine amplexus, transmisit ad posteros, quo facilius iter ad nobilissimum artificium panderetur, dignus propterea, qui à Joanne Paulo Lomatio laudibus cumularetur. Illi coævus fuisse videtur, & circa initium sæculi XVI. floruisse.

Scripsit Opus hoc titulo:

I. Trattato dell'arte del dipingere. Memoriam hujus libri servavit Paulus Moriggia, & ex eo Picinellus, nullus tamen docuit an in lucem prodierit, vel hactenus delitescat.
Laudatur à prædictis Joanne Paulo Lomatio in Tractatu de pictura, Moriggia in Hist. Mediol. lib. I. cap. 59. & Picinello in Athenæo pag. 512.

DCCXCVI.

FORMENTUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Formentus Mediolanensis Ordinem Carmelitarum Congregationis, quam Mantuanam appellamus, ingressus, sub optimorum disciplina Præceptorum Philosophicas primùm, mox Theologicas quæstiones diligentissimè scrutatus, magnam sibi eruditionem comparavit. Sacras quoque Conciones fervidissimâ facundiâ habere consueverat, quibus non modicum fidelium numerum ad meliorem vitam traduxit. Testatur quæ fuerit tanti viri de proximorum salute sollicitudo Cœnobium, quod Bononiæ in Patria mea dilectissima condidit, ut ibi mulieres, quæ corpore quæstum fecissent, si pœnitentiâ ductæ ad bonam frugem rediissent, alerentur. Conventus sub Sancti Joannis ad Concham titulo renunciatus Præsul, illum egregiè gubernavit; quod etiam in Mantuano præstitit. Anno quoque MDLXI. universæ Congregationis Vicarius Generalis electus fuit. Post illud munus optimè gestum Mediolanum se recepit, ubi studiis tantùm, sibique vivens ad LXIV. ætatis suæ annum pervenit. Obiit à Christi Salvatoris ortu anno septimo & octuagesimo supra millesimnm quingentesimum.

Plura Manuscripta reliquit Opera, quæ sunt:

I. Disputationes de Pœnitentia. MS. pagg. 500. in Bibliotheca prædicti Cœnobii S. Joannis ad Concham hujus Urbis.
II. In Philosophiam naturalem Aristotelis. Tom. II. MSS. in 4. pagg. 800. Ibidem.
III. Quæstiones in secundam secundæ D. Thomæ. Tom. II. MSS. in 4, quorum primus est pagg. 486., secundus pagg. 492. ibid.
IV. De Justitia, & Jure. MS. pagg. 626. Ibidem.
V. Quæstiones variæ disputatæ. MS. justæ molis. Ibidem.

VI.

VI. Quaresimale. MS. magnæ molis. Ibidem.
Tria in commendationem Scriptoris nostri cecinit Epigrammata Felina pag. 52. inter quæ hic damus unum, quo laudat Concionem ab eo habitam de Sancta Maria Magdalena in Templo Sancti Petronii Bononiæ, quâ populum hortatus erat, ut mulierum, de quo supra diximus Cœnobium, erigeretur. Illud est:

In terram ecce bonam frumentum decidit istud;
Nam Claustri spicam Concio sola parit.

Laudatur etiam à Vago in Commentariis pag. 332., & à Picinello in Athenæo pag. 279.

DCCXCVII.

FORNARA JOSEPH MARIA.

JOseph Maria Fornara Mediolani genitus, Patre Joanne Dominico, Ordinem Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo professus, non infimam sibi eruditionis famam tam apud Suos, quàm apud Exteros peperit. Præter Sacræ Theologiæ Magisterium, alia quoque in Ordine munera gessit, nam Philosophiam, ac Theologiam in Urbe Neapoli biennio docuit, tum Studiorum Regens in Conventu Mediolanensi est constitutus. Ad sacras Conciones habendas promotus, septennio dixit ad Populum Quadragesimali tempore variis in Urbibus, præsertim verò in Patria, ubi nonnunquam etiam in Metropolitana Orationes recitavit. In Archigymnasio Ticinensi Ethicam cum laude nonnullos annos docuit. Provinciæ universæ Ordinis sui prudentissimè præfuit, cumque anno MDCLXIX. ob inter Sanctas Virgines relatam Sanctam Mariam Magdalenam de Pazzis, prima Solemnia in hac Metropoli à Carmelitis celebrarentur, Fornaræ Provincia demandata est litterarii apparatus, quo Templum exornaretur. Desideratus est Vir religiosissimus anno septimo præsentis Sæculi, in præfato Cœnobio Mediolanensi.

Habemus hæc illius doctrinæ Monumenta.

I. Anno memorabile de' Carmelitani. *Milano, per il Gagliardi*, 1688. *T. II in fol.*
II. Cronica del Carmine di Milano eretto in Porta Comasca. *Milano, per il Monza*, 1685. *in 4.* Incipit ab anno MCCL. & prosequitur ad MDCLXXXIV.
III. Il nuovo Sole di Milano sotto del S. Chiodo asceso. *Milano, per il Monza*, 1669. *in 4.*
IV. Relazione delle Feste fatte nel solennizzare la nuovamente santificata Maria Maddalena de Pazzi. *Ivi*, 1669. *in 4.*
V. Carmina plura Saphica ab eodem composita, & in Templo Mediolanensi sui Ordinis sub Tabulis exhibentibus insigniora gesta ipsius Sanctæ Virginis, occasione, de qua diximus, exposita: extant in eodem Libro.
VI. Elogia plura de eodem argumento. Leguntur ibidem.
VII. Vita di Santa Maria Maddalena de Pazzi, divisa in due parti, con la prima parte da lui ordinata, ed abbreviata. *Ivi*, 1669.
VIII. Raccolta d'alcune grazie di Maria, ed altre cose spirituali. *Milano, per il Monza*, 1679. *in 12.*
IX. Panegyris pro Philosophia Morali habita in Scholis Ticinensibus. *Ibi, apud Ghedinum*, 1669. *in 4.* dicata Ludovico Franco Carillo Mediolani Senatori &c.
X. Supplicatio pro Religiosis de Monte Carmelo ad Federicum Vicecomitem Archiepiscopum Mediolani pro Officio celebrando B. M. V. de Monte Carmelo. *Mediol. apud Gagliardum* 1685. *in fol.*
De eo nonnulla habentur in Athenæo Picinelli pag. 365.

DCCXCVIII.

FORRERIUS ABBIATUS FRANCISCUS MARIA.

QUamvis non ignoremus nobilem eam gentem, quæ apud Insubres floret, sub nomine Forreriæ, cognomen aliud, & quidem vetustissimum habere, illudque esse *Abbiata*; consultò tamen hujus Familiæ doctos Viros ex littera A. in hanc transtulimus, ut faciliores inventu essent sub ea nuncupatione, qua communius appellari solent. Id novum cognomen undè ortum fuerit, indicat Inscriptio Sepulchralis, quæ adhuc visitur in Ecclesia Carmelitarum hujus Urbis, relata à Clarifs. Sitono in Chronico Physicorum Nobil. Colleg. Mediol part. II. art. 237. MS. in fol. penes Authorem, & vulgata ab eodem in Collect. de Legibus Nobilitatis §. 38. pag. 136. impress. anno MDCCXXIV. Illa est:

D. O. M.
IOHANNI ABBIATO
QVI OB REI MILITARIS PRAESTANTIAM
FORRERII MVNERE AC AGNOMINE
A FRANCISCO I. GALLORVM REGE DONATVS EST
IOHANNI IACOBO FILIO
EX LX. DECVRIONIBVS MEDIOLANI
PRVDENTIA ET INGENIO PRAECLARO
CAECILIAE PECCHIAE LECTISSIMAE FOEMINAE
CAMILLO FABRICIO OCTAVIANO I. V. D.
AC PROTONOT. APOSTOL. ARCHIPRESBYT. MEDIOL.
IOHANNES EX COLLEGIO PHYSICORVM MEDIOLANI
AVO PATRI MATRI FRATRIBVS POSTERISQVE POSVERAT
ANNO A CHRISTO NATO MDLXXXVIII.
SEPVLCHRVM NOBILIVM DE ABBIATE DE FORRERIIS.

Primus inter clarissimæ Familiæ Eruditos elementario ordine occurrit Franciscus Maria Abbiatus Forrerius Mediolanensis, in sæculo Julius Cæsar, Francisci, & Calidoniæ Ruschæ conjugum filius, qui in majori Seminario Clericorum, cui se adolescentulum mancipavit; liberalibus disciplinis excultus est; inde cum in Collegium Canonicorum Regul. Lateranensium fuisset adscitus, in Academia Patavina Philosophiæ, Theologiæ, ac juri Pontificio operam dedit, ubi lauream consecutus, & in sacrum Theologorum cœtum receptus, verbum Dei Concionator eximius præcipuis Italiæ Urbibus enunciavit. Præfuit post hæc suis Abbas S. Mariæ Caforeti apud Mediolanum, & S. Caroli Monatii apud Larium lacum, summâ cum laude; indeque à Paulo V. ad Bobiensem Ecclesiam subvectus est an. MDCXVIII. die III. Decembris, atque eodem anno consecrationis munus à Joanne Gratia Mellino, Sanctæ Rom. Eccl. Cardinali, die Festo S. Thomæ Apostoli percepit. Ecclesiam suam decessorum incuriâ deformatam restituit, auxit, ornavit, ac rigidus sacræ disciplinæ custos, & exactor, non subjectæ dumtaxat plebi suæ profuit, sed ultrò ad utilitatem proximorum sese offerens, jussu Federici Card. Borromæi Archiepiscopi Mediolanensis, remotiores hujus Diœcesis Valles immenso labore, summoque ardore procurandæ Religionis invisit. Templum extra mœnia Bobiensis Urbis erexit, & Deiparæ Auxiliatrici dicavit. Episcopale Palatium vetustate labefactatum ex integro penè restituit, atque in nobiliorem formam redegit; nullis interim parcens laboribus, ut Gregem Christi curaret. Obiit Pastor optimus, non circa annum MDCXXXVIII. ut placet Papadoplo loco citando, cum adhuc esset in vivis anno MDCXLIV. quemadmodum nos monuit amicissimus J. C. Sitonus: certè mors ejus accidit ante annum MDCL. quo die V. Decembris ab Innocentio X. successor illi datus est Alexander Porrus Mediolanensis è Congregatione Clericorum Regularium, quos Theatinos nuncupamus.

Scripsit

I. Ingens Volumen Concionum Italicarum; de quo meminit idem Papadoplus, sicut & sequentium.

II. Responsa Latina in re morali Theologica pertractanda non pauca, de quibus hæc ait citatus Papadoplus. „ Horum duo vidimus, in horum altero luculenter „ ac laceriosè probat, ac planè comprobat, venias, „ quas dispensationes appellant, adversùs Oecumenicarum Synodorum decreta fieri minimè posse ullâ „ Ecclesiasticâ potestate, nisi causa subsit, quæ necessitatem, vel saltem evidentem, & magnam utilitatem contineant, non sanè eorum, quibus veniæ „ hujusmodi fiunt, sed Communitatis, aut Ecclesiæ: „ quamobrem conficit, eas, ni rarissimè fiant, nullius momenti esse. In altero adversùs Pensiones „ Ecclesiasticas summo ardore, atque impetu stylum „ exacuit, ostenditque institutionem earum, quam „ eruditè illustrat, usu vel potius abusu quotidiano „ corrumpi. Eas Beneficiis curam animarum agentibus, ut ut opulenta ea sint, nulla ex causa indici „ posse: nec licere Curatoribus Ecclesiarum sine crimine in earum onus à quocunque impositum, jussumve consentire. Ex utroque hoc responso multa olim decerpsimus, quæ in opus annotum, quod „ ad laborum nostrorum commodum, quasi promptuarium consarcinavimus, seposuimus.

III. Editto del Re Cristianissimo Luigi XIV. contro i Duelli, traddotto dal Francese da Francesco Maria Abiati, *in 12. Milano, e ristampato a Vienna, appresso il Cosmerovio*, 1666. Monemus Lectores optimos librum hunc nobis ad manus non esse, cum tamen Auctoris nomen, & cognomen cum nostro consentiat, arbitramur translatum fuisse ab eo ante Episcopatum.

De tanto Præsule agunt Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. in Bobiensibus num. XL. Paulus Moriggia in Descriptione Consanguinitatis Familiæ Sfondratæ: & JC. Sitonus in Theatro Genealog. Famil. Nobil. Mediol. MS. apud Authorem.

DCCXCIX.

FORRERIUS ABBIATUS JOANNES.

Joannes Abbiatus Forrerius Matthæi JC. laudatissimi, de quo paulo post agendum, & Prudentiæ de Laude Conjugum Mediolanensium filius, cum eruditione, quam sibi ab infantia summo studio comparaverat, pietatem morum sedulò conjungere studuit. Neque tamen Patriæ commodis, ut Civem optimum decet, insudare renuit, nam inter Duodecim Ædiles, qui Urbis Præfecto comites addi consuescunt, cooptatus, impositum sibi munus strenuè administravit. Claruit ab anno MDCLXXXIX. ad MDCCXXIV. qui ipsi postremus fuit. Ex ejusdem Genealogia, quam Clariss. Sitono debemus, incipiente ab Antonio Decurione Mediolanensi Joannis filio, qui erat inter vivos anno MCCCCL. usque ad Joannem nostrum, discimus plures ex eadem Familia præclaros floruisse Viros, inter quos reticere non possumus Joannem Gabrielem præfati Antonii Fratrem. Fuit hic Episcopus Beriecensis sub Archiepiscopatu Dyrrachii in Epiro, & Ascanii Mariæ Sfortiæ S. R. E. Cardinalis, Ticinensis Episcopi Suffraganeus, floruitque anno MCCCCLXXXV.

Joannes autem noster his se Operibus immortalitati commendavit.

I. Vita, e Miracoli del Glorioso Patriarca S. Francesco di Paola, Fondatore dell' Ordine de' Minimi, espressi con figure, con la loro dichiarazione. *Milano, per Francesco Vigone*, 1710. *in* 4.

II. Massime Morali, e Politiche. *Milano, per l'Agnelli*, 1690. *in* 12.

III. Documenti Morali, traddotti dal Francese. *Milano, per il Ghisolfi*, 1689. *in* 12.

IV. Genetliaci nella Nascita del Principe di Piemonte. *Milano, per il Malatesta*, 1699. *in* 4.

De eo Advocatus Sitonus in libro, cui titulus: „ Leges „ Nobilitatis, seu Collectanea de Legibus Nobilitatis „ textualiter, Historico-legaliter, œconomicè, & practicè ab anno Salutis MCXC. ad annum MDCCXXIV. chronologicè consideratis, ad usum Collegiatium, Patriciorum & Equestrium Ordinum in „ Causis Candidatorum ex Urbe potissimum Mediolanensi; §. 38. pag. 116., *impressi in fol. anno* 1724. *apud Malatestam*, & P. Mazzucchellus in Schedis.

DCCC.

FORRERIUS ABBIATUS MATTHÆUS.

Matthæus Abbiatus Forrerius, mox laudati Joannis genitor, parentes habuit Julium, & Hieronymam Pecchiam Conjuges Nobiles Mediolanenses. Jurisprudentiæ lauream assecutus tractandis in Foro Causis se totum dedit, qua in re magnam suo nomini existimationem conciliavit. Sanctissimæ Inquisitionis Officio plures annos inservivit munere Consultoris insignitus. Oratoriâ Arte excelluit, nec Poësi minus delectari consueverat, quemadmodum ex infra citandis ejus Operibus elucebit. Claruit ab anno post Christum natum MDCLX. ad MDCLXXXIII.

Illius supersunt, quæ hîc damus.

I. La Colonna di Santa Chiesa. Panegirico di Sant' Agostino. *Milano, per il Monza*, 1660. *in* 4. Dicata fuit hæc Oratio Comiti Ludovico Pecchio J. C. C. eamque habuit Forrerius in Templo Sancti Marci hujus Urbis, eodem anno, cum Sancti Doctoris Festum à Jurisprudentiæ studiosis in Palatino Gymnasio celebraretur.

II. Incentivo di glorioso ardore alle generose Intraprese del Serenissimo Duca di Lorena per la presa di Filisburgo. *Milano, presso il Ramellati*, 1677. *in* 4. Poema.

III. Allegationes plures Juridicæ tam editæ, quàm MSS. De eo perpauca Picinellus in Athenæo pag. 416., & JC. Sitonus in Schedis.

DCCCI.

FOSSATUS JOANNES FRANCISCUS.

JOannes Franciscus Fossatus Civis Mediolanensis, Marsilii, & Juniperæ Vicomercatæ filius, anno MDXCI. in lucem editus, Sancti Benedicti Regulam in Congregatione Montis Oliveti professus est anno MDCV. die VIII. Decembris. Philosophicis, atque Theologicis Studiis diligentissimè peractis; ingenii sui lumina in publicum proferre cœpit. Nam cum plurimùm eloquentiâ polleret, Conciones habuit ferventissimas variis in Italiæ Urbibus, præcipuè verò Florentiæ, ubi Magni Hetruriæ Ducis Concionator fuit, & aliquando etiam in Basilica Protomartyris hujus Metropolis. Inter Academicos Animosos dictus fuit *l' Assicurato*. Abbas electus anno MDCXXI. Monasterium Baddagiense sui Ordinis rexit, anno verò MDCXLII. Romanum Cœnobium Sanctæ Mariæ Novæ administravit ad annum usque MDCXLIV. Urbano VIII. Summo Pontifici, cui ob famam doctrinæ notissimus erat, charus in primis fuit, cumque Paulus Aresius, alibi jam à nobis commendatus, Episcopatum Derthonensem ejurasset, anno eodem, die XXIII. mensis Maji, Fossato munus Pastorale collatum ab ipso Pontifice fuit. Eum statis ceremoniis Dominicus Cardinalis Spinula Episcopus Agrigentinus Præsulatui initiavit. Antistes fuit, ut Ughelli verbis utamur, in omni curiosa litteratura versatus; verùm allucinatus est doctissimus Auctor, asserens eum Procuratoris Generalis Congregationis suæ officium gessisse, cum nunquam verè id fuerit, quod ante nos advertit Michaël Angelus Belforti loco citando. Sibi commissam Ecclesiam prudentissimè curavit ad annum usque MDCLIII. quo migravit è vita, die XI. Martii, ætatis suæ LXII. Ita enim notant Continuatores Ughelli, tametsi Belsortus scripserit obiisse Fossatum annos natum LV. anno præcedenti. Sententiam nostram circa decessum hujus Præsulis confirmare videtur electio Successoris, videlicet Caroli Septalæ, quæ incidit in diem XVIII. Augusti anni MDCLIII.

Multa edidit Præsul doctissimus, videlicet:

I. Memorie Istoriche. *Milano, per il Ghisolfi*, 1640. *in* 4. Extat etiam MS. autographus in Bibliotheca Suorum S. Victoris.

II. Panegirico della B. Chiara da Montefalco: teste Picinello.

III. Orazione funebre in morte di Cosimo II. Gran Duca di Toscana, recitata li VI. Marzo MDCXX. *Siena, presso Ercole Gori*, 1620. *in* 4., *ed in Milano, presso l'Alciati*, 1625. *in* 4.

IV. Otto Corone, cioè otto Discorsi per Santa Maria Maddalena. *Milano*, 1622, *ed in Lucca, presso il Giudice*, 1640. *in* 4.

V. Lettera scritta ad un Amico suo da Don Gio Francesco Fossati Milanese, Abate Olivetano dell' Ordine di S. Benedetto bianco, in favore della Spagna contro le pretensioni della Francia. Dalla Camera XXII. Aprile MDCXXXII. MS. in foglio, segnato G. 111. in Biblioth S. Victoris Mediol.

Ad eum Aloysius Plantanida Fernensis Carminum Libellum dedit, de quo suo loco dicemus.

Agunt de ipso Belforius in Chronologia Cœnobiorum, Virorumque illustrium Congregat. Montis Oliveti, pag. 128. Armellinus in Bibliotheca Benedict. Cassinen. in Append. pag. 44. Lancellot. lib. 2. pag. 322. Ughellus Ital. Sacræ Tom. IV. in Derthonensibus num. LXXXV., & Picinellus in Athenæo pag. 300.

DCCCII.

FOSSATUS PAULUS.

PAulus Fossatus nobili genere Mediolani ortus est ex Simonolo Urbis Decurione, & Ambrosina Resta Conjugibus. Tantùm eloquentiæ laude claruit, ut nedum ipse à se recitandas Orationes conscriberet, verùm aliorum quoque adductus precibus ab eisdem pronunciandas elucubrare consuesceret. Id patuit cum Nicolaus Tolentinus, strenuus Armorum Dux, ad hanc Urbem accessit: cum etenim coram Philippo Maria Mediolani Principe dicturus esset, ad eruditionem Fossati nostri confugit, ut in mox recensendo MS. Codice adnotatum reperitur, Orationem scilicet à Fossato compositam fuisse, à Tolentino verò recitatam. Plures habuit fratres Paulus noster, Jacobum scilicet Ambrosianæ Basilicæ Canonicum anno MCCCCL. & Præpositum Ecclesiæ Collegiatæ Sancti Georgii, quæ ad Palatium nuncupatur: Joannem, qui anno MCCCCXLVII. inter Duces & Defensores Reipub. Mediolanensis computatur: & Franciscum, cujus Epitaphium extans in Ecclesia S. Joannis, quam supra murum dicunt, suppeditavit nobis in Collectione sua Comes Octavius Archintus, in hæc verba:

SPECTABILIS AC GENEROSVS MILES
ET SARZANAE COMES
D. FRANCISCVS FOSSATVS
MCDLXII.

Ex omnibus Orationibus Pauli nostri, hæc tantùm superest:

I. Oratio congratulàtoria adventus Nicolai Tolentini Magnifici Ductoris ad Illustrissimum Mediolani Principem Philippum Mariam, per Paulum Fossatum edita anno MCCCCL. Idibus Maji. Extat in MS. Codice signat. M. num. 44. in 4 in Biblioth Ambrosiana.

Hujus Genealogiam deductam ab Alberto Fossato, qui claruit anno MCCC. texuit nobis humanissimus atque doctissimus JC. Sitonus, qui etiam de Scriptore nostro agit in Monument. Famil. Vicecomit. pag. 31. edit. anno MDCCXIV. in fol., & in Monum. Famil. Fossatæ. MS. in fol. pænes Authorem.

à S. FRANCISCO ALEXANDER.
V. VALOTTA LUDOVICVS.

à S. FRANCISCO MATTHIAS.
V. de REGIBUS.

à S. FRANCISCO PASCASIUS.
V. de COMITIBUS JOSEPH CAROLUS.

DCCCIII.

FRANCISCUS.

TAmetsi Francisci, de quo nunc agimus, cognomen nemo posteritati servaverit, patriam tamen, unde ortum traxit, nullo modo fraudare possumus, quominus eum in publicam hanc litterariam scenam producamus. Neque enim contemnere audemus judicium purgatissimum Joannis Joliti, cui tot debet eruditissimos Codices Litteraria Respub. Is enim

enim Vir præstantissimus, & doctorum hominum ætatis suæ testimonio celebratus, tanti fecit Francisci nostri Carmina, ut ea dignissima duxerit, quæ insererentur Collectioni suæ. Ibi reperiuntur

I. Rime di Francesco Milanese nella Raccolta del Giolito. Libro quarto. *Bologna*, 1551.

DCCCIV.

FRANCISCUS alter.

DUo sunt Mediolani Ordinis Servorum Deiparæ Virginis Monasteria, unum in Urbe sub ejusdem Virginis nomine, alterum verò in Suburbio Portæ Orientalis sub vocabulo S. Dionysii, olim Abbatia Monachorum Cluniacensium, ab Eriberto, sive Ariperto Archiepiscopo, ut jam diximus, conditum. Alii ex hoc Religioso Cœtu, ut loco suo habetur, Patriam eruditione honestarunt, neque tamen prætereundus Franciscus à Mediolano, cujus nil aliud invenimus præter sequens Volumen, ideo à nobis datum quòd MS. sit.

I. Leboini Diaconi de Inventione, & Translatione Sanctissimi Vultus de Luca, quem Librum Franciscus de Mediolano Ordinis Servorum B. M. scripsit, & transtulit in linguam Thuscam.
Extat MS. in Bibliot. Vat. Cod. 2331. ex Montfaucon. Bibliot. Bibliot. MSS. Tom. I. pag. 143.

DCCCV.

FRANCIUS JO. BAPTISTA.

IN Oppido Pallantiæ ditionis Mediolanensis ad Verbanum Lacum sito, Sebastiano Patre, ortus est Idibus Decembris, anno Salutis humanæ MDCLV. Jo. Baptista Francius, qui minoribus studiis ritè peractis, cùm Physicam facultatem in Ticinensi Archigymnasio annos aliquot didicisset, quarto ætatis suæ lustro X. Kal. Januarii, Doctor creari meruit. Postmodum in altero Oppido non longè à Patria, cui nomen Vogonia, ægris curandis aliquandiu dedit operam, ibique XXII. ætatis suæ anno, Opus composuit, quod numero I. laudabimus. Tum Mediolanum se contulit, ut ibi Physicam profiteretur; cumque ad morbum, quem Gallicum dicimus, curandum pillulâ quadam sæpius usus fuisset, aliud Opus elaboravit, de quo num. II. agendum. Verum apud plures offendit, quod nimis sincerè eorum nomina in publicum protulerit, quibus Venereâ lue infectis pharmaco suo opem dederat. Ipsum etiam insectatus est Bernardinus Gallignanus Finariensis Physicæ Doctor, qui in hac Metropoli domicilium statuerat, asperoque stylo in eum invectus, licet erroneè, ut Curtius testatur, Opusculum edidit, de quo infra. Cæterùm Francius non contemnenda reliquit eruditionis suæ vestigia.

Scripsit enim hæc.

I. Elenchus utilitatum de sectione venarum in pedibus. Ad Illustrissimum & Venerandum Mediolanensis Xenodochii Majoris Capitulum. *Mediolani, typis Francisci Majetta*, 1693. *in* 12.

II. Pillola Anti-venerea, o sia mistura Anti-acida, unico purificativo degli umori, comprovata con quantità di sincere esperienze. Al Sign. Co. Diomede Casati. *In Milano, nella Stampa di Carlo Giuseppe Quinto*, 1700. *in* 12. Adversùs hunc Librum scripsit Gallignanus criticum Opusculum hoc titulo: „ L'Apologo della Pillola Anti-venerea, o sia mistura Anti-acida. *Venezia*, 1701. *in* 12.

III. De signis, causis, & curatione acutarum, malignantium, sporadicarum Febrium: Hunc Tractatum MS. hausimus ex Cotta loco citando, qui tamen addit forsitan eum nunquam edendum, quòd paucis ab hinc annis Pompeius Saccus de eadem materia Opus concinnaverit.
Scriptoris nostri meminerunt Cotta in Museo Novarien pag. 161. Curtius de Script. Med. Mediol. pag. 199., & Portigliottus in Febrifugo Universali Cap. XVI.

DCCCVI.

FRANZONUS MARCUS ANTONIUS.

BAceni, quod Oppidum est Vallis Antigorii in Diœcesi Novariensi, ac Mediolanensi Ducatu, genitus est Marcus Antonius Franzonus, qui Patris, & Avi jurisprudentiæ laude celebrium vestigia premens, lares è patria cùm in hanc Metropolim transtulisset circa medium mox lapsum sæculum, laureâ in utroque jure insignitus, causarum patrocinium plures per annos cum singulari doctrinæ famâ exercuit. Quo obierit anno frustra quæsivimus; adhuc tamen inter vivos computabatur eo tempore quo Lazarus Augustinus Cotta Museum Novariense scribebat.

Habemus hos litterarios ejus labores:

I. Consultatio, extat inter illas celeberrimi Mansii, Tom. V. *editas Lucæ*, 1685.

II. Allegationes plures, extant in Collectionibus Archintea &c tam editæ, quam MSS.
Laudatur à Villegas ad Stat. Vallis Antigorii pag. 2. & à citato Cotta in Museo pag. 279.

DCCCVII.

à FRESCAROLO ANGELUS.

IN Oppido Frescaroli propè Varisium, ubi Pius IV. Summus Pontifex, à nobis loco suo memorandus, magnificas ædes condidit, natus est Angelus Capuccinorum Institutum professus, qui sodalium suorum more, gentis cognomine abdicato, à patria dictus est Angelus à Frescarolo. Expetivimus sæpè ab ejusdem Ordinis Viris reliqua ad Scriptorem nostrum pertinentia, sed nihil omnino reperire concessum fuit, præter brevissimum Elogium, quod ei texuit Dionysius Genuensis loco citando, in hæc verba: Vir à probatis moribus, ac religiosis vitæ exemplis commendatus. Vixit circa medium præteriti sæculi.

Edidit lectu dignissimum Opus, hoc titulo:

I. Discorsi Morali per le Religiose. *Milano, per Antonio Malatesta*, 1683. *in* 4.
Laudatur in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum, à prædicto Fr. Dionysio Genuensi contexta, edit. II. pag. 19.

DCCCVIII.

FRIDERICIUS HIERONYMUS.

HIeronymus Fridericius nobili magis, quàm opulentâ familiâ Trivilii natus est; ex Margarita Butinona sorore Joannis Mariæ Sagonensis Episcopi. A pueritia litterarum studiis imbui cœpit sub eodem præceptore, quo usus paulo antea fuerat Angelus Medices, qui postea Pius IV. fuit Pontifex maximus. Exactis autem studiis minoribus, Hieronymus juri Canonico, Civilique se dedit, laureamque est consecutus. Cum verò præfatus Joannes Maria Butinonus ejus avunculus, profectus Romam Gubernator Urbis constitutus fuisset, is evocatum Fridericium Sagonensi primùm, mox Marturanensi Infulâ augeri curavit, doctum scilicet, probumque, atque antiquâ severitate virum. Itaque, cum se Romæ commenda-

da-

dabilem reddidiſſet, à Senatu Populoque Romano inter Patricios cives cum univerſa Friedericiorum Trivilienſium gente publico decreto adſcriptus eſt. Commodum ei accidit vacante Pontificatu, ut Angelus Medices Cardinalis ſub Pii IV. nomine Pontifex Maximus renunciaretur, qui Hieronymum jam inde à pueritia cognitum Urbis Gubernatorem adlegit; Ad inquirendum contra Caraffas Pauli IV. Nepotes poſt ejus obitum electus, cum præclarè hoc munere functus fuiſſet, multorum ſibi invidiam comparavit. Quare Pio Pontifice ex hac vita ſublato, cum ſurrogatus ei fuiſſet Pius V. qui Caraffis purpuram debebat, Hieronymus conſilio Divi Caroli Borromæi, quo familiariſſimè utebatur, Trivilium in patriam receſſit, ut adverſariorum inſidias vitaret. Ibi ſatis lautas conſtruxit ædes, quæ viis, viciſque circumquaque comprehenderentur. Ibi quoque ſacra miniſteria frequenter obibat, faciebatque inſulatus ad Aras. Quin etiam, Divo Carolo procurante, ibi Sacerdotio ſacrabat ſtatis temporibus initiatos, qui ex tota Inſubria eò confluebant. Poſt deceſſum vero Pii Quinti Pontificis Maximi à Succeſſore Gregorio XIII. Romam iterum adſcitus, Urbi gubernandæ redditus eſt, Laudis Pompeæ Præſul renuntiatus die VI. menſis Auguſti, anno MDLXXVI. atque ſolemni pompa Urbem Laudenſem adiit ſequenti anno XVII. Kal. Januarii. Verùm cùm Taurini populi ſub Alpibus, Galliæ tunc hæreſum venenis infectæ, contermini, viro forti, atque acris ingenii ad religionem tutandam indigerent, in eam regionem Nuncius Apoſtolicus, Viſitatorque cum poteſtate à latere Legati Fridericius miſſus eſt. Ibi memor patriæ prædia redituſque non ſpernendos Sancti Martini Rectoribus perpetuo dono addixit, ut certis diebus ante noctem convocato populo Matri Virgini Litanias canerent præcedente ſalutationis Antiphona. Vaſa etiam argentea magni ponderis, ac admirabilem magnitudine pixida cum ingenti ſaphiro ad exponendum divinum Panem, multamque veſtem pretii eximii ad eos miſit. Verùm, cum in demandato ſibi munere impigrè, naviterque ſumma cum omnium laude verſaretur, Romam ad ſpes majores evocatur. Cum autem Laudem Pompejam veniſſet in Præſulatum ſuum, componeretque ſuæ Curiæ res, ſubitis doloribus afflictus, poſt prandium intra paucas horas improviſâ prope morte extinctus eſt, cum paulo poſt ante Concilio Provinciali Mediolanenſi interfuiſſet. Cadaver ejus lividè intumuit, unde cognitum eſt veneno ſublatum fuiſſe. Fama fuit ejus Pincernam Fridericii adverſariorum muneribus victum ſcelus illud perpetraſſe. A Divo Carolo ita Hieronymus amabatur, ut cum ille ex nuntio Mediolani certior factus fuiſſet de repentino ejus morbo, ſtuduerit Laudem Pompejam advolare ad opem, ſi fieri poſſet, laboranti ferendam, verum Meleniani in via monitus eſt amicum vitâ deceſſiſſe. Obiit VIII. Id. Novemb. anno Chriſti MDLXXIX. conditusque jacet in Cathedrali ſua, cum hoc Elogio:

D. O. M.
HIERONYMO FEDERICIO EPISCOPO
JVRIS AC FORENSIVM RERVM
PERITIA INSIGNI
ECCLESIASTICAE LIBERTATIS
ACERRIMO DEFENSORI
LVDOVICVS TABERNA SVCCESSOR
POSVIT ANNO MDCII.
VIXIT AN. LXIII.
OBIIT VIII. ID. NOVEMB.
MDLXXIX.

Habemus ejuſdem hæc reliqua.

I. Acta Gubernationis ſuæ Romanæ, quæ ſervantur Romæ in Tabulario Molis Æliæ.

II. Acta Miſſionis ſuæ ad Sereniſſimum Sabaudiæ Ducem ibidem aſſervata.

III. Litteræ plures ad S. Carolum in collectione Epiſt. iſtius de qua jam ſupra.

IV. Decreta generalia in viſitatione edita, ab Hieronymo Federicio, Epiſcopo Laudenſi, Nuncio, & Viſitatore in Sabaudiæ Ducis dominio; adjectis Conſtitutionibus Summorum Pontificum, & Concilii Tridentini Decretis. *Taurini, apud hæredes Nicolai Bevilaquæ*, 1577. *in* 4.

Eum laudavit in Funere Hieronymus Ragazzonus Epiſcopus Bergomenſis, qui Scriptorem noſtrum appellavit: Pacis conciliatorem, amatorem juſtitiæ, patremque pauperum; de quo loquitur Achilles Mutius in Theatro Bergomen. lib. VI.

Ingreſſum autem ipſius in Laudenſem Urbem Carmine narravit Joannes Gabbianus in libro cui titulus: Felix ingreſſus Pontificalis Hieronymi Fridericii Epiſcopi, & Comitis Laudenſis, ad Patres conſcriptos Laudenſes, Carminibus expreſſus à Joanne Jacobo Gabbiano. *Mediolani, apud Pontium* 1579. *in* 4.

Honorifica tanti Præſulis mentio occurrit in Hiſt. Concilii Tridentini Cardinalis Pallavicini, à quo dicitur: ſeverus, juſtique tenax. In Ughell. Ital. Sacra in Epiſc. Marturanen. & Lauden. Plura habet etiam Moriggia de Nobil. Mediol. Hiſtoria Vallis Camuniæ. Emmanuel à Laude in Hiſt. Trivilii. MS. in Ambroſiana; & multa quoque debemus Viro doctiſſimo Canonico Hieronymo Barizaldo Trivilliati; qui contributum ſuorum eruditionis commendatione celebrium monumenta nobis perhumaniter communicavit.

DCCCIX.

FRIGERIUS SEVERINUS.

Honeſta Frigeriorum Familia Mediolanenſis Severinum protulit, qui ſub initium præteriti ſæculi inter Ciſtercienſis Inſtituti Monachos cooptatus, tanquam ſingulare quoddam ſui Ordinis ornamentum refulſit. Præter Theologicas diſciplinas, in queis Magiſter conſtitui meruit, Juriſprudentiæ quoque arcana tam diligenter ſcrutatus fuit, ut quoties Opus eſſet, non contemnendæ eruditionis Allegationes, pro tutandis præcipuè Monaſteriorum ſuorum Juribus, elucubraret. Sed ab amœnioribus etiam Muſarum ſtudiis non abhorruit juvenili præſertim ætate, qua tamen maturitatem ingenii, & litterarum peritiem præſeferebat. Id præſertim oſtendit Severinus anno MDCXXXII. Cum enim VI. Kal. Februarii, Cardinali Trivultio oppiparum prandium paraſſent Ambroſiani Cœnobii Monachi, Emblemmatibus, Picturis, atque Carminibus à ſe compoſitis, Triclinii veſtibulum, & Monaſterii partem non modicam exornavit. Qua de re ſic legitur in libro Roberti Ruſchæ, cui titulus: Deſcrizione del Moniſtero di S. Ambrogio: notis marginalibus manu Auctoris appoſitis. „ Fu fatto „ un Banchetto ſontuoſo nel Refettorio di S. Ambrogio al Sig. Cardinale Trivulzio l'anno MDCXXXII. „ adì XXVII. Gennajo, che già ſi doveva alli X. „ Dicembre MDCXXXI. con Impreſe, Pitture, „ Epigrammi, ec. diſteſi per l'Andegone, e nel ve„ ſtibolo del Refettorio con ſpeſa di trecento Scudi; „ ed Inventore delle Pitture, ed Epigrammi, fu il „ Padre Abate Don Severino Frigerio da Milano, „ giovine d'anni, ma maturo nelle belle diſcipline, „ e delle più rare Scienze ornato. „ Sacram legerat Theologiam in præfato ſuo Monaſterio Scriptor noſter, cum anno MDCXXXI. die XXIII. Octobris Abbas electus fuit Cœnobii Trium Magorum Viqueriæ. Quo autem deſideratus ſit anno nemo hactenus indicavit; adhuc tamen florebat anno MDCXLI.

Superſunt ejuſdem:

I. Plures Allegationes in Jure Can. & Civili tam editæ, quàm manuſcriptæ in fol. Servantur in Bibliotheca Monachorum D. Ambroſii Mediolani ſui Ordinis.

II. Carmina & Elogia memorantur à Ruſca loco citato. Inter Carmina Auguſtini Terzaghi extant Epigrammata duo Abbati Severino Frigerio, pag. 38.

De eo Acta Regiminis Congregat. Ciſtercienſis Lombardiæ. MSS. in Archivo Sancti Ambroſii hujus Urbis apud Suos.

G

DCCCX.

GABRIEL.

GRatulandum profectò est Mediolano non solùm pro tot Viris, Fœminisque in litteris Orbe universo claris, sed magis magisque pro iis qui eruditioni, & scientiis probitatem vitæ, sanctimoniamque jungendo, perpetuum nomen, æternamque beatitudinem sibi compararunt; Inter hos mihi primus in hac littera G. se offert Gabriel ex Ordine Fratrum Minorum S. Francisci strictioris Observantiæ, quem tantùm à Mediolano nuncupare coactus sum, nam ejus cognomen temporis injuria nobis, Suisque rapuit. Vir certè fuit tantæ sanctitatis, & doctrinæ, ut à Leone X. Summo Pontifice in Episcopum Dariensem sub Archiepiscopo Heracleæ, sive ut alii volunt, sub Dyrachino die XXI. Junii, & Suffraganeum Ecclesiæ Bononiensis, Joanne Stephano Ferrerio Cardinali, & Francisco item Cardinali Alidosio Præsulibus, destinari meruerit, anno MDXVIII. Legitur tam in vita, quàm post mortem virtutibus, & miraculis claruisse. Dolemus autem quòd de ejusdem Actis, & Scriptis tam parcè Annalistæ sui Ordinis loquuti sint, tantummodo nobis tradendo quod Mirandulæ obierit, atque in Conventu ipsius Civitatis Sepulchrum habuerit, Beati titulo insignitus. Utinam Moriggia, à quo omnes alii exscripserunt, Operis ab Auctore compositi aliquid amplius reliquisset quàm nudum titulum,

Qui est:

I. De Legibus Canonicis Tractatus.
Sic idem Moriggia in lib 3. Nobilitatis Mediol. c. 30. quem sequuti sunt VVadingus ad an MDIX. Aroldus in Epit. Annal ad an. MDXLV. §. 44., & Picinellus in Athenæo pag. 227.

DCCCXI.

GADDIUS JO. FRANCISCUS.

COngregationem Canonicorum Regularium Lateranensium summopere illustravit Franciscus Gaddius Mediolanensis, Vir eximiâ dicendi fœcunditate clarissimus. Illustri Ordini suo bis præfuit, nempe annis MDXXXVI. & MDXL. ex consensu omnium, in Comitiis Romæ, atque Ravennæ habitis. Tanta ei fuit virtutum omnium soliditas, ut Cœnobium Sancti Stephani de Cittadella Vercellis, antiquum Monachorum Ordinis Sancti Benedicti domicilium, ei reformandum tradiderit Bonifacius Ferrerius S. R. E. Cardinalis, quod postea ob vim bellorum eversum extitit, nec non cum altero Sancti Justi Segusii mutatum fuit anno MDLXXX. Testimonium verò eximiæ magnificentiæ Gaddii nostri etiamnum viget in Templo Sanctæ Mariæ Passionis hujus Urbis ab eodem insigniter restaurato, ampliatoque. De Viris illustribus Familiæ Gaddiæ agit abundè Clarifs. Sitonus loco infra enunciando. Erat adhuc in vivis anno MDXLII. ex Scriptoribus hîc proferendis. Dolendum interea est, quòd de tanto Viro parum memoriæ posteritatis Sui servavere, nam neque Acta Reformationis memorati Monasterii, nec Epistolas eruditissimas, de quibus infra, offerre potuissem Lectoribus meis, nisi fors præ manibus mihi omnia præbuisset.

En igitur quæ de isto Auctore proferimus:

I. Acta Reformationis Monasterii Sancti Stephani de Citradella Vercell. MSS. in fol. Extant in Bibl. Vaticana in Cod. sign. 1136., teste Montfauconio.

II. Epistolæ plures eruditissimæ ad Carolum Barbavariam, & ad Jo. Baptistam Corneum, cum responsionibus eorumdem. Extant in Cod. MS. Jo. Baptistæ Cornei, de quo suo loco; aliquæ datæ sunt Mandelli, annis MDXVII., & MDXVIII.

III. Dissertatio de Cæsare, & Oppio. Legitur in eisdem Epistolis.
Loquuntur cum laude de ipso Celsus Rosinus in Lycæo Lateranensi pagg. 414., & 415. Hieronymus Borserius in Supplem. Nobilit. Mediol. Cap. X. pag. 30. Doctissimus Sitonus in Chronico Colleg Jurisperit. inter Monumenta Senatus pag. 50. sub num. 152. impress. anno 1706. in fol.

DCCCXII.

GAGLIARDI DE ROTA ANTONIUS.

ANtonius Gagliardi de Rota, Eremita Augustinianus, Mediolanensis Cœnobii Divi Marci Alumnus, post egregiè navatam Philosophicis, Theologicisque studiis operam, Cathedram ascendere jussus, easdem disciplinas sui Ordinis tyronibus ad plures annos, non sine ipsorum emolumento tradidit: subindeque Magisterii Lauream assequutus est. A docendi munere ad regiminis onus subeundum concordi eligentium calculo adactus, quæ pietatem, quæve œconomiam tangunt, sedulò curavit. Augustinensi igitur in Insubria Provinciæ primùm, deinde Sancti Marci Asceterio ad biennium successivè præfuit. Mirùm porrò dictu est, quam exactè, suaviterque ad legum normam servandam, illarum maximè quæ Dei cultum respiciunt, (ipso in primis cæteris præeunte) subditos alliceret; quorum quidem animos exemplò, prudentiâ, humanitateque sibi arctissimè devinxerat. Præfulgidis hisce dotibus vim dicendi, ac majestatem quamdam modestiæ conjunctam copulaverat, ut meritò potens in opere simul ac sermone haberetur: hinc omnibus acceptissimus, præcipuè tamen Sapientissimis Reipublicæ Venetæ Patribus, quorum supremo decreto (Gagliardo ipso agente) Palatiaghi Cœnobium, in eorum dominio, ac Bergomensi tractu situm, perpetuo regimini Augustinensium D. Marci commendatum fuit. Admiratione profectò, ac memoriâ dignum hoc est, quò gravissimorum hujusmodi Virorum nedum eximia in Antonium nostrum benevolentia, sed & plena in probitate, ac ingenuitate Mediolanensium Augustinianorum fiducia comprobatur. Bibliothecam interim dicti Cœnobii Mediolanensis (cujus Antonio demandata fuerat custodia) pluribus Voluminibus auxit. Cæterùm quicquid illi supererat temporis vel à regendi cura, vel à piis exercitationibus, totum lectioni, aut scriptioni impendebat: unde plura cum latinâ, tum vernaculâ linguâ (infra omnia singillatim recensenda) elucubravit. Quæ autem Italicè, ac eruditè pro ætate sua scripsit, charitatem quidem erga Deum, & Proximum, peculiareve Authoris obsequium in Beatam Virginem præseferunt; at sui temporis in scribendo corruptelam adeò evincunt, ut vel ex sola prætitulationum inspectione satis dignosci queat. Obiit Vir doctus æquè ac pius circa initium anni MDCLXXXVIII. Placuit hîc adnectere versus aliquot

quot excerptos ex Hendecasyllabo, quod Gagliardo nostro, dum Priorem agebat, Festumque D. Antonii Abbatis recoleret, alter Augustiniani Instituti Vir inscripsit, quibus ea, quæ supra innuimus, mirificè illustrantur. A

. . . .

Namque Antonius unus hæc celebrat
Festa; Antonius unicus Virorum
Verè flos, & apex, honorque, amorque,
Gemma, & Corculum, Jaspis, & Corona &c.

Reliqua ne Lectorem fatigemus, ob prolixitatem omittimus. B

Hujus docti religiosique viri depicta Imago visitur in Bibliotheca Cœnobii Sancti Marci cum hac Inscriptione:

P. MAG. FR. ANTONIVS GAGLIARDI
DE ROTA
MEDIOLANENSIS
CONVENTVS S. MARCI PRIOR
ET BIBLIOTHECAE PRAEFECTVS
AETAT. ANN. LVII.

Hæc elucubravit. C

I. Ad octo Libros Physicorum.
II. Ad Libros de Cœlo & Mundo.
III. De Generatione & corruptione. Hæc Volumine uno MS. in 4.
IV. De Gradibus Formarum.
V. Ad Libros de Anima.
VI. De Ente supernaturali. Hæc quoque uno Vol. MS. in 4.
VII. Disputationes de Angelis. MS. in fol.
VIII. De Sacramentis in genere.
IX. De Sacramento Eucharistiæ.
X. Disputationes Theologicæ. Hæc etiam uno Vol. MS. in 4.
XI. Sermones quinque contra Judæos. MS. in 4.
XII. Miscellanea Sacra & Prophana. Tom. II. MSS. in 4.
XIII. Sermones varii tam Latini, quàm Italici. Tom. IX. MSS in 4. D
XIV. Il Giardino de' Giglj di Tommaso da Kempis, trasportato dal Latino in Italiano. MS. in 4. pagg. 161.
XV. Le Stanze della vera divozione. MS. in 4. pagg. 196.
XVI. La Scuola di vera pazienza aperta a' Latini dal Padre Geremia Dresselio; esposta agl' Italiani. MS in 4. pagg. 1110. senza gl' Indici, e la Prefazione.
XVII. Provisioni Spirituali per ben vivere, e somministrare a' Divoti, e veri amatori della propria salute. MS. in 4. pagg. 327. senza la Prefazione, e la Dedicatoria.
XVIII. Infermo consolato. MS. in 4. pagg. 165. senza la Dedicatoria, e Prefazione.
XIX. Li Tesori nascosti, o sia le Prerogative ristrette nella Sagra Cintura. MS. in 4. justæ molis.
XX. La Santa Messa con esattezza celebrata, con diligenza servita, con divozione udita. MS. in 4. E
XXI. Sermoni sopra Maria Santissima. Tom. II. MSS. in 4.
Omnia MSS. extant in Bibliotheca Eremitarum Divi Augustini Cœnobii S. Marci Mediolani, & aliqua sunt impressioni parata.
XXII. Sagra Zona di Maria Santissima di Consolazione, in cui sono ristretti tutti li beni spirituali, che gode il Divoto, entrando, perseverando, e morendo nella Compagnia de' Cinturati della medesima Santissima Vergine, P. Sant' Agostino, e Madre Santa Monica. *In Milano, per Federico Agnelli*, 1678. *in* 12.
XXIII. Il vero Amico sino alla morte, da cui all' Amico infermo si porgono ajuti salutari per il buon viaggio all' altra vita: e vi sono per ogni infermo, e per ogni sano esercizj piissimi, ed utilissimi di virtù. *In Milano, per il Remenolfo*, 1680. *in* 12.
XXIV. La vera Scuola per gli Agonizzanti aperta ad ognuno, che deve morire, nella quale per mezzo di alcuni pii discorsi s' insegna il modo di passare con facilità all' eterna felicità. *In Milano, per Marcantonio Pandolfo Malatesta*, 1681. *in* 12.
XXV. Conserve Spirituali per gl' impensati bisogni de' Dicitori Evangelici: e sono varj Sermoni per il Carnevale, Domeniche, Venerdì, e Sabbati della Quaresima, esposti sotto la protezione dell' Illustriss. Sig. Conte Pietro Francesco Belgiojosi. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1684 *in* 12.
XXVI. Il Pittore di se stesso, ed è il Cristiano, che dagli Originali di alcune delle sublimi azioni di Cristo ricava in quindici lezioni le copie, per adornarne se stesso. *In Milano, per il Remenolfo*, 1684. *in* 12.
XXVII. Il Divoto di ogni dì, cioè Divozioni per ogni giorno somministrate a chi brama tener buona cura di sua salute. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1685. *in* 24.
XXVIII. Vergine nel cuore ferita, cioè Sette pii Discorsi sopra li sette più penosi dolori provati da Maria sempre Vergine nella Passione del Redentore suo Figlio. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1685 *in* 12.
XXIX. La Santa Anatomia, che consiste in cinque pie Lezioni, ed alcune Divozioni sopra le cinque membra del Redentore, da crudi ferri aperte. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1668. *in* 12.
XXX. La Susanna divotamente considerata, o siano Ragionamenti spirituali sopra la Storia della casta Susanna Matrona Ebrea. *In Milano, per Marcantonio Pandolfo Malatesta*, 1687. *in* 4.
XXXI. La Celeste Pandora, ed è Maria sempre Vergine, cui fanno a gara di arricchite le Persone divine, e fanno altresì a gara di onorare le Perne umane Trattenimenti morali. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, 1687. *in* 12.
XXXII. La Virtù mascherata, e senza la maschera. Curioso, e fruttuoso Trattenimento per chi brama lettura di sollievo, e di profitto. *In Milano, per Ambrogio Ramellati*, 1687. *in* 12.
XXXIII. Uomo di Dio. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, *in* 12.
XXXIV. Li sette Pianeti nel Cielo di Maria. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, *in* 12.
XXXV. Le sette Maraviglie del Cielo, e sono le sette Festività di Maria Vergine. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, *in* 12.
XXXVI. Le nove Gemme di Ezecchielo, e sono le nove Virtù praticate da Maria Vergine nelli nove mesi precedenti al suo santissimo Parto, rammemorate nelli nove giorni antecedenti al Natale del Redentore. *In Milano, per Carlantonio Malatesta*, *in* 12.
De hoc Auctore plura debeo P. Nicolajo alibi laudato.

DCCCXIII.

GAGLIARDI JO. ANTONIUS.

Joannes Antonius Gagliardi Mediolanensis, Uberti, de quo mox agendum, filius, Medicam artem, in qua post diligentissimum studium laureâ fuerat decoratus, non paucos annos in patria professus, ægris præsentissimam sæpè tulit opem. Verùm secum, ipse recogitans nullum morborum genus febribus frequentius miseros exagitare mortales, ut vel defunctus prodesset, Opera mox memoranda elaboravit, quæ quanti habenda sint Physicæ studiosi facilè percipient. Florebat medio fermè sæculo XVII. Miramur autem Curtium primum tantùm Volumen hujus Scriptoris indicasse; nam reliqua ex Mangeto hausimus.

Edidit:

I. Nova ratio universalis medendi febribus humoralibus Jo. Antonii Gagliardi Phil. & Medic. *Mediolani, ex Typog. Ambrosiana*, 1632. *in* 4. Illud inscripsit Collegio Physicor. Mediol.
II. Della cognitione, e cura de' mali communi, estivi, ed autumnali. *Milano, e Genova*, 1643.

III.

III. Consultationes variæ. *Coloniæ*, 1637.
IV. Trattato dell' Acciajo in uso della Medicina. *Milano*, 1645.
Edidit etiam librum Patris sui, de quo infra.
Laudatur à Curtio de Clar. Medicis Mediol. pag. 180., & à citato Mangeto in Tomo I. part. II. Biblioth. Scriptorum Medicorum, pag. 367.

DCCCXIV.

GAGLIARDI UBERTUS.

MOx laudati Joannis Antonii genitor fuit Ubertus Gagliardi non infimi ordinis Medicus, cujus nulla omninò mentio nobis occurrit in Curtio, aliisque Scriptoribus, qui posteris Physicorum illustrium monumenta servarunt, Mangeto solummodo excepto. Nihil certè ommisimus diligentiæ, etiam apud hujus Metropolis Medicos, ut plura tradere liceret, adversâ tamen sorte cogimur pauca admodum dare, reliqua fortasse ætas proferet.

Scripsit:

I. Della ragione, e qualità del vitto nelle febri pestifere, maligne, ed acute. Data in luce da Gio. Antonio suo figliuolo. *Milano*, 1645.
Ex Mangeto loco citato in eodem Jo. Antonio.

DCCCXV.

GALDINUS.

SAnctus Galdinus, Mediolani ex Nobili Salarum Gente ortus, litterarum studiis sua tempestate clarissimus, ad amplissimos honorum gradus iter sibi virtutis, & doctrinæ meritis aperuit. Canonicus primùm Templi Maximi, mox Archidiaconus, demum Archiepiscopalis Cancellarius, cum Oberto Pirovano Antecessore suo in Archiepiscopatu Mediolanensi, dum Ecclesia Dei Schismaticorum discordiâ scinderetur, ad Alexandrum III. Pontificem Maximum tunc in Galliis profugum se contulit, ibique annos IV. constitit. Anno autem MCLXV. urgentibus Romanis Alexander è Galliis in Italiam rediit, & paulo post, mense Decembri, Galdinum inter Cardinales S. R. E. censeri voluit, Presbyterumque constituit tituli Sanctæ Sabinæ in Aventino, ut Ciacconio placet, sive Sanctæ Susannæ ad duas domus, ut Baronius scribit. Anno sequenti, qui fuit Redemptionis MCLXVI. mortuo Oberto, ab eodem Alexandro Mediolanensi Ecclesiæ Pastor datus est, die Dominica secunda post Pascha, & in Gallia Cisalpina Sedis Apostolicæ Legatus constitutus fuit. Mediolanum ab Ænobarbo dirutum instauravit. Ordinem Humiliatorum cognovit, laudavit, & confirmavit. Alexandriam ad Tanarum fluvium in honorem Alexandri III. à fundamentis extruxit. Ticinum Friderici partes secutum interdicto subjecit, & pecuniâ mulctavit, eumque Episcopum Palio, & Cruce privavit. Omnes Italiæ Præsules ab Ænobarbo electos exauctoravit. Pro Alexandro III. contra Schismaticos fortiter se gessit. Orator tam eximius erat, ut quoties ad populum Conciones haberet, toties non homo, sed Dei Spiritus in eo loqui videretur. Carcere detentorum pietate motus, panem illis misericorditer distribuendum legavit, qui ad hodiernam usque diem panis Sancti Galdini appellatur. Omnes ferè Suffraganeos Mediolanensis Provinciæ consecrasse fertur, depositis Schismaticis, Sanctum scilicet Albertum Laudensem, Othonem Albensem, Gualam Bergomensem, Gualam Bondonum Vercellensem, Emmanuelem primùm, mox eo defuncto, Unfredum, sive Offredum Cremonenses, Willelmum Astensem, Milonem Taurinensem, Bonifacium Novariensem, & Joannem Brixiensem. Alexandrinæ Urbi paulo ante, ut diximus, excitatæ Episcopalem honorem impetravit. In Ambrosiana Ecclesia plura ad Reformationem Cleri sancivit, de quibus mox agendum. Prædia Mediolanensis Ecclesiæ ab impiorum manibus vindicavit, Episcopale Palatium miro decore & ornatu restituit. Metropolitanam, quam Mediolanenses Matronæ monilibus, gemmisque in sacros usus conversis, restaurarant, exornavit anno MCLXIX. Tandem pacem inter Cæsarem, & Mediolanenses composuit. Decennio, uti Eggs sentit contra Panvinium Mediolanensem Ecclesiam rexit, & anno MCLXXVIII. die XVIII. Aprilis, cum è suggestu luculentissimam adversus Chataros Orationem perorasset, ruptâ venâ, evolavit ad Cœlum. Ejus corpus in Æde S. Theclæ, quæ nunc Major est Basilica, reconditum colitur. Ob virtutes, miracula, & scripta ab eodem Alexandro III. Sanctorum fastis adscriptus est.

De eo habemus sequentia; scilicet:

I. Conciones plures à variis memoratæ, inter quas Ripamontius recenset illam adversùs Catharorum errores habitam.
II. Epistolæ variæ: nempe
1. Ad Goizonem Cardinalem, & Sanctæ Apostolicæ Ecclesiæ per Italiam Legatum, pro Canonicis Sancti Ambrosii, circa annum MCXLIII. Erat tum Cancellarius. Extat apud Nicolaum Sormanum, in sua Collectione Diplomatica Mediolanensi.
2. Alia circa annum MCLXVIII. ad Capitulum Varisii scripta, in qua se excusat, quod non assumpserit de Clero ejusdem Oppidi, ut debebat ex Privilegio Robaldi Archiepiscopi, Archipresbyterum ordinandum in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Monte. Extat ibidem.
3. Patentes Litteræ anni circiter MCLXX. ad Milonem Archipresbyterum, & Ubertum Archidiaconum, cæterosque Fratres Mediolanensis Ecclesiæ Cardinales Canonicos, in quibus eorum jura confirmat, præsertim contra Decumanorum Ordinem. Extat ibidem.
III. Constitutiones pro Reformatione Cleri circa annum MCLXX. in Capitula XXVII. divisæ. Est Fragmentum. Extat ibidem.
IV. Constitutio S. Galdini pro Ritibus, & Consuetudinibus Ecclesiæ Mediolanensis. Extat in Actis Sanctor. Bollandi. Tom. II. Aprilis pag. 597.
V. Placitum S. Galdini pro controversia inter Monasterium Majus, & Sanctimoniales de Montano, An. MCLXX. diel XX. Octobris. Est in Diplomatica Sormani.
Nunc damus alia ad eundem Sanctum spectantia.
Placitum per Joannem Cardinalem S. R. E., Abbatem Ambrosium de Cereto, & Ottonem Præpositum Crescientiagi, cum approbatione Alexandri III. Pontificis, in controversia inter Sanctum Galdinum, & Decumanos Ecclesiæ Mediolanensis, super electione Primicerii, Anni MCLXXI. die XXV. Martii. In Collectione Diplomatica supradicti Nicolai Sormani amicifs.
Epistola Alexandri III. ad Galdinum Archiepiscopum, Apostolicæ Sedis Legatum, ut compellat Valvassores de Sexto ad solvendas Decimas Archipresbytero Modoëtiæ. Data Tusculani, die XXVI. Febr. sine anno. Extat in suprammemorata Collectione Diplomatica Mediolan. doctiss. Sormani.
Altera, in qua revocat concessionem Robaldi, factam Capitulo Modoëtiæ, pro Intronizatione Abbatissæ de Cremella. Data Romæ, Idibus Junii, sine anno. Extat ibidem.
Altera, in qua enunciat Litteras ejusdem S. Galdini ad se datas, & definit litem inter eundem Sanctum Galdinum, & Decumanos super electione Primicerii. Data Tusculani die XXV. Martii MCLXXI. Extat ibidem.
Altera Guidonis de Summa Ostiensis Episcopi, & Apostolici Legati ad Obertum Archiepiscopum, & Galdinum Archidiaconum pro Ecclesia Modoëtiensi, de qua suo loco. Extat ibidem.
Subscripsit S. Galdinus pluribus Diplomatibus Oberti Antecessoris sui, de quibus in Oberto dicemus.
Apud Ughellum Tom. IV. in Episc. Laudensibus num. XXI. extat Sententia Robaldi Mediolanensis Archiepiscopi adversùs Episcopum Derthonensem, favore Laudensis; in cujus calce inter Subscriptiones sic legitur:
✠ Ego Galdinus Cancellarius à me dictato subscripsi. Lata est anno MCXL.

De

De eo agunt Acta Mediol. Ecclesiæ. Baronius in Notis ad Martyrolog. Philippus Ferrarius, Ciacconius, aliique plures, præsertim Bollandistæ ad diem XVIII. Aprilis, de quo etiam Bosca in Martyr. Mediol.

DCCCXVI.

de GALLANTE BELTRAMUS.

CUm primùm nobis oblatus est Voluminis infra memorandi titulus, continuò arbitrati sumus illud Opus esse Gualvanei de la Flamma à Beltramo de Gallante exscriptum. Verum consultus hac de re Vir clarissimus Joannes Lamius Ricardianæ Bibliothecæ Præfectus, certiores nos fecit aliud omnino à Gualvanei Opere istud esse. Beltramus igitur Sacerdotii dignitate insignitus, ut Pagano de Arsago, sive de Bizozero, gratam rem faceret, imitatus Gualvaneum librum suum composuit. Ætatem, qua Scriptor hîc floruit cognoscimus ex eo tempore, quo præfatus Paganus inter Ordinarios Metropolitanæ Mediolanensis computabatur, ab anno videlicet MCCCLXXIV. ad MCCCCXXVI. quo vivere desiit; sicut etiam ex notatis in fine Voluminis.

Opus autem Beltrami sic inscribitur:

I. Beltrami de Gallante, Presbyteri Mediolanensis, Manipulus Florum. Extat MS. in Bibliotheca Ricardiana Florent. in fol.
In libri fine hæc leguntur: „ Huc usque, quæ per me „ Presbyterum Beltramum de Gallante scripta sunt „ ad honorem Dei, & solatium venerabilis Viri „ Domini Pagani de Capitaneis de Arsago, sive de „ Bizozero, Ecclesiæ Mediolanensis Presbyteri Ordinarii, ac Decumanorum Archipresbyteri, sunt com„ pleta anno Domini MCCCCXIV. die XIV. Martii „ in mane, gratias Deo. Amen.

DCCCXVII.

GALLARANA CÆCILIA.

ERuditissimum Vatem Facium Gallaranum, mox commendandum, promittere Insubriæ visa est Cæcilia Senioris Facii Equitis, ac Quæstoris Magistratus Ordinariorum Redituum, nec non ad Lucensem Rempublicam Legati Ducalis, atque Margaritæ de Capitaneis de Busti conjugum filia. Ab ineunte ætate studiis dedita, latinam sibi linguam familiarem adeò effecerat, ut eâ non minus quam vernaculo sermone, quoties liberet, expeditissimè loqueretur, & scriberet. Non rarò coram magni nominis Philosophis, ac Theologis summo cum omnium plausu, & admiratione verba fecit, nec ab Italica Poësi abhorruit. Nupsit Ludovico Bergamino Comiti, & Feudatario Sancti Joannis in Cruce agri Cremonensis; floruitque sub finem sæculi XV. ad annum fermè MDXXXVI.

Lucubrationes doctissimæ Fœminæ fuerunt

I. Epistolæ plures Latinæ ad varios. Harum meminit Franciscus Augustinus ab Ecclesia Salutiensis Episcopus, loco citando.
II. Carmina multa Italica. Ex eodem.
Memoratur à citato ab Ecclesia in lib. suo, cui titulus: „ Teatro delle Donne letterate pag. 124. & in Schedis Sitonianis.

DCCCXVIII.

GALLARANUS FACIUS.

FRiderici Gallarani hujus Urbis Decurionis, Cæciliæ paulò ante laudatæ fratris, atque Luciæ Cattaneæ conjugum filius extitit Facius noster, qui studiorum culturam domesticæ nobilitati addens, inter Italicos Vates non infimo dignus nomine computari promeruit. Mediolanensi Senatui anno MDLXIV. à Secretis electus fuit, quod munus summa fide, & integritatis laude exercuit, ad annum usque MDXC. quo mortalitatem exuit.

Habemus hujus Viri præstantissimi:

I. Carmina Italica IX. vulgò Sonetti; extant in libro, cui titulus: „ Sonetti degli Accademici Trasformati „ di Milano. *Ivi, per Marco Antonio Borghi*, 1584. *in* 4.
II. Alterum in commendationem Joannis Pauli Lomatii inter hujus Carmina Italica, de quibus loco suo agendum.
Ex Schedis Mazzuchellianis, & Theatro Genealogico Famil. Nob. Mediolan. MS. in fol. pag. 222. Eruditissimi J. C. Sitoni.

DCCCXIX.

GALLARATA MAYNOLDA PARTHENIA.

TAmetsi Vir Clariss. de Patria, immo de tota Republica litteraria optimè meritus Franciscus Arisius, in Cremona sua litteraria, non sine causa Partheniam Gallaratam hîc à nobis commendandam inter illius Urbis Cives recensuerit, quod cùm Cremonensi Patritio Joanni Baptistæ Maynoldo J. C. nupsisset, Viri Patriam fortita fuerit: nihilominus in hac mea Collectione Mediolanensium Eruditorum merito censenda est, cum in præsenti Metropoli primam viderit diem. Parens illi fuit Augustinus Gallaratus Jacobi filius, Vir nobilitate, & morum probitate clarus. Hic cùm nullos, præter Partheniam, liberos genuisset, magnæ expectationis indolem admiratus in puella, totis contendit curis, ut ad omne litterarum genus tenera mens formaretur. Accersitis ea propter Magistris optimis, Græcæ, & Latinæ linguæ præcepta ipsi tradenda curavit. Quin etiam illi cura fuit Musarum amore, natæ animum accendere, quod usque adeò Patri feliciter cessit, ut laudatissimus Vates Hieronymus Vida, Albensis Ecclesiæ Præsul, Partheniæ nostræ judicio Carmina sua sæpe subjicere non dedignaretur. Juvat hîc Elogium ejusdem Vidæ inserere, quo Fœminam incomparabilem laudavit in Orat. adversùs Papienses Act. 2. simul cum Sophonisba Angusiola Pictrice commendatissima Concive sua, his verbis: „ Non „ committam, ut prætercam duas præclarissimas „ Virgines Cives nostras, quarum altera, & Græ„ cis, & Latinis litteris apprimè erudita de qua„ cunque re opus fuerit, & versu, & soluta ora„ tione non tantum doctè, & copiosè, sed etiam „ eleganter, & appositè dicit, & scribit maxima „ cum audientium, & legentium admiratione; al„ tera inter egregios Pictores nostri temporis meritò „ connumerari potest, multis aliis artibus, ac vir„ tutibus utræque insignes, utræque bonis parenti„ bus ortæ. " Vincentius etiam Vectiolus in Oratione II. his Partheniam commendavit. „ Habetis „ PP. in vestra hac Civitate sanctissimam illam Ma„ tronam optimam fœminam, ac lectissimam Par„ theniam, quæ tantum in his litteris, scilicet Græcis,

„ cis, profecit ut qui Cremonensium laudes, ampla A „ & copiosa Oratione prosecuti sunt hanc rem, ut „ hujus Urbis decus summum, & maximum ornamentum silentio prætereundam non duxerint. „ Cùm autem, ut supra diximus, Joanni Baptistæ Maynoldo JC. matrimonio juncta fuisset, filium ex eo genuit Jacobum, qui ob aditam Gallaratæ Familiæ hæreditatem Maynoldus Gallaratus cognominatus fuit, & Mediolani Senator anno MDXCII. lectus est, deinde post triennium Regens in Supremo Matritensi Consilio; postremò anno MDCIV. Senatus Insubris Præses renunciari meruit, cujusque Opus de titulis Philippi Regis Catholici prodiit Bononiæ anno MDLXXIII. in4. Abiit è vivis Parthenia post Salvatoris Nativitatem anno Septuagesimo secundo supra Millesimum quingentesimum; quemadmodum adnotavit B Clarifs. Sitonus in Genealogia, quam nobis texuit ab Antonio Gallarato Augustini Partheniæ Genitoris Avo, qui erat in vivis anno MCCCL. usque ad præfatum Jacobum.

Incomparabilis Matronæ Opera in Bibliotheca Maynolda MSS. servari, nec sine spe futuræ editionis, se vidisse asserit prælaudatus Clarifs. Arisius, qui pulcherrimi Epistolarum Voluminis Latino sermone conscriptarum à Parthenia Indicem tradit, quem hîc exscribimus.

Scripsit igitur inter alia

I. Ingens Epistolarum Volumen MS. loco indicato.
En illius Indicem ordine alphabetico.
Ad Annam Principem Estensem. II.
Ad Augustinum Gallaratum Patrem. II.
Ad Camillam Valentem. III.
Ad Cæsarem, & fratres Gallaratos.
Ad Fulgentiam Lucelliam. X.
Ad Hieronymum Maynoldum. IV.
Ad Hypolitam Landrianam Puerariam.
Ad Joannem Baptistam Maynoldum maritum. IX.
Ad Joannem Paulum Varrum. XII.
Ad Julium Salernum. IV.
Ad Lauram Ferrariam. II.
Ad Lauram Gonzagam.
Ad Leonoram Pallavicinam.
Ad Luciam, & Margaritam Trivultias.
Ad Ludovicum Calinum.
Ad Margaritam Valesiam Reginam.
Ad Olimpiam Tulesiam.
Ad Quintianum Poëtam Laureatum Stoam.
Ad Vincentium Siangam. III.
Plura Responsa in ipsomet Volumine eidem directa leguntur.

II. Carmina plura ut ex Josepho Nigro, qui ipsam quoque laudavit sequenti Epigrammate in Epistola VIII. ubi hæc ait de Cremonensi Urbe.

Nec tantum commune Viris hoc esse putandum est,
Quod cadit in sexum, fœmineumque animum;
Nam quantum muliebre genus pulcherrima Virgo
Parthenia excedat dotibus ingenii.
Jam patet, & fama est toto notissima cœlo,
Et mox ipsa sua laude perennis erit.
Cujus Carminibus si demus nomen in illis,
Quis summum Vatem non vigilasse putet.
Præter fœmineas, & docta Palladis artes
In quibus à teneris docta puella fuit.
Non minus est Græcis, pariterque imbuta Latinis,
Quam canere, & certis psallere docta modis.

Ipsius cum laude mentio est apud Diomedem Borghesium Senensem Italicorum Ryihmorum Vol. III. part. 4. Octavium Picenardum in Orat. funebri Jacobi Maynoldi. Antonium Campum in Hist. Cavitellum, Zavam, Crescentium, Spelam, Riberiam, Angel. Baronium, Jo. Musonium, Alexandrum Lamum in Somnio, Arisium supralaudatum in Cremona litterata. Tom. II. pag. 256. & sequentibus, nec non & Sitonum nostrum in Schedis.

à GALLARATO ANTONIUS. V. MASERA.

DCCCXX.

à GALLARATO ARCHANGELUS.

Oppidum Gallaratum hujus Ducatus Mediolanensis cognomen dedit Archangelo ibidem orto, qui anno MCCCCLXX. ut se Deo sacraret, sub Divi Augustini Regula, Eremitarum Institutum suscepit. Vigilantissimè sacris vacavit studiis, quocirca apud sui Ordinis Alumnos magni habitus, ad honores amplissimos per virtutis gradus ascendit; ter enim Visitator, septies Definitor, bis Præses, tandem in Comitiis Casalensibus, anno MDXIX. totius Congregationis Insubriæ Vicarius Generalis est renunciatus; cum anno præcedenti Cœnobium Bozzolense Congregationi prædictæ adjiciendum curasset. Pietati suæ stimulos additurus, Sacra Hierosolymæ Loca inviserat anno MCCCCXCVI., indeque tantùm hauserat zeli, ut ferventissimas sæpe ad populum Conciones haberet. Civis Cremonensis privilegio fuit, ut Calvus refert loco mox citando, ubi etiam hæc recenset verba: „ Declaramus, & pronunciamus „ V. P. in Christo Fr. Archangelum de Gallarate, „ esse, & in omnibus, & per omnia perpetuò ha- C „ beri debere de Civitate Cremonæ, sicut etiam „ aliàs in Capitulo Vercellensi extitit declaratum. Obiit prædicto anno MDXIX. dum actu Vicarius esset, ut diximus, Generalis.

Ex illius Operibus hæc supersunt.

I. Viaggio ne' Luoghi Santi. MS. extat in Biblioth. Sanctæ Mariæ Coronatæ Mediol. Autographus, ubi etiam sunt plures Codices impressi ad usum ipsius comparati, ut ex Inscriptionibus eorundem.
II. Quadragesimale linguâ latinâ compactum. Cod. MS., qui creditur & ipse Autographus, in fol. justæ molis. Extat ibidem.
De eo meminere Calvus in Monument. Hist. Congregat. Insubriæ, & Arisius in Cremona litterata. Tom. II. pag. 55.

D DCCCXXI.

GALLARATUS ALPHONSUS.

Alphonsus è nobili Gallaratâ Familiâ genitus, cum eximiam Societatem Jesu fuisset ingressus, non infimæ eruditionis nomen acquisivit. Joanne Thoma affine suo, quem haud multò post laudabimus, in Patrum Conscriptorum Ordinem cooptato, novam dignitatem Oratione infra à nobis recensenda ipsi gratulatus est. Cum aliquando in Aronensi suæ Societatis Collegio moraretur, in vetus incidit MS. ibi servatum, atque ex eo meditabatur Acta Sanctorum Martyrum Gratiniani, & Felini conscribere, idque E Opus jam cœptum ab ipso fuerat. Verùm in medio laboris cursu morte sublatus est. Coævus fuit Petri Pauli Boschæ, floruitque initio XVII. Sæculi.

Habemus ejusdem, quæ hîc exhibemus.

I. Alphonsi Gallarati Oratio in laudem Joannis Thomæ Gallarati Viri Clarissimi, & Cæsareæ Majestatis Senatoris Illustrissimi. MS. in fol. pagg. 10.; ad adolescentes. Extat in Bibliotheca FF. Marchionum Vicecomitum.
II. Acta Sanctorum Martyrum Gratiniani, & Felini. MS. sed imperfecta.
Agit de eo Bosca in Notis ad Martyrol. suum Mediol. ad diem Kalend. Junii.

DCCCXXII.

GALLARATUS CÆSAR.

JOannem Jacobum Ducalem Infubriæ Senatorem, atque Catharinam Monetam conjuges nobiliffimos, natalibus fuis reddidit clariores Cæfar Gallaratus, in quo militaris gloria, & eruditionis decus pari quodammodo gradu proceffiffe videbuntur iis omnibus, qui & vitæ illius gefta, & ingenii monumenta perpenderint. Sub Carolo V. Cæfare ftipendia meruit; individuus Comes Marchionis Vafti, tam in expeditione Tuneti, & Gollettæ, quàm in celeberrimis bellis, quæ in Provincia adversùs Francifcum I.

A Gallorum Regem idem Auguftus geffit. Francifco Sfortiæ Mediolanenfium Duci ob benemerita fuit acceptiffimus, magnis etiam præmiis ab eo donatus, quemadmodum & à Cæfare annuo cenfu fcutorum CCC. In Oppido Canegrati ab hac Urbe fermè XIII. lapide, non procul Parabiago, magnificas ædes condidit, & Templum Sanctis Angelis pofuit, congruâ dote affignatâ ad Sacrificium Deo offerendum. Quod verò ad eruditionem pertinet, plurimùm delectatus eft Poëticis ftudiis, quibus Oratoriam, & Hiftoriæ ornamentum adjecit. Floruit ab anno MDXXXV. ad MDLXII. quo mortalibus valedixit. Extabat olim in Bafilica Sanctorum Naboris, & Felicis, quæ nunc Sancti Francifci dicitur, fepulchrale prædicti Joannis Jacobi Patris Elogium, quod

B hauftum ex artic. 538. pag. 127. Chronici Jurifperit. Clarifs. Sitoni noftri, cùm de Cæfare noftro ibi fit mentio, hîc damus:

EQVES IOH. IACOBVS GALLARATVS
DVCALIS SENATOR CAPITANEVS GENERALIS ET
MEDIOLANI CASTELLANVS
PACE ET BELLO VIR PRAESTANTISSIMVS
POST OBSESSAM CONTRA GALLOS PRO FRANCISCO II. SFORTIA
MEDIOLANI DVCE INVICTISSIMO
ET RECEPTAM PORTAE IOVIS ARCEM
MOX IISDEM OPPVGNANTIBVS SVMMA FIDE RETENTAM
CAPTO IAM FRANCISCO REGE
TAM FELICISSIMO FATO
LVCIDISSIMAM SVPERIS ANIMAM REDDIDIT
ET POSTERIS IMMORTALEM FAMAM RELIQVIT
CVIVS NOBILISSIMAS RELIQVIAS
IOH. ANGELVS DVC. CONSILIARIVS COMMISSARIVS GENERALIS
ET MEDIOLANI CASTELLANVS FRATER
CATHARINA MONETA VXOR
FERDINANDVS ET CAESAR FILII PIENTISSIMI
HIC OFFICIOSE CONDIDERVNT MOERENTE PATRIA
OBIIT DIE XII. APRIL. MDXXV.

C His Operibus apud pofteros fibi nomen promeruit Cæfar.

I. De Bello per Carolum V. Rom. Imperatorem in Africa gefto Anno MDXXXV. MS. autograph. apud Abbatem Carolum Trivultium. Olim extabat penes Carolum Auctoris nepotem, de quo dicemus, ifque, Picinello tefte, Indicem rerum memorabilium Operi adjecit.

II. Sonetti, Madrigali &c.

III. Gli Scambiamenti, Comedia. Hæc omnia laudat præfatus Carolus in fua Gallarateide part. I. cap. 29. afferens apud fe MSS. fervari.

IV. Epiftolæ plures ad Cardinalem Federicum Borromæum; habentur in fæpe citata Collectione Bibliothecæ Ambrofianæ.

V. Aliæ ad Partheniam Maynoldam, ut diximus in iftius articulo.

D De eo agunt prælaudatus Carolus Gallaratus loco cit. Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 510.

DCCCXXIII.

GALLARATUS CAROLUS.

CArolus Gallaratus Fabricii, & Annæ Cafatæ nobilium Conjugum Mediolanenfium filius, majorum fuorum & armis, & litteris illuftrium veftigia, non fine laudabilis invidiæ æmulatione, fecutus eft. Philippo IV. Hifpaniarum Regi militans, magna fortitudinis fuæ dedit fpecimina. Nec minora fuere quæ ingenio præftitit; nam Oratoriæ facultatis ornamentis enituit, & Hiftoriæ quoque confcribendæ, non abfque felici eventu, manum admovit. Generis fui Viros illuftres ingenti labore conquifivit, & quidquid ad Familiæ decus fpectare poterat, jufto Volumine complexus eft, de quo num. II. agemus.

Hujus

Hujus egregii Viri hæc habentur.

I. Oratio in laudem Margaritæ Austriacæ. Extat in libro, cui titulus: Orazioni, e Poemi dell'Academia degli Affidati per le Nozze di Margarita d'Austria con Filippo Re di Spagna. *Pavia, per il Viani*, 1599. *in* 4.

II. Gallarateide: Istoria della Famiglia Gallarate: Opera di Carlo Gallarate Gentiluomo Milanese. In Milano, 1638. Fuit quoque MS. in fol. penes Marchionem Joannem Thomam Gallaratum. Aliud hujus Codicis exemplar viderat anno eodem Picinellus apud Carolum Gallutium.

De eo cit. Picinellus in Athenæo pag. 519.

DCCCXXIV.

GALLARATUS CAROLUS alter.

Ex Joanne Thoma JC. Coll. in hujus Metropolis Ordine amplissimo Senatore, atque Ludovica Aresia Conjugibus nobilissimis, ortus est Carolus hic Gallaratus, cui avita sanguinis claritas, & Jurisprudentiæ doctrina ad Collegium Mediolanensium Jurisconsultorum aditum aperuit, anno MDCXXXVII. Patriæ quoque commodis inter Decuriones computatus aliquando insudavit, plura tamen præstitit annis MDCXLIII & MDCLI. quibus Urbis Præfecturam gessit. Proprætoris etiam officium administravit, & Militaris Annonæ Præfectus extitit. Mox Principis jussu Regii Fisci tutelam suscepit, cumque non sine ingenti suæ integritatis commendatione annos aliquot in eo munere versatus esset, Senatoriam obtinuit Cathedram, atque in Secretius Consilium adsciscí promeruerit. Tandem cum ad dignitatem Regii Consiliarii, & Regentis in Supremo Italicarum rerum Consilio apud Catholicam Majestatem pervenisset, desiderium sui mortalibus reliquit, anno MDCLXXX.

Eruditionem ejus indicant posteris

I. Plures Allegationes, inter quas eminent duæ pro Collegio Judicum Mediolani, & tertia, cui titulus: Narratione della difesa del Trincerone nel Cremonese, Risposta al carico contro il Mastro di Campo Girolamo Cignardi, in fol. sine Typographo & anno; eam tamen conscriptam fuisse novimus anno MDCXLVIII.

II. Juris Allegationes, quas ad defensionem Domini Edoardi de Portogal, ex ordine Dominorum Judicum, à Potentissimo Rege nostro Delegatus conscribebat Carolus Gallaratus Marchio Cerani. Kal. Maji MDCXLVII. MS. in fol. prælo paratus, cum Indice. Extat in Biblioth. Comitis Marci Aresii.

Ei dicatus est Sigismundi Scacciæ Tractatus de Appellationibus. *Venetiis*, 1642. *apud Bellagentem*.

De ipso mentio est apud Landum pag. 217., & Sitonum in Chronico Art. 909. pag. 211. quemadmodum etiam in Schedis.

DCCCXXV.

GALLARATUS JO. ANTONIUS ACTIUS.

Joannes Antonius Actius Gallaratus Mediolanensis in patria ingenti fulsit eruditionis famâ. Sacerdotis dignitatem, quam doctrinæ merito fuerat assecutus, morum probitate, ac virtutibus verè clericalibus exornare studuit. Ecclesiæ Parochialis Sancti Viti hujus Urbis, intra Ticinensis Portæ ambitum, cui cognomen est *ad Carrubium*, anno MDLXII. administrationem suscepit, atque inter Sacerdotales curas, Musarum studia non reliquit, non sine commendatione singularis eruditionis, cujus gratiâ inter Parmenses Academicos recenseri meruit. Philosophiæ quoque arcana scrutatus est, nec interim quæ ad Altaris ministerium pertinent oblitus fuit. Obiit dierum plenus, salutis humanæ anno MDXCIII. magno populi Mediolanensis concursu funeratus.

Multa sunt, quæ ipsius eruditionem posteritati notam faciunt, videlicet:

I. Elegiæ duæ latino sermone conscriptæ.

II. Carmina multa Italica, vulgo Sonetti, Sestine, & Ode.

III. Traduzione in versi Italiani, di tutti gli Opuscoli di Virgilio, col Supplemento di Maffeo Veggio.

IV. Traduzione di Pietro Scaligero.

V. Vita della Beata Veronica, tradotta dal latino in volgare.

VI. Vita di Santa Marta, tradotta come sopra.

VII. Vita di San Giuseppe, tradotta come sopra.

VIII. Origine della lingua volgare.

IX. Commentarj degli Autori, che hanno scritto in questa lingua.

X. Un Compendio di Dialettica.

XI. Apologia in difesa del Petrarca, contro Muzio Giustinopolitano. Hactenus recensita Opera indicavit Picinellus loco citando, verùm ex eo discere non licet utrùm edita fuerint, vel manuscripta lateant. His addimus sequentia à nobis reperta.

XII. Elegia, & Epigramma in Electione Sixti V. Pontificis Max. *Mediol. apud Pontium*, 1586. *in* 4., quæ fortè altera est ex laudatis num. I.

XIII. Capitula duodequadraginta de Reformatione Cæremoniarum Ecclesiæ Ambrosianæ. Hæc Auctorem nostrum scripsisse narrat Joseph Milanus, in libello suo, cui titulus: Profezie del nuovo Pontifice Romano detto Leone XI. de quo suo loco.

Agunt de eo Moriggia Nobilit. Mediol. lib. III. cap. 27., & in Historia Mediol. lib. I. cap 59. Salvator Vitalis in Cœment. II. sui Theatri, Sitonus in Schedis, & Picinellus in Athenæo pag. 266.

DCCCXXVI.

GALLARATUS JOANNES THOMAS.

Joannes Thomas Gallaratus Mediolani genitus, Parentes habuit Alphonsum Jurisconsultum Collegiatum, & Insubriæ Senatorem amplissimum, atque Sylviam Arboream Lignanam ex Comitibus Valentiæ. Scientiis minoribus acquisitis, Legum Codices adiit tantâ cum diligentiâ, ut in utroque Jure Doctor renunciatus, anno MDXCVI. Collegiatis hujus Urbis Juristis aggregari meruerit. Decurio postmodum creatus, anno MDCXI. Urbis Præfecturam non absque nominis sui commendatione administravit; & priusquam hujus muneris annuum officium peragerct, à Catholico Rege Præfectus Capitalium Rerum constitutus fuit. Aliquot post annos in Ordinariorum RedditUUm Magistratu Quæsturam, tum anno MDCXV. in Supremo hujus Ditionis Ordine Senatoriam Cathedram obtinuit. Eloquentiæ ornamentum, & Poësis suavitatem feriis legum studiis admiscuit, juvenili præsertim ætate, qua inter Affidatos Academicos cooptatus, dictus est *il Desioso*. Vivere desiit anno Reparat. humani generis MDCXIX.

Laudabilem se apud Litteratos his proprii ingenii monumentis effecit,

I. Oratio in funere Margaritæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ, habita in Metropolitana Mediolanensi, die XXII. Decembris, anno MDCXI. *Mediol. typis Archiepisc.* 1612. *in* 4.

II. Allegationes XX & amplius eruditissimæ, habentur in Collectione Benaliana, in aliisque

III. Madrigale in lode della Contessa Angiola Bianca Beccaria, dichiarato dal Conte Alfonso Beccaria. Extat in lib. cui titulus: Ghirlanda della Contessa medesima, raccolta da Stefano Guazzo. *Genova*, 1595. *in* 4. Ibi præfatus Comes Beccaria Jo. Thomam laudat.

IV. Orationes plures, &

V. Carmina tam Latina, quàm Italica ab Auctore nostro conscripta, atque in Affidatorum Academia summo cum plausu recitata.

Bene-

Benedictus Sociacus lib. V. Epigrammat. pag. 188. hoc Gallaratum Carmine commendavit.

Alcida numerat denos si fama labores,
Nunc manet undenus te Gallarate labor.
Bellua, quæ nostro saturari sanguine gaudet,
Imperiis in jus venit adacta tuis
Hæc vinclis mandanda, arctis stringenda catenis
Se cadere in fortes sentiat illa manus
Alcida sic facta decem tu viceris uno,
Qui delicta domat, nonnisi monstra domat.

Alia de eo scripserunt Carmina Alexander Rubinus ex hujus MS in Biblioth. Ambrosiana in 4. Cod. sign. R. num. 326., atque Joannes Baptista Vicecomes inter hujus disticha impressa *Mediol. apud Pontium*, 1585. de quo suo loco.

Ei dignitatem Senatoriam gratulatus est Stephanus Guazzius epistolâ Italicâ, quæ extat inter hujus impressa Vol III. pag. 107.

De Oratione in ejus laudem ab Alphonso Gallarato habita egimus in eodem Alphonso.

De isto Scriptore meminerunt Landus in Hist. Senat Mediol pag. 217. Sitonus in Chron. Jurisperit. art. 748. pag. 181., & in Schedis, ac Picinellus in Atheneo pag. 330.

DCCCXXVII.

GALLASSUS GERMANUS.

GErmanus Gallassus Mediolanensis ex nobili Familia, Parentibus Petro Paulo, & Barbara Garzona Conjugibus ortus est, propositum, quod ab adolescentiæ flore conceperat, regularis vitæ rationem ineundi in Congregatione Cler. Reg. D Pauli votis firmavit, atque operibus implevit. Proximorum salutis desiderio flagrans, Divinarum rerum cognitionem impensiùs coluit, sacrisque in orationibus se exercere cœpit; deinceps per annos plurimos Quadragesimali tempore sacras Conciones magno pietatis ardore, parique cum audientium fructu variis in locis obivit. Nonnullas Orationes Panegyricas Italicè conscriptas prœlo subjecit, ut mox dicemus. Collegio Mediolanensi D. Barnabæ sexennium præfuit, quo in munere multa cum integritatis, pietatis, & prudentiæ laude versatus est. Selectus in Socium Visitationis à Provinciæ Mediolanensis Præfecto in Germaniam proficiscente, in itinere, non tamen procul ab Urbe Viennæ febris æstu jactatur, ubi vix in Suorum S. Michaëlis Collegium receptus indiguit Sacramentorum ope statim muniri, ac confortari, quibus magno cum pietatis sensu perceptis, pio, sanctoque fine vitam clausit, die XX. mensis Novembris anni MDCXC.

Edidit ut innuimus.

I. Orazioni Panegitiche dedicate a Monsig. Carlo Francesco Airoldi, Nunzio Apostolico a Venezia. *Milano, per Francesco Ambrogio Majetta*, 1681. in 4.

Ita à Suis.

DCCCXXVIII.

GALLICANUS GREGORIUS.

GRegorius cognomento Gallicanus, Patria verò Mediolanensis, cum in Ordinem Minorum, quos Observantes nuncupare consuescimus, cooptatus fuisset, inter primarios sui temporis Theologos ob acumen ingenii, & miram in disputando subtili-

A tatem computabatur. Proximorum salutis zelo ductus, sacrum Dei Verbum è suggestu non sine laude plurium per annorum curriculum populis ministravit. Magno apud Suos in honore habitus, die XIII. Aprilis, anno MDCXI. post minora aliquot munia præclarè gesta, Custos Vocalis electus est in Cœnobio Sanctorum Angelorum prope Portam Novam. Hæc ea sunt, quæ de Actis illius noverunt posteri; Cæterum vivit in scriptis,.

Quorum tituli sunt:

I. Memoriale, seu Apophtegmata Sanctorum Patrum in omnibus Deiparæ Festivitatibus *Brixiæ, apud Bartholomæum Fontanam*, 1624. in 8.
II. Quadragesimale.
B III. Rettorica, e breve modo di comporre, e recitar le Prediche.

Hæc hausimus à Vvaddingo in Cathalogo Scriptorum Ordinis Minorum, littera G. pag. 147.

DCCCXXIX.

GALLIMBERTUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Gallimbertus Mediolanensis, Vir non infimæ integritatis, & doctrinæ laude commendabilis, sub Sancti Augustini Regula Eremitarum Congregationi, quæ Lombardiæ dicitur, se C devovit. Cum religiosi hominis virtutes portenderet, Tyronibus Instituti sui in Rhaudensi Cœnobio Magister datus, eos ad perfectionis apicem fortiter, suaviterque perducere studuit. Prior postmodum præfuit Cœnobio Sanctæ Mariæ Coronatæ, in hac Metropoli ad Comensem Portam sito; atque obiit die XXIV. Januarii, anno MDCCXXVIII.

Hæc reliquit MSS.

I. Memoriale Confessariorum, & pro Concionatoribus examinandis. MS. in 4. Extat in Biblioth. S. Mariæ Coronatæ.
II. Gemmea Fragmenta, utriusque scilicet Testamenti pretiosissima, & fulgentissima verba, nec non SS. Patrum, aliorumque Auctorum, veluti sydera, selectissima dicta, & monita ad concionandum utilia, D collecta per F. Joannem Baptistam Gallimbertum de Mediolano ad commodiorem usum Religiosorum S. Mariæ Coronatæ. MSS. Vol. II in fol. prœlo parata, anno MDCLXXXIII. Ibid.
III. Collectio factorum, atque dictorum memorabilium, ex Auctoribus Profanis collectorum, ordine alphabetico digesta, & lingua Italica conscripta. MS. in fol. ingentis molis, adhuc tamen imperfecta. Ibid.
IV. Catalogo de' Religiosi vestiti in Santa Maria Incoronata dall' anno MDCLXXXVII. al MDCXCIII. MS. in fol Ibid.

Hæc in Suorum Bibliotheca inveni.

DCCCXXX.

E
GALLINONUS THEOPHILUS.

THeophilus Gallinonus, Trivilii natus anno MDXII., adhuc adolescens Ordinem Eremitarum Congregationis Lombardiæ amplexus, Concionatorium munus præclarissimè gessit. Bononiæ anno MDLXIII. cum Verbum Dei in perinsigni S. Petronii Basilica disseminaret, adeo ad misericordiam in pauperes excitavit Cives, ut collatâ stipe, Mendicantibus apud S. Gregorium extra mœnia Domum extruxerint. Idem Cremonæ præstitit, idem Mutinæ. Genuæ, Bergomi, Mediolani, Lucæ, Mantuæ, Casalis, & alia Congregationis Cœnobia rexit, sæpe Definitor, & Visitator, demum anno MDLXIX. in Comitiis Viadanæ habitis, Vicarius Generalis eligitur. Obiit Casali

Casali in Cœnobio Sanctæ Crucis, anno MDLXXV. cum Capitulo ibidem celebrato paulo ante præfuisset.

Scripsit :

I. Sermonum super Evangelia totius Quadragesimæ Volumen. Incipit: Cum Fides Catholica &c.
II. Sermonum super Evangelia à prima Dominica Adventus, usque ad Epiphaniam Volumen. Incipit: Erant Filii Israël in Deserto &c.

Id testatur Calvi pag. 323. In monumentis Congregationis Eremit. Lombardiæ part. I. Ex quo tamen eruere non possumus, utrum edita fuerint, vel ubi serventur.

DCCCXXXI.

GALLINONUS MAPHÆUS.

MAphæus Gallinonus ad annum MCCCLXXX. Trivilii natus est in Oppido claro magis, quàm antiquo. Gallinonorum autem gens à prima illius municipii origine præcipuis addita familiis ejus populi fuerat. Is igitur, exporrecta satis indole, ab ineunte pueritia bonis artibus, litterarumque studiis, quantùm ea tempora ferebant, animum addidit. Inde cum Franciscus Sfortia, Philippi Vicecomitis Mediolanensium Ducis gener, pro Socero bellum contra Venetos gereret in Fulcheria, quæ regio Insubriæ ad ortum solis ultra Abduam patet, Maphæus ei cognitus est, sta iva Trivilii scilicet habenti. Tantùm autem apud eum auctoritate jam tum valuit, ut cùm Sfortia Caravagium obsidione cinxisset, eique Leo Patruelis ab oppidanis fuisset occisus, ac proinde ex dolore ruinam Oppidi, ac populi universi cædem decrevisset, virum tamen Maphæus ab eo consilio deduxerit. Etenim impotentes ad resistendum Caravagienses, Trivilium occultò miserunt rogatum, ut pro salute sua, pro aris & focis, apud Sfortiam intercederetur. Gallinonus autem Triviliatibus suis auctor fuit ejus suspiciendæ provinciæ pro æmulorum incolumitate. Perpetuas quippe rixas, atque odia Caravagienses, finitimi adversùs Trivilium foverant. Ejus itaque legationis delectus ipse princeps, ita Oratione sua Sfortiæ animum demulsit, ut incolumitatem Oppido, indemnitatem populo consequutus, magnam de se opinionem excitarit. Igitur à Sfortia inter Scriptores à Secretis suos adlectus, ei postea MediolanensiumDuci renuntiato fidelem, egregiamque in eo munere navavit operam. Post Francisci obitum, Blancæ ejus uxori, atque Galeacio Duci filio æquè acceptus Maphæus, cum in Italiam Fridericus Austriacus Imperator Cæsar Augustus venisset, ad eum à Duce Galeacio magna de re Orator missus est. Sfortiarum enim gens ad illam diem ex populi dumtaxat Mediolanensis, ac obsidione quidem adacti, scito, non item ex Cæsaris Imperiique auctoritate Insubribus dominabatur. Cum itaque Galeacius cuperet plenè legitimam in suos potestatem habere, ad Cæsarem, qui Ferrariam venerat, Maphæum Oratorem misit. Eo quidem in munere, etsi postulata non impetrasset, ita tamen Cæsarem, ejusque officia palatina deflexit, ut successoribus Ducis ad obtinendum dominii pragmaticum aperuerit viam. Reversus verò ex ea legatione, cum ingenti Triviliatum dolore, correptus gravi morbo diem clausit. Sic amaverat patriam, ut non alio, quam Maphæi Triviliensis nomine vocari vellet, seque subscriberet.

Extant ab eo composita

I. Acta Legationis suæ ad Imp. Fridericum Cæs. August. quæ in Tabulario arcis Jovis Mediolani asservantur, MSS.

Hæc debeo humanissimo doctissimoque Viro Canonico Barizaldo.

DCCCXXXII.

GAMBALOITA JO. PHILIPPUS.

GAmbaloita Familia inter antiquas Mediolani profectò est recensenda, ex Monumentis Archinteis & Sitonianis, nec non ex Panegyri Isidori Isolani, ex Marinono, aliisque. Stephanus enim Gambaloita anno MCCCCXLVII. unus ex Capitaneis, & Defensoribus Patriæ, cum novi regiminis formâ Magistratus, seu Consilium Patritiorum CM. fuit introductum, numeratur. Gambaloitæ quoque stetere pro Duce Jo. Maria, cum aliis recensitis à Bugato, Corio &c. ad annum MCCCCIV. hostibus expulsis. Ex hac gente prodiit Jo. Philippus noster, filius Joannis Antonii Gambaloitæ Ducalis Aulici, ac Feudatarii Terdobiati in agro Novariensi, & Constantiæ de Trecate Conjugum, in Jurisperitorum Collegium cooptatus anno MCCCCXCVIII., cujus imaginem profert Hieronymus Buttigella in Oratione dicta pro Magnifico J. U. D. Equiteque, & Christianissimi Francorum Regis Consiliario dignissimo, Joanne Philippo Gambaloita Papiæ Prætore anno MCCCCXCIV., quam vidi in Biblioth. Monachorum Ordinis Montis Oliveti hujus Urbis. Certè Dux erat tunc Ludovicus Maurus; ait enim Orator: „ Felicem te Jo. Philippe tali Duce donatum; Felicem iterum, atque iterum, quem abs tanto Principe diligi palam est „. Annos natus XXII. successit Gambaloita in Præturâ Papiensi Ambrosio Zanchæ, post quam Senator, Ducalisque Consiliarius creatus fuit, & ad Rempublicam Venetam Legatione functus est. Magno dicendi ornatu, magna facilitate præstitit. Historias vero benè agendæ vitæ irritamenta memoriâ tenebat. Desideratus est tantus Vir anno salutis MDVI. Ejus fortasse fuit Patruus, certè Consanguineus Venerabilis Vir D. Manfredus de Gambaloitis, filius Alberti, ac frater Gulielmi, anno MCCCLXXXVIII. Mediolanensis Patriæ suæ Decurionis. Claruit Manfredus iste Canonicus Ordinarius, & Archidiaconus Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolani, ab anno MCCCCXIII. ad annum MCCCCXXXVIII. quem hîc memorare placet ob insignem Codicem, & miniaturis, atque picturis elegantissimis exornatum, qui servatur in Archivo Sacrarii australis Basilicæ Metropolitanæ, hoc titulo: „ Incipit Evangelistarius æstivus, quem fecit fieri Venerabilis Vir Dominus Manfredus de Gambaloitis Ordinarius, & Archidiaconus Ecclesiæ Majoris Mediolani, anno Dom. MCCCCXXXVIII. In eodem adest Insigne Petri Casolæ, scilicet Parma, in qua supernè Aquila biceps in auro, inferiùs alba tenia diagonalis in ceruleo, additis geminis pilis albis. Legitur etiam ibi Epistola Francisci Castelli ad Archidiaconum, cæterosque Ambrosianæ Ecclesiæ Diaconos, de qua in Castello jam verba fecimus. Codex certè magni æstimandus.

Scripsit Joannes Philippus.

I. De Imitatione Christi.
II. De Libero arbitrio.
III. De Paucitate salvandorum.
IV. De Ira Dei.
V. Opera Philosophica plurima.
VI. Ad inclytum Mediolanensem Populum Orationes.
VII. Epistolarum Volumen magnæ molis. Omnia hæc nunciat in eadem Oratione Buttigella, quæ quidem typis data, sed sine loco, & tempore.

In ejusdem commendationem hæc leguntur Carmina post Orationem eandem.

Plaudite, Prætor erit; qui candida jura fovebit,
Qui fora, qui leges, Plaudite, Prætor erit.

De eo videndus etiam Sitonus in Chron. Jurisperit. art. 313. pag. 77., & in Theatro Genealog. MS. pag. 230.

DCCCXXXIII.

GAMBARELLUS AUGUSTINUS.

AUgustinus Gambarellus non ignobilis Vir Mediolanensis, & Excellentissimi Senatus Insubriæ Cancellarius, filius fuit Petri Pauli, & Barbaræ Sovicæ conjugum: fratres habuit Herculem, & Franciscum Cohortis Peditum Duces: Avum verò Joannem Baptistam, cui frater extitit Joannes Franciscus Gambarellus Physicus Collegiatus hujus Urbis, & ex XII. Provisionum Mediolani, sub annis MDXXXVIII. MDXLI. MDXLV., & MDIL., Proavum quoque hîc juvat memorare, scilicet Nicolaum Gambarellum Comitem S. Gervasii, & Capriati in agro Bergomensi, ejusdemque Senatus à Secretis, anno MDXCIV. defunctum, tumulatumque in Arca marmorea in Ecclesia S. Francisci hujus Metropolis, cum sequenti Inscriptione:

INSIGNEM PATRIA VIRVM RECTIQVE TENACEM
HOC SACRA NICOLEVM MARMORE CONDIT HVMVS
GAMBARELLA DOMVS GENVITQVE PLACENTIA CARVM
INSVBRIAE DVCIBVS QVEM DOLVERE MORI
IVSTITIAE SANCTI DICENTIS IVRA SENATVS
PRIMVS AB ARCHANIS CANDIDVS ASTRA COLIT.
OBIIT DIE PENVLTIMO SEPTEMBRIS MCDXCIV.

In Schedis vero Co. Octavii Archinti lego Ann. MCDXCI. Hæc forsan instituto meo prolixiùs ex Advocato Sitono transcribenda esse decrevi, ut Lector videat, quo tempore Gambarella Gens in hac Urbe sedem suam fixerit. Dignus profectò est Augustinus noster qui in albo illustrium Scriptorum hujus Bibliothecæ sit proferendus, ut ex infra recensendis illius Operibus facilè patebit.

Scripsit nempè:

I. In Terentium Observationes. *Bergomi, per Cominum Venturam*, 1597 *in* 8.

II. Oppositorum, quæ Augustinus Gambarellus Mediolanensis, è Plauto, Terentio, Cæsare, & Cicerone collegit liber; Jo. Fernandeo Velaschio Comestabili Castellæ (cum Epistolâ, sed potius Panegyri integra, atque Historia gentis Velaschiæ) nuncupatus. *Mediolani, apud Pontium, & Piccaleam*, 1606. *in* 4. maximo. In Epistola ad Lectorem se profitetur scripsisse hoc Opus instante Cæsare Rovidio, cui dicavit supradictas suas in Terentium Observationes, sicut & librum hunc inscribere voluerat, sed eo morte prævento, suum exequi non potuit desiderium. Quot alios Auctores præter illos in Libri titulo expressos legisset Scriptor, ex quibus Opposita plenè innumera collegerat, testes adducit Jo. Tonsum, & Jacobum Restam, sed in solis citatis se restrinxit, alia *nisi sæculo* edici posse testatur. Liber est ordine alphabetico dispositus, & magni faciendus, nec tam obvius. Legatur in ipso Carmen Francisci Picinelli in laudem Auctoris, & aliud Erycii Puteani.

III. Argumenta, atque Indicem ad Libros Achillis Statii de Clytophontis, & Leucippi amoribus confecisse, testatur Picinellus, loco infra citando.

Eidem Opera sua nuncupaverunt Jo. Franciscus Besutius, & Mutius Manfredi Serenifs. Ducissæ Brunsvicensis à Secretis.

Ipsum quoque laudavit Carmine Bernardinus Baldinus in lib. Lusus. pag. 56.

Videndi sunt Paulus Moriggia in Nobil. Mediol. lib. 3. cap. 22. Picinellus in Athenæo pag. 3., nec non Cl. Advocatus Sitonus in Chronico Colleg. Nob. Physic. Mediol. parte II. artic. 142., & in Theat. Genealogic. Famil. Nobil. Mediol. pag. 227. ambo sunt in folio MSS. apud Auctorem.

DCCCXXXIV.

GARBICELLUS JOACHIMUS.

REligio celeberrima Fratrum Carmelitarum nudipedum, sub Divæ Theresiæ Instituto, gloriari meritò potest de Garbicello nostro, Mediolani nato, die IV. Novembris, anno MDCXXV., qui relicto nomine Francisci in sacris undis à Parentibus ei dato, Joachimus à S. Maria vocari voluit, dùm professionem in sacro supramemorato Cœtu emitteret anno MDCXLV. die XXII. Septembris. Quantùm in litteris Vir iste emicuerit facilè Lector agnoscet, ex illius Operibus tam editis, quam MSS. à nobis infra recitandis. Sed quod plus est, Deo, Religionique ita eodem tempore sedulò inseruivit, ut si justum Elogium ei texere decrevissemus, integra pagina certè non sufficeret. Mirum igitur profectò videbitur quod ille in Confessionibus audiendis patientissimus, in Chori psalmodia nunquam ultimus, sacrisque meditationibus impensè addictus, tot ingenii sui monumenta posteris relinquere potuerit, etsi quoque corporis mole non exiguâ præpediretur; ita ut Conciones suas Quadragesimales quater elaboratas nunquam recitare ei datum fuerit. Inter alias ipsius virtutes illuxit humilitas, ob quam dignitates omnes suæ Religionis ei oblatas constanter respuit, donec meritorum, annorumque plenus obdormivit in Domino, salutis nostræ anno MDCXCVII. die verò XXI. Novembris.

Hæc ipsum immortalem reddunt:

I. Mirabiles Excellentiæ, sive Grammatica Theologica, Anagrammaticæ Versiones, & Divina Attributa Augustissimi Nominis Jesu. Ad Reverendissimum Honorium ab Assumptione B. M. Virginis, Præpositum generalem Ordinis FF. Excalceatorum. *Mediolani, apud Carolum Antonium Malatestam*, 1692. *in fol.*

II. Mystica Anatomia Sacratissimi Nominis Deiparæ Virginis Mariæ sub omnium Scientiarum, & Creaturarum Angelicarum, & humanarum, cœlestium, & sublunarium operoso compendio, ad repræsentandas prærogativas, & perfectiones, maximasque virtutes, & dignitates Almæ Dei Genitricis exposita. *Venetiis, apud Brigontium*, 1690. *in fol.*

III. De Interpretatione sacrarum vocum ex Divinis Litteris, Opus ex Doctrinis Sanctorum Patrum, Sententiisque Ecclesiæ Doctorum concinnatum, Etymologiarum, & rerum naturalium Investigatoribus, Philosophis, Theologis, Mysticæ Sapientiæ Speculatoribus, Sacræ Scripturæ studiosis; denique Verbi Dei Præconibus ad intelligenda Scripturarum arcana conscriptus. Volumen Primum Eminentissimo, & Reverendissimo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali D. D. Gregorio Barbadico Episcopo Patavino, dicatum. *Mediolani, ex Typographia Ludovici Montiæ, per Carolum Federicum Galliardum*, 1685. *in fol.*

IV. Reliqua hujus magni Operis Volumina XXII. Extant MSS. in fol. penes Suos in Bibliotheca Conventus hujus Urbis, cum approbationibus, indicibusque prælo parata.

V. Vita della Serva di Dio Francesca del Santissimo Sagramento Carmelitana Scalza, nel Convento di S. Giuseppe di Pamplona, data già alle Stampe in Spagnolo da D. Michele Battista di Lanuza Cavagliere di S. Giacomo, e del supremo Consiglio d'Aragona &c. Tradotta in lingua Italiana, e dedicata al Sig. Conte Bartolomeo Arese, Reggente del supremo Consiglio d'Italia, Presidente dell'Eccellentifs. Senato di Milano &c. *In Milano, da Federigo Agnelli*, 1673. *in* 4.

VI. Origine della Congregazione de' Carmelitani Scalzi, separata da quella di Spagna, con suo Capo Generale

nerale distinto, ed indipendente da quello di Spagna, e da quello de' Carmelitani dell'Osservanza, formata dal Pontefice Clemente VIII. con facoltà d'estendersi per tutto il Mondo (eccettuata la Spagna;) e si descrive ampiamente la Fondazione del Convento, e Chiesa di Milano sotto il titolo di S. Carlo, coll'introduzione d'essi Carmelitani Scalzi in Milano, nell'anno 1614. MS. in 4. prælo paratus, extat in supradicta Bibliotheca.

VII. Assonti di diverse materie predicabili, e morali per animare i Fedeli all'amore della virtù, e fuga dal vizio; ovvero Discorsi morali, eruditi, e fruttuosi. MS. in 4. Extat ibidem.

VIII. Storia della Fondazione de' Conventi della Provincia de' Carmelitani Scalzi di Lombardia, sotto il titolo di S. Angelo Martire, in cui si parla di quasi tutti li fondati fino al suo tempo; comprendendo allora la Provincia Lombarda anche lo Stato Veneto. MS. in 4. Ibidem.

IX. Vita del Ven. F. Diego di Gesù, traddotta dallo Spagnolo nell' Italiano. *Milano, presso l' Agnelli*, 1674. *in* 4.

X. Circinus proportionalis Georgii Galchemayr ab Eusebio Blanco ejusdem Ordinis latinitate donatus, ut superiùs in Blanco diximus, à Garbicello nostro in Italicum conversus; quod Opus brevi edendum promiserat Picinellus in Athenæo loco citando.

XI. Conciones pro integris quattuor temporibus Quadragesimalibus recitandis compositæ. MSS.

XII. Elogia plura sacra, in quibus ingenium Auctoris mirificè illucescit, & inter ipsa celebrantur ea, quæ publicè exposita fuerunt occasione festivitatis Mediolani à Suis habitæ Anno MDCLXXV. pro Beatificatione Fr. Andreæ à Cruce ipsius Ordinis.

A Suis, & aliqua ab Athenæo Picinelli pag. 175.

DCCCXXXV.

GARIBOLDUS CAROLUS HYACINTHUS.

GAribolda gens Mediolani florebat sæculo jam XV. ut videre est ex Sepulchralibus hujus familiæ Inscriptionibus, in ipsarum eximia Collectione, pluribus in locis à me laudata, Co. Octavii Archinti, quarum una extat in D. Simpliciani Templo anno MCDL. ab Ambrosio Gariboldo, sibi hæredibusque posita. Carolus verò Hyacinthus noster ex Francisco, & Veronica Aliphera Mediolani natus, Congregationi Clericorum Reg. D. Pauli anno MDCXCVII. adscriptus est. Mox Philosophicis, ac Theologicis facultatibus institutus; Laude Pompeja primum, deinde Mediolani Rhetorem professus, pietati in primis, & litteris summopere fuit addictus, sed dolendum est quod nimis citò mors invida nobis, suisque ipsum rapuit, idque molestè accidit anno MDCCXX. cum ætatis XLII. tantùm attingeret. De altero Francisco Gariboldo, forsan Auctoris nostri Avo, agit sepulchrale monumentum, in Ecclesia S. Annæ ad Portam hujus Urbis Comensem, sic inscriptum:

MVTVO ACCEPERAT MORTALIA QVAEDAM
FRANCISCVS GARIBOLDVS
HIC REDDIDIT ET RELIQVIT DEO
KAL. DECEMB. MDLXII.

Plura scripsit Carolus Hyacinthus Latinè, & Italicè; Gallicæ quoque linguæ peritus, aliquot Opuscula in Italicam transtulit, quæ edita sunt.

Videlicet:

I. Morale Cristiana a modo di Meditazioni, trasportata nell' Italiana dal Francese. *Milano, per il Malatesta*, 1719 *in* 12.

II. La buona Elezione, trasportata dal Francese nell' Italiano come sopra. *Milano, presso lo stesso*, 1718.

III. Lo Spirito buono, trasportato dal Francese nell' Italiano. *Milano, presso lo stesso*, 1720.

IV. Del dispiezzo del Mondo, Lettera di S. Eucherio, trasportata dal Latino nell' Italiano. *Milano, per il Malatesta*, 1715 *in* 12.

V. Vectigalium litterarum plausus, & obsequia Eminentiss. Principi Benedicto Erbæ Odescalco, Mediol. Eccl. Archiep. *Mediol. apud Malatest.* 1716.

VI. Orationes.

VII. Prolusiones.

VIII. Poëmata tam Latino, qua Italico sermone conscrip. Extant Tom. II. MSS. in 4. in Bibliotheca Suorum Collegii S. Alexandri Mediolani.

Hæc partim vidimus, partim accepimus à sæpè laudato Concive nostro P. Pezzio, & ex Schedis Archinteis, atque Sitonianis.

DCCCXXXVI.

GASTORELLUS GENESIUS.

ANcipites fuimus an Genesius hic Gastorellus verum nomen suum Operi infra recensendo præfixerit, vel potius, ut ante nos dubitavit Bailletus loco citando, larvatus Auctor in publicum labores suos litterarios ediderit. Sanè nihil de eo reperimus in Vincentii Placii Theatro Anonymorum, & Pseudo-anonymorum, idque in causa est, ut suspicemur illud genuinum esse Scriptoris vocabulum. Quidquid hac super re sentiant eruditi, omnes tamen fatentur eum Mediolanensem fuisse, & Astrologicis studiis operam dedisse, in quibus utinam vera potius quàm vana sectatus esset; etenim Joannes Baptista Nocetus Genuensis è Societate Jesu, qui adhuc anno MDCLXXVII. erat in vivis, in eum non acuisset stylum libris editis, quos mox promemus. Cæterum Gastorellus eidem Noceto coævus fuisse videtur.

Scripsit

I. Il Cielo aperto: libro, che parla d'Astrologia giudiciaria, e d'altre curiosità. Ex Bailleto infrascripto.

Adversus hoc Opus præfatus Jo. Baptista Nocetus librum scripsit hoc titulo: „ Anasiride di Clorio Cariopo „ Carcaria al Cavallier Genesio Gastorello Ogoroboto „ Milanese, Autor del Ciel Aperto. *Lucerna* (locus certè suppositus) 1656. in 12. Neque hoc satis existimans edidit Volumen aliud sub nomine: „ L'Antigastorello; tertiumque tandem inscriptum: „ Astrologia „ ottima, indifferente, pessima, censure publicate „ dal P. Giambattista Noceto della Compagia di Ge„ sù. *Parigi*, 1663. *in* 12.

Hæc refert prædictus Bailletus Jugemens de Sçavans: Tom. VI. pag. 69.

DCCCXXXVII.

GATTICUS HIERONYMUS.

HIeronymus Gatticus Mediolanensis, in nobilissimo FF. Prædicatorum Ordine, Conventus S. Mariæ Gratiarum alumnus adscribitur; ibidemque sacræ Theologiæ Lector, eximius per totam Italiam Concionator celebratur. Vir certè fuit laboriosissimus, studio, librisque edendis unicè intentus, quos inter magno habendus est in pretio liber proferendus num. VII. ubi quantùm valeret Gatticus etiam in Jurisprudentia facilè judicabunt lectores; mirum enim dictu est quo labore, quo delectu, qua fide singula ad Ecclesiæ Jura spectantia Scriptor noster collegerit. Floruit usque ad Christi annum MDCXLVII. quo piissimè obiit Mediolani in præfato suo Gratiarum Conventu.

Hæc autem sunt ejus Opera præcipua:

I. Catechismo morale generale, per ricevere, ed amministrare il Sagramento della Penitenza; dedicato all' Eminentiss. Cardinale Pietro Campori, Vescovo di Cremona. *Milano, per il Malatesta*.

II. Matilde: Rappresentatione. *Ivi*, 1625.

III.

III. La confusione dell' ostinato peccatore, Tragedia. *Milano, per il Malatesta*, 1626.
IV. Rosario della Gloriosissima Vergine Maria, con varie contemplazioni. *Ivi, presso lo stesso*, 1630. *in* 8.
V. Sicuro viaggio de i giustiziandi. *Ivi*, 1630.
VI. Del Santissimo Nome d'Iddio contro li spergiuri. *Ivi, presso il Ghisolfi*, 1632.
VII. Catena aurea celeberrimorum, à primo legum institutore sapientum, ac primariorum in iis professorum, nec non in quavis ferè universitate eruditissimorum, Utriusq; Juris magni nominis interpretum consiliorum, quin præter Apostolicas constitutiones, & censuras eorum, quæ in Mediolanensi Senatu, & aliis, ac in Regiis Magistratibus insigniores, U. Jur. Doctores, Catholicæque Regiæ Majestatis, ac Christianorum Principum primarii Consiliarii, Præsides, Senatores, ac alii propriis rescriptis pro vera Catholicæ Ecclesiæ libertate, & immunitate decisivè consuluerunt, censuerunt, ac firmiter sanxerunt. Auctore (seu potius Collectore) F. Hieronymo Gattico Lectore Theologo Ord. Prædic. *Bononiæ, apud Ferronios* 1636. *T. II in* 4. Cuilibet consilio nomen Auctoris præfigit, de quibus in nostra hac Bibliotheca pluries mentionem facimus.
VIII. Tractatus de Censuris. *Mediolani*.
IX. L'Ajo de' Pergami, overo Teatro Sacro d'ogni materia predicabile, diviso in sette parti, corrispondenti alli sette gradi del vivere humano. *Venezia, per Giacomo Sarzina*, 1641. *T. II. in* 4. In fine hanc Lucubrationum suarum asserit esse vicesimam.
X. Directorium ad Tyrones pro receptione, & administratione Sacramentorum. *Mediolani, apud Georgium Rollam*, 1641. *in* 8.
XI. Examinatorium Ordinandorum. *Mediolani, apud Malatestam*, 1623 *in* 8.
XII. Specchio de' Confessori. *Milano, per il Malatesta*.

Clarissimi Quetif, & Echard, pluries à nobis laudati, qui tantùm hujus Auctoris Opera numero X. protulerunt, sic ad calcem scripsere: „ Cæteras ejus „ lucubrationes ad decem, aut etiam amplius hic „ omissas dabunt forte aliquando ejus Gentiles & „ Symmistæ: nam de eo parcè omnino Rovena „ ad an. MDCXLVII., à quo tamen omnia speranda erant, & accuratiora.

Remanent ergo saltem VIII. Gattici nostri Opera, quæ adhuc delitescunt, necnon eadem diligentia à Suis in inquirendis Actis, & Scriptis Viror. Illustrium, saltem Mediolanensium, ipsius Ordinis optanda superest.

Laudatur à supracitatis Quetif & Ecard in Tomo II. Scriptorum Ord. Præd. pag. 553., à Rovetta, & à Picinello in Athenæo pag. 340.

DCCCXXXVIII.

GATTUS JOANNES DOMENICUS.

Duodecim Viri nobiles, ex quibus Tribunal quod Provisionum vocant in hac Urbe componitur, satius, optimèque duxerunt Joanni Dominico Gatto Mediolanensi Presbytero, atque in Oppido Marcallo, Plebis Curiæ-pictæ vulgo *Corbetta* nuncupato, animarum curam peregregiè fungenti, provinciam demandare, ut Acta D. Ambrosii Mediolanensium Patroni scriberet, ad quam Vir doctus manum strenuè diligenterque apposuit, Volumine infra recensendo publici juris facto. Utinam labor ejus ad umbilicum perductus fuisset, nam etsi Opus idem scriptum non sit ex integro juxta criterium sæculi, quo vivimus, attamen plura in ipso leguntur summâ diligentiâ undequaque collecta, quod Auctori non parum laudis meritò affert, magnique est faciendum post Vitam hujusmodi Sancti Ecclesiæ Doctoris à Viris clarissimis è Congregatione S. Mauri optimè descriptam, & Parisiis typis datam Latino, Gallicoque Sermone. Ratio cur Gattus noster calamum ex hac sacra historia retraxerit adhuc mihi ignota est, sicuti an fuerit ab eodem completa, nec ne, & quod plus est de Viro ipso, etsi temporibus nostris florente Acta, & mortis annum nullus mihi indicavit. Accipiat igitur Lector quod possum, pluraque ab aliis expectet.

Typis Gattus iste demandavit

I. La Vita di S. Ambrogio Arcivescovo di Milano, scritta, e divisa in trè parti per Gio. Domenico Gatti, Sacerdote Milanese, Tomo primo. *Milano, per il Malatesta*, 1698. *in* 4.
II. Discorsi in lode della B. V. detti nella Chiesa presso S. Celso, di Gio. Domenico Gatti, Curato di Marcallo. *Milano, nella Stamperia Arcivesc.* 1695. *in* 4.

DCCCXXXIX.

GAVANTUS BARTHOLOMÆUS.

Bartholomæus Gavantus, inter Scriptores non tantùm Mediolanenses, sed exteros quoque Sacrorum Rituum facilè Princeps, Modoëtiâ oriundus, annorum XVIII. in Collegio Cleric. Regul. S. Pauli addictus est anno MDLXXXVIII. Florebat tunc in Collegio S. Barnabæ studium Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ linguarum; quibus aliisque studiis alacriter se Gavantus dedit. Dum Federicus Cardinalis Borromæus ad illud Collegium, cùm primùm Mediolanum venit, accessisset, ad eum veluti studiorum Parentem Orationem Latinè habuit Julius Cavalcanus, Græcæ Carolus Bossius, Hebraicè vero Gavantus noster summa cum laude Eminentissimi Præsulis, à quo Presbyterali postmodum Ordine insignitus est noster. Philosophicis, ac Theologicis studiis ad Collegium Cremonense Clericos Rhetoricam docturus mittitur; cumque Oratoriam Artem excellenter teneret Verbi Divini Prædicationi se dedit, quod munus per annos XXXV. magna ubique præcipuarum Italiæ Civitatum cum laude, summoque populi concursu, adeò ut primi Concionatoris ætatis suæ famam nactus fuerit, obire non destitit. Cultum S. Caroli Romæ præsertim, & Fulginii mirificè promovit. Collegia S. Alexandri Mediolani, S. Pauli Bononiæ, & S. Herculani Perusii optimè gubernavit. Romanæ quoque Provinciæ præfuit, necnon Visitatoris munus, & Assistentis apud Juvenalem Falconium Præpositum Generalem præclarè gessit. Celebre reddidit ejus nomen Sacrorum Rituum peritiâ, qua re Romam vocatus à Clemente P. VIII. Cong. à Consiliis lectus est, cùm ab eodem, tùm ab Urbano VIII. in recognitione, & reformatione Breviarii Romani adhibitus. Plures Antistites & Cardinales in suarum Ecclesiarum rebus, atque Synodalibus Decretis conscribendis, evulgandisque ejus opera usi sunt, inter quos Cardinalis Campori Cremonensis Episcopus; Cardinalis Boncompagnus Archiepiscopus Neapolitanus; Cardinalis Magalottus Ferrariensis Antistes, Comitulus Perusinus, Carpineus Eugubinus, Dossenius Derthonensis, à Basilica Petri Novariensis, Rangonius Mutinensis Episcopi. A Cardinali Bonvisio Barrii Archipræsule, & Præsulibus Assisii, Patavii, Cremæ, & Arimini asseclà Visitationum suarum selectus est, & adjutor; ut Clerum potissimè sacris Ceremoniis ritè peragendis instrueret. Rogatus ob eandem causam ab Eminentissimo de Harach Regni Boëmiæ Primate, ut se Pragam conferret, paratus obsequi ab Urbano VIII. retentus est Romæ, ut sacris Hymnis reformandis Operam suam conferret. Extremo cum decumberet morbo ab Eminentissimo Theodoro Principe Trivultio visitatione humanissimè dignatus, in Collegio S. Barnabæ anno MDCXXXVIII. in Pervigilio Assumptionis B. V, obdormivit in Domino.

Præclarissima edidit Volumina idest:

I. Thesaurum sacrorum Rituum, sive Commentaria in Rubricas Missalis, & Breviarii, quibus denuò impressis addidit utilissimas Appendices. *Romæ, Typis Cam. Apost.* 1627. *T. II. in* 4.
Ibid.

Ibid. 1630. *Parisiis*, 1652., & alibi pluries, atque recentiùs *Romæ*, cum notis Cl. Hieronymi Barufaldi, editio recusa *Augustæ Vindelicorum*. Anno vero 1736. 1737., & 1738. Vol. IV. in 4. prodiit *Romæ*, *apud Salvionum* peregregia editio Gavanti nostri, nempè Thesaurus Sacrorum Rituum, hoc titulo: „ Sepius „ editus, nunc vero correctior, & locupletior, „ adjectis Summorum Pontificum, & S. R. C. „ Decretis usque ad præsens emanatis, novisque „ Observationibus, & Additionibus Cajetani Ma„ riæ Merati Clerici Regul. ejusdem Sac. Rit. „ Congreg. Consultoris „. Tomi I. & II. complectuntur Gavanti Commentaria in Rubricas Missalis; reliqui duo habent Commentaria ad Rubricas Breviarii Romani, Ordinem perpetuum, & generalem recitandi Divini Officii. Gavanti Vitam, & Indices Auctorum, quibus uterque Auctor usus est.

II. Octavarium Romanum. *Bononiæ*, 1624. *in* 8. *Neapoli*, *Parisiis*, & alibi.

III. Enchiridion, seu Manuale Episcoporum. *Romæ*, *apud Caballum*, 1631. *in* 4. *Parisiis*, *Venetiis*, *apud Juntas*, *cum additamentis*, 1652. & alibi.

IV. Additiones ad Manuale pro Visitatione Diœcesis, atque Synodis condendis (mortuo jam Gavanto). *Romæ*, 1638. *in* 4. *& Parisiis*, 1639., & ut supra, 1652.

V. Cæremoniale Clericorum Reg. S. Pauli. *Mediolani*, *apud Malatestam*, *II. edit.* 1713. *in* 4.

VI. Ordinem perpetuum recitandi Divinum Officium. *Ven.* & *Romæ*.

VII. De Synodo Diœcesana *Romæ*, *apud Caballum*, 1628. *in* 4.

VIII. Prediche Quadragesimali, dell' Advento, ed Annuali. Has omnes editurus erat, ut testatur Leo Allatius in Apibus Urbanis.

IX. Predica nella Translazione delle Ceneri di S. Gianbattista. *Genova*, 1608. *in* 4.

X. Ragionamento nella Coronazione del Serenissimo Agostino Pinello, Duce di Genova. *Ivi*, 1609. *in* 4.

XI. Discorso nel giorno anniversario dell' unione di Genova. *Ivi*, 1606. *in* 4.

XII. Orazione dell' umiltà di S. Carlo. *Milano*, *presso Agostino Tradate*, 1607. *in* 4.

XIII. Regulam Recreationis Cler. Regul. S. Pauli. MS. in 4. penes Suos.

XIV. Vitam Cosmæ Dossenæ Episcopi Derthonensis. MS. ut supra.

XV. Schedas quasdam de Viris illustribus Congregat. S. Pauli. MS. in fol. ibid.

XVI. Epistolas plures de Sacris Ritibus ad Cardinalem Federicum Borromæum annis MDCV. & MDCVI., cum Responsionibus. Extant in Collectione Ambrosiana, alibi citata.

XVII. Aliæ II. autographæ ad Franciscum Casatum de Ritibus Eccles. altera XV. Junii MDCXXX. altera XXVI. Julii MDCXXXI. Romæ datæ; sunt MSS. penes amicissimum Canonicum Jo. Andream Iricum.

XVIII. Carmina varia; ex Allatio loco citato, sic: „ Adolescens mitiores etiam coluit Musas, modò „ in senium vergens sacris interdum Carminibus „ ludit.

XIX. Vitam, & Res gestas S. Pauli Apostoli. Extat in editione Commentarior. in Rubricas Missalis, & Breviarii. *Romæ*, 1618. *in fol.*

XX. S. Bartholomæum esse Nathanaëlem. Dissertat. Extat ibidem.

XXI. Inscriptiones, & Elogia tam Italico, quam Latino, atque Græco Sermone conscripta occasione visitationis Collegii S. Barnabæ à Card. Fed. Borromæo peractæ, ut diximus. Ita in Vita ejusdem Gavanti.

XXII. Orazione sopra la Pace, detta in Roma, ex eadem Vita.

XXIII. Brevi Discorsi sopra la Passione del Redentore, recitati nella Congregazione dell' Umiltà in Roma. Ex eadem Vita.

In Cathalogo Biblioth Regis Christianiss. Tomo I. pag. 231. num. 390. legitur: „ Claudii Arnaud, „ Epitome Thesauri Sacrorum Rituum, selecta „ quæque notatu dignissima, ex Animadversio„ nibus Barthol. Gavanti, in rubricas Missalis, „ & Breviarii Romani continens; adjectis qui„ busdam notulis ad earumdem intelligentiam. *Venetiis*, *apud Juntas*. 1644. *in* 24.

Extant de Gavanto Epigrammata duo: primum est Francisci Rugerii Congreg. de Somascha, alterum Alexii Ledesmæ.

Ejus Vitam, ut innuimus, & quæ auctorem suum initialibus tantùm litteris L. A. prodit, sicuti hæc scribentes nunc solùm intuemur, habemus in T. IV. Operum Gavanti, illatam à doctiss. P. Merato, ex qua cognovi Bernardini in sæculo nomen gessisse, atque Humilitatis Congregationem in Ecclesia S. Caroli Romæ instituisse anno MDCXL etiam nunc florentem, ubi Gavantus Sermones de Passione Domini à nobis jam relatos, recitavit. Missum fuisse à Clemente VIII ad Portum Ostiæ, atque vicinam regionem, ad Incolarum mores reformandos, Germaniam quoque primùm, deinde Galliam perlustrasse; reliqua verò nos ex integro, etsi brevius, de eo protulimus.

Omnia ferè ejus Opera in unum Volumen edita fuere *Parisiis*, *per Jo. Post: Viá Jacobeâ*, *sub signo S. Spiritus*, 1652. in cujus editionis Præfatione magnis celebratur encomiis; sicuti ab Augustino Barbosa in Opere de Canonicis, & de Officio Parochi. A Jo. Petro Crescentio in Præsidio Romano. Ab Andrea Victorello. A Leone Allatio in libro: Apes Urbanæ, pag 59. A Philippo Picinello in Athenæo, pag. 69. A Carolo Guyeto Soc. J. in sua Herteologia. A Michaële Bauldry in Manuale Sacr. Cærem. A Macro in Hierolexico. A Morerio in Lexico: Necnon à P. Bondier Benedictino-Cass Gallo, qui Gavanti judicio supposuit Librum de Ritibus à se concinnatum, in cujus Præfatione sic declaravit *juravi in verba Magistri*. Et ab omnibus, qui post ipsum de Sacris Ritibus, & de Morali Theologia egerunt.

DCCCXL.

GAVARDUS FEDERICUS NICOLAUS.

PRodiit ex Urbe ac Cœnobio Mediolanensi Divi Marci Fridericus Nicolaus Gavardi Eremita Augustinianus, qui à pueritia cum miro polleret ingenio, ac discendi arderet cupiditate, præfato Divi Augustini Ordini dato nomine, Philosophicis, Theologicisque studiis ita sedulò, felicive progressu incubuit, ut meritò sui Ordinis celebrioribus gymnasiis moderandis, præcipuè verò Regalis Cœnobii S. Augustini Neapolis, ab Augustinensi supremo Antistite præfectus fuerit. Romam deindè accersitus, nedum Emiuentissimo Cardinali Marescotto fuit à rebus Theologicis definiendis, sed & à Summo Pontifice selectus, ut sacram paginam in Almæ Urbis Archigymnasio interpretaretur, quo munere ad annos XXV. laudabiliter functus est. Vir eruditus totus erat in libris legendis, conscribendisque. Interea Scholam Ægidianam, sive Theologiam exantiquatam, quam typis evulgavit, magno in pretio habuerunt Augustinenses per Germaniam, & signanter Bohemi, quos inter P. Benignus Sichrowski Sacræ Theologiæ Doctor, & Pragæ ad S. Thomam Professor emeritus, illam in compendium redegit, & *Norimbergæ*, *sumptibus Joannis Christophori Locbneri Anno* 1720. quatuor Voluminibus in 4. excudi curavit sub hoc titulo: „ Theologia Scolasti„ ca Augustiniana à sapientissimo Magistro P. Fride„ rico Nicolao Gavardi sex Tomis comprehensa, „ nunc in commodum studentium in viginti Tracta„ tus distributa, & passim compendiata „. Tandem studio potiùs quam morbo attritus, Romæ diem clausit extremum Fridericus noster anno MDCCXV. pridie idus Junii; & in Bibliotheca S. Marci Mediolani visitur ejus Imago cum hac epigraphe:

EXIM. P. MAG.
F. FRIDERICVS NICOLAVS GAVARDI
MEDIOLANENSIS AVGVSTINIANVS
QVI PLVRIVM VOLVMINVM AVCTOR
ET IN ROMANA SAPIENTIA
XXV. ANNORVM SPATIO
SACRAE SCRIPTVRAE INTERPRES
OBIIT PIISSIME ROMAE
ANNO MDCCXV. DIE XII. IVNII
AETATIS VERO SVAE LXXVI.
SED PIETATE AC DOCTRINA
SEMPER VICTVRVS.

Lectorem benevolum monitum volumus, quod alter Mediolanensis Gavardus, Ferdinandus nomine, Divi Marci Cœnobita, Sacræ Theologiæ Doctor, ac Friderici nostri consanguineus, nobis hic recensendus veniret: Vir quidem prompto acrique ingenio præditus, sacrâ profanâque litteraturâ excultus, ac in Universitate Pisana Metaphisices Professor, quem nonnulli Authorem asserunt plurium eruditarum lucubrationum MSS. attamen cum illæ nobis adhuc indigitatæ minimè fuerint; inter addenda Ferdinandi hujus redibit sermo, quoties de certo ingenii sui fœtu, deve quo scripserit nos plenè instructos noverimus.

Enumerabimus interim quæ à Friderico exarata fuere, videlicet

I. Schola Ægidiana, sive Theologia exantiquata juxta Doctrinam S. Augustini, VI. Voluminibus in fol. comprehensa, scilicet: Tom. primus, *Neapoli, per Antonium Gramignani*, 1678 Tom. secundus, *ibid.* 1685. Tom. tertius, *ibid apud eumdem*, 1687. Tom. quartus, *ibid. apud Camillum Caballum*, 1690. Tom quintus, *Romæ, apud Buagnum*, 1692. Tom sextus, *ibid apud eumdem*, 1696.

II. Philosophia vindicata ab erroribus Philosophorum Gentilium juxta doctrinam S. Augustini. Tom IV. *Romæ, apud Buagnum*, 1701. *in* 8. & uno volumine in fol.

III. Quæstiones IV. De Hierarchia Ecclesiæ militantis. *Neapoli, per Camilium Caballum*, 1690 *in* 8

IV. Volumen insigne adversus Opus Petri de Marca de Concordia Sacerdotii, & Imperii, quod Clementi XI. obtulit, sed MS. delitescit adhuc in Bibliotheca Albana.

V. Index Bibliothecæ Maximæ Pontificiæ Roccaberti, jussu Summi Pontificis concinnatus.

Plurima etiam de isto debemus eruditissimo Patri Nicolai ejusdem Ordinis.

DCCCXLI.

GELOSUS SYLVIUS.

TOt inter illustres Vates Mediolanenses, huc usque in hac mea Collectione prolatos nemo occurrerat, (saltem in vernacula lingua) qui dignus celebraretur pro ludicra Poësi; gratulor igitur mihimetipsi quòd etiam in hac facultate, post alios Carminibus Italicis laudatos à temporibus ipsius Dantis incipiendo, hunc Lectoribus meis offerre possim, nam certè pauci sunt, qui in hujus generis Poësi excelluere; satis de Sylvio Geloso nostro dicendum est, laudatum fuisse à Crescimbenio Viro emunctæ naris loco infra citando. Inter Academicos, quos Inquietos vocarunt, locum habuit Gelosus sæculo XVI. Nec aliud memoriæ superest de ipso nisi Carmen jocosum à nobis hîc recensendum, à cujus titulo satis erat ipsum agnoscere Mediolanensem, sed ipsemet voluit post paucos Versus talem se prodere, his verbis:

Come già il Mondo sà son Milanese.

Habemus igitur tantum de eo

I. Carmen sic inscriptum: „ Capitolo in lode del Cervellato, della Busecca Milanese, e del Porco con le sue eccellenze „. Extat in libro, cui titulus: „ Rime piacevoli di diversi, cioè del Borgogni, „ Ruscelli, Sansovino, Doni, Lasca, Remigio, Anguillara, Sanfedonio, ed altri vivaci ingegni, Parte III. *Venezia*, 1627., *e Londra*, 1722.

De ipso Cl. Crescimbenius in libro: „ De' Comentarj „ intorno all' Istoria della volgar Poesia; Vol IV. Lib. III. Art. XXV. pag. 200. Fontaninius verò dedignatus est ipsum tantùm salutare.

de SANCTO GEORGIO.
V. SANGIORGIUS JOHANNES ANTONIUS.

DCCCXLII.

GEORGIUS.

QUæstio est de tribus Georgiis Mediolanensibus, ex Ordine FF. Prædicatorum, inter Scriptores ipsius celeberrimi Cœtus. De primo, qui dicitur Georgius Ravennatinus, dubium erat apud Clariss. Quetif & Eccard, an verè Mediolanum Patria ei fuerit, nos vero suo loco, ideft ad litteram R. demonstrabimus revera fuisse Mediolanensem. De duobus aliis Georgiis, quorum cognomen Sui neglexerunt, supramemorati PP. Quetif & Eccard conqueruntur quod Lusitanus, Moriggia, Possevinus, Rovetta, Altamura, & Picinellus noster eum cum altero confundant, & sententiam Vossii afferunt, quâ Vir doctissimus contendit Georgium Scriptorem Vitæ B. Jacobi Sextii esse eundem, ac Georgium Ravennatinum. In primis monendus est Lector noster, quod Picinellus minimè confundit hos duos Georgios, ut asserunt Quetif & Eccard, sed alteri ex iisdem cognomen Carcani tribuit, asserens ipsum floruisse sæculo XIII. inconsultè verò, nam diligenter perscrutatis Scriptoribus, qui de Gentis Carcanæ serie & actis solidè egerunt, nec verbum quidem inveni de Georgio Dominicano. Juvat nunc hîc verba ipsa referre supradictorum Quetif & Eccard: „ Dissentit „ verò Vossius de Histor. Latin. pag 813. (ideft à „ supracitatis Auctoribus, qui de duobus Georgiis „ unum faciunt) contendens Auctorem hujus Vitæ „ non alium esse à Georgio Ravennatino iisdem Mediolanensi, de quo nos postea ad MDXX. Dubius „ planè fateor, hic hæreo. Certum, Scriptorem hujus Vitæ Domus Gratiarum fuisse alumnum, in „ eaque novitium sub Jordano Trivisio magistro ipsum, & alios tyrones, ut in Jacobum ceu exemplar Religionis absolutissimum continuò respicerent, „ monente educatum, hæc enim ipse de se testatur. „ Certum, & eum politioris litteraturæ Virum fuisse, nam hæc Vita stylo, & ornato, & compto „ scripta est. Auctorem Logicæ Leander nec Conventus Gratiarum Sodalem dicit, nec Historicis accenset. Quousque igitur Gentiles quid certius asserant, visum est rem sub dubio relinquere; si „ duo sint, hîc duos habes; si unus & idem, ambos „ in unum conflabis „. Veniâ tamen doctissimorum Virorum nobis liceat asserere, nullum dubium videre quin duo sint Auctores illi, nam primus, qui Vitam scripsit Beati Jacobi Sextii, & de quo nunc agimus, in eadem ipse asserit se interfuisse translationi Corporis ejusdem Beati, mense Novembri anno MCCCCXCIII. Alter verò Georgius erat adhuc in vivis anno MDXX. Error potius cubat in anno supradicto MCCCCXCIII. à Leandro Alberti indicato, uti ultimus Vitæ Auctoris nostri, asserendo obiisse eodem anno die XXX. Junii, ætatis annor. LXVII. professionis verò XL. ex quo saltem collegimus quod vitam protrahere non potuerit ad annum usque MDXX.

Huic igitur tribuimus tantùm

I. Vitam Beati Jacobi Sextii Mediolanensis Domus S. Mariæ Gratiarum in Patria primi erectoris.

Ex Leandro Alberti in lib. I. de Viris illustribus Ord. Prædic. & ex aliis supramemoratis Auctoribus.

DCCCXLIII.

DCCCXLIII.

GEORGIUS alter.

GEorgius hic, tantùm & ipse à Mediolano nuncupatus, floruisse dicitur sæculo XVI. & quidem anno ejusdem vigesimo, qua de causa minimè asseri potest esse eundem à nobis supra relatum. Quod iterum optandum foret cum doctissimis Quetif & Eccard minimè præterire possumus, diligentia scilicet major à Suis in perquirendis clarioribus documentis, ut meliorem lucem tradere possint iis, quibus cordi tantùm est de Eruditis tam illustris Ordinis cum laude differere. Georgius autem, de quo nunc sermo est, laudatur à Leandro, Rovetta, & ab aliis Prædicatorum Cœtus Scriptoribus ad annum MDXX., & inter illustres Philosophos ejusdem ævi locum ei faciunt, utpote cum Valentino Camerti Perusino laudatur ab omnibus conterraneis, uti Vir in Theologicis, Philosophicis, ac eruditis facultatibus versatissimus.

Asserunt scripsisse

I. Commentaria supra totam Aristotelis Logicam.
II. Item super VIII. Libros Physicorum ejusdem Aristotelis de Auditu.
III. Commentaria super IV. Sententiarum.
Ita supralaudati Scriptores Ord Prædicatorum, & cum iis Quetif & Eccard T. II. pag. 31. Picinellus pag. 252., aliique ab ipso, etsi non satis accuratè relati.

DCCCXLIV.

GERENZANUS CAROLUS JOSEPH.

INter insigniores Pharmacopœos meritò locus dandus est Carolo Josepho Gerenzano, in hac Metropoli nato, anno Redemptionis nostræ MDCXLIV. nam non solum condendis Pharmacis, sed morbis attentè observandis totum se dedit adeo, ut ipsi debeamus plura inventa ad sanitatem tuendam, atque ille optimè in suam accuratius servandam ita incubuit, ut usque ad ætatem annorum LXXVIII feliciter perveniens, vivere desierit die XXII. Martii, anno MDCCXXII.

Hæc utiliter, & cum plausu evulgavit

I. La Vipera rediviva, o sal volatile viperino, fabbricato da Carlo Giuseppe Gerenzano. *Milano, per il Ramellati*, 1688. *in* 12.
II. Il Morbifugo universale, o sia polvere viperina, modo di fabbricarla, virtù ec. *Milano, per l'Agnelli*, 1693. *in* 12.
III. L'Armeria d'Esculapio munita d'arcani di salute. *Ivi, per lo stesso*, 1694. *in* 12.
IV. Scuola Regia Farmaceutica a Speziali, e Particolari, di Carlo Giuseppe Gerenzani Portigliotto Speziale Milanese Collegiato. *Ivi, per il Malatesta*, 1706. *in* 8.

DCCCXLV.

GEROSA FRANCISCUS.

BRevi me expediam, de Francisco Gerosa Medico in Oppido Leuci nomine, ditionis Mediolanensis nato, nam Cl. Bartholomæus Curtius in suo Opere

A centies à nobis citato, præter nudum nomen, titulumque ejus Operis, ut infra, nobis nihil dedit, postquam de tot aliis Scriptoribus non patriis tam diffusè loquutus est; mirum etiam quod Jo. Jacobus Mangetus, qui in sua Bibliotheca Scriptorum Medicorum ferè totum Curtium exscripsit, Gerosam insalutatum dimiserit. Jejunos igitur & nos coacti sumus relinquere Lectores nostros, nam idem Curtius tantùm ad marginem sui libri signavit annum MDC. forsan indicare volens quod Gerosa florebat eo sæculo, sed facilè unusquisque id inspicere poterit ab ipso titulo Operis Auctoris nostri:

Scilicet:

B I. La Magia trasformatrice dell' Uomo à migliore stato; Dialogo di Francesco Gerosa Fisico da Lecco, nel quale si raggiona del trino Mondo, della felicità umana, natural Magia, e medicinal Chimia. *Bergamo, per Comino Ventura*, 1608. *in* 8. Librum Auctor nuncupavit Herculi Sfondrato Montis-marciani Duci.
Ipsum laudavit duobus Carminibus Italicis, vulgo *Sonetti*, Joannes Antonius Averara, quæ leguntur in fronte ipsius Operis.
Ita Curtius in libro: „ Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi „ pag. 169.

DCCCXLVI.

GESSATUS JACOBUS.

C EOdem ipso anno MCLXII. qui Mediolanensibus semper acerbæ recordationis erit, ob patriam à Friderico Oenobarbo solo æquatam, licet durissimæ obsidionis incommoda sentirent Cives, publicis tamen curandis negotiis, dum reliqui arma tractarent, prudentissimi Viri sedulam navabant operam. Et quoniam tutandæ Patriæ non parum officiebant quotidianæ creditores inter & debitores rixæ, contentionesque, è Republica visum fuit hujusmodi lites compescere, quo promptiores alacrioresque in commune bonum omnes conspirarent. Quattuor ergo Viris præstantissimis ea est demandata provincia, ut quidquid ad utilitatem Urbis, populique Mediolanensis optimum judicarent, conditis Statutis, & Legibus, servari juberent. Inter hos numeratur Jacobus Gessatus antiquæ severitatis, & prudentiæ Vir, qui cum Collegis loco suo laudandis
D

Conscripsit

I. Statuta inter creditores & debitores Mediolanenses observanda.
Horum, citato Corio, meminit cum laude Comes Octavius Archintus in Collectione sua sæpissimè à nobis in hoc Opere commendata.

DCCCXLVII.

GHERARDINUS ALEXANDER.

E GEns Gherardina, factionum iniquarum causâ, nempè Guelphorum Gibellinorumque è Florentia in hanc Urbem, aliòque sedem suam transtulit; Alexander vero, de quo nunc loquimur, filius fuit Bernardi Mediolani à Petro geniti, cui tam felicem solidamque educationem ipsi tribuere licuit, ut eximiam Societatem Jesu amplecti decreverit. In ea verò feliciter, prudenterque se gessit ita, ut annos agens tantùm decem & novem professionem quatuor Votorum emiserit, quod rarum est, anno nempè MDLXVIII. Vir non vulgari ingenio, prælegit Rhetoricam, & litteras humaniores. Concionando magnam

gnam

gnam vitæ partem consumpsit, fuit Rector Comi, A
& Alexandriæ, socius curarum ac laborum sui Provincialis, & Operarius per multos annos in Domo Professorum Mediolanensi, usque dum meritis, annisque onustus evolavit ad Superos die XXVII. mensis Septembris, Christi vero anno MDCXXX. qui illi erat ætatis septuagesimus secundus.

Supersunt de ipso

I. Discorsi sopra la Parabola del figliuol prodigo. *Milano, appresso Benedetto Somasco*, 1620 *in* 4.
II. Orazione in lode di S. Giacinto. Hanc habuit Vercellis in Templo S. Pauli.
Eum laudant Philippus Alegambe, atque Sotwel de Scriptoribus Societatis Jesu, nec non Picinellus in Athenæo pag. 9. B

DCCCXLVIII.

GHERARDINUS JOANNES PHILIPPUS.

Alexander Gherardinus nuper à nobis laudatus, fratrem habuit Joannem Philippum, cui nunc Elogium teximus & meritò, nam in pluribus scientiis versatissimus, prudentiâ, dexteritateque summoperè præditus, magnum sibi nomen acquisivit. A Secretis Magistratus Sanitatis hujus Urbis extitit difficillimis
temporibus, anno scilicet MDLXXVI. quo Civitas C
peste affligebatur, & tam prudenter tam assiduè se gessit, ut illius perspicacitas, & in rebus agendis vivacitas prudentiæ conjuncta in oculis omnium ita illuxerit, ut non tantùm Romam missus fuerit pro gravi negotio tractando, sed & etiam ad Aulam Hispanicam à Mercatorum Mediolanensium Universitate ad tollendum, aut moderandum Censum mercibus impositum, & ubique feliciter rem ad optimum eventum traduxerit. Arithmeticam, & Musicam afferunt coluisse excellenter, nobis vero ex ejusdem scriptis constat præter linguas Latinam, & Hebraicam, Poësim quoque illi tàm familiarem fuisse, ut in numero Academicorum Affidatorum, nomine *l'Affettuoso*, adscribi meruerit.

Hæc igitur de Auctore nostro invenimus D

I. Ottave per la Peste dell' Anno MDLXXVI. *Milano*, 1576. *in* 4.
II. Rime per le Nozze di Giulio Dardanoni, e Zenobia Coria. *Milano, presso il Ponzio*, 1588. *in* 4.
III. Rime in lode dell' Illustriss. ed Eccellentiss. Signore Don Gio. Fernando di Velasco, Contestabile di Castiglia, Governatore di Milano ec. Ed in proposito del maritaggio di Don Inico suo Figlio con Donna Maddalena Borgia. *Milano, per il Paganello*, 1594. *in* 4.
IV. Canzoni in lode di Gio. Ambrogio Figino celebre Pittore. *Milano*, 1555. *in* 4.
V. Carmina XXV. Italica, vulgo *Sonetti*. Extant inter illa Affidatorum.
VI. Alia III. sunt in laudem Operis Pauli Moriggiæ: „ Della Nobiltà di Milano.
VII. Aliud in creatione Pontificis Gregorii XIV. artefactum, ut ex aliquibus litteris ejusdem Carminis, etsi Italici, hæc legantur: „ E Nicolao Sfondrato „ C. Gregorius Quartus Decimus P. con la spie„ gazione. *Milano, senza nome dello Stampatore, ed anno in* 4. E
VIII. Alia duo similia. Extant in libro, cui titulus: „ Ri„ me di Gian-Paolo Lomazzo.
IX. Alia Carmina plura, scilicet *Canzoni*, *Ode*, *Sestine*, & similia; ex Picinello.
Agunt de ipso Lucas Contilis in Impress. Academic. Affidar. Moriggia in libro Nobil Mediol. lib. III. cap. XIX. Bernardinus Baldinus in libro Lusus. Picinellus in Athenæo pag. 298., atque Sitonus in Schedis.

DCCCIL.

GHILINUS CAMILLUS.

Ex Joanne Jacobo Ghilino paulò post laudando, qui fuit à Secretis, atque à Consiliis Status Joannis Galeacii, & Ludovici Sfortiæ Mediolanensium Ducum, necnon ex Lucretiâ Mantegatiâ Conjugibus, ortus est in hac Metropoli Camillus Ghilinus, multiplici litteraturâ, summâ fide, prudentiâque ornatus. Tanti eum fecerunt Insubriæ Principes, ut plures Legationes eidem demandaverint, in quibus peregregiè semper se contulit, nam in Daniam, Hispaniam, Siciliamque missus pro rebus gravissimis tractandis apud Carolum V. Cæsarem, aliosque Magnates, famam sibi maximam comparavit, suisque Principibus, præcipuè Francisco Sfortiæ optimè inservivit. Induciis quoque Bononiensibus interfuit, interim nunquam fessus ex Hispaniâ in Siciliam redux, ultimum diem clausit anno MDXXXV., non sinè veneni suspicione ab Antonio de Leva eidem propinati, ut fertur, pro nimio ardore adhibito in restitutione Mediolanensis Status Sfortiacis Principibus curanda. Volumen latinè edidit infra recensendum de dictis, & factis memorabilibus à Baptista Fulgosio Genuensium Duce à suis gentibus dejecto Italicè scriptum, atque à Ghilino continuatum ut aliis placet. Immo non defuere, qui crederent à Patre ejus Jo. Jacobo Ghilino ferè totum in latinam linguam translatum ingenioso, & erudito filio liberaliter donatum fuisse, qui excitatæ fabulæ famam ridendo diluebat. Utcumque sit, Opus est varietate perjucundum, & ipso penè Valerio Maximo argumenti hilaritate festiviorem appellat Jovius in Elogio luculento, quod Camillo nostro texuit. Fulgosius ipse, ut afferit Bailletus loco infra citando, translationem latinam concupiverat, & Opus suum emendandum Joanni Jacobo Camilli Patri tradiderat, quod filius in epistola nuncupatoria ad Jafredum Caroli asserit se nondum pueritiæ egressum metas, immo ut plurimi contendunt, annorum XIII. tantùm, aut XIV. ipsum Opus Latinitate donasse. De falso autem rumore, quo vulgatum fuerat, non Camillum, sed Patrem Opus ipsum elucubrasse, hæc habentur apud Jovium ipsum Joannis Latomi Carmina:

Argueris fœtum tibi supposuisse paternum:
Dicit Momorum quin tibi turba diem:
Num cum patris eras hæres ex asse futurus,
Usum etiam fructum præripuisse potes?
Nempe, ais, hoc gratum est: nec parva est gratia Momis,
Scripta quod alterius credi utriusque queant.

En titulus ejusdem

I. Baptistæ Fulgosii Genuensis, factorum & dictorum memorabilium libri IX. *Mediolani, apud Jacobum Ferrarium*, 1508. *in fol. Iterum, Basileæ*, 1555 *in* 8. Et à P. Julio Gallardo Campano in Parisiensi Senatu Advocato locupletati. *Coloniæ Agrippinæ, sumptibus Arnoldi Myllii Birckmanni*, 1614 *in* 8.
Illi quoque Freherus tribuit Opera, quæ in Jo. Jacobo ipsius Patre enunciabimus, at ea sunt videnda, quæ ibi notabimus. Cæterum Opus hoc Camilli esse Fabricius Frater Auctoris nostri in Epistola nuncupatoria ibidem enuncianda apertissimè asserit.
Ghilinum nostrum plurimi laudant, nempè Moriggia in Nob. Mediol. lib III. cap. XXIII. Jovius in Elogiis, Salvator Vitalis in Theatro, Placcius in Thesauro Anonymorum, & Pseudo-anonymorum pag. 314. num. 1188. Bayle in Lexico Tomo IV. pag. 682. Morerius Tomo V. pag. 318. Bailletus Jugemens des Sçavants Tom. V. pag. 35. art. 37. Fontaninius in Libro: „ della Eloquenza Italiana „ Editio III. pag. 273. Abbates Ghilinus & Picinellus, primus in suo Theatro p. I. secundus in Athenæo pag. 101. necnon Sitonus noster in Schedis.

DCCCL.

DCCCL.

GHILINUS HIERONYMUS.

Hieronymus Ghilinus anno MDLXXXIX. Modoëtiæ natus, Parentibus Joanne Jacobo Patricio Alexandrino ex Regiis Ducalibusque Secretariis Insubricæ Provinciæ, & Victoriâ Homatâ Modoëtiensi Matronâ, in adolescentia Mediolani sub optimorum Præceptorum disciplina, in Universitate Braydensi humaniores Litteras, Rhetoricam, atque Philosophiam audivit. Juri postmodum daturus operam, Parmensem adiit Academiam, infausto tamen exitu, nam contracto morbo domum redire coactus est. & paulo post Genitore defuncto, Hyacintham Gallianam Alexandrinam sibi matrimonio junxit, atque domesticis licèt curis occupatus, nunquam tamen à studiorum otio vacavit, ut ejus testantur eruditissimæ lucubrationes. Amissa Conjuge florenti adhuc ætate Clericalem amplexus est Militiam, & in Sacris Canonibus pervolutandis diu versatus, Lauream suscepit. Theologiæ quoque Morali animum applicuit. Tum Abbatiâ Sancti Jacobi de Cantalupo in Regno Neapolitano, & Apostolici Protonotariatus dignitate decoratus, Mediolanum veterem Gentis suæ Patriam repetiit. Ejus virtutum famâ perceptâ, Cæsar Cardinalis Montius Archiepiscopus dignum censuit, qui inter Canonicos Imperialis Basilicæ Sancti Ambrosii recenseretur, collatâ Doctorali Præbendâ anno MDCXXXVII. Hanc quinquennio non integro tenuit, nam familiaribus negotiis id exposcentibus Alexandriam concessit, ubi anno ætatis suæ LXXVIII adhuc in vivis erat, cùm Abbas Philippus Picinellus anno MDCLX. Athenæum suum vulgavit. Eruditorum superioris sæculi amicitiâ floruit, & inter præcipuos Italiæ Academicos cooptari meruit, jure id exigentibus, quæ vulgavit, & scripsit,

Nempe:

I. Del Teatro d'Uomini Letterati, Volume Primo, e Secondo, Parti sei. *Venezia, per il Guerilio*, 1647. *in* 4. Prima editio exstitit *Mediolani, anno* 1633. *Vol. I. in* 8.

De hoc Libro plures judicium suum protulerunt, quos inter Bailletus in Opere: „ Jugement des „ Sçavants „ qui Ghilinum laudavit, ut acutum, atque diligentissimum Collectorem; Contra verò Clarissimus Niceronus in Tom. XXXIX. „ Memoires des Hommes illustres pag. 123. ipsum Bailletum arguit pro supradicto judicio, immo in Hieronymum nostrum invehitur, utpote quia ipsius sententiâ nimium Opera, & Auctores laudibus extulerat, & sic de ipso nimis acriter scripsit: „ peu judicieux, grand, & fade loüangeur; „ ses Eloges ne contienent pas que des generalitez; „ les peu des dates qu'il y a, sont souvent fausses, „ & il parle des Ouvrages d'une maniere si vague, „ qu'il n'apprend presque rien, à la reserve d'un „ petit nombre d'Articles, qui sont plus curieux, „ plus recherches, & plus exacts, que les autres. Oh misera Scriptorum conditio! Miserior verò Collectorum Operum aliorum, Vitarumque illustrium Virorum, de quibus sine laude turpiter, injustèque erit loquendum. Quis interea potest de se ipso promittere tam exactam Operum indicationem, ut à nemine argui possit, immo & veritatem cognitionum, quæ ab aliis recipiuntur, & an sint falsò in libris, etsi optimis, relatæ! Quid si ad trutinam vocatum fuisset Opus ipsum Cl. Niceroni? De hoc meo autem quot omissiones, quot sphalmata, quot laudationes delicatis nimium auribus, aut Criticæ plusquam oportet amantibus, abundantiores, sine dubio apparebunt! Sed de hoc satis præfatus sum, & cum aliorum fato collum subjicere jam sum paratus.

II. Practicabiles casuum conscientiæ Resolutiones, brevissimis Conclusionibus explicatæ. *Mediol. apud Ghisulphum*, 1636. *in* 8.

III. La Perla Occidentale, Sonetti in lode di Margherita C. M. P. M.

IV. Il Tanaro glorioso: Odi in lode d'Agostino Domenico Squarciafichi, Presidente del Senato di Milano.

V. Annali d'Alessandria, dalla sua origine fino all' anno MDCLIX. *Milano, per il Marelli*, 1666. *in fol.*

VI. Supplemento, e continuazione a' medesimi fino all'anno MDCLXVI. *in fol. come sopra.*

VII. Carmina Italica.

VIII. Gabinetto di varie curiosità, &c.

IX. Origine, e Genealogia d'Uomini illustri della Famiglia Ghilini.

X. Epigrammatum Liber I.

XI. Promptuarium Ecclesiast., & morale.

XII. Opiniones morales benignæ, & favorabiles.

Sequentia verò nondum edita apparuerunt.

XIII. Ristretto della Scienza Civile, Politica, Statistica, e Militare.

XIV. Memorie Alessandrine.

XV. Veglie Alessandrine.

XVI. Guida degli Ingegni studiosi alla Poesia Lirica.

XVII. Rime Sacre.

XVIII. Pensieri per scriver Lettere.

XIX. Biennium Insubribus maximè calamitosum; seu Historia annorum MCCCCXCVIII. & XCIX., collecta ex Manuscriptis Jo. Jacobi Ghilini Atavi, Bovaroni Feudatarii, à Secretis, & Consiliarii Jo. Galeatii, & Ludovici Sfortiarum Mediolani Ducum.

XX. Epigrammatum Liber II.

XXI. Galleria delle Donne Letterate.

XXII. Il Terzo Volume del Teatro degli Uomini Letterati, cioè Parti 7. 8. e 9. Imò à Cl P. Jo. de Augustinis accepi, extare penes N. V. Petrum Gradenigum Vol. III. & IV. hujus Operis manu Auctoris exarata.

XXIII. Tempio de' Letterati, e Letterate per santità illustri.

XXIV. Errori de' Grandi.

Laudaverunt Ghilinum nostrum penè innumeri, inter quos Crescimbenius in Libro: De' Commentarj intorno all'Istoria della Volgar Poesia. Vol. IV. Lib. III. Artic. 71. pag. 156., Morerius in Lexico, Crescentius in Amphitheatro Romano, etiam in parte secunda, quam MS. servant Fratres Marchiones Vicecomites, ut alibi diximus, Liber inscriptus: Le Glorie degl' Incogniti di Venezia, *1647. in 4.*, Picinellus in Athenæo pag. 341., Clarissimus etiam Joannes Sitonus in suis Jatrosophiæ Miscellaneis, *Patavii* 1641., & iterum *Monasterii Einsildensis* 1669., ac rursus *Coloniæ Agrippinæ* 1676. Tractatum XXXI. cum hoc titulo nuncupavit: „ Perillustri Abbati D. Hieronymo Ghilino Canonici juris Doctori, Prothonotario Apostolico, „ Scientificorum Virorum immortalitatis Protectori *&c.* Dat Mediolani ex Lycæo nostro VI. Id. „ Octobris MDCXXXVIII.

DCCCLI.

GHILINUS JOANNES JACOBUS.

Ghilinis Mediolanensibus eruditis mihi liceat addere Joannem Jacobum Ducalem Consiliarium, atque à Secretis, qui in Oppido Caravagii primam lucem vidit, ut plurimi contendunt, dum Thomas Pater ejus Ducalis Præfectus, Gubernatoris munus Arcis ejusdem Oppidi gerebat medio Sæculo XV. Proavus verò Joanni Jacobo nostro extitit Jacobus Ghilinus senior, Christophori frater, qui inter Præsides Magistratus Ordinariorum Redditüum Status Mediolanensis adnumeratur ab anno MCCCCII. ad MCCCCXXXIX. Juvat hîc referre ejus Elogium, quod in marmore parietino litteris Gothicis in Ecclesia Eustorgiana legitur, ne temporis injuriâ & ipsum pereat:

EPITAPHIVM DOMINI CHRISTOPHORI GHILINI VIRI CLARISSIMI

HIC LAPIS EGREGIVM VIRTVTE ET SANGVINE CORPVS
SACRA COHORS ANIMAM NOMEN ET ORBIS HABET
CHRISTOPHORVS GHILINVS ERAT CELEBERRIMVS VNVS
IVSTITIAE ET MAGNVS QVAESTOR IN VRBE FVIT
HIC PIETAS HIC PRISCA FIDES HIC INCLYTA VIRTVS
HIC MICVIT SACRAE RELLIGIONIS HONOS
AST EGO QVI NVNQVAM POTVI TE EXTOLLERE VIVVM
LAVDIBVS HAEC CINERI CARMINA SCVLPTA DEDI
MILLE QVADRINGENTIS TRIGINTA NOVEMQVE SVB ANNIS
IS PRIMA FEBRVI LVCE SENEX OBIIT.

A Ex Jo. Jacobo nostro ortus est Camillus, de quo cum laude jam egimus, claruitque Vir iste circa finem Sæculi XV. usque ad medietatem ferè subsequentis. Dolendum idcirco est, quòd parùm de eo nobis datum sit proferre, nam ut „ eloquentiæ infinitæ, & stylo dicendi egregius „, laudatur ab Archangelo Madrignano in Epistola præfixa Itinerario Portugallensium. Atavus fuit Hieronymi supra laudati, ut ipsemet testatur inter Opera inedita à nobis sub num. XIX. relata. Ingenii ipsius hæc interim perpetua erunt testimonia,

Scilicet:

I. De Origine Hospitalis Majoris, cum hoc titulo: „ Fundationis Hospitalis magni, & aliorum Xenodochiorum, & annexorum, aliorum quoque cœlestis Misericordiæ ad Mediolanensis inopiæ, atque ægritudinum sublevationem. Opus Reverendorum, atque Magnificorum ipsius magni Hospitalis Præfectorum impensâ anno à Virginis Partu MDVIII. die IV. Novembris Jacobus Ferrarius Mediolanensis impressit Ludovico XII. cis, atque trans alpes regnante „. Adest Epistola Nuncupatoria Antonii Ghilini Auctoris Fratris ad Gabrielem Talentum Prothonotarium Apostolicum.

II. Expeditio Maximiliani Cæsaris in Italiam an. MCCCCXCVII. Hæc forsan est ipsa quam in Hieronymo, ut supra sub num. XIX. protulimus, ab ipso novis curis in melius redacta, atque exornata.

III. Tellinæ Vallis, & Larii Lacus descriptiones. Extant ambæ in Tom. III. Scriptorum Rerum Germanicarum Marquardi Freheri pag. 9. & sequentibus, ex editione Burchardi Gothelffii Struvii. *Argentorati*, 1717. *in fol.* necnon in Tomo III. Antiquit. Ital. Grævii.

Opera hæc tam Freherus, quàm Jovius, Petrus Bayle in Lexico, & novissimè Grævius, tribuebant Camillo Ghilino Auctoris nostri filio, verùm Struvius citatus in Præfatiuncula eisdem præfixa sentit, & quidem rectè, non Camillo, sed Joanni Jacobo adscribenda esse. Id probant evidentissimè verba Fabricii alterius Auctoris filii, qui in Nuncupatoria ad Bernardinum Carvajal Episcopum Cardinalem Sabinensem ait: „ Ego quoque inter Patris superiorem temporum scripta quosdam Commentariolos nactus, adventum Maximiliani Cæsaris in Italiam, atque causas, & quæ ab eo gesta fuerunt, dum in Italia mansit, continentes, quia illa quoque continebant, quorum causa venire te ad hanc Legationem contigit, tanquam nunc primùm natus sumpsi, ut, si possem, per earum rerum commemorationem, quæ te hìc manente gesta fuerunt, aditum mihi ad dignationem tuam compararem, &c.

Inter Opuscula Hieronymi Moroni MSS. apud March. Carolum de Sylva extant Epist. ad Joannem Jacobum Ghilinum, Tom. I. pag. 95., Tom. II. pag. 39. & 150.

B Ei dicavit Lancinus Curtius Sylvam in lib. V. fol. 95. Agit de ipso Clarissimus Sitonus in Schedis, & de supra memoratis Ghilinis in Chron. Coll. J. PP. artic. 446. pag. 199.

DCCCLII.

GHIRINGHELLUS UBERTUS.

PLura Monumenta ostendunt, familiam Ghiringhellam esse Mediolanensem; nam inter Capitaneos, & Defensores libertatis hujus Urbis numerabatur anno MCCCCXLVIII. Antonius Ghiringhellus; plures quoque Sepulchrales ejusdem Gentis Inscriptiones in variis Mediolanensibus Ecclesiis adhuc reperiuntur, quas Co. Octavius Archintus in amplissima sua Collectione inseruit. Sed ad Ubertum nostrum illustrandum, nullo labore dimisso, ut institutum quod cœpimus prosequeremur, nihil invenimus. MS. verò, quem fortuitò vidimus, infra recensendus, ingenium & ætatem Auctoris satis prodit; juvat interim spem habere, quòd aliquando aliquis meliori fortuna de hoc Ghiringhello plura inveniat, quàm nobis datum fuerit.

Opus est sic inscriptum:

C I. Lactantii Firmiani Opera. In Codicis fine sic legitur: „ Explicit Liber IX. & ultimus Firmiani Lactantii de Opificio Dei, vel de formatione hominis. Deo gratias. Amen. Hic liber Lactantii Firmiani est Uberti de Ghiringhellis Mediolanensis, qui eum exscripsit, adnotavit, & explevit, die Lunæ II. Martii anni MCCCCLXI. hora tertiadecima. „ MS. in fol. pergameno, optimæ notæ, cum miniaturis, & pluribus adnotationibus marginalibus. Extat in Bibliotheca FF. Capuccinorum Modoëtiæ inter alios plures Codices tam MSS., quàm impressos Sæculi XV. eidem Bibliothecæ à Comite Pyrrho de Capitaneis dono magnifaciendo datos.

DCCCLIII.

DCCCLIII.

De GHISULPHIS PHILIPPUS.

PHilippum Ghisulphum Mediolanensem Ordinis Minorum Professorem eximium, & sacris præsertim litteris eruditum non indignum duximus, qui posteritatis memoriæ asservetur inter reliquos istius Metropolis Cives doctrinâ commendabiles. At (oh invidam præclaris hominibus temporis edacitatem!) nihil prorsus de Scriptoris Actis diligentiæ nostræ fuit exhibitum, ut saltem de ætate, qua floruit, verba facere liceret.

B Unum hoc Lectores docere possumus, Ghisulphum scripsisse

I. Commentaria super Apocalypsim, quæ MSS. adservantur in Bibliotheca Conventus Assisii.
Ex Vvadingo.

DCCCLIV.

GIBELLINUS ARCHANGELUS.

SAcro Monachorum Cistercienfium Ordini se addixit Archangelus Gibellinus, qui Patrem habuit Petrum Franciscum JC. Mediolanensem non ignobilem, nam Regii Judicis, & Vicarii in Provincia Seprii hujus Mediolanensis Ducatus officium optimè gessit anno MDCLX., & idem in Civitate Papiensi C non fine laude præstitit anno MDCLXVII. Nec prætereundus est Archangeli nostri Frater JC. & ipse, necnon Advocatus percelebris, cujus nomen & virtus claruerunt circa finem Sæculi transacti in pluribus præcipuè Allegationibus lectu dignissimis, quæ reperiuntur penès Jurisperitos Mediolanenses in Collectionibus à me sæpe relatis. Doctus verò Monachus noster post Professionem exactam anno MDCXXV. studiis sacris, pietatique totus ita deditus fuit, ut amorem & præcipuam Suorum æstimationem promeruerit. Desideratus est anno Vigesimo ante Sæculum XVIII. Opus igitur quod infra recenseo posteritati nomen ejus æternum faciet;

D Sic enim inscribitur:

I. Il Sacrista Cisterciense di Don Arcangelo Gibellino Milanese, Monaco Cisterciense, diviso in due parti, nelle quali tratta de' Riti, ed altre cose notabili Ecclesiastiche, dedicato al P. Bernardo Conti. MS. in 4. sign num. 185. apud Monachos Cisterciens. S. Ambrosii Mediol.
A Suis.

DCCCLV.

GIGGÆUS ANTONIUS.

PAtriam Mediolanum sibi testatur fuisse Antonius Giggæus in fronte laboriosissimi Operis sui, quod damus infra num. I. De ipso gloriari jure merito possunt ejus Cives, necnon Consodales celeberrimæ Con- E gregationis Oblatorum SS. Ambrosii, & Caroli, in qua adscriptus extitit. Certè Vir iste fuit tanta eruditione perspicuus, ut non solùm in Philosophicis, Theologicis, Sacrorumque Canonum facultatibus illuxerit, sed tam etiam linguis Orientalibus, nempe Syriacâ, Chaldaicâ, Arabicâ, atque Hebraicâ optimè se instruxerit, ut perpetuâ recordatione dignissimus Federicus Cardinalis Borromæus tanti eum fecerit, quòd numero Doctorum Collegii Ambrosiani Auctorem nostrum adscribere voluerit. Immo ab ipso Urbano VIII. Pontifice Maximo, Romam advocatus fuit, ut earum Orientalium linguarum studium induceret in Collegium de Propaganda Fide; sed dum Giggæus se parat itineri, & Pontificiis jussionibus obtemperat, è vivis raptus est anno Redemptionis no- A stræ MDCXXXII., nunquam verò oblivioni traditus erit ob ejus Opera perpetuò duratura.

Hæc sunt:

I. Thesaurus Linguæ Arabicæ. *Mediolani, ex Typographia Ambrosianæ Bibliothecæ*, 1632. *Tom. IV. in fol.*
II. Rabbi Salomonis, Aben-Esræ, & Rabbi Levi Ben Gerson Commentaria in Proverbia Salomonis latinè conversa. *Mediolani, ex Typographia Biblioth. Ambros.* 1620. *in* 4.
III. Institutiones Linguæ Chaldaicæ, & Thargumicæ. Indicantur in Catalogis variarum Bibliothecarum, nempe in Telleriana, Antuerpiensi, Lugduno-Batrava, aliisque. Ipsumque Opus ego vidi manu Auctoris scriptum in Bibliotheca Ambrosiana Cod. signato H. num. 53. in 4. pagg. 116.
IV. Oratio in Sacrarum Litterarum studia, habita in Sacello Archiepiscopii Mediolanensis anno MDCIV. Extat in eodem Codice MS. supradictæ Bibliothecæ. Autogr.
V. Epistolæ plures Latinæ, & Italicæ eruditæ ad Card. Federicum Borromæum annor. MDXCV. & MDXCVI. Extant in Collectione Ambrosiana à me alibi relata.
De ejus Dictionario Arabico consulendus est Samuel Bochartus in Hierozoico.
Laudatur à Colomesio in sua Italia Orientali pag. 191. editionis Hamburgensis 1730. A Petro Paulo Bosca in Opere de origine, & statu Bibliothecæ Ambrosianæ lib. II. atque à Picinello in suo Athenæo pag. 54.

DCCCLVI.

GILETUS PETRUS PAULUS.

INter Medicos Mediolanenses, etsi nihil in eadem facultate scripserit, Petrus hic Paulus Giletus recensetur. Ipsum quoque profert in suo Opere pluries à nobis citato Clariss Bartholomæus Curtius, Lectoribus tantummodo indicans, Auctorem anno Christi MDCXXXVI. Collegio Physicorum hujus Urbis adscriptum fuisse. Parum igitur curandis infirmis Scriptor noster incubuit, sed litteris humanioribus totus deditus, Poësim inter alia summopere coluit. Curtius verò supradictus, duo tantùm ejus Opera nobis indicavit; accipiant nunc verò Lectores humanissimi alia, quæ reperire mihi datum fuit,

Scilicet:

I. Mondana Politica, con varietà de' successi significata: Poema pio di Canti XIV. in ottava Rima, del Dottor Pietro Paolo Gileti: Alla Reale Altezza di Carlo Emmanuele II. Duca di Savoja, Principe di Piemonte, Re di Cipro. *Milano, per Antonio Malatesta*, 1669. *in* 12.
II. Torino in ogni parte ammirabile: Poema. *Milano, per il suddetto Malatesta*, 1669 *in* 8.
III. Racconto de' Tornei, e Feste fatte nella Regia Ducal Corte nel Carnevale del MDCLXIII. Sestine cinquanta, ed un Poema Latino. *Milano, presso il Malatesta, in* 8
IV. Legnano penitente: Relazione delle Missioni ec. *Milano, presso il Monza*, 1666. *in* 4.
De ipso Cl. Sitonus in Chron. Colleg. Physic. ad annum MDCXXXVI. atque laudatus Curtius pag. 192.

DCCCLVII.

GIROLDELLUS ISIDORUS.

ISidorus Giroldellus Mediolanensis asperam vitam amplecti constituit inter Fratres, qui Minores Observantes Sancti Francisci nuncupantur, ibique sacras Scientias, quas ipse peregregiè didicit, è Cathedra, non fine plausu, aliis quoque dictavit. Sacrum inde Verbum in pluribus Italiæ Civitatibus cum animarum fructu, ingeniique commendatione, frequentissimè, necnon cum ingenti Virorum doctorum concursu, tradidit. Florebat circa finem Sæculi nuper transacti, & si pauca, quæ hîc dabo, præ manibus fortuitò mihi non venissent, nil à Suis, nec ab aliis accepi, ut in numerum Scriptorum Mediolanensium Giroldellum nostrum inferre possem, tanta est

est incuria etiam nostrorum temporum in non colligendis, servandisque Operibus, & actis Virorum, qui propriis laboribus, meliorem famam assequi studuerunt. Plura forsan aliorum sors propitior proferet.

Hæc sunt, quæ ab ipso scripta typis tradita vidi:

I. Orazione per San Fulgenzo Martire. *Milano, per Carlo Andrea Remenolfo*, 1671. *in* 4

II. Orazione del Padre F. Isidoro Giroldelli di Milano, Predicatore, e Lettore di Filosofia, de' Min. Osserv. di S. Francesco. All'Eminentissimo, e Reverendissimo Signor Cardinal Friderico Baldeschi, ora intitolato Prencipe Colonna, nella sua assunzione al Cardinalato, dedicata all'Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignor Odoardo Cibo, Prencipe di Massa, Arcivescovo di Seleucia, e Nunzio delegato dall'Appostolica Sede agli Svizzeri, e Grisoni in Lucerna. *Milano, per Lodovico Monza*, 1675. *in* 4.

III. Apollineum sertum duodenis Parnassi floribus contextum ad frontem Francisci Mariæ Rhini, totius Ordinis S. Francisci Ministri Generalis præcingendum. Auctore Isidoro de Mediolano Minoris Observantiæ. *Mediolani, per Carolum Andream Remenolfum, sine anno, in* 4.

DCCCLVIII.

GIRONUS BELTRAMINUS.

PRomimus nunc Beltraminum Gironum inter Mediolanenses Jurisperitos ætate sua celeberrimum, & Insubriæ Principibus Joanni Archiepiscopo, atque Luchino Vicecomitibus perquam acceptum. Nec minor illi fuit gratia apud Galeacium ex eadem Vicecomitum stirpe Imperiali Vicario, qui Beltraminum Referendarii sui munere decoravit. Cùm autem de Municipalibus Patriæ legibus innovandis, & Consuetudinibus pristinis in mores iterum deducendis ageretur, ob prudentiæ, atque integritatis commendationem, quâ ipse florebat, inter eos selectus fuit, quibus hujusmodi provincia huic Metropoli per quam utilis est demandata. Anno igitur MCCCLI. in publicum prodiere ab eo cum sociis alibi laudatis

I. Municipale jus Mediolanense reformatum, & Consuetudines pro legibus habendæ.

De eo Corius agit ad indicatum annum; Crescentius in secunda parte Amphitheatri MS. in Biblioth. Fratrum Marchionum Vicecomitum, & Comes Octavius Archintus in sæpe jam commendata Collect. MS. Monument. Famil. Mediol.

DCCCLIX.

GIULINUS FAUSTINUS.

FAustinus Giulinus Josepho celeberrimo in Mediolanensi Urbe JC., atque Liviâ Casanovâ conjugibus genitus, natus est in hac Metropoli, Familiâ tamen è Novocomensi Civitate oriundâ, & quæ ibidem inter nobiles recensebatur. Fratrem habuit præclarissimum, de quo mox verba sumus facturi, Comitem scilicet Georgium JC., atque Ducalem Insubriæ Senatorem. Neque minorem sibi laudem Faustinus acquisivit, nam familiari fratris virtute incitatus, cum diligentissimam studiis operam dedisset, & Doctoris insignibus decoratus esset, anno ætatis suæ XXX. inter Professores Archigymnasii Ticinensis cooptari promeruit. In eo munere annos XXII. se exercuit, Pontificias, Cæsareasque sanctiones indefesso semper labore Auditoribus interpretatus. Studia tantâ colebat assiduitatis constantiâ, ut quamvis sæpe Medicorum consilio familiares eum à literariis laboribus abstrahere satagerent, nullâ tamen re id efficere possent, quod ipsis erat in votis. Consumptâ igitur nimia assiduitate valetudine, annum agens tantummodo LII. dum ab ejus ingenio plura jure expectarentur, immaturo fato sublatus est XVI. Kal. Martii, anno reparatæ Salutis nostræ MDCCXIX. Jacet Corpus ejus apud Fratres Prædicatores in Templo Sancti Thomæ Ticini, ejusque tumulo hæc sunt incisa:

CINIS ET NOMEN
FAUSTINI GIULINI
PRIMARII REGIAE UNIVERSITATIS.

Frater autem Senator aliud Elogium ipsi posuit, quod marmori sculptum apud Sepulchrum Faustini cernitur:

FAUSTINO GIULINO
IURISCONSULTO COLLEGIATO COMI
PRIMARIO REGIAE UNIVERSITATIS
OPTIMO ET MERITISSIMO FRATRI
QUEM NIMIUS AMOR STUDII
IMMATURE PRAERIPUIT
COMES DON GEORGIUS GIULINUS
REGIUS DUCALIS SENATOR MEDIOLANI
MONUMENTUM AMORIS ET MOERORIS P.
OBIIT AN. SALUTIS MDCCXIX. XIV. FEB.
AETATIS ANNORUM LII.
CATHEDRAE XXII.

Scripsit:

I. Institutionum Imperialium Vol. I. in fol.
II. De Sponsalibus, & Matrimonio Vol. I. in fol.
III. De Sententia, & re judicata Vol. I. in fol.
IV. De Testamentis, & ultimis Voluntatibus Vol. I. in fol.
V. De Legatis Vol. I. in fol.
VI. In titul ff Soluto Matrimonio Vol. I. in fol.
VII. De Verborum obligationibus Vol. I. in fol.
VIII. Super varios Decretalium Titulos Vol. I. in fol.
IX. Orationum pro Laureandis Vol. I in fol.
X. Præsentationum Vol. I in fol.
XI. Puncta super omnes Juris Titulos Laureatis data, Vol. IV. in fol
XII. Allegationum Volumina plura, in fol.

Extant MSS. omnia justæ molis apud Comitem D. Josephum JC. C. Novocom. in eodem Ticinensi Archigymnasio Lectorem, Auctoris ex fratre nepotem.

Eum laudavit in publico funere Abbas Marchio Antonius Bellonus Papiensis, in eadem Academia Lector; cujus Oratio apud memoratum Comitem Josephum extat MS.

DCCCLX.

GIULINUS GEORGIUS.

GEorgius Giulinus ex JC. C. & Decurionibus Civitatis Novocomi, natus Mediol. die XXX Januarii, anno MDCLXI. Patre Josepho JC., & Liviâ Casanovâ Uxore, gloriosis majorum suorum vestigiis strenuè inhærens, & ingenii non minus, quàm probitatis hæres, Juris acerrimus assertor, Pauperum defensor, Viduarum ac Pupillorum Propugnator, susceptis ac enodatis gravioribus, quæ unquam coram Mediolanensibus Magistratibus propositæ fuerint, publicis privatisque Causis, tantum laudis ac famæ in dicendo, scribendoque consecutus est, ut à Carolo Secundo Hispaniarum Rege in Vicarium generalem Status Mediolanensis, anno MDCXCIX. A Josepho Primo Imperatore Augusto Fratris nomine in Advocatum Fiscalem, anno MDCCVII., & à Carolo VI. Imperatore in Senatorem eligi promeritus fuerit anno MDCCXI. communicatâ ipsi Plenipotentiâ in gravissimis negotiis cum Duce Sabaudiæ pertractandis, quam eximia cum dexteritate, summa prudentia, zelo, fide, tantaque integritate administravit, ut maximam gloriam, omnium laudes, plenamque Cæsaream ejusdem Imperatoris approbationem fuerit adeptus, adeò præclarè de tanto Viro in rebus omnibus strenuè gerendis, ac ad justitiam, æquitatemque

que spectantibus virtute sententiis, ut eidem ultimi Concilii Romani habiti à Sanctiss. P. Benedicto XIII. diligentissimum examen injunxerit, ne in Ditionibus Imperii, & in Regnis, & in Principatibus ad se spectantibus, cum aliqua ejus supremæ jurisdictionis violatione publicaretur, sed cum ex debito obedientiæ Clementissimi Cæsaris jussionibus tantum Opus suscepisset, nulli labori parcens in re tam ardua pertractanda, licèt eo tempore gravi morbo laboraret, summi quidem prudentissimique Viri laudes, & Principis plenam approbationem est consecutus, vitæ tamen suæ extremum periculum fecit, die XXVIII. Augusti, anno MDCCXXVII. Jacet in Ecclesia Cœnobii Capuccinorum prope Portam Orientalem; nullo inscripto Elogio. Hoc tamen ei positum est in Prætorio Ticinensi sub familiæ Stemmate:

COMES DON GEORGIVS GIVLINVS
EX COLLEGIO ET DECVRIONIBVS
CIVITATIS NOVOCOMI
REGIVS DVCALIS SENATOR
ET REQVIRENTE CIVITATE PAPIAE
EIVSDEM PRAETOR
PRO ANNIS MDCCXVI. ET MDCCXVII.

Rursus præfati Comitis Senatoris Georgii Giulini, & Faustini fratris inclytum nomen posteritati commendavit sequens ex marmore Inscriptio in Ecclesia Archipresbyterali Sancti Stephani Oppidi Surici ad Larium Lacum Diœcesis Comi, videlicet in medio Ecclesiæ ante Aram maximam existens:

RVINOSVM TEMPLVM
DEO ET PATRIAE
AVITOS CINERES
POSTERIS
INSTAVRAVERVNT
GEORGIVS I. C. COLLEG. COMI
ET REG. VICAR. GENER. STATVS
ET FAVSTINVS I. C. COLLEG. COMI
PVBL. PROFESSOR IVRIS
IN VNIVERSITATE TICINENSI
FRATRES GIVLINI CIVES MEDIOLANENSES
IVS PATRONATVS ADEPTI
MONVMENTVM TVMVLO
INCIDI CVRARVNT
ANNO MDCCV.

Fratrem habuit Demetrium Giulinum in Sæculo, dein Don Livium primum Abbatem Monasterii Casæmaris nuncupati, Verulanensis Diœcesis, Ordinis Cistercienesis strictioris Observantiæ, & in Odæo præfatæ Abbatialis Ecclesiæ tumulatum sub lapide ut sequitur insculpto:

D. O. M.
OSSA R. P. D. LIVII GIVLINI
HVIVS MONASTERII
PRIMI ABBATIS
STRICTIORIS OBSERVANTIAE
CISTERCIENSIS
OBIIT DIE X. AVGVSTI
ANNO MDCCXVIII.

A Extat præfati Abbatis Don Livii mentio in libro, cui tit. „ Breve Ragguaglio delle Costituzioni delle Ba„ die della Trappa, di Buonsolazzo, e di Casamari, „ della Stretta Osservanza dell' Ordine Cisterciense; „ scritto da Fra Giacomo Abate di Buonsolazzo ec. *impress. Mediolani an.* 1718. *apud Malatestam*, *in* 8. pag. videlicet 192.

Scripsit verò Georgius:

I. Observationes ad Concilium Provinciale Romanum. MS. in fol. Vol. I. justæ molis.
II. Acta Plenipotentiæ pro negotiis Insubriæ cum Duce Sabaudiæ una cum Deputatis Hollandiæ, & Angliæ Mediatoribus, ab anno MDCCVII. ad MDCCXII. Vol. IV. MSS. in fol. magnæ molis.
B Extant apud Comitem Josephum Giulinum JCC. Novocom. in Ticinensi Academia Lectorem, Auctoris filium.
Plura accepi à Suis, & ab Advocato Sitono in Monumentis Nob. Famil Giulinæ, tum in Theatr. Genealogic. Famil. Nob. Mediol. pag. 132., ambo MSS. in fol penes Authorem.

DCCCLXI.

GLUSSIANUS ANDREAS.

TRansformatorum Academia, quæ instituta fuit Mediolani à Viris celebratissimis anno MDXLVI. nunquam famæ erit moritura. Ejus insigne fuit Platanus cum hoc Lemmate:

C *Et steriles Platani malos gessere valentes.*

In eadem adscriptus fuit Andreas Glussianus Physicus Collegiatus Mediolanensis, nec non Joannis Antonii Patriæ Decurionis filius. Præter Medicam facultatem, in qua tam egregiè illuxit, ut Cathedram in Papiensi Lycæo assequi meruerit, Poësim etiam summopere coluit, ut videre est in Carminibus infra recensendis. Socios habuit in celeberrima supramemorata Academia Camillum Rhaudensem, Joannem Franciscum Castillionæum, Marcum Antonium Missalleam, Cæsarem Reynam, sive Reinam, Franciscum Mantegatiam, Carolum Vicecomitem, Marcum Antonium Majoragium, Philippum Pirogallum, Facium Gallaranum, Joannem Paulum Barzium, atque Octavianum Arcimboldum, ferè omnes ob D eorum doctrinam in hac mea Bibliotheca recensitos, aut recensendos. Vir noster desideratus est anno humanæ Salutis MDXLVII.

De eo supersunt tantùm,

I. Carmina XXXIII. vulgò *Sonetti*.
Extant in Libro, cui titulus: „ Sonetti degl' Acade„ mici Trasformati di Milano; Al felicissimo Serenissi„ mo Principe di Spagna. *Milano, per Marc' Antonio Borghi*, 1548. *del mese di Dicembre*, *in* 8.
Ipsum etiam viventem Carminibus celebrarunt Eques Carolus Vicecomes, & Marcus Antonius Missallea.
Vide Curtium sæpe laudatum in Libro de Medicis Mediol. pag. 83., nec non Schedas Sitonianas.

E DCCCLXII.

GLUSSIANUS FRANCISCUS.

OTho Glussianus supremus in Patria Viarum Ædilis anno MDLX., atque Susanna Vegia Conjuges vitam dedere Francisco nostro, cujus frater fuit insignis Physicus Jo. Petrus, de quo suo loco dicemus, nec non Marcus Aurelius, anno MDCXVIII. è vivis ereptus, ut declarat ejus Sepulchrale Elogium in Templo Sancti Erasmi hujus Urbis. Ad jura edíscenda Franciscus noster ita se dedit, ut brevì Ticinensi in Universitate Laureâ susceptâ, in eisdem inter Nobiles JCC. Collegiatos, atque celebriores Mediolanenses Causarum Patronos locum obtinere meruerit; Deinde Regius Ducalisque Senator creatus, Provinciam Cremonensem summa cum laude

rexit. Doctrinâ, moribusque clarissimus ad Superos evolavit anno Christiano MDCVIII. Sepulchrumque habuit in Templo Sanctimonialium D. Barbaræ Mediol., hoc apposito Epitaphio :

D. O. M.
FRANCISCI GLUSSIANI
DE COLLEGIO I. C. MEDIOLANI
REGII SENATORIS
CINERES ET OSSA
HIC IACENT
OBIIT XXIX. OCTOBRIS MDCVIII.
AETATIS ANNO LXI.

Habemus ingenii hujus Viri testimonia :

I. Repertorium Juris summo labore confectum ab anno MDLXXVIII. ad MDXCI. Hoc se testatur vidisse Cremonæ Advocatus Rampinus in suis Schedis; & animum suum movisse ad simile conficiendum, ut in Articulo ipsius Rampini memorabimus.
II. Allegationes plures juridicæ tam impressæ, quàm MSS. in Collectionibus à nobis pluries repetitis.
III. Oratio Latina in laudem Margaritæ Austriacæ. Extat in lib. cui titulus : „ Orazioni, e Poemi dell' Aca- „ demia Affidata per le Nozze di Margarita d'Austria „ con Filippo Re di Spagna. *Pavia*, *per il Viani*, 1599. *in* 4.
Extat de eo Carmen Cimiliotti MS. penès Marchiones Fratres Vicecomites, & alterum Jo. Pauli Lomatii vulgari Mediolanensium dialecto exaratum in libro, cui titulus : *Rabisch*.
Agunt de Glussiano nostro Landus in Senatu Mediol. lib. 5. pag. 202. Cavatius in Allcviam. Stalas Mediol. ad calcem, & Sitonus in Theat. Nobil. pag. 151. Art. 609.

DCCCLXIII.

GLUSSIANUS FRANCISCUS alter.

ANno felicissimæ nostræ Redemptionis MDCXXV. ex altero Othone Scipionis filio, & Francisca Arluna vitalem auram Mediolani accepit Franciscus alter Glussianus, de quo nunc agimus. Sacro eum è Fonte levavit Joannes Baptista Trottus Insubriæ Senatus Excellentissimi Præses, nomine etiam in primis ei adjecto Joannis, quo cum ille nunquam usus sit in suis subscriptionibus, satius duximus Franciscum ipsum tantummodo appellare. In utroque Jure Laureâ Ticini cum plausu anno MDCXLVIII. insignitus, nec non in Collegium Nobilium Mediol. Juris Consultorum receptus, à Collegis, Comite Bartholomæo Capra ad Patrios lares cum dignitate remeante, in ejus locum Advocati Consistorialis, unà cum Ferrante Cavanago, & Hieronymo Vicecomite, renunciatus extitit. Glussianus verò noster à Summo Pontifice adlectus in eodem munere, summa cum laude ipsam dignitatem assumpsit anno MDCLIII.& peregregiè semper singulari prudentia, integritate, solidoque judicio præstitit, ut facilè ostendunt

Ejusdem quæ supersunt Opera :

I. Decisiones, & Consultationes in Archivo Romano MSS. servatæ, sicut testatur Chartarius loco hic proferendo.
II. Oratio elegantissima de facinoribus immortalitate dignis Alphonsi Turribii, Morgobesii Archiepiscopi Civitatis Regum in India, Romæ habita in publico Consistorio die IV. Maji MDCLV. Extat ad calcem Vitæ ejusdem Turribii typis evulgata anno MDCLV. pag. 278.
Ita Chartarius in Syllabo Advocatorum Sacri Consistorii editionis Romanæ pag. 287.

DCCCLXIV.

GLUSSIANUS JACOBUS.

JAcobus ex præclara Glussianorum familia Mediolanensi ortus, in asperrimo Sancti Francisci Ordine Capuccinorum nuncupato, vitam agere decrevit, & ita litteris, & pietate illuxit, ut ejusdem Provinciæ Minister Provincialis eligi meruerit. Fuit, ut ejusdem Ordinis Scriptores asserunt, multo virtutum decore præfulgidus, moribus compositus, charitate fervidus, orationi assiduus, in judicio certus, strenuus in agendis, omnibus gratus, & amabilis, præcipuè verò Sanctissimo Cardinali Carolo Borromæo benevolentiâ affectus : ejus enim operâ, & consilio in gravissimis Ecclesiæ suæ rebus sæpissime est usus; præsertim in reformandis in Urbe Mediolanensi Virginum Monasteriis. At eo tempore, quo pestis gravissima Civitatem, ac totum Mediolanensem agrum occupaverat, sanctissimæ vitæ clarus præconio, piisque pro Dei Ecclesia confectus laboribus, obiit in Domino, Mediolani anno MDLXXXIV. die IV. Augusti, atque de eo Sanctus Carolus, qui de ejus morte maximè condoluit, collacrymans dixit : „ Doleo magnopere, quandoquidem magnus Dei „ Servus nobis eripitur, & fidelissimum in onere „ mihi commisso cooperatorem amitto.

Scripsit quæ hic damus :

I. Chronologiam fundationis Provinciæ Mediolanensis, & rerum memorabilium &c., quam continuavit usque ad Annum MDLXXX.
Vita ipsius describitur à Boverio Tom. II. Annal. Capuccinorum ad Annum MDLXXXIV.
Ex Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum à F. Dionysio Genuensi contexta. Edit.II. p.169.

DCCCLXV.

GLUSSIANUS JO. BAPTISTA.

CEleberrimi Jo. Petri Glussiani haud multò post laudandi, nepos fuit Joannes Baptista, qui vestigia litteraria tanti Viri prosequutus, ad Medicam facultatem totis viribus ita se dedit, ut à Philippo IV. Hispaniarum Rege Catholico officium Protophysici totius Mediolanensis dominii, in locum Ludovici Septalii, accipere meruerit, anno redempti Orbis MDCXXXV. ut ex Diplomate Matriti dato die XIII. mensis Septembris ejusdem anni, non tantùm ex Joannis Baptistæ nostri, quàm Francisci Glussiani Senatoris ejus Patrui meritis, de quo Viro Clar. diximus suo loco, ut memoratur in supradicto Diplomate. Juvat hîc verba exscribere Epistolæ nuncupatoriæ Petri Mariæ Castillionæi, quæ præfixa est Libro ejusdem de Sale, Auctori nostro dicato, hæc sunt : „ En tibi Joanni „ Baptistæ Glussiano inscriptus est noster hic de Sale „ Libellus, qui præclarâ studiorum omnium copiâ „ florens, ac ob admiranda à te in re Medica gesta „ eximii Medici, & admirabilis ingenii nomen ade- „ ptus es, &c. „ Inter LX. Patriæ Decuriones numerabatur anno MDCLXIV., ejusque litterarii labores, quos Cl. Curtius ignoravit, facilè ostendunt Viri ipsius ingenium, pluraque expectanda erant, nisi mors invida nimis citò ipsum sustulisset, anno MDCLXV. Jacet in Templo S. Joseph hujus Urbis cum hac Inscriptione :

IO. BAPTISTAE GLVSSIANO
REGIO DVCALI PROTOPHYSICO
IN TOTO MEDIOLANI DOMINIO
EX CONSILIO GEN. LX. DECVR.
QVI ARAM HANC
B. M V. SS. IOSEPH AC IO. BAPT.
EREXIT DICAVIT DOTAVIT ORNAVIT
IO. GLVSSIANVS BENEFICO PATRVO
POSVIT ANNO MDCLXVI.

Hæc

Hæc de eo supersunt.

I. De Vena secanda, an non, in febribus pestis causâ; Dissertatio Jo. Baptistæ Glussiani Protophysici Mediolanensis, pagg. 88. impressa sine loco, anno, & Typographo in 4. Scripta videtur occasione cujusdam dissidii inter Alexandrum Tadinum Medicum non infimæ notæ, de quo acturi sumus suo loco, & alterum Medicum Anonymum; nam Glussianus noster plurimùm agit cum dicto Tadino, Cæsare Aselio Cremonensi, Branda Burro, aliisque illius ævi insignibus in re Medica Viris.

II. Consultationum Medicarum Vol. II. in fol. MSS. extabant pænes Suos, ut testatur Jo. Baptista Blanchinus in suis Schedis apud Monachos Cistercienses S. Ambrosii hujus Urbis à me inspectis.

De ipso videndus est Curtius in Libro centies laudato de Scriptoribus Medicis Mediol. pagg. 134. & 275.

DCCCLXVI.

GLUSSIANUS JO. PETRUS.

Cui unquam ab Operibus Joannis Petri Glussiani post ejus Vitam hic recensendis persuasum foret quod Artem Medicam ipse professus fuisset? Attamen Collegium Physicorum Mediolanensium, Laureâ in eadem facultate acceptâ, ingressus est die XIX. Maji anno MDLXXII, qui ætatis suæ decimus nonus erat, nam ex Patre Othone, & Matre Susanna Vegia Scipionis Ducalis Senatoris, atque

A Archiatri, de quo dicturi suo loco sumus, filia, primam lucem viderat Mediolani anno MDLIII., sed & Hyppocratis dogmata, immo & Sæculum relinquere instituit, insignibus Sacerdotalibus assumtis à Divo Carolo Borromæo Mediolani Archiepiscopo, cui totum ita se dedit, ut integram pæne vitam cum ipso transegerit. Mirum igitur non videbitur si Glussianus noster sedulus imitator Viri Dei esse studuerit; nam scientiis divinis imbutus, & sacrum Oblatorum Institutum amplexus, dignitates omnes, immo infulas ipsas Episcopales sibi propositas constanter recusavit. Ecclesiæ idcirco Mediolanensi, ejusque Sancto Archipræsuli tam assiduè inservivit usque ad ipsius beatæ vitæ exitum, ut nullus Joanne Petro nostro charior ei extiterit; Quo defuncto, Scriptor noster prope

B Modoëtiam se recepit, ut Hieronymus Borserius in Supplemento Nobilitatis Pauli Moriggiæ sic scribebat: „ Vive in Monza quasi Teologo solitario Monsignor „ Gianpietro Giussano, di famiglia fra le Milanesi „ nobilissima, che godendosi nel fuggir gli onori, „ che possano acquistarsi nella Città, ivi si trattiene „ scrivendo „ ec. Demandatum tamen à Cardinali Federico Collegii Ambrosiani Conservatoris munus, diu gessit. In eodem loco piissimè obiit anno Christiano MDCXXIII., ut indicat sequens Elogium ejus Tumulo inscriptum, quod insculpi jussit Protophysicus Jo. Baptista Glussianus nepos, in Templo Sanctæ Mariæ Gratiarum Fratrum Minorum Observantiæ prope Modoëtiam.

D. O. M.

PETRO GLVSSIANO SACERDOTI

VIRO AVITA NOBILITATE ORIS DIGNITATE

INGENII MONVMENTIS LONGE CLARISSIMO

MVLTIS MAGNISQVE PRO ECCLESIA MEDIOL. LABORIBVS

PERFVNCTO

AVREIS MORIBVS ET CLERI STVDIA ET DIVI CAROLI AMOREM

INTIMAMQVE NECESSITVDINEM PROMERITO

EIVSQVE IN REPVDIANDIS SACERDOTIIS AMPLISSIMIS

QVIN ET IPSO EPISCOPATV SIBI SPONTE OBLATO

EGREGIO IMITATORI

AC RERVM AB EO SANCTISSIME GESTARVM PRONVNTIATORI

OMNIVM CELEBERRIMO

IN HOC PIO SECESSV

CVM RELIGIOSISSIMAE VITAE SEPTVAGENARIVS

EXTREMVM ACTVM PEREGISSET

AD IMMORTALEM VITAM EVOCATO

QVO VBI SANCTISSIMAE DEIPARAE

INCENDERAT PIETATE ANIMVM SACER IGNIS

IBI COMPOSITI CINERES ET ARIDA OSSA

MVLTIS LICET MORTALIVM MADEFACTA LACHRYMIS

REQVIESCERENT

HIC EX IPSIVS ANIMI SENTENTIA COLLOCATO

IO. BAPTISTA GLVSSIANVS

IN MEDIOLANENSI DITIONE PROTOPHYSICVS GENERALIS

FRATRIS FILIVS MEMOR MONVMENTVM HOC INSTAVRAVIT

ANNO SALVTIS MDCXXXVIII.

Nescio

Nescio tamen qua de causa Anno MDCLXXVI. sublatum fuit hoc Elogium, & in ejus loco sequens nunc legatur:

IOANNI PETRO GLVSSIANO
PATRITIO MEDIOLANENSI
SACERDOTI INTEGERRIMO
DIVI CAROLI INTIMO FAMILIARI
EIVSQVE GESTORVM AC VITAE
TAM SEDVLO IMMITATORI
QVAM SCRIPTORI CELEBERRIMO
ALIORVMQVE PLVRIVM OPERVM
TYPIS EDITIS AVCTORI ERVDITISSIMO
REIECTIS AMPLISSIMIS SACERDOTIIS
IMMO ET IPSO EPISCOPATV
SEPTVAGENARIO AD SVPEROS EVOCATO
ANNO MDCXXIII.
IOANNES GLVSSIANVS PRONEPOS
EX TESTAMENTO IOANNIS BAPTISTAE
IN TOTO MEDIOLANI DOMINIO
PROTHOPHYSICI GENERALIS
. EX FRATRE NEPOTIS POSVIT
ANNO SALVTIS MDCLXXVI.

Opera ejus sunt:

I. Delle Sette Chiese di Milano, con le loro Indulgenze, e Corpi Santi. *Milano, per Pacifico Ponzio*, 1593. *in* 12.

II. Trattato della Penitenza. *Milano*, 1593., *e Como, per il Frova*, 1597 *in* 4.

III. Vita, e Miracoli delle SS. Sorelle Vergini Liberata, e Faustina. *Como, per il Frova*, 1597.

IV. Istoria Evangelica. *Venezia, presso la Compagnia Minima*, 1601. *in* 4

V. Vita di S. Eligio Vescovo. *Milano, presso Girolamo Bordone, e Pietro Martire Locarno*, 1602. *in* 8.

VI. Instruzione alli Sacerdoti Curati per la Congregazione delli Padri di famiglia. *Milano, presso i Tini, e Lomazzo*, 1603. *in* 8.

Forse idem Opus est, quod Fontaninus laudat hoc titulo: „ Instruzione a' padri per ben governar „ la famiglia loro, di Pier Giussano, co' ricordi „ del Beato (e poi Santo) Carlo Borromeo. *Milano, presso il Tini*, 1603. *in* 8.

VII. Vita, e Discorso di S. Giuseppe. *Milano, per Francesco Paganello*, 1640. *in* 8., *e presso il Malatesta*, 1683. *in* 4.

VIII. Vita di Filippo Archinto. *Como, presso il Frova*, 1611. *in* 4

IX. Vita di San Carlo Borromeo, Prete Cardinale del titolo di Santa Prassede, e Arcivescovo di Milano, scritta dal Dottore Gio. Pietro Giussano, nobile Milanese, della Congregazione degli Oblati di S Ambrogio. *Roma, nella Stamperia della Camera Appostolica*, 1610, *e* 1679. *in* 4, *e Brescia, per Bartolomeo Fontana*, 1613. *in* 4., *& alibi sæpius*. Eadem MS in fol. ab Auctore revisa, & notis aucta extat in Ambrosiana Bibliotheca Cod. sign. F. num. 76. Ipsam Gallicè à se redditam Nicolaus Sulphurnius Presbyter Oratorii edidit *Lutetiæ anno* 1622. Itemque in eamdem linguam translata ab Edmundo Gloyscault prodiit *Lugduni*, 1685. *in* 4 Eam quoque promiserat in Præfatione Auctor noster Glussianus latinam facere, sed an id adimpleverit, vel non, ignoramus.

X. Panegirico per S. Carlo, detto in Monza, con la relazione fattane da Gerolamo Trivulzio, e Poesie Italiane d'Antonio Biaguazzone, Poeta Milanese. *Milano, per Gio. Battista Alciati*, 1615. *in* 4.

XI. De laudibus Senatus Mediolani Oratio habita IX. Kal. Januarii MDLXXXIV. *Mediol. apud Tinum, in* 4.

XII. Lettera scritta da Gio. Pietro Giussani ad una Persona nobile, per animarla ad insegnare la Dottrina Cristiana. *Milano, per l'Alciati*, 1579., *e* 1699. *in* 12.

A XIII. Risposta a sei Quesiti intorno la Santa Messa. *Milano, presso l'Alciati*, 1624.

XIV. Vita del Santo Giovane e Monaco Dositeo, non autem ut perperam legitur in Athenæo Picinelli (Vita di S. Giovanni, e Dositeo.) *Milano, presso Giuseppe Scaccabarozzo*, 1626. *in* 8.

XV. Politica Cristiana, spiegata in X. Libri. *Milano, presso il Majetta, in* 12.

XVI. Trattato della venerazione dovuta alla S. Croce.

XVII. Vita di S. Abondio. Ex Tatti Annalibus Comensibus. Tom. I.

XVIII. Il Brancaleone: Racconti piacevoli De his postremis duobus fides sit penes Picinellum.

XIX. Epistolæ plures tam ad Sanctum Carolum, quàm ad Cardinalem Federicum Borromæum Latinæ, atque Italicæ, varia eruditione refertæ. Extant in Collectionibus Ambrosianis centies à nobis laudatis.

B De ipso agunt Aubertus Miræus, Fabricius in Bibliotheca Ecclesiastica p. 2. pag. 219. & 280. Borserius in Supplem. c. 12. Curtius in Notitiis Historicis Medicor. Mediol. pag 131. Possevinus in Apparatu Sacro Tom. II. Bosca de origine & statu Bibliothecæ Ambros. lib. 3. Fontaninus in libro „ dell' Eloquenza Ital. pag. 710. edit. ult. Picinellus in Athenæo pag. 321., & Sitonus in Chronic. Colleg. J. PP. artic. 609. part. 2., in Chronic. Colleg. Nob. Physic. Mediol. parte 2. artic 224. MS. in fol. pænes Auctorem &c.

Laudatur etiam Carminibus latinis à Benedicto Sociaco lib. 7, & ab Augustino Terzago in libro inscripto: Poësis.

DCCCLXVII.

C

GLUSSIANUS JOSEPH.

JOseph Glussianus, cujus natalis annus ignoratur, Sacrâ professione se Deo in pia Carthusiana Familia devovit, septuagesimo anno primo ultra sexcentesimum, & millesimum, XI. Kal. Decemb., quam excepit P. D. Paulus Torchius Mediolanensis, ejusdem apud Ticinum Instituti Supremus Director. Vicarii in Carthusia Montis Sancti Petri, Diœcesis Albigaunensis in Liguria, munere potitus, Anno MDCLXXXI., ita illud laudabili administravit virtutum magisterio, ut Procuratoris officio promeruerit ab Ordine in Carthusia Genuæ decorari, iterumque anno MDCXCII. in præfata Sancti Petri Eremo ejusdem ministerii honore insigniri. Cognitâ tamen D ejus in Monachorum curâ pervigili indole, anno MDCXCVII., & si facer esset Ædituus in Carthusia Mantuæ, ibi Vicarii onus subire denuo cogitur, in quo octavo decimo Aprilis die gaudium Domini est ingressus; anno Jubilæi septingentesimo supra millesimum. Eidem suæ Domus Professionis prope Papiam plurimùm debet, cum ipsam è vetustatis ruderibus in novam quamdam, mihi fas sit asserere, formam redegerit.

Scripta hæc nomen ejus posteris commendabile reddunt:

I. Il Sontuoso Tempio della Certosa presso Pavia, fondato da Gio. Galeazzo Visconti primo Duca di Milano l'anno MCCCXCVI. a' XXVII. Agosto, descritto da D. Giuseppe Giussani, e consegrato alla E B. V. M. Madre delle Grazie, Assonta in Cielo, Titolare dello stesso Tempio, ed in segno d'ossequio presentato al Molto Ven. in Cristo Padre D. Gio. Battista dall' Acqua, Priore della Certosa di Milano, Visitatore della Provincia di Lombardia l'anno MDCXCVI. in fol. MS.

II. Templum Carthusiæ prope Papiam MDCXCVI. Reverendissimo P. D. Innocentio Le Masson Carthusiensis Ordinis Moderatori dicatum, cui adduntur

III. Labyrintus Cyclicus de Carthusia hexaformis, & in ipso dysthichorum dodechas retrograda.

IV. Ichnographia Templi ejusdem cum Micrographico ejusdem vestigio.

V. Pentacyclica Laberynthica Inscriptio Angelorum Reginæ, & in ipsa disticorum dechas insiliens, & resiliens.

VI. Maria Vergine, e Madre di Dio metafisicamente considerata nella sua grandezza, Proposizioni 31. cavate dall' Opera di Gio. Caramuele, intitolata „ Severa argumentandi methodus, in fol. MS.

Hos

Hoc opus idem Auctor rescripsit charactere inverso, eique sequentem adjunxit tractatum.

VII. Fascio di Concetti in lode di Maria, in alcune proprietà fisiche misticamente, ed ossequiosamente esposte da D. Giuseppe ec. Riflessioni otto, quibus subscribitur.

VIII. Labyrinthus, Nodus Salomonicus, metris hexametropentametris fluentibus, & refluentibus ad laudem B. V. M.

IX. Bellum intestinum hominis interioris, & exterioris, opus ipsius Auctoris charactere scriptum inverso.

X. In laudem S. Thomæ Aquinatis Icosiasticon, Carmen, & Tabula Heptacyclica, quam rectis, & retrogradis metris fluentem, & refluentem Angelico, anno MDCXCVIII. consecravit D. Joseph &c.

XI. Maria Deipara in centum Thesibus, ut plurimùm abstractis, considerata, ad ejusdem excellentias indigitandas liber &c. in fol.

In alio Opere habet hoc Anagramma:

„ Civitas Mediolanensis
„ Tu sanè deliciosa nimis.

Omnia hæc Opera extant MSS. in Bibliotheca Carthusiæ prope Papiam.
Ita nos amicissimus P. Bonhomius ipsius Ordinis docuit.

DCCCLXVIII.

GLUSSIANUS JULIUS CÆSAR.

IN amœnissimo loco Plebis Incini Glussiani nomine vocato, ad radices Montis Briantei sito, natus est Julius Cæsar Glussianus, ut ipsemet in suis Operibus asserit. Fratrem habuit Aloysium, qui in Alma Urbe, & ipse in Jure tam Civili, quàm Canonico excelluit. Noster verò Causarum Patronus eximius in Patria claruit, & non tantùm Ciceronianam eloquentiam imitatus est, sed etiam litteras amœniores minimè respuit, ut facilè Lector agnoscet ex ejusdem, quæ damus, Operibus,

Nempe:

I. De pretio, & æstimatione. *Mediol. apud Bordonum*, 1615. *in* 8.

II. In Ordinata de datione in solutum. *Mediol. apud Bidel.* 1630. *in* 4.

III. Gratulatio in Nuptiis Philippi III. cum Margarita Austriaca. *Mediol. apud Pontium*, 1598. *in* 4.

IV. Commentarii in Cap. Novarum Domini Mediolani Constitutionum de bonis ad Cridas ponendis; ad Jo. Baptistam Raynoldum J C. *Mediolani*, *apud Medam*, 1620., & rursus *apud Bidellum*, 1630. *in* 4.

V. In habitationum commutationibus, quæ quotannis Mediolani incurrunt in die D. Michaelis, Julii Cæsaris Glussiani Lautii J U. D. Studiorumque liberalium Præceptoris Oratio. *Mediolani*, *apud Metium*, 1584. *in* 4.

VI. Centum illustres narrationes, & Formulæ XXV. agendi gratias Collegio Juris Consultorum Gymnasii Ticinensis ob delatos titulos Doctoris, & insignia Togatorum. *Mediolani*, *apud Malatestas*, 1605. *in* 4.

VII. Argumenta in omnes Marci Tullii Ciceronis Orationes, quæ diligentiâ suâ, Studiosis bonarum litterarum, Julius Cæsar Glussianus peperit. *Mediolani*, *apud Metium*, 1585. *in* 8.

VIII. M. T. Ciceronis Orpheus, sive de Adolescente studioso ad Marcum filium Athenas, nuper inventus, & in lucem editus à Julio Cæsare Glussiano ad Jo. Pettum Marcellinum Ayroldum Medicum, & Philosophum. *Venetiis*, *apud Ciottum*, 1594. *in* 8.

IX. Pentaphylon, sive Dissertationes ad Cardinalem Federicum Borromæum.

X. De Admirabilibus; Commentarius, *in* 8.

XI. Consultationes Medicinales. *Hanoviæ*, 1618.
De his tribus postremis, cum ea non viderim, testem adduco Picinellum loco cit. De ultimo tamen vix credibile videtur ejusdem Viri esse, qui Jurisprudentiam, & Oratoriam coluit, nisi fortè & Medicinæ vacaverit, quod nemo hactenus indicavit.

XII. Poëmata Latina extant in libro inscripto: Poesie Italiane, e Latine per la partenza di Zaccaria Sagredo, Podestà di Verona. *Ivi*, 1618. *in* 4.
His addo MS. Opus sequens, quod præ manibus habui in evolvendis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ.

XIII. Aureus liber de Vestitu Sanctorum Martyrum, Auctore Julio Cæsare Glussiano; ad Illustrissimum, & Reverendissimum Card. Federicum Borromæum. MS. in Ambrosiana, pagg. 46. sign. N. num. 241. *in* 4.
Sequens autem à Picinello indicatum videre non licuit.

XIV. Noctua MS.
En quæ fit aliquando præclarorum etiam Virorum sors, ut scilicet vix pauca ex eorum lucubrationibus ab his referantur, qui Litteratorum colligunt Monumenta. Nam tanti Scriptoris nemo meminit, excepto Picinello in Athæneo pag. 359., cui tamen præter quinque Glussiani nostri Opera, cætera exciderunt, cum nos nihilominus tot alia invenerimus.

DCCCLXIX.

GORANUS CAROLUS.

CArolus Goranus filius fuit Cæsaris, & Hippolytæ Ghelleræ Conjugum Mediolanensium, Ignatii Regii à Secretis, & ex excelso Secretiore Consilio Status Mediolani frater, politioribus litteris eruditus, Congregationi D. Pauli Barnabitarum ab adolescentiæ flore nomen dedit. Quum autem summo conflagraret studio spiritualem proximorum salutem procurandi, strenuam navavit operam, ut cum Scientiarum ad id adjuvantium, præsertim Theologiæ moralis, tum Sacrorum Canonum absolutissimam possessionem sibi compararet. Per plures annos è suggestu concionatus est, deinde Prælaturas Ordinis sui in Etruria, post quam Bononiensem Pœnitentiariam adeptus, in Nosocomiis ejusdem Civitatis, maximè pestis tempore etiam luc contracta, indefessis charitatis officiis laboravit, eximia cum populorum utilitate, parique cum laude præcipuorum Virorum, quibus valde charus extitit. Ipsam Diœcesim Bononiensem ex ordine Eminentissimi Boncompagni Archiepiscopi perlustravit. Obiit in eodem Collegio Pœnitentiariæ anno Domini MDCLXXXIV. ætatis suæ LXXXIII. magno ejusdem Urbis mœrore, editisque ad extremum usque spiritum religiosi sui animi argumentis.

Hæc Vir iste prælo habebat parata:

I. Centuria di Sermoni in lode del Santissimo Sacramento.

II. Tractatus varios ad Theologiam moralem spectantes.
A Suis, & ab Abbate Picinello in Athenæo pag. 122.

DCCCLXX.

de GORGONZOLA CAROLUS.

URbis hujus è ruderibus renascentis administrationem plures inclytæ semper memoriæ Viri, quorum nomina nulla unquam apud posteros oblivione delenda, & nos quoque sparsim in hac Collectione duximus celebranda, quàm prudenter susceperint, ipsius incrementa tam paucis annis ad apicem perducta satis superque declarant. Infimum certè inter tot clarissimos Patriæ Patres locum non obtinet Carolus de Gorgonzola, hujus Ducatus celebri Oppido, qui anno MCLXXI. Consulatum, quem Justitiæ appellabant Veteres, & nunc quoque viget, in hac Metropoli gessit.

Huic debet Mediolanensis Respublica

I. Statuta plurima ab eo cum Collegis eodem anno condita.
Meminerunt prudentissimi Viri Galvaneus de la Flamma lib. XIII. cap. 895., & Comes Octavius Archintus in centies laudata Collect. MS. Monument. Famil. Mediol.

DCCCLXXI.

GORIUS JO. PETRUS.

GLadiatoriam artem in militaribus rebus utilissimam esse, apud omnes est in confesso, & minimi faciendi non sunt præsertim ab eis, qui arma sectantur, eorum labores, quorum studio ars ipsa ordine, & methodo, conscriptis Voluminibus, tradita fuit. Hujusmodi extitit Joannes Petrus Gorius Mediolanensis, cujus in hoc exercitio peritiam, quodque majorem commendationem meretur, in pietatis operibus assiduitatem universa hæc Metropolis suspexit. Plenus dierum migravit è vita IV. Id. Martii, anno Salutis MDCCXXXV. Conditusque jacet in Templo Sancti Caroli, quod incolunt Carmelitæ Nudipedes prope Portam Novam; quibus in testimonium solidæ pietatis, quâ præditus erat, dotem legavit pro quotidiano Sacrificio Deo offerendo.

Volumen edidit hoc titulo:

I. Arte d'adoperare la Spada, per Gio. Pietro Gorio Milanese. *Milano, presso Federico Francesco Majetta*, 1682. *in* 4., dedicato al Sig. Conte Pirro Visconte.

DCCCLXXII.

GORLA SIMPLICIUS.

SImplicius Gorla ex Inzago Oppido Agri Mediolanensis decimo quarto ab Urbe lapide, Clericalem in Congregatione D. Pauli Decollati vitam professus est anno MDCLX. Ab ineunte ætate singulare ingenii specimen dedit; cum in altioribus disciplinis tradendis in principibus Italiæ Urbibus, Mediolani scilicet, Bononiæ, & Romæ, tum in Sacris Concionibus, in quibus cum paucis ætate sua erat comparandus. Præfuit Collegio Ticinensi, & Universæ Provinciæ Mediolanensi, ac ad omnes gradus Ordinis sui assumptus fuisset, nisi mors invida eum immatura adhuc ætate mortalibus rapuisset. Id accidit anno MDCLXXXIX. ætatis suæ XLVII. dum Romam ad Generalia Comitia se conferret. Ne tanti Viri periret memoria, Honorius Bazetta in Mediolanensis Provinciæ Præfectura Successor Typis tradidit ejusdem Conciones Quadragesimales, & Panegeres.

Hæ sunt hoc titulo:

I. Prediche Quaresimali. *Milano, per il Malatesta*, 1690. *in* 4.

II. Orazioni Sacre. *Milano, per lo stesso*, 1690. *in* 4. Ita à Suis.

DCCCLXXIII.

de GRADIBUS ANTONIUS.

DE Antonio de Gradibus nescio cur tam jejunè scripserit Curtius, postquam aliorum minoris momenti Scriptorum tam honorificam fecerat mentionem, præcipuè cum post Picinellum Opus suum cuderit, è cujus Athenæo tametsi pauca, plura tamen his, quæ retulit, haurire poterat. Porrò sic dictum existimavit postremus hic Scriptor, vel quòd natus fuerit in Oppido *Gradi*, seu *Agrate* appellato, extra Orientalem hujus Metropolis Portam duodecimo fermè lapide, vel quòd ex Familia prodierit, quæ apud Insubres satis Nobilis de Gradibus, seu, ut aliis placet, de Agrate nuncupatur. Quidquid hac de re sit, unum hoc certum habemus, summæ in re Physica existimationis Virum fuisse Antonium nostrum; ideoque Ducalis Archiatri munere decoratum. Floruit, ut in Chronologia Medica notavit Justus, circa annum MCCCCLXVIII.

Scripsit Opera hîc recensenda.

I. Excellentissimi Artium & Medicinæ Doctoris Antonii de Gradi Mediolanensis Tractatus insignis de Febribus: signa, causas, & curas Febrium complectens &c. *Venetiis* mandato & expensis Nobilis Viri Lucæ Antonii de Giunta Florentini *MDXXI.* die *IV. Julii*.

Hoc ipsum Opus ediderat Marsilius à Sancta Sophia Medicus Gallus, cum Tractatibus Medicis Galeatii à Sancta Sophia, Richardi Parisiensis, & Christophori Barsicii. *Lugduni*, 1517. *in* 4. ubi hæc leguntur: „ Incipit Tractatus utilis & modernus de Febribus, secundùm Magistrum Antonium de Gradi de Mediolano, qui fuit Medicus Illustrissimi Principis Ducis Mediolani. Noveritis quod ante istam practicam de Febribus ipse edidit practicam parvam à capite usque ad pedes utilissimam, unà cum ista practica de Febribus, & propter hoc incipit. „ Quantum ad secundam partem hujus Operis &c. Asserit etiam Mangetus hanc Scriptoris nostri lucubrationem extare cum Practica Joannis Matthæi de Gradibus: itemque cum Operibus Clementis Clementini, *impressis Basileæ, apud Henricum Petri*, 1535. *in fol.*

II. In nonum Almansoris. Quod pertinet ad hoc Opus, notandum, illud Auctori nostro adscribi à Picinello; verùm cùm idem argumentum tractaverit Joannes Matthæus Ferrarius de Gradibus à nobis alibi laudatus, certò affirmare non audemus, an Picinellus erraverit, nec ne. Id Lectoris judicio permittimus dirimendum.

III. Consilia Medica.

IV. De Balneis Patavinis.

V. Practica parva, de qua numero I.

De eo agunt præter citatum Curtium pag. 36., & Picinellum in Athenæo pag. 45. Joannes Antonida Vander-linden de Script. Medicis, Conradus Gesnerus in Append. Biblioth. Jo. Jacobus Mangetus in Biblioth. Script. Medic. Tom. II. pag. 500. Paschalius Gallus in Biblioth. Medicâ. Israël Spachius in Elencho Medicorum, & alii.

DCCCLXXIV.

de GRADIBUS JOANNES.

JUrisprudentiam apud Insubres magno semper in honore fuisse, hancque Metropolim innumeros penè in ea præstantes peperisse Viros, nemo ignorat. Plures autem è Mediolanensibus non sibi tantùm legum peritiam comparasse, sed in aliorum quoque utilitatem eruditionem suam derivasse, in publicis Gymnasiis docendo, Cæsarumque, & Pontificum sanctiones interpretando, & etiam editis ingenii sui monumentis, vel ex hoc solùm Opere nostro patebit. Talis profectò fuit Joannes de Gradibus in præsentiarum producendus, ut, cùm in Codicum suorum titulis J. U. Professor inscribatur, suspicio nobis oboritur, in Archigymnasio Ticinensi leges auditoribus tradidisse. Id tamen certò affirmare non audemus; nèque enim, quod esset votis omnibus expetendum, quisquam Antecessorum Lycei illius quondam florentissimi Catalogum posteris texuit, quamquam id exspectarent Eruditi ab Auctore, qui ex professo paucos ante annos illius Academiæ historiam satis jejunè conscripsit. Cæterùm Joannes noster summâ doctrinâ præditus fuit usque adeo, ut à Ludovico Galliarum Rege per ea tempora Mediolani Duce, inter Consiliarios suos adlegi meruerit. Pauca hæc novimus, & excerpsimus à Voluminum, quæ scripsit, titulis, reliqua frustra investigavimus.

Hujus Lucubrationes fuere:

I. Repertorium Commentariorum Francisci Cardinalis Zabarellæ super Clementinas. Extat in eodem Volumine impresso *Lugduni, per Nicolaum de Benedictis*, 1514. *in fol. max.*

II. Joannes de Imola super prima parte primi libri Decretalium, cum Additionibus suis locis appositis per Magistrum Joannem de Gradibus utriusque Juris professorem; additum est etiam Repertorium, ut singulares materiæ facilius inveniri possint. Tom. II. Vol. I. *Lugduni, per Jacobum Myt*, 1517. *in fol. max.*

III.

III. Joannes de Imola super tertio Decretalium cum Additionibus novissimè his operibus adjunctis per Magistrum Joannem de Gradibus utriusque Juris professorem, materiarumque singularium Repertorio per numeros distincto, quo ad ipsas facilior pateat accessus. *Lugduni, per Magistrum Jacobum Sacon, 1517. in fol. max.*
IV. Lectura Domini Cyni de Pistorio legum Doctoris præstantissimi, super aureo Volumine Codicis, cum Additionibus suis locis appositis per Magistrum Joannem de Gradibus utriusque Juris professorem, adjecto etiam Indice cum numerorum distinctione, ut singulares materiæ faciliùs inveniri possint. *Lugduni, per Jacobum Sacon, 1517. in fol. max.*
V. Commentaria Reverendissimi in Christo Patris, & Domini, Domini Joannis Antonii Ecclesiæ Divi Ambrosii Mediolanensis Præpositi; & Cardinalis Alexandrini dignissimi; utriusque Juris Doctoris clarissimi super Decretum, novissimè haud sine exactissimo labore recognita: nec non Additionibus, Annotationibusque perutilibus decorata per excellentem Virum Magistrum Joannem de Gradibus utriusque Juris professorem benemeritum. *Lugduni, per Joannem Cleyn, 1511. in fol maximo.*
Hactenus recensitæ editiones prodierunt impensis Vincentii de Portonariis de Tridino.
VI. Prima lectura Dominici de Sancto Geminiano super sexto libro Decretalium cum Apostillis eximii J. U. Doctoris Mediolanensis D. Bernardini ex Capitaneis de Landriano, & novissimè adjunctis Additionibus egregii Viri Magistri Joannis de Gradibus U. J. professoris, Consiliariique Serenissimi Domini nostri Ludovici Regis Francorum Christianissimi. *Tridini, per Joannem de Ferrariis, alias de Jolitis, & Gerardum de Zejis, 1511. in fol. max.*
VII. Additiones ad Philippum Decium, de quibus in hujus articulo diximus.
Agit de eo in Historia Typographica Tridinensi Canonicus Joannes Andreas Iricus nobis amicissimus, ad Annum MDXI. Quod Opus actu cuditur ab Auctore.

A

B

C

de GRADIBUS JO. MATTHÆUS.

V. FERRARIUS JO. MATTHÆUS.

DCCCLXXV.

De GRADIBUS PAULUS.

PHilosophicam facultatem toto hauserat pectore Paulus de Gradibus non infimæ nobilitatis Vir, Mediolani ortus, Patre Aloysio ejusdem Urbis Decurione, qui Anno MCCCCLXXIV. plurimùm patriæ commodis insudavit. Infatigabili animi contentione Aristotelis scripta pervolutabat, ut ex sequentibus ejus Lucubrationibus elucet, in queis ingenium suum satis superque demonstravit. Uxorem duxit ex ordine primario Civium Matronam clarissimam Lucretiam Ambrosii de Aliprandis JCC. Ducalisque Senatoris filiam. Annum ejus extremum indicare videntur supremæ illius voluntatis paginæ anno MDXXVIII. Kal. Maji conscriptæ. Aloysii Patris ejus memoriam servat in Templo Sancti Protasii, cui cognomen ad Monachos, hisce litteris incisum marmor:

D

HIC IACET NOBILIS ET EGREGIVS
D. ALVISIVS DE CATANEIS DE GRADI
CIVIS MEDIOLANENSIS
QVI OBIIT DIE NONA NOVEMBRIS
MCCCCLXXVIII.

E

Eruditionem Pauli testantur ab eo conscripta: nempe

I. In libros de Cœlo adnotationes.
II. De Anima.
III. De Vegetabilibus.
Servantur omnia MSS. in Biblioth. Ambr. Cod. sign. ft. num. 18. in fol.
Agit de eo Sitonus amicissimus in Schedis suis.

DCCCLXXVI.

GRADIGNANUS CAROLUS MARIA.

CArolus Maria Gradignanus Mediolanensis filius Joannis Baptistæ, & Lauræ Olivatiæ conjugum nobilium, anno MDCXCIII. Clericorum Regularium D. Pauli Congregationi nomen dedit. Ad sacras Conciones animum applicuit tum Mediolani, tum Ticini. Rexit Collegium Mediolanense, & Ticinense. Tres funebres Orationes Italico sermone edidit, ut infra, reliquæ verò, & si plures, deperditæ sunt, aut in scriniis aliorum latent. Prolixo morbo consumptus ad quietem æternam citò nimis abiit in Collegio Sancti Barnabæ anno MDCCXXXI. ætatis L.

Prostant de ipso

I. Orazione Panegirica nell' esequie di Monsignor Visconti Vescovo di Novara. *Ivi, per gli Eredi Caccia, 1713. in 4.*
II. Orazione Panegirica nell' esequie di D. Teresa di Memes, Marchesa di Borgo-manero. *Milano, per Giuseppe Malatesta, 1714. in 12.*
III. Orazione Panegirica nelle esequie del Prencipe Massimigliano Carlo di Lewestein Governadore di Milano. *Ivi, per il sudetto Malatesta, 1718. in 12.*
IV. Aliæ plures tam de Sanctis, quàm de Feriis Quadragesimalibus apud ipsum extabant, quibus forsan alii nunc fruuntur.
A Suis.

DCCCLXXVII.

GRADIGNANUS JOSEPH MARIA.

JOseph Maria Gradignanus filius Joannis Ambrosii, & Margaritæ Sirturæ conjugum, necnon Joannis Hyacinthi Regii à Secretis penès Excellentissimum Mediolani Senatum frater, sacris ac sæcularibus studiis peractis in Seminario hujus Urbis non sine laude, inter Oblatorum Cœtum adscribi meruit. Ibi totus ad animarum salutem, juxta illud perutile institutum, se dedit annorum decem integro cursu, post quem ad Ecclesiam Parochialem S. Joannis super Murum nuncupatam hujus Urbis regendam promotus, tam piè, quàm prudenter se gessit, ut omnium votis ad majora elatus esset, si mors immatura ipsum non sustulisset anno MDCLXXIV.

Reperiuntur tamen de ipso

I. Sermones plures MSS. Vol. II. in fol. penès hæredes.
II. Oratio ad Eminentissimum Cæsarem Montium Cardinalem, & Archiepiscopum Mediolani. *Ibidem, apud Ghisulphum, 1636. in 4.*
III. Il Martirio di S. Carlo, Panegirico detto nel Duomo di Milano. *Ivi, nella Stampa Arcivescovile, 1665. in 8.*
Ex Picinelli Athenæo pag. 306.

DCCCLXXVIII.

De GRANDIS LAZARUS.

FAmiliam de Grandis summa laude dignissimam mirata est Insubria vetustis etiam temporibus, nam cum anno MCCLVIII. pacis fœdus inirent Capitanei, & Valvassores, aliarumque factionum Cives hujus Metropolis, inter Conciliatores, atque testes publicæ tranquillitatis Ambrosius de Grandis interfuisse comperitur, quemadmodum ex Corio hausit Comes Octavius Archintus in sæpenumero laudata Collectione sua. Bellicæ quoque virtutis commendatione floruit circa medium Sæculi XV. sub Duce Francisco Sfortia Joannes de Grandis invictæ fortitudinis Vir, & non infimi nominis copiarum Ductor. Avorum ergo suorum laudabili ductus invidia Lazarus ab eruditione sibi famam comparavit, cumque Physicæ Artis Lauream fuisset adeptus, præter eam,

quam

quam vivens opem tulerat ægris, mortuus quoque posteritati prodesse cupiens,

Edidit

I. Alfabetto di Secreti Medicinali, ed altri curiosi, e dilettevoli d'ogni materia del Sig. Lazaro Grandi Dottore di Medicina. *In Milano, appresso Francesco Vigone*, 1681. *in* 8. In hac, quæ dicitur tertia editio, omissa fuerunt sequentia duo Opuscula ejusdem Auctoris, ut in Epistola ad Lectorem legitur, nempe
II. Trattato della Cacciaggione.
III. Trattato della Pescaggione.
Mirum Auctorem hunc Cl. Curtii diligentiam effugisse, cum tamen in Bibliothecæ Medicorum Vol. II. à Mangeto recenseatur.

DCCCLXXIX.

GRATTAROLA MARCUS AURELIUS.

Dubium est, utrum eximia Oblatorum Congregatio Sanctorum Caroli & Ambrosii honorem attulerit Marco Aurelio Grattarolæ, de quo nunc sermo est institutus, aut ipse Grattarola decus, honoremque auxerit ipsi Congregationi, quam ingressus est in primis exordiis à Divo Carolo Borromæo constitutis. Eamdem certè Vir iste magni faciendus eximiè coluit, & pluries peramanter, prudenterque rexit of- A ficio Præpositi generalis insignitus, sed ad animarum lucrum pro Christo quærendum, ex intimis præcordiis se vocatum sentiens, Missionem in Rhetia assumsit, nullisque laboribus parcens, totam eam regionem auctoritate Apostolica perlustravit, usque dum Romam profectus est ad promovendam Sanctificationem B. Caroli Borromæi, in qua urgenda per duorum annorum spatium insudavit. Qua re, ut erat in omnium votis, feliciter peracta in Patriam redux anno MDCX. Præbenda Canonicalis in Ecclesia Metropolitana à Cardinali Federico Borromæo ei oblata fuit, quam non tantùm recusavit, sed ad ipsam accipiendam sub obedientiæ præcepto coactus, vix diebus X. elapsis, manibus ejusdem Archiepiscopi, suique Mæcenatis humiliter reddidit, aliudque vitæ institutum amplexus est, se ad Eremum conferendo in Colle B Sancti Caroli vocato, qui Castello Aronæ supereminet. Ibi totus Deo in meditationibus vitæ æternæ suaviter se dedit, nec non ad cultum augendum Sancto Mediolanensium Patrono Carolo Sacella, in quibus præcipua gesta Viri Dei exprimuntur, erexit. Pietatem, prudentiamque ejus testatur lapis ambitus vestibulo impositus, qui circa sacratos Borromæi nativitate parietes, ex proxima Arce Aronæ, in recens Templum, post Aræ Maximæ tergum excurrit. Insculptum marmori Elogium referre his litteris placet, & hanc quoque securitatem addere famæ, ne in unius lapidis beneficio tota consistat.

M. AVRELIO GRATTAROLAE
PROBITATE AC RELIGIONE INTER PRIMOS CONSPICVO
CONGREGATIONIS OBLATORVM TER PRAEPOSITO GENERALI
EOQVE MVNERE SVMMA OMNIVM APPROBATIONE PERFVNCTO
DIVINA PROVIDENTIA DELECTO
VT EIVS POTISSIMVM DILIGENTIA S. CAROLVS COELO ADSCRIBERETVR
CVIVS ETIAM NOMINI AC GLORIAE
EXCITATIS PASSIM AEDICVLIS IPSIVS VITAM REFERENTIBVS
SACRVM HVNC MONTEM DIVI INCVNABVLIS NOBILEM DICAVIT
HVIVS FABRICAE CVRATORES B. M. POS.

Habemus de piissimo Viro

I. Successi maravigliosi della venerazione di San Carlo. *Milano, per il Ponzio*. 1614. *in* 4.
II. La Pratica della Vita Spirituale per le Monache. Ex Picinello.
III. Del Rosario della B. Vergine, o siano Meditazioni sopra li quindici Misterj del sudetto. Ex Maraccio.
IV. Meditazioni sopra l'Annunciazione, Visitazione, Parto, e Purificazione della B. Vergine. Ex eodem.
V. Pratiche, ed Esercizj Spirituali. Extant MSS. in Bibliotheca Oblatorum S. Sepulchri Mediol. teste Picinello.
VI. Informazione dell'origine, e progresso della Fabbrica del Sacro Monte di S. Carlo in Arona, con la relazione della solennità celebrata dal Sig. Cardinale Federico nel riporre la prima pietra ne' fondamenti della stessa Chiesa sopra il Sacro Monte, scritta al Sig. Cardinale Ferrante Taverna. *Milano, presso Ponzio, e Piccaglia*, 1615. *in* 4.
VII. Carmina varia Latina. Extant in eodem libro.
VIII. Epistolæ plures de negotiis ad S. Caroli Canonizationem pertinentibus ad præfatum Cardinalem Federicum Borromæum. Extant in amplissima Collectione Biblioth. Ambros.
Ipsum laudavit Epigrammate Benedictus Sociacus lib. 6. Petrus Paulus Bosca in libro de Origine, & Statu Biblioth. Ambrosianæ lib. 2. Hieronymus Borserius in Supplem. Nobil. Mediol. c. 12. Maraccius in Biblioth. Mariana Tom. II. pag. 80., & Picinellus in Athenæo pag. 411.

C

DCCCLXXX.

GREGORIUS XIV.

Quantum splendoris & gloriæ afferant Mediolanensi Urbi tot ornamenta, quibus decorata inter Italicas Civitates præfulget, Pontificiæ tamen dignitatis, quæ summa post Deum est, munus toties Civibus ejus collatum, primum occupare locum ejus in laudibus censendum est. Ex his aliquot jam supra commendavimus, quosdam loco suo daturi sumus. Occurrit nunc Gregorius XIV., qui anno MDXXXV. die XI. Februarii septimestris natus est cæso Annæ de Vicecomitibus matris suæ utero, quam Franciscus Sfondratus, postea S. R. E. Cardinalis, tunc D JC. celeberrimus legitimis sibi Nuptiis copulaverat. Natale illi solum fuit insigne Agri Mediolanensis Oppidum, cui nomen Summa, sive *Somma*, non longè à Verbano Lacu, ex Feudis Familiæ Vicecomitum, quò se Anna ad matrem suam Magdalenam Trivultiam ægrotantem invisendam contulerat. Sacro lustratus Fonte Nicolaus dictus est. Post perceptas minores in infantia disciplinas ad majora conversus, Perusii primum, mox Patavii studiorum persecit curricula, tantâ cum eruditionis suæ commendatione, ut annos natus XXV. in amplissimo Conscriptorum Patrum Mediolanensium Ordine Senatoriam Dignitatem nancisceretur. Verum haud multo post Clericale Institutum amplecti decrevit, eoque audito nuncio, Sancti-

A ctissimus Pontifex Pius IV. vacantem ob cessionem Cardinalis Federici Cæsii Cremonensem Ecclesiam, anno MDLX. Nicolao nostro regendam tradidit, IV. Id. Martii, ad quam accessit IV. Nonas Julii ejusdem anni. Ad Sacrosanctam postea Œcumenicam Tridentinam Synodum se conferens, ibique per triennium commoratus, magna dedit tam pietatis, quàm doctrinæ specimina; nam ejus potissimum hortatu saluberrimum illud Decretum de Beneficiorum pluralitate tollenda, Sapientissimi Patres condiderunt. Nec minora contulit Ecclesiæ suæ, Synodis enim celebratis annis MDLXXX. & MDLXXXIII. gliscentes errores compescuit, Cleri mores reformavit, & omnia tam rectè composuit, ut nihil ampliùs ad commissi sibi gregis felicitatem desiderari posset. Viri igitur famâ permotus Summus Pontifex Gregorius XIII. B absentem, & nihil tale cogitantem Sacrâ Purpurâ cohonestandum statuit, & inter Presbyteros Cardinales censuit, adjecto titulo Sanctæ Cæciliæ trans Tyberim, Idib. Decembris, anno a Virginis Partu Octuagesimo tertio supra Millesimum quingentesimum. Tantâ fuit humilitate, ut cum se Cardinalem effectum audivisset, ingemuerit, & delatum honorem recusare cuperet, cumque id impetrare non potuisset, exclamasse fertur: „ Nonne innumeri erant me multo meliores! „ Sanctum Carolum Borromæum ea ætate viventem, & Mediolanensem Ecclesiam gubernantem, plurimùm dilexit, & alterum Ambrosium identidem appellare consueverat; cumque Urbem hanc pestifero afflictam morbo Sancti Præsulis potissimum precibus Deus Opt. Max. saluti C restituisset, huc se Nicolaus contulit, & Concione elegantissima coram eodem S. Carolo, Urbis & Ditionis Moderatore, Senatu, ac Magistratibus omnibus in Metropolitana pronunciata tantum Civibus suis beneficium est gratulatus. Interfuit etiam cum cæteris Mediolanensis Provinciæ Episcopis Translationi Corporum Sancti Simpliciani, aliorumque Sanctorum Corporum, quam anno MDLXXXII. S. Carolus celebravit. Audita postmodum S. Præsulis morte, ad ejus funus celebrandum advolavit, adeoque sensit communem Christiani Orbis jacturam, ut inconsolabili gemitu, lachrymisque perennibus exequias prosequeretur. Post sexennium verò consensu omnium Patrum Purpuratorum admirabili, Nonis Decembris, anno MDXC. ad Apostolicam Beati Petri Sedem evectus est, assumpto D Gregorii XIV. nomine, ac Pontificiæ Dignitatis suscepit insignia die mensis ejusdem VIII. Anic, & post Sixti V. obitum, Sanctus Philippus Nerius, qui ab eo unicè diligebatur, Nicolao Pontificatum tam apertè prædixerat, ut etiam quosdam illius pedes osculari jusserit. Philippo Sacram Purpuram obtulit, ratus tanto ornamento, & auxilio Ecclesiam Christi fore tutandam, verùm Vir Dei honorem invictæ humilitatis constantiâ suscipere renuit. Gregorius autem, cum Pontificatus initio ipsum ad se accedentem fuisset intuitus, nulla unquam ratione adduci potuit ut pedibus suis oscula a Philippo insigi pateretur, imò obviam ei procedens, & in amplexus ruens ait: „ Pater mi, quamvis ego major te E „ sum dignitate, tu attamen major me es Sanctitate. Tum hominem sedere apud se, & caput tegere jussit. Usus est etiam prudentissimis ejus consiliis in Christianæ Reip. negotiis, in quibus totus quamvis esset, rerum tamen cœlestium contemplationi deditus, prima luce consurgens integram orationi horam concedere consueverat, atque Sancti Bernardi Operum lectioni. Cum primum Cathedram ascendit, Cardinalium quorundam inopiam miseratus aureos nummos mille singulis largitus est, & magnam argenti vim piis locis donavit. Sublata a Sixto V. officia Capitolina restituit, Urbemque annonæ caritate laborantem beneficentissimè juvit. Cardinalibus, qui ex Regulari Ordine ad Purpuram ascenderant, rubri Pilei gestandi potestatem fecit, cum prius nigris tantummodo uterentur. Paulum Camillum, suum ex fratre nepotem die XIX. Decembris ejusdem anni Cardinalem creavit Presbyterum tituli ejusdem, quo ipse pridem fuerat insignitus; ejusque fratrem, Comitem videlicet Sfondratum S. R. E. Generalem pronunciavit, eique paulò post IV. Id. Maji sequentis anni, dum Missarum solemnia in Basilica S. Mariæ Majoris perageret Supremi Pontificiarum Copiarum Imperii contulit insignia, & Montis Marciani Ducis titulo collato, cum valida equitum, peditumque manu ad comprimendos Eterodoxorum conatus in Galliam ablegavit. Eo in bello Gregorius, præter XL. aureorum millia, quæ suo ex ære impenderat, alia CCCCC. millia insumpsisse dicitur. At dum majora pro Ecclesia Dei moliretur in dies, sublatus est terris laudatissimus Pontifex die Martis Id. Octobris MDXCI. in Palatio Sancti Marci, cum Christiano populo præfuisset menses X. diesque totidem. Corpus ejus in Sacello, quod Gregorianum dicitur, requiescit. Abstinentiam ejus, probitatem, & Pontifice verè dignas virtutes summatim commemorat in ejus Actis Ciacconius, à quo etiam, seu potius ab ejus continuatore Victorello, hanc hausimus Inscriptionem à S. P. Q. R. in fronte Capitolii aliquando positam.

GREGORIO XIV. PONT. MAX.
OB EGREGIA ET FELICIA
PONTIFICATVS AVSPICIA
PRISTINA MVNERA ET BENEFICIA
CAPITOLIO RESTITVTA
CIVITATEM AEGESTATE
ATQVE ANNONAE INOPIA
LABORANTEM
LIBERALITATE SVBLEVATAM
INSIGNIBVS EIVS VIRTVTIBVS.
S. P. Q. R.

Tanti Pontificis Opera sunt:

I. Ragionamento fatto al Popolo Milanese in congratulazione dell'essere stato liberato dal morbo contagioso. Opusculum edidit Petrus Galesinus Mediolani die XXIV. Febr. MDLXXVIII., ac nuncupavit Sanctissimo Carolo Borromeo, tunc Mediolanensi Archiep.

II. Ragionamento fatto il giorno di San Silvestro nel Duomo di Cremona, con l'occasione della lettera scritta dal Serenifs. Re Cattolico sopra la morte del Serenissimo Principe Ferdinando suo Figlio. *Cremona, appresso Cristoforo Draconio*, 1579. ipse Christophorus editionem curavit.

III. Raccolta di alcuni Decreti Provinciali, ed altri Ordini particolari, e pubblicati nelle Sinodi sue Diocesane in diversi tempi celebrate. Liber cura Antonii Marii Caballi ejus Episcopalis Vicarii vulgatus est *Cremonæ, apud Antonium Cavaccium*, 1584. *in 4.*

IV. Sermoni, e Prediche fatte in tempo ch'era Vescovo di Cremona, e Cardinale. MS. apud Marchionem Sfondratum Ripariæ Comitem.

V. Relazioni delle Corti di diversi Principi. MS. penes eumdem.

VI. Lettere scritte al Sig. Barone Sfondrato suo Fratello, mentre si ritrovava al Concilio di Trento, concernenti gli affari dello stesso Concilio, negli anni MDLXI. e MDLXII. MS. apud eumdem.

VII. Epistola Gratulatoria scripta Benedicto Justiniano anno MDLXXXVII. die prima Januarii, tunc inter Cardinales adscriptos; apud eumd.

VIII. Litteræ Monitoriales ad Principes, Duces, Marchiones &c. & Archiepiscopos, aliosque Ecclesiasticos Regni Francorum, qui Regis partes sequuntur, & ad eas Turonense Senatus Consultum. *Francofurti, apud Martinum*, 1591. *in* 8. ex Bibliotheca Classica Draudii pag. 269.

IX. Constitutiones, ut refert Ludovicus Jacobus à Sancto Carolo in Bibliotheca Pontificia, leguntur apud Stephanum Quarantam, & Jacobum Castellanum Clericum Tarvisinum. *Venetiis*, 1605. & in Ughelli Italia Sacra Tom. IX. Eminet inter has Consti-

tutio pro Immunitate, & Libertate Ecclesiastica, cui Commentaria addidere Petrus Gambacurta *Lugduni*, *apud Cardon*, 1622. *in* 4. & Alexander Ambrosinus, *Bracciani*, *per Andream Feum*, 1634. *in* 4. Consule etiam de his Emmanuelem Rodericum Confettium, & alios.

X. Ejus Diploma datum Romæ anno MDXCI. IV. Kal. Junii, quo confirmat Transactionem, & Concordiam inter Ecclesiam B. Virginis prope S. Celsum, & Canonicos Regulares Congregationis S. Salvatoris in Monasterio prædicti S. Celsi degentes, extat apud Puricell. Dissert. Nazar. toto capite 160.

XI. Sermo ad Cardinales in extremo Vitæ, pius, & elegans; ex P. Beretta in Schedis suis.

XII. Epistolæ lectu dignissimæ ad Sanctum Carolum Borromæum scriptæ cum Responsionibus ejusdem Sancti, de quibus integrum Volumen effici posset. Extant in magna Collectione Bibliothecæ Ambrosianæ, de qua alibi sæpe.

In dicta Bibliotheca Classica librorum Germanicorum Georgii Draudii pag. 181. edita *Francofurti* 1625. fit mentio de quodam libro Germanico Nicolao Sfondrato adscripto, non tamen percipio, quomodo hac lingua scribere ipse potuerit.

Franciscus Albertonus librum scripsit de Equitatione Gregorii XIV. facta dum possessionem Pontificiam adeptus est, ex Lasor à Varea.

In primo Volumine Epistolarum Hieronymi Catenæ in 8. *Romæ* 1589. reperitur Epistola Italica ad Cardinalem Cremonensem pag. 387.

Oravit in ejus Funere in Vaticana Basilica ad Sacrum Collegium Cardinalium octavo Kalendas Novembris anno MDXCI. Vincentius Blasius Garzia Valentinus.

Tanti Viri cum laude meminerunt Ludovicus Jacob à Sancto Carolo in Biblioth. Pontif. Augustinus Oldoinus, Franciscus Arisius Tom. II. Cremona Litter. Glussianus in Vita S. Caroli, Campi in Historia Cremonæ, Ughellus, aliique innumeri.

DCCCLXXXI.

GRYPHIUS ALBERTUS.

Clarissimo Montfauconio, aliisque Indagatoribus MSS. Codicum eximiæ Vaticanæ Bibliothecæ, plurimum debet hæc mea Scriptorum Mediolanensium Collectio, nec non amicissimo Sitono Auctorem hunc, nam ex Schedis istius Viri, inter Mediolanensium Antiquitatum scrutatores facilè principis, didici Albertum Gryphium nostrum filium fuisse Petri in Physica facultate Doctoris, atque Magdalenæ de Bossiis Mediolanensium Conjugum, publicumque extitisse in Ticinensi Gymnasio Professorem ab anno MCCCCXXXVII. ad MCCCCLX. Opus verò Epistolare ejusdem mihi suppeditarunt supramemorati Compilatores Codicum Vaticanæ Bibliothecæ, & cum Auctor ad Joannem Tortellium litteras suas direxerit, juvat hic memorare insignem Codicem ac perrarum, quem servat Bibliotheca Architentea cum hoc titulo: „ Joannis Tortellii Arretini Commentariorum de „ Ortographia dictionum è Græcis tractatarum, ad „ Nicolaum V. Pontif. Max. *Venetiis*, *per Nicolaum* „ *Jenson Gallicum*, 1471. editio nobilissima, auro, & miniaturis ornata in fol. maximo; dolendum quod MS. Vaticanum inspicere non liceat, nam Lectores meos forsan de Gryphio, & de Tortellio melius instruere potuissem. Accipiant igitur quod possum.

En uti inscribitur Opus Gryphii

I. Alberti Gryphii Epistolæ ad Tortellium; extant MSS. in Bibliotheca Vaticana Cod. 3908.

A

B

C

D

DCCCLXXXII.

GRYPHIUS AMBROSIUS.

Ambrosius Gryphius Vir tot titulis præstantissimus, Jacobi Mediolanensis Urbis Decurionis filius, Eques aureatus, ac Comes Palatinus, cooptatus est in Collegium Physicorum Mediolanensium die III. Martii anno MCCCCL. Tum Ducalis Archiater, Consiliarius, Orator, ac Senator Mediolani; Protonotarius item Apostolicus, & Abbas Commendatarius S. Petri de Laude veteri creatus fuit: Vir fuit in Medicis, Mathematicis, Theologicisque facultatibus peritissimus, & in omnibus scientiis apprimè versatus, ob quas Sfortiacis Mediolani Ducibus extitit acceptissimus. Eidem eximia cum laude Facius Cardanus J. C. Collegiatus Mediol. tractatum de Prospectivis dicavit, & cum his verbis celebravit: „ Reverendissimo in Christo Patri, Apostolicoque Protonotario, „ nec non Equiti aureato, & Comiti Palatino Ambrosio „ Gryphio Artium, Medicinæque præstantissimo, ac „ Theologo peritissimo &c. „ in fine autem Dedicatoriæ talibus verbis ipsius virtutem commendat: „ Quam ego pro communi Doctorum utilitate summo meo incommodo corrigendam, imprimendamque duxi: Verum opinatus huic meo incœptui patronum, qui & litteris, & auctoritate plurimum valeret, vindicari oportere, te, Ambrosi Gryphe, Virum, & Optimum, & doctissimum, animi vigore, & gravitate Camillo, scientia, atque facundia Appiis, Scipioni dexteritate, animique alacritate, Tito Quinto monitis salutaribus persimilem maximè delegi. Accipe igitur has laborum meorum primitias, qui tuo moniti præsidio, calumniatores non formidabunt, multosque tibi Viros devincient, quando tuis auspiciis Opus se egregium consecutos esse animadverterint. Vale, meque mutuò ama. „ Joannes Matthæus de Ferrariis de Gradibus Physicus Collegiatus Collega tractatum de Urinis ei nuncupavit. Hujus magnificentia publicæ commoditatis ergo Gryphiorum Ticinense Collegium propriis impensis instituit, dotavitque. Ejusdem pietas in Egenos, & Pauperes ex asse Ven. Locum Pium Misericordiæ Mediolani ingentis Patrimonii hæredem instituit. Diem clausit extremum anno MCCCCXCIII. insigni dein sepultus fuit in Arca ex Carrariensi marmore quatuor æneis Gryphonibus elevatâ (nunc verò, proh dolor! sublatâ) in Sacello Divi Ambrosii ab eodem erecto, binisque quotidianis Sacrificiis aucto in Ecclesia SS. Petri, & Pauli in Glassiate Mediolani, ubi sequens Epitaphium legebatur. Sed prius videant quæso Lectores, quid doctissimus, prudentissimusque Abbas Hilarion Lanterius egerit antequam insigne Sepulchrum Ambrosii nostri è medio Sacelli supradicti sustulisset pro eo tantum ad cornu Epistolæ collocando. Rem diffusè narrat Puccinellus in Chronico Monasterii Glaxiatensis pag. 174. Beneficia quoque eidem Monasterio collata ab Ambrosio, atque impensa, pro eodem Sacello construendo, atque dotando, nec non præfixa dona eidem relicta, recitat ipse Puccinellus pag. 150.

PII PRAESIDES MISERICORDIAE
HOC QVIDQVID EST
AMBROSIO GRYPHIO
PROTONOTARIO SENATORI ARCHIATRO
PRO MERITIS PP.

VIVO LICET IACEAM TANTVM MORS ABSTVLIT OSSA
VIVITVR AD SVPEROS GLORIA POST CINERES.

Colle-

Collegium verò Papiæ erectum hoc in ejusdem fronte, servat Gryphianæ beneficentiæ, ex marmore Monumentum.

COLLEGIVM NOBILISSIMAE GRYPHIORVM FAMILIAE
ERECTVM A M. ILL. ET REVERENDO D. AMBROSIO GRYPHIO
PROTONOTARIO APOSTOLICO ABBATE
MEDIOLANENSI SENATORE
ART. ET MED. DOCT. AC MILITE GENEROSISSIMO
FRATRE PROAVI
M. M. D. PETRI PAULI GRYPHII ART. ET MED. DOCT.
MDLXXXV.

Hæc damus de tanto Viro

I. Leges pro Collegio Gryphiorum Papiæ erecto MSS. ibid.
II. Oratio de laudibus Mazentorum pro cooptatione in Coll. Physicor. Guidotti Mazentæ, anno MCDLXX. MS. in 4. Extabat pænes Jo. Jac. Valerium juxta Catalogum ejus Bibliothecæ.
III. Carmina latina. Extant inter ea Joannis Biffi, cum aliis istius ad Ambrosium Gryphium.

Inter Epistolas Francisci Philelphi edit. Venetæ 1502. in fol. extant Epistolæ Ambrosio Gryphio, & Lazaro Placentino Physicis & Medicis pagg. 214. 215. 238. 246. & 254. Laudatur etiam à Lancino Curtio Epigrammate lib. IV. pag. 58. & in Sylvis lib. II. pag. 51. & lib. V. pag. 103.

Agunt de ipso Registrum Official. Ducal. pag. 75. MS. in Bibl. Ven. Capitul. Metropol. Mediol. Placid. Puccinell. in Chronic. SS. Petr. & Paul. in Glassiat. pag. 450. ad 152., & pag. 323. 324. 356. & in Memor. antiqu. Mediol. cap. 3. n. 72. Curtius de Script. Med. Mediol. qui tamen Opera ignoravit, pag. 26. Carol. Turrius Hist. Mediol. pag. 213. Comes Galeazius Gualdus Relation. Mediol. pag. 76. Francisc. Philelphus in Epistol. pag. mihi 152. 185. 198. 205. 209. 214. 236. 238. 240. 254. 270. Ferdin. Ughell. in Ital. Sacr. in Episc. Eugubin. & Beneventan. Cæsar Piccinell. in Monum. Offic. Statut. Mediol. pag. 22. 27. Raph. Fagnanus J. C. C. Comment. Nob. Fam. de Gryphiis MSS. & Chronicon Sitonianum MS. exaratum de an. 1708. &c.

DCCCLXXXIII.

GRYPHIUS LEONARDUS.

Leonardus Gryphius Ambrosii mox laudati frater, nobili quidem Familiâ Mediolani genitus anno MCCCCXXXVII. Jacobo hujus Urbis Decurione Patre (etsi eum Ughellus perperam modò Beneventanum, modò Romanum faciat) vel ab ipsa ineunte ætate nomen sibi inter Eruditos promeruit. Quamvis enim legum studiis sedulò vacaret, tam concinnè Carmina pangebat, ut omnibus esset admirationi. Qua de re testem habemus Jacobum Bracellium, cujus epistolam ad Leonardum nostrum hic integram dare juvat, cùm laudibus ejus plena sit. „ Oblectavit me majorem in modum epistola tua, „ doctissime Vir, adeò ut non sæpius à te percensæ „ sint syllabæ, pedes, tempora, quàm à me tota „ lecta est. Habent enim versus ipsi eam facilitatem „ & gratiam, ut si quis eos Ovidianis intermisceat, „ non facilè discernat, utri tui, utri illius sint. Quos „ cùm admirarer, & quibus æquum est laudibus attollerem, magis, inquit audientum quidam, & „ laudabis & admiraberis, si scias hunc adolescentem esse nondum duodeviginti annos egressum. Id „ cùm audissem, cœpi mecum ipse cogitare, veram „ illorum opinionem videri, qui putant plerosque „ potuisse inveniri Virgilios, si plerique nobis contigissent Augusti. Cœlorum enim motus vim suam „ obtinere, & quantum in creandis sublimibus ingeniis potuere, tantum etiam nunc posse. Ego ut „ ea, quæ de siderum influxu loquuntur, facile confitear, primum ac præcipuum hominis auxilium ab „ se ipso petendum puto, maximumque in rebus hu-

A „ manis esse ut sibi homo præsto sit, nec se ipsum „ deserat, cùm certò sciat quæ fortuna dare potest „ & eripere, quædam aliquando contingere, quæ „ etsi inter magna hominis auxilia numerari queant, „ cum eo tamen quod in nobis & intra nos est, nullo modo conferenda esse. Ita & sine Augusto cœlestis illa vis ingenii Virgiliani nunquam ut mihi „ ipse persuadeo, latere potuisset. Quare mi Leonarde perge ut cœpisti, nec majus ab alio quoquam auxilium expecta, quam à te ipso. Agnosce præstantiam ingenii, idque excole ac fove, maximumque nefas puta, si amplissimi animi tui bonum „ ipse neglexeris. Quod si annitaris & incumbas, „ teque his studiis literarum dederis, quæ nos ad „ bene beatèque vivendum invitant, confido fore ut
B „ cito nomen tuum inter præclaros Viros annumeremus, nec laudes tuas verbis satis æquare valeamus. „ Vale.

„ Genuæ V. Idus Majas MCCCCLIX.

Id testatur etiam Paulus Spinosa in Carmine, quod infra dabimus. Francisco Philelpho Viro doctissimo fuit in primis charus, plurésque Epistolæ, de quibus etiam paulo post mentio recurret, summum ejus in Griphium ostendunt amorem. Miratus tanti Viri eruditionem Sixtus Pontifex hujusce nominis IV. eum Episcopatu Ecclesiæ Eugubinæ decoravit an. MCCCCLXXVIII., & sibi à Secretis assumsit. Quo in munere, cùm sibi gratiam in dies majorem conciliasset, anno MCCCCLXXXII. ad Beneventanum Archiepiscopatum transferri promeruit, mense Octobri Excessit è vivis an. MCCCCLXXXV. ætatis suæ XLVIII.
C Extatque ejus memoria in superliminari Ecclesiæ Sancti Leonardi, quæ nuncupatur Sanctæ Liberatæ ab eo conditæ in hac Urbe, his Carminibus expressa:

QUOD GRIFFUS STATUIT MORIENS LEONARDUS IN URBE,
ECCE PII FRATRES HOC POSUERE SACRUM.

Carmen autem Spinosæ superiùs indicatum tale est.

Pontificis liber hanc venio peregrinus in Urbem,
Quæ sita ubi Circus ante Neronis erat.
Digne data ingredior venia penetralia Præsul
Indignus Sixti limen adire sacrum.
D *Sum celsam emensus Musis comitantibus Urbem*
Ad nostros solitis sæpe venire lares.
Expulsæ gemino fuerant nec jure Camœnæ,
Cujus herus studiis aurea signa refert.
Pyerides quamvis rigidis sint legibus hostes,
Hæ tempus comites omne fuere suum.
Teque tuosque libens petii Leonarde penates,
Quos Heliconiades incoluere Deæ;
Nam celebre à teneris meruisti doctior annis
Inter pyerios nomen habere viros.

Grifo

Grife nec exiguo spernas inscripta libello ,
Est domini lima qui sine massa rudis .
Quæ me curarum laqueis fortuna subegit ,
Hoc incorrectum mittere jussit opus .
Perlege Castalidum cœlestia sacra sororum ,
Ædita quando data est lege silente quies .

Ex Codice Membranacco MS. in 4. miniaturis & auro ornato , quo ejusdem Pauli Spinosæ Carmina comprehenduntur , & servatur in Bibliotheca Archintea .

Hæc sunt tam præclari ingenii monumenta:

I. Conflictus Aquilani , quo Braccius Perusinus profligatus est, ad Franciscum Sfortiam Leonardi Griphii Mediolanensis Libellus ; in fine eadem manu : „ Finitus est „ Braccianus conflictus per Leonardum Griphium „ Mediolanensem , qui Romæ obiit Xisti IV. Pontificis „ Secretarius . „ Est Carmen pag. XXIII. spississimè scriptum . Extat in Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, sign. R. num. 12. in 4. Est etiam MS. in Biblioth. Reg. Parisien. Cod. 6495.

II. Illustri Domino Alexandro Sfortiæ Pisauri Domino Cotignolæque Comiti Leonardus Griphius felicitatem dicit . Carmen .

III. Carmina latina plura varii argumenti . Hæc II. extant in MS. Cod. Ambrosianæ Bibliothecæ, sign. F. num. 59. in 4.

IV. In Codice MS. Epigrammatum , & Epistolarum Petri Candidi Decembrii apud PP. Theatinos D. Antonii Mediolani extat Carmen satis longum Leonardi Griphii ad Petrum Candidum Decembrium , cum ejusdem Decembrii Eulogio in Leonardum Griphium Poëtam .

V. Epitaphium ab eo inscriptum ad Brandam Castillionæum super ejus Tumulum in Ecclesia majori Oppidi Castillionæi . Ex Siton . pag. 31.

Inter Epistolas Francisci Philelphi editionis Venetæ anni 1502. in fol. extant Epistolæ Leonardo Griphio pagg 198. 205. 209. 236. & 259.

Agunt de Leonardo Griphio Ughellus in Eugubinis , & Beneventanis , Mazzucchellus , & Sitonus in Schedis . Jacobus Bracellius in Epistolis , Typis Ascensianis 1520. Nonas Augusti , Curtius in Medicis Mediol. pag. 29. , aliique .

A

DCCCLXXXIV.

GRYSOLANUS PETRUS.

PEtrus Grysolanus, seu Grysolaus , quem alii Arisolanum , alii Grosolanum dicunt , celeberrimæ Comitissæ Mathildi sanguine junctus , Anselmo Mediolanensi Archiepiscopo., qui Constantinopoli decesserat , anno Christi MCII. successit , cum prius Savonensis Ecclesiæ Præsul fuisset , & Anselmo ipso in Syria commorante ejusdem Vicarius Mediolanensem Ecclesiam rexisset ; interimque Concionibus frequentissimis Populum ad preces pro Christianorum in Oriente militantium victoria impetranda fundendas in singulis festivitatibus biennio accendisset . Cùm doctrinæ laude floreret , à Paschali Papa II. ad Alexium Comnenum Imperatorem Constantinopolim missus, fervente controversia de processione Spiritus Sancti , adversùs Græcos cum voce , tum scriptis strenuè dimicavit , præsertim verò coram Alexio cum Joanne Phurno Monacho publicè disputavit . Ejus nedum in Latinâ, verum etiam in Græcâ linguâ peritiem didicimus ex Cl. Muratorio, in Tom. III. col. 918. Antiquitatum Italiæ medii Ævi: multò autem magis cognoscimus ex disputatione prædicta cum Græcis habita. Quomodo enim à Summo Pontifice in Orientem missus fuisset , qui ejus Regionis idioma ignoraret , præcipuè cùm de Articulo controverso agendum foret viriliter ? Illud autem evidentissimè patet inspicientibus Orationem de Spiritu Sancto , quæ quidem omni procul dubio ab Auctore nostro Græcè scripta fuit ; Translator enim Latinus non adamussim, sed quibusdam interpolatis , nonnullis etiam per paraphrasim expressis, eam Latio donavit . Cùmque habita fuerit à Grysolano coram Alexio Imperatore , æquum certè fuerat , eam Græcè potius , quàm Latinè proferri . Hoc non minimum est indicium eruditionis tanti Præsulis , cum eo Sæculo , ut omnes probè norunt , rarissimi , vel fortasse nulli essent in Italia nostra hujusce idiomatis cultores . Inde Mediolanum reversus, & orta inter ipsum , & Jordanem de Sede Mediolanensi lite anno MCXVI. Concilii Lateranensis Decreto , Archiepiscopatu abdicato , ad Savonensem Sedem redire coactus est . Ille tamen Romæ mansit ad exitum usque in Monasterio Sancti Sabæ . Obiit anno sequenti , ineunte Augusto mense . Sepultus est in Ecclesia Sancti Sebastiani , addito hoc Elogio ex Appiani Epitaphiis desumpto .

INSVBRIVS PATRIAE CHRYSOLAVS GENTIS ALVMNVS
AMBROSIAE PRAESVL RELLIGIONIS ERAM.
ROMANA LASSO PRO TE NON ITALA TANTVM
LVSTRATA EST OMNIS PARRHASIS ORA MIHI
INVIDA MORS MERITVM NIHIL EST QVOD TOLLIS HONOREM
PENSATA AETERNIS SVNT MEA DAMNA BONIS.

D

Superſunt illius :

I. Oratio Petri Episcopi Mediolani ad Alexium Comnenum de Processione Spiritus Sancti , contra Disputationem Joannis Phurni Monachi : legitur Latina apud Baronium ad annum MCXVI. Græco-Latina apud Leonem Allatium Græc. Orthodox. Tom. I. pag. 379.

II. Tractatus de Sancta Trinitate .

III. Epistolæ .

IV. Sermones , & alii diversi Tractatus , qui mihi incogniti sunt . Ita ait Trithemius loco citando .

V. Sermo brevis in Capitulum Monachorum : extat in Bibliothecis Medicea , & Ricardina , cum hoc titulo: „ Sermo Sapientissimi Grossolani Mediolanensis Episcopi „ de Capitulo Monachorum . „ Ex Bibl. MSS. Montfauconii .

In Diario Litterario Florentino anni MDCCXL. die XV. Julii num. 29. col. 450. extat mentio Indicis cujusdam Bibliothecæ Græcæ , in quo inter reliqua sequuntur MSS. sequentia : Eustatii Metropolitæ Nicæni Disputatio de Spiritu Sancto adversùs Grossulanum Archiepiscopum Mediolanensem .

In Biblioth. MSS. Canonicorum Regularium S. Salvatoris Bononiæ , in Codice Bomb Sæculi XIII. inter alia Opuscula extat Disputatio Archiepiscopi Mediolanensis de Spiritu Sancto , mihi autem incompertum est an sit eadem , de qua supra .

Agunt de ipso Trithemius de Script. Eccles. in Fabricii Bibliotheca Eccles. Morerius Tom III. Dupin. Biblioth. Eccles. Sæcul XII. Ughellus Tom. IV. Ital. Sacræ. Baronius in Annalibus Ecclesias. ad annum MCXVI. Leo Allatius in Græcia Orthodoxa . Muratorius loco jam citato , Clariss. Saxius in Notis ad Sigonium de Regno Italiæ , aliique plurimi.

DCCC-

DCCCLXXXV.

GRYSONIANUS BENIGNUS.

BEnignus Grysonianus Mediolanensi in Urbe genitus, Seraphicum Institutum inter Minores, quos Observantes appellamus, professus, diligentiam nostram certissimè effugisset, cùm à Scriptorum suorum nemine commendetur, nisi inter evolvendos Bibliothecæ Modoëtiensis sui Ordinis Codices, occurrisset Opus illius MS, dignum profectò, quod typis committatur, ut quibuscumque Epistolarem artem Italicâ linguâ callere cupientibus eruditio Auctoris nostri documenta suppeditet. Nihil de actis, obitusque ejus anno à Suis discere potui, certum tamen est floruisse circa medium Sæculi XVII.

Codex illius sic inscriptus est:

I. Il Secretario instrutto, Libri III., ove si parla eruditamente della Lingua Italiana, e dell' arte di scriver Lettere, secondo gl' insegnamenti del Segneri, e del Panigarola. Extat MS. in 4. in Bibliotheca Sanctæ Mariæ Gratiarum Modoëtiæ.

DCCCLXXXVI.

de GRITTIS MATTHÆUS.

COEnobium Ordinis Fratrum Prædicatorum, ad Ticinensem hujus Urbis Portam, & apud vetustissimam Eustorgianam Basilicam situm, Viros sanctitate, atque doctrina præstantissimos sæculis omnibus protulisse, facilè cognoscent quotquot nostras hasce pagellas pervolutare non dedignabuntur. Vix enim, translatis ad Beati Laurentii Basilicam Canonicis, sacer ille locus Sancti Dominici Alumnis traditus fuit, illicò plures in eo floruerunt ejusdem Instituti homines litteris & moribus commendabiles, quorum non postremus habendus est Matthæus de Grittis Mediolanensis, quem brevissimo Elogio laudarunt inter Ordinis sui Scriptores Quetif, & Eccard, loco infra citando. Coævus hic fuit invictissimi Christi Martyris Petri, cujus sacrum Corpus in eadem quiescit Ecclesia, & ejusdem secutus vestigia ad animarum lucra totum se dedit. Ecclesiastes igitur insignis in omnium erat ore circa annum Domini MCCLXII. quantâque esset in dicendo facundiâ præditus haud obscurè percipere possunt posteri ex his, quæ

Scripta reliquit, videlicet:

I. Sermones de tempore per totum annum.
II. Sermones de Sanctis.
Laudatur à præfatis Quetif & Eccard in Bibliotheca Script. Ord. Præd. Tom. I. pag 210. neque tamen docent, an hujus Viri Opera prodierint in lucem, vel MSS. delitescant; Picinellus tamen, qui de ipso verba tantùm inania scripsit in Athenæo pag. 418 edita fuisse dicit ab Auctore, locum non indicans, vel Typographum, qui certè nondum natus erat. Commendatur tamen à Moriggia Lib. III. Cap. 29. Antonio Possevino in Apparatu Sacro, & Maraccio in Biblioth. Mariana Tomo II. pag. 105.

DCCCLXXXVII.

GUAZZUS FRANCISCUS MARIA.

FRanciscus Maria Guazzus Mediolanensis religiosam vitam in ea Congregatione professus, quæ apud Ecclesiam suburbanam Sancti Ambrosii, cui cognomen ad Nemus, & de qua alibi copiosius verba fecimus, olim florebat, nunc verò prorsus interiit, magnam ætate sua famam est consecutus. Hanc cum eruditione non infima conjunxit Vir præstantissimus, nam ingenii ejus fœtus extincto Ordine superstites, adhuc apud posteros vivunt. Auctoris

A tamen genus, aliaque ad institutum nostrum pertinentia vano prorsus labore invenire conati sumus.

Dabimus ergo librorum, quæ scripsit, titulos, videlicet:

I. La Vita del B. Alberto Besozzo. *Milano, presso il Nava,* 1625. *in* 4 Dicatum fuit Opus Ludovico Besutio Metropolitanæ Ordinario.
II. Compendium Maleficarum. *Mediol. Typis Ambrosianis*, 1626. *in* 4.
Agit de eo Picinellus in Athenæo, pag. 213.

DCCCLXXXVIII.

GUENZATUS BLASIUS.

B BLasius Guenzatus in Oppido Gallarati Agri Mediolanensis natus, studiis, & pietate summopere deditus etiam in juvenilibus annis, Sæculum relinquere instituit, ideoque SS. Ambrosii & Caroli Oblatus efficitur. Tantus in eo doctrinæ, & Scientiarum præcipuè sacrarum amor illuxit, ut Sacræ Theologiæ & Collegii Ambrosiani Doctor creari meruerit. Cognitâ quoque de die in diem ejus singulari prudentiâ, ac summo ad animas Deo lucrandas desiderio, Rosati Præpositura ei collata fuit, quo in Oppido, ac munere obiit anno MDCCXXI. die XIII. Aprilis, ætatis annorum LXIII. Avunculus Blasii nostri forsan fuit, aut affinis Joannes Baptista Guenzatus Prothonotariatu Apostolico insignitus, cujus vidi plures Epistolas eruditas ad Cardinalem Federicum Borromæum scriptas, anno MDXCV. in pluC ries relata Collectione Ambrosiana.

Scripsit Blasius eruditè, accuratissimèque:

I. Pannonia Austriacæ Familiæ Jure, & armis vindicata contra Turcarum potentiam, & Populorum rebellionem: Sive de Bellis Pannonicis ab anno MCCCCXXXVII., ex quo Austriacis Regnum adnecti cœpit, usque ad exitum anni MDCLXXXVIII., Authore Blasio Guenzato. Vol. I. magnæ molis.
II. Istoria Apologetica del Pontificato del Cardinale Federico Borromeo, Arcivescovo di Milano. Vol. I. ut supra.
III. Fragmentum Historiæ Mediolanensis tempore Anarchiæ post obitum Federici Borromæi Cardinalis Archiepiscopi. Vol. I.
D IV. Descriptio magnificentissimi Templi B. Mariæ Virginis prope S. Celsum Mediolani. Vol. I.
V. Præcepta Artis Rethoricæ ad usum Almi Collegii Nobilium Mediolani, ubi Author ipse fuit summa cum laude Rhetorum Institutor, antequam de Sodalitio Oblatorum ad Societatem Jesu ejus Collegii administratio transferretur.
VI. Plures, variique Archetypi tum historicæ eruditionis, tum Oratoriæ facultatis, tum cujusque generis Poëseos Opera complectentes, quibus eruditissimus Vir quoad vixit, singularis ingenii sui, atque omnigenæ Litteraturæ specimen dedit.
Prædicta omnia extant MSS penes dicti Blasii ex fratre Nepotem Carolum Guenzatum Sacerdotem Oblatum, S. T. D., & in universa Diœcesi Mediolanensi Doctrinæ Christianæ Priorem Generalem, nunc Sancti Michaëlis in Metropolitana Parochum, qui ea nobis perhumaniter communicavit.

DCCCLXXXIX.

E

de GUERCIIS JO. BARTHOLOMÆUS.

INter Scripta, quæ diligentissimus, atque summè laboriosus Vir Joannes Corneus legavit Archivo Cancellariæ Archiepiscopalis hujus Metropolis, jam Lectoribus meis dedi sequens Opus Jo. Bartholomæi de Guerciis, de quo Cl. Muratorius aliquid innuit in Tomo IV. Antiquitatum Italiæ medii ævi, col. 837. scilicet in Dissertat. de Ritu Ambrosianæ Ecclesiæ, sic: „ Oblatus est mihi Mediolani Codex manu exaratus „ anno MCCLVII., qui olim spectavit ad Carthusiam „ Garignani, hunc titulum præferens: Liber Cele„ brationis Missæ Ambrosianæ, scriptus à Joanne „ Belo de Guerciis de Melegnano, Rectore Ecclesiæ

„ Sancti Victoris Portæ Romanæ . „ Pace autem tanti Viri non Belo , sed breviatè Bartholomæo scriptum est , juxta titulum germanum , quem infra nos damus ; dolendum interea est, uti monuimus , quod Codex hic sit mancus , & talis quoque oblatus fuit Muratorio ipsi . Nihilominus magni est faciendus, maximè ab iis, quibus cordi esse deberet Ritus hujus Ecclesiæ adhuc in obscuris latentes clariore luce tandem in publicum proferre, quod enixè optamus. Ut autem de hujus Operis Auctore aliquid diceremus , omnem excussimus quercum mani licet labore . Hoc unum ex ipso libri initio didicimus , Bartholomæum nostrum eam rexisse Ecclesiam , quæ inter ambitum Romanæ Portæ hujus Urbis Sancto Martyri Victori dicata est , ob memoriam Carceris , in quo invictus Christi Athleta aliquando vinctus fuisse traditur. Fuit hæc olim Parochialis , nostrâ autem ætate sublatâ animarum curatione , tradita est pio cuidam Sodalitio Laicorum ; Cum autem conscriptus sit Codex iste medio fermè Sæculo XIII. quo tam rari erant Eruditi , ut vix reperire liceat alicujus doctas Lucubrationes , magno habendus est in pretio .

Est Operis ejus Inscriptio :

I. Liber Celebrationis Missæ Ambrosianæ à Joanne Bartholomæo de Guerciis de Meleguano, Rectore Ecclesiæ Sancti Victoris Portæ Romanæ scriptus. Cod. pergamenus MS. in 4 litteris rubro-nigris. Spectabat ad Monasterium Carthusiæ Garignani, prope Mediolanum, ut supra diximus.

DCCCXC.

GUFFANTUS JOSEPH.

JOseph Guffantus Mediolanensis , Monasterii Sancti Simpliciani Alumnus factus est anno MDCLXXI. die VII. Februarii , & postea Decanus , quæ prima est in Congregatione Monachorum Benedectino-Cassinensium dignitas, quæ ante Prioratum, & Abbatiam confertur , eratque morum honestate , & suavitate laudabilis, ac rerum Mathematicarum haud mediocriter peritus ; edoctus enim fuerat à P. D. Cyrino de Sanctis, Senensi , & in Pisano Gymnasio Doctore, de quo Armellinus non sine laude memoriam agit in sua Bibliotheca , ex qua Auctorem hunc nos hausimus, aliàs nullam de ipso notitiam haberemus . Idem Armellinus , qui Mediolani fuit anno MDCLXXXVIII., ut ipse asserit, Scripta Guffanti nostri vidit apud eumdem , cui tribuebat tunc annos ætatis circiter L., & cum paulo post diem ultimam Auctori nostro assignet Arimini ad annum MDCXCIII., argui potest, quod anno tantùm Quinquagesimo quinto Vir ipse longioribus diebus dignus obierit .

Scripsit Volumen hac Epigraphe notatum :

I. Geometria.
II. Architettura militare.
III. Aritmetica.
Omnia uno Volumine in fol. MS.
Ita Armellinus in sua Bibliotheca Benedectino-Cassinensi Tom. II. pag. 45.

DCCCXCI.

GUIFRIDUS PRESBYTER.

NOn parum proderit ad confirmandam traditionem Mediolanensium , pro certo habentium Apostoli Barnabæ (quem tanquam Ecclesiæ suæ Parentem colunt) Sacrum Caput in vetustissima Basilica olim Sanctis Martyribus Nabori & Felici , nunc autem Sancto Francisco dicata, servari, Guifridi Presbyteri Mediolanensis authoritas . Is circa finem XIII. Sæculi floruisse creditur, summaque in Apostolum pietate ductus ea conscripsit , quæ ad ipsius Sacras Reliquias in hac Urbe cultas spectare credidit , ut posteri nossent majorum suorum in benemeritum adeò Christi Discipulum obsequium , ac religionem.

Titulus Operis hic est

I. Notitia Capitis Sancti Barnabæ Apostoli . Hanc ex antiquo Passionali Manuscripto Basilicæ SS. Naboris & Felicis , nunc Sancti Francisci, transcriptam primus vulgavit Placidus Puccinellus in Vita ejusdem Sancti Apostoli, edita Mediolani MDCXLIX. pag. 62., & ex eo Bollandistæ ad diem XI. Junii in Analectis de Reliquiis Sancti Barnabæ c. 1. num. 4. & sequentibus. Vide citatos Auctores.

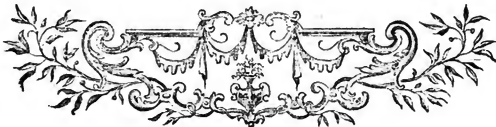
DCCCXCII.

GUSSALLUS VIVIANUS.

NOn desunt ignari quidem homines , quos tamen aliqua doctrinæ inflat ambitio , existimantes Poëticam artem Viris illis prorsus indignam esse , qui sacris sunt obsequiis mancipati . At non ita judicabunt profectò solidæ eruditionis cultores , qui probè noverint , apud Ethnicos quoque Divinas laudes non nisi Carmine exprimi licuisse , & in vera Evangelii luce tam sæpe Christi Dei nostri præconia versibus exarata totam Ecclesiam resonare. Id optimè recogitans Vivianus Gussallus in Oppido Leuci natus , tametsi Sacerdotii dignitate insignitus esset, sibi tamen turpe non duxit Musarum studiis se tradere , ita tamen , ut nunquam eam violaret modestiam , quæ Clericalis Ordinis Viros adeò decet. Id affirmamus inspecto ejus Codice , quo continentur

Ab eo elucubrata :

I. Poëmata varia Italica . MS. in 4. justæ molis; extat apud Marchionem Joseph de Abdua Inter ea quædam etiam leguntur Aloysii Arrigoni Sartiranæ Præpositi.

H

DCCCXCIII.

HENRICUS.

SI tantùm Picinello ignotum fuisset cognomen Henrici hujus Mediolanensis, mirum esse forsan non debuisset, sed id etiam accidit omnibus aliis tam nostratibus, quàm exteris, qui de eodem egerunt. Plura verò persuaseram mihi reperienda fore in Schedis Mazzuchellianis, sed præter nudum titulum, quem ille forsan exscripsit ab Hallervordio in sua Bibliotheca Curiosa, quam melius fecit Picinellus, ne verbum quidem adjecit. Clarissimus verò Fabritius in Tomo III. Bibliothecæ Latinæ medii ævi hunc Henricum & ipse refert; nobis tantùm indicando, quòd Suffridum Petri de Scriptoribus Frisiæ pag. 249. videamus, sed inter tot Libros penè innumeros à me incassum ac undique summo labore quæsitos, hunc etiam desiderare coactus sum. Accipiant ideo Lectores, quod possum; amplius tamen, quàm usque adeò de Opere istius Henrici forsan alicubi viderint.

En titulus ejusdem Operis:

I. De Controversiis Hominis, & Fortunæ Libri, ad Clementem IV. Summum Pontificem, versu Elegiaco scripti, eruti primùm, & Commentariis illustrati à Cypriano à Popma Frisio. *Coloniæ Agrippinæ*, 1570. & denuò 1584. *in* 4.
Ita Joannes Hallervordius in Bibliotheca Curiosa, Fabritius in Bibliotheca Latina medii ævi Tom. III. pag. 670. Draudius in Bibliotheca Classica pagg. 316., & 1097. Picinellus in Athenæo pag. 170., & Schedæ Mazzuchellianæ.

DCCCXCIV.

HIERONYMUS.

ETiam hujus Hieronymi Mediolanensis è Congregatione Monachorum Benedictino-Cassinensium cognomen, ætas, atque mors, incuriâ nostrorum antiquorum oblivioni tradita sunt; igitur Clariss. Mariano Armellino debemus, quod in hac nostra Bibliotheca locum ei dare possimus, etsi brevibus verbis ipse se expediat, nobis tantùm indicando, celeberrimæ supradictæ Congregationi adscriptum Hieronymum nostrum fuisse die XXV. Martii, anno MCCCCXXXIV., eumque laudat, ut Virum doctrina, ac pietate commendandum. Opus ejusdem ipse Armellinus asserit servari in insigni Bibliotheca Sanctæ Justinæ Patavii. illudque se vidisse anno MDCCXVIII. ideoque scriptum refert magno spiritus fervore.

Hic ei est titulus:

I. Sermones de Sanctis. MSS. in 4. quorum tale est initium: „ Sæpenumero admirari soleo &c.
Sic Armellinus supradictus in Bibliotheca Benedictino-Cassinensi pag. 218.

DCCCXCV.

HILARION.

CUm in usu sit Religiosis Viris præcipuè strictioris Regulæ, non tantùm nomina, quæ in sacro Fonte acceperunt, immutare, sed etiam cognomina ex integro relinquere, & à Patria solummodo vocari, mirum non est si de pluribus nomen tantum, quod in Religione assumserunt, liceat nobis proferre; de hoc verò hæc pauca leguntur in Bibliotheca Capuccinorum: „ Hilarion Mediolanensis Capuccinus ejusdem „ Provinciæ Concionator, vir scientiâ eruditus, ex„ cellentis doctrinæ, ingenio subtilis, in componen„ do, & scribendo eloquens, concinnavit, & æneis „ laminis excudi curavit:

I. Elogia, & Icones plurium Virorum, qui in Ordine Minoritano, ante reassumptam à Capuccinis veriorem habitus formam, eodem induti floruerunt. *Mediolani, anno 1664. in folio.*
Ex Bibliotheca supradictâ Scriptorum Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum à Dionysio Genuensi contexta. Edit. II. pag. 159.

DCCCXCVI.

HILDOVINUS.

MIror, quod Armellinus, Vir alioquin diligentissimus, Hildovinum Abbatem Monasterii Lobiensis Ordinis Sancti Benedicti, Virum certè magni faciendum, in suam Bibliothecam non intulerit, cui etsi titulum ille dedit Benedictino-Cassinensis, attamen de aliis Scriptoribus, qui Regulam Sancti Benedicti professi sunt, nempe Montis Oliveti, Camaldulensium, Cistercensium, & Silvestrinorum abundè egit. Hildovinum nostrum in pluribus infra recensendis Auctoribus, ei facilè videre erat, nam ex eisdem colligitur, quod natione Belga fuerit, atque Episcopus Leodiensis (quem Liutprandus Laudociensem appellat lib. III. c. XI.) à qua Sede pulsus ad Ugonem Regem Italiæ, cui affinitatis lineâ jungebatur, venit. Charus summopere extitit Stephano IX. Summo Pontifici, à quo Veronensem Infulam obtinuit. Ughellus asserit, quod defuncto Lamberto Mediolanensi Archiepiscopo, ad hanc regendam Ecclesiam electus fuerit Hildovinus anno Dominicæ Incarnationis CMXXX. sed cum Lambertus obierit sequenti CMXXXI., eo tantùm anno ad hanc Sedem potuit elevari Hildovinus, substituto illi in Episcopatu Veronensi Ratherio, & ipso Monacho Lobiensi, ut probat Clarissimus Marchio Maffejus in sua Verona Illustrata Lib. II. pag. 35. Non tantum ab ipso Ughello, quàm ab aliis de rebus Mediolanensibus memoriam agentibus habetur, Archiepiscopum hunc coronasse Ugonem, & Lotharium in Italiæ Reges, nec non mortalitatem deposuisse die XXIV. Julii, anno CMXXXVII. postquam suum gregem gubernasset annos VI. & aliquot dies, in Ecclesia Hyemali Sepulchrum habuisse. Vir certè fuit in Divinis Scripturis præcipuè ab omnibus laudatissimus, ideoque plura scripsisse asseritur, quæ deperdita sunt: Inter ipsa

Hæc enunciantur ab eo composita petentibus Fratribus cum adhuc esset Abbas.

I. Gesta Abbatum Lobiensium.
II. Sermones ad Fratres.
Epistolam Ratherii XII. in qua agit de Hilduino Archiepiscopo, recitat Puricell. in Monum. Basil. Ambr. num. CLX.
Videndi sunt Jo. Trith. de Script. Eccles ex Fabricii Biblioth. Eccl. & in lib. II. de Viris Illust. Ord. S. Benedicti cap. LVII. & lib. IV. cap. XCVII. & CCIV. & Puricell. supradictus in Monum. Basil. Ambr. etiam num. CXL. Ughellus in Italia Sacra Tom. IV. Sammarthani in Gallia Christ. inter Episc. Leodiens. Clarissimus Maffejus supradictus in Scriptoribus Veronensibus, & Clariss. Saxius in Notis ad Sigonium de Regno Ital. Lib. VI. pag. 399.

DCCCXCVII.

DCCCXCVII.

HOMODEUS ALOYSIUS.

Gentem nobilissimam Homodeam in vetustis Annalibus Mediolanensibus sæpesæpius memoratam invenio. Inter præclaros hujus Stirpis Viros recensetur Bonifacius Consul anno MCXCI., nec non Joannes in Archivo hujus Urbis inscribitur Decurio anno MCCCXL. eique data fuit Provincia obtinendæ absolutionis ab interdicto. Primus verò inter Eruditos mihi se offert Aloysius Senior, Marchionis Caroli, & Beatricis Luranæ Conjugum, filius, cui Atavus fuit Joannes Petrus Homodeus, Vincentii filius, de quo superest adhuc Monumentum Sepulchrale in Ecclesia Parochiali S. Viti ad Carrubium, quod juvat hîc referre priusquam & ipsum cum aliis pereat.

D. VINCENTIO HOMODEO
QVI OBIIT DIE XX. MENSIS FEBRVARII
MDXXIV.
COECILIA DE ALZATE
PIENTISSIMA NVRVS
HOC POSVIT MONVMENTVM.

Aloysius verò noster, qui primam lucem vidit in hac Metropoli die VI. Decembris, anno à Partu Virginis MDCVIII. primis litterarum rudimentis in Patria habitis, Scientias solidiores Parmæ didicit; Juris prudentiæ verò in Perusina Academia non vulgarem operam ita dedit, ut Laureâ in utroque Jure ætatis tantùm anno vigesimo, atque Apostolico Prothonotariatu insigniri, paulòque post Clericus Cameræ Apostolicæ primùm, inde à Secretis plurium Sacrarum Congregationum ob summam prudentiam, fidem, ac doctrinam meruerit adnumerari. Sedente postea in Petri Cathedra Innocentio X. Pontifice Maximo, ex Decano Cameræ Apostolicæ postquam Annonæ totius ditionis Ecclesiasticæ nonnullis annis præfuisset, inter purpuratos Patres, cum titulo Presbyterali Sancti Alexii, anno post Salvatoris nostri adventum MDCLII., ætatis verò XLIV. adlectus fuit. Variis, ac arduis muneribus usque in senium summa cum laude & fructu peregregiè functus est: Meritò igitur laudatur ob Legationem Apostolicam Urbinatem optimè peractam, in qua provincia populorum omnium amorem ac plausum assecutus est, ibique, ac in aliis suæ Legationis Urbibus, Pontificis nomine Christinam Suetiæ Reginam, Catholica dogmata amplectentem, in itinere Romam versùs summo cum honore excepit. Amicos indesinenter coluit, inter quos Joannes Hieronymus Cardinalis Lumellinus enumeratur, cui Sepulchrum, atque Elogium construxit, quod idem instituit Parenti suo Augustino in Ecclesia Sanctimonialium B. Virginis Mariæ Assumptæ hujus Urbis, vulgò *delle Veteri*. Ibique ad laudem ejusdem munificentiæ in Templo ipso restaurando adhibitæ hæc leguntur in marmore insculpta:

ALOYSIUS S. R. E. PRESB. CARD. HOMODEVS
AEDEM HANC SVIS A MAIORIBVS EXCITATAM
AD MAIOREM ASSVMPTAE VIRGINIS CVLTVM
EXORNAVIT ANNO MDCLXIX.

Tandem meritis, annisque onustus, è vivis abiit anno reparatæ Salutis MDCLXXXV. die XXV. Aprilis.

Scripsit pereleganter:

I. Carmina plura tam Italica, quàm Latina varii generis & argumenti, quæ præ manibus multorum circumferebantur, quorum pars Typis data fuit Parmæ, dum ibi Auctor morabatur.
II. Acta Legationis suæ.
III. Elogia amicorum defunctorum.
IV. Epistolas Familiares, de quibus plura Volumina effici possunt, inter quas extant nonnullæ ad Hilarionem Rancatum, cum istius responsionibus in Tomo XXIII. MSS. Rancati, de quo suo loco.

Inter Epistolas Octavii Ferrarii Editionis Patavinæ extat una ad Aloysium Cardinalem Homodeum.

Agunt de eo Urbani VIII., Innocentii X., & Alexandri VII. Diplomata, Augustinus Oldoinus in additionibus ad Ciacconium, Eggs Purpura docta, Sitonus in Theatro Equestris Nobilit. pag. 239. Art. 1113., aliique.

DCCCXCVIII.

HOMODEUS ALOYSIUS alter.

Ab altero Aloysio Homodea Familia summopere decoratur, nam à Marchionibus Augustino, & Maria Pacheca Moura Corte Real d'Almonacir Matriti natus anno Christi MDLX., studiis in eadem Regia Urbe operam dedit, deinde in Patriam reversus, indesinenter ea prosecutus est, vestigia alterius Aloysii, cujus ex fratre nepos extiterat, imitando. Ad Jura tam Civilia, quàm Canonica totus deditus Romam se contulit, ubi inter Clericos Cameræ vocatos locum obtinuit, atque anno MDCXC. die verò III. Februarii Purpura ab Alexandro VIII. Pontifice Maximo eidem collata extitit cum titulo ipso, quo decoratus Patruus fuit, idest Sancti Alexii. Plurimas Abbatias meritò obtinuit, atque in Collegio Nobilium Jurisperitorum Mediolanensium adscriptus est solemniter anno MDCXCII. Procuratore Comite, atque Senatore eximio Philippo Archinto ejus Consobrino, qua occasione laudatus fuit eleganti Oratione à Galeatio Vicecomite de Aragonia, quæ legitur in libro Typis commisso hoc titulo: „ Dimostrazioni „ d'allegrezze fatte dagl' Illustrissimi Abbati, e Col„ legio de' Giurisconsulti ec. „ *Milano 1692. in 4.* Inter Scientias, quas ipse peramanter coluit, Poësis Italica elucet, & ob eam celebratus extitit à Clariss. Crescimbenio, loco infra citando, atque inter Arcades adscriptus, nomine Doralgi Euritidis insignitus fuit. Majora erant speranda à Viro litterarum Litteratorumque amantissimo, si mors minus citò nobis ipsum rapuisset, quod molestè accidit Romæ an. MDCCVI. die XVIII. Augusti, ideoque pauca tam eruditi ingenii monumenta supersunt

Scilicet:

I. Carmina Italica partim MSS., partim edita, inter quæ sunt aliqua in Tom. VI. libri inscripti: „ Rime degli „ Arcadi pag 122.
II. Oratio in Parasceve habita coram Summo Pontifice, & Cardinalibus anno MDCLXXXVI. *Romæ, sine Typographi nomine, in 4.*

In ejus adventu Mediolanum, atque ingressu in Academiam Braydensem, Librum, cui titulus: „ Il So„ glio di Salomone „ conscripsit Comes Philippus Archintus, de quo jam diximus.

Laudatur à Crescimbenio in Tomo IV. Commentariorum Poësis Italicæ pag. 178. à Sitono in loco à nobis indicato in Aloysio Homodeo Seniore &c.

DCCCXCIX.

DCCCXCIX.

HOMODEUS JOANNES.

ALterum Homodeum inter Clarissimos J. C. Mediolanenses recensendum hæc mea Bibliotheca profert, Joannem nempe Bonsignorii J. C. Collegiati filium, necnon Gabrielis ejusdem Cœtus fratrem. Eximius Professor fuit & ipse in Ticinensi Gymnasio, quorum Indicem concinnè satis elucubratum utinam nostris temporibus aliquis in lucem educat. Inter XXIV. Patriæ Optimates, quos Reipublicæ Mediolanensis Capitaneos, ac Defensores appellabant, numeratur. Nec confundendus Joannes noster cum altero Joanne Homodeo, qui anno MCCCC. Canonicatu Ordinariorum Ecclesiæ hujus Metropolitanæ insignitus erat, usque ad annum MCCCCXVII. Hic, de quo agimus, sedem habuit inter Jurisperitos Collegiatos, ab an. MCCCLXXXV. ad MCCCCL.

Superest de ipso Volumen ingens sic inscriptum:

I. Johannis de Homodeis Repertorium Juris. MS. magnæ molis in fol. penes Cl. Joseph Antonium Saxium Bibliothecæ Ambrosianæ Præfectum. Servatur quoque aliud Exemplar in Bibliotheca Metropolit. sign. O. num. 23.

Agunt de eo Fannianus, & Archintus in Familia Homodea, Corius in Historia Mediolani ad annum MCCCCII. Franciscus Philelphus in Epistolis pag. 46. Decreta antiqua Mediolanensium Ducum sub anno MCCCCXLI. Advocatus Sitonus pag. 33. artic. 51.

C M.

HOMODEUS SIGNOROLUS.

FAmiliam Homodeam, patriam Mediolanensem, immo integrum Jurisperitorum Cœtum illustravit Signorolus, de quo nunc sermo est. Floruit Vir iste celeberrimus ex Patre Joanne medio Sæculo XIV., laudaturque uti juridicæ facultatis inextinguibile lumen. Miles, Comes, & Eques laureatus, sicuti & publicus Legum Interpres eminentissimus in Patavina, Placentina, Taurinensi, & Papiensi Academia. Scriptores, qui Vitas illustrium Jurisconsultorum nobis dederunt, ipsum etiam Signorinum, & quandoque Signorium vocant, sed Clarissimus Sitonus Signorolo isti, quem à Signorino distinguit, Patrem, ut diximus, constituit Joannem filium Signoroli alterius, & ipsum Signorinum asserit nuncupari ab Antiquis Signorolum II., sive Bonsignorium; sedisse verò in Collegio Nobilium Jurisconsultorum Mediolanensium ab anno MCCCLXXXI. ad MCCCCXII., ut monebimus: Dubium igitur nobis est, quod Opera, quæ usque adhuc tribuuntur huic Signorolo seniori, sint ex aliqua parte Signoroli II., sive Signorini. Ideo cum ferè impossibile sit huic rei clariorem lucem afferre, satius duximus hîc exscribere verba ut jacent Guidi Panciroli, ab Opere ejusdem de claris legum Interpretibus excerpta, ut Lector sit Judex super illa, quæ concedenda sunt uni aut alteri de istis duobus Homodeis. Hæc igitur scripsit Pancirolus: „ Fertilissima eadem tempora Signorinum Homodeum Mediolanensem eximium Jurisconsultum „ protulerunt, quem alii Signorolum vocant. Sed „ in albo Patavinorum Jurisconss. legitur Signorinus. Is Rainerii Arsendi Forolivicnsis discipulus, ac postea Eques, & Comes Palatinus creatus est, quo tempore inter Profitentes celeberrimus habebatur. Anno MCCCXL. cum Vercellis „ profiteretur, publicè disputavit, utrum Doctor Equiti sit præferendus, de quo etiam „ nobilem tractatum conscripsit, quem deinde „ Ludovicus Bologninus splendidis declamationibus illustravit. Alia post se præclara Responsa reliquit; in hoc tamen notâ non caruit, quod Præceptori Rainerio, quem debebat honorem, non „ detulit. Vercellis, Bononiæ, Patavii, Parmæ, „ ubi in Jurisconss. albo adhuc scriptus reperitur, „ Jus civile est interpretatus, deinde à Galeacio Vicecomite peramplo stipendio conductus Ticini docuit, postea à Ludovico Principe Achajæ, cum „ Petro Besutio Taurinum conductus, ibi professus „ est, donec ipse Princeps occubuit; & cum ejus „ successores ad stipendium illis persolvendum teneri negarent, Christophorus Castillionæus ipsis ut „ debitam pecuniam persolverent persuasit. Postremò „ Vercellas anno MCCCXLV. ad jus docendum vocatus, pluribus annis professus ibi occubuit, & in „ D. Pauli peristylio humatus luculentum Epitaphium, „ quod exesis vetustate literis legi non potest, promeruit. Certum est, ipsum ultra an. Salutis MCCCLXII. „ supervixisse, ut ex ejus responsis liquet. Uxorem „ habuit nomine Aquiliam, quæ peste infecta, cum „ vellet testari, jussit se in viam publicam deferri, „ ut legitimum ad ultimam voluntatem condendam „ numerum testium inveniret. Alius ex Homodeis „ non multo post & ipse Ticinensi in Academia claruit.. Tempus ejus mortis, & Sepulchrum ignoratur. „ Istud interim in dubium revocandum non est, Signorolum nostrum unum fuisse ex Jurisperitis, qui sub Joanne Vicecomite Archiepiscopo digesserunt, & in unum Volumen reduxerunt Leges Municipales Mediolani anno MCCCLI., quæ prius jubente Luchino Vicecomite Mediolani Principe reformatæ fuerunt. Marcus Litta in suo Opusculo de Urbe Mediolanensi hoc Carmine Signorolum laudavit.

Ingenium vivax, atque ingens copia legum,
Vota hujus nunquam demoritura probant.

En Opera, quæ Signorolo nostro adscribuntur, distinctius à nobis descripta; si verò aliqua Signorini mixta sunt, sibi videant Eruditi.

I. Consilia & Quæstiones, in fol. *Lugduni*, 1549.
II. Repetitio ad L. Si arrogator. A. De Adoptionibus; habetur in Tomo I. Repet. in Jure Civili.
III. In L. Nam & postea A. de jurejur. Ext. in Vol. II. Repetitionum pag. 178.
IV. In L. Si æstimatis, A. Solu. matrim. Ext. in Vol. III. pag. 216.
V. In L. Si ego, A. De Liber., & posthum. Ibidem pag. 361.
VI. In L. Peto, §. fratre, A. De Legatis 2. in Vol. IV. pag. 303.
VII. In L. Ubi ita donatur, A. De donation. caus. mort. Ibid. Vol. V. pag. 193.
VIII. In L. Si Insulam, A. De Verbor. obligation. Ibidem Vol. VI. pag. 361.
IX. In L. Cunctos populos, C. De Sum. Tri., & fi. Cath. Ibid. Vol. VII. pag. 2.
X. In L. Nemo, C. De Sacrosanct. Eccles. Ibid. pag. 40.
XI. In Authen. Ingressi, C. De Sacrosanct. Eccles. Ibidem pag. 51.
XII. In L. Cum quis, C. De jur. & fact. ignor. Ibidem pag. 56.
XIII. In L. Postquam liti, C. De Pact. Ibidem pag. 156.
XIV. In L. Bono poss. q. est I. C., qui adm. Vol. VIII pag. 67.
XV. In L. Qui se patris, C. Unde liber. Ibid. pag. 163.
XVI. In L. Cū auū, q. est I. C. De Inst. Ibid. pag. 268.
XVII. In L. Post mortem, C. De Fideicomm. ibidem. pag. 382.
XVIII. Consilium super Juramento facto super dependentibus stante Statuto Mediolani; in fine sic legitur: „ Ita dico & consulo Ego Signorolus de Homodeis „ J. U. Doctor „ Extat in MS. Jo. Ambrosii Airoldi de Robiate, in Bibliotheca Archintea, de quo diximus.
XIX. Leges Municipales Mediolanenses in ordinem redactæ anno MCCCLI. ut supra innuimus.
XX. Utrum sit præferendus Doctor, an Miles, cum additionibus Ludovici de Bologninis. Extat in Oceano Juris. Vol. XXIV. pag. 23.

Ipsum laudarunt innumeri, inter quos Epigrammate Latino Plattinus Plattus, quod legitur in T. VII. Carminum Illustrium Poëtarum Italorum pag. 277. Conradus Gesnerus in sua Bibliotheca, Pancirolus in Libro de Claris Legum Interpretibus; editio ultima, pag. 150. Cap. 64. Marcus Mantua in Viris Jurisconsultorum, apud ipsum Pancirolum pag. 491. Art. 223. Ghilinus in Theatro Literatorum par. 2. pag. 220. Corius in Historia Mediol. ad Annum MCCLI. Picinellus in Athenæo pag. 493., necnon Sitonus noster in Opere de Collegio Jurisperitorum, in quo scripsit, sedisse Signorolum nostrum ab Anno MCCCXXX. ad MCCCLXII.

CMI.

HOMODEUS SIGNOROLUS alter.

De hoc Clarissimo inter Homodeos Scriptore, aliquid protulimus in Signorolo seniore jam laudato, & nisi eruditissimus Sitonus nos docuisset, alium esse, quàm Signorolum supradictum, forsan cum aliis unum tantùm ipsum & eundem cum supradicto constituissemus. In Opere igitur centies laudato Chronici Collegii Jurisperitorum Mediolanensium legitur Signorinus iste primùm fuisse ex XII. Præsidibus Officio Provisionum in Patria, inde publicus Juris Civilis Interpres in Ticinensi, Placentina, & Parmensi Universitate, sedisse verò in numero supradictorum Nobilium Jurisperitorum Mediolanensium, ab anno MCCCLXXXV. ad MCCCCXII. Quod ad ejus Opera attinet, nobis videre licuit ingens Volumen MS. in Bibliotheca Ambrosiana infra recensendum, nomine Signorini inscriptum, sicuti est alter Codex Consiliorum in Bibliotheca Vaticana servatus, qui & ipse Signorino nostro tribuitur, nescio tamen quibus tabulis; de ipso interim certam offero Lectoribus meis Epistolam infra signatam à Signorino ad Mediolani Ducem, Philippum Mariam Vicecomitem, quam ex integro referre duxissem, si ante me edita non fuisset à Gasparino Barzizio. Interim ab amicissimo Sitono didici, Signorolum quoque illum filium fuisse Joannis alterius Jurisconsulti Collegiati, Signoroli jam memorati filii, qui & ipse patrem habuit Joannem alterum seniorem.

Hæc tribuuntur Scriptori nostro.

I. Lectura in omne Jus Civile. MS. in fol. maximo ingentis molis, extat in Bibliotheca Ambrosiana sign. D. num. 540.
II De aquirenda hæreditate. Extat in eodem Codice.
III. Consiliorum Volumen MS. extat in Bibliotheca Vaticana Cod. sign. 1763. in fol. sicut & alter sign 236.
IV. Epistola ad Philippum Mariam Vicecomitem Mediolani Ducem, servatur MS. in Bibliotheca Riccardiana Florentiæ, & eam mihi indicavit perhumaniter Clarissimus Lamius ejusdem Bibliothecæ Præfectus.

Videndi sunt Comes Octavius Archintus in amplissima Collectione Familiarum Mediolanensium, qui XI. Homodeos ex Collegio Jurisperitorum enumerat ab anno MCCCLXXXVI., idest a Signorino nostro usque ad Joannem Baptistam Homodeum anno Christi MDCXXI., Corius in Historia Mediolani ad annum MCCCCII., Pancirolus, & Mantua jam citati, Umbertus Locatus in Chronico Placentino pag. 335., Petrus Maria Campus in Historia Ecclesiastica Placentina par. II. pag. 191., atque Sitonus pag. 33. artic. 50.

CMII.

HONORATUS.

Honoratus, patriâ Mediolanensis, Anno Christi DLXVIII. ad ejus Urbis regendam Ecclesiam post Sancti Auxani obitum evectus est. Hunc nullis certè firmis documentis Castillionæum appellavit Picinellus, forsan ab aliis, qui non satis edocti de Gente Castillionæa scripserunt, in errorem adductus; nam Sæculo VI. & forsan ultra IX. Familiarum cognomina minimè legebantur, ut abundè ostendit Cl. Muratorius in Dissertatione *de Cognominum origine*, edita Tomo III. Antiquitatum Italiæ medii ævi num. XLII. Primo Episcopatus sui anno hospitio recepit Sanctum Veranum Cabellicensem Episcopum ex Urbe Roma in Gallias pergentem, qui etiam, Honorato petente, Albigaunum Liguriæ Civitatem profectus est. Sequenti anno invadente Italiam Alboino, Honoratus malorum Mediolano imminentium præscius, ad Genuensem Urbem confugit, ubi a Sancto Felice Genuensium Episcopo benevolè exceptus, haud multo post ad cœlestem Patriam evolavit die VIII. Februarii, anno Salutis DLXX. Ejus Corpus Mediolanum relatum, & in Templo Divi Georgii, cui cognomen ad Nucetam, primò conditum, nunc in Basilica Regum, quæ Sancti Eustorgii dicitur, congruo honore asservatur & colitur. Illius memoriam in Ambrosiana Ecclesia olim VI. Kal. Martii celebratam fuisse testatur Joannes de Deis, & ipsa die ejus Elogium habet Galesinius. Nunc autem solemni Officio colitur die VIII. Februarii. Vir fuit ornamentis ingenii, & animi virtutibus inter primos ætatis suæ enumerandus.

Scripsit:

I. Commentaria nonnulla in Divinis Scripturis.

Agitur de eo Paulus Diaconus libro II. de Gestis Longobardorum, Cap. 25. Martyrologium Romanum, Bollandistæ, aliique videndi apud Boscam in Martyrol. Mediol. in Notis ad diem VIII. Februarii, ubi plura de eo, & inter cætera refert hoc Brautii Disticon:

Præsul Honoratus Spectabilis Urbis honorem
Nominis, & Sacræ Relligionis habet.

Loquitur de ipso etiam Divus Gregorius Pontifex in Pastoralibus, Philippus Bergomas in Supplemento Chronicarum Lib. X. Besutius in Historia Pontificali, Joannes Baptista Carisius in suo Theatro, Clariss. Saxius in Dissertat. favore Canonic Ordinarior., necnon Picinellus in Athenæo pag 377.

de HORTENSIIS. V. CENTORIUS.

CMIII.

AB HORTO OBERTUS.

Æternum nomen sibi à posteritate promeriti sunt plures Viri insignes ex Illustri Familia ab Horto Mediolanensi, inter quos Anselmum Jus dixisse in hac Metropoli anno MCLXV. scribebat Comes Octavius Archintus in uberrima, nec unquam satis laudata ejusdem de Familiis Mediolanensibus Collectione. Imo in eadem sic notatum invenio: „ Otto Vicecomes una cum Arderico de la Cruce, „ & Otto Mazento, & Anselmo Magno, & Thato „ qui dicitur Cribello, & Bernardo Pasqualo, & „ Gotifredo Puteobonello, & Petro, & Presbytero „ germanis qui dicuntur Valiani, interfuerunt Sen„ tentiæ latæ anno MCXLII. die Mercurii XIII. Cal. „ Junii Indict. V. in Broleto ante Ecclesiam S. Bar„ nabæ Apostoli per Consules Mediolani, scilicet „ Gualterium Judicem, Cicum Burrum, Obertum „ de Orto in causa Dominorum Mandrisii &c. „ Obertus interim, de quo nunc sermo est, inter præcipuos Mediolanenses Cives temporibus Friderici Ænobarbi recensitus, Jurisprudentiæ laude, & Patriæ Consulatu Clarissimus, rerum etiam agendarum prudentiâ nituit. In Roncaliensibus Comitiis à Friderico celebratis, cum Collega suo Gerardo de Nigris, aureum Schyphum pecuniâ refertum detulit, ad avertendam Imperatoris iram, ejusque gratiam in posterum promerendam. Causarum patrocinia magnâ cum nominis sui famâ diutius egit. Inter præcipuos ex X. Mediolanensis Reipublicæ Consulibus, unus post Ænobarbicam eversionem, anno Salutis MCLXXI. Inclytam Patriam amplio-

plioribus terminis muro circumcingi curavit: Cujus rei testem habemus Monumentum in superiori limine intramuranæ Portæ hujus Urbis, quæ Romana dicitur, à nobis jam in Adosado Bultrafio relatum. Ab omnibus celebratur ut JC. magni nominis; Advocatorum ætatis suæ facilè princeps, Feudaliumque consuetudinum compilator eximius, & forsan primus. Exorta controversia de Castro Ostiliæ inter Abbatem Sancti Zenonis Veronensis, & Commune Ferrariæ, tempore, quo Salinguerra Torrellus Civitati jus dicebat; consilio Theobaldi ejusdem Urbis Episcopi in Obertum nostrum convenerunt, pro litis hujusmodi juridica solutione. Eam diremit Vir præstantissimus sententiâ suâ, quam infra memorabimus; atque Alexander III. Summus Pontifex Conrado Archiepiscopo Maguntino Apostolicæ Sedis Legato in mandatis dedit per litteras suas, datas Tusculani V. Kal. Feb. ut eam Pontificia authoritate confirmaret.

Habemus igitur de ipso:

I. Constitutionum, seu Jurium Feudalium libros quatuor, qui extant in corpore juris. Primum, secundum, & tertium librum emendavit Cujaccius. *Coloniæ Agrippinæ*. 1588. *in* 8.

II. Sententia ab eo prolata in controversia Abbatis Sancti Zenonis Veronensis, & Commune Ferrariæ, anno MCLI. die II. Kal. Januarii, Indict. XIV. Extat apud Ughellum Ital. Sacr. Tom. V. in Veronensibus num. LXXX. cum Alexandri III. Litteris de eadem sententia supra memoratis.

III. Consilium in controversiis Ecclesiæ Veronensis, de quo diximus in Gerardo Cacapisto.

Agunt de eo Otho Frising. de Federici Gestis, lib. II. cap III Ligurinus lib. II. Jacobus Cujaccius ad librum I. Feudorum, ac alii plures apud Pancirolum pag. 483., & Felix Osius in Notis ad Morenas Rer. Laud. Hist. num. 168. Baldus verò in c. 1. in princ. col. 3. Lex Domini Federici &c. malè loquitur de nostro, & de Girardo Cacapisto, sed ibi ridendus est, ut notat Molendinus in Consuet. Parisien. par. I. in princ. num. 46. Laudatur quoque à Marco Lima de Urbe Mediol pag. 23. à Morigia in Nobil. Mediol. pag. 196. à Leandro Alberti, à Picinello in Athenæo pag. 433., & à Sitono pag. 26. artic. 18.

CMIV.

ab HORTO OTHO.

FErè coævus, & consanguineus celeberrimi Jurisconsulti Mediolanensis Oberti ab Horto, quem mox laudavimus, fuit Otho ex eadem Familia Mediolani progenitus. Hujus prudentissimi Viri tanta fuit apud Concives suos existimatio, ut cùm publico Decreto Volumen Consuetudinum pro legibus servandarum, esset emendandum, ad eamque provinciam lectissimi J. PP. assumerentur, inter eos computari meruerit. Commissam sibi spartam usque adeò perfecit Otho, ut nedum quod expetebatur strenuè egerit, verum etiam pluribus additis sanctionibus Jus Municipale Insubricum ampliaverit. Perennem igitur commendationem sibi promeruit anno MCCXVI., quo unà cum Collegis ad Patriæ beneficium.

Scripsit:

I. Volumen Consuetudinum Mediolani pro legibus habendarum, emendatum & auctum.

Ex Collectione non tam laboriosa, quàm erudita Comitis Octavii Archinti.

CMV.

HOSIUS CAROLUS CÆSAR.

ILlustris Hosia Familia, quæ forsan ab Hoxio Oppido adhuc in ditione Bergomensi prope Vaprium aut ab altero ad radices Montis Briantei extantibus, originem perantiquam traxisse fertur, jam à Sæculo XIV. Mediolani florere cœpit in Jacobo de Oxio, Ingressi Ducalis Protophysici Patre, ut Series Chronologica ab amicissimo, doctissimoque Advocato Sitono mihi oblata facilè demonstrat ab anno reparatæ Salutis MCCCLXX. ad MDCLXVIII., scilicet à supradicto Jacobo incipiens, & desinens in Theodato, non sine ingenti labore contexta. Ibi plures Viri armis, litterisque celeberrimi inspiciuntur, nos verò ordine alphabetico servato, primùm hîc protulimus Carolum Cæsarem, unum ex V. litteratis fratribus à Jo. Baptista procreatis, de quibus omnibus sermo erit. Iste igitur, de quo agimus, in lucem venit anno Christi MDCXII. ac Scientiis Matthematicis ita se totum devovit, ut in Hydraulica, atque in Architectura tam Civili, quàm Militari summopere excelluerit. Patriæ, atque ipsius supremis Moderatoribus peroptimè inservivit, ut videre est ex literis ad Philippum IV. Hispaniarum Regem à Ludovico Ponze-Leon scriptis anno MDCLXIII., in quibus quantùm feliciter Caroli Cæsaris nostri operâ ipse usus sit in rebus difficillimis belli, pacisque temporibus prolixè enarrat. Perpetua erit laus Viri istius inventio quorumdam Instrumentorum Matthematicorum, inter quos numerantur Circinus, & alii plures, de quibus ipse loquitur in Opere infra memorando. Erat adhuc in vivis dum Abbas Picinellus anno MDCLXX. suum Athenæum scribebat, & tantùm à Sitono discimus quod hæredem suum instituisset Hospitalem FF. Sancti Jo. Dei nuncupati. Præter Felicem, Franciscum, & Theodatum, quartum quoque habuit Hosius noster fratrem, Jo. Dominici nomine appellatum, quem nisi mors citò nimis è vivis rapuisset, aliis meritò adjunctus in hac Bibliotheca fuisset; nam & ipse Carolum Cæsarem in rebus Matthematicis imitatus, jam in Architectura, Sculptura, atque Pictura mirificè excellere incipiebat, ut Picinellus testatus est; immo multùm subsidii erat fratri, de quo nunc agimus; nam in condendis Instrumentis ad Geometriam, Architecturamque aptissimis peregregiè eminebat, itaut eadem, una cum plurium Templorum, Ædificiorumque delineamentis, atque Tabulis diligentissimè pictis pænes se custodiret Carolus Cæsar noster, cujus Scripta nunc proferimus,

Quæ sunt:

I. Architettura Civile dimonstrativamente proporzionata, ed accresciuta di nuove regole, con l'invenzione d'un nuovo Strumento angolare, ec. *Milano*, 1661. *con figure*, *in fol.*

Idem liber paratus erat pro nova editione plurimùm auctus, ut asserit Picinellus.

II. Opus Hydraulicum, quod prælo paratum habebat, teste eodem Picinello.

Videantur igitur Athenæum ipsius Picinelli pag. 113. & Schedæ Cl. Sitoni.

CMVI.

HOSIUS FELIX.

PRo illustranda Gente Hosia, maximè juxta quod ad litteras spectat, satis esset Felix noster, si ipsi nos adjicere non statuissemus eximium quoque Cardinalem Stanislaum, rationibus paulo post proferendis. De Felice verò, & ipso Joannis Baptistæ filio, Elogium, quod penè integrum ex Cl. Philippo Thomasino hîc exscribimus, nunquam pænes Eruditorum memoriam est periturum; nam optima corporis habitudine in lucem editus anno totius Orbis redemti MDLXXXVII., die verò XII. mensis Julii, & laboribus aptissimus juvenis ab omnibus admirabatur. Literarum ideo studiis, & Græcæ eloquentiæ naviter incubuit, Præceptoribus Viro Cl. Olgiato, & Antonio Salmazia, in Rhetoricis verò Cæsare Isnardo è Celeberrima Societate Jesu: quem defunctum noster annos tantùm natus XVI. publicatâ Elegiâ deflevit. Hinc Cardinali Friderico Borromæo cùm innotuisset, in peculiari Collegio Philosophiæ & Theo-

Theologiæ studiis triennium operam dedit. Quo exacto, cùm anno ætatis XXI. Sac. Theologiæ lauream obtinuisset, ibidem docere cœpit, moxque Sacris initiatus, literas humaniores & Rhetoricam in Collegio Helvetico, Munere Præfecti in eodem peroptimè functus; tandem in Collegio Sancti Simonis Rhetoricis docendis adhibitus, triennium suam industriam probavit, ibique Academiam, Incertorum vocatam instituit. Inde Bergomum evocatus, in Collegio Sanctæ Mariæ majoris tribus annis mansit; Ex quo Patavium anno MDCXXI. accitus, publicam Urbis Scholam obtinuit. Ea hìc ingenii documenta dedit; ut plaudentibus Civibus, exacto vix triennio, ab illius Gymnasii Moderatoribus eloquentiæ cathedram ob sua merita fuerit assequutus: quam sexennio publicis privatisque laboribus summâ cum laude B sustinuit, Collegæ suo Jo. Thuilio Poëtæ, Philosopho, & Medico magni nominis par habitus: quo cum amicissimè, & conjunctissimè vixit. Miranda in primis Viri erat in docendo familiaritas, magna etiam eruditionis fama; unde prudentissimis Senatoribus Venetis, atque inter alios, Dominico Molino, Francisco Mauroceno, aliisque ejusdem Ordinis gravissimis Viris de instruendâ Bibliothecâ publicâ salubre monitum suggessit, quod tanto applausu exceptum fuit, ut ipsum aucto stipendio, Libris publico usui destinatis præfecerint. Prima eidem oblectamenta erant integros dies inter libros hærere, quos ille non exiguo ære paratos summo studio evolvebat lectissimos: scriptioni ita deditus; ut eos quasi in suum succum verteret: qua de causa jure C magnus ille Pignorius ipsum Epist. 22. librorum helluonem appellavit. Hoc gloriæ cursu cùm jam ad majora in dies aspiraret Felix noster, peste universam Italiam vastante, præcipuèque Patavium, cùm in pluteis Bibliothecæ erigendis sedulus adesset opificibus, febre correptus, septimo morbi die, absque Testamento, post tot litterarios labores, & tot Academias ab ipso partim institutas, partim suis eruditissimis fœtibus illustratas, à Summo rerum Moderatore in Cœlestem Academiam (si verbis ipsis Cl. Thomasini uti mihi licet) avocatur, mense Julio, Salutis anno MDCXXXI. cùm vixisset annos L., humatus in vicino Templo Jesuitarum nondum eo tempore confecto, sine pompâ, & sine monumento, quod Viro tam illustri verè optandum erat. Loco verò Inscri- D ptionis Sepulchralis Versiculos hos damus, quos ejus Iconi ære incisæ, subditos fuisse narrat Ghilinus in Theat. part. 2. pag. 77.

Hostus hic artis spirat sub luce Magistra;
Quid si animi radios ars daret Artifici?

Et cùm ipse Felix tantùm Poësim adamaverit, ut in omnibus ferè Collectionibus sui ævi impressis pro Laureis donandis, aut alia quavis occasione, Poëmata ipsius legantur, sicut infra videbimus, juvat hìc excribere Benedicti Sociaci Epigramma I. ex duobus, quæ ipse edidit in ejus laudem.

O felix opera juvenis, quo vate superbit
Insubria, & Latium provocat omne vetus: E
Illa tuis numeris felicior exit in auras,
Unde minus felix Attica fertur humus.
Nec tantum sese tollit Verona Catullo,
Blanditurque minus Bilbilis ipsa sibi.
Sic paribus quondam Studiis clamabere felix
Hac Patria Civis, Patria Cive suo.

Quæ ipse scripsit nos diligentissimè colligimus non tantùm ex citato Thomasino, aliisque de eo scribentibus, sed etiam aliunde, ut infra patebit, ita ut grato animo Lectores recepturos speremus plura adhuc

A de Felice nostro primùm inventa. Ab editis igitur incipiamus,

Videlicet:

I. Albertini Mussati Historia de Gestis Henrici VII. Imper. emendatissima, additis Notis Felicis Hosii, quas per fatum pertexere non licuit; recusa in Tomo X. Rer. Italic. Script.

II. Rerum Patavinarum Auctores varii, qui hactenus latuerunt.

III. Notæ in Ottonis, & Acerbi Morenæ Historiam; sed imperfectæ. Rursus impressæ à Godefrido Guillelmo Leibnitio in Tomo I. Scriptor. Brunswicensium. *Hannoviæ*, 1707., & continuis animadversionibus adjectis doctissimorum Virorum Saxii, atque Anonymi Ticinensis (idest P. Gasparis Berettæ) iterum editæ in Tomo VI. Rer. Italic. Script.

IV. Divus Carolus Borromæus. Anagrammatum, & Epigrammatum Centuria singularis.

V. Sacer Helicon variorum Carminum, Lib. II.

VI. Funebria in obitu Julii Cæsaris Isnardi Præceptoris sui.

VII. Dramma Jambicum, Triumphus Humilitatis inscriptum, in honorem D. Caroli Borromæi, quo primùm tempore in album Cœlitum est relatus.

VIII. Triumphus Prætoriæ Majestatis, publicè Bergomi exhibitus in Academiæ Marianæ Castris, honori, meritis, & immortalitati Nicolai Gussoni ejusdem Urbis Prætori Opt.

IX. Oratio pro decernendo Triumpho ejusdem meritis, & virtuti, habita in iisdem Castris. *Bergomi, apud Cominum Venturam*, 1618. *in* 4.

X. Carmina latina, & Italica: Extant in libro inscripto „ Raccolta di varj Componimenti „ Latini, ed Italiani, fatta da Gio. Battista „ Fossati nel Dottoramento di Gio Battista „ Visconti. *Milano, presso il Paganello*, 1608. *in* 4.

XI. Epigrammata VIII. Extant in Collectione variorum Poëmatum in Laurea Ludovici Meltii. *Papiæ*, 1597. *in* 4.

XII. Alia Carmina: in libro pro Laurea Antonio Ferno collata. *Papiæ*, 1610. *in* 4.

XIII. Alia in libro pro Laurea collata Cæsari & Marco Antonio Montio. *Papiæ*, 1617. *in* 4.

XIV. Alia Carmina Italica in libro, cui titulus: „ Vita, e Martirio di San Fermo. *Como*, 1611 *in* 8.

XV. Alia duo Italica, alterum ad Carafam Episcopum ad Cæsarem Nuncium, alterum in laudem Auctoris; extant in libro, cui titulus: „ Florilegium Mediolanens. Antiquit. Joannis „ Antonii Castillionei „ de quo jam diximus.

Reliquorum, quæ incœperat, paucis Orationibus exceptis, hunc ipse vivens, ætatis suæ anno XXXII. vulgavit Indicem: quem nunc curiosis non ingratum fore speramus.

XVI. Romano-Græciæ, seu de communibus utriusque populi moribus, & institutis, Commentarii II.

XVII. Juvenilium Epigrammatum Libri VI.

XVIII. Ritus utriusque Reliquiæ, Sacri pariter & Profani, subcessivis horis collectæ, & in Centurias XVI. distributæ.

XIX. De Sepulchris, & Epitaphiis Ethnicorum Libri VI.

XX. De Sepulchris, & Epitaphiis Christianorum Libri VI.

XXI. Syntagma de Hermis, Hermathenis, Hermerotis, Hermeraclis.

XXII. Selectarum Epistolarum Libri II. quorum alter ad Familiares; alter ad Eruditos missus.

XXIII. Elogia Scriptorum illustrium utriusque ævi.

XXIV. De Epigrammate Tractatus publicè traditus Mediolani in Academiæ Taëgianæ Scholis.

XXV. Busalora Cl. V. Octavii Balsami: in qua mixtim Sententiæ præcipuæ veterum illustratæ, deque felicitate progymnasmatibus aliquot disputatum.

XXVI. De universa Arte bene dicendi, eruditissimæ, atque utilissimæ Quæstiones.

XXVII. Oeconomia Artis, qua M. Tull. Ciceronis Orationes omnes sunt habitæ, vel conscriptæ.

XXVIII. Adagiographia novo-antiquis Proverbiis referta, Librorum totidem, quot Scriptorum.

XXIX. Prælectiones solemnes in omnes M. Tullii Ciceronis Epistolas ad T. Pomponium Atticum, Brutum, & Q. fratrem, cum Annalysi Grammatica, Rhetorica, Ethico-politica, & Notis.

XXX. Poëtarum, & Historicorum vindiciæ: quibus errata

rata potissimùm, quæ in eorum Libros Typographorum incuriâ, vel aliorum inscitiâ hactenus irrepserunt, ope MSS. Codicum amoventur.

XXXI. Inscriptionum antiquitatem insimulantium, Liber primus.

XXXII. Apologia pro Inscriptione Sacelli Cl. V. Petri Antonii Longoni, Regii apud Mediolanenses Consilii à Secretis: in qua Sacrarum hujuscemodi Inscriptionum leges ostensæ breviter, & exemplorum appositione firmatæ videntur.

XXXIII. Academiæ Marianæ, ab eo Bergomi restitutæ anno MDCXVIII., auspicia, primordia, & progressus.

XXXIV. Epicedia cum lachrymis in obitu Reverendiss. Jo. Baptistæ Milani Episcopi Bergomatis.

XXXV. Hercules in Bivio, cum Orationibus Virtutis, & Voluptatis ad eundem: Elogiis etiam Michaëlis Dotti, personam Herculis egregiè sustinentis.

XXXVI. Curæ primæ in T. Calphurnii, & Nemesiani Eglogas.

XXXVII. Schediasma de Veterum Statuis, & Monumentis.

XXXVIII. Commentariolus de variâ Latinarum inter se literarum cognatione.

XXXIX. Orationum diversis in Collegiis, & Academiis publicè habitarum, Volumen primum.

XL. Præfationum, & Chrejarum inibi præscriptarum, Volumen alterum.

Quibus mihi datum est addere etiam III., quæ sequuntur Opuscula à me inspecta inter MSS. Codices Bibliothecæ Ambrosianæ.

XLI. Disputatio de optimo Oratore.

XLII. De partibus Orationis in particulari.

XLIII. De numero Oratorio Tractatus. Sunt ista in Cod. MS. sign. O. num. 41. in 4.

Edi quoque curavit Gerardi Maurisii Historiam Patavinam; Antonii Godii, & Nicolai Smeregi Chronica; nec non Monachi Patavini Chronicon, ac Ricciardi Comitis Sancti Bonifacii Vitam; quæ omnia typis commissa fuere in Tomo VIII. Rer. Italic.

Extat ad eum Epistola Josephi Laurentii, data Lucæ MDCXIX., inter Epistolas ejusdem impressas *Patavii* 1640., nec non ipse Laurentius ei dicavit Dissertationem XVII. Libri I. suæ Polymathiæ.

Jo. Gerardus Vossius, Vir Orbi notus, suum de eo judicium in erudito de Latinis Historicis opere celare noluit: ubi eum disertissimum professorem appellat. Nec minor de eo Danielis Heinsii, Maurisii, Scriverii, Barlæi erat opinio. Henrici quoque Puteani affectum sibi devinxerat.

Innumeri etiam alii ipsum laudarunt, nempe Augustinus Terzagus, & Benedictus Sociacus pluribus Carminibus. Lafor à Varea. Bailetus in Libro: „ Jugemens des Sçavants, „ Tom. I. dans les Critiques Grammairiens. Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini Tom. I. pag. 358. Borserius in Supplemento C. 12. Muratorius in Tomo VI. pag. 951. & T. X. pag. 27., nec non Saxius in Tomo VI. pag. 953. & VIII. pag. 69. Rer. Italicar. Leibnitius loco supra citato. Abbas Picinellus in Athenæo pag. 183., & Sitonus in Schedis.

CMVII.

HOSIUS FRANCISCUS.

DE Joanne Baptista Hosio loquentur omni ævo eruditi in recensendis Operibus, scientiisque illius literatorum filiorum, nam quinque numero in hac mea Collectione non infimum locum obtinent: Inter ipsos merito est Franciscus Jurisconsultus & Causidicus Collegiatus, qui ob morum integritatem, atque Jurisprudentiæ peritiam munus Syndici inclytæ Civitatis Mediolanensis sustinuit. Nec tantum in supradicta facultate mirificè illuxit, sed etiam Philosophiæ, atque amœnioribus literis deditus, magnam sui nominis gloriam adeptus est, ut facile agnoscet Lector ab ipsius lucubrationibus, quas partim nunc primum infra recensebimus. Obiit verò ex cancrena die XVIII. Martii anno MDCLVIII. omnium bonorum mœrore; ætatis verò suæ LXIII.

Scripsit:

I. De antiqua Tabellionum nobilitate, contra vulgatam Doctorum sententiam. *Mediolani, apud Rollam*, 1636 *in* 8.

II. Apparatus Jurisprudentiæ. *Antuerpiæ*, 1654. *ex Bibliotheca legali Fontanæ*.

III. Carmina Latina, & Italica in lib. „ Poesie Italiane, „ e Latine di Diversi per la partenza di Zaccaria Sagredo, Podestà di Verona. *Veronæ*, 1618. *in* 4.

IV. Carmina V. Italica, vulgo *Sonetti*. Extant in libro inscripto: „ Raccolta di Sonetti di Giacomo Guaccimani. *Ravennæ*, 1623. pag. 192.

Eidem Clarissimus olim Jatrosophus Joseph Baptista Sitonus suorum Jatrosophiæ Miscellaneorum impress. 1641. 1669. & 1676. in 4. Tractatum VI. in hæc verba nuncupavit: „ Legum Perito præstantissimo, Causidicoque Excellentissimo D. Francisco Hosio S. P. D. „ Pro D. Marcellina Hosia ejus Sorore canceroso mamillæ tumore laborante. Datum Mediolani ex Ædibus nostris: IV. Calend. Januarii. MDCXXXIV.

Ipsum laudavit Carmine Augustinus Terzagus, atque Elogio decoravit Abbas Picinellus in Athenæo pag. 214.

CMVIII.

HOSIUS GULIELMUS.

VIx ex Oenobarbi excidio revixit Insubrum Metropolis, Reiquepub. denuò formam assumsit, lecti sunt continuò Consules, quorum prudentiâ universæ Civitatis regimen fulciretur. Horum nomina posteris non invidit Gualvaneus de la Flamma rerum Patriæ suæ Historicus illustris, qui eos inter enumerat Guilielmum Hosium, sive de Osiis, eo munere functum anno MCLXXI. Hic novæ Urbi novas leges congruenter ferendas cum Collegis arbitratus, tantum onus subire non renuit, ratus, nec immerito, se beneficium immortali dignum memoriâ collaturum in Patriam.

Vulgavit ergo:

I. Multa Statuta Mediolanensi Populo perutilia.

Agit de eo post Gualvaneum citatum lib. XIII. cap. 54. Comes Octavius Archintus in uberrima Collectione sua toties à nobis laudata.

CMIX.

HOSIUS HIERONYMUS.

FAteor ingenuè, quod anceps diù fui, & adhuc sum de Patria Hieronymi Hosii, cujus Opera præ manibus habui in revolvendis penè sine numero Codicibus tam editis, quàm MSS. tot Bibliothecarum, de quibus memoriam egi in Indice Auctorum, locorumque, quorum ope hæc mea Bibliotheca laboriosè est constructa; sed cùm nomen & ætas conveniant optimè cum Hieronymo, qui legitur in serie Chronologica familiæ Hosiæ, mihi libentissimè à docto, humanissimoque Viro millies laudato Sitono, subministrata, ideo ipsum hic recensendum esse decrevi. Fuit igitur Hieronymus, qui inter Hosios Mediolanenses numeratur, Sigismundi filius, atque in Patria non tantùm Decurio anni MDXIII., sed etiam Victualium, ac Lignorum Judex: in primo munere anno MDXLIX., in secundo verò anno MDLXXVIII, sed cum Opera, quæ infra dabo, nec ad hominem Jurisconsultum spectare appareant, nec Mediolani unquam Typis tradita fuerint, affirmare non audeo, quod revera sint Hieronymi Mediolanensis; quocirca vitio mihi non tribuat Lector, & mecum tantùm conqueratur, quòd si Auctor infrascriptarum lucubrationum Mediolanensis non est, sibi tribuat hunc errorem, eo quia Patriam suam nullo in loco palam fecisset. Immo ut melius Lector benevolus agnoscat, quod nulla libido augendi numerum Mediolanensium Scriptorum me

induxit ad hunc Hieronymum Hosium inter eos recensendum, sciat quod alterum Hosium Sigismundi nomine inveni à Lasor à Varea relatum, qui Librum scripsit de Dogmate circa Trinitatem, tùm spargi cœptum in Polonia, Coloniæ impressum anno MDLXV., & Venetiis, cum aliis Operibus (nescio tamen an sit ejusdem Auctoris) anno MDLXXV. attamen cùm ætas minimè sit ipsa Sigismudi Hosii Mediolanensis, Hieronymi atque Heleonoræ Coriæ geniti, qui in vivis erat, atque in numero J. PP. Nobilium Mediolanensium anno MDCXXXIII., libenter ipsum dimisi, contentus hîc tantùm addere Inscriptionem eidem Sigismundo Mediolanensi positam in Sacello B. M. Virg. sine labe conceptæ in Franciscano Templo hujus Urbis, ne ipsa cum aliis pereat, ob magis illustrandam Gentem hanc Hosiam.

CVRIS ET SOLLICITVDINIBVS SVIS
JOH. ANDREAE
SIGISMVNDI I. C. COLLEGIATI
ET IOH. BAPTISTAE FILIORVM
AC EORVM POSTERORVM
FINEM HVNC
HIERONYMVS HOSIVS POSVIT
ANNO MDIC.

Hæc sunt quæ edidit Hieronymus Hosius, de quo supra egimus.

I. Hieronymi Hosii, Res Gestæ Ducum Austriæ, & Cæsarum Romanorum à Rudolpho I. ad annum MDLXIII. *VVitembergæ*, 1563. *in fol.*
II. Dithmarsici belli gesti anno MDLIX. à Rege Daniæ &c. Descriptio, extat in Tomo III. Rerum Germanicarum Simonis Schardii pag. 46., & *Basileæ*, 1579. pag. 2002., & seorsim *Argentorati*, 1569. *in 4. & 1574. in 8.*
III. Domini Friderici Daniæ Regis Coronatio, facta anno MDLIX. die XX. Augusti, descripta Carmine. Extat apud dictum Schardium Rer. Germ. Tom. III. pag. 65., quem consule.
Videndus etiam Cl. Sitonus in Theat. Nob. pag. 167. Art. 683. & in suis Schedis.

CMX.

HOSIUS OROSIUS.

OROsius Hosius Mediolanensis jam litteris excultus, & Sacerdotio insignitus sub Leone de Carate, de quo cum laude nos jam loquuti sumus, in Monasterio Sanctæ Mariæ Casoreti, secundo ab Urbe lapide sito, Canonicorum Regularium, quos Lateranenses dicimus, Institutum amplexus est. Inde probationis explevit annum in Monasterio Fridgonariæ in Agro Lucensi; anno postmodum octavo à Religionis ingressu Congregationi Generalis Vicarius præfuit, eoque munere functus, Casoreti Monasterium rexit, ad eam dignitatem assumptus anno MCCCCXXIX. Totis postmodum annis XXV., quibus vixit, semper inter Prælatos recensitus, plura Collegia rexit, & post Definitoris officium, anno MCCCCXXXVIII. communibus suffragiis Generalis Rector renunciatus est. Eo Magistratu peracto, tertiùm Censor instituitur, postmodum Consiliarius Ordinis. Pluribus Religioso Viro dignis virtutibus illuxit, & doctrinæ laude claruit. Animam Deo reddidit circa annum MCCCCLVI. ætatis suæ LXIII., emensis in Ordine annis XXXVIII.

Scripsit:

I. Commentarium in Isaïam Prophetam Librum unum.
II. Item in Hieremiam Prophetam Librum unum.
III. Item in Danielem Prophetam Librum unum.
IV. Item in Ezechielem Prophetam Librum unum.
Hæc se vidisse Papiæ apud Basilium Serenium testatur Rosinus in Lycæo Lateranensi lib. XIII. pag. 114. De ipso quoque agit Picinellus in Athenæo pag. 436.

CMXI.

HOSIUS STANISLAUS.

POstquam de Gente Hosia tam prolixè disseruimus in Viris literatis supra recensitis, Stanislaum toto Orbe celeberrimum minimè prætereundum esse censeo, etsi Cracoviæ natum, occasione, quâ Uldericus ejus Pater cum Anna Conjuge illuc perrexerit. Vir iste Mediolanensis Patritius, dum Bona Sfortia Vicecomes, Joannis Galeacii Mariæ Mediolani Ducis VI. filia, cui erat à Secretis, Sigismundo Poloniæ Regi nupsisset, cum ipsa ad Sarmatiæ Regnum transiit, ideoque etsi Stanislaus noster primam lucem vidisset, ut innuimus, Cracoviæ die VIII. Aprilis anno Christi MDIV. Mediolanensibus Scriptoribus jure merito non est eripiendus. Porro ipse Patavii studuit sub Lazaro Bonamico Bononiensi, unà cum Reginaldo Polo, cum quo, tanquam Basilius & Nazianzenus Athenis, familiarissimè vixit. Lauream inde in nostro Bononiensi Archigymnasio obtinuit, & in Poloniam reversus, unquam studiis vacavit, itaut ob singulare ingenium, ceterasque animi dotes omnibus admirandus, suis dumtaxat meritis, in Senatu Polono sedem obtinuerit. Bibliothecam Cracoviensem pluribus Codicibus auxit. Incredibile penè est quantùm Hæreticorum sectas & scriptis, & Consiliis suis oppugnaverit, & quot, quantosque ab erroribus revocaverit. Julius III. Pontifex Maximus Episcopum Culmensem, inde Varmiensem Stanislaum nostrum elegit, qui pro pace Ecclesiæ gravissimas Legationes, cùm apud Carolum V., & Ferdinandum Imperatores, tùm præcipuè in Sacro Concilio Tridentino Pii IV. Pontificis nomine obivit, itaut in dubium revocetur an Purpuram Sacram ipse à supradicto Pontifice collatam V. Kal. Martii anno MDLXI., aut ipsum Purpura illustraverit. Præfuit primò Ecclesiæ Sanctæ Sabinæ, deinde Sancti Laurentii in Pane & Perna, mox Sancti Pancratii & Sancti Clementis, postremò Sanctæ Mariæ trans-Tyberim. Pœnitentiarius quoque major à Gregorio XIII. electus est, obiitque Capranicæ in Domino, Salutis nostræ anno MDLXXIX. die V. Augusti, ætatis verò suæ LXXVI. Cadaver Romam delatum, magno Populorum concursu Sepulchrum habuit in Ecclesia Sanctæ Mariæ Transtyberinæ, ad dexteram Aræ maximæ sub Imagine Assumptæ Virginis, Musivo Opere factæ. Orationem habuit funebrem Canonicus ejusdem Ecclesiæ Thomas Tretterus, quæ legitur in Tom. III. Operis Cl. Ciaconii, sequenti Epitaphio ibi apposito, quod Cl. Sitonus dedit etsi non integrè, ut infra:

D. O. M.

D. O. M.

STANISLAO HOSIO POLONO
S. R. E. PRESB. CARDIN.
VARMIENSI EPISC. MAIORI POENIT.
VITAE SANCTIT. ERVDIT.
ET ELOQ. GLORIA CELEBERR.
CATHOLICAE FIDEI PROPVGNATORI ACERR.
QVI CVM ANTIQVAE PROBITATIS ET EPISC. VIGILANTIAE
CONSTANTIAM IN HVMILITATE CHARITATE CASTITATE
BENEFICENTIA EXPRESSISSET HAERETICAS SECTAS SCRIPTIS
ET CONSILIIS SAPIENTISS. FERVENTER OPPVGNASSET
MVLTOS AB ERRORIBVS REVOCASSET
GRAVISSIMISQVE LEGATIONIBVS PRO PACE ECCLESIAE DEI
CVM APVD CAROLVM V. ET FERDINAND. CAES.
TVM PRAECIPVE IN S. CONCIL. TRIDENT.
PII IV. PONTIFICIS NOMINE FELICISS. PERFVNCTVS
CHRISTIANAE REIPVB. PLVRIMVM PROFVISSET
OMNIVM VIRTVTVM LAVDIBVS ET EXEMPLIS
AD IMITANDVM ABVNDANS
OBDORMIVIT IN DOMINO NONIS AVG. ANNO SAL. MDLXXIX.
AETATIS SVAE LXXVI.
STANISLAVS HOSIVS PATRVO ET STANISLAVS RESCIVS PATRONO
BENEFICENTISS. EXECVT. TESTAM. POS.

Opera tanti Viri in unum corpus collegit, atque evulgavit Allemanius Finus Cremensis. *Venetiis, apud Nicolinum*, 1573. *in fol.*, & postea *Lugduni*; sed certè non omnia, ut facilè videbunt Lectores ab his quæ infra dabimus, nam sparsim edita quoque fuerunt Romæ, Parisiis, Lugduni, Antuerpiæ, Coloniæ, Lovanii, Moguntiæ, Cracoviæ, & alibi, nec tantum in Gallicam, Italicam, Germanicam, atque Polonicam linguam versa, sed etiam in Anglicam, Belgicam, & Arabicam translata, ideoque tanti Viri memoria perpetua encomio non fraudabitur. Alia verò MSS. adhuc delitescunt.

Scripsit igitur elegantissimè:

I. Confessionem Catholicæ Fidei, quem librum in diversis Orbis partibus quater & trigesies recusum, ac in varias linguas versum oculis ipse suis vidit. Quod de ceteris ab Auctore nostro impressis evenisse narrat Oldoinus in Ath. Rom., sed hac in re fallitur doctissimus ceteroquin Historicus.

II. Examen confœderationis Hæreticorum.

III. Excussionem ejusdem confœderationis.

IV. Alteram excussionem ejusdem confœderationis.

V. Propugnationem veræ, Christianæ, Catholicæque Doctrinæ adversus Prolegomena Joannis Brentii, pro Petro Soto, elegantissimè editam. Deinde verò Petrus Paulus Vergerius apud Polonos defendendam suscepit. *Parisiis*, 1560. *in* 8.

VI. Judicium & Censuram de adoranda Trinitate adversus Ministros Tigurinos, & Heidelbergenses.

VII. Recantationes septem, quas a Fabio Quadrantino, cum factus esset ex Lutherano Catholicus, publicè ad aliorum instructionem, & exemplum recitari, & evulgari voluit.

VIII. Epistolas Catholicas insignes de Religione num. CCXXXII.

IX. Epistolam Duci, & Gubernatoribus Reipublicæ Genuensis, datam Tridenti pridie Nonas Octobris, anno MDLXI. in qua respondet litteris eorundem, in quibus agunt de beneficiis à Stanislao collatis in Rempublicam pro controversiâ Finariensi. Tum hæc subdunt: „ Præter id, „ quod nobis est commune cum multis, ut doctrinam, sapientiam, vitæ tuæ sanctitatem „ admiremur, hoc jam habemus ab humanitate „ tua, quod nos ornet, nosque ad ipsos propriâ, „ ac præcipuâ quadam benignitate referatur. „ Quanti enim illud est, Card. Hosium, at quem „ virum? à quo nimirum Christiana Resp. ob „ divinam Scientiam fere pendet universa, senti- „ re ita de nobis honorificè, nosque ultro officiis, „ atque humanitate provocare &c. Extat in Libro cui Titulus: „ Epistolæ Clarorum Viro- „ rum, de quamplurimis optimæ ad indicandam „ nostrorum temporum eloquentiam. *Venetiis*, 1568. *in* 8. ad pag. 156.

X. Epistolam ad Stanislaum Orechovium, de loco, (idest in Ecclesia Dei, & Conciliis) & auctoritate Rom. Pontificis. Præfixa etiam est Orechovii Epistolis. *Coloniæ*, 1567. *in* 8. Adest quoque in Bibliotheca Pontificia Rocaberti T. XIX. pag. 385.

XI. De Actis cum Elbingensibus, & aliis Hæreticis.

XII. De Actis in Legatione Germanica.

XIII. Dialogus de Sacro vernacule legendo. Extat etiam in Collectione Auctorum Sacræ Scripturæ translationem damnantium, pag. 5.

Hæc omnia typis consignata sunt, quæ sequuntur MSS. reliquit.

XIV. Conciones in Evangelia Dominicalia, manu ejus propria, Latinâ, Germanicâ, & Polonicâ linguâ scriptas.

XV. Latini Sermonis observationes, & Sermones Sacros. Ita refert Starovolscius in Scriptorum Polonicorum Ecatonte.

XVI.

XVI. De expresso Dei Verbo, libellum hoc tempore maximè necessarium.

XVII. Dialogum de eo: num Calix laicis, & Uxores Sacerdotibus permitti debeant, ac Divina Officia, seu Missam vulgari lingua celebrare fas sit.

XVIII. Orationes Funebres duas in Exequiis Poloniæ Regum Sigismundi I. & II.

XIX. Apologiam pro Romana Curia, & Urbe.

XX. Tractatum pro Episcopali Ecclesiastica, & Civili Jurisdictione contra Politicos.

XXI. Collationem veteris Ecclesiæ cum hac nostra.

XXII. Explicationem Salutationis Angelicæ.

XXIII. De oppresso Dei Verbo.

XXIV. Litteras ad Flaminium Nobilium, qui S. Joannis Chrisost. Orationes ad Viduam Juniorem latinas a se redditas ad illum miserat.

XXV. Epistolas plures ad D. Carolum Borromæum latinas; extant in magna Collectione Ambrosiana, a nobis millies recensita.

XXVI. Literas ad Pium V. Pontificem cum Pileum rubrum accepisset, refert Eggs in Tomo IV. Purpuræ doctæ pag. 614.

XXVII. Ejus Testamentum; ext. apud Ciaconium ad calcem ejus Vitæ.

XXVIII. Fragmentum nobile ejus Orationis habitæ ad Regem Sigismundum adversus Augustanam confessionem Gedani refert supradictus Eggs loco citato, pag. 671.

Multæ ad eum scriptæ fuerunt insignium Virorum Epistolæ, inter quas Pauli IV. Pontif. una apud Oldovinum, data Romæ anno MDLVIII. die 8. Martii, qua Stanislaum nostrum ad Urbem vocabat, aliæ verò plures supra memorati Divi Caroli Borromæi. Duæ etiam latinæ Reginaldi Card. Poli, primæ in supradicta Collectione, secundæ verò in MS. Bibl. Ambrof. sign. I. num. 229. in fol. Herculis Gonzagæ, Aloysii Estensis, Jacobi Putei, Guglielmi Sirleti, Petri Victorii, Lazari Bonamici, aliorumque. Ipsius etiam Vitam scripserunt latinè Stanislaus Rescius in superiori Elogio memoratus, Romæ editam 1587. in 8. Gallicè verò Isaacus Bullart in Libro inscripto: „ Academie des Sciences, & des Arts Tom. I. pag 64.

Innumeri verò hunc magnum Virum laudarunt, quos inter Ludovicus Cavanus Parmensis Epigrammate, quod est in T. III. pag. 326. Carminum illustrium Poëtarum Italorum, Lafor a Varea, Bailetus in Lexico Critico pag. 800., omnes supra relati, atque Sitonus pag. 84. artic. 226.

CMXII.

HOSIUS THEODATUS.

Quintus hic est filius Joannis Baptistæ Hosii, & ipse literatissimus, ut facilè demonstrant ejus Opera tam edita, quàm inedita, quæ nos infra recensebimus. Ad illustriorem autem Hosiorum memoriam juvat hìc addere, quæ Clarissimus Sitonus in suis Schedis adnotavit, nam Lampugnino Hosio, & ex Antonio fratre nepotes extiterunt Leonardus anno MDXVIII. ex LX. Decurionibus Mediolani, & Ludovicus fratres de Hosiis, quorum binæ ex marmore Inscriptiones meminerunt, prima videlicet in Ecclesia Collegiata S. Nazarii in Brolio P. R. altera in veteri Ecclesia S. Angeli PP. Minoritarum Nudipedum P. N. Mediolani, tenoris ut sequitur:

M. D.
QVOD VNVM MALI SOLATIVM SVI RELIQVIT
LVDOVICO FRATRI OPTIMO
DIRA MANV OB PRAEDAM RAPTO
LEONARDVS HOSIVS
PRO LVCTV ATROCISSIMI CASVS
MONIMENTVM POSVIT
IDIBVS DECEMBRIS M D V.

DIRAE ET RAPACI DEXTERAE
HEV SCELVS FECIT
VITAM HOSII LVDOVICI OPESQVE PRAEDAM ESSE
FORTVNA NVNQVAM AEQVE NOCENS
VIRVM QVANDO FIDVM
OPTIMVM SIC PERDIDIT
LEONARDVS FRATER QVOD VNVM FAS FVIT
PIO LVCTV INIVRIAE
TESTEM ADDIDIT GRAVI SAXVM.

A Theodatus interim noster sola ætate annorum XI. ut fertur, Historiam fabulosam scribere aggressus est, idemque Picinellus affirmat, in tenebris suo nomine, ut in more habuit, abscondito. Juvenilibus annis postmodum transactis, ad legales Leges ediscendas non tantum se dedit seriò, sed in ipsis maximam laudem ab omnibus Jurisperitis obtinuit. Philosophicas, Mathematicas, Historicas, aliasque facultates toto cœlo à Jurisperitis dissitas, ita coluit Theodatus, ut ambiguum sit, in quibus magis ipse excelluerit. E vivis excessit post medium sæculi præteriti, & plures libros tam impressos, quàm MSS. Ambrosianæ Bibliothecæ legavit. Videant interim, Lectores humanissimi, quantum luminis Vir iste laboriosissimus, etiam sæculo non tam litteris claro, dederit, doctis B ipsius fœtibus, quos hic diligenter proferimus, nempe

I. Gl'Inganni Comedia. Ex Picinello.

II Argomenti di favole rappresentative. Ex eodem.

III. Fabulosa Historia, vulgò *Romanzo*, in partibus V. distributa. Ex eodem.

IV. L'Armonia del nudo parlare, overo la Musica in ragione di numeri Pitagorici della voce continua. *Milano*, 1617. *in* 8.

V. Meditationes Rythmicæ in duas partes distinctæ. Ex Picinello.

VI. Cadmeja seges, hoc est admirandus humanæ vocis ortus, natura, & usus à Theodato Hosio, Mathematico discursu demonstratus. Hunc librum refert Picinellus, sed breviori titulo, neque indicat an ipsum viderit, necne, impressum, aut MS. Ego verò præ manibus eum habui in Bibliotheca Ambrosiana, ubi reperitur in Codice MS. in folio par- C vo, inter eos in 4. sign. N. num. 345. pagg. 111. præter Indicem.

VII. De Architecturæ, & Agrimensuræ Nobilitate, ad Joannem Baptistam Sitonum Dissertatio: Joanni Baptistæ Trotto dicata. *Mediolani*, *apud Rollam*, 1639. *in* 8.

VIII. De Arte Historica libellus. *Mediolani*, 1653. *in* 8.

IX. Novarum Opinionum, & Sententiarum Sylva. *Francofurti*, *apud Zubrodt*, 1669. *in* 8., *&* *Francquerae*, 1672. Ipsum Opus vidi MS. in Bibliotheca Ambrosiana Codice sign. D. num. 9. pagg. 284.; cui junctum est alterum sic inscriptum.

X. Somniorum Metaphysicæ, & Physicæ contemplationes, separataque eorum, quæ vera sunt ab eis, quæ falsa, indicia pagg 48.

XI. De numeris Pytagoreorum. MS. autographus, extat in supradicta Bibliotheca Ambrosiana Cod. sign. D. num. 15.

XII. Aritmethica Pytagoreorum, sive ars inventrix Sapientiæ à Theodato Hosio restituta, partes II. MS. D in fol. sign. D. num. 32. Extat ibidem.

XIII. Aritmethicæ, Geometricæ, Armoniæque rerum Ideæ a Theodato Hosio noviter explicatæ, & in duas partes distinctæ, quarum una Theoriam, altera Praxim facultatis sciendi per numeros, sive restitutam Pytagoreorum doctrinam pollicetur. MS. in fol sign. G. num. 80. pagg. 112. Extat ibidem.

XIV. Dell'occulta Musica del verso, nove investigationi di Theodato Osio. MS. in 4. Autographus optimæ notæ signat. N. num. 125. pagg. 266. Extat ibidem.

XV. De Uterino Vagitu: „ Egregio Philosophiæ, & Medicinæ Doctori, & Scriptori D. D. Joanni Baptistæ Sitono amico charissimo. De Uterino Vagitu. Egregii Jurisconsulti, acutissimique Philosophi D. Theodati Hosii, in Auctoris gratiam Dissertatio. Extat inter Miscellanea Sitoniana. Præ- E fato J. C. Theodato Hosio Claris. olim Jatrosophus Joannes Baptista Sitonus suæ Jatrosophiæ Miscellaneorum tractatum IV., & XVII. impress. an. 1641. & 1669. & 1676. in 4 in hæc verba nuncupavit: „ Egregio Musarum alumno amicoque dilectissimo „ D. Theodato Hosio: infelicis Brutatorum ex fungorum esu casus, & de fungorum natura tractatio. Dat. ex ædibus nostris Mediolani Idibus Novembris 1632. Acutissimo occultioris Philosophiæ Indagatori, amicoque suo dilectissimo D. Theodato Hosio S. P. D. An D. Caroli ex Capitaneis de Vicomercato morbus, & mors veneno, an potiùs iræ ex amore adscribi debeat. Vale ex Lycæo nostro Prid. Non. Octobris 1636.

Elogium ei texuerunt Abbates Ghilinus & Picinellus, ille in suo Theatro p. p. iste verò pag. 499. sui Athenæi; videndæ quoque sunt Schedæ Sitonianæ.

I

A JESU MARIA ANGELUS.
V. STAMPA GEORGIUS.

ILLUMINATUS A MEDIOLANO.
V. BRUNUS ILLUMINATUS.

CMXIII.

IMBONATUS CAROLUS JOSEPH.

Religionem non uno nomine claram, quam Divi Bernardi, ob ftrictiorem obfervantiam, Reformatam vocant, Familiamque etfi inter Mediolanenfes Nobilem, nec non Patriam ipfam fummopere illuftravit Carolus Jofeph Imbonatus; nam pietati, literifque deditus, fub Viro celebri Julio Bartholoccio Linguam Sanctam peregregiè didicit. Sacræ quoque Theologiæ Profeffor eximius tam laudabiliter, prudenterque inter Suos fe geffit, ut Infulâ Abbatiali infigniri meruerit. Floruit exeunte Sæculo proximè tranfacto, compofuitque omnium Eruditorum plaufu, quæ fequuntur,

Videlicet:

I. Bibliothecam Latino-Hebraicam; five de Scriptoribus Latinis, qui ex diverfis Nationibus contra Judæos, vel de re Hebraica, utcumque fcripfere, additis obfervationibus Criticis, & Philologico-Hiftoricis, quibus quæ circa Patriam, ætatem, Vitæ inftitutum, mortemque Authorum confideranda veniunt, expenduntur. Coronidis loco Adventus Meffiæ à Judæorum blafphemiis, ac Hæreticorum calumniis vindicatur; Sacrarum Scripturarum, SS. Patrum, Conciliorum, Rabbinorumque fuffragiis obfignatus; geminas Differtationes Theologico-Hiftorico-Dogmaticas complectens, unâ Meffiam in lege promiffum adveniffe, veteris Teftamenti, & Rabbinorum calculis demonftratur: alterâ omnes fermè Hærefes contra Divinitatem, & Humanitatem Chrifti Domini referuntur, & refelluntur ex Hebraico, Græco, Latinoque Codice authoritatibus depromtis: Præmittitur Chronotaxis totius Sacræ Scripturæ, qua ftatuitur Natale Chrifti Domini anno ab Orbe condito MMMM. *Romæ, ex Typographia Sac. Congreg. de Propaganda Fide, 1694. Tom. I. in fol.*

II. Chronicon Tragicum, five de Eventibus Tragicis Principum, Tyrannorum, Virorumque famâ, vel nobilitate illuftrium &c., à primo in Orbe terrarum Monarcha, ufque ad XVII. Sæculum Chrifti Domini, &c. *Romæ, Typis Hæredum Corbelletti, 1696. Pars I. & II. Tom. I. in 4.*

De eo Julius Bartholoccius Biblioth. Rabbin. Part. IV. pag. 229. & 279. Carolus Jofeph Morotius Cift. Reform. Hift. Par. III. pag. 132. & feq. Armellinus in fua Bibliotheca Benedictino-Caffinenfi; in Appendice pag. 15., & Clariffimus Sitonus in Monumentis Familiæ Imbonatæ. MS. in fol. penes Auctorem.

CMXIV.

INGRESSUS THADEUS.

Thadeus Ingreffus vetuftiffimâ Mediolanenfi ortus Familiâ non modicam apud Cives fuos exiftimationem prudentiæ & æquitatis promeruiffe fertur. Premente enim arctiffimâ fimul, atque diuturnâ obfidione Metropolim Infubrium Friderico I. Augufto, cum aliis Viris fapientibus ad hanc rem delectis, populares rixas, quæ nimium obeffe Patriæ poterant, cujus falus tanto in difcrimine verfabatur, compofiturus, plures labores pertulit. Donec tandem optata inter Cives affulfit concordia ob promulgata ab ipfo cum Collegis loco fuo laudandis, anno MCLXI.

I. Statuta inter Creditores & Debitores Mediolani obfervanda. Ex Collect. Co. Octavii Archinti. *Tom. I.*

CMXV.

INNOCENTIUS BERNARDINUS.

Oppidum non vulgare, quod Pallantia vocatur, ad Lacum Verbanum fitum, Patria fuit Bernardini Innocentii, ideoque celeberrimus Cotta pluries à nobis laudatus ipfum in fuo Mufæo Novarienfi intulit, nam Pallantia ampliffimæ Diœcefi Novarienfi adfcribitur, dominio verò Urbis Mediolanenfis obedit, quapropter inter noftros Scriptores etiam ifte jure meritò enumerandus eft, fed tam breviter à Picinello relatus fuit, ut fi abundantiora à Cotta fupradicto non recepiffemus, nimis parcè de ipfo loqui nobis datum fuiffet. Ad Studia igitur Legalia juvenili ætate Ticinum nofter fe contulit, fed à Condifcipulis effreni vitæ nimis deditis, ad vitia primorum annorum confueta, tractus, carcere cum aliis Studiorum fociis mulctatus eft, ex quo fagaciter elapfus, Bononiam fe recepit, ibique moribus compofitis, Laureâ in Juribus decoratur in eadem inclyta Univerfitate. Ad Saera deinde vertitur, habituque Clericali induto, Patriam revifit, ubi plura ab adverfariis fuftinere coactus, prudentiâ, virtutibus, atque naturali affabilitate exornatus, ipfos vicit, ita ut in patrocinandis caufis, in Foro, & penes ipfum Regem Catholicum Philippum IV. magnum nomen fibi acquifiverit, immo Didaco Zapatta Magno Cancellario intercedente, Fifci Patronus in toto Mediolanenfi Dominio creatus eft, fed tanto munere diu frui ei interdixit mors bonorum hominum invida, ita ut poft paucos dies ei honor tantùm fuerit in fequenti Epitaphio refervatus; nam è vivis abiit anno Chrifti Millefimo fexcentefimo fexagefimo primo, qui fuæ ætatis erat quinquagefimus fecundus. En ergo fupradictum Elogium, quod in Ecclefia Sancti Leonardi jam dicti Oppidi legitur:

BERNARDINVS INNOCENTIVS I. C. EXCELL.
PVBLICAE NATVS FELICITATI
SIBI SVIS PATRIAE ORNAMENTO
CAVSARVM PATROCINIO
ADVOCATVS INSIGNIS
QVAMDIV VIXIT
GRATVITO PATRIAM
LEGIBVS VOCE CALAMO
PROPVGNAVIT
OMNIBVS VNICE CARVS
OMNIBVS LVCTVOSVM
SIBI EXTREMVM DIEM OBIIT
ANNO AET. LII.
COMMVNIS QVIETIS VINDICI
HIC TVMVLATO
COMMVNE PALLANTIAE
BENEFICII VINDEX DOLENTIS
GRATIQVE ANIMI MONVMENTVM
POSVIT AN. SAL. HVM. MDCLXII.

Scripfit:

I. Opufculum de Succeffione Municipali. Quod non parum prodeft ad illuftrandum Jus Municipale Mediolanenfe

 ad

ad Rubricam *delle Successioni ab intestato*. Proponit Auctor, & solvit præcipuas, & frequentiores in hac materia quæstiones, breviter quidem, sed doctè, atque prudenter, & non tantum utitur authoritatis viribus, sed ratione potissimum nititur. *Mediolani, apud Ludovicum Montiam*, 1656. *in* 4.

II. Consilia num. DCC. ad Statuta Mediolanensia illustranda apprimè congruentia. Vol. IV. MsS. servantur apud Hæredes.

III. Ad Novas Constitutiones Mediolanensis dominii Commentaria: ad hoc Opus conficiendum totus Auctor noster ita se dederat, ut ad patrocinandas causas, se ipsum evocare decreverit, sed morte præventus, tantus ejus labor imperfectus relictus est. MS. ibidem.

Ita supralaudatus Cotta in Musæo Novariensi pag. 83., Augustinus Fontana in Amphiteatro par. 1. pag 519. & paucis verbis Picinellus in Athenæo pag. 88.

CMXVI.

JOANNES.

TOt inter Scriptores Medicos, de quibus hæc mea Bibliotheca gloriari potest meritò, numerandus in primis est Joannes, de quo nunc agimus, cui Picinellus Ferrarii cognomen addidit, nescio tamen quibus tabulis fultus, nam nec ipse ullum documentum in medium attulit, quod ad id probandum aptissimum foret; ex tot verò Auctoribus infra à nobis recensendis, nec unus tantùm est qui verbum faciat de Ferrario agnomine, etsi perexactè à me quæsito. Floruit quidem Joannes noster sæculo XI., & primus est, cui Clarissimus Curtius in suo Opere de Scriptoribus Medicis, centies à nobis memorato, locum dedit. Liber igitur, quem scripsit, à nobis infra memorandus, famam perpetuam ei acquisivit, immo auxit, nam in magna existimatione apud Viros doctos oportet jam antea fuisse, cum Robertus Normandiæ Dux ipsum selegerit ad sibi curandum vulnus in dextero brachio ei inlatum, ex quo Fistulâ conceptâ laborabat. E Palæstina Robertus ipse redux, post bellum ibi peractum ad Coronam Anglicam accipiendam, mortis causa Gulielmi Ruffi ejus fratris, appulit Salernum, ibique parentibus suis invisendis, qui paulò ante Coloniam Normannicam Salerni firmaverant, aliquantulum subsistit. Schola Medicorum Salernitana eo tempore florebat, ex qua methodum curandi vulneris Rex ille accepit, ipsumque versibus Joannes noster omnium cum laude descripsit, qui incipiunt:

Anglorum Regi scribit Schola tota Salerni &c.

Clarissimus verò Joannes Gerardus Vossius in libro V. de natura Artium optimè contendit non esse posteritati traditum integrum Joannis Opus, his verbis: „ Videtur autem is liber longè auctior initio fuisse; „ nempe versuum 1639., sicut à Joanne Georgio „ Schenkio in Bibliotheca Medica proditum est. At „ in vulgatis libris solùm 373. repperiuntur Sunt ta„ men qui habeant 664., vel etiam 1096. Anglo„ rum is Rex, cui Opus id dedicatum fuisse vide„ tur, Robertus Normanniæ primogenitus Guillielmi „ Nothi, sivæ Conquæstoris, Normanniæ Ducis. „ Ac scriptus videtur, cùm is Robertus è Palæstina „ in Apuliam rediisset, & ob fistulam è vulnere ve„ nenato, de ea, & valetudine tuenda, consuluisset „ Salernitanam Scholam. Nec obstat, quòd liber „ hic scribatur Anglorum Regi, at Robertus non „ regnavit in Anglia. Nam Regnum ei debitum, „ quod eo absente minor natu frater Guillielmus Ru„ fus occupavit. Ac pro eo recuperando bellum „ gessit cum fratre Guillielmo, sed ab eo victus fuit. „ De quo pluribus Renatus Moreau in Prolegome„ nis eruditarum Animadversionum, quibus memo„ ratum Opus illustravit. „ Quidquid sit præ manibus omnium Joannis Mediolanensis labor excurrebat, primùm hoc titulo: „ Regimen Sanitatis Sa„ lerni. „ In Codd. MSS. verò inscribebatur: „ Flos „ Medicinæ „ atque in fine ferè omnium sic legeba-

A tur: „ Hoc Opus optatur quod Flos Medicinæ vo„ catur. „ Immo supralaudatus Curtius asserit ad calcem Codicis Tulloviani notatum reperiri: „ Ex„ plicit Tractatus, qui dicitur: Flores Medicinæ, „ compilatus in Studio Salerni à Mag. Joan. de Me„ diolano, instructi, Medicinalis Doctore egregio, „ cujus compilationi concordarunt omnes Magistri „ illius Studii. „ Recentiores verò editiones habent ut infra. „ Schola Salernitana, sive de conservanda „ valetudine. „ Schola verò ipsa majus nomen accepit anno tantum Christi MCL., dum Federicus Oenobarbus Regno Neapolitano potitus est, atque favore illius hæc promulgavit, ut refert Zacharias Sylvius in Præfatione cap. 3. Scholæ Salernitanæ, ex Chronico Cassinensi cap. 38. lib. 2. „ Ne quis ad

B „ faciendam Medicinam admitteretur, nisi à Medi„ cis Collegii Salerni, aut Neapolitani probatus, ac „ consecutus esset potestatem medendi, quam licen„ tiam vocant: sub pæna carceris annui, & proscri„ ptionis omnium fortunarum. „ Laudatus Curtius eruditè notat ad libitum forsan tunc fuisse unicuique Artem Medicam exercere, etsi jam quinquaginta annis elapsis inter Leges à Rogerio Siciliæ Rege & Salerni Principe promulgatas in XVII. sic reperiretur. „ De probabili experientia Medicorum, qua „ cavebatur, ne quis Medicinam exerceret, nisi „ prius à Magistratibus, & Judicibus probatus: Qui „ fecisset secus, bonis omnibus spoliaretur. „ Ne interim Lectores nostros nimis defatigemus, referre hîc congruum minimè duco, quæ plurima eruditione differit Curtius in præcitato suo Libro ad Scho-

C læ Salernitanæ originem spectantia, scilicet in annum CMLXXIV. Regnante Bonifacio VII. Pontifice, & de tempore quo in Italia initium habuerit Medicinæ facultas, à Romanorum temporibus incipiendo, usque ad Sæculum XIV. ex optimis Auctoribus, atque integris quindecim paginis expressa, nam facilè unicuique id videre est in eodem Opere, summa cum Auctoris laude elaborato. Nos interim ad Joannem redeundo, qua ratione Librum suum versibus scripserit, à Zacharia Sylvio loco citato sequentibus verbis accipimus, ubi de Rege Roberto sermonem habens, & de Auctoris nostri Libro sic ait: „ Is autem „ erat natione Nortmannus; at apud Nortmannos „ genus hoc carminis tritum, familiare, jucundum. „ Nihil penitus apud eos æternâ memoriâ dignum

D „ consignabatur, nisi eo carmine. „ Nunc ad editiones describendas ejusdem Operis transeamus, quas post titulum, à pluribus Scriptoribus non sine labore excerptas dabimus: sed juvat antea referre Epigramma Zachariæ Sylvii in laudem Auctoris nostri:

Non operæ periere tuæ, labor iste peribit
Nunquam. Posteritas non tua scripta negat.
Hactenus incerti placuerunt Carmina multis;
At tua, quæ posthac fama vigebit, erit.

Tandem de supradictis editionibus commendatissimi Operis Joannis Mediolanensis nunquam oblivioni tradendi Clarissimum Joannem Jacobum Mangetum au-

E diamus; reliqua verò ad calcem hujus Articuli remittimus, etsi nullo annorum ordine in designandis impressionibus servato, nam perturbatio ipsa evitari minimè potuit.

I. Schola Salernitana, hoc est, de Valetudine tuenda; Opus novâ methodô instructum, infinitis versibus auctum, Commentariis Villanovi, Curionis, Crelii, & Constanfoni illustratum, adjectæ sunt Animadversiones novæ, & copiosæ Renati Moreau Parisiensis. *Parisiis, ap. Thom. Basium*, 1625. & 1673. *in* 8. *Francof. apud Joan. Saurium*, 1612 *in* 12. cum Villanovani in singula capita exegesi, & Jo. Curionis recognitione. Accedentibus aliis aliquot Opusculis. *Antuerpiæ, apud Joan. VVitbagium*, 1562. *in* 16. *Cum iisdem Parisiis, apud Hieron. de Marnef*, 1580. *in* 12. *Francof. apud Chr. Egenolphum*, 1551. & 1568. *in* 8. Idem Opus accuratè emendatum, ac in unam paginam redactum

eam

cum Indice, & de Victûs ac Cultûs ratione tetrastichis XII. exposita, simplicium meliorum, ac specierum Medicinalium electione, prodiit *Romæ*, *apud Andream Phæum*, 1615. *in folio patenti*. Itidemque ex recensione Zachariæ Sylvii, Medici Roterodamensis, cum ejusdem Præfatione *Roterodami*, *apud Arnoldum Leers*, 1649. *in* 12. *Ibidem*, 1657 *in* 12. *Ibidem*, *apud eundem*, 1667. *in* 12. *Hagæ Comitum*, *ex Officina Arnoldi Leers*, 1683. *in* 12. *Ratisponæ*, *sumptibus Joannis Zach. Seidelii*, 1722. *in* 12. Hæ sunt novæ editiones, & aliquot Medicis Opusculis auctiores. Ab aliis verò inveni idem Opus sic inscriptum: Joannis de Mediolano, Schola Salernitana, seu Regimen Sanitatis per Doctores Salernitanos, cum enarrationibus Arn. Noviocomensis, & Jo. Curionis. *Antu.* 1557. *in* 12. *Col.* 1606. *in fol. parvo in* 12. *&* 1562. *in* 16. *& cum iisdem Parisiis*. *Ultrajecti*, 1067. *in* 12. *Venet.* 1587 *in* 8., 1580. *in* 12. *Francof.* 1551. *in* 8. 1568. *in* 8. *Roterod.* 1649. *in* 12., 1617. *in* 12. *Colon.* 1606. *in f.* 1660. *in* 8. *Amstel.* 1657 *in* 12. 1647. *in* 12. & Latinè, ac Germanicè, cum Arnoldi de Villanova *Francof.* 1568 *in* 8. *Colon.* 1595. *in* 8. extat etiam in Parnasso Medico Illustrato à Jo. Joach. Becher. *Ulmæ*, 1663. *in fol.* & Gallicè Latinè en vers burlesque per Anonymum, à *Paris* 1671. *in* 12. *Grenoble*, 1657. *in* 8. & Gallicè *par le Long Paris* 1646. *in* 8 & Gallicè *par Geoffroy Tillier*. *à Paris* 1561. *in* 8. & Gallicè *par un Incertain*, avec le glosse d'Arnaud de Villaneuve, à *Paris*, *in* 4. & Anglicè in to English verse, *London*. 1624. *in* 8. 1607. *in* 8 & Anglicè by R. H. *London*. 1634. *in* 4. & Belgicè Vertaëlt-door I. G. *Amsterdam*, 1658. *in* 12.

Ita supradicti Joannes Jacobus Mangetus in Bibl. Scriptorum Medicorum Tom. II. p. II. pag. 292. Bartholomæus Curtius in libro: Notizie Istoriche intorno a' Medici Scrittori Milanesi pag. 8. Lasor à Varea, Zacharias Sylvius loco citato, Vossius de natura Artium lib. V., Joannes Georgius SchencKius in Bibliotheca Medica, Placius in Thesauro Anonymorum, & Pseudo-Anonymorum Tom. I. pagg. 27. & 252. in quibus consulendum monet Joannem DecKerum de scriptis adespotis, Fridericum Geislerum, & Picinellus in Athenæo Mediolanensi pag. 297., atque alii penè innumeri.

CMXVII.

JOANNES alter.

NOn ego sum primus, qui antiquis Mediolanensibus Scriptoribus Joannem Presbyterum hunc addo, nam Clarissimi Viri Joannes Petrus Puricellus, atque Petrus Paulus Bosca de ipso mentionem jam habuerunt locis infra citandis. Floruit Joannes hic ante Bonini Mombritii tempora (& de isto Elogium dabimus litterâ M.) teste eodem, nam in Tomo II. Vitarum Sanctorum asserit à Joanne nostro mutuasse Acta infrascripta. Censendum interea est, quod plura alia Auctor iste litteris demandasset, sed temporis injuria, nempe post III sæcula, periisse facilè creditur. Dignum igitur est, quod iterum posteritati producamus

Hæc ab eo scripta:

I. Acta Sanctarum Martyrum Sophiæ, Fidei, Spei, & Charitatis Virginum ejusdem filiarum.
Meminerunt hujus Operis Bollandistæ Tom. I. Augusti in Actis earundem Kal. ejusdem Mensis §. II. numero XI. & ante ipsos Puricellus Dissert. Nazar. cap. 42. num. 13. necnon Bosca, qui addit hæc Acta à Joanne Presbytero Mediolanensi conscripta se vidisse in Cod. MS. Sacrarii Sancti Francisci, de quo diximus in Anonymis, & id habet in Notis ad diem XXX. Septembris in Martyrol. Mediol.

CMXVIII.

JOANNES ALOYSIUS.

QUercum, ut ajunt, omnem excussimus, ut nosse liceret quisnam ille sit Joannes Aloysius à Mediolano, cujus historiam Derthonensem memorat Tatti loco infra citando. Verumtamen, quamvis labor noster omnino irritus fuerit, & Eruditum Virum laude sua, & hanc Metropolim ornamento spoliare ausi non sumus, cum non parum gloriæ in Mediolanenses redundet, quod aliarum quoque Urbium monumenta conscripserint. Religioso alicui Ordini adscriptus fuisse videtur Scriptor iste, & quidem alicui ex austerioribus, quibus familiare est, ut omnes novere, cum sæculo, terrenisque omnibus, familiæ quoque cognomen deponere, atque deinceps à Patria nuncupari. Ætas fortè plura proferet.

Scripsit

I. Istoria di Tortona.
Citatur à laudato Tatti in Annalibus Comensibus Tom. I. in Indice.

CMXIX.

JOANNES BAPTISTA.

QUantacumque adhibita per nos fuerit diligentia, ut aliquid notatu dignum de præfato Joanne Baptista Mediolanensi haurire possemus; attamen nihil aliud invenire nobis licuit, præterquamquod Eremitarum Divi Augustini institutum amplexus fuerit in hujus Urbis Cœnobio D. Marci. Eumdemque propterea esse putamus, quem adhuc Studentem Prior Generalis memorati Ordinis Eremitarum anno MCCCLVIII. die XVIII. Julii indulsit Lectori F. Andreæ Serazonio Mediolanensi, pariterque Augustiniano, & qui aliquanto post ad Episcopatum Placentinum evectus, dein ad Brixiensem translatus fuit, ut Oxonium ad Theologiam legendam profecturo sibi comitem adsciscere valeret. Cæterùm apud Scriptores, quotquot evolvere potuimus, Augustinianensis etiam Ordinis, excepto MSto sæpelaudati Philippi Vicecomitis de Conventu S. Marci, ex quo pauca supra enarrata delibavimus, altum de hoc Joanne Baptista, deque ipsius familia, gestis, scriptisque silentium. Placuit igitur è tenebris illum eruere; ac Opus ab eo posteris relictum, asservatumque in Bibliotheca Cœnobii S. Mariæ Coronatæ Mediolani, atque à nobis inspectum, indicare sub hoc titulo, videlicet

I. Tractatus integer de Restitutionibus. MS. justæ molis, Sæculi XIV. litteris rubro-nigris in fol. Extat ut supra.

CMXX.

JOANNINUS.

DUbium fortasse Lectoribus eruditis suboriri posset an Joanninus hic, de quo nunc verba facturi sumus, idem sit cum eo, quem Joannem supra laudavimus, & revera nobis quoque eadem suspicio fuit arbitrantibus, vel cognomen esse (ut ex sequenti articulo, in quo occurret Joannes Baptista Joanninus) vel fortè diminutivum, ut ex Joanne Joanninus fuerit appellatus. Cùm tamen ex ætatis supputatione reperiatur inter utrumque magnum temporis intervallum, nobiscum certo certius sentient quotquot pagellas istas pervolutaverint, ut scilicet distinguendos censeant, quamvis ambo Sanctorum Acta conscripserint, eorumque MSS. Opera eodem loco serventur. Joanninum autem hunc Mediolanensem Civem fuisse cùm ex aliis argumentis discimus, tùm etiam ex eo quod Sanctorum præcipuè gesta prosequatur, qui in Ambrosiana coluntur Ecclesia. Ætatem, qua floruit, indicat diligentissimus antiquitatum scrutator Petrus Paulus Bosca, qui loco infra citando ante annos fermè quingentos & ultra Codicem Joannini scriptum fuisse testatur, cumque Bosca ipse mox lapso sæculo exeunte inter vivos esset, consequens est, ut Auctor noster ad sæculum XIII. sit referendus.

Opus ejus sic est inscriptum

I. Acta plurimorum Sanctorum. Codex in Membrana conscriptus. In fine sic legitur: „ Deo gratias. „ Amen. Talis sum Scriptor, Joanninus nomine vo- „ cor. Amen. „

Eum servari in Sacrario Basilicæ olim SS. Naboris, & Felicis, nunc Sancti Francisci, testatur Petrus Paulus Bosca in Martyrol. Mediol. in Notis ad diem XXX. Januarii; sæpe quoque hunc citat Codicem Joannes Petrus Puricellus.

A

CMXXI.

JOANNINUS JOANNES BAPTISTA.

JOannes Baptista Joanninus parentibus Ludovico, atque Joanna de Curtis Gialdina, primam lucem aspexit Mediolani anno Nativitatis Christi MDCXXXVI. die verò XII. mensis Januarii. Studiis amœnioribus optimè exactis Lauream in Chirurgia suscepit, spe maxima de ipso ab omnibus ejusdem facultatis concepta, die XII. Augusti MDCLVIII. Nec eandem spem Vir iste fefellit, nam in curandis vulneribus non parum famæ sibi acquisivit in Patria. Postquam in Hispaniam est profectus, ita illius virtus in omnium oculis effulsit, ut denuò Lauream in facultatibus Medicis, atque Chirurgicis die vigesima quinta Januarii, Reparationis nostræ anno MDCLXVII. insigniri meruerit in Collegio S. Jacobi Zebedei Urbis Salamanticæ. Tam feliciter, tam prudenter se gessit Joannes Baptista noster, ut non solum in militibus curandis magnum nomen adeptus sit, sed & etiam à celeberrimo Joanne Austriaco, penes se vocatus extiterit ad professionem suam exercendam. Carolus quoque II. Hispaniarum Rex in singulari existimatione ipsum habuit, sicuti tria ipsius Regis Diplomata ostendunt, favore Joannini nostri, quorum primum datum est die octava Junii MDCLXXXI. ad S. Stephani Comitem Regni Siciliæ tunc Proregem, secundum verò die tertia Decembris ejusdem anni ad Comitem de Melgar Mediolani Gubernatorem, tertium die octava Julii MDCLXXXV. eidem Comiti S. Stephani inscriptum. Gloriam Auctoris nostri auget Oratorium Deiparæ Virginis *della Soledad* vocatæ, magnis ejus impensis in Oppido Gravedonæ, ad Lacum Larium ab ipso extructum, ibique ejusdem Virginis Statuam ex Hispaniâ transferri jussit, & magno Incolarum plausu anno MDCLXXXVIII. publicè, honorificentèrque erigi curavit. Nec his Vir pius iste contentus, Oratorium ipsum pretiosis, sacrisque suppellectilibus exornavit, & sacro quotidiano Sacrificio dotavit, quod adhuc ad suæ familiæ jus pertinet. Dum Catholico Regi supradicto optimè inserviebat, mortalitatem deposuit, totius Aulæ, ipsorumque Principum mœrore in Matritensi Urbe anno MDCXCI. die XXVI. Decembris. Nunquam verò virtus ipsius oblivioni tradita erit ob erudita Opera ab eodem composita, quæ sunt, etsi non ex integro, ut optandum erat, à Curtio relata.

B

C

D

I. Physica Dissertatio anno MDCLXXIX. Typis data, quæ post annorum sex spatium in Gallicam linguam versa, sequenti titulo prodiit: „ Dissertation Physique, ou l'on montre les mouvemens de la fermentation; les effets des matieres nitreuses dans les corps sublunaires, & les causes, qui alterent la pureté de l'air de Madrid: presentée a S. A. Don Jean d'Autriche par Jean Baptiste Joanini Milanois, Docteur en Medicine, & Chirurgie de la Chambre de son Altesse: traduite d'Espagnol en François par Jean Joseph Cortial, Docteur en Medicine. *A Toulose par Deselassau &c.* 1685.

E

II. Nuova idea Fisica natural demonstrativa &c Escrivela Ivan Bautista Ivanini, natural de el Estato de Milan, Doctor en Medicina, y Cirugia, que fue de Camera de su Alteza el Serenis. Señor Don Ivan de Austria. *En Caragoça, por los heredos de Domingo la Puyada*, 1685. *in* 4. Opus hoc dicavit Eminentissimo Cardinali Porto Carrero, Toleti Archiepiscopo, & Hispaniarum Primati.

III. Della nuova idea Fisica &c. pars altera, unà cum secretis medicinalibus denuò inventis, quam Carolo II. Regi Hispaniarum dicavit anno MDCLXXXIX.

Ita Curtius in libro de Scriptoribus Medicis Mediolanensibus pag. 193.

A SANCTO JOSEPH.

Vide RIPA ISIDORUS.

A SANCTO JOSEPH.

V. STAURENGUS CHRISTOPHORUS MARIA.

CMXXII.

ISOLA SAMPSON.

SAmpson Isola filius Davidis Medici Empyrici Chimici, olim filii Joannis Antonii, & Lauræ de Oppizonibus conjugum, ætatis non adhuc mediæ tam constanter assiduèque studia amœniora coluit, ut inter meliores Grammaticos, atque Poëtas sui ævi recenseretur. Plura erant ab ipso expectanda felicioris ingenii caussâ, quo præditus summopere erat, si mors nimis intempestivè ipsum non sustulisset febre frænetica, ob quam ex alto se miserè loco præcipitavit. Hoc accidit anno circiter MDCXI., postquam pænè in scenam litteratorum se protulerat Opere sequenti, neque aliud quod præ manibus habebat, & ferè ad umbilicum productum, perficere potuisset.

Hæc duo sunt:

I. Carminum Libri V. *Mediolani*, 1611.

II. Regulæ Prosodiæ ad novam trutinam vocatæ Vol. II. MSS. in 4. extabant apud Suos.

Ita Picinellus in Athenæo pag. 486. atque Schedæ Sitonianæ.

CMXXIII.

ISOLANUS ISIDORUS.

INter alias difficultates non paucas, in quas incidi dum hanc Bibliothecam Scriptorum Mediolanensium construere aggressus sum, non infima adnumeranda est illa, ut in Præfatione generali jam monui, in seligendis scilicet Auctoribus ab indicibus Bibliothecarum, aliisque Catalogis, ubi tantùm nomina, & cognomina Scriptorum inveniuntur, absque ulla ipsorum Patriæ indicatione. Res omnibus satis ardua, magis verò homini extero, cui plurium Virorum cognomina nunquam credibile fuisset, inter Mediolanenses fore recensenda, de iis maximè, quorum familiæ aliis Civitatibus videntur, ut ita dicam, solummodo attribuendæ. Ita mihi accidit præcipuè in Isidoro Isolano, de quo nunc agimus, quem primo aspectu Bononiensem esse mihi persuaseram, & ita exempli gratia dici potest de Morosinis, Grimaldis, Spinulis, aliisque hujus generis, qui in aliis Urbibus summoperè elucent; attamen Isidorus noster Patriam habuit Mediolanum, & in Cœnobio S. Mariæ Gratiarum ipsius Civitatis inter Patres celeberrimi Ordinis Prædicatorum Alumnus, Philosophiam, & Theologiam variis in Studiis Congregationis Lombardiæ annis pluribus professus est; Bononiæ demum in generali Gymnasio sui Ordinis Baccalaureus primùm, tum & Regens Sententias legit, quas posteris reliquit inter ingenii sui monumenta. Vir certè omni prope scientiarum genere præstantissimus, dicendique facilitate & puritate gratus, ut ejus scripta facilè demonstrant à nobis infra recensenda, melius certè quam in Scriptoribus Ordinis Prædicatorum, aliàs peregregiè illustratis à laudatissimis Quetif, & Eccard; nam plura fors præ manibus mihi obtulit, quam illis datum non fuit, ut facilè conferentibus patebit. Annum verò mortis tanti Viri minimè Sui servavere; erat tamen inter vivos anno MDXXII., nec unquam moriturus est Orbi erudito ex sequentibus, quæ scripsit

Videlicet:

I. De Imperio Militantis Ecclesiæ Lib. IV.

II. De Dignitate ejusdem Imperii.

III. De

III. De Majestate Romani Pontificis.

IV. De Concilio Generali.

V. De vario temporum decursu è prædicatione Evangelii, usque ad finem Mundi. Sic ad Lectorem loquitur Auctor: „ Habes quoque Lector ingenue „ suis locis ordinatas Disputationes, Philosophis, „ Juris Pontificii Doctoribus, ac Theologis perutiles: De prædicatione Evangelii apud Insulas magni Maris Oceani: De conversione Infidelium, „ de Hæreticis, de Schismaticis, de connexione „ omnium Scientiarum, de cognitione futurorum, „ secundum Divinas litteras &c. „ ad Reverendissimum in Christo Patrem Dominum Dionysium Brigonetum, Episcopum Maglovienseın. Sunt omnes uno Volumine in fol. in cujus fine sic legitur: „ Finis IV. & ultimi Libri de Imperio „ militantis Ecclesiæ F. Isidori de Isolanis Mediolanensis, sacri Ordinis Prædicatorum, Lectoris „ Veronæ in Cœnobio S. Anastasiæ: in die S. Jacobi „ Apostoli, idest XXV. Julii MDXV. Impressi verò „ Mediolani, de licentia habita à Rev. D. Ottone „ Castillionæo, tunc Locotenente Reverendiss. D. „ Archiepiscopi S. Mediolanensis Ecclesiæ, die XIV. „ Octobris MDXVI. atque Venerandi P. F. Ludovici de Landriano S. Theologiæ Baccalaurei Licentiati, Vicarii Reverendi Inquisitoris Mediolani Ord. Prædic. „ Adsunt duæ Epistolæ, altera F. Joannis de Paganis Ord. Præd. Reverendo in Christo P. & Domino Joanni Petro de Chalco Præposito Sanctæ Mariæ de la Scala; altera Auctoris ad eundem Chalcum. *Mediolani, apud Gottardum Ponticum, anno 1517.* Francisco II. Regni Francorum, ac Mediolani Ducatus Sceptra tenente; Mediolanensis cum Senatus Præside sapientissimo, & humanissimo D. Joanne de Selva.

VI. De Regum, Principumque omnium institutis Liber Fr. Isidori Isolani Mediolanensis Ord. Præd., ac Congregationis Lombardiæ. In fine sic habetur: „ Finis Libri de Institutis Regum, Principumque „ omnium editi à F. Isidoro de Isolanis &c, diligentique cura æneis litteris à Joanne Jacobo Bellono. quàm emendatissimè compacti. *Mediolani, ex Officina Magistri Petri Martyris, & Fratrum de Mantegatiis, cum gratia & privilegio à Senatu Mediolani, quod nemo præsens Opus imprimat, aut alibi impressum venale deferat in Ducatu Mediol. sub pœna in eo contenta; in fol. sine anno.* Legitur etiam Epigramma Pil Bononiensis „ ad Illustrissimum Imperatorem D. Joannem Jacobum Trivultium Mediolanensem.

VII. Opus de Veritate Conceptionis Immaculatæ Virginis Matris Dei Mariæ, ex Doctoribus Scoto, & S. Bonaventura, in quo, omni postposito affectu inordinato, Sanctorum Doctorum Veritas, ac Papæ Sixti determinatio explanatur per F. Isidorum Isolanum. *Mediolani, apud Gottardum de Ponte, 1510. in 4.* Hoc non viderunt, aut dissimularunt eruditi Quetif, & Eccard, aliique Scriptores Ordinis Prædicatorum.

VIII. In Averoistas de Æternitate Mundi.

IX. De velocitate Motuum F. Alberti de Saxonia Ord. Prædicatorum, in Epitoma redactum per Isidorum de Isolanis.

In Dissertatione verò Historica de ducentis Augustinianis Scriptoribus edita à P. Fr. Dominico Antonio Gandolfi Augustiniano, impressa *Romæ, typis Joannis Francisci Buagni, 1704. in 4 pag. 39*, ubi agit de Alberto de Rickmerstoffen Augustiniano, legitur hæc adnotatio: „ Adest Tractatus „ de velocitate Motuum sub nomine Alberti de „ Saxonia Ord. Prædic., in Epitomen redactus à „ Fr. Isidoro de Isolanis. *Papiæ, 1513. in 8.*, qui „ nihil aliud est, quam Opus de Proportionibus no„ stri Alberti (scilicet Alberti de Rickmerstoffen „ Augustiniani). Deleatur itaque è Bibliotheca „ Dominicana Ambrosii de Altamura noster Al„ bertus. „

X. De igne Inferni.

XI. De igne Purgatorii.

XII. De dispositione dantis, & recipientis Indulgentias.

XIII. De modo remissionis factæ per Indulgentias. Hæc VI. articula sunt in uno tantùm Volumine impressa *Lugduni, 1519.* Quædam seorsim typis prodierant *Papiæ, 1513* & *Mediol. 1517. in fol.* tum simul omnes impressæ sunt *Ticini, 1522.* & Garziæ de Loaysa Magistro Ordinis nuncupatæ, postea iterum *Lugduni, apud Carolum Pesnot, 1580. in 4.* cum Opere supradicto Alberti de Saxonia.

XIV. Summa in quatuor partes divisa de Donis S. Joseph Sponsi Beatissimæ Virginis Mariæ, ac Patris putativi Christi, docet, disputat, meditatur, enarrat Isidorus de Isolanis; ad Adrianum VI. Pontificem; inchoata MDXIV. Martii in Oppido Fontanelatæ, completa Papiæ anno MDXXI. *Papiæ, apud Jacobum Paucidrapium, 1522. III. Kal. Septembris*; in fine adest Officium Sancti Joseph, in 4. „ En Lector ingenue novum Opus ac pluribus incognitum sæculis, tametsi altissima quæ „ prosequitur, & comprobat Mysteria, Doctores „ minimè latuerint Catholicos ingenio perspicaces. „ Equidem ignota Scholasticis hic disputantur, haud „ exercendi profectò gratia ingenii, sed adorandam „ ob majestatem Christianæ lucis, summa in quatuor secta partes de Donis S. Joseph Sponsi Beatæ Virginis, ac Patris putativi Christi Jesu, Dei „ immortalis. „ Hæc sunt verba Quetif, & Eccard.

XV. Officium integrum S. Joseph cum Missa propria pro ejus Festo ab eodem F. Isidoro compositum, & ad calcem addit, se hoc Opus in loco S. Joseph Fontanelatæ confecisse anno MDXIV. & correctionem complevisse Papiæ anno MDXXI. die XX. Novemb. „ Porro ex hoc tractatu cultum „ erga Sanctum Patriarcham antiquiorem colligas, „ quam vulgo putetur. „ Etiam hæc scripserunt Quetif, & Eccard.

XVI. De Immortalitate humani animi, *Mediolani, 1520. in 4.* Ex iisdem.

XVII. Ex humana Divinaque Sapientia Tractatus: De futura nova Mundi mutatione ad Adrianum VI. humanæ Reipub. Sceptra tenentem.

XVIII. Oratio de Laudibus aureæ Mensæ Solis famosissimæ.

XIX. Expositio Psalmi LXXVII. Hæc tria sunt uno Vol. Isidoro Isolano Auctore, ad Joannem Ruffum Archiepiscopum Cosentinum. MDXXIII. Kal. Feb. *Bononiæ, apud Hieronymum Benedictum, 22. Julii, in 4.* in fine adest Epistola Leandri Alberti in laudem Auctoris, atque hujus Operis ad supradictum Ruffum.

XX. Inexplicabilis Mysterii gesta B. Veronicæ Virginis, præclarissimi Monasterii S. Marthæ Urbis Mediolani, sub observatione Regulæ D. Augustini, Libri VIII. interprete Isidoro de Isolanis &c. Ex Archivis Mediolanensibus. *Mediolani, apud Ponticum, 1518. die 3. Aprilis, in 4.* Opus Franciæ Regibus Francisco I. & Claudiæ Mediolani Ducibus ab Auctore nuncupatum, ex Ædibus D. Mariæ Gratiarum MDXVII. in solemniis S. Michaelis. Habetur etiam in Actis SS. Mensis Januarii apud Bollandistas, Tom. I. pag. 887. Vidi ego quoque hanc Vitam in Italicum versam, sequenti titulo in duobus editionibus, nempe: „ La Santissima e prodigiosa Vita della B. Veronica da Binasco, Mo„ naca nel Monastero di S. Marta, scritta in La„ tino dal M. Rev. Padre F. Isidoro Isolani da Mi„ lano, e traddotta in lingua Toscana dal Sig. Se„ bastiano Cavazzi Dottore di Legge. „ *Pavia, per il Rossi, 1629. in 4. con figure*; & sic: „ La Vita e „ Visione della B. Veronica, Monaca nel Monastero „ di S. Marta di Milano, traddotta dall'idioma an„ tico nel moderno dal Sig. Francesco Bonardo. *Milano, per il Monza, 1669. in 8.*

Ipsamque vulgavit Ruffinus Belingerius, Mediolanensis Archiepiscopi Vicarius, & eam nuncupavit Jo. Antonio Borsano Ecclesiæ Sancti Pauli in Compito Parocho.

XXI. De Patriæ Urbis laudibus Panegyricus, in quo gestorum ejusdem Urbis, totius Galliæ Cisalpinæ Metropolis, habetur Epitoma; ad Alphonsum Vicecomitem Patriæ Præfectum dicata. *Mediolani, apud Jo. Baptistam Bidellium, 1619. in 8.* secunda editio. Dicta autem fuerat anno MDXVIII. die XI. Maji in Comitiis Congregationis Ord. Præd. utriusque Lombardiæ Mediolani coactis, præsente Viceregе, & primoribus Urbis adstantibus. Oratio elegans.

XXII. Divinum Epitoma Quæstionum in IV. Libros Sententiarum à Principe Thomistarum Joanne Capreolo Ordinis Prædicatorum disputatarum, editum per Fratrem Paulum Soncinatem S. T. D. his additis, quæ idem morte præventus perficere nequivit per F. Isidorum de Isolanis Mediolanensem ejusdem Prædicatoriæ Professionis, & in Universitate Bononiensi S. T. Baccalaureum, ad Franciscum I. Francorum Regem Potentissimum, *Papiæ exactissima cura impressum per solertem Virum Paucidrapium de Burgofranco, anno Domini 1522. die 22. mensis Aprilis, in 8.*

XXIII. De Viris Illustribus Ord. Prædic. Ex Picinello.

XXIV. Libellus contra Magos.

XXV. De Immortalitate Animæ. Hæc duo Opuscula impressa sunt Mediolani uno Volumine, anno 1506. sine ullo Typographi nomine in 4. Liber rarissimus, atque Scriptoribus Ord. Prædic. prorsus ignotus.

Præter relatos Auctores, scilicet Quetif, & Eccard in Biblioth. Scriptorum Ord. Præd. sæpè laudata Tom. II. pag. 50. & 336. laudarunt Isidorum nostrum Leander pag 142. A. sub nomine Isidori Mediolanensis, exhibetque eum scilicet anno MDXVII. etsi nondum inter Doctores adnumeratum, jam quædam sua Opuscula, aut trivialia bajulantem; laudant etiam Lusitanus, Pius, Fernandez,

nandez, Alramura ad MDXXI., & Roverra ad MDXXX. Paulus Moriggia in Nob. Mediol. lib. III. cap. XXIX., & in Historicis Mediol lib, I. cap. LIX. Possevinus in Apparatu Sacro Tom.II. Verderius in Supplem Biblioth. Gesneri. Ghilinus in Theatri p. 2. Joannes Petrus Puricellus in Vita S. Arialdi lib. I, cap. XI. & in Dissert, Nazar. cap. 136. num, 4., Aubertus Miræus de Scriptoribus Sæculi XVI. apud Fabritium in Biblioth. Eccles. Tom, II. pag 121. Lasor à Varea, Picinellus in Athenæo pag. 383. aliique plures.

CMXXIV.

de JUDICIBUS ANTONIUS.

NOn paucos Clarissimos Viros ex Familia de Judicibus hujus Metropolis prodiisse novimus & ex publicis, quæ adhuc supersunt Monumentis, & ex Collectionibus Archintea, Fanniana, ac Sitoniana inferiùs citandis. Habemus enim plures in Mediolanensi Republica Justitiæ Consules, antiquissimus quorum Gualterius anno MCXLII. quem in munere, atque prudentia secutus est Conradus annis MCXC. MCXCVIII. & MCIC. Hunc autem aliis quoque annis idem munus gessisse indicant Placita bina apud eruditum Virum Nicolaum Sormanum Ambrosiani Collegii Doctorem extantia, quorum primum datum est die XX. Maji, anno MCLXXXVIII., alterum verò die XIX. Decembris MCXCI. Passaguerra quoque anno MCXCV Petrus anno MCCXVI., & Gerardus anno MCCLXXVII. Consules fuere Justitiæ. Antonius autem, de quo nunc sermonem instituimus, alterius Petri filius, in Jurisperitorum hujus Urbis Collegium anno MCCCCLVI. cooptatus, majorum premens vestigia, immortale Patriæ suæ contulit beneficium. Etenim anno MDII. cum aliis VIII. Sapientibus Viris lectus fuit, ut Municipale jus in melius restitueret; quod cùm indefessâ vigilantiâ præstitisset, apud Contribules suos ad annum usque MDIX. quo excessit è vivis, magni semper est habitus.

Commendatur igitur ob

I. Statuta Mediolanensis Civitatis correcta, & restituta. Agit de Antonio nostro Sitonus in Chronico JCC. pag. 48. art. 195.

CMXXV.

de JUDICIBUS BROCUS.

ANno MCLXX. dum actu reficeretur Mediolanensis Urbs post id, de quo toties verba fecimus, Œnobarbi excidium, inter Justitiæ Consules conscriptus reperitur Brocus de Judicibus, qui jam anno MCLXVIII. magna cum integritatis laude Consulatum eundem administraverat. A Consanguineorum suorum, nomina quorum partim jam protulimus, partim verò mox dabimus, virtute non degener, plurimùm juvandæ Patriæ insudavit; idque uberiùs anno suprascripto MCLXX. præstitit, cùm inito Consilio, atque adjuvantibus cæteris eodem in officio Collegis

Edidit:

I. Statuta Mediolanensi populo valde proficua. Ejus meminit Gualvaneus dela Flamma lib. XIII. cap. 895., & Sitonus in Collectione sua Consulari. MS. penes Auctorem.

CMXXVI.

de JUDICIBUS CÆSAR.

EQues ac Vir nobilis Cæsar de Judicibus ex Joanne Paulo in Physica facultate Doctore, atque Annâ Blanconâ Patritiis Conjugibus Mediolanensibus primam diem adspexit in hac Urbe anno MDCXXXIV. die vigesima quinta Junii, nec tantum Juri tam Cæsareo, quàm Pontificio deditus fuit, atque in ipsa laureatus extitit, sed etiam litteris humanioribus excultus, ingenium suum in iisdem prodidit, ut facilè patebit ex infra recitandis ejus Operibus. Prima Scientiarum erudimenta Novocomi accepit, deinde in Universitate Braydensi sub egregiis disciplinis Patrum Societatis Jesu, se erudivit: Solidiora verò studia in Collegio Papiensi Borromæorum Virum istum exornaverunt, in quo Laureâ supradictâ insigniri meruit; sed quietiùs in commodis à Deo Optimo Maximo illi collatis Vitam dulcissimam traducere usque ad exitum instituit, quod ei optimè evenit anno ætatis suæ LXXXIX. A curis Civicis, aliisque animi perturbationibus alienus, amicorum, Virorumque doctissimorum societate contentus hilariter mortem aspexit in amœno Rure suo Galliani in Plebe Incini, Ducatus Mediolani, anno Christi Domini MDCCXXIV. die XIX. Martii, Sancto Christi Nutritio Josepho, quem summopere colebat, sacro. Ibi Sepulchrum habuit sequenti Inscriptione exornatum.

DON CAESAR DE IVDICIBVS
PIVS
I. C. ET AVREA CRVCE DECORATVS
VATES
VNDIQVE AVDITVS
NONAGENARIVS DECESSIT
MDCCXXV. XIX. MARTII
IO. BAPTISTA FILIVS IN OBSEQVIVM
POSVIT.

Sed ob Lapidarii errorem, qui loco MDCCXXIV. scripsit MDCCXXV., & occasione qua solum ejusdem Templi, ubi Inscriptio existebat, sublatum fuit. Eandem Inscriptionem in hanc formam restituere animus erat, ut audivi, Cæsaris hæredibus.

NOB. D. CAESAR DE IVDICIBVS
I. C. ET AEQVES AVRATVS
QVIESCIT HIC
IVDICIVM EXPECTANS
MIGRAVIT ANNO MDCCXXIV.
XIX. MARTII.

Scripsit quæ sequuntur partim soluta, partim stricta Oratione.

I. Le Pazzie per far cervello. *Milano, per il Malatesta*, 1709 *in* 12.
II. La Bottega de' Chiribizzi. *Milano, per il Ramellati*, 1685. *in* 8.
III. L'Osteria Magra. *Milano, per il Malatesta*, 1704. *in* 12.
IV. Le Fantasie Rurali. *Milano, per lo stesso*, 1704. *in* 12.
V. Le Novellette.
VI. Il Genio Mercuriale. *Milano, per il sudetto*, 1711. *in* 12.
VII. La Zenobia, Dramma dedicato a Leopoldo I. Imperadore, *Milano, per il Ramellati*, 1672. *in* 12.
VIII. Il Mondo senza giudizio. *Milano, presso il Malatesta*, 1674. *in* 12.
IX. Il Bellorofonte.
X. La Maga disperata.
Hæc duo, etsi partim in supradictis aliis hujus Auctoris Lucubrationibus edita fuerint, attamen nunc multò ampliora reperiuntur inedita; alia verò Opuscula reliquit MSS., quæ servantur apud Suos.
Præfato Doctori Joanni Paulo Auctoris nostri Parenti Clarissimus olim Jatrosophus Joannes Baptista Sitonus ejusdem Sororius Tractatum XXXIX. Jatrosophiæ Miscellaneorum An. 1641., & 1669., ac iterum 1676. impress. in hæc verba dicavit:
„ Egregio Philosophiæ & Medicinæ Doctori D. Jo.
„ Paulo de Judicibus: Cur è Mulieribus pulchriores
„ in melancholicos, & alios affectus ex pravis succis ortos frequentiùs incidant. Vale ex Lycæo nostro VII. Id. Decembris MDCXLI.

CMXXVII.

A

CMXXVII.

de JUDICIBUS ERIPRANDUS.

ERiprandus, seu ut alii malunt Pomprandus de Judicibus clarâ apud Insubres gente Mediolani ortus, qualis, quantusque Vir fuerit apertè patebit ex eo, quod inter Consules Mediolanensis Reipublicæ computaretur anno MCLXXII. Eo Magistratum gerente non parum amplitudinis, & roboris hujus Metropolis mœnibus adjectum fuisse, testantur Historici. Milites quoque conscripti sunt, quorum fortitudine hostes propulsarentur, legesque latæ non paucæ, illa præsertim, qua cautum est, ne quis, propositâ amputationis linguæ pœnâ, Friderici Œnobarbi nomen, tamquam Schismatici hominis proferre auderet. Inter Justitiæ Consules sedit annis MCLXII. atque MCLXXIII. quemadmodum etiam anno MCLXXXV. Legatione functus est nomine Patriæ ad Fridericum Œnobarbum tunc in Urbe Laudensi commorantem anno prædicto MCLXII. quo etiam permittente, Civibus suis Jus dixit anno MCLXV. Constat inde qua vigilantiâ, quave prudentiæ laude floreret Eriprandus noster, quo etiam urgente, atque adnitente prædicto Cæsare anno MCLXXII.

B

I. Statuta plurima, Legesque optimæ pro Mediolanensi Republicæ regimine prodierunt.
Laudatur à Tristano Chalco Hist. Patriæ lib. XII. pag. 243. Gualvaneo de la Flamma, Bossio, & à Comite Octavio Archinto in Collectione sua; sicut & ab amicissimo JC. Sitono in Collect. sua Consulari MS.

C

CMXXVIII.

de JUDICIBUS PETRUS.

CUm in Operibus Historicorum, qui Mediolanensium Rerum Monumenta posteritati servarunt, sæpius occurrat mentio Familiæ de Judicibus, cujus illustres Viri non rarò dicti sunt Judices, monendos credimus Lectores Optimos gentis illud non officii nomen esse. Patet id in Alberto ejusdem Stirpis strenuo Milite, qui anno MCXXI. adversus Comenses fortiter dimicavit, quemadmodum ex Corio hausit Comes Octavius Archintus in insigni Collectione Familiarum hujus Metropolis, cujus testimonio millies usi sumus. Eadem etiam consuetudo Judices appellandi Viros ex hac Familia progenitos ad ætatem usque nostram perseverat, ut probant plures Inscriptiones. Floruit inter hujus posteros Petrus de Judicibus, quem Jurisprudentia clarissimum fecit apud Concives suos præcipuè; ipse enim Antesignanus quodammodo censendus est eorum omnium, qui anno MCCXVI. mandato Brunatii Porchæ Prætoris Mediolanensis Consuetudines Patriæ collegerunt. Nam in ipsa Compilatione hæc verba leguntur: „ Qui volentes (scilicet electi ad hujusmodi Compilationem) & quæ juraverant ad finem congruum perducere, convocatis hujus Civitatis Viris peritis, illis districtè præceperunt, ut si quas consuetudines haberent illis ostenderent, receptisque consuetudinibus &c. habitoque, & inspecto libello, quem dictus Petrus Judex de consuetudinibus Civitatis Mediolani sub certis titulis studiosè posuerat, sequentes eumdem ordinem, & titulum, quos dictus Petrus scripserat, hanc Compilationem &c.

D

E

Habemus ergo Petri nostri

I. Collectionem Consuetudinum Civitatis Mediolanensis anno prædicto MCCXVI. compilatam. Extat MS. in fol. sign. num. 110. in Biblioth. Monachorum Sancti Ambrosii Mediol. in Codice, cui titulus: Statuta & Privilegia Mediolani.
De eo fusiùs agit in hist. sua Typograph. Clariss. Joseph Antonius Saxius.

CMXXIX.

JULIANUS M. SALVIUS.

MAgnum immò maximum decus huic Urbi, ejusque Scriptoribus omni ævo erit Marcus Salvius Julianus Mediolanensis, cujus inter Nepotes computatur Didius Julianus, Romanorum Imperator, de quo ad Mediolanensium gloriam perpetuam juvat hic brevissimè differere, ejusque gesta summatim colligere ex Spartiano, Aurelio Victore, aliisque. M. Salvius Severus Didius Julianus Mediolanensis Patrem habuit Petronium Didium Severum, Matrem Claram Æmiliam. Nepos fuit Salvii Juliani celeberrimi JC. bis Consulis atque Urbis Præfecti. Ipsum educavit Domitia Lucilla M. Aurelii Imp. Mater, cujus gratiâ ad amplos honores evectus, post Pertinacis mortem, ad Imperium pretio militibus promisso ascendit; verum cum integræ summæ solvendo non esset, eorundem conspiratione sublatus est è vivis die XXIX. Septembris anno CXCIII. Regnavit mensibus duobus, diebus quinque. Vixit annos LX. men. IV. dies totidem. Salvius verò noster cognomento Severus ex Nobili Familia oriundus, omnium veterum recentiorumque Scriptorum consensu, in hac Metropoli natus est, floruitque anno à Nativitate Domini & Redemptoris nostri CXXXIV. In Jure Civili ipsum Jabolenus, dum ei Proconsuli in Asia & Syria assidebat, ita edocuit, ut Præturam obtinere meruerit, nec non bis Consulatum ipsum, primùm unà cum Torquato, imperante Antonino Pio, iterumque cum Pisone sub Marco Philosopho. In eisdem Magistratibus servos suos vindicta manumittens, Cives Romanos faciebat. Itaque auctoritatem se in facto suo præstitisse sic ipse narrat. „ Ego, inquit, cum meminissem Jabolenum Præceptorem meum in Asia, & Syria servos suos manumisisse, cum consilium præbuerat, exemplum ejus secutus, & in Prætura & in Consulatu meo quosdam ex servis meis vindicta liberavi, & quibusdam Prætoribus consulentibus me idem suasi. „ Ipsius quoque præclarum est illud „ Nulla lex tam latè patet, ut ad omnia pertingat. „ Primò Aquitaniam Belgicam, Dalmatiam, Germaniam, mox Bœticam rexit, & dum earumdem Provinciarum primæ præerat, Hadrianus Imperator ei rescripsit. Demum Urbi præfuit, ut Auctor est Spartianus, eidemque Hadriano non tantùm familiarissimus extitit, sed etiam à Consiliis. Ipsius Imperatoris jussu edicta quotannis à Prætoribus edita Julianus noster scripsit, quæ postea Hadrianus ipse Oratione habita in Senatu confirmavit, qua occasione, ut fertur, Edictum perpetuum, de quo infra, Julianus ipse ordinavit, & quædam alia adjecit: interdicti quoque Salviani, dum esset Prætor, Auctor fuisse creditur. Marco Antonino ejusque fratri valde amicus in eorum consilium sæpe est adhibitus. Vivente & defuncto Marco, exercitibus unà cum Paterno Tarruntino Jurisconsulto P. P. præfuit, alii Tarruntenum scribunt, qui quatuor de re militari libros composuit. Salvii Juliani filium ad impudicitiam Commodus frustra tentavit, qua de re iratus exinde, ipsi Juliano insidias tetendit, ac primò togatum præsente officio suo in Piscinam detrusit; mox nudum & cymbala quatientem, ante concubinas suas saltare jussit, ut Lampridius refert, nisi de alio Juliano intellexerit, ut suspicatur eruditissimus Pancirolus. Accidit autem, ut Lucilla Commodi soror, cujus filia nupta erat Claudio Pompejano, fratri Principi per generum insidias pararet, quarum conscius est dictus fuisse Julianus, & Paternus. Ferebaturque Paternum, filiam Juliani filio uxorem despondisse, ut Imperium in Julianum transferretur: Pompejanus verò Commodum ingredientem Amphitheatrum, in quodam angusto loco cum posset occidere, id non fecit, sed districto gladio, ait: „ Hunc pugionem tibi „ mit-

„ mittit Senatus „ ; itaque fatuus nec ipse facinus implevit, & sibi multisque aliis exitium attulit; ipse enim & Paternus, & Salvius Julianus, quem Dion mendosè Servium Julianum vocat, aliique occisi sunt. Idem & Lampridius affirmat. Sepultus est Viâ Labicanâ quinto ab Urbe milliario, ubi etiam Didius Julianus Imperator ejus pronepos, de quo supra, conditus est. Tantus Vir meritò ab omnibus celebratur, ut eruditissimus, & Jureconsultorum Mediolanensium Princeps, ipsumque sibi putatur Trajanus amicorum consensu, successorem destinasse, ut ei dixerit aliquando „ Commendo tibi Provincias, si quid mihi „ fatale contigerit: „ ut apud Dionem, & Spartianum legimus, ideoque mox Hadrianus Imperator eumdem habuit in Consilio, ut supra jam diximus. Mihi metipsi interim gratulor, quod hic adjicere possim præclarissimam Inscriptionem, quam è Schedis Jacobi Valerii, suo loco laudandi, protulit Cl. Muratorius in Tomo I. Thesauri novi Veterum Inscriptionum nuper magnificè impressi in hac Urbe pag. 338., eaque Vercellis in ædibus Advocatorum servari dicitur: his notis;

M. SALVIO
JVLIANO M. F. SEVERO
HVMANI DIVINIQ. IVRIS
PERITISSIMO
EDICTI PERP. ORDINAT.
IVDICI INTER SELECTOS II. VIR
IIII. VIR A P. XVIR STLIT. IVDIC.
FLAMINI PP. DIVI TRAIANI
PATRONO COLLEG. GAIL. OMN.
DIVI HADRIANI CONLEGAE
AD. D. PP. ANTONINO M. AVRELIO
ET L. AELIO VERO AD PRAET. VRB.
ET COS. SEMEL ET ITER.
EVECTO
MEDIOLANENSES
CIVI OPT. ET PATRONO
INCOMPARAB.
OB MERITA L. D. D. D.

Celebrantur Salvii Juliani Sententiæ plures memorabiles, quas inter est illa ab eodem annum agente LXXVIII. prolata: „ Si alterum pedem in Sepulchro „ haberem adhuc discere vellem „ quam Pomponius recitat, etsi nonnulli contendant non Juliano nostro attribuendam esse, sed alteri, qui Pomponium consuluit. De ipsa verò loquitur Cl. Richebourcqu in Libro, cui titulus: „ Ultima verba & facta Illustrio- „ rum Virorum &c. Tom. II. pag. 168. his verbis: „ Julianus Salvius tum eximia jurium cognitione, tum „ multorum Principum amicitia clarus, ego inquit, „ discendi cupiditate, quam solam vivendi rationem „ optimam in octavum & septuagesimum annum æta- „ tis duxi, memor sum ejus Sententiæ, qui dixisse „ fertur: Κἂν ἢ ἕτερον πόδα ἐν τῷ σορῷ ἔχω, προσμανθάνειν „ βουλοίμην. Idest: etsi alterum pedem in Sepul- „ chro haberem, adhuc addiscere vellem. FF. libro XL. T. V. l. 20. *Apophthegmata Erasmi fol.* 333. Ipsius aliud præclarum circumfertur dictum „ nullam „ Legem, nullum Senatusconsultum unquam editum „ fuisse, quod initio ad omnia sufficeret, sed multa „ postea opus est emendatione, aut interpretatione. „ Præter Hadrianum Cæsarem etiam Aristo, Sextus Cæcilius Africanus, aliique plures primi nominis Viri, quandoque Julianum nostrum consuluisse feruntur.

Memoriam ipsius, quæ sequuntur, perpetuam reddunt

I. Digestorum nonaginta novem Libri, in quibus de Ambiguitatibus unus, sex ad Minutium, quatuor verò ad Ursium Ferocem scripti sunt. Recensentur in Chronol. Leg. Rom. pag. 20. & denuò impressi hoc titulo: „ Edictum perpetuum à Gulielmo Ranchino „ in Monspeliensi Schola Antecessore Advocato restitu- „ tum, cum variantibus Lectionibus. *Parisiis, ex Officina Plantiniana*, 1597. in 8.

II. Sententiæ memorabiles. Extant in M. Mantuæ Epitome Virorum Illustrium apud Pancirolum pag. 491.

De ipso, ut diximus, loquuntur omnes Rerum Romanarum Historici, Guidus Pancirolus in libro de claris Legum Interpretibus cap. 38. pag. 46. Marcus Mantua loco citato, Castellianus Cotta in Recensione Juris Interpretum pag. 513., Marcus Lima de Urbe Mediol pag. 22. Sitonus, innumerique alii, inter quos Alciatus in Historia Patriæ, Jacobus Cujacius; Gravina in libro de Origine Juris Civilis Tom. I. pag. 97. Auctores Veneti Diarii Italici Tom. VI pag. 27. ubi Grotium arguunt, eo quia Imperatorem Julianum Auctorem fecit Edicti perpetui, Moriggia in Historia Mediolanensi, necnon Picinellus in Athenæo pag. 485. etsi brevibus verbis.

CMXXX.

De JULIIS JULIUS.

NUllum Monumentum mihi esset de Julio isto de Juliis, nisi Clarissimi amicissimique Sitoni humanitas mihi suppeditasset Instrumentum, quod in ipsius Schedas maximi & maximi faciendas illatum est, ex quo apparet Julium nostrum parentem habuisse Gabrielem ex Oppido Canobii, Ducatus Mediolani, cumque in hac Metropoli, atque in Parœcia S. Euphemiæ intus habitasse anno MCCCCXCVIII Ex libro inde Leandri Alberti inscripto „ Descrizione d'Italia, „ *Venetiis impresso anno* 1551. *in* 4. *pag.* 341 agnovi Julium de Juliis Historiam scripsisse Larii Lacus. Ibique etiam ut Jureconsultus dignissimus, rerumque ad Patriam Canobiensem spectantium investigator curiosus laudatur. Plura addere mihi datum non est, ideoque contenti sint Lectores de paucis, quæ in supradicto Leandro Alberti inveniuntur, quæ nos damus, hoc titulo;

I. Istoria del Lago di Como, e del Borgo di Canobio.
Ibi etiam testatur idem Alberti Lacum Larium delineatum fuisse à quodam Angelo Mediolanensi, his verbis: „ Così è designato questo Lago di Como da An- „ gelo Melanese, secondo il riporto di Giulio de' Giulj „ da Canobio, dignissimo Jureconsulto, e curioso vesti- „ gatore delle cose rare a me fatto.

CMXXXI.

J U L I U S.

INter Mediolanenses Archiepiscopos numeratur Julius, quem Onuphrius Panvinius Vir celeberrimus, Maternum vocat. Ex Historicis Ecclesiasticis floruisse agnoscitur prope finem Sæculi tertii imperantibus Constantio, & Constante, atque in libro infra recensendo de Errore Profanarum Religionum quem scripsit, non tantum eruditionem, atque ingentem planè zelum pro Christiana causa facilè ostendit; nam Auctor Gentilibus, quos ad Christi Fidem amplectendam vehementer cohortatur, ipsisque Imperatoribus stimulos admovet ad exstirpanda prorsus Gentilium Sacra. Clarissimus verò Historiarum Ecclesiasticarum parens Baronius eumdem Julium, quem & ipse Maternum vocat, facit cum Julio Firmico Materno, & alteri Julio Firmico Materno juniori, libros VIII. Astronomicorum, seu de Mathesi impressos tribuit, nec probabile existimat eundem Virum, qui tam disertum, ac pium adversùs Gentilium superstitionem Tractatum edidit, postea de Mathesi, omni ex parte impium scribere potuisse. At quid si hos libros scripserit Julius Maternus noster adhuc Gentilis? Verum hac de re juxta quod scripsit etiam eruditissimus P. Mazzuchellus in suis Schedis, penes eruditum Lectorem judicium esto, & si idem sentire

cupit,

cupit, quod Baronius, me ipsi non interponam. Asserunt tamen penè omnes contra Annalium Ecclesiasticorum Principem, Julium Firmicum Maternum, alium prorsus esse ab Julio Materno Mediolanensi. Horum Sententiam & ipse subsequor, quoniam nomina & tempora probe conveniant. Opus igitur numero II. laudandum, si quis fortè rejiciendum duxerit, non ibo inficias. Si verò Julius hic idem est cum Materno Mediolanensi Præsule, juvat hoc loco pro ratione instituti nostri quædam de ipso differere. Maternus enim ex Primicerio Ecclesiæ Mediolanensis post Sancti Monæ obitum ad Infulas evectus, in ea incidit tempora, quibus sævissimis urgebatur persecutionibus Fides Orthodoxa. Ipse autem infracto perstitit animo, ejusque hortatu invicti Milites Christi Carpophorus, atque Fidelis cum sociis fortiter pro veritate Martyrium subiere. Sanctum Victorem Maurum, qui sub Maximiano Augusto Mediolani testimonium Christo dedit, tumulo invexit. Derthonensi Ecclesiæ Meliodorum Episcopum consecravit, illamque Urbem verbo, & exemplo in fide confirmasse traditur. Sub eodem impiissimo Maximiano plura tormenta pertulit, atque ad Confessionis præmium in Cœlum abiit die XVIII. Julii, circa annum Christi CCCIII. Sacrum ejus Corpus servatur & colitur in vetustissima Basilica SS. Martyribus Nabori & Felici olim dicata, nunc verò Sancto Francisco Minorum Patriarchæ sacra.

I. De Errore Profanarum Religionum. *Argentorati*, 1567. *Parisiis*, 1575 *Heidelbergæ*, 1599, & alibi sæpius.
II. Astronomicorum, seu de Mathesi libri VIII. *Venetiis*, 1409. *Basileæ*, 1591.
Ex Baronio, & Panvinio supracitatis, atque ex Schedis Mazzuchellianis.

CMXXXII.

JULIUS alter.

JUlius Mediolanensis, cujus cognomen Sui minime servarunt, circa medium Sæculi XVI. in vivis agebat. A pueritia sacris addictus, Religionem

A D. Augustini amplexus est. & cum ingenii acumine præditus esset, pari alacritate ac progressu Philosophiæ Theologiæque studiis operam dedit, ita ut nedum Magistrali Laureâ decoratus fuerit, sed etiam adlectus, ut easdem disciplinas Bononiæ profiteretur. Concionandi quoque munus cum plausu obivit, non enim illi deerat dicendi facundia, verborumque delectus ac proprietas. Verùm licet inter Suos Contubernales pietate simul ac orthodoxâ doctrinâ fuerit imbutus, nihilominus ab illorum probitate declinans, studio novarum opinionum abreptus, miserè corrumpitur: nec repetita monita efficere potuerunt, ut ad saniorem mentem rediret. In Julium igitur à Hieronymo Seripando, tunc Eremitani Ordinis supremo Antistite, quò par erat justitiæ, religionisque zelo

B animadversum est, dum ille interea, ne promeritæ luendæ pœnæ adigeretur, in Helvetiorum finitimam regionem sese recepit. Dolemus Virum alioquin doctum, sed non sanæ doctrinæ, ut par erat, commemorare; immò è contra hoc vel uno titulo libentissimè præteriissemus, at cum ipse Conciones XXII. à se Italicâ linguâ optimè scriptas, ac in Templo Divi Cassiani Venetiarum (ut ipsemet asserit) habitas, typis evulgaverit, uno scilicet Volumine in 8., quod Partem primam vocavit, quasque Apostolica Roma-

C na Sedes meritò damnavit; ne cœptum institutum quodammodo transgressos esse videremur, de Julio, ejusque (utcumque illæ sint) lucubrationibus, mentionem hîc facere duximus, quod & idem fecit Picinellus, etsi Librum ipsum ille non viderit, verumque Auctorem ignoraverit. Exemplar verò, quod præ manibus habui, extat in Bibliotheca Sancti Antonii hujus Urbis, sed mancum in fine, ideo nec locum, nec Impressoris nomen inspicere datum est, quemadmodum neque annum editionis; videtur tamen Basileæ impressum fuisse, & sic prætitulatur:

I. La prima Parte delle Prediche del Rev. Padre Maestro Giulio da Milano dell' Ordine di S Agostino, predicate nella Città di Venezia nel Tempio di S. Cassiano del MDXLI. in 8.

